

Dokument nr. 15:1

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 1

Innlevert 1. oktober 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 11. oktober 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Vil EUs tilbud til USA om et kompromiss i forbindelse med Den internasjonale straffedomstolen ICC få noen innvirkning på Norges, iallfall hittil, klare holdning til å ikke imøtekomme USAs forespørsel om å inngå bilateral avtale om ikke å utlevere amerikanere?»

BEGRUNNELSE:

EUs utenriksministre har blitt enige om å tilby USA et kompromiss i striden om Den internasjonale straffedomstolen ICC. Domstolen som åpner i Haag i Nederland neste år, skal rettsforfølge krigsforbrytere fra hele verden. USA hevder at domstolen kan brukes til politisk forfølgelse av amerikanere, og har bedt alle ICC-land inngå en avtale om ikke å overlevere amerikanere til domstolen.

Norge har tidligere avvist den amerikanske forespørselen, men har villet avvente EUs holdning.

Svar:

Et amerikansk avtaleutkast som tok sikte på å sikre at USAs samtykke alltid må innhentes før amerikanske borgere eventuelt kan utleveres til Den internasjonale straffedomstolen (ICC), ble fra norsk side den 9. august i år besvart negativt. Vi meddelte samtidig amerikanerne at før et *endelig* svar kan gis, vil vi i samråd med likesinnede land vurdere nærmere alle sider av de spørsmål som er reist.

Vi ønsker ikke å inngå noen avtale basert på det fremsatte utkast. Tekstforslaget går etter vårt syn langt utover det artikkel 98 i Roma-vedtektene var ment å dekke, nemlig forholdet til militære utplasseringsavtaler og personer med immunitet. I vår vurdering av USAs anmodning har vi lagt til grunn at vi fullt ut må respektere folkerettslige prinsipper og de forpliktelser vi anser oss bundet av. Det overordnede siktemål med vår tilslutning til domstolen er å bekjempe straffefrihet for de groveste internasjonale forbrytelser, og enhver eventuell avtale vil til syvende og sist måtte vurderes mot denne forutsetningen.

EU-landene har etter lengre overveielse blitt enig om hvilke prinsipper som bør ligge til grunn dersom land som er medlemmer av EU skulle ønske å inngå avtaler med USA. Grunnlaget for disse prinsippene er at de skal bevare domstolsvedtektenes integritet, og sikre at de stater som er part i vedtektene overholder sine forpliktelser. De viktigste av dem er:

- Det skal ikke være straffefrihet for forbrytelser som faller inn under domstolens jurisdiksjon.
- Enhver ordning bør kun omfatte personer på oppdrag fra sine hjemmemyndigheter, ikke landets borgere i sin alminnelighet.
- Statsborgere av en stat som er part i ICC skal ikke omfattes.
- Det skal tas hensyn til eksisterende avtaler med USA, herunder styrkestatusavtaler, såkalte SOFA-avtaler.

EUs vurderinger samsvarer fullt ut med våre oppfatninger.

Vi vil videreføre den tette kontakten vi har med EU-landene og andre likesinnede land i dette spørsmålet. Vi er opptatt av å fremme domstolens interesser, og vi vil som før motsette oss tiltak som kan underminere domstolen. Samtidig vil vi fortsette vår dialog med de stater som ikke har sluttet seg til domstolens vedtekter, med sikte på å fremme bredest mulig oppslutning om domstolen og dens målsettinger. Vi føler oss trygge på at domstolen gjennom sin virksomhet vil overbevise de stater som nå er skeptiske.

SPØRSMÅL NR. 2

Innlevert 2. oktober 2002 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 14. oktober 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Heldigvis har vi mange som arbeider som "hvite dagammaer". Det gir rett til pensjonspoeng og sykepenger - og arbeidsledighetstrygd om arbeidsplassen *ikke* har vært i hjemmet. Mange har opplevd at når "hvit dagamma"-kontrakten opphører og de melder seg ledige, får de ikke ledighetstrygd - lønnskode 404, fordi de har passet barna i sitt eget hjem. Det oppleves som svært urimelig all den tid disse har gjort det samfunnet forventer av dem, nemlig å arbeide "hvitt".

Vil arbeids- og administrasjonsministeren ta initiativ til å rette opp dette, slik at de som arbeider som "hvite dagammaer" kan bli tilkjent arbeidsledighetstrygd selv om arbeidsplassen er i hjemmet?»

Svar:

I saken vises det til at dagammaer som arbeider utenfor eget hjem får rett til dagpenger, mens de som arbeider i eget hjem ikke får det. Denne forskjellen oppleves som urimelig, og du spør om det vil bli tatt initiativ til å endre dette.

I brevet vises det til inntekt av dagammavirksomhet i hjemmet som er innberettet til skattemyndighetene under kode 404. Denne inntektskoden referer seg ifølge Skatteetatens kodeoversikt til "godtgjørelse for privat barnepass utført i dagammaens hjem når barnet ikke har fylt 12 år [- -] eller eldre og har særlig behov for omsorg og pleie". Alt som innberettes under kode 401-499 gjelder utbetalinger til *næringsdrivende*.

Tilsvarende gjelder alle koder fra 101-199 lønn og annen inntekt av arbeid, samt andre ytelser som trer i stedet for lønn. Arbeid som dagamma i barnets hjem innberettes under koder her.

Skattemyndighetene har altså definert dagammaers arbeid som selvstendig næringsvirksomhet når arbeidet skjer i *dagammaens hjem*. Dersom man driver familiebarnehage i eget hjem vil denne også være en selvstendig næringsvirksomhet, men fordi dagammaen her vil være ansatt, vil inntekten anses som lønn. Motsatt har skattemyndighetene definert dagammaer som arbeider i *barnets* hjem som arbeidstakere som mottar lønn fra barnets foresatte.

Den *skattemessige* behandlingen av dagammaers inntekt vil altså være direkte avhengig av hvor arbeidet skjer. Når det gjelder spørsmålet om rett til dagpenger er vilkårene ikke knyttet til arbeidsstedet, men til inntekten.

For å ha rett til dagpenger er ett av hovedvilkårene at man må ha tapt *arbeidsinntekt*. Dette fremgår av folketryktdloven § 4-3 første ledd. Arbeidsinntekt etter denne bestemmelsen er inntekt man har som ansatt i egen eller andres virksomhet eller som frilanser. Arbeider man som selvstendig næringsdrivende vil inntekten *ikke* regnes som arbeidsinntekt, og vil ikke gi rett til dagpenger. Unntak gjelder selvstendige næringsdrivende over 64 år som avvikler sin virksomhet, og selvstendige næringsdrivende som har organisert virksomheten som aksjeselskap, og derved er ansatt i selskapet.

Problemstillingen i spørsmålet ditt berører altså to ulike spørsmål:

- Det første er hvorvidt den som arbeider som dagamma i eget hjem skal defineres som næringsdrivende. Dette er et spørsmål som skattemyndighetene avgjør, men som naturlig nok har konsekvenser for en lang rekke andre forhold. Jeg vil drøfte med finansministeren hvorvidt dagens regelverk er hensiktsmessig og rimelig.

- Det andre er hvorvidt selvstendig næringsdrivende skal ha rett til å motta dagpenger. Dette er et minst like omfattende spørsmål. Skulle det gjøres, ville det imidlertid kreve en lengre konsekvensutredning og forberedelse før en lovbehandling i Stortinget. Jeg har ikke planer om et initiativ i den retning.

SPØRSMÅL NR. 3

Innlevert 2. oktober 2002 av stortingsrepresentant Mette Gundersen

Besvart 10. oktober 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«På hvilken måte vil miljøvernministeren utvikle og formidle arbeidsverktøy som gjør det mulig for norske kommuner å følge opp forhandlingsprotokollen fra toppmøtet i Johannesburg?»

BEGRUNNELSE:

Toppmøtet i Rio i 1992 førte bl.a. til en stor satsing på lokalt miljøarbeid over hele verden. Satsingen fikk navnet Lokal Agenda 21. Under årets toppmøte i Johannesburg etterlyste flere kommuner et bredere engasjement fra de ulike statsmakter på oppfølging av det lokale arbeidet for en bærekraftig utvikling. Kommunesektorens internasjonale miljøorganisasjon, ICLEI, utarbeidet et fellesdokument hvor myndigheter blir utfordret på å gå fra det som har vært Lokal Agenda 21 arbeid til mer praktisk arbeid gjennom konkrete handlinger (Local Agenda calls for Local Action). Dokumentet ble ferdig utarbeidet i Johannesburg på samme tid som toppmøtet gikk av stabelen. Også i Norge ser vi at flere kommuner etterlyser et større engasjement fra staten på det lokale arbeidet for en bærekraftig utvikling. Uten et sterkt engasjement fra regjering og storting kan man med rette frykte en kommunal nedprioritering av arbeidet med miljø og Lokal Agenda 21. For eksempel kan det nevnes at det kun var Kristiansand kommune av de norske kommunene som fant det riktig å sende representanter til ICLEIs miljømøte i Johannesburg.

Det er som kjent i kommunene mye av det praktiske miljøarbeidet foregår. Det er her innbyggerne blir direkte aktører i arbeidet for en mer naturvennlig samfunnsutvikling. Derfor er det svært viktig at staten og kommunene jobber tett sammen, også i lag med de frivillige organisasjoner, i arbeidet med å nå målene som ble festet til protokollen etter toppmøtet i Johannesburg.

Svar:

Å styrke det lokale miljøvernet er viktig for å få en mer effektiv miljøpolitikk, noe som ble understreket av FN-toppmøtet i Johannesburg. I Norge må vi sørge for at kommunene bedre kan utnytte det handlingsrommet de allerede har på miljøvernområdet, både gjennom plan- og bygningsloven og annen lovgivning. Videre vil Regjeringen i tråd med St.meld. nr. 31 (2000-2001) Kommune, fylke, stat - en bedre oppgavefordeling, gi kommunene økt ansvar for å ivareta miljøvernoppgaver av lokal karakter.

Planlovutvalget som kommer med sin innstilling neste år, har som hovedmandat å komme med forbedringer i plan- og bygningsloven, og flere av de mulige endringene vil ha innvirkning på kommunenes planverktøy og virkemidler for å følge opp intensjonene i Lokal Agenda 21.

Miljøverndepartementet arbeider for at AREALIS, stedfestet arealinformasjon, skal bli et viktig beslutningsverktøy for kommunene. Det statlig-kommunale kartleggingsprogrammet for *biologisk mangfold* gir kommunene kunnskapsgrunnlag for å hindre skadelig tap av viktig natur gjennom arealplanleggingen. Gjennom bl.a. plan- og bygningsloven vil det legges til rette for at kommunene får et godt verktøy for forvaltning av biologisk mangfold.

Den foreslåtte loven om rett til miljøinformasjon gir kommunene plikt til å ha kunnskap om miljøet og gjøre den lett tilgjengelig for allmennheten. Miljøinformasjon på lokalt nivå er viktig, både som grunnlag for kommunens egne prioriteringer og som grunnlag for dialog mellom kommunen, innbyggerne, lokalt næringsliv og frivillige organisasjoner. SFT/Grid Arendal har laget en mal som skal gjøre det enklere for kommunene å lage miljøstatus på nett. De første miljøstatusrapportene etter denne malen publiseres høsten 2002.

Fylkesmannen har en viktig oppgave knyttet til veiledning og oppfølging av kommunene, og skal besitte kompetanse kommunene kan dra nytte av. Fylkesmannen må videreutvikle dialogen basert på partnerskap med kommunene.

Idébanken gjennomfører et foregangskommuneprogram hvor noen kommuner gjennom å vise praktiske løsninger kan inspirere lokalt miljøvernarbeid i andre kommuner.

Gjennom ny forskrift om lokal luftkvalitet er kommunene gjort til forurensningsmyndighet for lokal luftkvalitet.

Riksantikvaren har satt i gang en rekke tiltak som retter seg mot kommunal forvaltning: faglige kurs og veiledere, kulturminnebase og by- og tettstedsutvikling på Internett, høgstudium i kulturminneforvaltning og informasjonssperm om kulturminner.

Regjeringen har gjort det klart at det som ledd i fremleggelsen av Nasjonalbudsjettet for 2004 skal legges frem en handlingsplan for bærekraftig utvikling, en nasjonal Agenda 21, som skal sikre at sektorpolitikken på de ulike områder samlet sett trekker i bærekraftig retning. Lokalforvaltning, næringsliv og organisasjoner vil bli innbudt til å delta i denne prosessen.

SPØRSMÅL NR. 4

Innlevert 2. oktober 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 10. oktober 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Miljøvernministeren skriver i svar på skriftlig spørsmål fra meg 27. september at Miljøverndepartementet gjennom mediene er kjent med ulovlig bruk av sjøboder i Kristiansand. Ordføreren i Kristiansand sier hun vil fjerne vedtektene som nekter folk å bruke sjøbodene til leiligheter. Miljøvernministeren viser i sitt svar til at det er kommunens ansvar å stoppe den ulovlige bruken av bodene. Kommunen har til nå vist en passiv holdning i forhold til å ordne opp.

Vil miljøvernministeren gripe inn i saken?»

Svar:

Representanten Rolf Terje Klungland stiller spørsmål om jeg vil gripe inn i saken vedrørende bruk av sjøboder på Flekkerøy i Kristiansand kommune. Spørsmålet gjentar en problemstilling som representanten Klungland har fått svar på gjennom sine spørsmål nr. 575 og 577.

Det er kommunen som har ansvaret for arealforvaltningen og planleggingen etter plan- og bygningsloven. Fylkesmannen skal medvirke i dette arbeidet og skal påse at nasjonale interesser blir tilstrekkelig ivaretatt, også interesser knyttet til strandsonen.

Miljøverndepartementet har ikke hatt den konkrete saken til behandling, og kjenner den bare fra medieomtale og kontakt med fylkesmannen. Spørsmålsstilleren hevder at "*Miljøverndepartementet er kjent med ulovlig bruk av sjøboder i Kristiansand*", men her må det presiseres at departementet ikke har gjort noen vurdering av bruken i det konkrete tilfellet. Som det framgår av mine tidligere svar, er det kommunens ansvar å følge opp at bruken er i tråd med reguleringsplanen, eventuelt i samråd med fylkesmannen.

Jeg er kjent med at Kristiansand kommune og fylkesmannen i Vest-Agder har tatt opp spørsmålet om bruken av sjøboder på Flekkerøy. Kristiansand kommune vil dessuten ta kommunedelplanen for Flekkerøy opp til revisjon - et planarbeid fylkesmannen skal medvirke til.

Jeg har ikke grunnlag for å gå nærmere inn i denne saken, idet jeg forutsetter at kommunen og fylkesmannen håndterer den videre.

SPØRSMÅL NR. 5

Innlevert 3. oktober 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 9. oktober 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvordan tenker Regjeringen ved Justisdepartementet å sikre et forsvarlig og tilstrekkelig tilbud til voldelige menn i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen ved Justisdepartementet bruker prisverdig mye plass på problematikken rundt familievold i St.prp. nr. 1. Det er imidlertid SVs oppfatning at ordene ikke følges opp av bevilgninger som gjør det mulig å angripe dette problemet på en fornuftig måte, først og fremst fordi Alternativ til Vold (ATV) heller ikke neste år vil ha midler nok til å drive sitt tilbud på en tilfredsstillende måte, langt mindre til å utvikle og utvide tilbudet. SV mener det er lite fornuftig kun å satse på tiltak rettet mot politiet i kombinasjon med bl.a. endringer som gjør det mulig å endre personnummer, så lenge de som eier problemet, voldelige menn, ikke endrer atferd. SV mener arbeidet med å etablere et skikkelig tilbud til disse mennene haster, i og med at forslaget om oppholdsforbud i eget hjem ligger til behandling i justiskomiteen. Uten et slikt tilbud frykter SV at vi vil oppleve at problemet kan tilspisses ved at flere menn vil bli mer aggressive enn før. De som til syvende og sist vil rammes hardest av dette er de vi ønsker å skjerme: mennenes nærmeste. Det er derfor skuffende at Regjeringen (ved Barne- og familiedepartementet), nå legger opp til en fortsatt krisebevilgning til ATV,

og at Justisdepartementet ikke benytter seg av muligheten til å styrke og utvide dette unike tilbudet som vi ellers er meget stolte av i Norge. SV frykter at usikkerheten og minimumsnivået som Regjeringen nå opprettholder vil kunne slite på de ansatte ved ATV, og at dette i sin tur kan svekke tilbudet, noe ingen er tjent med. SV mener ATV representerer et viktig forebyggende tiltak, også for barn og unge, som vi vet rammes ekstra hardt av vold i norske hjem.

Svar:

Det er en prioritert oppgave for Justisdepartementet, i samarbeid med andre sentrale og lokale myndigheter, å videreutvikle tilbudet til menn med voldsproblematikk.

Foruten det tilbudet som gis ved Alternativ til Vold (ATV) i Oslo, Langesund og Drammen er det etablert i alt fire behandlingstilbud til voldsutøvende menn i Norge. Tilbudet er lokalisert ved følgende institusjoner:

- Prosjekt Sinnemestring ved Brøset i Trondheim (Psykisk Helsevern i Sør-Trøndelag - HF, Regional Sikkerhetsavdeling og Kompetansesenter, helseregion 4 og 5)
- Institutt for klinisk sexologi og terapi
- Familievoldsprosjektet ved Familievernkontoret i Molde.
- De øvrige regionale kompetansesentrene for fengsels-, sikkerhets- og rettspsykiatri.

ATV er en privat stiftelse og ble opprettet i 1987 som et prosjekt finansiert av Barne- og familiedepartementet (2/3) og Oslo kommune (1/3). Fra 1992 ble driften finansiert av Oslo kommune og vekselvis Sosial- og helsedepartementet og Barne- og familiedepartementet. Fra og med 2000 har driften vært finansiert av Oslo kommune og gjennom klientegenandeler.

I tillegg til behandlingsevne driver ATV en utstrakt utadrettet virksomhet for å spre kompetanse om vold- og overgrepssproblematikk til offentlige instanser og undervisningsinstitusjoner.

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) framgår det at Justisdepartementet i samarbeid med Barne- og familiedepartementet og Helsedepartementet vil videreføre tilskuddet til Alternativ til Vold i 2003. Tilskuddet er en videreføring av den "krisebevilgning" som ble gitt i 2002. Krisen hadde sitt utspring i at stiftelsen i tillegg til behandlingsevne ivaretar nasjonale kompetansefunksjoner på voldsfeltet. Kostnadene forbundet med nasjonal kompetansespredning dekkes ikke av Oslo kommune. I april 2002 bevilget de tre departementene til sammen 810 000 kr som engangsstøtte i en akutt situasjon. Tildelingen ble gitt fordi departementene anser det arbeidet som ATV utfører for å være meget viktig for å utvikle kompetansen på hvordan man best kan hjelpe menn som er motivert til å komme ut av voldsbruk.

I tillegg til den direkte støtten til ATVs arbeid for å spre kompetanse på nasjonalt nivå, er det over Justisdepartementets budsjett for 2003 avsatt ytterligere 1,5 mill. kr til styrking av mestringsprogram i krimi-

nalomsorgen rettet mot voldelige menn. Det er foreløpig ikke tatt stilling til hvilke konkrete prosjekt/virksomheter det vil bli aktuelt å støtte over denne bevilgningen. ATV er en svært aktuell samarbeidspartner i denne programøkningen.

I samarbeid med Barne- og familiedepartementet, Sosialdepartementet og Helsedepartementet vil Justisdepartementet i løpet av 2003 utarbeide en ny handlingsplan om vold mot kvinner. Et viktig satsingsområde i den nye handlingsplanen vil være tiltak knyttet til å styrke behandlingstilbudet til menn med voldsproblematikk.

SPØRSMÅL NR. 6

Innlevert 3. oktober 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 10. oktober 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Mener kommunalministeren det er rimelig og i tråd med våre internasjonale forpliktelser at utlendingsloven praktiseres slik at man ikke tar separasjonsperioden i betraktning ved vurdering av fornyet oppholdstillatelse for fraseparerte kvinner og menn uten norsk statsborgerskap?»

BEGRUNNELSE:

Kvinner og menn som blir separert før de har oppholdt seg på norsk jord i tre år, opplever å miste oppholdstillatelsen, til tross for at de ikke er formelt skilt ennå. SV mener at dette ikke kan oppfattes som annet enn en svært diskriminerende praksis. Disse kvinnene og mennene får ikke mulighet til ev. å finne tilbake til hverandre, og de får heller ikke mulighet til å ordne alt man skal ordne i løpet av separasjonstiden, slik "helnorske" ektefeller får. Dette rammer derfor både norske statsborgere og utenlandske borgere. Sannsynligvis blir også en del barn skadelidende som en følge av dette.

Svar:

Jeg forstår spørsmålet dit hen at det gjelder oppholdstillatelse i familiegjennforening gitt på bakgrunn av ekteskap med norsk borger eller utlending med oppholds-, arbeids- eller bosettingstillatelse i Norge. Grunnlaget for oppholdstillatelsen er med andre ord utlendingens ekteskap med den norske borgeren eller herboende utlending, jf. utlendingsloven § 9 og utlendingsforskriften §§ 22 og 23.

Det er et vilkår etter utlendingsforskriften § 23 første ledd bokstav a at ektefellene skal *bo sammen*. Dette er kjernen i grunnlaget for at slik tillatelse gis. Det er det ekteenskapelige samlivet som danner grunnlag for at en utlending gis anledning til å komme hit til landet og oppholde seg her fremover. En naturlig konsekvens av dette, er at oppholdsgrunnlaget opphører når ektefellene ikke lenger bor sammen. Dersom en ikke oppstilte et krav om at partene i utgangspunktet skal bo sammen, ville det kunne medføre flere tilfeller av proforma ekteskap.

Dersom samlivet opphører etter at det er gitt varig oppholdstillatelse (bosettingstillatelse), vil dette ikke få betydning for retten til videre opphold. Etter utlendingsloven § 12 har en utlending som de siste tre år har oppholdt seg sammenhengende i riket med oppholdstillatelse eller arbeidstillatelse uten begrensninger, etter søknad rett til bosettingstillatelse.

Dersom ektefellene flytter fra hverandre før bosettingstillatelse er gitt, er utgangspunktet at det ikke foreligger grunnlag for å fornye oppholdstillatelsen. Det er imidlertid gitt flere bestemmelser om fortsatt opphold av hensyn til omsorg for og samvær med felles barn. Jeg finner også grunn til å understreke at dersom ektefellene velger å flytte sammen igjen, kan det gis ny tillatelse i familiegjennforening på bakgrunn av ekteskap.

I forhold til felles barn følger det av utlendingsforskriften § 37 fjerde ledd at fornyelse av oppholdstillatelse gitt i familiegjennforening kan gis til mor eller far til norsk barn som vedkommende har foreldreansvaret for og som han/hun bor fast sammen med. Dessuten kan fornyelse gis til mor eller far til barn som

bor fast sammen med den andre av foreldrene. I det sistnevnte tilfellet er det et vilkår at søkeren har bodd i Norge i minst ett år og har samværsrett av et visst omfang og oppfyller denne retten.

Etter forskriften § 37 sjette ledd kan oppholdstillatelse gis til utenlandsk kvinne dersom hun som følge av samlivsbruddet vil få urimelige vanskeligheter i hjemlandet grunnet de sosiale og kulturelle forhold der. Selv om slike grunner ikke tilsier at tillatelse gis, skal tillatelse gis dersom kvinnen eller eventuelle barn er blitt mishandlet i samlivsforholdet.

Jeg kan ikke se at det regelverket som jeg her har beskrevet skulle kunne være i strid med våre internasjonale forpliktelser. Når ektefellene ikke lenger skal bo sammen foreligger det ikke et familieliv. Det følger ikke av noen avtale eller annet Norge er del i, at ektefeller som ikke skal bo sammen har krav på oppholdstillatelse.

Jeg kan ikke se behov for å foreta endringer i regelverket her. Jeg legger imidlertid til grunn at Utlendingslovutvalget som skal komme med forslag til ny utlendingslov, vurderer også disse reglene.

SPØRSMÅL NR. 7

Innlevert 4. oktober 2002 av stortingsrepresentant Jorunn Ringstad

Besvart 14. oktober 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Frå 19. august i år er distriktskontora i Hedmark, Oppland og trøndelagsfylka slegne saman. Kulturministeren har gjeve uttrykk for at det skal leggjast vekt på erfaringane med desse samanslåingane i Regjeringa si tilråding til Stortinget om eventuelle endringar i talet på distriktskontor.

Korleis vil statsråden sikre at dette ikkje berre vert ei kvantitativ gransking, men ein rapport der lyttarane vert spurde og gitt høve til å kome med ev. glede/misnøye ved dei nye sendingane?»

GRUNNGJEVING:

Eit av argumenta for samanslåing av distriktskontor er at det vil gje meir ressursar, fleire journalistar, betre dekning og at dette skal gje publikum eit betre tilbod. For at Stortinget skal få eit best mogleg

grunnlag for å fatte si avgjerd, er det viktig at lyttarane sine erfaringar vert fanga opp. Ei vanleg lyttargransking som berre måler talet på lyttarar samanlikna med før samanslåinga vil ikkje fanga opp publikum si meining om endringar i sjølve innhaldet og programtilbodet. Det er også naudsynt at ei slik evaluering syner eventuelle endringar over tid i graden av glede/misnøye ved samanslåingane.

Svar:

Eg har lagt til grunn at det er naudsynt med meir informasjon før eg tar stilling til det forslaget som ligg føre om å slå saman NRK sine distriktskontor i Troms og Finnmark, i Hordaland og Sogn og Fjordane og i Telemark, Vestfold og Buskerud. Eg har derfor bedt NRK om å gjennomføra ei evaluering av dei samanslåingane som allereie er gjennomførte, dvs. av distriktskontora i Nord- og Sør-Trøndelag og av distriktskontora i Hedmark og Oppland.

Målet med evalueringa er å vurdere kva for konsekvensar omorganiseringa får for NRK sitt distrikts-tilbod. Det er derfor naudsynt å sjå ikkje berre på sendetimar og lyttartal, men òg på konsekvensar for sjølve innhaldet i tilbodet.

NRK opplyser at evalueringa vil bli gjennomført ved både ei intern vurdering av prosessen rundt samanslåinga og ei ekstern uavhengig vurdering av innhaldet i dei nye sendingane. Den eksterne vurderinga har som føremål å gå gjennom både kvalitative og kvantitative tilhøve ved sendingane. Evalueringa vil danna grunnlaget for ein rapport som blir lagt fram for Kultur- og kyrkjedepartementet før årsskiftet 2002-2003. NRK har ikkje tatt endeleg stilling til korleis lyttarane eventuelt skal høyrast.

Eg har tillit til at NRK vil gjennomføra ei evaluering som gir eit godt grunnlag for ei politisk handsaming av saka.

SPØRSMÅL NR. 8

Innlevert 4. oktober 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 14. oktober 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Flekkefjord kommune godkjente i vår en byggesøknad om et bryggeanlegg på en eiendom i kommunen. Byggherren ble i ettertid anmeldt av fylkesmannen for ulovlig byggevirkosomhet, og arbeidet ble stanset. Byggherren ble også pålagt å fjerne ca. 60 lass med stein som han hadde fylt ut på tomten.

Vil miljøvernministeren sørge for at byggherren ikke blir skadelidende på grunn av offentlig svikt i rutinene?»

BEGRUNNELSE:

I sommer ble jeg gjort kjent med en sak der Flekkefjord kommune hadde gitt byggetillatelse for et bryggeanlegg. Byggherren søkte om å bygge en forstøtningsmur og brygge. Kommunen innvilget søknaden, og byggherren fikk beskjed om at kommunen kunne avgjøre denne saken selv. I ettertid grep fylkesmannen i Vest-Agder inn. Miljøvernavdelingen har kjent kommunens vedtak ugyldig, og byggherren er anmeldt til politiet for brudd på verneforskriftene. Etter at det ble gitt byggetillatelse startet byggherren i våres arbeidet i strandkanten. Han har mudret for å få den rette dybden utenfor bryggen, og kjørt på omkring 60 lass med stein. Arbeidet ble så stanset og han fikk frist til 1. august med å fjerne steinmassene. Byggherren peker på at han har kommet i en ufrivillig vanskelig situasjon, der han etter beste skjønn ikke kan forstå at han har gjort noe galt. Han reagerte videre kraftig på at han ble politianmeldt og stilt økonomisk ansvarlig for opprydding. Saksbehandleren i Flekkefjord kommune bekreftet i Fædrelandsvennen 23. juli byggherrens versjon, han anså byggesaken som kurant, og mente det ikke var nødvendig å kontakte fylkesmannen før byggetillatelse ble gitt. Jeg ble opprørt over episoden. Jeg mener at byggherren ikke kan belastes for noe han "ikke" er skyld i. Jeg mener videre at dersom lovgivningen medfører at folk blir "kriminelle" etter at de har fått tillatelse av offentlige myndigheter, så undergraver dette lovgivningen på en måte som er uholdbar. Jeg tok derfor kontakt med departementet ved statssekretær André Støylen for å få ham til å undersøke saken med fylkesmannen, og om der fantes løsninger slik at byggherren ikke ble økonomisk skadelidende. Han lovet da at han skulle undersøke saken, og komme tilbake til meg med hva som kunne gjøres. Da jeg medio au

gust ikke hadde fått noen tilbakemelding, ringte jeg igjen departementet for å undersøke saken. Statssekretæren var da ikke å få tak i, og jeg la igjen beskjed om han kunne ringe meg. Jeg fikk imidlertid ikke noen telefon. I ettertid har jeg tatt fire telefoner med samme resultat. Dette mener jeg er uholdbart. Med dette som bakgrunn finner jeg å fremme dette som skriftlig spørsmål til miljøvernministeren.

Svar:

Representanten Rolf Terje Klungland stiller spørsmål om jeg vil sørge for at byggherren ikke blir skadelidende på grunn av offentlig svikt i rutinene i tilknytning til behandlingen av en bryggesak i Flekkefjord kommune.

Ved telefonhenvendelse til fylkesmannen i Vest-Agder har Miljøverndepartementet fått nærmere informasjon om denne saken. Vi har fått opplyst at et større bryggeanlegg ble godkjent av kommunen etter plan- og bygningsloven, og arbeidet ble igangsatt. Fylkesmannen grep imidlertid inn i saken fordi området er vernet som fuglefredningsområde etter naturvernloven. Fylkesmannen godkjente ikke bryggeanlegget etter vernebestemmelsene. Man ble senere enige om en kompromissløsning, og fylkesmannen vedtok 13. september 2002 å tillate en mindre brygge på nærmere fastsatte vilkår.

Miljøverndepartementet har ikke grunn til å kommentere denne saken ytterligere. Saken er behandlet av kommunen og fylkesmannen og skal ikke behandles av departementet. Jeg må derfor henvise spørsmål i tilknytning til denne saken til kommunen eller fylkesmannen som rette vedkommende.

Jeg beklager at du mener å ikke ha fått tilfredsstillende svar gjennom telefonhenvendelser til departementet om denne saken.

SPØRSMÅL NR. 9

Innlevert 7. oktober 2002 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 15. oktober 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Kan utdannings- og forskningsministeren bekrefte at departementet står ved at nybyggene ved høgskolene i Østfold og Stavanger fortsatt er høyest prioritert av planlagte nybygg i sektoren?»

BEGRUNNELSE:

I Regjeringens forslag til statsbudsjett er behovet for nytt undervisningsbygg på Høgskolen i Stavanger ikke omtalt. I forbindelse med budsjettprosessen i 2001 bekreftet departementet at prioriteringen av høgskolene i Østfold og Stavanger stod fast. Dette er også bekreftet av skiftende statsråder tidligere og av Stortinget ved flere anledninger. På bakgrunn av den uro som den manglende omtalen har ført til vil jeg be statsråden om å bekrefte at departementet ikke har endret på prioriteringene.

Svar:

Departementet arbeider fortløpende med å legge til rette for å skaffe nødvendige lokaler for høgskolesektoren. Av hensyn til det samlede budsjettøppet for 2003 fant Regjeringen ikke å kunne foreslå noen startbevilgning til nye bygg i universitets- og høgskolesektoren. Det innebærer ikke at det er foretatt nye prioriteringer.

For høgskolesektoren er fremdeles nybygget på Remmen i Halden for Høgskolen i Østfold og sentralbygget på Ullandhaug for Høgskolen i Stavanger høyest prioritert, i nevnte rekkefølge.

SPØRSMÅL NR. 10

Innlevert 7. oktober 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 17. oktober 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Vil utenriksministeren ta initiativ til å framskaffe en oversikt over hvor mange som er tatt til fange av allierte styrker under krigen i Afghanistan siden krigsutbruddet i november i fjor og hvordan statusen til disse er pr. i dag?»

BEGRUNNELSE:

Krigen i Afghanistan startet for nøyaktig ett år siden, og pågår fremdeles mellom allierte styrker, ledet av USA, og Taliban og al-Qaida-soldater. Norge har deltatt, og deltar i krigen med ulike militære styrkebidrag. De folkerettslige sidene av den allierte krigføringen, herunder også Norges deltakelse, er omstridt.

Diskusjonen om krigsfangene har vært sentral. Det har i lang tid i ulike medier framkommet informasjon om grove brudd på Genèvekonvensjonene i behandlingen av tilfangetatte. Det er rapportert om henrettelser av tilfangetatte og kritikkverdig fangebehandling osv. Det har imidlertid vist seg vært vanskelig å få en samlet oversikt over hvor mange som har blitt tatt til fange siden krigen startet, hvor mange som har blitt dømt av ulike rettsinstanser, hvor mange som har blitt sluppet fri samt hvor mange som har dødd siden de ble tatt til fange. At disse tallene ikke blir offentliggjort gjør det meget krevende å vurdere omfanget av og kvaliteten på behandlingen av tilfangetatte. Som deltaker i krigen er det svært viktig at Norge i vår deltakelse ikke bryter våre internasjonale folkerettslige forpliktelser, og heller ikke bidrar til at andre aktører bryter disse forpliktelsene. Det bør derfor være i Norges interesse at mer informasjon om krigsfangene gjøres tilgjengelig.

Svar:

Norsk syn er at de som er tatt til fange av allierte styrker under krigen i Afghanistan skal behandles human og få en rettfærdig rettergang, uansett hvilken bakgrunn de har eller hvilke handlinger de måtte ha begått.

Jeg har tatt til orde for, også direkte overfor USA, at de pågripne skal behandles som krigsfanger inntil deres status er endelig bestemt ved en amerikansk domstol. Norge har hele tiden understreket at grunnleggende rettsprinsipper må gjelde, også for saker som føres for amerikanske militærdomstoler. Vi har lagt vekt på at fangene på Guantánamo ikke bør holdes internert på ubestemt tid, uten at det er tatt ut tiltale, uten at de er gitt tilgang til forsvarer og uten at det er satt noen dato for rettsak.

Det er ikke tvil om at det blant de internerte fangene befinner seg svært farlige personer. Det er imidlertid hevdet fra frivillige organisasjoner at det blant de internerte også befinner seg personer som ikke har tilknytning til al-Qaida eller Taliban. Vi vil i videre kontakter med amerikanske myndigheter søke ytterligere informasjon om omfanget av interneringene samt de internertes bakgrunn og nåværende status.

SPØRSMÅL NR. 11

Innlevert 8. oktober 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 15. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil helseministeren bidra til at det blir opprettet et lokalt dialysetilbud i Valdres?»

BEGRUNNELSE:

Det har i mange år vært arbeidet med å få et lokalt tilbud om dialyse i Valdres.

De som ikke har nyrefunksjon trenger tre behandlinger i uka. Med reiseavstanden for eksempel fra Vestre Slidre, tar det 11-12 timer fra en pasient reiser hjemmefra til han er tilbake. Mange dialysepasienter sliter også med andre plager. Denne reisingen blir derfor en ekstra belastning som mange rett og slett ikke tåler.

Det er nå flere dialysepasienter i Valdres, og det forventes en økning. Etablering og drift av et dialysetilbud lokalt koster mye mindre enn å sende pasientene med drosje til Lillehammer.

Det vil være svært god samfunnsøkonomi å eta

blere en dialysestasjon i Valdres. Problemet har vært at en ikke har kunnet overføre midler fra Rikstrykdeverkets budsjett til Helse Øst/tidligere fylkeskommunen.

Det har vært reist flere Dokument 8-forslag i Stortinget, og flere statsråder har fått spørsmål om dette i Stortingets spørretime. Til nå har ingenting skjedd.

Hensynet til pasientene var også sterkt framme i Dokument nr. 8:21 (2000-2001), jf. Innst. S. nr. 161 (2000-2001) om hjemmebasert dialyse som behandling for kronisk nyresvikt. Her var også den økonomiske omprioriteringen fra sykefrakt til behandling, sterkt belyst.

Et lokalt dialysetilbud vil også være i tråd med hva statsråd Victor D. Norman har sagt om forenklinger og innsparinger i offentlig forvaltning.

Svar:

Jeg ser positivt på utviklingen av denne type desentraliserte tilbud innenfor spesialisthelsetjenesten, der noen utvalgte spesialisttjenester kan tilbys på en slik måte at pasientene eksempelvis kan slippe lange reiser for å få behandling. Det arbeides i forhold til dette langs flere spor. For det første har det blitt gjort noen finansielle endringer for å oppmuntre til slike initiativ på kort sikt. På lengre sikt arbeides det med større endringer i finansieringen av spesialisthelsetjenesten i Hagen-utvalget. Videre arbeides det med å se på organisatoriske endringer knyttet til organiseringen av sykefrakten og ansvaret for denne.

I St.prp. nr. 59 (2001-2002) *Spesialisthelsetjenestens økonomi og budsjett 2002* foreslo jeg å innlemme dialysebehandlingen ved Ørlandet og Alta i den samme ordning som Otta legesenter. Dette ble gjort fordi disse stedene allerede hadde etablert et dialysetilbud da Otta legesenter fikk sitt forsøksprosjekt. Det betyr at disse tre stedene har en ISF-basert finansiering av dialyseaktiviteten. Hvis erfaringene er positive, vil dette bli foreslått som en landsdekkende ordning. Disse forslagene ble vedtatt av Stortinget gjennom sosialkomiteens innstilling (Innst. S. nr. 243 (2001-2002)). Valdres vil kunne få etablert et lokalt dialysetilbud når erfaringene fra disse forsøkene foreligger, gitt at disse erfaringene er gode.

Videre arbeides det med spørsmål knyttet til organiseringen av sykefrakten og finansieringen av spesialisthelsetjenesten, der nettopp utfordringer knyttet til "gråsonen" mellom helsetjenestens ulike nivåer er en del av mandatet. Begge disse temaene er store og sammensatte, og det er ikke noen enkle og raske løsninger. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med forslag til videre oppfølging av disse sakene når tidspunktet er rett.

SPØRSMÅL NR. 12

Innlevert 8. oktober 2002 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 15. oktober 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Firma Sigurd Løkeland AS driv krabbeproduksjon på Atløy i Sogn og Fjordane. For å halde produksjonen i gong, har verksemda henta inn arbeidskraft frå Litauen. Arbeidarane har opphaldsløyve på 3 månader. Verksemda ha søkt om å få tilsvarende vilkår som i Finnmark, dvs. eit opphaldsløyve som gjeld i 6 månader, men fått avslag.

Kva er grunnen til at søknaden ikkje er vurdert i høve reglane for Finnmark, og vil statsråden vurdere å gjere ordninga for Finnmark om til ei generell ordning for heile landet?»

GRUNNGJEVING:

Firmaet Sigurd Løkeland AS driv med krabbeproduksjon på Atløy i Sogn og Fjordane. Dei hentar krabbe frå heile kysten av fylket, og foredlar krabben til ferdig produkt på Atløy. Salet av krabbeprodukta skjer i heile landet.

For å halde produksjonen i gong, har verksemda henta inn arbeidskraft frå Litauen, i alt 14 arbeidarar. Opphaldsløyvet i Noreg går ut 12. november 2002, og verksemda har søkt om å forlenga arbeidsløyvet med 3 månader. Verksemda har fått avslag på søknaden 11. september 2002, med grunngjeving i at det ikkje ligg føre ein ekstraordinær situasjon som har si årsak i ei forskyving av sesongen.

Verksemda har ikkje søkt om forlenging knytt til ein ekstraordinær situasjon, men ber om same vilkår som ein har i Finnmark. Dersom det ikkje er mogleg å forlenga arbeidsløyvet, må verksemda trappe ned produksjonen. Verksemda er inne i ei opptrappingsfase, og det vil vere viktig å forlenga søknaden til dei arbeidarane frå Litauen som ein har investert i opplæring av.

Dersom verksemda kunne få høve til å ta imot utanlandsk arbeidskraft i inntil 6 månader, som i Finnmark, vil desse problema vere løyste.

Svar:

Søknaden ble ikke vurdert i henhold til de vilkårene som gjelder for Finnmark, fordi ordningen du viser til ikke gjelder for andre enn russiske borgere fra Barentsregionen i de tre nordligste fylkene, og ikke for Sogn og Fjordane.

Regelen om arbeidstillatelse for russere fra Barentsregionen i fiskerinæringen i de nordligste deler av Norge, ble innført i september 1999, og går fram av utlendingsforskriften.

Bakgrunnen for regelen er at fiskerinæringen i de nordligste fylkene har behov for ufaglært arbeidskraft, og russere fra Barentsregionen kan tilby slik arbeidskraft. Regelen ses på som en videreutvikling av samarbeidet med nærmere bestemte områder. Russerne fra Barentsregionen får ved denne ordningen kjennskap til arbeidsforholdene i Norge. Denne kunnskapen kan komme til nytte ved tilsvarende arbeid i hjemlandet.

Tillatelse etter denne regelen gir søkeren anledning til å arbeide i deler av Norge i et gitt tidsrom, men tillatelsen gir ikke rett til varig opphold eller familiegjennforening. Bakgrunnen for denne avgrensingen er at avstanden ikke er lengre enn at det er mulig å pendle hjem til familien. Avgrensingen bidrar også til at en stor del av pengene russerne tjener i Norge blir brukt i hjemlandet.

En utvidelse både geografisk og med hensyn til personkretsen som kan søke, ville føre til at bakgrunnen for både selve regelen og for den avgrensingen som er gjort blir sterkt svekket. En eventuell utvidelse ville gjøre at avstanden til hjemmeområdet blir lengre, noe som ville gjøre det vanskeligere å pendle. Dette ville igjen føre til at krav om varig opphold og familiegjennforening ville bli sterkere. Hensynet til at disse borgerne tar med seg kunnskap og økonomiske midler til hjemlandet ville også bli undergravid ved en slik utvidelse.

Jeg mener at det er uheldig å utvide denne ordningen ytterligere før det er gjort en grundig vurdering av hvordan tillatelser til ufaglært arbeidskraft skal utformes. Jeg vil vise til at departementet har startet arbeidet med å vurdere hvordan vi kan møte det udekkede behovet for ufaglært arbeidskraft som finnes i Norge.

For øvrig har departementet nå en gjennomgang av arbeidstillatelsesforskriften for sesongarbeidere både med henblikk på en utvidelse av ordningen tidsmessig og forenklinger. I den forbindelse er det min oppfatning at sesongarbeidstillatelser bør kunne utvides til 6 måneder. Nye forskrifter vil bli sendt på høring til våren.

SPØRSMÅL NR. 13

Innlevert 9. oktober 2002 av stortingsrepresentant Afshan Rafiq

Besvart 18. oktober 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Det er i dag mange ektefeller som lever under vanskelige forhold, hvor trusler, vold og mishandling er en del av hverdagen. Når de utsatte personene vil skille seg fra den andre parten, blir separasjonsperioden en ytterligere belastning.

Vil statsråden gå igjennom dagens lovgivning på dette området, slik at dagens separasjonsordning gjøres frivillig?»

BEGRUNNELSE:

I dagens samfunn spiller ikke ekteskapet den samme rollen som juridisk ramme rundt kjernefamilien som da bestemmelsene ble gitt. Samboerskap er i ferd med å bli omtrent like vanlig som ekteskap, og der gjelder ingen separasjonstid når partene velger å gå fra hverandre. Jeg mener dette, bl.a. sammen med den problemstillingen jeg tar opp i mitt spørsmål, viser behovet for at dagens ekteskapslovgivning tilpasses samfunnsutviklingen.

Svar:

Jeg forstår at intensjonen med forslaget til stortingsrepresentant Afshan Rafiq er å hjelpe kvinner som lever under vanskelige forhold, hvor trusler, vold og mishandling er en del av hverdagen. Jeg er også veldig opptatt av å hjelpe disse kvinnene, men jeg tror ikke endring av separasjonsordningen er den rette veien å gå. I alvorlige tilfeller har kvinner som

er utsatt for vold allerede i dag mulighet til å få skilsmisse direkte ved dom. Skilsmisse gis i slike tilfeller av tingretten. Jeg vil anta at skilsmisse i slike tilfeller kan oppnås forholdsvis raskt ved at domstolene påskynder behandlingen av saker av denne art. Selv om det kan ta litt tid, er saksbehandlingstiden likevel kortere enn ett år, som er separasjonstiden.

Dersom en ektefelle utsetter den andre for alvorlig mishandling eller framsetter alvorlige trusler overfor ektefellen, kan den krenkede ektefellen kreve skilsmisse straks, uten å gå veien om separasjon. Det er fastsatt i ekteskapsloven § 23. Dette kan for det første skje hvor den andre ektefellen med hensikt har forsøkt å drepe ham eller henne eller barna, eller forsettlig har utsatt dem for alvorlig mishandling. Det samme gjelder dersom ektefellen har opptrådt på en måte som er egnet til å framkalle alvorlig frykt for slik adferd. Det framgår av forarbeidene til bestemmelsen at uttrykket "alvorlig mishandling" omfatter flere forhold som kan gå under forskjellige straffebestemmelser. Det gjelder for eksempel bestemmelsene i kapitlene 19, 21 og 22 i straffeloven om henholdsvis forbrytelser mot sedeligheten, mot den personlige frihet og mot liv, legeme og helse. Hvorvidt det er tale om alvorlig mishandling, må avgjøres konkret ut fra blant annet handlingens art og graden av alvor. Hvis mishandlingen skjer flere ganger, kan dette gjøre mishandlingen alvorlig i lovens forstand selv om det enkelte tilfellet av mishandling isolert sett ikke anses som alvorlig. Det er ikke noe vilkår for å anvende ekteskapsloven § 23 at ektefellen er straffedømt for forholdet eller at ektefellen har vært tilregnelig i gjerningsøyeblikket. "Alvorlig frykt" omfatter både trusler i ord og truende opptreden ellers. Det vil kunne bli tale om en samlet vurdering av en ektefelles opptreden over tid.

Ekteskapet skal være et frivillig samliv mellom selvstendige personer. Dersom en av ektefellene ikke ønsker å fortsette samlivet, har vedkommende et ubetinget krav på å få komme ut av ekteskapet. Et siktemål med lovgivningen er imidlertid å unngå skilsmisser som virker umotiverte og forhastede. Dette er ivare tatt i ekteskapsloven i og med at vi har krav om en separasjonstid forut for skilsmissen. Separasjonstiden skal være en prøvetid på hvordan det er å leve hver for seg, og den skal gi partene en mulighet til å tenke gjennom situasjonen i fred og ro. Dette er særlig viktig når det er barn inne i bildet. Statistikk viser at en del par finner tilbake til hverandre i separasjonstiden. Jeg ønsker derfor ikke å gå inn for å gjøre separasjonsordningen frivillig.

Regelverket gjelder for alle som er gift, og det blir da feil å forme det ut fra hensynet til det som heldigvis utgjør en liten andel av alle ekteskap. For øvrig kan nevnes at separasjonen langt på vei har de samme rettsvirkninger som en skilsmisse - med et viktig unntak for adgangen til å gifte seg på nytt. En ektefelle som har fått separasjonsbevilling, kan eksempelvis kreve deling av ektefellenes samlede formue.

Jeg vil for øvrig vise til Regjeringens dokument "Fornytt innsats mot tvangsekteskap" (våren 2002), hvor det er foreslått en rekke endringer i lover og forskrifter for å hindre eller gjøre det lettere å komme ut av ekteskap inngått under tvang. Barne- og familiedepartementet har nylig hatt forslag til endringer av ekteskapsloven på høring, bl.a. forslag om å gjeninnføre fylkesmannens adgang til å reise sak om ekteskapsens gyldighet for domstolene.

SPØRSMÅL NR. 14

Innlevert 10. oktober 2002 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 16. oktober 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I Innst. S. nr. 295 (2000-2001) fra energi- og miljøkomiteen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, framgår det at komiteen vil legge vekt på at de kommunene som tar et spesielt ansvar for å realisere nasjonale målsettinger gis kompensasjon for de tiltak som iverksettes. Lierne kommune i Nord-Trøndelag bidrar totalt med 75-80 pst. av sitt areal til bl.a. planlagte nasjonalparker, naturreservater, villmarksområder og varige vernede vassdrag.

Hvordan vil statsråden følge opp Lierne kommune?»

Svar:

I Innst. S. nr. 295 (2000-2001) viser energi- og miljøkomiteen til den vekt Regjeringen nå legger på at kommunene skal ta større ansvar og gis større myndighet med sikte på å realisere nasjonale miljømål. Komiteens flertall mener at det bør utvikles kriterier for verdsetting av den innsats ulike kommuner gjør for miljøet med sikte på positiv uttelling i inn

tektssystemet i kommunene. I kommuneproposisjonen for 2003 er det uttalt at Kommunal- og regionaldepartementet vil se dette i sammenheng med oppfølging av St.meld. nr. 19 (2001-2002).

Arbeidet med å sikre en god sammenheng mellom kommunenes utfordringer og oppgaver på miljø- og landbruksområdet og ressurstildelingen gjennom inntektssystemet, er igangsatt. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som ledes av Kommunal- og regionaldepartementet med representanter fra Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet og Kommunenes Sentralforbund. Regjeringen vil komme tilbake til saken i kommuneproposisjonen for 2004.

SPØRSMÅL NR. 15

Innlevert 10. oktober 2002 av stortingsrepresentant Åsa Elvik

Besvart 17. oktober 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Bladet Vesterålen skriv den 10. oktober at "Fiskeridepartementets offisielle synspunkter på forslaget til ny felles fiskeripolitikk for EU, er hemmelige". Bakgrunnen er at Bladet Vesterålen har søkt om innsyn i dei norske synspunkta, og fått avslag. Departementet har i avgjerda lagt vekt på "dokumentets innhold samt forholdet til fremmede makter".

Korleis vil statsråden grunngi at Noreg sitt offisielle syn i ei sak skal vere unntatt offentlegheit?»

GRUNNGJEVING:

EU-kommisjonen la i sommar fram forslag til ny felles fiskeripolitikk for EU. Forslaget inneber m.a. at flåten skal reduserast med 8,5 pst., som vil føre til at 30 000 fiskarar må ut av fisket. Fritt omsettelege kvotar i EU-området er også ein del av fiskerireformen. Bakgrunnen for forslaget er overfiske og høg overkapasitet som følgje av subsidiar.

Ifølgje det nemnte oppslaget i Bladet Vesterålen stadfester underdirektør i Fiskeridepartementet, Petter Meier, at dei offisielle norske standpunkta på forslaget til omlegging av EUs fiskeripolitikk skal forbli hemmelege. Meier, som også er forhandlingsleiar i forhold til fiskerispørsmål i EU, seier at dokumentet "er et omforent felles utgangspunkt som skal legges til grunn overfor ambassader og annet embetsverk, for eksempel ved besøk i EU-land. Det er snakk om et arbeidsdokument som skal danne grunnlag for norske posisjoner i andre sammenhenger". Dokumentet er basert på innspel frå Utenriksdepartementet sin EU-delegasjon.

Svar:

I spørsmålet vises det til en artikkel i Bladet Vesterålen fra 10. oktober 2002 der det er skrevet at "Fiskeridepartementets offisielle synspunkter til ny felles fiskeripolitikk for EU, er hemmelige" og at departementet i avgjørelsen har lagt vekt på "dokumentets innhold samt forholdet til fremmede makter". Bakgrunnen for dette er et avslag på en innsynsbegjæring i et dokument som omhandler forslag til norske synspunkter til Europakommisjonens forslag til reform av den felles fiskeripolitikken.

Det synes å herske en misforståelse med hensyn til at det omtalte dokumentet skal inneholde offisielle norske synspunkter til Europakommisjonens forslag til reform av den felles fiskeripolitikken. Dette medfører ikke riktighet. Det omtalte dokumentet er ikke Norges offisielle syn på forslaget til ny felles fiskeripolitikk for EU.

Dokumentet det refereres til er utarbeidet av Utenriksdepartementet ved EU-delegasjonen i Brussel. Det er et internt arbeidsdokument, ment som grunnlag for de henvendelser norske utenriksstasjoner foretar til aktuelle land med tanke på å innhente synspunkter om disse spørsmålene.

På denne bakgrunn er dokumentet vurdert til å være unntatt offentlighet.

SPØRSMÅL NR. 16

Innlevert 10. oktober 2002 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 17. oktober 2002 av statsminister Kjell Magne Bondevik

Spørsmål:

«Under toppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg sa miljøvernministeren at 10 pst. nye fornybare energikilder innen 2010 både er mulig og nødvendig for å utvikle bærekraftige energiløsninger. Statsministeren sa i sin tale at Norge vil jobbe videre i allianse med andre land for å øke bruken av fornybar energi.

Hva gjør Regjeringen for å følge opp løftene fra Johannesburg om å øke bruken av ny fornybar energi i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Energi er drivstoffet bak nesten all økonomisk utvikling. Det er en nær sammenheng mellom økonomisk vekst og økt energiforbruk, og det er en nær sammenheng mellom økonomisk vekst og klimagassutslipp. Fattige land må kunne øke sitt energiforbruk for å bekjempe fattigdommen. Men det er også fattige mennesker i fattige land som blir rammet hardest av klimaendringene. Derfor står ren energi helt sentralt for å oppnå målet om en bærekraftig utvikling.

Ved å primært støtte en målsetting om at 10 pst. av verdens energi skal komme fra nye fornybare energikilder innen 2010, viste Norge sammen med Brasil og andre latinamerikanske land lederskap i Johannesburg.

Dette er et forholdsvis ambisiøst mål ettersom ny fornybar energi i dag bare står for om lag 2,5 pst. av verdens energiforsyning. Flere land, inkludert EU, ønsket et mål om at 15 pst. av energiforsyningen skal være fra fornybare energikilder innen 2010. Mens dette kan se fint ut på papiret, er et slikt mål i virkeligheten av liten betydning. Fornybar energi, medregnet store vannkraftprosjekter og tradisjonell vedfyring, utgjør allerede om lag 14 pst. av verdens energiforsyning

Det ble dessverre ingen enighet om et tallfestet mål for å øke andelen miljøvennlig energi. Allianser mellom land som ønsker å sette seg nasjonal og/eller regionale mål og som viser genuin vilje til å oppfylle disse ser ut som den eneste farbare veien framover. Det er derfor avgjørende at landene som viste lederskap i Johannesburg, deriblant Norge, fortsetter å ta initiativ til å utvikle gode og konstruktive flernasjonale energiallianser.

I denne sammenheng vil vi framheve den rollen de latinamerikanske landene spilte før og under toppmøtet i Johannesburg. De latinamerikanske landene har allerede sluttet seg til en regional målsetting om at 10 pst. av energien skal komme fra nye fornybare energikilder. Forslaget er opprinnelig brasiliansk, og det er godt forankret i regionen. Latin-Amerika er et kontinent med voksende energiforbruk, og erfaringer derfra vil kunne være nyttige også i andre regioner. Et forpliktende samarbeid mellom Norge og land i Latin-Amerika om å øke andelen nye fornybare energikilder, og å gjøre disse tilgjengelige for de fattige, vil derfor være en logisk fortsettelse av den positive norske innsatsen for å fremme nye fornybare energikilder i Johannesburg.

I tillegg vil en naturlig oppfølging fra Johannesburg være at Norge vedtar et ambisiøst nasjonal mål for nye fornybare energikilder, uttrykt som andel av total energiforsyning.

Svar:

Jeg vil understreke at den norske delegasjonen i Johannesburg arbeidet for å få til to globale mål på henholdsvis 15 pst. for fornybare energikilder og 10 pst. for nye fornybare energikilder innen 2010. Som kjent lyktes det ikke å få dette inn i de endelige beslutningene fra møtet, men det ble likevel gitt viktige føringer for det videre arbeidet i handlingsplanen. Med den teksten som ble vedtatt i FN's handlingsplan for bærekraftig utvikling er det viktig å arbeide i ulike fora og delta i allianser for å gi et ekstra løft til fornybar energi.

Norge vil i den internasjonale oppfølgingen delta aktivt i koalisjonen for fornybare energikilder som ble etablert under toppmøtet i Johannesburg sammen med bl.a. EU, Island, New Zealand, Sveits og Alliansen for små øystater. Målet er å oppnå en betydelig økning i den globale andelen av fornybare energikilder og følge opp de føringene som er gitt nasjonalt, regionalt og globalt for å fremme investeringer og utvikle markeder for fornybare energikilder. EU-kommisjonen tar sikte på å holde et første møte i denne koalisjonen i forbindelse med klimaforhandlingene i New Delhi i slutten av oktober.

Regjeringen vil videre følge opp målene fra Johannesburg knyttet til vann, energi, helse, landbruk og biologisk mangfold i utviklingssamarbeidet, bl.a. gjennom å foreslå 375 mill. NOK i friske midler over statsbudsjettet over tre år. Dette vil skje både gjennom multilaterale og bilaterale kanaler samt frivillige organisasjoner.

Norges innsats i Johannesburg forplikter oss til å øke innsatsen innen nye fornybare energikilder nasjonalt. Oppfølgingen må være en del av den samlede energipolitikken.

Norge har ambisiøse nasjonale mål knyttet til økt bruk av nye fornybare energikilder og energisparing. Stortinget har sluttet seg til målene for en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon i forbindelse med behandlingen av Energimeldingen, St.meld. nr. 29 (1998-1999). Målene er:

- å begrense energiforbruket vesentlig mer enn om utviklingen overlates til seg selv
- å bruke 4 TWh mer vannbåren varme årlig, basert på nye fornybare energikilder, varmepumper og spillvarme innen år 2010
- å bygge vindkraftanlegg som årlig produserer 3 TWh innen år 2010.

Oppnåelse av disse målene vil kreve en betydelig innsats og tilstrekkelige finansielle rammer. Målene forutsetter at det stilles til disposisjon 5 mrd. kr over en periode på 10 år.

Et viktig ledd i arbeidet med den miljøvennlige energiomleggingen er opprettelsen av Energifondet og Enova. Energifondet og Enova representerer en ny måte å drive offentlig støtte på. Gjennom Energifondet har en sikret stabil finansiering ved at om lag 200 mill. kr pr. år kommer fra et påslag på overføringstariffen på 0,3 øre pr. kWh for husholdninger og andre sluttbrukere tilsluttet distribusjonsnett. I tillegg bevilges det midler over statsbudsjettet. I St.prp. nr. 1 (2002-2003) foreslår Regjeringen å tilføre Energifondet 279 mill. kr. Enova er gjort ansvarlig for å nå de konkrete målene og har til gjengjeld fått stor frihet i disponeringen av midlene. Olje- og energidepartementet har som eier inngått en avtale med Enova som stadfester målene som skal nås og rammen for anvendelsen av midlene i Energifondet.

Energiomleggingen er et prioritert satsingsområde for Regjeringen, og en har derfor valgt å øke ambisjonen for Enova. I avtalen har Enova fått et samlet mål for energisparing og økt bruk av nye fornybare energikilder på til sammen 10 TWh innen 2010, hvorav Stortingets mål om 4 TWh vannbåren varme og 3 TWh vindkraft inngår som minimumsmål. Regjeringen har valgt å øke ambisjonene og la energisparing inngå i et kvantitativt overordnet mål - både fordi en ser dette som mulig med den nye organiseringen og fordi Enovas frihet innenfor det økonomisk handlingsrommet gir nye muligheter.

Regjeringen har lagt fram en strategi for utbygging av vannbåren varme. Strategien vil være et viktig verktøy for å koordinere den videre innsatsen.

I tillegg har Stortinget gjennom behandling av St.meld. nr. 15 (Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk) sluttet seg til Regjeringens mål om å redusere bruken av mineralolje for oppvarming med 25 pst. i den første Kyotoperioden (2008-2012) sammenlignet med gjennomsnittet for perioden 1996-2000. Regjeringen vil utarbeide en strategi for konvertering fra oljefyring til bruk av ny fornybar energi.

Et viktig bidrag for å øke bruken av nye fornybare energikilder er forskning og utvikling som kan gi oss nye og rimeligere løsninger. Regjeringen ønsker videre å utvikle Norge som en energinasjon og foreslår derfor å øke bevilgningen til energiforskning med 13 pst. i budsjettforslaget for 2003 til 304,7 mill. kr. Forskning på nye fornybare energikilder og morgendagens energiløsninger vil være et prioritert område.

SPØRSMÅL NR. 17

Innlevert 10. oktober 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 17. oktober 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Vil Kommunal- og regionaldepartementet sørge for at SIVA, som en betydelig eiendomsaktør og stor energiforbruker, aktivt bidrar til å nå målene om en omlegging av varmemarkedet i Norge til økt fleksibilitet og nye fornybare energikilder direkte gjennom sin eiendomsportefølje og sine miljørapporteringsrutiner, og indirekte som katalysator og pådriver for lokale nærvarmenett samt for bilde for lokal miljøetsatsing basert på anerkjennelsen av menneskeskapte klimaendringer og Kyotoprotokollen?»

BEGRUNNELSE:

Nasjonal strategi for vannbåren varme sier at myndighetene, via Statsbygg, er engasjert i å utvikle statlig virksomhet som en pådriver og et for bilde for miljøetsatsing i byggesektoren. Statsbygg definerer energifleksibilitet som et ledd i en bærekraftig utvikling hvor målet er å begrense miljøbelastningen. Regjeringen skal gjennom sitt virkemiddelapparat nå klare mål om en omlegging av varmemarkedet i Norge til økt fleksibilitet og nye fornybare energikilder. Innen 2010 skal det bygges 4 TWh vannbåren varme

basert på fornybare energikilder, spillvarme og varmepumper. Disse målene er blant annet et av virkemidlene for å nå Norges forpliktelser under Kyotoprotokollen. I denne forbindelse er Kommunal- og regionaldepartementet bygningsmyndighet og ansvarlig for å igangsette tiltak i tråd med bolig- og bygningspolitikken. SIVA, Selskapet for industrivekst, eies av Kommunal- og regionaldepartementet. SIVA er medeier i ca. 60 innovasjonsselskap og har et utbygget areal på 400 000 kvm. SIVAs aktivitet på eiendomsutvikling er betydelig, og utgjør årlige investeringer på om lag 200 mill. kr. I tillegg til bygg for større og mindre industrivirksomheter, bygges stadig flere bygg for etablering av kunnskapsbedrifter.

SIVA har i motsetning til mange store profesjonelle eiendomsbesittere i sin årsrapport ingen redegjørelse for energibruk og utslipp i forbindelse med driften av sine næringsparker. Det er heller ingen redegjørelse for selskapets miljøpolicy, deres tiltak for energieffektivisering eller aktiviteter for økt bruk av vannbåren varme og fornybar energi. Det er dermed uklart i hvilken grad SIVA bidrar til en bærekraftig omlegging av det norske varmemarkedet. Behovet for klarhet omkring SIVAs rolle som pådriver og et for bilde for miljøetsatsing i byggesektoren er aktualisert gjennom nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsens bekreftelse av at "uttalelsene fra SIVA- direktør Harald Kjelstad i en avisartikkel (Adresseavisen 13. september 2002), kan selvsagt ikke tolkes som et uttrykk for Regjeringens klimapolitikk".

Svar:

SIVAs hovedoppgave er å arbeide for økt verdiskaping og sysselsetting i distriktene, samt å bidra effektivt til utvikling av innovasjonsevnen i norsk næringsliv. Selskapet har hittil primært vært et distrikts- og regionalpolitisk virkemiddel og disponerer en betydelig bygningsmasse rundt omkring i landet. Nærings- og handelsdepartementet forvalter nå statens eierinteresser i SIVA, en rolle vi overtok fra Kommunal- og regionaldepartementet fra forrige årsskifte som ledd i Regjeringens ønske om å skape et bedre organisatorisk skille mellom statens ulike roller.

SIVA er organisert som et statsforetak, og departementets eiermyndighet utøves gjennom foretaksmøtet. I lov om statsforetak er det eksplisitt sagt at departementets myndighet i foretaket ikke kan utøves utenom foretaksmøtet. Videre framgår det av loven at forvaltningen av foretaket hører under styret. Det spørsmål som representanten Vaggen Malvik har tatt opp, i hvilken grad SIVA skal bidra til en bærekraftig omlegging av det norske varmemarkedet, ligger definitivt innenfor styrets ansvarsområde.

SIVA har overfor departementet opplyst at selskapet i forbindelse med sin eiendomsutvikling er opptatt av å være en profesjonell aktør med unike konsepter for næringsbygg, herunder også å ta hensyn til energi- og miljøspørsmål. I alle eiendomsinvesteringer de senere år har SIVA lagt til rette for alternative energiformer gjennom å bygge vannbåren varme som oppvarmingssystem. I tillegg blir de fleste SIVA-anlegg bygd som lavtemperaturanlegg som gir muligheter for framtidige alternative varmekilder. I selskapets næringsbygg benyttes både varmepumper, gjenvinning av prosessvarme og fjernvarme. Videre benyttes olje, elektrisitet, gass, biobrensel og gjenvinning fra fryse- og kjøleanlegg som alternative energikilder. Hensikten er å sikre fleksibilitet og å begrense miljøbelastningen.

SIVA har videre opplyst at selskapet kontinuerlig søker nye måter for langsiktig energiøkonomisering, noe som også kommer leietakerne i deres anlegg til gode. I den forbindelse nevnes prosjekter i samarbeid med lokale elverk og enøk-kontorer hvor man utreder ytterligere energiøkonomisering for SIVAs anlegg.

På denne bakgrunn har Nærings- og handelsdepartementet som eier av SIVA ingen grunn til å anta at selskapets styre og administrasjon ikke legger tilstrekkelig vekt på energi- og miljøspørsmål ved forvaltningen av sin eiendomsmasse.

SPØRSMÅL NR. 18

Innlevert 11. oktober 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 17. oktober 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det har i mange år vært store variasjoner i antall av sel langs kysten. Dette har ført til at man i mange tilfeller pga. prinsippet om bærekraftig forvaltning, ikke har tatt ut det antall sel som har vært fullt forsvarlig. Dette problemet har vært tatt opp tidligere, men vi kan ikke se at nødvendige tiltak er iverksatt.

Hva vil statsråden gjøre for at man kan få gjennomført en betryggende telling og beregning av kystselbestanden, og når kan man forvente at betryggende bestandsestimater foreligger?»

Svar:

Fiskeriforskning i Tromsø forestår i dag arbeidet med å gjennomføre tellinger av kystsel. Det gjennomføres betryggende tellinger av både havert og steinkobbe langs norskekysten. Undersøkelsene er lagt opp slik at det skal være gjennomført nye tellinger som er landsdekkende for begge arter i løpet av en femseksårsperiode. Ressursmessige hensyn er grunnen til at det gjennomføres tellinger innenfor en femårsperiode. Det koster minst fem ganger så mye å gjennomføre årlige tellinger. Dessuten er opplegget med tellinger som skal gi nye bestandsestimat hvert femte år nok til å gi forsvarlige kvoter på kystsel.

Resultatene fra den første landsdekkende telling ble lagt fram i 1999. Fiskeriforskning er godt i gang med tellingene innenfor den neste femårsperioden. Dette innebærer at vi regner med å ha et totalt bestandsestimat for havert på norskekysten høsten 2003. De fleste viktige havertområder er allerede dekket gjennom tellinger. Dette gjelder Finnmark, det meste av Nordland og Nord-Trøndelag. I tillegg er Sør-Trøndelag i ferd med å dekkes i disse dager. Det er allerede gjennomført to tellinger i Halten-Froan i september, og siste telling i dette området blir gjort i løpet av uke 43 nå i år. Det er også meningen å dekke resten av Vestlandet innen 1. desember 2002.

For havert beregnes antall unger som fødes i koloniene langs kysten. Antall fødte unger multipliseres med en faktor (vanligvis 4.5) for å beregne total bestand. Faktoren er basert på nøye studier i andre land (Storbritannia/Canada) og vi begynner etter hvert å få såpass mye egne data at vi vil være i stand til å justere faktoren til norske havertkolonier. Det ser foreløpig ut til at en faktor på 4.5 er fullt forsvarlig å bruke.

Det er planlagt at tellinger av steinkobbe skal gjennomføres under hårfellingsperioden i august 2003 og 2004, slik at vi regner med å ha et landsdekkende estimat på steinkobbe i løpet av høsten 2004 eller senest vinteren 2005. Steinkobbebestandene telles ved hjelp av flyfotografering under hårfellingsperioden. Vi tar sikte på tellinger som gir et totalt bestandsanslag. Det vil si at vi i tillegg må gjøre adferdsstudier av steinkobbe i hårfellingstiden for å få mer data angående hvor stor del av bestanden vi teller. Uansett vil vi få et minimumsestimat som er tilstrekkelig som grunnlag for å kunne gi forsvarlige kvoter.

Som det går fram av det jeg har skrevet, vil det sannsynligvis allerede neste år foreligge tilstrekkelig faktagrunnlag til å gi et totalt bestandsanslag for havert langs hele norskekysten. Når det gjelder steinkobbe regner vi med å ha nok data i 2004 til at det kan gis totalt bestandsanslag for steinkobbe langs hele kysten. Avslutningsvis vil jeg gjerne få påpeke at vi gjennomfører betryggende tellinger, og at resultatene som kommer i løpet av neste år og 2004, vil gi betryggende bestandsestimater.

Jeg håper dette har gitt svar på spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 19

Innlevert 11. oktober 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 17. oktober 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det har vært etterlyst en politisk behandling av grunneiernes rettigheter i forhold til linjeeier som tidligere har fått kostnadsfri anledning til å benytte grunn til linjer og for installasjoner og linjer.

Vil statsråden se på dette saksforholdet og komme tilbake til Stortinget med en utredning og forslag som styrker grunneiernes stilling i forhold til linjeeierne som driver med profittformål?»

BEGRUNNELSE:

Det har i den siste tiden vært fokus på rettighetene grunneierne har i forhold til linjer som går over sine eiendommer.

Det var tidligere en utbredt holdning at grunneierne ikke krevde "leie" fra linjeeierne, det være seg telefoni og elektrisitet, siden disse tjenestene var offentlig eide og disse ble ansett som en del av de offentlige basistjenestene som kom alle til gode.

I dag er mange av linjeeierne private aktører. Disse tar i mange tilfeller leie fra andre for at disse skal benytte linjene eller strekke egne linjer med utgangspunkt i de installasjonene som hovedlinjeeier har fått satt opp, på andres eiendommer.

Flere grunneiere som for flere år siden, uten leie eller kompensasjon, avstod grunn til installasjoner og stolper, reagerer i dag på at linjeeier beriker seg uten at grunneierne som har fått ulemper pga. linjene får en rettmessig andel av linjeleien som oppkreves. Dette gjelder spesielt i de tilfellene der linjeeier ikke er en offentlig yter av basistjenester, men en privat instans med profittformål.

Det har vært flere rettsaker om denne og liknende saker, men det har vært etterlyst en politisk behandling av grunneiernes rettigheter i forhold til linjeeier som tidligere har fått kostnadsfri anledning til å benytte grunn til linjer og for installasjoner og linjer. Spesielt der hvor private selskaper har tatt over linjer til tidligere kommunale eller statlige selskaper, og nå tar linjeleie fra andre for at disse skal kunne benytte seg av linjene.

Svar:

Mulighetene for å anlegge teleinfrastruktur er helt nødvendig for å oppnå politiske målsettinger på teleområdet bl.a. om å sikre alle husstander og bedrifter over hele landet grunnleggende teletjenester av høy kvalitet til lavest mulig pris.

Framføring av infrastruktur som berører fremmed eiendom (privat eller offentlig) vil måtte baseres på avtale mellom grunneier og utbygger der det ikke finnes særskilt rettsgrunnlag for framføringen. Med framføringsrett menes i teleregulatorisk sammenheng vanligvis adgangen til å anlegge teleinfrastruktur i form av utstyr for framføring av telekommunikasjon på, over, gjennom eller under eiendom som ikke eies eller disponeres på annet grunnlag av den som anlegger teleinfrastrukturen.

Slikt særlig rettsgrunnlag om eiendomsinngrep (ekspropriasjon) finnes på teleområdet i lov av 23. juni 1995 om telekommunikasjon. I tillegg gjelder lov av 23. oktober 1958 nr. 3 om oreigning av fast eiendom også på telekommunikasjonsområdet, jf. § 2 nr. 9 som bestemmer at Kongen (delegert til Samferdselsdepartementet) kan gjøre vedtak om ekspropriasjon til "telefon og telegrafstell". I alle tilfeller hvor det er aktuelt å gå til ekspropriasjon, enten det skjer med hjemmel i teleloven eller oreigningsloven, må det ekspropriasjonsrettslige grunnvilkår om at inngrepet "tvillaust er meir til gagn enn til skade", være oppfylt.

Det er en plikt for den som har eller får tillatelse til ekspropriasjon å betale erstatning til den som rammes, uavhengig av om dette er det private eller det offentlige, etter vanlige ekspropriasjonsrettslige regler. I henhold til teleloven § 10-2 skal det imidlertid ikke betales vederlag til eieren eller den som har bruksrett til eiendommen dersom formålet med inngrepet er å knytte eiendommen til offentlig telenett, dvs. telenett som er tilgjengelig for allmennheten eller beregnet til bruk for allmennheten. Bakgrunnen for dette er å ivareta det offentliges eller sluttbrukernes interesser i en hensiktsmessig utnyttelse av ressurser til telekommunikasjonsformål.

I alle andre tilfeller enn der formålet er å knytte eiendommen til offentlig telenett, skal det altså betales vederlag for byrder som ekspropriasjonsvedtaket antas å påføre eieren eller den bruksberettigede. Byrder vil være båndleggelse/ervert av grunn, samt ulemper som følge av anlegg. Enten det er teleloven eller oreigningsloven som er hjemmelslov for inngrepet, skal vederlagets størrelse som hovedregel fastsettes ved skjønn - med mindre partene blir enige.

I spørsmålet settes det fokus på tilfeller der linje- eiere leier og/eller selger overskuddskapasitet på sine linjer, uten at grunneierne får leie eller annen kompensasjon for dette. I ekspropriasjonsretten er det et prinsipp at det er byrder/tap for grunneier eller bruks-

berettiget som skal erstattes. Spørsmålet om hvorvidt grunneier eller bruksberettiget har krav på erstatning/ tilleggerstatning som følge av at linjeeier leier/selger ut overskuddskapasitet på sine linjer, vil først og fremst måtte avklares med bakgrunn i om det har oppstått et særskilt tap for grunneier eller bruksberettiget. Som det nevnes i spørsmålet har det vært flere rettssaker som har behandlet slike problemstillinger.

Sett fra mitt ståsted bygger det regelverket som er skissert over på en god balanse mellom hensynet til grunneierens rettigheter på den ene siden og hensynet til å oppnå viktige telekommunikasjonsformål og spesielt pålagte dekningsforpliktelser på den annen side. Regelverket gjør det klart at i de tilfeller det skal ytes vederlag til eier eller bruksberettiget for den byrden ekspropriasjonsvedtak medfører, må partene enten bli enige gjennom forhandlinger eller vederlaget fastsettes via skjønn. Ved forhandlinger mellom partene, eller i forbindelse med skjønnet, er det opp til partene å legge fram krav. Eksempel på slike krav kan være at grunneier eller bruksberettiget ønsker å få en erstatning for det tilfellet linjeeier vil leie/selge ut overskuddskapasitet på sine linjer.

På denne bakgrunn ser jeg ikke behov for å legge fram forslag om endringer i den teleregulering som Samferdselsdepartementet forvalter. Dagens regelverk gir en ramme for når det skal ytes vederlag for ekspropriering og ikke. Konkrete avgjørelser innenfor den rammen lovverket stiller må tas i forbindelse med skjønn/forhandlinger.

SPØRSMÅL NR. 20

Innlevert 11. oktober 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 18. oktober 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Kva fagleg definisjon legg Landbruksdepartementet til grunn for eigedommar som driv gartneri/hagebruksproduksjon?»

GRUNNGJEVING:

I Innst. S. nr. 167 (1999-2000) sa Stortingets næringskomité:

"Gartneri/hagebruksnæringen, med grønnsakdyrking på friland, veksthusproduksjon av blomster og grønnsaker, planteskoledrift, og frukt- og bær dyrking er en viktig del av norsk landbruk. Komiteen er kjent med at gartneri/hagebruksnæringen inkludert potetproduksjon står for et vesentlig bidrag av verdiskapingen i jordbruket. Komiteen er kjent med at næringen er høyt spesialisert og intensiv, med stor innsats av kapital og høyteknologi på produksjonssiden og stor innsats av kapital og arbeid pr. arealenhet. Samtidig er næringen en viktig faktor i distriktslandbruket. Komiteen mener næringen fortsatt har potensiale for videre utvikling av produksjon, verdiskaping og sysselsetting. Komiteen vil derfor peke på behovet for virkemidler som gir optimisme og investeringslyst. Komiteen mener de landbrukspolitiske ordningene må tilpasses næringens særtrekk."

Næringsutøvarane opplever gong på gong tilfelle av forskjellshandsaming, dette fordi ulike instansar i forvaltninga konstruerer skilje mellom gartneri-/hagebruksproduksjon og annan jordbruksproduksjon.

Dette synast å vere i strid med Stortinget sine føresetnader. Dersom gartneri/hagebruk er ein viktig del av jordbruket og ein vanleg jordbruksproduksjon, så må det forventast at dei og skal ha del i dei landbrukspolitiske ordningane på lik linje med det øvrige jordbruket.

Eg føreset at statsråden legg Stortinget sitt syn til grunn for sin faglege definisjon. Eg meiner han såleis bør ta initiativ til ein revisjon av forskrifter og anna regelverk for å sikre tilpassa ordningar i dei tilfelle någjeldande regelverk "diskriminerer" gartneri/hagebruk og ber om at statsråden stadfestar at han gjer det.

Svar:

Landbruksdepartementet har i tråd med føringene fra Innst. S. nr. 167 (1999-2000) lagt til grunn at regelverket skal utformes slik at gartneri/hagebruksnæringen ikke skal kunne oppfattes som "diskriminert" i forhold til jordbruksnæringen ellers.

Kriteriet for å komme inn under den nye forskriften om produksjonstilskudd i jordbruket av 22. mars 2002 er at et foretak etter de generelle vilkårene i § 3 må drive "vanlig jordbruksproduksjon". Noe forenklet kan man si at dette begrepet er ment å utelukke mer hobbypreget produksjon, så vel som industrialisert produksjon uten forankring i tradisjonelt norsk

jordbruk. Dette understrekes av at det etter bestemmelsen også stilles vilkår om at produksjonen skal foregå på en landbrukseiendom.

Det følger av forskriftens system at også gartneri- /hagebruksproduksjon kan regnes som "vanlig jordbruksproduksjon". Etter § 6 kan det således gis et særskilt distrikts- og kvalitetstilskudd til grøntproduksjon for norskprodusert frukt, bær og veksthusgrønnsaker samt salat på friland. Imidlertid følger det av kravene til at produksjonen skal være "vanlig" og foregå på landbrukseiendommen, at departementet f.eks. ikke har ønsket å støtte store hagebruksvirksomheter som har et industrielt preg og kanskje er plassert på arealer uten jordbrukstilknytning.

Når det gjelder tilskudd til ulike investeringer i landbruket, kan jeg heller ikke se at det kan hevdes å være et faglig skille mellom jord- og hagebruk. Det går f.eks. både frem av ordlyden i forskriftene om midler til bydelutvikling og i forskrift om investeringsstøtte til miljøtiltak at hagebruk er likestilt med annet jordbruk.

I regelverket som Landbruksdepartementet har ansvaret for mener jeg ut fra ovennevnte at gartneri/hagebruksproduksjon i all hovedsak likebehandles med annen jordbruksproduksjon, og kan forsikre representanten Meltveit Kleppa om at jeg som statsråd naturligvis legger Stortingets syn til grunn ved behandlingen av denne næringen.

Dokument nr. 15:2

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 21

Innlevert 14. oktober 2002 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 21. oktober 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Bruken av statistikk og meningsmålinger om folks meninger har blitt vanlig. Dette ser vi også at Utdannings- og forskningsdepartementet har blitt en hyppig bruker av.

Hvor mange kartlegginger og undersøkelser har blitt iverksatt eller skal iverksettes av Utdannings- og forskningsdepartementet?»

BEGRUNNELSE:

Det er en kjensgjerning at statistikk og meningsmålinger brukes aktivt som grunnlagsmateriale for å begrunne beslutninger. Det er også en kjensgjerning at statistikk og meningsmålinger metodisk sett inneholder en del viktig informasjon, som for eksempel hvor mange respondenter som har blitt spurt. I VG 14. oktober 2002 blir det skrevet om en meningsmåling i regi av Utdannings- og forskningsdepartementet. I den forbindelse er det viktig at informasjon til folk om undersøkelser blir gjort tilgjengelige, og at Utdannings- og forskningsdepartementet er seg sitt ansvar bevisst for dette.

Svar:

Den refererte undersøkelsen i VG 14. oktober 2002 ble gjennomført ved en Omnibus fra Norstat/ Norsk Statistikk. Foranledningen var UFDs moderniseringsprosjekt av norsk grunnutdanning. En slik Omnibus har 1 000 respondenter. VG ble gjort kjent med dette tallet i forbindelse med avisens tilgang til resultatene fra undersøkelsen, men valgte ikke å presentere denne saksopplysningen. Departementet er selv meget påpasselig med å opplyse om antall respondenter ved offentliggjøring av slike undersøkelser.

UFDs moderniseringsprosjektet har for øyeblikket ikke planer om nye, tilsvarende meningsmålinger, men vil fortløpende vurdere behovet for innhenting av informasjon ved bruk av både referansegrupper og ulike målemetoder. Også ved valg av framtidige samarbeidspartnere for gjennomføring av undersøkelser vil vi påse at disse arbeider i henhold til Norsk Markedsanalyse Forenings etiske regler.

For øvrig bestreber UFD seg på å offentliggjøre resultatet av flest mulig undersøkelser da departementet mener dette bidrar til at debatten om norsk skole bygger på dokumenterte fakta.

Foruten alminnelige opinionsundersøkelser om holdninger til politiske spørsmål og samfunnsspørsmål bruker departementet Survey-undersøkelser i en viss utstrekning som ledd i evalueringer, forskning og utredninger. Slike undersøkelser gjøres av forsknings- og/eller utredningsorganer, og tar sikte på å etablere et best mulig faktagrunnlag for beslutninger som skal treffes.

Eksempler på slike undersøkelsestemaer er elevers, studenters og læreres tidsbruk, elevenes og studentenes læringsmiljø, elevers, studenters og læreres tilgang til bruk av IKT-utstyr osv.

SPØRSMÅL NR. 22

Innlevert 16. oktober 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 23. oktober 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva vil utenriksministeren bidra med for at Taiwan skal bli opptatt som medlem i FN?»

BEGRUNNELSE:

Den 10. september avleverte Taiwan offisielt sin anmodning om opptagelse i FN. Dette skjedde i forbindelse med FNs årlige generalforsamling.

Øst-Timor, som nylig oppnådde uavhengighet fra Indonesia, forventes å bli opptatt som medlem innen utgangen av 2002. Øya fortjener som suveren stat sitt sete i den internasjonale organisasjonen og trenger FN for å sikre sin suverenitet og fremme den nasjonale utviklingen.

Sveits, som har vært nøytralt i 200 år, søkte formelt om opptagelse i FN i juli i år. Det skjer i kjølvannet av en folkeavstemning om spørsmålet, hvor flertallet av befolkningen stemte for tilslutning til FN. Begge disse landene vil med stor sikkerhet bli tatt opp i FN.

Tilbake utenfor står bare Taiwan og Vatikanet. Vatikanet har valgt å forbli utenfor pga. sin spesielle religiøse rolle.

Derimot har Taiwan gjentatte ganger søkt om å gjenvinne sitt sete i FN, som ble gitt til Kommunist- Kina i 1971. Opptagelse i FN som suveren stat er den riktige veien å gå fordi Taiwan aldri har vært del av Folkerepublikken Kina. Det er også viktig at det internasjonale samfunnet forstår at konflikten i Taiwan-stredet best kan forebygges hvis Taiwan oppnår en stemme i FN. Der kan Taiwan dra nytte av organisasjonens kollektive sikkerhetsforanstaltninger.

I betraktning av Taiwans bedrifter innenfor fremme av økonomisk utvikling, kamp mot fattigdom, for demokratiet og menneskerettighetene, vil Taiwans opptagelse i FN være moralsk riktig. Det er på tide å overveie Taiwans opptakssøknad og slutte med å danse etter Beijings pipe. Hvis Øst-Timor og Sveits kan bli medlemmer av FN - hvorfor skulle veien så være lukket for Taiwan?

Svar:

FN er en organisasjon med selvstendige stater som medlemmer. Norge fører, i likhet med et stort flertall av verdens land, en ett-Kina politikk, hvilket betyr at Taiwan betraktes som en del av Kina, og ikke som en selvstendig stat.

Som tidligere år tok også i år en liten gruppe land opp spørsmålet om Taiwans representasjon i FN for behandling under generalforsamlingen. Forslaget ble fremlagt i form av et brev datert 1. august 2002, adressert til FNs generalsekretær Kofi Annan fra representantene til FN fra Burkina Faso, Tsjad, El Salvador, Gambia, Grenada, Marshalløyene, Nicaragua, St. Vincent og Grenadinene, Sao Tome og Principe, Senegal, Solomonøyene og Swaziland. Med brevet fulgte et utkast til resolusjon.

Spørsmålet ble behandlet i generalkomiteen den 11. september, og som tidligere år vil heller ikke årets generalforsamling realitetsbehandle resolusjonsutkastet. Generalkomiteen har hvert år siden 1993 avvist realitetsbehandling av saken med henvisning til at dette vil være et brudd på FN-pakten og resolusjon 2758 (XXVI) av 25. oktober 1971 som la grunnlaget for Folkerepublikken Kinas inntreden i FN. For ordens skyld opplyses at Norge ikke er medlem av generalkomiteen.

SPØRSMÅL NR. 23

Innlevert 17. oktober 2002 av stortingsrepresentant Reidar Sandal

Besvart 24. oktober 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Eg viser til spørsmåla frå kommunane Askvoll, Fjaler og Hyllestad som er siterte i grunngjevinga mi. Vil svar på spørsmåla liggje føre innan utgangen av inneverande månad?»

GRUNNGJEVING:

Kommunane Askvoll, Fjaler og Hyllestad har sett i gang arbeid med å få utgreidd følgjene av ei eventuell kommunesamanslåing. Ulike variantar er utgreidde, og ei styringsgruppe under leing av fylkesmannen i Sogn og Fjordane har vore i arbeid.

Styringsgruppa konkluderte med at det bør haldast folkeavrøysting om samanslåing av dei tre kommunane, men først etter at spørsmålet om bygging av Dalsfjordbrua er avklara.

I skriv datert 12. mars 2002 til kommunal- og regionalministeren og samferdsleministeren har ordførarane i dei aktuelle kommunane bede om avklaring på følgjande spørsmål: "Korleis stiller Regjeringa seg til å la samfunnsøkonomiske innsparingar ved kommunesamanslåing gå inn som delfinansiering av vegprosjekt? Korleis vurderer Regjeringa finansiering og framskunding av Dalsfjordsambandet i samband med samanslåing av kommunane Askvoll, Hyllestad og Fjaler?"

Det blir elles vist til møte om saka med statsrådene Skogsholm og Solberg 16. april 2002.

Etter det eg har fått opplyst, blei ordførarane stilte i utsikt ei vurdering av saka frå Regjeringa si side. Det skulle skje snarast og seinast i samband med framlegging av statsbudsjettet for 2003.

Saka har elles vore teken opp i skriv til dei nemnde statsrådene 4. juli og 22. august 2002 utan at svar ligg føre. Etter det eg kan sjå, er saka heller ikkje vurdert i statsbudsjettet for 2003.

Ei avklaring frå Regjeringa si side har svært mykje å seie for den vidare framdrift i saka. På dette grunnlaget ber eg om at det snarast blir gitt svar på førespurnaden frå kommunane Askvoll, Fjaler og Hyllestad.

Svar:

Kommunane fekk svar på spørsmåla om Dalsfjordsambandet og kommunesamanslutning i brev av 17. oktober 2002 frå samferdselsministeren og kommunalministeren. Kopi av brevet ligg vedlagt til orientering.

Vedlegg til svar:

Det kongelige Samferdselsdepartement,
statsråden

Dato:

17. oktober 2002

Likelydende til:
Ordføreren i Hyllestad,
6957 Hyllestad.

Ordføreren i Fjaler
Postboks 54,
Dale i Sunnfjord.

Ordføreren i Askvoll
Postboks 174,
6980 Askvoll.

KOMMUNESAMMENSLUTNING I "HAF" KOMMUNENE - FREMSKYNDING AV DALSFJORDBRUA

Vi viser til brev av 4. juli 2002 fra Fjaler kommune og brev av 22. august 2002 fra Hyllestad kommune til samferdselsministeren og kommunalministeren.

Spørsmålene dere reiser er knyttet til hvorvidt prosjektet kan forseres ved hjelp av innsparte midler fra sammenslutning av Hyllestad, Askvoll og Fjaler kommuner, og om Regjeringen vil fremskynde prosjektet for å oppmuntre til kommunesammenslutning.

I og med at Dalsfjordsambandet er et riksvegprosjekt, er det opp til fylkeskommunen å prioritere dette prosjektet. Prosjektet vil bli vurdert i forbindelse med Nasjonal transportplan (NTP) for perioden 2006- 2015. Jeg vil i den forbindelse vise til at det er opp til Sogn og Fjordane fylkeskommune å eventuelt fremskynde dette prosjektet i prioriteringene i arbeidet med rullering av NTP. HAF-kommunene må følgelig henvende seg til fylkeskommunen dersom de ønsker å fremskynde prosjektet pga. endrede finansielle forutsetninger.

Regjeringen har i tråd med det Stortinget bad om ved behandlingen av 2002-budsjettet, arbeidet med hvordan man skal ta hensyn til innsparte midler ved fergeavløsningsprosjekt, jf. Samferdselsdepartementets St.prp. nr. 60 (2001-2002).

Kommunene står videre fritt med hensyn til hvordan de ønsker å bruke en økonomisk gevinst som følge av en kommunesammenslutning. Kommunene

kan derfor om de ønsker det bruke den forventede innsparingen til å styrke finansieringsgrunnlaget for Dalsfjordprosjektet. Videre bør kommunene vurdere andre mulige finansieringskilder som bidrag fra det lokale næringslivet.

Sentrale forutsetninger knyttet til finansieringsgrunnlaget bør bygge på kommunalpolitiske vedtak. I disse vedtakene må det komme klart frem hvilke forpliktelser som oppstår når en legger ned ferjesambandet.

Regjeringen har utviklet rammebetingelser med sikte på at flere samferdselsprosjekter kan realiseres, forutsatt at disse er samfunnsøkonomisk lønnsomme.

HAF-kommunene må på grunnlag av Sogn og Fjordane fylkeskommunes vurdering av om det er ønskelig å fremskynde Dalsfjordprosjektet ut fra endrede finansielle forutsetninger, ta stilling til om de ønsker en kommunesammenslutning.

Med hilsen
Torild Skogsholm

Med hilsen
Erna Solberg

SPØRSMÅL NR. 24

Innlevert 17. oktober 2002 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 24. oktober 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Stortinget bad Regjeringen i 1999 om å opprette et nasjonalt fagråd for inneklima og læringsmiljø. Kan utdanningsministeren svare på hva som har skjedd i forbindelse med dette?»

BEGRUNNELSE:

Et slikt fagråd ble omtalt i St.prp. nr. 1 (2001- 2002), og i et svar fra utdanningsministeren til Ursula Evje i 2001.

Svar:

I tilknytning til den statlige tilskuddsordningen for nybygg, rehabilitering og opprustning av skoleanlegg har Regjeringen besluttet at det skal etableres en rådgivningstjeneste om skoleanlegg. Denne rådgivningstjenesten utvikles av Læringssenteret, i samarbeid med Husbanken, Kommunenes sentralforbund og andre aktuelle instanser. På fagsiden har Læringssenteret blant annet samarbeidet med Byggforsk, SINTEF og Norsk Form.

Det er viktig at de råd som denne tjenesten gir er faglig fundert. Ikke minst gjelder dette inneklimate, der man dessverre også i dag velger uheldige løsninger og bygger seg til problemer. Når det gjelder innemiljøspørsmål har Læringssenteret etablert kontakt med Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn (NFBIB). Dette uavhengige og tverrfaglige forumet består av landets fremste eksperter fra de tekniske og medisinske universitetsmiljøene, i tillegg til representanter fra tilsynsmyndigheter, ulike forvaltningsnivåer og brukerne. Forumets mål er å være rådgivende organ for myndigheter, organisasjoner og andre som ønsker faglig informasjon, råd og veiledning i arbeidet med å bedre innemiljøet for barn. Departementet bad i sommer Læringssenteret legge til rette for at formidling og kvalitetssikring av faglige råd om inneklima i skolebygg til skoleeiere og kommunalsektor kan skje i samarbeid med Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn og andre relevante samarbeidspartnere. Departementet har bedt Læringssenteret at samarbeid med aktuelle fagmiljø formaliseres, og at dekning av fagmiljøenes utgifter i forbindelse med rådgivningstjenesten, avtales.

Med en formalisering av et samarbeid mellom NFBIB og Læringssenteret vil vi etter min vurdering få et uavhengig fagråd for inneklima og skolemiljø. Det avgjørende etter min mening er ikke om vi oppretter et nytt organ eller allerede tar i bruk den ekspertisen som allerede er samlet i NFBIB, men at den kunnskapen som i dag finnes skal bli tilgjengelig og anvendelig, både for dem som bygger eller renoverer skolene, for dem som står for den daglige driften og for dem som oppholder seg der.

SPØRSMÅL NR. 25

Innlevert 17. oktober 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 24. oktober 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Barn har rett til samvær med sine foreldre. I saker der en av foreldrene blir utvist fra eller ikke får opphold i Norge kan dette være vanskelig å få gjennomført.

Hvor ofte og hvor lenge mener barne- og familieministeren at barn bør ha kontakt med sine foreldre for å ivareta barnets behov for samvær?»

BEGRUNNELSE:

Hvert år blir flere familier splittet ved at en av foreldrene blir utvist fra landet. Årsaken til dette kan være at en av foreldrene ikke får opphold i landet. Andre problemstillingen som kan komme fram er når en av foreldrene blir sendt tilbake til sitt hjemland etter endt soning av en dom for alvorlig kriminalitet.

Barn har etter barneloven og FNs barnekonvensjon rett til samvær med begge foreldre. Dette er en helt grunnleggende rett for barn, og kontakten med foreldrene er av avgjørende betydning for barns utvikling. Arbeiderpartiets justisfraksjon har vært informert om saker der hensynet til barnets rett til samvær ikke er ivare tatt, og der det har fått alvorlige konsekvenser for barns utvikling.

Svar:

Spørsmålet er oversendt meg for besvarelse, idet jeg har ansvar for innvandringspolitikken i Norge, herunder praksisen med å utvise utlendinger fra Norge.

Jeg viser til mitt svar på spørsmål nr. 26 fra stortingsrepresentant Anne Helen Rui til justisministeren, om det samme temaet. I mitt svar på det spørsmålet understreket jeg at det er foreldrene som har hovedansvaret for at barn har samvær med sine foreldre. Dersom samvær er vanskelig å gjennomføre fordi foreldrene bor i hvert sitt land, er det først og fremst foreldrene som må forsøke å sikre samvær med begge foreldre på en god måte. Spørsmålet om hvor ofte og hvor lenge et barn bør ha kontakt med sine foreldre for å ivareta barnets behov for samvær ligger utenfor mitt ansvarsområde.

SPØRSMÅL NR. 26

Innlevert 17. oktober 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 24. oktober 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Barn har rett til samvær med sine foreldre. I saker der en av foreldrene blir utvist fra eller ikke får opphold i Norge, kan dette medføre at barn mister muligheten til samvær.

Hvor mange barn rammes av dette problemet, og hvordan sikres barnas samvær med foreldrene?»

BEGRUNNELSE:

Hvert år blir flere familier splittet ved at en av foreldrene blir utvist av landet. Årsaken til dette kan være at en av foreldrene ikke får opphold i landet. Andre problemstillingen som kan komme fram er når en av foreldrene blir sendt tilbake til sitt hjemland etter endt soning av en dom for alvorlig kriminalitet.

Barn har etter barneloven og FNs barnekonvensjon rett til samvær med begge foreldre. Dette er en helt grunnleggende rett for barn, og kontakten med foreldrene er av avgjørende betydning for barns utvikling. Arbeiderpartiets justisfraksjon har vært informert om saker der hensynet til barnets rett til samvær ikke er ivaretatt, og der det har fått alvorlige konsekvenser for barns utvikling.

Svar:

Som statsråd med ansvar for innvandringspolitikken i Norge, er spørsmålet oversendt meg for besvarelse.

Jeg vil først understreke at det er foreldre som har hovedansvaret for at barn kan ha samvær med sine foreldre. Dersom samvær er vanskelig å gjennomføre

fordi foreldrene bor i hvert sitt land, er det først og fremst foreldrene som må forsøke å sikre samvær med begge foreldre på en god måte. Samvær med den forelderen som bor i utlandet vil også kunne skje der.

Det er i denne sammenhengen viktig å understreke at utgangspunktet er at utlendinger med barn i Norge ikke skal utvises med varig innreiseforbud. Utlendingsmyndighetene er alltid forpliktet til å vurdere hensynet til barn i utvisningssaker. I situasjoner hvor loven gir hjemmel for å utvise, skal det foretas en forholdsmessighetsvurdering, og utvisning besluttet ikke dersom det vil være et uforholdsmessig tiltak overfor utlendingen selv eller hans nærmeste familiemedlemmer. Sentralt i denne vurderingen er utlendingens botid og familietilknytning til riket.

Jeg har pr. i dag ikke tall over hvor mange barn som opplever at en av foreldrene blir utvist fra Norge. Utlendingsforvaltningen fører ikke statistikk over hvor mange utviste fra Norge som har barn. Jeg har på bakgrunn av en henvendelse fra Redd Barna bedt Utlendingsdirektoratet begynne å registrere dette, samt saker hvor utvisning ikke blir resultatet på grunn av hensynet til barn, fra og med 1. september i år.

Regjeringen ønsker både å ivareta barns interesser og å arbeide aktivt for å bekjempe alvorlig kriminalitet. Dette er et vanskelig dilemma når regler om utvisning skal utformes. Det synes imidlertid å være bred politisk enighet om at utvisning er et effektivt virkemiddel for å bekjempe alvorlig kriminalitet. Etlers min oppfatning gir utvisningsreglene et viktig vern for utlendinger og deres barn i utvisningssaker. Det er altså slik i dag at hensynet til barn er et sentralt vurderingstema i alle beslutningsprosesser frem mot et utvisningsvedtak.

Norske myndigheter er forpliktet til å foreta en avveining mellom hensynet til barnet og hensynet til andre interesser. I enkelte tilfeller vil samfunnsinteresser veie tyngre enn hensynet til det enkelte barnet, for eksempel når utlendingen er dømt for alvorlige straffbare handlinger, for eksempel narkotikaforbrytelser eller grov vold.

Hvorvidt hensynet til barnets beste skal være utslagsgivende i utvisningssaker når utlendingen har begått alvorlig kriminalitet, er noe som må vurderes i forhold til hvilke utvisningsregler vi vil ha for fremtiden. Jeg viser derfor til utlendingslovutvalget som er nedsatt for å revidere utlendingsloven. Spørsmål både knyttet til utvisning og ivaretagelse av våre internasjonale forpliktelser ligger innenfor lovutvalgets mandat.

SPØRSMÅL NR. 27

Innlevert 17. oktober 2002 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 24. oktober 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Informasjonssjef i Statkraft region Nord, Bjørnar Olsen, sier til NRK i dag at strømrasjonering er sannsynlig. Tidligere har en rekke kraftselskap og analytikere varslet rekordhøye strømpriser til vinteren. Mener statsråden fremdeles at det ikke er grunn til å foreta seg noe for å unngå slike situasjoner?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til spontanspørretimen i går der undertegnede stilte spørsmål til olje- og energiministeren om hva statsråden vil foreta seg for å unngå slike situasjoner som vi kan få i år med rekordhøye strømpriser til vinteren på grunn av den sterke krafteksporten tidligere i år. Jeg viser videre til statsrådets svar om at Regjeringen ikke venter noen dramatisk økning i strømprisene utover høsten og vinteren og heller ikke ser noen grunn til å foreta seg noe.

På morgenen i dag har informasjonssjefen i Statkraft region Nord, Bjørnar Olsen, sagt til NRK at strømrasjonering er sannsynlig. Denne meldingen er korrigert utover dagen av informasjonssjefen i Norges vassdrags- og energiverk (NVE), Sverre Sivertsen. Han mener det er helt usannsynlig at det blir noen strømrasjonering til vinteren. Dette fordi markedet vil løse en eventuell knapphetssituasjon ved at prisene vil gå så mye opp at forbruket går ned.

Informasjonssjefen i NVE bekrefter således inntrykket av at strømprisene kan komme til å stige mye i løpet av vinteren. Dette fordi kraftselskapene har eksportert strøm med god fortjeneste når magasinene var fulle, og at norske forbrukere får økte regninger på høsten og vinteren når magasinstanden er lav og det må importeres kraft fra utlandet.

Svar:

Det vises til at Statkraft i pressemelding av 17. oktober 2002 har beklaget den uttalelsen det vises til i spørsmålet. Det er Statnett som systemansvarlig og NVE som rasjoneringsmyndighet som har ansvar for å vurdere den til enhver tid gjeldende forsyningssituasjonen og om det kan bli rasjonering av strøm. Statnett og NVE har begge uttalt at det ut fra dagens situasjon ikke er noe som tilsier at det blir rasjonering.

Norge er en del av et nordisk kraftmarked der kraftutveksling mellom landene er viktig for en effektiv bruk av våre samlede ressurser. De nordiske landene har ulik sammensetning av produksjonen, og muligheten for kraftutveksling mellom landene gjør at vi blir mindre sårbare. Markedet legger til rette for gjensidig utveksling av kraft, der prisen bestemmes av de samlede produksjons-, forbruks- og overføringsforhold i Norden.

I Norge er 99 pst. av all kraftproduksjon vannkraft. Nedbør og tilsig varierer mye fra år til år, og vi er derfor svært sårbare for tørre år. Middellproduksjonen i det norske vannkraftsystemet ved normale tilsig over året er anslått til 118 TWh, men kan variere mellom 90 og 150 TWh. Disse store variasjonene er en stor utfordring for det norske kraftsystemet og betyr at Norge er avhengig av kraftutveksling med de øvrige nordiske land. Også i Norden som helhet er vannkraftens andel så stor at variasjoner i tilsig fra år til år isolert sett kan skape problemer for forsyningssikkerheten. Norden er derfor avhengig av en god kraftutveksling også med land utenfor Norden, og særlig med Tyskland.

Kraftproduksjonen i Norge var i august og september i år relativt høy, samtidig som vannmagasinene ble redusert som en følge av langt lavere tilsig enn normalt. Produsentene er blitt kritisert for at produksjonen ikke ble redusert i disse månedene. Hvordan tilsigene utvikler seg vet man kun i ettertid. Når kraftprodusentene tar sine produksjonsbeslutninger er det usikkerhet blant annet knyttet til framtidig tilsig og framtidige priser. Det er derfor i ettertid lett å kritisere produsentenes agering når denne usikkerheten er eliminert. Utviklingen i vannkraftproduksjonen i den siste tiden gir ikke grunn til å tro at markedet ikke fungerer, eller ikke håndterer kraftsystemet på en effektiv måte.

Prisene på de finansielle kontraktene som handles på Nord Pool for kommende vinter nå, tilsier at markedet ikke forventer en prisøkning i forhold til spotprisen slik den har vært de siste dagene. De finansielle kontraktene er kontrakter leverandørene inngår for å sikre seg mot framtidige økninger i kraftprisen, og uttrykker markedets forventning til prisutviklingen. Prisene på Nord Pool for kommende vinter er imidlertid noe høyere enn prisen det ble handlet til på i spotmarkedet i fjor vinter. Prisene på Nord Pool, slik de er akkurat nå, tilsier ikke at aktørene forventer økte priser utover vinteren. Sterk kulde i Norden eller på kontinentet til vinteren, eller lite nedbør, kan imidlertid raskt endre dette prisbildet. Jeg understreker at høye kraftpriser i seg selv ikke gir grunnlag for rasjonering, jf. Ot.prp. nr. 56 (2000-2001).

Departementet har i forbindelse med utarbeidelsen av dette svaret bedt NVE om uttalelse. I sitt svar av 23. oktober 2002 konkluderer NVE slik:

"NVE mener at markedet har fungert høsten 2002. Produksjonen i Norge i august og september kan forklares

med utviklingen av magasinbefylling og prisforventninger i hele det nordiske markedet.

NVEs beregninger viser at det ikke er sannsynlig med rasjonering selv om tilsigene skulle bli betydelig lavere enn gjennomsnittet.

Prisene på kraftbørsen i øyeblikket viser at aktørene ikke forventer økte priser utover dagens nivå gjennom vinteren. Dette kan imidlertid endre seg dersom vi skulle få sterk kulde og lite nedbør.

Med en stadig strammere kraftbalanse som vi nå ser utvikle seg, kan vi i årene framover regne med å få høyere priser og større svingninger i prisene enn det vi har vært vant til."

Konklusjon

Etter min vurdering fungerer markedet slik det skal. Myndighetene vil følge utviklingen i kraftmarkedet nøye framover. Slik situasjonen er nå, er det ikke noe som tilsier at det er behov for ekstraordinære tiltak.

SPØRSMÅL NR. 28

Innlevert 18. oktober 2002 av stortingsrepresentant Rolf Reikvam

Besvart 24. oktober 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Gjeldssletteoppgjøret for spesialisthelsetjenesten har i stor grad basert seg på fylkeskommunenes egne innrapporterte regnskapstall. Disse opplysningene er revisorbekreftet.

Hvorfor baseres ikke trekket i rammetilskuddet på fylkeskommunenes faktiske tall for administrasjonsutgifter?»

BEGRUNNELSE:

I kommuneproposisjon for 2002 (St.prp. nr. 82 (2000-2001), punkt 2.3.4) anslo Regjeringen at en tredjedel av fylkeskommunenes totale administrasjonsutgifter kunne relateres til spesialisthelsetjenesten. Dette ble lagt til grunn for uttrekk i fylkeskommunenes ramme for 2002, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) fra Kommunal- og regionaldepartementet. I kommuneproposisjonen for 2003 (St.prp. nr. 64 (2001-2002) Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2003, punkt 2.2) mente Regjeringen at det var et ytterligere grunnlag for effektivisering og samordning av fylkeskommunenes sentrale administrative enheter i de kommende årene. Dette var begrunnelsen for reduksjonen i fylkeskommunenes rammetilskudd på 180 mill. kr.

Akershus fylkeskommunens faktiske administrasjonsutgifter knyttet til spesialisthelsetjenesten utgjorde ca. 25 mill. kr. Dette omfatter fylkeskommunens utgifter både til helse- og sosialavdelingen og fylkesrådmannens fellesstaber. Regjeringen har presentert et kutt i Akershus fylkeskommunes inntekter som utgjør totalt 93 mill. kr, dvs. 68 mill. kr mer enn fylkeskommunens reelle utgifter. Virkningen for Akershus er en reell reduksjon i de frie inntektene. Situasjonen er den samme også for de øvrige fylkeskommunene.

Svar:

I St.prp. nr. 82 (2000-2001) Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2002 ble det anslått at fylkeskommunene på kort sikt kunne redusere sine administrasjons- og fellesutgifter med i underkant av 20 pst. (750 mill. kr). Dette beløpet ble lagt til grunn ved beregning av uttrekk fra fylkeskommunene som følge av statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten.

Departementet mente videre at det var grunnlag for ytterligere effektivisering og samordning av fylkeskommunenes sentrale administrative enheter de kommende år og at dette måtte tas hensyn til i de framtidige inntektsrammene.

Trekket for administrasjonsutgifter i fylkeskommunene ble gjort som et kronebeløp pr. innbygger. Dette medførte at fylkeskommuner med lave administrasjonsutgifter pr. innbygger, som Akershus, fikk et relativt stort trekk.

I St.prp. nr. 82 (2000-2001) pekte departementet på at en hadde valgt ikke å gå inn i en dialog med hver enkelt fylkeskommune for å komme fram til et beløp for administrasjonsutgifter. Dette ble antatt å ville være svært ressurskrevende og vanskelig å forsvare ut fra beløpets størrelse, om lag 3 pst. i forhold til det samlede

uttrekket for fylkeskommunene.

Videre pekte departementet på at eventuelle uheldige utslag mellom fylkeskommunene kunne håndteres i forbindelse med skjønnsfordelingen for 2002. Som følge av Stortingets behandling av Kommuneproposisjonen for 2002 ble det lagt inn 200 mill. kr i skjønnsrammen for fylkeskommunene for å rette opp eventuell ubalanse i fylkeskommunene som følge av sykehusoppjøret.

Når det gjelder ytterligere uttrekk på 180 mill. kr som foreslått i St.prp. nr. 1 (2002-2003), må dette i tråd med formuleringene i St.prp. nr. 82 (2000-2001) ses som et generelt effektiviseringskrav knyttet til samordning og omstilling av fylkeskommunenes sentrale administrative enheter.

Dette må også sees på bakgrunn av at spesialisthelsetjenesten utgjorde i alt ca. 60 pst. av fylkeskommunenes utgifter, trekket i administrasjons- og fellesutgifter utgjør totalt bare 25 pst.

SPØRSMÅL NR. 29

Innlevert 18. oktober 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 25. oktober 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil olje- og energiministeren, på bakgrunn av de positive signaler som er gitt fra Regjeringen, sørge for at Rongkleiv kraftverk i Gloppen kommune blir gitt konsesjon?»

BEGRUNNELSE:

Rongkleiv Kraft AS søkte 10. juni 2001 om tillatelse til utbygging av Rongkleiv kraftverk i Gloppen kommune, Sogn og Fjordane. Kraftverket er lokalisert til en sideelv i Gjengedalsvassdraget. NVE har i brev av 6. mars 2002 stoppet konsesjonsbehandlingen på grunn av at Gjengedalsvassdraget er med på en liste over vassdrag som skal vurderes i forbindelse med en ny verneplan for vassdrag.

Søknad om konsesjon har vært ute på høring, og det har etter det vi kjenner til ikke kommet vesentlige innvendinger mot utbyggingen. I tillegg til dette har Gloppen kommune anbefalt at konsesjon blir gitt.

Utbygging av minikraftverk vil ikke alene løse problemene med et stort underskudd i den innenlandske kraftbalansen, men likevel bidra positivt, og disse kraftverkene vil i tillegg også avhjelpe den alvorlige effektsituasjonen vi også av og til har. I tillegg blir de som driver næringsvirksomhet i distriktene, nå oppfordret til å finne tilleggsinntekter og nye næringsveier utover det å drive landbruk. De private grunneierne som står bak Rongkleiv Kraft AS har i hovedsak jordbruk som hovednæring der lønnsomheten er svak, slik at hovedmålet for disse er å styrke næringsgrunnlaget.

I Sem-erklæringen slås det fast at bruken av minikraftverk skal økes, og det står bl.a. følgende:

"Samarbeidsregjeringen mener at potensialet for fremtidige vannkraftutbygginger sett i forhold til verdien av å sikre de gjenværende naturområdene gjør at epoken med de store vannkraftutbygginger er over. Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt. Samarbeidsregjeringen vil på denne bakgrunn foreta en gjennomgang av vassdragsvernet. Eksisterende vannkraftstruktur må utnyttes bedre, og bruken av minikraftverk økes."

Regjeringens generelle syn på mini- og mikrokraftverk ble også bekreftet av olje- og energiministeren i Stortingets spørretime 29. mai 2002, som svar på spørsmål fra undertegnede i en lignende sak.

Statssekretær Brit Skjelbred sa i et foredrag 12. desember 2001 bl.a. følgende:

"Vi er også opptatt av at eksisterende vannkraftstruktur må opprustes og utnyttes bedre, og bruken av minikraftverk økes. Det kan være aktuelt å initiere et eget arbeid for å se på dette potensialet."

Olje- og energiministeren bekreftet også dette i ovennevnte spørretime, hvor han bl.a. hevdet:

"Jeg vil komme tilbake til Stortinget mer konkret når det gjelder virkemidlene, men jeg nevnte også ved en tidligere anledning at konsesjonsgrensene som gjelder for en del av kraftverkene, og som krever en endelig avgjørelse i Olje- og energidepartementet, kanskje med fordel kunne vært avgjort på et lavere nivå når det ikke er konflikter knyttet til slik utbygging. Det vil på en måte redusere byråkratiet, forkorte behandlingstiden og for øvrig være et positivt signal til dem som sitter med slike planer, om at dette hilser myndighetene velkommen og ser positivt på."

Svar:

Rongkleiv Kraft AS har søkt om tillatelse til å bygge Rongkleiv kraftverk i en sideelv til Gjengedalsvassdraget. NVE har stanset videre konsesjonsbehandling i medhold av vannressursloven. Vedtaket ble påklaget til Olje- og energidepartementet, som i brev av 20. juni 2002 opprettholdt NVEs vedtak.

Gjengedalsvassdraget er med på listen over vassdrag som vurderes vernet i forbindelse med supplering av Verneplan for vassdrag. Etter vannressursloven § 22 første ledd kan vassdragsmyndighetene uten videre utsette eller avslå en søknad om konsesjon når konsesjonssøknaden berører et vassdrag som inngår i rammeplaner for bruk eller vern av vassdrag. Supplering av Verneplan for vassdrag omfattes av denne bestemmelsen. Det er vesentlig å få vurdert hele vassdrag med sidevassdrag og tilhørende nedbørfelt.

Jeg vil bemerke at Rongkleiv kraftverk ikke er noe minikraftverk som representanten Vaksdal legger til grunn. Uansett hvordan prosjektet skal karakteriseres må departementet ta hensyn til verneinteressene. En utbygging av Rongkleiv kraftverk kan være i strid med et vernevedtak dersom Gjengedalsvassdraget skulle bli vernet. Videre arbeid med behandling av konsesjonssøknaden vil derfor kunne bety unødig ressursbruk både for tiltakshaver, høringsinstanser og NVE.

På denne bakgrunn stilte Olje- og energidepartementet konsesjonssøknaden fra Rongkleiv Kraft AS i bero til spørsmålet om vern av Gjengedalsvassdra

get er avgjort. NVE skal i begynnelsen av 2003 gi sin innstilling til Olje- og energidepartementet om hvilke vassdrag som skal supplere Verneplan for vassdrag. Ved neste årsskifte tar Regjeringen sikte på å legge fram en proposisjon for Stortinget.

I det dokument om supplering av Verneplanen som nå er ute på høring, gis det uttrykk for at det bør åpnes for konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag. I vurderingen av dette spørsmålet i proposisjonen må departementet også se på hva som skal regnes som mindre kraftverk som skal kunne konsesjonsbehandles.

SPØRSMÅL NR. 30

Innlevert 18. oktober 2002 av stortingsrepresentant Gunhild Øyangen

Besvart 28. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Har helseministeren sørget for en oppmyking av regelverket når det gjelder utprøvende behandling i utlandet?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til oppslag i Avisa Sør-Trøndelag lørdag 21. september 2002.

Etter forskriften fra 1999 er det en viss mulighet for bidrag til utprøvende behandling i utlandet. Helseministeren har i februar 2002 opplyst at en arbeidsgruppe skulle se på regelverket for utprøvende behandling for bl.a. å muliggjøre bruk av utenlandsk ekspertise, når vi selv mangler kvalifikasjoner. Ved barneklubben ved St. Olavs Hospital har en liten gutt på 6 år fått den sjeldne diagnosen Duchenne muskeldystrofi, og foreldrene ser at sykehusets informasjon om denne sykdommen ikke er oppdatert og ønsker å prøve hjelpemidler og behandlingsformer som utprøves i utlandet. Solid faglig forankring for denne type behandling er selvfølgelig viktig, og jeg ber nå helseministeren om å bekrefte at slik behandling kan gis

og finansieres. Foreldrene og St. Olavs Hospital har i første omgang fått i gang et samarbeid med et engelsk sykehus om utprøvende medikamentell behandling av den sjeldne muskelsykdommen.

Jeg synes det er viktig at det åpnes for utprøvende behandling av muskel- og skjelettlidelser der vi i Norge har lite erfaring med hva som virker.

Jeg forutsetter at helseministeren vurderer behovet for forskning på muskel- og skjelettlidelser generelt, siden disse er største årsak til sykefravær og uføretrygd. I denne sammenheng bør også sjeldne sykdommer bli vurdert. Større norsk forskningsaktivitet vil på sikt gi vårt helsevesen kompetanse vi i dag mangler. Der norsk forskning ikke strekker til, bør en systematisk benytte seg av utenlands ekspertise.

Svar:

Som stortingsrepresentant Gunhild Øyangen viser til, arbeider Helsedepartementet med et høringsnotat om endringer i pasientrettighetsloven, og vurderer i den forbindelse også samordning og forenkling av tilgangen til sykehustjenester i utlandet når det mangler medisinsk kompetanse i Norge. Jeg tar sikte på at notatet blir sendt på høring i løpet av de nærmeste ukene.

Inntil Stortinget eventuelt vedtar endringer i pasientrettighetsloven, kan det etter søknad gis bidrag fra folketrygden til sykehusbehandling i utlandet når behandling i Norge ikke kan gis på grunn av manglende medisinsk kompetanse. Ordningen med bidrag fra folketrygden er regulert i forskrift om bidrag til behandling i utlandet og om klagenemnd for bidrag til behandling i utlandet av 14. januar 1999, gitt med hjemmel i folketrygdloven §§ 5-22, 20-9 og 21-17. Søknader om bidrag fra folketrygden sendes til og behandles av Rikstrygdeverket.

Hvorvidt kriteriene som forskriften stiller opp for at Rikstrygdeverket skal kunne innvilge bidrag til behandling i utlandet, er oppfylt når det gjelder den konkrete pasienten som stortingsrepresentant Gunhild Øyangen omtaler, har jeg ikke mulighet for å vurdere.

De problemstillingene som stortingsrepresentant Gunhild Øyangen tar opp, har flere sider. For det første gjelder den flere sjeldne tilstander der det er viktig med et internasjonalt samarbeid for å få tilstrekkelig erfaring og kunnskap. For det andre omhandler spørsmålet en stor gruppe lidelser som omfatter mange mennesker, og som derfor representerer en stor utfordring både for den enkelte, men også for samfunnet.

Det er flere grunner til at det er viktig å samarbeide over landegrensene. Norge har en relativt sett liten

befolkning, og det er derfor klart at sjeldne tilstander oppstår hos et svært lavt antall pasienter. For å få den nødvendige erfaring og kompetanse er internasjonalt samarbeid særlig viktig for disse sjeldne tilstandene. Moderne medisinsk forskning er internasjonal, og for at norske pasienter skal få nytte av resultatene er internasjonalt samarbeid vesentlig. Samarbeidet må skje på en måte som sikrer at vi vedlikeholder og øker kompetansen i Norge.

Når det gjelder utprøvende behandling, er det grunn til å vise en viss aktsomhet. All utprøvende behandling bør skje under kontrollerte former og etter strenge vitenskapelige og etiske kriterier. Å bruke for store ressurser på eksperimentell behandling i utlandet kan dessuten medføre forvitring av norske kompetanse- og forskningssentra. Det er i så henseende viktig å ivareta norsk forskning og fagutvikling i behandlingen av muskel- og skjelettlidelser. All bruk av utprøvende behandling bør skje i samarbeid med norske forskningsmiljøer og evalueres.

Duchenne muskeldystrofi er én av ca. 3 000 sjeldne medfødte tilstander. Det er et omfattende samarbeid både i Norden og med England og USA når det gjelder forskning og utvikling av behandling for denne lidelsen. Foreløpig er det ikke dokumentert helbredende behandling i forhold til Duchenne muskeldystrofi, selv om det blir gitt utprøvende hormonpreparatbehandling som kan forsinke sykdomsutviklingen. Jeg er kjent med at 5-6 norske gutter med Duchenne muskeldystrofi er med i en utprøving etter en behandlingsmetode som benyttes i England. I behandlingen benyttes medikamenter som kan gi alvorlige bivirkninger. Derfor er det behov for tett medisinsk oppfølging i Norge. Denne behandlingsformen som hevdes å forsinke sykdomsutviklingen, er ikke dokumentert. Norge, Sverige og Danmark samarbeider derfor om å kunne dokumentere effekt og bivirkninger av denne behandlingen.

Muskel- og skjelettlidelser generelt er, som representanten Øyangen er inne på, en stor utfordring for helsevesenet og velferdssamfunnet. Denne gruppe sykdommer står for nesten 50 pst. av kostnader til sykemeldinger og uføretrygd. Dette er de vanlige sykdommer som slitasje i knær og hofter, uspesifikke muskelsmerter og ryggproblemer.

Nasjonalt ryggnettverk er opprettet med støtte fra departementet. Det er laget nye nasjonale retningslinjer for akutte ryggplager, og det arbeides med liknende retningslinjer for kroniske ryggmerter. Disse fokuserer på aktivitet og arbeid framfor sykemelding og sengeleie. Det trengs mer forskning om hva som er effektiv og god behandling for disse tilstandene. Behandlingskapasiteten for tilstander knyttet til slitasjegikt er betydelig forbedret de siste årene.

Norges forskningsråd administrerer en stort satsing på muskel- og skjelettlidelser, bl.a. gjennom

forskningsprogrammet Arbeid og helse. Det har vært økt interesse for muskel- og skjelettlidelser siden midten av 1980-tallet, og flere departementer har bidratt med betydelige midler til forskningsprosjekter innenfor forebygging og behandling av disse lidelsene. I de siste årene er følgende problemstillinger kommet tydelig fram: psykiske aspekter, kjønnsforskjeller og andre årsaker til at noen er mer disponert for muskel- og skjelettlidelser enn andre. Disse aspektene vil derfor være sentrale i den videre forskningen og det forebyggende arbeidet.

Sosial- og helsedirektoratet har ansvar for videreutvikling av kompetansesentra for sjeldne funksjonshemninger (medfødte sykdommer/syndromer som det er færre enn 100 kjente individer av pr. million innbyggere). Det er kompetansesentertilbud til ca. 200 av de kjente tilstandene i Norge. Sentrene og andre spesialistmiljøer samarbeider tett med fagmiljøer i andre land.

Det finnes sterke (offentlige) forskningsmiljø i Norge (f.eks. behandling av kompliserte nakke- og ryggskader ved kompetansesenteret på Regionssykehuset i Trondheim, Scoliose og Bechterews på Rikshospitalet) som kan gjennomføre utprøvende behandling av mange, også sjeldne, muskel- og skjelettlidelser, under kontrollerte forhold.

Norge deltar aktivt i EUs handlingsprogram om sjeldne sykdommer. Formålet med programmet er å bedre kunnskap og lette tilgangen til informasjon om sjeldne sykdommer og syndromer og oppmuntre til samarbeid over landegrensene. Vår deltagelse bidrar til å styrke forskning som vil komme det medisinske fagområdet til gode, både i Norge og internasjonalt, og gi det norske fagmiljøet muligheter til å delta i forskningsprosjekter.

SPØRSMÅL NR. 31

Innlevert 18. oktober 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 28. oktober 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Den siste tiden har TV 2 lagt ut sexannonser på sine tekstsider.

Vil statsråden foreta seg noe for å hindre at fjernsynsstasjoner i Norge legger ut sexannonser på sine tekst-TV-sider?»

BEGRUNNELSE:

De tekstsidene TV 2 har lagt ut sexannonser er svært eksponert på sidene, og annonsene dreier seg både om annonsering av til dels løssluppen telesex, sexpratesider og formidling av sexkontakter. Annonseringen legges ut på programsider som automatisk kommer opp når man går inn på tekst-TV, og når man skal inn på sportssidene. Det er derfor ikke mulig å benytte tekst-TV uten å se disse annonsene, som for mange kan virke støtende, og som det slett ikke er naturlig å vise for barn. De annonserte telefontjenestene er til dels svært dyre å benytte seg av, og barn kan derved forledes til stort pengesløseri uten at foreldrene får vite det. Tekst-TV er tilgjengelig døgnet rundt.

Som et verdikonservativt sentrumsparti mener Kystpartiet at sexannonser ikke hører hjemme i norske TV-kanalers tekstsider, og at det derfor burde forbys. Man kan f.eks. innarbeide forbudet i vilkårene for å få konsesjon for sending av fjernsyn og tekst-TV.

Svar:

Jeg vil understreke at Regjeringen ser det som svært viktig å skjerme mindreårige fra å bli eksponert for sex og vold i innslag i fjernsynssendinger. Fjernsynet er et sterkt medium med stor påvirkningskraft, spesielt overfor unge seere.

De alminnelige grensene for hva som er tillatt av sex- og voldsskildringer i norsk fjernsyn følger av straffeloven. Myndigheten og ansvaret for å fastslå om det foreligger brudd på disse reglene ligger hos påtalemyndigheten og domstolene.

Annonser på tekst-TV vil også kunne rammes av markedsføringslovens krav til god markedsførings-skikk. Markedsføringsloven § 1 regulerer bl.a. markedsføringstiltak som vil kunne anses som støtende eller kjønnsdiskriminerende. I tillegg slår kringkastingsforskriften § 3-6 fast at "*Det må tas hensyn til at all reklame kan bli sett eller hørt av barn, og det må vises særlig aktsomhet overfor barn og unges påvirkelighet og manglende erfaring*". Forbrukerombudet og Markedsrådet fører tilsyn med at disse reglene overholdes.

Også kringkastingsloven inneholder bestemmelser som gir adgang til å forby fjernsynsprogram som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, psykiske og moralske utvikling. Dette gjelder særlig hvis programmet inneholder pornografiske scener eller umotivert vold. I tillegg skal scener eller innslag som kan være skadelige for mindreåriges fysiske, psykiske og moralske helse sendes etter kl. 21.00. Bestemmelsene gjelder imidlertid bare for "fjernsynsprogrammer", og vil derfor ikke ramme tekst-TV slik disse tjenestene framstår i dag.

TV 2 AS' konsesjon for analogt riksdekkende reklamefjernsyn ble i 2001 fornyet for perioden 2003 - 2010. De nye konsesjonsvilkårene legger ikke konkrete føringer på hva selskapets tekst-TV-sendinger kan inneholde. Heller ikke konsesjonen for inneværende periode inneholder slike bestemmelser.

Jeg viser til ovennevnte og forutsetter at TV 2 følger norsk lov, herunder straffelovens og markedsføringslovens bestemmelser. Men også innenfor de absolutte grensene som lovgivningen setter, forutsetter jeg at TV 2 viser varsomhet og ansvarlighet i forhold til programmer og tjenester som kan virke støtende eller skremmende, særlig for barn og unge.

SPØRSMÅL NR. 32

Innlevert 18. oktober 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 28. oktober 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil statsråden gjøre noe for å forsere arbeidet i Biomangfoldlovutvalget når det gjelder erstatningsregler ved vern av nasjonalparker og landskapsvernområder?»

BEGRUNNELSE:

Det er kjent at verneplanarbeidet forseres og det skal komme flere nasjonalparker neste år. Flere av de foreslåtte nasjonalparkene og landskapsvernområdene vil delvis ligge på privat grunn med betydelige næringsinteresser først og fremst knyttet til jord- og skogbruk. Ved å forsere verneprosessen med dagens regelverk, må en forvente sterkere konflikter mellom myndigheter og grunneiere enn det en kunne oppnådd med nytt regelverk.

I dag er det som kjent, helt forskjellige erstatningsregler for nasjonalparker og landskapsvernområder. For nasjonalparker/landskapsvernområder erstattes ikke det økonomiske tapet da det i utgangspunktet ikke foreligger erstatningsvern i lovverket. Områdene kan i teorien kreves erstattet etter naturvernloven § 20b, dvs. "i samsvar med alminnelige rettsgrunnsetninger". I tråd med rettspraksis innebærer dette imidlertid at erstatningsbetingelsene ikke vil være oppfylt verken i nasjonalparker eller i landskapsvernområder, selv om det foreligger et påviselig økonomisk tap hos grunneier. For naturreservat erstattes det økonomiske tapet etter naturvernloven § 20 og § 20a, dvs. i samsvar med ekspropriasjonserstatningsloven. Her vil det være den materielle virkningen av vernereglene som legges til grunn, ikke om inngrepet formelt sett er en ekspropriasjon eller en rådgighetsinnskrenkning.

Stortinget behandlet 11. juni 2002 Dokument nr. 8:42 (2001-2002) om endring av reglene for erstatning ved vern etter naturvernloven. Flertallet i energi- og miljøkomiteen sluttet seg til statsrådets forslag om å gi Biomangfoldlovutvalget tilleggsmandat for å behandle problemstillingen. Lovutvalget skal ikke levere sin innstilling før i oktober 2003, og med påfølgende høring vil det ta lang tid før det kan fremmes konkret forslag om likestilling av erstatninger for de aktuelle vernekategoriene. Den tiden virker lang i forhold til raske utvidelser av nasjonalparker og arbeidet med verneplaner.

Svar:

Stortinget har ved Innst. S. nr. 209 (2001-2002) sluttet seg til forslaget om at Biomangfoldlovutvalget gis et tilleggsmandat med oppdrag om å behandle problemstillingen som tas opp i Dokument nr. 8:42 (2001-2002). Dette betyr at det for første gang siden regjeringen Willoch endret erstatningen for naturreservater blir foretatt en gjennomgang av erstatningsreglene ved vern etter naturvernloven.

Jeg kan ikke se at det skaper store problemer at dette arbeidet følger Biomangfoldlovutvalgets framdrift, samtidig som verneprosessene fortsetter. Under Stortingets behandling av Dokument nr. 8:42 understreket jeg betydningen av at arbeidet med erstatningsregelverket ikke forsinker gjennomføringen av nasjonalparkplanen. Derfor er jeg innstilt på at eventuelle nye regler også blir gjort gjeldende for områder som blir opprettet fram til endring trer i funksjon, og for områder som allerede er opprettet og der fristen for

krav om erstatning ikke har gått ut. Dette vil gjelde både Forollhogna, Dovrefjell - Sunndalsfjella og framtidige nasjonalparker.

Ikke minst av hensyn til grunneiernes interesser, mener jeg at den gjennomgangen som nå gjøres å være grundig. Selv om Biomangfoldlovutvalget nå får som tilleggsmandat å utrede erstatningsreglene i naturvernloven, skal utvalgets innstilling leveres innenfor samme tidsfrist som med det opprinnelige mandatet.

Jeg har iverksatt en oppfølging i tråd med Stortingets behandling, og departementet arbeider nå med et tilleggsmandat til utvalget. Jeg kan også opplyse om at det vil bli tatt initiativ til at berørte organisasjoner tas med på råd i forbindelse med endelig utforming av dette mandatet. Departementet tar sikte på å ha utarbeidet et tilleggsmandat til Biomangfoldutvalget før jul i år. Det ble for øvrig umiddelbart etter Stortingets behandling tatt kontakt med utvalgets leder, slik at utvalget er forberedt på oppgaven.

SPØRSMÅL NR. 33

Innlevert 18. oktober 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 29. oktober 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Gjennom kompetansereformen har voksne fått rettigheter som skal gi bedre tilgang på opplæring. Hedmark har skilt seg ut som et fylke med lavest utdanningsnivå i befolkningen, men samtidig er det stor deltagelse blant befolkningen når det gjelder kurs i regi av voksenopplæringen. Situasjonen er nå slik at det i Hedmark står 400 personer i kø for å være med på voksenopplæringen.

Hva mener utdanningsministeren om dette?»

BEGRUNNELSE:

I Hedmark har fylkeskommunen råd til å la ca. 400 delta på voksenopplæring pga. anstrengt økonomi. Det samme antall står på venteliste. I Oppland har man ingen køer og tilbyr 1 500 personer voksenopplæring.

Svar:

Vi legger til grunn at spørsmålet dreier seg om voksnes rett til videregående opplæring.

Voksne, født før 1978, fikk fra og med 1. august 2000 rett til videregående opplæring. Voksne skal ha rett til tilpasset opplæring, og fylkeskommunen har plikt til å gi denne opplæringen. I forbindelse med innføringen av retten ble også fylkeskommunene tilført 40 mill. kr i 2000 for å kunne sikre at voksnes rett ble reell.

Det er opp til fylkeskommunene å bestemme hvordan retten for voksne skal organiseres. Fylkeskommunen kan opprette egne tilbud ved fylkeskommunale videregående skoler, eller benytte seg av andre opplæringstilbydere slik som studieforbund, fjernundervisningsinstitusjoner etc. Hovedformålet med retten for voksne til videregående opplæring er at voksne som ikke har fullført videregående opplæring skal kunne gjøre dette på en måte som er tilpasset deres egen livssituasjon. Innføring av retten for voksne må også ses i sammenheng med samfunnets behov for denne kompetansen.

Jeg vil understreke at fylkeskommunen har ansvaret for å tilby voksenopplæring til de som har krav på det.

SPØRSMÅL NR. 34

Innlevert 21. oktober 2002 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 31. oktober 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I henhold til forvaltningsloven skal en person få dekket kostnadene forbundet med juridisk bistand dersom et vedtak omgjøres. I en personalsak i Forsvaret ble et vedtak om å nekte en person innsyn i grunnlaget anklagene mot ham, omgjort. Dette skjedde først etter Stortingets inngripen i saken. På tross av at kostnader ved juridisk bistand i forbindelse med omgjøringsvedtaket i henhold til loven skal dekkes, og et rettidig krav ble fremmet 24. juni 2002, er beløpet ikke utbetalt.

Vil forsvarsministeren sørge for at lovens bokstav følges?»

BEGRUNNELSE:

I henhold til forvaltningsloven § 36 skal en person få dekket kostnadene forbundet med juridisk bistand dersom et vedtak omgjøres. NN hadde vansker med å få innsyn i hva FD hadde av såkalt "bevismateriale" i hans sak som grunnlag for hans oppsigelse, og NN hadde i den forbindelse store utgifter til juridisk bistand for å få innsyn. Gjentatte puringer og oppfølginger ble avvist av FD. Til tross for klar kritikk fra EOS-utvalget, ble innsyn i saken fortsatt nektet. Til sist grep Stortinget inn og påla FD å gi NN innsyn i sin sak, altså å omgjøre vedtaket, noe som etter puring ble etterlevd. NN har imidlertid fortsatt ikke fått dekket kostnadene forbundet med juridisk bistand.

Svar:

Representanten Enoksens spørsmål er relatert til en konkret enkeltsak som er behandlet i Forsvaret og i Forsvarsdepartementet. I forbindelse med denne saken spørres det om jeg vil sørge for at lovens bokstav følges med hensyn til dekning av kostnader til juridisk bistand knyttet til et krav om å få innsyn i saksdokumenter. I denne forbindelse vises det til forvaltningsloven § 36.

Som påpekt av representanten Enoksen ble det fremmet krav fra advokat om dekning av saks kostnader i skriv av 24. juni 2002. Av hensyn til kravets størrelse (132 000 kr i salær til advokat) og i henhold til vanlig praksis må slike krav konkretiseres, bl.a. av hensyn til vår dokumentasjonsplikt overfor Riksrevisjonen. Således sendte departementet skriv til advokaten 28. juni 2002 hvor en utba spesifisert salæroppgave, jf. vedlegg. Departementet mottok svar fra advokaten i skriv av 2. september 2002, jf. vedlegg.

Spørsmålet om dekning av saksomkostninger har etter departementets mottakelse av skrivet av 2. september 2002, vært under behandling. Jeg kan opplyse representanten Enoksen om at departementet etter en helhetsvurdering har besluttet å betale det salærkrav som blir krevet. Salærkravet vil i nær framtid bli overført til advokatens konto.

Vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Brev fra:

Advokat Erik Fredum, Deloitte & Touche Advokater DA

Til:

Forsvarsdepartementet

Dato:

24. juni 2002

Forsvarsdepartementets saksnr:

2000/03391-107. Arkbet: 544-spmp. 26. juni 2002

Vedlegg 2.

Brev fra:

Forsvarsdepartementet v/Severin Vikanes og Jarle Einar Holberg

Brev til:

Deloitte & Touche Advokater DA v/advokat Erik Fredum

Dato:

28. juni 2002

Saksnr:

2000/03391- /FDI2/jho/544-spmp

Vedlegg 3.

Brev fra:

Advokat Erik Fredum, Deloitte & Touche Advokater DA

Til:

Forsvarsdepartementet

Dato:

2. september 2002

Forsvarsdepartementets saksnr:

2000/03391-120. Arkbet: 544-spmp. 3. september 2002

SPØRSMÅL NR. 35

Innlevert 22. oktober 2002 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 30. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva vil den nye finansieringsordningen av rehabiliteringstjenesten med overføring av finansieringsansvar og bestilleransvar til helseforetakene, få å si for nåværende krav til godkjenning for trygderefusjon, og for framtidig finansiering av kommunalt ansvar for rehabilitering?»

BEGRUNNELSE:

I Helsedepartementets forslag til statsbudsjettet under avsnitt Post 78 Opptreningsinstitusjonene, omtales et nytt forslag til finansiering av rehabiliteringstjenesten. Her vil ansvaret bli overført til helseforetakene som blir pålagt å inngå avtaler med opptreningsinstitusjon. I tillegg til bestilleransvar får også helseforetakene finansieringsansvar. Midlene overføres fra trygdebudsjettet til en øremerket rammeoverføring. Kommunalt ansvar for rehabilitering er ikke omtalt. Det kan virke som den skal finansieres over ordinær rammeoverføring og egne avtaler eller bestilling via helseforetaket og at finansiering over trygdebudsjettet faller bort også for kommunene. I dag kreves at en opptreningsinstitusjon er godkjent for å få trygderefusjon. Godkjenningskravet er heller ikke omtalt, men det virker som det kan falle bort. Det bør bety at alle opptreningsinstitusjonene stiller på samme nivå og at det er kvalitet og pris som har betydning.

Svar:

Jeg vil først bemerke at det allerede i Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) Lov om helseforetak m.m., ble varslet en gjennomgang av det tilbudet opptreningsinstitusjonene gir etter at statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten var gjennomført. Bakgrunn for dette var at de institusjonene dette gjelder hovedsakelig er statlig finansiert. Opptreningsinstitusjonene yter tjenester som er viktige i rehabiliteringssammenheng.

Slik departementet har orientert om i St.prp. nr. 1 (2002-2003), ble det satt ned en arbeidsgruppe med deltakelse fra brukerorganisasjonene for å vurdere organisering og finansiering av opptreningsinstitusjonene, helsesportsentrene m.m. og lungesykehusene. Departementet har etter arbeidsgruppens anbefaling foreslått en gradvis overføring av finansieringsansvar og bestilleransvar til de regionale helseforetakene. I første omgang er det for 2003 foreslått overført 20 pst. av bevilgningen fra Rikstrygdeverket, og resten over en 4-årsperiode. Departementet vil pålegge de regionale helseforetakene å utarbeide avtaler med de aktuelle opptreningsinstitusjoner i 2003, slik at avtalene kan tre i kraft fra og med 2004. Hensikten er å tilpasse styring og finansiering av institusjonene med den øvrige spesialisthelsetjenesten. Den prosessen som foreslås, innebærer at finansiering over folketrygden vil falle helt bort ved utgangen av perioden.

Både kommunene og spesialisthelsetjenesten har et ansvar for å yte rehabiliteringstjenester, jf. lov om helsetjenesten i kommunene og lov om spesialisthelsetjenesten. Det meste av den rehabiliteringsrettede virksomheten må forgå i kommunene. Spesialisthelsetjenesten har imidlertid et viktig ansvar i forhold til diagnostisering, utredning, tilrettelegging, veiledning mv. Dette ansvaret omfatter langt flere tjenester enn det tilbudet private opptreningsinstitusjonene i dag gir, men de private institusjonene er et viktig supplement i

helsetjenesten.

Opptreningsinstitusjonene er i hovedsak private institusjoner som er hjemlet i spesialisthelsetjenesteloven. Tilbudet i disse institusjonene forutsettes dermed å være spesialisthelsetjeneste. Opptreningsinstitusjonene forutsettes å gi tilbud om aktiv opptrening og etterbehandling til ulike pasientgrupper. For en del av pasientene vil tilbudet være en del av en helhetlig rehabiliteringsprosess. Jeg ser det som viktig at tilbudet i opptreningsinstitusjonene blir en del av et helhetlig tilbud til pasientene. Derfor er det foreslått en endring i forhold til organisering og finansiering av dette tilbudet som knytter det nærmere til den øvrige spesialisthelsetjenesten.

Dersom en i kommunene finner at en pasient har behov for et opptreningstilbud på spesialisert nivå, og at tilbud i en opptreningsinstitusjon kan være et relevant tilbud, vil pasientens primærlege kunne henvise til slikt tilbud på linje med henvisning til annen spesialisthelsetjeneste. Også i dag kreves henvisning fra lege for opphold i opptreningsinstitusjoner.

Når de regionale helseforetakene får et bestilleransvar og inngår avtaler med institusjonene, har de regionale helseforetakene også et ansvar for å forsikre seg om at tjenesten er av tilfredsstillende kvalitet. Det er i gjeldende forskrift stilt krav om godkjenning. Det forutsettes at godkjenningsordningen som er nedfelt i denne forskriften vil gjelde ut overgangsperioden. Det er ikke tatt stilling til om det med dette system må videreføres en godkjenningsordning for opptreningsinstitusjoner etter overgangsperioden, eller om det ev. er tilstrekkelig å stille krav til kvalitet gjennom en kvalitetsforskrift.

Hvis en kommune ønsker å kjøpe tjeneste fra en opptreningsinstitusjon, f.eks. avlastningstjenester eller rehabiliteringsopphold som ikke kan anses å være på et spesialisert nivå, må kommunen forhandle med aktuelle institusjoner om kjøp av slike tjenester. Da opptreningsinstitusjonene i dag er hjemlet i spesialisthelsetjenesteloven, er det ikke forutsatt at det skal gis opphold til pasienter som trenger slike kommunale tjenester. Dette er ikke til hinder for at disse institusjonene også kan yte tjenester til kommuner, dersom de har kapasitet til dette etter å ha oppfylt sine avtalemessige forpliktelser som spesialisthelsetjeneste.

SPØRSMÅL NR. 36

Innlevert 22. oktober 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 28. oktober 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Kan miljøvernministeren ta initiativ til at utgreiing blir sett i verk slik at ein får oversikt over kor stort omfanget er av forureina sedimenta utafør kaia og i fjorden ved Raudsand (Same sak gjeld òg for deponiet i Bergmeisteren og gamle gruvegangar), er det mogleg å sette ein pris på kva det vil koste å rydde opp, og ser miljøvernministeren det mogleg at staten, ut i frå samfunnsmessige høve, bør delta økonomisk i ei eventuell opprydding eller i alle fall få fram prisen på kva det vil koste å rydde opp?»

GRUNNGJEVING:

I Stortingets spørjetime 16. oktober 2002 uttalte miljøvernministeren at prinsippet om at forureinaren skal betale bør gjelde for tilhøva som er oppstått ved Aluscan bedrifta på Rausand i Nesset kommune. No er det stor uvisse knytt til om de som eig bedrifta er i stand til å rydde opp, og til kor stort omfanget av forureininga er.

Saka går no for domstolane i høve til de ansvarlege for det som har skjedd ved bedrifta. Spørsmålet for samfunnet er korleis dette kunne skje. SFT er blitt forleda 31 gonger. Kommunehelsetenesta, bedriftshelsetenesta og fylkesmannen har og skal ha ei ansvarleg rolle i slike høve. Samla sett må det være mogleg å si at ansvaret for det som har skjedd ligg også hos dei offentlege tilsynsorganane som er til for å hindre at samfunnet kjem opp i ein slik situasjon, som ein har gjort på Raudsand.

I over 20 år har det vore drift, og med ei meir konsekvent linje frå tilsynsmyndigheitene på et tidlegare stadium ville moglegheitene for å rydde opp vore større. Den trygginguventilen som offentlege tilsynsorgan

skal være har openbart ikkje fungert i Aluscan saka. Det ville då ikkje være urimeleg at det offentlege tar på seg deler av det nødvendige undersøkings- og oppryddingsarbeidet, som er naudsynt ut i frå det overordna omsynet til helse og miljø lokalt på Raudsand.

Både kommunane rundt og de som driv næring eller fritidssyslar i og ved fjorden har krav på å få vite status på forureiningane, og om det skal ryddast opp ein gong for alle.

Svar:

Når det gjelder spørsmål om utredning av sedimentene i Sunndalsfjorden, er jeg er kjent med at det foreligger et ferdig undersøkelsesprogram for Sunndalsfjorden, utarbeidet av NIVA på oppdrag av Aluscan. Statens forurensningstilsyn vil innen kort tid ta stilling til dette programmet. Programmet vil gi oversikt over hvilke miljømessige konsekvenser bedriftens utslipp har på vannkvaliteten og bunnsedimentene i fjorden.

Kostnader forbundet med tiltak for å forhindre spredning av forurensning fra sedimenter, avhenger blant annet av hvor stort og hvor tykt det forurensete området er, strømforhold samt type og konsentrasjon av forurensningen. Kostnadene avhenger også i stor grad av hvilke oppryddingstiltak og behandlingsformer som er aktuelle.

Det er kun i de situasjonene der den ansvarlige ikke kan identifiseres, ikke er betalingsdyktig og/eller av andre grunner ikke kan stå ansvarlig for oppryddingen, at det vil være aktuelt for miljøvernforvaltningen å dekke utgifter til opprydding. I saker med opprydding av forurensete sedimenter legges prinsippet om at forurenseren skal betale til grunn.

Det er et bærende prinsipp i norsk miljøforvaltning av forurenser skal betale for undersøkelser og tiltak.

Som ledd i Regjeringens politikk for å rydde opp i forurensete sedimenter skal det i hvert fylke lages fylkesvise tiltaksplaner for fjordområdene. For de alvorligst forurensete fjordene vil dette arbeidet komme i gang fra nyttår. Resultatene av Aluscans undersøkelse vil inngå i den samlede kartleggingen av Sunndalsfjorden. Det vil i forbindelse med kartleggingen bli avklart hvem som har ansvar for forurensningen i ulike deler av fjorden, og hvordan kostnadene ved eventuelle tiltak skal fordeles.

SPØRSMÅL NR. 37

Innlevert 22. oktober 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 29. oktober 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hovudmålet for statens mediepolitikk er å sikra best mogleg mediemangfald på flest mogleg stader.

Meiner statsråden at det er riktig å gje konsesjon for lokalfjernsyn for Hordaland til den dominerande mediebedrifta i regionen, når dette i vesentleg grad vil svekkja konkurrenten Bergensavisa sin moglegheit for å utvikla seg vidare?»

GRUNNGJEVING:

Då konsesjonen vart lyst ut for perioden fram til 31. desember 2002, vart konsesjonsområdet utvida til heile Hordaland. BA og A-prensa var den eine søkjargruppa, medan Bergens Tidende og lokale investorar var i den andre gruppa. Bergens Tidende var då minoritetsaksjonær, men hadde forkjøpsrett og stor nok aksjepost til å få kontroll ved framtidig overtaking av aksjane. Statens medieforvaltning gav konsesjon til TV Hordaland. Bergens Tidende kjøpte seg opp, og hadde full kontroll hausten 2000. Statens eigarskapstilsyn sa at dette var i strid med medieeierskapsloven § 1, og at det var heimel for å gripa inn, men gjorde det likevel ikkje.

Svar:

Å sikra mangfald er eit hovudmål i mediepolitikken. Tildeling av kringkastingskonsesjonar er basert på eit forvaltningsmessig skjønn som tek utgangspunkt i kringkastingsregelverket og mediepolitiske mål, i

tillegg til spesielle omsyn i kvar enkelt sak. I enkeltsaker vil ein mellom anna måtta vurdere omsynet til kontinuitet opp mot høve til nyetablering. Å etablere lokalfjernsyn krev store investeringar, samstundes som det ofte tek noko tid før inntektene kjem opp på eit stabilt nivå. Mange lokal-TV-selskap slit økonomisk. Eg meiner derfor det er legitimt å leggja vekt på omsynet til kontinuitet for å sikra levedyktige lokalkringkastarar. Omsynet til kontinuitet har vore viktig i denne saka. For lokalradio, som det ligg nært å samanlikna med, har Stortinget i Innst. S. nr. 190 (1994-1995) sagt:

"Å legge vekt på tidligere virksomhet vil være med på å sikre eksisterende nærradioer videre drift, og bidra til å unngå at nye søkere konkurrerer ut eksisterende nærradioer."

Eg er kjend med avgjerda til Eigarskapstilsynet. Sjølv om det var heimel for det, valde dei etter ei samla vurdering å ikkje gripa inn. Eg kan ikkje sjå at det er i strid med denne avgjerda eller regelverket for lokalkringkasting å gje fornya konsesjon til TV Hordaland.

Det skal berre delast ut ein konsesjon for lokalfjernsyn i kvart område. Slik eg ser det vil lokal-tv-verksemda spela ei underordna rolle i høve til avisdrifta i området. Eg meiner derfor at det ikkje vil svekkja Bergensavisa si høve til å utvikla seg vidare at TV Hordaland held fram som konsesjonær i området.

SPØRSMÅL NR. 38

Innlevert 22. oktober 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 30. oktober 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I spørretimen onsdag 16. oktober 2002 stilte jeg spørsmål om Gjøvikbanens framtid med spesiell vektlegging på fjerning av dobbeltspor. Statsråden svarte bl.a. at "lokket som bygges over Etterstad-skjæringen, ligger så høyt at det ikke vil forstyrre togframføringen". I dette området er det også satt piler i sporgangen. Pilarene hindrer utvikling av banen.

Vil statsråden gjøre nødvendige inngrep slik at det går an å gjenopprette dobbeltsporet på strekningen Oslo S - Grefsen?»

BEGRUNNELSE:

Bakgrunnen for oppfølgingsspørsmålet er Regjeringens uttalte satsing på kollektivtrafikk. Dessuten påpeker statsråden i svaret til meg at en er avhengig av mange andre ting enn de 300 - 400 meterne for å ha god utnyttelse av kapasiteten på sporet. Hun legger også til at "ingenting er bedre enn om flere velger å reise med jernbanen på denne strekningen".

Gjøvikbanen er sprengt i rushtiden. Banen har for liten kapasitet. Dagpendlere fra Akershus og Oppland har døpt et område der toget passerer Kampen for "Venteru", og årsaken er at toget venter der hver dag. NSB står for 24 pst. av persontransporten mellom Gjøvik - Land - Toten og Oslo. Toget bidrar til å redusere presset i vegsystemet i Oslo. I 1997 brukte toget 110 min. mellom Oslo og Gjøvik. I 2001 125 min. I fylkesdelplanen Gardermoen - Mjøsbyene settes det som mål å redusere reisetida til 100 min.

Mange nye arbeidsplasser i Nydalen og stor boligutbygging ved Grefsen stasjon, samt mulig erstatning av Kjelsåstrikken med matebuss til Grefsen stasjon er eksempler på endringer i omgivelsene som kan føre til behov for å øke togkapasiteten til Oslo S.

Ifølge Oslo Sporveiers strategiplan for 1999 - 2016 skal det undersøkes muligheter for kombibane på Gjøvikbanen, avhengig av utbyggingsomfang for bolig og næringsliv. Oppland fylkeskommunes Strategi for utvikling av hovedvegssystem og jernbane av 15. februar 2002, finner at det er lønnsomt å satse på Gjøvikbanen. IC-tog Gjøvik - Drammen inngår i ønsket scenarium. Ett spor på søndre del av Gjøvikbanen er en flaskehals midt i det sentrale trafikkavviklingsystemet i Oslo. Det burde være av viktig strategisk betydning å ta vare på muligheten for dobbeltspor.

Svar:

Dobbeltsporet på Gjøvikbanen i området ved Etterstad ble gjort om til enkeltspor som ledd i et samlet og nødvendig sporplangrep i forbindelse med byggingen av Gardermobanen. Det ble den gang lagt til grunn at enkeltspordrift på Gjøvikbanen i et så vidt kort linjeavsnitt som Etterstad - Kampen i liten grad ville redusere framføringskapasiteten på Gjøvikbanen totalt sett.

Kjøretidsreduksjoner og produktforbedringer på Gjøvikbanen kan oppnås med helt andre tiltak enn gjeninnføring av dobbeltspor ved Etterstad. Bygging av lokk over Etterstadskjæringen endrer ikke denne

vurderingen. På denne bakgrunn ligger det ikke planer om gjenoppbygging av dobbeltsporet på Gjøvikbanen ved Etterstad i Nasjonal transportplan 2002- 2011.

Problemer med venting for tog på Gjøvikbanen skyldes tilpasning til øvrig togframføring i morgenrushet på Oslo S. Dette skjer uavhengig av den enkeltsporede seksjonen ved Etterstad. Forsinkelser i øvrig togframføring vil gi følgeforsinkelser for tog på Gjøvikbanen. Jeg kan i denne forbindelse nevne at punktligheten for både lokal- og mellomdistansetogene på Gjøvikbanen ligger på et vesentlig høyere nivå enn for de øvrige banene i Oslo-området.

SPØRSMÅL NR. 39

Innlevert 22. oktober 2002 av stortingsrepresentant Lodve Solholm

Besvart 30. oktober 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Korleis kan ein på denne bakgrunn vedta verneplanen ved kongeleg resolusjon utan å legge saka fram for Stortinget til handsaming slik Stortinget ber om?»

Vedlegg til spørsmål:

Fra:

Longyearbyen Arbeidsforening
Postboks 408
9171 Longyearbyen

Bankgiro:

4778 55 50176

Telefon: 79 02 11 14

Telefax: 79 02 13 09

Til:

Sysselmannen på Svalbard
Postboks 633
9171 Longyearbyen

Deres ref:

2001/00005a510/0

Dato:

Longyearbyen 18. oktober 2002

Plan for nye verneområder på Svalbard - høring

Viser til høringsbrev av 19. juli 2002. Longyearbyen Arbeiderforening har store innvendinger til verneforslaget, da vi mener det vil få store konsekvenser for bosettingen i Longyearbyen. Arbeidsplasser vil gå tapt og fastboendes fremtidige rekreasjonsmuligheter blir redusert.

I St.meld. nr. 22 bad Stortinget Regjeringen om å utarbeide forslag til verneområder på Svalbard der viktige landområder med biologisk produksjon sikres vern. Naturlig nok vil vern av områder med biologisk produksjon komme i konflikt med bosetting og næringsvirksomhet på Svalbard. Bosettingene på Svalbard er bygd rundt disse områdene.

Meddelelse nr. 158 fra Norsk Polarinstitutt ramser opp områder som peker seg ut som særlig aktuell å

verne; Reindalen, Sassendalen, det meste av Dicksondalen og områdene omkring Nordfjorden, samt områdene rundt indre deler av Wijdefjorden. Wijdefjorden unnlater Longyearbyen Arbeiderforening å kommentere, da den er trukket ut av forslaget. Longyearbyen Arbeiderforening ser på verneforslaget som en opprømsing av det Norsk Polarinstittutt har uttalt ligger under de aktuelle områdene. Longyearbyen Arbeiderforening kan ikke se at St.meld. nr. 22 ber om at alle biologiske områder blir vernet.

Ut fra konsekvensutredningen vil ikke vernet i første omgang ha konsekvenser for annet enn mineraldrift i de aktuelle områdene. De kjente mineralforekomstene i Reindalen vil ut fra nyere undersøkelser sannsynligvis ikke kunne drives med tunnel fra Svea Nord.

Svea Nord, har ut ifra dagens produksjon, en levetid på maks 15 år. Det vil si at når Svea Nord er utdrevet vil det være slutt på den norske kulldriften på Svalbard, og med dette vil rundt 400 arbeidsplasser forsvinne. Hvilke konsekvenser dette vil ha på samfunnet i Longyearbyen er ikke omtalt noen steder i den foreslåtte verneplanen eller konsekvensutredningen. Longyearbyen Arbeiderforening kan ikke se at den foreslåtte verneplanen er i samsvar med Stortingets beslutning i 2001 som sier at den norske gruvedriften er en miljøforsvarlig virksomhet på Svalbard. Stortinget gav også uttrykk for at et allsidig næringsliv er viktig for norsk suverenitetsutøvelse for Svalbard. Longyearbyen Arbeiderforening mener bestemt at dette vil ha stor betydning for norsk Svalbardpolitikk.

Verneplanen antyder at den ikke vil ha konsekvenser for motorisert ferdsel, men den åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme formålet med fredningen. Med tilsvarende utferdsel som det er i områdene i dag, vil de snart ha samme grad av fredning som de tidligere vernede nasjonalparkene. Når en ser hvordan forvaltningsmyndighetene har opptrådt etter fredningen av Bjørnøya, hvor de få beboerne der er fratatt alle sine muligheter til fiske og fangst, er det ikke grunn til å tro at de vil være mer fleksible i forhold til det foreslåtte vernet for resten av Svalbard.

Det kan se ut som om forslagsstiller gjør forskjell på norsk og russisk gruvedrift. Store Norske sine utmål er foreslått vernet som Nasjonalpark, og dermed har en sterk grad av vern. Russiske utmål er foreslått vernet som biotop verneområde, det vil si en langt svakere grad av vern.

Longyearbyen Arbeiderforening har i utgangspunktet vanskeligheter med å se hvilke konsekvenser verneforslaget vil få, for annet en den norske kullgruvedriften. Det kan se ut som om dette er en måte å omgå Svalbardtraktaten på. Verneforslaget vil ikke

provosere de andre traktatlandene noe særlig, men norsk kullgruvedrift vil bli en saga blott.

Longyearbyen Arbeiderforening stiller seg kritisk til verneplanens betydning for lokalbefolkningens rekreasjonsmuligheter. Ferdselsområdene bli sterkt innskrenket. Bestemmelsen om forbud mot å plukke fossiler, reinsdyrhorn og bruk av drivtømmer er urimelig og ubegrunnet. Dette er uproblematisk og burde holdes utenfor verneregulene.

Konsekvensene av verneplanen er av en så viktig betydning for næringsliv og bosetting på Svalbard at den burde ha vært utredet bedre.

Til tross for at Stortinget har bedt om forslag til verneplan for Svalbard, skal de ikke behandle den. Longyearbyen Arbeiderforening forslår at planen blir behandlet i Stortinget og ikke i kongelig resolusjon. Dette for å sikre at verneplanen ikke kommer i konflikt med andre målsettinger i norsk Svalbardpolitikk.

Med vennlig hilsen
for Longyearbyen Arbeiderforening

Steinar Berthelsen
leder

GRUNNGJEVING:

Eg viser til handsaminga av St.meld. nr. 22 (1994-1995) der Stortinget bad om eit framlegg til verneplan for Svalbard: "Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag til nye verneområder på Svalbard der viktige landområder med biologisk produksjon sikres vern."

Viser elles til brevet til Sysselmannen frå Longyearbyen Arbeidarforeining som følgjer vedlagt.

Svar:

Som grunngeving syner Lodve Solholm til Stortingets føresetnad ved handsaminga av St.meld. nr. 22 (1994-1995) der Stortinget bad om eit framlegg til verneplan for Svalbard: "Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag til nye verneområder på Svalbard der viktige landområder med biologisk produksjon sikres vern."

Eg syner til at Stortinget samstundes også vedtok å be Regjeringa utarbeide ein plan for vern av Bjørn-

øya.

I St.meld. nr. 9 (1999-2000) Svalbard blei arbeidet om verneplanen for biologisk produktive område og vern av Bjørnøya omtalt. Ved handsaminga av meldinga sa komiteen seg nøgd med at Regjeringa om kort tid vil leggje fram ein verneplan for Svalbard. Komiteen stilte seg positiv til vern av Bjørnøya, og Regjeringa vedtok vern av Bjørnøya som naturreservat 16. august i år.

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) frå Miljøverndepartementet, side 79, varslar Regjeringa at den i 2002 vil leggje fram eit forslag til verneplan der viktige landområde med biologisk produksjon blir sikra vern slik Stortinget har bede om. Framlegga til verneområde og verneføresegner blir omtala i proposisjonen.

Verneplanen har no vore på høyring, og blir vurdert på bakgrunn av høyringsuttalane. Når proposisjonen er handsama av Stortinget, tar Regjeringa sikte på å vedta vern i tråd med dei føresetnadene Stortinget har lagt.

SPØRSMÅL NR. 40

Innlevert 22. oktober 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 25. oktober 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Når vil Regjeringen legge fram forslag om et forpliktende mål om at Norges andel fornybar energi skal øke gjennom å legge fram EUs direktiv om fornybar energi til behandling for Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

EU kom den 27. november 2001 med et direktiv som omhandler fornybar energi, det såkalte RES-direktivet. Direktivets overordnede målsetting er å øke bruken av elektrisitet fra fornybare kilder i EU. Fornybar energi inkluderer i henhold til direktivet alle nye fornybare energikilder og vannkraft. EU-landene har et mål om at fornybare kilder skal dekke 12 pst. av samlet energikonsum i 2010. Det er i den sammenheng anslått at fornybare kilder må stå for om lag 22 pst. av elproduksjonen mot 13,9 pst. i dag. Bakgrunnen for målene er i stor grad EUs Kyoto-forpliktelse.

Direktivet setter mål for hvert medlemsland i forhold til anvendelse av elektrisitet fra fornybare kilder hvor formålet er at denne andelen skal øke. Med

lemslandene skal innen ett år etter at direktivet har trådt i kraft rapportere til Kommisjonen om nasjonale mål for økningen i bruk av fornybare energikilder de neste 10 årene. Rapportene skal oppdateres hvert 5. år. De nasjonale målene er indikative, men dersom oppnådde resultater ikke samsvarer med disse kan innføring av bindende mål senere bli aktuelt.

Utenriksdepartementet har vurdert dette direktivet til å være EØS-relevant.

Svar:

EUs direktiv om fremme av elektrisitet, basert på fornybare energikilder i det indre elektrisitetsmarked, ble vedtatt 27. september 2001. I direktivet er det fastsatt et mål om at konsum av elektrisitet, basert på fornybare energikilder, skal øke til 22,1 pst. av samlet elektrisitetsforbruk i EU innen 2010. I 1997 var denne andelen 13,9 pst. Direktivet forplikter medlemslandene til å fastsette indikative nasjonale andelsmål.

Norge er i en svært spesiell situasjon i og med at elektrisitetsproduksjonen i dag i all hovedsak er basert på fornybare energikilder. I år med normal produksjon er Norge avhengig av import for å dekke innenlands forbruk av elektrisitet. I 1997, som var nær et gjennomsnittsåar både når det gjelder nedbør og temperatur i Norge, stod fornybar elektrisitet for om lag 96 pst. av samlet elforbruk. Sammenliknet med land som har et lavere utgangspunkt, vil det være vesentlig mer krevende for Norge å øke sin andel.

Dersom Norge innlemmer direktivet i EØS-avtalen må det legges opp til en virkemiddelbruk som sikrer at målet nås. EU-landene står i dag fritt, innenfor rammen av EUs statsstøtteregler, til å velge virkemidler for å fremme fornybar energi. Spørsmålet om framtidig harmonisering av virkemiddelbruken er imidlertid reist i direktivet, og mye kan peke i retning av en utvikling av et internasjonalt pliktig sertifikatmarked for fornybar

elektrisitet. Norsk deltagelse i slike sertifikatmarkeder er drøftet i gassmeldingen, som vil bli lagt fram for Stortinget om kort tid.

Departementet har innledet en dialog med EU- kommisjonen om hvordan Norges særlige utfordringer kan ivaretas innenfor rammen av direktivet. Departementet har imidlertid sett det som naturlig at konkrete diskusjoner om et norsk mål avventer Stortingets behandling av framlegget om sertifikater.

Dokument nr. 15:3

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 41

Innlevert 23. oktober 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 29. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Skjervøy kommune er det planlagt boliger for psykiatriske pasienter i henhold til intensjonene i opptrappingsplanen for psykisk helsevern, men manglende statlige bevilgninger har gjort at prosjektet har måttet utsettes. Kommuner som har vært tidlig ute med sine planer, synes å komme dårlig ut fordi de selv må dekke utgiftene i mangel av midler fra opptrappingsplanen for psykisk helsevern.

Vil statsråden bidra til at kommuner som Skjervøy får dekket sine merkostnader?»

Svar:

I gjennomføringen av opptrappingsplanen for psykisk helse spiller kommunene en nøkkelrolle. Bygging av omsorgsboliger er i denne sammenheng en særlig viktig oppgave for kommunene.

Kommunene har som kjent vært pålagt å utarbeide planer for sitt psykiske helsearbeid som ett av vilkårene for å få utbetalt de statlige tilskuddene. Gjennomføringen av den enkelte kommunes plan må ta utgangspunkt i de årlige statlige bevilgningene. Dette innebærer at selv om en kommune har en ferdig plan med boligprosjekter, kan ikke disse realiseres raskere enn hva de statlige tilskuddene gir rom for, med mindre kommunen velger å legge inn egne midler, eller å forskuttere statens bidrag.

Det har hele tiden vært Regjeringens og Stortingets forutsetning at de statlige opptrappingsmidlene skal fordeles etter objektive fordelingsnøkler. Det er dermed ikke økonomisk rom for at kommunene skal få kompensert eventuelle merkostnader som måtte følge av at deres planer ikke kan gjennomføres så raskt som kommunene måtte ønske, dersom tempoet i gjennomføringen skal baseres på statlige tilskudd alene.

Skjervøy kommune har ferdigstilt syv boliger for syv personer med psykiske lidelser i regi av opptrappingsplanen. Som følge av manglende driftsfinansiering har kommunen måttet utsette innflytting med 3 måneder. Fire av disse personene oppholder seg på døgnavdeling i spesialisthelsetjenesten i påvente av å kunne flytte inn i boligene. Dette er en uheldig situasjon, som må løses i samarbeid mellom kommune og helseforetak. Her skal det nevnes at helseforetaket har forpliktet seg til å videreføre en 5-årig avtale om medfinansiering, som opprinnelig ble inngått med Troms fylkeskommune som part. Jeg har fått opplyst at det for å sikre brukernes behov, ikke er aktuelt å skrive ut de fire personene før boligene er driftsklare.

Jeg vil til slutt minne om at antall tilsagn om tilskudd til boliger ble fordoblet i Revidert nasjonalbudsjett, slik at den samlede tilsagnsrammen i år er på 900 boliger. I Regjeringens budsjettforslag for 2003 legges det opp til at ytterligere 900 tilsagn om tilskudd til boliger skal gis i 2003, og at de resterende 913 tilsagn i henhold til opptrappingsplanens måltall på 3 400 boliger, gis i 2004. Regjeringen har også varslet at den vil vurdere dette måltallet nærmere, sett i lys av nye tall fra kommunene, som tyder på at behovet for boliger er større enn det fastsatte måltallet.

SPØRSMÅL NR. 42

Innlevert 23. oktober 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 29. oktober 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«De nye reglene i straffeprosessloven om isolasjon trådte i kraft 1. oktober. Formålet med lovendringen var å innskjerpe bruken av isolasjon i varetekt som Norge har fått gjentatt kritikk for fra Europarådets torturovervåkingskomité, i og med at total sosial avsondring påfører fangene store psykiske påkjenninger.

Hva gjør kriminalomsorgen og påtalemyndighetene for å sikre at de nye reglene blir praktisert slik at den faktiske bruken av isolasjon innskrenkes i tråd med forutsetningene?»

BEGRUNNELSE:

Etter de nye reglene om delvis isolasjon er det forutsatt at siktede skal få ha fellesskap i fengselet, men at retten eller politiet skal kunne angi hvem han ikke skal ha adgang til fellesskap med. Enkelte varetektsavdelinger har imidlertid ikke fasiliteter for fellesskap mellom innsatte, hvilket medfører at siktede blir holdt fullt isolert på tross av kjennelse om delvis isolasjon. Dernest har enkelte politidistrikter begynt å definere hvem siktede på delvis isolasjon kan ha samvær med, i stedet for å definere hvem de skal være utelukket fra fellesskap med. Dette med den konsekvens at fellesskapsadgangen blir illusorisk.

Svar:

Lovendringene om varetekt i isolasjon vil sikre en bedre behandling av spørsmålet om hvorvidt en varetektsinnsatt skal undergis hel eller delvis isolasjon. Lovendringene vil ventelig også føre til begrenset bruk og varighet av isolasjon, ikke minst ved bruk av tidsfrister ved fullstendig isolasjon.

Kriminalomsorgen skal gjennomføre varetektsfengslinger i overensstemmelse med rettens kjennelse og påtalemyndighetens beslutninger. En kjennelse om delvis isolasjon med eventuell beslutning fra påtalemyndigheten vedrørende hvilke innsatte den fengslede skal utelukkes fra samvær med, kan ha svært ulikt innhold. Ytterpunktene vil være fra at han nektes samvær med én person til at han bare gis rett til samvær med én person eller noen få personer.

Kriminalomsorgen stiller varetektsplasser til disposisjon for politiet. Etter straffegjennomføringsloven § 47 skal varetektsinnsatte søkes plassert nær hjemstedet. I tillegg må varetektsinnsatte plasseres slik at vedkommende får adgang til fellesskap med andre innsatte utover de begrensninger rettens beslutning om delvis isolasjon medfører, eventuelt også påtalemyndighetens beslutning. I Norge har vi som kjent ikke egne varetektsfengsler, og slikt samvær kan derfor også bety samvær med domssonere.

De nye reglene trådte i kraft 1. oktober i år, og det er en viktig og prioritert oppgave for kriminalomsorgen å følge opp praktiseringen av det nye regelverket, slik at skillet mellom fullstendig og delvis isolasjon viser seg i praksis og at de nye bestemmelsene for øvrig følges opp i praksis.

Straffegjennomføringsloven § 46 andre ledd, jf. § 2 andre ledd vedrørende negative virkninger av isolasjon er fulgt opp med omfattende retningslinjer for behandling av varetektsinnsatte slik at skadelige følger av isolasjon kan forebygges. Straffegjennomføringsloven § 49 om arbeid, opplæringsprogram og andre tiltak gjelder ikke direkte varetektsinnsatte underlagt isolasjon, men retningslinjene understreker at det skal legges til rette for at denne gruppen innsatte kan delta i aktiviteter av ulikt slag.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning har for øvrig nylig orientert samtlige fengsler og regioner om de nye lovbestemmelsene. Som en følge av de nye lovbestemmelsene, vurderes nå behovet for endrede retningslinjer til straffegjennomføringsloven vedrørende fellesskap for varetektsinnsatte.

Også politi- og påtalemyndighet følger selvsagt opp de nye reglene, og disse praktiseres, ifølge Politidirektoratet, etter lovgivers intensjon.

Riksadvokaten arbeider for øvrig for tiden med et rundskriv som inneholder direktiver i tilknytning til de nye reglene om isolasjon.

SPØRSMÅL NR. 43

Innlevert 23. oktober 2002 av stortingsrepresentant Leif Lund

Besvart 30. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kan helseministeren sørge for at Helse Vest legger til rette for gjennomføring av plassering av den 6. strålemaskinen til Haukeland sykehus?»

BEGRUNNELSE:

Allerede i budsjettet for inneværende år ble det klart at antatt behov for strålemaskiner på landsbasis var 39, altså 3 flere enn i kreftplanen. Departementet sier i budsjettet for 2003 at de vil komme tilbake til Stortinget om gjennomføringen av de foreliggende planer. Allerede 17. oktober 2002 orienterte helseministeren i brev at en endelig beslutning om plassering av ytterligere én strålemaskin til Haukeland kunne fattes av departementet etter at Stortinget ble orientert om utvidelsen av strålekapasiteten ut over kreftplanens forutsetning. Jeg legger til grunn at helseministeren vil bygge på dette.

Svar:

Jeg viser til brev fra helseminister Tore Tønne til stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen av 17. oktober 2001. Han la til grunn at en endelig beslutning om plassering av den 6. strålemaskinen til Haukeland kan fattes av departementet etter at Stortinget er orientert om den planlagte utvidelse av strålekapasiteten ut over kreftplanens forutsetninger.

Departementet har fulgt opp dette i statsbudsjettet for 2003 ved å foreslå en tilsagnsfullmakt på 42 mill. kr til en strålemaskin i tillegg til de 36 mill. kr som følger av kreftplanen. Helse Vest RHF har praktisk fulgt opp dette, og det foreligger et ferdig forprosjekt for utvidelse av stråleterapienheten ved Haukeland sykehus. Lokalisering til Haukeland er også i samsvar med forslag i Regional helseplan for daværende Helseregion Vest. Styret for Helse Vest RHF drøftet saken i sitt styremøte 25. oktober d.å., og konkluderte med å ta den valgte plassering av den 8. strålemaskin til etterretning. Den nye maskinen forutsettes å kunne være i drift ved slutten av 2003.

SPØRSMÅL NR. 44

Innlevert 23. oktober 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 30. oktober 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Vil arbeids- og administrasjonsministeren bidra til at Statsbygg utreder muligheten for å utvikle deler av Huseby leir til statsministerbolig og/eller kompleks for flere ambassader?»

BEGRUNNELSE:

Statsbygg jobber nå med planer for "ny" statsministerbolig, tenkt plassert i det som i dag er Regjeringens representasjonsbolig samt tilgrensende eiendommer i Riddervolds gate og Inkognitogata. Samtidig vet vi at enkelte lands ambassader er på leting etter nye lokaler.

Både en statsministerbolig og utenlandske ambassader kan ha spesielle sikkerhetsbehov som vanskelig kan forenes med alle typer omgivelser. Statsministerboligen er for eksempel tenkt plassert i et arkitektonisk og bygningshistorisk verdifullt nabolag, beliggende rett bak Slottet. Allerede i dag kan vi se eksempler på de sikkerhetstiltak som av og til er påkrevet, og som går på bekostning av nærmiljøet. Selv i vår del av verden må vi regne med at slike tiltak kan øke i styrke, og dermed påføre omgivelsene ytterligere belastninger.

Mange utenlandske ambassader har også lignende sikkerhetsbehov. Disse behov kan i mange tilfeller dårlig tilfredsstilles med dagens plassering av ambassadene.

De kulturelle verdier i eksisterende miljø bør og må bevares. Sikkerhetsbehov kan vi ikke la gå ut over slike miljø, når det ikke er nødvendig.

Da det utredes en flytting av Forsvarets overkommando fra dagens plassering i Huseby leir, kan dette representere en mulighet både for ny statsministerbolig og de ambassader som skulle ønske ny plassering. En plassering i Huseby leir ville dekke de plassbehov man har, og tilfredsstille alle sikkerhetsbehov med god margin. Dessuten kan en nærhet mellom statsministerbolig og ulike ambassader også være positiv.

Svar:

Jeg er blitt bedt om å besvare dette spørsmål på vegne av Regjeringen.

Huseby leir, som foruten etablissementer for H.M. Kongens Garde også omfatter kontorbygg for Forsvarets overkommando (FO), er ikke en del av Statsbyggs eiendomsmasse, men forvaltes av Forsvarsbygg.

Forsvarsbygg er på vegne av Forsvarsdepartementet allerede i gang med å utrede hva arealene på Huseby kan utnyttes til. Det arbeides med flere alternativer, som omfatter blant annet boliger. Det store arealet er også godt egnet til å innpasse virksomheter som har spesielle krav til sikkerhet.

Spørsmålet om en egen statsministerbolig er til vurdering. Regjeringen vil i tilfelle komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

En mottakerstats forpliktelser når det gjelder lokalisering av fremmede lands representasjoner er nedfelt i Wien-konvensjonen om diplomatisk samkvem av 1961. Wien-konvensjonen pålegger en mottakerstat å legge forholdene til rette for at senderstaten skal kunne skaffe de nødvendige kontorer og boliger, og pålegger en spesiell plikt til å beskytte en diplomatisk misjon. I en slik sammenheng kan det selvsagt være formålstjenlig for mottakerstaten å utrede alternative løsninger, som kan ivareta de enkelte ambassaders behov og ønsker.

Lokalisering av en ambassade i et åpent eiendomsmarked som det norske er imidlertid først og fremst et privatrettslig forhold. For en senderstat vil behov for beskyttelse og sikkerhet kunne veie tungt, men være ett av flere kriterier når det gjelder endelig valg av lokalisering. Valget er helt og holdent senderstatens ansvar.

SPØRSMÅL NR. 45

Innlevert 23. oktober 2002 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 29. oktober 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Bidrar Helsedepartementet aktivt til at ventetiden for behandling av incestutsatte går ned, og eksisterer det planer for å regionalisere dette tilbudet?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede har fått opplyst at ventetiden for behandling av incestutsatte ved Modum Bad Nervesanatorium for tiden er på over ett år. Da er også kriteriene for å få hjelp, strenge. I tillegg har jeg fått opplyst at Modum Bad Nervesanatorium er det eneste stedet der en behandler incestutsatte.

Svar:

Det er et mål at mennesker som er utsatt for seksuelle overgrep eller incest skal få et godt behandlingstilbud innenfor behandlingstilbudet i psykisk helsevern, og det vil Regjeringen bidra til at vi oppnår. Å følge opp Opptrappingsplanen for psykisk helse generelt er et viktig tiltak for å styrke behandlingstilbudene til alle med psykiske problemer og lidelser. I tillegg til dette gjøres det et målrettet arbeid slik at mennesker som er utsatt for seksuelle overgrep eller incest skal få god behandling.

For å bidra til å styrke behandlingstilbudet til denne gruppen, ble det i 2000 startet opp et eget nasjonalt prosjekt, Støtte til seksuelt misbrukte barn. Formålet med prosjektet er å bidra til økt kompetanse i tjenestene om behandling og oppfølging av seksuelt misbrukte barn. Prosjektet inkluderer det nasjonale kompetansemiljøet Nasjonalt Ressurssenter for seksuelt misbrukte barn som startet opp allerede i 1995, samt etablering av regionale fagmiljøer som skal ta ansvar for videreføring av kompetansetiltak. Kompetansetiltakene skal bidra til å forbedre kommuners og spesialisttjenestens tilbud om utredning, diagnostisering og behandling av seksuelt misbrukte barn og de

res pårørende. Incestutsatte barn inngår i prosjektet. Prosjektet utgår 31. desember 2002, men Regjeringen har i budsjettet for 2003 foreslått å videreføre prosjektmidlene i 2003, slik at prosjektet kan vurderes i sammenheng med et mer omfattende prosjekt som også startet opp i 2000: "Prosjekt traumatisk stress: organisering av kompetanse og helsetjenester til psykisk traumatiserte." Sommeren 2002 forelå det en delrapport fra dette prosjektet, som pekte på behovet for å styrke fagområdet og kunnskapen om psykisk traumatiserte på nasjonalt nivå. Regjeringen arbeider nå med å følge opp denne rapporten, og det tas sikte på å etablere et nasjonalt kompetansesenter på feltet.

I prosjektet Traumatisk stress arbeider nå Sosial- og helsedirektoratet med å utrede den regionale kompetansen på feltet. Dette arbeidet skal munne ut i forslag til regional kompetanseheving for å forbedre helsetilbudet til psykisk traumatiserte. Incestutsatte (barn/unge og voksne) er inkludert i gruppen av psykisk traumatiserte, og omfattes derfor av dette prosjektet. Planer for regional kompetanseheving i kommuner og spesialisttjenesten vil foreligge i løpet av 2003.

Spørsmålsstiller tar spesielt opp behandlingstilbudet til incestutsatte ved Modum Bad, og omtaler dette som landets eneste behandlingstilbud til denne gruppen. Det er, slik jeg innledningsvis slo fast, et mål at alle med psykiske plager og lidelser skal få behandling innenfor det ordinære behandlingssystemet. Når det gjelder mennesker med traumatiske plager som følge av incest og seksuelle overgrep, så viser en kartlegging utført høsten 2001, at det gis behandling til denne gruppen innenfor det ordinære behandlingssystemet i hele landet. Kartleggingen som ble gjennomført innenfor rammene av Prosjekt Traumatisk stress, viste at av totalt 203 enheter innen psykisk helsevern i hele Norge (poliklinikker for voksne og barn/unge, sykehusavdelinger) rapporterte 93 pst. at de i løpet av foregående år hadde hatt mennesker utsatt for voldtekt og andre seksuelle overgrep i behandling. Av disse rapporterte kun 17 pst. at de manglet kompetanse mht. behandling av seksuelle overgrep. Det er helt nødvendig at det ordinære behandlingssystemet har kapasitet og kompetanse til å behandle denne gruppen, ettersom forekomsten av slike overgrep er så vidt hyppige (En norsk undersøkelse fra 1990 viser at 13 pst. av kvinner i alderen 18-50 år hadde opplevd seksuelle overgrep. For barn under 18 år regner en med at ca. 2-3 pst. årlig utsettes for seksuelle overgrep). Incest er inkludert i seksuelle overgrep, men vi har ikke tall på omfanget av institusjoner som har hatt spesielt incestutsatte i behandling.

Slik situasjonen er i dag, er det som jeg har beskrevet, ikke Modum Bad Nervesanatorium alene som tilbyr behandling for de traumer som følger av seksuelle overgrep og incest. I likhet med Modum Bad har de fleste enheter innen psykisk helsevern siden slutten av 1980-tallet behandlet mennesker med posttraumatisk stresslidelse.

Modum Bad startet imidlertid for ca. 1 år siden et spesielt behandlingstilbud som kun er rettet mot traumerammede pasienter som har vært utsatt for seksuelle overgrep. I likhet med ovennevnte undersøkelse er incest inkludert i gruppen seksuelle overgrep, men ikke spesifisert. Modum Bad tar inn 8 pasienter av gangen

i en gruppe som mottar behandling over en periode på 12-14 uker. Ifølge Modum Bad kan en foreløpig ikke si noe om behandlingsresultatet, idet dette er del av et forskningsprosjekt. Det er imidlertid stor etterspørsel etter dette tilbudet, og i budsjettet for 2003 har Regjeringen foreslått å øke bevilgningene til Modum Bad med 4 mill. kr, som blant annet skal benyttes til å styrke behandlingstilbudet til overgrepsofre.

Til tross for at de fleste enheter i kartleggingen det er vist til ovenfor mener de har tilstrekkelig kompetanse på området seksuelle overgrep, vil Regjeringen fortsette å legge til rette for en ytterligere kompetanseheving på feltet, slik at behandlingen som kan tilbys incestutsatte og overgrepsofre blir best mulig.

SPØRSMÅL NR. 46

Innlevert 24. oktober 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 31. oktober 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Den nye loven om voldsoffererstatning skulle gi flere voldsutsatte kvinner større erstatning. Flere saker viser at det nå er vanskeligere enn noensinne å få erstatning.

Hva vil justisministeren gjøre for å frambringe statistikk for å avklare hvordan lovendringen har virket?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget ønsket å styrke voldsofres rettigheter med den nye loven om voldsoffererstatning som ble iverksatt 1. juli i fjor. Det skulle bli enklere å få erstatning, og maksimumsbeløpet ble hevet til 1 mill. kr. Mange saker viser at det er blitt vanskeligere å få voldsoffererstatning nå enn tidligere. Videre viser det seg at det er store ulikheter i praksis hos de ulike fylkesmennene. De grepene som ble gjort for å gjøre det lettere å få erstatning synes å ha ført til det motsatte.

Svar:

Jeg er svært opptatt av å ha en voldsoffererstatningsordning som fungerer etter intensjonene, og som kan gi voldsofre nødvendig erstatning etter å ha blitt utsatt for vold og overgrep.

Lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) trådte i kraft 1. juli 2001. Ordningen ble gjort om fra en billighetsordning til en rettighetsordning, bl.a. for å styrke voldsofrenes stilling. Loven bygger på den tidligere forskriften og praksis som har vært fulgt de senere år.

Den nye loven kommer fullt ut bare til anvendelse der den straffbare voldshandlingen er begått etter at loven trådte i kraft. De øvrige sakene behandles fortsatt etter forskriften. Det vil si at det foreløpig er relativt få saker som er avgjort og klagebehandlet etter den nye loven. Det vil derfor kunne ta minst et par år før det foreligger tilstrekkelig mange saker som kan gi et riktig bilde av utviklingen.

Etter min erfaring kan det ikke antas at det i medhold av den tidligere forskriften har blitt vanskeligere å få voldsoffererstatning. I denne forbindelse viser jeg til årsrapportene fra Erstatningsnemnda for voldsofre. Tallene derfra mellom 1997 og 2001 viser følgende:

	1997	1999	2000	2001
--	------	------	------	------

Antall søknader ferdig behandlet hos fylkesmennene:	1632	1669	1877	1781
---	------	------	------	------

Innvilget helt/delvis hos	922	1068	1076	1150
---------------------------	-----	------	------	------

fylkesmennene:				
Antall klagesaker	126	270	305	355
behandlet i Erstatningsnemnda:				
Endret til gunst for skadelidte i Erstatningsnemnda	42	38	72	80

Én av sakene, omtalt i Aftenpostens artikkelserie 20. og 21. oktober d.å., er behandlet som klagesak av Erstatningsnemnda, men etter forskriften om voldsoffererstatning. Denne saken er derfor ikke et eksempel på at det eventuelt har blitt vanskeligere å få voldsoffererstatning på grunn av loven.

De øvrige sakene, omtalt i Aftenposten, er behandlet av fylkesmannen, trolig også etter forskriften. Disse kan påklages til nemnda. Det er imidlertid vanskelig å kommentere enkeltsaker ut fra framstilling i mediene, særlig når de heller ikke er endelig avgjort.

Departementet vil i 2003 skaffe oversikt over de sakene som er behandlet i Erstatningsnemnda etter den nye loven og undersøke praktiseringen av ordningen. En total evaluering nå er imidlertid vanskelig, bl.a. fordi det er relativt få saker som er avgjort utelukkende etter den nye loven. Jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte i løpet av 2003 med en evaluering av loven.

Jeg vil imidlertid også kommentere beviskravet etter voldsofferloven § 3 fjerde ledd. Et vilkår etter bestemmelsen er at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at skadelidte har vært utsatt for en straffbar voldshandling. For å bli tilkjent volds-offerererstatning er det med andre ord ikke tilstrekkelig at man tror på skadelidte. Men det kreves heller ikke at den skadevoldende handling er bevist utenfor enhver rimelig tvil.

På dette punktet innfører loven ikke noe nytt. Dette kravet er nedfelt i gjeldende praksis etter forskriften. Høyesterett har i dom 5. juni 1996 fastslått at en person som er frifunnet for et straffbart forhold likevel kan dømmes til å betale erstatning til skadelidte for det samme forholdet, dersom det er klar

sannsynlighetsovervekt for å legge til grunn at den utpekte gjerningsmannen har begått det straffbare forholdet. Ved å lovfeste dette kravet har departementet ment å stille de samme krav til bevis som domstolene stiller i tilsvarende saker. Jeg viser også til Innst. O. nr. 46 (2000-2001), side 6, 1. spalte, 3. avsnitt.

På bakgrunn av evalueringen vil jeg vurdere om loven bør endres.

SPØRSMÅL NR. 47

Innlevert 24. oktober 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 31. oktober 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Den nye loven om voldsoffererstatning trådte i kraft 1. juli 2001. Når planlegger justisministeren å evaluere den nye ordningen?»

BEGRUNNELSE:

Den nye loven om voldsoffererstatning skulle gi flere voldsutsatte kvinner større erstatning. Det skulle bli enklere å få erstatning, og maksimumsbeløpet ble hevet til 1 mill. kr. Flere saker viser at det nå er vanskeligere enn noensinne å få erstatning. Videre synes det som om praksis er svært forskjellig hos de ulike fylkesmennene.

Svar:

Jeg er svært opptatt av å ha en voldsoffererstatningsordning som fungerer etter intensjonene, og som kan gi voldsofre nødvendig erstatning etter å ha blitt utsatt for vold og overgrep.

Lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) trådte i kraft 1. juli 2001. Ordningen ble gjort om fra en billighetsordning til en rettighetsordning, bl.a. for å styrke voldsofrenes stilling. Loven bygger på den tidligere forskriften og praksis som har vært fulgt de senere år.

Den nye loven kommer fullt ut bare til anvendelse der den straffbare voldshandlingen er begått *etter* at loven trådte i kraft. De øvrige sakene behandles fortsatt etter forskriften. Det vil si at det foreløpig er relativt få saker som er avgjort og klagebehandlet etter den nye loven. Det vil derfor kunne ta minst et par år før det foreligger tilstrekkelig mange saker som kan gi et riktig bilde av utviklingen.

Etter min erfaring kan det ikke antas at det i medhold av den tidligere *forskriften* har blitt vanskeligere å få voldsoffererstatning. I denne forbindelse viser jeg til årsrapportene fra Erstatningsnemnda for voldsofre. Tallene derfra mellom 1997 og 2001 viser følgende:

	1997	1999	2000	2001
Antall søknader ferdig behandlet hos fylkesmennene:	1632	1669	1877	1781
Innvilget helt/delvis hos fylkesmennene:	922	1068	1076	1150
Antall klagesaker behandlet i Erstatningsnemnda:	126	270	305	355
Endret til gunst for skadelidte i Erstatningsnemnda	42	38	72	80

Én av sakene, omtalt i Aftenpostens artikkelserie 20. og 21. oktober d.å., er behandlet som klagesak av Erstatningsnemnda, men etter *forskriften* om voldsoffererstatning. Denne saken er derfor ikke et eksempel på at det eventuelt har blitt vanskeligere å få voldsoffererstatning på grunn av loven.

De øvrige sakene, omtalt i Aftenposten, er behandlet av fylkesmannen, trolig også etter forskriften. Disse kan påklages til nemnda. Det er imidlertid vanskelig å kommentere enkeltsaker ut fra framstilling i mediene, særlig når de heller ikke er endelig avgjort.

Departementet vil i 2003 skaffe oversikt over de sakene som er behandlet i Erstatningsnemnda etter den nye loven og undersøke praktiseringen av ordningen. En total evaluering nå er imidlertid vanske

lig, bl.a. fordi det er relativt få saker som er avgjort utelukkende etter den nye loven. Jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte i løpet av 2003 med en evaluering av loven.

Jeg vil imidlertid også kommentere beviskravet etter voldsofferloven § 3 fjerde ledd. Et vilkår etter bestemmelsen er at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at skadelidte har vært utsatt for en straffbar voldshandling. For å bli tilkjent volds-offererstatning er det med andre ord ikke tilstrekkelig at man tror på skadelidte. Men det kreves heller ikke at den skadevoldende handling er bevist utenfor enhver rimelig tvil.

På dette punktet innfører loven ikke noe nytt. Dette kravet er nedfelt i gjeldende praksis etter forskriften. Høyesterett har i dom 5. juni 1996 fastslått at en person som er frifunnet for et straffbart forhold likevel kan dømmes til å betale erstatning til skadelidte for det samme forholdet, dersom det er klar sannsynlighetsovervekt for å legge til grunn at den utpekte gjerningsmannen har begått det straffbare forholdet. Ved å lovfeste dette kravet har departementet ment å stille de samme krav til bevis som domstolene stiller i tilsvarende saker. Jeg viser også til Innst. O. nr. 46 (2000-2001), side 6, 1. spalte, 3. avsnitt.

På bakgrunn av evalueringen vil jeg vurdere om loven bør endres.

SPØRSMÅL NR. 48

Innlevert 24. oktober 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 31. oktober 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil samferdselsministeren gjøre for å rette opp konsekvensene av at Luftfartstilsynet framstår som en svak aktør, som forsømmer sitt ansvar etter arbeidsmiljøloven?»

BEGRUNNELSE:

Rapporten fra Rogalandsforskning Arbeidsmiljø for piloter i CHC Helikopter Service karakteriserer Luftfartstilsynets tilsynsmyndighet som en svak og tilbaketrukket aktør. Luftfartstilsynet har etter arbeidsmiljøloven tilsynsansvaret for flygende personell i luftfarten, og dermed bl.a. ansvaret for de 3 helikopterflygerne som er fratatt jobben pga. tinnitus og de 15 flygerne som det siste året har fått tinnitus godkjent som yrkessykdom. Luftfartstilsynet svikter oppfølgingen av disse ved å unnlate å kartlegge hørselsskadenes omfang ved ikke å foreta risikovurdering, og ved heller ikke å framlegge plan for nødvendige tiltak.

Svar:

Jeg er enig i at både regelverket og tilsynet med gjennomføringen av arbeidsmiljøloven for flygende personell må bli bedre. Derfor skal regelverket og tilsynet med flygende personells arbeidsmiljø nå endres. Dette skal først og fremst skje ved at Luftfartstilsynet skal knytte til seg spesialkompetanse på arbeidsmiljøområdet, gi intern opplæring og i høyere grad integrere tilsynet med arbeidsmiljø i Luftfartstilsynets øvrige tilsynsvirksomhet. Denne prosessen har Luftfartstilsynet igangsatt på eget initiativ, og er nå i ferd med å avslutte en ansettelsesprosess med sikte på å knytte til seg en høyt kvalifisert HMS-medarbeider.

Arbeidsmiljøloven med forskrifter gjelder ikke fullt ut for flygende personell. Der er imidlertid fastsatt en egen forskrift av 21. februar 1986 nr. 540 om arbeidsmiljø og arbeidervern for sivil luftfart, som regulerer arbeidsmiljølovens anvendelsesområde for flygende personell - med unntak av bl.a. arbeidstid og forskrifter gitt i medhold av arbeidsmiljøloven. Ansvaret for tilsynet med gjennomføring av arbeidsmiljøloven for flygende personell er delt mellom Luftfartstilsynet og Arbeidstilsynet.

Det har fra flere hold, bl.a. i Utredningen om helikoptersikkerheten på norsk kontinentalsokkel (NOU 2001:21), vært påpekt at det er uklarheter i ansvarsfordelingen mellom de to etatene m.m. Jeg er enig i at någjeldende regler på dette området bør gjennomgås. Departementet har derfor tatt initiativ til at det skal nedsettes en interdepartemental arbeidsgruppe for å se nærmere på bestemmelsen som bl.a. regulerer delingen av tilsynsansvaret med arbeidsmiljøloven for flygende personell.

Departementet har tatt initiativ til at den ovennevnte interdepartementale arbeidsgruppe også skal gjennomgå forskrifter gitt i medhold av arbeidsmiljø

loven, og foreta en vurdering av hvilke forskrifter som bør gjøres gjeldende for flygende personell.

Under henvisning til begrunnelsen for spørsmålet, er det viktig å presisere at det er arbeidsgiverens, ikke Luftfartstilsynets oppgave å kartlegge hørselsskadenes omfang, foreta risikovurdering og framlegge plan for nødvendige tiltak. Luftfartstilsynet skal imidlertid gjennom sitt tilsynsansvar påse at arbeidsgiveren utfører disse oppgavene. I 2001 fikk Luftfartstilsynet en redegjørelse fra CHC Helikopter Service for hva som var gjort så langt i selskapet med den aktuelle problemstillingen. Innen utgangen av dette året skal Luftfartstilsynet ha en ny statusrapport fra selskapet. Luftfartstilsynet vil da foreta en nøye vurdering av om de tiltakene som er iverksatt og som planlegges iverksatt, er gode nok. Med hensyn til det sistnevnte, vil det bli lagt stor vekt på at selskapet setter konkrete tidsfrister for gjennomføringen av tiltakene.

SPØRSMÅL NR. 49

Innlevert 24. oktober 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 30. oktober 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Det har blitt avholdt en høringsrunde om konsesjonsgrenser for fjørfe og gris. Det er avgjørende at bøndene raskt får en avklaring på hvilke regler som vil gjelde for framtiden, slik at planlagte investeringer kan iverksettes så raskt som mulig.

Hvilke konsesjonsgrenser vil gjelde for slaktegris/smågris og kylling/egg?»

BEGRUNNELSE:

Landbruket står i dag overfor svært store utfordringer når det gjelder å utvikle en næring som kan overleve for framtiden. Svært mange bønder ønsker å utvikle sin virksomhet ved å utvide produksjonen, slik at de får en større utnyttelsesgrad av sin eiendom og de investeringer som er foretatt i driftsmidler. Konsesjonsgrensene er i dag det største hinder for utvikling av en framtidrettet landbruksnæring. En fjerning av forhold som hemmer vekst innen næringen bør derfor fjernes. Når det gjennomføres høringer om endringer i reglene, skaper dette forventninger hos de næringsdrivende om at noe vil kunne komme til å skje. At avklaring ikke kommer raskt, bidrar til å skape usikkerhet i bransjen.

Svar:

Departementet har hatt en bred gjennomgang av regelverket for regulering av ervervsmessig husdyrhold. I den forbindelse har ulike forhold vært drøftet med næringen, men det har foreløpig ikke vært noen formell høring. Et høringsnotat med forslag til ny lov og forskrift vil imidlertid bli sendt på høring i løpet av kort tid. Endringsforslagene innebærer en forenkling av regelverket, redusert ressursbruk for forvaltningen, oppdatering i forhold til den utvikling som har funnet sted i husdyrproduksjonen og økt fleksibilitet for produsentene. I tillegg vil høringsnotatet inneholde forslag til nye konsesjonsgrenser for de enkelte dyreslagene.

Nye konsesjonsgrenser og ny forskrift vil bli fastsatt av hhv. Regjeringen og departementet så raskt som mulig etter høringsrunden. Likeledes vil forslaget til ny lov bli oversendt Odelstinget så raskt som mulig etter at høringsuttalelsene er vurdert og innarbeidet i odelstingsproposisjonen.

SPØRSMÅL NR. 50

Innlevert 24. oktober 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 1. november 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Det har i det siste vært fokusert på situasjonen til nordsjødykkerne og overgrepene som er begått overfor disse. Det ble satt ned et granskingsutvalg for å se på tidligere hendelser. Det er også gitt erstatninger av ymse slag til tidligere dykkere.

Hvordan er situasjonen i arbeidet overfor nåværende og tidligere nordsjødykkere, herunder granskingsutvalget, og hva akter statsråden å gjøre for å få avklart situasjonen på en bedre måte overfor disse dykkerne?»

Svar:

Stortingsrepresentant Bastesen stiller, slik jeg ser det, spørsmål om tre ulike forhold knyttet til offshoredykkeres situasjon.

1. Status for arbeidet når det gjelder tidligere nordsjødykkere

Ved kronprinsregentens resolusjon 2. mars 2001 opprettet Regjeringen en granskingskommisjon for å undersøke alle sider ved pionerdykkernes forhold i Nordsjøen (kommisjonen), med juridisk-, medisinsk- og dykkefaglig kompetanse. Kommisjonen la fram en delrapport 31. august 2002, og endelig rapport skal leveres til meg 31. desember 2002.

Sosial- og helsedepartementet iverksatte for øvrig en kompensasjonsordning for tidligere nordsjødykkere med varig helsesvikt 1. juni 2000. Kompensasjon ble fastsatt opp til 200 000 kr til hver enkelt tidligere dykker etter søknad.

I tillegg er jeg kjent med at Statoil i oktober 2001 besluttet å gi økonomisk støtte til personer som har nedsatt arbeids- og ervervsevne etter å ha arbeidet som dykkere på norsk sokkel fra 1965 til 1990. Støtten var søknadsbasert, og fristen for å søke støtte gikk ut 1. februar 2002. Full støtte ble beregnet til 750 000 kr.

Nordsjødykker Alliansen er en sammenslutning bestående av tidligere nordsjødykkere. 25. juni 2002 bevilget jeg en prosjektstøtte på 500 000 kr til Nordsjødykker Alliansen for at alliansen skal kunne arbeide for å ivareta nordsjødykkernes interesser. Min statssekretær har også deltatt i flere møter med alliansen, hvorav det siste ble avholdt 1. august 2002.

2. Situasjonen for dykkere som i dag arbeider på norsk sokkel

Når det gjelder dykkere som i dag arbeider på norsk sokkel, anser jeg deres arbeidssituasjon for å være forsvarlig. Arbeidsforholdene i dykkevirksomheten på sokkelen reguleres i dag av forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten av 31. august 2001, og forskrifter gitt i medhold av denne. Et viktig prinsipp i regelverket - prinsippet om internkontroll - er at det påligger operatøren et overordnet ansvar å sikre en forsvarlig drift. Myndighetene fører så tilsyn med at dette prinsippet og resten av regelverket, etterleves.

Jeg er av den oppfatning at dagens regelverk er godt. Sammenliknet med andre lands regelverk er det å anse som ledende og blant det strengeste som finnes.

Det pågår for øvrig en kontinuerlig regelverksutvikling for å ivareta hensynet til arbeidsmiljø og sikkerhet for dykkerne i Nordsjøen. Oljedirektoratet har et godt samarbeid med forskningsinstitusjoner, operatørselskap, entreprenørselskap på dykking og andre myndigheter, som Statens helsetilsyn, for å sikre en best mulig ivaretagelse av dykkerne i petroleumsvirksomheten.

3. Hva jeg akter å gjøre for å få avklart situasjonen overfor de tidligere nordsjødykkerne på en bedre måte

Kommisjonen skal som sagt avlevere sin endelige rapport 31. desember 2002. Kommisjonens mandat tilsier at det blir gjort en grundig gransking for å avklare hva som faktisk skjedde med dykkingen i pionertiden. Jeg vil på bakgrunn av denne rapporten bestemme meg for en eventuell videre oppfølging fra myndighetenes side. Det jeg foreløpig kan si, er at jeg tar denne saken meget alvorlig. Jeg legger opp til en grundig og ordentlig behandling av kommisjonens rapport, der alle berørte parter vil få anledning til å uttale seg.

Jeg viser for øvrig til mine svar i Stortingets spørretime den 23. oktober 2002 på spørsmål fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik og Siri Hall Arnøy.

SPØRSMÅL NR. 51

Innlevert 25. oktober 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 30. oktober 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Finansdepartementet har i retningslinjer 26. januar 1984 fastlagt at skattyter skal gis rett til innsyn i saksdokumenter i forbindelse med klagebehandling av egen ligning. Etter at Sivilombudsmannen kritiserte Skattedirektoratets lovanvendelse i forbindelse med en klagesak, endret Skattedirektoratet egne retningslinjer og snevret inn innsynsretten.

Vil statsråden sørge for at skatteyttere sikres innsyn i faktaopplysninger og rettslige vurderinger i saksdokumenter som behandles i skatteetaten?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til en avgjørelse fra Sivilombudsmannen, datert 22.mai 2001, der Olav Sørheim hadde klaget på avslag fra Skattedirektoratet, som hadde nektet ham innsyn i direktoratets innstilling til Riksskattenemnda i hans skattesak.

I retningslinjer fastsatt av Finansdepartementet 26. januar 1984 slås det fast at:

"det er således klart at utgangspunktet er at skattyter skal gis innsyn i saksdokumenter med mindre særlige grunner taler imot, og at det bør tilstrebes åpenhet overfor skatteyttere når det gjelder slikt innsyn".

Sivilombudsmannen skriver i sin avgjørelse at direktoratet viser til "hensynet til administrasjonens ressursituasjon og saksframdrift som særlig taler mot å gi innsyn. Direktoratets uttalelser kan forstås slik at dette er hensyn som alltid vil utgjøre tungtveiende argumenter mot å gi innsyn i administrasjonens innstillinger til nemndene. Dette kan imidlertid ikke være riktig".

Sivilombudsmannen skriver videre:

"Hvis en slik oppfatning festner seg, er det fare for at ligningsmyndighetene i praksis vil ha som utgangspunkt at det foreligger særlige grunner som tilsier at innsyn nektes."

Men etter retningslinjene fra departementet skal ikke skatteyttere behøve å angi noen grunn for innsyn.

Hovedregelen er at innsyn skal gis, med mindre særlige grunner taler mot det.

Sivilombudsmannen konkluderer med at direktoratet tok et "forkjært rettslig utgangspunkt" da innsynsbejæringen fra Sørheim skulle vurderes.

Skattedirektoratet endret sine interne retningslinjer 26. august 2002 slik at innsynsretten for skatteyter i praksis ble innsnevret. Samtidig ble Finansdepartementet oppfordret til å oppheve retningslinjene fra 1984.

Svar:

Etter ligningsloven § 3-4 nr. 1 har skattyter rett til å gjøre seg kjent med de saksdokumentene som angår hans ligning. Ligningsmyndighetene kan likevel holde tilbake dokumenter "som er utarbeidet for saksforberedelsen av ligningsforvaltningen", jf. § 3-4 nr. 2 bokstav c. Ligningsforvaltningens forslag til vedtak i nemndene kan dermed unntas fra innsyn. Retningslinjer for ligningsmyndighetenes praktisering er gitt i Finansdepartementets Veiledende retningslinjer for ligningskontorene vedrørende skatteyters adgang til saksdokument av 26. januar 1984, hvor det blant annet heter:

"Enhver skattyter har i utgangspunktet rett til å få se dokumenter som angår hans ligning. I § 3-4 nr. 2 er det fastsatt enkelte unntak fra denne retten. Dersom ikke særlige grunner taler imot det, bør skattytere gis anledning til å se også dokumenter som regnet opp i nr. 2."

Skattedirektoratet har tidligere lagt til grunn at skattyter som regel ikke skal få innsyn i ligningsforvaltningens forslag til vedtak.

Praksis når det gjelder skatteyters innsynsrett i ligningsforvaltningens forslag til vedtak i nemndene er kritisert av Sivilombudsmannen i forbindelse med to klagesaker for Ombudsmannen sommeren 2001. Ombudsmannen viser til at selv om arbeidssituasjonen på ligningskontoret og hensynet til framdrift i saken kan være relevante hensyn for å nekte innsyn i innstillingen, kan det ikke være slik at disse momentene alltid gjør seg gjeldende. Utgangspunktet må være at det foreligger innsynsrett. Ligningsmyndighetene må foreta en konkret vurdering av om det foreligger tungtveiende grunner for ikke å imøtekomme anmodningen om innsyn. En generelt vanskelig arbeidssituasjon vil ikke være tilstrekkelig grunn til å nekte innsyn.

I brev av 26. august 2002 til etaten tar Skattedirektoratet sikte på en oppmykning av praksis på området. Når skattyter ber om innsyn i forslag til nemndsvedtak skal det alltid gis innsyn i de faktiske opplysninger forslaget inneholder. Dette medfører at skattyter gis innsyn i forslaget beskrivelse av hva saken gjelder, sakens gang, skatteyters anførsler osv. Skattedirektoratet er imidlertid av den oppfatning at det normalt ikke skal gis innsyn i forslag til rettslige vurderinger i vedtaksutkastet.

Vi har vært i kontakt med Skattedirektoratet og fått opplyst at på bakgrunn av de reaksjoner som er kommet på deres oppfølging av Sivilombudsmannens brev har direktoratet tatt spørsmålene opp til fornyet vurdering. Denne saken har høy prioritet i direktoratet, og en redegjørelse vil foreligge om kort tid. Finansdepartementet anser det mest hensiktsmessig å avvente Skattedirektoratets fornyede vurdering før spørsmålene behandles nærmere her.

Foreløpig nevner jeg bare at det er en ganske stor forskjell på saksdokumenter som innebærer vedtak eller opplysningsinnsamling fra ulike instanser, og saksdokumenter som bare innebærer intern forberedelse i den organstruktur hvor saken vurderes og avgjøres. Interne vurderinger og utkast (til brev og andre typer vedtak) kan ikke uten videre likestilles med saksdokumenter hvor innsynsretten for parten er en selvfølge. Det spesielle i denne saken er at utkastet til et nemndsorgans vedtak ikke utformes av nemndsmedlemmer selv eller av et særskilt tilsatt og internt sekretariat, men av et selvstendig organ, nemlig likningskontoret. Dette gjør utkastet (innstillingen) til ikke bare et internt konsept i forvaltningen, men også til et mer formelt dokument fra den ene instansen (ligningskontoret) til den andre (ligningsnemnda eller overligningsnemnda). Derfor kan det argumenteres både for og mot partsinnsyn i denne type saksdokument.

Departementet vil gjøre sin endelige vurdering kjent etter behandling av det nevnte, kommende innspill fra Skattedirektoratet.

SPØRSMÅL NR. 52

Innlevert 25. oktober 2002 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 1. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvordan har helseministeren tenkt å sørge for å sikre fødestuene en forutberegnelig og forsvarlig økonomi?»

BEGRUNNELSE:

Nyfødtomsorgen ble særskilt behandlet i Innst. S. nr. 243 (2001-2002) der sosialkomiteen understreket fødestuenes viktige funksjon i kommuner der det er lang vei til fødeavdeling. Etter komiteens syn må det være en målsetting å opprettholde spredning av tilbudet, bl.a. ved at fødestuer består og videreutvikles, der disse framstår som fornuftige alternativer.

Fødestuetilbudet er et statlig ansvar, og det kan ikke forventes at primærkommuner over tid skal del-finansiere fødestuetilbudet. Ved fødestuen i Tinn kommune finansieres i år om lag halvparten av drifts-utgiftene ved rammetilskudd fra staten, og DRG-inntektene for ca. 40 fødsler. Når kommunens bidrag må bli på rundt 1,5 mill. kr, er det en fare for at tilbudet opphører. En nedlegging vil innebære minst 16 mil i ambulanse til nærmeste fødeavdeling. Jeg forutsetter at helseministeren har funnet en løsning for en finansieringsmodell som ivaretar Stortingets intensjoner om å opprettholde og videreutvikle fødestuene, bl.a. i Tinn, Rjukan og i Alta.

Svar:

I tråd med intensjonen i sykehusreformen er det de regionale helseforetak som innenfor sin budsjett-ramme skal sørge for at befolkningen i den enkelte helseregion gis et best mulig helsetilbud. De regionale helseforetak skal innrette sitt tilbud innenfor de faglige retningslinjer som er gitt og de vedtak Stortinget har gjort. Det betyr bl.a. at det fortsatt skal være et desentralisert fødetilbud i Norge, og at de faglige kravene til fødselsinstitusjoner skal gjøres gjeldende på alle nivåer. Jeg viser til at Nasjonalt råd for fødselsomsorg ble etablert for å bistå i arbeidet knyttet til organisering av fødetilbudet når dette er ønskelig.

De fleste fødsler foregår på sykehus, men på enkelte plasser i landet har en valgt å etablere tilbud til fødende på fødestuer (som for eksempel Tinn fødestue, lokalisert på Rjukan, og Alta helsesenter). Etter min vurdering er det positivt at ulike aktører kan samarbeide for å gi fødende et best mulig tilbud tilpasset lokale forhold.

Driften av Tinn fødestue er tatt opp spesielt. Telemark fylkeskommune, Tinn kommune og Tokke kommune samarbeidet tidligere om å drive fødestuen. Tokke kommune har trukket seg fra samarbeidet. Fra 1. januar 2002 overtok Helse Sør RHF fylkeskommunens økonomiske og faglige forpliktelser.

Det er registrert 34 fødsler på fødestuen t.o.m. 2. tertial i år. Jeg har fått opplyst fra Helse Sør RHF om at de er innstilt på å videreføre de forpliktelsene som ble overført fra fylkeskommunen, men at kommunen fortsatt må finansiere sin andel av driften. Det er behov for samarbeid om finansiering av tjenester hvor ulike aktører har et ansvar. Jeg understreker at det er regionalt helseforetak sitt ansvar å etablere tilbud innenfor faglige retningslinjer og de vedtak som Stortinget har gjort.

SPØRSMÅL NR. 53

Innlevert 25. oktober 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 1. november 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Har norske myndigheter noen dokumentasjon eller kjennskap til om asylsøkere, sendt tilbake fra Norge, får ekstra belastninger ved hjemkomst til Sri Lanka fordi de har oppholdt seg i Norge, og hvilken erfaring og informasjon har norske myndigheter om hvordan tamiler, uten gyldige identitetspapirer, blir tatt imot ved

hjemkomst av srilankiske myndigheter i Colombo, som i hovedsak består av singalesere?»

BEGRUNNELSE:

Mange av asylsøkerne i Norge har ikke identitetspapirer ved ankomst. Flere av asylsaksakene dreier seg i hovedsak om å få dokumentert identiteten til de som søker oppholdstillatelse i Norge. Mange av disse sakene pågår i flere år.

Erfaring viser at mange asylsøkere i Norge, som ikke klarer å legge fram gyldig dokumentasjon på sin identitet og alder, får avslag på søknaden sin med dette som avslagsgrunn.

Til tamilske asylanter som må reise hjem, gir Utlendingsnemnda følgende informasjon: "For å få minst mulig problem med srilankiske myndigheter ved hjemkomst til Colombo eller Sri Lanka, er det viktig at alle identitetspapirer er ordnet i Norge før hjemreise."

For asylanter som i lang tid har prøvd å dokumentere sin identitet og som får avslag på sin søknad pga. manglende identitetspapir, blir dette et paradoks.

I siste nummer av Bistandsaktuelt kommer det fram i en artikkel, der den nordiske gruppen av observatører som overvåker våpenhvilen uttaler seg, at det skjer systematiske brudd på menneskerettighetene. Det kan tolkes slik at antallet overgrep er så stort at en ikke opplever situasjonen som trygg for eventuelt tilbakesendte.

Svar:

Det er viktig for meg å understreke at en asylsøknad ikke blir avslått alene på grunn av at asylsøkeren ikke har identitetspapirer. Langt de fleste asylsøkere mangler imidlertid slike papirer.

En person som har fått avslag på sin søknad om asyl, og heller ikke har fått opphold på humanitært grunnlag, er forpliktet til å forlate landet. Hvis vedkommende person ikke forlater landet frivillig har norske myndigheter mulighet til tvangsmessig å returnere vedkommende til hjemlandet. En slik retur er i de aller fleste tilfeller avhengig av at vedkommende har gyldig reisedokument, og at hjemlandet overholder den plikt stater anses å ha med hensyn til å akseptere tilbaketakelse av egne borgere. Når det gjelder srilankiske statsborgere, er det Sri Lankas generalkonsulat i Oslo som utsteder midlertidige reisedokumenter, slik at personer med avslag kan returneres til hjemlandet.

Den immigrasjonskontroll personer med avslag på en asylsøknad kan påregne ved retur til Sri Lanka er ikke av en slik art og omfang at det kan betegnes som forfølgelse i lovens og konvensjonens forstand. Norske myndigheter har ikke erfaring for at returnerte personer fra Sri Lanka er blitt straffet for brudd på innreisebestemmelsen eller for å ha hatt opphold i Norge.

Prosedyrene ved flyplassen i Colombo ble i 2000 endret, slik at myndighetene nå tar kopi av det midlertidige reisedokumentet slik at den srilankiske borgeren selv beholder originalen. Dette bidrar til at borgeren lettere kan få dokumentert sin identitet ved søknad om nye dokumenter ved politiet i Colombo.

Det er utlendingsforvaltningen, representert ved Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda, som til enhver tid vurderer forholdene på Sri Lanka, og hvorvidt disse er av en art som tilsier at asylsøkere fra dette området har generelt behov for beskyttelse. Pr.

i dag legger utlendingsforvaltningen til grunn at det er trygt for srilankere som ikke har et individuelt beskyttelsesbehov, å reise tilbake til Sri Lanka. I denne vurderingen er det blant annet lagt vekt på at UNHCR siden 1993 samt øvrige vestlige land, har ment at retur av srilankiske asylsøkere som har fått avslag etter en individuell vurdering, kan gjennomføres. Forvaltningen følger utviklingen på Sri Lanka nøye, og jeg har tillit til at de vurderinger som gjøres er forsvarlige.

SPØRSMÅL NR. 54

Innlevert 25. oktober 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 4. november 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å framskynde utbyggingen av et GSM-R-nett ved Nordlandsbanen, Rørosbanen, Raumabanen og Meråkerbanen?»

BEGRUNNELSE:

Statens jernbanetilsyn har i brev av 27. februar 2002 til Jernbaneverket gitt en tidsbegrenset dispensasjon fra kravforskriftens bestemmelser om kommunikasjon mellom trafikkledelsen og tog. Dispensasjonen er gitt fram til 1. januar 2004, og gjelder for strekninger som i dag ikke har utbygd analog togradio - SCANET. Dette gjelder i hovedsak Nordlandsbanen, Rørosbanen, Raumabanen og Meråkerbanen. Jernbaneverket har i brev av 25. mars 2002 til Samferdselsdepartementet fremmet et nytt forslag om forsert utbygging og alternativ finansiering av GSM-R.

GSM-R er den nye europeiske standarden for togradio og følger et EU-direktiv om togsikkerhet. Skal andre togselskaper kunne kjøre på det norske jernbanenettet, vil GSM-R være nødvendig, ifølge Jernbaneverket og NHD. Samtidig kan infrastrukturen utnyttes til andre nett.

Svar:

Jeg viser til omtalen av saken i Samferdselsdepartementets St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 2 (2002-2003). Jeg viser også til vedlagte svar på spørsmål nr. 7 fra samferdselskomiteen til St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Det synes nå mest sannsynlig at Statens jernbanetilsyns dispensasjon fra kravforskriftens bestemmelser om nødkommunikasjon mellom togpersonale og togledelse, ikke fullt ut kan imøtekommes innen fristen med en utbygging av GSM-R. Jeg legger derfor til grunn at dispensasjonen skal imøtekommes innen fristen i en kombinasjon med andre tiltak, i hovedsak gjennom tilpasning av kommersielle radio- og mobiltelefoniløsninger, i påvente av den kommende utbygging av GSM-R. Det er nå kontakt mellom Jernbaneverket og mobiltelefonoperatørene for å få klarhet i hva som må gjøres av tilpasninger på de kommersielle mobiltelefonisystemene, og hvor mye nødvendige alternative kompensatoriske tiltak vil koste.

Mitt hovedanliggende i denne saken er hensynet til sikker og effektiv drift av jernbanen. Jeg legger vekt på å holde et høyt tempo i det videre arbeidet med GSM-R-prosjektet, samtidig som prosessen skal være mest mulig åpen og ryddig. Samferdselsdepartementet har allerede satt i gang arbeidet med nødvendig ekstern kvalitetssikring av kostnadsgrunnlaget og styringsdokumentasjonen av GSM-R-prosjektet, og har omprioritert 50 mill. kr på Jernbaneverkets budsjett for 2002 for å legge til rette for utbygging av GSM-R langs Nordlandsbanen.

Vedlegg til svar:**Spørsmål 7****Jernbaneformål - Utbygging av GSM-R**

- Innebærer opplegget, presentert i proposisjonen, en betydelig utsettelse av GSM-R?
- Hvilket tidsperspektiv har departementet når det gjelder å få på plass selve systemet?

SVAR:

Det vises til omtale av saken i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 2 (2002-2003). Samferdselsdepartementets hovedanliggende i denne saken er at det er nødvendig med et klarere skille mellom BaneTeles mer kommersielle virksomhet innen telekommunikasjon og Jernbaneverkets behov for sikkerhetskommunikasjon, av hensyn til sikker og effektiv drift av jernba

nen. Som det framgår av St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 2 (2002-2003) legger Samferdselsdepartementet opp til at statens eierskap i BaneTele AS flyttes over til Nærings- og handelsdepartementet og at oppdrag om utbygging og drift av GSM-R legges ut på offentlig anbud. Det vil sikre en åpen og ryddig prosess og sikre at staten får utbyggingen til lavest mulig kostnad. I den forbindelse vil også finansieringen av GSM-R bli nærmere avklart. De tiltak som er presentert i St.prp. nr. 1 (2002-2003), som en omprioritering av 50 mill. kr innenfor Jernbaneverkets budsjett for 2002, er tiltak som vil ha en selvstendig nytte for jernbanen og er nødvendig for å ha mulighet for å bygge ut GSM-R langs Nordlandsbanen. Omdisponeringen i 2002 binder ikke opp GSM-R-prosjektet i forhold til ev. oppstart og framdrift.

Samferdselsdepartementet ser i hovedsak på GSM-R-prosjektet som et tiltak for å øke sikkerheten på jernbanen. GSM-R vil også være en tilpasning til framtidige forpliktelser om interoperabilitet på de eu-

ropeiske jernbanenettene. Videre vil GSM-R kunne ha betydning for en framtidig innføring av anbuds-konkurranse om sporet, i den grad anbydere forventes å stille med eget materiell.

Som opplyst i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 2 (2002- 2003) vil Samferdselsdepartementet komme tilbake til Stortinget med mer konkrete planer for utbygging av GSM-R når det foreligger en nærmere avklaring med hensyn til organisering og finansiering av prosjektet. Samferdselsdepartementet legger vekt på å holde høyest mulig tempo i saken. På kort sikt er det viktig å få på plass en kvalitetssikring av kostnadsgrunnlaget og styringsdokumentasjonen for GSM-R- prosjektet. Dette arbeidet har Samferdselsdepartementet allerede satt i gang. Samferdselsdepartementet legger vekt på en rask gjennomføring av tiltak som tilfredsstillende Jernbanetilsynets krav om togkommunikasjon på de strekninger som i dag ikke har dette. Dette vil bli søkt imøtekommet med kommersielle radio-/mobiltelefonløsninger i påvente av den kommende utbygging av GSM-R.

SPØRSMÅL NR. 55

Innlevert 25. oktober 2002 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 1. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Agderposten hadde 21. oktober et oppslag der en tidligere narkoman forteller at hun ble kvitt narkotikaproblemet gjennom å bruke Naltrexon. Metoden er blant annet brukt i USA og flere land i Europa.

Vil helseministeren vurdere å tillate at denne metoden også blir brukt i Norge?»

Svar:

Norge har siden 1998 hatt legemiddelassistert rehabilitering (LAR) som en sentral del av det behandlingsapparat som nå eksisterer for rusmiddelmissbrukere. Ved årsskiftet vil det være anslagsvis 2 000 personer inne i denne type behandlingsopplegg. De medikamenter som forskrives i forbindelse med LAR er hovedsakelig metadon og i mindre grad Subutex. Begge disse preparatene er A- preparater, som betyr at de er underlagt svært strenge forskrivningsregler. Når det gjelder Naltrexon, er dette ikke et A-preparat og inngår heller ikke som et preparat i LAR.

Naltrexon har som metadon og Subutex god blokkerende effekt på virkningen av heroin, men fjerner ikke "suget" etter heroin, slik som de to øvrige nevnte preparatene gjør. Preparatet har allerede i mange år i Norge vært brukt i behandling av rusmiddelmissbrukere ved standardbehandling etter heroinoverdoser.

I tillegg har en i Norge hatt et forsøksprosjekt med avrusning under sedasjon kombinert med Naltrexon. Imidlertid har det vist seg vanskelig å få brukere til tilbudet, og frafallet har vært stort.

I et studie Tidsavgrenset buprenorfinbehandling i regi av Seksjon for kliniske rusmiddelproblemer ved Universitetet i Oslo, inngår Naltrexon i tilbakefallsforebyggende øyemed etter endt behandling med Subutex (buprenorfin). Studien startet opp i høst, og det planlegges inkludert 100 yngre opiatmissbrukere som ikke tilfredsstillende kriteriene for inklusjon til LAR- behandling.

Naltrexon er altså et kjent preparat i Norge i dag, brukt overfor rusmiddelmissbrukere i de sammenhenger som det her er gjort rede for. Ut over den anvendelsen som jeg har nevnt, er det ingen planer om utvidet bruk av Naltrexon i regi av statlige helsemyndigheter.

SPØRSMÅL NR. 56

Innlevert 25. oktober 2002 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 31. oktober 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I Innst. S. nr. 113 (1999-2000) bad en enstemmig justiskomiteé departementet vurdere å foreta en vurdering av forskrifter, praksis og sammensetningen av voldsoffererstatningsnemnda, begrunnet med at tolkningen av forskriftene til loven om voldsoffererstatning førte til en praksis som gjorde det vanskelig å få erstatning i saker uten kjent gjerningsmann.

Vil justisministeren sørge for at dette blir fulgt opp?»

BEGRUNNELSE:

Flere avisoppslag i det siste tyder på at det i dag er enda vanskeligere enn tidligere å få voldsoffererstatning når det ikke finnes en kjent gjerningsmann. Dette blir også bekreftet gjennom samtaler med Foreningen for Voldsofre.

Svar:

Stortinget bad 7. mars 2000 Regjeringen "foreta en samlet gjennomgang av nasjonale og internasjonale tiltak som kan styrke voldsofrenes situasjon, og legge fram konkrete tiltak", jf. Innst. S. nr. 113 (1999-2000). I Ot.prp. nr. 4 (2000-2001) Om lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. ble det foretatt en slik gjennomgang, i tillegg til at det ble fremmet forslag om en voldsoffererstatningslov. Lov 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) trådte i kraft 1. juli 2001.

Vilkårene i voldsoffererstatningsloven er de samme uavhengig av om gjerningspersonen er kjent eller ikke. Den som er oppgitt som skadevolder er etter loven ikke gitt partsstatus i forbindelse med vedtak om tilkjennelse av voldsoffererstatning til skadelidte. Dette vil bl.a. redusere ulempene for skadelidte, jf. Ot.prp. nr. 4 (2000-2001), side 27, første spalte, andre avsnitt. Departementet har ingen holdepunkter for å legge til grunn at det er vanskeligere å få voldsoffererstatning når gjerningspersonen er ukjent.

Jeg har imidlertid merket meg flere avisoppslag om voldsoffererstatningsordningen den senere tiden. På denne bakgrunn vil departementet sette i gang et arbeid for å undersøke praktiseringen av voldsoffererstatningsordningen. Jeg vil komme tilbake til Stortinget på en egnet måte i løpet av 2003, og om nødvendig komme med forslag til endring av loven.

Jeg vil imidlertid understreke at den nye loven bare fullt ut kommer til anvendelse der den straffbare voldshandlingen er begått etter at loven trådte i kraft. De øvrige sakene behandles fortsatt etter den tidligere forskriften om voldsoffererstatning. Det vil si at det foreløpig er relativt få saker som er avgjort og klagebehandlet etter den nye loven. Det vil derfor kunne ta minst et par år før det foreligger tilstrekkelig mange saker som kan gi et riktig bilde av hvordan loven virker.

SPØRSMÅL NR. 57

Innlevert 25. oktober 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 4. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil det bli gjennomført en ny vurdering av TETRA i forbindelse med nytt nødsamband, og hva er kriteriene som departementet har lagt til grunn for valg av teknisk løsning for nødsamband?»

BEGRUNNELSE:

I den senere tid er det fra ulikt hold framkommet opplysninger som tyder på at TETRA-prosjektet er mindre egnet som nødsamband enn andre alternativ, ut fra økonomiske og andre hensyn.

Kritikere har hevdet at det er mulig å bygge ut et

lukket trådløst kommunikasjonssystem for nødetatene basert på eksisterende teknologisk struktur. Her er også Kongsberggruppens MRR-system et meget godt alternativ.

Teknologirådet uttaler at TETRA vil være dyrt å innføre og drifte, samt at andre løsninger kan dekke behovet for nødsamband. Selv om TETRA har litt lengre rekkevidde enn GSM-systemet, må man bygge 1 500 - 2 000 basestasjoner for å dekke fjell- og fjordlandet Norge. Dette gir en samlet prislapp for TETRA på 5 mrd. kr, samt rundt 500 mill. kr i året til drift. Kostnadmessige hensyn tilsier derfor at TETRA først vil innføres i de større byene.

TETRA har meget begrenset digital kapasitet, større datamengder må uansett gå over andre nett. Ved bruk av dagens GSM-nett, et eventuelt GSM-R-nett og et UMTS-nett, kan nødetatene sikres trafikkprioritet ved at teleoperatørene under gitte omstendigheter pålegges å overlate all trafikk på en bestemt basestasjon til nødetatene.

Svar:

1. Valg av teknologi for nødsamband

Justisdepartementet koordinerer arbeidet med nytt samband for nødetatene. I samarbeid med etatene har vi vurdert alternative teknologier. Grunnlaget har vært de spesielle krav til samband som nødetatene stiller. Etatene har selv konkludert med at TETRA-teknologien tilfredsstiller disse brukerkravene i større grad enn andre teknologier. Et viktig moment er også den trygghet det gir at TETRA er under innføring i en rekke andre land, slik at risikoen ved å velge samme løsning i Norge vurderes som liten.

Påstander tidligere i år om at GSM-baserte løsninger for nødetatene ville bli langt billigere, har ført til en ny gjennomgang av alternative teknologier. Det er gjort flere nye analyser av disse påstandene både i Norge og i Sverige. Prosjektgruppen og nødetatene har imidlertid kommet til samme konklusjonen som før.

I tillegg arbeider en interdepartemental arbeidsgruppe med representanter fra JD, SD, NHD og FIN med saken. Arbeidsgruppen har blant annet underlagsmateriale fra konsultentselskapene Gartner og Stelacon, samt uttalelser fra både Telenor Mobil og NetCom. Dette materialet viser at en GSM/GSM-R/ UMTS-basert løsning ikke vil kunne tilfredsstille brukerkravene og at et slikt valg er svært risikofylt. Den svenske rapporten viser også at alternativene til TETRA er flere milliarder kroner dyrere. GSM-R, som trolig kan tilfredsstille mange av kravene, er dessuten bare tenkt utbygget langs jernbanen. Etablering av radiodekning for nødetatene gjennom GSM-R vil kreve høyere investeringer enn TETRA.

Arbeidsgruppen har ikke avsluttet sitt arbeid.

2. Forsvarets MMR-system

Forsvarets taktiske mobilradiosystem Multi Role Radio (MRR) er utviklet til bruk i militær sammenheng, og tar ikke sikte på å imøtekomme nødetatenes operative behov. MRR-systemet har ikke utplasserte basestasjoner på landsbasis, men er primært beregnet for kommunikasjon lokalt mellom mobile enheter. Kun i områder med faste militære installasjoner kan brukere i telefonnettet nås uten at det rigges opp en egen forbindelse på stedet. Etablering av slik forbindelse vil ta uakseptabelt lang tid for nødetatene. I motsetning til i TETRA kan brukerne av MRR ikke lytte og snakke samtidig. Et operativt nødsamband krever forhåndsetablert, landsomfattende dekning, fast overgang til telefonnettet og mulighet for gruppesamband over store geografiske områder. Dagens MRR-system tilfredsstiller heller ikke nødetatenes krav til kapasitet, rask oppkobling eller utalarmering av personell i hjemnevakt.

MRR-apparatene er ikke hensiktsmessige for operativt bruk i nødetatene. En MRR-radio veier i bærbar versjon ca. 5 kg. Systemet skal kompletteres med et håndholdt apparat (LFR) med en svært lang antenne som vil veie ca. 850 g. TETRA-apparater veier fra ca. 200 - 600 g, avhengig av type. Et TETRA-apparat koster langt mindre enn et LFR-apparat (etter dagens priser ca. 20 pst. av MRR).

Bildet under viser fra venstre en TETRA-radio, en LFR-radio og en bærbar MRR

3. Pris for nødsambandet

Nåværende planer for TETRA-utbyggingen med ca. 1 700 basestasjoner gir bedre radiodekning på landsbasis enn GSM-systemet. I tråd med hva som er gjort i Finland skal stasjonene innplasseres i eksisterende rom og master. Utbyggingen, inkludert apparater, antas å koste ca. 3,5 mrd. kr, ikke 5 mrd. kr. Driftsutgiftene antas, med basis i tall fra tilsvarende system i Finland, å bli 200 - 300 mill. kr pr. år, ikke 500 mill. kr. En svensk undersøkelse nylig har bekreftet at utbygging av TETRA er rimeligere enn alternativene.

4. Datakapasitet

Nødetatens behov for datakommunikasjon er oppgitt til hovedsakelig å gjelde oppslag i tekst- og bildedatabaser samt overføring av EKG og kjøretøyposisjon. Overføringshastighetene i TETRA er tilstrekkelige til å dekke dette behovet. Standardiseringsorganet ETSI, som har ansvaret for TETRA, arbeider mot å øke datahastigheten noe. Dersom brukerne i framtiden skulle få behov for overføring av informasjon som krever svært høy datahastighet (video), må TETRA suppleres med annen teknologi lokalt (WLAN).

5. Trafikkprioritet i GSM/GSM-R/UMTS-nettet

Nødsamband, basert på de kommersielle mobiltelefonsystemene, vurderes ikke som en farbar vei. Systemene tilbyr bl.a. ikke gruppekommunikasjon, den kommunikasjonsformen som brukes operativt daglig og ved større ulykker. Det er rett nok mulig å tenke seg at operatørene for de kommersielle systemene i en gitt situasjon pålegges å overlate all trafikkapasitet i et område til nødetatene, men en slik løsning vil kun dreie seg om vanlige mobilsamtaler.

Innføring av gruppekommunikasjon er komplekst, og det forutsetter vesentlige tekniske endringer på et område der det ikke finnes tilstrekkelig med standarder. Videre må de kommersielle mobiltelefonsystemene styrkes radikalt kapasitetsmessig over hele landet. Dette innebærer et særnorsk valg med høy risiko og høye kostnader i forhold til en TETRA- utbygging. Videre synes det klart at teleoperatørene sterkt vil motsette seg å bli instruert i denne sammenheng av frykt for å forringe tjenestetilbudet til over 3 millioner vanlige mobilbrukere for å kunne prioritere 50 000 krevende brukere i nødetatene.

6. Konklusjon

Å basere et særnorsk nødnett på et konglomerat av ulike tekniske løsninger vil gi store utviklingskostnader og er svært risikabelt, som flere har påpekt. Det vil sannsynligvis også bli langt dyrere. I tillegg finnes ikke egnet brukerutstyr å få kjøpt. Nødetatene etterspør et sikkert nett der standardisert brukerutstyr kan kjøpes i et konkurransemarked. Vi vurderer

imidlertid å lage et anbudsunderlag for byggingen av nødsambandet som gjør det mulig for leverandører som mener å tilfredsstillere brukerkravene, gjennom alternativ teknologi å tilby sine løsninger i konkurranse med TETRA-løsninger.

SPØRSMÅL NR. 58

Innlevert 28. oktober 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 4. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil de nye statlige helseforetakene få klar sin åpningsbalanse før de går inn i et nytt regnskapsår?»

BEGRUNNELSE:

Jeg regner med at også statlige helseforetak må forholde seg til de lover, regler og frister som er vedtatt av Stortinget når det gjelder regnskap og revisjoner.

Svar:

Helseforetakene skal i likhet med alle andre virksomheter selvsagt følge de lover, regler og frister som er vedtatt av Stortinget. Helseforetakene skal fra og med regnskapsåret 2002 følge regnskapslovens bestemmelser, og er dermed underlagt de formalkrav som følger av denne.

Som det framgår av St.prp. nr. 1 (2002-2003) skal balanseverdiene av de anleggsmidlene som ble skutt inn i foretakene 1. januar 2002 bokføres i årsregnskapet for 2002 basert på en foreløpig kostpris. Siste frist for å foreta denne bokføringen er, ifølge regnskapsloven, samme dato som fristen for den endelige regnskapsavleggelsen som er 30. juni påfølgende år. Det er dermed ikke noe krav, ifølge regnskapsloven, at helseforetakene skal ha klare sine balanser for 2002 før regnskapsåret 2003 begynner.

Jeg er imidlertid klar over at det er et sterkt ønske ute i foretakene om at balanseverdiene i 2002 blir fastsatt så snart som mulig. Departementet har derfor allerede startet arbeidet med å klargjøre den foreløpige kostprisen av anleggsmidlene for 2002, og vil etter planen forelegge denne for helseforetakene i god tid før kommende årsskifte.

SPØRSMÅL NR. 59

Innlevert 28. oktober 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 5. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Har departementet utviklet et system der det vil komme tydelig fram forskjellene i administrasjonskostnadene av helseforetakene i forhold til administrasjonskostnadene som sykehusene kostet i fylkesadministrasjonene før den statlige overtakelsen?»

BEGRUNNELSE:

Som politiker er jeg opptatt av å måle resultatene av de vedtakene vi fatter både faglig og økonomisk. Derfor vil jeg gjerne vite disse forskjellene og når de vil foreligge.

Svar:

Jeg vil innledningsvis si meg enig i at det er viktig at vi etter beste evne forsøker å måle resultatene av de vedtak vi som politikere treffer beslutninger om. Ikke minst er dette viktig i en sektor som legger beslag på en så stor andel av våre ressurser som spesialisthelsetjenesten gjør.

Det er imidlertid flere forhold som gjør at det vil være svært vanskelig å foreta meningsfulle sammenligninger av administrative kostnader mellom det gamle og det nye styringsregimet.

For det første; en vesentlig del av administrasjonskostnadene knyttet til spesialisthelsetjenesten i fylkeskommunene var i stor grad innbakt i fylkeskommunenes øvrige administrative kostnader. I forbindelse med uttrekket av administrasjonskostnader fra fylkeskommunene valgte derfor Kommunal- og regionaldepartementet ikke å gå i dialog med hver enkelt fylkeskommune for å komme fram til et beløp for administrasjonskostnader. I stedet ble det valgt en mer sjablongmessig tilnærming hvor prosentandeler av fylkeskommunenes administrasjonskostnader i sentraladministrasjonene ble trukket ut, jf. St.prp. nr. 82 (2000-2001) og Innst. S. nr. 253 (2001-2002). De beløp som ble trukket ut fra fylkeskommunene vil derfor kunne fravike fra de reelle kostnadene fylkeskommunene brukte på disse funksjonene.

For det andre; de regionale helseforetakene vil i en overgangsperiode ha større kostnader knyttet til administrative funksjoner enn de vil ha på sikt. Eksempler på dette er at staten gav garantier for at alle fylkeskommunale tilsatte som ble berørt av reformen skulle få et tilbud om arbeid. Den konkrete gjennomgangen viste at dette omfattet om lag 700 årsverk, fordelt på om lag 1 000 ansatte. Av disse har helseforetakene fått ansvaret for om lag 520 årsverk. Ca. 320 årsverk har gått til helseforetak, ca. 80 til regionale helseforetak, og om lag 90 er blitt igjen i fylkeskommunene på tidsbegrensede omstillingstiltak. De øvrige har sluttet underveis i prosessen eller har gått over i andre stillinger. Et annet eksempel er at mange helseforetak i en overgangsperiode må kjøpe tjenester fra fylkeskommunene. Dette er spesielt knyttet til regnskap og lønn, og skyldes at de tidligere ikke har hatt egne lønns- eller økonomisystemer.

Helseforetakene er gjennom St.prp. nr. 59 (2001- 2002) og St.prp. nr. 1 (2002-2003) blitt pålagt krevende effektiviseringskrav som også vil omfatte de administrative funksjonene. Jeg er av den oppfatning at det å stille krav om effektiviseringsgevinster, og i ettertid måle i hvilken grad helseforetakene klarer å realisere disse gevinstene på ulike områder, vil være en velegnet måte å måle om en viktig intensjon i reformen, nemlig bedre ressursutnyttelse for derved å sikre bedre helsetjenester for hele befolkningen, blir oppfylt. Jeg vil derfor sørge for at det legges opp til en oppfølging og evaluering av de effektiviseringstiltak som er forutsatt i St.prp. nr. 59 (2001-2002) og St.prp. nr. 1 (2002-2003).

SPØRSMÅL NR. 60

Innlevert 29. oktober 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 5. november 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det meste av godstransport med jernbane ble fritatt for kjørevegsavgift i 1998, men tømmer belastes fremdeles med 1,059 øre pr. tonnkm. Årets statsbudsjett legger opp til en ytterligere økning på 3,9 pst.

Vil statsråden medvirke til å fjerne kjørevegsavgiften for tømmertransport, slik at jernbanen fortsatt er aktuell for lange transportavstander?»

BEGRUNNELSE:

Bare 10-15 pst. av tømmermengden her til lands transporteres med jernbane. Det skyldes banenes lokalisering og svake konkurransekraft i forhold til tømmerbil på kortere avstander. Men fordi gjennomsnittlig avstand for tømmertransport med jernbane er godt over 200 km, utgjør dette kvantumet likevel 30 pst. av

transportarbeidet. Skogbruket i deler av Oppland og Hedmark ligger svært langt fra treforedlingsindustrien ved kysten. For disse områdene vil rasjonell jernbanetransport være avgjørende for avsetning av massevirke.

Kjørevegsgiften ble tatt bort i 1998 for containere og vekselflak, som utgjør det meste av godstransport med jernbane. Tømmer belastes derimot fortsatt, og avgiften representerer 8-9 pst. av kostnadene for jernbanetransport av tømmer fra Oppland og Hedmark.

Kjørevegsgiften for tømmer representerer en liten inntektspost for staten, men truer likevel skogbruk som ligger langt fra industrien. Situasjonen er forverret etter at transportkostnadene i mindre grad enn tidligere jevnes ut mellom leverandørene.

Det er dramatisk dersom redusert bruk av jernbane fører til total avvikling av all tømmer- og flistransport fordi restvolumet blir for lite til å kunne betjenes effektivt av CargoNet AS. Det dreier seg nå om transportmengder tilsvarende 40 000 tømmerbillass ekstra pr. år på norske veier. Ulempene dette ville innebære for miljø og sikkerhet, er betydelige. Men enda mer alvorlig ville det være for distriktene dersom en stor del av ressursene ikke blir utnyttet i det hele tatt på grunn av kostnadene. Sviktende avsetning for massevirke ville gå ut over den samlede aktiviteten i skogbruket og dermed også redusere råstofftilgangen til lokal sagbruksindustri.

Den norske avgiften er tre-fire ganger så høy som i Sverige. Likevel foreslås det altså i statsbudsjettet en oppregulering med 3,9 pst. Andre avgifter indeksreguleres med bare 2,2 pst. Det må være et mål at avgiftspolitikken korrigeres, slik at jernbanene kan fylle samfunnsnyttige oppgaver og ikke være en ekstra ulempe i forhold til våre nærmeste konkurrentland.

Svar:

Kjørevegsgiften for godstransport med jernbane skal primært ha to funksjoner; riktig prising av kjørevegstjenester i forhold til kostnadene som er avhengig av aktivitetsomfanget på kjørevegen (herunder miljø- og ulykkeskostnader), og å skaffe inntekter til dekning av kostnadene ved å drifte og opprettholde kjørevegen. Avgiftssatsen er fastsatt ut fra prinsippet om at jernbanen skal dekke alle kostnadene den påfører samfunnet, herunder drift og vedlikehold av infrastrukturen, samt eksterne miljøvirkninger og støy. Ved utforming av prinsippene for gjeldende kjørevegsgift og fastsetting av avgiftssats har hensynet til like konkurransevilkår mellom vegtransport og jernbane vært tungtveiende. For godstransport har kjørevegsgiften vært redusert i forhold til jernbanetransportens totale eksterne kostnader, fordi lastebiltransporten ikke har betalt sine kostnader fullt ut.

Avgiften er pr. i dag 1,059 øre pr. brutto tonnkm (regnet som hele togets vekt x antall kjørte km). Ved behandlingen av St.prp. nr. 1/Budsjett-innst. S. nr. 13 (1997-1998) ble kombinerte transporter med jernbane (varer som fraktes i containere, vekselflak eller veggående kjøretøy), fritatt for kjørevegsgift. Dette er i tråd med EUs politikk om å legge forholdene til rette for økt bruk av kombinerte transporter.

Vedtaket innebærer at flis som transporteres i vekselbeholdere som kan løftes mellom tog og lastebil ikke belastes med kjørevegsgift, mens transport av tømmer som fraktes i konvensjonelle jernbanevogner blir belastet kjørevegsgift. For nærmere omtale om begrunnelsen for dagens kjørevegsgift og satser vises det til St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011, kap. 9.8 Jernbanens kjørevegsgift.

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) er det lagt til grunn at satsene for kjørevegsgiften reelt sett holdes uendret i forhold til 2002. Inflasjonsjustert til 2003-priser blir avgiftssatsen for den ordinære godstrafikken 1,100 øre pr. brutto tonnkilometer. På grunn av at kjørevegsgiften er en verdisats der bl.a. Jernbaneverkets infrastrukturkostnader inngår i beregning

grunnlaget er satsen justert i tråd med Jernbaneverkets forventninger til kostnadsutviklingen i 2003.

Jeg er innstilt på å foreta en ny gjennomgang av beregningene av kjørevegsgiftssatsen i forbindelse med rulleringen av Nasjonal transportplan som skal legges fram i 2004, blant annet på bakgrunn av den problemstillingen representanten Enger tar opp.

Til orientering kan det opplyses at det i regi av Norges Skogeierforbund, Kommunal- og regionaldepartementet, Landbruksdepartementet og Samferdselsdepartementet er gjennomført en vurdering av situasjonen for tømmer- og flistransporten med jernbane. Resultatet fra dette arbeidet med forslag til tiltak, foreligger i rapporten Rammebetingelser for tømmertransport med jernbane i Norge. Rapporten kan ses på som et innspill i arbeidet med kommende NTP-melding. Det framkommer av rapporten at tømmer- og flistransport med jernbane er viktig for lønnsomheten i deler av skogbruksnæringen. Særlig gjelder dette for transport av massevirke til treforedlingsindustrien. Et annet moment som framkommer er at det i de kommende årene vil være behov for store nyinvesteringer innen vognparken for tømmertransport, og at det er viktig at togoperatøren og transportbrukerne samarbeider om disse nyanskaffelsene. Etter min vurdering vil det i den forbindelse være hensiktsmessig å vurdere hvorvidt det er under utvikling løsninger for tømmertransporten som faller inn under begrepet kombinerte løsninger.

For øvrig kan jeg opplyse at investeringsavgiften falt bort fra 1. oktober d.å. Dette gjør at investering i

nytt jernbanemateriell for tømmertransport vil bli billigere, og at investeringer i jernbanemateriell og lastebiler dermed er avgiftsmessig likestilt.

Dokument nr. 15:4

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 61

Innlevert 29. oktober 2002 av stortingsrepresentant **Hallgeir H. Langeland**

Besvart 1. november 2002 av helseminister **Dagfinn Høybråten**

Spørsmål:

«ADHD synes å være et stadig økende problem for den enkelte, familien og samfunnet. Arvelige faktorer er kjent som en årsak til ADHD, men ADHD kan også være en mulig følgetilstand av misbruk av narkotika som "speed" og kokain, samt en mulig konsekvens av miljøforurensninger som enkelte PCB- stoffer.

Hva synes statsråden om å opprette et norsk grunnforskningscenter for ADHD, som har som intensjon å øke kunnskapen, forebygge og forbedre behandlingen av ADHD?»

BEGRUNNELSE:

ADHD forekommer stadig hyppigere i befolkningen. Forekomsten er nå beregnet til om lag 5 pst. Lidelsen synes å vare hele livet.

ADHD er knyttet til ubalanser i én eller flere av hjernens signalsubstanser. Man kjenner til noen genetiske faktorer. Nylig er man også blitt klar over at miljøforurensninger som PCB-stoffer selv i mikrodoser, enten via morsmelk eller inntatt i form av mat, kan gi varige ADHD-lignende symptomer hos dyr. ADHD-forskning har derfor både helse- og miljøpolitiske aspekter. Det er på sin plass å nevne at Regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2003 har økt bevilgningen til opprydding av gamle PCB-synder pga. den fare disse representerer.

Rusmiddelmissbruk som påfører den enkelte familie og samfunnet store lidelser og utgifter, er en av følgetilstandene av ADHD. Dessuten har en uforholdsmessig stor del av de innsatte i våre fengsler ADHD.

Nyere forskning viser at riktig behandling med en kombinasjon av medikamentell og adferdsrettet behandling drastisk forbedrer skoleprestasjonene og reduserer sjansen for rusmiddelmissbruk. Riktig behandling vil altså både redusere personlige tragedier, og gi store økonomiske besparelser for samfunnet.

En av de viktigste grunnforskningsgruppene i verden for ADHD fins ved Instituttgruppe for medisinske basalfag, Universitetet i Oslo. Denne gruppen er i ferd med å forsvinne pga. manglende forskningsbevilgninger. Dette vil få konsekvenser for utvikling av mer effektive behandlingsmetoder og for utdannelsen av helsepersonell som leger og psykologer, men også pedagoger og lærere. Den norske gruppen brukes i dag som rådgivere og forelesere i inn- og utland.

Grunnforskning på ADHD er helt nødvendig for forståelse, diagnostikk, forebyggelse og behandling av ADHD, den hyppigst forekommende barnepsykiatriske lidelsen. Slik forskning bør ikke være prisgitt tilfeldige og uforutsigbare bevilgninger fra forskningsråd og fond, men være sikret bevilgninger som muliggjør et minimum av stillinger og forskningsbevilgninger.

Svar:

Det vises i begrunnelsen fra representanten Langeland til at hyperkinetisk forstyrrelse, kalt ADHD, er en relativt utbredt lidelse. I nordiske undersøkelser anslås det at 2-7 pst. av befolkningen har denne lidelsen. Det er imidlertid ikke noe som tyder på at lidel

sen øker i utbredelse, men helsevesenet har spesielt de siste 5-10 årene hatt et fokus på ADHD. Dette innebærer at flere blir diagnostisert, og det er viktig å drive både god forebygging og gi god behandling i forhold til denne gruppen. Dette ser jeg på som svært viktig, noe jeg også gav uttrykk for i Stortingets spørretime tidligere i år.

Vi vet i dag en god del om årsaker, forekomst, forebygging og behandling av ADHD, og vi har gode forebyggings- og behandlingstiltak, til tross for at ADHD eller Attention Deficit/Hyperactivity Disorder er en relativt ny diagnose.

Siden 1994 har Helsedepartementet (tidligere Sosial- og helsedepartementet) sammen med Undervisnings- og forskningsdepartementet finansiert Nasjonal Kompetanseenhet for ADHD, Tourettes syndrom og Narkolepsi. Enheten driver veiledning og opplæring av helsepersonell, og holder seg oppdatert når det gjelder nasjonal og internasjonal forskning på feltet.

I det psykiske helsevern for barn og unge er det ved poliklinikker eller på sentralsykehustnivå stadig flere nevropsykologiske og nevropsykiatriske kompetanseteam. Barne- og familiedepartementet og Helsedepartementet satser i tillegg betydelige ressurser på utvikling og implementering av nye og internasjonalt anerkjente behandlingsformer for å hjelpe barn og unge med store atferdsproblemer og deres nærmeste.

Dette viser at det gjøres mye godt arbeid i hjelpeapparatet, men jeg er likevel klar over at dagens tiltaksapparat ikke er godt nok, verken med hensyn til kapasitet, kunnskap eller kompetanse. Dette har bl.a. blitt diskutert i et møte vi har hatt med pårørende til unge med ADHD.

Generelt vil vi bidra til å bedre kunnskap og hjelpetiltak gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse 1999-2006. Gjennom opptrappingsplanen satser vi både på å bygge ut og kvalitetssikre tilbudet til mennesker med psykiske lidelser, både for barn, ungdom og voksne. Det er et selvstendig mål at tjenestene i større grad skal bygge på forskningsbasert kunnskap. Derfor bevilges det også midler til forskning og kompetanseutvikling, bl.a. gjennom Norges forskningsråd (NFR) og de regionale kompetansesentrene for barn og unges psykiske helse. Forskning og kunnskapsoppbygging knyttet til ADHD vil være ett av de områdene som styrkes med disse midlene. Departementet har bl.a. gitt tydelige føringer for NFR om at forskning knyttet til barn og unges psykiske helse, skal styrkes.

Regjeringen er i tillegg til dette særskilt opptatt av å prioritere utvikling av tiltak og kunnskap på feltet ADHD. For at ressurser og innsats skal være mest mulig målrettet og gi best mulige resultater, har jeg i år igangsatt arbeid med å foreta en gjennomgang og vurdering av det samlede behandlingstilbudet til både barn og voksne som har ADHD. Dette skal vurderes i forhold til de aktuelle behov, og forslag til tiltak skal utarbeides på bakgrunn av dette. Med i arbeidet er bl.a. ADHD-foreningen, Nasjonal kompetanseenhet på ADHD og eksperter på feltet. Jeg ser det som svært viktig å få en slik samlet gjennomgang, slik at ressursene blir benyttet best mulig.

Stortingsrepresentant Langeland setter søkelyset på en viktig gruppe i samfunnet som har behov for god og kunnskapsbasert hjelp. Jeg vil imidlertid avvende utredningen jeg har bedt om før jeg tar stilling til hvilke tiltak som er best egnet til å styrke det forebyggende arbeidet og behandlingstilbudet til mennesker med ADHD.

SPØRSMÅL NR. 62

Innlevert 29. oktober 2002 av stortingsrepresentant Beate Heieren Hundhammer

Besvart 4. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Stortinget bevilget 25 mill. kr ekstra til opptreningsinstitusjonene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Fire av disse millionene er holdt tilbake av departementet.

Hvordan og når vil disse pengene bli fordelt?»

BEGRUNNELSE:

Opptreningsinstitusjonene har en vanskelig økonomisk situasjon. Det ble derfor vedtatt en tilleggsbevilgning på 25 mill. kr i revidert nasjonalbudsjett. Under budsjetthøringene i forbindelse med statsbudsjettet for neste år, kom det fram at fire mill. kr var holdt tilbake som en buffer i departementet. Samtidig rådet det en usikkerhet i forhold til hva som ville skje med denne restbevilgningen.

Opptreningsinstitusjonene er en svært viktig del av vårt helsevesen. Det er derfor viktig, spesielt i den økonomiske situasjonen mange av dem befinner seg i, at det ikke hersker noen tvil om at penger som er bevilget av Stortinget skal komme institusjonene til gode, samt at det blir en avklaring på hvordan og på hvilket tidspunkt disse pengene skal fordeles.

Svar:

Med utgangspunkt i tilleggsbevilgningen på 25 mill. kr over kap. 2711, post 78 i revidert nasjonalbudsjett ble stønadssatsen for opptreningsinstitusjoner økt med 30 kr pr. kurdøgn gjeldende fra 1. januar 2002. Denne økningen av stønadssatsen er beregnet å medføre en kostnad på om lag 21 mill. kr. Ut fra forbruk i årets første måneder var det grunn til å forvente et merforbruk på posten. Dette ble det tatt hensyn til ved økning av stønadssatsen.

For beregning av stønadssats er det lagt til grunn et belegg på 85 pst. Forbruket hittil i år indikerer at beleggprosenten blir høyere. Det ligger derfor nå an til et visst merforbruk på posten utover det som er bevilget.

SPØRSMÅL NR. 63

Innlevert 30. oktober 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 8. november 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Jeg ber statsråden redegjøre for i hvor mange tilfeller, og i hvilket omfang Opplysningsvesenets fond har stilt areal til disposisjon for makeskifte ved vedtak om barskogvern.

Vil statsråden opplyse om i hvor mange tilfeller makeskifte er innvilget der grunneier har fremmet forslag om et spesifisert areal fra Opplysningsvesenets fond som ønskes makeskiftet?»

BEGRUNNELSE:

Ved behandlingen av St.meld. nr. 40 (1994- 1995) Opptrapping av barskogvernet frem mot år 2000, la Stortinget stor vekt på at makeskifte kan være et konfliktdempende virkemiddel som i større grad bør tas i bruk i forbindelse med verneplanene for barskog. Stortinget bad Regjeringen sikre at Statskog SF og Opplysningsvesenets fond stiller arealer til disposisjon for makeskifteordninger.

Svar:

Den løpende forvaltningen av Opplysningsvesenets fond ble fra 1. januar 2001 skilt ut fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Forvaltningen ble lagt til et eget forvaltningsorgan, som departementet har innhentet uttalelse fra i anledning spørsmålet som er stilt. I uttalelsen heter det:

"Det er miljøvernmyndighetene som står ansvarlig for barskogvernet i Norge. De samme myndigheter står ansvarlige for gjennomføringen av erstatninger som følge av vern, enten i form av erstatningsbeløp

eller ved anskaffelse av erstatningsarealer. Opplysningsvesenets fond forholder seg derfor ikke til enkeltgrunneiere i vernesaker, og spørsmål om makeskiftearealer har vært behandlet gjennom Direktoratet for naturforvaltning eller den de delegerer det til. Fondet har derfor heller ikke oversikt over hvor mange henvendelser om kjøp fra berørte grunneiere som har kommet til direktoratet og heller ikke hvor mange grunneiere som har fått spørsmål om makeskifte imøtekommet."

Når det gjelder spørsmålet om i hvilket omfang Opplysningsvesenets fond har stilt makeskiftearealer til disposisjon i forbindelse med barskogvern, har fondet opplyst følgende:

1. Tilbud om 3 eiendommer i 1995

Med utgangspunkt i Opplysningsvesenets fonds interesser og St.meld. nr. 40 (1994-1995) har fondet hatt for øyet om det er eiendommer som kan være aktuelle i makeskiftesammenheng når salg vurderes. I 1995 medførte dette at fondet gav tilbud om 3 eiendommer til makeskifte på til sammen 10 140 dekar. Av dette kjøpte Direktoratet for naturforvaltning ca. 1 300 dekar, fordelt på 2 eiendommer.

2. Skog- og utmarksarealer fra solgte forpaktingsbruk

Siden Stortinget i 1985 (St.meld. nr. 64 (1984- 1985)) besluttet at prestegårder kunne selges der det lå til rette for det, har Direktoratet for naturforvaltning hatt til uttalelse de eiendommer som er lagt ut for salg og derigjennom hatt muligheten til å fremme ønske om kjøp. Dette er inntil i dag vel 100 eiendommer med et skog- og utmarksareal på til sammen vel 80 000 dekar i tillegg til eiendommenes jordbruksareal. I tillegg er ca. 30 forpaktingsbruk i slutfasen for salg der betydelige skogarealer inngår.

3. Salg av skog for å forbedre strukturen på skogeiendommene

Fondet har i sin strategiplan for 2002-2005 bl.a. som en strategi å tilstrebe større, godt arronderte skogeiendommer ved frasal, kjøp og makeskifte. Som resultat av dette vil det allerede i løpet av 2002 bli lagt ut for salg 13 eiendommer, fordelt på Hedmark, Telemark og Sogn og Fjordane, med et samlet areal på 39 000 dekar. Direktoratet for naturforvaltning har fått tilsendt en oversikt over disse, og har mulighet til å komme i betraktning ved kjøp.

Videre vil et betydelig antall skogeiendommer bli lagt ut for salg i de nærmeste 2-5 år.

4. Møte med Direktoratet for naturforvaltning

Opplysningsvesenets fond tok initiativ til et møte med Direktoratet for naturforvaltning 11. april 2002 for å finne praktiske måter å håndtere spørsmål om makeskifte på. Partene ble enige om at dette kan gjøres ved at

fondet i forbindelse med hvert skogsalg oversender en liste til Direktoratet for naturforvaltning over de skogeiendommer som er til salgs, slik at de skal ha mulighet til å få kjøpt skog på lik linje med andre."

Jeg viser til dette.

SPØRSMÅL NR. 64

Innlevert 31. oktober 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 7. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Mener helseministeren det offentlige i dag ivaretar hensynet til rehabilitering for pasienter med behov utover en ren fysisk rehabilitering som f.eks. depresjoner, sosiale problemer og manglende livskvalitet, og har man mulighet nok i dag for å få dekket opphold på private rehabiliteringssteder med slik profil?»

BEGRUNNELSE:

Flere enkeltpersoner har henvendt seg til meg vedrørende behov for opphold på rehabiliteringsinstitusjon, som i stor grad ivaretar behov utover ren fysisk rehabilitering. Dette kan være seg behov for psykisk og sosial ro og utvikling, yoga og friluftsliv. Flere institusjoner av privat karakter dekker et slikt behov. Det viser seg å være vanskelig å få dekket utgifter til dette gjennom det offentlige. Rehabiliteringens rammer synes å være for snever og tradisjonell.

Resultatet er lengre sykemeldinger og mer uførhet. Særlig for pasientgrupper med tyngre lidelser i bunn, f.eks. kreft, vil et slikt rehabiliteringstilbud være avgjørende.

Svar:

Å yte nødvendig hjelp innenfor rehabilitering, uansett årsak, er en oppgave for kommunene og spesialisthelsetjenesten. I tillegg til å gi ulike helsetjenestetilbud, er samarbeid mellom ulike deler av helsetjenesten og med andre etater viktig i en rehabiliteringsprosess. I noen tilfeller er det nødvendig med innleggelse i institusjon, i mange tilfeller vil de viktigste rehabiliteringstiltakene måtte skje i kommunen.

Innenfor spesialisthelsetjenesten blir det gitt rehabiliteringsrettede tilbud i ulike avdelinger i sykehus. Det er opprettet team som arbeider både innenfor sykehus og samarbeider med kommunene, bl.a. med veiledning og oppfølging. Mange som har behov for rehabilitering er i en vanskelig situasjon og kan ha behov for hjelp i forhold til f.eks. psykiske problemstillinger. Dette forutsettes det at tjenestene på ulike nivå tar hensyn til.

I noen tilfeller søkes det om opphold i opptreningsinstitusjoner. Disse kan ha noe ulik profil på sitt tilbud, men alle skal ha et basistilbud som er slik at de oppfyller de krav som er stilt i forskrift om opptreningsinstitusjoner. Noen av disse institusjonene har tilbud til mennesker som sliter med psykiske og mellommenneskelige problemer.

Med hensyn til depresjoner og andre psykiske problemer legges det stor vekt på at den det gjelder kan rehabiliteres i det miljø hvor vedkommende har sitt daglige liv og virke, dvs. i samspill med familier/pårørende, arbeidsplass, skole osv. I opptrappingsplanen for psykisk helse er derfor den kommunale satsingen gitt høy prioritet. Sentrale tiltak er bolig, støttekontakt, fritidstiltak, helse- og sosialtjenester samt arbeids- og sysselsettingstiltak gjennom Aetat.

Når det gjelder kreft, kan det nevnes at Den Norske Kreftforening har kompetansesentre for kreftomsorg som bl.a. tilbyr støttesamtaler, samtalegrupper osv. Pasientforeningene er en viktig ressurs i forhold til mange pasientgrupper.

Den offentlige helsetjenesten skal sørge for nødvendig helsetjenester og tilby tjenester som er faglig forsvarlig. Tjenesteyter kan kjøpe tjenester for enkeltpasienter fra private institusjoner dersom en finner dette hensiktsmessig. Tjenesteyter forutsettes å vurdere om tilbudet er et riktig helsetjenestetilbud for pasienten, og

at tilbudet er faglig forsvarlig.

SPØRSMÅL NR. 65

Innlevert 31. oktober 2002 av stortingsrepresentant Karstein Hansen

Besvart 6. november 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Er finansministeren enig i at uthulingen av rettssikkerheten ved at fullt innsyn i innstilling til vedtak, nektes?»

BEGRUNNELSE:

Sivilombudsmannen kom våren 2001 med skarp kritikk av skatteetaten fordi skattyterne ble nektet innsyn i ligningskontorenes forslag til vedtak før behandling i nemnda. Dette førte til at skatteetaten begynte å praktisere innsynsretten mer liberalt, skattyter kunne da få se ligningskontorets forslag til vedtak og kunne dermed rette feil i faktum eller komme med nye argumenter. En slik ordning bidro til økt rettssikkerhet.

I brev av 26. august 2002 kom Skattedirektoratet med instruks hvor innsynsretten innskrenkes etter sigende av ressurs hensyn. Skattyter skal nå kun få se deler av innstillingen til vedtak, egen argumentasjon og sakens faktum. Hvordan ligningskontoret ser på saken rettslig og vedtakets konklusjon skal hemmeligholdes.

Svar:

Etter ligningsloven § 3-4 nr. 1 har skattyter rett til å gjøre seg kjent med de saksdokumentene som angår hans ligning. Ligningsmyndighetene kan likevel holde tilbake dokumenter "som er utarbeidet for saksforberedelsen av ligningsforvaltningen", jf. § 3-4 nr. 2 bokstav c. Ligningsforvaltningens forslag til vedtak i nemndene kan dermed unntas fra innsyn.

Skattedirektoratet har tidligere lagt til grunn at

skattyter som regel ikke skal få innsyn i ligningsforvaltningens forslag til vedtak.

Praksis når det gjelder skattyters innsynsrett i ligningsforvaltningens forslag til vedtak i nemndene er kritisert av Sivilombudsmannen i forbindelse med to klagesaker for ombudsmannen sommeren 2001. Ombudsmannen viser til at selv om arbeidssituasjonen på ligningskontoret og hensynet til framdrift i saken kan være relevante hensyn for å nekte innsyn i innstillingen, kan det ikke være slik at disse momentene alltid gjør seg gjeldende. Utgangspunktet må være at det foreligger innsynsrett. Ligningsmyndighetene må foreta en konkret vurdering av om det foreligger tungtveiende grunner for ikke å imøtekomme anmodningen om innsyn. En generelt vanskelig arbeidssituasjon vil ikke være tilstrekkelig grunn til å nekte innsyn.

I brev av 26. august 2002 til etaten tar Skattedirektoratet sikte på en oppmykning av praksis på området. Når skattyter ber om innsyn i forslag til nemndsvedtak skal det alltid gis innsyn i de faktiske opplysninger forslaget inneholder. Dette medfører at skattyter gis innsyn i forslaget beskrivelse av hva saken gjelder, sakens gang, skattyters anførsler osv. Skattedirektoratet var imidlertid den gang av den oppfatning at det normalt ikke skal gis innsyn i forslag til rettslige vurderinger i vedtaksutkastet.

På bakgrunn av de reaksjoner som er kommet på deres oppfølging av Sivilombudsmannens brev, har Skattedirektoratet tatt spørsmålet om innsynsrett opp til fornyet vurdering. I brev fra direktoratet av 5. oktober 2002 legges det til grunn at det som hovedregel også skal gis innsyn i rettslige vurderinger i vedtaksutkastet fra ligningsforvaltningen. Direktoratet vil senere vurdere om det er behov for særskilte retningslinjer på dette området, slik at noe arbeid gjenstår.

Dette medfører at skattyter heretter får rett til innsyn i hele vedtaksutkastet. Dette er etter min oppfatning positivt, og innebærer en ytterligere styrking av skattyters rettssikkerhet på området.

SPØRSMÅL NR. 66

Innlevert 31. oktober 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 6. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil sivilarbeidere med hjemmel i beredskapslovgivningen lovlig kunne beordres til å settes inn i det militære forsvaret av landet, herunder bevæpning av sivilarbeidere?»

BEGRUNNELSE:

Ved en nasjonal krisesituasjon vil beredskapslovgivningen kunne tre i kraft. Dette kan skje både gjennom krisesituasjoner med direkte tilknytning til norsk territorium, så vel som gjennom ikrafttredelse av artikkel 5 i Atlanterhavspakten, jf. NOU 1995:31. Beredskapsloven gir da hjemmel for at lovgivning og annen myndighetsutøvelse kan delegeres nedover i det offentlige myndighetsapparatet, og dermed utøves av andre offentlige organer enn storting, regjering eller departementene. Slik myndighetsutøvelse med hjemmel i beredskapslovgivningen kan innebære lovendring av enhver art, så lenge lovendringen ikke strider mot Grunnloven. I teorien kan dermed også pasifistenes rett etter militærnekte-loven synes å falle bort med hjemmel i beredskapsloven, herunder pasifistens rett til å nekte å delta i det militære forsvaret av landet. Dersom denne oppfatningen er riktig, har man en situasjon der pasifisten etter norsk rett har rett til nekte å bære våpen i fred, men teoretisk sett ikke nødvendigvis i en krigs- eller krisesituasjon. Dette kan ikke være i tråd med den enkelte militærnekters forutsetninger til å nekte å delta i det militære forsvaret av landet.

Svar:

Ifølge lov om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner av 19. mars 1965 nr. 3 (militærnekte-loven) § 10 annet ledd skal den sivile verneplikt ha sivil karakter og stå under sivil ledelse. Den skal være uten forbindelse med militære innretninger eller foretakender. Det er derfor i strid med loven å sette sivile vernepliktige inn i det militære forsvaret av landet.

Lovene, som er det høyeste uttrykk for den kollektive vilje i samfunnet, kan imidlertid endres på dette feltet så vel som på andre. I visse tilfeller, hvor

landet befinner seg i en krigs- eller krisesituasjon, kan lovgivningsmyndigheten også delegeres til Kongen eller om nødvendig fylkesmannen eller andre forvaltningsorganer. Dette følger av beredskapsloven. De sivile vernepliktige har således i utgangspunktet ingen garanti for at lovbestemmelser som gjelder dem ikke vil bli endret i framtiden.

Ved lov av 21. mai 1999 nr. 30 ble det imidlertid bestemt at bl.a. Den europeiske menneskerettighetskonvensjon skal gjelde som norsk lov i den grad den er bindende for Norge. Konvensjonens bestemmelser skal ved motstrid gå foran andre lovbestemmelser, dette gjelder også ekstraordinær lovgivning av den karakter som er nevnt over. Fritak for militærtjeneste av samvittighetsgrunner kan anses som en rettighet etter konvensjonens artikkel 9.

Jeg kan for øvrig vanskelig se for meg noen praktisk situasjon hvor det skulle kunne oppstå behov for å sette sivile vernepliktige inn i det militære forsvaret av landet.

SPØRSMÅL NR. 67

Innlevert 1. november 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 7. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kva vil helseministeren gjera for å retta opp den openbare skjeivhet tinnitusramma blir møtt med i helsevesenet ved at det pr. i dag ikkje finst noko behandlingssopplegg for denne invalidiserande lidinga?»

GRUNNGJEVING:

Tinnitusramma er ein oversett gruppe innafor helseapparatet. Primærlegane har lita eller inga kunnskap om lidinga.

Tilbodet om utgreiing og behandling er svært varierende, og som regel mangelfull. Dette er særst uheldig fordi vi veit at eit behandlingstilbod kan hindra at ein utviklar ei kronisk lidning med dei betydelege negative konsekvensar det har, og med tilhørande samfunnsøkonomiske konsekvensar.

Det fins tilstrekkeleg kunnskap og erfaring i det medisinske fagmiljøet til at det med enkle grep kan lagas eit einsarta behandlingssopplegg. Sentralsjukehuset i Aust-Agder har med midlar frå handlingsplanane for funksjonshemma samla inn kunnskap og hausta gode erfaringar med eit behandlingssopplegg for tinnitusramma.

Vi ser likevel at handlingsplanen for helhetlig hørselsomsorg som Helsedepartementet har sendt ut på høyring, peiker på at det manglande tilbodet til tinnitusramma, utan at ein er villig til å setta i verk konkrete tiltak.

Svar:

Helseministeren og sosialministeren legger nå fram handlingsplanen *Et helhetlig rehabiliteringstilbud til hørselshemmede - utvikling og organisering av tjenestetilbudet*. Det legges opp til at Sosial- og helsedirektoratet foreslår en overordnet koordinering av tiltakene i planen.

De regionale helseforetakene vil ha et ansvar for å følge opp de foreslåtte tiltakene innenfor sine områder. Den nye eierskapsmodellen av sykehusene kan innebære bedre utnyttelse av og tilgang på faglig spisskompetanse på hørselsområdet. Det skal derfor i hovedsak stimuleres til at utvikling av spesialisert rehabilitering til hørselshemmede forankres i de regionale helseforetakene.

Handlingsplanen legger opp til at Sosial- og helsedirektoratet tar initiativ til at de regionale helseforetakene tilegner seg kompetanse i aktuelle undersøkelses- og behandlingmetoder mht. tinnitusbehandling.

Handlingsplanen viser til at det fra 2002 er avsatt stimuleringsmidler for å øke antall lærings- og mestringssentre. Det er nå innledet et samarbeid ved flere lærings- og mestringssentre for også å gi et tilbud til hørselshemmede, herunder personer med tinnitus og Morbus Ménière.

De regionale foretakene skal vurdere tiltak for å spre kompetanse om behandling av tinnitusrammede til primærhelsetjenesten gjennom veiledning og ambulant virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 68

Innlevert 1. november 2002 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjul

Besvart 12. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva vil justisministeren gjøre for å øke kvinneandelen blant statsadvokatene?»

BEGRUNNELSE:

Det er i Norge 58 utnevnte statsadvokater/førstestatsadvokater. Av disse er 41 menn og 17 kvinner. Dette tilsvarer en prosentandel kvinner på 29,3. Av de fem som er konstituert finnes det ikke opplysninger om kjønn. Det er viktig for tilliten til påtalemyndigheten at begge kjønn er tilnærmet likt representert.

Svar:

Fra Justisdepartementet og Riksadvokaten er det et klart uttrykt ønske at kvinneandelen blant statsadvokatene skal økes. Dagens situasjon er ikke tilfredsstillende.

Hvilke virkemidler som kan tas i bruk for å øke andelen av kvinnelige statsadvokater må ta utgangspunkt i hva som er årsaken til den skjeve fordelingen. Det forhold som først og fremst gir grunnlag for utnevnelser er at søkere melder sin interesse. Det er et beklagelig faktum at det er relativt få kvinnelige søkere til statsadvokatembeter i forhold til mannlige søkere.

Grunnlaget for rekrutteringen er like god for begge kjønn. Statsadvokater rekrutteres hovedsaklig fra politiet, hvor kvinneandelen av juristene er over 50 pst. Utfordringen er derfor å få kvinnene til å søke statsadvokatembeter i samme utstrekning som mannlige jurister.

Det har hele tiden vært gitt klare signaler fra departementet om at det skal arbeides med sikte på en jevnere kjønnsfordeling mellom statsadvokatene. Rent konkret er det nå satt i gang et arbeid med gjennomgang og utvikling av bl.a. lønns- og personalpolitikken i Den høyere påtalemyndighet, herunder likestillingspolitikken. Det vil i den sammenheng bli satt inn ytterligere krefter på å få en bedre rekrutteringsprosess.

Departementet vil også vurdere å fastsette klare mål for de enkelte statsadvokatembetenes kvinneandel.

Videre vil departementet vurdere å kreve at likestillingsaspektet skal omtales av embetslederne i forslag som de skriver til departementet via Riksadvokaten i forbindelse med konstitusjoner og utnevnelser til statsadvokatembeter.

Dersom én eller flere kvinner har søkt og ikke blir innstilt, bør dette begrunnes spesielt. Hvis det ikke er kvinnelige søkere til embetet, skal grunnen til dette samt hvilke konkrete tiltak som har vært gjort for å få kvinnelige søkere, omtales. Det skal også av forslaget framgå at ny utlysning har vært vurdert for å få kvinnelige søkere, og det må begrunnes særskilt dersom ny utlysning ikke er gjennomført.

Avslutningsvis vil nevnes at ved Riksadvokatembetet er det nå, som resultat av en god rekrutteringsprosess, fire av syv statsadvokater kvinner. Når ledelsen inkluderes, er fordelingen fire kvinner og fem menn.

SPØRSMÅL NR. 69

Innlevert 1. november 2002 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjul

Besvart 8. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I straffegjennomføringsloven ble fengslene pålagt å legge til rette for besøk av barn.

Hva har departementet gjort for å følge opp dette, og hvordan er situasjonen ute i de ulike institusjonene etter lovendringen?»

BEGRUNNELSE:

Flere barn opplever årlig at foreldre blir satt i fengsel. Det er et stort traume i seg selv, men den langvarige avsondringen fra daglig kontakt er mer alvorlig. Hvert enkelt fengsel ivaretar hensynet til barn og tilretteleggelse for besøk fra barn svært ulikt. Vi er informert om at det til tross for straffegjennomføringslovens pålegg om plikt for hvert enkelt fengsel for å tilrettelegge for besøk av barn fortsatt er flere fengsler der dette ikke er ivaretatt. Videre er det en utfordring med å dekke et barns behov for samvær med en forelder som er under soning, der forelderens soner langt fra barnets bosted.

Svar:

Ved å begå straffbare handlinger som medfører dom på fengselsstraff vil en av konsekvensene være en svært begrenset kontakt med pårørende, familie, venner og samfunnet ellers så lenge straffen gjennomføres. Samtidig er opprettholdelse av kontakt særdeles viktig både for innsatte selv, hans nærmeste og samfunnet. Imidlertid vil sikkerhetsmessige grunner, praktiske og kapasitetsmessige hensyn kunne begrense hyppigheten og omfanget av kontakten. Dette gir store utfordringer i den praktiske hverdagen.

I denne forbindelse er jeg i likhet med representanten Gjul svært opptatt av situasjonen for innsattes barn.

Straffegjennomføringsloven har som kjent flere bestemmelser som uttrykkelig omhandler disse, bl.a. i § 3 om barns rett til samvær med sine foreldre under straffegjennomføringen, og i § 31 som pålegger fengslene å legge forholdene til rette for at besøk av barn kan gjennomføres på en skånsom måte.

Departementet har utfylt de aktuelle bestemmelsene i omfattende forskrifter og retningslinjer til loven.

I retningslinjene heter det blant annet:

"Barnebesøk skal gjennomføres i barnevennlige besøksrom eller andre velegnede lokaler, blant annet bør det være tilbud om leker/spill tilpasset ulike alderstrinn. Til tjeneste ved barnebesøk bør så langt mulig velges tilsatte som anses som særlig egnede og omgjengelige i forhold til kontakt med barn. Tilsatte bør opptre så diskret som mulig i forhold til interne rutiner som inn- og utlåsning mv. Dersom kontrolltiltak skal iverksettes ved barnebesøk, bør kontrollen gjennomføres på en så smidig og diskret måte som mulig. Barnets pårørende skal på forhånd varsles om hvilke kontrolltiltak som vil bli iverksatt under besøket."

Departementet innhentet informasjon fra kriminalomsorgsregionene primo oktober 2002 vedrørende

besøksforholdene i fengsler. Tilbakemeldingene viser gjennomgående bedre forhold ved besøksavdelingene med hensyn til besøk av innsattes barn. Mange besøksrom er gjort mer barnevennlige ved oppussing, innkjøp av leker m.m.

Samtidig er det en kjensgjerning at bygningsmessige forhold, type fengsel og ressursmessige begrensninger gir varierende forhold.

I retningslinjene til straffegjennomføringsloven framkommer det for øvrig at det skal vurderes å innvilge utvidet besøkslengde ved besøk fra innsattes barn dersom besøk er til barnets beste, samt at det skal vurderes å gi adgang til hyppigere besøk av innsattes barn under nærmere forutsetninger.

I retningslinjene heter det videre:

"Dersom det er sikkerhetsmessig forsvarlig, bør domfelte så langt det er praktisk mulig og formålstjenlig, settes inn i fengsel i nærheten av hjemstedet. Det skal særlig ses hen til om hensynet til barn tilsier en slik plassering. Tilsvarende kan plassmangel tilsi at domfelte settes inn i fengsel lengre borte fra hjemstedet eller i en annen region."

Det er en kjensgjerning at fengselsplasser for kvinner ikke er spredt utover landet i samme grad som for mannlige innsatte. Dette kan gjøre plassering i nærheten av hjemstedet vanskelig i noen tilfeller, særlig for kvinnelige innsatte som gjennomfører lang straff. I slike tilfeller er det særlig viktig å legge forholdene til rette for kontakt med barn. Innsatte kan i tillegg til utvidet besøkslengde og hyppigere besøk, innvilges flere fremstillinger, fremskutt permisjonstid, korttidspermisjoner, velferdspermisjon, utvidet permisjonskvote og utvidet telefontid. Representanten Gjøl vil være kjent med adgangen til å gjennomføre straffen i ulike institusjoner, som f.eks. mødre hjem.

Særlig vil jeg framheve adgangen til å innvilge ordinær permisjon. Departementet har fastsatt en årlig permisjonskvote på inntil 18 døgn, men inntil 30 døgn i særlige tilfeller. Retningslinjene gir anvisning

på at slik økt kvote kan innvilges innsatte som har egne barn, forutsatt at tilleggskvoten utelukkende benyttes til samvær med egne barn og er til barnets beste.

Departementet følger praktiseringen av den nye straffegjennomføringsloven, forskriften og retningslinjene nøye.

SPØRSMÅL NR. 70

Innlevert 4. november 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 8. november 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Det har fra flere hold vært pekt på at man i de kommende årene vil kunne oppleve mangel på mannskap til overvåkings-, beredskaps- og redningstjenesten langs kysten. Det vises bl.a. til at skipsfarten alt i dag har vanskeligheter med å skaffe norsk kvalifisert mannskap i mange bransjer.

Hvordan ser statsråden på dette forhold, og hva gjøres for å sikre kvalifisert mannskap til disse tjenestene i de kommende årene?»

Svar:

Kompetent arbeidskraft har vært viktig i utviklingen av norsk maritim kompetanse. Videre vil mye av næringens utvikling i framtiden avgjøres av hvor godt den klarer å rekruttere nyutdannet ungdom.

En generasjon norske sjøfolk gikk tapt da internasjonal skipsfart opplevde en dramatisk strukturell endring i organiseringen på 70-tallet. Dette medførte en svekket rekruttering av norske sjøfolk på 70- og 80-tallet. Næringen har gjort mye for å bygge grunnlaget for en ny generasjon norske sjøfolk, men utfordringene er store.

Maritim utdanning strekker seg fra fagbrev i videregående opplæring over i teknisk fagskole og fra allmennfaglig studieretning over i høgskolen. Høgskoleutdanningen gir muligheter for påbygging, bl.a. ved NTNU.

Det har vært sviktende rekruttering til maritim utdanning de senere år. Dette skyldes bl.a. ungdommens sviktende interesse for realfagsorienterte utdanninger og varierende konjunkturer.

Ifølge en rapport fra Baltic and International Council (BIMCO) fra 2000, anslås det at det i 2008 vil mangle om lag 50 000 kvalifiserte offiserer på verdensbasis. Dette vil trolig føre til at prisen på denne arbeidskraften vil øke, og at de som er i stand til å lære opp og beholde kompetent arbeidskraft vil ha et fortrinn.

For å få maritimt kvalifiserte seniorer må vi også utdanne rekrutter. Både næringen og myndighetene må være sitt ansvar bevisst, og legge til rette for gode utdannings- og utviklingsmuligheter.

SPØRSMÅL NR. 71

Innlevert 4. november 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 12. november 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det har i mediene vært hevdet at norske styresmakter har vært i hemmelige forhandlinger med EU om en framtidig fiskeripolitikk, der en av bærebjelkene i norsk fiskeripolitikk, deltakerloven, hevdes å være solgt.

Hvorledes ser statsråden på det forhold at viktige bærebjelker i norsk politikk fjernes, og at det legges opp til at styresmaktene i hemmelighet avviker de viktigste bestemmelsene i deltakerlover?»

Svar:

I forbindelse med EUs utvidelse står norske myndigheter overfor store utfordringer for å opprettholde markedsadgangen for fisk og sjømat til de sentral og østeuropeiske markedene. Dette har jeg og resten av Regjeringen tatt opp med EU-kommisjonen, formannskapet og med våre kolleger i EUs medlemsland og søkerland. Vårt mål er at EUs utvidelse ikke skal føre til en gjeninnføring av tollbarrierer i handelen mellom europeiske land. Forhandlinger med EU- siden, knyttet til handel med fisk i lys av utvidelsen, har imidlertid ikke kommet i gang.

Det er EFTA-landenes standpunkt at EØS-området skal utvides parallelt med utvidelsen av EU. Det er likeledes vår holdning at det i denne forbindelse med utvidelsen må finnes tilfredsstillende løsninger i forhold til markedsadgang for fisk og sjømat. Dette standpunktet ble fastholdt i EØS-rådets møte 22. oktober d.å.

Det vil finne sted forhandlinger om utvidelsen av EØS-området. Kommisjonens mandat for forhandlinger er til behandling, og vil ventelig bli vedtatt av medlemslandene i desember. Det legges opp til at forhandlinger om utvidelsen av EØS-området vil kunne komme i gang umiddelbart etter avslutningen av EUs forhandlinger med søkerlandene, dvs. etter toppmøtet i København 12.-13. desember. Vårt utgangspunkt vil være at handelsspørsmålene skal drøftes i forbindelse med EØS-utvidelsen, og en vil derved gå inn i substansdiskusjoner når det gjelder handelen med fisk mellom EFTA og et utvidet EU.

I forhold til markedsadgang for fisk til et utvidet EU, har dialogen med EU hittil kun foregått på overordnet nivå der vi fra norsk side har pekt på konsekvensene og tilkjennegitt at vi har interesser knyttet til å redusere skadevirkningene for norsk fiskerinæring, samtidig som det vil være viktig for de nye medlemslandene at deres mulighet til fortsatt å importere fisk fra Norge, opprettholdes. Norske myndigheter har følgelig ikke, slik det har vært framstilt i pressen, vært i hemmelige forhandlinger om disse spørsmålene med EU.

SPØRSMÅL NR. 72

Innlevert 4. november 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 12. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

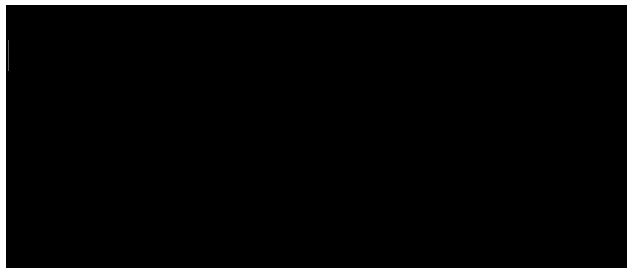
«De statlige helseforetak viderefører økonomiske rammer etter tidligere kostnadsnivå. Når det brukes historiske tall, fører det til at sykehus som har vært kostnadseffektive, kan komme svært dårlig ut.

Hvordan vil helseministeren gripe inn og sørge for at økonomisk skjevfordeling innenfor de ulike regionale helseforetak blir rettet opp?»

BEGRUNNELSE:

Bakgrunnen for spørsmålet er den økonomiske skjevfordeling som mange sykehus opplever etter at de har blitt statlige helseforetak. Sykehus som tidligere har drevet kostnadseffektivt, vil i mange tilfeller komme dårlig ut med den nye modellen. Som eksempel vises en tabell fra Samdatarapport 2001. Dette er sammenliknbare foretak i Helse Øst 2001.

Kostnadsnivå Helse Øst:

Flere av sykehusene vil også få høye lønnskostnader fordi de har hatt lavere lønnsnivå da fylkeskommunen drev sykehusene. Det kan være riktig med lønnsøkning, men for sykehus som har drevet svært effektivt, blir det ekstra vanskelig. Sentralsykehuset i Oppland (OSS) mener at de ikke greier å hente ut mer effektivitet til tross for lønnsøkning. For sykehus som har drevet kostnadseffektivt og får inntektssiden prolongert på dette nivået, kan ikke bære den økte utgiftssidene uten at det i stor grad går utover produksjonen. Målet om likeverdige helsetilbud uansett alder, bosted og kjønn blir umulig å oppfylle dersom ikke den økonomiske skjevfordelingen rettes opp.

Svar:

Det er riktig som representanten Enger påpeker i sitt spørsmål at det er til dels store forskjeller i kostnadseffektivitet mellom sykehus. Disse ulikhetene er noe som de regionale helseforetakene har overtatt fra fylkeskommunene, og som de regionale helseforetakene i oppstartsåret av reformen har hatt begrenset mulighet til å gjøre endringer i. Det er en av hovedmålsettingene i reformen å få en bedre utnyttelse av den omfattende andelen som spesialisthelsetjenesten legger beslag på av de samlede ressurser vi bruker på velferdsgoder, jf. Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) hvor det bl.a. heter:

"Målet med proposisjonen er å legge grunnlaget for en helhetlig styring av spesialisthelsetjenesten og å lovfeste et tydelig statlig ansvar, foruten å legge til rette for bedre utnyttelse av de ressursene som settes inn i sektoren og derved sikre bedre helsetjenester til hele befolkningen."

Det er hevet over tvil at det er et stort potensial for bedre ressursutnyttelse innen spesialisthelsetjenesten, og det er en utfordring for de regionale helseforetakene å klare å hente ut dette. For å få dette til er et viktig virkemiddel å bruke de positive erfaringene fra de beste og mest kostnadseffektive sykehusene slik at de andre sykehusene kan oppnå større kostnadseffektivitet. De regionale helseforetakene har gjennom 2002 fått mulighet til å gjøre nærmere analyser av hvordan ressursfordelingen er mellom de enkelte foretak i sine respektive regioner. Med dette som utgangspunkt kan de danne seg et mer presist bilde av hvilke utfordringer de enkelte helseforetak står overfor.

Stortinget bevilger midler til de fem regionale helseforetakene. Det er styrene i de regionale helseforetakene som har ansvaret for å fordele videre disse midlene til de enkelte helseforetak i regionen. Ved behandlingen av St.prp. nr. 59 (2001-2002), jf. Innst. S. nr. 243 (2001-2002) ble helseforetakene pålagt et betydelig effektiviseringskrav. Når effektiviseringstiltak skal gjennomføres, er det en oppgave for de regionale helseforetakene å gjøre dette på en slik måte at dette bedrer effektiviteten i de minst kostnadseffektive sykehusene og gir incentiver til fortsatt fokus på bedre ressursutnyttelse.

Når det gjelder lønnsveksten vil denne få virkning for alle helseforetakene. Lønnsnivået i effektive sykehus vil nødvendigvis ikke være lavere enn i mindre effektive sykehus, men de samlede lønnskostnadene kan være lavere nettopp fordi man driver på en kostnadseffektiv måte.

SPØRSMÅL NR. 73

Innlevert 6. november 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 14. november 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Mener statsråden at det er riktig å møte framtiden i barne- og ungdomsorganisasjonene med et regelverk for driftsstøtte som favoriserer antall medlemmer i en organisasjon framfor utvist egenaktivitet?»

BEGRUNNELSE:

Forslag til nye forskrifter til tilskuddsordninger for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner ble sendt ut på høring i august. Barne- og familieminister Dåvøy betegner forslaget som en betydelig forenkling av tilskuddsordningen, som vil frigjøre ressurser både for organisasjonene og forvaltningen.

En rekke barne- og ungdomsorganisasjoner, deriblant Natur og Ungdom, har gjennom "Aksjon for Demokrati og Mangfold" kommet med betydelig kritikk av forslaget. De mener at forslaget vil ramme moderne, aktivitetsbaserte organisasjoner, som ofte er organisasjoner med en klar ideologisk, demokratisk profil, lavt medlemstall og høy aktivitet. Særlig rammer det organisasjoner som selv setter krav til sine medlemmer ut over innbetalt medlemskontingent. Resultatet av regelverket er at det stimuleres til overdreven medlemsverving, og lavere fokus på aktiviteter der det er rom for deltakelse fra uorganisert ungdom samt manglende stimuli til arbeid rettet mot inkludering av særlige målgrupper. Også Barneombudet har i sitt høringssvar kommet med tilsvarende bekymring om at store medlemstunge organisasjoner blir belønnet på bekostning av små organisasjoner med få medlemmer, men som driver svært aktivt. Da er det fare for at man ikke oppnår målsettingen med mangfold og bredde i barne- og ungdomsorganisasjonene.

Tilsvarende bekymringsfullt er det at forslaget kan føre til økt kommersialisering av medlemsvervingen til organisasjonene, fordi man innfører en ordning hvor man får stor kronemessig uttelling pr. medlem. Det er flere eksempler på at det er satt i gang store vervekampanjer med fristende vervepremier for å øke medlemsmassen.

Svar:

Mitt mål med forslaget til ny forskrift har vært å sørge for enklere rammevilkår for barne- og ungdomsorganisasjonene, slik at mindre tid går med til administrasjon og mer tid frigjøres til aktivitet. Skal regelverket bli enklere, er det nødvendig med færre kriterier. Derfor har jeg foreslått å fjerne utmålingskriteriene kurs og fylkeslag, og kun beholde antall medlemmer og lokallag. Driftsstøtten til barne- og ungdomsorganisasjonene er unik i den forstand at pengene går til drift av organisasjonenes sentrallødd uten føringer på hvilken aktivitet organisasjonene benytter pengene til. Hensikten med en slik ordning er å stimulere til et mangfold av organisasjoner som representerer barn og ungdoms synspunkter i samfunnet. Barne- og familiedepartementet ser i dag ingen gode alternativer til det medlemsbaserte, representative demokrati som grunnkrav for å sikre barn og unge innflytelse i barne- og ungdomsorganisasjonene.

Ordningen har hittil belønnet aktivitet i form av kurs. Dette har vært en diskriminering av all annen type

aktivitet organisasjonene driver. Det er betenkelig at staten - slik det har vært til nå - skal stimulere organisasjonene til en type aktivitet, nemlig kurs, mens andre former for aktivitet ikke blir stimulert. Med det nye regelverket får organisasjonene frihet til å drive den form for aktivitet de selv mener er mest attraktiv for medlemmene. Det ville kreve et komplisert regelverk dersom all form for aktivitet skulle danne grunnlaget for utmåling av driftsstøtte. Dette ville føre til et stort merarbeid både for organisasjonene og for tilskuddsforvalter. Departementet har andre ordninger der organisasjonene kan få støtte til sine aktiviteter, f.eks. gjennom Frifond og Idébanken, ordninger rettet mot storbyene, distriktene samt ulike utvekslingsprogrammer. Mange av disse ordningene har som målsetting å bidra til inkludering og integrering av spesielle målgrupper. I tillegg støtter de ulike departementene aktiviteter i organisasjonene innenfor sine sektorer.

I de siste årene har vi sett en nedgang i medlemstallet i barne- og ungdomsorganisasjonene. Jeg deler ikke frykten for at forslaget til ny forskrift skal føre til overdreven medlemsverving. Medlemsverving er å invitere flere til å engasjere seg i organisasjonene. Bred medlemsverving er en åpen og demokratisk måte å invitere potensielle medlemmer til å ta del i arbeidet på. På denne måten kan en også nå grupper og personer som en ikke når gjennom bekjentskaper.

SPØRSMÅL NR. 74

Innlevert 6. november 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 12. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er justisministeren enig i at det er uheldig å sette unge førstegangssonere med korte dommer inn til soning i fengsler som tradisjonelt huser straffedømte med lange dommer, eksempelvis Ullersmo, og hva vil han gjøre for å unngå dette i framtiden?»

BEGRUNNELSE:

Ved omorganiseringen av kriminalomsorgen synes det som man også ved fengsler, med bl.a. høyt sikkerhetsnivå beregnet for straffedømte med lange dommer, også nå tar imot til soning førstegangsdømte med korte dommer. Dette er uheldig og gjør sanksjonene i strafferettspleien mindre nyansert og mindre treffsikre. Effekten blir ofte det motsatte av hva vi ønsker oss: flere kriminelle handlinger og økt risiko for tilbakefall. Den kontakt særlig yngre lovbrøyttere får på disse anstaltene med øvrig soningsmiljø fungerer kun som en aktiv forbryterskole.

Svar:

Fengsling av unge lovbrøyttere forekommer i svært liten grad. Pr. 30. september 2001 var 12, av i alt 3 057 innsatte, unge i alderen 15 til 18 år. Av disse var én person innsatt for narkotikaforbrytelser, én var innsatt etter utlendingsloven, én for voldtekt, tre for tyverier og seks for ran.

Jeg er enig med representanten Storberget i at det *kan* være uheldig å plassere unge lovbrøyttere sammen med voksne. Løsningen er etter mitt syn imidlertid ikke å etablere spesielle ungdomsanstalter eller avdelinger for unge lovbrøyttere slik man har i flere andre land. Min oppfatning er at egne avdelinger for unge lovbrøyttere er uheldig for de unge, bl.a. fordi dette ville medføre en sentralisering av tilbudet slik at den unge ikke får sone i nærheten av hjemstedet. Det må videre antas at den relativt høye terskelen for at unge lovbrøyttere blir idømt fengselsstraff betyr at de lovbrudd de unge har begått er alvorlige. Dessverre er det også slik at fengsling ofte er den siste utvei etter mange forsøk på å få den unge på rett kjøll igjen. Justisdepartementet er av den oppfatning at det kan være svært uheldig å samle denne gruppen under samme tak. En av de viktigste påvirkningsfaktorene for unge vil jo nettopp være gruppen av likealdrende.

Løsningen må derfor ligge i en konkret vurdering av den enkelte unges behov og muligheter. Straffe-

gjennomføringsloven har som kjent flere bestemmelser som omhandler individuell vurdering og behandling av innsatte. Alder vil være et viktig moment. Plassering av unge lovbrytere vil bli vurdert bl.a. i forhold til nærhet til familie, anstaltens muligheter til å gi egnede tilbud om skole, arbeid og fritid. Det vil videre bli vurdert hvorvidt det er behov for ekstra oppfølging fra helsetjenesten i anstalten, om det er behov for overføring til rusmiddelinstitusjon og liknende tiltak.

Hensynet til kapasitetsutnyttelse, bl.a. for å forhindre at innsatte blir sittende i politiarresten i mer enn 24 timer, har som kjent medført at presset i de fleste anstalter til å ta imot innsatte, er stort. Siden Ullersmo er nevnt spesielt, kan jeg opplyse at region nordøst, som anstalten ligger under, normalt ikke vil plassere domfelte med dommer under ett år på Ullersmo. Videre vil regionen vurdere om den domfelte kan plasseres i åpen anstalt. Unge domfelte, som plasseres på Ullersmo, vil bli plassert i den avdelingen anstalten ut fra kjennskap til personen mener passer best for vedkommende. Når kapasitetsutnyttelsen ligger rundt 100 pst. er det dessverre en kjensgjerning at det kan være problematisk å finne det optimale soningsalternativ, også for de helt unge. Jeg kan for øvrig opplyse at det pr. i dag ikke sitter unge mellom 15 og 18 år på Ullersmo. Fem innsatte, hvorav én i varetekt, er imidlertid mellom 18 og 20 år. Den varetektsinnsatte har ingen tidligere ubetingede dommer, og er nå siktet for medvirkning til drap.

Det er ingen lettvinde løsninger for behandling av unge som sitter i fengsel. Løsningen må finnes i den andre enden av skalaen, i det forebyggende arbeid blant barn og unge. Generelt bør vi nå vurdere og se på ulike alternative reaksjonsformer for de yngste, bl.a. § 12 og § 16. Dette er spørsmål jeg vil komme tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 75

Innlevert 7. november 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 14. november 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Det står i St.prp. nr. 1 (2001-2002) på side 73 under post 70 at tilskudd skal gis bl.a. til Stiftelsen Rus-Nett. I skriftlig svar til undertegnede 29. mai 2002 fra sosialministeren står det følgende: "Søknaden fra Rus-Nett om driftstilskudd for 2002, ble sendt fra departementet 20. desember 2001. Ved en administrativ glipp, ble ikke selve saksmappen overført før 15. mai d.å. Jeg har forsikret meg om at søknaden nå vil bli realitetsbehandlet uten ytterligere opphold."

Når har sosialministeren tenkt å ordne opp i saken?»

BEGRUNNELSE:

Når Stiftelsen Rus-Nett står oppført i budsjettet for i år med navns nevnelser på side 73 under post 70 anses det som bevilget tilskudd og at bare størrelsen gjenstår å bestemme. Statsråden kan da etter min mening ikke la være å bevilge tilskudd. Når departementet gjør en administrativ glipp er det statsrådets ansvar å rydde opp, som statsråden selv sier i sitt svar til undertegnede den 29. mai 2002. Hvis ikke statsråden rydder opp i dette rotet, så kan dette føre til at stiftelsen må opphøre. Dette vil i tilfellet ta vekk mange behandlingsplasser til de svakeste i samfunnet.

Med Regjeringens rusplan og statsrådets uttalelser om at den vil gjøre noe godt for rusmisbrukerne, passer det dårlig å legge ned behandlingsplasser.

Svar:

Jeg kan opplyse at Sosial- og helsedirektoratet behandlet søknaden om et driftstilskudd på 1,250 mill. kr den 11. juni 2002. I brev til Stiftelsen Rus-Nett konkluderer direktoratet med at de kan godkjenne en omdisponering av det tilskuddet på 1 mill. kr som ble innvilget til to av stiftelsens prosjekter i mai 2002, slik at deler av dette kan benyttes som driftstilskudd.

Sosial- og helsedirektoratet har videre avslått en søknad fra Stiftelsen Rus-Nett om et tilskudd på 2 mill. kr til dekning av akkumulert underskudd. Tilsvarende søknad ble også avslått i 2001. Departementet har i sin behandling av denne saken sluttet seg til direktoratets vurdering. På bakgrunn av opplysninger i saken, har departementet imidlertid bedt Sosial- og helsedirektoratet om at søknaden om driftstilskudd blir behandlet på nytt. Direktoratet har etter fornyet behandling av søknaden, innvilget et tilskudd på 500 000 kr. Denne avgjørelsen medfører at Stiftelsen Rus-Nett samlet får 1,5 mill. kr i tilskudd i 2002.

SPØRSMÅL NR. 76

Innlevert 7. november 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 18. november 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I forbindelse med avsløringen av testing av at klasebomber var testet i Norge, har forsvarsministeren opplyst at "Klasebombene ble sluppet i forbindelse med gjennomføringen av treningsprogrammet Fighter Weapon Instructor Training, som bygger på et langvarig samarbeid med Nederland, Belgia og Danmark".

Har det framgått av planene for dette programmet at klasebomber skulle inngå som et våpen man trente med i Norge, og har departementet vært klar over disse planene?»

BEGRUNNELSE:

I mediene er det skapt et inntrykk av at det var Belgia som presset på for å få testet klasebomber på Hjerkins 7. oktober i år. Forsvarsministeren har imidlertid opplyst i brev til SV 30. oktober at "Klasebombene ble sluppet i forbindelse med gjennomfø-

ringen av treningsprogrammet Fighter Weapon Instructor Training, som bygger på et langvarig samarbeid med Nederland, Belgia og Danmark". Det er ikke gjort klart om det framgikk av planene for dette treningsprogrammet at det skulle trenes med klasebomber, eller om det dreide seg om en isolert test av bombene.

Svar:

I brevet vises det til norske piloters deltakelse i treningsprogrammet Fighter Weapon Instructor Training (FWIT). Det stilles spørsmål om i hvilken grad bruk av klasebomber i forbindelse med treningen i Norge framgår av treningsprogrammet.

Spesialutdannelsen innenfor FWIT, der inntil to norske flygere deltar årlig, har til hensikt å tilføre partene inngående kunnskaper og ferdigheter knyttet til de ulike våpensystemene som kan opereres fra F-16. Kursinnholdet i FWIT er felles for alle deltakerlandene, selv om landene kan ha ulike våpensystemer. Dette innebærer at kurset også beskriver bruk av våpentyper som ikke alle land har selv. I tilfeller der landene ikke besitter våpen som framgår av kursinnholdet, trenes det med egne våpen.

FWIT 02 reguleres av en egen MOU, undertegnet av luftforsvaret i Belgia, Nederland og Norge. Av denne MOU-en, som ble godkjent av generalinspektøren for Luftforsvaret, framgår det ikke hvilke våpen- og ammunisjonsstyper det skal øves med. Det framgår imidlertid av det detaljerte kursprogrammet, som ble godkjent av Luftoperativt inspektorat, at det var planlagt med bruk av klasebomber i forbindelse med gjennomføringen av FWIT 02. Forsvarsdepartementet har ikke vært kjent med at kursprogrammet for FWIT 02 har omfattet planer om bruk av klasebomber.

For nærmere redegjørelse om FWIT-programmet, viser jeg til forsvarssjefens rapport av 29. oktober og min egen orientering, som omtaler det spørsmålet stortingsrepresentant Bjørklund her tar opp.

2 vedlegg til svar:

VEDLEGG 1.

Forsvarssjefens rapport - Bruk av klasebomber i Hjerkinnskytefelt

Internett:

<http://odin.dep.no/fd/norsk/publ/utredninger/andre/010011-210112/index-dok000-b-n-a.html>

VEDLEGG 2.

Forsvarsministerens redegjørelse om bruk av klasebomber i Hjerkinnskytefelt

Internett:

<http://odin.dep.no/fd/norsk/publ/utredninger/andre/010011-210111/index-dok000-b-n-a.html>

SPØRSMÅL NR. 77

Innlevert 7. november 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 14. november 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Tidligere var det mulig å avlegge førerkortprøve klasse B i Sauda. Denne muligheten er nå tatt bort fordi vegkontoret i Rogaland ikke lenger vil finansiere dette. Vegkontoret vil heller ikke gi dette tilbudet selv om fylket betaler kostnadene.

Hva mener statsråden skal til for at det igjen skal bli mulig å ta førerkortklasse B i Sauda?»

Svar:

Rogaland vegkontor har med hjemmel i førerkortforskriften fattet vedtak om å legge ned Sauda som førerprøvested med virkning fra 1. mai 2000. Ifølge forskriften er det vegkontoret som fastsetter de steder hvor prøver i de forskjellige førerkortklassene kan avlegges. Beslutningen om å legge ned førerprøvestedet er tatt i forbindelse med effektiviseringsarbeidet i Statens vegvesen. Hovedbegrunnelse for vedtaket er knyttet til økonomiske forhold og et ønske om å avvikle førerprøven i et område med mer trafikk.

Styringen av Statens vegvesens virksomhet medfører både plikt og myndighet til å foreta vurderinger av effektivitet og behov i ytre etat i forhold til de til enhver tid gjeldene budsjettammer. Slike vurderinger kan gi seg utslag i reduksjon i Vegvesenets tjenestetilbud.

Når det gjelder føreropplæring i regi av fylkeskommunen, er det gjort ett unntak knyttet til landslinjen for transportfag ved Sauda videregående skole. Vegkontoret har akseptert at elevene etter fullførte kurs i førerklassene C, D og CE får tilbud om å avlegge førerprøve ved skolen. Dette skjer ved at sensorer reiser til Sauda for å avholde prøvene.

Statens vegvesen er inne i en omfattende omorganiserings- og effektiviseringsprosess, hvor det bl.a. er viktig å redusere driftskostnadene for å frigjøre ressurser til investeringer, drift og vedlikehold av vegnettet. Det er i denne forbindelsen vanskelig å finne avgjørende argument for at departementet skal gripe inn og overprøve vegkontorets beslutning i denne saken. Det vedtak som er fattet, må betraktes som endelig.

SPØRSMÅL NR. 78

Innlevert 7. november 2002 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 15. november 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I disse dager skal UDI avgjøre om "Norges farligste mann" fra 1990-95, Hans Olav (Hassan) Sonobol fra Syria, skal få lov å komme til landet på besøk. Han er varig utvist fra riket pga. grove ran, voldtekt, grov vold og torpedovirkosmhet.

Kan det være riktig at denne personen nå har søkt om å få komme inn i landet igjen, og vil statsråden sørge for at rettsikkerheten til norske borgere ivaretas ved å avslå en eventuell søknad?»

BEGRUNNELSE:

Denne mannen har bl.a. truet med å drepe to navngitte personer og deres familie, og dette ble det store radio- og avisoppslag rundt. Han rømte fra en fremstilling i Oslo tinghus, og var på rømmen i tre uker. Store politiresurser ble satt inn på å få tatt ham. Han var lenge mistenkt som en av hovedmennene bak drapsforsøket på William Nygaard, og har også uttalt han "vet hvem som gjorde det".

Politiet anser han som en meget farlig mann, og ønsker ikke å ha han tilbake i landet.

Når en som har blitt utvist av Norge på livstid, fem år etter kan få søknaden sin seriøst behandlet i UDI og dermed en reell mulighet til å få komme inn i landet igjen, må vi ha regelendringer.

Svar:

I spørsmålet er det vist til en enkeltsak som skal være til behandling hos utlendingsmyndighetene. Jeg finner ikke grunn til å kommentere slike enkeltsaker nærmere. Som kjent kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om prioritering, lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen i enkeltsaker etter utlendingsloven. Som følge av dette kan jeg ikke be om at enkeltsaker jeg får henvendelse om eventuelt gis et bestemt utfall.

Det er imidlertid riktig at utlendingsloven åpner for at en utvist utlending kan søke om adgang til riket. Adgang til riket skal som regel ikke gis før to år er gått fra utreisen.

Reglene om at en utlending kan gis adgang til riket, til tross for at vedkommende er utvist, praktiseres strengt, og er ikke ment å uthule et vedtak om utvisning. Hvorvidt en innreisetillatelse skal gis beror på en konkret vurdering hvor formålet med innreisen veies opp mot det forholdet som ligger til grunn for utvisningen. Dersom de forhold som begrunner innreisen allerede er vurdert i vedtaket om utvisning, vil innreisetillatelse som hovedregel ikke gis.

Formål som i enkelte tilfeller kan begrunne en innreisetillatelse, kan eksempelvis være deltagelse i en begravelse eller deltagelse i egen rettsak. I enkelte tilfeller kan hensynet til utvistes barn eller annen familie tilsi at et innreiseforbud oppheves. I vurderingen vil imidlertid muligheten for at barnet/familien kan treffe utviste i utvistes hjemland eller annet land, tillegges stor vekt. Dersom det legges til grunn at utviste bare må treffe barn/familie i Norge, vil imidlertid dette ikke alene føre til at innreiseforbudet oppheves. Ved spørsmål om opphevelse av innreiseforbudet vil det alltid bli en avveining i forhold til hvor alvorlig kriminalitet utlendingen har begått.

Når utlendingsmyndighetene behandler en søknad om opphevelse av et innreiseforbud, må de sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst. Dersom en søknad er begrunnet med behovet for å besøke familie eller barn i Norge, vil familien bli bedt om å uttale

seg i saken. Dette for å sikre at det organ som skal fatte vedtaket har alle nødvendige opplysninger.

Jeg har ikke erfaring med at bestemmelsen praktiseres på en måte som tilsier endringer i lov eller forskrift. Det vises igjen til at bestemmelsen praktiseres strengt. Jeg er av den oppfatning at det fortsatt er behov for en sikkerhetsventil i tilfeller der det å nekte innreise vil være urimelig.

Dersom det skulle vise seg at praktiseringen av bestemmelsen vil innebære en uthuling av utvising sinstituttet, er jeg åpen for å vurdere hvorvidt det er behov for endringer i regelverket. Pr. i dag ser jeg imidlertid ikke at det foreligger et slikt behov.

Innlevert 7. november 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 15. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvordan har man løst dilemmaene som melder seg i forbindelse med hjemmesoning i Sverige, og hvordan er prisberegningen for elektronisk hjemmesoning foretatt?»

BEGRUNNELSE:

I budsjettmøtet med Justisdepartementet 6. november 2002 ble spørsmålet om hjemmesoning reist. Statssekretær Rita Sletner pekte på noen dilemmaer ved en hjemmesoningsordning som undertegnede ønsker utdypet, samt at det ønskes en redegjørelse for hvordan disse dilemmaene er møtt i Sverige. Det ble også påpekt fra departementets side at elektronisk hjemmesoning koster tilsvarende prisen for en soningsplass i åpen anstalt i Norge, og det er ønskelig å få vite hvordan denne prisen er beregnet.

Svar:

I Sverige startet det første prøveprosjektet med elektronisk overvåkning i august 1994. I dag er gjennomsnittlig 260 personer daglig under elektronisk overvåkning.

Ordningen er en soningsform for ubetinget fengselsstraff og administreres av kriminalomsorgen. Friomsorgen har ansvar for hele straffegjennomføringen, også det elektroniske overvåkningsutstyret. Målsettingen for ordningen har, ifølge svenske myndigheter, først og fremst vært en mer human behandling av domfelte.

I Sverige medførte innføring av elektronisk overvåkning ingen store etiske diskusjoner. Motforestillingene dreiet seg i hovedsak om faren ved å "slippe løs" elektronisk overvåkning, og en utvikling i retning av et "storebror ser deg samfunn". Videre om elektronisk overvåkning i den dømtes hjem på en utilbørlig måte ville krenke den dømte og den øvrige familiens integritet og spørsmål knyttet til å skulle forflytte fengselet til den dømtes bosted. De største innvendingene gikk imidlertid på om elektronisk overvåkning virkelig kunne ses på som et alternativ til fengselsstraff med henblikk på sikkerhet og opplevelsen av straff.

Jeg deler de prinsipielle betenkelighetene, som i noen grad også ble berørt i den svenske debatten. Et annet prinsipielt spørsmål som er viktig i denne sammenheng er i hvilke situasjoner vi skal "overvåke" borgere i Norge, og om det er hensiktsmessig å bruke et tiltak som elektronisk overvåkning som straffereaksjon. Man sier gjerne at påvirkning fra tilsatte i kriminalomsorgen er en viktig faktor for å motvirke ny kriminalitet, og denne påvirkningen vil være liten ved elektronisk overvåkning hvor den tekniske kontrollen er det sentrale. Jeg har også en bekymring for at elektronisk overvåkning vil kunne virke sosialt urettferdig fordi vilkårene for avsoning av straffen vil være svært forskjellig. For å si det enkelt, det er forskjell på å sone sin straff under elektronisk kontroll i en enebolig enn en ett-roms leilighet. Mennesker uten fast bopel er ofte de mest ressursvake, og vil under enhver omstendighet være avskåret fra å bli idømt elektronisk overvåkning. I tillegg til dette ser jeg klare etiske betenkeligheter ved å involvere hele familien i straffegjennomføringen ved nærmest å gjøre hjemmet til et "fengsel".

Representanten Thorkildsen har også stilt spørsmål om hvordan kostnader ved elektronisk overvåkning er beregnet. I Sverige var kostnadene pr. dom

felt i 1999 595 svenske kroner i døgnet, fordelt på ca. 80 kr for de tekniske utgiftene, og resten i hovedsak personalkostnader.

Til sammenlikning lå døgnsprisen i åpne anstalter i 1999 på 1,400 svenske kroner i døgnet. Døgnsprisen for lukkede anstalter varierer avhengig av sikkerhetsnivå, mellom 2,965 og 1,809 kr. Da betinget dom med samfunnsstraff ble innført i januar 1999 gikk elektronisk overvåkning ned med ca. 40 pst. Kostnadene pr. individ har på denne bakgrunn steget til nærmere 900 svenske kroner i døgnet som er gjennomsnittstallet for 2001. Kostnadsøkningen skyldes i mindre grad utgifter i forbindelse med selve den elektroniske delen av tiltaket som var høyest i investeringsfasen, men er i hovedsak relatert til at elektronisk overvåkning i Sverige har en relativt god personalbemanning. Når antallet overvåkede går ned har det vært vanskelig å skjære ned tilsvarende på personalsiden.

En gjennomsnittsberegning av prisen på åpne fengselsplasser i Norge viser en gjennomsnittlig døgnspris på ca. 1 000 kr pr. plass i 2001. Denne døgnsprisen omfatter alminnelige driftskostnader og personalkostnader. Legges en slik gjennomsnittlig døgnspris til grunn er det grunn til å anta at kostnadene ved elektronisk overvåkning i Norge vil ligge på tilnærmevis samme nivå som en gjennomsnittlig åpen fengselsplass. Her må det imidlertid legges til at kostnadene ved åpne fengselsplasser i Norge varierer sterkt

fra det dyreste alternativet som ligger på ca. 1 800, kr pr. døgn til det billigste alternativ som koster ca. 600 kr. Dersom målgruppen for elektronisk overvåkning vil være personer som i dag utholder fengselsstraffen i arbeidskolonier mv. som har en relativt rimelig døgnpris, vil et tilbud om elektronisk overvåkning være mer kostnadskrevende enn et tilbud til den samme målgruppen i fengsel.

Et praktisk argument for ikke å foreslå elektronisk overvåkning som nytt straffealternativ på det nåværende tidspunkt er at innføring av den nye samfunnsstraffen krever betydelige ressurser av kriminalomsorgen. De svenske erfaringene viser også fullt ut at det ikke er ukomplisert å lansere flere typer straffereaksjoner utenfor fengsel samtidig. Det forhold at bruken av elektronisk overvåkning i Sverige sank med ca. 40 pst. ved innføring av samfunnstjenesten indikerer klart at dette er straffereaksjoner som delvis retter seg mot samme målgruppe. Jeg ønsker derfor i første omgang å vinne erfaring med innføring av samfunnsstraff før man eventuelt innfører flere alternativer til fengselsstraff. Vi ønsker også nå å vurdere og se på ulike reaksjonsformer for de yngste, bl.a. ved bruk av hjemlene i straffegjennomføringsloven § 12 og § 16. Dette er spørsmål jeg vil komme tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 80

Innlevert 8. november 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 19. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren foreta seg noe for å sikre innsatte ved Hof fengsel bedre arbeidsforhold, f.eks. gjennom tilskudd til bygging av en plashall?»

BEGRUNNELSE:

Justisministeren har fått brev om hvilke forhold innsatte ved Hof fengsel i Vestfold må arbeide under utendørs. Fengselet ønsker selv å bygge en plashall for å beskytte innsatte mot værmessige forhold, som gjør det unødvendig belastende å være innsatt i dette fengselet. Ifølge Hof fengsel vil bygging av en slik hall koste ca. 1,5-2 mill. kr. Undertegnede har selv sett hvordan forholdene for de innsatte er, og mener det bør tas konkrete grep for å endre på disse.

Svar:

Jeg er kjent med at enkelte innsatte ved Hof fengsel har slike arbeidsforhold som representanten Thorkildsen her viser til.

Saken er tatt opp i de senere års budsjettforslag fra region sør. Bygging av en slik hall vil være et godt tiltak. Innenfor de stramme investeringsrammene kriminalomsorgen har, har man ikke funnet å kunne prioritere bygging av hallen. Jeg vil løpende vurdere situasjonen.

Dokument nr. 15:5

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 81

Innlevert 8. november 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 14. november 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Energiselskapet Lyse har fått konsesjon for bygging av gassrør over Boknafjorden til ein kostnad på ca. 500 mill. kr. Dimensjonen og kostnaden på dette røyrret vil føre til at behovet for mange fossilgasskundar blir stort. Det vil i sin tur presse bort andre meir miljøvennlege alternativer. Dette er det allereie døme på.

Korleis vil statsråden sørgje for at dette prosjektet, eventuelt andre prosjekt, ikkje riv grunnlaget bort frå vår vedteke klimapolitikk i Innst. S. nr. 240 (2001-2002)?»

GRUNNGJEVING:

Viser til Regjeringa si målsetting i høve til alternativ fornybar energi og statsråden sine mange klare og tydelege uttale om ein offensiv norsk klimapolitikk, ikkje minst i samband med internasjonale klimakonferansar samt til Innst. S. nr. 240 (2001-2002), og til dømes desse merknadene:

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ser alvor i miljøproblemet konvensjonen og protokollen er ment å adressere, og slutter seg derfor til Regjeringens ambisjon om en offensiv nasjonal klimapolitikk. Dette er ikke minst viktig på grunn av det moralske aspektet ved klimaproblematikken.

Flertallet slutter seg til Regjeringens vurdering av at klimaproblemet er nært knyttet til nord/sør-problematikken ved at de rike landene til nå har stått for det meste av klimautslippene, mens det er de fattigste landene som vil bli hardest rammet av tidlige klimaendringer. Flertallet viser til at det derfor er en stor utfordring for verdenssamfunnet å bidra til utvikling i de fattige landene innenfor en forsvarlig ramme for verdens klimagassutslipp."

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at Regjeringen mener det er viktig å legge til rette for nye løsninger både når det gjelder produksjon og forbruk av energi. Et viktig tiltak for å endre sammensetningen av energiforbruket er å få til en konvertering av oppvarming med fossile energikilder til oppvarming med nye fornybare energikilder. Flertallet slutter seg derfor til at det må utarbeides en strategi for hvordan en slik konvertering kan foregå."

Svar:

Regjeringa har ein klimapolitikk som legg vekt på å nytte verkemidlar som går på tvers av sektorar. Samstundes legg me vekt på at dei enkelte sektorane skal sette i verk tiltak innan sitt eige område.

Lat meg seie litt om den overordna klimapolitikken og kva den tyder for bruken av naturgass først. Det kan være mogleg å redusere utslepp til luft ved å gå over til naturgass frå meir forureinande energikjelder. Utslepp kan og reduserast gjennom meir effektiv energibruk, reinsing, bruk av fornybare energikjelder og internasjonal handel med kvotar. Den generelle klimapolitikken er derfor sær sær viktig og i satsinga på gass og

høvet til andre tiltak på energisektoren. I stortingsmeldinga om bruk av naturgass heiter det:

"Dagens fritak for CO-avgift innebærer en lavere verdsetting av miljøet ved bruk av gass enn ved bruk av brensler som er pålagt slike avgifter. Etter 2005 vil ordningen med fritak av CO₂-avgift for gass oppheves og erstattes av kvoteplikt for CO₂, jf. tilleggsmeldin

gen til Klimameldingen. Dette er i tråd med prinsippene for en kostnadseffektiv virkemiddelbruk i miljøpolitikken."

Når det gjeld den særlege oppfølginga av klimautfordringane i energisektoren, vil eg peike på fleire område.

I klimameldinga som det vert vist til i spørsmålet vart det gjort klart at Regjeringa vil utforma ein eigen strategi for konvertering av oljefyring til bruk av ny fornybar energi. Stønad til auka energiutnytting av avfall som elles ville gått til deponi, er òg eit særskilt tiltak i sektoren.

Politikken for omlegging av energibruk og produksjon vart fremma under Bondevik I. Stortinget slutta seg til ein slik omlegging gjennom handsaminga av St.meld. nr. 29 (1998-1999) om energipolitikken, jf. Innst. S. nr. 122 (1999-2000). Stortinget gjorde det klart at naturgass skulle vere ein del av politikken for omlegging.

I samband med arbeidet for omlegging av energibruk og produksjon er det naudsynt å ta innover seg at forholda varierer frå landsel til landsel, mellom ulike typar bygningar. Lønnsemda ved vannboren varme er best i kalde deler av landet med lang fyringssesjon og i store bygg. I nye bygg står ein mykje friare til å velje energiopplegg enn i eksisterande bygg. Fjernvarme er mest aktuelt i tettbygd område. Ressursgrunnlaget for nytting av fornybare energikjelder varierer òg. Likeins varierer grunnlaget for å ta i bruk naturgass mykje frå landsdel til landsdel. Difor kan ein få fordelingsproblem og samfunnsøkonomiske tap om ein pålegg dei same løysingane over alt. Valet mellom dei ulike konkrete løysingane må gjerast lokalt. Dei sentrale styresmaktenes rolle må vere å angje retninga for utviklinga, og stimulera til ei omlegging på brei basis. Dette var budskapet i stortingsmeldinga om energipolitikken, og det vert understreka igjen i St.meld. nr. 9 (2002-2003) om innanlands bruk av naturgass mv.

På bakgrunn av at naturgass og fornybare energikjelder kan kome i konkurranse enkelte stader har Regjeringa lagt opp til ei viss koordinering av statens satsing. Det er bakgrunnen for at vi har foreslått å legge forvaltinga av stønaden til infrastruktur for naturgass til Enova. I stortingsmeldinga om innanlands bruk av gass vert det vidare vist til at reguleringane til NVE òg verkar inn på konkurransen mellom energiberarar. NVE skal analysere korleis naturgassen kan spele saman med andre energiberarar, og korleis rammene verkar inn på konkurransen.

SPØRSMÅL NR. 82

Innlevert 8. november 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 14. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Foreldre som har barn som skal opereres eller ligger på Rikshospitalet over tid, har nå anledning til å bo på det nye sykehotellet ved siden av Rikshospitalet. Disse foreldrene har rett til ved lov å være i nærheten av sine barn.

Hvem betaler for hotelloppholdet?»

Svar:

Etter pasientrettighetsloven § 6-2 har barn normalt rett til samvær med minst én av foreldrene under hele oppholdet i en helseinstitusjon.

Med hjemmel i spesialisthelsetjenesteloven § 3-6 ble det 1. desember 2000 fastsatt en egen forskrift om barns opphold i helseinstitusjon. Forskriften vedlegges til orientering.

Etter § 6 i forskriften har barn rett til å ha minst én av foreldrene hos seg under institusjonsoppholdet. Ved alvorlig/livstruende sykdom skal begge foreldrene få være hos barnet. Som oftest er det bare aktuelt at én av foreldrene er tilstede under opphold i institusjon, men er det et ønske fra foreldrene eller fra barnet, bør begge foreldrene få anledning til å være hos barnet.

Etter § 8 i forskriften skal *den ene* av foreldrene som er hos barnet, få tilbud om overnatting i institusjonen, fortrinnsvis i nærheten av barnet. Dersom det ikke er mulig å tilby overnatting i institusjonen, skal institusjonen dekke utgifter til overnatting i pasienthotell, hotell/pensjonat e.l. etter institusjonens anvisning.

Dersom begge foreldrene er tilstede under opphold i institusjon, er det opp til institusjonen å avgjøre om den skal dekke utgifter til overnatting i pasienthotell, hotell/pensjonat e.l. for *begge* foreldrene.

Når det gjelder utgifter til kost i forbindelse med

foreldres opphold i institusjon, skal begge foreldrene som er hos barnet få mat i institusjonen til de prisene som personalet betaler i personalets kantine.

Dersom foreldrene pga. barnets sykdom oppholder seg i institusjonen sammen med barnet store deler av døgnet, skal minst én av foreldrene få gratis mat av institusjonen. Ved alvorlig/livstruende sykdom gjelder dette begge foreldrene. Bestemmelsen tar sikte på å støtte foreldre i situasjoner hvor de på grunn av barnets sykdom er sammen med barnet i institusjonen store deler av døgnet for å kunne ha tilsyn med barnet og delta i den daglige pleie og omsorg, og derfor ikke har anledning til å reise hjem eller spise andre steder.

Folketrygden dekker ikke oppholdsutgifter (kost og overnatting) for pasienter eller ledsager ved opphold i pasient- eller sykehotell i forbindelse med behandling i sykehus eller i spesialisthelsetjenesten for øvrig.

Barn er i forbindelse med ovenfor nevnte forhold å forstå som personer under 18 år.

Vedlegg til svar:

Forskrift fra Helsedepartementet om barns opphold i helseinstitusjon.

Internett:

<http://www.lovdata.no/for/sf/hd/hd-20001201-1217.html>

SPØRSMÅL NR. 83

Innlevert 8. november 2002 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 14. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil departementet hindre etablering av nye rehabiliteringstilbud ved å unnlate å godkjenne nye institusjoner for trygdefinansiering i overgangsperioden fram til helseforetakene disponerer alle midlene til opptrening, og vil henvisning til spesialisert rehabilitering fra primærlegene i framtiden bli finansiert av de midler som stilles til disposisjon for foretakene?»

BEGRUNNELSE:

I statsrådens svar av 30. oktober 2002 på spørsmål nr. 35, opplyses at godkjenningsordningen for opptreningsinstitusjonene skal gjelde ut overgangsperioden, og at den skal vurderes etter denne tid. Tidligere har man i departementet ikke villet vurdere godkjenning av nye institusjoner før ny finansieringsordning er på plass. Fram til 2007 vil inntektene til opptreningsinstitusjonene komme fra foretakene, folketrygden og litt fra andre. I overgangsperioden til 2007 vil institusjoner som ikke er godkjent for trygdefinansiering derfor kunne ha et dårligere finansieringsgrunnlag for den delen som ikke bestilles fra foretaket.

Nå skal foretakene inngå avtaler med opptreningsinstitusjoner som best er i stand til å dekke deres behov. Det må forventes at foretakene søker kvalitet på sine tilbud. Hvis det fortsatt ikke godkjennes nye

institusjoner de neste fire årene, vil det hindre utviklingen av tilbud som er tilpasset foretakene sine behov, men som samtidig i overgangsperioden trenger inntekter fra trygdesystemet. Dette vil også være institusjoner som er myntet på interkommunalt samarbeid om opptrening og rehabilitering.

Svar:

Kommuner og regionale helseforetak har ansvar for å yte rehabiliteringstilbud til de pasienter eller brukere som har behov for det. Både innenfor spesialisthelsetjenesten og i kommunene kan det være behov for å styrke rehabiliteringstjenesten, bl.a. ved å etablere nye tilbud. Hvorvidt det er behov for nye institusjoner generelt og nye opptreningsinstitusjoner spesielt, må de regionale helseforetakene vurdere. Det har så langt vært uklart hvorvidt det er behov for flere opptreningsinstitusjoner. Dersom de regionale helseforetakene finner at det er behov for flere opptreningsinstitusjoner, vil ikke departementet hindre slik etablering i overgangsperioden dersom forskriftens krav er oppfylt, og dersom bevilgningen gir rom for det.

Tilbud til pasienter som er henvist fra primærlege til spesialisert rehabilitering vil i framtiden bli finansiert av de regionale helseforetakene. I dag er spesialisert rehabilitering som inngår i de regionale helse

foretakenes virksomhet, finansiert av de regionale helseforetakene, som andre spesialisthelsetjenester. Tilbudet i opptreningsinstitusjoner og helsesportsentrene forutsettes å bli finansiert av de regionale helseforetakene etter overgangsordningen. De midler som i dag er bevilget over trygdebudsjettet til disse tilbudene vil bli stilt til rådighet for de regionale helseforetakene. Dette innebærer at tilbudet til de pasienter som blir henvist til spesialiserte rehabiliteringstiltak som ytes av disse institusjonene vil bli finansiert av de midler som stilles til disposisjon for foretakene. Det er opp til de regionale helseforetakene å vurdere om det i tillegg er ønskelig å styrke disse tjenestene over egne budsjetter i forbindelse med inngåelse av avtaler.

SPØRSMÅL NR. 84

Innlevert 8. november 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 14. november 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Jeg viser til mitt spørsmål til finansministeren datert 24. oktober 2002 og svar til dette datert 30. oktober 2002. Samtidig vises det til spørsmål fra representanten Karstein Hansen til finansministeren, med svar fra finansministeren datert 6. november. Spørsmålene gjelder samme sak.

Hvorfor var det holdt tilbake opplysninger om brev fra Skattedirektoratet datert 5. oktober 2002 i statsrådets svar til meg datert 30. oktober 2002?»

Svar:

Svar til stortingsrepresentant Karstein Hansen inneholder beklageligvis en feil datohenvisning når det gjelder brevet fra Skattedirektoratet. Dette brevet er ikke datert 5. oktober 2002, men 5. november 2002. Brevet er med andre ord datert etter mitt svar til deg 30. oktober 2002.

SPØRSMÅL NR. 85

Innlevert 8. november 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 15. november 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det har lenge vært etterlyst fortgang i arbeidet med utredningen vedrørende fjerningen av samordningsregelen mellom fiskerpensjonen og folketrygden. Det er mange som finner det uheldig at personer som har betalt inn til pensjonskassen og de som ikke har betalt inn, sidestilles.

Hvorledes står arbeidet i forhold til samordningsregelen i fiskerpensjonen og folketrygden, og når kan vi forvente at arbeidet blir avsluttet?»

Svar:

Ved kgl.res. av 14. september 2001 ble det oppnevnt et offentlig utvalg som skal vurdere pensjons-trygden for fiskere. Utvalget er gitt frist til 31. desember 2002 med å legge fram sin utredning.

Utvalgets mandat er å utrede og vurdere fiskerpensjonen etter følgende alternativer:

- A. En fortsettelse av dagens sosiale og statsgaranterte ordning.
- B. En fondsbasert ordning med opptjening av individuelle rettigheter.

Utvalget skal legge til grunn at fiskerpensjonen fortsatt skal være en tidlig pensjonsordning fra fylte 60 til 67 år, og at den skal finansieres av næringen selv.

Ved utredning av alternativ A skal utvalget vurdere eventuelle endringer i samordningen med uføre pensjonen fra folketrygden mv. og om det bør innføres inntektsprøving av pensjonene. Eventuelle endringer må ikke føre til at statens garantiansvar utvides.

Ved utredning av alternativ B skal utvalget vurdere om omsetningsavgift på fisk fortsatt skal inngå i finansieringen av fiskerpensjonen, og hvordan dette i så fall kan tilpasses en ordning med opptjening av individuelle rettigheter.

I forhold til spørsmålsstillers anførsel om at mange finner det uheldig at personer som ikke har betalt inn premie til pensjonstrygden sidestilles med de som har betalt, skal bemerkes at pensjonsordningen er obligatorisk for fiskere på fiskermanntallets blad B, og at unnlattelse av å innbetale pensjonspremie gir grunnlag for rettslig inndrivelse. Hvis fordringen på pensjonspremie ikke kan innfordres vil fiskeren heller ikke få godskrevet den perioden det ikke er betalt for ved beregning av pensjonsytelsen.

SPØRSMÅL NR. 86

Innlevert 8. november 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 18. november 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I Bergen er det på tale at Studentsamskipnaden kjøper gamle kontorlokaler sentralt i universitetsområdet for å omdanne disse til studentboliger. Grunnet kostnader knyttet til rehabilitering og tomtekostnader vil prosjektet trolig komme til å overskride kostnadsrammene for studentboliger.

Er det aktuelt å øke kostnadsrammene for bygging av studentboliger ytterligere i byene, eventuelt gi dispensasjon i enkeltprosjekter?»

BEGRUNNELSE:

I Oslo klarte man å få til en utvikling av siloen på Kuba ved en kombinasjon av tilskudd til studentboliger og byfornyelsestilskudd. Posten til byfornyelse og kvalitetstilskudd på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett er bortimot halvert og prioriteres til kvalitetstilskudd. En liknende løsning som i Oslo er derfor ikke aktuell. Når gamle bygninger skal overtas og rehabiliteres til studentboliger, kan det derfor være nødvendig å finne nye løsninger for å få finansiert prosjektet.

En slik løsning kan være å heve kostnadsrammene generelt, eller i enkeltprosjekter. I dette tilfellet er det saken i Bergen.

Svar:

I 2001 valgte departementet å heve kostnadsgrensen for tilskudd til studentboliger fra 350 000 kr til 500 000 kr pr. enhet i Bergen og Trondheim. Dette er samme kostnadsgrense som gjelder for Oslo.

Tilskudd til bygging av studentboliger er et utdanningspolitisk virkemiddel for å sikre bygging av studentboliger og at studentene får et rimelig botilbud. Jeg vil understreke at høyere kostnadsgrenser medfører høyere husleie for studentene. Videre innebærer det innenfor bevilgningen til studentboligbygging realisering av færre studentboliger.

Jeg anser det som en viktig del av studentboligbyggingen at byggekostnadene holdes på et rimelig nivå av hensyn til studentenes økonomi, og at det innenfor bevilgningen kan realiseres flest mulig nye boliger for studenter. Siden kostnadsgrensen i de store byene nylig er hevet, ser jeg ikke grunnlag for å heve denne kostnadsgrensen ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 87

Innlevert 8. november 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 18. november 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Statsministeren har lansert en nulltoleransestrategi overfor mobbing i skolen og invitert frivillige organisasjoner til å delta i kampen mot mobbing.

Hva er da begrunnelsen for at Regjeringen ikke har villet bevilge driftsmidler til den eneste organisasjonen av foreldre til mobbeofre?»

Svar:

Jeg viser til brev av 8. november 2002 om avslag på støtte til driftsmidler til organisasjonen Anonyme Foreldre Av Mobbeofre (AFAM).

Arbeidet mot mobbing, vold og rasisme er en prioritert oppgave for Regjeringen. Derfor har Regjeringen sammen med Barneombudet, Kommunenes Sentralforbund, Foreldreutvalget for grunnskolen og Utdanningsforbundet undertegnet et manifest hvor vi alle har forpliktet oss til å medvirke aktivt i arbeidet mot mobbing i skolen.

Jeg har iverksatt flere tiltak i arbeidet mot mobbing. Opplæringsloven er endret for å bedre elevenes læringsmiljø, og for å tydeliggjøre de voksnes plikt til å gripe inn mot mobbing. Innføringen av Olweus-gruppens tiltaksprogram mot mobbing og antisosial atferd er forsert. Jeg vil at arbeidet for et godt læringsmiljø skal være preget av helhet, langsiktighet og sammenheng, og at det legges vekt på samarbeid og samordning mellom tiltak og programmer og mellom nasjonale, regionale og lokale parter. Derfor blir arbeidet koordinert om Læringssenteret.

Når det gjelder spørsmålet om driftsstøtte til AFAM, har det aldri vært gitt noen løfter om slik generell driftsstøtte. Organisasjonen fikk en oppstartstøtte på 45 000 kr for 2000 og 50 000 kr for 2001. Derfor fikk AFAM allerede i november 2001 et brev fra departementet, der det ble opplyst at "vi finner ikke å kunne bevilge ytterligere midler til den videre drift av foreningens arbeid". AFAM har også, etter søknad høsten 2002, fått 40 000 kr som engangsstøtte til omorganisering av foreningen.

Derimot har det hele tiden vært klart at AFAM kan søke departementet om midler til konkrete prosjekter for et bedre skolemiljø på linje med andre frivillige organisasjoner. AFAM gjennomførte f.eks. i 2001 et nordisk foreldreseminar, som departementet støttet med 72 000 kr.

Samarbeidet med foreldrene er viktig i dette arbeidet. Når organisasjoner som AFAM ikke får noen årlig generell driftsstøtte, så har det også sammenheng med at departementet har et rådgivende organ, Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG). FUG har utstrakt kontakt med foreldre over hele landet, og gir veiledning og råd i svært mange mobbesaker hvert år. FUG er også, som nevnt, en av partene bak manifestet mot mobbing.

SPØRSMÅL NR. 88

Innlevert 11. november 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 18. november 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Statsministeren opplyser i brev til SV 1. november at Norge arbeider for forbud mot de typer klasebomber som ikke har effektive selvdestruksjonsmekanismer.

Har bombene CBU-87 og BL-755 som ble testet på Hjerkins 7. oktober en slik selvdestruksjonsmekanisme, eller var de av den typen Norge ønsker forbud mot?»

Svar:

Bomber av typen CBU-87 og BL-755 er ikke utstyrt med selvdestruksjonsmekanisme.

SPØRSMÅL NR. 89

Innlevert 11. november 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 15. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva vil helseministeren foreta seg for å sikre voldtektsofre et likeverdig tilbud i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Som en følge av handlingsplanen Vold mot kvinner ønsker fylkeslegen i Vestfold å få på plass et voldtektsmottak siden Vestfold er et fylke som ikke har noe akutt helsetilbud overhodet for voldtektsofre. Nå viser det seg at dårlig kommuneøkonomi kan forhindre disse planene. Kommunaldirektør Cecilia Haglind i Tønsberg kommune mener voldtektsmottak bør være et statlig ansvar, og man innstiller derfor på ikke å bidra til prosjektet. Det er trolig at andre kommuner vil tenke på samme måte som kommuneadministrasjonen i Tønsberg. Erfaring tilsier at voldtektsofre har følt at de ikke er blitt tilstrekkelig ivaretatt av den ordinære helsetjenesten, og SV mener det er ille dersom voldtektsofre i Norge skal være prisgitt den til enhver tid rådende økonomiske situasjonen i kommunene. SV mener helseministeren, eventuelt i samarbeid med justisministeren, bør se nærmere på dette, og vi mener den nevnte handlingsplanen forplikter Regjeringen ekstra sterkt. Helseministeren bør dessuten snarest kontakte kommuner som måtte tenke i samme baner som Tønsberg kommune, og avklare hvorvidt mottak av voldtektsofre er et statlig eller kommunalt ansvar, og eventuelt se på mulighetene for et spleiselag tilsvarende ordningen for krisesentrene.

Svar:

Jeg er kjent med at det er ulikhet i tjenestene som tilbys voldtektsofre i Norge i dag, og jeg ser det som viktig å bidra til at voldtektsofre blir sikret en god oppfølging. Ikke minst er dette viktig for å forebygge utvikling av post traumatisk stress og forringet livskvalitet som følge av dette.

Av denne grunn har Helsedepartementet satt i gang et arbeid med å utrede helsetilbudet til voldtektsutsatte. Utredningen går ut på å kartlegge og vurdere både organisering og finansiering av eksisterende voldtektsmottak i Norge. Sosial- og helsedirektoratet har fått ansvar for dette, og gjennomfører utredningen i samarbeid med Kvinnevoldsutvalget, som er nedsatt av Justisdepartementet. Sosial- og helsedirektoratet vil i løpet av 2003 komme med anbefalinger både med hensyn til organisering og finansiering av voldtektsmottak.

For å sikre at vi etablerer en best mulig oppfølging av voldtektsofre, vil jeg avvente anbefalinger fra denne utredningen før jeg tar stilling til hvorledes vi best kan bygge opp et likeverdig tilbud til voldtektsofre

i Norge.

SPØRSMÅL NR. 90

Innlevert 13. november 2002 av stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Besvart 19. november 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hvordan kan statsråden uttale at Norge er blant de land som bruker desidert mest ressurser på skolen, når statsråden ikke har oversikt over om tallene som brukes er sammenlignbare?»

BEGRUNNELSE:

Senterpartiet stilte følgende spørsmål (spørsmål nr. 72 av 14. oktober 2002) til Finansdepartementet i forbindelse med budsjettbehandlingen som pågår i finanskomiteen:

"Hva er gjennomsnittlig utgifter til grunnskoleopplæring i Norge sammenlignet med tilsvarende utgifter i de nordiske land, England og Tyskland korrigert for utgifter til tilrettelagt spesialundervisning?"

Svaret som var utformet av Utdannings- og forskningsdepartementet, lyder som følger:

"Spesialundervisning og tilrettelagt undervisning organiseres på forskjellige måter i ulike land. I Norge er denne typen undervisning i høy grad integrert som en del av den vanlige undervisningen. Departementet har ikke tilgang på data om gjennomsnittlige utgifter

til grunnskoleopplæring korrigert for utgifter til tilrettelagt spesialundervisning."

For å kunne gjøre sammenligninger mellom ressursbruken til skole mellom de ulike land, må det benyttes sammenlignbare tall. I andre land er spesialskoler mer vanlig enn i Norge. Dette innebærer at skolene i disse landene ikke trenger å bruke så mye ressurser på tilrettelagt undervisning og spesialundervisning som Norge der en har valgt å ha en sterkere integrering i skolen.

For at sammenligningen skal bli riktig, må de totale ressurser brukt på tilrettelagt undervisning og spesialundervisning, regnes inn.

Svar:

Internasjonale data viser at Norge er blant de landene som bruker mest ressurser på skolen. Data i OECD-rapporten Education at a Glance (EaG) 2002 om kostnader til utdanningsinstitusjoner pr. elev viser at kun fire land (Danmark, Østerrike, Sveits og USA) bruker mer ressurser enn Norge på barnetrinnet, mens kun to land (Østerrike og Sveits) bruker mer på ungdomstrinnet. Ressursbruken er omregnet til dollar, og det er justert for kjøpekraftsparitet slik at tallene skal være sammenliknbare. Det blir videre lagt til grunn at den innrapporterte ressursbruken skal omfatte alle utdanningsinstitusjoner, jf. Annex 3 i EaG 2002. Departementet forstår dette slik at både "ordinære" skoler og spesialskoler skal inkluderes i beregningene. Utgifter til spesialskoler i de land der dette finnes skal med andre ord være inkludert i rapporteringen til OECD, og inngår dermed i tallet som brukes i sammenlikningene. At vi i Norge ikke har lagt opp til en nasjonal rapportering som viser hva integreringen i seg selv koster, skal derfor ikke ha betydning for sammenlikningen av de internasjonale dataene. De internasjonale dataene om ressursbruk skal være sammenliknbare - uavhengig av om landene integrerer elever med særskilte behov eller har segregerte opplæringsløp for disse.

I motsetning til hva som ofte hevdes, er det ikke bare Norge som har en høy grad av integrering av elever med særskilte behov. Også andre OECD-land, som Island, Spania, Portugal, Hellas og Italia, har under 1 pst. av elevene med særskilte opplæringsbehov i segregerte opplæringsløp. Noen av disse landene ligger over gjennomsnittet for OECD med hensyn til kostnader, andre ligger under. Det er videre ikke gitt at det er

billigere å ha ressurskrevende elever i spesialskoler. Et land som Sveits har f.eks. over 4 pst. av elevene i egne opplæringstilbud, og har likevel høyere kostnader i grunnskolen enn Norge. Det er store kostnadsvariasjoner mellom land med relativt lik grad av integrering. Det er derfor ikke slik at de land som har en høy grad av integrering også har systematisk høyere kostnader til utdanning.

SPØRSMÅL NR. 91

Innlevert 13. november 2002 av stortingsrepresentant Åsa Elvik

Besvart 21. november 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«30. oktober 2002 vart det begjært konkurs ved Myre Fiskeindustri AS. 156 tilsette mista jobben sin. Ein jobbar no med å få nye eigarar på plass. Det er sjølvstekt vesentleg at råstoffet frå trålarane må vere grunnlag for vidare industriverksemd.

Er statsråden samd i at det er eit vesentleg poeng at trålarane og driftsselskapet bør seljast saman, og korleis vil han medverke til at eit resultatet av denne prosessen blir at råstoffet framleis blir foredla på Myre?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til spørsmål i spørjetimen 13. november 2002 om konkursen ved Myre Fiskeindustri AS. I spørsmålet var det dessverre ein feil. Det er ikkje rett som det står i spørsmålet at Nordic Sea Holding har søkt om dispensasjon for leveringsforpliktingane til Øksnes. Dette er opplyst i eit brev frå Nordland fylkeskommune til Fiskeridepartementet datert 4. november 2002, men dette stemmer altså ikkje.

Statsråden gjekk på grunn av dette langt i Stortingets spørjetime 13. november 2002 i å avvise heile problemstillinga. Problemstillinga er sjølvstekt likevel aktuell. Spørsmålet er kva statsråden har gjort, og kva han vil gjere etter konkursen på Myre Fiskeindustri.

Statsråden har her ei rekke verkemiddel tilgjengeleg for å sørge for at det framleis skal vere grunnlag for fiskeindustriaktivitet.

Dei vilkåra som er knytt til dispensasjonen frå

deltakarlova då konsesjonen var gitt, er døme på eit verkemiddel. Utfordinga her er at brot på denne forma for vilkår til no ikkje har vore sanksjonert av departementet. Problemstillinga då blir som det står i leiaren i Fiskeribladet 12. november: "Spørsmålet nå er om Høyre-statsråden i tillegg vil gjøre aktiv bruk av betingelsene, til fordel for Øksnes-samfunnet."

Statsråden har dessutan eit tilgjengelege verkemiddel i og med at staten gjennom ulike selskap har betydelege eigarinteresser til Nordic Sea Holding. Eg ber i denne samanhengen om at statsråden avklarar korleis ein har utøvd eigarskapet i denne saka.

Kjernen i spørsmålet er at det sjølvstekt vil vere avgjerande for eventuelle nye eigarar om ein kan rekne med råstoffet frå trålarane som grunnlag for framtidig produksjon. Statsråden har gjennom media og i spørjetimen sagt at leveringsforpliktingane står ved lag. Usikkerheita er dermed ikkje knytt til om forpliktingane står ved lag, men om forpliktingane vil bli handheva.

Nordic Sea Holding har ifølgje Fiskeribladet 8. november d.å. opna for at råstoffet frå trålarane kan bli styrt utanom dei gjenverande filetanlegga i Øksnes, og at ein vil oppfylle leveringsforpliktingane ved å levere fisk for saltfiskproduksjon til eit eldre fiskebruk på Sommarøya. Øksnes kommune har gjort det heilt klart at ein ser ikkje saltfiskproduksjon som oppfylling av foredlingsforpliktingane.

Svar:

La meg nok ein gong slå fast at leveringsforpliktingane står ved lag. Nordic Sea Holding AS har som eg òg allereie har sagt, uttrykkeleg gjort merksam på at dei vil oppfylle forpliktingane. Dette vil òg vere situasjonen dersom nye eigarar overtek anlegget på Myre. Inntil det skjer kan trålarane levere til andre anlegg i Øksnes kommune som driv fiskeforedlingsverksemd.

Representant Elvik skriv bl.a. under grunngjeving til spørsmålet sitt at "Utfordringa her er at brot på denne forma for vilkår til no ikkje har vore sanksjonert av departementet". Eg er usikker på kva Elvik siktar til. Det som er klårt er at det ikkje er aktuelt å sanksjonere eit brot som enno ikkje har funne stad eller som nokon måtte meine kan finne stad. Før det skjer eit brot ser eg ikkje noko grunnlag for å sanksjonere noko som helst.

Representant Elvik uttaler at driftsselskapet og trålarane bør seljast saman. Driftsselskapet Myre Fiskeindustri AS er gått konkurs, medan Øknesfisk AS som eig trålarane ikkje er gått konkurs. Nordic Sea Holding AS som eig Øknesfisk AS kan difor ikkje selje dei to selskapa saman.

Statens eigarinteresser i Nordic Sea Holding AS er Nord-Norsk Vekst AS, og her medrekna Den norske Stat v/Venturefondet og SND Invest. Dette er sjølvstendige einingar som investerer i ulike selskap, og er ikkje under direkte politisk kontroll.

SPØRSMÅL NR. 92

Innlevert 13. november 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 20. november 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Under høringen om budsjettet og klasebombene på Hjerkins 7. november 2002 stilte jeg spørsmål om hva statsråden ville gjøre for å gjenopprette Forsvarets alminnelige omdømme. Bakgrunnen var statsrådets egen vurdering av dette i sin rapport til forsvarskomiteen av 30. oktober 2002. I svaret hevdet statsråden at "Forsvaret har i det store og hele et svært godt omdømme".

Er det gjennomført holdningsundersøkelser som bekrefter dette, og hva vil eventuelt statsråden gjøre for å gjenopprette Forsvarets alminnelige omdømme?»

Svar:

Representanten Bjørklund legger til grunn at Forsvarets alminnelige omdømme trenger å gjenopprettes. Jeg antar at representanten tar utgangspunkt i at jeg i min orientering av 30. oktober 2002 til forsvarskomiteen om tilfellet med bruk av klasebomber på Hjerkins skytefelt skriver: "Jeg finner det inntrufne svært uheldig og anser at saken er egnet til å skade Forsvarets alminnelige omdømme."

Som en del av den interne oppfølgingen gjennomførte Forsvarets mediesenter undersøkelser som underbygger mine uttalelser om at bruken av klasebomber har påvirket befolkningens tiltro til Forsvaret. Resultatet av denne undersøkelsen er lagt ut på Forsvarsnett.

Disse resultatene betyr imidlertid ikke at Forsvarets alminnelige omdømme er dårlig, og jeg kjenner heller ikke til undersøkelser som underbygger en slik påstand. Som jeg gav uttrykk for i forsvarskomiteens budsjett høring 7. november 2002, er min vurdering at Forsvarets omdømme i befolkningen er svært god.

Folk og Forsvar har gjennom en årrekke fått gjennomført meningsmålinger av ACNielsen om hvorvidt Norge bør ha et militært forsvar i den nåværende situasjon. I mai 2002 svarte hele 88 pst. av de spurte "ja" på dette, kun 7 pst. svarte "nei". Andelen som har svart "ja" er økt med to prosentpoeng fra 2001. Dette sier ikke noe direkte om Forsvarets alminnelige omdømme, men er en støtte til et militært forsvar.

Jeg kan ikke se at det trengs å iverksette særskilte tiltak for å bedre Forsvarets alminnelige omdømme. Jeg har lagt maksimal vekt på å sørge for at alle sider ved den aktuelle saken belyses, og jeg vil treffe nødvendige tiltak på kort og lang sikt for å hindre at tilsvarende vil finne sted i framtiden. Dette er utførlig redegjort for i min orientering som tidligere er oversendt forsvarskomiteens medlemmer.

SPØRSMÅL NR. 93

Innlevert 14. november 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 20. november 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vi ser nå igjen mange eksempler på at folk får lån uten nok sikkerhet og at gjeldssituasjonen for spesielt mange unge øker.

Har kommunal- og regionalministeren oversikt over hvor mange kommuner som har økonomirådgivere på sine sosialkontorer, og hvilken utdanning disse innehar?»

Svar:

Det finnes ikke noe sentralt register over økonomi-/gjeldsrådgivere i kommunene. Sosialdepartementet har derfor foretatt en spørreundersøkelse til fylkesmennene via e-post for å få en rask oversikt. Svarene viser at det hovedsakelig er de større kommunene som har egne økonomiske rådgivere. I de mindre kommunene blir denne funksjonen i stor grad dekket ved at den inngår som en del av den generelle rådgivningen ved sosialkontorene. Alle fylkesmennene har egne kontaktpersoner for gjeldsrådgivning, og disse har i de fleste fylker et nett av egne kontaktpersoner i kommunene.

De fleste økonomi-/gjeldsrådgiverne i spesialiserte stillinger har økonomisk utdanning, mens funksjonen i stor grad blir dekket av sosialfaglig personell i de øvrige kommunene. For å sikre nødvendig kompetanse tilbyr fylkesmennene jevnlig kurs for ansatte i kommunene. Forslag til endringer i gjeldsordningsloven ligger til behandling i Stortinget (Ot.prp. nr. 99 (2001-2002)). Når forslaget er behandlet vil det bli gjennomført en egen informasjons- og opplæringsrunde overfor kommuner og namsmenn. På initiativ fra Sosialdepartementet og Barne- og familiedepartementet vil kommuneforlaget om kort tid lansere en oppdatert elektronisk versjon av den tidligere utgitte boken med veiledning til kommunene om økonomisk rådgivning. Den første elektroniske versjonen vil bli sendt gratis til alle landets kommuner.

Barne- og familieministeren og sosialministeren følger utviklingen nøye når det gjelder gjeldsproblemer i befolkningen, og vil vurdere tiltak dersom situasjonen skulle tilsi det.

SPØRSMÅL NR. 94

Innlevert 14. november 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 22. november 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva vil finansministeren gjøre for at håndhevingen av norsk lovgivning som sikrer like konkurranse-betingelser for nasjonale og internasjonale aktører innen postordremarkedet blir gjort effektiv, slik bl.a. fotobransjen har bedt om?»

BEGRUNNELSE:

Etter påtrykk fra fotobransjen ble fritaket for innførselsmerververdiavgift på småpakker og postsendinger til en verdi under 200 kr opphevet i 1999. I 2001 bestemte imidlertid Finansdepartementet at det ikke skal beregnes (innførsels)merververdiavgift på postordresendinger av verdi under 200 kr. I seg selv skaper ikke endringen av § 5 nr. 2 i forskrift nr. 12 konkurransevidninger til fordel for utenlandske aktører.

Ifølge regelverket skal utenlandske næringsdrivende som har en samlet omsetning av varer og tjenester i Norge på 30 000 kr og over plikter å registrere seg i avgiftsregisteret og beregne 24 pst. av omsetningen. Problemet oppstår idet den utenlandske aktøren unnlater å registrere seg i avgiftsmanntallet for sin salgsvirksomhet i Norge. Årsaken til at man unnlater en slik registrering kan være at de ikke vet om en slik forskrift, eller har en manglende vilje til å sette seg inn i og følge dette regelverket.

Det er vanskelig for toll- og avgiftsmyndighetene å kontrollere at utenlandske aktører har registrert seg i avgiftsmanntallet for postordremarkedet her i landet. Dette fordi det kan være vanskelig å kontrollere omfanget av den utenlandske aktøren i Norge, og det kan være vanskelig å finne fram til dem i utlandet. Mange aktører markedsfører sine produkter på Internett, og dette gjør det vanskelig å avdekke virksomheten. Aktørens unnlattelse å følge regelverket uansett, motiver skaper skjevheter i forhold til konkurransesituasjonen, og dermed dyrere tjenester fra norske aktører innen postordremarkedet. Mangelen på håndheving fra toll- og avgiftsmyndighetenes side virker klart negativt inn for norske arbeidsplasser.

Svar:

Etter Finansdepartementets forskrift 12. desember 1975 (forskrift nr. 12) § 5 første ledd skal det ikke betales merververdiavgift ved innførsel av sendinger av verdi under 200 kr. I perioden 1. mars 1999 - 1. mars 2001 gjaldt unntaket ikke postordresalg. Det er riktig som det framgår av begrunnelsen til spørsmålet ditt, at grunnen til at departementet besluttet at postordre ikke skulle være omfattet av dette unntaket fra 1. mars 1999 var hensynet til norske næringsdrivende på det samme markedet. Disse må betale norsk merververdiavgift av sin omsetning. Endringen innebar på den annen side betydelige økte kostnader både for avgiftsmyndighetene, Posten og kjøperne og selgerne av postordrepakker fra utlandet. Finansdepartementet vedtok derfor med virkning fra 1. mars 2001 at også postordrepakker under 200 kr sendt fra utlandet til Norge skulle være omfattet av unntaket.

Etter merververdiavgiftsloven § 28 skal en næringsdrivende registreres i avgiftsmanntallet når omsetningen overstiger 30 000 kr i en periode på 12 måneder. Utenlandske næringsdrivende som ikke har forretnings-

eller hjemsted i Norge, skal beregne og betale avgift ved representant, jf. merverdiavgiftsloven § 10 tredje ledd. Det er imidlertid et vilkår for registreringsplikt i Norge at virksomheten har avgiftspliktig omsetning i Norge. Dette framgår av merverdiavgiftsloven § 27. Det er omstridt rettslig om et utenlandsk selskap som driver postordresalg av varer fra utlandet har slik registreringsplikt til Norge eller om varene skal fortolles ved innførsel til Norge. Jeg viser til at dette også er en internasjonal problemstilling, ikke minst ved framveksten av elektronisk handel som muliggjør et ganske stort omfang av varehandel over landegrensene uten noen fysisk tilstedeværelse i de landene man sender til. Dette regelverket og rammene for det er derfor til vurdering også i Norge.

Jeg viser ellers til at den 25. november 2002 tar Tollvesenet i bruk et nytt kunderegister. Registeret baserer seg på Enhetsregisteret og Folkeregisteret og vil medføre at virksomheter må benytte organisasjonsnummer, eventuelt bedriftsnummer, og at privatpersoner må benytte fødselsnummer ved fortolling av varer. Tidligere ble fortollingene i større grad basert på løpende kundenummer. Det nye systemet vil medføre at det blir enklere for avgiftsmyndighetene å kontrollere omfanget av importen for den enkelte virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 95

Innlevert 14. november 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 22. november 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det foreligger påbud om bruk av motorsykkelhjelm for fører og passasjerer på snøscooter. Fra brukerne hevdes det at hjelmpåbudet ikke bør innebære krav om bruk av spesialhjelm, siden eksempelvis sykkelhjelm eller alpinhjelm vil kunne ivareta sikkerheten på en tilfredsstillende måte. Brukerne hevder også at spesialhjelmen på grunn av tyngden kan medføre nakkeskade ved kast på hodet, spesielt hos barn.

Vil statsråden se på mulige tillem্পninger av forskriften, ut fra nevnte innvending?»

Svar:

Forskrift om bruk av personlig verneutstyr med motorvogn fastslår at det må brukes godkjent styrthjelm under kjøring med beltemotorsykkel og i slede til beltemotorsykkel.

Hjelmpåbudet fikk virkning 1. juli i år, etter at endringene hadde vært på høring til berørte organisasjoner mv. Det forhold som tas opp i spørsmålet fra representant Ballo ble ikke kommentert av høringsinstansene den gang, men både Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratet har senere fått henvendelser som gjelder barn i slede til beltemotorsykkel.

På bakgrunn av de henvendelser som er kommet, ser jeg det som naturlig at behovet for endringer i regelverket vurderes. I den forbindelse vil vi kunne få belyst spørsmål om spesiell risiko for nakkeslengskader og krav til hjelmtypen. Et forslag til endringer må sendes på vanlig høring, og eventuelle endringer vil derfor først kunne gjelde fra neste sesong.

SPØRSMÅL NR. 96

Innlevert 15. november 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 22. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Norsk redningstjeneste utføres i dag av ulike aktører, både offentlige, private og humanitære organisasjoner. Hver for seg har de høy kvalitet på sine tjenester, som utføres over hele landet. Kvalitetsopplæringen skjer på flere måter og på forskjellige steder.

Har justisministeren noen tanker om det hadde vært mulig å samordne opplæringen til alle disse redningsaktørene på en ny og bedre måte?»

Svar:

Justisdepartementet er ansvarlig for samordning av norsk redningstjeneste. Jeg er svært opptatt av at Norge har en godt fungerende redningstjeneste. Opplæring er en av forutsetningene for å få dette til.

Det er en stor utfordring å få til god samordning. Enkelte fagområder er det viktig å holde adskilt, ikke som et mål i seg selv, men for å sikre spesialisering der hvor det som trengs. På andre områder kan det imidlertid være mye å hente, og man kan motvirke dobbeltarbeid og i stedet oppnå synergier og hente ut gevinst. Jeg vil se nærmere på mulighetene for å samordne opplæringen på redningstjenesteområdet der hvor det er fordeler å hente.

Det finnes allerede i dag fora for samarbeid bl.a. om opplæring: De frivillige organisasjonene i redningstjenesten møtes bl.a. i Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF). Og de to hovedredningssentralene (HRS) legger vekt på å bidra til kvalitetsforbedringer ved å bidra med erfaringsoverføring til, fra og mellom de lokale redningssentralene (LRS) når HRS rutinemessig besøker disse. Erfaringsoverføring inngår således som et viktig element i opplæringen og samordningen av denne.

De lokale redningssentralene (LRS) gjennomfører på sin side redningsøvelser. Redningsledelsen ved LRS består i tråd med organisasjonsplanen for redningstjenesten av politimesteren (eller hans stedfortreder) som formann samt representanter for Brannvesenet, Helsevesenet, Losvesenet, Havnevesenet, Forsvaret, teleleverandørsiden og Lufttrafikktenes

ten. Dette betyr at det er et bredt spekter av virksomheter som deltar i slike øvelser og derved får videreutviklet sine ferdigheter sammen. Også de frivillige organisasjonene i redningstjenesten deltar i disse øvelsene.

Jeg vil videre nevne at allerede i dag gjennomfører flere lokale brannvesen rundt om i landet lokale opplærings- og øvelsesaktiviteter ved alle de tre sivilforsvarsskolene. Videre er det et visst samarbeid mellom Norges brannskole, Sivilforsvarets skole Starum og Gjøvik brannvesen om flere typer av kurs. Kursene gjennomføres ved skolen på Starum. Ett av kursene er Samvirke på skadested, som tar for seg det operative samarbeidet mellom brann, politi, helse og de frivillige redningsorganisasjonene på et skadested. Dette kurset holdes også ved Sivilforsvarets skole i Trondheim.

Jeg viser til vedtak II i Innst. S. nr. 9 (2002-2003). Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en vurdering av den totale skolesituasjonen for sivilt beredskap. Skolesituasjonen er ett av flere spørsmål som det er naturlig å se i sammenheng med Regjeringens arbeid med å etablere et nytt direktorat for beredskap og samfunnsikkerhet under Justisdepartementet bestående av deler av Direktoratet for brann- og elsikkerhet og Direktoratet for sivilt beredskap (ref. St.meld. nr. 17 (2001-2002)). En slik sammenslåing gir gode muligheter for å se brannvesenets og Sivilforsvarets skolevirksomhet i en større sammenheng. Jeg vil så snart som mulig ta initiativ til en vurdering av den totale skolesituasjonen for sivilt beredskap. Jeg vil se denne vurderingen i sammenheng med komiteens ønske om en styrking av utdanningen av personellet i brannvesenet, da særlig deltidsmannskapene. Vi er helt avhengige av at de mannskaper som har ansvaret for å håndtere ulykker i det daglige også er godt rustet til å håndtere store og sammensatte situasjoner. En styrket utdanning av personell i brannvesenet kan gi en betydelig beredskapsmessig verdi, og de eksisterende skoler i Sivilforsvaret kan avlaste brannskolen på Tjeldsund i så måte. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med et overslag over kostnader i forbindelse med en styrket utdanning på dette feltet i samme vurdering som gjennomgangen av skolesituasjonen for sivilt beredskap.

Det framgår av Innst. S. nr. 9 (2002-2003) at komiteene ser det som "ønskelig at tidligere forsvarsanlegg der det er hensiktsmessig og kostnadsbesparende, kan utnyttes av politiet og det sivile beredskap. Komiteene viser her til merknadene til flertallet i justiskomiteen i Innst. S. nr. 259 (2001-2002) for Justisdepartementets leie og bruk av Luftforsvarets tidligere skolesenter i Stavern".

Jeg viser i denne sammenheng til mitt brev til justiskomiteen 29. mai 2002 vedrørende Dokument nr. 8:111 (2001-2002): "Forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, André Kvakkestad, Per Ove Width og Per Erik Monsen om flytting av Politihøgskolen i Oslo og dens aktiviteter i Kongsvinger og Nord-Odal til tidligere Luftforsvarets skolesenter i Stavern." Som en oppfølging av både Innst. S. nr. 9 (2002-2003) og Innst. S. nr. 259 (2001-2002) er det nå etablert et eget prosjekt forankret i Justisdepartementet, med arbeidsgrupper i Politidirektoratet og Direktoratet for sivilt beredskap, som skal vurdere hvilke aktiviteter som er hensiktsmessig og kostnadsbesparende å flytte/etablere i Stavern. I disse vurderingene vil det bli lagt vekt på en langsiktig, optimal utnyttelse av kapasiteten ved senteret i Stavern. Det vil være et mål å oppnå synergier gjennom å samle kompetanse- og opplæringsaktivitet og administrativ virksomhet i Stavern.

SPØRSMÅL NR. 97

Innlevert 15. november 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 26. november 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«I 2000 ble en nordmann involvert i en bilulykke i Oman. Han ble arrestert, fratatt passet og utsatt for utpressing fra familien til en omansk statsborger som ble skadet under ulykken. Dette medførte at mannen i dag har alvorlige økonomiske problemer. Han mener at han med bedre hjelp fra utenriktjenesten ikke ville vært i denne situasjonen.

Hva ble gjort i den aktuelle situasjonen fra utenriktjenestens side, bl.a. når det gjaldt å bistå i forhold til den økonomiske utpressingen av mannen?»

BEGRUNNELSE:

Julen 2000 var en norsk statsborger på feriereise i Oman. På en biltur i Muscat ble vedkommende som kjørte bilen, involvert i en bilulykke. Passasjerer, en omansk statsborger, ble hardt skadet. Han ble samtidig beskyldt for å ha kjørt bilen i påvirket tilstand. Den norske statsborgeren ble først ikke trodd da han sa at det var han som kjørte. Videre ble den norske statsborgeren fengslet og beskyldt for å lyve om hvem som kjørte. Etter to dager i arrest fikk nordmannen hjelp av en venn til å komme seg ut av fengselet, og føre bevis for at det var han som satt i førersetet.

Generalkonsul i Oman, Anwar Sultan, hevdet i ettertid at det var han som fikk nordmannen ut av fengselet, men nordmannen hevdet at konsulen ikke kjente til den fengslede nordmannen på dette tidspunktet.

Bilen som ble kjørt var ikke fullt ut forsikret. Nordmannen ble enig med familien som eide bilen om å betale 145 000 NOK for skadene. Etter en uke ville familien imidlertid ha ytterligere 600 000 kr. Det oppstod uenighet om dette kravet, og nordmannen mente seg utsatt for utpressing. Han ble fratatt passet og var uten penger. Han hadde kontakt med Utenriksdepartementet, generalkonsulen i Oman og den norske ambassaden i Saudi-Arabia men fikk slik det ble framstilt, ingen praktisk eller annen hjelp før chargé d'affaires Vidar Udjus kom til Muscat. Nordmannen oppfattet at Udjus fikk beskjed om at det må foreligge et "no claim letter" fra familien til den skadede etter bilulykken, eller et brev fra norske myndigheter hvor de skrev at norske myndigheter ikke godtok at nordmannen ble nektet utreise. Det er uklart om det ble gjort noe fra Utenriksdepartementets side etter dette, men i senere korrespondanse fikk nordmannen oppgitt at Utenriksdepartementet mener å ha gitt bistand "godt utover det som kan forventes". Nordmannen oppfattet imidlertid at han i liten grad ble gitt noen hjelp, og er i en økonomisk sett kritisk situasjon etter å ha måttet gi etter for et økonomisk krav opp mot 800 000 kr. Dersom hans versjon av saken i hovedsak medfører riktighet, er det grunn til å spørre hva man egentlig kan forvente av bistand fra utenriktjenesten dersom man utsettes for ulykker og kriminalitet i utlandet.

Svar:

Norsk utenriktjeneste yter hver dag omfattende bistand til nordmenn i utlandet. Dette er en prioritert oppgave for utenriksstasjonene og for departementet.

I denne saken ble ambassaden i Riyadh, som dekker Oman gjennom sideakkreditering fra Saudi-Arabia, først etter en drøy uke gjort oppmerksom på den inntrufne ulykken, som fant sted i romjulen 2000. I tiden som fulgte hadde ambassaden løpende telefonisk kontakt med alle involverte parter. Da nordmannen en tid senere gav uttrykk for at han følte seg truet, reiste chargé d'affaires Vidar Udjus ved ambassaden umiddelbart til hovedstaden Muscat for å bistå. Udjus drøftet saken med Omans utenriksministerium, politiet, forsikringsselskap, den norske generalkonsulen og nordmannens advokat.

Det er selvsagt lover og bestemmelser i det land hvor en ulykke inntreffer som legges til grunn for behandling av en slik sak. Etter omansk rett må den ansvarlige for en personskade betale skadeserstatning til den skadedes familie. I samsvar med gjeldende lovgivning og praksis ble da nordmannens pass beslaglagt i påvente av et oppgjør. Da ambassaden tok dette opp med omanske myndigheter, ble det opplyst at passet ville bli utlevert så fort det enten ble stilt garanti for beløpet eller omanerens familie utferdiget en erklæring der den frafalt ethvert erstatningskrav i saken. Det ble fra utenriksministeriet opplyst at en formell protest fra norske myndigheter i sakens anledning ikke ville bidra til en løsning, da man her fulgte gjeldende omansk rett. Da mannen senere fremsatte krav om at norsk utenriktjeneste skulle stille garanti for beløpet, ble dette

avvist av departementet under henvisning til at det ikke finnes hjemmel for offentlig dekning av denne type privatrettslige krav. Nordmannen ble av ambassaden rådet til å la sin advokat vurdere mulighetene for en minnelig ordning med omanerens familie om størrelsen på skadeserstatningen.

Etter det departementet forstår ble dette rådet ikke fulgt. Han tok ikke videre kontakt med ambassaden, men valgte isteden å reise tilbake til Norge i slutten av februar 2001 etter å ha betalt hele den avkrevde erstatningssummen.

SPØRSMÅL NR. 98

Innlevert 15. november 2002 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 25. november 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Personer som får oppholdstillatelse her i landet etter spesialistbestemmelsen får også anledning til familiegjenforening etter dagens lov.

Hva skjer med familiens øvrige medlemmer dersom den personen som opprinnelig fikk arbeidstillatelse faller fra, f.eks. på grunn av dødsfall; vil de da kunne fortsette å bo her i landet, eller vil grunnlaget for deres oppholdstillatelse være borte?»

Svar:

Det er muligheten for å utøve et familieliv og beskyttelsen av retten til dette som er årsaken til at nærmeste familiemedlemmer til en som har arbeidstillatelse i medhold av spesialistbestemmelsen kan innvilges familiegjenforening.

Hvis personen som er blitt innvilget arbeidstillatelse i medhold av spesialistbestemmelsen dør, eller ikke lenger oppholder seg i riket, vil ikke Norge nødvendigvis være det landet de resterende familiemedlemmene har størst familietilhørighet til. I slike tilfeller vil det for familiemedlemmene være nærmest å utøve familielivet i hjemlandet. Utgangspunktet vil derfor være at grunnlaget for familiemedlemmenes oppholdstillatelse er bortfalt.

Fyller familiemedlemmene vilkårene for selvstendig oppholdstillatelse, vil de imidlertid kunne fortsette å bo i landet, selv om den de er gjenforent med ikke lenger lever. En aktuell bestemmelse i denne sammenheng er utlendingsloven § 8 annet ledd om "sterke menneskelig hensyn". I tilfeller hvor vilkårene for familiegjenforening ikke lenger er tilstede, vil Utlendingsdirektoratet alltid foreta en konkret vurdering av om vilkårene etter utlendingsloven § 8 annet ledd er oppfylt. Selv om familiemedlemmene har oppholdt seg i Norge i kun kort tid, vil det være korrekt av utlendingsmyndighetene å foreta en slik konkret vurdering.

SPØRSMÅL NR. 99

Innlevert 15. november 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 25. november 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det har vært antydning fra myndighetenes side at man skal opprette trafikksentraler i Nord-Norge for å

forebygge havari langs kysten. Dette kommer fram samtidig med at trafikksentralene i Sør-Norge får redusert bemanning.

Hvilke planer foreligger for sentralene i sør, og vil en etablering av sentraler i nord medføre en svekkelse av andre sentraler eller kan man forvente en samlet økning av innsatsen vedrørende trafikksentralene?»

Svar:

Jeg er opptatt av å ivareta en forsvarlig sikkerhet ved våre trafikksentraler.

Ved trafikksentralene utføres både trafikkledelse som finansieres gjennom sikkerhetsgebyr for den aktuelle trafikksentral, og losformidling som finansieres gjennom losgebyrene.

Som et ledd i effektivisering og kostnadsreduksjon for lostjenesten tar man sikte på tidlig i 2003 å utføre losformidlingen fra tre steder: Lødingen, Kvitsøy og Horten. I praksis betyr dette at losformidlingen som i dag utføres fra Kristiansund og Fedje skal overføres til Kvitsøy, og at losformidlingen i Kristiansund og Grenland skal overføres til Horten. Arbeidsoppgaver knyttet til losformidlingen ved trafikksentralene på Fedje og i Grenland overføres dermed til andre steder.

I Nord-Norge er losformidlingen i dag lagt til Lødingen som har ansvar for losformidling for Kystverkets fjerde og femte distrikt, dvs. fylkene Nordland, Troms og Finnmark. Dette fungerer meget bra, og viser at teknologien muliggjør at losformidlerne ikke nødvendigvis må være lokalisert til det stedet losingen skal foregå.

Jeg legger til grunn at omleggingen av losformidlingen ikke skal medføre et redusert sikkerhetsnivå ved trafikksentralene. Trafikkovervåkingen ivaretas av de ansatte ved trafikksentralene. Disse er åpne 24 timer i døgnet, og det er minst én trafikkleder tilstede. Dette vil ikke bli endret. På de trafikksentraler hvor losformidlingen nå blir flyttet til en annen enhet, vil Kystverket organisere en reserveløsning i forhold til trafikksentralen. Dermed vil det alltid være minst to personer tilstede ved trafikksentralene. Inntil man har forsvarlige reserveløsninger for ivaretagelse av trafikkledelsen, vil det ikke være aktuelt å endre bemanningen på trafikksentralene.

Når det gjelder etablering av en trafikksentral for Nord-Norge, er denne saken fortsatt på utredningsstadiet. Det er imidlertid klart at en eventuelle etablering av denne sentralen ikke skal ha innvirkning på sikkerhetsnivået ved de øvrige trafikksentralene.

SPØRSMÅL NR. 100

Innlevert 15. november 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 26. november 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vil statsråden avstå frå å fremja forslag til endringar i forskrifta om kommunal betaling for ferdigbehandla pasientar?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til spørsmål nr. 26 i Stortingets spørjetime 6. november d.å. der kommunalministeren stilte seg uforståande til signal om endringar i oppgåvefordelinga mellom spesialisthelsetenesta og kommunane når det gjeld utskriving av pasientar frå sjukehus. I ettertid er eg gjort kjent med høringsutkast frå sosialministeren. Dette inneheld både endring i ordbruk frå "ferdigbehandla" til "utskrivingsklar", og også forslag til halvert varslingsstid ved utskriving og auke i døgerpris. KS har klare og velgrunna motførestellingar til forslaga. Eg oppmodar statsråden til å ta KS sine synspunkt til fylgje, eventuelt ved å ta initiativ til ein dialog om kompensasjon til kommunane i dei tilfelle det er ynskjeleg med oppfylgjande behandling i kommunehelsetenesta.

Svar:

Forslag om endring av forskrift om kommunal betaling for ferdigbehandlede pasienter ble sendt på alminnelig høring 24. juni 2002 med høringsfrist 10. september 2002. Endringen av forskriften er til sluttbehandling i departementet nå. Det er kommet inn 106 uttalelser, hvorav 65 fra kommunene.

På bakgrunn av høringsuttalelsene kommer jeg til å foreta enkelte justeringer i forhold til høringsfor-slaget. Av hensyn til innsigelsene mot en varselfrist på syv dager fra Kommunenes Sentralforbund, kommunene og enkelte andre høringsinstanser, imøtekommes dette ved at varselfristen settes til ti dager. Det vil også bli tatt inn en bestemmelse om at kommunen skal gjøres kjent med sykehusets vurdering av når en pasient er utskrivningsklar. Dette er noe som flere kommuner har etterspurt, og vil gjøre det enklere for kommunene å legge til rette for et godt tilbud for den enkelte pasient.

Endringen i ordbruken fra "ferdigbehandlet" til "utskrivningsklar" innebærer ingen realitetsendring, men uttrykket gir en mer dekkende beskrivelse av situasjonen for pasienten. Døgnprisen i forskriften ble sist fastsatt 1. januar 1999. Økningen i den kommunale betalingen tilsvarer om lag kostnadsveksten i perioden 1999-2003.

Jeg er enig med Kommunenes Sentralforbund i at et godt samspill mellom forvaltningsnivåene er nøkkelens til et godt tilbud til pasienten. Det er da viktig at forskriften balanserer de ulike interessene fra sykehussiden og kommunene på en god måte. Jeg mener at endringene i forskriften nå vil ivareta dette. For øvrig står kommunene og sykehusene fritt til selv å inngå avtaler. Forskriften kommer bare til anvendelse der de ikke blir enige om en slik avtale.

I høringsnotatet ble det tatt sikte på iverksetting av forskriftsendringene 1. oktober 2002. Iverksettingen vil nå skje 1. januar 2003.

Dokument nr. 15:6

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 101

Innlevert 15. november 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 26. november 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Eg viser til oppslag i VG 15. november d.å. der Stortingets visepresident underleg nok finn det naudsynt å påtala at stortingsrepresentantar har teke kontakt med UDI eller UNE i einskildsaker som er til handsaming.

Er statsråden tilfreds med dei høve ho i dag har til dialog med UDI, eller vil ho ta initiativ til å endra lova slik at ho kan svara Stortinget om alle relevante opplysningar er vurderte i aktuelle einskildsaker?»

GRUNNGJEVING:

Eg deler i utgangspunktet visepresidenten sitt syn på at ein stortingsrepresentant skal forhalde seg til det politiske systemet. No er situasjonen den at fleire representantar ved å venda seg til statsråden på ordinært vis har opplevd å få til svar at ho i samsvar med utlendingslova ikkje kan gripa inn i einskildsaker. Det er einskildsakene som gir praktiseringa av lova eit andlet. Det kan såleis i dag synast å vera manglande høve for Stortinget til å bli kjent med korleis den praksis dei sjølv har lagt til grunn i lova, eigentleg vert fylgt opp.

Svar:

Som stortingsrepresentant Meltveit Kleppa påpeker, har som følge av de endringene i utlendingsloven som trådte i kraft 1. januar 2001 verken jeg eller departementet adgang til å instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelse av enkeltsaker som behandles etter utlendingsloven. Unntak gjelder for saker som berører rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn.

Kommunal- og regionaldepartementet har i brev til Utlendingsdirektoratet datert 24. juni d.å. pekt på at det har vist seg et behov for departementet om å bli orientert om enkelte kontroversielle saker umiddelbart etter at vedtak er fattet. Dette kan typisk gjelde saker av stor politisk eller økonomisk betydning eller saker som kan være støtende for den alminnelige rettsoppfatningen, f.eks. tilfeller der det gis oppholdstillatelse til personer som har begått alvorlige kriminelle handlinger. I slike saker er det sannsynlig at det blir krevd en uttalelse eller forklaring fra politisk hold, og det er derfor viktig med kunnskap om saken tidligst mulig.

Departementet vil ikke kunne instruere i eller gjøre om den konkrete saken, og direktoratet beholder sin uavhengighet og sitt ansvar for saken. Det er imidlertid for departementet viktig på et tidligst mulig tidspunkt å få anledning til å gjøre seg opp en mening om saken samt raskt å ha mulighet til å sette i verk arbeid med eventuelle forskriftsendringer, herunder be om at saker legges i bero inntil forskriftsendringer har trådt i kraft.

Med utgangspunkt i de erfaringer som er gjort i løpet av de siste par årene, ser jeg at det er enkelte forhold knyttet til dagens lovverk og den politiske utøvelsen av styring, både når det gjelder generell regelverksutvikling og særlig knyttet til departementets instruksjonsområde, som krever nærmere avklaring og mulige lovendringer. Jeg regner med å komme tilbake til dette overfor Stortinget i løpet av 2003.

SPØRSMÅL NR. 102

Innlevert 18. november 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 25. november 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«I Innst. O. nr. 77 (2001-2002) ble det vedtatt at Regjeringen skulle legge fram for Stortinget forslag som sikrer brukervedvirkning i Aetat.

Hvor står arbeidet med saken?»

Svar:

Stortinget vedtok 20. juni 2002 en anmodning til Regjeringen om å legge fram forslag som sikrer brukervedvirkning i Aetat, jf. Innst. O. nr. 77. Spørsmålet fra stortingsrepresentant Karin Andersen er hvor arbeidet med denne saken nå står.

Jeg vil først gi uttrykk for at jeg deler de synspunkter som komiteen kommer med i Innst. O. nr. 77 om behovet for brukervedvirkning i Aetat.

Forslag som sikrer brukervedvirkning i Aetat vil bli fremmet i en odelstingsproposisjon om revisjon av sysselsettingsloven i 2003. Det arbeides nå med et høringsnotat vedrørende lovforslaget.

Jeg minner om at sysselsettingsloven allerede har en bestemmelse om at Aetat skal ha et råd i forbindelse med gjennomføringen av arbeidsmarkedspolitikken, der representanter fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene er sentrale medlemmer. Rådet skal bl.a. sikre god dialog mellom partene i arbeidslivet og Aetat.

Jeg vil for øvrig nevne at brukervedvirkning i utformingen av tjenestetilbudet til Aetat søkes ivarett på ulike måter. Blant annet deltar paraplyorganisasjoner for funksjonshemmede i referansegrupper for ulike prosjekter og i høringer. Aetat etablerte i 2001 et nasjonalt brukerforum, med representanter fra flere av de store brukerorganisasjonene. Målet er å styrke kommunikasjonen og å trekke brukerorganisasjonene bedre inn i arbeidet med planlegging, utvikling og evaluering av tjenestetilbudet til Aetat.

Brukermedvirkning, i betydningen brukernes innflytelse på sin egen sak, er et grunnfestet prinsipp i Aetat og har en sentral plass i metodebeskrivelser, styringsdokumenter, kvalitetssikringssystemet og opplæring av de ansatte.

SPØRSMÅL NR. 103

Innlevert 18. november 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 27. november 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Rikstrygdeverket har avslått søknad om hjelpemidler og tilpassing av arbeidsplass til en rullestolbruker. Folketrygdlovens avslaget begrunnes i at vedkommende er lærer i en privatskole og derfor faller inn under privatskoleloven og ikke arbeidsmiljøloven (AML). Dette er åpenbar forskjellsbehandling av arbeidstakere, og strider mot intensjonen om et mer inkluderende arbeidsliv.

Hva vil statsråden gjøre for å rette opp den utilsiktede og uakseptable forskjellsbehandlingen av funksjonshemmede?»

Svar:

Denne saken gjelder en bruker som er rullestolbruker, og som er ansatt som lærer ved en privateid kunstskole. Brukeren ble ansatt etter at vedkommende ble funksjonshemmet. Brukeren har søkt trygdeetaten om tilrettelegging på arbeidsplass i form av sjaktheis, omgivelseskontroll, handikaptoalett og utvidelse av dører.

Skolen er privat og holder til i en gammel, treetasjes møllebygning som ikke er tilrettelagt i forhold til funksjonshemmede. Skolen leier bygningen av en privat utleier. Bygningen er ikke fredet, men eksteriørmessige endringer må godkjennes av fylkeskonservatoren.

Saken har vært utredet av ergoterapeut i brukeren sin arbeidskommune og av hjelpemiddelsentralen.

I henhold til *arbeidsmiljøloven* § 13 nr. 2 skal arbeidsgiver "så langt det er mulig" iverksette nødvendige tiltak for at en arbeidstaker som er blitt hemmet

i sitt yrke som følge av ulykke, sykdom, slitasje eller lignende skal kunne få eller beholde et høvelig arbeid. Bestemmelsen understreker arbeidsgivers ansvar for å finansiere, gjennomføre og organisere slike tiltak. Bestemmelsen i § 13 nr. 1 om arbeidsgivers plikt til å sørge for at atkomstveier, sanitæranlegg, tekniske innretninger og utstyr mv. skal være utformet og innrettet på en slik måte at yrkeshemmede kan arbeide i virksomheten understreker ytterligere arbeidsgivers ansvar. Arbeidsmiljølovens bestemmelse om dette gjelder uavhengig av om vedkommende er ansatt ved en privat eller offentlig skole.

Det er i Rikstrygdeverkets retningslinjer foretatt en grenseoppgang mellom arbeidsgiver og folketrygdens plikter. Det kan av folketrygden ikke ytes stønad til endring av atkomstvei som f.eks. installasjon av rullestolrampe, heis mv. Likeledes faller ombygging av arbeidslokaler som f.eks. fjerning av terskler, utvidelse av døråpninger, ombygging av toalett mv. utenfor folketrygdens ansvar.

Folketrygden vil likevel kunne dekke utgifter til endring av atkomstvei, ombygging av lokaler og anskaffelse av utstyr dersom utgiftene er nødvendige for at:

- en arbeidstaker skal kunne begynne i et arbeidsforhold eller
- utgiftene påløper i løpet av de første seks månedene etter ansettelsen, eller
- det må opprettes en ny arbeidsplass i bedriften for en tidligere ansatt, eller
- dersom funksjonshemmingen er så omfattende at det er adgang til oppsigelse etter lov om arbeidervern og arbeidsmiljø m.m.

I henhold til *privatskoleloven* § 5 har skoleeier et ansvar for tilrettelegging av bygget. Privatskoleloven § 5 sier at skoleanlegg og inventar så langt det er råd skal være tilpasset funksjonshemmede sine behov. Dette er en plikt som tilsvarende den som gjelder ved offentlige skoler.

Etter *folketrygdloven* § 10-5 ytes det stønad til tiltak som er nødvendige for at en funksjonshemmet skal bli i stand til å skaffe seg eller beholde høvelig arbeid. Slik stønad kan ytes i form av hjelpemidler, ombygging av maskiner og tilrettelegging av fysisk miljø på arbeidsplassen. Ifølge folketrygdloven § 10- 15 faller imidlertid retten til ytelser etter dette kapitlet bort i den utstrekning ytelsene kommer inn under ansvarsområdet i annen lovgivning.

Brukeren fikk avslag på søknaden, og saken ble anket inn for Rikstrygdeverket som opprettholdt avslaget. Rikstrygdeverket avsto anken med henvisning til at selv om inngangsvilkårene i folketrygdloven er oppfylt kan ikke folketrygden gi stønad til denne type tilrettelegging så lenge skolen ikke har oppfylt sine forpliktelser ved å tilrettelegge for at funksjonshemmede elever kan tas opp. Den ble gjort oppmerksom på at trygdeetaten eventuelt kan tilrettelegge i arealer som elevene ikke skal ha tilgang til når skolen har foretatt sin del av tilretteleggingen. Etter Rikstrygdeverkets oppfatning er den aktuelle tilretteleggingen skoleeiers ansvar etter privatskoleloven § 5.

Folketrygden har normalt ikke ansvar for å tilrettelegge arbeidsbygg slik at de er tilgjengelige for funksjonshemmede. Fast forvaltningspraksis er likevel at når annen lovgivning ikke stiller krav om slik tilrettelegging, finansierer folketrygden tilgjengeligheten i arbeidsbygg for at en arbeidssøker kan komme inn i et arbeidsforhold eller dersom en arbeidstaker er i ferd med å falle ut av et arbeidsforhold. I denne saken anser Rikstrygdeverket ikke tilretteleggingen av bygget å være folketrygdens ansvar siden det påhviler et generelt krav til utdanningsinstitusjoner å være tilrettelagt for funksjonshemmede etter annen lovgivning.

Rikstrygdeverket har i mange fora blitt gjort oppmerksom på at funksjonshemmede studenter føler seg diskriminert og må velge utdanningsinstitusjon ut fra om skolen er tilrettelagt og ikke ut fra egne evner og ønsker.

Som det står ovenfor utgjør det ikke noen forskjell for brukeren om vedkommende er ansatt ved en privat eller offentlig skole. Alle skoler har lik plikt til å tilrettelegge for funksjonshemmede elever. Tilsvarende gjelder arbeidsmiljøloven for arbeidstakere uavhengig av hva slags skoletype vedkommende er ansatt ved. Rikstrygdeverket har i den aktuelle saken lagt til grunn at det etter folketrygdloven ikke kan dekkes utgifter som kommer inn under ansvarslovgivningen i annen lovgivning.

Saken er anket inn for trygderetten, og ble oversendt dit den 3. september 2002. Jeg avventer trygderettens kjennelse, og vil vurdere behovet for å klargjøre lovens bestemmelser etter at kjennelsen er truffet.

SPØRSMÅL NR. 104

Innlevert 18. november 2002 av stortingsrepresentant Magne Aarøen

Besvart 25. november 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ifølgje NRK Sogn og Fjordane 18. november 2002 uttrykkjer vegsjef Lars Lefdal skepsis til organiseringa av dei nye regionvegkontora. For Vestlandet sitt vedkomande vart regionkontoret lagt til Leikanger. Vegsjef Lefdal hevdar at trass i dette, vil det ikkje skje noko overføring av kompetanse frå dagens vegkontor i Stavanger og Bergen til det nye regionvegkontoret. Noko som vil føre til ein tungvint administrasjon.

Er dette i samsvar med Regjeringa sine føresetnader for dei regionale vegkontora?»

Svar:

Grunnlaget for den omstillinga som no blir gjennomført i Statens vegvesen er Regjeringa sitt arbeid med fornying av offentleg sektor. Målsetjinga er å overføre ressursar frå administrasjon til tenesteyting og effektivisere den samla ressursbruken. Omsynet til næringsliv, transportbrukarar og trafikantar har òg gjort det ønskjeleg å endre organiseringa av Statens vegvesen.

Regjeringa legg til grunn at organiseringa av Statens vegvesen skal gi styrking av distriktsprofilen gjennom dei 30 distriktsvegkontora som blir etablert. Stortinget har tidlegare slutta seg til Regjeringa sitt forslag om at ei ny organisering av Statens vegvesen skal innebere ei desentralisering gjennom delegering av oppgåver ut frå Vegdirektoratet, og vidare bygge på eksisterande kompetansemiljø innafor etaten. Det er føresett at den lokale medverknaden skal bli tatt vare på og på viktige område styrkt av omorganiseringa. Det er samstundes lagt til grunn at det er viktig å sjå større geografiske område under eitt, noko som gir moglegheit for samordning innafor nasjonale transportkorridorar og utvikling av mest mogleg einskapleg vegstandard.

Eit fleirtal i Stortinget har i si handsaming av omorganiseringa understreka eit mål om å desentralisere 400-800 årsverk slik at den totale fordelinga mellom nivåa blir slik Regjeringa har lagt til grunn med om lag 7-8 pst. av bemanninga knytt til Vegdirektoratet, 20-25 pst. knytt til regionkontora og landsdekkjande einingar og 65-70 pst. knytt til distrikta.

Regionvegkontora skal ivareta heilskapsvurderingar i regional samanheng der dagens vegkontor blir for små. Til dømes skal strategisk planlegging vere ei viktig oppgåve for regionvegkontoret. Mykje av grunnlaget for samordninga innan regionen vil knyte seg til oppgåver innan høgtrafikkvegar, stamvegar, kollektivtrafikk osv. Dei faglege oppgåvene knytt til slike område vil i sterk grad måtte utførast av personell som er lokalisert der utfordringane er. Dette for å ha tilstrekkeleg kjennskap til problema og nærleik til lokale samarbeidspartar.

Regionvegkontora skal ivareta oppgåver som m.a. overordna leiing og samordning av verksemda, ressurskoordinering og eit overordna byggherreansvar. Dette er oppgåver som krev strategisk kunnskap og samstundes bygger på utstrekt samarbeid med distrikta og den lokalkunnskapen desse har opparbeidd. Alle regionane skal ha knytt tung, strategisk kompetanse til regionvegkontoret.

Og når det gjeld samordninga av regionen sine faglege ressursar blir det lagt til rette for klar styring og koordinering frå regionvegkontoret. Ressursane vil òg her i stor grad vere lokalisert der oppgåvene skal utførast med unntak av spesialist- og servicefunksjonar, som det vil vere effektivt å samle på ein stad.

Statens vegvesen er inne i ei omorganisering der det totalt i ein 3-årsperiode skal gjennomførast ei nedbemanning på om lag 20 pst. innan forvaltingsorganisasjonen. Produksjon skal skiljast ut som eige selskap. Det er på denne bakgrunn behov for å bygge opp meir kapasitet både i absolutte og relative tal innan m.a. byggherre, og også innanfor ein del forvaltningsoppgåver som produksjon i dag utførar. Desse funksjonane er i stor grad retta mot Vegvesenet sin utførande organisasjon, dvs. at personane fysisk må plasserast der budsjettmidlane blir tildelte.

I arbeidet med innplasseringa av dei tilsette som no går for seg, er det vanskeleg å få til ei flytting av medarbeidarar på kort sikt. Dette inneber at Vegvesenet legg opp til ordningar med pendling og fjernarbeid der dette er føremålstenleg for etaten og for den enkelte. Det vil vere heilt avgjerande for å kunne halde på den kompetansen etaten i dag har. Over tid vil dette endre seg når det skal nyrekrutterast til stillingar som er tillagt regionvegkontoret.

Regionane har no innplassert dei fleste av dagens tilsette og vil i løpet av omstillingsperioden utvikle vidare bemanningsplanar for 2006 og åra framover. For ein del stillingar er det føresett at vedkommande skal ha kontor plass på regionvegkontoret. Det er ønskjeleg å få folk på regionkontoret med røynsle frå heile regionen.

Regionvegkontoret i Leikanger vil ivareta si samordningsrolle i tråd med prinsippa for omorganiseringa. Føresetnaden om ei nedbemanning på 20 pst.

i Statens vegvesen vil òg kunne få konsekvensar for bemanninga i Leikanger. Noverande innplasseringsplanar viser likevel at konsekvensane er atskilleg større for Stavanger og Bergen enn for Leikanger. Ser vi på summen for Sogn og Fjordane fylke, er utviklinga om lag identisk med det som er dagens situasjon.

Sett i forhold til den innplasseringa som skjer pr. 1. januar 2003, vil utviklinga generelt, etter det vi ser no, gå i retning av ein gradvis auke i gruppa tilsette på regionvegkontora. Eg er særleg opptatt av at regionfunksjonane som hovudprinsipp ikkje blir utøvd parallelt ved fleire kontor, men samlast for å medverke til ønskt effektivisering.

Regjeringa legg til grunn at Statens vegvesen gjennom denne omstillinga utviklar ei moderne og desentralisert forvalting. Eg kjem til å følgje utviklinga nøye og vil innhente informasjon jamleg frå etaten for å sikre at dei rammer og prinsipp som er lagt til grunn for omstillinga blir ivaretekne. Dette gjeld òg målet om å utvikle slagkraftige og effektive regionvegkontor i tråd med departementet sitt lokaliseringsvedtak av 5. februar 2002.

SPØRSMÅL NR. 105

Innlevert 19. november 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 25. november 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Det norske seismikkselskapet TGS-NOPEC har inngått kontrakter med to oljeselskaper som vil kartlegge sjøbunnen utenfor Vest-Sahara. Norge har i FN arbeidet for å gi Vest-Sahara selvbestemmelse, i samsvar med FN's resolusjoner.

Hva synes utenriksministeren om at et norsk selskap tilrettelegger for at oljeselskaper skal kunne ta naturressurser ut av et okkupert område, og kan det være aktuelt å be selskapet om å stanse denne tilretteleggingen?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til ulike artikler om etikk i næringslivet samt spesielt til oppslag i Stavanger Aftenblad fredag 15. november 2002. Dessuten vises det til at eventuelle funn av olje- og gassressurser i området, neppe vil

gjøre arbeidet for å nå målet om et fritt Vest-Sahara enklere. Det vises også til FNs mangeårige arbeid med Vest-Sahara, samt bl.a. flyktningens vanskelige situasjon i området.

Svar:

Det er folkerettslig ingen tvil om at Vest-Sahara fortsatt er å betrakte som et ikke-selvstyrt område. Folkeretten legger begrensninger på okkupasjonsmakten og andres adgang til å utnytte naturressurser i omstridte områder, med mindre utforskningen og utnyttelsen av disse ressursene skjer i det ikke-selvstyrte områdets interesse og med sikte på områdets mulighet til å utøve selvbestemmelsesretten. Inntil den pågående meklingsprosess i regi av FN munner ut i en endelig fastsettelse av Vest-Saharas status, vil norske offentlige myndigheter ikke opptre på en måte som kan tas til inntekt for et bestemt utfall av FNs meklingsprosess eller bli utledet som norsk anerkjennelse av marokkansk suverenitet over Vest-Sahara. Offentlig norsk støtte og medvirkning til marokkansk næringsutvikling mht. Vest-Sahara gjennom bruk av norske selskaper, vil kunne hevdes å ha en slik virkning, særlig der næringsutviklingen er et ledd i en nasjonal marokkansk kommersialiseringsstrategi.

Norske myndigheter vil derfor ikke kunne bistå med eller tilråde norsk næringslivsengasjement som innebærer deltakelse og direkte investeringer i selskaper som etableres i Vest-Sahara, eller driver aktivitet spesifikt rettet mot sokkelen eller i farvannene utenfor. Unntak kan tenkes der slike satsinger inngår i en overordnet multilateral bistands- og utviklingsstrategi til beste for befolkningen i Vest-Sahara, og som ikke får innvirkning på suverenitetskonflikten.

Det er min holdning at norske selskaper bør vise tilbakeholdenhet når det gjelder investeringer i slike folkerettslig omstridte områder, og dette er en holdning som formidles også av vår ambassade i Rabat ved forespørsler. Norske myndigheter har imidlertid ikke noe grunnlag for å nekte norske selskaper å engasjere seg i denne type virksomhet. Jeg vil likevel sørge for at TGS-NOPEC får en generell orientering om norske myndigheters holdning til kommersiell virksomhet knyttet til Vest-Sahara.

SPØRSMÅL NR. 106

Innlevert 19. november 2002 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 27. november 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Regjeringen har initiert storsatsing mot mobbing, der det synes som om det såkalte Olweus-programmet er ett av hovedtiltakene. Statsråd Clemet har uttalt at alle skoler skal tilbys mobbeprogrammer innen utgangen av 2003.

Kan statsråden svare på hva slags mobbeprogrammer dette er, og om det innebærer kostnader for den enkelte skole?»

Svar:

Arbeidet mot mobbing, vold og rasisme er en prioritert oppgave for Regjeringen. Derfor har Regjeringen sammen med Barneombudet, Kommunenes Sentralforbund, Foreldreutvalget for grunnskolen og Utdanningsforbundet undertegnet et manifest hvor alle har forpliktet seg til å medvirke i arbeidet mot mobbing.

Jeg har iverksatt flere tiltak i arbeidet mot mobbing. Ett av disse tiltakene er en forsering av Olweus-gruppens tiltaksprogram mot mobbing og antisosial atferd, slik at alle landets kommuner skal ha fått tilbud om å delta i programmet i løpet av 2003.

I tillegg sprer departementet, gjennom Læringscenteret, informasjon om andre program med dokumentert effekt.

En faggruppe (Nordahlgruppen) som ble oppnevnt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Barne- og familiedepartementet fikk i oppdrag å foreta en forskningsbasert vurdering av de programmer, tiltak og undervisningspakker som har vært i bruk i skolen i forhold til problematferd og utvikling av sosial kompetanse de siste 10-20 år. Faggruppen fant at bare et fåtall av disse hadde hatt effekter av særlig

betydning (KUF og BFD 2000). Ett program ble anbefalt for videre bruk i skolen uten behov for ytterligere evaluering. Dette var:

- Olweus' program mot mobbing (Universitetet i Bergen/Hemilsenteret, grunnskolen)

I tillegg ble ytterligere åtte program anbefalt, men hvor det var behov for evaluering og til dels videreutvikling:

- Dette er mitt valg (Lions Quest, 1.-7. klasse)
- Steg for steg (Nasjonalforeningen for folkehelsen, 1.-7. klasse)
- Skolemegling (Justisdepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet, alle klassetrinn)
- Kreativ problemløsning i skolen/KREPS (Statens utdanningskontor i Hordaland, 8.-10. klasse)
- Mobbing (Senter for atferdsforskning, barnetrinn t.o.m. videregående opplæring)
- Problematferd - er det noe problem? (Senter for atferdsforskning, videregående opplæring)
- Du og jeg og vi to (Kari Lamer, barnehage og småskoletrinn)
- Alternative skoler (vesentlig ungdomstrinnet).

Senere er flere av disse programmene evaluert/ videreutviklet, bl.a. "Dette er mitt valg" (Lions Quest). Evalueringen her viste at lærerne var meget godt fornøyd med opplegget, og det gav gode resultater i form av bl.a. mindre mobbing.

Programmene har noe ulik tilnærming, men er rettet mot å redusere og forebygge problematferd blant barn og unge, som mobbing, utvikle elevenes sosiale kompetanse og gjøre skolen til et trygt og positivt læringsmiljø. Det gjelder å skape et skolemiljø som kjennetegnes av:

- 1) varme, positiv interesse og engasjement fra de voksne,
- 2) klare og faste grenser mot uakseptabel atferd,
- 3) bruk av ikke-fiendtlige, negative konsekvenser (sanksjoner) ved uakseptabel atferd (og positive konsekvenser ved adekvat atferd),
- 4) tydelige, autoritative voksne som også kan fungere som gode rollemodeller.

Det iverksettes tiltak på ulike nivå:

- § *skolenivå* - f.eks. gjennomføring av anonym spørreskjemaundersøkelse blant elevene, utvikling av inspeksjonssystemet, kollegabasert veiledning, etablering av samtalegrupper;
- § *klassenivå* - f.eks. gruppedrøftinger, regelmessige klassemøter, klasseregler mot mobbing, fokus på klasselederrollen;
- § *individnivå* - f.eks. arbeide med elevenes evne til å ta selvstendige verdivalg, evne til problemløsning, selvkontroll, empati, samtaler med mobbere og mobbeofre og deres foreldre, bruk av elevmekling, individuelle tiltaksplaner.

Når det gjelder kostnadene for kommunene/skolene ved innføring av Olweus-programmet, dekker de statlige midlene opplæring og veiledning av instruktørene. Utgifter til materiell, frikjøp/vikar, overnatting og reise for lærere ved deltakelse på kurs dekkes av den enkelte kommune/skole.

Utdanningskontoret i Hedmark har, i samarbeid med Læringscenteret, beregnet følgende kostnadene for innføring av programmet:

Kostnader beregnet for en skole med 380 elever og 50 lærere:

Materiellutgifter; bok, veiledning-shefte og video	kr. 16 550
Data kartleggingsverktøy	kr. 1 000
Nøkkelpersoner på kursing lokalt (frikjøp/vikar) (5t.pr.dag*kr.250*20 dagsverk)	kr. 20 000
Instruktørkurs i Oslo-området (overnatting og reise; kr.2300 pr gang*10)	kr. 23 000
Instruktør på kursing i Oslo-området (frikjøp/vikar) (5t.pr.dag*kr.250*15 dagsverk)	kr. 19 000
<u>Totale kostnader ved innføring av</u>	

Skolene får, ved innbydelsen til å delta i programmet, grundig informasjon om selve programmet og hva som kreves av kommunen/skolen i form av materiell- og personellressurser. Den største utgiften ved innføring av programmet er kompetanseheving av personalet, mens gjennomføringen krever at personalet deltar i pedagogiske samtalegrupper, personalsamlinger og foreldremøter. Dette er imidlertid avgjørende for at lærerne skal kunne forebygge, oppdage og stoppe mobbingen på en god og effektiv måte. Jeg regner derfor med at de fleste skoler finner tid til dette arbeidet innenfor den 39. uke eller 150 timers rammen.

Det er imidlertid opp til den enkelte kommune og skole å ta stilling til om de ønsker å ta i bruk dette spesielle programmet, eller velge et av de andre programmene med dokumentert effekt.

Uavhengig av hva slags program skolene måtte velge, er imidlertid personalet den viktigste ressursen. Skolens ledelse og lærerne må fremstå som tydelige voksne med vilje til å følge opp tiltak for et godt læringsmiljø, og jevnlig ta dette opp med elevene. Hele skolen må ha en felles, langsiktig strategi og nulltoleranse for negativ atferd som mobbing, vold og rasisme.

SPØRSMÅL NR. 107

Innlevert 19. november 2002 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 26. november 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva er utenriksministeren begrunnelse for at ikke andre berørte parter, f.eks. fagbevegelsen, skal få innsyn på lik linje med næringslivet, og hva slags planer har utenriksministeren for å informere Stortinget om utviklingen i GATS-forhandlingene og de krav Norge mottar?»

BEGRUNNELSE:

I et oppslag i Nationen 19. november går det fram at norske myndigheter legger opp til mindre åpenhet rundt de krav som blir fremmet overfor Norge i forbindelse med GATS-forhandlingene, enn det EU gjør i forhold til tilsvarende krav overfor unionen. Ifølge uttalelser fra statssekretær i UD vil bare de berørte delene av næringslivet få innsyn i disse problemstillingene. Andre grupper skal ikke få slikt innsyn.

Svar:

Regjeringen legger stor vekt på å bidra til åpenhet og involvering av partene i arbeids- og næringslivet under forhandlingsprosessen i WTO. Med sikte på informasjon om forhandlingsprosessen er det etablert flere utvalg sammensatt av et stort antall organisasjoner, der både representanter fra arbeidsgiver- og arbeidstakersiden deltar. I det rådgivende utvalg som er etablert for GATS-forhandlingene deltar eksempelvis LO, NHO, Fellesforbundet, Akademikerne, Utdanningsgruppenes Hovedorganisasjon, Transportbedriftenes Landsforening, Norges Studentunion og Norsk Kommuneforbund. Også frivillige organisasjoner, som f.eks. Forum for utvikling og miljø, deltar i utvalget. Utvalget har hele 42 medlemmer utenom departementene.

I tillegg gjennomføres møter med de organisasjoner som har direkte interesser knyttet til en enkeltsektor for å drøfte forhandlingsopplegget i detalj. Til forberedelse av de norske forslagene som ble fremlagt overfor enkeltland i GATS-forhandlingene sommeren 2002, ble det således gjennomført møter med mer enn 30 bransjesammenslutninger og interesseorganisasjoner fra nærings- og arbeidslivet. Vi er nå inne i en fase der departementene analyserer de forslag som

Norge har mottatt fra andre land i GATS-forhandlingene. Det er lagt opp til tilsvarende åpne prosesser for å gjennomgå disse forslagene, som dem man gjennomførte under forberedelsene av de norske forslagene.

WTO-forhandlingene er av stor betydning for Norge. Jeg vil holde Stortinget informert om utviklingen i forhandlingene. Stortingets organer vil også bli konsultert i utarbeidelsen av Norges forhandlingsposisjoner på viktige områder. WTO-forhandlingene vil bli omtalt i den stortingsmelding om globalisering som Regjeringen tar sikte på å framlegge i vårsesjonen 2003.

SPØRSMÅL NR. 108

Innlevert 20. november 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 26. november 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Vil utenriksministeren gi offentligheten kjennskap til kravene som er stilt henholdsvis til og av Norge i WTOs tjenesteforhandlinger (GATS) slik bl.a. EU og USA har gjort, og hvis ikke; med hvilken begrunnelse anses andre organisasjoner som for lite berørt til å få samme innblikk i kravene som det næringslivet får?»

BEGRUNNELSE:

Verdens Handelsorganisasjon (WTO) er som kjent inne i den såkalte Doha-runden, som bl.a. skal omfatte liberalisering av handel med tjenester (GATS). Liberalisering av tjenester vil kunne få vidtrekkende konsekvenser for Norge.

I denne forbindelse er medlemslandene nå i en fase hvor det stilles bilaterale krav. Disse kravene er viktige forberedelser til videre forhandlinger i WTO. EU og flere andre land har offentliggjort kravene som har blitt rettet mot dem, samt kravene de selv har formidlet. EU gjør dette som ledd i en prosess der alle interesserte inviteres til å gi høringsinnspill om hvordan EU bør forholde seg til kravene.

I Nationen den 18. november 2002 opplyser statssekretær i UD, Elsbeth Tronstad at Norge ikke har til hensikt å legge seg på samme linje av åpenhet. Ifølge statssekretæren vil kun de berørte delene av næringslivet bli gjort kjent med kravene. Det vil si at kun bedrifter og bransjeorganisasjoner blir innlemmet i det svært omfattende liberaliseringsarbeidet som for tiden pågår i WTO-sammenheng.

Norge har en lang tradisjon for åpenhet, og offentlighetsloven har vært regnet som helt sentral for å sikre demokratisk deltakelse fra ulike deler av samfunnet. Denne tradisjonen tilsier at norske myndigheter bør bestrebe seg på å holde størst mulig åpenhet omkring viktige og/eller kontroversielle saker. Vi har også tradisjon for å innlemme et bredt spekter av røster i samfunnsdebatten i f.eks. politiske høringsprosesser. Dette inkluderer f.eks. fagforeninger, miljø- og solidaritetsorganisasjoner og en rekke andre frivillige organisasjoner.

I vedtak i WTOs hovedråd 13. mai 2002 til sak om Prosedyrer for sirkulering og offentliggjøring av WTO-dokument, er det besluttet at alle dokument angående krav og forhandlinger om liberalisering av tjenester unntas offentlighet fram til resultatet av bilaterale forhandlinger er ferdig og landenes nye bindingslister er vedtatt. Det er imidlertid full adgang til å offentliggjøre kravlistene dersom disse er generelle og ikke spesifiserer hvilke land som har presentert kravene. Dette har altså bl.a. EU benyttet seg av.

Det er betenkelig at Norge legger seg på en atskillig mer lukket linje i forhandlingene enn andre land. Det er også høyst beklagelig at det kun er næringslivsinteressene som får innblikk i kravlistene, mens andre berørte og interesserte parter ekskluderes.

Når det gjelder kravene som Norge stiller overfor andre land, synes det ikke å være noe i norsk offentlighetslov som hindrer offentliggjøring av disse. Det er problematisk at norske krav om liberalisering i f.eks. u-land holdes hemmelig. Man kan lett tenke seg at det finnes motstridende hensyn i bistandspolitikken og handelspolitikken, og følgelig bør organisasjoner som jobber med denne problematikken gjøres kjent med kravene som vi stiller overfor andre land.

Svar:

Regjeringen legger stor vekt på å bidra til åpenhet i forbindelse med de pågående forhandlinger i WTO, innenfor rammen av de prinsipper som gjelder i WTO. Når det gjelder forhandlingene om handel med tjenester (GATS), er de norske forslagene som ble lagt fram i WTO i plenum, lagt ut på Utenriksdepartementets nettsider. På nettsidene er det lagt inn lenker til WTO, hvor en også kan finne forslag som andre land har lagt fram i plenum. Plenumsforslagene forklarer medlemslandenes prioriteringer og forhandlingsmål for GATS-forhandlingene.

Tjenesteforhandlingene er nå inne i en bilateral fase der medlemmene fremmer forslag overfor hverandre. Det er en forståelse mellom partene om at de enkelte lands forslag til andre land ikke skal gjøres offentlig kjent. Norge har av denne grunn valgt å holde disse bilaterale forhandlingsdokumentene unntatt offentlighet. Utenriksdepartementet har imidlertid gjort offentlig kjent hvilke områder som Norge har inkludert i sine forslag til enkeltland i GATS-forhandlingene. Det er også offentliggjort en liste over de land som Norge har

oversendt forslag. Listen knytter ikke forhandlingsområdene til enkeltland. Denne informasjonen er tilgjengelig på Utenriksdepartementets nettsider.

Det er ikke riktig, slik det hevdes i spørsmålet, at EU og USA har offentliggjort de krav som er blitt stilt til dem. Det EU har gjort er å offentliggjøre en oversikt som gir et totalbilde av forslagene, uten å spesifisere hva det enkelte land har bedt om. Etter samme mønster arbeides det med en oversikt over de forslag som Norge har mottatt fra andre land. Også den norske oversikten vil bli offentliggjort. Det gjøres oppmerksom på at vi fortsatt mottar forslag fra andre land.

Med sikte på informasjon om forhandlingsprosessen i WTO er det etablert flere utvalg sammensatt av et stort antall organisasjoner. Det rådgivende utvalg som er etablert for GATS-forhandlingene har 42 medlemmer utenom departementene. Utvalgets representanter er fra både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden samt andre frivillige organisasjoner, som f.eks. Forum for utvikling og miljø. Utvalget møtes jevnlig for å holdes oppdatert om forhandlingsprosessen.

SPØRSMÅL NR. 109

Innlevert 20. november 2002 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 27. november 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I forbindelse med konkurs i Myre Fiskeindustri A/S vil Fiskeridepartementet måtte ta stilling til Myregruppen A/S sine eierandeler i to trålere med leveringsforpliktelser til Myre Fiskeindustri A/S.

Vil fiskeriministeren ta initiativ til at eierskapet i industri og trålere blir sammenfallende også i framtiden, og eventuelt vurdere midlertidig inndragning av trålkonsesjonene?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til brev fra ordføreren i Øksnes datert 11. november 2002 og ervervstillatelse til Øksnesfisk AS. Ifølge ordførers brev ble Myregruppen AS avvirket med virkning fra 1. juli. Dette medfører eierendring i Øksnesfisk AS som skal godkjennes av Fiskeridirektoratet. Ifølge brevet foreligger ikke slik godkjenning, noe som bør medføre en reaksjon fra myndighetenes side.

Trålkonsesjonene har særdeles stor betydning for å sikre leveranser til fiskeindustrien i Øksnes. Ved en ev. godkjenning av eierskifte til trålerne vil det uavhengig av leveringsforpliktelser bli skapt usikkerhet omkring framtiden til industrien i kommunen. Det vil derfor være uakseptabelt om eierskapet til industrien og trålerne skilles fra hverandre.

Svar:

Stortingsrepresentant Enoksen viser til at det har funnet sted en eierendring i Øksnesfisk AS.

Fiskeridepartementet har hatt til behandling en søknad om eierendring i rederiet. Denne ble nylig trukket tilbake da en av søkerne trakk seg. Fiskeridepartementet har deretter vært i kontakt med rederiet og ny søknad fra Øksnesfisk AS om andre endringer i selskapets eiersammensetning er sendt fiskerimyndighetene.

Det framgår av begrunnelsen for Deres spørsmål knyttet til felles eierskap i industri og trålere, at det vil være uakseptabelt om eierskapet til industrien og trålerne skilles fra hverandre.

Det er en overordnet politisk målsetting at fiskeflåten skal være eiet av aktive fiskere. Dette framgår også klart av hovedregelen i lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst, deltakerloven, § 6. I særlige tilfelle, når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det, kan imidlertid departementet gjøre unntak fra kravet om at kun aktive fiskere skal kunne gis ervervstillatelse til fiskefartøy.

Det stortingsrepresentant Enoksen nå gjør, er å be meg stadfeste at unntaksregelen skal gjøres gjeldende. I og med at Fiskeridepartementet ikke har fått noen søknad vil jeg ikke ta stilling til det på det nåværende tidspunkt.

Når det er sagt, vil jeg tilføye at dagens ferskfisktrålerflåte i stor utstrekning bygger sin virksomhet på dispensasjon fra kravet om at aktive fiskere skal eie fiskefartøy. Fiskerimyndighetene har sett det slik at fiskeindustriens eierskap i denne flåtegruppen vil kunne styrke råstofftilførselen til industrien, og dermed sikre sysselsetting og bosetting langs kysten. Dette vil jeg også ta med i betraktning når de spørsmålene Enoksen tar opp, skal avgjøres.

Øksnesfisk AS som eier trålerne har ikke gått konkurs. Eierne har uttrykkelig gjort oppmerksom på at leveringsbetingelsene vil bli fulgt opp. Inntil forholdene rundt videre drift av anlegget er mer avklart, vil jeg ikke trekke trålkonsesjonene midlertidig tilbake.

SPØRSMÅL NR. 110

Innlevert 20. november 2002 av stortingsrepresentant Torbjørn Andersen

Besvart 26. november 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«I rundskriv Q-16/2002 framgår det at tilskuddssatsene for driftstilskudd til ordinære barnehager og familiebarnehager økes med 10,5 pst. fra 1. august 2002. Flere har forstått det slik at formålet med satsøkningen var at den skal bidra til redusert foreldrebetaling, og dermed komme brukerne til gode. Fra enkelte kommuner blir det rapportert at kommunen selv beholder pengene uten å redusere foreldrebetaling.

Er dette i så fall i tråd med intensjonen i nevnte rundskriv?»

Svar:

Barnehagesektoren er i dag i hovedsak finansiert gjennom tre kilder. Staten gir et øremerket driftstilskudd på like vilkår til alle godkjente barnehager. Tilskuddet utbetales via kommunene, også til de private. I tillegg til statstilskuddet bruker kommunene av sine frie midler til finansiering av egne barnehager, og som tilskudd til private barnehager. Det er opp til kommunene selv å bestemme om og hvor mye frie midler de ønsker å bruke i sektoren. Derfor ser vi også at den kommunale ressursbruken varierer mye, særlig overfor de private barnehagene. Den tredje finansieringskilden er foreldrene. Barnehageeier står i dag fritt til å fastsette nivå og innretning på foreldrebetalingen.

Det statlige driftstilskuddet økte med 10,5 pst. fra 1. august 2002. Regjeringens intensjon var at økningen skulle bidra til redusert foreldrebetaling, og dermed komme brukerne til gode. Statistisk sentralbyrås halvårslige undersøkelse om foreldrebetaling i barnehagene viser også at trenden de seneste årene med stadig økning i foreldrebetalingen nå har snudd. Fra januar til august 2002 har prisene i de kommunale barnehagene på landsbasis gått ned med 2,4 pst. I de private barnehagene er det i samme periode registrert en svak oppgang på 0,4 pst. Selv om variasjonene er store mellom kommunene, kan man slå fast at Regjeringens intensjon i en viss grad er oppfylt. Det kan være ulike årsaker til at man ikke har fått full effekt av tiltaket. Noen barnehager sliter økonomisk og har kanskje brukt det økte tilskuddet til å bedre sin generelle økonomi. Det har også vært et lønnsoppgjør i år som kan ha påført barnehagene høyere kostnadsvekst enn budsjettet. Vi ser også at noen kommuner har prioritert å bruke det økte statstilskuddet til egne barnehager til nye plasser heller enn til redusert foreldrebetaling i eksisterende barnehager. Ikke nødvendigvis i tråd med vår intensjon, men fullt mulig med dagens regelverk.

Hensikten med å øke statstilskuddet er selvfølgelig at den samlede offentlige finansieringen av barnehagene skal øke. Det jeg ikke aksepterer er de tilfeller der kommunene bruker det økte statstilskuddet til å redusere bruken av egne frie midler i sektoren. Dette står kommunene for så vidt fritt til å gjøre, men dette

er sterkt i strid med vår intensjon, og de klare signaler vi har gitt til kommunene. Manglende oppfølging fra kommunene er også en av hovedårsakene til at vi nå varsler sterkere virkemidler, endringer som det er flertall for på Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 111

Innlevert 20. november 2002 av stortingsrepresentant Leif Lund

Besvart 28. november 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I Bergens Tidende 17. november i år står det å lese at Forsvaret vil selge hus som er infisert med sopp til private. Ifølge avisen har fagfolk gitt uttrykk for at husene er uegnet å bo i, og at muggsopp i verste fall kan resultere i astma og kreft. En offiser gir i samme artikkel uttrykk for at familien hans er plaget med hodepine, ekstrem trøtthet og kronisk tette luftveier.

Hva vil forsvarsministeren gjøre med bygningene og de mannskaper med familier som bor der?»

Svar:

Forsvarets bygningstjeneste har igangsatt en omfattende utredning av i alt 137 sopputsatte militære boliger i Bergen. Utredningsarbeidet utføres av firmaet TeknoConsult i samarbeid med Forsvarsbygg. Det vil bli utarbeidet fullstendige tilstandsrapporter med forslag til tiltak for hver enkelt boenhet. Endelig rapport vil foreligge medio januar 2003.

Når rapporten foreligger, vil det bli tatt stilling til hva som skal skje med de enkelte boligene. Aktuelle løsninger kan være avhending av boliger i den stand de befinner seg med tilstandsrapporter med forslag til utbedring, ev. salg for nedrivning. Dette vil gjenspeiles i taksten/markedsverdien for boligene. Andre alternativer er utbedring av boliger det fortsatt er behov for eller eventuell riving og nybygging.

Forsvarets personell som leier gjennomgangsboliger av Forsvaret, har krav på en helsemessig akseptabel standard. Hvis boligene ikke fyller gjeldende forskrifter må erstatningsbolig fremskaffes, enten ved tilvisning av ny bolig eid av Forsvaret eller ved nykjøp eller leie.

SPØRSMÅL NR. 112

Innlevert 20. november 2002 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll

Besvart 18. november 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Regjeringen har varslet at den ikke vil åpne for ytterligere petroleumsvirksomhet i Barentshavet før det er en helhetlig forvaltningsplan på plass.

Hva har Regjeringen konkret tatt opp med russiske myndigheter når det gjelder den miljørisikoen som russisk petroleumsvirksomhet og transport av olje langs norskekysten utgjør for Norge?»

Svar:

Svaret er utarbeidet i samarbeid med Miljøverndepartementet.

I Sem-erklæringen sier Regjeringen at inntil utredningen av helårig petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet, ULB, er ferdigstilt, blir det ingen ytterligere petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Vi vil avvente slutføringen av ULB før vi konkluderer endelig om hvilke beslutninger vi kan ta på basis av dette dokumentet.

Det avgjørende for meg at vi har et tilstrekkelig faglig grunnlag for å kunne si at de aktuelle aktivitetene kan gjennomføres på en forsvarlig måte på det tidspunktet vi gir vår tilslutning til slike aktiviteter. Skulle det avdekkes kunnskapshull eller behov for ytterligere informasjon som er nødvendig for Regje

ringens beslutning om ytterligere petroleumsvirksomhet i Barentshavet vil Regjeringen ta initiativ til at slikt arbeid blir iverksatt.

Når det gjelder forholdet til russiske myndigheter om russisk oljeeksport fra Murmansk, tok miljøvernministeren under sitt Russlandsbesøk i september opp dette spørsmålet både med guvernør Jevdokimov i

Murmansk og med sin kollega naturressursminister Artjukov. Miljøvernministeren gav uttrykk for bekymring mht. kapasiteten i russisk oljevernberedskap og sa at også på norsk side ville man stå overfor store utfordringer ved en stortilt transport av olje ut fra Murmansk. På russisk side ble det erkjent at man stod overfor store utfordringer, og det ble opplyst at det måtte foretas en konsekvensanalyse før det ble aktuelt å investere.

Som et resultat av besøket, ble det besluttet å styrke samarbeidet om oljevernberedskapen, varsling av farlige transporter og arbeidet med konsekvensanalyser. Det vil bli opprettet en egen norsk-russisk gruppe for arbeidet med konsekvensanalyser i Barentshavet.

Spørsmålet om russisk oljetransport og oljevernberedskapen ble også tatt opp under utenriksministerens besøk i Moskva i begynnelsen av oktober og under president Putins besøk i Norge.

Med hensyn til varsling av risikotransport langs norskekysten kan det for øvrig nevnes at det nylig ble avtalt et meldesystem mellom fylkesmannen i Finnmark og Murmansk Shipping Company, der sistnevnte vil varsle norske myndigheter om sine oljetransporter langs kysten.

Ellers vil jeg vise til det oljevernssamarbeid mellom Norge og Russland som har pågått i mer enn ti år, og som ble formalisert gjennom en bilateral oljevernavtale i 1994. Det holdes her felles oljevernøvelser, og det er også utarbeidet en beredskapsplan som gir "kjøreregler" for samarbeidet dersom uhellet skulle være ute.

SPØRSMÅL NR. 113

Innlevert 20. november 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 27. november 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Samferdselsministeren skriver i sitt tilsvaret av 31. oktober d.å. til undertegnede spørsmål nr. 48 at tilsynet med flygende personell må bli bedre, men at det er uklarerheter i ansvarsfordelingen mellom Luftfartstilsynet og Arbeidstilsynet.

Kan samferdselsministeren redegjøre for hva som er uklart i ansvarsfordelingen mellom disse to etatene, som gjør det vanskelig for Luftfartstilsynet å utøve sin tilsynsplikt?»

BEGRUNNELSE:

Det henvises til rapporten fra Rogalandsforskning "Arbeidsmiljø for piloter i CHC-HS" hvor Luftfartstilsynet karakteriseres som en svak og tilbaketrukket aktør. Luftfartstilsynet har etter arbeidsmiljøloven tilsynsansvaret for flygende personell, og dermed bl.a. ansvaret for de tre helikopterflygerne som er fratatt jobben pga. tinnitus og de 15 flygerne som det siste året har fått tinnitusen godkjent som yrkessykdom.

Svar:

Jeg viser til mitt brev av 31. oktober 2002 hvor jeg presiserte at det er *arbeidsgivers* ansvar å påse at virksomheten oppfyller de krav som følger av arbeidsmiljølovgivningen, jf. begrunnelsen for spørsmålet der Luftfartstilsynet tillegges ansvaret for at flere helikopterflygere i CHC-HS har fått hørselsskader som yrkessykdom. *Tilsynsmyndighetenes* ansvar er på basis av gjeldende lovgivning og innenfor de gitte ressursmessige rammer, å innrette tilsynsvirksomheten på en måte som totalt sett er best mulig egnet til å avdekke mangler og svakheter ved selskapenes/ arbeidsgivernes virksomhet.

Tilsynsansvaret for arbeidsmiljøet innen sivil luftfart er i dag delt mellom to etater; Arbeidstilsynet og Luftfartstilsynet. Arbeidstilsynet skal føre tilsyn med at bestemmelsene i arbeidsmiljøloven §§ 23- 33A, 46A og §§ 52-82 blir overholdt. Luftfartstilsynet skal føre tilsyn i henhold til §§ 74 og 77-82 og med gjennomføringen av arbeidsmiljølovens øvrige bestemmelser i samsvar med § 9 i forskrift av 21. februar 1986 nr. 540. Lovens kap. 10, med unntak av

§ 46A, er imidlertid ikke gjort gjeldende for sivil luftfart.

I mitt brev av 31. oktober 2002 henviste jeg til at det fra flere hold har vært påpekt uklarheter om fordelingen av tilsynsansvaret. Ovennevnte forskrift fra 1986 sier imidlertid klart hvilke bestemmelser i arbeidsmiljøloven som det respektive organ har ansvaret for å føre tilsyn med. Det har imidlertid vist seg å kunne være gråsoner i praktiseringen av ansvarsfordelingen av tilsynet med enkelte bestemmelser i arbeidsmiljøloven. Eksempel på dette har vært arbeidsmiljøloven § 12 og hvilket organ som bør ha tilsynsansvaret med saker som *ikke* er relatert til forhold om bord i luftfartøy bl.a. i tilfeller hvor det er påberopt at flygende personell utsettes for trakassering eller annen utilbørlig opptreden fra arbeidsgiverens side. Her har spørsmålet reist seg om Luftfartstilsynet er det rette organet for tilsyn med psykososiale forhold som ikke er relatert til flyoperative forhold.

Selv om forskrift av 22. juni 1993 nr. 787 om støy på arbeidsplassen ikke er gjort gjeldende for flygende personell, har arbeidsgiver likevel i medhold av arbeidsmiljøloven § 14 en selvstendig plikt til å foreta en kartlegging av det eksisterende arbeidsmiljø i virksomheten og iverksette nødvendig tiltak. Det er ingen uenighet eller uklarhet om at Luftfartstilsynet har den del av tilsynsansvaret som omhandler støynivået inne i et luftfartøy. At nettopp dette tilsynsansvaret nå bør er vies bør oppmerksomhet, har derfor primært sammenheng med manglende kompetanse på dette feltet. Som jeg har redegjort for i mitt brev av 31. oktober 2002, er imidlertid Luftfartstilsynet nå i ferd med å avbøte dette.

Departementet har tatt initiativet til at det nedsettes en interdepartemental arbeidsgruppe som skal se nærmere på bl.a. hensiktsmessigheten av den nåværende delingen av ansvaret for tilsynet med gjennomføringen av arbeidsmiljøloven for det flygende personell, og hvilke forskrifter gitt i medhold av arbeidsmiljøloven som bør gjøres gjeldende for flygende personell, derunder bl.a. forskrift av 22. juni 1993 nr. 787 om støy på arbeidsplassen.

For øvrig kan jeg opplyse at Luftfartstilsynet i brev av 12. november 2002 har bedt CHC Helikopter Service innen utgangen av året om å få en oppdatering med en oversikt over tiltak som er gjennomført siste året og hvilke tiltak som planlegges gjenoppført vedrørende oppfølging av arbeidsmiljøet for flygere relatert til støy i cockpit. Luftfartstilsynet har også bedt om at forslagene som framkommer i rapporten fra Rogalandforskning om bl.a. oppgradert vernetjeneste for flygere, blir kommentert særskilt.

SPØRSMÅL NR. 114

Innlevert 20. november 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 27. november 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vi har fått flere henvendelser fra foreldre, barn og lærere som er bekymret for kulturskolenes framtid. Dette er skoler som har betydning for rekruttering til kulturlivet, framtidige kulturarbeidere og kunstnere.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at alle barn som ønsker det, kan få plass i kulturskolene?»

Svar:

Skolen har i oppgave å formidle kulturarv, allmenndannelse, verdier og kunnskap, og hjelpe barn til mestring, utfoldelse og sosial utvikling. Den kulturelle dimensjonen er forankret i læreplanverket. De kommunale musikk- og kulturskolene er hjemlet i opplæringsloven og gir barn og unge et verdifullt kulturtilbud.

Både skolesektoren og kultursektoren bidrar sterkt til den kulturelle dimensjonen i skolen. Det er viktig at elevene opplever et mangfold av kulturopplevelser. I St.prp. nr. 1 (2002-2003) har departementet sagt følgende:

"Ein legg også vekt på å knytte kulturtilboda i skolen sterkare saman med aktivitetane i musikk- og kulturskolane. For å realisere "Den kulturelle skolesekken" er det etablert samarbeid mellom skole- og kultursektoren

på alle forvaltningsnivå."

Regjeringen tar sikte på å legge fram en melding til Stortinget våren 2003, der en ser bredden av de kulturelle tiltak i og i tilknytning til skolen i sammenheng. Kulturelle tiltak omfatter fag i skolen, formidling og bruk av levende kunst, jf. prosjektet "Den kulturelle skolesekken", skolebibliotek, aktiviteter for å fremme elevers leselyst, bruk av institusjoner som f.eks. museer og vitensentre og de kommunale musikk- og kulturskolene.

SPØRSMÅL NR. 115

Innlevert 20. november 2002 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 27. november 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Kommunistregimet i Folkerepublikken Kina utstasjonere stadig flere kortdistanseraketter i Taiwan-stredet. Disse rakettene utgjør en alvorlig trussel mot det demokratisk Taiwan.

Vil Norge benytte sin posisjon i FNs sikkerhetsråd til å legge press på diktaturet i Kina slik at disse rakettene blir fjernet, eller på annen måte legge press på Folkerepublikken Kina for å få fjernet trusselen mot Taiwan?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge det amerikanske forsvarsdepartementets rapport "Annual Report on the Military Power of the Peoples Republic of China", har kommunistregimet utstasjonert 350 kortdistanseraketter rettet mot Taiwan. Antallet er økt med rundt 50 hvert år de siste årene. Disse rakettene utgjør en alvorlig trussel mot befolkningen på Taiwan. Kommunistene har tidligere vist at de er villige til å benytte rakettene for å legge press på Taiwan. I forbindelse med presidentvalget på Taiwan i mars 1996 ble det eksempelvis avfyrt fire raketter mot havnebyer på Taiwan. Rakettene utgjør også en trussel mot Japan, Filippinene og andre land i regionen.

5. september i år vedtok Europaparlamentet en resolusjon som bad om tilbaketrekking av disse rakettene langs Taiwan-stredet.

Det er ønskelig at Norge arbeider for å legge internasjonalt press på det kommunistiske diktaturregimet slik at trusselen mot Taiwan blir fjernet.

Svar:

De to regjeringene i Beijing og Taipei gjør som kjent begge krav på å være hele Kinas lovlige regjering. Norge har i over 50 år anerkjent regjeringen i Beijing som Kinas regjering.

Norges grunnholdning, som er vel kjent både i Beijing og Taipei, er at konfliktene bør løses fredelig. Dette gjelder så vel konflikter mellom stater som interne konflikter i en stat. Virkemidlet må være forhandlinger, ikke bruk av makt eller trusler om bruk av makt. Dersom kortdistanserakettene ved Taiwan-stredet ble trukket tilbake, ville dette kunne bidra til å redusere spenningen i området og bedre forhandlingsklimaet.

Spørsmål knyttet til forholdet mellom Kina og Taiwan har aldri vært opp til behandling i Sikkerhetsrådet. Dessuten ville Kina, som fast medlem, utvilsomt reagert på et slikt initiativ i Rådet med nedleggelse av veto.

På denne bakgrunn anser Regjeringen det som neppe hensiktsmessig å ta saken opp i FNs sikkerhetsråd.

SPØRSMÅL NR. 116

Innlevert 21. november 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 27. november 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vestfold Handicapklubb har søkt om fritak for betaling for bompenger på den nye bommen i Sande, men har fått avslag. Dette vil jo gjøre deres hverdag og forflytningsmuligheter svært innskrenket etter hvert som vi får flere og flere bommer.

Er det virkelig slik at alle som har et handikap men kan kjøre bil også må betale bompenger på lik linje med oss andre ved alle bommer som ikke hører til en bomring?»

Svar:

Bompenger har vært et virkemiddel for økt vegutbygging i Norge i mer enn 60 år. En rekke vegprosjekter har blitt realisert raskere enn de ellers ville blitt fordi lokalbefolkningen i områder med bompengeneinnkreving har vært villig til selv å dekke en del av utbyggingskostnaden. Jeg har forståelse for at mange er kritiske til kostnadene dette medfører for den enkelte bilist. Det er imidlertid grunn til å minne om at alle bompengeprosjekter er godkjent av lokale myndigheter på forhånd.

Et generelt prinsipp bak bompengeneinnkreving er at brukernes nytte av utbyggingen skal gjenspeiles i takstsystemet, og at alle trafikantgrupper som har nytte av et vegprosjekt i prinsippet bør betale bompenger. Også handikappede, som ofte benytter bil for å komme seg fram, har nytte av nye og bedre veger med bedre fremkommelighet og bedre sikkerhet.

Ifølge takstretningslinjene for bompengeprosjekter på offentlig veg skal forflytningshemmede som hovedregel ikke betale bompenger i bomringer. Fritaket er begrunnet med at kollektivtransport i rute er fritatt for bompenger og at forflytningshemmede ofte ikke vil kunne velge å bruke kollektive transportmidler, som for mange andre trafikkanter er et reelt alternativ i de store byområdene. Utenfor bomringene, hvor kollektivtransport i langt mindre grad er et reelt alternativ, skal forflytningshemmede betale bompenger på lik linje med andre trafikanter som har nytte av vegutbyggingen.

Det pågår for tiden et arbeid med å revidere takstretningslinjene. I dette arbeidet vil også de ulike rabatt- og fritaksordningene bli vurdert.

SPØRSMÅL NR. 117

Innlevert 21. november 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 27. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva er reglene for de innsattes mulighet til å ha datamaskin tilgjengelig i norske fengsler, og ser justisministeren noen mulighet for at innsatte i norske fengsler får lik tilgjengelighet til slikt utstyr når det ikke foreligger saklig grunn til å nekte de innsatte dette?»

BEGRUNNELSE:

Under besøk i flere fengsler har jeg erfart at det er varierende praksis for om de innsatte kan ha datautstyr tilgjengelig. Slikt utstyr kan være særlig viktig for de som tar utdanning under soning. En forskjellsbehandling uten saklig grunn føles som en urimelig belastning under soningen. Datautstyr kan bidra til økte sjanser for rehabilitering, bl.a. i forbindelse med utdanning.

Svar:

Det er nedfelt i retningslinjene til straffegjennomføringsloven at fengslene bør legge opp til at innsatte kan få opplæring og praktisk trening i bruk av dataprogram- og utstyr. Dataopplæring kan sammen med andre aktiviteter i fengslene, som skolegang og arbeid, bidra til å gjøre det lettere for domfelte å tilpasse seg et liv uten kriminalitet. Dataopplæring er i så måte et viktig rehabiliterende tiltak i straffegjennomføringen. Av sikkerhetsmessige grunner er det imidlertid ikke mulig å gi alle innsatte til

gang til datautstyr. Saken har i tillegg en ressursmessig og økonomisk side.

Bruk og tilgang til data er nøye regulert både i forskriftene og retningslinjene til straffegjennomføringsloven, hvilket forutsettes å bidra til en mest mulig lik praktisering på området. Regelverket omhandler både bruk av datautstyr som fengslene har til disposisjon for de innsatte samt bruk av privat datautstyr.

Utgangspunktet er at bruk og tilgang til datautstyr skal være en del av skolens opplæringstilbud eller et fritidstilbud i regi av fengslet. Det framgår ellers at datautstyr bare kan benyttes av innsatte til arbeid, opplæring eller andre tiltak når det finnes formålstjenlig ut fra lokale forhold og når det er sikkerhetsmessig ubetenkelig. De samme regler gjelder for bruk av privat datautstyr. Det skal i vurderingen både tas hensyn til fengselets alminnelige sikkerhetsnivå og den innsattes egne forhold.

Når det gjelder fengsler med høyt sikkerhetsnivå skal det bare unntaksvis kunne gis tillatelse til bruk av privat datautstyr, og da bare i helt spesielle opplæringssituasjoner hvor det er dokumentert ekstraordinært behov. I fengsler med lavere sikkerhetsnivå kan reglene praktiseres lempeligere. Dersom innsatte gis tillatelse til å bruke datautstyr skal det etableres forsvarlig kontroll- og oppfølgingsrutiner for å avdekke misbruk av programvare, maskinvare og øvrig innhold.

SPØRSMÅL NR. 118

Innlevert 21. november 2002 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 28. november 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i Østfold har avslått en søknad fra Glomma Papp om å utvide kapasiteten ved sin fyrkjele, noe som er nødvendig for å kunne øke produksjonen fra 40 000 til 60 000 tonn papir årlig. Utvidelsen av kapasiteten er viktig for å trygge arbeidsplassene ved bedriften.

Hva vil statsråden gjøre for å bidra til å trygge arbeidsplassene ved denne hjørnesteinsbedriften i Sarpsborg i en tid da norsk eksportindustri har store nok problemer som de har?»

Svar:

Representanten Hansen fremholder i sitt spørsmål at fylkesmannen i Østfold har avslått en søknad fra bedriften om utvidelse av kapasiteten ved anlegget.

Glomma Papp AS har i dag utslippstillatelse fra Statens forurensningstilsyn (SFT). Tillatelsen omfatter krav til en rekke miljømessige forhold, det stilles bl.a. krav til utslipp fra bedriftens fyrkjele. Fyrkjelen er bedriftens hovedenergikilde, og det benyttes tungolje som brensel. Ved forbrenning av tungolje vil det oppstå utslipp til luft av flere forurensende stoffer som støv, svovel- og nitrogenforbindelser. Disse stoffene bidrar bl.a. til redusert lokal luftkvalitet, forsuring og overgjødning.

I forbindelse med at Glomma Papp AS ønsker å utvide sin produksjon fra 40 000 til 60 000 tonn papir årlig, søkes det om å installere en ny fyrkjele med fortsatt bruk av tungolje som brensel. Forurensningsloven krever ny utslippstillatelse når produksjonen skal utvides eller endres slik at det er fare for økt forurensning.

Søknaden er fortsatt til behandling i SFT. Som en del av behandlingen er det innhentet høringsuttalelser fra ulike parter. Blant disse er fylkesmannen i Østfold som anbefaler at en utvidelse av anlegget kun kan aksepteres dersom det ikke medfører økte utslipp, men dette er en høringsuttalelse - *ikke* et vedtak.

Bedriften hevder i sin høringsuttalelse at de forslag til krav som SFT har varslet, vil medføre store kostnader og føre til forskjellsbehandling i forhold til andre virksomheter. De varslede kravene vil, etter bedriftens mening, enten kreve overgang til lettolje eller installering av et renseanlegg, noe som vil svekke virksomhetens konkurransekraft.

SFT vil i sin vurdering legge "vekt på de forurensningsmessige ulemper" ved utvidelsen "sammenholdt med de fordeler og ulemper som utvidelsen for øvrig vil medføre", jf. forurensningsloven § 11. Det skal med andre ord ikke bare legges vekt på de forurensningsmessige momentene, men også andre faktorer som økonomi og sysselsetting. Før SFT fatter et vedtak, skal saken være tilstrekkelig opplyst ut fra de forholdene som allerede er nevnt. SFT har bl.a.

bedt Glomma Papp AS om en nærmere redegjørelse for utslippets betydning for lokal luftkvalitet.

Miljøverndepartementet er klageinstans for vedtak fattet av SFT. En ny utslippstillatelse til Glomma Papp AS vil derfor kunne komme til departementet som klagesak. Jeg finner det derfor ikke nå riktig å gi en nærmere vurdering av saken.

SPØRSMÅL NR. 119

Innlevert 21. november 2002 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 29. november 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Vil kulturministeren ta initiativ til at NRK fastsetter forskrifter for lisensavgiften som ikke er klart urimelige i forhold til det som er vanlig i tilsvarende virksomhet, samt legge fram for Stortinget sak for nedjustering av tilleggsavgiften?»

BEGRUNNELSE:

I brevveksling med NRK og i brev til Statens medieforvaltning (som begge har blitt oversendt familie-, kultur- og administrasjonskomiteen), peker Tor Hanøy på en rekke problemstillinger i forhold til NRKs lisensavgift. Det redegjøres for hvordan forskrifter for lisensavgiften ikke er i samsvar med hva som er rimelig og vanlig i avtalesammenheng, spesielt i forhold til halvt års forhåndsbetaling, kort frist før tilleggsavgift ilegges og likeverdighet i et avtaleforhold.

Først pekes det på det urimelige i at NRK avkrever lisensavgiften for et halvt år på forskudd. De fleste andre leverandører av medietjenester har kortere abonnementsperiode, og i de få tilfeller hvor perioden er lang medfører det en rabatt (f.eks. Aftenposten). Kabel-TV-leverandører, Internettleverandører og telefontjenesteleverandører har alle i gjennomsnitt kortere abonnementsperiode. Det hører også med til dette bildet at en del leverandører fakturerer etter at halve abonnementsperioden er over eller i etterkant.

Selv med moderne systemer for betaling, er det høyst urimelig å ikke ha et slingsmann i forhold til

betalingsfrist for lisensavgift. De fleste private tjenesteytere opererer med en frist på minimum 14 dager. Men dette er i all hovedsak leverandører som ikke har et monopol og som derfor er i konkurranse og er avhengige av et godt forhold til sine kunder. At NRK skal ha mer stivbente rutiner bør ikke godtas.

Når det gjelder likeverdighet, bør det bemerkes at NRK bedriver næringsvirksomhet, om enn med monopol. NRK er ikke en statlig forvaltningsvirksomhet. NRK bør derfor basere sin næringsvirksomhet, herunder vilkår for sine kunder, på det som er vanlig for denne typen virksomhet og for næringsvirksomhet i sin alminnelighet.

Tilleggsavgiften settes av Stortinget sammen med lisensavgiften i statsbudsjettet. I statsbudsjettets innhold er det ingen redegjørelse for ulike faktorer som bør hensyntas (slik som den ovennevnte likeverdighet mellom avtaleparter, størrelsen på sammenlignbare avgifter, forhold som er spesielle for avgifter pålagt av en leverandør av monopol tjenester etc). Utelatelsen av en slik redegjørelse føles som et savn. En slik vurdering bør derfor tas med i revidert statsbudsjett til våren.

Svar:

Kringkastingsavgiften er en offentlig avgift som pålegges den som har fjernsynsmottaker i bruk. Kringkastingsavgiften skal betales uansett hvilke kanaler brukeren av mottakeren ser på. Avgiften er derfor ikke betaling for bruk av NRKs tilbud, selv om avgiften innkreves av NRK og den finansierer driften av kanalen. Avgiftsbetalingen er heller ikke basert på avtalerettslige forhold, slik betaling for abonnement på andre medietjenester er. Det er derfor ikke et mål i seg selv å tilstrebe likhet mellom betaling av kringkastingsavgift og betaling av bestilte medietjenester. For øvrig forekommer det også i medieabonnementsavtaler at abonnementet skal betales forskuddsvis for en lengre periode, og at kjøperen må betale et tilleggsbeløp hvis betalingen skjer for sent.

NRKs oppgaver i forbindelse med innkreving av kringkastingsavgiften er forvaltningsoppgaver, selv om ikke all virksomhet i NRK er å anse som forvalt

ningsvirksomhet. NRK er derfor underlagt forvaltnings- og offentlighetsloven for den delen av virksomheten som er knyttet til avgiftsinnkrevingen. Vedtak om ileggelse av tilleggsavgift kan påklages til Statens medieforvaltning, noe som gir en ekstra sikkerhet for å få prøvd om tilleggsavgiften ilegges i samsvar med reglene.

Jeg har bedt NRK redegjøre for ileggelse av tilleggsavgift ved for sen betaling av kringkastingsavgiften. NRK opplyser at de ikke gir en betalingsutsettelse ut over forfallsdagen for betaling av kringkastingsavgiften. Selv om innbetalingen av kringkastingsavgiften ikke er kommet inn til NRK på forfallsdagen, får dette ikke umiddelbare konsekvenser for den betalingspliktige. NRK legger inn løpedager i sine datasystemer som tar hensyn til forsinkelser i betalingsformidling og postgang. For den som i ettertid kan dokumentere at beløpet er betalt i tide, fjerner NRK anmerkning om manglende betaling.

Det er ikke uvanlig at offentlige avgifter innkreves forskuddsvis for en lengre periode, og at man pålegges å betale en bestemt tilleggsavgift hvis man ikke betaler i tide. Årsavgiften for motorkjøretøy betales til sammenlikning for ett år av gangen, og det påløper en tilleggsavgift på 250 kr ved for sen betaling. Ordningen med å innkreve kringkastingsavgiften med halvårlige terminer og faste forfallsdatoer har eksistert i en årrekke, og gir forutberegnelighet for betalerne. En slik fast ordning bidrar til å redusere antallet som betaler for sent og rammes av tilleggsavgiften. Regelverket gir muligheter for å fritta for avgifter når særlige grunner tilsier det. Enhver endring i form av kortere terminer eller graderte tilleggsavgifter vil ha en kostnadsside i form av økte administrasjonsutgifter for NRK, som ved hvert forfall mottar ca. 1 740 000 innbetalinger.

Jeg kan på bakgrunn av dette ikke se at det er grunnlag til å gå inn for å endre ordningen for betaling av tilleggsavgift for kringkastingsavgiften.

SPØRSMÅL NR. 120

Innlevert 21. november 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 29. november 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Vil Miljøverndepartementet gjøre opp for de belastninger, økonomiske utgifter og urettferdighet de har påført småfenæringen som følge av den ulovlige praksis som har vært ført overfor en del sauebønder de siste åra i rovdyrutsatte deler av landet, og vil framtidig forvaltning skje i samsvar med St.meld. nr. 35 (1996-1997) Om rovviltforvaltning?»

BEGRUNNELSE:

Det henvises til oppslag i gårsdagens utgave av Nationen der det framkommer av lovavdelingen i Justisdepartementet underkjenner lovligheten av den praksisen som har vært ført overfor sauebønder i rovdyrpolitikken. Lovavdelingen slår fast at dyrevernemndene ikke har hjemmel til å pålegge bønder å ta sau ned fra beite for å beskytte dem mot rovdyr.

I Rendalen kommune i Hedmark har rettighetshaverne av utmarken blitt pålagt å flytte beitedyrene til andre områder, eller å bruke innmarksbeite i sommersesongen. Dette har nå pågått i flere år, med en godtgjøring til brukerne som er stipulert av fylkesmannen.

Siste sesong ble brukerne beordret å slippe beitedyrene ut i reviområdet for ulv, dette til tross for at alle måtte forstå at dette ikke kunne gå uten store dyretragedier. Etter ca. 14 dager blir dyrene beordret hjem på innmarksbeite fra forvaltningen.

Dyreeierne har derfor denne sesongen hatt store belastninger med ca. 3 000 dyr på innmark uten noen nevneverdig kompensasjon for dette.

Svar:

Spørsmålet er oversendt landbruksministeren for besvarelse.

Innledningsvis vil jeg slå fast at dyrevernloven også gjelder menneskers ansvar for husdyr og tamrein på utmarksbeite, og at den derfor hjemler krav om nødvendig tilsyn og tiltak for å sikre dyrevelferden på beite, herunder også tiltak for å redusere tap forårsaket av rovvilt.

Landbruksdepartementet har hele tiden vært av denne oppfatning. Denne lovfortolkningen har imidlertid blitt imøtegått av instanser innenfor næringen. For å få saken nærmere belyst, bad departementet den 26. april 2002 Justisdepartementet om å gi sin lovfortolkning. Justisdepartementet avga sin tolkning i brev av 5. november d.å. (vedlagt).

Som det går fram av brevet slutter Justisdepartementet seg til at dyrevernloven også gjelder i forhold til rovdyr på beite. Justisdepartementet uttaler bl.a. at plikten til å verne beitedyr mot særlige farer ikke kan avgrenses til noen typer farer eller at noen årsaker til særlig fare faller utenfor loven. Justisdepartementet sier videre at det tvert om synes mest nærliggende å anta at tilsynsplikten skjerpes når det foreligger fare for angrep fra rovdyr.

Tilsynsplikten går imidlertid etter Justisdepartementets mening ikke så langt at brukerne, der ingen andre effektive tiltak for å redusere rovdyrskadene foreligger, er forpliktet til å avstå fra å benytte tradisjonelle beitearealer til beiting. Justisdepartementet antar at dyreeierne er forpliktet til å verne sine dyr mot rovdyrskader så langt man innenfor rimelighetens grenser evner, praktisk og økonomisk. Justisdepartementet mener at dette bl.a. innebærer at der det finnes praktiske tiltak som ikke er for kostbare, er også dyreeieren forpliktet til å iverksette disse. Det kan i konkrete tilfeller nok også innebære at dyr må hentes ned fra rovdyrutsatt beite, gitt at dyreeieren har tilgang på tryggere beite et annet sted. Som en følge av denne fortolkningen mener Justisdepartementet at heller ikke dyrevernemndene har hjemmel til å fatte vedtak om nedsanking av dyr fra beite pga. rovdyrskader i situasjoner der den ansvarlige etter dyrevernloven ikke er forpliktet til å avstå fra å benytte det aktuelle området til beite.

Når det gjelder tiltak for å redusere rovdyrskadene må det imidlertid skilles mellom forebyggende tiltak i regi av miljøvernmyndighetene og pålegg gitt av dyrevernemndene.

Alle forebyggende tiltak rettet mot småfenæringen i regi av miljøforvaltningen (omstillinger, driftstilpasninger, flytting, elektriske gjerder, innmarksbeiting etc.) skjer med utgangspunkt i frivillig oppslutning fra næringens side. I de konkrete tilfeller der det er foretatt flytting til andre beiter, sanking til innmark eller andre forebyggende tiltak i regi av miljøforvaltningen på grunn av rovvilt er det stilt midler til rådighet for dette. Småfenæringen har i slike tilfeller, etter forhåndssøknad om midler til forebyggende tiltak eller i en akutt skadesituasjon i beitesesongen, inngått en frivillig kontrakt med regionalt rovviltutvalg/fylkesmannen om midler til, og krav til, slike tiltak.

Når det gjelder det konkrete tilfellet vedrørende Rendalen som det vises til i spørsmålet, stilte miljøforvaltningen i utgangspunktet 700 000 kr til disposisjon for berørte beitebrukere sommeren 2002 slik at de selv kunne sette i verk effektive tiltak for å forebygge tap og skader grunnet rovvilt, herunder særlig ulv på Koppangkjølen. Etter to tidlige skadetilfeller i beiteområdet ble miljøforvaltningen orientert om at den lokale dyrevernemnda hadde fattet to vedtak med krav om at dyreeierne skulle sanke til sammen ca. 3 000 sau til innmark. Med bakgrunn i disse vedtakene åpnet miljøforvaltningen for at disse brukerne ble kompensert for innmarksbeiting på linje med andre brukere i Hedmark som hadde sauene på innmark grunnet rovvilt. Dette innebar at det ble åpnet for at det samlede tilskuddsbeløpet til de berørte beitelagene kunne heves noe i forhold til de opprinnelige 700 000 kr som var avsatt til tiltak i disse beitelagene.

Når det gjelder dyrevernemndene har disse selvstendig vedtaksmyndighet i henhold til dyrevernloven. Vedtak som blir fattet av dyrevernemndene kan påklages til Statens dyrehelsetilsyn, fylkesveterinæren.

Statens dyrehelsetilsyn opplyser at det i perioden 2001-2002 totalt er fattet elleve vedtak av dyrevernemnd om å la være å slippe sau på beite eller å hente tilbake sauer som allerede var sluppet. Enkelte av vedtakene omfatter flere saueholdere. Bare ett av vedtakene ble påklaget til fylkesveterinæren som opprettholdt vedtaket. Vedtakene er fordelt med fire i Nord-Trøndelag, én i Nordland og seks i Hedmark. I tillegg er det i Nord-Trøndelag fattet fire vedtak om kortvarig å unnlate å bruke beiter på grunn av akutt rovviltfare. Ingen av disse vedtakene ble påklaget.

Det rapporteres fra Dyrehelsetilsynet at dyreeierne i stor grad selv tar ansvar for å hente sauer fra beiter hvor rovviltskadene blir uakseptabelt store, og at det ofte er nær dialog mellom dyrevernemnder og dyreeiere som har resultert i at dyreeiere har unnlatt å bruke rovviltutsatte beiter uten at det foreligger pålegg fra nemnda.

Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet har også i felleskap bedt om at det må tilstrebes å finne løsninger som det er bred enighet om når en rovviltsituasjon oppstår, og at dette skjer før dyrevernemnda fatter et eventuelt vedtak. Utgiftene til slike ekstraordinære tiltak skal så langt det er mulig søkes prioritert innenfor eksisterende budsjett til forebyggende tiltak mot rovviltskader i de enkelte fylker.

For øvrig må det til syvende og sist bli opp til domstolene i det enkelte konkrete tilfelle å avgjøre om dyrevernemndene har gått ut over sin myndighet.

Vedlegg til svar:

Brev fra lovavdelingen i Justisdepartementet til Landbruksdepartementet om tolkning av hjemmelsgrunnlag - dyrevernloven §§ 2, 5 a og 24

Deres ref:
2000/01145

Vår ref:
02/04145 ØR./TKE/an

Dato:
5. november 2002

Undertegnet av:

Knut Helge Reinskou e.f.
avdelingsdirekør

Thomas Keiserud
førstekonsulent

Dokument nr. 15:7

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 121

Innlevert 21. november 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 27. november 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det har den siste tiden vært flere konkurser i selskap med trålerkonsesjoner, og det er fare for en ytterligere økning i månedene som kommer. Det er også fare for at industrivirksomheten til selskapene vil opphøre.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at lokalsamfunnene og eventuelt andre aktører som ønsker å drive industrivirksomheten videre, får overtatt konsesjonene til de selskapene som går konkurs?»

Svar:

Vi har som stortingsrepresentant Steinar Bastensen fremholder, vært vidne til at flere fiskeindustribedrifter har gått konkurs siste året. Noen av disse bedriftene har vært eiet av selskap som også eier trålere. Når selskap som eier trålere går konkurs, er det naturlig å anta at fartøyene selges. Etter lov av 26. mars 1999 om retten til å drive fiske og fangst må enhver som ønsker å kjøpe et fiskefartøy for å drive ervervsmessige fiske med det, søke fiskerimyndighetene om tillatelse til det. For å få ervervstillatelse må søker fylle visse vilkår, bl.a. må majoriteten av eierne være aktiv fisker. Dette kravet kan imidlertid departementet dispensere fra i særlig tilfelle når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det.

Dagens ferskfisktrålerflåte bygger i stor utstrekning sin virksomhet på slik dispensasjon gitt av departementet. Fiskerimyndighetene ser det slik at fiskeindustriens eierskap i denne flåtegruppen vil kunne styrke råstofftilførselen til industrien, og dermed sikre sysselsetting og bosetting langs kysten. Dette er viktige faktorer som departementet tar i betraktning hver gang vi har til behandling denne type saker. Slik vil det også være i fortsettelsen når trålere knyttet til industri skal selges.

SPØRSMÅL NR. 122

Innlevert 22. november 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 29. november 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Har statsråden føreteke seg noko for å fylgja opp stortingsfleirtalet sitt ynskje om ein erfaringsbase for vellukka samarbeidsprosjekt og -nettverk som kan nyttast til idébank for andre, jf. Innst. S. nr. 318 (2000-2001) Om distrikts- og regionalpolitikken?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til merknad frå fleirtalet i kommunalkomiteen, medlemmene frå KrF, H, FrP, Sp og SV på side 31 i innstillinga. Der vert omtala ei rekkje samarbeidsprosjekt på tvers av nivå og etatar. Eit av dei vert m.a. omtala slik: "Jæren Produktutvikling, ei interkommunal stifting som har som føremål å vere bindeledd mellom idéhavarar og etablerarar på den eine sida og "den samla kunnskapsmengda i område" på den andre sida, er ein modell som bør ha overføringsverdi til andre regionar." Eg meiner dette er noko som er høgst aktuelt og som ho framleis bør ta initiativ til å fylgja opp.

Svar:

Departementet har ikkje føreteke ei samla og strategisk vurdering av stortingsfleirtalet sitt ynskje om ein erfaringsbase for vellukka samarbeidsprosjekt og nettverk som kan nyttast til idébank for andre om distrikts- og regionalpolitikken. Derimot legg vi vekt på å få etablert gode nettverk og møteplassar for formidling av erfaringar, samt dokumentasjon av nye typar prosjekt.

Vår erfaring er at dei som vil vere brukarar av denne type tenester ynskjer å inngå i nettverk. Det er eit ynskje om å bruke eit slikt forum til å formidle og diskutere erfaringar. Dei ynskjer å koma i direkte kontakt med dei som sit på erfaringane. Det har heller ikkje vore etterspurnad etter databasar som omfattar den breie distrikts- og regionalpolitikken.

Vi har vald ei line der dei som produserer kunnskap som skal delast med andre, sjølve etablerer dei møteplassane som dei finn tenlege. Da er det lettare for dei som søker kunnskap å finne fram til relevant informasjon. Eg vil her nemne nokre døme på det:

I regi av HØYKOM-programmet (program for tilskott til høghastighetskommunikasjon) er det etablert ein eigen nettstad, "HØYVIS" (HØYKOMS rettleings- og informasjonsservice), med sikte på å samle og formidle erfaringar frå ulike breibandprosjekt rundt i landet. Dette er ofte samarbeidsprosjekt mellom fleire aktørar, med fokus på breibandsutbygging og bruk av breibandsanvendelser.

I tillegg er det formidla ein rapport med tittelen: "Bredbånd i kommunane" med undertittelen "Hva er bredbånd? Hvorfor er det nyttig og hvordan kan det brukes?".

I samband med utkantsatsinga/småsamfunnssatsinga er det etablert ein eigen internettportal som inneheld oversikt over ulike typar prosjekt gjennomført på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå og effektar av dei. Der kan alle som ynskjer seg informasjon, søkje seg fram til relevant kunnskap.

På nettstaden www.interreg.no finn ein informasjon om erfaringar og resultat av alle program og prosjekt som er gjennomført i regi av Interreg, Austlandssamarbeidet, SAVOS og Landsdelsutvalet for Nord-Noreg er kopla opp mot denne nettstaden.

Knytt til omstillingsarbeidet i SND er det etablert møteplassar for formidling av erfaringar. På desse plassane deltek både SND og fylkeskommunane, omstillingsregionar, kommunar og departement.

SND, fylkeskommunane, Noregs forskingsråd og SIVA fungerer som bindeledd mellom idéhavarar og etablerarar på den eine sida, og relevant kunnskap på området på den andre. Desse aktørane må heile tida arbeide for å halde seg oppdatert og søke ny kunnskap på sine område. Dette er naudsynt for at dei skal vere etterspurt blant nettopp idéhavarar, etablerarane, etablert næringsliv og kommunane.

Eg har meir tru på å formidle erfaringar på denne måten enn ein stor idébank om distrikts- og regionalpolitikken.

SPØRSMÅL NR. 123

Innlevert 22. november 2002 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 28. november 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Ifølge VG oppholder det seg rundt 20 000 illegale innvandrere i det sentrale østlandsområdet. Flere av disse antas å være personer som er forsvunnet fra asylmottak.

Hva vil kommunalministeren gjøre for å forhindre at asylsøkere forsvinner fra mottakene, og deretter lever som illegale innvandrere i Norge eller andre land i Europa?»

Svar:

En utlending kan på ulike måter oppholde seg ulovlig i Norge.

Noen utlendinger kommer seg inn i landet ulovlig uten at de søker tillatelse etter innreise til riket. Andre går over til å ha ulovlig opphold etter først å ha vært her lovlig. Dette kan gjelde personer som ikke reiser ut av landet etter at lovlig oppholdstid som turist er utløpt, personer som fortsetter å være her etter utløpet av en tillatelse, og personer som unndrar seg iverksetting av et vedtak som innebærer at de har plikt til å forlate landet. Det antas at en del av disse utlendingene drar tilbake til sitt hjemland uten å orientere norske myndigheter. Det antas videre at noen drar til andre land, mens et lite mindretall blir værende i Norge uten arbeids- og oppholdstillatelse. Det ligger i sakens natur at det ikke er mulig å angi hvor mange utlendinger som til enhver tid oppholder seg ulovlig i Norge. De undersøkelser som er gjort på dette området har også vist seg å være lite opplysende.

Jeg stiller meg derfor tvilende til det tallet som framkommer i VGs artikkel vedrørende utlendinger som oppholder seg ulovlig i Norge. Artikkelen viser til en utregning bl.a. på bakgrunn av registreringer i Fremkon. Dette registeret viser i hovedsak hvilke utlendinger som har tillatelse og hvilke som ikke har. Det er i dag ikke tilstrekkelige rutiner rundt registreringer av forsvinninger til at disse registreringene kan danne grunnlag for antagelse av hvor mange utlendinger som oppholder seg ulovlig i Norge.

Når det gjelder asylsøkere som forsvinner fra mottak, vil jeg påpeke at alle asylmottak er åpne i den forstand at en asylsøker kan bevege seg fritt ut og inn av mottaket. Dette gjør at det er vanskelig å holde kontroll med hver enkelt asylsøker. Et mottak av en mer lukket karakter der det legges opp til begrensninger i en asylsøkers bevegelsesfrihet, vil innebære en frihetsberøvelse som krever hjemmel i lov. Pr. i dag har vi ikke en generell lovhjemmel til å holde tilbake asylsøkere i asylmottak.

Etter utlendingsloven § 37 kan en utlending holdes i fengslig forvaring dersom vedkommende nekter å oppgi sin identitet eller det er skjellig grunn til mistanke om at utlendingen oppgir falsk identitet. De asylsøkere som har fått endelig avslag på sin søknad om asyl, plikter å forlate landet. Når det er nødvendig for å sikre iverksetting av negativt vedtak, kan en utlending pågripes og fengsles i henhold til utlendingsloven § 41.

Etter min oppfatning er bestemmelsene i utlendingsloven §§ 37 og 41 tilstrekkelige i forhold til behovet for fengsling av utlendinger. Det er politiet som i det enkelte tilfelle vurderer om det er behov for fengsling. Fengslingsspørsmålet avgjøres av retten.

SPØRSMÅL NR. 124

Innlevert 22. november 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 29. november 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Har helseministeren en oversikt over hvilken situasjon de ulike voldtektsmottakene vil befinne seg i til neste år, samt hvilke deler av landet som har/har ikke voldtektsmottak, og vil helseministeren vurdere mulige strakstiltak for å støtte opp om de som opplever økonomiske vansker som en følge av stramme kommunebudsjetter?»

BEGRUNNELSE:

I svar av 15. november 2002 skriver helseministeren at han vil avvende anbefalingen fra Sosial- og helsedirektoratets utredning før han vil ta stilling til hvordan vi best kan bygge opp et likeverdig tilbud til voldtekts ofre i Norge. Han anslår at utredningen vil være klar i løpet av 2003. I mellomtiden er situasjonen den at voldtekts ofre, bl.a. i Vestfold, står uten et voldtektsmottak i fylket sitt, og at det er usikkert hvorvidt et slikt mottak vil nå komme på plass pga. de store underskuddene i de aller fleste kommunene.

Det er fra SVs side ønskelig at helseministeren utarbeider en oversikt over hvordan tilbudet til voldtekts ofre er på landsbasis, hvordan disse finansieres samt om deres økonomiske situasjon vil forverres til neste år. Ut fra hva vi vet om kommunenes økonomiske situasjon, er det grunn til å anta at flere kommuner vil vurdere å kutte i voldtektsmottakenes budsjetter, slik mange krisesentre nå opplever. Når det gjelder krisesentrene, har familie-, kultur- og administrasjonskomiteen enstemmig anmodet barne- og familieministerens om at det iverksettes strakstiltak for å støtte krisesentre som nå trues av kutt eller nedleggelse. SV mener helseministeren nøye bør vurdere om det bør tas et tilsvarende initiativ overfor voldtektsmottak i økonomisk krise.

SV mener det er uholdbart dersom tilbudet til landets voldtekts ofre skal være avhengig av kommunenes til enhver tid rådende økonomiske situasjon. Det tror vi helseministeren er enig i. Vi ber derfor om at helseministeren tar et initiativ for å sikre voldtekts ofrenes rettssikkerhet og helsetilbud fram til en permanent framtidig ordning er på plass.

Svar:

Jeg viser til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 89 av 15. november 2002 som omhandler samme tema. Der fremgår det at Sosial- og helsedirektoratet har fått i oppdrag å utrede helsetilbudet til voldtekts utsatte. Utredningen går ut på å kartlegge og vurdere både organisering og finansiering av eksisterende voldtektsmottak i Norge. Kartleggingen vil bl.a. ha fokus på følgende:

- Hvilke behandlingstilbud som er etablert til voldtatte i den enkelte kommune
- Hvorvidt det er etablert faste rutiner for håndtering av voldtektssaker
- Tilgjengelighet
- Oppfølgingstilbud - psykososiale støttetjenester og henvisning til psykisk helsevern
- Finansiering
- Organisering
- Forankring
- Fordeler og ulemper ved å være organisert som eget voldtektsmottak ved kommunal legevakt, legevakt ved sykehus, avdeling ved fylkessykehus eller regionsykehus.

Kartleggingen vil resultere i en oversikt over hvilke deler av landet som har, eller ikke har, voldtektsmottak og hvordan disse finansieres. Kartleggingen vil også kunne gi resultater vedrørende fremtidig finansiering av tilbudet til voldtekts utsatte. På bakgrunn av resultatene av kartleggingen vil Sosial- og helsedirektoratet legge frem forslag om organisering, finansiering og innhold i tjenestetilbudet ved voldtektsmottakene i landet som Helsedepartementet så vil ta stilling til. Bakgrunnen for denne utredningen er bl.a. at vi i dag ikke har en samlet fremstilling eller oversikt over tilbudet til voldtekts utsatte.

I mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 89 av 15. november 2002 viste jeg til at kartleggingen vil foregå i samarbeid med Kvinnevoldutvalget. Sosial- og helsedirektoratet har opplyst at det vurderes å gjennomføre kartleggingen av voldtektsmottak/kommunal helsetjeneste til voldtatte i tillegg til det arbeidet som gjøres av Kvinnevoldutvalget. Dette gjøres for å sikre at man får frem den informasjon som er nødvendig for å komme med anbefalinger vedrørende organisering og finansiering av voldtektsmottak i Norge.

I begrunnelsen for spørsmålet vises det til manglende voldtektsmottak i Vestfold. Et eget prosjekt finansieres i Vestfold, forankret hos fylkeslegen over Helsedepartementets budsjett, med tilbud til bl.a. voldtatte. Prosjektet går over tre år og skal resultere i forslag til modeller for mottak. Tiltaket er et samarbeidsprosjekt med Justisdepartementet, og er en del av handlingsplanen Vold mot kvinner.

Jeg vil understreke at Helsedepartementet anser at tilbud til voldtatte, enten det er ved et voldtektsmottak eller annen ordning ved legevakt eller sykehusavdeling, er å betrakte som nødvendig helsetjeneste. Voldtektsutsatte har rett på nødvendig helsehjelp, uten at dette nødvendigvis tilbys ved et eget voldtektsmottak.

Storingsrepresentant Thorkildsen spør om jeg vurderer å sette i gang strakstiltak i forhold til kommuner med økonomiske vansker. Tilskuddene som bevilges til spesialisthelsetjenesten og til kommunene forutsettes å dekke tilbudene om nødvendig helsehjelp, enten det er organisert som voldtektsmottak eller i den ordinære helsetjenesten. På bakgrunn av utredningen av tilbudet til voldtektsutsatte, vil det bli vurdert tiltak som sikrer at voldtekts ofre har et likeverdig tilbud over hele landet.

SPØRSMÅL NR. 125

Innlevert 22. november 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 2. desember 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Stortingets langsiktige mål er et internasjonalt forbud mot klasebomber. På kort sikt er det mulig å arbeide for reguleringer på feltet. Det avholdes viktige møter om klasebomber og andre eksplosive krigsetterlatenskaper i desember. Gjennom en aktiv pådriverrolle på møtene vil Regjeringen kunne følge opp Stortingets pålegg så langt det er mulig i dagens internasjonale situasjon.

Hvilke mål har Regjeringen for møtene, og hvilke instruksjoner har Norges representanter?»

BEGRUNNELSE:

Den andre revisjonskonferanse for konvensjonen om konvensjonelle våpen ble holdt i desember 2001. Et viktig resultat av konferansen var at det ble nedsatt en ekspertgruppe til å se nærmere på temaet eksplosive krigsetterlatenskaper (Explosive Remnants of War - ERW) som ueksploderte klasebomber, granater og raketter. Alle land som er parter til denne konvensjonen er representert i ekspertgruppen, inkludert Norge.

Ekspertgruppen skal ha sitt tredje og siste møte 2.-10. desember. Der skal det besluttes hvorvidt statene skal fortsette forhandlingen om et nytt "instrument" for å regulere bruken av klasebomber og andre krigsetterlatenskaper. Gruppens anbefalinger vil så bli tatt stilling til på et statspartsmøte 12.-13. desember.

Møtene gir Regjeringen mulighet til å bidra til et sterkt og omfattende mandat for forhandlinger i 2003. Senterpartiet anser dette som en logisk oppfølging av Stortingets vedtak om at Norge skal arbeide for et internasjonalt forbud mot klasebomber.

Senterpartiet har registrert at Den internasjonale Røde Kors-komiteen har lagt fram forslag som bl.a. innebærer:

- 1) Et ansvar for de som bruker klasebomber til å rydde opp eller sikre opprydding.
- 2) Et forbud mot bruk av klasebomber mot militære mål lokalisert i konsentrasjoner av sivile.

Senterpartiet støtter Den internasjonale Røde Kors-komiteens tilnærming og mener dette vil være viktige skritt på veien til det endelige målet om et internasjonalt forbud mot klasebomber. Vi oppfordrer Regjeringen til å arbeide for minst like ambisiøse mål.

Svar:

Spørsmålet viser til det arbeidet som foregår i Genève for å fremforhandle en ny protokoll til Konvensjonen om inhumane våpen (CCW) om såkalte eksplosive krigsetterlatenskaper, *Explosive Remnants of War* (ERW). Partene til konvensjonen møtes til statspartsmøte 12.-13. desember i år. Fra norsk side vil vi arbeide for at møtet vedtar et sterkt og omfattende mandat for videre forhandlinger om en juridisk bindende protokoll for ERW.

Ekspertdrøftelsene hittil i år har foreløpig munnet ut i et førsteutkast til forhandlingsmandat for det videre arbeid.

Mandatutkastet legger opp til en videre forhandlingsprosess i 2003 om et bindende instrument for ERW om tiltak som trer i kraft etter en konflikt er løst. Tiltakene baseres på en bred definisjon av ERW som dekker de fleste relevante ammunisjonstyper, inkludert klasebomber og etterlatt ammunisjon. De videre forhandlinger vil bl.a. omfatte spørsmålet om ryddeansvar, assistanse og samarbeid samt rammer for konsultasjoner mellom statspartene.

Det legges også opp til at det skal forhandles videre om preventive tiltak med sikte på å bedre påliteligheten på de ammunisjonstyper som faller innenfor ERW-definisjonen. Dette vil også inkludere frivillige

retningslinjer for produksjon, kvalitetskontroll, håndtering og lagring. Informasjonsutveksling samt assistanse og samarbeid er også viktige elementer.

Arbeidet så langt under ekspertdrøftelsene peker i retning av omfattende oppslutning om denne forhandlingsplattformen. Det er vi tilfreds med.

Under det siste møtet i ekspertgruppen, som finner sted i forkant av statspartsmøtet, vil vi fra norsk side gi en generell støtte til formannens utkast til forhandlingsmandat samtidig som vi også vil søke å utvide mandatutkastet på områder Regjeringen anser som viktige. Vi deler Den internasjonale Røde Korskomiteens hovedmålsettinger for de forestående forhandlingene.

Under tilsynskonferansen til CCW i desember i fjor bidro Norge aktivt til at ekspertgruppens mandat skulle være bredt nok til å danne grunnlag for diskusjoner også om restriksjoner på bruk av klasebomber. Diskusjonene under dette punktet har i første rekke dreiet seg om forbud om bruk mot militære mål lokalisert i konsentrasjoner av sivile. Norge vil fortsette arbeidet med å forsøke å bringe forhandlinger om slike restriksjoner inn i mandatet.

SPØRSMÅL NR. 126

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 3. desember 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I brev av 15. juli 2002 fra SFT til Forsvarets bygningstjeneste angående forurensende utslipp fra Regionfelt Østlandet, slår SFT fast at Forsvaret ikke har noen garanti for at utslippstillatelser etter forurensningsloven § 11 vil bli gitt. Konsekvensen av utbygging før tillatelser er gitt kan bli at feltet ikke kan brukes eller må ombygges før det tas i bruk.

Kan statsråden garantere at Regjeringen ikke vil bruke sin instruksjonsmyndighet for å instruere SFT om utfallet av saken?»

BEGRUNNELSE:

SFT framholder i brevet at selv om byggetillatelse er gitt etter plan- og bygningsloven, vil det ikke ha noen påvirkning på de miljøkrav som blir satt til tiltaket etter forurensningsloven § 16 eller de utslippskrav som blir satt etter § 11. De varsler at en ved å starte bygging før tillatelser etter forurensningsloven er gitt, kan medføre at infrastruktur som er bygget og etablert ikke kan benyttes som planlagt.

Tiltaket er sterkt omstridt og er et meget stort naturinngrep med stort forurensningspotensial. Stortingets flertall la vekt på at de negative konsekvensene skulle reduseres gjennom detaljplanlegging, avbøtende tiltak og oppfølgende undersøkelser. Utbygging startes nå før forurensningsmyndighetene har fått søknad om eller gitt tillatelser til utslipp og støy. Befolkningen har nå ingen garanti for at Regjeringen følger opp løftene og gjennomfører utbyggingen etter de grensene forurensningsmyndighetene setter. Regjeringen legger ikke opp til ordinær saksbehandling, og det kan se ut som om statsråden mener at forurensningsloven ikke skal gjelde for Forsvaret som for andre. På tross av advarslene fra SFT lar statsråden utbyggingen fortsette. Regjeringen ved departementet har instruksjonsmyndighet over SFT.

Svar:

Stortinget har pålagt Regjeringen å sørge for at Regionfelt Østlandet er klar til bruk i 2005. Ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 45 (2000-2001) fremholder forsvarskomiteen i Innst. S. nr. 342 (2000-2001), side 52, at det vil være "kritisk avgjørende at Regionfelt Østlandet utvikles i tråd med Stortingets forutsetninger og at tidsplanen holdes".

Det ligger ingenting i de undersøkelsene som har vært gjort og den utvikling av prosjektet som har vært til nå, som skulle tilsi at det finnes grunnlag for å stoppe prosjektet i påvente av endelig konsesjon for driften av den militære virksomhet i feltet. Tvert imot tyder nye undersøkelser på at konsekvensene for miljøet er mindre enn de man la til grunn da Stortinget vedtok å etablere Regionfelt Østlandet. Dette underbygges også

av konklusjonene i NIVA-rapporten "Konsekvensutredning for tema: Vann og grunn, inklusive dyreliv i vann", som ble fremlagt 27. november 2001.

Åmot kommune gav tillatelse til å starte opp anleggsvirksomheten, benevnt som byggetrinn 1 (perioden 2002-2003) den 31. oktober i år.

Det er viktig å skille mellom den aktivitet som knytter seg til anleggsvirksomheten (omfang utover byggetrinn 1) som i hovedsak skjer i perioden 2002 til 2005, og den militære aktivitet som skal skje i feltet fra 2005. Miljømyndighetene må gi samtykke til eventuell anleggsvirksomhet som skal skje før konsesjonsbehandling er avsluttet. Når det gjelder den militære aktiviteten fra 2005 er det SFT som skal gi tillatelse, og søknad om konsesjon for drift planlegges fremsendt ved årsskiftet 2002/2003. En eventuell klage vil bli behandlet av Miljøverndepartementet. Det kan således ikke på det nåværende tidspunkt spekuleres i hvilke konsesjonsvilkår som vil bli gitt for Regionfelt Østlandet.

Når det gjelder spørsmålet om Regjeringens bruk av instruksjonsmyndigheten, vises det til at Miljøverndepartementet er overordnet myndighet for SFT i saker som behandles etter forurensningsloven. Miljøverndepartementet kan instruere sine underordnede etater, men Miljøverndepartementet har gitt uttrykk for at man normalt ikke gir instruksjoner om avgjørelse i enkeltsaker. For Regionfelt Østlandet er det lagt opp til vanlig behandling etter forurensningsloven, noe som innebærer at SFT treffer sin avgjørelse etter en nærmere avveining av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

En forutsetning for oppstarten av anleggsvirksomheten før konsesjonen er gitt er at utbyggingstiltaket og investeringene ikke vil kunne legge avgjørende føringer på den senere vurderingen etter forurensningsloven § 11. I brev av 12. juli i år til Åmot kommune har SFT samtykket i byggestart i en del av feltet hvor miljømessige konsekvenser for omgivelsene vurderes som små. Enhver utbygging skjer imidlertid på tiltakshavers egen risiko uten garanti for at utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 vil bli gitt.

Denne problemstillingen har for øvrig tidligere vært kommentert av statsråd Børge Brende ved oppfølgende spørsmål fra representanten Ola D. Gløtvold i forbindelse med spørsmål nr. 27 i spørretimen onsdag 24. april 2002.

I tillegg vil jeg påpeke at Forsvaret selv har et klart miljøfokus under planleggingen, etablering og drift av Regionfelt Østlandet. Det brukes store ressurser på å forebygge forurensning til vann og grunn og redusere støyulempene. Det etableres også et eget miljøovervåkingsprogram (MOP) som vil overvåke miljøsituasjonen i feltet. Dette gjøres for å måle om virksomheten holdes innenfor de vilkår som blir satt i planer og tillatelser. Planen beskriver også de tiltak som iverksettes ved avvik.

Etableringen av Regionfelt Østlandet (RØ) er et sentralt virkemiddel i norsk sikkerhets- og utenrikspolitikk, for å sikre at Regjeringen til enhver tid har til rådighet relevante militære avdelinger med hurtig reaksjonsevne. Parallelt stilles det krav til Norge om å bidra med enheter til NATOs samlede styrker. Disse må ha høy treningsstandard og hurtig reaksjonstid. Norske hærstyrker må kunne løse de mest krevende oppdrag både nasjonalt og internasjonalt. Det vil kun være Regionfelt Østlandet som fullt ut dekker et slikt øvingsbehov.

SPØRSMÅL NR. 127

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 29. november 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener justisministeren vi kan leve med å ha en lensmann som mener, og aktivt argumenterer for, at kvinner som utsettes for vold i hjemmet og kvinner som utsettes for voldtekt i mange sammenhenger kan skyldes seg selv?»

BEGRUNNELSE:

Nok en gang viser lensmannen i Laksevåg, Harald Andersen, manglende gangsyn når det gjelder voldtektsopfers situasjon. I novemberutgaven av Det Nye kommer det fram at Andersen mener mange voldtektsopfre har seg selv å takke for at de ble voldtatt. SV mener at dette er meget alvorlig, og bør få følger for lensmannen. Justisministeren bør markere klart og tydelig at slike holdninger absolutt ikke hører hjemme i politiet. Justisministeren har gjentatte ganger vært på banen for å støtte opp om voldtektsopfre i Norge, og har gang på gang påpekt viktigheten av at voldtekter blir anmeldt, at voldtektsopfre får hjelp, at gammeldagse holdninger til kvinners oppførsel er uakseptable, og at de er særlig uakseptable innen politi- og rettsvesen. Det er alvorlig når disse signalene ikke oppfattes av ledere i politiet.

SV mener lensmannen i Laksevåg sine holdninger, både i voldtekts- og hjemmenvoldssaker, viser at han er uegnet som lensmann. SV mener at dersom volds- og voldtektsopfre skal oppleve politiet som en samarbeidspartner, et sted å få hjelp og støtte i framtiden, må det markeres meget sterkt at holdninger som kan bidra til det motsatte ikke aksepteres. Lensmannen i Laksevåg bør således fjernes fra sin stilling, da han tydeligvis ikke har forstått konsekvensene av sine uttalelser. Ut fra det man har kunnet lese i mediene, er det ingen ting som tyder på at han vil endre holdninger i framtiden, heller.

Svar:

Flere av lensmann Harald Andersens uttalelser til bladet Det Nye er uheldige, og de står i direkte motstrid med både policy og utarbeidede retningslinjer for politiets behandling og holdning til voldsutsatte kvinner. Politiet har den senere tid nedlagt betydelig arbeid i å tilnærme seg problemstillinger rundt voldsutsatte på riktig måte for nettopp å understreke at voldsovergrep er straffbare handlinger der voldsovergriperne er de skyldige, og ikke ofrene. Det er bl.a. utarbeidet en håndbok for politiets behandling av slike saker, og nettopp dette forholdet er grunnleggende for alle sider av politiets opptreden, både når det gjelder forebyggende arbeid til hjelp for ofrene, håndtering av anmeldelser, og ikke minst ivaretagelse av ofrene.

Politimesteren i Hordaland har tatt uttalelsene opp med lensmann Harald Andersen og gjort det klart at slike uttalelser ikke er akseptable. Lensmannen har ifølge politimesteren selv gått ut i lokalpressen og gitt uttrykk for at han ikke mener at voldsopfre er medskyldige i det de blir utsatt for, og at han ikke har ment å gi uttrykk for negative holdninger overfor voldsopfre. Lensmannen har også overfor politimesteren gitt uttrykk for det samme. Politimesteren i Hordaland opplyser i den forbindelse at lensmann Andersen nedlegger et betydelig arbeid i å forebygge voldsovergrep både i hjemmet og i det offentlige rom, og at hans omsorg for voldsopfre er høyt verdsatt av mange voldsutsatte kvinner. Dette unnskylder imidlertid ikke hans uttalelse.

Det er ikke tvilsomt at lensmannens uttalelser, uansett hva han mente å gi uttrykk for, skaper et galt inntrykk av politiets holdninger og behandling av voldsopfre. Dette beklager både jeg og politiet. Lensmannen er da også foreholdt at dette ikke er akseptabelt.

Når det gjelder lensmannens ansettelsesforhold er dette en sak som hører inn under politimesteren i Hordaland og som jeg derfor ikke kan kommentere nærmere. Jeg er imidlertid trygg på at politiledelsen gjør sitt beste for å unngå fremtidige uttalelser av denne art.

SPØRSMÅL NR. 128

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 29. november 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I forbindelse med behandlingen av eierskapsmeldingen våren 2002, Innst. S. nr. 264 (2001-2002), bad Stortinget Regjeringen komme tilbake med en egen sak om Statkraft SF før en eventuell omdannelse til AS ble vurdert.

Kan nærings- og handelsministeren forsikre Stortinget om at arbeidet med børsnotering og salg/fusjon av Statkraft SF er stilt i bero i påvente av stortingsbehandlingen av saken, og at selskapets styre ikke arbeider videre med privatiseringsplaner men forholder seg til Stortingets beslutning?»

BEGRUNNELSE:

Vi ser i dag en urovekkende konsentrasjon i europeisk kraftforsyning. Det er god grunn til å frykte oligopolniggende tilstander på kraftmarkedet i Europa. Det vil i et slikt perspektiv være særdeles viktig å opprettholde Statkraft som heleid statlig selskap som motvekt mot mulige implisitte monopoler som også vil operere i det norske kraftmarkedet. Ved en eventuell børsnotering og salg/fusjon av Statkraft SF vil muligheten forsvinne. Salg eller fusjon vil også bety en overdragelse av samfunnets verdier til flernasjonale selskaper, og kontrollen med norske naturressurser vil på lang sikt forsvinne ut av landet.

Svar:

Regjeringen la frem sitt syn på videre utvikling for Statkraft SF i St.meld. nr. 22 Et mindre og bedre statlig eierskap. Der het det blant annet:

"Strukturutviklingen i kraftnæringen gjør det over tid naturlig å vurdere behovet for industrielle partnere for Statkraft. I tillegg kan Statkraft se behov for ytterligere egenkapital som ledd i fortsatt utvikling av selskapet. Regjeringen legger til grunn at Statkraft fortsatt skal kunne videreutvikles som en sterk aktør i kraftnæringen i Norden, men at staten i utgangspunktet ikke skal bidra med mer kapital. Det vil bli tatt initiativ til å omdanne selskapet til aksjeselskap. Regjeringen vil være åpen for industrielle løsninger der Statkraft inngår, og der staten ikke lenger vil være eiere."

Regjeringen har fremmet forslag om å endre statsforetaksloven, jf. Ot.prp. nr. 13 (2002-2003). Forslaget innebærer i korthet at staten ikke skal være ansvarlig for nye forpliktelser som statsforetakene påtar seg fra lovens ikrafttredelsestidspunkt. For lån og forpliktelser etablert før ikrafttredelse av en lovendring har Regjeringen lagt opp til at statsgarantien opprettholdes. Gjennom innføringen av en garantipremie ble den indirekte statsstøtten som Statkraft mottar gjennom statsgarantien knyttet til disse lånene, nøytralisert, jf. St.prp. nr. 63 (2001-2002) og St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Endringene i statsforetaksloven gjør at Statkraft nå vil ha betingelser som er svært nær det som gjelder for statsaksjeselskaper. Det er etter min vurdering hensiktsmessig at selskapet får en organisasjonsform som svarer til dette, ikke minst fordi aksjeselskap er en organisasjonsform som er vel kjent i markedet og hos Statkrafts kontraktspartnerer. Jeg er av den oppfatning at en omdannelse av Statkraft SF til statsaksjeselskap etter dette vil styrke selskapet og gjøre det mer konkurransedyktig. Statsaksjeselskap er for øvrig en organisasjonsform som er vel kjent fra flere statlige foretak.

Jeg planlegger å legge frem en proposisjon om omdanning av Statkraft til et statseid aksjeselskap i vårsesjonen 2003. Den planlagte omdannelsen av Statkraft til statsaksjeselskap vil ivareta de forpliktelser som er inngått i henhold til industrikontraktene. Betydningen av industrikontraktene vil bli nærmere drøftet i omdannelsesproposisjonen. I proposisjonen vil også de endringer Regjeringen foreslår i industrikonsekvensloven med hensyn til hjemfallsrett bli vurdert når det gjelder konsekvenser for Statkraft. Stortinget vil således få et bredt grunnlag for å behandle en endring i Statkrafts organisasjonsform.

Jeg legger til grunn at alle styre i selskaper der Nærings- og handelsdepartementet forvalter betydelige eierinteresser, som del av en aktsom forvaltning, holder seg orientert om utviklingen i sine markeder og vurderer selskapets utvikling og eventuelle tiltak i lys av dette. Vi har fra departementets side ikke igangsatt en prosess med sikte på børsnotering eller salg av Statkraft.

SPØRSMÅL NR. 129

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 3. desember 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å oppfylle Stortingets intensjon om at MTB-ene skal være operative i

nordområdene med Olavsvern som base?»

Vedlegg til spørsmål:

Utdrag fra Bladet Tromsø 23. oktober 2002, side 14.

BEGRUNNELSE:

I Innst. S. nr. 232 (2001-2002) skriver komiteens flertall: "det er viktig å sikre en god, fleksibel og kostnadseffektiv løsning for hvor MTB-ene skal være stasjonert mht. driftsutgifter. Stasjoneringen må imidlertid ikke redusere tilstedeværelsen i nord. Den sjømilitære tilstedeværelsen i nord bør vurderes økt." Sjefen for Kysteskadren, flaggkommandør Trond Grytting, tviler på økt tilstedeværelse i Nord-Norge, så lenge budsjettet ikke samsvarer med målsettingene. Det vises forøvrig til vedlagte avisartikkel i Bladet Tromsø av 23. oktober 2002.

Svar:

Spørsmålet retter seg konkret mot MTB-våpenet og tilstedeværelse i nordområdene. Det er imidlertid viktig å se spørsmålet om sjømilitær tilstedeværelse i nordområdene i en helhetlig sammenheng.

Det er en vesentlig forutsetning for Sjøforsvarets fremtidige drift, på lik linje med resten av Forsvaret, at vi lykkes med omstillingen slik at ressurser kan frigjøres til operativ virksomhet. Virksomheten må rasjonaliseres og tilpasses fremtidige oppgaver. MTB- våpenet skal iht. Stortingets intensjoner, jf. Innst. S. nr. 232 (2001-2002), sikres en mest mulig rasjonell drift nettopp med dette formål. Både innstillingen og mitt iverksettelsesbrev til forsvarssjefen forutsetter at Hauk-klassen MTB-er skal driftes på den mest kostnadseffektive måte. Som et ledd i denne prosessen vil Olavsvern i henhold til Stortingets vedtak bli nedlagt som orlogsstasjon og videreført som base under Haakonsvern orlogsstasjon. Jeg vil for øvrig nøye vurdere organiseringen av Olavsvern med sikte på at basen også i fremtiden vil være i stand til å gi fullgod understøttelse til de operative behov for norske og allierte sjøstridskrefter ved operasjoner i nordområdene. MTB-ene vil fortsatt være operative i nordområdene med Olavsvern som base under Haakonsvern orlogsstasjon.

Det er en klar målsetting å øke kapasiteten til sjømilitær tilstedeværelse i nordområdene. Innføringen av KV "Svalbard" har allerede medført en betydelig kapasitetsøkning for operasjoner i arktiske farvann. Anskaffelse av nye fregatter fra 2005 og nye MTB-er av Skjold-klassen vil også bidra vesentlig til å øke kapasiteten til tilstedeværelse i nordområdene. Det samme gjør etablering av Kystjegerkommandoen på Trondenes ved Harstad. Jeg mener derfor Stortingets intensjoner om minst like god tilstedeværelse i nord i årene fremover er godt ivarettatt.

Disponering av fartøyer vil imidlertid alltid være en funksjon av prioriteringer opp mot nasjonale og internasjonale oppgaver. Som eksempel har vi i løpet av det siste året operert fregatter og undervannsbåt i så vel NATOs atlanterhavsflyte (STANAVFORLANT) som i middelhavsflyten (STANAVFORMED). I tillegg har KNM "Skjold" operert i USA og minejaktfartøyer har operert i Østersjøen. Disse avdelingene ville kunne blitt deployert til nordområdene i stedet dersom det var behov for dette.

Det mest vesentlige i mine øyne er å fokusere på kapasiteten til å operere fartøyer og avdelinger der, og når det er nødvendig. Samtidig er det helt klart at vi prioriterer tilstedeværelse i nord. Den omstilling vi nå er i ferd med å gjennomføre og de vesentlige investeringsøkninger som går til Sjøforsvaret, er meget viktige og nødvendige bidrag til dette.

SPØRSMÅL NR. 130

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 4. desember 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Med bakgrunn i den svært anstrengte økonomiske situasjonen til Dissimilis i inneværende år, vil jeg spørre om statsråden ser noen mulighet til å sikre finansieringen av driften av Dissimilis, slik at de unngår at driften reduseres, eventuelt avvikles?»

BEGRUNNELSE:

Dissimilis gjør som kjent et formidabelt arbeid for å gi de psykisk utviklingshemmede et ansikt utad, og en god livskvalitet innad. Dissimilis har spart fylker og kommuner store beløp ved å gi barn, unge og voksne psykisk utviklingshemmede en meningsfylt fritid. Det er derfor svært trist hvis det pga. manglende forventede inntekter skulle vise seg at det ikke lenger er drivverdig for disse.

Dissimilis har hatt en sponsoravtale med Anfi del Mar på 250 000 kr i året. Anfi del Mar er å kjøpt opp av tyske investorer, som gjør at denne sponsoravtalen ikke lenger gjelder. Dissimilis hadde i tillegg en spilleautomat ved en Hydrostasjon som tjente inn 300 000 kr årlig, men denne automaten er nå overtatt av Røde Kors fordi Hydro har inngått en landsdekkende avtale med Røde Kors.

Når man vet hvilket enormt arbeid et fåtall personer gjør for å bedre livskvaliteten til de psykisk utviklingshemmede, og ikke minst hva man sparer av offentlige midler ved at man reduserer kommunenes bruk av støttekontakter, ansatte i bofellesskap osv., tror jeg man samfunnsøkonomisk får langt mer igjen ved å sikre driften av Dissimilis.

Svar:

Dissimilis gjør en viktig innsats for psykisk utviklingshemmede. Staten viser sin anerkjennelse gjennom en samlet årlig støtte på ca. 1 mill. kr for 2002. Av dette er 370 000 kr dekket over kap. 320 Allmenne kulturformål, post 78 Ymse faste tiltak under Kultur- og kirke departementets budsjett.

Jeg forstår at bortfall av inntekter fra andre kilder skaper vansker for Dissimilis. Men det er ikke mulig for Kultur- og kirke departementet å kompensere for dette fullt ut. For å hjelpe organisasjonen noe i inneværende år, har departementet økt tilskuddet med 50 000 kr til totalt 420 000 kr for 2002. Når det gjelder 2003, viser jeg til budsjettforliket mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet som sikrer Dissimilis en økning i tilskuddet fra staten på 0,5 mill. kr.

SPØRSMÅL NR. 131

Innlevert 25. november 2002 av stortingsrepresentant Per Ove Width

Besvart 3. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Statens vegvesen i Vestfold frykter at utbyggingen av ny E18 fra Kopstad til Gulli i Tønsberg utsettes tre-fire år. Nye forslag fra Vegdirektoratet går ut på at statlige bevilgninger tiltenkt Vestfold kan bli omdisponert, i strid med forutsetningene i Nasjonal transportplan 2002-2011, til utbygging av ny E18 i Drammen.

Vil statsråden gripe inn og forhindre at utbyggingen av E18 gjennom Vestfold ikke blir ytterligere forsinket?»

Svar:

I St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011 er det åpnet for anleggstart på E18 Kopstad-Gulli og E18 Langåker-Bommestad mot slutten av perioden 2002-2005, og fullføring i perioden 2006-2011. Forutsetningen er at det blir tilslutning til et akseptabelt bompengeprogger for begge prosjektene. I Buskerud er bygging av ny motorvegbru i Drammen forutsatt gjennomført i perioden 2002-2005, mens den videre utbyggingen på strekningen Frydenhaug-Eik er foreslått gjennomført i siste del av tiårsperioden 2002-2011. I Vegdirektoratets handlingsprogram for perioden 2002-2011 er åpningstidspunktet for motorvegbrua i Drammen pga. kostnadsøkninger forskjøvet til 2006. For øvrig er prioriteringene i Nasjonal transportplan fulgt opp.

I Nasjonal transportplan er det foreslått 50 mill. 2002-kr i statlige midler til E18 Kopstad-Gulli i perioden 2002-2005 og 450 mill. kr i perioden 2006- 2011 (tilsvarende 40 pst. statlig andel). I sitt foreløpige forslag til investeringsprogram for 2004-2005 har Vegdirektoratet ikke foreslått statlige midler til prosjektet, men lagt til grunn anleggstart ved hjelp av bompengemidler. I direktoratets forslag er det ikke foreslått økte rammer til E18 i Drammen i forhold til det som ligger inne i handlingsprogrammet for perioden 2002-2005. Jeg vil understreke at dette er *Vegdirektoratets* foreløpige forslag - Regjeringens rammer og prioriteringer for årene 2004 og 2005 vil framgå av de årlige budsjetter. For perioden 2006- 2015 har Vegdirektoratet utarbeidet økonomiske planrammer for det lokale arbeidet. På grunnlag av de lokale prioriteringene, innenfor tildelte planrammer og marginalvurderinger ved eventuelle økte eller reduserte rammer, vil Vegdirektoratet utarbeide etatens endelige forslag til prioriteringer i perioden 2006-2015. Disse vil igjen danne grunnlag for Samferdselsdepartementets forslag til Nasjonal transportplan for perioden. Denne vil bli lagt fram for Stortinget våren 2004.

Det medfører derfor *ikke* riktighet at Vegdirektoratet har gått inn for å omprioritere statlige midler fra E18 Kopstad-Gulli til E18 i Drammen. Den endelige prioriteringen av E18 Kopstad-Gulli i forhold til andre prosjekter vil bli lagt fram for Stortinget i forbindelse med fremleggelsen av forslag til bompengefinansiering av prosjektet og i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan 2006-2015. Samferdselsdepartementet tar sikte på å legge fram et forslag til bompengefinansiering av E18 Kopstad-Gulli i løpet av 2003. Jeg ser derfor ingen grunn for å gripe inn i det arbeidet som nå foregår i Statens vegvesen.

SPØRSMÅL NR. 132

Innlevert 26. november 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 4. desember 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Når og på hvilken måte vil Justisdepartementet følge opp de nye varetektsreglene om isolasjon, og hvorfor er dette ikke blitt gjort tidligere?»

BEGRUNNELSE:

Innst. O. nr. 69 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 66 (2001-2002) om hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv. fikk nylig tilslutning i Stortinget. Da ble bl.a. reglene om isolasjon i forbindelse med varetektsfengsling endret slik at Norge ikke lenger skulle bryte Den europeiske menneskerettighetskonvensjonens bestemmelser om tortur. I Aftenposten 25. november i år er det en artikkel med overskrift "Fanger isoleres fortsatt ulovlig i norske fengsler". Av artikkelen går det fram at ekspedisjonssjef i Justisdepartementets kriminalomsorgsavdeling Erik Lund-Isaksen beklager at den nye lovreformen ikke er blitt fulgt opp. SV mener dette er svært uheldig, fordi full isolasjon kan ha store helsemessige konsekvenser for de innsatte. I tillegg stiller bruken av dette virkemiddelet Norge i et meget dårlig lys internasjonalt. SV mener det er på tide å stille seg det grunnleggende spørsmål om det i det hele tatt er nødvendig å isolere innsatte totalt, eller om det er på tide å endre lovverket slik at full isolasjon ikke lenger skal være tillatt. Dette ville både bringe norsk lov et skritt lenger i retning av å tilfredsstille internasjonale menneskerettighetskrav, og samtidig være en garanti for at eventuelle uklarheter og ulikheter mht. praksis ryddes av veien. SV mener uansett det er merkelig at Regjeringen ikke synes å ha gjort mer for å sikre varetektsinnsattes rettigheter etter lovendringen som ble vedtatt av Stortinget, og ber om en avklaring av hva som hittil er blitt gjort, hvor raskt det vil skje endringer, samt hvilke konkrete skritt som vil tas for å sikre at lovverket overholdes.

Svar:

Endringene i straffeprosessloven om varetekt i isolasjon er et ledd i arbeidet med å bøte på de kritikkverdige forhold som ble avdekket gjennom rapporter fra Europarådets torturovervåkningskomité (CTP) på 1990-tallet.

Lovendringene trådte i kraft med virkning fra 1. oktober 2002. Arbeidet med å tilrettelegge for mindre bruk av restriksjoner og særlig mindre bruk av isolasjon i varetektstiden har imidlertid allerede pågått i lang tid.

På grunnlag av rapportene fra CTP utarbeidet fengselsstyret i 1997 et rundskriv om behandlingen av varetektsinnsatte, herunder om særlige tiltak for varetektsinnsatte ilagt restriksjoner. Blant annet ble fengslene pålagt å etablere rutiner for å sikre kommunikasjon med politiet i tilfeller hvor fengselsansatte så at det var nødvendig med opphevelse eller lempning av restriksjonene. Rundskrivet inneholdt dessuten en liste over tiltak som kunne settes i verk uten å komme i konflikt med begrensningene i fengslingskjennelsen og som hadde som formål å begrense skadevirkningene av isolasjon.

Lov om gjennomføring av straff trådte i kraft med virkning fra 1. mars 2002. Ifølge lovens § 46 annet ledd, jf. § 2 skal kriminalomsorgen prioritere tiltak for å avhjelpe negative virkninger av isolasjon i varetektstiden. Rundskrivet av 1997 er videreført ved omfattende retningslinjer om behandlingen av varetektsinnsatte slik at skadelige følger av isolasjon kan forebygges.

Endringene i straffeprosessloven innebærer at det er retten som beslutter graden av eventuell isolasjon, enten hel eller delvis isolasjon. I tillegg kan retten beslutte brev- og besøksforbud.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning har orientert samtlige kriminalomsorgsregioner og fengsler om de nye lovbestemmelsene. Selv om det i presseoppslag vises til enkeltstående kritikkverdige forhold, tyder de opplysninger som hittil foreligger på at bestemmelsene følges opp i samsvar med lovgivers intensjon.

Fengslene synes å strekke seg langt for å tilrettelegge for fellesskap med andre innsatte innenfor de rammer som fengslingskjennelsen fastsetter. Problemer med å avvikle begrenset fellesskap kan imidlertid oppstå i enkelte mindre fengsler av praktiske årsaker fordi det er vanskelig å gjennomføre begrenset fellesskap når det er få innsatte og liten plass. I slike tilfeller kan det være aktuelt å overføre vedkommende til et annet fengsel hvor fellesskap kan gjennomføres.

Norske myndigheter tar forholdet til menneskerettighetene svært alvorlig og faren for skadevirkninger tilsier at isolasjon i forbindelse med varetekt må begrenses så mye som mulig. På den annen side er varetektsfengsling et helt nødvendig virkemiddel i forbindelse med politiets etterforskning av alvorlige straffbare handlinger.

Utviklingen når det gjelder bruk av varetekt vil bli fulgt nøye i tiden framover.

SPØRSMÅL NR. 133

Innlevert 26. november 2002 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 3. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I statsbudsjettet for 2003 har Regjeringen foreslått å sette av 13 mill. kr til et nytt reseptbasert legemiddelregister under Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Vil helseministeren vurdere å lokalisere dette i tilknytning til det eksisterende miljøet i Stavanger?»

BEGRUNNELSE:

Komiteen har gjennom høringer fått opplyst at RF Rogalandforskning i samarbeid med Norges Apotekerforening, Den norske lægeforening, Den norske tannlegeforening og Den norske veterinærforening har innledet et samarbeid om etablering og anvendelse av et legemiddelregister ved Rogalandforskning. Komiteen har dessuten fått informasjon om at to sentrale grunnlagsdokumenter som er lagt til grunn for planene for det sentrale legemiddelregisteret, er utarbeidet gjennom dette samarbeidet og i hovedsak finansiert av departementet.

Dette innebærer at det er etablert et faglig samarbeid og IT-basert verktøy for et slikt register, som en del av forberedelsene til etableringen av dette registeret. Gjennom høringsene gav dette miljøet uttrykk for at de ikke hadde noe imot at de ble underlagt Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Svar:

Helseregisterloven skiller mellom funksjonene *databehandler* og *databehandlingsansvarlig*. Sistnevnte er i lovens § 2 definert som "den som bestemmer formålet med behandlingen av helseopplysningene og hvilke hjelpemidler som skal brukes, hvis ikke databehandlingsansvaret er særskilt angitt i loven eller i forskrift i medhold av loven". Databehandlingsansvarlig pålegges i loven en rekke plikter i forbindelse med behandlingen av opplysningene, og må til enhver tid påse at helseregisterloven følges. Databehandlingsansvarlig har også ansvaret for behandlingen av opplysningene. Imidlertid kan den praktiske databehandlingen delegeres til en databehandler, som loven definerer som "den som behandler helseopplysninger på vegne av den databehandlingsansvarlige". Ved slik delegasjon vil ansvaret for at helseregisterlovens krav følges, likevel ligge hos den databehandlingsansvarlige.

Nasjonalt folkehelseinstitutt er databehandlingsansvarlig for flere helseregistre, og fremstår som et naturlig valg som databehandlingsansvarlig også for legemiddelregisteret, jf. omtalen under kap. 0707 i forslaget til statsbudsjett. Gjennom funksjonen som databehandlingsansvarlig er Nasjonalt folkehelseinstitutt tillagt utviklings- og etableringsarbeidet for legemiddelregisteret, som blir landets første *pseudonyme* helseregister. Etter min vurdering er det av vesentlig betydning for en implementering i tråd med tidsplanen at Folkehelseinstituttet har det fulle og hele ansvaret for utviklings- og etableringsfasen. Dette arbeidet skal legge til rette for driftsfasen og den senere utnyttelsen av registeret, og skal sikre at det velges løsninger som

på best mulig måte ivaretar personvernet for pasienter og forskrivere.

Valg samt formulering av faglige, tekniske og organisatoriske krav til databehandler, blir i denne sammenheng vesentlig. Databehandler vil være en kritisk viktig funksjon for registeret, både med hensyn til å sikre konfidensialiteten og for å få registeret teknisk funksjonsdyktig innenfor en fornuftig økonomisk ramme. Valg av databehandler vil derfor bli nøye utredet av Folkehelseinstituttet i nært samarbeid med departementet. Et galt valg av databehandler kan forårsake kostnadsoverskridelser, og i verste fall løsninger som innebærer svikt i ivaretagelsen av personvernet.

Det anføres argumenter for å la Folkehelseinstituttet ha databehandlerfunksjonen ved siden av data-behandlingsansvaret, særlig etter at instituttet fikk overført Norsk Medisinaldepots tidligere avdeling for legemiddelstatistikk fra 1. januar 2002. På den annen side er det fullt tenkelig, og dessuten distriktspolitisk sterkt ønskelig, å legge databehandlerfunksjonen til et miljø et annet sted i landet. Jeg vil derfor sørge for å få dette spørsmålet særskilt utredet. I tillegg til den geografiske dimensjonen vil hensynet til en rask og kostnadseffektiv etablering som ivaretar personvernet veie tungt, samt ivaretagelse av lovverket for offentlige anskaffelser.

SPØRSMÅL NR. 134

Innlevert 26. november 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 5. desember 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Aftenposten meldte 15. november at FN lempet på forbudet mot handel med elfenben.

Hva var Norge sin posisjon i FN-konferansen om handel med truede arter (CITES), og støttet Norge opphevelsen av forbudet?»

BEGRUNNELSE:

Botswana, Namibia og Sør-Afrika har fått tillatelse til å selge 60 tonn elfenben fra elefanter, som enten døde naturlig eller er drept av krypskyttere.

Det internasjonale forbudet mot handel med elfenben ble innført i 1989 etter at antall afrikanske elefanter var blitt mer enn halvert på få tiår, og nå teller snaut 500 000 eksemplarer. Flere afrikanske land har imidlertid lenge presset på for å få handelsforbudet opphevet.

Vedtaket om å innvilge en engangstillatelse for salg av elfenben, som skal gjennomføres i 2004, ble fattet av FN-konferansen om handel med truede arter (CITES) i Chile.

USA gikk inn for å gi handelstillatelse til de tre landene, noe dyrevernerorganisasjonen Species Survival Network mener er "helt utrolig og uforsvarlig".

Svar:

CITES-konvensjonen skal hindre handel med truede arter. Men også for arter som er listet under CITES-konvensjonen skal handel kunne tillates når bestandene det høstes av er bærekraftige, og det kan dokumenteres at handelen blir underlagt nødvendig kontroll. Norge har støttet dette utgangspunktet. Fra norsk side er det ønskelig at CITES-konvensjonen baserer seg på et vitenskapelig grunnlag, og at vedtakene ikke blir rent politiske markeringer.

Elefantbestandene i Botswana, Namibia og Sør-Afrika er bærekraftige og økende, Botswana alene har en bestand på 120 000 dyr. Elefantbestandene i disse områdene er så store at de gjør omfattende skader på jordbruksarealer. Under CITES-møtet i Santiago ble det foreslått å tillate handel med elfenben fra disse landene. Det ble stilt som betingelse at handelen kun skal foregå som et engangssalg av eksisterende lagre av elfenben. Videre kan eksporten ikke skje før mai 2004, slik at CITES først får etablert oversikt over bestandsstørrelser og eventuell krypskyttermulighet i de aktuelle landene. Det er også etablert to overvåkingssystemer for å overvåke krypskytting og illegal handel med elfenbensprodukter.

CITES-sekretariatet skal på forhånd godkjenne importørene av elfenben for å forsikre seg om at disse har tilstrekkelig kontroll med hjemmemarkedet. Dessuten ble det bestemt at CITES Standing Committee, som møtes 2-3 ganger i året, kan trekke tilbake tillatelsen hvis vilkårene for handel ikke er oppfylt.

På denne bakgrunn, og med disse strenge betingelsene, fant Norge å kunne stemme for forslaget. I vurderingen av dette ble det også lagt vekt på at lokalbefolkningen i det sørlige Afrika bør ha incentiver til å beskytte elefantbestandene. Ved å åpne for en strengt kontrollert handel med elfenben kan lokalsamfunnene få tilgang til tiltrengte midler, som vil styrke muligheten til å forvalte bestandene på en bærekraftig måte.

SPØRSMÅL NR. 135

Innlevert 27. november 2002 av stortingsrepresentant Ola T. Heggem

Besvart 5. desember 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I gjeldende lov om kulturminner må tiltakshaver bære alle kostnader. Stortinget bad ved behandlingen av Dokument nr. 8:14 (1999-2002) departementet komme tilbake med en vurdering av spørsmålet om statlig finansiering av arkeologiske utgravninger ved funn av viktige kulturminner.

Har statsråden foretatt denne vurderingen, og når blir saken forelagt Stortinget til ny gjennomgang?»

BEGRUNNELSE:

Olje- og gassaktiviteten forflytter seg nordover langs kysten, og det er forventet økt etterspørsel etter basetjenester bl.a. i Averøy på Nordmøre. For å kunne imøtekomme ønsker fra MongstadBase om større industriarealer, har Averøy kommune satt i gang planarbeid med sikte på å utvide eksisterende industriområde. Området er på ca. 180 dekar, og størstedelen er avsatt til formålet i eksisterende kommuneplan. Utvidelsen var for øvrig satt som betingelse både fra fylkesmannen og fylkeskommunen i forbindelse med statstilskudd til bygging av kai. De totale offentlige investeringene i området er på ca. 40 mill. kr. Av dette har staten bidratt med nærmere 12 mill. kr i tilskudd.

Planen har vært utlagt til offentlig ettersyn, og hele planområdet er klarert positivt fra samtlige offentlige instanser med unntak av kulturvernmyndigheten. Sluttbehandling avventer utfall av søknad om dispensasjon fra kulturminneloven. Området skjuler kulturminner av stor nasjonal verdi, og det foreligger et budsjett på anbefalt utgravning på mellom 7 og 8 mill. kr. Totalkostnaden for tilrettelegging av området vil ikke være regningssvarende sett fra et etablerersynspunkt. Averøy kommune har verken økonomisk rygggrad eller mulighet ellers til å gå inn og bekoste utgravningen. Her ligger kommunens dilemma. Det er stort behov for å tilrettelegge for flere arbeidsplasser samtidig som den kommunale økonomien knapt rekker til de lovpålagte oppgavene.

Det finnes ikke alternative områder av samme kvalitet som er mulig å tilrettelegge for industriutbygging. Dette er heller ikke ønskelig sett ut i fra en samlet arealvurdering. Konfliktpotensialet sett i forhold til landbruk, kulturvern mv. anses også å være tilstede uansett hvor på Averøy et slikt industrianlegg eventuelt skal lokaliseres.

Dette er et konkret eksempel hvor tiltakshaver, offentlige eller privatpersoner, i samsvar med gjeldende lov kan bli påført store utgifter i forbindelse med funn av viktige kulturminner i utbyggingsområder. Loven kan også føre til at funn av kulturminner ikke blir meldt.

Svar:

I Dokument nr. 8:14 (1999-2000) foreslås det en endring i kulturminneloven § 10 ved at staten, og ikke tiltakshaver slik det er i dag, skal dekke utgiftene til registrering og utgravning av automatisk fredete kulturminner (dvs. alle faste kulturminner fra før 1537 og samiske kulturminner eldre enn 100 år).

Ved Stortingets behandling av Innst. O. nr. 24 (1999-2000), *Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i kulturminneloven*, ble det gitt uttrykk for at en eventuell lovendring om statlig utgiftsdekning var en problemstilling det offentlige nedsatte Kulturminneutvalget burde se på. En eventuell lovendring burde derfor avvente utvalgets utredning. Stortinget besluttet 16. desember 1999, jf. Innst. O. nr. 25 (1999-2000) å oversende lovforslaget til Regjeringen for utredning og uttalelse.

På denne bakgrunn bad Miljøverndepartementet Kulturminneutvalget om å vurdere forslaget til endring av kulturminneloven § 10. I Kulturminneutvalgets utredning (NOU 2002:1 *Fortid former framtid*) foreslås det endringer i den statlige utgiftsdekningen, ved at staten må finansiere en større del av de arkeologiske registreringene og at mulighetene til å få dekket utgiftene til arkeologiske utgravninger ved mindre private tiltak må bli bedre.

Det er i høst besluttet at det skal utarbeides en stortingsmelding om kulturminnepolitikken, som en oppfølging av NOU 2002:1. Her vil også Kulturminneutvalgets forslag om endring i den statlige finansieringen av arkeologisk arbeid bli vurdert. Saken vil derfor bli forelagt Stortinget til ny gjennomgang i løpet av 2003.

Når det gjelder den konkrete saken det er henvist til, er denne under behandling i kulturminneforvaltningen.

SPØRSMÅL NR. 136

Innlevert 27. november 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 4. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Styret for Akershus universitetssykehus (AHUS) har vedtatt å utrede nedlegging av Stensby sykehus. Styret sier at nedleggingen ikke kan kompenseres med overføring av pasienter til AHUS- Nordbyhagen, men viser til at en er avhengig av å benytte hele regionens kapasitet. Nedlegging av Stensby vil få negative virkninger for hele Akershus, men situasjonen blir verst for befolkningen på Øvre Romerike.

Kan sykehusfunksjonen ved Stensby sykehus legges ned uten vedtak i folkevalgte styringsorganer?»

BEGRUNNELSE:

Budsjettsituasjonen for sykehusene er svært kritisk etter at det nå er klart at det ikke er flertall på Stortinget for økte bevilgninger til neste år. Det er imidlertid ikke akseptabelt at styret ved AHUS skjærer hovedvirksomheten på Nordbyhagen på bekostning av lokalsykehustjenestene på Stensby. Det er et paradoks at AHUS utreder nedlegging av Stensby etter at Akershus fylkeskommune har gjennomført en vesentlig nybygging og utvidelse av Stensby sykehus for å sikre helsetilbudet til innbyggerne på Øvre Romerike.

Innbyggerne i Akershus har allerede dårligere sykehusdekning enn innbyggerne i andre fylker. Samtidig øker befolkningen i Akershus sterkt, spesielt på Øvre Romerike. Andelen eldre over 80 år, som er den aldersgruppen som er mest avhengig av sykehustjenester, har en vesentlig sterkere vekst i Akershus enn i landet for øvrig. Det er allerede en kritisk mangel på behandlingsskapasitet ved våre sykehus, noe som fører til at pasienter med omfattende etterbehandling og pleiebehov blir skrevet ut for videre omsorg hjemme eller i kommunale institusjoner. Utover et allment dårligere tilbud til befolkningen, spesielt på Øvre Romerike, vil utgifter føres over fra sykehussektoren til andre sektorer. Senterpartiet etterlyser et samfunnsregnskap i slike sammenhenger.

Dersom beslutninger om nedleggelse av sykehus kan fattes uten politisk behandling, vil ikke bredere samfunnsøkonomiske betraktninger bli trukket inn. Senterpartiet kan ikke forstå at det gjennom statliggjøringen av sykehusene var Stortingets intensjon at sykehusforetakene og helseregionene skulle ha myndighet til å nedlegge sykehus.

Svar:

Spørsmålet berører balansegangen mellom to hensyn som står sentralt i foretaksorganiseringen av sykehus.

- De regionale helseforetakene skal i den nye foretaksmodellen ha et helhetlig ansvar for gjennomføring av den helsepolitikken som nasjonale politiske organer har besluttet. Dette inkluderer vedtak gjennom lov, forskrifter, årlig budsjettvedtak og øvrige politiske dokumenter og beslutninger som klargjør helsepolitikken innhold. En sentral ramme for de regionale helseforetakenes oppdrag er også de økonomiske rammene som overordnede politiske organer fastsetter. Jeg minner i så henseende om at Stortinget gjennom behandling av St.prp. nr. 59 (2001-2002) Om sykehusøkonomi, jf. Innst. S. nr. 243 (2001- 2002) har stilt krav om at de regionale helseforetakene skal gjennomføre betydelige omstillings- og effektiviseringstiltak nettopp for å kunne gi bedre effekt av bruken av helsetjenestens ressurser.

- Selv om det legges vekt på at de regionale helseforetakene i stor grad skal arbeide innenfor helhetlige ansvars- og fullmaktsrammer, forutsetter også foretaksmodellen at viktige enkeltstående beslutninger skal legges fram for Helsedepartementet og at beslutninger skal tas av foretaksmøtet. Stortinget har gjennom vedtakelse av helseforetaksloven angitt de generelle rammene for hvilke saker som skal legges fram for slik avgjørelse. Loven inneholder også supplerende bestemmelser om saker som skal besluttes på høyere

organisatorisk nivå. Jeg vil understreke at når slike saker legges fram for departementet, må det legges vekt på å få best mulig belyst hvilke virkninger endringen vil få for tjenestetilbudet for pasientene som blir berørt. En slik foreleggelsesplikt overfor departementet må imidlertid virke slik at den ikke blokkerer for omstillinger og effektivisering som gir bedre helsetjenester til pasientene og gir bedre utnyttelse av helsetjenestens ressurser.

Bak dette ligger en oppfatning om at en slik ansvars- og arbeidsdeling mellom det politiske og det utøvende nivået, vil gi det beste grunnlaget for oppfølgingen av nasjonalt politisk besluttet helsepolitikk. Jeg føyer til at når det gjelder Stortingets rolle i styringen av helsepolitikken, vil det plan- og meldingssystem som angis i helseforetaksloven § 34, kunne gi et helhetlig beslutningsgrunnlag for rammer og retningslinjer for de regionale helseforetakenes virksomhet. Dette vil inngå i Helsedepartementets årlige budsjettforslag overfor Stortinget og dermed inngå i Stortingets styring av spesialisthelsetjenesten. Helsedepartementet følger opp Stortingets vedtak og intensjoner innenfor disse rammene, og departementet har dessuten et rapporteringsansvar overfor Stortinget i forhold til dette. I en slik sammenheng vil det være naturlig å melde om vesentlige enkeltstående saker som har vært til behandling.

Av dette fremgår at et eventuelt vedtak der styret for Helse Øst RHF går inn for en nedleggelse av Stensby sykehus, vil være en sak som skal forelegges for og behandles av Helsedepartementet.

SPØRSMÅL NR. 137

Innlevert 27. november 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 4. desember 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I sommer rømte 27 000 oppdrettslaks fra Frosta Laksefarm. I et oppslag i Trønder-Avisa den 5. november leser vi at direktoratet lot være å varsle fylkesmannens miljøavdeling, og hindret dermed igangsetting av mottiltak.

Hvilke virkemidler vil fiskeriministeren ta i bruk for å endre holdningene i Fiskeridirektoratet og for å sikre at manglende rutiner kommer på plass, eventuelt vil det vurderes om politiet kan trekkes mer inn i forbindelse med slik miljøkriminalitet?»

BEGRUNNELSE:

Hittil i år har 600 000 laks rømt fra oppdrettsanlegg. Dette er en dramatisk økning, og noe må gjøres. Den unike villaksstammen er som alle er kjent med i fare for å bli utryddet.

Svar:

For fiskerimyndighetene er kampen mot rømming av oppdrettsfisk og bekjempelsen av lakselus de to viktigste miljøsakene innenfor havbruksområdet. I de seneste måneder har det blitt rettet et sterkt fokus på arbeidet mot rømming etter hvert som oppdretternes egenrapportering har synliggjort at rømmingsantallet i 2002 blir høyere enn for foregående år. De foreløpige tall for 2002 gir et minimumsanslag på rundt 650 000 rømt laks og regnbueørret fra norske oppdrettsanlegg (inkl. settefisk). Jeg ser med uro på at den gode, synkende tendensen i rømningsstatistikken nå er brutt.

Sommeren 2000 instruerte fiskeridirektøren regionkontorene om hvordan en skal forholde seg i rømmingssituasjoner. Det fremgår av instruksjonen til regiondirektørene at det alltid skal vurderes om forholdet skal politianmeldes. Instruksjonen er nå under revisjon og vil i ny utgave pålegge regionkontorene å begrunne overfor fiskeridirektøren dersom de velger å avstå fra politianmeldelse.

I rømmingssituasjoner (enten ved egenrapport fra oppdretter eller ved økt forekomst av rømt oppdrettsfisk) er det operative samarbeidet med fylkesmannen en forutsetning. Dette er særlig viktig dersom det skal åpnes for offentlig fiske. Jeg har innhentet informasjon fra Fiskeridirektoratet som ikke hadde kjennskap til at

denne rutinen er brutt siste to år. Det ble derfor reagert skriftlig til regiondirektøren i Trøndelag i forbindelse med rømmingstilfellet i Frosta Laksefarm. I svaret fra regiondirektøren fremgår det at rutinen umiddelbart ble innskjerpet samt at det er utarbeidet forslag til en egen kvalitetssikringsrutine. Forslaget vil bli presentert i et møte med representanter for fylkesmennene i de to trøndelagsfylkene 11. desember i år.

På denne bakgrunn vil jeg sterkt beklage at fylkesmannen i Sør-Trøndelag ikke ble varslet i forbindelse med rømmingen fra Frosta Laksefarm, men jeg kan verken i den konkrete sak eller i virksomheten til Fiskeridirektoratet generelt se at dette skyldes mangel på holdninger.

Det kan videre opplyses om at fiskerimyndighetene for tiden arbeider med iverksettelse av flere tiltak som er fullt eller delvis begrunnet i kampen mot rømming av oppdrettsfisk:

- Etablering av fiskeridirektørens undersøkelseskomisjon for alvorlig rømming og anleggshavari.
- Vurdering av Fiskeridirektoratets virkemidler i forhold til miljøkriminalitet.
- Utvikling av internkontroll for akvakulturanlegg (fiskeridirektørens forslag til internkontrollforskrift behandles for tiden i departementet, egen medarbeider ansatt i Fiskeridirektoratet).
- Fiskeridirektøren kommer til å oppdatere informasjon om rømming på egne nettsider for å sette ytterligere fokus på problemet.
- Innføring av strenge tekniske krav til oppdrettsanlegg - NYTEK.

Regjeringen har for øvrig et sterkt fokus på å bevare villaksstammen og har i den forbindelse fremmet St.prp. nr. 79 (2001-2002) Om opprettelse av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 138

Innlevert 27. november 2002 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 5. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Norges Miljøvernforbund hevder i eit skriv til komiteen at reglementet for vintertrafikk over Hardangervidda er brote på fleire vesentlege punkt.

Kan statsråden avkrefte at så skjer, i tilfelle ikkje, kva vil statsråden gjera?»

GRUNNGJEVING:

Brev fra Norges Miljøvernforbundet til Stortingets samferdselskomité.

Dato:

Bergen, 22. november 2002

St.prp. nr. 1 (2002-2003) - Rv 7 Hardangervidda. Kolonnekjøring 22. november 2002. Ny alvorlig omgåelse av pliktig sikkerhetsrutine

Stortinget poengterte i St.prp. nr. 1 (2002-2003) at vinterdrift på Rv 7 Hardangervidda må skje i pakt med klare krav til ivaretagelse av trafikantsikkerheten. Det ble poentert at Rv 7 Vidda ikke er en helårsvei.

Vi har de siste ukene redegjort for nye alvorlige tilfeller av uakseptabel ivaretagelse av sikkerheten for trafikantene under vinterdriften av Rv 7 Hardangervidda. Senest i vårt faks med dokumentasjon vedlagt 19. november 2002 avdekker vi at vegkontoret i omfattende grad bryter stående instruks for kolonnekjøring på Vidda ved oppsetting av opptil 87 biler i kolonne. Maks tillatte antall kjøretøy iht. sikkerhetsforskriften er 25 biler. Kjøretøysbegrensningen skyldes bl.a. tidligere meget alvorlige hendelser under kolonnekjøring på Rv 7 Vidda der store kolonner var involvert i det som nær var endt i de største ulykker vi har hatt på det norske vegnett. Vi avdekker at brøyteloggene er meget mangelfullt utfylt.

Vi mottok d.d. ny rapport fra trafikant om klart irregulær og forskriftsstridig ivaretagelse av trafikant-

sikkerheten på Rv 7 Vidda da sikkerhetsforskriften om kjettingplikt for tunge kjøretøy under kolonnekjøring ble brutt. 1 lastebil og 2 trailere ble 21. november 2002 ca. kl. 20:40 ledet i kolonne fra Haugastøl til Eidfjord. Ingen av disse ble pålagt å legge på kjetting. Vegkontoret unnlot i tillegg å gi informasjon om pliktig bruk av nødblind. Ei heller fikk de kolonnebrosjyren.

Kjettingplikten er absolutt. Dette viser også det store røde informasjonsskiltet som er plassert ved Rv 7 Haugastøl der det sies at alle kjøretøy over 3,5 tonn skal ha kjetting på under kolonnekjøring.

Som vi har dokumentert i vår granskingsrapport i fjor samt senere brever Hordaland Vegkontors strategi å gjøre Rv 7 Vidda til en trafikal frisone der en prøver å lokke tungtransporten vekk fra Rv 50 Aurland- Hol og Lærdalstamvegen. Vi antar dette er hovedforklaring på bruddene på sikkerhetsforskriftene. Ved å unnlate å pålegge kjettingbruk spares sjåførene for mye møye og ubehag på sin ferd øst/vest. Vi har tidligere påpekt det påfallende lave antall kjøretøykontroller på Rv 7 Vidda sammenlignet med de andre høyfjellsveiene og at utenlandske tungtransporter lokkes til å kjøre Rv 7 Vidda fremfor de bedre og sikrere kjørerutene over Lærdal eller Aurland-Hol. Nettopp de utenlandske tungtransportene, som er sterkt økende, utgjør en stor fare i Eidfjorden, opp/ ned Måbødalen og over Hardangervidda grunnet store mangler knyttet til kjøretøy, dekk og manglende kjettinger. Det har vært uvanlig mange og stygge ulykker med tunge kjøretøyer på strekningen.

Dette nye eksempelet på alvorlig brudd på sikkerhetsforskriften viser pånytt hvor uskikket Hordaland Vegkontor er til å stå for vinterdriften av Rv 7 Vidda og hvorfor vinterstenging er påkrevet alene av sikkerhetshensyn, noe departementet og direktoratet har påpekt før.

Med hilsen

Norges Miljøvernforbund

Kurt Willy Oddekalv

Per Nordø

Svar:

Vegdirektoratet har laga retningslinjer for kolonnekjøring. I tillegg skal det lagast lokale instruksar for kvar strekning der det kan verte kolonnekjøring.

Når det er kolonnekjøring på strekninga over Hardangervidda, kan kolonnekjøring vera grunna i to tilhøve. Det eine er dårleg ver, og det andre er smal veg fordi vegen ikkje er fullt ut brøytta.

I det første høvet blir det tatt med maksimum 25 bilar. Når det er smal veg blir talet på bilar vurdert kvar gong, og då kan det vere fleire enn 25 bilar med i kolonnen. Det er ikkje sett tal på kor mange kjøretøy som kan takast med, brøytesjåføren vurderer det kvar gong. Kolonnekjøring ved smal veg er for å sikre tryggleiken for trafikantane også ved slike tilhøve. Statens vegvesen nyttar ordet "kolonne" ved slike høve, da det er vurdert å verte rettast oppfatta av trafikantane. (Dei veit at det betyr ventetid, enkelte likar ikkje å køyre i kolonne og køyrer andre vegar m.m.). Utdeling av infofoldar skjer ikkje i alle slike kolonnar, da denne foldaren er laga for kolonnar grunna dårleg ver.

Vegdirektoratet opplyser at dei dagane som vert omtala i brevet frå Noregs Miljøvernforbund, var det kolonnekjøring etter begge grunnane som er nemnde over. I periodane med dårleg ver vart det køyrd kolonnar med maksimum 25 bilar med melding om dette til Vegtrafikksentralen. Då veret betra seg vart det teke med fleire bilar i kolonnane og det ble meldt til Vegtrafikksentralen at veret hadde betra seg og at grunn for kolonne var "smal veg". Det var i éin kolonne grunna "smal veg" det vart tatt med 87 kjøretøy.

Når det gjeld bruk av kjetting oppmodar Statens vegvesen alle store bilar om å nytte kjetting ved kolonnekjøring, og enkelte stader ved sterk stigning/ fall på vegen. På denne strekninga er det sett opp skilt for å minne om dette. Det er likevel ikkje lovpålegg om dette. Røynde sjåførar med godt bilutstyr kan ved mange tilhøve køyre trygt over i kolonne utan kjetting. Vegvesenet sine brøytesjåførar kjenner til korleis tilhøva er på fjellet, og vurderer den enkelte trafikant/kjøretøy ut frå det. Da kan det gjerne òg bli pålegg om kjettingbruk som del av den vurderinga.

Eg kan såleis ikkje sjå at den omtala turen i brevet frå Noregs Miljøvernforbund er eit brot på retningslinene.

Den enkelte brøytesjåfør skal føre loggbok. Når det oppstår situasjonar som er spesielle, blir denne ført meir fullstendig enn ved eit "normalskift". Loggbøkene er til intern bruk i Statens vegvesen og kvaliteten er vurdert til å vere tilfredsstillande i høve til dette i dag.

Det blir ikkje utført utekontrollar på høg fjellet etter eit eige opplegg. Vegvesenet har til tider kontrollar for å kontrollere kjettingbruk på vegstrekningar med vanskelege stigningstilhøve. Dette gjeld også Rv 7, E134 og andre stader der ein kjenner til at kjøretøy ofte set seg fast.

Statens vegvesen har sjølv sagt ingen strategi med ei "frisone" på Rv 7 for å "lokka" biler til å køyre den vegen framfor Rv 50 eller Rv 52.

Ut i frå i det som er nemnd over meiner eg at Statens vegvesen si gjennomføring av kolonnekøyring på Rv 7 i all hovudsak blir utført i tråd med retningslinene, og med stor merksemd på tryggleiken for trafikantane. Eg er sjølvsagt opptatt av at Statens vegvesen heile tida skal arbeide med å bli betre, også når det gjeld førebuing og gjennomføring av kolonnekøyring. Det vil likevel alltid vere slik at det må vere rom for vanleg skjøn frå dei utførande si side, med grunnlag i gjeldande reglar og retningsliner. Tryggleiken vert betre ivareteke gjennom ei heilskapleg vurdering av dei situasjonane som oppstår.

SPØRSMÅL NR. 139

Innlevert 28. november 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 4. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Trøndelag har det i den siste tiden blitt avdekket at nederlandske og salmonella smittede egg i pakninger merket gårdsegg og "garantert norsk" er blitt solgt i butikkene.

Hvilke initiativ vil landbruksministeren ta for å sikre en bedre kontroll slik at forbrukerne ikke blir utsatt for denne typen matskandaler i framtiden?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Dagsavisen 27. november 2002 har Eggpakkeriet Norgården på Fannrem i Orkdal, som hvert år leverer 2 000 tonn egg til norske forbrukere, i løpet av en drøy uke begått en rekke feil:

- De pakket nederlandske og salmonellasmittede egg i pakninger merket "gårdsegg" uten å informere grossisten.
- De sendte ut de samme eggene i pakninger merket "garantert norsk".
- De unnlot å gjøre SNT oppmerksom på at ytterligere et parti foruten det først salmonellamistenkte også kunne inneholde bakterien.
- De kan ha fraktet smitten over til et griserøkteri i Orkdal ved å levere knuste egg som griseføder.
 - De dumpet 300 kilo egg på et jorde.

Svar:

BAKGRUNN FOR SAKEN

Importpartiet det siktes til ankom Norgården AS i Orkdal den 4. november 2002 fra Nederland (G. Kweeters & ZN B.V) via Tyskland (Jürgen Fuchs GmbH & Co) og Danmark (Sanovo International A/S).

Forskriftsmessig melding om import ble sendt til Næringsmiddeltilsynet i Orkdalregionen på faks 31. oktober 2002. En kontroll i ettertid av det medfølgende sunnhetssertifikatet har vist at dette var mangelfullt. Sertifikatet dokumenterte ikke at eggene kom fra salmonellafrie verpehønsbesetninger i Nederland, et tilleggskrav som Norge har på innførte konsumegg fra Nederland og andre land innenfor EØS-området med unntak for Sverige og Finland.

Det er importør som er ansvarlig for at næringsmidler som importeres er i samsvar med norsk næringsmiddelregulering før de distribueres videre. For å sikre dette skal virksomheten ha et etablert system for egenkontroll. Viktige elementer av egenkontrollen er 1) dokumentkontroll for å sjekke at pålagte handelsdokumenter og attester er med, 2) identitetskontroll for å fastslå om varepartiet er det som det utgir seg for å være, og 3) en kontroll av hvorvidt varene er riktig merket og har kvalitet som forutsatt.

Det første mistenkelige funnet om mulig salmonellasmitte av varepartiet ble oppdaget 14. november 2002. Utslaget var svakt og lot seg senere ikke bekrefte ved en konfirmerende test. Samtidig ble det tatt ut nye prøver. Én av disse slo tydelig positivt ut. Straks dette ble kjent iverksatte Næringsmiddeltilsynet i Larvik og Lardal omsetningsforbud.

Norgården AS har hele tiden blitt holdt løpende orientert om saken. Virksomheten reagerte umiddelbart med å informere sine kunder med anmodning om å trekke tilbake konsumeggene fra butikkene. Det resulterte i at mesteparten av de aktuelle eggene kom ut av omsetning så snart mistanken var reist. Som nevnt kunne det første mistenkelige funnet ikke bekrefte. Etter at nye prøver påviste salmonella, ble et omsetningsforbud umiddelbart iverksatt den 19. november 2002.

Etter at det første midlertidige omsetningsforbudet kom, ble det snart klart at egg fra det mistenkte varepartiet også kunne være pakket i andre pakninger enn det som opprinnelig ble oppgitt. Forbrukere kunne

melde tilbake til Næringsmiddeltilsynet om NL552 egg i forbrukerpakninger med annet firmanavn og holdbarhetsmerking enn først antatt. Dette skyldtes en kombinasjon av sviktende og feil rutiner i forbindelse med pakkingen til ulike kunder. Omsetningsforbudet ble derfor omgjort til å gjelde generelt for egg i forbrukerpakninger eller løs vekt merket NL552.

Næringsmiddeltilsynet fikk uken etterpå så sterk mistanke til enda et vareparti nederlandske konsumegg fra Norgården AS at omsetningsforbudet ble utvidet til også å omfatte konsumegg fra dette partiet (NL512). Denne mistanken ble bekreftet tirsdag 3. desember 2002.

TILTAK

1. Omsetningsforbud 19. november 2002 med senere endringer, siste gang 25. november, med sammenfallende pressemeldinger for å informere enkeltforbrukere og storhusholdninger.

2. Næringsmiddeltilsynet i Orkdalregionen fattet onsdag 27. november 2002 vedtak om destruksjon av samtlige egg merket NL552 fra Norgården AS på bakgrunn av sterk mistanke om Salmonella Enteritidis i eggene. På grunn av de spesielle forholdene ved Salmonella Enteritidis har SNT ikke tillatt alternativ anvendelse av eggene, verken til produksjon eller retur til avsenderlandet. Destruksjonsvedtaket vil bli utvidet til også å omfatte egg merket NL512.

3. I forbindelse med importkontroll av konsumegg fra EØS-området, har SNT presisert overfor de kommunale næringsmiddeltilsyn (KNT) at det på første mottakssted skal sjekkes om eggene er ledsaget av den attestasjon som er fastsatt i EU-regelverk, den såkalte tilleggsgarantien. Tilleggsgarantien er et sertifikat utstedt av offentlig veterinær i produsentlandet. Dersom slik attestasjon mangler, kan KNT gi første mottaker en frist til å rette opp mangelen. Når tilfredsstillende tilleggsgaranti ikke foreligger eller lar seg framskaffe, skal KNT forby import eller frambud, jf. importkontrollforskriften. Dette er en innskjerping av tidligere praksis.

4. For å få mer nøyaktig og pålitelig oversikt angående import av konsumegg fra EØS-området til Norge, har SNT bedt alle KNT sende varslene og tilleggsgarantiene de mottar om import av slike konsumegg, til SNT. Oversikten vil bli benyttet bl.a. i forbindelse med eventuelle justeringer av eksisterende tiltak eller ved innføring av nye tiltak ved import av egg fra EØS-området. Videre skal KNT, som har importører av egg i sine tilsynsområder, orientere importørene om krav som stilles ved import.

5. SNT vil også vurdere behovet for å instruere KNT om økt oppmerksomhet omkring merkingen, både opprinnelsesmerking og holdbarhetsmerking, ved sine kontroller av eggpakkerier neste år. Egg er en vare som forbrukerne tradisjonelt oppfatter som norsk. På en slik vare vil man ikke kunne bruke varebetegnelser, produsentnavn eller lignende som signaliserer nærhet mellom produsent og bruker, f.eks. gårdsegg og lignende dersom eggene er importert, med mindre eggenes opprinnelse klart går fram av merkingen, jf. merkeforskriften § 21 annet ledd som sier at "opprinnelses- eller opphavssted skal angis i de tilfeller utelatelse av en slik opplysning kan villedde forbrukeren med hensyn til næringsmidlets virkelige opprinnelse eller opphavssted". Det som nå har skjedd er et brudd på gjeldende regelverk og må som sådant følges opp av tilsynsmyndigheten.

6. SNT vil vurdere om anmeldelse av importør vil være berettiget i denne saken. En slik vurdering vil bl.a. inneholde en helhetsvurdering av hvordan eggene kom inn på det norske markedet, merking og holdbarhet av eggene, avfallshåndtering og informasjon til myndigheter.

7. Det vises for øvrig til Statens dyrehelsetilsyns håndtering av spredning av potensielt salmonellainfiserte egg på tilhørende landarealer.

SPØRSMÅL NR. 140

Innlevert 28. november 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 6. desember 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hvem er forurenser/e etter Regjeringens mening, hva kan Regjeringens gjøre for at den forurensete grunnen blir ryddet opp av forurenser dersom bedriften blir nedlagt, og kan krav om dette rettes til ARN-konsernet, som Aluscan er en del av, eller vil staten som eier av deler av eiendommen bevilge penger til oppryddingen?»

BEGRUNNELSE:

Aluscan på Raudsand i Nesset kommune deponerer store mengder saltslagg m.m. på området. Dette har ført til avdamping av ammoniakk og andre gasser som bl.a. har medført skogsdød. Store deler av grunnen på eiendommen er trolig sterkt forurenset. Dersom det ikke blir ryddet opp etter en eventuell nedlegging av bedriften vil miljøskadene kunne fortsette å øke.

I Miljøverndepartementets Miljøhandlingsplan (2003-2006) blir det fremhevet at "Miljømyndighetene skal sørge for at de som har ansvar for forurenset grunn sikrer at forurenset grunn som skriver seg fra tidligere virksomhet ikke medfører fare for spredning av alvorlig forurensning eller helseskade".

Miljøvernministeren påpeker i pressemelding 3/ 10 2002 at prinsippet om at forurenser skal betale og pålegg etter forurensningsloven er det sentrale virkemiddelet samt at Regjeringen vil bidra med midler til opprydding i områder hvor det ikke er mulig å identifisere de ansvarlige forurenserne.

I dette tilfelle er det spesielt viktig at det raskest mulig blir ryddet opp siden forurensningen allerede har ført til skogskader på land, forurensningskader i sjøen og helseproblem for naboer.

Statsråden er tidligere gjort kjent med at bedriften Aluscan AS på Raudsand i Nesset kommune er ansvarlig for store mengder lovlige og ulovlige forurensninger på bedriftens eiendom og i Sunndalsfjorden.

For å kunne rydde opp og sikre arbeidsplassene ved Aluscan ser det nå ut til å være viktig å finne fram til forurenser ut fra prinsippet om at forurenser skal betale.

Fra før vet en at driften har vært med å skape store overskudd for aksjonærene. Veidekke A/S, og dermed delvis også staten, er inne som grunneier og har dermed som grunneier muligens betalingsansvar i henhold til forurensningsloven.

De ansatte ved Aluscan er sagt opp og bedriftens framtid er usikker samtidig som store forurensningsproblemer venter på å få sin løsning.

De ansatte betaler nå en høy pris ved å ha mistet sitt arbeide, mens forurenseren/e ennå ikke er sikkert identifisert verken som betalingsdyktig eller ved navn.

Svar:

Aluscan AS ble slått konkurs den 28. november i år. Aluscan var en del av ARN-konsernet som for øvrig bestod av Aluvest og Alox Nor. Også Alox Nor er slått konkurs. Dette er beklagelig, både i forhold til gjenstående miljøproblemer som det må ryddes opp i og når det gjelder de tapte arbeidsplassene.

Prinsippet for opprydding i miljøproblemer er at det er forurenser som skal betale. Det er Aluscan AS som gjennom sin drift har forårsaket forurensningen på bedriftsområdet, i fjorden utenfor bedriften og på deponiet i gruveområdet. Når bedriften er slått konkurs, reiser det kompliserte juridiske problemstillinger om ansvarsforholdet. Etter det jeg kjenner til er det liten sannsynlighet for at det er tilstrekkelige midler i konkursboet til å finansiere opprydding i forurensningen. Statens forurensningstilsyn (SFT) vurderer nå om det er mulig å gi pålegg om opprydding til eventuelle andre ansvarssubjekter. Dette har høy prioritert i SFT, men det er ennå for tidlig å gi et endelig svar på disse spørsmålene - i og med at det er bare noen dager siden konkursen.

Staten v/Nærings- og handelsdepartementet er grunneier av det tidligere gruveområdet. Staten har imidlertid inngått leieavtale for områdene med Veidekke ASA. Videre har både staten og Veidekke ASA inngått leie- og festeavtaler med Aluscan AS. Det må arbeides videre med en detaljert oversikt over eier- og leieforholdene og hvilken betydning disse har i saken. Dette vil inngå i SFTs vurdering, og det vil om nødvendig bli trukket inn ytterligere juridisk kompetanse.

Tillatelser etter forurensningsloven er basert på at kravene som stilles blir overholdt. Saker som denne viser at det er behov for å utrede ordninger som kan sikre et økonomisk grunnlag for opprydding dersom den ansvarlige for forurensningen opphører å eksistere. Aktuelle tiltak kan være innføring av ansvarsforsikring/garantier eller oppbygging av fond. Jeg har nylig tatt initiativ til at det igangsettes et arbeid for å vurdere dette nærmere.

Dokument nr. 15:8

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 141

Innlevert 28. november 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 6. desember 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Ny Tid 15. november i år belyser hvordan oljefondet er investert i bedrifter som bryter OECDs retningslinjer for etisk oppførsel gjennom deltakelse i plyndringen av Kongos naturressurser. Dette er også i strid med Norges holdning i FNs sikkerhetsråd, som uttrykt på møtet i rådet 5. november i år.

Kan finansministeren bekrefte at hensynet til OECDs retningslinjer vil være inkludert i instruksjonene til konsulenten, som skal gjennomføre undersøkelsen av oljefondets investeringer fra nyttår?»

BEGRUNNELSE:

Ny Tid 15. november i år belyser hvordan oljefondet er investert i bedrifter som bryter OECDs retningslinjer for etisk oppførsel gjennom deltakelse i plyndringen av Kongos naturressurser. Dette står i et spesielt grelt lys når det ses i perspektiv av det norske innlegget i FNs sikkerhetsråd tirsdag 5. november 2002. På møtet som diskuterte rapporten om plyndringen av Kongo (The Final Report of the Panel of Experts on Illegal Exploitation of Natural Resources and other Forms of Wealth of The Democratic Republic of Kongo) sa ambassadør Wegger Strømmen blant annet:

"as an absolute minimum, various institutional reforms, a call upon governments to ensure that companies and individuals under their jurisdiction observe agreed OECD standards, and a further monitoring process related to exploitation activities must be urgently agreed upon and put in place."

SV er på det rene med at Regjeringen har fulgt Stortingets vedtak om å oppnevne et utvalg som skal fremme forslag om etiske retningslinjer for oljefondet, og at forslaget vil bli sendt ut på høring i juni 2003. SV er også på det rene med at Finansdepartementet er i ferd med å inngå avtale med en ekstern konsulent som skal filtrere porteføljen for selskaper som er rammet av brudd på Norges folkerettslige forpliktelser, og at denne undersøkelsen vil bli gjennomført fra årsskiftet.

Bakgrunnen for spørsmålet er derfor at Norge investerer sine penger i internasjonale bedrifter som driver sin virksomhet på en måte vi samtidig kritiserer i FNs sikkerhetsråd. Dette kan være problematisk i forhold til folkeretten, men er i det minste inkonsekvent og kritikkverdig.

Svar:

Uttreksmekanismen for Petroleumsfondet har en juridisk forankring og skal sikre at Petroleumsfondets investeringer ikke er i strid med folkeretten. Forholdet til folkeretten er omtalt i RNB 2002 og Nasjonalbudsjettet 2003. OECDs retningslinjer er ikke folkerettslig bindende. Det er innenfor uttreksmekanismen ikke grunnlag for å utelukke selskaper som har virksomhet i strid med OECDs retningslinjer fra fondets investeringsmuligheter.

Regjeringen har nylig, på grunnlag av Stortingets anmodning, opprettet et offentlig utvalg som skal fore slå etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond. Dette utvalget skal avgi sin rapport før sommeren 2003. Rapporten vil så bli sendt ut på høring. På grunnlag av bl.a. utvalgets rapport og høringsuttalelsene, vil Regjeringen legge fram sak om etiske retningslinjer for Petroleumsfondet for Stortinget våren 2004.

SPØRSMÅL NR. 142

Innlevert 28. november 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 6. desember 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Regjeringen har oppnevnt et råd som skal undersøke om Petroleumsfondet er investert i bedrifter som driver i konflikt med folkeretten.

Vil finansministeren be folkerettsrådet vurdere om vedtak i FNs sikkerhetsråd kan sies å uttrykke folkeretten, og at Petroleumsfondet dermed bør trekke seg ut av bedrifter som driver i konflikt med slike vedtak?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til et spørsmål til finansministeren samme dato vedrørende samme sak.

Flere internasjonale bedrifter er involvert i plyndringen av Kongos naturressurser, til dels i konflikt med OECDs etiske retningslinjer for multinasjonale selskaper. Norge uttrykte kritikk av dette i FNs sikkerhetsråd under debatten om rapporten vedrørende Kongos situasjon 5. november i år.

Folkerettsrådet skal vurdere om Petroleumsfondets investeringer er i konflikt med den internasjonale folkeretten. Folkeretten forvaltes av FN. Situasjonen i Kongo ble debattert på en bred front i FNs sikkerhetsråd 5. november 2002, da rapporten om bedrifter og individers oppførsel i landet (The final report of the panel of experts on illegal exploitation of natural resources and other forms of wealth of the Democratic Republic of Kongo) ble diskutert.

I den forbindelse uttalte Norges ambassadør til FN, Wegger Strømmen, seg kritisk til at bedrifter bryter OECDs etiske retningslinjer for multinasjonale selskaper. Strømmen uttalte bl.a. følgende:

"as an absolute minimum, various institutional reforms, a call upon governments to ensure that companies and individuals under their jurisdiction observe agreed OECD standards, and a further monitoring process related to exploitation activities must be urgently agreed upon and put in place."

Svar:

Jeg har forelagt spørsmålet om vedtak i FNs sikkerhetsråd kan sies å uttrykke folkeretten for Utenriksdepartementet. Utenriksdepartementet skriver bl.a. følgende i sitt brev:

"Sikkerhetsrådet er det organet i FN som har det overordnede ansvaret for å opprettholde fred og sikkerhet. Det som særlig skiller Sikkerhetsrådet fra generalforsamlingen, er at Sikkerhetsrådet kan fatte bindende vedtak for medlemslandene, også tvangstiltak. Men Sikkerhetsrådet gir også en rekke andre resolusjoner og uttalelser bl.a. i henhold til FN-paktens kapittel VI. Disse er uten folkerettslig bindende virkning for stater. Disse kan ha karakter av anbefalinger eller politiske meningsyttringer, på linje med generalforsamlingens resolusjoner.

Når Sikkerhetsrådet fatter *bindende vedtak med hjemmel i FN-paktens kapittel VII*, blir vedtaket fol-

kerettslig bindende for alle medlemsstater i kraft av artiklene 25 og 103 i FN-pakten. Et eksempel er Sikkerhetsrådsresolusjon 1373 av 28. september 2001. Denne resolusjonen pålegger alle medlemsstatene å gjennomføre tiltak for å bekjempe terrorisme, særlig ved å forhindre finansiering av terrorhandlinger.

Vedtak i Sikkerhetsrådet som ikke fattes med hjemmel i kapittel VII vil i utgangspunktet ikke være folkerettslig bindende. En politisk beslutning som samtidig uttrykker noe om folkeretten, vil likevel veie tungt når en ellers vurderer innholdet i folkeretten. Et ikke-bindende vedtak i Sikkerhetsrådet kan inneholde betydningsfulle tolkningsmomenter for vurderingen av hva gjeldende folkerett anses å være. Om et ikke-bindende vedtak i Sikkerhetsrådet gjenspeiler forpliktelser i folkeretten må imidlertid avgjøres konkret i den enkelte sak."

Utenriksdepartementet skriver videre at dersom det ikke foreligger noe vedtak i Sikkerhetsrådet, men kun referat fra en debatt, må en vurdere vekten av de uttalelsene som har kommet fram i debatten. Det en enkelt stat har uttalt i en debatt i Sikkerhetsrådet, får ikke automatisk tyngre vekt enn hvis uttalelsen kommer fram i en annen sammenheng. Et innlegg kan være avklarende for forståelsen av vedkommende stats rettsoppfatning, men kan ikke alene tillegges noen rettsvirkninger.

På grunnlag av Utenriksdepartementets vurdering synes det ikke mulig å trekke generelle konklusjoner om vedtak i Sikkerhetsrådet vil være folkerettslig bindende. Når det gjelder det konkrete tilfellet med Kongo som stortingsrepresentant Djupedal viser til, resulterte debatten 5. november 2002 ikke i et vedtak i FNs sikkerhetsråd. Jeg vil på denne bakgrunn ikke forelegge spørsmålet for Petroleumsfondets folkerettsråd.

SPØRSMÅL NR. 143

Innlevert 28. november 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 6. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I avtalen mellom Vegdirektoratet og NINA- NIKU vedrørende "Kriterier for midlertidig stenging og gjenåpning av Rv 7 over Hardangervidda" (prosjekt nr. 40252) framgår det av punkt 12: "På grunn av den politiske oppmerksomheten som er rettet mot innholdet i oppdraget, unntas prosjektet i sin helhet offentlighet inntil sluttrapport er ferdigstilt og godkjent av oppdragsgiver. Kun Vegvesenet kan frigjøre innholdet i arbeidet."

Mener statsråden dette er en god måte å få fram informasjon om miljøkonsekvenser?»

Svar:

Det framgår av St.prp. nr. 1 (2002-2003) at Direktoratet for naturforvaltning og Vegdirektoratet har fått i oppdrag å finne fram til kriterier for midlertidig stenging av Rv 7 over Hardangervidda, dersom det skulle oppstå en konkret situasjon hvor vegens barriereeffekt blir alvorlig for villreinen.

Vegdirektoratet har inngått kontrakt med NINA- NIKU om bistand til å utarbeide "Kriterier for midlertidig stenging og gjenåpning av Rv 7 over Hardangervidda". Dette arbeidet danner grunnlaget for samarbeidet mellom Vegdirektoratet og Direktoratet for naturforvaltning om å komme fram til et omforent opplegg for midlertidig stenging av Rv 7.

NINA-NIKU la fram et utkast til rapport sommeren 2002. Utkastet inneholder ingen konklusjon, og har en foreløpig karakter. Det er planlagt et møte før årsskiftet mellom Direktoratet for naturforvaltning, NINA-NIKU og Vegdirektoratet for å diskutere slutføring av rapporten. NINA-NIKU vil deretter ferdigstille endelig rapport som er offentlig så snart den foreligger.

Utkastet til rapporten har så langt vært unntatt offentlighet. I prinsippet mener jeg at Vegdirektoratet som oppdragsgiver selv må ha mulighet til å foreta vurderinger knyttet til offentliggjøring. Samferdselsdepartementet har etter samråd med Vegdirektoratet kommet fram til at utkastet nå kan offentliggjøres.

SPØRSMÅL NR. 144

Innlevert 28. november 2002 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 5. desember 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Maskinparken til den konkursramma rekefabrikken på Hasvik i Finnmark kan bli slaktet og solgt stykkevis. Rekefabrikken ble for kort tid siden opprustet for nærmere 40 mill. kr. Nå kan hele fabrikken bli solgt i løsvekt. Dermed vil håpet på ny industriaktivitet i Hasvik forsvinne. Konsekvensene for Hasvik hvis dette skjer, er fraflytting. Bedriften er bygd opp med lån og tilskudd fra SND, som er største panthaver.

Vil statsråden legge føringer på SND for å forhindre at Hasvikbedriften blir slaktet?»

BEGRUNNELSE:

Hasvik kommune er i en ekstremt vanskelig situasjon etter at de tre fiskebedriftene, hjørnesteinsbedriftene i lokalsamfunnet, har vært stengt i snart ett år, og HR-konsernet som eide bedriftene er konkurs. Storsamfunnet har et spesielt ansvar for å skape ny virksomhet i Hasvik. SND har som største panthaver i rekefabrikken i Hasvik stor innflytelse på lokalsamfunnets framtid. SND vil kunne påvirke om rekefabrikken skal selges som den står, eller om den blir slaktet og solgt.

Svar:

Etter at HR-konsernet gikk konkurs våren 2002 har tre av fiskebedriftene i Hasvik kommune vært stengt. SND har hele tiden arbeidet for å finne nye eiere. Det ser ut til å ha lyktes ved anleggene i Breivikbotn og i Sørvær som nå er i gang igjen med nye eiere, men rekefabrikken som det refereres til i spørsmålet står altså enda uten aktivitet.

Situasjonen i fiskerinæringen generelt, og kanskje særlig innenfor rekeindustrien, er svært vanskelig for tiden. Dette er bl.a. pga. markedssituasjonen og overkapasitet i industrien. Det er ikke stor vilje eller muligheter til nyinvesteringer og dermed vanskelig å finne nye eiere. SNDs alternativ vil da være å vente på en mulig bedre tid med gunstigere rammevilkår eller se etter alternative utnyttelsesmuligheter for rekefabrikken i Hasvik. Det vil si at begrepet slakting som benyttes i brevet innebærer et eventuelt salg av utstyr internasjonalt og forsøk på å få solgt fabrikken til andre formål, f.eks. oppdrett.

Jeg har blitt orientert om at det ble gjennomført et møte mellom Hasvik kommune, bostyret og SND 28. november 2002. På dette møtet ble det enighet om at produksjonsutstyret ved rekefabrikken i Hasvik ikke vil bli solgt før muligheten for eventuell ny virksomhet ved fabrikken er avklart. Hasvik kommune ønsker perioden frem til 1. april 2003 før beslutning om slakting skal tas. SND har imidlertid satt fristen for ny vurdering av slakting til utgangen av januar 2003 og lar dermed det kommunale utviklingselskapet arbeide med nye salgsmuligheter en stund til. SND vil allerede nå iverksette prosessen med å undersøke interessen for kjøp av utstyret internasjonalt. Salg vil derimot ikke bli gjennomført uten dialog med kommunen.

Jeg vil besvare spørsmålet til representant Arnstad med at det ikke er aktuelt for meg å gå inn og gi føringer til SND i denne saken. Det vil si at jeg står fast ved de fiskeripolitiske retningslinjene som gjelder for SNDs virksomhet i 2002.

SPØRSMÅL NR. 145

Innlevert 29. november 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 6. desember 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«TVNorge har fått konsesjon på lokal-TV i Oslo, til tross for at selskapet har full dekning på kabelnettet i

hovedstaden og er dominerende i nesten alle andre fylkers lokal-TV. Konsesjonsvedtaket er anket. Det er en tendens til at lokal-TV har stadig mindre lokal tilknytning.

Vil statsråden sørge for at Statens medieforvaltning i større grad sikrer mangfold i eteren og bedre lokal tilknytning for lokal-TV?»

Svar:

Jeg vil først bemerke at det ikke uten videre er noen klar tendens til at lokalfjernsyn har stadig mindre lokal tilknytning. For eksempel ble det i 2001 samlet sendt 12 000 timer lokalproduserte program og nyheter i lokalfjernsyn mot 9 300 timer året før. Dersom det siktes til ordningen med adgang til videresending av satellittfjernsyn ble denne opprinnelig gitt for å skape et lønnsomt driftsgrunnlag for lokalfjernsyn (jf. Innst. S. nr. 95 (1995-1996)). Avtalene en rekke konsesjonærer har med TVNorge i dag er en viktig forutsetning for mange av selskapenes fortsatte drift og produksjon av programmer med lokal tilknytning.

Statens medieforvaltning tildelte i oktober 2002 konsesjon for drift av allment bakkesendt lokalfjernsyn i Oslo til TVNorge i konkurranse med fire andre søkere. Statens medieforvaltning opplyser at TVNorge i Oslo, i likhet med de fleste øvrige lokalfjernsynsselskap i Norge, vil ha om lag 1,5 time sendinger daglig. Det er lagt til grunn at disse sendingene i det vesentlige inneholder lokalt stoff.

Vedtaket om å tildele TVNorge konsesjon for drift av allment bakkesendt fjernsyn i Oslo er, slik det også er redegjort for i spørsmålet, påklaget. Kultur- og kirke departementet er etter forvaltningsloven klageinstans for enkeltvedtak truffet av Statens medieforvaltning. Dersom Statens medieforvaltning ikke opphever eller endrer det opprinnelige vedtaket, vil departementet måtte behandle klagen. Av hensyn til en eventuell klagebehandling vil jeg derfor måtte begrense meg til å omtale de formelle rammer som Statens medieforvaltning er underlagt når det gjelder tildeling av konsesjoner for lokalfjernsyn.

I forskrift om kringkasting er det gitt særlige regler for saksbehandling ved tildeling av konsesjon for drift av lokalfjernsyn. Disse bestemmelsene skal bidra til mangfold i eteren og sikre at konsesjonærenes programtilbud har en reell lokal tilknytning.

Etter forskriften § 7-5 skal det ved behandling av søknader om konsesjon til drift av lokalkringkasting særlig legges vekt på søkerens faglige og økonomiske forutsetninger for forsvarlig drift av konsesjonen og for å kunne gjennomføre prosjektet i samsvar med

søknaden. Ved behandling av søknader om konsesjon til drift av bakkesendt allment lokalfjernsyn, skal det i tillegg særlig legges vekt på om søkeren tar sikte på å etablere et lokalt allmennfjernsynstilbud og å samarbeide med lokale organisasjoner mv. om programutvikling. Forskriften § 7-6 slår fast at lokalfjernsyn på hverdager skal sende lokalt produserte programmer med lokalt innhold. I tillegg heter det at det er en målsetting at sendingene alle dager skal inneholde slike programmer.

Statens medieforvaltning har opplyst at de i behandlingen av søknadene har vurdert søkerens redegjørelse for økonomi, faglige forutsetninger, programplaner og distribusjon og en samlet vurdering av deres lokalfjernsynsprosjekter.

SPØRSMÅL NR. 146

Innlevert 29. november 2002 av stortingsrepresentant Ola T. Heggem

Besvart 4. desember 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«En privat barnehage i Tønsberg mottar ikke tilskudd fra kommunen tilsvarende statstilskuddet til plasser for barn som ikke er bosatt i Tønsberg kommune. Tønsberg er frikommune.

Ligger en slik praktisering innenfor forståelsen av hvordan frikommuneprosjektene skal fungere?»

BEGRUNNELSE:

Jareteigen Montessori barnehage i Tønsberg tar opp barn også fra andre kommuner da dette er den eneste Montessori barnehagen og skolen i Vestfold.

Skolen får imidlertid ikke kommunalt tilskudd (tilsvarende statstilskuddet) for disse plassene. Etter de opplysningene som er gitt meg, får sykehus- og studentbarnehagen i Tønsberg penger fra kommunen til barnehageplasser til barn fra andre kommuner.

Jareteigen barnehage greier ikke å fylle opp plassene med barn fra Tønsberg. Derfor er barnehagen avhengig av å få barn fra andre kommuner. Når barnehagen imidlertid ikke får støtte fra kommunen tilsvarende statstilskudd for disse plassene, blir den økonomiske situasjonen ved barnehagen svært vanskelig.

Svar:

Ved ordinær tildeling av statlig driftstilskudd er antall barn i den enkelte barnehage og barnehagens geografiske plassering avgjørende for tildeling av tilskuddet, ikke brukernes bostedskommune. Kommunene som er med i forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd, valgte en modell for tildeling av midler som tok utgangspunkt i hva kommunene fikk i øremerkede tilskudd i 1999. I den grad Tønsberg hadde barn fra andre kommuner i sine barnehager ved utgangen av 1999, er den statlige finansieringen av disse inkludert i rammeoverføringen. Det statlige øremerkede tilskuddet til barnehager har økt hvert år siden 1999. Tønsberg har fått sin andel av denne økningen. I forsøkskommunene beregnes økningen etter objektive kriterier og ikke faktiske aktivitetsendringer i barnehagesektoren.

Barne- og familiedepartementet har ingen tilskuddsordning til drift av barnehager ut over det som tildeles gjennom det ordinære driftstilskuddet. All offentlig driftsstøtte til barnehageplasser i forsøkskommunene, må derfor komme som resultat av at kommunen prioriterer barnehager med midler kommunen tildeles gjennom forsøket eller gjennom bruk av kommunens øvrige midler.

Departementet legger ingen føringer på kommunens bruk av frie midler. Kommunene i forsøket har samme ansvaret som barnehagemyndighet, som de øvrige kommunene. I forhold til de problemstillingene som er reist i Tønsberg har Kommunal- og regionaldepartementet bedt Tønsberg kommune vurdere om ikke berørte nabokommuner bør yte økonomisk støtte til kommunen som en kompensasjon for at disse kommunene har barn i barnehage i Tønsberg kommune. Dette er imidlertid et forhold som Tønsberg kommune selv må vurdere.

Regjeringen er opptatt av at rammevilkårene for forsøkskommunene ikke skal være til hinder for å jobbe mot de nasjonale målene i barnehagesektoren, full behovsdekning, lavere foreldrebetaling og økonomisk likebehandling av alle barnehager. Sett i lys av opposisjonens avtale om styring og finansiering av barnehager som ble inngått i juni i år, vil Regjeringen etter behandlingen av statsbudsjettet vurdere rammebetingelsene i forsøkskommunene i 2003 opp mot de øvrige kommunene.

SPØRSMÅL NR. 147

Innlevert 29. november 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 6. desember 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vi har nettopp vært vitne til et havari med alvorlige følger for miljøet. Dessverre ser det ut til at sannsynligheten for at tilsvarende skal kunne skje i nordområdene øker betraktelig i og med oljetransporten fra Russland.

Hvordan ser statsråden på mulighetene for å takle tilsvarende tankbåthavari langs kysten i nordområdene, som det utenfor Spania, og hvilke tiltak er det planlagt og hvilke er det realistisk å kunne påregne ved et slikt havari?»

Svar:

Miljøverndepartementet har på vegne av Regjeringen fremmet St.meld. nr. 12 (2001-2002) Rent og rikt hav som bl.a. omhandler tiltak for å øke sikkerheten og beredskapen langs kysten, med særlig vekt på forebygging av sjøulykker. Regjeringens arbeid for å få utvidet territorialfarvannet til 12 nautiske mil er ett av tiltakene i denne sammenheng.

Som en oppfølging av mitt besøk i Russland i høst vil Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet på nyåret møte russiske myndigheter for å drøfte gjennomføring av tiltak for en ytterligere styrking av samarbeidet om oljevernberedskapen. Et viktig område vil i den forbindelse være en styrking av ordningene for varsling av oljetransporter. En avtale om varsling av slep av vrak fra Murmansk langs norskekysten er inngått med havnemyndighetene i Murmansk. Nylig har også fylkesmannen i Finnmark inngått avtale med Murmansk Shipping Company om å bli varslet om oljetransporter som de vil gjennomføre langs norskekysten. Disse varslene viderefremmes til bl.a. Statens forurensningstilsyn (SFT), Kystverket og Kystvakten.

Innfasingen av det nye kystvaktfartøyet KV "Svalbard" innebærer en styrking av evnen til å løse ulike oppgaver til sjøs, inkludert oljevernberedskap og taubåtkapasitet. En utbygging av Snøhvitfeltet vil også innebære økt taubåtkapasitet i dette området. Det er for øvrig også på russisk side stasjonert en taubåtflåte i Murmansk.

Hovedutfordringene for norsk oljevernberedskap framover vil være oljetransporter fra Russland og økt petroleumsaktivitet i nordområdene. For å styrke grunnlaget for utforming av beredskapen i nordområdene har SFT gjennomført en egen beredskapsanalyse for nordområdene (Barentshavet sør), som ble ferdigstilt våren 2002. Dette arbeidet er bl.a. basert på prognoser for utvikling av skipstrafikken langs norskekysten og vurdering av risikoen for ulykker knyttet til denne trafikken. Beredskapsanalysen omfatter også dimensjonering av behovet for utplassering av beredskapsutstyr langs kysten samt vurdering av lokalisering. Beredskapsanalysen vil være gjenstand for oppdatering etter hvert som forutsetningene eventuelt endres. Norge er tilsluttet internasjonale avtaler om varsling og bekjempning av akutt oljeforurensning, bl.a. med de nordiske landene, Nordsjølandene og Russland. Ved en forurensningsulykke i Norge tilsvarende forliset av "Prestige" utenfor Spania vil derfor landene som er parter i disse avtalene ha plikt til å bistå Norge med utstyr og bekjempning av oljesøl.

Budsjettet for beredskap mot akutt forurensning ble styrket med 15 mill. kr fra 2001 til 2002. I 2002 er øvingsvirksomheten økt, med spesielt økt fokus i Nord-Norge. Ytterligere nytt statlig oljevernustyr er under utplassering på kommunale depoter i Honningsvåg, Sortland, Skjervøy og Båtsfjord. Dette kommer i tillegg til de statlige depotene i Lødingen, Tromsø, Hammerfest, Vadsø og på Svalbard.

Miljøverndepartementet/Statens forurensningstilsyns ansvar for den statlige beredskapen mot akutt forurensning er planlagt overført til Fiskeridepartementet/Kystverket fra 1. januar 2003. Den organisatoriske samlingen av ansvaret for forebyggende tiltak i farledene og aksjon/opprydding etter forurensningsuhell vil bl.a. medføre en styrket og mer robust beredskap, samt redusere koordineringsbehovet under oljevernaksjoner.

SPØRSMÅL NR. 148

Innlevert 2. desember 2002 av stortingsrepresentant Kenneth Svendsen

Besvart 10. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Etter mange år er det ikke innført ICAO-standard støyforebyggende prosedyrer på Gardermoen for å skjerme befolkningen mot støy. Det ble fra dag én innført traseer for inn- og utflyging, men disse bestemmer bare hvem man støyer for og bidrar ikke til støyreduksjon.

Hvem er ansvarlig for dette?»

BEGRUNNELSE:

Det er i dag to "Noise abatement procedures" i bruk, A eller B på alle internasjonale flyplasser. For å minske støyen under innflyging trengs en såkalt "sequencing computer". Denne lå inne i budsjettet da kontrollsentralen på Røyken ble bygd, med 5 mill. kr, men pengene ble ikke brukt til dette. Den kunne ha spart flere flygelederstillinger. Støymålingene på Gardermoen stemmer ikke da disse prosedyrene er en forutsetning for støykartet.

Svar:

PROSEDYRER UNDER GJELDENDE REGELVERK

I forbindelse med etableringen av landets nye hovedflyplass vedtok Samferdselsdepartementet 16. desember 1997 forskrift om inn- og utflygingstraseer for Oslo Lufthavn Gardermoen (traséforskriften). Formålet er "å regulere flyvirksomheten ved lufthavnen slik at støyulemper minimaliseres samtidig som flyoperative hensyn ivaretas". Forut for vedtaket ble et stort antall alternative traseer vurdert, bl.a. med sikte på å skjerme befolkningen mot støy.

I gjeldende regelverk er det definert prosedyrer for inn- og utflyging i horisontalplanet. Disse inneholder klart støyforebyggende elementer, bl.a. ved at de, særlig under utflyging, søker å unngå overflyging over tettbygde områder i størst mulig grad. Under innflyging tilsier internasjonale krav, begrunnet i flysikkerhet, at innflygingen skal være rettlinjet de siste 10-15 km før landing. Dette vil i mange tilfeller medføre overflyging av tettbygde områder på Romerike.

I vertikalplanet er det i prosedyrene gitt begrensninger med hensyn til høyde i ulike faser av innflygingen. For utflyging er det ikke gitt standard prosedyrer i vertikalplanet. Operatørene benytter imidlertid støyforebyggende utflygingsprosedyrer som med få unntak følger ICAO-standard.

EVALUERING AV REGELVERKET

I forbindelse med at gjeldende regelverk ble vedtatt, besluttet Samferdselsdepartementet at det skulle foretas en grundig evaluering av konsekvensene av forskriften om inn- og utflygingstraseer for Oslo Lufthavn Gardermoen.

Denne evalueringen gjennomføres for tiden i regi av Luftfartstilsynet, som er statens myndighetsorgan

for luftfart. Det vurderes bl.a. en ny forskrift som mest sannsynlig vil kunne tre i kraft innen 1. januar 2004.

Nye standard utflygingsprosedyrer er blant de momentene som vurderes, og herunder ICAO-standard A og B prosedyrer i vertikalplanet. For å kartlegge forbedringsmulighetene har det høsten 2002 blitt gjennomført simuleringer og testflyginger av ulike alternativer.

Det vurderes også å endre innflygingsprosedyrene, både i vertikal- og horisontalplanet. For å redusere støyulempene og lette trafikkavviklingen vurderes det i denne sammenheng om et såkalt automatisk sekvenseringssystem bør kreves innført.

STØYBEREGNINGER

Oslo Lufthavn AS er ansvarlig for å gjennomføre flystøyberegninger for hovedflyplassen. Flystøysonene beregnes etter modeller som er godkjent av miljøvernmyndighetene. I planleggingsperioden ble støyberegningene gjennomført ut fra tilgjengelig kunnskap om inn- og utflygingsprosedyrer, flytyper i bruk og prognoser for flytrafikken. Etter at lufthavnen kom i drift, har flystøysonene blitt beregnet med grunnlag i faktisk trafikk.

Dette betyr bl.a. at trafikk tall hentes fra tilgjengelig statistikk, og at beregningene henter radardata fra de faktiske traseene flyene har tilbakelagt. I tillegg har Oslo Lufthavn AS et støy- og traséovervåkingsanlegg som kontinuerlig registrerer all trafikk og alle flystøyhendelser. Både støymålinger og støyberegninger bygger m.a.o. på virkelige forutsetninger.

SPØRSMÅL NR. 149

Innlevert 2. desember 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 9. desember 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«På hvilken måte følger statsråden opp behovet for strakstiltak i de 4 boligområdene i Sør-Trøndelag som Olje- og energidepartementet har identifisert som spesielt farlige med tanke på leirras?»

BEGRUNNELSE:

I den såkalte risikoklassifiseringen i Program for økt sikkerhet mot leirskred er det avdekket behov for strakstiltak i flere boligområder. Olje- og energidepartementet framla for energi- og miljøkomiteen 28. november en liste som viser at 4 av 14 av områdene hvor der er identifisert behov for strakstiltak ligger i Sør-Trøndelag:

- Buvika, Skaun
- Børsla, Skaun
- Sentrumsområdet ved Nidelva, Trondheim
- Kvetabekken, Trondheim

Geologien i Trøndelag er av en slik beskaffenhet at leirras er et overhengende problem i mange områder. Rissaraset har en spesiell rolle i folks bevissthet i Trøndelag, og det er derfor i allmennhetens interesse å få rede på om departementet gjør det som er nødvendig for å redusere risikoen for slike omfattende naturkatastrofer i framtiden.

Svar:

Risikoklassifiseringen som gjennomføres i Program for økt sikkerhet mot leirskred er et verktøy for å bidra til at det tas bedre hensyn til skredfare i arealplanlegging og utbygging, og til å prioritere mellom de ulike sikringstiltak. De to områdene i Skaun kommune er prioritert med tanke på bistand fra NVE som følge av risikoklassifiseringen. Det samme gjelder Nidelva og Kvetabekken i Trondheim kommune.

TILTAK NR. 1 OG 2 - BUVIKA OG BØRSLA I SKAUN

Risikokartleggingen og de geotekniske rapportene viser at sentrumsområdene i Buvika og Børsla har dårlig stabilitet ned mot vassdragene Vigda (i Buvika) og Børselva (i Børsla). NGI anbefaler sikringstiltak i vassdragene som øker stabiliteten for bebyggelsen. I perioden 2003-2005 skal det bygges ny E39 gjennom disse områdene, og dette gir tilgang på overskuddsmasser av stein fra de mange tunnelene i vegtraseen. En samkjøring av disse to samfunnsnyttige tiltakene vil gi en stor besparelse både for sikringstiltakene og for vegprosjektet, som får kort transport av overskuddsmassene. NVE regner med at planene for sikringstiltakene er ferdig behandlet frem mot sommeren 2003. Det er budsjettert med midler til å gå i gang med tiltaket i

2003.

*TILTAK NR. 3 - SIKRING AV NIDELVA VED
BASTIONEN I TRONDHEIM SENTRUM*

Ut fra presise målinger de siste årene har NVE ved risikokartleggingen avdekket at et dypt hull i elvebunnen er under utvikling. Et stadig dypere hull øker rasfaren inn mot sentrumssiden av byen. Geoteknisk ansvarlig i Trondheim kommune har uttrykt bekymring for utviklingen, og ønsker en rask oppstart av tiltak i elva. Prosjekteringen av tiltak ivaretas av NVE og Statkraft-Grøner AS i samarbeid med Trondheim kommune. Det er ventet at en vedtatt plan kan være ferdig i løpet av februar/mars 2003.

*TILTAK NR. 4 - KVETABEKKEN VED TILLER I
TRONDHEIM*

Grunnboringer viser svært mektige lag med kvikkleire i Tillermarka. Bekkesystemet som fører vannet fra Tiller og ned i Nidelva eroderer seg stadig lengre ned i de rasfarlige kvikkleireavsetningene. Det er tydelige spor etter mange større og mindre ras i området. Også dette området er høyt prioritert for tiltak av geoteknisk ansvarlig i Trondheim kommune, og kommunen har allerede foretatt et hastetiltak av betydelig omfang i øvre deler av bekkesystemet. NVE vil i løpet av høsten 2003 utarbeide plan for ytterligere sikringstiltak.

PRIORITERING OG GJENNOMFØRING AV TILTAK

NVE har i 2001 og 2002 gjennomført en rekke tiltak, og flere tiltak er under planlegging, i tillegg til de nevnte områdene i Sør-Trøndelag. Jeg har sørget for fullmakt til å overskride budsjettet med 4 mill. kr i forbindelse med sikringstiltak i Meråker. Prosjektet har fått en meget rask oppstart denne høsten og vil bli fulgt opp fram til ferdigstilling i 2004.

I 2003 er det planlagt å bruke ca. 19 mill. kr til kvikkleireprogrammet, som også omfatter midler til risikoklassifisering og grunnundersøkelser. Fagmyndigheten NVE sørger for en prioritering av tiltakene innenfor den budsjetttrammen som fastsettes hvert år.

SPØRSMÅL NR. 150

Innlevert 2. desember 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 6. desember 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Justisdepartementet har i vedtak av 7. juni 1989 uttalt at det ikke bør stilles formelle krav om formell overskjøting ved fusjon av aksjeselskaper etter aksjeselskapsloven § 14-7. Det legges til grunn at det må være tilstrekkelig at fusjonen registreres i grunnboken ved notering av fusjonsbekreftelsen. Tilsvarende presisering er ikke gjort for samvirkeforetak.

Vil justisministeren endre regelverket slik at samvirkeforetak i denne sammenheng blir likestilt med aksjeselskaper?»

BEGRUNNELSE:

Det er ikke reelle grunner til å forskjellsbehandle samvirkelag og aksjeselskap i relasjon til dokumentavgift ved fusjoner. Tinglysingsmyndighetene har også i praksis stort sett likebehandlet samvirkelag og aksjeselskaper på dette området. I en del tilfeller har det imidlertid skapt vanskeligheter at ikke aktuelle myndigheter sentralt har gått ut med en avklaring som understreker at det skal skje en likebehandling av ulike selskapsformer på dette området. Tilsvarende er det behov for klargjøring slik at også fusjon mellom aksjeselskap, f.eks. et heleiet datterselskap, og samvirkelag kan skje uten at dette utløser dokumentavgift. I

denne sammenheng vises det til et utvalg fra 1998, side 1201, hvor det presiseres at slike fusjoner skal kunne gjennomføres uten skattlegging.

Svar:

Dokumentavgift og tinglysingsgebyr skal oppkreves ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom. Ved fusjon av aksjeselskaper i henhold til aksjelovens regler foreligger det ingen hjemmelsoverføring. Dette henger sammen med at man for aksjeselskaper har lovfastsatte fusjonsregler som bygger på et kontinuitetssynspunkt, det overdragende selskapet anses å fortsette i det overtakende selskapet.

Etter gjeldende ulovfestet samvirkerett er det betydelig usikkerhet knyttet til om samvirkeforetak kan fusjonere med kontinuitetsvirkninger, se drøftelsen i NOU 2002:6 Lov om samvirkeforetak, side 207 og 208. Dermed må det også sies å være tvil knyttet til om det gjelder et krav om formell overskjøting ved slike fusjoner.

Samvirkelovutvalgets utredning er nå til behandling i Justisdepartementet. Spørsmålet om formell overskjøting bør sees i sammenheng med dette lovarbeidet. Dersom det vedtas en samvirkelov med egne fusjonsregler, slik Samvirkelovutvalget har foreslått, vil konsekvensen måtte være at det ikke kreves formell overskjøting i forbindelse med fusjoner i samvirkeforhold. Gjennom vedtakelsen av en samvirkelov vil man således få avklart spørsmålet, med de konsekvensene det har for dokumentavgift og tinglysingsgebyr.

SPØRSMÅL NR. 151

Innlevert 2. desember 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 10. desember 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Importkvoten til Norge på dessertost er i dag på 2 560 tonn pr. år. Coop med 25 pst. andel av dagligvaremarkedet i Norge har kun en kvote på 100 tonn, mens Lorentzen, Jo Johanson og TINE har kvoter på 500 tonn hver. I tillegg har det fremkommet at TINE får importere ost fra EU til gunstige tollsatser.

Vil landbruksministeren se på systemet for import av ost til Norge, slik at det blir en større likestilling av de aktører i Norge som ønsker å importere ost fra utlandet?»

BEGRUNNELSE:

De regler som gjelder for import av ost til Norge er i stor grad historisk betinget og bygger på helt andre markedsforhold i Norge enn de markedsforhold som i dag gjelder innenfor både meieri- og dagligva

resektoren. Kvoteutdelingen har ikke blitt endret i tråd med utviklingen i markedet. Det bør derfor være naturlig at dette nå justeres, slik at de fire store aktørene i dagligvaremarkedet, NorgesGruppen, Hakon Gruppen, Reitan Handel og Coop hver må få en tildeling på størrelse med omsetningen.

I tillegg har TINE gunstigere ordninger for import av ost enn den største konkurrenten Synnøve Finden. Ifølge opplysninger i mediene reforhandles nå artikkel 19 med EU-landene. Det fremkommer at ostekvoten vil kunne bli økt med 50 pst. Med disse opplysninger bør det ligge til rette for en ny fordeling av importkvotene for ost.

Svar:

Norge har i dag en importkvote på 2 560 tonn ost fra EU med redusert toll. Tilsvarende har Norge en eksportkvote til EU på 2 716 tonn.

Det pågår nå forhandlinger med EU om utvidet handel med landbruksvarer etter artikkel 19 i EØS-avtalen. I forhandlingene inngår både størrelsen på de gjensidige ostekvotene og kriterier for fordeling på ostetyper.

Det er derfor for tidlig å kommentere hvordan de framtidige kriteriene for importkvoten vil bli før artikkel 19-avtalen kommer på plass. Jeg vil derfor måtte komme tilbake til dette spørsmålet så snart for-

handlingene er avsluttet.

SPØRSMÅL NR. 152

Innlevert 2. desember 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 6. desember 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva vil justisministeren gjøre for å legge forholdene bedre til rette for barns samvær med mor; vil man eventuelt vurdere å innføre en ordning etter mønster av svenske Hinseberg kvinnefengsel?»

BEGRUNNELSE:

Den nye straffegjennomføringsloven åpner for at hensynet til barnets beste skal vektlegges. Slik forholdene er i dag, har mødrene på Bredtveit svært dårlige muligheter til å opprettholde kontakten med barna sine under soning. Mange barn gruer seg, fordi fengselet virker skremmende. Forholdene i dag er ikke gode for mor og barn. De innsatte har i utgangspunktet ikke krav på mer enn én times besøk pr. uke, og besøksrommene er svært lite egnet for barn. Det er vanskelig å opprettholde samvær med barna sine med så kort besøkstid. Besøksleiligheter finnes ikke. Spesielt tungvint er det for de av barna som må reise fra andre steder av landet, bo på hotell med andre voksne, for så å få én time eller to sammen med mor.

Svar:

Ved å begå kriminalitet som medfører fengselsstraff vil en nødvendig følge av straffegjennomføring i fengsel innebære at familielivet blir sterkt berørt. Muligheten for daglig samvær og kontakt mellom den innsatte og vedkommendes familie begrenses i den tid straffegjennomføringen varer. Samtidig er det svært viktig både for den innsatte selv og de pårørende at kontakten opprettholdes på en best mulig måte. Dette innebærer store utfordringer for kriminalomsorgen, bl.a. fordi hensynet til sikkerheten setter begrensninger for slik kontakt. Det er dessuten en forutsetning at samvær mellom innsatte og hennes barn er til barnets beste, jf. forskrift til lov om gjennomføring av straff § 1-3.

Lov om gjennomføring av straff bestemmer i § 3, 2. ledd at kriminalomsorgen i særlig grad skal vektlegge barns rett til samvær med sine foreldre under straffegjennomføringen. Dette innebærer at kriminalomsorgen, innenfor sikkerhetsmessig forsvarlige rammer, skal ta hensyn til barns samværsrett i forbindelse med ulike fengselsfaglige avgjørelser, f.eks. innsettelse eller overføring mellom gjennomføringsformer, permisjon, besøk, bruk av telefon mv. Bestemmelsen bygger på barneloven og FNs barnekonvensjons bestemmelser om barns rett til samvær med begge foreldrene selv om de lever atskilt fra barnet.

Fengslene pålegges i straffegjennomføringsloven § 31 7. ledd å legge forholdene til rette for at besøk av barn kan gjennomføres på en skånsom måte.

Det er utarbeidet utfyllende retningslinjer hvor det i pkt. 3.34 bl.a. heter at barnebesøk skal gjennomføres i barnevennlige besøksrom eller andre velegnede lokaler. Det skal være tilbud om leker/spill tilpasset ulike alderstrinn, og tilsatte som anses særlig egnet og omgjengelige i forhold til kontakt med barn bør så vidt mulig velges til tjeneste ved slike besøk. Eventuelle kontrolltiltak forutsettes gjennomført så

smidig og diskret som mulig og barnets pårørende skal på forhånd varsles om hvilke kontrolltiltak som vil bli iverksatt under besøket.

Departementet har nylig innhentet informasjon fra kriminalomsorgsregionene som viser gjennomgående bedre forhold ved fengslenes besøksavdelinger. Bygningsmessige forhold, sikkerhetsnivå og ressursmessige begrensninger tilsier imidlertid at forholdene varierer. Ved Bredtveit fengsel og sikringsanstalt er besøksavdelingen nyoppusset og består av tre besøksrom, hvorav ett stort familierom. Det finnes leker, spill samt en videospiller, og avdelingen fremstår som barnevennlig i den grad dette er mulig. Fengselet legger stor vekt på å tilrettelegge for at kontakten mellom innsatte og deres barn opprettholdes best mulig under straffegjennomføringen.

Som utgangspunkt skal det enkelte besøk så langt det er praktisk mulig vare minst én time, jf. pkt. 3.34 i

retningslinjer til straffegjennomføringsloven. Ved besøk av innsattes barn skal imidlertid muligheten for utvidelse av besøkslengden vurderes dersom det er til barnets beste. Tilsvarende skal adgang til hyppigere besøk vurderes dersom det er til barnets beste og det er praktisk mulig og ønskelig fra de pårørendes side.

Straffegjennomføringsloven § 11 bestemmer at domfelte så langt det er praktisk mulig og formålstjenlig skal settes inn i fengsel i nærheten av hjemstedet. Ifølge pkt. 3.3. i retningslinjene skal det særlig ses hen til om hensynet til barn tilsier en slik plassering. Som følge av dagens anstaltstruktur med få fengselsplasser for kvinner lokalisert til distriktene kan dette være vanskelig å gjennomføre, særlig for kvinner som gjennomfører lange straffer.

Straffegjennomføringsloven med forskrift og retningslinjer åpner imidlertid adgang for å ivareta barns behov for kontakt og samvær på mange forskjellige måter. Det kan innvilges fremstillinger, korttidspermisjoner og utvidet telefontid for å opprettholde kontakten med barn. Hensynet til barn vil også veie tungt ved vurderingen av om innsatte skal innvilges velferdspolispermisjon, utvidet permisjonskvote eller permisjon på et tidligere tidspunkt (fremskutt permisjonstid). Særlig er det grunn til å fremheve adgangen til å innvilge ordinær permisjon. Forskrift til lov om straffegjennomføring bestemmer i § 3-30 at innsatte kan innvilges et ordinært samlet permisjonsfravær med inntil 18 døgn i året. I særlige tilfelle kan det imidlertid innvilges inntil 30 døgn. Retningslinjene pkt. 3.36 gir anvisning på at slik økt kvote kan innvilges innsatte som har egne barn, forutsatt at tilleggskvoten utelukkende benyttes til samvær med barna og er til barnas beste.

Lov om gjennomføring av straff bygger på St.meld. nr. 27 Om kriminalomsorgen hvor Stortinget sluttet seg til departementets forslag om at det generelt ikke skal etableres særordninger for innsatte med barn, men at barns behov for foreldrekontakt skal vektlegges ved praktiseringen av det alminnelige regelverk. Det ble således heller ikke anbefalt å opprette egne soningsalternativ for foreldre med små barn i likhet med det som finnes i Sverige. Straffegjennomføringsloven § 12 åpner imidlertid adgang for straffegjennomføring i mødre hjem eller andre institusjoner med familieavdelinger dersom vilkårene for øvrig foreligger.

Departementet er svært opptatt av at de skader barn utsettes for som følge av at foreldrene soner fengselsstraff begrenses mest mulig. Man vil derfor følge praktiseringen av straffegjennomføringsloven med forskrift og retningslinjer nøye i tiden fremover.

SPØRSMÅL NR. 153

Innlevert 4. desember 2002 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 10. desember 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Børge Isaksen skiftet båt etter at Fiskeridirektoratet hadde forsikret han om at det ikke ville få konsekvenser for eventuelt opprykk til gruppe I. Isaksen hadde oppfylt øvrige krav. På tross av dette fikk Isaksen ikke opprykk med begrunnelse at han hadde skiftet båt. Klagen som er til behandling i direktoratet vil ta flere måneder. Nå står Isaksen i fare for å miste båt og bruk fordi han stolte på Fiskeridirektoratet.

Vil fiskeriministeren anmode Fiskeridirektoratet til å bruke skjønn og få fortgang i denne klagesaken?»

BEGRUNNELSE:

Børge Isaksen byttet båt i år, og forsikret seg i forkant av dette med Fiskeridirektoratet at skifte av båt ikke ville få konsekvenser for et eventuelt opp

rykk til gruppe I. Isaksen hadde oppfylt kravene til opprykk og ønsket seg en tryggere og mer lettdrevet båt. Ny båt ble kjøpt i løpet av sommeren. Dette medførte at Isaksen mistet kvoten med begrunnelse av at han hadde skiftet båt etter 1. januar 2002, jf. deltakerforskriften § 2 annet ledd. Skifte av fartøy på tidligere tidspunkt ville gitt rom for dispensasjon.

Det var nettopp for å gardere seg mot et slikt avslag at Isaksen kontaktet Fiskeridirektoratet for veiledning. I god tro solgte han sin gamle båt til fritidsformål og gikk til anskaffelse av ny.

Isaksens klage på vedtaket er nå til behandling i Fiskeridirektoratet. Behandlingstiden blir av direktoratet anslått til flere måneder. Det innebærer at Isaksen etter all sannsynlighet ikke får fisket torsk i vinter, og at

han dermed mister mesteparten av årsinntekten i 2003. Tap av inntekt i den størrelsesorden har store konsekvenser for betalingsevnen når et stort lån skal forrentes. I verste fall er konsekvensen av Fiskeridirektoratets feilinformasjon at Isaksen mister både båt og bruk. Skal dette unngås bør Fiskeridirektoratet, som her har et ansvar for Isaksens situasjon, prioritere saken.

Svar:

Storingsrepresentant Arnestad stiller for det første spørsmål om saksbehandlingstiden i angjeldende sak.

For det annet blir jeg bedt om å instruere Fiskeridirektoratet med hensyn til å utvise skjønn i denne konkrete saken.

Til det første spørsmålet kan jeg opplyse at denne saken for tiden er til behandling i Fiskeridirektoratet. Fiskeridirektoratet tar sikte på å behandle saken i slutten av desember måned 2002/begynnelsen av januar måned 2003.

Til stortingsrepresentant Arnestads spørsmål om å utvise skjønn, finner jeg ikke grunnlag for å instruere Fiskeridirektoratet i denne konkrete saken. Jeg har full tiltro til at Fiskeridirektoratet vil behandle saken i tråd med gjeldende regelverk. En eventuell klage på Fiskeridirektoratets vedtak, vil kunne påklages Fiskeridepartementet som så vil foreta en ny vurdering av saken.

SPØRSMÅL NR. 154

Innlevert 4. desember 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 11. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Sambandet Moss-Horten, drevet av Bastø Fosen, ønsker å bygge en ny gassdrevet ferje. Leieavtalen for den tredje ferjen i sambandet går ut sommeren 2004. For å forsvare en så betydelig investering, ønsker selskapet at konsesjonsperioden utvides fra 31. desember 2005. Både for norske verft som sliter med færre oppdrag og ønsket om å ta i bruk gass i ferjetrafikken samt at kapasiteten i sambandet ikke skal reduseres fra sommeren 2004, vil dette være fornuftig.

Vil statsråden ta et slikt initiativ?»

Svar:

Samferdselsdepartementet har mottatt søknad datert 22. november 2002 fra Bastø Fosen AS om konsesjonsfornyelse for strekningen Moss-Horten for en ny 10-årsperiode, ved utløp av gjeldende konsesjon 31. desember 2005.

Tidspunktet for søknaden begrunnes med økt trafikkvekst, og derav behov for en tredje ferje i sambandet. Ved utløp av nåværende leieavtale med Vegdirektoratet om M/F Sogn sommeren 2004, anser Bastø Fosen AS mulighetene for tilfredsstillende alternativ innleie for å være svært begrenset. Problemet kan løses gjennom nykontrahering av ferje med ferdigstilling i 2004, men selskapet ønsker da at konsesjonsspørsmålet avklares allerede nå av hensyn til sikkerheten for investeringen. Etter selskapets søknad vil investering i ny ferje under denne forutsetning ikke medføre økning i takstene.

La meg innledningsvis presisere at tildelt ruteløyve pålegger løyvehaver det fulle og hele ansvar for at trafikken tas unna på tilfredsstillende måte. I den grad det oppstår behov for ekstra kapasitet, må selskapet gjennom nybygg eller innleie sikre at trafikken avvikles tilfredsstillende.

I et samband uten tilskudd som dette vil pålegg som medfører merkostnader som ikke kan dekkes i forhold til en forsvarlig samlet økonomi måtte medføre økning av takstene for brukerne. På bakgrunn av kapasitetssituasjonen i sambandet og dermed hensyn

net til brukerne, har departementet forståelse for selskapets ønske om en forsert behandling av konsesjonssøknaden. En realitetsbehandling av søknaden 3 år før utløp av nåværende konsesjonsperiode kan imidlertid medføre at andre interesserte operatører ikke får anledning til å søke om det samme løyvet. Departementet har derfor bedt Vegdirektoratet om at det foretas en adekvat kunngjøring av den fremskutte

fornyelsesprosedyren og at eventuelt interesserte gis en rimelig frist til å sende inn søknad.

Departementet viser for øvrig til at Bastø Fosen AS ble tildelt løyve i sambandet på basis av søknad da daværende operatør Gokstad AS søkte om fornyelse av sitt løyve.

Samferdselsdepartementet har sendt søknaden om konsesjonsfornyelse over til Vegdirektoratet som vil forestå en høringsprosess blant de berørte fylkeskommuner i tråd med vanlig praksis.

Kopi av søknaden samt departementets oversendelsesbrev av 28. november 2002 til Vegdirektoratet vedlegges til orientering.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Fra:

Brev fra Samferdselsdepartement til Vegdirektoratet om Bastø Fosen: Søknad om konsesjonsfornyelse

Saksbehandler:

Jan Vidar Weltzien

Dato:

28. november 2002

Deres ref:

00/2203 342.2/06

Vedlegg 2.

Fra:

Bastø Fosen til Samferdselsdepartementet vedrørende søknad om konsesjonsfornyelse

Saksbehandler:

Olav Brein

Dato:

22. november 2002

Ref:

OB/sk, 67/02, jf. arkivkodenr. 342.2/06 ref. 00/2203

SPØRSMÅL NR. 155

Innlevert 4. desember 2002 av stortingsrepresentant Jan Simonsen

Besvart 10. desember 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva vil Utenriksdepartementet gjøre for å presse myndighetene i Peru til å stanse de peruvianske soldatenes bestialske drap av hunder under trening?»

BEGRUNNELSE:

TVNorge viste nylig bilder av soldater i Peru som drepte hunder på en bestialsk måte under trening. Hensikten var å trene soldatene i å drepe. Bildene har vakt sterke reaksjoner blant dyrevernere og alminnelige TV-seere.

Svar:

Fjernsynsbildene av peruvianske soldaters grusomme behandling av hunder under trening har vakt berettiget harme og avsky. Også i Peru avstedkom programmet massive publikumsreaksjoner.

Umiddelbart etter at programmet ble vist på norsk TV, ble den norske ambassaden i Santiago, som også er sideakkreditert i Peru, instruert om å ta denne saken opp med peruvianske myndigheter.

Ambassaden har fra peruvianske forsvarsmyndigheter fått opplyst at videoopptaket er gjort tidlig i 2000. Den praksis opptaket viser har ifølge Perus forsvarsministerium ikke vært benyttet siden den gang og skal heller ikke ha vært alminnelig utbredt. Forsvarsministeren i Peru har selv tatt avstand fra bruken av levende hunder i opplæringsøyemed innen forsvaret.

Ambassaden i Santiago vil fortsatt følge denne saken.

SPØRSMÅL NR. 156

Innlevert 5. desember 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 12. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Med utgangspunkt i Posten AS' post restante- ordning:

Hvor mange mennesker henter hvert år brev på Postens post restante-ordning, og hvor stor andel av disse kan man anta er bostedsløse eller uten fast bopel?»

BEGRUNNELSE:

Postens post restante-ordning er sammen med c/ o-ordningen de eneste muligheten folk uten fast bopel har for å motta post. En registrering gjennom ordningen vil derfor være et svært godt supplement til å finne ut hvor mange bostedsløse vi faktisk har her i landet.

Svar:

Posten har opplyst at selskapet ikke fører oversikt over omfanget av post restante-ordningen, verken med antall sendinger eller antall brukere. Selskapet har derfor ikke grunnlag for å gi et anslag over totalomfanget eller hvordan bruk av post restante-ordning fordeles mellom grupper. Posten bemerker i sitt innspill til Samferdselsdepartementet at opplysninger om brukernes sosiale status ikke er relevant for den tjenesten selskapet her utfører, og at det dessuten vil være uforenlig med Postens rolle som nøytral formidler å registrere denne type informasjon. Jeg er enig i dette.

SPØRSMÅL NR. 157

Innlevert 5. desember 2002 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg

Besvart 10. desember 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«West Fish Aarsæther har inngått avtale om kjøp av en større aksjepost i Nordic Sea Holding AS. Nordic

Sea Holding AS eier det konkursrammede Myre Fiskeindustri, som igjen eier Øksnesfisk AS med to trålkonsesjoner.

Vil statsråden overfor nye eiere i Nordic Sea Holding AS håndheve vilkårene tilknyttet de fiskerettighetene Øksnesfisk AS har, og slik sikre at de nevnte trållrettighetene fortsatt vil være knyttet til industriell virksomhet på Myre?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom mediene er det blitt kjent at West Fish Aarsæther har inngått avtale om kjøp av en større aksjepost i Nordic Sea Holding AS. Nordic Sea Holding AS eier som kjent det konkursrammede Myre Fiskeindustri, som igjen eier Øksnesfisk AS med to trålkonsesjoner. Disse trålkonsesjonene er gitt med vilkår om levering til "fiskeindustrianlegg i Øksnes". Kravet om levering til "fiskeindustrianlegg i Øksnes" er supplert ved følgende vilkår: "Ved en eventuell nedbygging av industrivirksomheten som Nordic Sea Holding AS kontrollerer i Berlevåg, Båtsfjord, Mehamn og Myre vil ervervstillatelsen og trålkonsesjonene for trålerne kunne bli trukket tilbake. Konsesjonene for å drive de aktuelle trålerne er knyttet til bestemt industrivirksomhet og vil ikke bli tillatt skilt fra denne virksomheten. Det vil heller ikke bli gitt tillatelse til at fartøyene overføres til søsterselskap e.l."

Det er ikke kjent hvilke planer West Fish Aarsæther som stor aksjonær i Nordic Sea Holding AS har med hensyn til industrivirksomhet på Myre. Selskapet beskriver transaksjonen som et ledd i den pågående omstillingsprosessen og at potensialet først og fremst ligger innen drift av trålerne. Det råder nå stor usikkerhet om hvorvidt anlegget på Myre vil komme i drift igjen. Det er en alvorlig situasjon for et sterkt fiskeriavhengig samfunn. Fiskerettighetene til Øksnesfisk AS er avgjørende for ny industriell virksomhet på Myre.

Svar:

Innledningsvis vil jeg gjøre oppmerksom på en feil i spørsmålet til stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg. Det er ikke det konkursrammede Myre Fiskeindustri AS som eier Øksnesfisk AS. Øksnesfisk AS er eiet av Nordic Sea Holding AS og ingen av disse selskapene er gått konkurs.

Fiskeridepartementet er kjent med at West Fish Aarsæther AS skal ha inngått en avtale om kjøp av en større aksjepost i Nordic Sea Holding AS. En slik eierendring i selskap som eier fiskefartøy, må i henhold til deltakerloven godkjennes av fiskerimyndighetene. Verken Fiskeridirektoratet eller Fiskeridepartementet har mottatt en slik søknad. Jeg kan derfor vanskelig kommentere dette forholdet mer konkret.

Det jeg kan si er at eierendringen skjer i Nordic Sea Holding AS, ikke i Øksnesfisk AS som er den direkte eier av trålerne. I så måte vil ikke eierendringen i Nordic Sea Holding AS få noen umiddelbar konsekvens for Øksnesfisk AS' trålere.

Som stortingsrepresentant Solberg skriver er det knyttet konkrete leveringsbetingelser til trålerne eiet av Øksnesfisk AS. I tillegg er det også knyttet andre vilkår som går ut på at konsesjonene for trålerne er knyttet til bestemt industrivirksomhet.

Som jeg har sagt tidligere ved flere anledninger vil jeg gjenta at leveringsforpliktelsene knyttet til Øksnesfisk AS' trålere, står ved lag. I det ligger at all fangst fra begge fartøyene skal leveres til anlegg i Øksnes kommune.

SPØRSMÅL NR. 158

Innlevert 5. desember 2002 av stortingsrepresentant Jon Olav Alstad

Besvart 16. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Som en del av Vikna kommunes rekrutteringstiltak for å skaffe god legedekning i kommunen, er det innført et 2-årig stipend på 50 000 kr pr. år til studenter fra kommunen som velger å utdanne seg til leger. I ettertid har skattemyndighetene opplyst at utdanningsstipend av en slik størrelse er skattepliktig.

Mener statsråden dette er en riktig tolkning av loven, og vil det i så fall bli aktuelt å endre lovverket slik at ordningen kan fungere som et rekrutteringstiltak?»

BEGRUNNELSE:

Vikna kommune har som mange kommuner i distriktene hatt problemer med å skaffe leger til kommunen. De har ved ulike anledninger innført tiltak for å bedre dette. I 2000 ble det innført en ordning med stipend til studenter, fortrinnsvis fra kommunen, som ønsker å utdanne seg til leger mot at disse inngår en kontrakt med kommunen. I brev fra Namdal ligningskontor blir det opplyst at dette er skattepliktig. Det vises til skattelovens kap. 5.

Svar:

Etter det opplyste har en kommune innført en ordning med et 2-årig stipend på 50 000 kr pr. år til studenter fra kommunen som ønsker å utdanne seg til lege, mot at disse inngår en kontrakt med kommunen. Namdal ligningskontor har opplyst at et slikt stipend vil være skattepliktig. Stortingsrepresentant Jan Olav Alstad stiller spørsmål om dette er en riktig tolkning av loven, og om det i så fall vil bli aktuelt å endre lovverket slik at ordningen kan fungere som et skattefritt rekrutteringstiltak.

Det ligger ikke under Helsedepartementets myndighetsområde å fortolke skatteloven. Jeg har derfor forelagt spørsmålet for Finansdepartementet som har uttalt følgende:

"Dersom kontrakten som inngås med kommunen innebærer at stipendmottakeren forplikter seg til å arbeide som lege i kommunen etter endt utdanning, innebærer det en nær sammenheng mellom det mottatte stipend og arbeidet som lege. I så fall må stipendet anses som fordel vunnet ved arbeid eller virksomhet, jf. skatteloven §§ 5-10 bokstav a og 5-30, jf. også omtalen i Lignings-ABC 2001, side 932. Dersom kommunen ikke setter noe vilkår om at stipendmottakeren skal arbeide i vedkommende kommune etter fullført utdanning, kan imidlertid utfallet av denne vurderingen bli annerledes.

De fleste studenter må i stor grad dekke sine utgifter til studiene selv, eventuelt ved låneopptak. På denne bakgrunn kan det ikke anses urimelig at de som er så heldige å motta utbetalinger fra kommende arbeidsgivere eller oppdragsgivere må svare skatt av denne fordelingen. Etter Finansdepartementets vurdering er det ikke grunnlag for å foreslå lovendringer på dette feltet.

Til sammenligning vil også utbetalinger fra private bedrifter til studenter i rekrutteringsøyemed kunne bli skattepliktig som (forskudds)lønn, selv om formell ansettelse først skjer etter fullføring av utdanningen.

Det foreligger også et regelverk om skattefritak for ytelse i form av utdanning i arbeidsforhold, jf. Finansdepartementets skattelovforskrift § 5-15 B. Dette regelverket vil imidlertid neppe komme til anvendelse på de stipendier som er tatt opp i denne saken."

Jeg er kjent med at kommuner i Nord-Trøndelag har slitt for å få til en stabil allmennlegetjeneste. Jeg ser derfor positivt på at kommunen går utradisjonelle veier for å rekruttere leger til kommunen. Jeg er likevel enig i Finansdepartementets vurdering når det gjelder spørsmålet om eventuelle endringer av loven på dette området. Jeg vil tro at fra studentens side, vil stipend under studietiden selv med skatteplikt, være mer verdt enn økt lønn etter at studiene er ferdig. Jeg har derfor tro på til at slikt stipend kan fungere som et langsiktig rekrutteringstiltak.

Jeg vil samtidig peke på at det nå har blitt god tilgang på nyutdannede leger. Det vil etter hvert gjøre det lettere å rekruttere leger, også til utkantstrøk. Det vil gi mulighet til å skaffe leger til kommunen, også før ungdommene fra Vikna er ferdig utdannet med fullført turnustjeneste. En strategi som har vist seg vellykket når det gjelder å skaffe leger til kommunehelsetjenesten, er å ta kontakt med leger som har turnustjeneste i distriktet med sikte på å rekruttere en av disse til kommunen etter at turnustjenesten er fullført.

Innlevert 6. desember 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 12. desember 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«I mitt skriftlige spørsmål nr. 93 (2002-2003) om økonomirådgivere ved kommunenes sosialkontorer går det fram av svaret fra sosialministeren at det hovedsakelig er de større kommunene som har økonomiske rådgivere, og at mindre kommuner ikke har tilstrekkelig med slik kompetanse, men at fylkesmennene jevnlig kurser sosialfaglig personell i slike saker. Dette for å få en lik praksis over hele landet.

Har sosialministeren vurdert å la denne viktige oppgaven flyttes over til fylkesmannsembetene i framtiden?»

Svar:

Jeg vil understreke at jeg i mitt svar på spørsmål nr. 93 fra stortingsrepresentant Anne Helen Rui ikke gav noen vurdering av kompetansen i økonomisk rådgivning i de mindre kommunene. Når det er sagt kan det på mange områder være en utfordring for småkommunene å sikre nødvendig kompetanse på flere fagområder. Det er likevel ikke aktuell politikk å legge denne type oppgaver til fylkesmennene. Det ville bety en sentralisering og ikke gi et tilstrekkelig godt tilbud der folk bor. I noen kommuner kan det være aktuelt med interkommunale løsninger for å sikre gode tjenester til innbyggerne. Det er en løsning som også kan være aktuell på dette området.

Jeg vil likevel understreke at fylkesmennene har en svært viktig rolle når det gjelder å gi kommunene god veiledning og sørge for tilbud om kompetanseutvikling innen gjelds-/økonomirådgivning. Jeg vil be Sosial- og helsedirektoratet i samarbeid med fylkesmennene gjøre en vurdering av kompetansesituasjonen innenfor økonomisk rådgivning i kommunene når opplæringsrunden i forbindelse med endringer i gjeldsordningsloven er gjennomført. Det vil da bli vurdert om det er behov for å iverksette ytterligere tiltak dersom situasjonen ikke er tilfredsstillende.

Ellers vil jeg vise til at Regjeringen om få dager vil legge frem en stortingsmelding om samordning av Aetat, trygdeetat og sosialtjenesten. De organisatoriske løsningene som der blir foreslått, kan gi grunnlag for bedre tjenester også når det gjelder økonomisk rådgivning i kommunene.

SPØRSMÅL NR. 160

Innlevert 6. desember 2002 av stortingsrepresentant Rolf Reikvam

Besvart 13. desember 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Kollegiet ved Universitetet i Oslo vedtok 3. desember i år at det skal innkreves kopipenger fra høsten 2003. Departementet skrev i brev 29. januar 1998 at kopipenger bare kan kreves fra studentene i den grad det dreier seg om betaling for reelle ytelser. Nå ser det ut til at det kan bli krevd inn en obligatorisk flat avgift som alle studenter må betale, på toppen av semesteravgiften.

Har institusjonene fullmakt fra statsråden til å kreve inn en slik avgift?»

BEGRUNNELSE:

Universitetsdirektøren ved Universitetet i Oslo har gitt uttrykk for at det kan komme til å bli innkrevd en flat avgift på om lag 300 kr pr. student. Dette er en økning på 73 pst. i forhold til den obligatoriske semesteravgiften studentene i dag betaler til samskipnaden. Studentene betaler allerede selv for kompendier og egen kopiering for at avgiften skal dekke utgifter for kopier de mottar fra foreleser og utskrifter studentene selv tar. En flat avgift vil bety at alle studenter må betale denne avgiften, uavhengig av hva de faktisk får

igjen for det.

Svar:

Departementet har mottatt en henvendelse i samme sak fra Studentparlamentet i Oslo.

Til orientering vedlegges departementets svarbrev av 3. desember 2002 til Studentparlamentet i Oslo.

Departementet har fått opplyst at Kollegiet ved Universitetet i Oslo i møte 3. desember 2002 bestemte at det skal kreves inn penger fra studentene fra og med høstsemesteret 2003 for å dekke utgifter til Kopinoravgift og kopiering/papir/utskrifter. Nærmere detaljer for innkrevingsprosedyrene vil bli fastsatt av Kollegiet først i løpet av vårsemesteret 2003. Universitetet i Oslo har således ikke vedtatt å innføre en obligatorisk flat avgift for alle studentene.

Jeg vil i denne sammenheng understreke at det er kun semesteravgiften som er en lovpålagt avgift (jf. lov 28. juni 1996 nr. 54 om studentsamskipnader og forskrift 12. februar 2001 nr. 153 om studentsamskipnader). Utdanningsinstitusjonene har likevel av praktiske grunner mulighet til å kreve inn avgifter som institusjonen vil pålegge studentene samtidig med semesteravgiften. Det må da "*fremkomme klart for den enkelte student hva som er den lovpålagte semesteravgiften og hva som er vederlag for andre ytelser studenten mottar fra utdanningsinstitusjonen*" (jf. merknaden til § 8 første ledd i forskrift om studentsamskipnader).

Stortinget har gitt departementet fullmakt til å organisere innkreving av Kopinoravgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner (jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) romertallsvedtak IV punkt 2).

Departementet har i skriv datert 29. januar 1998 og 12. mars 1992 gjort rede for de retningslinjer institusjonene har å forholde seg til når det gjelder bl.a. innkreving av kopiavgifter. I retningslinjene er det fastsatt at kopi-/papiravgift kun kan kreves i den utstrekning det dreier seg om betaling for reelle ytelser, og at det må være samsvar mellom ytelse og motytelse. Avgiftene skal dekke institusjonenes omkostninger herunder utgifter for kopiering av vernet materiale.

Prinsippet om at studentene kun skal betale for reelle ytelser gjelder fremdeles. Da kopibehovet for de ulike studentgruppene ved en institusjon kan variere, må kopiavgiften tilpasses deretter.

Vedlegg til svar:

Fra:

Utdannings- og forskningsdepartementet

Til:

Studentparlamentet i Oslo
v/Torstein Undstad
Postboks 1088 Blindern
0317 OSLO

Vår ref:

98/2465

Dato:

3. desember 2002

STUDENTBETALING FOR KOPIERING/UTSKRIFTER VED UNIVERSITETET I OSLO

Vi viser til brev av 21. november 2002 fra Studentparlamentet i Oslo (registrert mottatt 28. november 2002). Studentparlamentet i Oslo ber om et møte med departementet for å få en avklaring av hvilken rett Universitetet i Oslo har til å innkreve en flat kopiavgift for alle studenter.

I lov 28. juni 1996 nr. 54 om studentsamskipnader og forskrift 12. februar 2001 nr. 153 om studentsamskipnader reguleres bl.a. semesteravgiften, som er en lovpålagt avgift. Av merknaden til § 8 første ledd i forskriften, fremgår at utdanningsinstitusjonen av praktiske grunner har mulighet for å kreve inn avgifter som institusjonen vil pålegge studentene samtidig med semesteravgiften. Det må da "*fremkomme klart for den enkelte student hva som er den lovpålagte semesteravgiften og hva som er vederlag for andre ytelser studenten mottar fra utdanningsinstitusjonen*".

I brev av 29. januar 1998, som dere selv refererer til, har departementet gjort rede for visse sider av studentbetalingen og de retningslinjer institusjonene skal forholde seg til på dette område.

Departementet gjør i dag ingen annen vurdering vedrørende studentbetaling, innkreving av kopiavgifter

m.m. enn hva som framgår av studentsamskipnadsloven, forskrift om studentsamskipnader og departementets brev av 29. januar 1998.

Departementet ser etter dette ikke behov for et møte angående studentbetaling og kopiavgifter på nåværende tidspunkt.

Spørsmålet om studentenes medvirkning i interne beslutningsprosesser bør tas opp med Universitetet i Oslo direkte.

Cathrine Sætre e.f.
underdirektør

Janette Gabrielsson
førstekonsulent

Dokument nr. 15:9

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 161

Innlevert 6. desember 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 17. desember 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kan statsråden foreta seg noe slik at praktiseringen av flyktningpolitikken blir mer rettferdig sikrer likebehandling og at de kommuner som over lang tid har bosatt vel integrerte flyktninger får forutsigbarhet i at disse får bli i kommunen?»

BEGRUNNELSE:

Det har gjennom brev fra Tolga kommunes ordfører til Regjeringen og i mediene vært kjent at den sak Utlendingsnemnda nå behandler vedrørende en familie på Tolga (bl.a. FK nr. 99031915-2 mfl.) er i ferd med å forskjellsbehandle en familie. To brødre får bli, den tredje med familie skal sendes ut. Til tross for at disse er godt integrert i kommunen, er sysselsatt og har betydelig beskyttelsesbehov, er vedtak fortsatt negativt. For kommunen reiser dette viktige prinsippsspørsmål når de i den ene omgang er pålagt å ta imot flyktninger for i det andre øyeblikk måtte gi slipp på viktige ressurser for kommunen. Familiens situasjon synes dessuten svært alvorlig.

Svar:

Hensikten med omleggingen av saksbehandlingen av utlendingssaker var bl.a. å sikre likebehandling og en mer rettferdig flyktningpolitikk. Klagesaksbehandlingen ble flyttet ut av departementet til et selvstendig, uavhengig organ, Utlendingsnemnda. For det andre har departementets adgang til å instruere i enkeltsaker blitt begrenset, både i forhold til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. Kommunal- og regionaldepartementet arbeider med forskriftsbestemmelser om vilkårene for å anses som flyktning. Hensikten med slike bestemmelser er å nedfelle gjeldende praksis i regelverket, for å sikre likebehandling og dermed en mer rettferdig praksis.

Jeg har forståelse for at kommuner som bosetter flyktninger har behov for forutsigbarhet for at flyktningene får bli i kommunen. Det stiller seg imidlertid noe annerledes når personer uten tillatelse til å oppholde seg i Norge blir bosatt i kommuner i påvente av at søknad om asyl blir behandlet. Her kan utfallet like gjerne bli at søkeren ikke fyller vilkårene for asyl eller annen tillatelse til opphold i Norge.

Hovedregelen er at utlendinger ikke blir bosatt i en kommune før det er bestemt at vedkommende får tillatelse til å bli i Norge. Asylsøkere har tilbud om midlertidig bosted i statlige asylmottak mens deres søknad om asyl er til behandling. Dette er kun et tilbud, og asylsøkere som klarer seg selv kan flytte hvor i landet de vil. Personer som har hatt kollektiv beskyttelse før de søker om asyl, har ofte blitt boende i en kommune mens de venter på svar på søknaden om asyl.

Asylsøkere som flytter ut av mottak og bosetter seg i kommuner, blir imidlertid ikke bosatt av staten. Staten kan i spesielle tilfeller bosette asylsøkere som ikke har fått svar på søknaden om asyl. Det gjelder i første rekke enslige mindreårige asylsøkere og personer som pga. alder eller sykdom ønsker å bo sammen med familie utenfor mottak.

Familien som er bakgrunnen for spørsmålet, hadde fått avslag på søknad om asyl av Utlendingsdirektoratet før familien flyttet til Tolga kommune i fjor.

Årsaken til at familien ble bosatt i en kommune til tross for at familien ikke hadde oppholdstillatelse, var begrunnet i helsemessige og sosiale forhold. Familien ble dermed bosatt i en kommune, til tross for at endelig vedtak i asylsaken ikke forelå. Jeg kjenner imidlertid ikke til denne saken, vet derfor ikke hvorfor to brødre fikk bli, mens den tredje fikk avslag. Jeg vil understreke at vurderingen av om familien har et beskyttelsesbehov etter omleggingen av saksbehandlingen, er et ansvar for Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda.

Til slutt vil jeg understreke at ingen kommuner er pålagt å ta imot og bosette flyktninger. Staten ber imidlertid kommunene om å ta imot det antall flyktninger eller personer som får innvilget tillatelse til å bo i Norge, slik at de så raskt som mulig kan etablere seg og komme i arbeid eller utdanning.

SPØRSMÅL NR. 162

Innlevert 9. desember 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 17. desember 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Det har i lengre tid vært kjent at det ligger oljetønner og andre beholdere utenfor Steilene i Oslofjorden som kan være en mulig forurensningskilde.

Hvordan er situasjonen i forhold til å fjerne disse tønnene og beholderne, og vil man i framtiden sørge for at man under fjerning av forurensningskildene benytter metoder der man ikke utsetter miljøet for stor risiko for en videre spredning av forurensningen?»

BEGRUNNELSE:

Det er et stort problem for plante- og dyrelivet og de som livnærer seg av havets ressurser, at det finnes store mengde oljetønner og beholdere med forurensningspotensial på havbunnen.

Ifølge medieomtale hevet forurensningsmyndighetene i vår noen av de oljetønnene og beholderne som var funnet utenfor Steilene. Ifølge det samme oppslaget kunne det se ut til at oljetønnene og beholderne ble hevet med hjelp av nett, noe som kunne ha resultert i at forurensningen ble spredt.

Myndighetene var på forhånd informert om at lokale fiskere hadde skaffet seg teknologi og kompetanse til å heve tønner og beholdere fra havoverflaten og havbunnen - med at tønnene og beholderne pakkes inn og alt på bunnen. Dette for å hindre at den potensielle forurensningen skal spre seg i sjøen. Disse fiskerne hadde tilbudt seg å hjelpe til med å fjerne de mulige forurensningskildene.

Det var på før hevingen i vår mistanke til at noen av de mindre beholderne kunne inneholde kvikksølv. Hadde det vært kvikksølv i beholderne og disse hadde blitt punktert under hevingen kunne derfor den valgte hevingsmåte ha ført til et alvorlig forurensningsproblem. Det er derfor underlig å registrere at man valgte å heve oljetønnene og beholderne med en løsning som der tønnene ikke var plømbert før hevingen skjedde.

Svar:

På initiativ fra Statens forurensningstilsyn (SFT) har Esso Norge AS fått kartlagt området ved Steilene hvor tønnene ligger. Kartleggingen er utført av Norsk institutt for vannforskning (NIVA) og viser at omtrent 1 000 tønner er dumpet i området. Tønnene som trolig ble dumpet på 50- og 60-tallet, ligger på mellom 32 og 42 meters dyp. Kartleggingen viser videre at tønnene stort sett er tomme eller inneholder små mengder restmateriale. Selv om restmaterialet i de undersøkte tønnene har noe innhold av miljøgifter, konkluderer NIVA med at det er lite sannsynlig at tønnene representerer stor fare for ytterligere forverring av miljøtilstanden i området. I brev til Esso Norge AS datert 6. desember d.å., slutter SFT seg til NIVAs

vurderinger og vil ikke forfølge saken videre. SFT tar imidlertid forbehold om at saken kan bli tatt opp igjen, dersom det kommer frem nye opplysninger av betydning for saken.

I forbindelse med de undersøkelsene NIVA utførte, ble fem tønner tatt opp til overflaten for nærmere analyse av miljøgiftinnholdet. Fordi tønnene generelt er av svært dårlig forfatning, var NIVA spesielt opptatt av å velge ut tønner som kunne tåle en slik belastning og som dermed kunne tas opp uten fare for spredning av forurenset restmateriale. Den fremgangsmåten som NIVA her benyttet anses av SFT å

være tilfredsstillende, og hevingen av de fem tønnene utgjorde ingen betydelig forurensningsfare.

Som det fremgår av det ovenstående, er det etter SFTs vurdering ikke aktuelt å fjerne disse tønnene nå. Det er foreløpig ikke vurdert hvilke metoder som er best egnet ved en eventuell heving av tønnene. Dette er en vurdering som må utredes nærmere, hvis det på et fremtidig tidspunkt blir aktuelt å fjerne tønnene fra sjøbunnen. Jeg er enig med representanten Bastesen i at den eller de metoder som eventuelt da velges, ikke må utsette miljøet for forurensningsrisiko.

SPØRSMÅL NR. 163

Innlevert 9. desember 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 16. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Enkelte grupper tillates ikke å være yrkessjåfører, men kan etter dispensasjon føre privatbil. Her synes det å være en logisk brist. På den ene siden signaliseres det at disse representerer en risiko i trafikken, på den andre siden lar en være å ta konsekvensene av dette. Primærlegen som etter loven innstiller til fylkeslegen om å gi dispensasjon, opplever krysspress.

Hvilke virkemidler vil justisministeren ta i bruk for å endre praksisen, eventuelt vil det vurderes å endre lovverket?»

BEGRUNNELSE:

Det er ingen menneskerett å kjøre bil. Som trafikant påhviler det oss et særskilt ansvar både for eget og andres liv. Visse grupper er derfor etter nøye vurdering avskåret fra å kjøre bil fordi de representerer en økt risiko.

Svar:

Helsekrav til fører av motorvogn hører under Samferdselsdepartementets ansvarsområde. Spørsmålet blir derfor etter samråd med justisministeren besvart av meg.

I likhet med deg er jeg opptatt av at førere av kjøretøy skal være fysisk og psykisk best mulig skikket til å ivareta det ansvaret de har påtatt seg også overfor andre vegfarende. At de er skikket skal bl.a. ivaretas gjennom særskilte helsekrav i regelverket om førerkort, og gjennom vegmyndigheters, helsepersonells og politiets plikter etter disse reglene.

Gjennom EØS-avtalen er vårt regelverk på førerkortområdet harmonisert med gjeldende EU-bestemmelser, og helsekravene til fører er i hovedsak blitt skjerpet som følge av dette. Kravene til helse og kompetanse er gjennomgående satt gradvis strengere, fra de lette klassene til klasse D (buss) og kjøreseddel for ervervsmessig persontransport. Etter mitt syn er dette fornuftig da yrkestransport av flere årsaker innebærer et utvidet ansvar og større belastning for sjåføren. Det er også i samsvar med vårt eget tidligere regelverk og praksis hvor det alltid har vært stilt de strengeste helsekravene til personer som ønsker å føre buss eller utføre annen ervervsmessig persontransport på veg.

Det er likevel slik at svært mange av de som ikke oppfyller helsekravene for føring av buss, har god nok helse til trafiksikker kjøring av personbil, og i noen få tilfeller hvert år får personer med førerrett for personbil dispensasjon til å føre minibuss. Tillatelsen vil normalt bare gjelde for kjøring av en bestemt minibuss og være begrenset til privat og vederlagsfri transport. Bakgrunnen kan f.eks. være at føreren er

rullestolbruker som må ha spesialtilpasset kjøretøy med heis og andre hjelpemidler, eller behov for større kjøretøy for transport av funksjonshemmet familiemedlem. Dispensasjon har også vært gitt for transport av institusjonsklienter eller på bakgrunn av arbeidsforhold eller selvstendig næringsvirksomhet.

Jeg mener at den restriktive praksis som er etablert gir mulighet for trygge og praktiske løsninger for personer som kan ha en besværlig livssituasjon. Jeg både forutsetter og har tiltro til at sikkerhetsaspektet vektlegges særskilt i den totalvurdering av den enkelte søker som gjøres av helse- og vegmyndigheter.

Jeg vil ellers nevne at vegmyndighetene og helsemyndighetene nå er i en dialog med formål å få et klarere skille mellom helsemyndighetenes ansvar for medisinske forhold og vegmyndighetenes ansvar for en totalvurdering av førernes kompetanse.

SPØRSMÅL NR. 164

Innlevert 9. desember 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 16. desember 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Når man nå ser at elprisene øker, legges det inn krav om enøktiltak eller vedfyringsmuligheter i nybygg, eventuelt rehabilitering av eldre boliger for funksjonshemmede og andre som bor i kommunale omsorgs- eller sosialboliger?»

Svar:

Gjennom plan- og bygningsloven og tekniske forskrifter til loven stilles det også krav til energibruk i forbindelse med nybygging og omfattende fornyelse. Kravene er strenge i forhold til mange andre land. Det er imidlertid ikke anledning til å stille krav til eksisterende bebyggelse i andre tilfeller enn der det utføres søknadspliktige arbeider. Bakgrunnen er at slike myndighetskrav kan utløse betydelige kostnader som boligeierne kanskje ikke har økonomi til å bære. Det er ved forskrift mulig å stille krav til utbedring av bestemte typer byggverk, som skoler. Det er altså opp til den enkelte boligeier å ta initiativ til og eventuelt få utført enøktiltak.

Teknisk forskrift stiller krav om installering av skorstein i nye småhus over 50 m² og boligblokker opp til to etasjer. Kravet har bakgrunn i beredskapshensyn, i tilfelle svikt i hovedenergileveranse. Kravet gjelder ikke dersom bygningen er oppvarmet ved to tilstrekkelige og uavhengige energikilder, eller er tilknyttet fjernvarmeanlegg. Gjeldende regler om krav om skorstein gir etter min mening en hensiktsmessig balanse mellom hensyn til beredskap og boligeierens mulighet for selv å velge oppvarming, og det foreligger ikke forslag om å utvide krav om skorstein.

Myndighetene stimulerer på ulike måter til enøktiltak i nye og eksisterende boliger. Husbanken administrerer bl.a. en rekke låne- og tilskuddsordninger som kan bidra til å finansiere enøktiltak.

SPØRSMÅL NR. 165

Innlevert 9. desember 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 16. desember 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Med den høye veksten i strømprisen så blir det vanskelig for de med dårlig råd å betale sine utgifter, og særlig boutgiftene med økende kommunale avgiftene. I de fleste av leiligheter der disse bor er det ingen mulighet til å fyre med ved, og de har ikke råd til å installere noe annen form for fyring.

I bostøttetildelingen blir elpris beregnet ut etter en regel, vil den nå raskt bli endret slik at den økte el-prisen vil slå ut i økt bostøtte for de som nå trenger det mest?»

Svar:

Hustander med alders-, uføre- og etterlattepensjonister med samlet husstandsinntekt under minstepensjon tillagt 30 pst. får lagt til et sjablonbeløp for utgifter til lys og varme ved bostøtteberegning. Det er om lag 73 000 husstander som mottar sjablon for lys og varme.

Sjablonen for lys og varme avhenger av husstandens sammensetning samt i hvilken region husstanden er bosatt. Sjablonen er delt inn i tre regioner, som er fastsatt med utgangspunkt i klimaforhold. Minstesats for sjablonen pr. år er på om lag 3 315 kr (1 person i husstanden og region 3) og høyeste er med 9 840 kr (5 eller flere i husstanden i region 1). Grunnlaget for beregning av sjablonen for lys og varme i 2002 er strømpriser fra 2001.

Som følge av den høye veksten i strømprisen de siste ukene vil jeg oppjustere sjablonen for lys og varme i bostøtteordningen med virkning fra 1. termin 2003. Før den tid er det i praksis ikke mulig med en slik endring. Dette har sammenheng med at søknadsbehandlingen for 3. termin 2002 (utbetaling primo januar 2003) er i avslutningsfasen. En slik prioritering av sjablonen for lys og varme må gjøres innenfor de økonomiske rammer Stortinget har vedtatt for bostøtteordningen for 2003.

SPØRSMÅL NR. 166

Innlevert 9. desember 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 18. desember 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Kan statsråden stadfesta eller avvise at brannvernberedskaper er svekkja som fylgje av trong kommuneøkonomi?»

GRUNNGJEVING:

Norsk brannvernforening seier til media i samband med storbrannen i Trondheim at mange kommunar no svekker brannvernberedskaper fordi kommuneøkonomien er dårleg. Det er eit urovekkjande og uakseptabelt signal. Frå tidlegare veit vi at dei krava som er sette fram om effektivisering og omstilling frå Regjeringa si side, går ut over skule og omsorg. Eg ber statsråden i samarbeid med arbeids- og administrasjonsministeren klargjere om kommunane no også ser seg nøydde til å redusere brannvernberedskaper.

Svar:

I Sem-erklæringa blei det sagt at Regjeringa vil styrke kommuneøkonomien, og vil leggje opp til realauke i kommunesektoren sine inntekter i stortingsperioden. Dette følgjer ein opp i budsjettet for 2003. Men kommunane er sjølve ansvarleg for å tilpasse utgiftene til inntektsrammene dei har. Dei må modernisere, omstille og effektivisere drifta slik at ein får mest mogleg ut av dei tilgjengelege ressursane. Kommunane må òg prioritere dei lovpålagte oppgåvene slik at dei blir utført på ein tilfredsstillande måte for innbyggjarane.

Om brannberedskaper i kommunane meiner Direktoratet for brann- og elsikkerhet (DBE) at brannvesenet si evne til å gjennomføre både førebyggjande arbeid og utrykking samla sett aldri har vore betre enn i dag. Det har vore ein langsiktig satsing på å styrke brannvesenet på område kor effekten av branntrygging er størst, innanfor dei økonomiske rammene som er gitt. Styrking av kompetansen og det førebyggjande arbeidet har vore i fokus. Brannberedskaper er i store trekk stabil, men det har skjedd visse justeringar lokalt.

Særleg dei større kommunane har gjort nokre reduksjonar i sine vaktstyrkar. Dette skjer innanfor den ramme som dimensjoneringsforskrifta gjer. Utviklinga er meir utførleg skildra i St.meld. nr. 41 (2000-2001), kap. 4.

Det viktigaste grunnlaget for at utrykking ved brann skal kunne fungere etter føresetnadene, er at førebyggjande tiltak har vore brukt. Brannberedskapen er etter DBE sin vurdering tilfredsstillande dei aller fleste stader. Bare nokre få av landets 434 kommunar er av direktoratet gjort merksam på at brannordninga deira ikkje er god nok.

DBE har i løpet av hausten sett at enkelte kommunar har hatt som tilråding store kutt i budsjettet for brannvesenet. Dette må sjåast i samanheng med at ein del kommunar har hatt høgre brannberedskap enn det som følgjer av dimensjoneringsforskrifta. Eg er blitt forsikra om at direktoratet vil følgje utviklinga nøye, og at dei vil reagere dersom dei blir kjent med at nokre kommunar svekker brannvesenet si dimensjonering til under forskriftskrava.

SPØRSMÅL NR. 167

Innlevert 9. desember 2002 av stortingsrepresentant Kirsti Welander

Besvart 16. desember 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I Regjeringens forslag til statsbudsjett foreslår Regjeringen å redusere statstilskuddet til skolefritidsordningen (SFO) med 219 mill. kr fra 2003. Fra 1. august 2003 vil tilskuddet ikke lenger være øremerket SFO, men bli innlemmet i det ordinære rammetilskuddet, og dermed bli en av mange utgiftsposter som skal kjempe om prioritet i kommunene.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre et godt tilbud om SFO både ved store byskoler og ved de små skolene i distriktet?»

BEGRUNNELSE:

I Sem-erklæringen fra de tre regjeringspartiene er målsettingen "å opprettholde skolefritidsordningen (SFO) som et velferdstilbud på småskoletrinnet".

I statsbudsjettet for 2003 foreslår Regjeringen å redusere tilskuddet til SFO med 219 mill. kr, dvs. mer enn en halvering av statstilskuddet til SFO.

Det reduserte tilskuddet skal fra 1. august 2003 innlemmes i rammetilskuddet til kommunene, og vil fra da følgelig bli en av mange utgiftsposter som skal kjempe om prioritet i et stadig fattigere Kommune- Norge.

Et eksempel er Oppdal kommune, som er stor i utstrekning, og som av den grunn har behov for en desentralisert skolestruktur. For dem vil bortfall av det øremerkede tilskuddet få store negative konsekvenser.

Det har de siste årene vært tilflytting av mange nye barnefamilier til grendene i Oppdal, og antall elever ved skolene har økt mye mer enn man trodde da skolebruksplanen ble vedtatt høsten 1999. Til tross for denne økningen har ikke de små grendeskolene nok brukere til å dekke kostnadene til SFO ved å øke brukerbetalingen. Til det er antall barn som bruker SFO ved den enkelte skole for lite.

Et tilbud om SFO ved disse skolene vil derfor måtte gå på bekostning av undervisningstilbudet. Alternativet er å samle SFO-tilbudet til én eller to av de små skolene samt kjøre barna i buss til og fra sine skoler når de skal ha undervisning. Dette vil neppe oppfattes som en tilfredsstillende ordning for småbarnsfamilier, og tilflyttingen til grendene vil dermed på kort sikt stagnere og på lang sikt sannsynligvis reduseres.

Det er ikke bare små skoler som får problemer med å finansiere SFO. Allerede med dagens ordning må også store skoler bruke av midler som egentlig skulle vært brukt til undervisning for å kunne opprettholde tilbudet om SFO.

Dette betyr at selv om det faktisk er bred politisk vilje i Stortinget til å satse på skolen, vil kommunene fra 2003 få enda mindre penger å bruke både til undervisning og til et godt skolefritidstilbud for elevene.

Svar:

Til tross kuttet i tilskuddet på 217 mill. kr, og at ordningen skal innlemmes i rammetilskuddet til kommunene fra høsten 2003, er det Regjeringens målsetting at både SFO-tilbudet og dets kvalitet opprettholdes.

Kommunene kan velge mellom å øke ressursinnsatsen til SFO eller å øke foreldrebetalingen for å dekke inn kuttet i det statlige tilskuddet. Hele kuttet kan innhentes gjennom økt foreldrebetaling, slik at de kommunale utgiftene ikke trenger å bli større enn de er i 2002.

Alle kommuner er forpliktet til å ha en skolefritidsordning for elever fra 1.-4. klasse i grunnskolen. Kommunene er ikke forpliktet til å opprettholde SFO-tilbud ved alle skolene i kommunen, og kan derfor velge om de vil samle tilbudet ved et utvalg av skolene.

Midler som skal dekke undervisning i grunnskolene skal ikke brukes til å finansiere SFO. I de kommunale regnskapene skal utgifter til SFO og til skoledriften skilles fra hverandre.

SPØRSMÅL NR. 168

Innlevert 9. desember 2002 av stortingsrepresentant Kirsti Welander

Besvart 16. desember 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Manøvreringsreglement som ble utarbeidet for 30-40 år siden for kraftverkene i Norge, viser seg i mange sammenhenger ikke å fungere tilfredsstillende i dag.

Ser statsråden at det kan være behov for å ta opp til revisjon manøvreringsreglement som ikke tar hensyn til allmenne og miljømessige interesser i tilstrekkelig grad, og vil statsråden ved avdekking av et slikt behov være åpen for konkrete endringer i gjeldende reglement?»

BEGRUNNELSE:

Driva kraftverk fikk regulerings- og utbyggingstillatelse i 1969, og ble satt i drift i 1973. Gjevilvatnet er hovedmagasin for kraftverket med regulerings høyde 15 meter.

Gjevilvatnet har fått betydelige skader som følge av vassdragsreguleringen.

Basert på erfaringene fra snart 30 års drift har Oppdal kommune, fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Direktoratet for naturforvaltning og Sør-Trøndelag fylkeskommune konkludert med at skadevirkningene for allmenne interesser langt overstiger det som ble forutsett på reguleringsstidspunktet. Det ble derfor fremmet krav om at manøvreringsreglementet tas opp til revisjon slik det ifølge § 6 i reglementet er anledning til.

Kravet er avslått av NVE, og avslaget senere påklagd av Sør-Trøndelag fylkeskommune. Klagen ligger nå til behandling i Olje- og energidepartementet.

TrønderEnergi Kraft AS har i høst søkt om endring av deler av en av paragrafene i reglementet. Søknaden er nå ute på høring. De foreslåtte endringene vil redusere minstekravet til vannføring i Driva f.o.m. juli, noe som vil gi noe økt vannstand i Gjevilvatnet utover sommeren og høsten i forhold til i dag, særlig i snørike år. Endringene i reglementet må likevel ses på som så marginale at de på sikt ikke vil endre situasjonen i nevneverdig grad for Gjevilvatnet. Det vil derfor fremdeles være i Oppdal kommunes interesse å søke å få en gjennomgang av manøvreringsreglementet for Driva kraftverk.

Svar:

Saken som konkret tas opp gjelder klage over NVEs avslag på fylkeskommunens krav om å ta manøvreringsreglementet for Gjevilvatnet i Oppdal opp til ny vurdering.

NVE har oversendt klagen til Olje- og energidepartementet. Jeg har utsatt behandlingen av denne saken i påvente av NVEs innstilling i forbindelse med TrønderEnergis søknad om endring av manøvreringsreglementet for Driva kraftverk. Disse sakene henger så tett sammen at det er naturlig å se de under ett.

Jeg finner det ikke riktig å gå inn på en konkret klagesak som ligger til behandling i departementet. Saken er derimot egnet til å belyse de prinsipielle problemstillinger som tas opp når det gjelder revisjon av manøvreringsreglementer basert på miljømessige vurderinger.

Vassdragsreguleringsloven ble endret i 1992 da det bl.a. ble innført en generell adgang til å revidere vilkår i tidligere gitte reguleringskonsesjoner. En hovedhensikt med denne endringen var å ivareta hensynet til at samfunnet i ettertid har endret syn på vannkraftutbygging og nå legger større vekt på ulike allmenne

interesser. For Gjevilvatnets del vil en slik revisjon være aktuell i 2019, dvs. 50 år etter konsesjonstidspunktet.

Vurderingstemaet i den foreliggende saken er manøvreringsreglementets pkt. 6 som kan nyttes for å kunne gripe inn dersom noe ekstraordinært skulle skje når det viser seg at vasslippingen medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser.

Denne bestemmelsen skal fange opp tilfeller der det viser seg at reguleringen medfører store skader som ikke ble vurdert eller kunne forutses av konsesjonsmyndigheten på det tidspunkt da konsesjonen ble gitt. Bestemmelsen omfatter også senere oppståtte skadevirkninger pga. endrede forhold. Det er i begge tilfeller et krav om at det foreligger skader av omfang.

Jeg er naturligvis åpen for gjøre endringer i manøvreringsreglementer når det er hjemmel for dette i lov og konsesjonsvilkår, og sterke miljømessige hensyn tilsier det.

SPØRSMÅL NR. 169

Innlevert 10. desember 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 17. desember 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Hordaland fylkesutvalg har hatt oppe spørsmål om å kutte i transportordningen til funksjonshemmede som har grunnstønad. Dette vil åpenbart føre til isolasjon og færre muligheter til samfunnsdeltakelse.

Mener statsråden at fylkeskommuner kan avvise funksjonshemmede med behov for transporttjeneste med henvisning til grunnstønaden, og vil hun utarbeide sentrale retningslinjer som definerer målgruppen og formålet med transporttjenesten slik at det blir forutsigbarhet rundt ordningen?»

Svar:

Spørsmålet er stilt til sosialministeren, men er oversendt til samferdselsministeren som rette fagstatsråd.

Jeg vil presisere at drift av lokal kollektivtransport er et fylkeskommunalt ansvar. Transportordningen for funksjonshemmede er følgelig også underlagt fylkeskommunen. Hver enkelt fylkeskommune er pålagt av staten å ha et transporttilbud til funksjonshemmede - den såkalte TT-ordningen, men som for kollektivtransporten generelt er det ikke spesifisert hvor omfattende tilbudet skal være.

I ovennevnte spørsmål fra Ågot Valle vises det til Hordaland fylkesutvalg. På møtet i fylkesutvalget den 5. desember ble det vedtatt å oppheve vedtaket som ble truffet 21. november angående funksjonshemmedes transportordning. Før fylkesutvalget tar saken opp til ny vurdering ønsker det et møte med Rikstrykdeverket for avklaringer med henhold til regelverket og praktisering av dette. Videre ønsker fylkesutvalget å møte de funksjonshemmedes brukerorganisasjoner for å drøfte gjeldende og framtidige transportordninger.

Samferdselsdepartementet ønsker å anføre at det *ikke* er lagt opp til å utarbeide landsomfattende retningslinjer som spesifiserer hvilket omfang transporttjenesten for funksjonshemmede skal ha i fylkeskommunene/Oslo kommune. Begrunnelsen for dette er som nevnt at TT-ordningen er et fylkeskommunalt ansvar og derfor underlagt politiske prioriteringer i hver enkelt fylkeskommune.

SPØRSMÅL NR. 170

Innlevert 10. desember 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 17. desember 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hva er de totale kostnadene for utvikling og implementering av Felles Integrert Forvaltningssystem (FIF) i Forsvaret, slik dette skal leveres av Program GOLF som integrert økonomi- og lønnsystem og logistikk- og ledelsessystem?»

BEGRUNNELSE:

I forslaget til forsvarsbudsjett for 2003, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003), kommer det ikke frem hva de endelige kostnadene for implementering av GOLF kommer til å være. Gjennom omdefinering fra prosjekt til program kommer heller ikke årsbevilgningen klart fram. Forsvarskomiteen på Stortinget har ved to anledninger bedt om løpende orientering om de kostnadmessige sidene ved implementeringen av dette programmet, jf. Innst. S. nr. 238 (1999-2000) og Innst. S. nr. 316 (2000-2001). Program GOLF har en såpass sentral plass i ledelsesutviklingen og for innsparingene i omstillingsperioden, at Stortinget bør få den informasjon man har etterspurt om den endelige kostnad gjennom hele programperioden.

Svar:

I september 2001 besluttet Forsvarsdepartementet at GOLF, i stedet for å bli gjennomført som ett stort prosjekt, skulle omdefineres til et program bestående av flere enkeltprosjekter som eventuelt skulle gjennomføres i sekvens. Målet om innføring av et

Felles Integrert Forvaltningssystem (FIF) lå fast. I tråd med denne oppdelingen av Prosjekt GOLF foreligger det derfor ingen godkjent totalramme for GOLF utover budsjettåret 2003.

Konsekvensene av endret strategi var at det kun var den første fasen i GOLF-programmet som skulle forprosjekteres, detaljforhandles og kontraktfestes innledningsvis. Forsvaret skal i kontrakten således ikke være økonomisk forpliktet utover første fase. Forsvarsdepartementet fant det hensiktsmessig at den valgte leverandør tildeles oppdraget/kontrakten for den påfølgende fasen, forutsatt at det besluttes å gå videre i programmet samt at leverandøren på en tilfredsstillende måte har oppfylt forpliktelsene for den foregående fase. Selv om ikke Forsvaret kan forplikte seg utover den enkelte fase, er hensikten å forplikte leverandøren til et helhetlig programopplegg så langt dette er mulig.

Det faktum at hvert enkelt prosjekt vil planlegges separat og i sekvens gjør at man på nåværende tidspunkt ikke har et samlet bildet av de totale investeringskostnadene for hele Program GOLF. Det vil man heller ikke ha før det siste prosjektet i Program GOLF er planlagt og gjennomført. Skulle man måtte utarbeide et plantall for hele programmets levetid, ville man måtte gjøre en rekke antagelser og forutsetninger som i seg selv ville medført at plantallet ville blitt ytterst usikkert og dermed uegnet som styringsparameter.

Avslutningsvis vil jeg benytte anledningen til å påpeke at Program GOLF har til hensikt i det lengste å unngå å utvikle egne løsninger. Det er et stort fokus på å benytte såkalt "hylleware" i størst mulig grad. Dette for nettopp å redusere den økonomiske og gjennomføringsmessige risikoen i prosjektene. Videre vil jeg også opplyse om at departementet er kjent med at Riksrevisjonen arbeider med en rapport om GOLF og dets forgjengere, og har fått opplyst at denne rapporten antagelig kan foreligge mot slutten av januar 2003.

Departementet vil komme tilbake til Stortinget med en evalueringsrapport når leveranseprosjekt 1 er gjennomført.

SPØRSMÅL NR. 171

Innlevert 10. desember 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 18. desember 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Den 83 fot store fiskebåten "Suløy Senior" kom ikke med på den foreløpige listen over de som får opprykk til gruppe 1 for 2003. Båten gir arbeid til sju heltidsfiskere, og leveransene er viktig for det lokale fiskemottaket på Sula i Frøya kommune.

Er det ved denne tildeling av kvoter lagt vekt på enkelte båters særlige betydning for å sikre bosetningsgrunnlaget på spesielt utsatte steder som her nevnt?»

BEGRUNNELSE:

Den aktuelle båt ble ifølge medieoppslag innkjøpt i februar 2001. Båten har ikke egen torskekvote, og eieren ble fratatt kvoten på sin forrige båt da han pga. hjertesykdom over flere år ikke kunne drive aktivt som fisker i tilstrekkelig omfang. Øysamfunnet Sula har i dag få andre arbeidsplasser enn de som er knyttet til fiske og fiskeforedling. En båt som "Suløy Senior" kan sammen med en del mindre båter bidra til å sikre de tilførsler som trengs for å opprettholde driften på fiskemottaket.

Det er naturlig at man i slike tilfelle undres over hvilke kriterier som legges til grunn når nye kvoter tildeles og når dispensasjoner fra regelverket skal behandles. Så vidt jeg skjønner er forskriftene blitt fastsatt uten at næringens organisasjoner er tatt med på råd.

Svar:

En hovedutfordring i fiskeripolitikken er å ta vare på mangfoldet i fiskeflåten, og å utnytte de fordeler dette mangfoldet gir. Dette krever at man legger til rette for eksistensen av fartøygrupper med svært ulikt aktivitetsnivå. På den ene siden er det et ønske om en stor og differensiert kystflåte som kan fiske når været og tilgjengeligheten er god, mens en på den annen side ønsker mest mulig stabile rammebetingelser for den helårsdrevne kystflåten.

Den 25. februar 2002 sendte Fiskeridepartemen

tet ut høringsnotat om adgangsbegrensning av kystflåtens fiske etter hyse og sei.

Etter Fiskeridepartementets vurdering var det behov for å begrense deltakelsen i fisket etter hyse og sei i kystflåten under 28 meter. Dels for å bedre lønnsomheten i flåten og dels for å legge til rette for innføring av ordninger som fører til en mer hensiktsmessig avvikling av fisket (drifts- og strukturordninger).

Hensikten med forslaget som var ute på høring var å skille ut fartøy med jevn høy aktivitet fra fartøy med lavere aktivitet. Innenfor fisket etter torsk ble dette gjort i 1990, og dagens gruppe I torsk er en adgangsbegrenset gruppe bestående av de mest aktive torskefartøyene. Utgangspunktet for departementets høringsforslag var en adgangsbegrensning av fisket etter hyse og sei. Vi fant det imidlertid formålstjenlig i denne sammenheng å etablere en ny gruppe I basert på den gamle gruppe I i fisket etter torsk og de fartøyene som oppfylte deltakerkravene med referanse i fisket etter sei eller hyse eller ett av disse fiskeslagene i kombinasjon med torsk. Å etablere en felles gruppe I gir muligheter til å regulere disse fartøyenes fiske på en hensiktsmessig måte.

En ny gruppe I vil bidra til å sikre en god lønnsomhet for disse fartøyene, hvor helårsfiskerne blir prioritert. Ved at de mest aktive fiskerne i dagens gruppe II som også har vært aktive i sei og/eller hysefisket får adgang til å delta i en ny gruppe I, vil også helårsfiskerne i dagens gruppe II prioriteres. Forskriften innebærer imidlertid også at de som ikke kvalifiserer seg til deltakelse i en ny gruppe I kan fiske torsk, sei eller hyse innenfor egne avsetninger i en åpen gruppe II for disse fiskeslagene.

Det er i adgangsbegrensningen av sei og hyse lagt vekt på at man skal prioritere de fartøy som kan vise til høy aktivitet i de ovennevnte fiskeriene, og det er disse som nå er sikret adgang i den nye gruppe I.

Det er derimot ikke ved adgangsreguleringen av fisket etter hyse og sei vært lagt vekt på at enkelte fartøy, som følge av distriktsmessige hensyn, bør få deltakeradgang i ny gruppe I. Kriteriene for å få deltakeradgang er av objektiv karakter, og er således like for alle. Når det gjelder deltakelse i den nye gruppe I, vil jeg likevel gjøre oppmerksom på at det *så langt* synes som om det vil være et betydelig antall fartøy fra trøndelagsfylkene som vil komme inn i den nye gruppe I. Dette trolig basert på at disse har fisket mye sei. Slik sett kan det hevdes, siden både sei og hyse uavhengig av hverandre, kan kvalifisere til deltakelse, at forskriften tar hensyn til en varierende drift, og således lokale forhold, selv om vilkårene som sådanne er objektive.

Jeg vil avslutningsvis bemerke at etter forskriften av 1. november 2002 om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62°N i 2003 § 3, kan man etter gitte vilkår få dispensasjon fra aktivitetskravet. Slik søknad skal sendes til Fiskeridirektoratet i Bergen.

SPØRSMÅL NR. 172

Innlevert 10. desember 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 16. desember 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Regjeringen har i sitt manifest mot mobbing forpliktet seg til å arbeide for en nullforekomst av mobbing på norske skoler innen to år. Kirkens Bymisjon i Vestfold har i den forbindelse sendt inn en søknad til et prosjekt om konflikthåndtering i skolen, men har fått blankt avslag fra departementet.

Kan utdannings- og forskningsministeren redegjøre for avslaget, eventuelt hvordan Regjeringen har tenkt å nå målet om nullforekomst?»

BEGRUNNELSE:

Mobbing er et alvorlig samfunnsproblem. Vi kan ikke vedta oss bort fra mobbing, det må konkrete tiltak til. Kirkens Bymisjon i Vestfold ved Omsorgsstasjonen for Barn og Unge har et prosjekt som de ønsker å drive i skolene i Tønsberg-området. Søknaden svarer helt til Regjeringens satsing, og følger departementets krav til metodikk og innhold. Her får Regjeringen en gylden mulighet til å vise at manifestet mot mobbing er mer enn fagre ord.

Svar:

Arbeidet mot mobbing, vold og rasisme er en prioritert oppgave for Regjeringen. Derfor har Regjeringen sammen med Barneombudet, Kommunenes Sentralforbund, Foreldreutvalget for grunnskolen og Utdanningsforbundet undertegnet et manifest hvor vi

alle har forpliktet oss til å medvirke aktivt i arbeidet mot mobbing i skolen.

Manifestet gir ikke i seg selv noe løfte om slutt på mobbingen, men de fem manifestpartene har en felles visjon som grunnlag for sin innsats. Departementet i samarbeid med Barneombudet og de andre manifestpartene, arbeider aktivt for oppfølging av manifestet.

Jeg har iverksatt flere tiltak mot mobbing. Opplæringsloven er endret for å bedre elevenes læringsmiljø og for å tydeliggjøre de voksnes plikt til å gripe inn mot mobbing. Innføringen av Olweus-gruppens tiltaksprogram mot mobbing og antisosial atferd er forsert. I tillegg sprer departementet gjennom Læringscenteret informasjon om andre program med dokumentert effekt. Et av disse programmene er skolemekling.

Utdannings- og forskningsdepartementet har i samarbeid med Justisdepartementet gjennomført nasjonale utviklingsprosjekter i skolemekling både i grunnskolen og videregående opplæring. Prosjektet er evaluert og vist seg å ha god effekt. Det blir derfor videreført som eget program. I Skolemeklingsprogrammet arbeider en med verdier og holdninger og gir spesiell trening i konflikthåndtering. Skolemekling var på landsbasis i bruk i 644 grunnskoler pr. 31. desember 2001, hvorav 48 skoler i Vestfold.

Arbeidet for et godt læringsmiljø må være preget av helhet, langsiktighet og sammenheng, der det legges vekt på samarbeid og samordning mellom tiltak og programmer og mellom nasjonale, regionale og lokale parter. Dette arbeidet koordineres gjennom Læringscenteret.

Kirkens Bymisjon i Vestfold søkte i brev av 16. desember 2001 om 450 000 kr for 2002 og planla å søke om tilsvarende støtte for 2003. Prosjektet hadde hovedfokus på konflikthåndtering i skolen, og var planlagt gjennomført i 2-4 grunnskoler i Tønsberg og Nøtterøy kommune.

Departementet mottar mange søknader om tilskudd til ulike tiltak og prosjekter innenfor bekjempelse av problematferd og arbeidet for et godt læringsmiljø. Søknadene overføres til Læringscenteret for nærmere vurdering fordi det er nødvendig å koordinere den samlede innsatsen på området. Departementet og Læringscenteret har begrensede midler til å støtte lokale utviklingsprosjekter. Det er derfor vesentlig å rette støtten inn mot områder som ikke er dekket opp av eksisterende tiltak. Når det gjelder søknaden om støtte til prosjektet "Konflikthåndtering i skolen", er det som nevnt et nasjonalt program i konflikthåndtering, hvor 48 skoler i Vestfold deltar. Departementet og Læringscenteret har derfor ikke funnet å kunne prioritere å støtte dette lokale prosjektet.

SPØRSMÅL NR. 173

Innlevert 10. desember 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 16. desember 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I Prinsdal sør i Oslo har naboer til skytebanen anmeldt Oslo politidistrikt og politimesteren for deres godkjenning av Prinsdal skytebane etter forskrifter om anlegg av, kontroll med og godkjenning av sivile skytebaner av 1. juli 1988. Naboene vil at Oslo politidistrikt har godkjent banen til tross for at de måtte vite at kravene ikke har vært oppfylt siden 1988. Naboene har i brev til justisministeren bedt om at han stenger skytebanen.

Vil justisministeren gjøre dette?»

Svar:

Jeg har mottatt en henvendelse fra "Aksjonen for nedleggelse av Prinsdal skytebane", hvor de krever at skytebanen stenges umiddelbart idet sikkerhetsmessige grunner tilsier at det er uansvarlig å holde skytebanen åpen.

Denne henvendelsen er sendt til Politidirektoratet, som er bedt om å vurdere henvendelse som en klage. Direktoratet er også bedt om å vurdere om saken har andre forvaltningsrettslige sider som krever oppfølging.

Jeg finner det ikke riktig å vurdere spørsmålet om en eventuell stenging av skytebanen så lenge saken er til behandling hos Politidirektoratet.

Jeg har for øvrig forstått det slik at forholdet er anmeldt. En anmeldelse skal i så fall vurderes av SEFO.

SPØRSMÅL NR. 174

Innlevert 10. desember 2002 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 19. desember 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva mener Regjeringen om situasjonen for menneskerettighetene i Etiopia, bl.a. sett i lys av at det gis ca. 100 mill. kr i stat til stat-bistand, på hvilken måte stiller Regjeringen krav i forhold til at regjeringen i Etiopia skal respektere menneskerettighetene, og ville det på noen måte kunne lette på menneskerettighetene ved å dreie bistanden mer over på frivillige organisasjoner som jobber mer direkte overfor de enkelte folkegrupper?»

BEGRUNNELSE:

Etiopia består av ulike folkegrupper. Oromoene utgjør vel 50 pst. av landets befolkning. De har en historie av langvarig undertrykkelse helt fra Menelik II krig for å utvide grensene av Abyssinia til dagens Etiopia. Cirka halvparten av den oromiske befolkningen gikk med i krigen. Krigen var støttet av europeiske regjeringer, i særdeleshet England.

Oromoene har tradisjonelt styrt seg selv etter en demokratisk modell. De som har vært herrer i Etiopia de siste 100 årene har hatt en annen tradisjon med hierarkisk system. Dette gjelder også dagens herskere i Etiopia, som hovedsakelig kommer fra Tigray.

Oromobefolkningen kjempet sammen med tigrinjene om å styrte Mengistu Haile Mariams sovjetstøttede regime. Det ble vedtatt at fredsforhandlingene skulle foregå i London. Mengistu flyktet til Kenya noen få dager før forhandlingene skulle ta til. Oromogeriljaen OLF hadde i tråd med forutsetningene for

fredsforhandlingene lagt ned våpnene, men ble tatt på senga da TPLF gikk inn i Addis Abeba med USAs velsignelse og tok makten.

Det ble gjort avtale om frie demokratiske valg i 1991, men det viste seg at TPLF hadde andre planer. Dette gjorde at OLF måtte trekke seg fra valget. TPLF danne et ettpartisystem som skulle inneholde alle folkegrupper. Fakta er at dette partiet er et stråparti for TPLF, og ivaretar Tigrays interesser som første prioritet.

OLF ble forbudt og alle som mistenkes for å ha OLF-sympatier risikerer fengsel, tortur, voldtekter og forsvinning. Tusenvis av mennesker har sittet i flere år i fengsel uten dom.

Spesielt er fengselet i Didessa, som egentlig var bygd som et lager under Mengisto, der fullt av mennesker utsettes for de verste fornedrelser.

Det har blitt utviklet et system som gjør at bøndene i Oromia bli satt i vanskelige situasjoner. Det finnes mange eksempler på at bøndene tvinges til å kjøpe kunstgjødsel på kreditt. Kunstgjødselen eies av selskaper som har forbindelser til de styrende. Når høsten slår feil og bonden ikke kan betale for kunstgjødselen, blir bonden drevet bort pga. at han ikke kan betale sin gjeld. I mars i år arrangerte studenter en fredelig demonstrasjon for å protestere på den måten bøndene ble behandlet på. Politiet skjøt med skarpt inn i folkemengden, og mange av studentene ble drept. Utover hele Oromia ble det holdt demonstrasjoner og tusenvis av mennesker ble fengslet. Mange forsvant og ble utsatt for voldtekter og tortur.

Svar:

Da spørsmålet også angår utviklingsministeren Frafjord Johnsons ansvarsområde avgis svar på vegne av oss begge.

Det blir med rette satt fokus på menneskerettighetene i Etiopia. Meget alvorlige overgrep har skjedd og skjer fortsatt i ulike folkegrupper. Norske myndigheter har, siden man inngikk bilateralt utviklingssamarbeid i 1995, ført en kritisk dialog med etiopiske myndigheter om menneskeretts- og demokratispørsmål. Selv om maktmisbruk fortsatt forekommer, er det viktig å understreke at det har skjedd en forsiktig positiv utvikling i det etiopiske samfunnet de seneste årene. Norge følger utviklingen i landet nøye, og pleier nær kontakt med representanter fra de enkelte folkegruppene. Denne kontakten blir også fulgt opp under politiske besøk, senest da statssekretær Helgesen besøkte Etiopia medio november.

Samlet norsk bistand til Etiopia blir på over 170 mill. kr (NOK) i 2002. 65 mill. kr (NOK) av dette er stat til stat-bistand. Rundt en tredjedel av stat til stat- bistanden rettes mot tiltak for menneskerettigheter, demokrati og godt styresett. Norge er ett av få giverland som har vært tilbakeholdne med å øke den direkte bilaterale bistanden til de siste årene, og ønsket om å avvente utviklingen for demokrati og menneskerettigheter er en viktig årsak til dette.

De resterende midlene kanaliseres gjennom frivillige organisasjoner og FN-systemet. I år går rundt 90 mill. kr (NOK) gjennom norske og lokale frivillige organisasjoner. Mye av deres innsats er knyttet til menneskerettigheter og demokratisering i det etiopiske samfunn. Eksempelvis mottar Kirkens Nødhjelp og Norsk Luthersk Misjonssamband betydelig midler fra norske myndigheter for deres arbeid i oromo-befolkede deler av Etiopia.

I vurderingen av innretningen på utviklingssam

arbeidet er det også viktig å være oppmerksom på den rolle bistanden spiller i å bidra til å oppfylle de sosiale og økonomiske menneskerettighetene i Etiopia. Dette perspektivet hører med i en helhetlig vurdering av norsk innsats i landet.

SPØRSMÅL NR. 175

Innlevert 11. desember 2002 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 17. desember 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«En viktig forutsetning for økt bruk av naturgass innenlands er at det finnes tilgjengelige gassressurser for det innenlandske markedet. En stor del av gassen vi produserer er solgt på langsiktige kontrakter til Europa.

Hvor mye av gassen vi nå produserer er tilgjengelig for bruk innenlands, og hvor stor andel av gassen fra felt det finnes utbyggingsplaner for vil være tilgjengelig for innenlands bruk på kort og på lang sikt?»

BEGRUNNELSE:

Utsiktene til at Norge skal være en gassprodusent i lang framtid, er store. Etterspørselen etter gass i Europa er økende og det vil være store muligheter for å eksportere gassen på langsiktige kontrakter. En forutsetning for å ta en større andel av naturgassen i bruk i Norge er selvsagt at det er gass tilgjengelig på det norske markedet. Stortinget skal på nyåret starte arbeidet med St.meld. nr. 9 (2002-2003) Om innenlands bruk av naturgass mv. I denne forbindelse vil det derfor være viktig å få en beskrivelse av det framtidige gassmarkedet og hvor mye gass som vil være tilgjengelig for det innenlandske markedet på kort og på lang sikt. Spesielt vil det være interessant å få vite hvilke strategier de to selskapene Statoil og Norsk Hydro har for salg av gass på det norske markedet, der staten er en betydelig eier.

Svar:

Etter at Gassforhandlingsutvalget (GFU) ble permanent avvirket fra 1. januar 2002 avsetter det enkelte rettighetshaverselskap på norsk sokkel sin egen gass. Dette gjelder både gass vi produserer i dag og gass fra felt med utbyggingsplaner. Gassen omsettes på markedsmessige vilkår basert på kommersielle forhandlinger. Det er dette prinsippet som best ivaretar hensynet til målsettingen om høy verdiskaping knyttet til gassressursene på sokkelen og som bidrar til gode samfunnsøkonomiske løsninger, jf. St.meld. nr. 9 (2002-2003) Om innenlands bruk av gass mv.

Gjenværende påviste gassressurser i felt og funn er av oljedirektoratet estimert til å utgjøre i overkant av 3 700 mrd. standard kubikkmeter. Volumene som er forpliktet under langsiktige kontrakter utgjør om lag 1 800 mrd. standard kubikkmeter. Det vil si at det er relativt store mengder gass tilgjengelig for salg under nye kontrakter.

De nærmeste årene vil det imidlertid produseres forholdsvis lite gass som ikke er forpliktet under langsiktige gassavtaler, men denne andelen øker etter hvert som de årlige forpliktete leveransene reduseres, og produksjonen øker. Det enkelte rettighetshaverselskap avsetter sin egen gass på kommersielle vilkår avtalt mellom selger og kjøper. Det er derfor vanskelig å anslå hvor mye gass som vil selges til innenlandsk bruk. Om lag 745 mill. standard kubikkmeter naturgass ble brukt i Norge i 2001. Til sammenligning utgjorde eksporten til kontinentet og Storbritannia 50,5 mrd. standard kubikkmeter. Det norske markedet er relativt lite pr. i dag, men en økning i innenlandsk bruk kan være svært betydelig uten at det står i konflikt med fortsatt høy eksport. Selv relativt små gassmengder kan gi rom for stor industriell aktivitet eller betydelig kraftproduksjon.

I St.meld. nr. 9 (2002-2003) Om innenlands bruk av gass mv., kap. 4, gis det en oversikt over status og planer for bruk av gass i Norge. Spørsmål vedrørende hvilke strategier enkeltstående selskap har for salg av gass på det norske markedet utover det som står beskrevet her, vil det være naturlig å rette til selskapene.

SPØRSMÅL NR. 176

Innlevert 11. desember 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 17. desember 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«SkatteFUNN-ordningen gir rett til skattefradrag for alle FoU-prosjekter som tilfredsstillor ordningens vilkår. Det er bedriftens skatteregnskap som danner grunnlaget for dokumentasjon. Gründere og bedrifter i

oppstartsfasen, der de ansatte yter en betydelig ulønnet egeninnsats, faller derfor i stor grad utenom ordningen.

Hva vil Regjeringen gjøre for å gi gründerbedrifter med stor ulønnet egeninnsats samme mulighet for støtte som etablerte bedrifter?»

BEGRUNNELSE:

SkatteFUNN-ordningen er en god ordning for nyskaping og utvikling. Ordningen gir en rettighet til skattefradrag for opp til 20 pst. av de totale FoU-kostnadene i et prosjekt og bidrar til finansiering både av bedriftens egen kostnader og eventuelle innkjøpte FoU-tjenester. Ordningens ulempe er at skattefradraget først kommer i følgende års skatteoppgjør. Dette betyr at utviklingskostnadene i første omgang må fullfinansieres av bedriften. Denne svakheten var alle klar over da ordningen ble innført.

SkatteFUNN har også en annen svakhet. Ordningen krever at kostnadene må være utgiftsført i bedriftens skatteregnskap for å få skattefradrag. Dette er ikke problem for veletablerte bedrifter som har inntekter og utbetaler lønn til sine ansatte. Men for bedrifter i etableringsfasen skaper dette vanskeligheter. Den typiske gründer har stor ulønnet egeninnsats. Produktet er under utvikling - ikke på markedet - og bedriften har sjelden penger til å utbetale lønn. Det er ikke mulig å få synliggjort denne egeninnsatsen i skatteregnskapet. Når det gjelder andre tradisjonelle offentlige virkemidler for nyskaping og utvikling, får gründeren godtgjort for egeninnsatsen ved å dokumentere framdrift i prosjekt og gjennom revisorbekreftet prosjektsregnskap.

I SkatteFUNN virker det også som om dette har vært intensjonen da det i regelverket er oppgitt at en kan beregne timekost til 1,6 promille av årslønn. Det står ikke noe om utbetalt lønn. Begrepet "kostnader" brukes i regelverket og ikke det mer presise ordet "utgift". Ordbruken tyder på at en i utgangspunktet ønsket å bidra slik som forrige FUNN-ordning var, eller som virkemiddelordningen fungerer for øvrig. Det er ikke tatt høyde for at det i SkatteFUNN er de lokale likningsmyndigheter som skal foreta oppgjøret. Resultatet av ordningen er at de som driver nyskaping i små nyetablerte selskap faller delvis eller helt utenom ordningen. Det er denne gruppen som har vanskeligst for å finansiere utviklingsprosjektene sine. Det er derfor nødvendig at SkatteFUNN tilpasses slik at ubetalt egeninnsats også inngår i prosjektets totale kostnader.

Svar:

Fra 2002 ble det innført en skattefradragsordningen for bedriftsbasert forskning og utvikling (FoU) - SkatteFUNN. Ordningen er en rettighetsbasert skattefradragsordning uten noen budsjettmessig begrensning. Dette innebærer at alle prosjekter som tilfredsstillende lov og forskrift, gir rett til skattefradrag.

Ordningen ble etablert etter forslag fra Hervik- utvalgets innstilling (NOU 2000:7 Ny giv for nyskaping) om å etablere en skattefradragsordning for å øke næringslivets forsknings- og utviklingsinnsats.

Ordningen skal virke slik at virksomheter som ikke befinner seg i skatteposisjon også skal kunne benytte seg av skattefradragsordningen ved at disse bedriftene vil få en støtte tilsvarende skattefradraget ved skatteoppgjøret. Dette vil i særlig grad være aktuelt for bedrifter i etableringsfasen. Når det gjelder nyetableringer med ulønnet arbeid, så vil denne innsatsen normalt ikke kunne dekkes innenfor gjeldende regelverk for ordningen.

Unge bedrifter er gjerne utsatt for høye etableringskostnader og problemer med tilgang på risikovillig kapital, noe som gjør utviklingen av et produkt eller oppstart av kommersiell virksomhet vanskelig. Ikke desto mindre er denne gruppen svært viktig for innovasjon og nyskaping i næringslivet. I virkemiddelapparatet for næringslivet eksisterer det ulike typer direkte virkemidler som kan supplere hverandre og enkelte vil være bedre egnet enn skattefradragsordningen til å fange opp og bistå etablerere i en tidlig fase. Eksempler på slike virkemidler kan være etablererstipend og programmet FORNY. Dette understøttes også av Hervik-utvalget, som foreslo å innføre skattefradragsordningen parallelt med en styrking av flere forskjellige direkte virkemidler.

SPØRSMÅL NR. 177

Innlevert 11. desember 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 20. desember 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Flere kirker over hele landet kan neste år bli stengt pga. svak kommuneøkonomi. Folk som har ønsket begravelse, kan allikevel bli kremert pga. manglende bemanning.

Vil statsråden foreta seg noe for å hindre at dette skjer?»

BEGRUNNELSE:

De siste dagene har det vært oppslag i mediene om reduserte bevilgninger til kirke og kirkelige handlinger. I dagens utgave av Nationen framgår det at Kirkerådet frykter at 100 norske kirker kan bli stengt pga. dårlig kommuneøkonomi.

I tillegg til stengte kirker varsles det i enkelte kommuner om at det i perioder av året ikke vil være mulig å foreta begravelser. Det vil i så fall innebære at de døde må kremeres.

Det er etter min mening feil prioriteringer i samfunnet vårt dersom kirker må holdes stengt pga. mangel på bevilgninger. Mange mennesker har et spesielt forhold til sin lokale kirke og det blir ikke det samme å bli henvist til kirken i en annen del av kommunen. At folk som har gitt klart uttrykk for at de ønsker å bli gravlagt, blir kremert pga. manglende bemanning, er helt uakseptabelt.

Svar:

Med bakgrunn i omtale i mediene i senere tid om svak kirkeøkonomi, reises det spørsmål om jeg som kirkeminister vil foreta meg noe for å unngå at pårørende blir tvunget til å velge kremasjon framfor begravelse som følge av svak eller manglende bemanning hos kirkegårdsmyndighetene.

Jeg har merket meg og er bekymret for utviklingen i den lokale kirkeøkonomien, slik dette har kommet til uttrykk i senere tid med bl.a. varsel om stenging av kirker.

Den lokale kirkeøkonomien er i vårt land knyttet nært opp til kommuneøkonomien. Fra gammelt av har lokalsamfunnet, i dag kommunene, hatt det økonomiske ansvaret for driften av våre kirker og kirkegårder. Kirkeloven av 1996 førte videre denne forpliktelsen for kommunene. Slik kirkens økonomi i dag er utformet, må derfor forhold omkring kirkeøkonomien i stor grad ses i lys av kommuneøkonomien. Jeg vil i sammenheng med dette nøye følge utviklingen av den lokale kirkeøkonomien i tiden framover.

Når det spesielt gjelder spørsmålet om pårørende kan pålegges å velge kremasjon framfor begravelse, vil jeg understreke at lovgivningen på området, jf. lov 7. juni 1996 om kirkegårder, kremasjon og gravferd (gravferdsloven), har begravelse, dvs. kistebegravelse, som hovedregel. Kremasjon er omtalt særskilt i loven, jf. lovens § 10, der det er satt visse vilkår for kremasjon.

Jeg viser til dette, som innebærer at kirkegårdsmyndighetene ikke har adgang til å motsette seg begravelse eller kreve at pårørende velger kremasjon framfor begravelse.

SPØRSMÅL NR. 178

Innlevert 11. desember 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 18. desember 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Stortinget har et uttalt ønske om å satse på småkraftverk, og har påpekt at det må være enklere å realisere prosjekt samt støtte en prosess med å supplere Verneplan for vassdrag med vassdrag fra Samlet plan. En styringsgruppe i NVE foreslår nå å verne 63 nye vassdrag, hvorav ca. 21 elver aldri har vært med i Samlet plan.

På hvilket grunnlag har forvaltningen kunnet foreslå vern av elver som tidligere ikke har vært å finne på Samlet plan, og hvordan opplever statsråden denne verneprosessen?»

BEGRUNNELSE:

Vannkraft er den klart mest kostnadseffektive og miljøvennlige formen for energiproduksjon i Norge. Stortinget har ved gjentatte anledninger uttrykt seg positivt til økt utnyttelse av landets vannfall gjennom småskala kraftanlegg, bl.a. i Innst. S. nr. 263 (2000- 2001).

St.meld. nr. 37 (2000-2001) konkluderte med at den såkalte Samlet plan var en av årsakene til omfattende og langtekkelige saksbehandlingsprosesser i forbindelse med vurdering av vannkraftprosjekter. Det var etter Stortingets syn behov for å rydde opp, slik at man med større sikkerhet kunne legge Samlet plan til grunn for sine beslutninger. Dette arbeidet var ansett som et prosjekt blant flere for å forenkle forvaltningssystemene til beste for brukerne. En naturlig konsekvens av dette var at de kraftutbyggingsprosjektene i Samlet plan med største negative miljøeffekter skulle overføres til Verneplan for vassdrag.

På bakgrunn av Stortingets behandling av nevnte melding, har Olje- og energidepartementet (OED) initiert et arbeid med å gjennomgå Samlet plan og utvide Verneplan for vassdrag. Arbeidet utføres av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning (DN).

Mens energi- og miljøkomiteen ønsker en større satsing på mikro- og minikraftverk, er signalene fra den pågående supplering av verneplanen at mulighetene for utnyttelse av vannkraften reduseres. Den iverksatte prosessens utforming, omfang og intensjon avviker således fra den intensjon Stortinget la til grunn.

Det er mye som tyder på at forvaltningen har speilvendt den oppgaven Stortinget gav til OED, og gjennomføringen av prosessen er på kollisjonskurs med grunnleggende forvaltningsetikk. Kartleggingen av vassdrag virker å ha foregått på et tilfeldig grunnlag. I brev sendt fra NVE/DN til ulike organisasjoner ble organisasjonene invitert til å foreslå verneobjekter, og på fritt grunnlag gi en beskrivelse av hvilke vernekriterier som de selv mente skulle legges til grunn. I høringsdokumentet som er sendt ut sier ledelsen for prosjektet at det ikke er tid til en grundig utredning av verneobjektene, og at man heller ikke har sendt høringsdokumentet til berørte grunneiere.

Dette vitner om en tilfeldig saksbehandling, og en holdning til privat eiendomsrett som FrP vanskelig kan akseptere, og mange grunneiere og uavhengige småkraftprodusenter har stilt seg spørsmål med om det er andre motiver for prosessen enn å effektivisere byråkratiet.

Småkraftforeningen anslår det samlede kraftpotensialet som foreslås vernet til å ligge på over 10 TWh, mens Statkraft Grøner vurderer anslår potensialet opp mot 15 TWh. Dette betyr rundt regnet over 10 pst. av dagens samlede kraftforbruk i Norge. I distriktene oppfattes dette som ett av flere forsøk på å beslaglegge grunnlaget for verdiskaping i Utkant- Norge. Kombinert med manglende politisk bevissthet rundt Statkraft sin posisjon i kraftmarkedet, vekker det sterke reaksjoner at den samme instans som defineres som flaskehals for privat utbygging nå står i spissen for denne prosessen.

Svar:

Gjennom Stortingets behandling av St.meld. nr. 37 (2000-2001) ble det vedtatt at Verneplan for vassdrag skulle suppleres. Det ble nedsatt en egen styringsgruppe med representanter fra NVE og Direktoratet for naturforvaltning (DN), og det er denne gruppas forslag til supplering av verneplanen som nå har vært ute på høring. Som det fremgår av høringsdokumentet har ikke forslaget vært behandlet verken av NVE eller DN.

Jeg finner det ikke riktig å gi noen kommentarer til den prosessen som har foregått. NVE skal gi sin innstilling i saken til Olje- og energidepartementet i begynnelsen av 2003, og ved neste årsskifte tar Regjeringen sikte på å legge fram en proposisjon for Stortinget. Under departementets behandling av saken vil vassdragene bli vurdert i henhold til de føringer som er lagt av Stortinget.

Når det gjelder satsingen på småkraftverk, vil jeg bemerke at det i styringsgruppas høringsdokument gis uttrykk for at det bør åpnes for konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag.

Det pekes på at konsesjonsbehandling vil kunne gi et bedre grunnlag for å kunne vurdere miljøvirkningene av denne type inngrep. I tillegg vil det kunne settes vilkår som på en tilfredsstillende måte ivaretar hensynet til verneinteressene. Departementet vil drøfte denne problemstillingen i proposisjonen som skal legges fram for Stortinget. I vurderingen av dette spørsmålet i proposisjonen må departementet også se på hva som skal regnes som mindre kraftverk som skal kunne konsesjonsbehandles.

Jeg vil understreke at jeg er opptatt av å legge til rette for satsing på utbygging av småkraftverk. I den forbindelse vil jeg vise til at i høringssaken om endringer av konsesjonsloven vedrørende hjemfall er det foreslått å heve konsesjonsgrensen i industrikonsesjonsloven for å tilrettelegge for utbygging av småkraftverk.

SPØRSMÅL NR. 179

Innlevert 11. desember 2002 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll

Besvart 23. desember 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Tirsdag 26. november i år så vi et svært bekymringsfullt oppslag på NRK om hvordan kongekrabben formerer seg med rekordfart og enkelte steder etterlater havbunnen omtrent som en ørken. Det virket av reportasjen som Direktoratet for naturforvaltning har fått munnkurv i saken.

Hva vil Regjeringen foreta seg for å hindre at kongekrabben sprer seg med de konsekvenser dette i fremtiden kan ha for fiskeriene?»

BEGRUNNELSE:

Dette var egentlig ment som et spørretimespørsmål, men da det i ettertid er fremmet et Dokument nr. 8-forslag måtte det gjøres om til et skriftlig spørsmål. I forbindelse med behandlingen i næringskomiteen, vil sikkert statsråden i brev uttale seg om saken. Jeg ønsker likevel et svar på dette nå.

Svar:

La meg aller først understreke at norske myndigheter ser alvorlig på problematikken knyttet til kongekrabben som introdusert art.

Imidlertid har vi i dag begrensede kunnskaper om hvilken innvirkning kongekrabben har på økosystemet langs kysten og ut i Barentshavet. Jeg vil komme tilbake til dette.

TV er et sterkt medium, og jeg har registrert at NRKs "Ut i naturen" tirsdag 26. november i år har gjort et sterkt inntrykk på mange. Norsk fiskeriforvaltning kan imidlertid ikke utelukkende baseres på fjernsynsbilder tatt fra et begrenset område i Varangerfjorden i gyteperioden hvor kongekrabben samles i store antall på grunt vann. Faktum er at det ikke finnes vitenskapelig dokumentasjon på hvilke effekter kongekrabben har hatt i Varangerfjorden. Å sammenlikne Porsanger- og Varangerfjorden som hhv. "før" og "etter", slik det gjøres i nevnte "Ut i naturen"-program, blir derfor feil.

Når dette er sagt, så vil jeg imidlertid nok en gang understreke at norske myndigheter tar situasjonen alvorlig. Dette har da også avspeilet seg i flere konkrete tiltak Regjeringens strategi for håndtering av kongekrabben. Først og fremst vil vi sammen med Russland fastsette en vestgrense for utbredelsen av kongekrabben slik at vi nasjonalt kan iverksette tiltak for å begrense en videre utbredelse vest for denne. Dernest vil vi fordoble uttaket av krabben på norsk side neste år. Til slutt vil vi øke forskningsinnsatsen kraftig i 2003. Nasjonalt har vi gitt Havforskningsinstituttets avdeling i Tromsø i oppdrag å utarbeide et program for forskning og overvåking av konsekvensene av kongekrabbens inntreden i våre farvann. Vi har videre satt av nesten 5 mill. kr på statsbudsjettet neste år for å sette i gang mer omfattende forskning på dette området, hvilket er et betydelig forskningsløft.

I forhold til Russland har vi blitt enige om å utvide forskningen på dette området. I denne forbindelse kan det nevnes at Norge og Russland under den 31. sesjon i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i Kabelvåg forrige måned ble enige om å arrangere et eget symposium i Norge med fokus på introduserte arter i løpet av første halvår 2003. Under samme sesjon ble Norge og Russland dessuten enige om å gi forskerne i oppdrag å utarbeide et vitenskapelig grunnlag for etablering av en vestlig grense for krabbens utbredelse og utarbeide forslag til mulige tiltak for å begrense videre utbredelse til områder vest for denne grensen. Vi tar sikte på at dette skal gi

oss et godt grunnlag for å sette en vestgrense for fellesforvaltningen, og dermed også gjøre norske myndigheter i stand til å iverksette effektive tiltak mot videre utbredelse av kongekrabben.

Avslutningsvis må vi heller ikke glemme at kongekrabben er blitt en viktig økonomisk ressurs for mange fiskere i Nord-Norge generelt, og i Finnmark spesielt. Førstehåndsverdien av årets fangst er anslått til å være mellom 30 og 40 mill. kr, og når krabbekvoten fordobles til 200 000 dyr neste år er det rimelig å anta at det samme vil skje med førstehåndsverdien.

Alt tyder på at kongekrabben er kommet for å bli. Utfordringen i årene som kommer blir derfor å forvalte den på en slik måte at den kommer flest mulig til nytte, samtidig som den gjør minst mulig skade. Dette er Regjeringens ambisjon.

SPØRSMÅL NR. 180

Innlevert 11. desember 2002 av stortingsrepresentant Leif Lund

Besvart 18. desember 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I Innst. S. nr. 232 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002), forutsetter flertallet i komiteen at Forsvaret i omstillingsperioden på vanlig måte vil rydde Haslemoen militærleir og øvingsfeltet slik at det tilfredsstillende SFTs krav.

Kan jeg be statsråden redegjøre for hvor langt dette arbeidet er kommet, eventuelt om man er i rute?»

Svar:

Ved Stortingets behandling av Innst. S. nr. 232 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002), ble det vedtatt at Haslemoen leir skulle nedlegges senest 31. juli 2004. I forbindelse med avhending av leiren forutsatte et flertall i komiteen at vanlige retningslinjer for miljø følges. Det vises for øvrig til at merknaden som

det er henvist til i spørsmålet ble tatt ut (strøket) i forbindelse med behandlingen i Stortinget 19. juni 2002, jf. innlegg fra komiteens leder.

Forsvarsdepartementet vil påse at nedleggelsen av Haslemoen leir skjer i henhold til den tidsfrist Stortinget har satt. Jeg kan opplyse at de funksjoner som Artilleriet skal bidra med for etableringen av Østerdal garnison, som en del av Hærens utdannings- og kompetansesenter for kamptropper (KAMPUKS), vil være på plass på Rena fra og med høsten 2003. Haslemoen leir vil i omstillingsperioden, frem til sommeren 2004, fortsatt være en eiendom-, bygg- og anleggsressurs (EBA-ressurs) vi vil finne det nødvendig å trekke på ved behov. Dette skyldes at leiren må brukes av andre avdelinger i omstillingsperioden frem til tilstrekkelig EBA-kapasitet er bygget opp i Østerdal garnison.

En utrangering og avhending av leiren, herunder forberedelser til dette, vil påbegynne sommeren eller høsten 2004. Forsvaret vil i denne sak, som i øvrige avhendingssaker, forholde seg til krav stilt gjennom eksisterende lovgivning og tillatelser.

Det vesentligste av skyte- og øvingsfeltet på Haslemoen består av produktiv skog samt jordbruksområder; målfeltet for artilleri omfatter kun en liten del (ca. 1 600 x 800 m). Med unntak av to mindre veier er alle veier i feltet å anse som gode og fullt brukbare skogsbilveier.

Forsvaret er nå i slutfasen med å lage en helhetlig plan for fremtidige behov for skyte- og øvingsfelt. I dette inngår vurderinger av hvordan man skal utrangere og avhende landbaserte skyte- og øvingsfelt. Denne problemstillingen må også sees i sammenheng med prosessen knyttet til forsvarssjefens militærfaglige utredning (FMU-2003). Skyte- og øvingsfeltet på Haslemoen hører naturlig inn i ovennevnte arbeid. St.prp. nr. 55 (2001-2002) legger for øvrig ikke opp til at øvingsfeltet skal avhendes i selve omleggingsperioden. Når det gjelder miljøsituasjonen kan jeg nevne at avrenning fra øvingsfeltet har vært overvåket av NIVA i mer enn ti år.

Dokument nr. 15:10

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 181

Innlevert 12. desember 2002 av stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hanssen

Besvart 17. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Ot.prp. nr. 57 (2001-2002) bebudet Helsedepartementet en rekke endringer i forskriften om merking av tobakksvarer bl.a. som følge av direktiver fra EU. Et forslag til forskrift har vært på høring og høringsfristen gikk ut 20. august 2002. I proposisjonen skriver departementet at en tar sikte på å innføre forskriften innen fristen EU har satt for implementering 30. september 2002. Forskriften er så vidt jeg kjenner til ennå ikke innført.

Hva er årsaken til dette, og når regner helseministeren med at forskriften vil være på plass?»

BEGRUNNELSE:

I Ot.prp. nr. 57 skriver Regjeringen følgende:

"Europaparlamentets og Rådets direktiv 2001/37/ EF av 5. juni 2001 om innbyrdes tilnærming av medlemsstatenes lover og administrative bestemmelser om fremstilling, presentasjon og salg av tobakksvarer trådte i kraft 18. juni 2001, og vil erstatte rådsdirektivene 89/622/EØF og 90/239/EØF. Det nye direktivet stiller krav om at medlemslandene implementerer bestemmelsene innen 30. september 2002, og departementet tar sikte på å implementere direktivet fra samme dato.

Norge vil etter EØS-avtalen være forpliktet til å oppfylle bestemmelsene i direktivet etter at det er behandlet i EØS-komiteen, noe som tidligst vil kunne skje i løpet av mai/juni 2002. Forslagene til lovendringer som presenteres i kap. 2-4 nedenfor, har sin bakgrunn i det nye direktivet.

I tillegg til de bestemmelser i direktivet som krever lovendring, vil Norge bli forpliktet til å foreta en rekke endringer i forskrift om merking av tobakksvarer og om tjære- og nikotininnhold i sigaretter (merkeforskriften). Helsedepartementet tar sikte på å sende utkast til slike forskriftsendringer på høring før sommeren 2002, slik at ny forskrift kan fastsettes innen implementeringsfristen dvs. utgangen av september 2002."

Helsedepartementet varslet strengere regler for merking av tobakk, og fikk støtte fra sosialkomiteen, jf. Innst. O. nr. 53 (2001-2002).

Svar:

Norge er gjennom EØS-avtalen bundet av direktivene 89/622/EØF og 90/239/EØF. Disse er innenfor EU erstattet av direktiv 2001/37/EF. Direktiv 2001/37/EF går lenger i sin regulering enn direktivene 89/622/EØF og 90/239/EØF.

Når et nytt direktiv skal innlemmes i EØS-avtalen, må det behandles i EØS-komiteen. Komiteen består av representanter fra EFTA-landene og EU-landene. Direktiv 2001/37/EF er ennå ikke ferdigbehandlet i EØS-komiteen, og er således ennå ikke blitt en del av EØS-avtalen.

Fram til det tidspunkt direktiv 2001/37/EF er ferdigbehandlet i EØS-komiteen, vil Norge være bundet at direktivene 89/622/EØF og 90/239/EØF. En fastsettelse av forskriften som bygger på direktiv 2001/37/EF før dette direktivet er behandlet ferdig i EØS-komiteen, innebærer at Norge i så fall implementerer et direktiv som på det tidspunkt ikke er en del av EØS-avtalen. Dette kan sees på som et brudd på EØS-avtalen. Departementet vil derfor avvente fastsettelsen av den nye forskriften til direktiv 2001/37/EF er behandlet ferdig i EØS-komiteen.

Gjennom fremleggelse av Ot.prp. nr. 57 (2001-

2002) om lov om endringer i lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakkskader og etterfølgende revisjon av merkeforskriften i tråd med lovendringene, har Norge lagt opp til et tidsskjema som kunne følge EU-landenes behandling av saken. EFTA-behandlingen har imidlertid forsinket prosessen. Derfor er ikke forskriften fastsatt som planlagt 30. september 2002.

Jeg har nå fått opplyst fra den norske delegasjonen i Brussel at en tilpasningstekst fra EFTA-landene nylig er sendt EU-kommisjonen. Når EU-kommisjonen har vurdert EFTA-landenes forslag, sendes saken til behandling i EØS-komiteen. EU-kommisjonens behandling av teksten antas å ta ca. tre måneder. Direktivet vil dermed kunne bli behandlet i EØS-komiteen i mars måned 2003. Forskriften vil bli fastsatt straks etter at EØS-komiteens behandling er ferdig.

De bestemmelser i direktivet som skal implementeres i Norge gjennom denne forskriften har betydelige overgangsbestemmelser, slik at bestemmelsene i realiteten vil få virkning fra samme tidspunkt i EU og i Norge, selv om forskriften vil bli fastsatt senere enn opprinnelig forutsatt i Ot.prp. nr. 57 (2001-2002).

SPØRSMÅL NR. 182

Innlevert 12. desember 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 20. desember 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Festspillene i Elverum er en internasjonal kammermusikkfestival. Norsk Ungdomssymfoniorkester er en av grunnpilarene. Festspillene i Elverum har et godt og variert tilbud, og publikumsinteressen øker år for år. Festspillene har ambisjoner om dekke enda større deler av indre Østlandet. Festspillene trenger et økonomisk løft og de fyller de kunstneriske kravene til knutepunktstatus.

Hva vil statsråden gjøre for at Festspillene i Elverum blir knutepunktfestival og får et økonomisk løft?»

Svar:

Festspillene i Elverum har for 2002 mottatt et statstilskudd på 400 000 kr over tilskuddsordningen for musikkfestivaler som blir forvaltet av Norsk kulturråd. Total avsetning til ordningen er 20,5 mill. kr og 41 musikkfestivaler nyter godt av ordningen i år. Tilskuddsmottakerne må ha høyt kunstnerisk og profesjonelt nivå og det er også en forutsetning at festivalen mottar støtte fra egen region.

I tillegg mottar Norsk Ungdomssymfoniorkester et årlig tilskudd som for 2002 er på 279 000 kr. Av årets restmidler under kap. 320 Allmenne kulturformål post 79 Til disposisjon har jeg gitt et tilleggstilskudd til Ungdomssymfonikerne på 130 000 kr.

Søkningen til tilskuddsordningen for musikkfestivaler er svært stor. Det er ønskelig å øke avsetningen til ordningen slik at det blir mulig å øke tilskuddet til enkelte festivaler og slippe flere til. Det er nå åpnet opp for at festivaler som har god kunstnerisk utvikling og profesjonell organisering kan gis tilsagn om tilskudd for flere år. I slike tilfelle er det en forutsetning at festivalen har stor betydning og solid forankring bl.a. gjennom økonomisk støtte i egen region. Denne ordningen som foreløpig bare omfatter noen få festivaler kan være et alternativ til å utvide antallet knutepunktinstitusjoner.

Festivaler og festspill som Festspillene i Elverum spiller en betydelig rolle som formidlere av musikk. Det er viktig å sikre at festivalene får muligheter til å utvikle seg kunstnerisk og at flere mennesker får mulighet til å oppleve musikk på høyt kunstnerisk nivå. Vi vil komme tilbake til disse og andre sentrale musikkpolitiske problemstillinger i kulturmeldingen som departementet nå arbeider med. Jeg ønsker derfor ikke

nå å ta stilling til hvilken status enkelte festivaler/festspill skal ha i fremtiden.

SPØRSMÅL NR. 183

Innlevert 12. desember 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 19. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vardåsen fengsel i Kongsvinger ble etablert i september i år uten at det synes som om det ble gjort noen vurdering av behovet for fengselshelsetjenesten.

Hvilket nivå og omfang bør denne tjenesten ha ved Vardåsen i forhold til det fangeklientell som skal sone i fengselet, og hva vil helseministeren gjøre for at tjenesten blir forsvarlig?»

BEGRUNNELSE:

Det kan synes som om fangebefolkningen ved Vardåsen fengsel blir noe mer sammensatt og utfordrende enn tilfellet er ved gamle Kongsvinger fengsel. Flere innsatte kan bety økning i psykiske og psykososiale utfordringer. Fengselets raske etablering innebærer også press på fengselshelsetjenesten. Kommunen er avhengig av en avklaring om rammene for denne tjenesten, men har en klar oppfatning av behovet.

Svar:

Sosial- og helsedirektoratet utarbeider på oppdrag fra departementet et nytt og bedre beregningsgrunnlag for tildeling av midler til helsetjenesten i landets fengsler. Denne beregningen vil bl.a. skje ut fra kriterier som fanger opp forskjeller mellom landets fengsler med hensyn til de innsattes helsetilstand. Midlene for 2003 vil bli vurdert og fordelt ut fra en slik fordelingsnøkkel. For å være sikre på at fordelingen blir foretatt etter forutsetningene, vil det holdes tilbake et mindre beløp til senere fordeling i de tilfeller der det avdekkes åpenbare skjevheter.

Det har vært kontakt med fylkeslege Trond Lutnes om Kongsvinger og Vardåsen fengsler. Fylkeslegen har i forbindelse med oppfølging av tilsyn ved Kongsvinger fengsel hatt flere samtaler med helsesjefen og kommuneoverlegen i Kongsvinger. Disse vil bli fulgt opp med råd og veiledning for å få til en best mulig helsetjeneste ved Kongsvinger fengsel, samt en godt organisert og drevet helsetjeneste ved Vardåsen. Departementet er innforstått med utfordringene ved Kongsvinger fengsel. Dette vil det så langt som mulig tas hensyn til ved fordeling av midler for 2003.

Kommuner med fengsler har en lovpålagt plikt i henhold til kommunehelsetjenesteloven til å yte forsvarlige helsetjenester til innsatte i fengsler. Hvordan kommunen organiserer tjenesten i forhold til bruk av ressurser er den enkelte kommunes ansvar. Det forutsettes at det er tett og kontinuerlig dialog mellom kommunens helsesjef, tjenesteleder og fengselets ledelse med sikte på at ressursene utnyttes optimalt.

SPØRSMÅL NR. 184

Innlevert 12. desember 2002 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 20. desember 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Den økte russiske skipstrafikken langs norskekysten setter fokus på varslingsrutinene mellom norske og russiske myndigheter, som dessverre tidligere har vist seg å være mangelfull.

Mener statsråden at de eksisterende varslingsrutinene for havari i det åpne hav utenfor norskekysten er tilfredsstillende, og vil det bli tatt initiativ overfor russiske myndigheter for å etablere mer adekvate rutiner for varsling av havari i det åpne hav langs norskekysten?»

Svar:

Spørsmålet berører både forsvarsministerens og mitt ansvarsområde og svaret er samordnet mellom departementene.

Norge har en rekke bilaterale og multilaterale avtaler med Russland vedrørende sikkerhet omkring skipstrafikk. I tilknytning til Russlands statsminister Kasianovs besøk til Norge i september 2000, like etter Kurskulykken, ble det undertegnet en erklæring og en Memorandum of Understanding som bl.a. påpekte behovet for å bedre dagens varslingsrutiner.

Konkret medførte dette at det ble opprettet en russisk-norsk arbeidsgruppe som bl.a. ble gitt i oppdrag å foreta en praktisk oppfølging av innholdet i de bilaterale dokumentene som ble inngått mellom russiske og norske myndigheter den 29. september 2000 (felleserklæringen og memorandumet), herunder å bedre varslingsrutinene.

Ovennevnte erklæring fastslår at hvert land skal ha ett punkt for varsling av hendelser for både sivile og militære fartøyer. På norsk side er det besluttet at varslingspunktet i Norge skal være Hovedredningsentralen i Bodø (HRS NN). Dette betyr ikke at HRS NN får utvidede fullmakter, men skal være et varslingspunkt for å sikre at informasjon blir formidlet rette myndighet. Jeg er opptatt av at vi får tilsvarende ordning fra russisk side.

I felleserklæringen fra president Putins besøk i november 2002 heter det blant annet: "Partene understreker viktigheten av en videreføring av arbeidet med regime for varsling av alvorlige hendelser og søk- og redningsarbeide igangsatt av regjeringene gjennom Erklæring og Memorandum av 29. september 2000."

Jeg er opptatt av at nevnte avtaler må fungere i praksis og gir derfor dette arbeidet høy prioritet. Det er hittil avholdt to møter i arbeidsgruppen og neste møte med russiske myndigheter er planlagt om kort tid. Det tas sikte på at arbeidet skal ende ut i et felles dokument i løpet av 2003.

Dette endrer ikke dagens bilaterale og multilaterale forpliktelser, men er ment å være et nyttig verktøy for best mulig gjennomføring av forpliktelsene.

Jeg nevner videre at sjef for Landsdelskommando Nord (LDKN) og sjefen for den russiske Nordflåten har etablert en uformell praksis som innebærer at partene varsler hverandre også om hendelser/episoder på det militære området som ligger utenfor den såkalte "Incidents at Sea"-avtalen mellom de to land ("Avtale mellom Kongeriket Norges regjering og regjeringen i Unionen av Sovjetiske Sosialistiske Republikker om forhindring av episoder til sjøs utenfor territorialfarvannet"). I denne avtalens artikkel V heter det for øvrig at "Partene skal, gjennom de etablerte systemer for kringkasting av informasjon, og varsling til sjø- og luftfarten, normalt ikke mindre enn tre til fem døgn på forhånd sørge for kunngjøring av aktiviteter utenfor territorialfarvannet som representerer en fare for skipsfarten eller for flygninger". I denne sammenheng dreier det seg imidlertid ikke om varsling av hendelser, men om å forebygge slike.

Forsvaret bruker også sine ressurser til å følge miljøfarlige transportert som går langs kysten for å ivareta sitt ansvar for kystberedskap. Også i denne sammenheng legges det opp til bedre varslingsrutiner i forhold til instanser på russisk side.

Regjeringen vil følge opp Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 9 (2002-2003), jf. St.meld. nr. 17 (2001- 2002) om opprettelse av en krisestyringskommando for nordområdene ved Landsdelskommando Nord- Norge på Reitan og flertallets anmodning til Regjeringen om å utrede opprettelsen av en miljøovervåkingsenhet for nordområdene. Fiskeridepartementet utreder også spørsmålet om en trafikksentral for Nord-Norge.

SPØRSMÅL NR. 185

Innlevert 12. desember 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 23. desember 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Helse Vest har presentert forslag om nye akuttfunksjoner i helseregionen. Forslaget innebærer nedlegging av sykehuset i Odda. Nedlegging av 160- 170 arbeidsplasser, hvorav 90 pst. er kvinnearbeidsplasser, er dramatisk for et samfunn som på kort tid har mistet mange industriarbeidsplasser. Effekten av dette kan bety rasering av et lokalsamfunn i en region med stor fraflytting.

Er statsråden enig i at lokalsykehuset er viktig i et distriktspolitisk perspektiv, og hva vil statsråden gjøre for å hindre nedlegging?»

BEGRUNNELSE:

Alle er enige i at arbeidsplasser for kvinner er viktig for å opprettholde bosettingen. Dette gjelder også for Indre Hardanger og Odda-samfunnet. Ofte er det sånn at kvinnene reiser ut, tar seg utdanning og kommer bare tilbake til heimbygda dersom de finner

seg en høvelig jobb. Mange helsearbeidsplasser, og særlig sjukehusarbeidsplasser, er jobber som krever utdanning i en eller annen form, og dette er ofte utdanning som kvinner tar. Derfor er bevaring av sykehuset i Odda distriktspolitikk ved siden av at det er helsepolitikk. Odda-samfunnet trenger flere kvinnearbeidsplasser, ikke færre. Sykehuset er en "hjørnesteinsbedrift" i så måte. Så er det sjølsagt et viktig poeng at Odda fremdeles har industriarbeidsplasser der det kan oppstå ulykker og som krever akuttberedskap. Lokalsykehuset er derfor viktig for folks trygghet.

Staten som sykehuseier har et ansvar ut fra et helse-, samfunns- og distriktspolitisk perspektiv.

Svar:

Jeg er kjent med at det i regi av Helse Vest RHF er utarbeidet en rapport som bl.a. omfatter akutttilbudet ved sykehuset i Odda. Bakgrunnen for rapporten er at Helse Vest RHF vil vurdere om man ved en bedre organisering av dagens tilbud kan sikre pasientene et mer likeverdig tilbud både med hensyn til kvalitet, tilgjengelighet og økonomi.

Helse Vest RHF offentliggjorde 9. desember i år en delrapport med forslag til en mulig fremtidig organisering av akuttfunksjonene i regionen. Jeg har fått opplyst at forslagene i denne rapporten i første omgang vil bli behandlet på nyåret (17. januar) av to arbeidsgrupper. Deretter vil rapporten bli sendt ut på høring, og den vil bli oversendt de lokale helseforetakene til behandling før den behandles i styret for Helse Vest i februar/mars 2003. Det er m.a.o. foreløpig ikke tatt stilling til noen av forslagene i den fremlagte rapporten. For å sikre god medvirkning fram til beslutning er det lagt opp til en bred drøftingsprosess med muligheter for innspill fra ulike målgrupper før endelig styrebehandling.

Jeg har en annen oppfatning av hva forslagene innebærer enn de som kan synes å ligge i det spørsmålet som representanten Valle har stilt. Jeg vil derfor sitere følgende fra rapportens sammendrag (side 11) om hva forslagene innebærer:

"Helse Vest RHF legger vekt på å sikre befolkningen et desentralisert helsetilbud samtidig som kvaliteten utvikles ved at det etableres tilstrekkelig store enheter som er robuste nok til å håndtere faglige og rekrutteringsmessige utfordringer i alle ledd i behandlingsskjeden. Derfor er ingen sykehus foreslått nedlagt og ingen fødetilbud foreslått fjernet. Derimot er akuttfunksjonen i bløtdelskirurgi og ortopedi foreslått samlet på færre sykehus, nærmere bestemt på ett sykehus i hvert helseforetak. De samme sykehusene opprettholder fødetilbudet i form av fødeavdelinger/ kvinneklinikker, mens de andre fødeavdelingene omgjøres til fødestuer. Sykehusene i Odda og Lærdal samt avdelingen i Florø foreslås imidlertid omgjort til Distriktsmedisinske Sentra."

For Odda sykehus sitt vedkommende innebærer dette forslaget at den akuttfunksjonen sykehuset har hatt innen bløtdelskirurgi overføres til sykehuset i Haugesund, og at akuttfunksjonen innen indremedisin legges til et distriktsmedisinsk senter. Dette er enheter som etableres og utvikles i nært samarbeid mellom vertskommunen og spesialisthelsetjenesten. Disse sentrene vil om nødvendig kunne utføre stabiliserende behandling før videre transport av pasienter med både indremedisinske og kirurgiske diagnoser. Distriktsmedisinske sentre, slik dette nå planlegges, vil yte helsetjenester på spesialistnivå. Dette innebærer også at det gis behandlingstilbud som inkluderer døgnkontinuerlig aktivitet, men altså uten øyeblikkelig hjelp funksjon.

Etter det jeg har fått opplyst, er det verken foreslått å legge ned sykehuset eller å gå til oppsigelse av ansatte. Jeg vurderer, i likhet med helseministeren, at det opplegget for videre prosess som Helse Vest RHF legger opp til, på en god måte søker å ivareta Stortingets intensjoner om åpenhet og medvirkning. Det er

langt fram før en endelig beslutning i det regionale styret foreligger. Derfor finner jeg det, i likhet med helseministeren, ikke riktig å uttale meg om de enkelte foreslåtte tiltakene på nåværende tidspunkt.

Jeg vil imidlertid presisere at de regionale helseforetakene plikter å organisere sitt tilbud i tråd med Stortingets vedtak og de faglige retningslinjer som er gitt. I henhold til §30 i lov om helseforetak, skal saker som antas å være av vesentlig betydning for foretakets virksomhet eller løsningen av fastsatte målsettinger eller oppgaver, forelegges foretaksmøtet i det regionale helseforetaket.

Denne bestemmelsen avviker fra de vanlige reglene som gjelder for statsforetak. Begrunnelsen for dette er at foretakene ikke utøver næringsvirksomhet, men ivaretar ansvaret for virksomheter innenfor en sektor som er av grunnleggende betydning for velferden i samfunnet. Det er derfor nødvendig at departementet som eier har mer omfattende overordnet tilsyn og kontroll med virksomheten enn det statsforetaksloven legger opp til.

Dersom styret i Helse Vest fremmer forslag i denne saken som antas å være av slik betydning at det må forelegges helseministeren, vil jeg sørge til at de distriktpolitiske sidene ved saken blir vurdert.

SPØRSMÅL NR. 186

Innlevert 12. desember 2002 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 6. januar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva er status for forslaget om å oppheve autorisasjonsordningen for regnskapsførere, er det aktuelt å fremme dette forslaget for Stortinget, og hva er i tilfelle forventet framdrift?»

BEGRUNNELSE:

Et forslag om opphevelse av autorisasjonsordningen for regnskapsførere ble, etter initiativ fra Kredittilsynet, sendt ut på høring 5. november 2001. Fra flere høringsinstanser, bl.a. Skatteetaten og Landslaget for Regnskapskonsulenter, ble det sterkt advart mot å oppheve denne ordningen, som alle impliserte parter mener har bidratt til bedring av kvaliteten på norske regnskapsførere.

Det vises til erfaringer fra finansskandaler, særlig i USA, men også i andre land deriblant Norge, der betydningen av troverdige regnskap har stått i fokus. På denne bakgrunn antas det at forslaget om å fjerne en ordning som nettopp har bidratt til å forbedre tilstanden på dette området, ikke lenger er like aktuelt.

Svar:

I Ot.prp. nr. 1 (1998-99) kapittel 18 ble det varslet en evaluering av autorisasjonsordningen etter ca. 3 år for å vurdere om målene med autorisasjonsordningen er oppfylt. Stortinget sluttet seg til dette, jf. Innst. O. nr. 11 (1998-99) kapittel 19. Kredittilsynet foreslo i brev 19. september 2001 prinsipalt å oppheve den offentlige autorisasjonsordningen for regnskapsførere. Under den forutsetning at autorisasjonsordningen videreføres, foreslo Kredittilsynet enkelte endringer i regnskapsførerloven. Kredittilsynets forslag ble sendt på høring ved departementets brev 5. november 2001, med høringsfrist 15. januar 2002.

Denne saken er nå til behandling i departementet og ev. lovforslag vil i tilfelle bli lagt frem for Stortinget så snart som mulig.

SPØRSMÅL NR. 187

Innlevert 12. desember 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 18. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I spørretimen 16. oktober i år uttalte helseministeren at han mente at prosessen fram til nedlegging av Åfjord bo- og behandlingssenter ikke var fullgod, og at han derfor ville ha en vurdering fra fylkeslegen av det tilbudet som nå gis pasientene i denne regionen. Etter det undertegnede er kjent med har ikke kommuner eller helseansvarlige i regionen blitt kontaktet i sakens anledning.

Er denne saken fulgt opp uten unødige opphold og med kontakt mot de tilbudet angår slik det ble lovet i Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

Det psykiatriske behandlingstilbudet ved Åfjord bo- og behandlingssenter ble nedlagt pr. 1. oktober. Vedtaket ble gjort av direktøren for helseforetaket uten at folkevalgte fra regionen eller representanter for brukerne ble gitt anledning til å uttale seg slik Stortinget har bestemt. Tilbudet ved dette senteret var en del av spesialisthelsetjenesten innenfor psykiatrien for seks kommuner på Fosen siden 1974 og siden 1999 også for Hitra og Frøya. Det bor 32 000 innbyggere i disse kommunene. Ved nedleggelsen var det syv årsverk med høyskoleutdannet personell ved senteret.

De helseansvarlige i kommunene mente at nedlegging ville bety et dårligere tilbud til en stor gruppe pasienter, bl.a. fordi man ville bli nødt til å vente på innleggelse og fordi avstanden til Trondheim ville bety en sperre for enkelte. Ifølge statsrådets svar i spørretimen var det nå et midlertidig tilbud som skulle gis inntil den igangsatte planprosess var avsluttet. Om dette midlertidige tilbudet ville være fullgodt for

de aktuelle pasienter, var tydeligvis også statsråden i tvil om. Jeg antar at dette ikke kan vurderes av fylkeslegen uten at det tas kontakt med de helseansvarlige i de aktuelle kommunene samt andre som kjenner pasientenes situasjon.

Svar:

Jeg kan bekrefte at saken er fulgt opp fra departementets side slik det ble lovet i Stortinget. Departementet forela saken for fylkeslegen umiddelbart etter spørretimen i Stortinget, og jeg forutsetter at fylkeslegen i Sør-Trøndelag følger saken opp videre innefor de retningslinjer som gjelder for statlig tilsyn. Denne saken dreier seg om spesialisthelsetjenesten og må vurderes og behandles slik. Det sentrale er om spesialisthelsetjenesten gir et faglig forsvarlig tilbud til pasientene i regionen.

Fylkeslegen har i sin henvendelse til Helse Midt- Norge spesifikt forholdt seg til spørsmål knyttet til faglig forsvarlighet. Det er videre bedt om en oversikt over hvilke pasienter som ble berørt ved prosessen, og hvilket alternativt tilbud disse pasientene har fått.

Fylkeslegen hadde ønsket å komme med en redegjørelse til departementet før jul, og satte forholdsvis knapp frist. Helseforetaket trenger noe lenger tid for å imøtekomme fristen, derfor kommer ikke fylkeslegens vurdering før utpå nyåret.

Fylkeslegekontoret skal i inneværende uke foreta en vurdering av denne saken. De vil da avklare om det er behov for ytterligere spørsmål til helseforetaket, om det er behov for å stille eventuelle oppfølgings spørsmål til kommunen eller om en nå sitter med tilstrekkelig materiale til å kunne komme med en konklusjon.

Det er imidlertid enkelte forhold i sakens anledning jeg ønsker å kommentere. Selv om det legges vekt på at de regionale helseforetakene i stor grad skal arbeide innenfor helhetlige ansvars- og fullmaktsrammer, forutsetter også foretaksmodellen at viktige enkeltstående beslutninger skal legges fram for Helsedepartementet og at beslutninger skal tas av foretaksmøtet. Stortinget har gjennom vedtakelse av helseforetaksloven angitt de generelle rammene for hvilke saker som skal legges fram for slik avgjørelse. Loven inneholder også supplerende bestemmelser om saker som skal besluttes på høyere organisatorisk nivå. Jeg vil understreke at når slike saker legges fram for departementet, må det legges vekt på å få belyst best mulig hvilke virkninger endringene vil få for tjenestetilbudet for pasientene som blir berørt. En slik foreleggelsesplikt overfor departementet må imidlertid virke slik at den ikke blokkerer for omstillinger og effektivisering som gir bedre helsetjenester til pasientene og gir bedre utnyttelse av helsetjenestens ressurser. Ved en eventuell nedlegging av et sykehus skal det regionale helseforetak forelegge dette for Helsedepartementet for behandling. Jeg føyer til at Stortingets rolle i styring av helsepolitikken, vil det plan- og meldingssystem som angis i helseforetaksloven § 34, kunne gi et helhetlig beslutningsgrunnlag for rammer og retningslinjer for de regionale helseforetaks virksomhet. Dette vil inngå i Helsedepartementets

årlige budsjettforslag overfor Stortinget og dermed inngå i Stortingets styring av spesialisthelsetjenesten. I en slik sammenheng vil det være naturlig å melde om vesentlige enkeltstående saker som vært til behandling.

Når det gjelder Åfjord bo- og behandlingssenter, har senteret hatt en plass i Fosenregionen innen psykisk helsearbeid. St.prp. nr. 63 (1997-98) Opptappingsplanen for psykisk helse, forutsetter en omfattende omstrukturering og utbygging av tjenesten slik at de viktigste behovene skal kunne dekkes ved utløp av 2006. Siktemålet med omstruktureringen er å bygge opp en desentralisert tjeneste som fungerer i nært samspill med kommunene både i forhold til den enkelte bruker og med tanke på veiledning, konsultasjon og undervisning. Kapasitetsøkningen forutsettes å skje ved utbygging og mer effektiv utnyttelse av ressursene, hovedsakelig gjennom å styrke poliklinisk og ambulante virksomhet. Opptappingsplanen innebærer derfor både at aktiviteter kan bli redusert og avdelinger/institusjoner bli lagt ned, når dette er ledd i en omlegging som samlet sett gir et bedre tilbud til befolkningen. Enkeltstående endringer eller reduksjoner må derfor sees i en bredere sammenheng, men samtidig er det viktig at kontinuiteten ivaretas i det behandlingstilbudet som gis den enkelte pasient.

Hovedintensjon med opptappingsplanen er at det skal etableres distriktspsykiatriske sentre - DPS- er - med definerte opptaksområder i hele landet. Dette er et hovedtiltak for å realisere omstruktureringen av spesialisthelsetjenesten. DPS-strukturen er i utgangspunktet godt forankret gjennom departementets godkjenning av planer som fylkeskommunen har utarbeidet. Dette gjelder også DPS-strukturen i Midt-Norge. Her er jeg kjent med at Helse Midt-Norge er godt i gang med å utrede tilbudet innen psykisk helsevern med de fylkesvise planene som grunnlagsdokumenter. Helse Midt-Norge har her orientert meg om at Åfjord bo- og behandlingssenter er en institusjon som eies av Åfjord kommune og ikke av helseforetaket. Foretaket har her valgt ikke å fornye en avtale om videre kjøp av tjenester, og de pasienter som spesialisthelsetjenesten har et ansvar for vil bli gitt et tilbud ved andre behandlingssenheter. Foretaket har videre vurdert at denne avgjørelse ikke omfattes av helseforetakslovens bestemmelser vedrørende saker som skal til vurdering av Helsedepartementet.

Slik helseforetaket ser dette, vil denne beslutning

ikke fører til et svekket behandlingstilbud i regionen fra spesialisthelsetjenestens side. Årsaken til at jeg har bedt fylkeslegen vurdere saken er at nettopp de helseansvarlige i kommunene på Fosen er av en annen oppfatning. Jeg vil med dette utgangspunkt avvente fylkeslegens svar før jeg vurderer saken videre.

SPØRSMÅL NR. 188

Innlevert 13. desember 2002 av stortingsrepresentant Geir-Ketil Hansen

Besvart 18. desember 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hittil i år er det rapportert til Luftfartstilsynet at militære fly 16 ganger har vært innblandet i episoder som er karakterisert som lufttrafikkhendelser, dvs. farefulle situasjoner hvor militære fly har kommet for nær sivile fly eller helikoptre. Det er fire ganger høyere enn i hele 2001 og dobbelt så høyt som i 2000.

Hva vil forsvarsministeren gjøre for å forhindre ulykker og slike hendelser i framtiden?»

Svar:

Ifølge Luftfartsverkets statistikk pr. 11. desember 2002, er det totalt sett innrapportert 141 hendelser, hvorav 16 involverer militære fly. I 2001 og 2000 var det rapportert inn til sammen hhv. 97 og 121 hendelser, hvorav hhv. 4 og 8 militære fly var involvert. Det betyr at det først og fremst er sivile fly som har vært involvert i denne typen hendelser. Forsvarsdepartementet og Forsvaret ser imidlertid svært alvorlig på hendelser som involverer militære fly.

Det er grunn til å understreke at hendelsesrapportene dekker en rekke forskjellige situasjoner, hvor ikke alle nødvendigvis reelt sett er farefulle. Hovedårsaken til økningen i rapporterte hendelser i 2002 har vært innføringen av automatisk varslingsystem i flyene. Dette er et antikollisjonssystem som informerer når et annet fly nærmer seg. Systemet er følsomt og utløser ofte varsler. Dersom det automatiske anti-

kollisjonssystemet om bord i sivile fly utløser varsel, vil dette alltid bli registrert som en lufttrafikkhendelse. Det betyr imidlertid ikke at det nødvendigvis har forekommet en reell kollisjonsfare eller at bestemmelser er brutt.

Økningen av hendelser kan også skyldes at Luftforsvaret har hatt økt øvelsesaktivitet med jagerfly-avdelinger i perioden.

Hendelsesrapportene gjennomgås av havarikommisjonen for sivil luftfart. Denne legger deretter frem rapporter, der hendelsene klassifiseres, årsaksforholdene vurderes, og det gis eventuelle tilrådinger til oppfølging. Det foreligger pr. i dag ingen kommisjonsrapport for innrapporterte hendelser i 2002. Det er derfor for tidlig å trekke konklusjoner om hvor alvorlige disse innrapporterte hendelsene har vært.

Luftforsvaret har allerede iverksatt tiltak for å redusere faren for lufttrafikkhendelser. Luftforsvaret som ivaretar arbeidet med flysikkerhet i Forsvaret, har bl.a. innskjerpet prosedyrene i forbindelse med bruk av luftrommet når øvelser skal planlegges. Forsvaret har innskjerpet praksis i forbindelse med øvelser og prosedyrene for klarering av utenlandske militære flygninger i Norge. Luftforsvaret samarbeider nært med Luftfartsverket i saker som berører sikkerheten til både sivil og militær luftfart. Ytterligere tiltak er under iverksettelse. Her kan det nevnes at Luftfartsverket har ledet et arbeid med å innføre det såkalte FUA-konseptet (*Flexible use of Airspace*) i Norge. Dette skal etter planen innføres 23. januar 2003, og tiltaket må ses i sammenheng med vårt medlemskap i flysikkerhetsorganisasjonen Eurocontrol.

Utover selve FUA-konseptet, er det utarbeidet en luftromsavtale mellom Luftfartsverket og Forsvaret for å bedre sikkerheten i forbindelse med avvikling av militær øvelses- og treningsvirksomhet. Den nye overordnede luftromsavtalen vil innebære en slutt på felles bruk av luftrom, der militær og sivil trafikk skal kunne operere samtidig etter gitte regler. Det vil bli innført et absolutt skille i tid og rom mellom militær øvelsesaktivitet og sivil kommersiell flygning, med større grad av restriksjoner for begge parter.

Som et viktig ledd i luftromsavtalen med Luftfartsverket vil det i Forsvaret bli gjennomført et undervisningsopplegg for flyskvadroner og radarkontrollenheter. Undervisningen vil fokusere spesielt på luftsikkerhet og viktigheten av å holde seg innenfor de tildelte områdene.

Luftforsvaret har dessuten iverksatt en omfattende og trinnvis prosess for mer langsiktige tiltak for flysikkerheten. Luftoperativt inspektorat (LOI) leder prosessen, og Fellesoperativt hovedkvarter (FOHK), NATOs luftoperasjonssenter (CAOC 3), flyskvadro-

nene og operative kontrollenheter er involvert på militær side. Arbeidet skal videreføres i samarbeid med Luftfartsverket, slik at eventuelle felles tiltak for å bedre flysikkerheten kan identifiseres. LOI har som mål å legge frem en konkret handlingsplan for flysikkerhet i løpet av januar 2003.

Forsvaret ser alvorlig på lufttrafikkhendelser der militære fly og helikoptre er involvert.

Forsvaret vil derfor følge opp og holde fokus på de tiltak som allerede er eller vil bli iverksatt.

SPØRSMÅL NR. 189

Innlevert 13. desember 2002 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 20. desember 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Orkester Nordens bidrag som formidler av nordiske musikktradisjoner er meget viktig, og orkestret ønsker å øke sin virksomhet med en lengre konsertperiode for å nå frem til et større nordisk publikum.

Vil kultur- og kirkeministeren, eventuelt i samråd med de øvrige nordiske kulturministre, øke den økonomiske støtten til Orkester Norden med en tilleggsbevilgning på 1,5 mill. kr?»

BEGRUNNELSE:

Orkester Norden er et samarbeidsprosjekt mellom bl.a. Foreningen Norden, Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Svenske Rikskonsertene har produksjonsansvaret. Konkurransen blant unge musikere for å delta i dette orkestret, er stor. Videre har orkestret fått svært mye positiv omtale for sine musikalske prestasjoner.

Orkestrets bidrag som formidler av nordiske musikktradisjoner er meget viktig. Målsettingen er å styrke samhörighetsfølelsen mellom nordisk ungdom og øke deres interesse for nordisk filharmonisk musikk. Orkestret ønsker å utvide sin turnévirksomhet med flere konserter i Norden, men også i andre europeiske land. Videre ønsker orkestret å øke virksomheten med en lengre konsertperiode. Per i dag har orkestret 1,5 mill. kr (DKK) pr. år i grunnstønad. Dette dekker et hovedprosjekt pr. år som består av en 10-dagers produksjonsperiode og en kort turné om sommeren. Orkester Norden trenger 1,5 mill. pr. år i tilleggsbevilgning for å kunne gjennomføre en konsertperiode i tillegg på høsten. Målet med den utvidede konsertperioden er å nå ut til et bredere nordisk konsertpublikum. Dette kan skje ved en nasjonal finansiering fra Norge, Danmark, Finland og Island med totalbeløp 1,5 mill. kr. Det kan bemerkes her at Sverige støtter Orkester Norden med ca. 1 mill. kr i nasjonale midler gjennom Svenske Rikskonserter. Det andre alternativet er en kombinasjon av nasjonal og nordisk finansiering.

Svar:

Jeg er kjent med at Orkester Norden nyter stor anseelse og har fått god mottakelse hos det nordiske konsertpublikum. Orkestret holder utvilsomt et meget høyt nivå og er slik sett nordisk kultursamarbeid på sitt aller beste.

Jeg har forståelse for at det kunne være ønskelig å utvide konsertperioden for derved å nå et bredere nordisk publikum. Imidlertid er det vanskelig for meg i dagens stramme budsjettssituasjon å prioritere midler over Kultur- og kirke departementets budsjett til Orkester Norden. Kultur- og kirke departementet står overfor mange og store utfordringer på kulturfeltet på nasjonalt plan, ikke minst innenfor musikkfeltet, som må finne sin budsjettmessige løsning under kommende budsjettbehandling.

Når det gjelder muligheten for økt støtte fra Nordisk Ministerråd, kan jeg opplyse om at det nordiske kulturbudsjettet for 2003 som er meget detaljert, allerede er vedtatt. Jeg vil imidlertid ta saken opp med mine nordiske kolleger i forbindelse med budsjettarbeidet for 2004.

SPØRSMÅL NR. 190

Innlevert 13. desember 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 20. desember 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Justiskomiteen skriver i innstillingen til budsjettet for 2003 at kvinner og menn må sikres likeverdige soningsvilkår.

Mener justisministeren det er forsvarlig og i tråd med et slikt likeverdighetsprinsipp å plassere 4 kvinner sammen med 27 menn på avdeling Osterøy, med uoversiktlige omgivelser og lav bemanning, eller vil han umiddelbart ta affære for å sikre kvinnene trygge og likeverdige soningsforhold?»

BEGRUNNELSE:

Bergen fengsel hadde et kvinnehus med åtte plasser på avdeling D som er den åpne avdelingen rett utenfor muren. Det var vanskelig å få fylt opp alle plassene og i forbindelse med at det ble satt fokus på soningskøen og alle plassene skulle fylles opp, ble det bestemt å bare ha menn på avdeling D. Dette hadde også med økonomi å gjøre: Dersom en ikke hadde fylt opp avdelingen, ville en få kutt i tildelte midler. Noen kvinnelige innsatte gikk til Likestillingsombudet, og det førte til et krav om likeverdige soningsforhold for kvinner og menn.

På avdeling Osterøy er det boenheter med plass til fra fire til seks innsatte og det ble bestemt at de skulle ta i bruk en enhet med fire plasser til kvinner. Avdeling Osterøy ligger på ei øy, Ulvsnesøy, som er på 92 mål. Det er plass til 31 innsatte. Det er vanskelig, kanskje umulig, å ivareta jentenes sikkerhet og trygghet i forhold til overgrep eller sexpress. Dette både fordi omgivelsene er uoversiktlige og bemanningen er lav; elleve fengselsbetjenter i turnus som er fordelt slik: to om formiddagen, tre om ettermiddagen, to i helgene,

og om nettene er det én våken og én sovende. Samtidig har avdelingen mange framstillinger, både med enkeltinnsatte og grupper, noe som medfører at de ofte bare er én på vakt i helgene og til dels også om ettermiddagene. Skjer det noe som gjør at de må ha forsterkninger, må disse hentes med båt.

Ifølge ansatte ved denne avdelingen, vil det bli vanskelig å jobbe med kvinnenens spesielle problemstillinger når de er omgitt av så mange mannlige innsatte. De begrensningene som er lagt på kontakt mellom mennene og kvinnene er at de ikke får lov til å gå på besøk til hverandres hus. Det betyr at dersom mennene ikke trives med dem de bor sammen med, så har de fem andre hus de kan besøke, mens kvinnene ikke har noen. Uteområder og fellesrom kan alle benytte seg av.

Konklusjonen ut fra dette må være at ovennevnte forhold ikke tilfredsstillende kravet om likeverdighet i soningsforholdene. SV mener justisministeren må ta initiativ for å få på plass en egen åpen avdeling for kvinner. Der burde en også kunne gi tilbud om mor og barnesoning. Av de land det er naturlig for oss å sammenlikne oss med, er vi, ifølge Juridisk Rådgivning for Kvinner, det eneste landet som ikke har et slikt tilbud. I mellomtiden bør justisministeren straks ta initiativ for å sikre en ordning som medfører at kvinnene på Osterøy snarest blir tilbakeført til Bergen fengsel. Situasjonen ved avdeling Osterøy er etter SVs mening uforsvarlig.

Svar:

Ved Bergen fengsel har ledelsen til en hver tid vært opptatt av å kunne tilby kvinner like gode og varierte soningsforhold som menn, herunder tilbud om åpen soning og mulighet for frigang. De har etter nedleggelsen av kvinneboenheten ved Bergen fengsel, avdeling D, arbeidet for å finne alternativer som kunne gi kvinner like muligheter for gjennomføring av straff som menn.

Bakgrunnen for utviklingen av tilbudet for kvinner i avdeling D er at antallet kvinner som kvalifiserer for straffegjennomføring i åpent fengsel ved Bergen fengsel i den senere tid har variert mellom to til fire personer. Boenhetene ved Bergen fengsel, avdeling D, har plass til åtte innsatte. Ut i fra en total vurdering har man ikke funnet det forsvarlig at kvinner og menn oppholder seg i samme boenhet, og det kan ikke forsvares i en situasjon med økende soningskø og ha så lav kapasitetsutnyttelse i en av boenhetene.

Fra og med november i år ble det åpnet for at kvinner som er kvalifisert for åpen soning, kan gjennomføre straffen ved Bergen fengsel, avdeling Osterøy. Fengselet kan ta imot fire kvinner, som bor i en skjermet boenhet i administrasjonsbygget. Enheten er plassert rett over vaktrommet, og er således rimelig godt bevoktet. Boenhetene er låst om natten.

Bemanningen kan ikke vurderes som lav, sett i forhold til at dette er et åpent fengsel. I tillegg til en turnus på elleve betjenter i ordinær tjeneste, har avdelingen fire båtførere, som også er fengselsbetjenter. Disse utgjør en del av bemanningen. I helgene har avdelingene således en bemanning på to betjenter samt én båtfører på dagen. Om natten finnes det én våken og to hvilende nattvakter.

Både sysselsettingstilbudet og tilbud om fritidsaktiviteter må anses som bedre ved avdeling Osterøy enn ved Bergen fengsel, avdeling D. De kvinnene som ikke er kvalifisert for frigang vil få tilbud om ulikt arbeid, skolegang og organiserte fritidsaktiviteter. Kvinnene har kontaktbetjent på lik linje med mennene.

Det gjøres oppmerksom at det skjer en grundig seleksjon for inntak til avdelingen, slik at menn som kan anses som en potensiell fare for kvinner ikke vil få plass ved avdeling Osterøy.

Saken er vurdert av Likestillingsombudet. I brev av 27. september 2002 skriver Likestillingsombudet: "Ombudet er glad for at den konkrete saken om soningsforhold for kvinnelige innsatte i Bergen fengsel ser ut til å løses ved at kvinnene overføres til avdeling Osterøy." Likestillingsombudet tilføyer i samme brev at de har vært i kontakt med Jussformidlingen som opplyser at deres kontaktperson blant de kvinnelige innsatte har stilt seg positive til denne løsningen.

Av de forhold som her er nevnt ser jeg på det nåværende tidspunkt dette tilbudet som forsvarlig for kvinner, og i tråd med prinsipp om likeverdige vilkår for straffegjennomføring for kvinner og menn. Departementet vil imidlertid følge nøye med på hvorledes tilbudet utvikler seg i tiden fremover.

SPØRSMÅL NR. 191

Innlevert 13. desember 2002 av stortingsrepresentant Akhtar Chaudhry

Besvart 27. desember 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Gjør brudd på menneskerettighetene i indiskkontrollerte Kashmir utenriksministeren bekymret, og hva har utenriksministeren tenkt å bidra med for å få slutt på disse bruddene samt å få Kashmir-konflikten opp på dagsordenen for å få slutt på denne langvarige konflikten; har utenriksministeren tenkt, eller kan utenriksministeren tenke seg å tilby meglerrollen til India og Pakistan for å få slutt på konflikten?»

BEGRUNNELSE:

Verden har i 55 år levd med en farlig konflikt mellom India og Pakistan. Konflikten dreier seg om hvorvidt det kashmirske folk skal kunne slutte seg til India eller Pakistan. Tre kriger er utkjempet i eller om dette området. Inntil få uker tilbake stod erkerivalene ansikt til ansikt langs grensene, og om lag 1,5 millioner mann under våpen var plassert på begge sider. Begge land har i dag kjernefysiske våpen noe som gjør situasjonen livsfarlig for millioner av mennesker i området og for resten av verden.

Denne konflikt har versert i FN-systemet i 55 år, og det kashmirske folk mener at FN-resolusjoner klart og tydelig fastslår at det skal avholdes en folkeavstemning i Kashmir om hvilket land de skal slutte seg til.

Uavhengige menneskerettighetsorganisasjoner slik som Amnesty International og Human Rights Watch, har ytret dyp bekymring over grove brudd på menneskerettighetene i indiskkontrollerte Kashmir. Ifølge disse organisasjoners beretninger bruker militære og paramilitære styrker voldtekt av kvinner som et systematisk våpen i delstaten, mennesker blir vilkårlig fengslet, regjeringsstyrkene henretter personer mistenkt for "statsfiendtlig" virksomhet osv. Verdenssamfunnet er nødt for å ta disse beskyldningene på alvor, teste sannhetsgraden i dem, og bidra til at eventuelle brudd på menneskerettighetene opphører umiddelbart. Norge har vist et høyt engasjement for menneskerettighetene, noe SV er stolt av. Det samme gjelder meglingsroller i konfliktområder verden over. Det er derfor nærliggende for SV å tenke at Norge engasjerer seg i Kashmir-konflikten både på menneskerettighetssiden og på meglersiden. Dette kan bidra til at varig fred kommer til dette området, og at ressurser som i dag brukes til våpenkappløp blir brukt på å utrydde fattigdom, arbeidsledighet, analfabetisme, sykdom osv.

Svar:

Jeg er dypt bekymret over et hvert brudd på menneskerettighetene, og jeg er enig i at partene i Kashmir-konflikten må finne frem til en politisk løsning for å få slutt på den langvarige konflikten. Jeg er også bekymret for voldshandlinger fra militante ekstremister som åpenbart ønsker å destabilisere situasjonen i Kashmir.

Kashmir-konflikten er det fremste uløste stridstema mellom India og Pakistan. Regjeringen har uttrykt sin bekymring for situasjonen overfor både India og Pakistan i flere sammenhenger. Det har i løpet

av året også vært et aktivt internasjonalt diplomati i sving for å dempe konfliktnivået mellom India og Pakistan og for at partene skal gjenoppta den politiske dialogen. Fra norsk side gir vi full støtte til de internasjonale bestrebelsene for å bidra til en løsning på konflikten mellom India og Pakistan.

Det er viktig at det internasjonale samfunnet opprettholder et sterkt press på partene for å få disse til å ta de nødvendige skritt for å redusere konfliktnivået og gjenopprette den politiske dialogen.

India og Pakistan har besluttet å trekke tilbake militære styrker fra grensen som et ledd i nedtrappingen av konflikten. Samtidig har de nye delstatsmyndighetene i Jammu og Kashmir uttalt at de vil arbeide for forsoning mellom de ulike folkegruppene. Fra norsk side støtter vi tiltak som kan bidra til fred og forsoning og vi håper at partene etter hvert kan komme sammen. Det er Norges holdning at partene selv må finne frem til en politisk løsning og det er ikke aktuelt for Norge å engasjere seg i konflikten som mekler.

Innlevert 13. desember 2002 av stortingsrepresentant Akhtar Chaudhry

Besvart 18. desember 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Finnes det avtaler som gjør at norske statsborgere kan ha ett eller flere lands statsborgerskap i tillegg til det norske, er det tidligere tatt initiativ for at tidligere pakistanske statsborgere kunne beholde sitt opprinnelige statsborgerskap etter at de fikk innvilget det norske, og eventuelt hvilke vurderinger har blitt gjort?»

BEGRUNNELSE:

Norge har fått mange mennesker som etter hvert får en sterk tilknytning til riket, og som søker og får norsk statsborgerskap. Noen av disse kunne allikevel tenke seg å beholde sitt opprinnelige statsborgerskap i tillegg til norsk statsborgerskap. Det er imidlertid ikke sikkert at det er ukomplisert. Det kan derfor være interessant å vite hva slags regime Norge har på dette feltet.

Svar:

Det finnes ingen avtaler mellom Norge og andre land når det gjelder adgang til dobbelt statsborgerskap. De sentrale rettskilder når det gjelder statsborgerskap er lov om norsk riksborgarrett av 8. desember 1950 nr. 3, Europarådskonvensjonen av 1963 om reduksjon av tilfelle med dobbelt statsborgerskap, og Europarådskonvensjonen om statsborgerskap av 1997 som overlater til landene selv å bestemme hvorvidt de skal tillate dobbelt statsborgerskap. Hovedprinsippet i gjeldende norsk lov er at den enkelte kun skal ha ett statsborgerskap. Denne hovedregelen uttrykkes i lovens § 6 tredje ledd ved at den som søker norsk statsborgerskap må løses fra opprinnelig statsborgerskap. Slik løsning må finne sted senest ett år etter at norsk statsborgerskap er innvilget. Tilsvarende taper norske borgere sitt statsborgerskap når vedkommende får statsborgerrett i et annet land etter søknad, jf. lovens § 7 nr. 1.

Kravet i § 6 tredje ledd innebærer at en som søker norsk statsborgerskap må løses fra opprinnelig statsborgerskap før eller etter at norsk statsborgerskap blir innvilget. Enkelte land har regler om automatisk tap av statsborgerskap ved erverv etter søknad. I øvrige tilfelle må det søkes om løsning. Mange stater løser ikke sine borgere før nytt statsborgerskap er innvilget. Forutgående løsning innebærer en periode hvor søkeren faktisk er statsløs. Etterfølgende løsning kan medføre administrative problemer med å følge opp at utlendingen faktisk løser seg, i overensstemmelse med forutsetningen for statsborgervedtaket. Etter gjeldende norsk rett har man ingen sanksjoner om utlendingen unnlater å løse seg.

Begrunnelsen for prinsippet *om enkelt statsborgerskap* har tradisjonelt vært at man bør unngå stemmerett og valgbarhet i flere land. Synspunktet er dels knyttet til forestillingen om at den som er statsborger i to land står i et lojalitetsforhold til begge. Dette kunne skape konflikt mellom landene fordi begge ville regne vedkommende som sin statsborger. Konflikten kunne derfor bli en belastning også for vedkommende borger. Det forhold at han kunne være vernepliktig i flere land ble også gjerne påpekt. Et annet hovedproblem mente man lå i det forhold at en som befinner seg i utlandet vil ha rett til diplomatisk og konsulær bistand fra det land han er statsborger i.

Dette kunne skape problemer hvis vedkommende var statsborger også i oppholdslandet - den diplomatiske/ konsulære bistand kunne komme i strid med oppholdslandets interesser. Nok et problem med dobbelt statsborgerskap er reglene om internasjonal privatrett for stater som bygger sin internasjonale privatrett på statsborgersprinsippet. Det betyr at de lar loven i vedkommendes statsborgerland være avgjørende for spørsmålet om hvilket lands lov som skal være bestemmende for bl.a. spørsmålet om arv og rettsforholdet mellom ektefeller. Også retten til pass fra mer enn ett land blir brukt som argument mot dobbelt statsborgerskap.

Argumenter for dobbelt statsborgerskap synes å være at argumentene mot enkelt statsborgerskap ikke er like sterke som det tradisjonelt har vært hevdet. Det hevdes at mange personer har så sterk tilknytning til flere land at de bør ha statsborgerlige rettigheter i disse landene. Dessuten er det administrativt vanskelig å praktisere løsningskravet som er en forutsetning for enkelt statsborgerskap. I praksis beholder mange opprinnelig statsborgerskap i strid med intensjonene.

Det gjøres unntak fra lovens hovedregel om ett statsborgerskap. Ved fødselen kan et barn både få norsk statsborgerskap og statsborgerskap etter den av foreldrene som ikke er norsk så fremt lovgivningen i dennes hjemland tillater det. Utlendinger som er ankommet Norge før fylte 16 år og som før dette har bodd i Norge i til sammen minst 5 år, kan mellom fylte 21 og 23 år gi melding om at vedkommende vil bli norsk, uten å måtte løse seg fra opprinnelig statsborgerskap. Heller ikke for barn til foreldre som erverver statsborgerskap på denne måten ved melding gjelder det et løsningskrav. I enkelte tilfelle er det umulig eller svært vanskelig

for en utlending å bli løst fra tidligere statsborgerskap. I slike tilfelle dispenserer det fra løsningskravet.

Statsborgerlovutvalget kom med sin utredning om ny lov om statsborgerskap i desember 2000. I sin innstilling foreslår utvalget at man forlater prinsippet om enkelt statsborgerskap. Departementet tar sikte på å fremlegge en odelstingsproposisjon om ny lov om statsborgerskap for Stortinget innen utgangen av 2003. I den forbindelse vil det også bli tatt stilling til om prinsippet om enkelt statsborgerskap bør videreføres i ny lov om statsborgerskap. Etter min vurdering er det mange og sterke hensyn som taler for at prinsippet om ett statsborgerskap videreføres i norsk rett, også i ny lov.

SPØRSMÅL NR. 193

Innlevert 16. desember 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 19. desember 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Norsk Forbund for Utviklingshemmede melder om at tvangsflytting av utviklingshemmede er et utbredt problem. Kommunene flytter mennesker mot deres vilje, ensidig av økonomiske hensyn.

Er dette en praksis sosialministeren kan stille seg bak, eller vil hun foreta seg noe for å styrke utviklingshemmedes rett til innflytelse på valg av bosted, anke-/klagemuligheter i flyttesaker og sørge for at kommunene ikke tvangsflytter funksjonshemmede utelukkende av hensyn til kommuneøkonomien?»

Svar:

Departementet og jeg har gjennom brev fra Norsk Forbund for Utviklingshemmede og andre blitt gjort oppmerksom på tilfeller der utviklingshemmede i større eller mindre grad er blitt presset av kommunen til å flytte som vilkår for å motta sosiale tjenester. Departementet har ved flere anledninger advart mot denne praksisen og presisert at kommunen som den alminnelige hovedregel har plikt til å yte nødvendige tjenester der vedkommende bor eller ønsker å flytte. Dette prinsippet følger både av lov om sosiale tjenester og siktemålet med ansvarsreformen. Bare unntaksvis vil en kommune ha saklige grunner for å stille vilkår om at tjenestene skal ytes i tilknytning til et annet botilbud. Et slikt vilkår vil kunne stilles dersom det foreligger spesielt store vansker med å gjennomføre tjenestetilbudet, f.eks. urimelig store ekstrakostnader eller spesielt store praktiske problemer. Uansett vil det være et krav at det er forholdsmessighet mellom hvor byrdefylt det er for parten å måtte flytte, sammenholdt med kommunens begrunnelse for å yte tjenesten i en annen bolig. Fylkesmannen er klageinstans for vedtak om sosiale tjenester.

I et nylig utsendt rundskriv U-10/2002 Boligsosial arbeid - bistand til å mestre et boforhold, er det presisert følgende: "Et eventuelt leieforhold og tjenestene som den enkelte kan ha krav på etter sosialtjeneste- og/eller kommunehelsetjenesteloven, er å anse som to ulike rettsforhold. Det innebærer at den enkeltes rett til tjenester må vurderes ut fra den enkeltes behov og ikke ut fra hvor personen bor."

Regjeringen skal våren 2003 legge frem en stortingsmelding om mål, strategier og tiltak i politikken for funksjonshemmede. I meldingen skal det bl.a. foretas en oppsummering av resultater og erfaringer med ansvarsreformen for mennesker med psykisk utviklingshemming, der boliger og tjenestetilbudet til denne gruppen vil bli omtalt særskilt.

SPØRSMÅL NR. 194

Innlevert 16. desember 2002 av stortingsrepresentant Martin Engeset

Besvart 20. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Med henvisning til oppslag i Sarpsborg Arbeiderblad 11. desember og VG 15. desember angående prognoser for trafikkutviklingen på E6, vil statsråden sørge for at trafikkprognosene er dekkende for den virkelige utviklingen av trafikken?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har tidligere, den 21. april 1999, i egenskap av fylkesleder i Østfold Høyre tatt opp med samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll problemene med de ukorrekte prognosene for trafikkutviklingen i Østfold. Jeg registrerer gjennom nylige avisoppslag at det fortsatt synes å være grovt misforhold mellom den faktiske trafikkvekst og de offisielle prognoser.

Korrekte prognoser for trafikkutviklingen er viktig for å gi et best mulig grunnlag for prioritering av investeringer i vegprosjekter. Gjennom lengre tid har det vist seg at prognosene for trafikkveksten på E6 gjennom Østfold har vært altfor lave i forhold til den faktiske utviklingen. Det bør være i alles interesse at statsråden nå sørger for at det legges mest mulig korrekte prognoser til grunn.

Svar:

Formålet med trafikkprognoser er i første rekke å bidra til et best mulig beslutningsgrunnlag på grunnlag av den informasjonen som til enhver tid er tilgjengelig. Prognosene er et viktig hjelpemiddel i arbeidet med å innrette samferdselssatsingen på en best mulig måte. Det er derfor en selvfølge at jeg legger stor vekt på at trafikkprognosene skal være dekkende for den virkelige trafikkutviklingen - så langt dette er realistisk innenfor de rammene som gjelder. Det er viktig å være klar over at prognosene kun gir uttrykk for en langsiktig utvikling. At det oppstår kortsiktige variasjoner er derfor helt naturlig. Jeg vil også peke på at utvikling av prognoser for grenseområdene har en spesiell usikkerhet pga. den grenseoverskridende trafikken.

Jeg er kjent med at det har vært manglende samstemmighet mellom trafikkutviklingen på E6 og E18 i Østfold og trafikkprognosene som ble lagt til grunn. Jeg må i den sammenheng få vise til den sterke satsingen på vegutbygging i Østfold. Det har vært viktig for meg å få oppslutning om en forsert utbygging av E6 i fylket - og samtidig unngå at dette går på bekostning av E18-utbyggingen gjennom fylket. Jeg er derfor tilfreds med at Stortinget har sluttet opp om de planene som Regjeringen foreslo i denne forbindelse.

Jeg legger imidlertid stor vekt på at trafikkprognosene skal være så korrekte som mulig. Dette er en forutsetning for at Regjeringen i enhver sak skal kunne forelegge Stortinget vurderinger som er tilstrekkelig godt avklart.

Når det gjelder arbeidet med Nasjonal transportplan 2006-2015, har Transportøkonomisk institutt (TØI) på oppdrag fra Samferdselsdepartementet utarbeidet trafikkprognoser til bruk i dette arbeidet. Prognosene gjelder frem til 2020, og er splittet opp på det enkelte fylke.

På grunn av økt usikkerhet når trafikkprognosene splittes opp på mindre geografiske områder, og spesielt når de brukes på en enkelt vegstrekning, kan det i enkelte tilfelle oppstå høyere trafikkvekst over tid enn det prognosene angir. Det er derfor viktig at en i slike tilfelle vurderer om en bør fravike prognosene.

Jeg er kjent med at Statens vegvesen og Vegdirektoratet anser at TØIs prognoser i anledning Nasjonal transportplan for perioden 2006-2015 er for lavt anslått for E6 og E18 gjennom Østfold. Direktoratet har ut fra dette valgt å gjøre en mindre justering av prognosene som skal legges til grunn for prosjekter på E6 og E18 i Østfold.

SPØRSMÅL NR. 195

Innlevert 16. desember 2002 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 23. desember 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Norsk rekeindustri lider under at en kun har en tollfrikvote på 5 500 tonn, deretter 7,5 pst. toll til EU, mens resterende konkurrerende leverandørland har full eller tilnærmet full tollfrihet. Samtidig som EU ikke har egen rekeindustri, er det hovedmarkedet for norsk eksport.

Vil statsråden føre separate forhandling om reketollen eller på annen måte kreve fri markedsadgang for reker i de norske forhandlingene i forbindelse med reforhandlingene om EØS-utvidelsen?»

Svar:

Norge har i dag en tollfri kvote på 5 500 tonn på eksport av frosne pillede reker til EU. Utenom denne kvoten ilegges toll på 7,5 pst. Denne tollen er en preferansetoll, men er allikevel problematisk for norsk næring som følge av at våre viktigste konkurrenter har bedre bilaterale avtaler enn Norge på akkurat dette punktet. Siden det viktigste markedet for norske reker, det svenske, forlot EFTA og ble medlemmer av EU har denne tollen utgjort et problem for norsk rekenæring.

Den vanskelige tollsituasjonen for rekenæringen er en sak norske myndigheter har arbeidet aktivt med i mange år. Det har vært gjort en rekke fremstøt overfor både Europakommisjonen og EUs medlemsland for å komme frem til en løsning. Til tross for våre anstrengelser må vi bare erkjenne at vi ikke har oppnådd de resultater vi har et berettiget håp om å oppnå, men videre arbeid med rekespørsmålet prioriteres svært høyt.

Vi står overfor kompliserte forhandlinger om utvidelsen av EØS-området. Den aller viktigste oppgaven i denne sammenheng blir imidlertid å sikre fortsatt god markedsadgang for norsk fisk og fiskeprodukter som i dag eksporteres tollfritt til EUs søkerland. Jeg kan forsikre om at vi vil fortsette å benytte de muligheter som finnes i den hensikt å forbedre rekenæringens rammevilkår ved handel med EU.

SPØRSMÅL NR. 196

Innlevert 16. desember 2002 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl

Besvart 19. desember 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Bruk av skjønn bidrar til urettferdig behandling.

Hvorfor blir folk med diabetes behandlet forskjellig rundt om i landet når de søker om utvidet bidrag til tilleggsutstyr for insulinpumper, og hvorfor er dette fortsatt en bidragsordning og ikke en blåreseptordning?»

BEGRUNNELSE:

4. juni 2002 sendte jeg et skriftlig spørsmål nr. 437 (2001-2002) til sosialministeren som ble besvart av helseministeren hvor jeg tok opp behovet for dekning av tilleggsutstyr til insulinpumper. Spørsmålet ble bevart 11. juni 2002 av helseministeren som svarte at unntaksbestemmelsen for taket på 7 000 kr bare skal gis når det foreligger helt spesielle medisinske forhold, og at skjønnsmessig vurdering legges til grunn i det enkelte tilfelle. Det ble også i svaret vist til at departementet er i gang med en vurdering av å samle alt innen diabetesbehandling i blåreseptordningen, noe departementet mener vil representere en vesentlig forbedring for pasientene.

Jeg har i ettertid fått mange henvendelser om spørsmålet og svaret jeg fikk. Henvendelsene er fra diabetikere eller foreldre med barn som har diabetes. Alle har en historie å fortelle; om vanskelig blodsukkerregulering, om redsel for senskader, om senskader de har fått, om behovet i alle aldre - ikke bare barn - for insulinpumpe.

Når man får avslag fra trygdekontoret om utvidet bidrag, til tross for eksem som vanskeliggjør blod-sukkermåling og injeksjoner, er det grunn til å tvile på om bruk av skjønn er riktig saksbehandling. En av de som har ringt meg, hadde også vært i kontakt med Rikstrygdeverket, og har der fått til svar at det er uklare regler som bør rettes opp.

Senskader er foruten å være en belastning for pasienten også en kostnad for samfunnet. Jeg vet ikke om det fins beregninger på hvor mange som kan forhindre senskader ved bruk av insulinpumpe, og innsparingen ved det, men har fått opplyst at det er 5-600 som bruker insulinpumpe.

Jeg håper dette kan løses. Det har stor betydning for livskvaliteten til mange diabetikere å kunne brukepumpe. Det er derfor trist at økonomi er et hinder eller en ekstra belastning.

Svar:

Utgifter til insulinpumpe og tilhørende forbruksmateriell kan dekkes over folketrygdens bidragsordning, lovens § 5-22. Fordi prisene på pumper og materiell ikke har vært fastsatt på grunnlag av prisforhandlinger mellom Rikstrygdeverket og leverandørene, har det vært nødvendig å fastsette øvre grenser for trygdens dekning. Øvre grense for bidrag til forbruksmateriell, som er på 7 000 kr pr. år, kan fravikes når det foreligger spesielle medisinske forhold. Lege må godtgjøre eventuelt behov for forbruksmateriell ut over 7 000 kr pr. år.

Bidragsordningen omfatter en lang rekke formål, og innvilgelse av bidrag baseres på søknad fra den enkelte bruker. Det vil alltid ligge et element av vurdering i forbindelse med en søknadsbehandling. Det gjelder også når diabetikere pga. spesielle behov søker om bidrag til forbruksmateriell ut over den fastsatte grensen. Men jeg er ikke kjent med at det er større variasjon i vurderingene mellom ulike trygdekontor på dette feltet enn på andre områder. Trygdens regelverk og retningslinjer har som siktemål å oppnå størst mulig likebehandling av brukere over hele landet, og trygdekontorenes søknadsbehandling må uansett i stor grad bygge på legens faglige vurdering i det enkelte tilfelle.

Som jeg uttalte i mitt svar av 11. juni 2002 til representantens skriftlig spørsmål nr. 437 (2001-2002), har departementet tatt opp spørsmålet om eventuell endring av hjemmelsgrunnlaget for dekning av utgifter til insulinpumper med tilhørende forbruksmateriell. Aktuelle alternativer til dagens plassering er å gjøre formålet refusjonsberettiget gjennom blåreseptordningen, eller å overføre ansvaret til helseforetakene slik det er gjort for en rekke andre behandlingshjelpemidler med tilhørende materiell fra 1. januar 2003. En forutsetning for dekning gjennom blåreseptordningen, og også for å kunne vurdere å oppheve prisgrensen i bidragsordningen, er at prisene er fastsatt gjennom prisforhandlinger. Rikstrygdeverket er nå i slutfasen av forhandlinger med leverandørene, og det er mulig disse vil resultere i en viss reduksjon i prisnivået på forbruksmateriellet. Jeg tar sikte på å legge fram forslag til endelig ansvarsplassering senest i forslaget til statsbudsjett for 2004.

Øvre grense for bidrag pr. år ble fastsatt til 7 000 kr i 1999. Det har vært en relativt sterk prisutvikling på forbruksmateriellet siden dette, og en stadig større andel av brukerne har fått innvilget høyere bidrag. Fra 1. januar 2003 vil grensen bli hevet til 9 000 kr. Sammen med den forventede prisreduksjonen antas dette å gi en vesentlig reduksjon i antall søknader om utvidet dekning.

SPØRSMÅL NR. 197

Innlevert 16. desember 2002 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 20. desember 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren heve beløpsgrensen slik at arbeidsgivere bør kunne gi personalgaver med sammenlignbar realverdi over tid?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til mitt spørsmål nr. 39 av 21. november 2001, besvart 26. november 2001, angående beløpsgrensen for skattefrie personalgaver. I svaret sa statsråden blant annet: "Siden beløpsgrensen ikke har vært justert siden 1996, kan imidlertid gode grunner tale for at den nå bør heves. Finansdepartementet arbeider for tiden med et forslag til revisjon av reglene om skattefritak for visse naturalytelser mv. I denne sammenheng vil også beløpsgrensen for gaver i ansettelsesforhold vurderes. Departementet tar sikte på å sende et endringsforslag på høring i løpet av 2002." Jeg kan ikke se at noe har skjedd i saken. Beløpsgrensen for skattefrie personalgaver har stått stille siden

1996. Da ble den justert fra 400 til 500 kr. For mange bedrifter som konkurrerer på bedriftsgavemarkedet vil en heving av beløpet bety mye.

Svar:

Som redegjort for i mitt svar av 26. november 2001 er i utgangspunktet alle gaver og naturalytelser ervervet i arbeidsforhold skattepliktig inntekt for mottakeren, på lik linje med kontantlønn. Det er imidlertid gjort unntak for ulike typer gaver i ansettelsesforhold. Unntakene reguleres i Finansdepartementets forskrift til skatteloven 19. november 1999 nr. 1158 § 5-15-1. I bestemmelsens femte ledd settes beløpsgrensen for den gaveordningen, som spørsmålet gjelder, til 500 kr pr. år. Skattefriheten forutsetter at arbeidsgiver frafaller fradragsretten for gaveutgiften. Beløpsgrensen ble hevet fra 400 til 500 kr i 1996. Skattefritaket forutsetter ikke at gaven gis ved en særskilt begivenhet. Ordningen skiller seg fra de øvrige skattefritakene for mer spesifikke jubileumsgaver og lignende, hvor beløpsgrensene er betraktelig høyere og arbeidsgiverens fradragsrett er i behold.

Jeg vil også gjenta at unntaksbestemmelsen for gaver i ansettelsesforhold ikke er begrunnet ut fra hensynet til bedrifter som konkurrerer på bedriftsgavemarkedet. Begrunnelsen for det skattefrie bunnbeløpet for gaver i ansettelsesforhold er hovedsakelig av praktisk og likningsteknisk karakter, slik at arbeidsgiver og skattemyndighetene ikke trenger å forholde seg til bagatellmessige beløp. Uten den skattefrie beløpsgrensen ville også små julegaver og oppmerksomheter (med unntak av jubileumsgaver) fra arbeidsgiver bli skattepliktige.

Som du siterer i ditt spørsmål, viste jeg i mitt svar til at Finansdepartementet arbeider med et forslag til revisjon av reglene om skattefritak for visse naturalytelser, og at beløpsgrensen for gaver i ansettelsesforhold ville vurderes i denne sammenheng. Arbeidet med revisjonen av regelverket for naturalytelser er ikke ferdigstilt. Utsettelsen må bl.a. ses i sammenheng med Skatteutvalget som Regjeringen oppnevnte i januar 2002. Skatteutvalget har fått frist til å levere sin utredning 31. januar 2003.

SPØRSMÅL NR. 198

Innlevert 17. desember 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 2. januar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Kan justisministeren ta initiativ til at norsk politi og påtalemyndighet blir i stand til å etterforske og irrettføre svindel nordmenn er utsatt for i Norge og i utlandet vedrørende kjøp og gjensalg av time-share leiligheter og lignende?»

BEGRUNNELSE:

Time-share bedrageriene har påført flere tusen forbrukere over hele Europa store økonomiske tap. Et av de største bedrageritilfellene har avdekket bedrageri mot 17 000 personer, med et omfang på henimot svimlende 350 mill. kr. I Norge er svært mange rammet.

De klassiske time-share bedrageriene har dog avtatt bl.a. pga. økt oppmerksomhet og ditto økt skepsis mot time-share leiligheter. I dag er problemene særlig knyttet til såkalte resalgsselskaper som henvender seg til fortvilte eiere med tilbud om kjøp av deres andel. De må dog mot oppløftende løfter betale gebyr i flere tusenkronersklassen.

Jeg er kjent med at Økokrim har fått flere henvendelser vedrørende dette både fra advokater og enkeltpersoner. Det er tilnærmet umulig for lokale politimyndigheter å gripe fatt i denne kriminaliteten som er internasjonal, og som har forgreninger til annen type kriminalitet som narkotika, sexhandel og hvitvasking. Det er derfor med undring man kan registrere at Økokrim sier nei til å gå inn i denne type kriminalitet. Arbeidet er godt i gang i andre land, bl.a. i Sverige, England og Spania. Norge bør derfor så raskt det er mulig å få etablert etterforskning som kan delta i det internasjonale samarbeid som er nødvendig for å komme dette problemet til liv, og som kan hjelpe de tusener av skadelidte.

Svar:

Innledningsvis vil jeg presisere at jeg som justisminister ikke kan instruere påtalemyndigheten. Påtalemyndigheten - under Riksadvokatens ledelse - tar selv initiativ til, og styrer etterforskningen av konkrete saker.

Økokrims oppgave er å behandle økonomisk kriminalitet av særlig alvorlig eller komplisert art og prinsipielle saker, jf. påtaleinstruksen § 35-4. Dette kan ikke forstås slik at *alle* alvorlige økonomiske eller prinsipielle straffesaker skal etterforskes av Økokrim. Utgangspunktet er at det er *politiet* som etterforsker straffesakene, også saker som gjelder alvorlig økonomisk kriminalitet med internasjonale forgreninger. Berørt politidistrikt kan imidlertid anmode Økokrim om å overta en sak, og Økokrim kan også iverksette etterforskning av eget tiltak.

Jeg forventer at politiet prioriterer etterforskning av kriminalitet som har gitt stort utbytte. Kriminalitet skal ikke lønne seg, og det er gitt signaler til politiet om at inndragning skal skje i flere saker og i større omfang enn tidligere. Denne prioriteringen fra både Stortingets og Regjeringens side, reflekteres bl.a. også i mitt initiativ til etableringen av et eget prosjekt under ledelse av Justisdepartementet. Prosjektet har som mål å avdekke og prioritere bekjempelsen av kriminalitet knyttet til bl.a. hvitvaskings- og korrupsjonsprosjekt.

Jeg er kjent med at sjefen for Økokrim vil ta opp spørsmål rundt time-share bedragerier med Riksadvokaten, herunder behovet for en sentralisert etterforskning.

Kopi av mitt svarbrev sammen med kopi av spørsmålsskriftet blir oversendt Riksadvokaten og sjefen for Økokrim til orientering.

SPØRSMÅL NR. 199

Innlevert 17. desember 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 20. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Jeg har fått en henvendelse fra tre unge gutter på 16 år som har startet et minivareleveranseselskap. Enkelte APE varemopeder veier 270 kg. Dersom varemopedene ikke hadde hatt førerhus og overbygg for å beskytte varene ville de ha veid ca. 150 kg. Da kunne fortsatt disse unge guttene kjørt med sitt mopedyrkjøerbevis. Jeg gjør oppmerksom på at de har hatt lov til å kjøre etter nåværende forskrifter. Samtidig vet

vi at 16-åringer kan kjøre traktor på motorisert vei.
Hva er statsrådets vurdering av dette?»

Svar:

Bakgrunnen for innføring av egen førerkortklasse samt alders- og helsekrav for førere av tre- og firehjuls moped var at mange av disse saktegående kjøretøyene ble oppfattet som personbiler i trafikken pga. mopedenes førerhus og overbygg. Tre- og firehjuls mopedenes fart ble derfor ofte feilvurdert, og farlige situasjoner oppstod.

Reglene for lette tre- og firehjuls mopeder ble endret 29. oktober i år ved at aldersgrensen for tre- og firehjuls mopeder med egenvekt ikke over 150 kg ble senket fra 18 til 16 år. I høringen ble det spesielt bedt om tilbakemelding på vektbegrensningen. Én av 25 høringsinstanser mente at grensen burde bli satt til 200 kg nettopp fordi en del "varemopeder" hadde høyere egenvekt enn 150 kg. Flere av høringsinstansene uttrykte at 150 kg var rett grense, mens to instanser mente at vektgrensen burde vurderes satt lavere. Ingen av høringsinstansene ønsket en høyere vektgrense enn 200 kg. Den eksisterende kjøretøyparken tilsier at grensen for egenvekten kunne vært satt noe lavere enn 150 kg for å omfatte de fleste mindre kjøretøyene, men grensen ble satt til 150 kg for å være på den sikre siden.

På denne bakgrunn er det ikke aktuelt å heve vektgrensen igjen.

Jeg vil også gjøre oppmerksom på at dagens mopedførerbevis bare gir rett til å kjøre tohjuls moped, og ikke trehjuls "varemoped".

Når det gjelder førerretten for traktor, blir denne for tiden vurdert i forbindelse med den pågående revisjon av regelverket for førerkort. Etter dagens regelverk må man avlegge både en teoretisk og praktisk prøve for å få førerkort for traktor, mens det for tre- og firehjuls moped bare kreves teoretisk førerprøve etter fullført kurs på 20 timer ved en kjøreskole.

SPØRSMÅL NR. 486

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 27. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Tilleggssvar 16. desember 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Kan jeg be Regjeringen om å redegjøre i sin helhet for alle forhold rundt saken om de to flykaprerne som har fått opphold på humanitært grunnlag i Norge, og på hvilken måte denne saken skiller seg fra andre saker der det gis avslag på slik søknad selv om personene det gjelder ikke kan returneres?»

Svar:

Jeg kan på nåværende tidspunkt ikke gi en full redegjørelse for alle forhold rundt sakene til de to flykaprerne. Departementet jobber med å innhente alle relevante opplysninger for å klarlegge de faktiske forholdene rundt sakene, og Stortinget vil bli gitt en full redegjørelse til høsten.

Vedtakene kan imidlertid kort oppsummeres med at Utlendingsdirektoratet har innvilget oppholdstillatelse til de to iranske kaprerne med den begrunnelse at de ved retur til hjemlandet risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel og at det derfor foreligger et beskyttelsesbehov.

Det er beskyttelsesbehovet som skiller disse sakene fra andre saker der retur ikke kan gjennomføres. Personer som etter en konkret vurdering ikke har behov for beskyttelse får ikke asyl eller vern i Norge. Disse forutsettes å forlate Norge når endelig vedtak foreligger. De som ikke reiser frivillig kan bli uttransportert av politiet. Når noen personer likevel ikke blir returnert til hjemlandet, skyldes dette praktiske problemer, typisk at hjemlandet ikke vil ta imot egne borgere og/eller at Norge ikke har returavtale med søkernes hjemland. Vi mener imidlertid at denne gruppen uten problemer og uten noen form for risiko kan returnere til hjemlandet av eget tiltak. Erfaring tilsier også at flere av de såkalt "ureturnerbare" reiser til hjemlandet på besøksreiser.

Det er ingen praktiske hindringer for retur til Iran. Det forhold at direktoratet mener at de to flykaprerne risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel i Iran, gjør imidlertid at Norge er internasjonalt forpliktet til ikke å returnere dem. Dette prinsippet må sies å være i overensstemmelse med norsk rettsfølelse, og er altså bakgrunnen for at direktoratet har valgt å innvilge søkerne oppholdstillatelse i Norge.

Jeg ønsker å understreke at jeg ennå ikke har mottatt all informasjon om de aktuelle sakene. Departementet kan imidlertid så langt ikke se at det foreligger noe lovbrudd, regelverksbrudd eller annet som kan tilsi at vedtakene ikke er korrekte ut fra det regelverk som Utlendingsdirektoratet forvalter. Jeg mener likevel at man i denne saken ville hatt et annet handlingsrom hvis Utenriksdepartementet hadde vært koblet inn bl.a. for å etterprøve utsendelsesavtalen fra 1994.

Avslutningsvis vil jeg vise til at jeg for tiden arbeider med å sikte på å styrke informasjonsflyten og samhandlingsrutinene mellom departementet og Utlendingsdirektoratet. Departementet arbeider også for tiden med å utforme nærmere retningslinjer vedrørende departementets instruksjonsmyndighet når hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn kan gjøre seg gjeldende.

Tilleggssvar:

1. INNLEDNING

Det vises til skriftlig spørsmål nr. 486 (2001- 2002) fra representanten Karin Andersen og skriftlig spørsmål nr. 510 (2001-2002) fra representanten Signe Øye vedrørende Utlendingsdirektoratets innvilgelse av oppholdstillatelse til to iranske brødre som i 1993 kapret et fly og beordret det til Norge. Det ble i spørsmålene bedt om en redegjørelse for alle forhold rundt sakene til de to brødrene. I mitt skriftlige svar av 26. juni 2002 opplyste jeg at Stortinget ville bli gitt en full redegjørelse for saken når departementet hadde fått innhentet nødvendig informasjon om saken.

2. INNHOLDET I REDEGJØRELSEN

Jeg ønsker innledningsvis å gjøre oppmerksom på at departementet ikke er ferdig med gjennomgangen av denne saken, og at det i samarbeid med Utlendingsdirektoratet og Utenriksdepartementet arbeides med å innhente ytterligere informasjon. Denne redegjørelsen tar derfor i hovedsak sikte på å redegjøre for de faktiske omstendigheter rundt sakene slik de fremstår i dag. Det vil også bli gitt en kort redegjørelse for internasjonale forpliktelser og avtaler som berører sakene. Det vil i redegjørelsen ikke bli foretatt noen vurdering eller overprøving av direktoratets vedtak.

Jeg ønsker videre å fremheve at vedtaket om å innvilge de to brødrene oppholdstillatelse i Norge ble fattet av Utlendingsdirektoratet. Sakene var ikke forelagt Kommunal- og regionaldepartementet før vedtak ble fattet. Departementet var således ukjent

med vedtakene da disse ble kjent gjennom mediene i juni/juli i år.

Jeg mener imidlertid at Utlendingsdirektoratet etter utlendingsloven § 38 annet ledd skulle ha forelagt sakene for departementet, da de berører hensynet til rikets sikkerhet/utenrikspolitiske hensyn. Dersom de to brødrene søker om fornyelse av sine tillatelser neste år, er Utlendingsdirektoratet derfor pålagt å forelegge sakene for departementet før det fattes vedtak. Departementet vil i den forbindelse foreta en selvstendig vurdering av sakene. Se for øvrig pkt. 7 i redegjørelsen.

For øvrig ønsker jeg å gjøre oppmerksom på at en rekke opplysninger om faktum i de to sakene ikke kan offentliggjøres gjennom denne redegjørelsen, da de er unntatt offentlighet i medhold av offentlighetsloven § 5a første ledd, jf. forvaltningsloven § 13 nr. 1. Opplysninger som allerede er kjent gjennom mediene vil imidlertid bli omtalt i den utstrekning de har betydning for denne redegjørelsen.

3. SAKSHISTORIKK

3.1. Tiden før flykapringen

Mansour Muhammadi Injeh, f. 11.09.1965 og Farhad Muhammadi Injeh, f. 21.03.1973 ble begge født i Iran. De er brødre. De forlot Iran i 1990 og bosatte seg i Baku i Aserbajdsjan. Her ble de innvilget oppholdstillatelse for fem år. Begge har anført at de reiste fra Iran pga. problemer de hadde med iranske myndigheter og politiske/religiøse grupper. Brødrene hevder at de i 1992 følte at situasjonen i Aserbajdsjan ble vanskelig, og de forsøkte derfor å ta seg til Tyskland gjennom Polen. De ble imidlertid avslørt med falske pass på grensen, og måtte derfor reise tilbake til Aserbajdsjan. Reisen tilbake tok de via Moskva, der de etter egne opplysninger forgjeves forsøkte å få hjelp fra FN. Tilbake i Aserbajdsjan har brødrene opplyst at de fikk problemer da iransk sikkerhetspoliti forsøkte å verve dem. De var redde for å bli returnert til Iran, og bestemte seg derfor for å reise fra Aserbajdsjan.

3.2. Flykappingen

De to brødrene pluss en tredje person besluttet etter dette å kapre et fly. Etter det opplyste var hensikten å rette søkelyset mot det iranske regimet. De kapret derfor et russisk-registrert passasjerfly med 52 passasjerer etter at flyet hadde lettet fra flyplassen i Baku den 15. september 1993. Flyet mellomlandet i Kiev for drivstoffpåfyll, og fløy deretter videre til Gardermoen flyplass i Norge. Alle tre kaprerne var utstyrt med håndgranater, og det ble truet med en bombe. Den påståtte bombe viste seg senere å være falsk. Ingen personer ble fysisk skadd under kappingen.

3.3. Asylsøknadene i Norge fra 1993

Dagen etter ankomst, den 16. september 1993, fremmet brødrene og den tredje personen søknad om asyl i Norge ved Romerike politidistrikt.

Som asylgrunn oppga de at de hadde kapret et fly for å rette søkelyset mot forholdene i Iran, og at de var forfulgt av myndighetene i Iran. Mansour viste til at han fryktet problemer med iranske myndigheter etter at han gjennom en filmjobb avslørte at Iran solgte/ smuglet våpen til Aserbajdsjan. Videre anførte han at han satt fengslet i 1988 etter å ha filmet offentlige henrettelser av motstandere av regimet.

Fahrad begrunnet sin asylsøknad med at han skal ha blitt fengslet ved flere anledninger av iranske myndigheter etter at han sympatiserte med og drev aktivitet for en organisasjon som var motstandere av det iranske regimet. Han opplyste å ha blitt torturert under noen av disse fengslingene. Han opplyste også å ha fått problemer pga. brorens aktiviteter.

Før Utlendingsdirektoratet hadde behandlet asylsøknadene trakk begge brødrene tilbake sine søknader den 30. september 1993. Som begrunnelse ble det opplyst at de hadde fått anbefalt dette fra sin advokat, samt at de ønsket å avvente en eventuell rettssak mot dem i forbindelse med flykappingen. De opplyste for øvrig at de ved en senere anledning ville søke asyl, men at de var usikre på tidspunktet.

Til tross for at søknaden om asyl ble trukket foretok politiet en rekke avhør av begge brødrene.

3.4. Utleveringssaken

Den 14. oktober 1993 overleverte den russiske ambassaden en begjæring fra den russiske riksadvokaten om utlevering av kaprerne. Vedlagt begjæringen fulgte en beslutning om fengsling.

Den 18. november 1993 sendte Justisdepartementet begjæringen om utlevering over til Riksadvokaten for nødvendige undersøkelser og foreleggelse for forhørsretten for avgjørelse.

Eidsvoll forhørsrett avsa den 15. juni 1994 en kjennelse som aksepterte at kaprerne ble utlevert til Russland. På bakgrunn av opplysninger som var kommet fra den norske ambassaden i Moskva fant forhørsretten at det ikke var sannsynlig at kaprerne ville bli utlevert til Iran. Forhørsretten bemerket for øvrig at Justisdepartementet, dersom de etter sin prøvelse fant at utlevering burde finne sted, kunne stille vilkår for utleveringen.

Kaprerne påkjærte kjennelsen til Eidsivating lagmannsrett som forkastet kjæremålet 30. juni 1994. Høyesteretts kjæremålsutvalg forkastet kjæremålet den 13. juli 1994.

Den 23. august 1994 besluttet Justisdepartementet i medhold av utleveringsloven § 1, jf. § 18, at de tre kaprerne skulle utleveres til Russland. Vedtaket om utvisning var betinget av følgende vilkår:

De utleverte måtte ikke straffes for noe annet forhold enn det de var utlevert for, med mindre Justisdepartementet samtykker i dette.

- De utleverte måtte ikke utleveres videre til en tredje stat for noen straffbar handling begått før utleveringen fra Norge.
- De utleverte måtte ikke uten Justisdepartementets samtykke settes under rettsforfølgning ved en provisorisk domstol.
- Dødsstraff måtte ikke fullbyrdes mot de utleverte.
- De utleverte måtte ikke utvises til Iran, heller ikke etter endt soning.

Justisdepartementets beslutning ble påklaget til Kongen i statsråd av kaprernes advokater. Klagen ble ikke tatt til følge i kgl.res. av 10. november 1994.

Den 7. desember 1994 innga kaprerne en klage til Den europeiske menneskerettighetskommissjonen. Denne avviste klagen.

I note av 4. januar 1995 fra herværende russiske ambassade ble det bekreftet at Russland var villig til å oppfylle de fem betingelser som var stilt for utlevering fra norsk side. I tillegg var man fra russisk side villig til å la norske myndighetsrepresentanter få mulighet til å kontrollere hvordan de arresterte ville bli holdt fengslet i varetektstiden, og ved en eventuell domfellelse, hvordan soning ville bli gjennomført. Den 25.

januar 1995 ble kaprerne utlevert til Russland.

3.5. Straffesaken og asylsøknadene i Russland

I november 1996 kom straffesaken opp i Russland, og kaprerne ble dømt til henholdsvis 5 og 5 ½ års fengsel. Kaprerne ble løslatt etter 2 års soning i 1997. Ifølge de opplysninger man så langt har mottatt fra kaprerne, skal de ha søkt asyl i Russland etter løslatelsen. Brødrene har for øvrig opplyst at søknadene ble avslått, og at de ble gitt én måned på å forlate Russland. Dette er opplysninger som man i dag prøver å verifisere.

Etter avslaget skal brødrene ha kontaktet UNHCR i Moskva. UNHCR i Moskva vurderte brødrene til å være flyktninger i henhold til UNHCRs mandat, og overførte derfor sakene til UNHCRs hovedkontor for gjenbosetting. Dette ble imidlertid ikke fulgt opp fra hovedkontorets side, da de ble kjent med at brødrene allerede hadde reist til Danmark. Opplysningene om UNHCRs Moskva-kontors vurdering av sakene, fremkommer i dokumenter innhentet fra Danmark, der Danmarks faste delegasjon i Genève opplyste dette i et brev til danske myndigheter.

3.6. Asylsøknadene og utfallet av disse i Danmark

Fahrad søkte den 6. februar 1999 om asyl i Danmark. Den 20. september 1999 ankom også Mansour Danmark, og fremmet søknad om asyl.

Som grunnlag for sine asylsøknader anførte de å ha problemer med iranske myndigheter pga. aktiviteter i Iran, og pga. flykappingen. De hevdet begge at de var dømt til døden i Iran.

Vedtak om avslag på asyl ble fattet 30. august 2000 av Utlændingsstyrelsen i Danmark. Av vedtaket fremgår det at danske myndigheter mente at man ikke kunne utelukke at søkerne pga. sin tilknytning til flykappingen kunne oppleve forfølgelse ved retur til Iran. Danske myndigheter fant imidlertid at det var grunnlag for å ekskludere brødrene fra flyktningstatus pga. den samme flykappingen. Det ble vist til Flyktningkonvensjonen art. 1 F bokstav b, og det ble opplyst at danske myndigheter ikke fant slike formildende omstendigheter som tilsa at flykappingen ikke skulle føre til eksklusjon. Til tross for eksklusjonen, fant danske myndigheter at brødrene ikke kunne returneres til hjemlandet, jf. prinsippet om "non-refoulement" (forbud mot å sende personer til et land der de kan frykte alvorlig forfølgelse (fare for liv og helse), eller til et land der de risikerer å bli sendt videre til et land der de kan frykte slik forfølgelse). Det ble vist til at brødrene risikerte dødsstraff ved retur. Danske myndigheter vurderte heller ikke retur til Aserbajdsjan eller Russland som aktuelt. Brødrene ble på denne bakgrunn ikke pålagt å forlate Danmark, men de ble heller ikke innvilget oppholdstillatelse. Deres status i Danmark var det man kaller "tålt opphold".

Utlændingsstyrelsens vedtak ble klaget inn for den danske Flyktningenævnet, som kom til samme resultat som Utlændingsstyrelsen den 4. januar 2001.

3.7. Asylsøknadene i Norge fra 2001

Etter det opplyste ankom Mansour Norge fra Danmark den 29. mars 2001. Den 2. april 2001 fremmet han søknad om asyl ved Oslo politidistrikt. Broren Fahrad ankom Norge fra Danmark den 7. mars 2002. Han fremmet søknad om asyl ved Oslo politidistrikt den 8. mars 2002.

Søkerne ble intervjuet av Utlendingsdirektoratet og de oppga i asylintervjuene samme asylgrunnlag som i Danmark. Direktoratet fattet den 6. juni 2002 vedtak i sakene.

I vedtaket avslår Utlendingsdirektoratet søknadene om asyl. I begrunnelsen vises det til at direktoratet etter sin kunnskap om forholdene i Iran ikke kan utelukke at søkerne står i fare for forfølgelse ved retur til Iran. Søkerne oppfyller likevel ikke kravene for å anses som flyktninger da de pga. flykappingen kan ekskluderes fra status, jf. utlendingsloven § 16 annet ledd, jf. Flyktningkonvensjonens art. 1 F bokstav b.

Begge brødrene ble imidlertid innvilget arbeids-/ oppholdstillatelse i medhold av lovens § 8 annet ledd, jf. forskriften § 21 første ledd, jf. fjerde ledd, på bakgrunn av at de etter direktoratets oppfatning risikerte alvorlig forfølgelse (dødsstraff) ved retur til Iran. Brødrene kunne derfor, etter direktoratets oppfatning, ikke returneres til Iran, jf. prinsippet om "non-refoulement". Tillatelsen ble gjort begrenset til ett år, og må derfor fornyes.

4. SPØRSMÅLET OM DANSK TILBAKETAKELSE AV BRØDRENE

I forbindelse med Mansour Injehs søknad om asyl i Norge kontaktet Utlendingsdirektoratet danske myndigheter med forespørsel om dansk tilbaketakelse etter den nordiske passkontrolloverenskomsten. Danske myndigheter avslø dette i et brev av 4. juli 2001. Det ble vist til at man ikke fant det bevist at Mansour hadde reist direkte fra Danmark til Norge.

Jeg ønsker i den forbindelse å fremheve at Danmark ikke deltar i den tilknytningsavtalen som Norge og

Island deltar i gjennom Dublin-samarbeidet. Dublin-samarbeidet gjelder derfor foreløpig ikke mellom Danmark og Norge. Dansk tilbaketakelse av asylsøkere fra Norge må derfor skje med hjemmel i passkontrolloverenskomsten. Denne er imidlertid kun anvendelig dersom asylsøkeren har reist til Norge direkte over den dansk/norske grensen, og det er relativt strenge beviskrav som oppstilles for å få aksept for dette fra danske myndigheter.

Det er i dag politisk enighet i EU om innføringen av det man kaller Dublin II. Denne nye forordningen inneholder imidlertid ikke regler som vil få konsekvenser for Danmarks ansvar for de to brødrene. Forordningen vil ikke bli gitt tilbakevirkende kraft.

5. UTLENDINGS-DIREKTORATETS KILDER VED VURDERING AV SAKENE

Det fremgår av dokumentene at direktoratet sendte to verifiseringsforespørsler til den norske ambassaden i Teheran der ambassaden ble anmodet om å utrede risikoen for at brødrene ville bli ilagt straff for flykappingen ved en eventuell retur til Iran. Ambassaden opplyste at i henhold til iransk lov straffes ikke en person mer enn én gang for en forbrytelse. Ergo ville ikke brødrene kunne risikere å bli tiltalt og straffet på ny for selve kappingen, da de allerede var blitt dømt og hadde sonet sine straffer for denne handlingen i Russland.

Denne informasjon vurderte direktoratet opp mot informasjon og uttalelser fra UNHCR og internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner som Amnesty International og Human Right Watch. Direktoratet har presisert at deres vurdering av saken støttes av UNHCR og at danske myndigheter kom til samme resultat. Direktoratet har også vist til kunnskap de tidligere har innhentet fra ambassaden i Teheran som berører generelle problemstillinger og ikke sakene til de to brødrene. Direktoratet har også vist til informasjon som fremkommer av Iran Weekly Press Digest den 11.-17. mai, hvor en familie skal ha forsøkt å kapre et iransk innenlands fly, og hvor flykaprerne skal ha blitt dømt til døden av iranske myndigheter.

6. BRØDRENES TILKNYTNING TIL NORGE GJENNOM ARBEID, FAMILIE M.M.

Det er gjennom mediene blitt kjent at Mansour er gift med en norsk kvinne, og at de har et felles barn. Det er videre fremkommet gjennom mediene at han arbeider i NRK. Vedrørende Fahrads så er det opplyst i mediene at han er gift med en kvinne bosatt i Russland. Undersøkelser som direktoratet har gjort i Russland tyder imidlertid på at dette ikke er tilfellet.

7. DEPARTEMENTETS INSTRUKSJONSADGANG I SAKER SOM GJELDER UTENRIKSPOLITISKE HENSYN

Etter at Utlendingsnemnda ble opprettet 1. januar 2001, ble utlendingsloven § 38 endret slik at departementet fikk begrenset sin instruksjonsmyndighet. Departementet kan imidlertid fortsatt instruere Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda om utfallet av saker som gjelder hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn.

§ 38 lyder:

"Departementet kan instruere om lovtolkning og skjønnsutøvelse når det gjelder hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn, og om avgjørelsen av enkeltsaker som innbefatter slike hensyn. For øvrig kan departementet verken instruere om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker."

For at Kommunal- og regionaldepartementet skal kunne instruere i enkeltsaker som gjelder hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn, må departementet få kjennskap til sakene. Det er ikke gitt regler om på hvilket tidspunkt eller hvordan departementet skal orienteres om saker hvor det fortsatt er instruksjonsadgang. Da nåværende ordlyd i § 38 ble foreslått, ble det imidlertid forutsatt at det skulle utarbeides retningslinjer om dette. Kommunal- og regionaldepartementet arbeider med slike retningslinjer, som vil foreligge i 2003. Foreløpig forutsetter departementet at etatene selv vurderer om sakene er av en slik karakter at de bør orientere departementet.

8. INTERNASJONALE FORPLIKTELSER TIL Å VERNE MOT FORFØLGELSE

FNs flyktningkonvensjon artikkel 1 gir en definisjon av begrepet flyktning. Definisjonen unntar enkelte personkategorier, bl.a. slike som har utført alvorlige forbrytelser i utlandet. For en person som oppfyller vilkårene for status som flyktning i FNs flyktningkonvensjon, følger det direkte at konvensjo

nens artikkel 33 at han ikke kan returneres dersom det er fare for hans liv eller frihet. Dette såkalte "non-refoulement"-prinsippet har status som folkerettslig sedvane, og er dermed bindende også for stater som ikke er part i konvensjonen.

Personer som ikke oppfyller vilkårene for flyktningsstatus, herunder slike som har utført forbrytelser som medfører eksklusjon fra flyktningsstatus etter Flyktningskonvensjonen artikkel 1 F bokstav b, nyter vernet under alminnelige menneskerettslige prinsipper. Norge er bl.a. part til tilleggsprotokoll 6 til Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) som fastsetter forbud mot dødsstraff i fredstid. Så langt fortolker man forpliktelsene etter denne konvensjonen til å omfatte et forbud mot retur eller overlevering av en person til en stat der han risikerer dødsstraff. Tilsvarende forpliktelse antas å følge av annen tilleggsprotokoll til FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP).

Det er videre sikker folkerett i henhold til EMK artikkel 3, SP artikkel 7 og FNs torturkonvensjon artikkel 3 at retur av personer ikke kan skje til stater der den returnerte risikerer tortur eller annen umenneskelig behandling. Disse forpliktelsene er absolutte, og kan aldri fravikes. Det finnes praksis fra Den europeiske menneskerettighetsdomstol som slår fast at soning i påvente av eksekvering av dødsstraff under i visse forutsetninger kan utgjøre umenneskelig behandling.

"Non-refoulement"-prinsippet er nedfelt i utlendingsloven § 15 første ledd. Nevnte bestemmelse gir vern mot retur for utlending som befinner seg i en flyktningslignende situasjon. Vernet gjelder ikke utlending som med rimelig grunn anses som en fare for rikets sikkerhet eller som har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og som av denne grunn utgjør en fare for samfunnet.

9. EN NY REALITETSBEHANDLING AV SAKENE

En eventuell søknad om fornyet tillatelse til de to brødrene vil bli behandlet når den eventuelt foreligger. Jeg vil komme tilbake til dette når og hvis det blir aktuelt. Det er ingenting i veien for at hele saken vurderes på nytt i forbindelse med søknad om fornyet tillatelse. Utlendingsdirektoratet vil ha ansvaret for å fatte vedtak i eventuell søknad om fornyelse. De har imidlertid plikt til å forelegge saken for departementet før vedtak fattes. Departementet kan på dette tidspunktet instruere Utlendingsdirektoratet om utfallet av søknaden. Dersom instruksjonen fra departementet innebærer at direktoratet avslår brødrenes søknad om fornyelse, vil dette vedtaket kunne påklages til Utlendingsnemnda. Departementet vil imidlertid også kunne instruere nemnda om hvilket vedtak de skal fatte i klagesaken.

SPØRSMÅL NR. 510

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 27. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Tilleggsvar 16. desember 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det er blitt kjent gjennom mediene at det er innvilget opphold på humanitært grunnlag for to personer som tidligere har kapret et fly med den hensikt å få opphold i Norge. Statsråden har uttrykt at hun vil gå nøye gjennom saken og vurdere norsk rett og internasjonale avtaler. Da dette er en sak med flere prinsipielle sider, politiske så vel som juridiske, er det av betydning at korrekt informasjon kommer frem.

Kan jeg derfor be om statsrådets vurdering av alle sakens sider?»

Svar:

Jeg ønsker innledningsvis å vise til mitt svar av 25. juni 2002 på spørsmål nr. 486 fra representanten Karin Andersen.

Jeg kan på nåværende tidspunkt ikke gi en full redegjørelse og vurdering av alle forhold rundt sakene til de to flykaprerne. Departementet jobber med å innhente alle relevante opplysninger for å klarlegge de

faktiske forholdene rundt sakene, og Stortinget vil bli gitt en full redegjørelse til høsten.

Vedtakene kan imidlertid kort oppsummeres med at Utlendingsdirektoratet har innvilget oppholdstillatelse til de to iranske kaprerne med den begrunnelse

at de ved retur til hjemlandet risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel og at det derfor foreligger et beskyttelsesbehov.

Det forhold at direktoratet mener at de to flykaprerne risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel i Iran, gjør Norge internasjonalt forpliktet til ikke å returnere dem. Dette prinsippet må sies å være i overensstemmelse med norsk rettsfølelse, og er altså bakgrunnen for at direktoratet har valgt å innvilge søkerne oppholdstillatelse i Norge.

Jeg ønsker på ny å understreke at jeg ennå ikke har mottatt all informasjon om de aktuelle sakene. Departementet kan imidlertid så langt ikke se at det foreligger noe lovbrudd, regelverksbrudd eller annet som kan tilsi at vedtakene ikke er korrekte ut fra det regelverk som Utlendingsdirektoratet forvalter. Jeg mener likevel at man i denne saken ville hatt et annet handlingsrom hvis Utenriksdepartementet hadde vært koblet inn bl.a. for å etterprøve utsendelsesavtalen fra 1994.

Avslutningsvis vil jeg vise til at jeg for tiden arbeider med å sikte på å styrke informasjonsflyten og samhandlingsrutinene mellom departementet og Utlendingsdirektoratet. Departementet arbeider også for tiden med å utforme nærmere retningslinjer vedrørende departementets instruksjonsmyndighet når hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn kan gjøre seg gjeldende.

Tilleggssvar:

1. INNLEDNING

Det vises til skriftlig spørsmål nr. 486 (2001- 2002) fra representanten Karin Andersen og skriftlig spørsmål nr. 510 (2001-2002) fra representanten Signe Øye vedrørende Utlendingsdirektoratets innvilgelse av oppholdstillatelse til to iranske brødre som i 1993 kapret et fly og beordret det til Norge. Det ble i spørsmålene bedt om en redegjørelse for alle forhold rundt sakene til de to brødrene. I mitt skriftlige svar av 26. juni 2002 opplyste jeg at Stortinget ville bli gitt en full redegjørelse for saken når departementet hadde fått innhentet nødvendig informasjon om saken.

2. INNHOLDET I REDEGJØRELSEN

Jeg ønsker innledningsvis å gjøre oppmerksom på at departementet ikke er ferdig med gjennomgangen av denne saken, og at det i samarbeid med Utlendingsdirektoratet og Utenriksdepartementet arbeides med å innhente ytterligere informasjon. Denne redegjørelsen tar derfor i hovedsak sikte på å redegjøre for de faktiske omstendigheter rundt sakene slik de fremstår i dag. Det vil også bli gitt en kort redegjørelse for internasjonale forpliktelser og avtaler som berører sakene. Det vil i redegjørelsen ikke bli foretatt noen vurdering eller overprøving av direktoratets vedtak.

Jeg ønsker videre å fremheve at vedtaket om å innvilge de to brødrene oppholdstillatelse i Norge ble fattet av Utlendingsdirektoratet. Sakene var ikke forelagt Kommunal- og regionaldepartementet før vedtak ble fattet. Departementet var således ukjent med vedtakene da disse ble kjent gjennom mediene i juni/juli i år.

Jeg mener imidlertid at Utlendingsdirektoratet etter utlendingsloven § 38 annet ledd skulle ha forelagt sakene for departementet, da de berører hensynet til rikets sikkerhet/utenrikspolitiske hensyn. Dersom de to brødrene søker om fornyelse av sine tillatelser neste år, er Utlendingsdirektoratet derfor pålagt å forelegge sakene for departementet før det fattes vedtak. Departementet vil i den forbindelse foreta en selvstendig vurdering av sakene. Se for øvrig pkt. 7 i redegjørelsen.

For øvrig ønsker jeg å gjøre oppmerksom på at en rekke opplysninger om faktum i de to sakene ikke kan offentliggjøres gjennom denne redegjørelsen, da de er unntatt offentlighet i medhold av offentlighetsloven § 5a første ledd, jf. forvaltningsloven § 13 nr. 1. Opplysninger som allerede er kjent gjennom mediene vil imidlertid bli omtalt i den utstrekning de har betydning for denne redegjørelsen.

3. SAKSHISTORIKK

3.1. Tiden før flykapringen

Mansour Muhammadi Injeh, f. 11.09.1965 og Farhad Muhammadi Injeh, f. 21.03.1973 ble begge født i Iran. De er brødre. De forlot Iran i 1990 og bosatte seg i Baku i Aserbajdsjan. Her ble de innvilget oppholdstillatelse for fem år. Begge har anført at de reiste fra Iran pga. problemer de hadde med iranske myndigheter og politiske/religiøse grupper. Brødrene hevder at de i 1992 følte at situasjonen i Aserbajdsjan ble vanskelig, og de forsøkte derfor å ta seg til Tyskland gjennom Polen. De ble imidlertid avslørt med falske pass på grensen, og måtte derfor reise tilbake til Aserbajdsjan. Reisen tilbake tok de via Moskva, der de etter

egne opplysninger forgjeves forsøkte å få hjelp fra FN. Tilbake i Aserbajdsjan har brødrene opplyst at de fikk problemer da iransk sikkerhetspoliti forsøkte å verve dem. De var redde for å bli returnert til Iran, og bestemte seg derfor for å reise fra Aserbajdsjan.

3.2. Flykapringen

De to brødrene pluss en tredje person besluttet etter dette å kapre et fly. Etter det opplyste var hensikten å rette søkelyset mot det iranske regimet. De kapret derfor et russisk-registrert passasjerfly med 52 passasjerer etter at flyet hadde lettet fra flyplassen i

Baku den 15. september 1993. Flyet mellomlandet i Kiev for drivstoffpåfyll, og fløy deretter videre til Gardermoen flyplass i Norge. Alle tre kaprerne var utstyrt med håndgranater, og det ble truet med en bombe. Den påståtte bombe viste seg senere å være falsk. Ingen personer ble fysisk skadd under kapringen.

3.3. Asylsøknadene i Norge fra 1993

Dagen etter ankomst, den 16. september 1993, fremmet brødrene og den tredje personen søknad om asyl i Norge ved Romerike politidistrikt.

Som asylgrunn oppga de at de hadde kapret et fly for å rette søkelyset mot forholdene i Iran, og at de var forfulgt av myndighetene i Iran. Mansour viste til at han fryktet problemer med iranske myndigheter etter at han gjennom en filmjobb avslørte at Iran solgte/ smuglet våpen til Aserbajdsjan. Videre anførte han at han satt fengslet i 1988 etter å ha filmet offentlige henrettelser av motstandere av regimet.

Fahrad begrunnet sin asylsøknad med at han skal ha blitt fengslet ved flere anledninger av iranske myndigheter etter at han sympatiserte med og drev aktivitet for en organisasjon som var motstandere av det iranske regimet. Han opplyste å ha blitt torturert under noen av disse fengslingene. Han opplyste også å ha fått problemer pga. brorens aktiviteter.

Før Utlendingsdirektoratet hadde behandlet asylsøknadene trakk begge brødrene tilbake sine søknader den 30. september 1993. Som begrunnelse ble det opplyst at de hadde fått anbefalt dette fra sin advokat, samt at de ønsket å avvente en eventuell rettssak mot dem i forbindelse med flykapringen. De opplyste for øvrig at de ved en senere anledning ville søke asyl, men at de var usikre på tidspunktet.

Til tross for at søknaden om asyl ble trukket foretok politiet en rekke avhør av begge brødrene.

3.4 Utleveringssaken

Den 14. oktober 1993 overleverte den russiske ambassaden en begjæring fra den russiske riksadvokaten om utlevering av kaprerne. Vedlagt begjæringen fulgte en beslutning om fengsling.

Den 18. november 1993 sendte Justisdepartementet begjæringen om utlevering over til Riksadvokaten for nødvendige undersøkelser og foreleggelse for forhørsretten for avgjørelse.

Eidsvoll forhørsrett avsa den 15. juni 1994 en kjennelse som aksepterte at kaprerne ble utlevert til Russland. På bakgrunn av opplysninger som var kommet fra den norske ambassaden i Moskva fant forhørsretten at det ikke var sannsynlig at kaprerne ville bli utlevert til Iran. Forhørsretten bemerket for øvrig at Justisdepartementet, dersom de etter sin prøvelse fant at utlevering burde finne sted, kunne stille vilkår for utleveringen.

Kaprerne påkjærte kjennelsen til Eidsivating lagmannsrett som forkastet kjæremålet 30. juni 1994. Høyesteretts kjæremålsutvalg forkastet kjæremålet den 13. juli 1994.

- Den 23. august 1994 besluttet Justisdepartementet i medhold av utleveringsloven § 1, jf. § 18, at de tre kaprerne skulle utleveres til Russland. Vedtaket om utvisning var betinget av følgende vilkår:
- De utleverte måtte ikke straffes for noe annet forhold enn det de var utlevert for, med mindre Justisdepartementet samtykker i dette.
- De utleverte måtte ikke utleveres videre til en tredje stat for noen straffbar handling begått før utleveringen fra Norge.
- De utleverte måtte ikke uten Justisdepartementets samtykke settes under rettsforfølgning ved en provisorisk domstol.
- Dødsstraff måtte ikke fullbyrdes mot de utleverte.
- De utleverte måtte ikke utvises til Iran, heller ikke etter endt soning.

Justisdepartementets beslutning ble påklaget til Kongen i statsråd av kaprernes advokater. Klagen ble ikke tatt til følge i kgl.res. av 10. november 1994.

Den 7. desember 1994 innga kaprerne en klage til Den europeiske menneskerettighetskommissjonen. Denne avviste klagen.

I note av 4. januar 1995 fra herværende russiske ambassade ble det bekreftet at Russland var villig til å oppfylle de fem betingelser som var stilt for utlevering fra norsk side. I tillegg var man fra russisk side villig til å la norske myndighetsrepresentanter få mulighet til å kontrollere hvordan de arresterte ville bli holdt fengslet i varetektstiden, og ved en eventuell domfellelse, hvordan soning ville bli gjennomført. Den 25. januar 1995 ble kaprerne utlevert til Russland.

3.5. Straffesaken og asyløknadene i Russland

I november 1996 kom straffesaken opp i Russland, og kaprerne ble dømt til henholdsvis 5 og 5 ½ års fengsel. Kaprerne ble løslatt etter 2 års soning i 1997. Ifølge de opplysninger man så langt har mottatt fra kaprerne, skal de ha søkt asyl i Russland etter løslatelsen. Brødrene har for øvrig opplyst at søknadene ble avslått, og at de ble gitt én måned på å forlate Russland. Dette er opplysninger som man i dag prøver å verifisere.

Etter avslaget skal brødrene ha kontaktet UNHCR i Moskva. UNHCR i Moskva vurderte brødrene til å være flyktninger i henhold til UNHCRs mandat, og overførte derfor sakene til UNHCRs hovedkontor for gjenbosetting. Dette ble imidlertid ikke

fulgt opp fra hovedkontorets side, da de ble kjent med at brødrene allerede hadde reist til Danmark. Opplysningene om UNHCRs Moskva-kontors vurdering av sakene, fremkommer i dokumenter innhentet fra Danmark, der Danmarks faste delegasjon i Genève opplyste dette i et brev til danske myndigheter.

3.6. Asyløknadene og utfallet av disse i Danmark

Fahrad søkte den 6. februar 1999 om asyl i Danmark. Den 20. september 1999 ankom også Mansour Danmark, og fremmet søknad om asyl.

Som grunnlag for sine asyløknader anførte de å ha problemer med iranske myndigheter pga. aktiviteter i Iran, og pga. flykappingen. De hevdet begge at de var dømt til døden i Iran.

Vedtaket om avslag på asyl ble fattet 30. august 2000 av Utlændingsstyrelsen i Danmark. Av vedtaket fremgår det at danske myndigheter mente at man ikke kunne utelukke at søkerne pga. sin tilknytning til flykappingen kunne oppleve forfølgelse ved retur til Iran. Danske myndigheter fant imidlertid at det var grunnlag for å ekskludere brødrene fra flyktningstatus pga. den samme flykappingen. Det ble vist til Flyktningkonvensjonen art. 1 F bokstav b, og det ble opplyst at danske myndigheter ikke fant slike formilende omstendigheter som tilsa at flykappingen ikke skulle føre til eksklusjon. Til tross for eksklusjonen, fant danske myndigheter at brødrene ikke kunne returneres til hjemlandet, jf. prinsippet om "non-refoulement" (forbud mot å sende personer til et land der de kan frykte alvorlig forfølgelse (fare for liv og helse), eller til et land der de risikerer å bli sendt videre til et land der de kan frykte slik forfølgelse). Det ble vist til at brødrene risikerte dødsstraff ved retur. Danske myndigheter vurderte heller ikke retur til Aserbajdsjan eller Russland som aktuelt. Brødrene ble på denne bakgrunn ikke pålagt å forlate Danmark, men de ble heller ikke innvilget oppholdstillatelse. Deres status i Danmark var det man kaller "tålt opphold".

Utlændingsstyrelsens vedtak ble klaget inn for den danske Flyktningenævnet, som kom til samme resultat som Utlændingsstyrelsen den 4. januar 2001.

3.7 Asyløknadene i Norge fra 2001

Etter det opplyste ankom Mansour Norge fra Danmark den 29. mars 2001. Den 2. april 2001 fremmet han søknad om asyl ved Oslo politidistrikt. Broren Fahrad ankom Norge fra Danmark den 7. mars 2002. Han fremmet søknad om asyl ved Oslo politidistrikt den 8. mars 2002.

Søkerne ble intervjuet av Utlendingsdirektoratet og de oppga i asylintervjuene samme asylgrunnlag som i Danmark. Direktoratet fattet den 6. juni 2002 vedtak i sakene.

I vedtaket avslår Utlendingsdirektoratet søknadene om asyl. I begrunnelsen vises det til at direktoratet etter sin kunnskap om forholdene i Iran ikke kan utelukke at søkerne står i fare for forfølgelse ved retur til Iran. Søkerne oppfyller likevel ikke kravene for å anses som flyktninger da de pga. flykappingen kan ekskluderes fra status, jf. utlendingsloven § 16 annet ledd, jf. Flyktningkonvensjonens art. 1 F bokstav b.

Begge brødrene ble imidlertid innvilget arbeids-/ oppholdstillatelse i medhold av lovens § 8 annet ledd, jf. forskriften § 21 første ledd, jf. fjerde ledd, på bakgrunn av at de etter direktoratets oppfatning risikerte alvorlig forfølgelse (dødsstraff) ved retur til Iran. Brødrene kunne derfor, etter direktoratets oppfatning, ikke returneres til Iran, jf. prinsippet om "non-refoulement". Tillatelsen ble gjort begrenset til ett år, og må derfor fornyes.

4. SPØRSMÅLET OM DANSK TILBAKETAKELSE AV BRØDRENE

I forbindelse med Mansour Injehs søknad om asyl i Norge kontaktet Utlendingsdirektoratet danske

myndigheter med forespørsel om dansk tilbaketakelse etter den nordiske passkontrolloverenskomsten. Danske myndigheter avslø dette i et brev av 4. juli 2001. Det ble vist til at man ikke fant det bevist at Mansour hadde reist direkte fra Danmark til Norge.

Jeg ønsker i den forbindelse å fremheve at Danmark ikke deltar i den tilknytningsavtalen som Norge og Island deltar i gjennom Dublin-samarbeidet. Dublin-samarbeidet gjelder derfor foreløpig ikke mellom Danmark og Norge. Dansk tilbaketakelse av asylsøkere fra Norge må derfor skje med hjemmel i passkontrolloverenskomsten. Denne er imidlertid kun anvendelig dersom asylsøkeren har reist til Norge direkte over den dansk/norske grensen, og det er relativt strenge beviskrav som oppstilles for å få aksept for dette fra danske myndigheter.

Det er i dag politisk enighet i EU om innføringen av det man kaller Dublin II. Denne nye forordningen inneholder imidlertid ikke regler som vil få konsekvenser for Danmarks ansvar for de to brødrene. Forordningen vil ikke bli gitt tilbakevirkende kraft.

5. UTLENDINGS-DIREKTORATETS KILDER VED VURDERING AV SAKENE

Det fremgår av dokumentene at direktoratet sendte to verifiseringsforespørsler til den norske ambassaden i Teheran der ambassaden ble anmodet om å utrede risikoen for at brødrene ville bli ilagt straff for flykapringen ved en eventuell retur til Iran. Ambassaden opplyste at i henhold til iransk lov straffes ikke en person mer enn én gang for en forbrytelse. Ergo ville ikke brødrene kunne risikere å bli tiltalt og straffet på ny for selve kapringen, da de allerede var blitt dømt og hadde sonet sine straffer for denne handlingen i Russland.

Denne informasjon vurderte direktoratet opp mot informasjon og uttalelser fra UNHCR og internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner som Amnesty International og Human Right Watch. Direktoratet har presisert at deres vurdering av saken støttes av UNHCR og at danske myndigheter kom til samme resultat. Direktoratet har også vist til kunnskap de tidligere har innhentet fra ambassaden i Teheran som berører generelle problemstillinger og ikke sakene til de to brødrene. Direktoratet har også vist til informasjon som fremkommer av Iran Weekly Press Digest den 11.-17. mai, hvor en familie skal ha forsøkt å kapre et iransk innenlands fly, og hvor flykaprerne skal ha blitt dømt til døden av iranske myndigheter.

6. BRØDRENES TILKNYTNING TIL NORGE GJENNOM ARBEID, FAMILIE M.M.

Det er gjennom mediene blitt kjent at Mansour er gift med en norsk kvinne, og at de har et felles barn. Det er videre fremkommet gjennom mediene at han arbeider i NRK. Vedrørende Fahrad så er det opplyst i mediene at han er gift med en kvinne bosatt i Russland. Undersøkelser som direktoratet har gjort i Russland tyder imidlertid på at dette ikke er tilfellet.

7. DEPARTEMENTETS INSTRUKSJONSADGANG I SAKER SOM GJELDER UTENRIKSPOLITISKE HENSYN

Etter at Utlendingsnemnda ble opprettet 1. januar 2001, ble utlendingsloven § 38 endret slik at departementet fikk begrenset sin instruksjonsmyndighet. Departementet kan imidlertid fortsatt instruere Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda om utfallet av saker som gjelder hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn.

§ 38 lyder:

"Departementet kan instruere om lovtolkning og skjønnsutøvelse når det gjelder hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn, og om avgjørelsen av enkeltsak som innbefatter slike hensyn. For øvrig kan departementet verken instruere om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker."

For at Kommunal- og regionaldepartementet skal kunne instruere i enkeltsaker som gjelder hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn, må departementet få kjennskap til sakene. Det er ikke gitt regler om på hvilket tidspunkt eller hvordan departementet skal orienteres om saker hvor det fortsatt er instruksjonsadgang. Da nåværende ordlyd i § 38 ble foreslått, ble det imidlertid forutsatt at det skulle utarbeides retningslinjer om dette. Kommunal- og regionaldepartementet arbeider med slike retningslinjer, som vil foreligge i 2003. Foreløpig forutsetter departementet at etatene selv vurderer om sakene er av en slik karakter at de bør orientere departementet.

8. *INTERNASJONALE FORPLIKTELSER TIL Å VERNE MOT FORFØLGELSE*

FNs flyktningkonvensjon artikkel 1 gir en definisjon av begrepet flyktning. Definisjonen unntar enkelte personkategorier, bl.a. slike som har utført alvorlige forbrytelser i utlandet. For en person som oppfyller vilkårene for status som flyktning i FNs flyktningkonvensjon, følger det direkte at konvensjonens artikkel 33 at han ikke kan returneres dersom det er fare for hans liv eller frihet. Dette såkalte "non-refoulement"-prinsippet har status som folkerettslig sedvane, og er dermed bindende også for stater som ikke er part i konvensjonen.

Personer som ikke oppfyller vilkårene for flyktningstatus, herunder slike som har utført forbrytelser som medfører eksklusjon fra flyktningstatus etter Flyktningkonvensjonen artikkel 1 F bokstav b, nyter vernet under alminnelige menneskerettslige prinsipper. Norge er bl.a. part til tilleggsprotokoll 6 til Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) som fastsetter forbud mot dødsstraff i fredstid. Så langt fortolker man forpliktelsene etter denne konvensjonen til å omfatte et forbud mot retur eller overlevering av en person til en stat der han risikerer dødsstraff. Tilsvarende forpliktelse antas å følge av annen tilleggsprotokoll til FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP).

Det er videre sikker folkerett i henhold til EMK artikkel 3, SP artikkel 7 og FNs torturkonvensjon artikkel 3 at retur av personer ikke kan skje til stater der den returnerte risikerer tortur eller annen umenneskelig behandling. Disse forpliktelsene er absolutte, og kan aldri fravikes. Det finnes praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol som slår fast at soning i påvente av eksekvering av dødsstraff under i visse forutsetninger kan utgjøre umenneskelig behandling.

"Non-refoulement"-prinsippet er nedfelt i utlendingsloven § 15 første ledd. Nevnte bestemmelse gir vern mot retur for utlending som befinner seg i en flyktninglignende situasjon. Vernet gjelder ikke utlending som med rimelig grunn anses som en fare for rikets sikkerhet eller som har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og som av denne grunn utgjør en fare for samfunnet.

9. *EN NY REALITETSBEHANDLING AV SAKENE*

En eventuell søknad om fornyet tillatelse til de to brødrene vil bli behandlet når den eventuelt foreligger. Jeg vil komme tilbake til dette når og hvis det blir aktuelt. Det er ingenting i veien for at hele saken vurderes på nytt i forbindelse med søknad om fornyet tillatelse. Utlendingsdirektoratet vil ha ansvaret for å fatte vedtak i eventuell søknad om fornyelse. De har

imidlertid plikt til å forelegge saken for departementet før vedtak fattes. Departementet kan på dette tidspunktet instruere Utlendingsdirektoratet om utfallet av søknaden. Dersom instruksjonen fra departementet innebærer at direktoratet avslår brødrenes søknad om fornyelse, vil dette vedtaket kunne påklages til Utlendingsnemnda. Departementet vil imidlertid også kunne instruere nemnda om hvilket vedtak de skal fatte i klagesaken.

Dokument nr. 15:11

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 200

Innlevert 17. desember 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 15. januar 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Innebærer statsrådets svar på skriftlig spørsmål nr. 129 (2002-2003) at departementet stiller seg åpen for at MTB-er fortsatt skal kunne ha hjemmebase ved Olavsvern, og vil departementet i tilfelle gi klare signaler til Forsvarets ledelse om at stasjonering i Nord-Norge er ønskelig?»

BEGRUNNELSE:

Hovedbegrunnelser for å videreføre MTB-våpenet ved behandling av St.meld. nr. 45 var at en utfasing av disse fartøyene ville føre til en uakseptabel lav tilstedeværelse av marinefartøyer i Nord-Norge.

Sjøforsvarets øverste ledelse, støttet både av øverstkommanderende i Nord- og Sør-Norge, har gjentatte ganger uttalt at målsettingen om øket tilstedeværelse i Nord-Norge bare kan realiseres ved fortsatt fast stasjonering av MTB-er ved Olavsvern. I dette ligger også en erkjennelse av at den jevne tilstedeværelsen av marinefartøyer i Nord-Norge i den nære fremtid kun kan ivaretas av Hauk-klasse MTB-er. Det vil gå mange år før både nye fregatter og Skjold-klasse MTB kan ivareta operativ tilstedeværelse i Nord-Norge, og da sannsynligvis til en langt høyere pris. Det har i den senere tid blitt kjent at også Kystvakten må redusere sin aktivitet i landsdelen grunnet bestemmelsen om at det i fremtiden må betales mva. for innleie av fartøyer.

Fra Forsvarets side har Stortingets behandling av St.prp. nr. 55, ledsaget av departementets iverksettelsesbrev, blitt tolket som et pålegg om å flytte 22. MTB-skvadron fra Tromsø til Bergen. Derfor forberedes nå overføring av hjemmebase for skvadronen til Haakonsværn. Dette gjøres selv om det ikke er beregnet å gi økonomisk gevinst og med stor risiko for at målsettingen om tilstedeværelse ikke kan realiseres.

Svar:

Kjernen i spørsmålet berører Sjøforsvarets evne til troverdig tilstedeværelse i Nord-Norge sett i lys av den pågående omstillingen i Forsvaret. Dette er et svært viktig spørsmål, og derfor også en problemstilling jeg har et sterkt fokus på. Jeg redegjorde bl.a. for dette i mitt foredrag i Oslo Militære Samfund mandag 6. januar.

I 2003 blir nivået for Sjøforsvarets aktiviteter, i henhold til Forsvarets planer, høyere enn i fjor - og høyere enn på svært lenge.

- KNM "Valkyrien", med sin slepe- og bergingskapasitet, vil oppholde seg mer i Nord-Norge. Dette vil få betydelige positive beredskapsmessige konsekvenser.
- Videre vil tilstedeværelsen av fregatter øke fra 8 til 26 uker.
- Den ytre kystvakten vil styrkes i Nord-Norge, ved å ta inn et syvende fartøy, og i løpet av januar vil fem av seks Orionfly være fullt operative.
- Det blir også to store øvelser i nord i 2003: Joint Winter 03 og Flotex 03.

Tilstedeværelsen i Nord-Norge blir ytterligere styrket når alle de 14 fartøyene i Hauk-klassen er fer

dig modifisert. Når nye Skjold-klasse MTB-er og nye fregatter blir levert, får vi ytterligere styrket aktivitet i nord.

Det bør med andre ord ikke være tvil om at Forsvaret oppfyller Stortingets intensjoner om tilstedeværelse i Nord-Norge.

Så til det konkrete spørsmålet om stasjonering av MTB-er på Olavsvern. En grunnleggende forutsetning for at vi skal klare å nå målene for omstillingen og frigjøre ressurser til operative formål, er at vi tilpasser strukturen til en mest mulig rasjonell og kostnadseffektiv drift. Forsvarssjefen har derfor, som jeg redegjorde for i mitt svar på tidligere spørsmål (nr. 129), fått i oppdrag å drifte Hauk-klassen MTB-er på den mest kostnadseffektive måte. Dette er i henhold Stortingets intensjoner, se Innst. S. nr. 232 (2001- 2002), jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002) kap. 4.3 Sjøforsvaret: *"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil for øvrig understreke at det er viktig å sikre en god, fleksibel og kostnadseffektiv løsning for hvor MTB-ene skal være stasjonert mht. driftsutgifter. Stasjoneringen må imidlertid ikke redusere tilstedeværelsen i nord. Den sjømilitære tilstedeværelsen i nord bør vurderes økt"*.

Gjeldende planer er at driften av Hauk-klassen MTB-er skal samles på Haakonsværn orlogsstasjon (HOS). Kostnadsberegninger foretatt i grunnlagsarbeidene for St.prp. nr. 55 (2001-2002) viste at dette var det klart mest kostnadseffektive alternativ, jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002) kap. 4.3.1 *Understøttelse/ stasjonering av MTB-våpenet*. Olavsvern videreføres som base underlagt HOS med nødvendig evne til understøttelse av de operative behov norske og allierte fartøyer har ved operasjoner i nordområdene. Evnen til understøttelse av MTB-våpenet vil bli tillagt særlig vekt ved den fremtidige organiseringen av basen på Olavsvern.

SPØRSMÅL NR. 201

Innlevert 18. desember 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 7. januar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Framfylkingen i Norge har søkt om kompensasjon til frivillige organisasjoner for merutgifter som følge av merverdiavgiftsreformen, men har fått avslag på søknaden fra Hedmark fylkesskattekontor og avslag på anken til Skattedirektoratet. Begrunnelsen for avslaget er at Framfylkingen skulle være en partitilknyttet organisasjon som driver politisk virksomhet. Framfylkingen er etter min mening ikke partitilknyttet, men LO-tilknyttet.

Mener finansministeren at Framfylkingen har krav på momskompensasjon?»

BEGRUNNELSE:

I brev av 31. oktober 2002 til Skattedirektoratet har Hedmark fylkesskattekontor begrunnet nærmere avslaget på søknaden slik: "Fra vedtektene til "Framfylkingen" § 1- Formål 1. setning, hitsettes følgende: "Framfylkingen er LOs barne- og familieorganisasjon, og ser det som sin oppgave å sette nye slektsledd i stand til å føre videre arbeiderbevegelsens kulturelle og sosiale tradisjoner." Under samme paragraf, nest siste setning, hitsettes videre: "Organisasjonen vil engasjere seg i barnepolitiske saker og gjennom aktiviteter bidra til forståelse av politiske virkemidler og samfunnsmessig innsats."

Med bakgrunn i denne formålsbeskrivelsen i vedtektene, finner fylkesskattekontoret det ikke tvilsomt at Framfylkingen er en organisasjon som har til hensikt å drive politisk arbeid. Videre er det utvilsomt at Framfylkingen er tilknyttet LO som er en nærings-, yrkes- og arbeidslivsorganisasjon. I retningslinjene pkt. 2 (Hvilke organisasjoner kan søke refusjon) er det gitt en avgrensning av de organisasjoner som omfattes av ordningen. Her er det også gitt eksempler på foreninger som faller utenfor ordningen. Fra retningslinjenes punkt 2, 4. avsnitt hitsettes følgende: "Eksempler på organisasjoner som vil falle utenfor ordningen: - Nærings-, yrkes- og arbeidslivsorganisasjoner, fagforeninger og politiske partier og partitilknyttede organisasjoner som driver politisk arbeid."

Framfylkingen skriver følgende i sitt brev av 5. desember 2002 til Hedmark fylkesskattekontor: "Vi har merket oss at Skattedirektoratet opprettholder fylkesskattekontorets vedtak, men at begrunnelsen for avslaget

er endret. Per telefon er vi informert om at vedtaket ikke kan ankes. Vi vil ta dette opp med rette instans for å få en vurdering av om det medfører riktighet at ny begrunnelse blir stående som vedtak uten

mulighet for anke. (...) Framfylkingen er stolt av å være en frivillig, landsomfattende og selvstendig barnepolitisk organisasjon. "FN-konvensjonen om barnets rettigheter" er en av grunnpilarene i vår virksomhet. Konvensjonen ble ratifisert 8. januar 1991. Dette var en politisk handling. LNU omtaler noen av sine organisasjoner som "rusgiftspolitiske" og organisasjonen "Europeisk ungdom" er Europabevegelsens ungdomsorganisasjon, altså en ren politisk organisasjon. Slik kan det gis eksempler for de fleste organisasjoner som er med i LNU. Vi mener det må skilles mellom partipolitisk og politisk aktivitet. Vi ønsker å se om likhetsprinsippet for de forskjellige organisasjonene er ivaretatt."

Jeg mener det er feil å legge til grunn at Framfylkingen er tilknyttet et politisk parti. Framfylkingen er en selvstendig organisasjon tilknyttet LO, ikke Arbeiderpartiet. Framfylkingen er ikke en nærings-, yrkes- eller arbeidslivsorganisasjon selv om LO er det. Det er mange organisasjoner (eks. humanitære eller religiøse) som driver en eller annen form for politisk arbeid som kommer innenfor ordningen.

Svar:

Henvendelsen er foranlediget av at Framfylkingen har fått avslag på sin søknad om momskompensasjon for merutgifter som følge av merverdiavgiftsreformen. Framfylkingen har påklaget fylkesskattekontorets vedtak til Skattedirektoratet som er rette klageinstans etter ordningen. Klagen førte ikke frem. Det hevdes at søknaden ikke skulle vært avslått og det vises bl.a. til at fylkesskattekontoret i sitt avslag har lagt til grunn at Framfylkingen er en partitilknyttet organisasjon. Du hevder at dette ikke er riktig, fordi Framfylkingen er tilknyttet LO som ikke er et politisk parti. I begrunnelsen for spørsmålet fremgår det også at Framfylkingen hevder at Skattedirektoratet i sin klagebehandling har begrunnet avslaget annerledes enn det fylkesskattekontoret har gjort og at dette må gi Framfylkingen ytterligere klageadgang.

Retningslinjene for kompensasjonsordningen er fastsatt av Finansdepartementet 9. juli 2002. Det følger av retningslinjenes punkt 2 hvilke organisasjoner som kan søke etter ordningen. Ordningen omfatter veldedige og allmennyttige institusjoner og organisasjoner - såkalte frivillige organisasjoner - slik disse er avgrenset i merverdiavgiftsloven § 5 første ledd nr. 1 bokstav d. Spørsmålet i denne saken er altså om Framfylkingen kommer innenfor avgrensningen av veldedige og allmennyttige institusjoner og organisasjoner i merverdiavgiftsloven § 5 første ledd nr. 1 bokstav d. På generelt grunnlag kan jeg si at det følger av forarbeidene til bestemmelsen at begrepene veldedige og allmennyttige er skjønnsmessige begreper som har fått sitt innhold presisert gjennom forvaltningspraksis, se bl.a. Ot.prp. nr. 24 (1991-92) Om lov om endringer i lov om skatt av formue og inntekt og lov om merverdiavgift. Det er gitt en rekke eksempler i forarbeidene på organisasjoner som anses å være utenfor avgrensningen, bl.a. politiske partier og partitilknyttede organisasjoner. Dette er imidlertid bare eksempler og det må i hver sak foretas en konkret vurdering.

Jeg er gjort kjent med at Framfylkingen har tatt opp disse spørsmålene med Finansdepartementet på administrativt nivå. Departementet vil besvare denne henvendelsen så raskt som mulig. Jeg finner det derfor ikke naturlig å gå inn i saken nå.

SPØRSMÅL NR. 202

Innlevert 18. desember 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 20. desember 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Krever økningen på 4 kr (omtalt i St.prp. nr. 1 (2002-2003) kap. 1313 og 4313 Luftfartstilsynet) lovendring, og hvorfor er i tilfelle dette ikke informert om i stortingsproposisjonen?»

Vedlegg til spørsmål:

17. desember 2002
Stortingets samferdselskomité
Karl Johans gate 22
0026 Oslo

Fullfinansiering av Luftfartstilsynet

Flyselskapenes Landsforening (FL) vil på anmodning av Oddbjørg Ausdal Starrfelt rette komiteens oppmerksomheten mot behandlingen av årets statsbudsjett. I listen over saker som planlegges lagt fram for Stortinget står det under Samferdselsdepartementet at en odelstingsproposisjon om endringer i luftfartsloven skal legges fram i oktober. Dette er ikke gjort. Samtidig legges det opp til i St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Samferdselsdepartementets budsjettområde at Luftfartstilsynets gebyrinntekter skal

økes fra MNOK 41 til MNOK 84,6. Denne økningen skyldes i hovedsak et såkalt sikkerhets gebyr på 4 kr pr. avreiste passasjer.

I høst har det vært to høringer om denne saken. Først en høring i september med svært kort høringsfrist der vi skulle ta stilling til hvorvidt vi aksepterte en lovendring i luftfartsloven § 13-8 som gir tilsynet en svært vid fullmakt til å ilegge gebyrer, og dermed hjemle det foreslåtte generelle sikkerhetsgebyret. I høringsbrevet er dette kort beskrevet som at det skal etableres et gebyr for Luftfartstilsynets generelle regelverks arbeid og "det generelle arbeidet Luftfartstilsynet utfører". Høringsinstansene gikk generelt imot dette, og både Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og FL stiller flere prinsipielle spørsmål ved det framlagte høringsutkastet. Begge høringsuttalelser er vedlagt med NHOs tillatelse. Det fremgår av høringsbrevet at det nye sikkerhetsgebyret forutsettes at denne lovendringen blir foretatt.

Videre har vi nylig avgitt høringsuttalelse til det foreslåtte gebyrregulativet for 2003, og der er igjen sikkerhetsgebyret med, men er lite omtalt utover at det forutsetter lovendring i § 13-8.

FL vil også gjøre oppmerksom på hva som ble vedtatt i behandlingen av utskillelsen av Luftfartstilsynet. I St.prp. nr. 66 (1998-99) om utskillelsen av Luftfartstilsynet skriver departementet følgende under avsnitt 1.2.7 om "Økonomi og styring": *"Departementet tar utgangspunkt i at Luftfartstilsynet som hovedregel skal finansiere tilsynsoppgavene ved kostnadsbasert brukerbetaling:"* (-) *"Det er på det rene at det de første driftsår blir et betydelig netto tilskuddsbehov for Luftfartstilsynet som følge av at gebyrene ikke dekker kostnadene ved tjenestene, og som følge av etableringskostnader."* Kostnadsrelaterte gebyrer for det konkrete tilsynet som utføres, understrekes ytterligere i kap. 3 i proposisjonen der det under 3.2 (s. 14) bl.a. står: *"Departementet vil vurdere nærmere om også Luftfartstilsynets myndighetsoppgaver kan brukerfinansieres, slik at tilsynet blir en fullt ut selvfinansierende virksomhet."* Denne vurderingen har ikke departementet foretatt, slik at verken vi som brukere eller Stortinget som besluttende instans, har fått anledning til å ta en vurdering av dette prinsippet. Etter opplysninger FL har fått fra Luftfartstilsynets ledelse, utgjør over en tredjedel av virksomheten myndighetsoppgaver, direktoratsoppgaver, og videre at denne andelen er sterkt voksende. FL finner det urimelig at luftfarten skal finansiere lov- og regelverksarbeidet innen luftfarten. Dette er en klart statlig oppgave som ingen andre bransjer betaler for på sine respektive områder. Fullfinansieringen av Luftfartstilsynet etter prinsippet om brukerfinansiering, snikes følgelig inn bakveien slik vi ser det. Et så viktig prinsipp burde vært forelagt Stortinget etter en skikkelig utredning, mens det nå blir pakket inn i en in blanco fullmakt i en generell lovtekst som ennå ikke er fremmet for Stortinget.

Ordlyden i nye § 13-8 er foreslått slik: *"Departementet kan gi forskrifter om at det skal betales gebyrer for tilsyn med sikkerheten innen luftfarten."* All den tid ny § 13-8 fortsatt ikke er forelagt Stortinget, stiller vi spørsmål ved det budsjettvedtaket som er fattet for Luftfartstilsynet.

FL vedlegger også høringsuttalelsen til gebyrregulativet 2003. Videre ber vi om at komiteen får avklart hvilket gebyrnivå Luftfartstilsynet skal ha for 2003, dvs. med eller uten sikkerhetsgebyr.

FL ber om tilbakemelding om hvordan saken håndteres videre, og vi stiller gjerne opp i et møte om saken hvis det er ønskelig.

Med hilsen

Flyselskapenes landsforening

Synnøva Aga
Bedriftsrådgiver

3 vedlegg

Kopi: Næringslivets Hovedorganisasjon

Svar:

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Samferdselsdepartementet ble det foreslått å øke Luftfartstilsynets gebyrinntekter med om lag 40 mill. kr slik at totale gebyrinntekter vil utgjøre 84,6 mill. kr for 2003. På denne bakgrunn har Luftfartstilsynet utredet alternativer for å øke graden av selvfinansiering og de kom frem til at et produksjonsavhengig gebyr som legges på den enkelte passasjerreise ville være hensiktsmessig. I St.prp.

nr. 1 (2002-2003) ble det derfor foreslått å innføre et gebyr på 4 kr pr. passasjerreise. Et slikt gebyr krever endring av luftfartsloven og i St.prp. nr. 1 (2002-2003) under kap. 4313 står det: "Departementet fremmer i egen odelstingsproposisjon forslag om lovendring som hjemler det nye sikkerhetsgebyret."

Denne odelstingsproposisjonen har imidlertid ikke blitt fremmet for Stortinget, fordi jeg ønsker å vurdere nærmere om det kan være mulig å oppnå ønsket økning i selvfinansieringen innenfor rammen av den tradisjonelle gebyrfinansieringen og vil vurdere hvordan dette kan tilrettelegges på en mest mulig hensiktsmessig måte. I tilfelle en slik løsning krever en lovendring, vil det bli fremmet en odelstingsproposisjon med forslag om endring i luftfartsloven.

SPØRSMÅL NR. 203

Innlevert 18. desember 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 7. januar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«KSO (Klinikk for seksuell opplysning) driver forebyggende arbeid rettet mot uønskede svangerskap, prevensjonsveiledning og informasjon for å forebygge seksuelt overførbare sykdommer. Helsetilsynet bruker KSOs kunnskaper for å heve kompetansen til helsepersonell. Med bakgrunn i handlingsplanen "Forebygging av uønsket svangerskap og abort 1999-2003" satses det betydelig mer midler på å forebygge aborter på kvinner som allerede er gravide.

Hva er grunnen til den store forskjellen mellom bevilgningene over statsbudsjettet til KSO og AAN (Stiftelsen Alternativ til abort)?»

BEGRUNNELSE:

I handlingsplanen "Forebygging av uønsket svangerskap og abort 1999-2003" understrekes viktigheten av å ha gode forebyggende tiltak mot uønskede svangerskap. Det fremheves også som viktig å styrke helsepersonells kompetanse på dette området. Alle som arbeider for å forebygge nettopp uønskede svangerskap fordi dette er den mest opplagte måten å forebygge aborter på, har hatt forventninger til disse uttalelsene i handlingsplanen. Jeg ser imidlertid at arbeidet for å forebygge aborter ved samtaletilbud og prevensjonsveiledning til kvinner som allerede er blitt gravide, prioriteres framfor forebygging av uønskede svangerskap. AAN, som er en privat stiftelse, bevilges mye mer midler over statsbudsjettet for å forebygge aborter hos allerede gravide. Det er viktig at de kvinner som er blitt uønsket gravide, og som er i tvil om de skal fullføre graviditeten, får et godt veiledningstilbud og tilbud om oppfølging. Dette er imidlertid et tilbud ikke bare AAN, men også helsestasjoner og andre offentlige myndigheter gir. KSO er et unikt lavterskeltilbud til ungdom i Oslo og Østlandsområdet, samtidig som KSO får henvendelser fra hele landet. Klinikken anses som en ressurs for helsepersonell som arbeider innen handlingsplanens nedslagsfelt, og KSO bruker mye tid på veiledning og undervisning av helsesøstre, jordmødre og leger som arbeider innenfor feltet eller skal starte opp. Klinikkens arbeidsmetoder er nedfelt i en metodebok samt seksualundervisningsopplegg og danner en standard for hvordan slikt arbeid drives på landsbasis.

KSO har også et spesielt fokus på prevensjonsveiledning og forebygging mot seksuell overførbare sykdommer som kan føre til barnløshet. Jeg vil også poengtere nyere undersøkelser som viser at ungdomsskoleelever har en mye tidligere seksuell debut enn antatt, jf. Aftenposten 18. desember 2002.

Svar:

I handlingsplanen "Forebygging av uønsket svangerskap og abort 1999-2003" fremheves forebygging av uønskede svangerskap og abort som en sentral del av det helsefremmende og forebyggende arbeidet. Hoveddelen av midlene på handlingsplanen går til tiltak for å forebygge uønskede svangerskap, og dermed også indirekte potensielle aborter. Gjennom å forebygge uønskede svangerskap og abort er det også et mål å

medvirke til fysisk, psykisk, åndelig og sosialt velvære for den enkelte, samt medvirke til at enkeltmennesket får best mulig kontroll over, og glede i livssituasjonen sin.

Stiftelsen Alternativ til abort (AAN) og Klinikk for seksuell opplysning (KSO) har begge viktige oppgaver innen dette forebyggingsområdet vedrørende samliv, seksualitet og prevensjon.

Stiftelsen AAN er en landsomfattende organisasjon med 19 fylkesvise rådgivningskontorer. AAN arbeider ut fra målsettingen å verne det ufødte liv ved å tilby rådgivning, hjelp og støtte. I sitt arbeid vektlegger AAN å være et veilednings- og rådgivningskontor for gravide, og samtaletilbudet er rettet mot kvinner eller par både før og etter valg om abort eller gjennomføring av svangerskap.

AAN er blitt tildelt midler over statsbudsjettet fra 1979 til drift av AAN-kontorene ut fra behovet for et slikt tilbud til befolkningen, i tillegg til det offentlige veilednings- og rådgivningstilbudet i helsetjenesten. I 2003 har Stortinget bevilget 13,57 mill. kr til AANs virksomhet.

KSO er et byomfattende tilbud tilknyttet bydel 5 i Oslo kommune, og har i alle år eksistert vesentlig ved hjelp av kommunale midler. I 1991 inngikk klinikken en driftsavtale med Oslo kommune. KSO driver derfor primært med kommunale oppgaver rettet til ungdom og unge voksne om veiledning i samliv, seksualitet og prevensjon med formål å forebygge uønskede svangerskap, abort og seksuelt overførbare infeksjoner (SOI), samt drive opplysningsvirksomhet bl.a. til ungdomsskolelever i Oslo.

Når KSO påtar seg landsomfattende oppgaver som kompetansetiltak for helsepersonell, har KSO etter søknad fått tildelt midler fra handlingsplanen

"Forebygging av uønsket svangerskap og abort 1999- 2003". KSO fikk i 2001 og 2002 tildelt henholdsvis 650 000 og 700 000 kr til slike tiltak som hospitering for helsepersonell, fagkonferanser samt tilskudd til "sommeråpen" virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 204

Innlevert 18. desember 2002 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 7. januar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Gjennom EØS-avtalen foregår det nå forhandlinger der det legges opp til økt internasjonal handel med bl.a. bakervarer og halvstekte produkter. Samtidig øker prisen på mel i Norge. Dette fører til at det blir mer lønnsomt for bakeriene å importere bakervarer som f.eks. rå deigmenner enn å bake selv, og mange arbeidsplasser står i fare for å gå tapt.

Hva vil finansministeren gjøre for å hindre en slik utvikling?»

BEGRUNNELSE:

Bakerinæringen i Norge omsetter for rundt 6 mrd. kr i året og sysselsetter 7 800 personer fordelt på 450 bedrifter. Importen av bakervarer har økt med hele 98 pst. siden 1997, og utgjør i dag rundt 1 mrd. kr. De tre første kvartalene i år har importen av kaker og halvstekte produkter økt med 7 pst. Importen kommer i første rekke fra Danmark og Sverige, men også fra Frankrike og Italia.

For bakerinæringen i Norge er det et stort problem at tollene på bakervarer fjernes uten at det gjøres noe med tollene på mel. Et eksempel illustrerer dette: Råvareprisen på et kneippbrød bakt i Norge er 3,16 kr, mens den samme varen kan kjøpes som rå deig fra Danmark for 1,86 kr. Denne differansen fører til at mange bakerier vurderer å flagge ut deler av baksten og i større grad satse på agentur. En slik utvikling vil være svært uheldig for sysselsettingen i næringen, og vil være vanskelig å snu når arbeidsplassene først er tapt.

Svar:

I 2002 har det pågått forhandlinger mellom Norge og EU om handel med landbruksvarer etter henholdsvis artikkel 19 og protokoll 3 i EØS-avtalen.

Etter artikkel 19 i EØS-avtalen skal Norge og EU med to års mellomrom gjennomgå vilkårene for handel med basis landbruksvarer (melk, kjøtt, korn mv.) med sikte utvidet handel. Dette skal skje innenfor rammene av partenes respektive landbrukspolitikker. Norge og EU-kommisjonen kom 18. desember 2002 til enighet om

en skisse til avtale som innebærer en utvidelse av handelen for en rekke landbruksprodukter, bl.a. kjøtt, ost og grønnsaker. Mel og melbaserte produkter inngår ikke i skissen til avtale som nå er til godkjenning i EUs medlemsland.

Protokoll 3 i EØS-avtalen omfatter handel med bearbeidede landbruksvarer som f.eks. syltetøy, margarin, pizza og bakervarer. Dette er frihandelsvarer der protokoll 3 gjennom tollsatser utjevner forskjeller i råvarepriser mellom EU og Norge slik at de ferdige produktene skal kunne konkurrere på like vilkår innenfor EØS-området. Protokoll 3-avtalen ble først ferdigforhandlet høsten 2001 og iverksatt fra 1. januar 2002. I avtalen lå det en forpliktelse om at partene innen utgangen av 2002 skulle gjennomgå tollsatsene for å eliminere eventuell industribeskyttelse, dvs. toll som er høyere enn det som er nødvendig for å utjevne forskjeller i råvarepriser mellom Norge og EU.

Norge og EU-kommisjonen kom 20. desember 2002 til enighet om skisse til avtale om fjerning av industribeskyttelsen for en rekke bearbeidede landbruksvarer. Dette vil få virkning fra 1. juli 2004. Dersom avtalen blir vedtatt vil dette redusere tollbeskyttelsen for enkelte bakervarer, bl.a. deiger og kakemiks, med 37 øre pr. kg. Avtalen omfatter ikke viktige varegrupper innen den melbaserte industrien som stekte bakervarer (eks. kaker) eller forstekte bakervarer (eks. bagetter).

Den nye avtalen alene vil således ha begrenset virkning for den melbaserte industrien. Fra myndighetene side er en imidlertid generelt oppmerksom på utviklingen i konkurransesituasjonen for bakervarer. Jeg har merket meg at bakerinæringen mener at tollene på mel bør settes ned. Den anvendte tollsatsen på mel er dimensjonert slik at det skal være grunnlag for å realisere målprisene på matkorn som er fastsatt i jordbruksavtalen. Regjeringen er opptatt av at både landbrukspolitiske rammebetingelser og generelle konkurransevilkår utformes slik at denne industriens evne til å møte internasjonal konkurranse ikke svekkes.

SPØRSMÅL NR. 205

Innlevert 19. desember 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 10. januar 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«På hvilken måte vil samarbeidsministeren for Nordisk Råd sørge for at det enstemmige vedtaket i Nordisk Råds sesjon i Helsinki i oktober 2002, om å sikre tilgangen til elektroniske fagbøker for syns- og lesehemmede skal gjennomføres, når det også foreligger en flertallsmerknad fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen under budsjettbehandlingen for 2002-2003 på vedtaket fra Nordisk Råd?»

BEGRUNNELSE:

I oktober 2002 i Helsinki ble det fattet et enstemmig vedtak om å sikre tilgang til elektroniske fagbøker for syns- og lesehemmede. Med den teknologiske utviklingen har synshemmede fått utviklet datatekniske lese- og skrivehjelpemiddel, og produksjon av papirutgaver av litteratur er digitalisert. Med noe tilrettelegging kunne disse manusene/fagbøkene vært gjort tilgjengelig for synshemmede, samtidig med andre. Denne muligheten utnyttes ikke. Vedtaket lød som følger:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer:

1. Å gjennomgå lovverket i de nordiske landene og de selvstyrte områder og foreslå nødvendig endringer for at synshemmede sikres samme tilgang som allmennheten til åndsverkene i lesbare medier, dvs. i elektronisk form.
2. Å bidra til at kryptering på elektroniske bøker som i dag produseres av spesialbibliotek fjernes, slik at synshemmede får tilgang til elektroniske bøker på tvers av landegrensene.
3. Å bidra til at det opprettholdes eller utvikles en nasjonal standard for tilrettelegging av elektroniske bøker i kommersielle formater.

Dette bør gjelde all etterutdanning, ikke bare for akademikere.

Svar:

Representanten May Hansens spørsmål gjelder rekommandasjon nr. 35/2002 angående elektroniske fagbøker for synshemmede som ble vedtatt på Nordisk Råds 54. sesjon i oktober 2002 i Helsingfors. Etter vanlig prosedyre vil Nordisk Råd i god tid før neste sesjon få oversendt en melding fra regjeringene om hva de nordiske land har foretatt seg for å følge opp vedtaket i Nordisk Råd. Siden rekommandasjonen er rettet til de nordiske lands regjeringer, vil det være formannskapslandet - i 2003 er det Sverige - som vil ha hovedansvaret for å koordinere oppfølgingen av og utformingen av svaret som skal gå til Nordisk Råd. Etter den fastlagte tidsplanen vil samarbeidsministrene sluttbehandle svar på rekommandasjoner man har til behandling medio juni 2003, og man antar at man kan oversende svarene til Nordisk Råd pr. 1. juli 2003.

Vedtaket i Nordisk Råd tar opp et sentralt tema som det bør arbeides målrettet med både nasjonalt og internasjonalt. I Norge er det Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) under Kultur- og kirke departementet

som skal produsere lyd- og tekstutgaver av fagbøker i ulike formater til syns- og lesehemmede studenter. Det er i dag svært tid- og ressurskrevende å produsere lyd- og tekstutgaver av fagbøker i ulike formater. Behovet er større enn tilbudet, noe som også skyldes at stadig flere unge med syns- og lesehemming tar høyere utdanning. Ny teknologi fører til at det i dag på mange felt er nødvendig å se ulike funksjonshemmede gruppers behov for tjenester i sammenheng. Dette gjelder også for arbeidet med tilrettelegging av digitalt fagstoff i alternative utforminger og dataformater. I dag skjer tilrettelegging som oftest ved at trykte utgaver blir overført til et digitalt format gjennom skanning og optisk lesing av innholdet. Alternativt blir innholdet lest inn slik at det produseres en lydutgave. Forlagenes elektroniske grunnlagsmateriale må gjennomgå en omfattende konvertering for å kunne nyttes i produktutforming for syns- og lesehemmede. Erfaring viser at de aktuelle studentgruppene i stigende grad etterspør elektroniske tekstutgaver. Slike utgaver gis ofte en etterfølgende redaksjonell utforming for å lette studentenes bruk av materialet ved anvendelse av apparatur til lesehjelp.

For forlagene vil det være avgjørende at en parallell elektronisk tilrettelegging kan bli økonomisk for-svarlig.

Det må klarlegges om og på hvilken måte det offentlige bør stimulere en elektronisk parallellproduksjon gjennom støttetiltak. På oppdrag fra Kultur- og kirke departementet arbeides det i Norge med en utredning som tar sikte på å avklare problemstillinger knyttet til arbeidet med tilrettelegging av fagstoff for synshemmede.

Et avgjørende virkemiddel for å lette produksjonen av elektroniske versjoner av fagstoff vil være å

legge til rette for et samarbeid mellom forlag, forfatter og andre relevante rettighetshaverorganisasjoner, slik at det parallelt med utgivelse av trykte utgaver tilrettelegges en elektronisk versjon i et såkalt universelt format. Et slikt samarbeid kan gjøres innenfor den nåværende åndsverklovens rammer. Relevante organisasjoner i Norge arbeider i dag med et pilotprosjekt for direkte bruk av forlagenes elektroniske produksjonsgrunnlag. En fremtidig elektronisk fagbokproduksjon bør ikke anvende krypteringsmetoder som forutsetter egen programvare for bruk av materialet, da slike metoder hindrer samarbeid over landegrensene.

Fra norsk side vil en gå inn for at Nordisk Råds vedtak følges opp så snart som mulig.

SPØRSMÅL NR. 206

Innlevert 19. desember 2002 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 8. januar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Drammensregionen, som ellers i landet, er det stort behov for behandlingsplasser for narkomane. Buskerud fylkeskommune utvidet kapasiteten på akuttenuheten under Sykehuset Buskerud HF innen staten overtok ansvaret. På grunn av stram økonomi i Helse Sør har det ikke vært mulig å ta i bruk de nye plassene, og det er i dag snakk om å tilby plassene til andre fylker.

Hva kan helseministeren gjøre for at kapasiteten på akuttenuheten kan utnyttes maksimalt?»

BEGRUNNELSE:

Det er i dag en ventetid på opptil seks uker for klienter som ønsker avrusning eller stabilisering i forhold til metadon på Sykehuset Buskeruds akuttenuhet. Før staten overtok ansvaret for sykehusene hadde Buskerud fylkeskommune sørget for å bygge ut kapasiteten på denne avdelingen fra seks til ti plasser, men det har vært umulig å ta disse i bruk pga. manglende bevilgninger.

Akuttenuheten vurderer løpende hvem som skal få ledig plass. Det er en belastning for klientene og deres pårørende at man ikke får plass når man først er motivert til avrusning og behandling.

Sykehuset Buskerud HF har søkt om friske midler til å ta i bruk ledige plasser. Helse Sør må dekke inn 800-900 mill. kr i løpet av to år, og Sykehuset Buskerud HF må ta sin del av dette, og det er derfor

usikkert om når det kan bli mulighet for å utvide akutteneheten. I mellomtiden frykter man flere overdosedødsfall.

Svar:

Det hersker ingen tvil om at helsetjenestetilbudet til rusmisbrukere ikke er tilstrekkelig. Vi vet i dag at Norge har en høy dekning av institusjonsplasser i forhold til andre land det er naturlig å sammenligne med. Det er samtidig lange ventelister mange steder, men også mange tilfeldige og avbrutte behandlingsopplegg. Fylkeskommunen har i dag ansvaret for rusomsorgen, men helseforetakene har også et ansvar for enkelte akutteneheter i spesialisthelsetjenesten som fulgte med i sykehusreformen. Dette er ikke en tilfredsstillende løsning. Rusmiddelmissbrukere skal ha den samme tilgangen til helsetjenester som befolkningen for øvrig. For å oppnå bedre samsvar i helsetilbudet har Regjeringen gjennom Ot.prp. nr. 3 (2002-2003) lagt fram forslag for Stortinget om statlig overtakelse av ansvaret for den spesialiserte delen av rusomsorgen, fra fylkeskommunen til staten ved de regionale helseforetakene (Rusreform I). Det legges opp til at ansvaret overføres fra og med 2004. Dette innebærer at det "sørge for"-ansvaret som de regionale helseforetakene har i forhold til nødvendige spesialisthelsetjenester, også vil omfatte deler av rusomsorgen, inklusive gjennomføring av vedtak om tvangsopphold i institusjon. De regionale helseforetakene vil bli økonomisk satt i stand til å ivareta disse forpliktelser gjennom et uttrekk av fylkeskommunenes budsjetter som tilsvarende fylkeskommunenes kostnader til disse tjenestene. Gjennom Rusreform II er det foreslått at de gjenværende deler av rusomsorgen skal overføres kommunene og omfattes av den kommunale helse- og sosialtjenesten. Jeg har lagt til grunn at det bør etableres faste samarbeidsfora mellom kommunene og de regionale helseforetakene.

Av dette framgår det at Regjeringen legger opp til å gi de regionale helseforetak et helhetlig ansvar for å sørge for helsetjenester til rusmiddelmissbrukere. Kombinert med andre tiltak, bl.a. i regi av Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer, arbeides det med flere ulike tiltak for å gi et samlet og bedre helsetilbud til rusmiddelmissbrukere.

Den økonomiske situasjonen i de regionale helseforetakene er som kjent krevende. Dette har jeg bl.a. tidligere redegjort for i framlegg av St.prp. nr. 1 (2002-2003), og Stortinget har vedtatt de økonomiske rammene helseforetakene må planlegge og arbeide ut fra i 2003. Stortinget har med dette forutsatt at det skal bringes balanse i helse foretakenes drift i løpet av 2004, og det må settes iverk effektiviseringstiltak for å oppnå dette. Det er under disse vilkårene vanskelig å sette i verk nye tiltak uten at det er kostnadmessig dekning for dette. Jeg er kjent med at fylkestinget i Buskerud gjorde vedtak i 2001 om å oppruste den aktuelle avdelingen ved sykehuset fra seks til tolv plasser. Ved statlig overtaking ble denne enheten overført staten, uten at driftsmidler ble trukket ut, ettersom det ikke var satt av driftsmidler fra fylkeskommunens side.

Helse Sør har orientert meg om at Sykehuset Buskerud HF arbeider med en plan for gradvis å ta alle plassene i bruk. Ved å selge ut anslagsvis 1,5 plasser til andre i helseregionen, vil sykehuset samtidig være i stand til å tilby plasser til egne pasienter, slik at den totale økonomien sikres og det bygges opp et tilbud med kompetanse for regionen. Buskerud har fra før en relativt sett bedre dekning på plasser for rusomsorg og behandling av narkomane enn andre fylker i nærheten, men tilbudet er likevel ikke tilstrekkelig. Tilbudet blir nå benyttet innen det regionale ansvarsområde for Helse Sør. Denne tilnærmingen innebærer at antall plasser totalt øker.

Jeg vil imidlertid avslutningsvis presisere at helseforetaksmodellen innebærer at tjenestetilbudet må ses i et regionalt perspektiv hvor de fylkeskommunale grensene ikke utgjør begrensninger. Dette betyr også at tidligere fylkeskommunale vedtak nå blir vurdert i en ny og bredere sammenheng, og med det i tråd med de ansvarsstrukturer som nå gjelder.

SPØRSMÅL NR. 207

Innlevert 20. desember 2002 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 7. januar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Tresfjordbrua er et viktig samferdselsprosjekt for kryssing av Tresfjorden langs E136 på strekningen Ålesund - Dombås i Møre og Romsdal. Bompengesøknaden ble sendt til Vegdirektoratet i januar 2002, og har tydeligvis ikke kommet videre.

Hva akter statsråden å gjøre, og hvordan stiller statsråden seg til dette prosjektet?»

BEGRUNNELSE:

Fylkestinget i Møre og Romsdal behandlet i november 2001 bompengesøknaden fra Tresfjordbrua AS. Vedtaket om å tilrå bygging var enstemmig. Brua har en kostnad på 450 mill. kr. Tresfjordbrua skal finansieres med et statlig tilskudd på 150 mill. kr utbetalt i hvert av årene 2012 og 2013 og med bompenger som nedbetales over 15 år. Fylkestinget tilrådte videre en forskotteringsplan med privat og offentlig aksjekapital. Dette betyr at brua kan stå ferdig i løpet av 2 til 3 år, noe som er betinget av at Stortinget får seg forelagt bompengesøknaden og godkjenner denne. Det er i denne sammenheng grunn til å legge vekt på et uvanlig stort lokalt økonomisk bidrag. Brua fører til en innsparing på ca. 15 km for trafikken på strekningen Ålesund - Dombås og på ca. 22 km for trafikken Molde/Haram/Vestnes - Dombås. Årsdøgntrafikken var i 2000 beregnet til 1 200 biler, og hele 30 pst. av trafikken er tungtrafikk. Veien rundt fjorden som brua skal avløse, er en meget ulykkesbelastet vegstrekning med hele 12 dødsulykker i løpet av 20 år på denne relativt korte strekning. Veien går stort sett gjennom sammenhengende bebyggelse, og trafikken representerer betydelige miljøproblemer.

Det er bekymringsfullt at bompengesøknaden har ligget i Vegdirektoratet helt siden januar 2002, noe som gjør at Stortinget ennå ikke har fått den til behandling. Det er av nevnte grunner meget viktig at dette prosjektet blir realisert, og det forventes nok både fra befolkningen i området, næringslivet, kommunale myndigheter og fylkeskommunale myndigheter at Tresfjordbrua kan bygges slik som planlagt.

Svar:

I gjeldende prinsipper for innkreving av bompenger og behandling av slike søknader ligger det til grunn at Vegdirektoratet som sentral vegstyresmakt skal behandle søknadene for å komme med en eventuell tilrådning til søknaden overfor Samferdselsdepartementet. Samferdselsdepartementet har ikke hatt søknaden fra Tresfjordbrua AS til formell behandling. Vegdirektoratet har imidlertid gjort Samferdselsdepartementet kjent med at bompengesøknaden fra Tresfjordbrua AS etter deres oppfatning er problematisk.

Tresfjordbrua er ikke prioritert i handlingsprogrammet for Nasjonal transportplan 2002-2011. Finansieringsplanen for prosjektet legger til grunn statlig refusjon av 300 mill. 2001-kr etter 2011. Vegdirektoratets vurdering er at oppbinding av midler med refusjon utover gjeldende planperiode bryter med prinsipper som Stortinget har lagt til grunn for bompengeprojekter.

Videre mener Vegdirektoratet at dersom bompengesøknaden nå blir godkjent, vil den kunne få konsekvenser for oppstart av prosjektet E136 Breivika - Lerstad som ligger på samme stamvegrute, ved behandling av Nasjonal transportplan 2006-2015. I gjeldende handlingsprogram som er behandlet av fylkeskommunene, er det avsatt 150 mill. 2002-kr til dette prosjektet i slutten av planperioden 2002-2011. Prosjektet Breivika - Lerstad vil måtte fullfinansieres i neste planperiode. Endelig traséalternativ vil være avgjørende for finansieringsbehovet i neste planperiode, men vil ligge mellom 150 og 420 mill. 2002-kr.

Vegdirektoratet har i brev av 11. juni 2001 gjort fylkeskommunen i Møre og Romsdal kjent med direktoratets betenkeligheter knyttet til bompengesøknaden. Dette skjedde forut for fylkestingets behandling av handlingsprogrammet for perioden 2002- 2011 som ble behandlet i juni 2001. Bompengesøknaden for Tresfjordbrua ble behandlet av fylkestinget i desember 2001. Fylkestinget presiserte ved sin tilslutning til bompengesøknaden for Tresfjordbrua at fylkestinget forutsetter at tidligere vedtatte prioriteringer på riks- og stamvegnetter ikke må endres. Videre har Ålesund kommune ved behandlingen av søknaden forbeholdt seg retten til å foreslå prioritering av større veganlegg i regionen, selv om dette skulle medføre en nedprioritering av Tresfjordbrua.

Jeg er innstilt på å få til en avklaring i denne saken i nærmeste framtid, og vil ta nødvendig initiativ overfor Vegdirektoratet får å sikre dette.

SPØRSMÅL NR. 208

Innlevert 6. januar 2003 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 15. januar 2003 av kommunal- og regionalminister **Erna Solberg**

Spørsmål:

«Det er i romjula gjort kjent at fleire kommunar slit med auka utgifter som fylgje av skyhøge straumprisar.

Når kan Stortinget få seg førelagt ein oversikt over situasjonen?»

GRUNNGJEVING:

Det "normale" skulle sjølvsagt vera at kommunane har ein buffer som gjer at dei kan ta uforutsette utgifter sjølv. Senterpartiet meiner det vanskeleg kan påreknast i denne situasjonen med dei nedskjeringar kommunesektoren alt har vore gjennom på førehand av 2003-budsjettet. Vi har registrert at statsråden held fram at kommunane tener på kraftkrisa. Det kan vera tilfelle for nokre kommunar, for andre er det heilt klart at dei vil bli stilt overfor auka utgifter både til eiga drift og til auka sosialhjelpbetaling. Situasjonen er så ekstraordinær at Senterpartiet meiner statsråden må orientere Stortinget slik at eventuell oppfølging kan drøftast. Eg minner om at mange kommunar frå før også har ekstra pensjonsutgifter og redusert skatteinngang.

Svar:

Dei høge straumprisane har fått stor merksemd i media kring årsskiftet. Det er naturleg at mange vert uroa av det eg vil kalle ein ekstraordinær situasjon i kraftmarknaden. Regjeringa har foreslått overfor Stortinget at personar med svak betalingsevne gjennom bustønaden skal få 700 kr kvar til kompensasjon. Andre med svak betalingsevne som ikkje vert omfatta av bustønadsordninga, vil ha krav på økonomiske ytingar etter lov om sosiale tenester i kommunane.

Kommunane sjølve vil òg kunne råkast av dei høge straumprisane. Verknaden for den einskilde kommune er likevel varierende.

Kommunane utgjer ei stor brukargruppe av elektrisk kraft. Ein kald vinter kan ha gjeve eit auka kommunalt forbruk, og då til ein høgare pris. Undersøkingar departementet har gjort viser at mange kommunar har gått saman og kjøpt straum til ein avtalt pris som ligg lågare enn prisen i spotmarknaden. Til dømes har fire av fem kommunar i Akershus og Hedmark gjort ein slik avtale. For desse kommunane er den økonomiske verknaden avgrense til det auka forbruket.

Det må forventast at utbetalingane etter lov om sosiale tenester vil auke som fylgje av straumprisane. Det ligg ikkje føre tal om storleiken på auken.

Ved siste oversyn var vel 40 pst. av kraftselskapa eigde av kommunar og fylkeskommunar. Om det totale overskotet i kraftsektoren aukar med 6 mrd. kr i 2003, noko som ikkje er urealistisk med dei straumprisane vi ser for 2003, vil det kommunale eigarane kunne få 1-1,5 mrd. kr i auka utbytte. Vinsten er likevel avgrense til kommunar med eigarinteresser i kraftselskap.

Grunnlaget for den kommunale eigeomsavskatten vert m.a. bestemt av spotprisen på straum. Ein auke i spotprisen aukar skattegrunnlaget, og skatteinnkome til kommunane. Vinsten vil kome alle dei om lag 150 kommunar med kraftanlegg til gode. Denne gevinsten vil ikkje slå ut i 2003, men vil i det påfølgjande år gje auka inntekter.

Kommunar med kraftanlegg har gjennom konsesjonsvilkåra høve til å ta ut deler av krafta til sjølvkostnad. Kommunar som ikkje har bunde opp konsesjonskrafta i langsiktige kontraktar, kan med dei høge prisane selje straumen med stor vinst. Eller dei kan bruke straum sjølv til låg pris.

For kommunesektoren samla *kan* dei høge straumprisane snarare gje sektoren ein vinst enn eit tap. Det høyrer med til biletet at einskilde kommunar vil få auka utgifter utan den vinst som andre kommunar har.

Departementet vil fram mot kommuneproposisjonen for 2004 gjere nærmare undersøkingar av verknaden for kommunane av dei høge straumprisane. Dette gjelder både i forhold til økte sosialhjelpbetalingar, og kostnader ved kjøp av strøm til eget forbruk. Eg vil kome tilbake til Stortinget med ei omtale i kommuneproposisjonen for 2004 og eventuelt Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

SPØRSMÅL NR. 209

Innlevert 7. januar 2003 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 15. januar 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Stortinget bad i Innst. S. nr. 314 (2000-2001) og i inneværende års budsjett Regjeringen om å utrede ulike ordninger for organisering av eierskap og forvaltning av eiendommer, bygg og anlegg med historisk verdi og å komme tilbake til Stortinget med dette. Oscarsborg er åpenbart et slik historisk anlegg.

Vil statsråden påse at den nevnte utredning kommer til Stortinget før driften av Oscarsborg legges ut på anbud?»

BEGRUNNELSE:

I Aftenposten 4. januar i år fremkom det at Forsvaret pusser opp Oscarsborg festning for å friste eventuelle kjøpere, og at driften av Oscarsborg legges ut på anbud om en ukes tid.

Stortinget har ved flere anledninger, bl.a. ved behandlingen av Innst. S. nr. 122 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 36 (2001-2002), vist til Oscarsborg festnings rolle som historisk minnesmerke. Der ble det understreket den helt spesielle verdien av Oscarsborg. I behandlingen av årets budsjett ble Regjeringen bedt om at den snarlig kommer til Stortinget med en utredning av ulike ordninger for organisering av eierskap og forvaltning av eiendommer, bygg og anlegg med historisk verdi, herunder et fond som skissert i Innst. S. nr. 314 (2000-2001).

Etter Aftenpostens oppslag den 4. januar kan det virke som den fremtidige driften av Oscarsborg festning er i ferd med å bli avgjort før Stortinget har behandlet den utredning som Stortinget har bedt om fra Regjeringen ved flere anledninger.

Svar:

Regjeringen arbeider nå med en gjennomgang både av modernisering av statens bygge- og eierskapsvirksomhet i sivil sektor i tråd med redegjørelsen "Fra ord til handling" gitt av arbeids- og administrasjonsministeren i Stortinget 24. januar 2002, og en utredning av modeller for fremtidig eierskap og forvaltning av statlige kulturhistoriske eiendommer.

Det vises til at det i St.prp. nr. 1 (2001-2002) for Arbeids- og administrasjonsdepartementet ble varslet at den daværende regjering planla en gjennomgang av statens eiendommer med sikte på å legge grunnlag for en politikk for statlig eierskap og forvaltning av kulturhistorisk viktige eiendommer. Dette er fulgt opp av denne regjering i St.prp. nr. 1 (2002-2003) hvor Regjeringen poengterer at det er en viktig oppgave å sikre at vi som nasjon tar vare på verdifulle kulturminner og at staten har et spesielt ansvar for kulturhistoriske eiendommer.

Arbeidet både med gjennomgang av de kulturhistoriske eiendommer i statlig eie, og sak om fremtidig eierskap og forvaltning av slike eiendommer er ledet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet og med deltakelse bl.a. fra Forsvarsdepartementet. I arbeidet legges det vekt på å følge opp føringer og innspill fra Stortinget, slik som merknadene i Innst. S. nr. 314 (2000-2001) og innstillingen til årets budsjett fra forsvarskomiteen, Budsjett-innst. S. nr. 7 (2002-2003). Arbeids- og administrasjonsministeren har meddelt meg at han arbeider med sikte på å komme tilbake til Stortinget med saker om dette så raskt som mulig.

Hovedutfordringen knyttet til de nasjonale festningsverk som er besluttet tatt ut av militær bruk, er å legge forholdene til rette for en verdig alternativ bruk av festningsverkene. Eksisterende kulturell og annen virksomhet må gis levelige kår også i fremtiden. Det er selvsagt ikke slik at disse eiendommene er tenkt solgt ut av statlig eie. Ved å vise kreativitet og finne løsninger gjennom utvikling og utleie vil man tilstrebe å få til levende festningsverk som gjør det mulig å videreføre historien til nye generasjoner, samtidig som tilgjengeligheten sikres for allmennheten. Utvikling og revitalisering av festningsverkene forutsetter at eiendommenes inntektspotensial utnyttes uten at deres verneverdi forringes. Denne typen eiendommer krever naturlig nok vedlikeholdsmidler ut over det som er et normalt nivå for mer moderne byggverk.

I Forsvarsbygg er det opprettet en interimforvaltning for nasjonale festningsverk som ikke vil ha militær bruk fra høsten 2002, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003). Interimforvaltningen skal fungere frem til det er etablert en fremtidig forvaltning av de kulturhistoriske eiendommer som skal forbli i statens eie. Det arbeidet som nå gjøres med Oscarsborg er etter min oppfatning helt i tråd med dette, og kan sammenlignes med det som er gjort i forbindelse med to andre nasjonale festningsverk, nemlig Fredrikstad festning og Fredriksvern i Stavern. Fredriksvern er nærmest i sin helhet utleid til Justisdepartementets aktiviteter. I Gamlebyen i

Fredrikstad er man kommet langt i å leie ut lokalene, primært til kulturformål, noe som også er i tråd med kommunens ønsker.

At de nasjonale festningsverk som ikke lenger har militær bruk nå planlegges benyttet til annen aktivitet, vil ikke begrense Stortingets muligheter til å velge alternative former for eierskap og/eller forvaltningsform.

Arbeidet med Oscarsborg festning går i korthet ut på å:

- videreføre rollen som nasjonalt historisk festningsverk
- sikre en forvaltning som viderefører verdier og tradisjoner på en etisk og estetisk forsvarlig måte
- skaffe brukere til bygninger og uteareal for hele anlegget
- gjøre Oscarsborg til et levende festningsverk
- sikre tilgjengeligheten for allmennheten.

Antydning utviklingsretning er kurs- og konferansesenter. Vi håper det vil kunne være mulig å finne leietaker som på sikt vil kunne gi oss tilstrekkelige midler slik at dette festningsverket vil være selvfinansierende.

Valg av leietaker vil skje på grunnlag av offentlig konkurranse hvor statens behov for styring og kontroll skal ivaretas i et stramt regelverk for brukere og leietaker. Det er ikke fattet noen beslutning om investeringer på Oscarsborg, men det kan bli aktuelt å ruste deler av anlegget opp, bl.a. for å kunne tilpasse etablissementene til leietakers behov. Kunngjøring av nevnte offentlige konkurranse er planlagt gjort i henhold til regelverk i løpet av 1. halvår 2003.

SPØRSMÅL NR. 210

Innlevert 8. januar 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 16. januar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vokser soningskøen fortsatt, hva var status ved årsskiftet, hva er prognosen for inneværende år, og vil de økonomiske ressursene pr. soningsplass/døgn øke eller bli redusert i 2003?»

BEGRUNNELSE:

Soningskøen i Norge vokser. Over 2 000 mennesker venter på å sone. Flere varetektsinnsatte er løslatt pga. plassmangel og mange må vente i lang tid for soning. Det er resultatløst å innføre strengere straffer når man ikke har kapasitet til mer soning. Strafferettens legitimitet tapes ved en slik situasjon.

Det er dessuten betenkelig at ikke kriminalomsorgen er i stand til å imøtekomme krav om rehabilitering av de innsatte pga. knappe ressurser. Slik får vi mer kriminalitet og flere kriminelle. Særlig alvorlig er det at man ikke får plassert siktede i varetekt.

Svar:

Soningskøen har ved tellingene pr. 31. mars 2002, 30. juni 2002 og 30. september 2002 vært relativt stabil med henholdsvis 2 443, 2 681 og 2 509 dommer i kø. Det antall fengselsdøgn køen utgjør, beregnet i forhold til løslatelse på 2/3 tid, har vist en tilsvarende tendens med henholdsvis 169 391, 170 417 og 171 076 døgn. Køen beregnet i fengselsdøgn tilsvarer full utnyttelse i ett år av henholdsvis 464, 467 og 469 fengselsplasser. Tallene for 31. desember 2002 vil foreligge i månedsskiftet januar/februar.

Den videre utvikling av soningskøen har sammenheng med flere faktorer: antall fengselsplasser, politiets behov for varetekt, avslag på løslatelse ved 2/3 tid, antall pådømte straffesaker/rettskraftige dommer, den gjennomsnittlige domslengden på rettskraftige dommer og domstolenes bruk av samfunnsstraff. Jeg har store forventninger til samfunnsstraffen som et godt alternativ til ubetinget fengselsstraff, og at den også vil kunne bidra til å redusere soningskøen. Det legges opp til et nært samarbeid med påtalemyndigheten for å informere om samfunnsstraff som straffealternativ. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning skal påse at det arbeides aktivt for å videreutvikle innholdet i samfunnsstraffen.

Også i 2003 vil arbeidet med å avvikle soningskøen ha høy prioritet. Det er derfor en stor utfordring for kriminalomsorgen å sikre innsatte muligheter for rehabilitering. I 2003 vil departementet videreføre arbeidet med å videreutvikle innholdet i straffegjennomføringen. I tillegg til en vekst i programvirksomheten vil departementet også fokusere på andre rehabiliterende tiltak i fengsel som en videreutvikling av kontaktbetjentrollen, bruk av fremtidsplaner og et tettere forvaltningssamarbeid.

Økningen i kriminalomsorgens driftsramme i 2003 skal finansiere kapasitetsutvidelser, gjøre promilleprogrammet landsdekkende, øke bruken av overføring til institusjon utenfor fengsel for domfelte med rusproblemer og styrke tilbudet til voldsdømte. Utover dette er driftsrammen videreført.

SPØRSMÅL NR. 211

Innlevert 8. januar 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 17. januar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvordan vil endringen i frakttilskuddsordningen for medisiner slå ut for kunder i Oppland, som bor langt fra apotek?»

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet for 2003 pekte vi på at det ikke er blitt så mange flere apotek i distriktene, og vi fryktet derfor at apotekene vil prøve å få dekket sine fraktutgifter ut over bunnfradraget ved å sende regningen til kundene. Regjeringspartiene bad om alternative utforminger av endringene som sikrer at en større del av landets apotek benytter fraktrefusjonsordningen.

I Valdres er det f.eks. én eier av to apotek på Fagernes, som ifølge apoteker Solveig Amrud sender ca. 2 500 pakker hver måned. Etnedal og Heddal får sine medisiner fra henholdsvis apotek på Dokka og Hønefoss. Jeg går ut fra at departementet nå er i gang med samarbeid med Norges Apotekerforening om utforminger som i minst mulig grad går ut over kundene, og ber om å få informasjon om hvilke tiltak som settes i verk for å hindre at utgifter veltes over på kunder på bakgrunn av hvor de bor i forhold til apotek og hvilket apotek som sender medisinene.

Svar:

Det legges opp til en ordning der apoteket får refundert en viss prosentandel av sine fraktutgifter. På den måten vil alle landets apotek kunne få ytt fraktrefusjon, i motsetning til under det opprinnelige forslaget, der en høy andel av landets apotek ville blitt avskåret fra denne muligheten. Størstedelen av refusjonene vil tilfalle apotek i distriktene, siden det er disse som har de fleste forsendelsene. Den nøyaktige refusjonsprosenten blir beregnet av Legemiddelverket i disse dager, etter dialog med Norges Apotekerforening.

Det blir opp til det enkelte apotek selv å ta stilling til om konkurransesituasjonen tilsier hvorvidt fraktutgifter som ikke dekkes over fraktrefusjonsordningen, skal belastes kunden. Nivået på utgiftene som kunden eller apotek må betale, kan apotekene selv påvirke gjennom valg av forsendelsesmetode (kommisjonær, post etc.). Jeg er i tillegg kjent med at Norges Apotekerforening har fått i stand en avtale om porto med Posten Norge AS som vil redusere utgiftene ved postforsendelser. Samlet sett tror jeg dette vil lede til billigere forsendelser enn tidligere.

Apotekene har alltid hatt anledning til å avkreve forsendelseskostnader fra sine kunder. Fraktrefusjonsordningen er ment å begrense slik betaling for pasienter som er for syke til selv å hente sin medisin eller som har uforholdsmessig lang vei til apotek. Siden ytelsene over fraktrefusjonsordningen nå reduseres, vil selvsagt muligheten for at pasientene må betale en større del av forsendelseskostnadene være til stede.

Jeg legger imidlertid til grunn at apotekene vurderer sin konkurransesituasjon nøye når de tar stilling til om de skal avkreve forsendelseskostnader fra kunden. Om nødvendig vil jeg vurdere tiltak som kan stimulere

apotekene til å tilby seg å betale en større andel av forsendelsesutgiftene. Et mulig tiltak kan være i større grad å åpne for forsendelseskjøp. I dag kan apotek som hovedregel sende legemidler bare til kunder i apotekets naturlige geografiske kundeområde, jf. apotekforskriften § 41.

SPØRSMÅL NR. 212

Innlevert 9. januar 2003 av stortingsrepresentant Grethe Fossli

Besvart 16. januar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Oslo Lufthavn AS la i august 2002 fram Lufthavnplan 2001 til høring. I denne la de fram en langsiktig arealbruksplan til bruk både for hovedflyplassens egen planlegging av infrastruktur og som en del av grunnlaget for omliggende kommuners formelle arealplaner. I denne planen foreligger det et trinn II med en framtidig ny tredje rullebane med tilhørende byggesone for hovedfunksjoner.

Mener statsråden det er riktig å båndlegge kommunale arealer når staten eier store arealer i samme område?»

BEGRUNNELSE:

I Lufthavnplan 2001 er det lagt fram planer for en tredje rullebane. Ifølge OSLs egne prognoser vil et behov for tredje rullebane sannsynligvis være tilstede mot slutten av planperioden, dvs. 2030.

Dette forslaget båndlegger store arealer direkte eller indirekte gjennom rikspolitiske retningslinjer eller arealdisponeringsplaner etter plan- og bygningsloven.

Lufthavnplanens primære forslag innebærer båndlegging av store arealer øst for dagens østre rullebane. Dette er arealer som både i kommuneplan og fylkesplan er disponert til framtidig næringsutvikling. En arealbruk som er nær knyttet til den samfunnsmessige virkningen flyplassen skulle få. Staten eier store arealer som kan benyttes til en framtidig utvidelse av flyplassen, de områdene besittes i dag i hovedsak av Forsvaret.

Ved å planlegge en framtidig tredje rullebane innenfor disse områdene, vil en ikke hindre kommunen i å utnytte sitt område til bl.a. næringsformål.

Svar:

Etableringen av hovedflyplassen på Gardermoen er en av de største investeringene her i landet i nyere tid. Det er derfor nødvendig at flyplassen har tilstrekkelig kapasitet til å kunne ivareta sin oppgave som det sentrale knutepunkt for nasjonal luftfart også på lengre sikt.

Lufthavnplanens prognoser for framtidig trafikkutvikling er beheftet med betydelig usikkerhet. Dette gjelder både antatt økning i total trafikkmengde og fordelingen av denne mellom flyplasser. Dersom det på lang sikt skulle bli behov for en tredje rullebane finner jeg det naturlig at staten, så langt det er hensiktsmessig, forsøker å bruke sine egne arealer til å dekke flyplassens framtidige arealbehov. Ut over dette mener jeg det er for tidlig å ta stilling til de relativt detaljerte arealbruksspørsmål du forutsetningsvis tar opp i ditt spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 213

Innlevert 9. januar 2003 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 16. januar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Stortinget vedtok før jul at "normalrentesatsen for rimelige lån i arbeidsforhold" skulle økes fra 6,0 til 6,5 pst. fra og med 1. januar 2003. Norges Bank senket styringsrenten med 0,5 prosentenheter til 6,5 pst. fra og med 12. desember 2002. I St.prp. nr. 1 (2002-2003) heter det: "Nivået på normrenten er vesentlig lavere enn markedsrenter det er naturlig å sammenlikne med."

Mener statsråden det er rimelig at mange ansatte med lån i arbeidsforhold vil få økt rente, mens de fleste andre låntakere vil få redusert rente?»

Svar:

Enkelte arbeidsgivere tilbyr sine ansatte lån til gunstigere betingelser enn det den ansatte kunne oppnå ved å henvende seg til en bank eller lignende. Slike rimelige lån i arbeidsforhold innebærer en skattepliktig fordel, akkurat som lønn i kontanter. Fordelen ved rimelige lån i arbeidsforhold beregnes ved

differansen mellom normalrentebeløp og det faktiske rentebeløp som skattyteren betaler, og denne fordelens skattlegges som lønn.

Det kan virke urimelig at normalrentesatsen økes for inntektsåret 2003 når det er en negativ renteutvikling i økonomien for øvrig. Dette må imidlertid ses i sammenheng med at normalrentesatsen vanligvis kun fastsettes én gang for hele året. Det oppstår derfor en viss forskyvning mellom normalrentesatsen og renter som er fastsatt i kommersielle utlånsinstitusjoner.

Normalrentesatsen skal ideelt sett speile den renten arbeidstakere alternativt måtte betalt dersom de i stedet for et lån gjennom arbeidsgiver tok opp et lån til markedsmessige betingelser. Norges Banks foliorente, som det henvises til i spørsmålet, er den renten banker kan oppnå ved *innskudd* i Norges Bank. Utlånsrentene hos kommersielle banker ligger høyere enn foliorenten. I dagens situasjon vil markedsmessige lån gjennom arbeidsgiver ikke falle inn under beskatningen av rimelige lån i arbeidsforhold.

I henhold til retningslinjer vedtatt av Stortinget, fastsettes utlånsrenten i Statens pensjonskasses boliglansordning ved den omtalte normalrenten påplussset 0,5 prosentpoeng. For låntakere i Statens pensjonskasse vil økningen i normalrentesatsen innebære økte rentekostnader. Rentefastsettelsen i Statens pensjonskasse ligger innenfor arbeids- og administrasjonsministerens ansvarsområde. I perioden 1990 til 2002 har Statens pensjonskasses utlånsrente ligget under utlånsrenten fra private banker, med unntak av 1993. Av St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Arbeids- og administrasjonsdepartementet framgår det at Regjeringen vil vurdere, og eventuelt legge fram for Stortinget for beslutning, et alternativ til dagens rentefastsettelse for boliglån i Statens pensjonskasse.

SPØRSMÅL NR. 214

Innlevert 9. januar 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 16. januar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Det har i en tid vært konflikter av ymse slag i Den norske kirke. Striden i Kautokeino har vært sterk. Prestestillingen der står ubesatt. Dette til tross for at Lyngmo har søkt. Søknaden hans er ikke blitt behandlet. Ut fra Dagen 23. desember 2002 ser vi at selv Kirkedepartementets ekspedisjonssjef innrømmer at dette ikke er en rett behandlingsmåte.

Hva vil statsråden gjøre med disse stridene, og vil statsråden se på Lyngmos sak i forhold til bispedømmerådet?»

Svar:

Olav Berg Lyngmo ble avskjediget fra sitt embete som sokneprest i Kautokeino prestegjeld ved dom i Hålogaland lagmannsrett 12. januar 2001. Som følge av dommen har Lyngmo mistet retten til å være prest i Den norske kirke, jf. kirkeloven § 32 første ledd. Dette innebærer at det ikke er lovlig adgang til å tilsette Lyngmo verken som sokneprest i Kautokeino eller i annen prestestilling i Den norske kirke, med mindre det skulle bli truffet vedtak om gjennerverv av presterettighetene. Slikt vedtak kan treffes av departementet etter innstilling fra vedkommende biskop. For ordenes skyld gjør jeg oppmerksom på at vedkommende biskop i dette tilfellet er biskopen i Nord Hålogaland, og ikke Børre Knudsen som Lyngmo formodentlig fortsatt anser som sin biskop etter "vigslingen" i Kautokeino i 1997.

Menigheten i Kautokeino har vært gjennom en langvarig og opprivende strid. Mitt høyeste ønske for denne menigheten er at man nå må legge stridighetene bak seg slik at menigheten kan leve og virke i fred og fordragelighet. I den sammenheng er det viktig å få tilsatt en sokneprest som er godtatt i alle leire. Så langt har dette ikke lyktes, men jeg har full tillit til at biskopen og bispedømmerådet gjør det som etter deres beste skjønn er mulig for å gjenopprette normale tilstander i menigheten.

SPØRSMÅL NR. 215

Innlevert 9. januar 2003 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 17. januar 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vansjø ved Moss er drikkevannskilde for 60 000 mennesker, men er sterkt forurenset med fremvekst av blågrønne alger pga. store utslipp av fosfor og nitrogen. Grunneiere mener en nedtapping av vann av stort omfang vil gi bedre omløp i innsjøen. Man blir kvitt stillestående og forurenset vann som et bidrag til å bedre vannkvaliteten.

Mener statsråden en nedtapping innenfor forsvarlige grenser vil være et viktig bidrag til å bedre vannkvaliteten?»

BEGRUNNELSE:

Vansjø er sterkt forurenset bl.a. pga. betydelige utslipp av fosfor og nitrogen fra landbruket og kommunale avløp. Blågrønne alger i store mengder har fremtvunget badeforbud i deler av innsjøen. Det kreves beløp i 100 millioner klassen for å avhjelpe problemene med utslipp og avrenning på en tilfredsstillende måte.

Grunneiere ved Vansjø mener man nå har en mulighet til å bedre forholdene ved at sjøen tappes ned maksimalt. Med all snøen som ligger i nedbørsfeltet vil snøsmeltingen til våren sørge for at vannstanden normaliseres. Vintervannstanden i Vansjø skal være 2,10 meter, men ifølge reglementet kan innsjøen tappes ned til 1,50 meter. En slik tapping vil også gi større strømproduksjon i det tilhørende kraftverket.

Svar:

Jeg deler representanten Hedstrøms bekymring for miljøtilstanden i Vansjø, og er enig i at det er behov for tiltak mot forurensningen i vassdraget. Regjeringen har derfor i budsjettet for 2003 satt av 3 mill. kr til helhetlig vannforvaltning som i hovedsak vil gå til arbeid med å bedre vannkvaliteten i Hobøl-Vansjøvassdraget.

Jeg har innhentet kommentarer til representantens forslag om å tappe ned Vansjø fra Statens forurensningstilsyn som igjen har kontaktet fylkesmannen i Østfold. De peker på at blågrønnalgene om vinteren vil være i en "dvaletilstand" i bunnvannet. En rask nedtapping vil derfor ikke resultere i at man får "tak i" blågrønnalgene, men derimot tappe ut oksygenrikt overflatevann og la det oksygenfattige bunnvannet med blågrønnalger være igjen. Virkningene ved å tappe ut mer overflatevann fra Vansjø midt på vinteren vil ut fra eksisterende kunnskap derfor neppe ha noen effekt på oppblomstring av blågrønnalger om sommeren.

Hvis det fortsatt ligger mye snø i nedbørsfeltet på ettervinteren kan det være hensiktsmessig å holde en lav vannstand for å minske risikoen for oversvømmelse av landbruksarealer på våren med påfølgende utvasking av næringssalter. Dette er imidlertid allerede ivaretatt i gjeldende bestemmelser for regulering av vannstanden i vassdraget.

Vansjø er i en ubalansert situasjon med altfor store tilførsler av forurensninger fra spesielt landbruk og mindre avløpsanlegg. Fokus bør derfor fortsatt være rettet mot tiltak for å fjerne fosfor og nitrogen fra kildene.

SPØRSMÅL NR. 216

Innlevert 10. januar 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 17. januar 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Senterpartiet er tilfreds med at Regjeringa offentliggjør krav som er reist mot Norge i GATS-forhandlingene. Vi forstår imidlertid at det samme ikke vil gjøres mht. krav Norge har stilt til andre land. Dette gjør det vanskelig å danne seg et totalbilde av Regjeringas handelspolitikk - f.eks. i forhold til utviklingslandene.

Hvilken strategi har Regjeringa for informasjon om GATS-forhandlingene til 1) offentligheten og 2) Stortinget?»

Svar:

I juli i fjor ble det offentliggjort en orientering om Norges bilaterale krav i tjenesteforhandlingene i WTO (GATS) på Utenriksdepartementets nettsider på Odin. I orienteringen fremgår det bl.a. at Norge generelt ikke har stilt ordinære forhandlingskrav til utviklingslandene, men i stedet egne forslag der vi inviterer til kontakt og samarbeid innenfor de forhandlingsområder som foreslås. Dette er et ledd i vår oppfølging av ministererklæringen fra Doha, der vi sluttet oss til å prioritere utviklingslandene i forhandlingene. Hensikten er å aktivt søke å inkludere de fattige landene i tjenesteforhandlingene.

Regjeringen mener det bør være mest mulig åpenhet rundt disse forhandlingene. Det vurderes fortløpende hvordan dette kan gjøres. På Utenriksdepartementets nettsider vil det snart bli offentliggjort en orientering om de krav som Norge har mottatt fra andre land i GATS-forhandlingene. Likeledes arbeides det med en utvidet orientering om de norske forhandlingsforslag og krav. Også annen informasjon om WTO og GATS er offentlig tilgjengelig på Internett. På Utenriksdepartementets nettsider finnes bl.a. GATS-avtalen og tekstene til de norske plenumsforslag.

Jeg vil i nødvendig utstrekning konsultere og orientere Stortinget om forhandlingene og Norges forhandlingsposisjoner.

SPØRSMÅL NR. 217

Innlevert 10. januar 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 20. januar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ifølge Adresseavisen 9. ds. sitter flere av de 21 huseierne som må flytte for å gi plass til ny E6 i Melhus, igjen med betydelig gjeld etter at ny bolig er skaffet. Flere uttaler til avisen at de følte seg presset til å inngå frivillig avtale om en erstatning som i ettertid har vist seg og ikke kunne dekke kjøp av tilsvarende bolig.

Vil statsråden undersøke om Vegvesenet har gått fram slik loven og god forretningsskikk krever når det gjelder økonomisk oppgjør og informasjon til huseierne?»

BEGRUNNELSE:

Omleggingen av E6 medfører at 21 boligeiendommer må rives og flere næringseiendommer fraflyttes. Ifølge avisen er de samlede erstatninger for 21 boliger på 30 mill. kr. Det fortelles om enkeltteksempler der familier som måtte legge ut opptil 1 mill. kr ut over den avtalte erstatning for å skaffe seg tilsvarende bolig i Melhus sentrum. Ut fra beskrivelsen kan det tyde på at boligprisene for kjøper har blitt høyere enn forventet fordi så mange ønsket å kjøpe bolig på samme tid.

Når alle huseiere til sist inngikk frivillige avtaler med Vegvesenet, synes det å ha sammenheng med påstander fra Vegvesenet om at en erstatning fastsatt ved rettslig skjønn ville kunne bli enda lavere. Dersom det skulle ha skjedd og avisas beskrivelse av det økonomiske utførelse enkelte har kommet opp i er korrekt, må dette bety at praksis når det gjelder fastsetting av erstatning ved ekspropriasjon har blitt annerledes enn loven forutsetter.

Nevnte vegprosjekt har krevd riving av flere hus

enn noe annet vegprosjekt i Sør-Trøndelag. Jeg antar at Vegvesenet har store praktiske fordeler av å oppføre slik at man i saker om grunnerverv kan oppnå praktiske og frivillige løsninger. Jeg mener at dette forhold bør tillegges stor vekt, og at Vegvesenet derfor bør vurdere å gå gjennom erstatningsbeløpene i denne saken på nytt ut fra de faktiske priser i det lokale boligmarkedet som nå er erfart. Kostnadene ved at enkelte kan føle seg lurt og økonomisk rammet, vil kunne være større på sikt enn en mindre økning av et i den store sammenhengen beskjedent erstatningsoppgjør.

Svar:

På Melhus er det utført et omfattende grunnerverv i forbindelse med omlegging av E6. Det har vært nødvendig å innløse et stort antall boliger. Det er forhandlet fram avtaler med samtlige boligeiere.

Statens vegvesen har som policy at prinsippene i ekspropriasjonserstatningsloven av 6. april 1984 skal legges til grunn enten erstatningen fastsettes gjennom avtale eller ved ekspropriasjon. Jeg vil derfor kort gjøre rede for reglene som gjelder boliger som bebos av eieren selv. I slike tilfeller er det en såkalt gjenervervsverdi som skal erstattes dersom denne er høyere enn salgsverdien.

Erstatning basert på gjenervervsverdi skal sette boligeieren i stand til å skaffe seg en tilsvarende bolig som den han må flytte i fra. På steder der det er et tilstrekkelig tilbud av boliger i markedet kan dette være en gjenkjøpsverdi, det vil si en erstatning som setter boligeieren i stand til å kjøpe en tilsvarende brukt bolig. På steder der det er liten omsetning av boliger kan det være nødvendig å basere erstatningen på hva det vil koste å bygge en ny bolig som har en tilsvarende funksjon. Det skal gjøres fradrag dersom den nye boligen innebærer fordeler i forhold til den gamle. Eksempel på slike fordeler kan være standardøkning og at utgifter til vedlikehold blir mindre for den nye boligen enn det var for den gamle. Både når det gjelder gjenkjøp og ved nybygg skal andre nødvendige utgifter i forbindelse med flytting erstattes. Dersom tilsvarende bolig kan skaffes i nærheten, har ikke boligeieren krav på nybyggverdi.

Om erstatningen skal basere seg på gjenkjøp eller nybygg må vurderes konkret i det enkelte tilfelle ut fra den enkelte boligeiers behov og ut fra hvordan markedet er både når det gjelder tilbud av boliger og tomter.

Selv om det inngås frivillige avtaler om innløsning er det viktig å være klar over at alternativet vil være ekspropriasjon. Når planene for et vegprosjekt er godkjent og det er fattet nødvendige beslutninger om gjennomføring, har berørte grunneiere i realiteten ikke noe valg. De må avstå sin eiendom enten frivillig gjennom en avtale eller ved ekspropriasjon. Det er ikke vanskelig å forestille seg at det oppleves svært tungt å miste et hjem på denne måten.

Som en følge av kritikken av grunnervervet i forbindelse med bygging av ny hovedflyplass på Gardermoen utarbeidet Statens vegvesen etiske retningslinjer for grunnerverv. Vegvesenet forsøker kontinuerlig å ha fokus på god behandling av de som blir berørt av grunnerverv. Som en stor aktør når det gjelder ekspropriasjon eller erverv der alternativet er ekspropriasjon, er Vegvesenet imidlertid forpliktet til å forholde seg til de erstatningsprinsippene som er nedfelt i ekspropriasjonserstatningsloven. At enkelte opplever at regelverket ikke gir tilstrekkelig økonomisk kompensasjon for den belastningen det er å miste et hjem, er dessverre et faktum.

Jeg har fått klage på grunnervet i Melhus fra én boligeier. Denne klagen er nå til behandling i Vegdirektoratet som undersøker om det er begått feil i saksbehandlingen. Det er viktig for meg at det ikke oppstår forskjellsbehandling gjennom avgjørelsen av denne saken. Utover dette finner jeg det ikke riktig å kommentere denne saken nå.

SPØRSMÅL NR. 218

Innlevert 10. januar 2003 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 17. januar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I brev fra Helsedepartement til Helsetilsynet av 4. desember 2001 heter det at "pasienten selvsagt ikke skal ha partsinnsyn i saksdokumenter i tilsynssaker etter helsepersonelloven § 55", men at departementet finner det riktigst å overlate spørsmål om pasienten bør gis innsyn i slike saker til tilsynsmyndighetene.

Bør det ikke ut fra et rimelighets- og likebehandlingsprinsipp legges felles føringer for behandling av dette spørsmålet i tråd med den praksis som føres av fylkeslegen i Oslo?»

BEGRUNNELSE:

Bakgrunnen for spørsmålet er at fylkeslegen i Østfold nekter pasienter innsyn i klagesaker fordi fylkeslegen ikke anser pasienten part i saken når den behandles etter helsepersonelloven, mens pasienten ville hatt innsyn som part etter pasientrettighetsloven. Dette har Pasientombudet i Østfold tatt opp med departementet som i brev 28. september 2001 (Ref. 01/ 05322 HA2/RH-) slår fast at pasienten ikke skal ha innsynsrett i slike saker fordi det er blitt en sak mellom tilsynsmyndigheten og det enkelte helsepersonell.

Statens helsetilsyn har i brev av 19. november 2001 til departementet påpekt at dette standpunkt ikke samsvarer med den innsynsrett som følges av offentlighetsloven § 2, jf. også forvaltningsloven § 13a nr. 1. Helsetilsynet sier i brevet at det "også er av den oppfatning at en umiddelbar følelse av rimelighet tilsier at pasienten/klageren bør kunne innvilges innsyn i saksdokumenter som gjelder vedkommendes klage på helsetjenesten". Og videre at "Dette standpunkt synes også å være best forenlig med etablert praksis i etaten, samt ulovfestede normer for god forvaltningsskikk".

I brev fra departementet til Statens helsetilsyn av 2. desember 2001 (Ref. 01/05322 HA 3/KaF) fastholder departementet at "pasienten selvsagt ikke skal ha partsinnsyn i saksdokumenter i tilsynssaker etter helsepersonelloven § 55, all den tid det er helsepersonellet og ikke pasienten som er parti i slike saker". Videre skriver departementet: "Et annet spørsmål er om pasienten bør gis innsyn i disse sakene dersom taushetsplikten ikke er til hinder for dette." Sosial- og helsedepartementet finner det fortsatt riktigst å overlate til tilsynsmyndigheten selv å avgjøre hvilken praksis en skal legge seg på i dette spørsmålet.

Fylkeslegen i Oslo har i brev til departementet av 29. november 2001 påpekt at det er "helt grunnleggende for tilsynsmyndighetens tillit hos pasienter/publikum at man praktiserer åpenhet rundt tilsynssakene så langt det lar seg gjøre". Og videre: "Fylkeslegen ser det som en beskjæring i pasienters og pårørendes rettssikkerhet dersom man fastholder at klagerne etter pasientrettighetsloven § 7-4 og/eller helsepersonelloven § 55 ikke som hovedregel skal ha innsyn i saksdokumentene. Fylkeslegen er dessuten i tvil om departementet har materiell kompetanse til å fastsette en praksis som avviker de alminnelige prinsipper for forvaltningens saksbehandling og fra f.eks. offentlighetsloven § 2."

Departementets brev av 4. desember 2001 er ikke til hinder for den praksis fylkeslegen i Oslo benytter, men departementets hovedsyn gir et signal om en strengere praksis. De erfaringer pasienter i Østfold gjør, er at spørsmålet om innsyn for klageren praktiseres strengere enn i Oslo.

Mangel på klare retningslinjer om praktisering av innsyn i slike saker fører altså til forskjellsbehandling og vilkårlighet for pasienter som klager, og deres rett til innsyn vil være avhengig av hvor i landet de bor. Dette er uheldig og bør søkes unngått gjennom klarere retningslinjer for behandling av dette spørsmålet hos fylkeslegene. Etter mitt skjønn bør den praksis fylkeslegen i Oslo legger til grunn også være den norm som bør følges av hensyn til pasientenes tillit til klagesystemet.

Svar:

Som representanten Hansen viser til, er spørsmålet om pasienters innsynsrett i sak etter helsepersonelloven § 55 et spørsmål departementet har uttalt seg til tidligere, først til pasientombud Hilde Bråthner Johansen (brev av 28. september 2001), deretter til Statens helsetilsyn (brev av 4. desember 2001). I det første brevet, gav daværende statssekretær Lars Erik Flatø en redegjørelse for henholdsvis helsepersonelloven § 55 og pasientrettighetsloven §§ 7-2 og 7-4. Det andre brevet var kun en stadfesting av det materielle innholdet i det første brevet.

Begge brevene ble sendt i kopi til alle landets fylkesleger og pasientombud samt til Statens helsetilsyn, Statens helsepersonellnemnd og Statens autorisasjonskontor for helsepersonell. Hensikten var å gi en felles forståelse av de aktuelle bestemmelsene i helsepersonelloven og pasientrettighetsloven samt være et utgangspunkt for tilsynsmyndighetene til å

vurdere en eventuell felles praksis for hva pasientene eventuelt bør gis innsyn i dersom taushetsplikten ikke er til hinder for det.

De nye helselovene er bygget opp rundt noen hovedtemaer, hvor helsepersonelloven er den loven som regulerer helsepersonells rettigheter og plikter, og pasientrettighetsloven er den loven som ivaretar pasientenes rettigheter. Disse lovene har som intensjon å speile hverandre i mest mulig grad. De to andre lovene som ble utarbeidet samtidig med helsepersonelloven og pasientrettighetsloven er spesialisthelse-tjenesteloven og lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern.

Helsepersonell kan komme til å begå pliktbrudd. Etter helsepersonelloven § 55 kan derfor den som mener plikter er brutt til ulempe for seg, be tilsynsmyndigheten vurdere det aktuelle forholdet. Hensikten er at tilsynsmyndigheten skal få kunnskap om det som kan vise seg å ha vært et pliktbrudd, slik at nødvendig oppfølging kan settes i verk. Retten til å bringe et forhold inn for tilsynsmyndigheten, følger også av pasientrettighetsloven § 7-4.

Helsepersonelloven har bestemmelser om hvordan tilsynsmyndigheten kan reagere overfor helsepersonell som har begått pliktbrudd. Reaksjoner er bl.a. å ilegge advarsel og å tilbakekalle autorisasjon. Hensikten med å kunne ilegge slike reaksjoner, er å forebygge at framtidige pasienter kan bli utsatt for de samme pliktbruddene som det den aktuelle saken har avdekket.

Når tilsynsmyndigheten blir gjort kjent med et forhold, vil det være opp til tilsynsmyndigheten hvordan saken skal forfølges videre. Saken kan etter nærmere undersøkelser avvises som grunnløs. Den kan også som ovenfor vist, føre til en administrativ reaksjon. Den som har brakt forholdet inn for tilsynsmyndigheten, har etter helsepersonelloven § 55 femte ledd krav på underretning om resultatet av behandlingen samt en kort begrunnelse for resultatet. Vedkommende er imidlertid ikke å betrakte som part i saken. Dette framgår uttrykkelig i Ot.prp. nr. 13 (1998-99) Om lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) pkt. 23.2.5.1 *Forholdet til forvaltningslovens regler om klage på enkeltvedtak*. At vedkommende ikke er å anse som part i saken, innebærer at vedkommende ikke har rett til innsyn i den saken som eventuelt blir mellom tilsynsmyndigheten og det aktuelle helsepersonellet, og heller ikke har rett til å klage på den avgjørelsen tilsynsmyndigheten fatter. Særlige rettigheter for pasienten er ivaretatt i pasientrettighetsloven. Ved behandling av Ot.prp. nr. 13 hadde ikke Stortinget merknader til grenseoppgangen mellom hva som er saker mellom helsepersonell og tilsynsmyndighet og hva som er saker der pasientens rettigheter står i sentrum.

Etter pasientrettighetsloven har pasienten rettigheter som det er formell adgang til å klage på dersom man mener at rettigheten ikke er oppfylt. Retten til å klage framgår av loven § 7-2, og i disse sakene er pasienten part med alle de partsrettighetene dette innebærer, herunder rett til innsyn i sakens dokumenter.

Jeg kan på bakgrunn av det ovenstående ikke se at det er grunnlag for å foreslå noen endring i helsepersonelloven § 55 og pasientrettighetsloven § 7-4 når det gjelder partsstillingen til den som bringer et forhold inn for tilsynsmyndigheten. En slik sak er, og skal etter min oppfatning fortsatt være, en sak mellom tilsynsmyndigheten og det aktuelle helsepersonellet.

Det er imidlertid en forutsetning for hensynene bak bestemmelsene at tilsynsmyndigheten gir den som bringer forholdet inn for tilsynsmyndigheten en underretning om resultatet av sin behandling av saken. Jeg vil derfor følge opp spørsmålet fra representant Hansen med en henvendelse til tilsynsmyndighetene når det gjelder den underretningsplikten tilsynsmyndigheten har etter helsepersonelloven § 55 femte ledd. Det er etter min oppfatning svært viktig at denne underretningen er så grundig at pasienten gis mulighet for å få en forståelse av, og helst kunne akseptere, resultatet av tilsynsmyndighetenes behandling av saken. Jeg vil be

tilsynsmyndighetene gå gjennom og vurdere hvordan underretningsplikten ivaretas av embetene, og eventuelt endre praksis dersom denne ikke er i tråd med det man kommer frem til som en god standard for hvordan slike underretninger bør være.

SPØRSMÅL NR. 219

Innlevert 13. januar 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 17. januar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren sette i verk tiltak slik at kidnappede barn lettere kan bringes tilbake til Norge bl.a. gjennom økonomiske støtteordninger, etterforskning og utvikling av internasjonalt avtaleverk?»

BEGRUNNELSE:

Flere foreldre i Norge opplever at svært unge barn kidnappes ut av Norge av barnets mor eller far i strid med norsk rett og norske rettsavgjørelser. Flere av disse opplever å miste all kontakt med sitt barn i mange år. Økt globalisering tilsier økt satsing på å utvikle rettsordningen vedrørende barne- og familieretten. Ved kidnapping synes flere foreldre å stå maktesløse pga. manglende økonomi, etterforskningskapasitet og skranker i den internasjonale lovgivning og avtaleverk.

Svar:

Norge er tilsluttet Haagkonvensjonen om internasjonal barnebortføring, som har som formål å løse barnebortføringssaker på en hurtig måte. 56 stater har inntil nå sluttet seg til konvensjonen. Vår erfaring er at konvensjonen fungerer etter sin hensikt, idet de aller fleste saker løses relativt raskt og ofte i løpet av noen uker. Jeg viser i den forbindelse til at Justisdepartementet siden 1995 og frem til 1. juli 2002 har behandlet 275 barnebortføringssaker. Av disse er kun 3 fremdeles uløste. I løpet av de senere år er det registrert en nedgang i antall saker, fra 48 i 1999 til 24 i 2002.

Barnebortføring til, eller tilbakeholdelse av barn i stater som ikke har tiltrådt konvensjonen er ikke regulert av internasjonalt regelverk. Den som får sitt barn ulovlig bortført til eller tilbakeholdt i slike stater, er derfor avhengig av enten å komme til en forhandlingsløsning med bortføreren, eller å forfølge saken i rettssystemet i vedkommende stat. Utenriksstasjonene og Utenriksdepartementet yter i praksis betydelig bistand i disse sakene, som imidlertid kan være vanskelige og tidkrevende å løse. Den viktigste utfordringen er derfor å få flest mulig stater til å slutte seg til Haagkonvensjonen.

Få muslimske stater er tilsluttet konvensjonen. Økt samkvem med muslimske stater medfører imidlertid et særlig behov for at flere av disse statene slutter seg til Haagkonvensjonen.

Det internasjonale regelverket som foreligger er i stadig utvikling. Jevnlig avholdes det internasjonale konferanser om Haagkonvensjonen. Slik oppnås større forståelse og respekt for de virkemidler som er nedfelt i konvensjonen. Spesielt arbeides det med å redusere saksbehandlingstiden i disse sakene.

I noen få saker holder bortføreren barnet i skjul, hvilket kan medføre at det tar lang tid å løse saken. For å finne frem til bortføreren og barnet, er man avhengig av at myndighetene i vedkommende stat setter i verk de nødvendige tiltak. Bortføringen er da som regel politianmeldt i Norge, og bortfører og barn blir etterlyst gjennom Interpol som i andre kriminalsaker. Det er ikke Justisdepartementets erfaring at utenlandsk politi behandler bortføringssaker med mindre alvor enn andre tilsvarende saker.

Jeg tror ikke at nye økonomiske støtteordninger er hva som trengs på dette området. Imidlertid vil den hvis barn er bortført normalt ha behov for juridisk bistand. I den forbindelse viser jeg til ordningen med fri rettshjelp. I slike saker er det innvilget fri rettshjelp selv ved betydelige inntektsoverskridelser. Har man behov for advokatbistand i utlandet, er man i prinsippet avhengig av det rettshjelpstilbud som eksisterer i vedkommende stat. I flere saker har imidlertid norske myndigheter også dekket utgifter til advokatbistand i utlandet. Unntaksvis er også reise- og oppholdsutgifter til privat etterforsker i utlandet dekket av norske myndigheter.

Dokument nr. 15:12

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 220

Innlevert 13. januar 2003 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 21. januar 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Norge innfører nå ensidige bestemmelser om fredningstid på breiflabb (gjelder garnfiske) sør for 62° N, og et minstemål på 75 cm. Mange fiskere i Sør-Norge fisker kun etter breiflabb, og mangler andre driftsalternativer. En fredningstid på 4 måneder vil fjerne driftsgrunnlaget for denne gruppen.

Hva er grunnen til at norske myndigheter ensidig innfører fredningstid når det er EU (Sverige og Danmark) som står for den største beskatningen av breiflabb i norsk sone i Nordsjøen og Skagerrak?»

Svar:

I spørsmålet er det vist til at Norge har innført ensidige bestemmelser om fredningstid og minstemål i garnfisket etter breiflabb. Det vises videre til at mange fiskere i Sør-Norge kun fisker breiflabb, og mangler andre driftsalternativ, og at en fredningstid på 4 måneder således vil fjerne driftsgrunnlaget for denne gruppen. Avslutningsvis blir jeg bedt om å redegjøre for grunnen til at norske myndigheter ensidig innfører fredningstid når det er EU (Sverige og Danmark) som står for den største beskatningen av breiflabb i norsk sone i Nordsjøen og Skagerrak.

I 2001 ble det i Nordsjøen (inkl. norskekysten sør for Stad) og Kattegat fisket ca. 15 000 tonn breiflabb. Av dette fisket Storbritannia 11 000 tonn, Danmark 1 900 tonn, Norge 1 400 tonn og Sverige 90 tonn. Når det gjelder bestanden av breiflabb i Nordsjøen uttaler Det Internasjonale Havforskningsrådet (ICES) at bestanden blir høstet utenfor sikre biologiske grenser siden beskatningsgraden/fiskeinnsatsen er altfor høy. Landingene har avtatt selv om fiskeriet har ekspandert til dypere områder og vanskelig tilgjengelige fangstområder. I Nordsjøen blir breiflabb utsatt for en svært høy fiskedødelighet før den blir kjønnsmoden, og det fører til at gytebestanden raskt blir for lav. ICES anbefaler at innsatsen i fisket reduseres til 1/3 av nåværende nivå.

Både fra norsk fiskerinæring og forskerhold har det kommet ønske om at breiflabbressursen langs norskekysten må bli bedre forvaltet og dermed bedre vernet. Det finnes selvsagt andre vernetiltak enn fredningstid, minstemål, maskevidde og krav om røkting av garn. Adgangen til å drive fiske etter breiflabb kan begrenses, og det kan innføres kvotebegrensninger for det enkelte fartøy som kan delta i fiske. Jeg har imidlertid ikke ønsket å foreta slike tiltak i denne omgang.

Et av formålene med fredningstid er å verne breiflabben langs norskekysten i hovedgyteperioden som strekker seg fra april til juni. Til nå har det vært et relativt beskjedent fiske i denne perioden, så for å redusere beskatningsgraden nevneverdig, slik ICES anbefaler, må fredningsperioden også innbefatte en del av nåværende fiskeperiode.

Reguleringsrådet er et rådgivende organ for Fiskeridepartementet og fungerer som erstatning for en ordinær høring. I saksfremlegget til møtet i Reguleringsrådet 27.-28. november 2002 var det lagt opp til å innføre en fredningstid i fisket etter breiflabb med garn i perioden fra 20. desember til 30. juni.

Forslaget var for det første begrunnet med at tiltaket ville være et effektivt vern av gytemoden breiflabb. Videre viste fangststatistikken at perioden juli - oktober var den viktigste for breiflabbfisket. For det

tredje ble det lagt vekt på hensynet til bifangst av kveite i fredningsperioden for fiske etter kveite. Etter noe diskusjon var det enighet i Reguleringsrådet om å tilrå at det innføres en fredningsperiode fra 20. desember til 31. mai langs hele kysten. Den fastsatte fredningstiden, 1. februar til 31. mai 2003, er således kortere enn anbefalingen fra et samlet Reguleringsråd.

Selv om Havforskningsinstituttet mangler god kjennskap til hvilken forbindelse som eksisterer mellom breiflabb i Nordsjøen og langs norskekysten, tyder flere og flere data og rapporter på at disse områdene henger sammen. Havforskningsinstituttet har heller ingen dokumentasjon på at breiflabb sør og nord for Stad skulle være forskjellig, så inntil slik dokumentasjon foreligger, blir breiflabben langs norskekysten behandlet som en bestand med tilknytning til breiflabb i Nordsjøen og vest av Shetland og Skottland.

Fastsettelsen av et minstemål på 75 cm er basert på kravet om at halvparten av hunnfisken skal bli kjønnsmoden, og at det skal samsvare med lovlig maskevidde (180 mm). Havforskningsinstituttet baserer sine beregninger på over 1 800 breiflabb fanget med 180 mm garn på Møre over flere år - der data fra andre redskaper viser at det også finnes breiflabb av mindre størrelser i samme område. Havforskningsinstituttet har lite data på dette fra andre områder enn Møre, men stiller seg noe spørrende til hvorfor et 180 mm garn skal fiske ulikt avhengig av område. Hvis så hevdes, også at breiflabben har ulik vekst og form sør for Stad, så må dette undersøkes nærmere. Det kan imidlertid ikke utelukkes at dersom minstemålet på 75 cm, med inntil 10 pst. (i antall) lovlig innblanding av breiflabb under minstemålet, føles for høyt, så kan det ha å gjøre med at fiskepresset over tid har vært såpass høyt at man ikke lenger klarer å opprettholde en økonomisk utnyttbar bestand over dette minstemålet.

Jeg kan ikke se at manglende tiltak fra EUs side for å trygge breiflabbestanden skal være et argument for at Norge ikke skal iverksette tiltak for å bedre vår forvaltning av bestanden. I (Innst. S. nr. 29 (2002- 2003)) "Innstilling fra næringskomiteen om dei fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2002 og fisket etter avtalane i 2000 og 2001" understreket komiteen betydningen av at Norge i ethvert fiskeripolitisk samarbeid om kvotefordeling og forvaltning av felles bestander lar hensynet til en bærekraftig forvaltning veie tyngst. Det er nettopp dette jeg har gjort i denne saken.

SPØRSMÅL NR. 221

Innlevert 13. januar 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 20. januar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det er en årlig økning på ambulanseoppdrag i Norge fra 3-10 pst. Styret ved Sykehuset i Vestfold (SiV) har planlagt omfordeling av funksjonene ved sykehusene i Larvik og Tønsberg, slik at all akutt kirurgi bare skal utføres i Tønsberg. Dette vil vel bety ytterligere økt transportbehov fra Larvik til Tønsberg, særlig utenfor ordinær arbeidstid, altså kveld, natt og helger.

Vet helseministeren om det er foretatt noen prognose på økningen av ambulanseoppdrag fordelt på døgnet og helger pga. dette forslaget om omfordelingen?»

Svar:

Jeg har forhørt meg med Helse Sør omkring hvilke tiltak som nå planlegges. Det er ikke riktig at all akutt kirurgi skal flyttes fra Larvik til Tønsberg, slik det fremkommer i spørsmålet. Styret for Sykehuset i Vestfold har besluttet å omfordele funksjonene innen indremedisin, kirurgi og ortopedi med det resultat at akutt kirurgi/ortopedi i tidsrommet 20.00-8.00 på hverdager og i helgene skal foretas i Tønsberg. Resten av uken vil akutt kirurgi/ortopedi utføres både ved sykehusene i Larvik og Tønsberg. Endringene i den kirurgiske beredskapen representerer i snitt ca. 0,5 operasjoner i Larvik pr. døgn og ca. 1-2 innleggelser. Behovet for ambulansetransport knyttet til dette, er anslått til å være gjennomsnittlig 0,5-1,0 transport pr. kveld/natt.

Samtidig med endringene i den kirurgiske beredskapen vil Indremedisinsk avdeling i Larvik få flere senger. Dette vil føre til flere akuttinnleggelser i Larvik. I dag mottar Larvik sykehus gjennomsnittlig 4

indremedisinske akuttpasienter pr. kveld/natt (i tidsrommet 16.00-8.00). I Tønsberg mottas det tilsvarende gjennomsnittlig 9 pasienter i samme tidsrom. Etter

omleggingen fra 1. april 2003 planlegges det en fordeling av innleggelsene for dette tidsrommet med 6 akutte indremedisinske pasienter til Larvik og 7 til Tønsberg. De fleste av disse pasienter vil ha behov for ambulansetransport.

Helse Sør har lagt til grunn at det etter omfordeling av funksjoner ved Sykehuset i Vestfold pr. 1. april 2003 vil bli behov for 2,5-3,0 ekstra ambulansetransporter mellom Larvik og Tønsberg på kveld og natt. Jeg vil bemerke at utviklingen i antall ambulanseoppdrag i Vestfold tilsvarer den økningen som har vært på landsbasis. I 2001 økte antall ambulanseoppdrag i Vestfold med 10 pst., i 2002 var det en økning på 3 pst.

Som jeg pekte på da denne saken ble tatt opp i Stortingets spørretime 8. januar i år, har Helse Sør for å kvalitetssikre det tilbudet som gis, valgt at ambulansenes responstid er en kvalitetsindikator det skal rapporteres på. Helse Sør har dessuten opplyst at dersom det viser seg at Larvik og Lardal får en dårligere dekning enn andre kommuner i helseregionen, så vil de pålegge Sykehuset i Vestfold å styrke beredskapen. Som jeg opplyste i Stortingets spørretime, har fylkeslegen i Vestfold bedt om at helseforetaket innen 22. januar d.å. redegjør for flere forhold angående ambulansetjenesten. Endringer i transportbehov som følge av endret beredskap ved sykehusene, er et av de områdene fylkeslegen ønsker belyst. Ettersom endringene planlegges iverksatt fra 1. april vil fylkeslegens vurderinger foreligge i forkant, slik at Helse Sør og Sykehuset i Vestfold eventuelt kan justere opplegget.

SPØRSMÅL NR. 222

Innlevert 14. januar 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 20. januar 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Hvilke sanksjonsmidler blir benyttet i forhold til produsenter av hvitevarer som ikke overholder påbudet om energimerking, slik at forbrukeren får den nødvendige informasjonen om produktets energieffektivitet?»

BEGRUNNELSE:

I Nord-Europa har det skjedd en klar overgang fra A- og B-kvaliteter til A- og B-kvaliteter etter at det ble innført energimerking på hvitevarer. Tendensen er helt klar for vaskemaskiner, oppvaskmaskiner og kjøleskap.

Ifølge et foreløpig notat fra SIFO heter det at det ikke alltid er mulig å stole på bedriftenes selvklassifisering. Apparater som er merket med A holder ofte B-kvalitet. Det er også et problem at ikke alle apparater er merket slik det er påbudt. I Sverige har forhandlere blitt ilagt bøter for ikke å ha merket eller for å ha feilmerket apparater. Det har hittil ikke blitt gjort i Norge.

Svar:

Spørsmålet gjelder forskrift om angivelse av husholdningsapparaters energi- og ressursforbruk ved hjelp av merking og standardiserte vareopplysninger av 10. januar 1996. Forskriften er fastsatt med hjemmel i lov om merking av forbruksvarer (merkeloven). Forskriften pålegger bl.a. leverandøren å forsyne apparatet med etikett i samsvar med forskriften og å påse at etikettene er riktige. Dersom leverandøren bryter disse pliktene, er sanksjonen i dag bøtestraff.

Det fremgår av merkeloven at forsettlig eller aktløs overtredelse av de aktuelle bestemmelsene straffes med bøter.

Barne- og familiedepartementet har forvaltningsansvaret for merkeloven, og for flere forskrifter gitt i medhold av denne. Olje- og energidepartementet og Barne- og familiedepartementet er enig om at straff som sanksjonsmiddel ikke alltid står i forhold til de plikter lov og forskrifter stiller, og at det er grunn til å vurdere om andre sanksjonsmidler bør knyttes til overtredelse av loven og forskriften om energimerking.

Det offentlig oppnevnte sanksjonsutvalget vil avgi innstilling med det første. Utvalget har hatt til oppgave å foreta en grunnleggende gjennomtenkning av hvordan det bør reageres mot lovbrudd og vurdere sanksjoner som kan være mer effektive og hensiktsmessige enn straff. Merkelovens sanksjonssystem vil derfor bli vurdert i sammenheng med utvalgets forslag og oppfølgingen av disse.

SPØRSMÅL NR. 223

Innlevert 14. januar 2003 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 22. januar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«NRK Radio P1 har fra 1. januar i år sluttet å sende observasjoner og værvarsel tidlig om morgenen. Dette skaper nå store problemer og usikkerhet for kystfiskerne i flere områder fordi de ikke får oppdatere seg på været før de går på havet om morgenen. Fra faglig hold hevdes det at dette går på sikkerheten løs.

Hva vil statsråden gjøre for å få NRK Radio P1 til å gjenoppta disse viktige sendingene?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Fiskeribladet har NRK Radio kuttet disse sendingene fordi slike spesialvarsel ikke passer inn i P1 sin programprofil. Inntil 1. januar i år kunne alle høre dette detaljerte varselet på radioens P1 kl. 5.45 hver morgen, men nå er dette lagt over til mellombølgen og til langbølgen. For kystfiskere i store geografiske områder er det dermed ikke mulig å få tilgang på disse viktige sendingene.

Fiskernes talsmenn hevder at kystfiskerne ved dette er satt langt tilbake når det gjelder sikkerheten på havet, og de spør hva som er forskjellen på slike spesialvarsel og de vegmeldingene som stadig bryter inn i vanlige radiosendinger.

Representanter for Værvarslinga for Nord-Norge betegner det som en meget beklagelig situasjon at de ikke kommer ut med det produktet de har laget, noe de også har påpekt overfor NRK.

Svar:

Fra NRK har jeg fått opplyst at fra og med onsdag 15. januar d.å. var dette spesialvarselet tilbake på FM-nettet slik det var før årsskiftet. NRK har gått tilbake til det sendeskjema de hadde før nyttår, med værvarsel hver dag kl. 5.45 i NRK P1.

SPØRSMÅL NR. 224

Innlevert 14. januar 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 20. januar 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hva kan Regjeringen gjøre for å sørge for at norske selskaper som opererer i u-land ikke utnytter slike lands mangel på ressurser og erfaring fra internasjonale forhandlinger, og vil statsråden foreta seg noe for å legge press på PGS for å inngå en avtale med mer rimelige vilkår for São Tomé og Príncipe?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom artikler i Dagens Næringsliv 13. og 14. januar har det kommet for en dag at det norske selskapet Petroleum Geo-Services (PGS) er i konflikt med São Tomé og Príncipe, et av Afrikas fattigste land. Konflikten gjelder oljekontrakter inngått under landets forrige regjering, som den nåværende regjering mener er svært ufordelaktige for São Tomé og Príncipe, og tilsvarende fordelaktige for PGS. Med finansiering fra Verdensbanken har Regjeringen fått amerikanske jurister til å gjennomgå avtalen med PGS. De har kommet fram til at PGS vil sitte igjen med en gevinst som er langt større enn det som er vanlig i tilsvarende avtaler. For São Tomé og Príncipe vil dette bety at landet går glipp av inntekter som kunne vært avgjørende for å heve innbyggernes levestandard og velferd.

Svar:

Regjeringen arbeider i nært samarbeid med næringslivet og frivillige organisasjoner, forskningsmiljøer og bransjeorganisasjoner aktivt med temaer som menneskerettigheter, miljøansvar, korrupsjon og bedrifters samfunnsansvar ved engasjement i utlandet. Regjeringens rolle i dette arbeidet er i første rekke å øke bevisstheten og kunnskapen omkring problemstillinger knyttet til næringslivets sosiale ansvar.

Et viktig forum for dette arbeidet er Regjeringens konsultative organ for menneskerettigheter og norsk økonomisk engasjement i utlandet, forkortet KOMPakt.

Her deltar representanter for frivillige organisasjoner, næringslivsorganisasjoner, bedrifter og offentlige myndigheter. KOMPakts formål er å bidra til utvikling av tenkning og handling i skjæringsfeltet mellom Norges totale økonomiske engasjement i utlandet og næringslivets sosiale ansvar, slik at bedriftene får et mer robust grunnlag for sine internasjonaliseringstrategier og konkrete investeringer.

Jeg vil imidlertid understreke at problemstillinger og utfordringer bedriftene møter i internasjonali-seringsprosessen i første rekke er næringslivets eget ansvar. Jeg legger derfor til grunn at norske bedrifter selv ser nødvendigheten av å trekke opp egne retningslinjer for hva som er akseptabel praksis og å definere hva som er bedriftens samfunnsansvar ved etableringer i utlandet. I denne konkrete saken forutsetter jeg at PGS har holdt seg godt innenfor det som er aksepterte normer for samhandling mellom et erfarent selskap som PGS og São Tomé og Príncipe som har liten erfaring fra utvikling av den nasjonale kontinentalsokkelen.

SPØRSMÅL NR. 225

Innlevert 14. januar 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 23. januar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hvilke strakstiltak vil finansministeren foreta for å sikre at private livsforsikringsselskaper får tilby kommunale pensjonsordninger i overgangsperioden frem til Regjeringen legger frem en proposisjon om nødvendige endringer i forsikringsvirksomhetsloven, jf. vedtak i Stortinget i forbindelse med Budsjett- innst. S. nr. 5?»

BEGRUNNELSE:

Arbeidsretten avsa 8. oktober 2002 dom som innebar at det ville være tariffstridig dersom en kommune flyttet sin pensjonsordning til en pensjonsinnretning som ikke utjevner premien på alder og kjønn. Forsikringsvirksomhetsloven er til hinder for en slik praksis. KLP har imidlertid tidligere fått dispensasjon fra loven for å kunne tilby slike premier til kommunene.

Gjennom budsjettforliket mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene ble det i forbindelse med behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 5 (2002-2003) gjort vedtak om at Regjeringen innen november 2003 skal fremme en proposisjon med nødvendige lovendringer, som skal sikre reell konkurranse i pensjonsmarkedet.

Manglende samsvar mellom Finansdepartementets dispensasjonsvilkår og tariffpartenes vedtak om forståelse av Arbeidsrettens dom har skapt en situasjon der ingen livsforsikringsselskap, foruten KLP, pr. 1. januar 2003 kunne tilby et produkt for kommunale pensjonsordninger.

Dette medfører at de kommuner som fikk fellende dom i Arbeidsretten pr. 1. juli 2003 vil bli tvunget over til KLP. Dermed oppstår det en monopolsituasjon innenfor kommunale pensjonsordninger, noe som åpenbart ikke er Stortingets ønske.

Svar:

Innledningsvis vil jeg peke på at Finansdepartementet 29. november 2002 gav Storebrand Livsforsikring, Gjensidige NOR Spareforsikring og Vital Forsikring dispensasjoner fra enkelte bestemmelser i forsikringsvirksomhetsloven. Dispensasjonene gjelder inntil Banklovkomisjonens 10. utredning er ferdigbehandlet. Dispensasjonene er begrunnet i en vilje til å avhjelpe den konkrete situasjonen som oppstod etter Arbeidsrettens dom 8. oktober 2002, for forsikringsselskaper og forsikringskunder som er bundet av Hovedtariffavtalen for kommuner mv.

Departementet utformet sine dispensasjoner og vilkår etter hva man har ansett å følge av Hovedtariffavtalens krav om et finansieringssystem som er kjønnsnøytralt og som ikke virker utstøtende på eldre arbeidstakere, og samtidig under hensyntagen til hva man har funnet forsvarlig å tillate uten å ha et bredere vurderingsgrunnlag å støtte seg til. Departementet har merket seg at det ved dette årsskiftet var fire kommuner som valgte å flytte sin pensjonsordning fra KLP til annet selskap. Dette representerte et samlet flyttebeløp på vel 700 mill. kr.

I brev til departementet 20. desember 2002 skrev Kommunenes Sentralforbund (KS) at departementets dispensasjoner til Storebrand Livsforsikring, Gjensidige NOR Spareforsikring og Vital Livsforsikring ikke åpner for at disse selskapene kan tilby produkter i overensstemmelse med Hovedtariffavtalens krav.

Som kjent la du, Siv Jensen og Gjermund Hagesæter fram et Dokument nr. 8-forslag våren 2002 vedrørende konkurransesituasjonen i markedet for kommunale tjenstepensjonsordninger. På bakgrunn av dette samt finanskomiteens innstilling, ba Finansdepartementet Banklovkomisjonen i brev av 15. mai 2002 om å vurdere problemstillinger knyttet til premieberegning i og flytting fra KLP og å utarbeide forslag til eventuelle tiltak. Banklovkomisjonen ble bedt om å legge vekt på konkurransemessige forhold. Det er forventet at Banklovkomisjonens utredning blir ferdig i månedsskiftet februar/mars 2003.

Banklovkomisjonen utreder endringer i forsikringsvirksomhetsloven. Det nevnes her at flytting fra KLP bare kan skje ved årsskiftene. Det er derfor viktig å ha nye lovregler vedtatt og iverksatt før årsskiftet 2003/2004. Et særskilt flyttespørsmål knytter seg til de 11 kommunene som ble dømt i Arbeidsretten, og som må ha endret sine kontraktsforhold innen 1. juli 2003. Denne problemstillingen vil bli vurdert etter at Banklovkomisjonens utredning har vært på høring.

SPØRSMÅL NR. 226

Innlevert 14. januar 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 22. januar 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva er Regjeringas syn på USAs og Storbritannias bombing i flyforbudssonene; er irakiske skudd mot USA og Storbritannias fly brudd på FN-resolusjonene, og er USA og Storbritannias bombing handlinger i tråd med den siste FN-resolusjonen og i tilfelle ikke, hva vil Regjeringa gjøre for å påvirke USA og Storbritannia til å slutte med denne folkerettsstridige bombinga?»

BEGRUNNELSE:

De såkalte flyforbudssonene i Irak ble oppretta av USA, Storbritannia og Frankrike etter Golf-krigen for å beskytte den kurdiske befolkningen i nord og den shia-muslimske befolkningen i sør. Frankrike deltar ikke lenger, og sonene er ikke godkjent av FN.

USA og Storbritannia har nærmest uavbrutt bombet i flyforbudssonene de siste 12 åra. Bare i år har en foretatt en rekke bombetokter.

USA og Storbritannia kaller disse bombetoktene, som har kostet hundrevis sivile livet opp gjennom årene, for sjølforsvar.

FNs generalsekretær Kofi Annan støtter ikke USAs syn om at Irak bryter FN-resolusjonene når de skyter mot allierte fly i flyforbudssonene.

Svar:

Flyforbudssonene omtales ikke i de resolusjonene som FNs sikkerhetsråd har vedtatt om Irak, heller ikke i resolusjon 1441 av 8. november 2002.

Derimot har Sikkerhetsrådet gjentatte ganger fordømt det irakiske regimets omfattende og systematiske overgrep mot den kurdiske minoritet nord i landet, og mot det shia-muslimske befolkningsflertallet, som lever i Sør-Irak. Allerede i 1991 fastslo Sikkerhetsrådet at disse overgrepene var en direkte trussel mot internasjonal fred og sikkerhet i regionen.

Bakgrunnen for flyforbudssonene er de generelle krav i Sikkerhetsrådets våpenhvileresolusjon 687 og de klare pålegg til Irak i resolusjon 688 om overholdelse av humanitære krav overfor de forfulgte befolkningsgruppene. Kontrolltiltakene i sonene har bidratt til å trygge sikkerheten for de nevnte befolkningsgruppene ved å umuliggjøre irakiske overgrep.

Også i Sikkerhetsrådets resolusjon 1441 vises det til at Irak ikke har oppfylt kravene i resolusjon 688 om å stoppe undertrykkingen av sivilbefolkningen. Det er således det irakiske regimet som sitter med nøkkelen til en opphevelse av sonene og de øvrige tiltak som er iverksatt av det internasjonale samfunn.

SPØRSMÅL NR. 227

Innlevert 15. januar 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 20. januar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere å inkludere noteblad, notehefter og notebøker i merverdiavgiftsfritaket for bøker?»

BEGRUNNELSE:

I lov om merverdiavgift § 16 er bøker fritatt for merverdiavgift. Fritaket er ytterligere definert og avgrenset i forskrift om gjennomføring av avgiftsfritaket for bøker. I § 2 ledd 12 i forskriften står det at avgiftsfritaket ikke omfatter omsetning av "Noteblad, notehefter og notebøker. Avgiftsfrie er likevel sangbøker selv om de inneholder noter".

Det er ting som tyder på at det frivillige musikklivet kopierer musikknoter ulovlig. Tall fra Kopinor viser at musikkforlagsbransjen taper over 70 mill. kr årlig på ulovlig kopiering. Kopinor og Musikkforleggerforeningen kom frem til mørketall for noen år siden da de gjorde et anslag over forbruk av notene i norsk musikkliv.

Når det frivillige musikklivet allerede har en presset økonomi, er merverdiavgift på noter en ikke ubetydelig ekstra byrde. Med et avgiftsfritak på noter vil den lovlige omsetningen sannsynligvis gå betraktelig opp. Vinnere vil bli både det frivillige musikklivet som gis større muligheter til å være lovlige, og ikke minst rettighetsinnehaverne som vil få en større andel av sin rettmessige inntekt.

Svar:

Spørsmålet er oversendt meg som rette statsråd.

I henvendelsen viser du til at et avgiftsfritak for noteblad mv. vil redusere den økonomiske byrden for det frivillige musikklivet og at lovlige omsetning av noteblad mv. vil øke slik at bl.a. rettighetsinnehavere vil få en større andel av sine rettmessige inntekter.

Bakgrunnen for avgiftsfritaket for bøker er at det, ved innføringen av merverdiavgiften, ble ansett uheldig å avgiftsbelegge det trykte ord i et så lite språksamfunn som det norske. Formålet med fritaket tilsier derfor ikke at noteblad mv. skal inkluderes i fritaket. Det at sangbøker som inneholder noter likevel er fritatt, er en praktisk og hensiktsmessig avgrensning av fritaket.

Som du ser av formålet for avgiftsfritaket for bøker, vil et fritak for noteblad mv. kreve et nytt fritak i merverdiavgiftsloven.

Jeg mener det ikke foreligger tilstrekkelig tungtveiende grunner til å utvide avgiftsfritaket som antydnet i spørsmålet. Merverdiavgiften er en omfattende avgift på forbruk, og en av statens aller viktigste kilder for å finansiere offentlige tiltak. På en rekke områder vil en isolert sett kunne trekke frem positive sider ved å gi avgiftsfritak. Dette er imidlertid ikke tilstrekkelig til å konkludere med at avgiftsplikten bør opphøre på dette enkelte området.

For det første må man se problemet i forhold til andre avgiftsbelagte områder, og vurdere "viktigheten" av de ulike områdene opp mot hverandre. Fritak på enkelte områder må vurderes opp mot hverandre. Fritak på enkelte områder må vurderes opp mot eventuelle fritak på andre og kanskje viktigere områder. Dette er nødvendig for å sikre en god prioritering mellom ulike potensielle offentlige tiltak. En vurdering av et områdes samfunnsmessige viktighet og eventuelt ønskelighet av (ytterligere) stimulans er etter mitt syn heller ikke tilstrekkelig. Dette må veies opp mot betydningen av å bevare merverdiavgiften som en viktig finansieringskilde. Fritar man enkeltområde for enkeltområde vil en over tid undergrave merverdiavgiften som inntektskilde, noe som vil kunne medføre behov for kutt i offentlige utgifter eller økninger i andre skatter og avgifter. Samlet tilsier disse hensynene etter mitt syn at en bør være svært tilbakeholden med å frita flere områder for merverdiavgift. Er det virksomhet man ønsker å stimulere, er det generelt mer målrettet å gjøre dette gjennom direkte støtte.

Når det er sagt, er jeg enig i at noteblad mv. bør omsettes på lovlig vis, både av hensyn til det frivillige musikklivet og rettighetsinnehaverne. Imidlertid mener jeg altså at et merverdiavgiftsfritak ikke er veien å gå.

SPØRSMÅL NR. 228

Spørsmålet er trukket tilbake.

SPØRSMÅL NR. 229

Innlevert 15. januar 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 27. januar 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Har utenriksministeren tatt initiativ til samtaler med Tyrkia og Syria samt andre nasjoner vedrørende problemene med å sende grunnløse asylsøkere hjem?»

BEGRUNNELSE:

Under behandlingen av den såkalte Krekar-saken har det framkommet opplysninger om at Norge ikke har opprettet tilstrekkelige avtaler med tyrkiske og syriske myndigheter som sikrer transittmuligheter for personer som skal tilbakevises til Nord-Irak. Når Regjeringen mener at det ikke finnes et beskyttelsesbehov for kurdere fra Nord-Irak, burde det være naturlig at slike avtaler hadde vært opprettet all den tid en av de største gruppene av asylsøkere som kommer til Norge, er fra Irak.

Svar:

Personer som har fått avslag på sine asylsøknader i Norge, plikter å forlate riket av eget tiltak. Mange asylsøkere unnlater imidlertid dette, og må derfor sendes ut av Norge med politiskorte. I mange tilfeller er det vanskelig å få gjennomført en slik tvangsmessig retur. Dette kan skyldes at opprinnelseslandet ikke aksepterer retur pga. manglende reisedokumenter og tvil om identitet, eller at enkelte land ikke returnerer asylsøkere i transitt. For ordens skyld vil jeg bemerke at vi ikke har problemer med å returnere tyrkere og syrere til deres opprinnelsesland.

For å effektivisere uttransporteringene arbeider norske myndigheter aktivt med å få i stand flere tilbaketakelses- og transittavtaler enn de vi allerede har. Kommunal- og regionaldepartementet har foretatt en prioritering av hvilke land som Norge ønsker å få i stand avtaler med. Kontakt med de aktuelle lands myndigheter vil gå gjennom de norske utenriksstasjonene. Det er for øvrig satt ned en arbeidsgruppe bestående av representanter bl.a. fra Utenriksdepartementet, Justisdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, som ser på tiltak som vil kunne lette gjennomføringen av returer.

Når det gjelder retur av kurdere til Nord-Irak gjør det seg gjeldende spesielle hensyn. Av åpenbare grunner er det ikke aktuelt å inngå tilbaketakelsesavtale med myndighetene i Bagdad. Noen få stater har forsøkt å få til ordninger som bygger på retur gjennom Tyrkia og Syria. Så langt vi er kjent med har det imidlertid ikke vært mulig å få til slike transittavtaler for nordirakere som ikke reiser frivillig. Norge står på ingen måte i noen særposisjon når det gjelder å finne egnede løsninger for retur av de aktuelle personer - de fleste land i Europa står overfor de samme utfordringene.

Enkelte land har imidlertid fått i stand avtaler med Tyrkia om transitt av personer som reiser hjem frivillig. Norge vil arbeide for å få i stand liknende avtaler med både Syria og Tyrkia, så snart forholdene ligger til rette for det. For øvrig samarbeider norske myndigheter med International Organization for Migration (IOM) for å tilrettelegge for at flere reiser hjem frivillig. IOM i Norge arbeider i dag aktivt med å få aksept for transitt gjennom Syria av de nordirakere i Norge som selv ønsker å reise hjem.

Jeg kan forsikre om at Regjeringen vurderer situasjonen fortløpende med sikte på gjennomføring av tiltak for retur til Nord-Irak av kurdere som ikke har rett til opphold i Norge.

SPØRSMÅL NR. 230

Innlevert 15. januar 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 24. januar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Mener statsråden NRK bør prioritere SMS-chat fremfor de kristne TV-aktørene, og mener statsråden disse fortsatt skal få sende på NRK2-frekvensen etter neste konsesjonsperiode?»

BEGRUNNELSE:

I henhold til oppslag i pressen ønsker NRK2 å bruke all sendetid mellom kl. 14 og 17 på SMS-chat. Mange kristne aktører som sender på NRK2-frekvensen reagerer sterkt på dette, og har klaget både til kulturministeren og kanalen. Dette har fått NRK2 til å utsette planene fra å gjelde fra 1. januar til 1. april. Dag Arild Valand i Karisma Senter TV kaller dette et taktisk spill fra NRK ettersom 1. april sammenfaller med ny konsesjonsperiode. Han frykter at den siste konsesjonsperioden kan bli den siste. De kristne aktørene har innvendt at SMS-chat bryter med NRK sin rolle som allmennkringkaster. Dette blir kommersielt, og man tjener penger på barn og unge.

Flere innvender også at NRK2 bryter med Stortingets intensjoner om hvilke programmer de må vike for.

Svar:

Frekvensene for NRK2 er reservert for NRK etter at Stortinget i 1995 åpnet for at NRK kunne starte denne avlastningskanalen. Lokal-TV-konsesjonene for ideelle organisasjoner på NRK2-senderne kom i stand fordi NRK2 i oppstartsperioden ikke fylte hele sendetiden. Stortinget gav sin tilslutning til slik bruk av sendetiden.

Statens medieforvaltning lyste 15. januar i år ut konsesjonene for perioden 1. april 2003-31. desember 2005. NRK har varslet at NRK2 selv vil bruke tre timer mer av sendetiden på hverdager fra 1. april 2003. Jeg forutsetter at innholdet i den utvidede sendetiden er i samsvar med NRKs allmennkringkastingsforpliktelser. For øvrig ligger det innenfor kringkastingssjefens redaksjonelle frihet å bestemme programinnholdet.

Siden konsesjoner for den nye perioden foreløpig ikke er tildelt, er det for tidlig å si noe om hvordan sendetidsfordelingen på NRK2-senderne faktisk vil bli. Dersom den sendetidsendringen NRK har varslet blir gjennomført, vil lokal-TV-konsesjonærene fortsatt ha åtte timer sendetid til rådighet på hverdager og sju timer lørdag og søndag. Konsesjonærene på NRK2-nettet vil følgelig fortsatt ha gode muligheter til å nå ut til svært mange i de respektive områder.

NRK har uttalt følgende om bruken av sendetid:

"Påstander som spørsmålsstilleren refererer fra pressen om at NRK2 vil bruke all sendetid mellom klokken 14

og 17 på SMS-chat, er ikke riktige. Sendetiden vil ønskes også til uttesting av nye programtilbud i dette tidsrommet. Det kan bl.a. være aktuelt for NRK å utvide tilbudet til barn og unge. Vi ser på muligheter for et prøveprosjekt mot et digitalt barnetilbud. Slike utprøvinger vil NRK2-nettet egne seg meget godt til, og publikum vil få et større tilbud fra NRK totalt sett."

Om det blir en ny periode for konsesjonærene fra 2006 er vanskelig å forutsi. Dette vil bl.a. avhenge av om det blir bygget et digitalt bakkenett for fjernsyn. Statens medieforvaltning har i brev av 16. desember 2002 varslet konsesjonærene om at frekvensene for de analoge NRK2-senderne kan bli tatt i bruk i et digitalt bakkenett for fjernsyn dersom et slikt nett blir utbygd. Dette spørsmålet vil bli forelagt Stortinget. Jeg vil for øvrig vise til at det i konsesjonsutlysningen for det digitale bakkenettet ble forutsatt at konsesjonæren skal stille en mindre del av kapasiteten til rådighet for ideelle organisasjoner, livssynsorganisasjoner mv.

SPØRSMÅL NR. 231

Innlevert 15. januar 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 23. januar 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003) har KUF-komiteens flertall igjen henvist til manglende offentlig kapital til selskapet PROVETS AS, der enheter under henholdsvis Fiskeridepartementet og Utdanningsdepartementet er forutsatt å delta med midler til selskapskapital. Midlene som skulle kanaliseres via UiB, er ikke kommet til tross for løfter i debatten om budsjettet for 2002.

Vil statsråden ta ansvar for at denne saken, som dreier seg om oppdragsforskning i marin sektor, finner sin løsning?»

Svar:

PROVETS AS ble formelt opprettet høsten 2001, med følgende eiere: Universitetet i Bergen (34 pst.), Havforskningsinstituttet (33 pst.) og Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt (33 pst.). Innskutt aksjekapital var 1 mill. kr, der Havforskningsinstituttets og Fiskeridirektoratets Ernæringsinstitutts andel var bevilget over Fiskeridepartementets budsjett.

Jeg har merket meg uttalelsen fra KUF-komiteens flertall i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003). Det har imidlertid ikke vært min oppfatning at det har vært forutsatt støtte til PROVETS AS over Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett, utover Universitetet i Bergens eierandel i selskapet. Det foreligger heller ingen planer om å støtte tiltaket over Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett.

SPØRSMÅL NR. 232

Innlevert 16. januar 2003 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 24. januar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I august 2002 stanset kulturministeren NRK- styrets sammenslåingsvedtak. Statsråden la den gang særlig vekt på at en sammenslåing av distriktskontorene i Sogn og Fjordane og i Finnmark var lite akseptabelt. Store geografiske avstander og at våre to nordligste fylker på mange områder er svært ulike, var elementer som ble vektlagt.

Hva er det som gjør at en sammenslåing av Troms og Finnmark nå er akseptabelt, og hvor stor blir den økonomiske innsparingen av omleggingen?»

BEGRUNNELSE:

Som kulturministeren sikkert er kjent med, er Finnmark det fylket som har størst lyttergrunnlag i forhold til folketallet.

NRK Finnmark har vært med å gi finnmarkingen felles identitet samt å være en felles kulturformidler i et fylke med helt spesielle etniske utfordringer.

På en utmerket måte har staben i NRK Finnmark gjennom mange år vært et talerør for de utfordringer fylket har stått overfor. Det er i den sammenheng av uvurderlig betydning at disse lokale medarbeiderne har særdeles stor kunnskap om fiskeripolitikk og fiskerinæringen generelt, da 56 pst. av den verdiskaping som skjer i fylket er fiskeribasert.

Både næringsmessig og politisk er det avgjørende viktig at Finnmark fortsatt kan ha et lokalt talerør, et lokalt fullverdig, selvstendig talerør, som kan bringe frem saker som opptar folket lengst i nord.

Gleden var derfor stor i Finnmark da kulturministeren i august i fjor gav beskjed om at hun ikke ville akseptere en endring av NRK-kontorets struktur eller bemanning. Så er da også forundringen stor i januar 2003 etter at statsråden har gjort kuvending og akseptert at NRK Finnmark skal være en filial av Troms-kontoret, og at de to fylkene som hovedregel skal ha felles sendinger om ettermiddagen.

Statsrådets aksept av nedlegging av NRK Finnmark som fullverdig selvstendig avdeling, er i realiteten et første skritt på veien til en full filialisering av

kontoret i Vadsø, og et uverdigg knefall for markedsliberalistene på Marienlyst.

Svar:

Jeg vil først få påpeke at jeg som generalforsamling i NRK ikke har ferdigbehandlet saken. I august 2002 la til jeg grunn at det var behov for mer informasjon før det var grunnlag for å ta stilling til styrets forslag om å slå sammen distriktskontorene i Troms og Finnmark, Sogn og Fjordane og Hordaland, og Telemark, Vestfold og Buskerud. Styret ble i den anledning bedt om å gjennomføre en evaluering av hvordan programvirksomheten har utviklet seg ved de distriktskontorene som er slått sammen i Hedmark og Oppland, og Sør- og Nord-Trøndelag.

Styret i NRK fattet 9. januar d.å. nytt vedtak i forbindelse med organiseringen av NRKs distriktskontorer. Jeg fikk som generalforsamling i NRK oversendt dette vedtaket 10. januar d.å. NRK opplyser at de har stipulert en administrativ innsparing i Troms og Finnmark til 2 mill. kr. Det utgjør om lag 4 pst. av budsjettet i de to fylkene.

Styrets vedtak om organisering av NRKs distriktskontorer, herunder sammenslåing av distriktskontorene i Finnmark og Troms er under vurdering. Jeg har foreløpig ikke trukket noen konklusjon i saken.

SPØRSMÅL NR. 233

Innlevert 16. januar 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 24. januar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Det har vært mye debatt omkring tildeling av radiokonsesjon den siste tiden. Som kjent skal Kulturdepartementet om kort tid utlyse ytterligere en radiokonsesjon.

Kan kulturministeren gjøre rede for tidsplanen for tildeling av den nye P5-konsesjonen, og vil det legges til rette for at P5 kan starte opp slik at P4 ikke får opphold i sendingene for en periode, dersom det er de som får P5-konsesjonen?»

BEGRUNNELSE:

En rask utlysning og avklaring er svært viktig for å holde motet oppe hos de ca. 100 medarbeiderne i P4 som nå lever i uvisshet. Dersom det går langt over sommeren før utlysning av P5-konsesjonen, risikerer P4 å miste verdifull kompetanse.

Svar:

Kultur- og kirkedepartementet har gitt arbeidet med utlysning av radiokonsesjon i det femte riksnettet høy prioritet. Jeg tar sikte på å lyse ut konsesjonen i løpet av 1. kvartal. Følgelig kan det være mulig å tildele konsesjonen allerede før sommeren.

Det er Norkring som er den mest sannsynlige utbygger av nettet. Norkring har uttalt at de vil trenge noen måneder, sammen med konsesjonæren, til å bygge selve nettet. Bakgrunnen for at jeg legger opp til en så vidt rask fremdrift er at jeg ønsker å bidra til at konsesjonæren i det femte riksnettet skal kunne være på lufta samtidig med Kanal 4, dvs. 1. januar 2004, noe jeg også gjorde rede for på pressekonferansen 20. desember. Med den skisserte fremdriftsplan bør dette la seg gjøre.

SPØRSMÅL NR. 234

Innlevert 16. januar 2003 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 28. januar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I budsjettinnstillingen for 2003 fremhever flertallet i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen at Momentum bør gis en sentral plassering som presentasjonsarena for samtidskunst i Norge, og at de forutsetter at Regjeringen følger opp dette. På grunn av for lavt driftstilskudd, er det nå gjort kjent at festivalen for andre år på rad ikke har råd til å avholdes som planlagt.

Hva vil kulturministeren gjøre for å følge opp flertallsmerknaden, slik at festivalen opprettholder sin nasjonale betydning og sitt internasjonale renommé?»

Svar:

Samtidskunstfestivalen Momentum kom for første gang med på statsbudsjettet i 2002 med et tilskudd på 500 000 kr. Tilskuddet for 2003 er på 520 000 kr. Tidligere har Momentum mottatt støtte fra Norsk kulturråd.

Kultur- og kirkedepartementet har hatt møter med Momentums ledelse og kjenner godt til virksomheten og den innsats som gjøres for å sikre festivalen et bedre driftsgrunnlag. Momentum er en viktig samtidskunstfestival. Forholdet til festivalen vil derfor bli nærmere drøftet i kulturmeldingen som Kultur- og kirkedepartementet legger frem senere i år.

Det har dessverre ikke vært mulig å øke støtten til Momentum i statsbudsjettet for 2003. Når det gjelder finansieringen av en festival neste år, vil dette bli vurdert i forbindelse med arbeidet med statsbudsjettet for 2004.

SPØRSMÅL NR. 235

Innlevert 16. januar 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 27. januar 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Etter at utbetalingsreglene for de som går på attførings- og rehabiliteringspenger ble endret, har personer med utdanningslån i Lånekassa kommet over grensen for rentefritak, og dermed fått en betydelig merutgift.

Hva vil statsråden foreta seg for å endre dette urimelige utslaget?»

BEGRUNNELSE:

Endringen av utbetalingsrutinene for de som går på attførings- og rehabiliteringspenger til å gi mer brutto utbetalt, men med vanlig trygdeavgift og ingen særfradrag, har medført en betydelig merutgift for personer med lån i Lånekassa. Netto utbetalt fra Rikstrygdeverket tilsvarer cirka det samme som tidligere, men i og med at bruttobeløpet er høyere, kommer man lett over Lånekassas grense for rentefritak, dermed får personer i denne situasjonen en betydelig merutgift.

Svar:

Bakgrunnen for de nye beregningsreglene for attførings- og rehabiliteringspenger var bl.a. ønsket om å understreke at disse utbetalingene er korttidsytelser som skal avhjelpe midlertidige begrensninger i inntektsevnen og at målet for medisinsk rehabilitering og yrkesrettet attføring er å komme tilbake i arbeid. En gikk derfor bort fra å beregne disse ytelsene på samme måte som uførepensjon og valgte i stedet en beregningsmåte som har større likhetstrekk med de andre korttidsytelsene i folketrygden. I tillegg ønsket en å bedre mottakernes muligheter for å opparbeide pensjonsrettigheter. Ytelsene beregnes nå av medlemmets tidligere pensjonsgivende inntekt og ble fra 1. januar 2002 gjort til pensjonsgivende inntekt. Konsekvensen av dette var at satsen for trygdeavgift ble økt og at det halve særfradraget i skatt ble tatt bort.

Det er tatt hensyn til de skattemessige endringene ved fastleggelsen av kompensasjonsnivået. Omleggingen av beregningsreglene har dermed ført til at mange mottakere av attførings- og rehabiliteringspenger har fått høyere bruttoutbetalinger. Grunnlaget for ytelsene blir justert i samsvar med de årlige endringene i folketrygdens grunnbeløp (G). Det gis tillegg til dem som forsørger barn. Utover dette tas det ikke hensyn til mottakers personlige eller økonomiske forhold. Minste årlige ytelse er likevel 1,6 G, som for tiden utgjør 86 672 kr.

Statens lånekasse for utdanning kan gi rentefritak til låntakere som kan dokumentere at de er under medisinsk rehabilitering eller yrkesrettet attføring og har lave bruttoinntekter. Inntektsgrensen for rentefritak justeres årlig i forhold til den forventede lønnsvekst i nasjonalbudsjettet. Med dagens inntektsgrense kan en dermed motta inntil 153 600 kr i attførings- og rehabiliteringspenger og samtidig ha rett til rentefritak. De som kommer over denne grensen, har som alle andre låntakere mulighet for å søke om betalingsutsettelse i Statens lånekasse for utdanning (jf. forskrift om tilbakebetaling av lån for 2003 kap. VI, punkt 9).

Jeg har forståelse for at personer som så vidt passerer Lånekassens inntektsgrense kan reagere på dette. Ordningen med rentefritak tar imidlertid bare sikte på å hjelpe dem som har de laveste inntektene. Det vil alltid være en del låntakere som ligger rett rundt grensen. Med dagens inntektsgrense har personer med lave attførings- og rehabiliteringsytelser fortsatt rett til rentefritak. Inntektsgrensen får bare betydning for personer med middels og høye ytelser. En heving av Lånekassens inntektsgrense ville etter mitt syn ikke løse problemet, ettersom det kun vil føre til at nye grupper kommer akkurat over grensen. Jeg ser det heller ikke som aktuelt å justere nivået på trygdeytelsene i forhold til ordninger som tar sikte på å hjelpe personer med dårlig økonomi, som f.eks. bestemmelsene om rentefritak i Statens lånekasse.

SPØRSMÅL NR. 236

Innlevert 16. januar 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 27. januar 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Vil det nye regelverket for attføringsstønadene med å dekke utdanningskostnader begrenset til 50 000 kr pr. år også gjelde for offentlige skoler?»

BEGRUNNELSE:

Med endringene i regelverket for attføringsstønadene i statsbudsjettet for 2003 ble det vedtatt en øvre grense på 50 000 kr pr. år for en skoleplass, og en totalramme på 100 000 kr for hele utdanningsforløpet. En skoleplass i den videregående skolen koster i dag over 50 000 kr pr. år. Dersom de nye reglene for beregning ikke blir gjeldene for en offentlig skoleplass, vil man få en konkurranseskjevhet mellom de private og offentlige utdanningsinstitusjonene, i og med at de i mange tilfeller konkurrerer med hverandre om de samme elevene.

Svar:

Det stilles spørsmål om det nye regelverket for attføringsstønadene med å dekke utdanningskostnader begrenset til 50 000 kr pr. år også vil gjelde for offentlige skoler. Det vises til at en skoleplass i videregående skole koster mer enn 50 000 kr pr. år, og at kostnadstaket vil føre til en konkurranseskjevhet mellom private og offentlige utdanningsinstitusjoner dersom det ikke også gjøres gjeldende for offentlige skoleplasser.

Med virkning fra og med 1. januar 2003 ble § 2- 3 i forskrift 11. september 2001 nr. 1079 om ytelser under yrkesrettet attføring, endret. Etter den nye bestemmelsen kan yrkeshemmede som hovedregel ikke gis stønad til dekning av skolepenger, eksamensgebyr og semesteravgift ut over 50 000 kr pr. år, og maksimum 100 000 kr pr. attføringsløp.

Dersom et nødvendig og hensiktsmessig attføringstiltak ikke kan gjennomføres innenfor rammene av kostnadstaket, åpner regelverket for å gjøre unntak. Unntak kan f.eks. være aktuelt hvor utdanningsinstitusjonen tilbyr spesielt tilpasset undervisning og oppfølging til funksjonshemmede, som gjør at skolepengene er høye. Videre vil unntak kunne gis i tilfeller hvor attføringen, f.eks. pga. den enkeltes helsetilstand, bare kan gjennomføres på så lang tid at kostnadstaket overskrides.

Kostnadstaket gjelder uavhengig av om den yrkeshemmede tar utdanning i en offentlig eller privat

utdanningsinstitusjon, og uavhengig av hvordan den enkelte utdanningsinstitusjon finansieres. Det presiseres at stønaden er individuell og gis til dekning av den yrkeshemmedes faktiske utgifter til skolepenger, semesteravgift og/eller eksamensgebyr. Slike utgifter vil den yrkeshemmede i liten grad ha i den offentlige skolen eller utdanningsinstitusjoner med offentlig støtte, og som derved ikke finansierer driften med skolepenger. Innføring av kostnadstak på stønad til skolepenger, semesteravgift og eksamensgebyr vil derfor ha større betydning i forhold til attføringsløp i private utdanningsinstitusjoner.

Bakgrunnen for innføringen av kostnadstaket er at det i perioden 1998-2001 har vært en betydelig vekst i utbetalingene av stønad til dekning av kurs/ skoleavgifter i forbindelse med skolegang/utdanning som attføringstiltak, og en forskyvning i retning av stadig dyrere løp. Kostnadsveksten er konsentrert rundt et fåtall store, private kurs-/utdanningsvirksomheter.

En forventet effekt av å innføre kostnadsbegrensninger er at private utdanningstilbydere tilpasser priser etter nye rammer, og at de gjør sine tilbud mer fleksible og attraktive med hensyn til både innhold og pris. Det legges til grunn at dette vil føre til en mer effektiv utnyttelse av stønaden.

SPØRSMÅL NR. 237

Innlevert 16. januar 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 29. januar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hva kan gjøres for å sikre en raskere digitalisering og tilgjengeliggjøring av vår felles kulturarv?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen skriver i sin plan for e-Norge at det "offentlige har et ansvar for å digitalisere og tilgjengeliggjøre vår felles kulturarv". Beklageligvis nevnes dette kun i forbiarten i Tilstandsrapporten for e-Norge for januar 2003.

Det er usikkert i hvilken grad Regjeringen vet noe om hvor langt digitaliseringen og tilgjengeliggjøringen

har kommet. Det er usikkert hvor god fremdrift dette arbeidet har.

Av de tiltak som Regjeringen nevner i sin e-Norge-plan er det lite som tyder på at digitaliserings- og tilgjengeliggjøringsarbeidet vil bli prioritert.

Vår kulturarv er en viktig bærebjelke i samfunnet og en av flere nøkler til en felles forståelse og felles referanserammer. Samtidig er vår kulturarv en rik og god kilde til forskning. En større tilgjengelighet vil bidra til en rikere samfunnsdebatt og en god fremdrift i forskningen. Derfor er det spesielt viktig at tilgjengeligheten er god. En god tilgjengelighet kan i mange tilfeller sikres i et samarbeid mellom offentlige og private aktører.

I sin tilstandsrapport skriver Regjeringen at "private virksomheters tilgang til offentlige data til videforedling er trolig ikke god nok".

Svar:

Utvikling av mangfoldig, attraktivt, elektronisk kvalitetsinnhold er ett av fem hovedområder i Regjeringens IKT-politiske strategi, med særlig sikte på å bevare og videreutvikle vår kulturarv, identitet og våre språk. Digitalisering og tilgjengeliggjøring av vår felles kulturarv er således et vesentlig virkemiddel.

Arbeidet med digitalisering og tilgjengeliggjøring foregår i offentlig regi gjennom en rekke institusjoner. Regjeringen har god kontakt med disse institusjoner hva angår status for arbeidet med digitalisering og tilgjengeliggjøring av kulturarven. I det følgende gis en kort omtale av de viktigste nasjonale tiltak og prosjekter, med noen utvalgte eksempler. Tilfanget av tilgjengelig, digitalisert kulturarvsinformasjon er allerede stort, og vokser.

Et sentralt nettsted for tilgang til digital kulturinformasjon er Kulturnett Norge, som er den offisielle inngangsdøren til norsk kultur på nettet og Kultur- og kirkedepartementets internettsatsing. Kulturnettet, med underliggende sektornett for kultur, bibliotek, kunst og museum, er et første skritt mot større integrasjon av ressursene i fagmiljøene. Sidene gir tilgang til en rekke nettutstillinger. Tanken er at publikum skal finne det de er ute etter, uavhengig av hvor letingen starter. Denne integrasjon av ressurser gjør at aktørene i kulturnettet kan arbeide mer rasjonelt.

Det nye organet ABM-utvikling er et strategisk utviklingsorgan som arbeider med felles utviklings- og samarbeidstiltak samt sektorspesifikke utfordringer for de tre sektorene arkiv, bibliotek og museum. ABM-utvikling har bl.a. som uttrykt mål å bidra til å sikre tilgang til og bevaring av digitale kilder. Også i arkivverket er det omfattende digitaliserings- og tilgjengeliggjøringsarbeid i gang. Det er en målsetting for alle disse etater å styrke samarbeid også om felles IKT-oppgaver.

Katalogiseringsprosjektet i det nye Nasjonalmuseet for kunst skal bygge opp en elektronisk katalog over samlingene ved de institusjonene som skal integreres. Dette vil i neste omgang legge til rette for elektronisk tilgjengeliggjøring av samlingene og den tilhørende dokumentasjonen via Internett.

Biblioteksektoren har kommet langt i utviklingen av digitale tjenester og produkter, bl.a. i regi av Nasjonalbiblioteket og til dels i samarbeid med andre innholdsaktører. Som det fremgår av tilstandsrapporten for e-Norge januar 2003, er Nasjonalbibliotekets database over norske aviser og tidsskrifter tilgjengelig på Internett, og viser en betydelig vekst. I tillegg gir Nasjonalbiblioteket på sine internettsider tilgang til en rekke databaser, hvor publikum gratis kan søke i lyd-, bilde- og tekstarkiver. Som eksempel kan nevnes at Norsk Folkemuseums negativarkiv etter fotografen Anders Beer Wilse er sted- og temasøkbart tilgjengelig med tilleggsdata fra Nasjonalbiblioteket. I forbindelse med ombyggingen og rehabiliteringen av Nasjonalbibliotekets bygning i Oslo arbeides det med digitalisering av de gamle katalogene, hvilket vil øke tilgjengeligheten av materialet i avgjørende grad. Nasjonalbiblioteket og Norsk filminstitutt forvalter et rikt filmmateriale i analoge formater, og er i kontinuerlig arbeid med ivaretagelse og digitalisering av materialet. Tilgjengeliggjøring av dette materialet støter på opphavsrettslige spørsmål, som Kultur- og kirkedepartementet arbeider med løsning av.

Norsk rikskringkastings programarkiv er i all hovedsak lagret analogt. Norsk rikskringkasting arbeider med å digitalisere og tilgjengeliggjøre disse arkivene. I den anledning har det vært lagt inn ekstraordinære økninger i kringkastingsavgiften for 1999, 2000 og 2001 øremerket utgifter i forbindelse med digitalisering.

Dette viser at det gjøres en bred og omfattende innsats på digitalisering og tilgjengeliggjøring av vår felles kulturarv, samt at innsatsen har tiltatt over de senere år.

SPØRSMÅL NR. 238

Innlevert 16. januar 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 24. januar 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Jeg viser til Stortingets enstemmige vedtak om at overskuddsbaserte skatter ikke skal regnes med i framtidig konsesjonskraftpris. Stortinget vedtok at dette skulle endres fra 1. januar 2003 hvis mulig. Departementet har nå lagt på overskuddsskatter som innebærer at konsesjonskraftprisen har økt. Flere kommuner har ut fra stortingsbehandlingen budsjettert med økte inntekter pga. forannevnte endring.

Hva er framdriftsplanen, og når forventer statsråden at Stortingets krav er fulgt opp?»

Svar:

Som oppfølging av Stortingets vedtak nr. 161, sendte Olje- og energidepartementet 14. januar d.å. på høring forslag til endringer av retningslinjer for beregning av konsesjonskraftprisen. Høringsfristen er satt til tirsdag 25. februar 2003. Departementet vil deretter foreta sluttbehandlingen av endringsforslaget så raskt som en forsvarlig saksbehandling tilsier.

Etter høringsrunden vil departementet også ta endelig standpunkt til iverksettelsestidspunktet for endringene. Endringene vil tre i kraft så raskt det er rettslig grunnlag for det. Frem til saken er endelig avklart, var det nødvendig for departementet å fastsette en midlertidig pris etter gjeldende retningslinjer. Grunnrente- og inntektsskatt er derfor tatt med i beregningen av den midlertidige prisen. Hvor lenge denne prisen skal gjelde, avklares etter høringsrunden.

SPØRSMÅL NR. 239

Innlevert 17. januar 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 28. januar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Kostnadene i Noreg har som kjent lenge vore svært høge. Ei ny utrekning frå The Economist Intelligence Unit (EIU) viser at det no berre er Tokyo og Osaka i Japan som er dyrare enn Oslo å leve i. Oslo er blitt dyrare enn både Paris, London, New York og Hong Kong. Ein av grunnene til dei høge kostnadene er det høge skatte- og avgiftsnivået vi har i Noreg.

Er statsråden bekymra for det høge kostnadsnivået i Noreg, og bør ikkje dette bety raskare reduksjon av det særnorske skatte- og avgiftsnivået?»

GRUNNGJEVING:

Auka kostnader fører til svekka konkurranseevne, noko som på sikt igjen betyr tap av norske arbeidsplassar. Sjølv om dei høge kostnadene i Noreg også skuldast lønsnivå og kronekurs, er det ikkje tvil om at det høge skatte- og avgiftsnivået i Noreg har stor innverknad på kostnadsnivået.

Ved å redusere skattar og avgifter vil det også vere mindre behov for store lønstillegg fordi kjøpekrafta då blir oppretthalde pga. lågare prisar på varer og tenester. Lågare prisstigning og redusert kjerneinflasjon vil også leggje grunnlaget for lågare rente og dermed også lågare kronekurs.

Reduserte skattar og avgifter kan derfor bringe kostnadsutviklinga inn i eit positivt spor, dette gjeld spesielt dersom reduserte skattar og avgifter vert kombinert med effektivisering og rasjonalisering av offentleg sektor.

Svar:

Kostnadsnivået i Noreg er høgt. Regjeringa gjekk derfor i Sem-erklæringa inn for å redusere skatte- og avgiftsnivået i Noreg med 31 mrd. kr i løpet av noverande stortingsperiode. Dette inkluderer fjerning av investeringsavgifta. Ein slik reduksjon i skatte- og avgiftsnivået vil betre effektiviteten i økonomien, men også gjere det lettare for folk å klara seg på eiga inntekt.

I budsjetta for 2002 og 2003 er skattane og avgiftene reduserte med til saman nesten 20 mrd. kr (påløpt). Handlingsromet i finanspolitikken dei nærmaste åra viser at det er eit ambisiøst mål Regjeringa har sett seg i skatte- og avgiftspolitikken.

Ein viktig faktor bak det høge kostnadsnivået i Noreg er at lønningane er høge. Regjeringa har derfor arbeidd saman med partane i arbeidslivet om ei felles forståing av utfordringane og rammene for årets lønnsoppgjer.

Tiltak for å fremje konkurransen i økonomien vil gjere at ressursane nyttast meir effektivt og vil dermed kunne redusere kostnadsnivået. For å styrka arbeidet på dette området vedtok Regjeringa i november 2001 ein konkurransepolitisk handlingsplan. Planen har fem overordna tiltak; styrke konkurransestyresmaktene, gjennomgå offentlege reguleringar som dempar konkurransen, sikre at offentlege kjøp medverkar til konkurranse og etablerings- og moglegheit, sikre at statlege selskap ikkje medverker til å dempe konkurransen og sørgje for at offentlige verksemdar blir organiserte og drivne på ein måte som fremjar konkurransen.

SPØRSMÅL NR. 240

Innlevert 17. januar 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 27. januar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Fra sentrum av Kautokeino kommune er det 280 km til nærmeste sykehus, som er i Hammerfest. Kommunen sliter med rekruttering av leger, og transport av alvorlig syke pasienter med ambulanse medfører langvarig fravær for nøkkelpersonell fra kommunen. Kautokeino har hatt flyplass, men denne må utbedres for å kunne ta ned ambulansefly.

Ser statsråden behovet for opprusting av flystripen som ledd i å kunne ta ned luftambulanse når det haster med transport til sykehus?»

BEGRUNNELSE:

En full opprusting av flyplassen til vanlig flytrafikk vil etter de opplysninger undertegnede har fått være langt dyrere enn å oppruste flystripen for rene luftambulanseoppdrag. Det er neppe næringsmessig grunnlag for ordinære ruteflygninger. Brannmannskap i kommunen vil kunne betjene landingslys og stå for brøyting av rullebanen på sine vakter, slik at det ikke tilkommer tilleggsutgifter til beredskap. Utgiftene vil ut fra opplysninger fra Kautokeino kommune gjelde landingslys og fast dekke. Mattilsynets etablering kan aktualisere debatten om et forsvarlig helsevesen som et rekrutteringstiltak.

Svar:

Samferdselsdepartementet vurderte flyplassen i Kautokeino og eventuell rutedrift på denne på midten av 1990-tallet. Resultatet av utredningene ble lagt fram i St.meld. nr. 38 (1996-97) Norsk luftfartsplan 1998-2007, jf. Stortingets behandling av Innst. S. nr. 228 (1996-97). Konklusjonen i meldingen var "at ein ikkje har funne høve til å gå vidare med arbeid for ein statleg flyplass finansiert over Luftfartsverket sitt budsjett".

Jeg har bedt Helsedepartementet vurdere hvorvidt det nå, av hensyn til den akuttmedisinske beredskap eller andre forhold knyttet til helsevesenets drift, er behov for å istandsette flystripen i Kautokeino til å betjene ambulansefly.

Helsedepartementet har i denne forbindelse uttalt:

"I årene 1998 og 1999, før stengningen av flyplassen, ble det fløyet 22 oppdrag med ambulansefly til Kautokeino. Den akuttmedisinske beredskapen for indre deler av Finnmark fylke ivaretas i dag av redningstjenestens helikopter, som er stasjonert på Banak. I tillegg til akuttoppdrag åpner også dagens rekvireringsretningslinjer for overføringstransporter av pasienter som har medisinsk behov for det.

I forbindelse med oppfølgingen av St.meld. nr. 44 (2000-2001) "Redningshelikoptertjenesten i fremtiden" jf. Innst. S. nr. 156 (2001-2002), arbeider Justisdepartementet nå med innføring av tilstedevakt for crew i redningshelikoptertjenesten. Dette innebærer at kravet til reaksjonstid reduseres fra nå 60 til 15 minutter. Med

dette vil målsettingen om at 90 pst. av befolkningen skal nås av legebemannet ambulanse i løpet av 1 time, også bli oppfylt i Finnmark.

Helse Nord arbeider nå med en gjennomgang av den akuttmedisinske beredskapssituasjonen i helseregionen. Helse Nord legger vekt på at finnmarkingene skal ha en spesialisthelsetjeneste som er av god kvalitet og tilgjengelighet tilpasset de spesielle geografiske og kommunikasjonsmessige forhold i Finnmark.

Helsedepartementet ser derfor ikke på nåværende tidspunkt tungtveiende grunner til at det skal åpnes flyplass i Kautokeino."

Dokument nr. 15:13

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 241

Innlevert 17. januar 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 27. januar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I sosialkomiteens innstilling til statsbudsjettet for 2003 stilte et flertall seg positive til at Selli Rehabiliterings- og opptreningssenter gis permanent status som spesialinstitusjon for lungerehabilitering.

Vil statsråden bidra til at Selli får status som permanent opptreningssenter for lungerehabilitering i tråd med flertallets merknad, og fra hvilket tidspunkt vil dette i så fall tre i kraft?»

Svar:

Selli Rehabiliterings- og opptreningssenter er i dag godkjent som opptreningssinstitusjon gruppe I med 48 godkjente sengeplasser. Som kjent vedtok Stortinget i behandlingen av statsbudsjettet for inneværende år en ny organiserings- og finansieringsordning for opptreningssinstitusjonene. Denne ordningen har som målsetting, gjennom avtaler mellom de respektive regionale helseforetak og den enkelte opptreningssinstitusjon, å knytte opptreningssinstitusjonene tettere opp imot spesialisthelsetjenesten. Dette gjelder også for Selli.

Jeg er klar over den flertallsinnstilling fra sosialkomiteen som representanten Ballo refererer til. Helsedepartementet vil derfor innen kort tid ta kontakt med Helse Midt-Norge RHF i sakens anledning. Gjennom en slik kontakt vil spørsmålet vedrørende Selli bli tatt opp.

SPØRSMÅL NR. 242

Innlevert 17. januar 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 24. januar 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det har lenge vært kjent at det begynner å vokse fram holdninger og syn på mennesket og naturen som ikke er baserte på erfaringer og kunnskap, men på følelser. I den senere tid har det vært fokus på miljøvernbevegelsenes syn på fiskenes påståtte følelsesliv og personlige individualitet.

Hva vil statsråden gjøre for å møte de surrealistiske holdningene som mange utenlandske miljøvernorganisasjoner nå forfekter i mange av våre eksportland?»

BEGRUNNELSE:

I den senere tid har det vært fokus på miljøvernbevegelsenes syn på fiskenes påståtte følelsesliv og

personlige individualitet. Undertegnede har i mange sammenhenger forsøkt å hindre tendensen til surrealistiske holdninger til fiske, fangst og forholdet mellom mennesker og dyr.

Det er i hovedsak utenlandske miljøbevegelser som nå begynner å spre ikke-fakta baserte holdninger og informasjon om naturen og samfunnets bruk av naturressursene. Holdningene og informasjonen som spres er i beste fall følelsesbaserte, i verste fall uttrykk for vilje til å hindre en bærekraftig og fornuftig bruk av naturen. Det skal heller ikke underslås at mange av de tidligere miljøvernorganisasjonene som kjempet mot forurensning og ødeleggelse av våre naturressurser, nå er blitt en levevei og en industri for mange mennesker som savner mål og mening med livet sitt. Denne protestindustrien er farlig nettopp fordi en ikke fremmer miljøvern, men selger almisser til befolkningsgrupper som er lett mottakelig for desinformasjon. Disse holdningene kan dessverre smitte over til samfunnet som helhet. Dette gjelder særlig i land der befolkningen i liten grad er knyttet til den materielle produksjonssektoren, herunder fiske, landbruk og fangst. Dette kan dessverre føre til at man risikerer å få en ikke-faktaorientert fokus på disse landenes import av bl.a. fiske.

Svar:

Det er i dag økt oppmerksomhet i samfunnet omkring natur- og miljøvern. I forhold til fiskeri- og havbruksnæringene kommer det ikke minst til uttrykk ved problemstillinger som gjelder havmiljø, bærekraftig forvaltning av fiskeressursene, utviklingen av norsk havbruksnæring og den grunnleggende forutsetningen at norsk sjømat skal være trygg. Dette er alle sentrale problemstillinger for næring og forvaltning.

Når det gjelder hensyn som knytter dyrehold og dyrevelferd til fiskeri- og havbruksnæringene, har dette til nå mest vært rettet mot vilkårene for produksjon av oppdrettsfisk og fangst av sel og hval. Jeg vil i den sammenheng vise til at Regjeringen nylig la fram St.meld. nr. 12 (2002-2003) Dyrehold og dyrevelferd, som også omhandler oppdrettsfisk, og til en viss grad fisk generelt. I regi av Europarådet er det for øvrig under arbeid en anbefaling om hold av oppdrettsfisk.

Helt fra den spede begynnelse av det intensive oppdrettet av fisk for om lag 30 år siden, har en god fiskehelsetilstand gjennom hele produksjonskjeden vært grunnlag for økonomisk suksess for virksomhetene. Hensynet til fiskehelse og fiskevelferd har vært to sider av samme sak vurdert i forhold til krav til miljø- og produksjonsforhold, utviklingen av et balansert fiskefôr og ønske om høy kvalitet på produktene. Det foregår et kontinuerlig arbeid med sikte på å bedre velferden til fisk i oppdrett. Med hensyn til spørsmål omkring fisk som et levende dyr, dens sanseapparat, evne til å føle frykt, frustrasjon, smerte og andre faktorer som er viktige i dyrevernsammenheng, er kunnskapen mangelfull. Det er viktig med videre forskning for å klarlegge forskbare problemstillinger som har relevans for å oppnå objektiv kunnskap på dette feltet. I regi av Fiskeriforskning i Tromsø, sammen med Havforskningsinstituttet og Landbrukshøgskolen, ble det i 2000 igangsatt et 5-årig forskningsprosjekt om "Velferd hos oppdrettsfisk".

Med hensyn til hva som skal være aksepterte grenser for dyrevelferd for fisk, er det viktig å legge visse prinsipper til grunn. I den sammenheng er det grunn til å være særlig oppmerksom på at alle dyr er del av næringskjeden; dyr blir spist av andre dyr. Jakt og fangst er en selvfølgelig del av naturen. Vi bør være bevisst på å skille mellom det som hører fisken til og en menneskesentrert tenkning om fisk, for å unngå ukritisk å overføre hvordan mennesket føler direkte over på fisk.

Jeg er oppmerksom på at forbrukerne i stadig større grad vil være opptatt av kvaliteten ved fiskeproduktene. I et kvalitetsperspektiv vil faglig og etisk forsvarlig dyrevelferd både i forhold til oppdrettet fisk og villfisk, i forskjellig grad kunne bli tillagt vekt. I urbane og industrialiserte samfunn vil befolkningsgrupper leve fjernt fra primærproduksjonen av mat, og det vil kunne føre til holdningsendringer med hensyn til hva som oppfattes som akseptabelt. Det vil kunne være en utfordring å få forbrukere til å forstå og akseptere hvordan maten produseres, for at de skal kunne oppleve trygghet og matglede i forhold til norsk sjømat.

Som sagt registrerer jeg en økende fokus på fiskevelferd. Dette tar jeg på alvor, og det må opprettholdes en forskningsaktivitet på området. Slik kan vi stå rustet til å forfekte objektive kunnskapsbaserte standpunkter, der vi ser forvaltningen av økosystemet i havet i sammenheng.

SPØRSMÅL NR. 243

Spørsmålet ble trukket tilbake.

SPØRSMÅL NR. 244

Innlevert 20. januar 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 24. januar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva er status for forslaget om å oppheve autorisasjonsordningen for regnskapsførere, er det aktuelt å fremme dette forslaget for Stortinget, og hva er i tilfelle forventet framdrift?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til svar på skriftlig spørsmål nr. 186. Siden dette ikke er i nærheten av å besvare det spørsmålet som stilles, og bare inneholder informasjon som var allment kjent på forhånd, stilles spørsmålet på nytt. Statsråden må også kunne gi en beskrivelse av hvilken tidshorisont som ligger i begrepet "så snart som mulig".

Svar:

Departementet sendte 21. november 2001 på høring et forslag utarbeidet av Kredittilsynet om å oppheve autorisasjonsordningen. Subsidiært forslår Kredittilsynet enkelte lovendringer i regnskapsførerloven. Høringsfristen var 15. januar 2002.

Kredittilsynets forslag reiser flere prinsipielle spørsmål som departementet nå arbeider med å ta stilling til. Når det gjelder en eventuell opphevelse av autorisasjonsordningen, er det mange og ulike hensyn som gjør seg gjeldende. Blant annet må det vurderes om den offentlige autorisasjonsordningen er hensiktsmessig utformet og om den fungerer etter formålene bak ordningen. Vurderingene knyttet til disse spørsmålene, har vist seg å være komplekse og tidkrevende. Det vises også til at høringsinstansene er delt i sine uttalelser på dette punktet. Alternativt vurderes Kredittilsynets forslag om enkelte endringer i regnskapsførerloven. Som nevnt i mitt brev 20. desember 2002 til stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken, er denne saken nå til behandling i departementet, og eventuelt lovforslag vil i tilfellet bli lagt fram for Stortinget så snart som mulig.

SPØRSMÅL NR. 245

Innlevert 20. januar 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 24. januar 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Kor langt er statsråden komen i arbeidet for å sikra uteksaminerte kandidatar frå maritim fagskule og maritim høgskule den praksisplassen som er naudsynt for godkjent sertifikat?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til statsråden sitt svar i spørjetimen 15. mai 2002 der ho varsla initiativ overfor Sjøfartsdirektoratet og næringa for å finna ei løysing.

Svar:

Eg er kjend med problemet med praksisplassar for kandidatar frå maritim fagskule og maritim høgskule. Opplæringa i skulen gir det teoretiske grunnlaget for å søkje sertifikat. Etter den internasjonale konvensjonen om normer for opplæring, sertifikat og vakthald for sjøfolk skal studentane vise kva dei har lært ved praksis ombord før Sjøfartsdirektoratet skriv ut sertifikat. Ein godkjend assessor skal dokumentere dette i ei sertifiseringsbok. Dette har arbeidsgjevaren ansvar for.

I spørjetimen 15. mai 2002 sa eg at eg ville ta initiativ overfor Sjøfartsdirektoratet og næringa for å finne ei løysing på problemet. Problemet har vore tatt opp med skulane og Sjøfartsdirektoratet. Dei understrekar at det er vanskeleg å få næringa til å tilsetje kandidatar utan sertifikat.

Departementet har i haust arbeidd med ei ny lov om fagskuleutdanning, som også gjeld maritim teknisk fagskule. Den nye lova, som ligg til handsaming i Stortinget, legg til rette for ei utdanning som er i samsvar med det næringa ønskjer. Eg tar derfor sikte på å ta denne saka og andre problemområde i samband med innføringa av den nye lova opp med næringa, Sjøfartsdirektoratet og utdanningsinstitusjonane så snart lova er vedteke.

SPØRSMÅL NR. 246

Innlevert 20. januar 2003 av stortingsrepresentant Lars Egeland

Besvart 27. januar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Har Politidirektoratet etablert et prosedyreverk for relevant målrettet utspørring av de nødstilte for å sikre rett respons ved henvendelser til politiets nødtelefon 112?»

BEGRUNNELSE:

Politiets nødtelefon 112 får svært mange feilanrop. Dette øker faren for at også riktige anrop ikke får den oppfølging de burde få. Medieoppslag den siste tida kan tyde på dette.

Det er derfor viktig å ha et prosedyreverk for å handtere utspørring ved oppringninger og rutiner for oppfølging. Et eksempel på dette er helsevesenets akuttmedisinske kommunikasjonsentraler som benytter prosedyreverket "Norsk indeks for medisinsk nødhjelp" ved utspørring av innringere på nødtelefon 113, for å sikre en ensartet systematisk håndtering av nødmeldinger, slik at man i størst mulig grad iverksetter rett respons.

Svar:

Politiets alminnelige hjelpeplikt i nød- og faresituasjoner er regulert i lov om politiet av 4. august 1995 § 2, pkt. 4, og er nærmere beskrevet i Politiinstruksen. Hjelpeplikten er en innarbeidet og naturlig del av den alminnelige oppgaveløsning i politi- og lensmannsetaten. Politidistriktene har utarbeidet lokale rutiner og retningslinjer for behandling av nødtelefoner. Utspørring og oppfølging i den konkrete sak, gjennomføres i henhold til en politifaglig vurdering.

I den alminnelige politiutdanning får polititjenestemenn en målrettet politioperativ opplæring. I tillegg til dette bygges det opp kompetanse gjennom tjenesteerfaring. Bemanning av operasjonssentraler og håndtering av nødmeldinger over 112 krever god politifaglig kompetanse. Det forutsettes derfor at politiets 27 operasjonssentraler bemannes med tilfredsstillende kompetanse. Det påligger politimesteren å sørge for at operasjonssentralene har slik kompetanse, og at det følges opp gjennom internkontrollsystemet.

Politidirektoratet har overfor politidistriktene innskjerpet rutinene for den tekniske delen av mottak og registrering av nødmeldinger. Politidirektoratet har forsikret Justisdepartementet om at de tekniske installasjoner for mottak og registrering av nødmeldinger fungerer nå i tråd med forutsetningene ved samtlige politidistrikt. Det er også etablert månedlige kontrollrutiner for de tekniske installasjonene.

Politidirektoratet vil i løpet av våren lansere et nytt landsomfattende telefonnummer til politiet, servicenummer 02800. Dette telefonnummeret vil i betydelig grad avlaste nødtelefonen 112 ved at de som ikke trenger øyeblikkelig hjelp vil kunne ringe det nye servicenummeret.

SPØRSMÅL NR. 247

Innlevert 20. januar 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 29. januar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er Mossad fortsatt å betrakte som en samarbeidende tjeneste for norske myndigheter?»

BEGRUNNELSE:

Det har kommet fram i mediene at den israelske etterretningsorganisasjonen Mossad kommer til å sende dødseskvadroner til utlandet for å likvidere antatte fiender av Israel.

Svar:

Det følger av politiloven § 17c at Politiets sikkerhetstjeneste (PST) skal samarbeide med andre lands politimyndigheter samt sikkerhets- og etterretningstjenester. Denne bestemmelsen er også nedfelt i § 3 i Overvåkingsinstruksen av 19. august 1994. Omfanget og karakteren av dette samarbeidet varierer, både ut fra praktisk behov, men også grunnet ulikheter i politiske, rettslige og kulturelle forhold.

Generelt sett er norske myndigheters samarbeid med andre lands sikkerhets- og etterretningstjeneste forsterket de senere år. Dette er en naturlig følge av endrede sikkerhetsmessige forhold. I denne forbindelse finner jeg det naturlig å vise til Sikkerhetsrådets resolusjon nr. 1373 av 28. september 2001, som forplikter medlemslandene til samarbeid i arbeidet med å bekjempe terrorisme.

PST oppgir ikke offentlig hvilke andre lands tjenester man konkret samarbeider med. Av naturlige årsaker ber jeg om forståelse for dette prinsippet. Jeg vil ellers vise til at Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS) som etter oppdrag fra Stortinget fører kontroll med de hemmelige tjenesters virksomhet, også går gjennom tjenestenes samlede internasjonale portefølje.

SPØRSMÅL NR. 248

Innlevert 21. januar 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 28. januar 2003 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Uganda er som et av Norges hovedsamarbeidsland, en stor mottaker av norsk bistand. Det framkommer nå i mediene at Uganda bruker store beløp på våpenkjøp. Ifølge Ha'aretz skal regimet ønske å gjøre betydelige investeringer i offensivt forsvarsmateriell. Ugandas regjeringshær er nylig blitt anklaget av FN for omfattende plyndring i Kongo.

Hvordan vurderer statsråden den norske bistanden til Uganda i lys av denne utviklingen, og hvilken dialog har Norge med Uganda om disse spørsmålene?»

Svar:

Uganda er et av de samarbeidsland i norsk utviklingspolitikk som i de siste årene har gjort størst fremskritt, både når det gjelder politikken for å bekjempe fattigdom, i satsing på utdanning og i kampen mot hiv/aids. Likevel er det klart at diskusjonen rundt størrelsen på forsvarsbudsjettet utgjør en utfordring for Norge og andre giverlands samarbeid med Uganda. Giversamfunnet i Uganda har bl.a. satt klare og sterke krav i forhold til økning i forsvarsutgiftene. Den aktuelle situasjonen påkaller derfor spesiell årvåkenhet.

For å få et helhetlig bilde av situasjonen er det viktig å inkludere konflikten i Nord-Uganda og det regionale aspektet:

- Helt fra tidlig 1990-tallet har det internasjonale samfunn søkt å bidra til å løse den stadig pågående konflikten i Nord-Uganda, der bevegelsen Lords Resistance Armys (LRA) herjinger forhindrer sosial og økonomisk utvikling i hele landsdelen. En avvæpning av og løsning av konflikten med LRA er nødvendig for å skape stabilitet i nord.
- Konflikten i Ugandas naboland DR Kongo er en regional konflikt, og alle naboland har vært involvert. Ugandas militære nærvær i DR Kongo er nå i all hovedsak opphørt med unntak av ugandiske styrkers fortsatte nærvær i Bunia-området, der FNs sikkerhetsråd anmodet Uganda om fortsatt å være tilstede for å sikre fred og stabilitet i dette området.

Begge disse konfliktområder utgjør naturlig nok en belastning på Ugandas forsvarsbudsjett.

I en FN ekspertpanelrapport om ulovlig utnyttning av DR Kongos naturressurser, anklages enkeltpersoner med tilknytning til ugandiske styrker for å være involvert. Dette har blitt tilbakevist fra ugandisk side, og Uganda har nedsatt en undersøkelseskomisjon for å granske rapportens opplysninger, den såkalte Porter-kommisjonen. Under behandlingen av panelrapporten i Sikkerhetsrådet gav bl.a. Norge klart uttrykk for ønske om fortsatt overvåking av den ulovlige ressursutnyttelsen, og at det ligger et klart ansvar for en eventuell rettshåndheving hos myndighetene i de ansvarliges hjemland. Vi vil fra norsk side selvfølgelig fortsette å følge denne prosessen nøye i tiden fremover. Porter-kommisjonens arbeid er ikke endelig avsluttet, og vi avventer nå den (foreløpig) siste rapporten fra Porter-kommisjonen etter at de har gransket anklagene i ekspertpanelrapporten.

For Ugandas sentrale giverland, herunder Norge, er forsvarsbudsjettet et av temaene som i de siste årene jevnlig har vært tatt opp direkte bilateralt med ugandiske myndigheter og i de felles giverlandsmøtene i regi av de internasjonale finansinstitusjonene. En bebudet økning i forsvarsbudsjettet i inneværende år vil stå sentralt i diskusjonen på det neste giverlandsmøtet planlagt for mars d.å. Fra norsk side vil vi ta opp dette spørsmålet med Uganda direkte - og på giverlandsmøtet. Gitt utfordringene Uganda står overfor på andre områder, vil Norge og andre givere i dialogen legge vekt på at forsvarsbudsjettet fremdeles må holdes på et lavt nivå.

Et konkret uttrykk for Norges bekymring for forsvarsutgiftene er at vi i 2002, da det ble vurdert å starte opp med budsjettstøtte til Uganda, i stedet valgte å øremerke beløpet tiltenkt budsjettstøtte til det såkalte Poverty Action Fund. På denne måten er vi sikret at de norske bistandsmidlene går til direkte fattigdomsrelaterte sektorer som f.eks. helse og utdanning.

I forhold til den norske bistanden mener jeg fremdeles at rammevilkårene og forutsetningene for en dialog med myndighetene, som kan bidra til å føre Uganda inn på et bedre spor når det gjelder nasjonale prioriteringer og utfordringer, er tilstede. Dialogen er noen ganger vanskelig, men utviklingen går i riktig retning. Vi vil imidlertid følge utviklingen svært nøye i tiden fremover, spesielt i forhold til militære utgifter.

SPØRSMÅL NR. 249

Innlevert 21. januar 2003 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 30. januar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvilken fortolkning av vedtakets punkt II legger han til grunn i arbeidet med en vurdering av den totale skolesituasjonen for sivilt beredskap?»

BEGRUNNELSE:

Det har blitt skapt en usikkerhet i forhold til hva Stortinget vedtok i Innst. S. nr. 9 (2002-2003) "Veien til et mindre sårbart samfunn". Dette med bakgrunn i uttalelser fra bl.a. statssekretær Jørn Holme i Justis-

departementet, hvor han sier til Oppland Arbeiderblad 12. desember 2002 "at en av Sivilforsvarets skoler kan bli nedlagt".

I innstillingen står det blant annet:

"Komiteene har merket seg at meldingen foreslår å legge ned en til to av Sivilforsvarets skoler, mens Justisdepartementet i St.prp. nr. 1 (2002-2003) varsler en gjennomgang av skolesituasjonen. Komiteene vil opprettholde skolene i Heggedal og Jæren, og vil fremme forslag om dette. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med en vurdering av den totale skolesituasjonen for sivilt beredskap. Det vises for øvrig til Budsjett-innst. nr. 7 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Justisdepartementet."

Under komiteens tilråding står det:

"Vedtak:

I

Sivilforsvarets skoler i Heggedal og på Jæren opprettholdes.

II

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av den totale skolesituasjonen for sivilt beredskap."

Svar:

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Justisdepartementet, side 117, ble skolevirksomheten gitt bred omtale. I proposisjonen fremgår det at Regjeringen vurderer å nedlegge en regional sivilforsvarsskole i løpet av 2003. Regjeringen vil komme tilbake til dette spørsmålet i Revidert nasjonalbudsjett. I Budsjett-innst. S. nr. 7 (2002-2003) fra forsvarskomiteen fremgår bl.a. følgende:

"Komiteen mener at Sivilforsvaret har en svært sentral rolle innen sivilt beredskap og komiteen vil presisere at det må foregå i et nært samarbeid og samspill med frivillige organisasjoner, Heimevernet og andre deler av Forsvaret. Komiteen viser videre til Stortingets enstemmige vedtak i Innst. S. nr. 9 (2002- 2003):

"I

Sivilforsvarets skoler i Heggedal og på Jæren opprettholdes.

II

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av den totale skolesituasjonen for sivilt beredskap."

Komiteen mener det er viktig at vurderingen av behovet for kompetanseheving på beredskapsområ det i hele den sivile del av totalforsvaret gjennomføres samtidig som det skjer endringer i skolestruktu ren."

Jeg vil prioritere arbeidet med gjennomgangen av skolevirksomheten i sivilt beredskap. Ved be handlingen av Innst. S. nr. 9 i Stortinget den 5. november, gav jeg bl.a. uttrykk for følgende: *"Jeg vil så snart som mulig ta initiativ til en vurdering av den totale skolesituasjonen for sivilt beredskap. Jeg vil se denne vurderingen i sammenheng med komiteens ønske om en styrking av utdanningen av personellet i brannvesenet, da særlig deltidsmannskapene. Vi er helt avhengige av at de mennskaper som har ansvaret for å håndtere ulykker i det daglige, også er godt rustet til å håndtere store og sammensatte situasjoner. En styrket utdanning av personell i brannvesenet kan gi en betydelig beredskapsmessig verdi, og Sivilforsvarets skoler kan supplere brannskolen på Tjeldsund i så måte. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med et overslag over kostnader i forbindelse med en styrket utdanning på dette feltet i samme vurdering som gjennomgangen av skolesituasjonen for sivilt beredskap."*

På denne bakgrunn vil jeg komme tilbake til Stortinget med en vurdering av skolesituasjonen. I dag har de fire skolene tilknyttet Direktoratet for sivil beredskap en betydelig overkapasitet. Det vil derfor bli vurdert om en av skolene nedlegges/omlegges, selv om flere av skolene tillegges oppgaver ved opplæring av brannvesenet. Dette vil eventuelt berøre en av Sivilforsvarets øvrige skoler, Starum eller Trondheim.

SPØRSMÅL NR. 250

Innlevert 22. januar 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 28. januar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til at det blir fritak for merverdiavgift (mva) på den trykte musikk i et så lite kultursamfunn som det norske, slik at musikken blir sidestilt med det trykte ord?»

BEGRUNNELSE:

I Dokument nr. 15:11 (2002-2003) skriftlig spørsmål nr. 227 til kultur- og kirkeministeren svarer finansministeren at bakgrunnen med merverdiavgiftsfritaket for bøker var ment at det ble ansett uheldig å avgiftsbelegge det trykte ord i et så lite språksamfunn som det norske. Finansministeren trekker fra dette den friske konklusjonen at formålet med fritaket derfor ikke kan omfatte også den trykte musikk, som skal leve i et like lite kultursamfunn som det norske.

At finansministeren ikke ser sammenhengen mellom skrift- og musikkultur, er leit. Kanskje finansministeren kunne konsultere med kultur- og kirkeministeren for at de i fellesskap kan tolke hensikten med merverdiavgiftsfritaket slik at norsk kultur, uavhengig av om det er trykt ord eller trykte noter, blir fritatt.

Svar:

I begrunnelsen for spørsmålet ditt viser du til mitt svar 20. januar i år på ditt skriftlig spørsmål nr. 227 av 15. januar om å inkludere noteblad, notehefter og notebøker i merverdiavgiftsfritaket for bøker. Du uttrykker at du synes det er leit at jeg ikke ser sammenhengen mellom skrift- og musikkultur. Til det kan jeg si at jeg selvfølgelig ser en sammenheng mellom disse kulturområdene. Det betyr imidlertid ikke at dagens fritak i merverdiavgiftsregelverket for bøker mv. skal utvides til å fritta omsetning knyttet til tilstøtende kulturområder som også kan representere bidrag til norsk språk og kultur.

Som jeg uttalte i mitt svar av 20. januar i år til deg, er Finansdepartementets prinsipielle syn at statlige bidrag til formål det er ønskelig å støtte, mest hensiktsmessig bør gis av midler som stilles direkte til rådighet, og ikke indirekte i form av avgiftsfritak. Bakgrunnen for dette følger av svarbrevet mitt. Jeg gjentar likevel at en målsetting om at ulike gode formål skal ivaretas gjennom merverdiavgiftssystemet ville gjort regelverket lite robust. Jeg mener altså fortsatt at et merverdiavgiftsfritak ikke er veien å gå for å støtte musikklivet.

SPØRSMÅL NR. 251

Innlevert 22. januar 2003 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 5. februar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Pasient- og pårørendeopplæring er én av fire hovedoppgaver ved sykehusene ut fra helselovgivningen. Stiftelsen Nasjonal Plan for Astmaskoler har gjennom mange år utviklet en opplæringspakke som er i bruk ved bl.a. lungepoliklinikkene og i sykehusene for øvrig. Denne opplæringspakken trenger vedvarende oppdatering for å holde den beste faglige standard.

Vil helseministeren, med bakgrunn i Stortingets ønske om at Astmaskolen fortsetter, sørge for nødvendige midler til dette tiltaket?»

BEGRUNNELSE:

Stiftelsen Nasjonal Plan for Astmaskoler har arbeidet med støtte fra departementet gjennom noen år. Gjennom forskning- og utviklingsarbeid har Astmaskolen laget et opplærings- og undervisningsmaterieell for

astmatikere og pårørende som brukes ved nesten samtlige norske lungepoliklinikker og i spesialisthelsetjenesten for øvrig. En oppfølgingsstudie har påvist at hos astmatikere og pårørende som har gjennomgått denne Astmaskolen, så har sykefravær sunket drastisk, og livskvaliteten både hos pasienter og pårørende har økt betydelig.

Uten den offentlige støtten til utvikling av Astmaskolen, så hadde neppe dette arbeidet latt seg gjøre.

Departementet har begrunnet bortfall av støtten til å videreutvikle dette undervisningsopplegget med at de offentlige sykehusene godt kan klare denne undervisningen og opplæringa selv. Jeg er helt enig i at poliklinikkene og sykehusene for øvrig kan og skal forestå selve opplæringa av pasienter og pårørende, men for mange vil det være slik at det kreves god kunnskap og et godt undervisningsopplegg for å gi denne opplæringa. Stiftelsen Nasjonal Plan for Astmaskoler har bl.a. som formål å videreutvikle og ajourføre undervisningsmaterialet slik at det hele tida bygger på den beste kunnskapen og den beste praksis i opplæringa av pasienter og pårørende. På denne måten kan derfor poliklinikker og sykehus få et godt redskap i sin praksis. Jeg tror det kan være tvil om at hver enkel helseinstitusjon har ressurser og kanskje vilje til å utvikle sitt eget materiale. Derfor skulle det være meget hensiktsmessig at Astmaskolen kunne fortsette sitt arbeid gjennom å få tildelt ca. 1 mill. kr pr. år slik de ber om til å videreføre dette arbeidet. Dette vil pasienter tjene på, og det offentlige vil spare store beløp på reduserte utgifter til bl.a. behandling og til sykepenger.

Jeg vil derfor be helseministeren vurdere hvordan han vil følge opp stortingsflertallets merknad slik det kom fram i budsjettinnstillinga for budsjettet 2003.

Jeg har dessuten merket meg at det i budsjettet varsles at Sosial- og helsedirektoratet vil utarbeide en ny strategi for forebygging av astma, allergi og inneklimesykdommer. Dette er meget positivt og fortjener støtte. Opprettelsen av et nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring av kroniske sykdommer ved Aker universitetssykehus og eventuelle andre lærings- og mestringssentre, er meget bra.

Dette endrer ikke behovet for kvalitative opplæringsprogrammer slik Astmaskolen bidrar sterkt til. Derfor er behovet for å videreføre den faglige utviklinga som Astmaskolen representerer meget viktig for å få god nytte for pasienter og pårørende landet over.

Svar:

Spørsmål om fremtidig statlig støtte til stiftelsen Nasjonal Plan for Astmaskoler ble også tatt opp i spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 445 fra Asmund Kristoffersen. Jeg svarte i brev av 13. juni 2002 at Astmaskolen fikk tildelt midler fra det daværende Sosial- og helsedepartementet i 1998 og 1999 på henholdsvis 615 000 kr og 340 000 kr over handlingsplan for forebygging av astma, allergi og inneklimesykdom. Departementet har ikke gitt bevilgning til Astmaskolen etter dette.

Som påpekt i brev av 13. juni 2002 mener jeg at det gjennom lovverket, styringssignalene som jeg har gitt helseforetakene, og de tilbudene som allerede er etablert i en rekke sykehus er lagt til rette for å bygge opp og gjennomføre gode tilbud til pasienter med astma. Jeg finner det derfor ikke hensiktsmessig innenfor dette systemet å gi øremerket støtte til drift av en enkelt virksomhet som Astmaskolen.

Jeg vil benytte anledningen til å orientere om at departementet i brev av 29. juni 2002 til Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring ved kronisk sykdom, anmodet kompetansesenteret om å ta kontakt med Astmaskolen for å etablere et samarbeid rundt kompetanseoppbygging og spredning av kompetanse når det gjelder opplæring av astmapasienter. Jeg er nå blitt orientert om at Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring ved kronisk sykdom ved Aker universitetssykehus har etablert et slikt samarbeid med Astmaskolen.

SPØRSMÅL NR. 252

Innlevert 22. januar 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 29. januar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Politiet har i de senere årene vært trent i å avsløre, etterforske og følge opp promillekjøring. Det har i den siste tiden vært en sterk økning i ruskjøring med andre rusmidler enn alkohol. Det har fremkommet sterk kritikk fra flere hold på at politiet ikke har fått nødvendige ressurser til å avsløre, etterforske og følge opp kjøring i beruset tilstand av andre stoffer enn alkohol.

Hva vil statsråden gjøre med dette problemet?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg bemerke at trafikkjentesten er en av politiets prioriterte oppgaver. Hovedformålet med trafikkjentesten er å redusere antall trafikkulykker og dermed tap av liv og helse. Trafikkkontrolljentesten skal gjennomføres slik at trafikantene oppfatter risikoen for å bli oppdaget som stor.

Narkotikamisbruk blant sjåførere svekker åpenbart trafikksikkerheten. Av Nasjonal handlingsplan for trafikksikkerhet på veg 2002-2011, som er utarbeidet av Statens vegvesen, Trygg Trafikk og Politidirektoratet, fremgår at arbeidet med ruspåvirket kjøring er blant satsingsområdene for trafikksikkerhetsarbeidet.

Politiet har også lagt frem en handlingsplan mot narkotika (Politiets narkotikabekjempelse 2003- 2008), der det bl.a. fremgår at politiet skal gjennomføre flere trafikkkontroller rettet mot sjåfør under påvirkning av andre rusmidler.

Politiet skal også i samarbeid med påtalemyndigheten utvikle og teste nye "narkometer" til bruk for politiet.

Ansvaret for vegtrafikkloven hører for øvrig inn under Samferdselsdepartementets ansvarsområde. Med denne bakgrunn er også en gjenpart av mitt svarbrev oversendt samferdselsministeren til orientering.

SPØRSMÅL NR. 253

Innlevert 23. januar 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 30. januar 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I muntlig spørretime 27. februar 2002 stilte jeg spørsmål til utdannings- og forskningsministeren om

manglende tilsyn ved muslimske skoler. I forbindelse med at det ble satt søkelys på saken kom det også frem at Barne- og familiedepartementet, som ansvarlig for Likestillingsombudet, hadde tatt et initiativ til undersøkelser om hvordan skolen i sine læremidler behandler likestillings spørsmål.

Kan statsråden gi en redegjørelse for resultatene fra ulike typer tilsyn?»

BEGRUNNELSE:

Utdanningsdepartementet har gjennom Statens utdanningskontorer, plassert i de fleste fylkene, ansvaret for tilsyn med skoler i kommunal, fylkeskommunal og privat eie. I Oslo er det etablert muslimske skoler, henholdsvis videregående skoler og grunnskoler.

Gjennom spørsmål i muntlig spørretime 27. februar 2002 fikk jeg gjort utdanningsministeren oppmerksom på at det ikke var foretatt tilsyn ved de muslimske skolene i Oslo.

Slik jeg har oppfattet tilsagnsbrevene er det knyttet strenge forutsetninger til godkjenningen av de muslimske skolene. Humanistiske verdier, demokratiske og menneskerettslige prinsipper skal være en del av verdigrunlaget også i muslimske skoler. Det er forutsatt at opplæringen legges opp slik at den motvirker fordommer og diskriminering og fremmer gjensidig respekt og toleranse mellom grupper med ulike levemåter. Fra en del kretser innen innvandremiljøet synes holdningen dessverre å være negativ til integrering, med fremvist manglende respekt og aksept for norske lover. Derfor er det ekstra grunn til å føre tilsyn med egne skoler i dette miljøet.

Det er etter vår vurdering gitt strenge forutsetninger ved godkjenningen av de muslimske skolene.

Derfor er det viktig at det nå blir utført aktivt tilsyn ved skolene slik at vi kan være sikre på at de driver sin undervisning på en akseptabel måte. Det har vært mye fokus på læremidler hos kristne friskoler mht. likestillingsaspektet. Disse skolene har fått kritikk for deler av læremateriellet pga. angivelig brudd med lover og regler om likestilling, til tross for at illustrasjoner og tekst som kritiseres også brukes i læremateriell i den offentlige eide skole. Det er etter mitt syn ikke akseptabelt at muslimske skoler skal slippe tilsyn når andre private skoler faktisk opplever nitid kontroll, og det på et område hvor muligheten for avvik mht. likestilling er særlig stor. Jeg forutsetter at utdanningsministeren gjennom tidligere Statens utdanningskontor, nå fylkesmann, har sørget for aktiv kontroll av de muslimske skolene i Oslo. Jeg forutsetter likeledes at Likestillingsombudet har undersøkt om skolene følger likestillingslovens bestemmelser om læremidler. Skolen ble varslet i brev fra ombudet datert 18. mars 2002.

Det er etter mitt syn ønskelig at resultatene fra tilsyn og undersøkelser gjøres kjent, og ber derfor statsråden redegjøre for dette.

Svar:

Daværende Statens utdanningskontor i Oslo og Akershus foretok 21. mai 2002 tilsyn med Urtehagen grunnskole.

Fra utdanningskontorets rapport siteres følgende:

"Skolen bærer preg av å være i sitt første driftsår. Det er gjort en del erfaringer som bør danne grunnlag for å arbeide videre med å skape en god skole. Rektor gav uttrykk for at skolen er på rett vei. På grunnlag av de dokumentasjoner og opplysninger utdanningskontoret har fått tilgang på, er utdanningskontoret enig i denne vurderingen så langt. Det er for tidlig å kunne gi en vurdering av hvorvidt skolen kan nå målsettingen om at elevene ved å delta på denne skolen, får gode forutsetninger for å bli integrert i det norske samfunnet. Vi merket oss likevel at både skole og foreldre er bevisst på målsettingen. Gjennom tilsynsprosessen har skolen vist vilje til å rette på forhold som utdanningskontoret har hatt merknader om. Dette er markert i det foregående.

Utdanningskontoret legger vekt på at skolen har klare skillelinjer og arbeidsdeling mellom eier, skolestyre og daglig ledelse. Med de samme personer i flere organer og funksjoner er det spesielt viktig å holde orden på rollene. Det er ikke funnet noe som gir grunn til å fastslå uklare ansvarsforhold, men skolen bør være oppmerksom på dette og eventuelt gjøre forandringer som reduserer faren for uheldige sammenblandinger. Skolen har søkt om dispensasjon om midlertidig avvik fra etter privatskulelova § 13, annen ordning når det gjelder ledelse av skolen. Denne blir behandlet som egen sak.

Det har ikke vært ryddige personalrutiner med hensyn til lønnsutbetalinger. Skolens kommentarer til dette i punkt 13 viser at skolen vil forbedre dette. Utdanningskontoret vil peke på at dette bør ha høy prioritet.

Forhold som ligger under likestillingsloven er ikke vurdert i denne rapporten.

Ved godkjenninger bør departementet legge ved aktuelle forskrifter og henvisninger. Som eksempel kan

nevnes at revisor ikke kjente til kommentaren til regnskapsforskriften. Denne er heller ikke tilgjengelig på Internett.

Saksbehandlingen om godkjenning av undervisningslokaler er ikke avsluttet. Også denne saken blir behandlet særskilt.

Forhold som fungerer godt:

- Lærere og foreldre arbeider med en klar målsetting om at skolen skal holde god kvalitet.
- Det er god oppslutning om skolen fra foreldrenes side.
- Undervisningen legges opp i samsvar med godkjente planer.
- Skolen viser vilje til å etterkomme de krav som stilles til skolen.

Forhold som skolen bør arbeide med:

- Fortsatt arbeid med å ytterligere øke andelen av undervisningspersonale med godkjent utdanning.
- Skaffe permanente lokaler. Dagens lokaler gir plass til maksimum 75 elever.
- Rutiner for tilrettelegging av undervisning for barn med særskilte behov.
- Det anbefales å legge om budsjett- og regnskapsperioden til å følge kalenderåret.
- Skolen bør arbeide mer med å videreutvikle ledelse og administrasjon. Rutiner for lønnsutbetalinger må vies spesiell oppmerksomhet.
- Samarbeidsformer mellom ledelse og undervisningspersonalet bør videreutvikles og formaliseres."

Jeg er opptatt av å sikre kvaliteten i landets skoler, i de offentlige som vel som i de private. Jeg ser derfor det statlige tilsynet som en prioritert oppgave. Utdanningsavdelingene hos fylkesmennene vil foreta tilsyn med de private skolene i så stor utstrekning det er mulig innenfor de økonomiske rammene som Stortinget gir.

Når det gjelder vurderingen av læremateriellet i forhold til likestillingsloven, vil jeg forsikre om at private skoler vil bli behandlet likt, uansett type skole og skolens profesjonelle tilhørighet.

Likestillingsombudet har gjennomgått lærebøkene ved Urtehagen grunnskole og Urtehagen friskole. I brev henholdsvis 3. og 12. september framgår det at likestillingsombudet legger til grunn at begge skolene overholder likestillingsloven § 7.

SPØRSMÅL NR. 254

Innlevert 23. januar 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 3. februar 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«I hvilken grad mener statsråden at luftfartsmiljøet i Bodø er kompetansemessig tilstrekkelig til en omlokalisering av Luftfartstilsynet dit?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med statsrådets initiativ for å ta i bruk kompetanse utenfor hovedstaden har han lansert en flytting av Luftfartstilsynet til Bodø. Dette har blitt møtt med motstand blant de ansatte, som stiller seg tvilende til i hvilken grad tilsynet kan få dekket sine behov for spesialistkompetanse etter en flytting.

I spørretimen onsdag 8. januar d.å. ble statsråden konfrontert med at luftfartsmiljøet i Bodø er så lite at det kun bor et fåtall mennesker der med den påkrevde kompetansen. I sitt svar sa statsråden følgende: "Luftfartsmiljøet i Bodø er et miljø som utgjør rundt 2 500 mennesker. Det er ikke noe svakt, lite miljø."

Ifølge en nylig fremlagt rapport fra Hartmark Consulting i samarbeid med de ansatte i Luftfartstilsynet, er luftfartsmiljøet i Bodø ikke på langt nær så stort som statsråden hevder. Dette med mindre statsråden også

teller med bagasjestuere, flyplassens kioskpersonale, reisebyråansatte, folk med gullkort i flyselskapenes bonusprogrammer og "plane-spotters".

I rapporten fra Hartmark og Luftfartstilsynets ansatte går det frem at luftfartsmiljøet i Bodø ikke kan dekke Luftfartstilsynets kompetansebehov innenfor en rekke stillingsgrupper. Spesielt behovet innenfor stillingsgruppene flyoperative inspektører/flyverinspektører og flyplassinspektører med kompetanse på helikopterlandingsplasser (spesielt helidekk, offshore) synes kritisk lave.

Svar:

Spørsmålet ble stilt før Regjeringen fredag 24. januar 2003 la frem St.meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlige tilsyn. Det er derfor naturlig å besvare spørsmålet med utgangspunkt i de vurderinger Regjeringen der har fremlagt om lokaliseringen av bl.a. Luftfartstilsynet.

Regjeringens generelle utgangspunkt for å vurdere fremtidig lokalisering for 11 statlige tilsyn er at de enkelte tilsyn bør lokaliseres til steder med et tilstrekkelig stort og velfungerende arbeidsmarked og relevante faglige basismiljøer. Det har videre vært en målsetting at lokaliseringvalgene skal medvirke til å styrke regionsentra i de ulike landsdelene.

Jeg registrerer at det er fremført ulike vurderinger av både omfang og kvalitet på det luftfartsfaglige miljøet i Bodø. I stortingsmeldingen har Regjeringen ikke anslått antall personer som måtte inngå i fagmiljøet i Bodø og heller ikke lagt noen avgjørende vekt på det kvantitative aspektet isolert sett. Regjeringens vurdering er at det tyngste luftfartsfaglige miljøet i Norge er knyttet til Oslo-Gardermoen området. Utenfor hovedstatsregionen har imidlertid Bodø ett av de sterkeste fagmiljøene, bl.a. basert på Widerøes hovedkontor, Avinor AS (tidligere Luftfartsverket Nordland), Luftforsvaret, Forsvarskommando Nord-Norge og Hovedredningssentralen Nord-Norge. Regjeringens vurdering er at fagmiljøet i Bodø har gode forutsetninger for å kunne videreutvikles gjennom at Luftfartstilsynet lokaliseres i Bodø.

Jeg vil understreke at omfanget av og styrken til landets ulike fagmiljøer ikke er statiske. I hvilken grad ulike fagmiljøer over tid utvikles i positiv retning eller svekkes, er resultatet av en rekke faktorer, herunder politiske handlinger og beslutninger. Dette gjelder også det luftfartsfaglige miljøet i Bodø. Dette er sterkt i utgangspunktet, og har potensial til å bli enda sterkere dersom det får mulighet til å videreutvikles, slik det vil få bl.a. ved at Luftfartstilsynet plasseres der. Jeg viser i denne forbindelse også til at Regjeringen legger opp til at omlokaliseringen skal foregå over en periode på flere år, slik at omstillingen kan planlegges og gjennomføres på best mulig måte.

SPØRSMÅL NR. 255

Innlevert 23. januar 2003 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 29. januar 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Blir gjenkjøpsavtalen knytta til bygginga av fem norske fregatter til det norske forsvaret i Spania nøye fulgt opp for å sikre at norsk verftsindustri får de oppdrag denne avtalen forutsetter i en tid med en svært vanskelig ordresituasjon for norske verft?»

BEGRUNNELSE:

Tangen Verft i Kragerø må fra 10. februar i år gå til permitteringer av alle sine 240 ansatte pga. ordremangel. Det er vel kjent at dette er situasjonen også ved en rekke andre norske skipsverft. En slik situasjon er relativt dramatisk for de ansatte som blir ramma, for deres familier og for de lokalsamfunn og kommuner der disse verfta ligger. I tillegg vil risikoen for å miste og nedbygge en svært høy faglig kompetanse være stor dersom denne situasjonen vedvarer over tid. En hovedårsak til denne vanskelige situasjonen kan tilskrives det høye norske rentenivået og den svært sterke norske krona. Dette er en klar oppfatning fra næringa sjøl.

I forbindelse med at det spanske verftet Bazan fikk kontrakten på å bygge de fem nye fregattene til det norske forsvaret, ble det inngått en gjenkjøpsavtale som sikra norsk verftsindustri oppdrag med å bygge deler av fregattene i Norge. Etter det jeg kjenner til, fikk bl.a. bedriften Mjellem & Karlsen Verft AS i Bergen et slikt oppdrag. Så er da situasjonen at denne bedriften gikk konkurs før oppdraget ble fullført. Ved et besøk på Tangen Verft i Kragerø tidligere denne uka ble det gitt uttrykk for en frykt for at de oppdrag som norske verft skulle hatt ifølge gjenkjøpsavtalen og som gjenstår etter konkursen ved Mjellem & Karlsen Verft AS likevel ikke går til Norge, og at de i stedet vil kunne bli utført i Spania. Det er viktig å kunne forsikre både Tangen Verft i Kragerø og resten av norsk verftsindustri om at de oppdrag som ligger i gjenkjøpsavtalen skal gi arbeid til norske verft, og at dette følges nøye opp av de aktuelle myndigheter.

Dette er bakgrunnen for mitt spørsmål.

Svar:

Gjenkjøpsavtalen som er inngått mellom Forsvarsdepartementet og den spanske verftsgruppen Izar (tidligere Bazan) tar sikte på å tilføre norsk industri oppdrag som i verdi tilsvarer den kontraktsmessige kjøpesummen for fregattene. I kategorien "Direkte gjenkjøp" er det forutsatt at norsk verftsindustri skal bygge seks blokker (moduler) på hver av de fem fregattene. I tillegg skal fregatt nummer fire og fem settes sammen i Norge. En klar forutsetning for at dette kan skje er at norske verft er konkurransedyktige med hensyn til pris og kvalitet.

Hovedkontrakten for fregattene lyder opprinnelig på 10,6 mrd. NOK. Izar er forpliktet til å gjennomføre gjenkjøp i Norge for et tilsvarende beløp. Dette skal gjennomføres i løpet av en 10-års periode med startpunkt juni 2000. Izar står fritt med hensyn til hvilke norske industribedrifter de inngår avtale med. Avtalen forutsetter også at Izar skal ha foretatt gjenkjøp tilsvarende 25 pst. av den totale kontraktsverdien i løpet av de fem første årene. Til nå har Izar inngått kontrakter med norsk industri til en verdi av i overkant av

3 mrd. NOK. De dermed godt i forkant av sine forpliktelser. Hovedvekten av disse kontraktene omfatter salg av norske forsvarsprodukter til Spania, skipsteknisk utstyr og ulike systemer til fregattene.

Izar har i samsvar med avtalen innhentet tilbud fra norske verft. Etter vurdering av tilbudene valgte de Mjellem & Karlsen AS som sin hovedpartner i Norge. Som kjent gikk Mjellem & Karlsen Verft konkurs i fjor. Mjellem & Karlsen AS inngikk deretter avtale med Bergens Mekaniske Verksted (BMV) om videreføring av den pågående produksjonen av de to første "norske" blokkene.

Izar har nylig sendt ut forespørsel om bygging av en ny blokk i Norge og er i ferd med å utlyse flere blokker. Jeg er kjent med at Izar over en periode har vurdert hvilke nye norske samarbeidspartnere de vil knytte til seg for den resterende delen av produksjonen som er forutsatt å bli utført i Norge. Jeg forventer at denne prosessen avsluttes i løpet av forholdsvis kort tid.

Jeg kan forsikre om at gjenkjøpsavtalen blir fulgt nøye opp gjennom nær og direkte kontakt med Izar. Senest medio januar ble ledelsen i Izar tilskrevet og minnet om at verftsindustrien i Norge er inne i en vanskelig periode og at det haster med å få plassert nye oppdrag hos våre verft. Jeg har tillit til at norske verft er i stand til å konkurrere om de resterende byggeoppdrag og at Izar vil forholde seg til de forpliktelser som de har påtatt seg i gjenkjøpsavtalen.

SPØRSMÅL NR. 256

Innlevert 23. januar 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 5. februar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre at Gol fortsatt får beholde fast stasjonerte ambulanser fra neste år?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Hallingdølen av 18. ds. kan det fra neste år bli store endringer i ambulansestructuren i Buskerud. Ambulansetjenesten skal lyses ut i februar. I løpet av året blir det avgjort hvem som skal overta ambulansetransporten i Hallingdal fra 2004. Det er to spørsmål mange stiller seg. Spørsmålene er hvor mange biler den nye ambulanseoperatøren i Hallingdal skal disponere, og hvor bilene skal stasjoneres. Etter det Hallingdølen får opplyst, ligger det an til å bli seks biler i Hallingdal. Spådommene går på at fordelingen blir én på Geilo, to på Ål, én i Hemsedal og to på Nesbyen. Det kan bety at Gol blir uten bilambulanse fra neste år.

Svar:

Ansvaret for ambulansetjenestene ble fra 1. januar 2002 overført fra fylkeskommunene til de regionale helseforetakene sammen med den øvrige spesialisthelsetjenesten. Helse Sør RHF v/Sykehuset Buskerud HF overtok i den forbindelse tidligere inngåtte avtaler mellom Buskerud fylkeskommune og private ambulanseutøvere.

Eksisterende avtale med private ambulanseutøvere gikk ut ved årsskiftet. Sykehuset Buskerud HF har fått prolongert gammel avtale i ett ekstra år med de fleste private utøvere, men må snarest innhente anbud med tanke på inngåelse av eventuelt nye avtaler. Dette er bakgrunnen for at Sykehuset Buskerud HF er i ferd med å utarbeide spesifikasjoner med tanke på å konkurransesette hele eller deler av ambulansetjenesten i sitt ansvarsområde. I henhold til gjeldende forskrift om offentlige anskaffelser må Sykehuset Buskerud HF åpne for konkurranse for retten til å tegne slike avtaler.

Jeg er gjort kjent med at kunngjøringsdokumentene ennå ikke er ferdige. Imidlertid opplyses det fra Sykehuset Buskerud HF og Helse Sør RHF at det ikke er noe, slik disse dokumentene nå foreligger, som gir grunnlag for å si at Gol ikke skal være stasjoneringssted for ambulanse også fra 2004.

SPØRSMÅL NR. 257

Innlevert 24. januar 2003 av stortingsrepresentant **Britt Hildeng**

Besvart 31. januar 2003 av helseminister **Dagfinn Høybråten**

Spørsmål:

«Det er viktig at kroniske revmatikere får tilbud om oppfølging og trening også på spesialisthelsetjenestnivå over tid. Rikshospitalets revmatologisk avdeling har treningsgrupper for kronikere. Kronikere, bosatt nær Sunnaas sykehus, får sitt tilbud på Rikshospitalet.

Kan statsråden bidra til at Sunnaas sykehus også etablerer oppfølging og trening for kronikere i basseng med kompetent personell?»

BEGRUNNELSE:

Det er viktig at kronikere får tilbud om trening med god faglig oppfølging. Flere kronikere trener selv og benytter samtidig privatpraktiserende fysioterapeuter kontinuerlig. Noen klarer seg med slik oppfølging i kombinasjon med opphold på opptreningsinstitusjon eller behandlingsreiser i tillegg. Andre kronikere har ytterligere behov for oppfølging over tid av sykehus med spesialkompetanse. For disse pasientene vil det lette hverdagen om slikt tilbud kan bli gitt på nærmeste sykehus med kompetanse og fasiliteter for opptrening.

Slik oppfølging fordrer ofte trening i oppvarmet basseng og særskilt erfaring innen fysioterapi samt manuell terapi. Når slike fasiliteter finnes og kompetanse er tilgjengelig i nærmiljøet, er det lite brukervennlig f.eks. å sende pasienter fra Nesodden til Oslo flere ganger i uken. I resten av landet vil tilbud nær

mest mulig være enda viktigere. Kontinuerlig trening vil for kronikere være enda viktigere enn for andre grupper i befolkningen. Det er derfor ønskelig at sykehusene ivaretar poliklinisk oppfølging av pasienter i nærmiljøet. Dersom finansieringen av slik oppfølging enkeltvis eller i grupper ikke stimulerer til fleksibel service overfor kronikere, bør det vurderes under oppfølgingen av NOU 2003:1 Behovsbasert finansiering av spesialisthelsetjenesten.

Svar:

Helse Øst RHF har ansvar for å sørge for at innbyggerne i regionen tilbys nødvendig spesialisthelsetjeneste. De regionale helseforetakene er gitt en selvstendig organisatorisk stilling for at de skal ha stor frihet til å legge opp egen drift innenfor de mål og rammer som er fastsatt av overordnede politiske organer. Dette innebærer at det er Helse Øst RHF som må ta stilling til hvordan spesialiserte helsetjenester til revmatikere i regionen skal organiseres.

Sunnaas sykehus HF er et foretak i Helse Øst RHF. Sunnaas sykehus HF yter spesialiserte rehabiliteringstjenester i forhold til pasienter med hjernesker, pasienter med bevegelseshemming og andre funksjonsutfall relatert til multitraume, nevrologi og ortopedi, og til pasienter med ryggmargsskade. I tillegg har sykehuset en egen avdeling for vurdering, rådgiving og senfaserehabilitering for pasienter med varig funksjonshemming pga. skade eller sykdom i nervesystemet.

Helse Øst RHF har startet et prosjekt for det samlede habiliterings- og rehabiliteringstilbudet i regionen. Prosjektet skal også avklare Sunnaas sykehus HF sin framtidige rolle og organisatoriske tilknytning. Arbeidet skal skje i nær kontakt med ledelsen ved helseforetakene, fagmiljøene og brukerorganisasjoner og brukerrådet. Sunnaas sykehus HF får en sentral rolle i planarbeidet. Det er lagt opp til at styret for Helse Øst RHF skal ha behandlet sak om det samlede re-/habiliteringstilbudet i regionen i løpet av høsten 2003.

Det kan nevnes at det er bygget opp et rehabiliterings- og kompetansesenter ved Diakonhjemmet når det gjelder rehabilitering av personer med revmatiske sykdommer. Senteret skal ivareta kompetansesenteroppgaver, landsfunksjoner og regionfunksjoner for Helseregion Øst.

SPØRSMÅL NR. 258

Innlevert 24. januar 2003 av stortingsrepresentant **Morten Lund**

Besvart 3. februar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Da EØS-avtalen ble vedtatt hevdet Senterpartiet at den differensierte arbeidsgiveravgiften kunne være i strid med EUs regelverk, og at vi trolig ikke ville få videreføre denne ordningen. Nå ser det ut til at ordningen må avvikles, og erstattes med generelle virkemidler. Til Dagens Næringsliv 24. januar 2003 sier finansministeren at vi ville fått bedre ordninger dersom vi hadde vært EU-medlem.

Hvilke EU-land har tilsvarende særordninger for distriktsstøtte av det omfang og den karakter som Norge har?»

Svar:

Mine uttalelser til Dagens Næringsliv var knyttet til utformingen av regelverket og fortolkningen av dette. I en situasjon med medlemskap i EU ville Norge i større grad vært i direkte dialog med EU-kommisjonen om ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, ikke minst i forbindelse med utvikling av nytt regelverk på området. Eksisterende regelverk for regionalstøtte ble vedtatt i 1998, og nytt regelverk skal være vedtatt av EU-kommisjonen i 2005 med virkning fra 1. januar 2007. Sammen med nordiske naboland ville vi stått sterkere i en felles argumentasjon overfor EU-kommisjonen om å tillate virkemidler som ivaretar behovet for støtte til perifere regioner med permanente avstandsuremper ved spredt bosetting, lav befolkningstetthet, kaldt klima mv. Differensiert arbeidsgiveravgift er et virkemiddel som møter ovennevnte utfordringer på en effektiv måte.

Noe helt tilsvarende virkemiddel, som samtidig utgjør en så stor andel av den samlede distriktpolitiske virkemiddelinnsettsen i det enkelte land, har jeg ikke noe eksempel på innenfor EU/EØS. I de fleste av EUs medlemsland er det i første rekke gjennom strukturfondene at den viktigste og største distriktpolitiske innsatsen finner sted, og i flere av EUs regioner har dette virkemidlet et økonomisk omfang som er sammenlignbart med den norske ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift.

SPØRSMÅL NR. 259

Innlevert 24. januar 2003 av stortingsrepresentant Inge Ryan

Besvart 3. februar 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Alta Skiferbrudd er organisert som et andelslag med ca. 150 aktive andelseiere. For tida er det problemer ved bedrifta pga. sviktende salg. Dette medfører at skiferdriverne er arbeidsledige. Fordi de er selvstendig næringsdrivende mottar de ikke a-trygd, men de får heller ikke de fordelene som primærnæringene nyter godt av. Dermed faller de mellom to stoler.

Vil statsråden vurdere å endre regelverk slik at disse andelseierne vil få de samme betingelsene som andre primærnæringer?»

BEGRUNNELSE:

Alta Skiferbrudd har en helt spesiell organisering som er basert på historiske tradisjoner. Denne næringa har vært og er svært viktig i dette området. Imidlertid sliter næringa økonomisk, og dette skyldes bl.a. at andelseierne hverken regnes som arbeidstakere, eller har ordninger tilsvarende det som gjelder for andre primærnæringer. Eksempler her er:

1. Lav trygdeavgift.
2. Inntektsfradrag på 30 pst.
3. Beregningsgrunnlag for pensjon.

For rekrutteringa til denne viktige næringa er det avgjørende at det tas noen grep slik at de får ei rimelig behandling i forhold til offentlige regler og ordninger.

Svar:

Skiferdrivere behandles skattemessig på lik linje med andre selvstendige næringsdrivende i Finnmark.

Næringsdrivende betaler trygdeavgift med høy sats. Fiskere og næringsdrivende innen jordbruket betaler imidlertid trygdeavgift med mellomsats. Forskjellen mellom mellomsats og høy sats anses imidlertid dekket inn henholdsvis gjennom produktavgiften for fiskere og over jordbruksoppgjøret. Stortinget har for øvrig bedt Regjeringen vurdere en overgang for fiskere til de generelle reglene som gjelder for arbeidstakere og næringsdrivende i folketrygden.

Særfradraget som i dag gjelder for bønder, er knyttet til innstrammende tiltak innenfor jordbruksavtalen. Særfradragene for jordbruket og fiskere er ikke i strid med statsstøtteregelverket i EØS-avtalen. En særskilt skattemessig behandling av skiferdrivere kan imidlertid stå i fare for å bli ansett som statsstøtte og dermed komme i konflikt med våre internasjonale forpliktelser i forhold til EØS-avtalen.

Formelt hører skatte- og avgiftsspørsmål inn under Finansdepartementets ansvarsområde, og svaret er derfor utformet i tråd med Finansdepartementets vurdering. Jeg er også kjent med at Finansdepartementet vil vurdere nærmere den skattemessige behandlingen av skiferdrivere, herunder hvorvidt et eventuelt fradrag vil være i strid med statsstøtteregelverket i EØS-avtalen.

SPØRSMÅL NR. 260

Innlevert 27. januar 2003 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 3. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«NSBs godsdivisjon har nærmest lagt ned sin virksomhet ved Linjegendsterminalen i Fredrikstad. Dette fører til at gods som skal med jernbane til andre steder i landet må kjøres med bil til NSBs terminal i Oslo og lastes på toget der i stedet for å lastes på godsvogner ved terminalen i Fredrikstad. Dette medfører økt trafikk både i terminalens nærområde og på den sterkt belastede E6 inn mot Oslo.

Vil statsråden ta dette opp med CargoNet med sikte på å føre gods på denne strekningen fra vei til bane?»

BEGRUNNELSE:

Beboerne langs Solliveien i Fredrikstad protesterer mot den sterke trafikkbelastningen på veien som skyldes en betydelig trailertrafikk fra Linjegendsterminalen i Fredrikstad. De oppfordrer transportørene til å velge en annen vei, men dette er vanskelig pga. korte tidsfrister for å rekke CargoNets avganger fra terminalen i Oslo.

Driftssjefen ved Linjegendsterminalen, Geir Pedersen, sier til Fredriksstad Blad (26. januar 2003) at det meste av godset fra terminalen må gå med bil til NSB-terminalen i Oslo og lastes om der. Årsaken er at NSB nesten har lagt ned sin virksomhet ved denne terminalen, til tross for at det er jernbanespor til terminalen.

Dette medfører unødig mye tungtrafikk fra godsterminalen, noe som både belaster nærmiljøet og den sterkt trafikkerte E6 inn mot Oslo.

Dette bryter med den politiske målsettingen å legge til rette for å overføre gods fra vei til jernbane, der dette er mulig.

Svar:

For meg er det en målsetting å få mer godstransport på jernbane. Derfor har jeg fokus på rammevilkårene for jernbane. Vilkårene for godstransport på jernbane vil bl.a. være et viktig tema for den kommende nasjonal transportplan, som legges frem neste vårsesjon.

CargoNet AS sin virksomhet er basert på forretningsmessig grunnlag. Selskapets konkurransekraft i forhold til biltransport av gods er frakt av store volum over lengre avstander. CargoNet AS satser primært på containerfrakt og kombinerte transporter av gods over avstander lengre enn 35-40 mil.

Selskapet driver fortsatt godsaktivitet ved godsterminalen i Fredrikstad (Rolvøy godsterminal), men dette er i all hovedsak vognlasttrafikk. Med den forholdsvis korte avstanden mellom Rolvsøy godsterminal og Alnabru godsterminal i Oslo og de små godsmengdene som skapes i Fredrikstad, er det ifølge CargoNet ikke markedsmessig grunnlag for frakt av containere med tog i området. Da containertrafikken opphørte i 2000 var gjennomsnittlig utlasting fra Rolvsøy-terminalen to containere pr. dag, som tilsvarer ett vogntog på veien. For å spare tid og oppnå de beste leveringstidene ved Alnabru godsterminal, ønsker kundene som benytter seg av Rolvsøy godsterminal å fremføre gods med container ved hjelp av lastebil. Slik jeg oppfatter saken er bruk av lastebil som tilførselstransport mellom Rolvsøy og Alnabru den billigste og mest effektive måten å få etablert containertransport med jernbane som er konkurransedyktig i forhold til containertrafikken med lastebil på lange avstander.

Dokument nr. 15:14

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 261

Innlevert 27. januar 2003 av stortingsrepresentant **Ola D. Gløtvold**

Besvart 31. januar 2003 av sosialminister **Ingjerd Schou**

Spørsmål:

«En NTB-melding som er gjengitt i dagens aviser, omtaler en undersøkelse foretatt av avholdsorganisasjonen Juvente som viser at svært mange butikker selger rusbrus til ungdom under 18 år. En ungdom helt ned til 14 år fikk kjøpe rusbrus.

Hva vil sosialministeren gjøre for at aldersgrensen for kjøp av rusbrus respekteres?»

BEGRUNNELSE:

Det har vært stor oppmerksomhet omkring det faktum at EØS-avtalen nå fører til at rusbrus fra 1. januar er å finne i dagligvareforretningene. Regjeringen har understreket behovet for kontroll slik at ungdom under 18 år ikke skal kunne kjøpe rusbrus. Nå viser en undersøkelse som avholdsorganisasjonen Juvente har gjennomført i Bergen, at mindreårige medlemmer fra Juvente fikk kjøpe rusbrus i 10 av 12 butikker.

Svar:

Jeg har i likhet med representanten Gløtvold merket meg medieoppslagene om de nedslående resultatene av Juventes aksjoner, ikke bare i Bergen. Jeg har også merket meg at representanter fra de store dagligvarekjedene ser svært alvorlig på dette, og lanserer mulige reaksjonsformer gjennom bl.a. trusler om å nekte egne butikker retten til å selge rusbrus. Jeg hadde et møte med dagligvarekjedene like før nyttår. Her understreket jeg deres ansvar og gjorde det klart at jeg forventet at de særlig ville ta kontrollen med at aldersgrensene overholdes alvorlig. Av uttalelsene i mediene i kjølvannet av Juventes avsløringer synes det også som om de forstår alvoret, og viser vilje til å rydde opp. Jeg vurderer imidlertid igjen å ta direkte kontakt med bransjens ledelse for å få et klarere bilde av hvorfor det tilsynelatende er så vanskelig for be-tjeningen å oppfylle plikten til å sørge for at kjøperen legitimerer sin alder, og hva som faktisk gjøres for å bøte på situasjonen.

Alkoholloven gir kommunene muligheten til å inndra salgsbevillingen for en kortere eller lengre periode dersom det oppdages at alkohol selges til mindreårige. Jeg har i brev til alle landets ordførere oppfordret kommunene til ikke å nøle med å ta i bruk dette virkemiddelet. Samtidig tilkjennegav jeg at både Sosialdepartementet og Sosial- og helsedirektoratet ønsker tilbakemelding fra kommunene for å få bedre innsikt i hvordan næringen forholder seg til ansvar og forpliktelser ved økt markedsadgang for en rekke nye produkter. Etersom rusbrusproduktene bare har vært i salg i butikkene i noen få uker, vil det nødvendigvis ta noe tid å vinne erfaringer med de ulike konsekvensene av den økte tilgjengeligheten til slike drikker. På noen områder har inntrykket fra kommuner og andre vært relativt positivt så langt, eksempelvis når det gjelder lanseringsmåten og foreløpig salgssomfang, mens næringen ennå har til gode å bevise at de klarer å forholde seg tilfredsstillende til forbudet mot salg av alkohol til mindreårige. Dagligvarebransjen selv både kan, skal og må løse de praktiske problemene med å overholde dette forbudet, og jeg vil følge nøye med på at de følger opp sine egne gode intensjoner med effektive tiltak for å hindre salg av alkohol til mindreårige.

SPØRSMÅL NR. 262

Innlevert 28. januar 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 4. februar 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«BKK Nett gav i fjor sine kunder tilbud om a konto-fakturering, noe som ville medført at strømgregningen ble jevnt fordelt over hele året. 782 kunder takket ja til dette tilbudet. Likevel grep NVE inn og stoppet tilbudet på bakgrunn av forskrifter og gav BKK Nett en tvangsmulkt på 78 200 kr.

Synes statsråden, på generelt grunnlag, at det er fornuftig å benytte økonomiske sanksjoner for å forhindre at strømlleverandører, eller andre, tilbyr en betalingsform som kundene etterspør?»

BEGRUNNELSE:

A konto-fakturering medfører at kundene får strømkostnadene fordelt jevnt over hele året. Dette er en fordel, spesielt for kunder med svak betalingsevne, fordi utgiftene ved en slik betalingsform lettere vil kunne balanseres mot løpende inntekter. Forbrukerrådet var også positiv til at strømkundene fikk tilbud om a konto-fakturering fra BKK Nett. Dersom ikke NVE hadde grepet inn, ville 782 kunder som takket ja til tilbudet hatt en langt lavere risiko for betalingsproblemer denne vinteren enn det tilfellet er i dag.

Det er vanskelig for undertegnede å forstå at tilsatte i NVE skal bruke deler av sin arbeidskapasitet til å hindre at strømlleverandører tilbyr sine kunder smidige betalingsformer. Enda mer uforståelig blir det når NVE vurderer tilbud om en slik smidig betalingsform som så alvorlig at de gir BKK Nett en bot på 78 200 kr for dette.

Svar:

NVE ila ved vedtak av 18. april 2002 BKK Nett AS (BKK) en tvangsmulkt på 78 200 kr for overtredelse av forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netttjenester i forbindelse med a konto-fakturering av sine kunder.

BKK klaget saken inn for Olje- og energidepartementet (OED) ved brev av 3. mai 2002.

NVE fant ikke grunnlag for å endre eller oppheve sitt vedtak, og saken ble derfor oversendt OED for klagebehandling ved brev av 14. november 2002.

Ved klagebehandlingen vil departementet foreta en fullstendig gjennomgang av saken før vedtak treffes. Jeg ber om forståelse for at jeg ikke kan gå nærmere inn på en vurdering av saken på det nåværende tidspunkt.

Den aktuelle faktureringsregelen kommer til anvendelse på de tilfeller hvor nettselskapet fakturerer netttjenesten og samfakturering av netttjenesten og kjøp av elektrisk energi. Fakturering fra rene kraftleverandører faller dermed utenfor. Dessuten er det kun husholdninger som har et forventet forbruk over 8 000 kWh som omfattes.

For husholdninger som har et forbruk over 8 000 kWh og som samfaktureres er hovedregelen i forskriften § 6-1 som følger:

"Husholdninger med forventet årlig strømforbruk større enn 8 000 kWh skal faktureres etterskuddsvis minimum hver tredje måned på bakgrunn av avlesning."

Hovedregelen er begrunnet i et ønske om å bevisstgjøre husholdningers elforbruk, og derigjennom påvirke deres forbruksmønster for å oppnå en mer effektiv energibruk.

Som representanten Hagesæter fremhever er det også hensyn som taler mot en slik regel. For en del husholdninger vil det være en fordel med a konto-fakturering, slik at strømkostnadene blir fordelt jevnt utover året.

Derfor har forskriften § 6-1 et unntak som lyder:

"Annen faktureringsmåte kan benyttes dersom husholdningens betalingsdyktighet gjør det nødvendig eller forventet årlig strømforbruk er mindre enn 8 000 kWh."

Forskriften åpner dermed for a konto-fakturering i tilfeller hvor husholdningen kan ha vanskeligheter med å betale fakturaer etterskuddsvis basert på virkelig forbruk. Det ligger i ordlyden at det må foretas en vurdering av netteier før unntaket kan komme til anvendelse.

Bestemmelsene om fakturering i forskriften er fortiden gjenstand for evaluering. NVE gjennomgår nå forskriftene, i samarbeid med bransjen. Prosjektet skal avsluttes i 2004.

SPØRSMÅL NR. 263

Innlevert 28. januar 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 4. februar 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I Dagsavisen 27. januar 2003 sier statsminister Kjell Magne Bondevik at "Regjeringen vil utnytte eksisterende vannkraftverk bedre gjennom opprusting og utvidelser og bygge flere småkraftverk for å styrke energiforsyningen".

Hvilke analyser av det samfunnsøkonomiske potensialet for opprustingstiltak med små miljøkonsekvenser foreligger, og hvilke planer og grep vil Regjeringen foreslå for at dette skal utløses så raskt som mulig?»

BEGRUNNELSE:

Anslagene for økt strømproduksjon ved opprusting av eksisterende vannkraftverk varierer fra under 1 TWh til 4,5 TWh. Det er viktig å skille mellom hvor mye som kan utløses ved hjelp av opprustingstiltak med små miljøkonsekvenser og hvor mye som krever oppgradering med større eller mindre naturinngrep. Tiltak med små miljøkonsekvenser skjer mellom vanninntaket som fører vann inn i kraftverket og utløpet der vannet renner ut i vassdraget. Slike opprustingstiltak kan være modernisering og automatisering av selve kraftverket, bedre turbiner og utviding og utbedring av røra som fører vannet inn til turbinen som produserer kraft.

Opprustingstiltak med små miljøkonsekvenser kan gjennomføres selv om kraftverket ligger i verna vassdrag. OED forutsatte i St.prp. nr. 118 (1991-92) om Verneplan IV for vassdrag "at det ikke skal være omfattende tiltak. I tillegg til de rene opprustinger kan det være tale om begrenset heving av overvann/senking av undervann, eventuelt sammen med en økning av maskininstallasjon/slukeevne. Det vil i alle tilfeller være en forutsetning at en slik opprusting ikke berører verdier som ligger til grunn for vernevedtaket, og at fordelene av tiltaket vil være større enn ulempene for de allmenne interesser".

Svar:

Jeg er opptatt av å utnytte enda bedre det potensialet som ligger i opprusting og modernisering av de kraftverkene som er i drift. Det er samtidig viktig at slike tiltak kan forenes med hensynet til urørt natur og naturopplevelser.

Til nå har det vist seg at ombygging av turbiner og generatorer og tiltak for å redusere falltapene har vært for kostnadskrevende for mange kraftverkseiere i forhold til verdien av økt energiproduksjon. For å få slike opprustingsprosjekter lønnsomme, har det vært nødvendig å kombinere tiltakene med utvidelser. En slik utvidelse kan omfatte økt installasjon, økt fallhøyde og tilførsel av vann fra nabofelt som i dag er helt eller delvis utnyttet.

I perioden 1991-95 ble det bevilget 160 mill. kr til en ordning med investeringsstøtte til et stort antall opprustings- og utvidelsesprosjekter. Bakgrunnen for støtteordningen var et ønske om en raskere utnyttelse av kraftpotensialet i eksisterende anlegg. Etter hvert ble ordningen utvidet til også å omfatte gjenoppbygging

av minikraftverk, dvs. kraftverk under 1 MW. De utbetalte midlene utløste investeringer på i alt 1 357 mill. kr. Energigevinsten ved disse prosjektene er av selskapene oppgitt å være 495 GWh/år. Da flere av kraftverkene var i en slik forfatning at gjenværende levetid trolig var svært begrenset, var den reelle gevinsten sannsynligvis langt større.

Anslått potensial i NVEs database for alle 244 prosjekter under definisjonen opprusting/utvidelse er på nær 4000 MW i ny installasjon, og ca. 11,2 TWh/ år i ny produksjon. For de rene opprustingsprosjekter er tallene henholdsvis 136 MW og 403 GWh/år.

Få av prosjektene gjelder kun opprusting. Det har dels sammenheng med kostnader, dels med at man da dette ble utarbeidet la vekt på en samfunnsøkonomisk optimal ressursutnyttelse, jf. St.meld. nr. 60 (1991-92) Om Samlet plan for vassdrag. For mange av disse prosjektene vil det være mulig å vurdere opprustingsdelen separat.

Tallene som er referert over er 10 år gamle, og derfor beheftet med en stor grad av usikkerhet. Det er derfor et behov for en oppdatering. NVE planlegger et prosjekt for å få frem en oversikt over opprustings- og utvidelsespotensialet under ulike rammebetingelser.

Jeg vil følge opp dette, og vurdere hvilke tiltak som kan gjennomføres både på kort og lang sikt for å utløse det potensialet som er samfunnsøkonomisk lønnsomt og som har små miljøkonsekvenser.

SPØRSMÅL NR. 264

Innlevert 29. januar 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 5. februar 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Norske NAMMO AS produserer og eksporterer 12,7 mm flerbruksammunisjon. Selv om ammunisjonen er laget for bruk mot materiell, er det umulig å kontrollere at den bare brukes mot materiell og ikke mot personell. Ammunisjonen blir stadig spredt til flere konfliktområder. ICRC har gjentatte ganger bedt Norge stanse produksjonen. Ammunisjonen ligger utvilsomt i en gråsoner i forhold til internasjonal humanitær rett.

Hva vil utenriksministeren gjøre for å stanse produksjon og eksport av denne ammunisjonen?»

Svar:

Etter Regjeringens oppfatning er det ikke riktig at den aktuelle 12,7 mm flerbruksammunisjonen, produsert av NAMMO A/S, ligger i en gråsoner i forhold til internasjonal humanitærrett.

St. Petersburg-erklæringen av 1868 setter forbud mot bruk av ammunisjon under 400 gram som eksploderer i menneskekroppen. 12,7 mm flerbruksammunisjon er utviklet med sikte på å bekjempe harde og halvharde materielle mål som f.eks. helikoptre, fly, lettpansrede kjøretøyer og enkle barrikader/dekninger. Det er viktig å presisere at personell ikke på noe tidspunkt har vært definert som et aktuelt mål, hverken ved bruk av mitraljøser eller skarpskyttergevær. Ammunisjonen er etter norsk syn uegnet til bruk mot personell.

På bakgrunn av påstander om at bruk av ammunisjonen kunne være ulovlig, ble det i 1999 foretatt tester av denne typen ammunisjon. Testresultatene viste etter vårt syn på en entydig måte at ammunisjonen *ikke* har de virkninger det er blitt hevdet dersom de mot formodning skulle bli brukt mot personell.

Det er et hevdvunnet folkerettslig prinsipp at man skal vurdere et våpen i forhold til den bruk det primært er ment for, og ikke ut fra muligheten for at det kan bli misbrukt. Etter en slik vurdering er det klart at ammunisjonen ikke er i strid med folkeretten.

Under tilsynskonferansen til Konvensjonen mot inhumane våpen (CCW) i desember 2001, fremla Den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) en rapport som var kritisk til produksjon og eksport av ammunisjonen.

Tilsynskonferansen viste imidlertid at en bred gruppe av land var uenig i ICRC-rapportens innhold og konklusjoner. Utfallet av drøftelsene ble at partene noterte seg rapporten, inviterte statene til å vurdere den og treffe de tiltak som måtte anses nødvendige. Fra norsk side ble det i denne forbindelse understreket at vi

allerede hadde underkastet spørsmålet en grundig teknisk og folkerettslig vurdering, bl.a. gjennom Forsvarssjefens folkerettsutvalg. Utvalgets vurderinger deles av Utenriksdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 265

Innlevert 29. januar 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 10. februar 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Under konferansen om Multietnisk Norge i kommunalt perspektiv 23. januar 2003, uttalte kommunal- og regionalministeren at dersom den frivillige bosettingsordningen for de som har fått innvilget opphold i Norge ikke fungerer etter forutsetningene, er det fra Regjeringens side ikke tvang overfor kommunene som er den alternative strategi, men fri bosetting.

Kan statsråden bekrefte og eventuelt begrunne dette standpunktet og redegjøre for beslutningsprosessen for en eventuell politikkendring?»

Svar:

Regjeringen har ikke vurdert å endre den bosettingsordningen som Stortinget sluttet seg til ved behandling av St.meld. nr. 17 (2000-2001) Asyl- og flyktningpolitikken i Noreg. Ordningen ble innført

fra 1. januar 2002, og er en ordning som kommunesektoren selv ønsket. Erfaringene vi har så langt, er at kommunene i østlandsområdet ikke har greid å øke bosettingen så mye som forutsatt, og at det fortsatt er altfor mange som må vente svært lenge på bosetting etter at de har fått vedtak om opphold i Norge.

Det er mitt ansvar til en hver tid å vurdere hvilke tiltak som kan iverksettes for å bedre situasjonen. Hensynet til flyktningene som venter på bosetting er for meg det viktigste. Som svar på et spørsmål fra salen under konferansen om det multietniske Norge i et kommunalt perspektiv, skisserte jeg hvilke alternativer som finnes til dagens bosettingsordning. Jeg nevnte da at en løsning kan være å la flyktningene selv velge hvor de vil bosette seg. En annen løsning kan være å pålegge kommunene at de skal bosette et bestemt antall flyktninger. Jeg mener imidlertid at vi må la gjeldende bosettingsordning få virke en stund til før vi kan konkludere med hvorvidt den fungerer tilfredsstillende eller ikke. De fleste kommuner følger lojalt opp ordningen, men vi ser også en tendens til at stadig flere svarer nei på anmodningen om å bosette flyktninger. I sum blir det da bosatt færre enn de som får opphold i Norge hvert år, og som alle før eller senere skal bo i en kommune.

Dersom jeg må vurdere en endring av den bosettingsordningen vi nå har, vil jeg først drøfte det med kommunesektoren. Så vil jeg komme tilbake til Stortinget med saken, hvis det skulle bli aktuelt med endringer.

SPØRSMÅL NR. 266

Innlevert 29. januar 2003 av stortingsrepresentant Henrik Rød

Besvart 31. januar 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I Fredrikstad kommune blir flere grunneiere nektet å bygge ut tomter i henhold til reguleringsplan i Dikeveien fordi fylkesmannen har definert et helt område som detaljhandelspark, og bruker bestemmelser vedrørende kjøpesenterstoppen som argument. Gjeldene reguleringsplan er stadfestet etter at kjøpesenterstoppen ble vedtatt i 1999.

Har fylkesmannen anledning til å oppheve byggetillatelsesvedtak som er i henhold til reguleringsplanen fra kommunen, når de selv ikke hadde innsigelser til planen da den ble behandlet?»

Svar:

Miljøverndepartementet har 21. januar 2003 avgjort en klagesak for Dikeveien 41. Departementet tok til følge klage over fylkesmannens vedtak om ikke å gi samtykke etter de rikspolitiske bestemmelsene om kjøpesenterstopp. Departementet opphevet fylkesmannens vedtak fordi kjøpesenterstoppen ikke kommer til anvendelse i saken når reguleringsplanen er gyldig vedtatt etter at de rikspolitiske bestemmelsene om kjøpesenterstopp trådte i kraft.

Når en plan er gyldig vedtatt etter at kjøpesenterstoppen trådte i kraft, vil ikke kjøpesenterstoppen gjelde. I slike tilfeller har ikke fylkesmannen anledning til å oppheve byggetillatelseter som er i samsvar med plan. Unntak fra dette kan gjelde hvis det er begått saksbehandlingsfeil av betydning ved behandling av byggesaken, eller søknaden er i strid med andre bestemmelser i lov eller forskrift.

SPØRSMÅL NR. 267

Innlevert 29. januar 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 7. februar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Endringen av våpenloven ble vedtatt i Stortinget tidlig våren 1998. Fra 1. januar 2003 er den sentrale databasen for registrering av våpen oppe og går.

Hva er forklaringa på at det har tatt nært innpå fem år å få dette sentrale dataregisteret på plass?»

Svar:

Hjemmelen for et sentralt elektronisk våpenregister ble vedtatt av Stortinget den 5. april 2001 som nytt fjerde ledd til § 31 i våpenloven. Lovendringen ble sanksjonert 1. juni samme år av regjeringen Stoltenberg.

Etablering av et sentralt våpenregister har vært under vurdering over flere år, av flere regjeringer. Igangsettingen av en konkret utredning omkring spørsmålet ble imidlertid utsatt, først og fremst grunnet ressurs- og prioriteringssituasjonen ved Politiets datatjeneste. I påvente av dette samt for å forberede overgangen til et sentralt register, gjennomførte Justisdepartementet 1999-2000 en implementering av det eksisterende elektroniske registeret "Kuler og krutt" som lokal registerløsning i samtlige politidistrikter. Før dette var "Kuler og krutt" tatt i bruk som løsning i en rekke av landets politidistrikter.

Endelig beslutningen om valg av løsning for et sentralt våpenregister ble truffet av Justisdepartementet i første halvår 2002 på grunnlag av anbefalinger fra Politidirektoratet.

Jeg viser for øvrig til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 268 (2002-2003).

SPØRSMÅL NR. 268

Innlevert 29. januar 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 7. februar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Nå når det sentrale våpenregistret er opprettet fra 1. januar 2003, vil det da bli gjort en ekstra innsats for å få de lokale våpenregistrene som finnes ved politidistriktene i dag, raskt inn i det sentrale dataregisteret?»

Svar:

Jeg har fra Politidirektoratet fått opplyst følgende om fremdriftsplanen for konvertering av de eksisterende lokale våpenregistre:

"Det sentrale våpenregistret, GAT-våpen, ble opprettet 1. januar 2003. Databasen fra Oslo politidistrikts lokale våpenregister ble da lagt inn i det sentrale våpenregister.

I løpet av våren 2003 vil data fra de øvrige politidistrikts lokale våpenregistre bli lagt inn i det sentrale våpenregister. Direktoratet antar at konverteringen fra de lokale våpenregistre i de enkelte politidistrikt til det nye registret vil være avsluttet før sommerferien."

Denne fremdriftsplanen virker fornuftig.

Jeg viser for øvrig til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 267 (2002-2003), som også omhandler det sentrale våpenregister.

SPØRSMÅL NR. 269

Innlevert 29. januar 2003 av stortingsrepresentant Ola T. Heggem

Besvart 6. februar 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Styret i Forbrukerrådet vedtok i møte 20. januar i år å omorganisere organisasjonen ved å legge ned 8 av i dag 18 fylkeskontor.

Hvordan mener statsråden at forbrukernes interesser skal kunne ivaretas på en like god måte ved en slik omorganisering når det gjelder tilgjengelighet og bistand, og vil statsråden sikre at etableringen av en styrket fag- og ledelsesenhet i Oslo ikke skjer på bekostning av bemanningen ved de regionale enhetene som yter service overfor publikum?»

Svar:

Forbrukerrådet er et faglig frittstående organ, som skal arbeide for økt forbrukerinnflytelse og for å bedre forbrukernes stilling i samfunnet. Forbrukerrådet har sekretariat i Oslo samt et lite kontor i hvert fylke. Fylkeskontorene står for den direkte kontakten med forbrukerne (veiledning, klagesaksbehandling). Kontorene mottar årlig 140 000 henvendelser fra publikum. Den alt overveiende delen av henvendelsene skjer via telefon, e-post og lignende. Den daglige kontakten med publikum gir førstehåndskunnskap om forbrukernes situasjon og problemer, noe som danner basis for Forbrukerrådets virksomhet og legitimitet. Forbrukerrådet har en tredelt strategi, som innebærer: 1) Påvirke myndigheter og næringsliv. 2) Informere forbrukerne. 3) Gi bistand/rettshjelp til forbrukere i forbindelse med klage på kjøp av en vare eller tjeneste.

Forbrukerrådet ble fra 1. juli 2002 omgjort til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, og det ble opprettet et styre for organisasjonen. Styrets beslutning om å redusere antallet forbrukerkontorer, som representanten Heggem viser til i sitt spørsmål, er oversendt Barne- og familiedepartementet til godkjenning.

Til grunn for styrets beslutning ligger en vurdering av hva som er de sentrale utfordringene på forbrukerområdet i årene fremover og en analyse av hvilke konsekvenser dette vil få for Forbrukerrådet som organisasjon. Styret har konkludert med at en sentral utfordring vil være å styrke organisasjonens "påvirkningsrolle" i forhold til internasjonale beslutningsorganer, nasjonale myndigheter og store næringslivsenheter. Styret mener at dette krever et sterkt fagmiljø, fortrinnsvis med noe større organisasjonsheter enn dagens forbrukerkontorer.

Det er en viktig utfordring å sørge for god og tilgjengelig veiledning og informasjon til den enkelte forbruker. Styret i Forbrukerrådet vil prioritere at informasjon er tilgjengelig for forbrukerne, og ønsker å bygge ut og oppgradere forbrukerportalen på Internett med betydelige interaktive tjenester og verktøy til selvhjelp. I tillegg ønskes et samarbeid med offentlige servicekontorer (OSK) og andre førstelinjetilbud om individuell veiledning. Forbrukerportalen vil kunne tilpasses for å inngå som en del av tilbudet ved OSK-ene, forutsatt at ansatte ved servicekontorene gis opplæring i bruk av dette verktøyet. En slik informasjonsstrategi kan tilsi noe mindre behov for fysisk tilstedeværelse i form av forbrukerkontor i alle fylker, samtidig som hjelpen til den enkelte forbruker skal søkes opprettholdt.

For øvrig er jeg kjent med at det arbeides for å effektivisere behandlingen av telefonhenvendelser i Forbrukerrådet ved at det innføres ett felles telefonnummer for hele landet, og automatisk omkobling til det

kontor hvor det er ledig kapasitet. På den måten bedres tilbudet til publikum, og behandlingen vil i større grad skje uavhengig av hvilket sted den enkelte ringer fra.

Jeg vil understreke at jeg foreløpig ikke har tatt stilling til styrets forslag om færre forbrukerkontorer. I min vurdering vil jeg legge vekt på at Forbrukerrådet skal være et slagkraftig instrument for forbrukerne med høyt kompetente medarbeidere. Samtidig vil det være helt avgjørende at et fremtidig forbrukerråd skal kunne ivareta forbrukernes interesser på en god måte både mht. tilgjengelighet og bistand.

SPØRSMÅL NR. 270

Innlevert 29. januar 2003 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 5. februar 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Når døve som er avhengig av tegnspråk for å kommunisere med omverden må på sykehjem, trenger de særskilt tilbud.

Vil sosialministeren bidra til at kommunene får ressurser til å bygge opp spesialkompetanse, eller betale for faglig godt tilbud utenfor egen kommune dersom det er det beste tilbudet?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom Døveforbundet har jeg blitt gjort oppmerksom på et ektepar i Asker kommune som trenger sykehjemsplass. Begge er døve og bor nå hos sin døve datter. De er avhengig av å kommunisere på tegnspråk. Moren er svært dårlig og trenger heldøgns omsorg på sykehjemsnivå. Hun klarer ikke å forholde seg til omverdenen annet enn ved israelsk tegnspråk og kommuniserer via sin ektefelle. De har fått et tilbud som er faglig spesielt tilrettelagt for døve på Conrad Svendsen Senter på Nordstrand. Hjemmet vil bygge om to rom til felles boarealet for ekteparet. De har vært der på korttidsopphold og trives. Ekteparet har også hatt dagsenteropphold i Asker, men ønsket ikke å fortsette der. Nå tilbys ekteparet kun vanlig sykehjem, med noen få timer tolkehjelp og uten noe spesialopplært personale. Når et særskilt tilbud eksisterer, bør det nyttes, selv om det er noe dyrere og ikke er i hjemkommunen. Eldre døve bør ha rett til et verdig liv i trygge omgivelser, innrettet for dem og med muligheter for mental stimulering og god kommunikasjon om helseproblemer, medisiner og hjelpebehov.

Svar:

Lov om helsetjenesten i kommunen § 5-1 pålegger kommunene ansvaret for å tilby og finansiere tjenester etter loven, herunder plass på sykehjem, jf. § 3-1 annet ledd nr. 3. Kommunene plikter således å gi et forsvarlig tjenestetilbud. Kommunene står fritt til å finansiere et tilbud utenfor egen kommune dersom man mener at dette er til det bedre for brukeren.

Det er grunn til å nevne at i de tilfeller brukeren har et omfattende tjenestebehov, eller har behov for spesielt tilrettelagte tjenester som følge av funksjonshemming eller lignende, vil det kunne bety en økonomisk ekstrabelasting for kommunen. Av den grunn er det etablert en særskilt kompensasjonsordning for kommuner med særlig ressurskrevende brukere. Denne ordningen administreres av Kommunal- og regionaldepartementet, og tilskuddet beregnes på bakgrunn av innbyggertall og kommuneøkonomi. Kommunal- og regionaldepartementet har for tiden ute på høring en arbeidsgrupperapport om en permanent toppfinansieringsordning for ressurskrevende brukere. Regjeringen vil på bakgrunn av rapporten og den påfølgende høringen, legge frem forslag til ny finansieringsordning i kommuneproposisjonen for 2004.

Jeg vil også vise til at det for 2003 er bevilget 49,7 mill. kr til Conrad Svendsen Senter og Det statlige kompetansesystemet for døvblinde. Midlene bidrar både til å bygge opp spesialkompetanse og i noen grad finansiere tjenestetilbud til denne gruppen.

Jeg vil videre vise til sosialkomiteens merknad i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002-2003) om å "utrede og

innlemme institusjonsopphold for eldre døve i tilskuddsordningen i Revidert nasjonalbudsjett for 2003". Departementet vil vurdere dette spørsmålet slik komiteen har forutsatt.

SPØRSMÅL NR. 271

Innlevert 29. januar 2003 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 6. februar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil statsråden ut fra dispensasjonsadgangen i vedtak om avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. og vedtak om drikkevareemballasje, § 6, vurdere om det kan bli gitt dispensasjon for dette produktet?»

BEGRUNNELSE:

Bio-Sophia sin korndrikk er egenutviklede produkter, basert på en helt ny produksjonsteknologi. Det har hittil ikke vært laget slik drikk i Norge. Dette prosjektet har vakt stor interesse også hos offentlige myndigheter. Det har resultert i støtte til prosjektet og produktutviklingen på over 8,5 mill. kr de siste to årene.

Kornmelkproduktene har identisk bruksområdet som vanlig melk og melkeprodukter. 1/5 av befolkningen lider av melkeallergi og laktoseintoleranse.

Ut fra Stortingets vedtak om avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. og vedtak om drikkevareemballasje, § 6, stilles to vilkår for dispensasjon. Det ene er at et enkelttilfelle eller en situasjon som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet. Da disse produktene aldri har vært produsert i Norge før, burde dette vilkåret være dekket.

Det andre vilkåret er at virkningen av avgiften i det enkelte tilfelle får en utilsiktet virkning. Dette vilkår vil også være dekket da det fører til økonomiske belastninger for firmaet og for brukerne.

Svar:

Jeg kan opplyse om at Finansdepartementet også tidligere har mottatt henvendelser om at det er urettferdig at det er avgift på erstatningsdrikker for melk så lenge det er fritak for vanlig melk.

Avgiftsplikten på kornmelk følger av Stortingets vedtak om avgift på alkoholfrie drikkevarer hvor det etter § 1 skal betales en avgift på alle drikkevarer som er alkoholfrie. I tillegg skal det etter Stortingets vedtak om avgifter på drikkevareemballasje betales avgifter på emballasjen til slike produkter. Dette gjelder med mindre det i regelverket er hjemmel for fritak. Det er til nå ikke gitt noe fritak for kornmelk slik det er for vanlig animalsk melk. Dersom det skal etableres et slikt fritak, er det naturlig at dette skjer ved en endring av Stortingets vedtak.

Etter Stortingets vedtak om avgift på kullsyrefrie og kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer § 6, kan departementet frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning (tilsvarende etter Stortingets vedtak om avgifter på drikkevareemballasje § 6). Bestemmelsenes ordlyd tilsier en restriktiv praktisering av fullmakten, og det er meget sjelden det gis avgiftsfritak/nedsettelse. I samsvar med lang og fast praksis gis det ikke fritak av eksempelvis helsemessige hensyn.

Hensynet til melkeallergikere er ikke i seg selv tilstrekkelig for å anvende dispensasjonsbestemmelsene. Så lenge avgiftsvedtakene vedtas av Stortinget fra år til år er det ikke uten videre relevant at produktene er forholdsvis nye på markedet. Det er heller ingen "utilsiktet virkning" at avgiftspliktige virksomheter må

betale avgiften. Finansdepartementet anser derfor at det ikke foreligger grunner som tilsier at det bør dispenseres.

På bakgrunn av henvendelser fra melkeallergikere har Toll- og avgiftsdirektoratet tidligere vurdert om det bør innføres avgiftsfritak for soya- og havrebaserte melkeprodukter. Toll- og avgiftsdirektoratet anbefaler ikke et fritak bl.a. fordi det vil være vanskelig å avgrense produktet teknisk. Finansdepartementet har så langt sluttet seg til Toll- og avgiftsdirektoratets vurdering selv om jeg helt klart ser hensynet til melkeallergikere.

Rent generelt medfører stortingsvedtaket om avgifter på alkoholfrie drikkevarer vanskelige grense-dragninger. Avgiften er til dels også konkurransevridende. Dette vil være forhold det er naturlig å se nærmere på i forbindelse med utarbeidelsen av de årlige budsjettene. Regjeringen fant imidlertid ikke rom for å foreslå endringer på dette området i budsjettet for 2003.

SPØRSMÅL NR. 272

Innlevert 29. januar 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 5. februar 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Et eventuelt militært angrep på Irak i dagens situasjon vil kunne stride mot FN-paktens forbud mot maktbruk. Ifølge folkeretten er angrepskrig forbudt. Sikkerhetsrådet kan gi mandat for bruk av makt på bakgrunn av de unntak som finnes i FN-pakten for bl.a. selvforsvar, men det synes pr. i dag ikke å foreligge en slik situasjon.

Hvordan stiller Regjeringen seg til de folkerettslige problemstillingene et eventuelt angrep mot Irak reiser?»

BEGRUNNELSE:

Et av hovedprinsippene i FN-pakten er at angrepskrig ikke er tillatt. Militært selvforsvar dersom man blir angrepet, er et unntak fra dette. Det er ikke pr. i dag lagt fram dokumentasjon som viser at Irak har gått til angrep på andre land etter invasjonen i Kuwait, eller konkret har truet med angrep. Den amerikanske sikkerhetsdoktrinen om "forebyggende angrep" synes å stride fundamentalt med grunntanken i FN-pakten.

Debatten om et eventuelt angrep mot Irak dreier seg i dag mye om hvorvidt FN's sikkerhetsråd vil gi mandat for et militært angrep. Men en bør også stille spørsmål ved om det ville samsvare med FN-pakten om en gav mandat for det som ville være å oppfatte som et forebyggende angrep, dvs. at en går til angrep uten at det foreligger en klar selvforsvarssituasjon, eller en situasjon hvor det er maktpåliggende å gjenopprette internasjonal fred og sikkerhet.

Nedrusting og avskaffelse av masseødeleggelsesvåpen er et viktig internasjonalt siktemål som omfatter en rekke land. Dersom Irak besitter masseødeleggelsesvåpen, vil det innebære et brudd med Sikkerhetsrådet pålegg til Irak om å avskaffe slike våpen (FN-resolusjonene 687 (1991) og 1441 (2002)). Det må gjennom målrettede tiltak, slik som våpenembargo og våpeninspeksjoner fremdeles legges press på Irak for å etterkomme disse kravene og ruste ned. Men Iraks eventuelle besittelse av masseødeleggelsesvåpen vil ikke nødvendigvis være noen akutt trussel mot internasjonal fred og sikkerhet som kan legitimere et militært angrep.

Som en småstat har Norge interesse av å verne om FN-paktens forbud mot maktbruk. Vi burde gå imot forsøk på å uthule dette prinsippet til de grader som den amerikanske strategien for forebyggende angrep kan bidra til. Det bør også forventes av Norge som en rettsstat at en bidrar til å verne om internasjonale rettsprinsipper, og advarer mot brudd på folkeretten.

Svar:

Innledningsvis finner jeg grunn til å understreke at Norges engasjement i Irak-spørsmålet er fast forankret i folkeretten. Dette er i pakt med vårt lands grunnleggende og konsekvente engasjement for en internasjonal orden, basert på rettsregler.

FN-pakten fastsetter forbud mot trusler om eller bruk av væpnet makt i strid med pakten. I henhold til FN-pakten er det to unntak fra dette forbudet. Det ene gjelder paktens artikkel 51 om individuelt eller kol-

lektivt selvforsvar, og det andre gjelder det kollektive sikkerhetssystem i henhold til paktens kapittel VII. Regjeringen legger til grunn at all maktbruk må forankres folkerettslig, enten i samtykke fra partene, i retten til selvforsvar etter FN-paktens artikkel 51, eller ved et mandat fra Sikkerhetsrådet i henhold til paktens kapittel VII.

Regjeringen har konsekvent holdt fast ved at det for Norge er maktpåliggende å bidra til å få avskaffet Iraks eventuelle masseødeleggelsesvåpen uten bruk av militærmakt. Det har vært understreket at det er Sikkerhetsrådets resolusjon 1441 som gir en slik siste mulighet.

Regjeringen har videre lagt til grunn at saken må til fornyet behandling i FNs sikkerhetsråd basert på våpeninspektørens rapporter. Verdenssamfunnets måte å handle på må ha forankring i vedtak i Sikkerhetsrådet. Det vil være det grunnlag Regjeringen vil basere seg på. Men uansett må Norge ta et selvstendig standpunkt, innenfor de rammer som et eventuelt bindende vedtak i Sikkerhetsrådet setter for alle FNs medlemsland.

SPØRSMÅL NR. 273

Innlevert 30. januar 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 7. februar 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Den såkalte rusbrusen har inntatt dagligvarebutikkene over hele landet. Dette produktet er underlagt de samme salgsbestemmelsene som øl. Imidlertid ser vi nå at rusbrusflaskene mangler pantemerking og altså ikke lar seg resirkulere etter samme system som ølflaskene.

Hva vil miljøvernministeren gjøre for å rette opp i denne miljøfiendtlige skjevheten?»

BEGRUNNELSE:

Pantesystemet for bokser og flasker er meget godt innarbeidet hos de norske forbrukere. Systemet er miljøvennlig fordi det bygger på gjenbruk og resirkulering. Samtidig skåner vi naturen for unødige mengder søppel.

Svar:

Som representant Malvik understreker, har vi i Norge etablert miljømessig gode og effektive returordninger for flasker og andre typer drikkevareemballasje. Det er min intensjon at denne positive utviklingen skal videreføres, og at nye produkter på markedet blir del av slike returordninger.

For å stimulere til innsamling og gjenvinning av drikkevareemballasje er det innført en miljøavgift. Avgiften reduseres i takt med økende grad av innsamling. Som en følge av avgiften er det opprettet flere retursystemer som produsenter og importører av drikkevareemballasje kan slutte seg til. De viktigste systemene er Bryggeri- og mineralvannforeningen sitt system for gjenbruksflasker av glass og plast, Resirk AS sitt system for boks og plastflasker og Norsk Glassgjenvinning sin returordning for engangsemballasje av glass. Importører og produsenter er imidlertid ikke lovpålagt å delta i en returordning og kan i stedet velge å betale miljøavgiften.

Rusbrus ble tillatt solgt i dagligvareforretninger fra 1. januar 2003 og er dermed en helt ny salgsvare i butikkene. Ut fra de opplysninger jeg sitter inne med, har flere av importørene og produsentene av rusbrus meldt seg inn, eller vurderer å melde seg inn i etablerte retursystemer. Allerede nå er all rusbrus på boks med i retursystemet til Resirk AS. Foreløpig er ingen glassflasker med rusbrus del av returordningen til Bryggeri- og mineralvannforeningen, men de har mottatt henvendelser fra flere importører og produsenter som vurderer innmelding. For rusbrus på engangsflasker av glass, vil et alternativ være å delta i Norsk Glassgjenvinning sitt retursystem. Dette systemet benyttes bl.a. for vinflasker. Også dette returselskapet har mottatt henvendelser om mulig deltakelse i sitt system.

Dagens returordninger er som nevnt svært velfungerende. Spesielt gjelder det de ordningene som benytter seg av pant. Ombruksflasker har en returandel på over 95 pst., og returandelen for bokser er nå på mer enn 90 pst. Men også engangsemballasje av glass har en returprosent på over 80. Så å si all drikkevareemballasje på det norske markedet er i dag knyttet til ulike retursystemer. Dette viser at miljøavgiften fungerer og at importører og produsenter ser seg tjent med å delta i et system for innsamling og gjenvinning av emballasjen.

Med de virkemidler som finnes og de erfaringer vi har, er det høyst trolig at emballasje fra rusbrus vil bli del av et retursystem. Både miljøavgiften og verdien av å ha en miljøvennlig profil, vil være sterke incitament for å slutte seg til retursystemene. Miljøverndepartementet vil dog innkalle importørene og produsentene av rusbrus for å forsikre oss om at de finner gode returløsninger. Jeg vil følge utviklingen nøye.

SPØRSMÅL NR. 274

Innlevert 30. januar 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 10. februar 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Ein armensk familie har fått avslag på søknad om opphald. Mannen i familien er armensk, men kona er frå Azerbadsjan. Familien hevdar å ha vore utsett for tortur tidlegare og fryktar nye overgrep ved heimsending, mellom anna pga. blandingsekteskapet. Familien viser mellom anna til UNHCR sin rapport frå Armenia frå oktober 1999.

Korleis, og på kva grunnlag, vurderer statsråden situasjonen i landet, mellom anna påstandar om bruk av tortur, og kva er statsråden sitt syn på innhaldet i UNHCR-rapporten?»

GRUNNGJEVING:

Familien frå Armenia kom til Noreg for to år sidan, og søkte om asyl. Dei fekk avslag i 2001, då dei ikkje vart trudd på historia si om fengsling og mishandling. Dei hevdar at ved tilbakesending vil mannen verte fengsla og torturert, og kvinna og barna utsett for trakassering pga. det "blanda" ekteskapet. UNHCR sin rapport frå Armenia i oktober 1999 omtaler slike forhold under pkt. 4.1, der det er ei oversikt over kva grupper som: "May, depending on the circumstances, be considered as groups at risks in Armenia". I denne gruppa er nettopp nemt: "Members of the Azeri minority and persons of mixed Armenian/Azeri origin". Dette er tilfellet for denne familien. UNE seier i sitt avslag av 18. september 2001 at ein ikkje kan sjå bort frå ein viss trakassering, "men ikke av en art eller et omfang som kan karakteriseres som forfølgelse i konvensjonens eller lovens forstand". At problema har vore minkande i Armenia, går òg implisitt fram av UNHCR sin rapport, men denne grunnjev dette med følgjande: "However, such incidens have now become rare as the people who have experienced problems generally have left the country." Problema med trakassering har vorte redusert fordi dei utsette gruppene har flykta frå landet, og herunder altså den omtala familien.

Svar:

Søknader om asyl eller opphaldsløyve etter utlendingslova blir avgjort av Utlendingsdirektoratet i fyrste instans og Utlendingsnemnda som klageinstans. Eg har ikkje høve til å påverke utfallet av dei enkelte søknadene. Det følgjer av utlendingslova § 38 at departementet ikkje kan instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda, korkje om lovtolking, skjønnsutøving eller avgjersle av enkeltsaker, med mindre saken dreier seg om omsynet til rikets tryggleik eller utanrikspolitiske omsyn.

Det følgjer av dette at eg heller ikkje skal gå inn og vurdere situasjonen i eit land og innhaldet i ein rapport frå UNHCR med tanke på kva for slags avgjersler utlendingsmyndigheitene skal treffe. Også tolkinga av landinformasjonen og korleis ein forhold seg til anbefalingar frå UNHCR, er det opp til direktoratet og nemnda å setje i verk. Dette er ein naturleg del av deira myndigheit til å avgjere søknader om opphald i Noreg på bakgrunn av utlendingslovgivinga.

Eg har altså ikkje høve til å påverke utfallet av dei enkelte søknadene, men vil følgje praksis i direktoratet og nemnda nøye. Den politiske styringa av utlendingsfeltet må skje gjennom lov og forskrift og generelle

prioriteringar.

SPØRSMÅL NR. 275

Innlevert 31. januar 2003 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 11. februar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Grunnet ønske om større kulturelt samarbeid over landegrensene, bidrar Norge årlig med om lag 6 mill. kr til EUs kulturprogram, slik at norske kunstnere skal bli i stand til å knytte internasjonale kontakter. Tross dette, er det få som klarer å hente hjem igjen disse ressursene i form av varige kontakter og utvidete engasjementer, og deltakelse i EUs kulturprogram blir ofte en økonomisk belastning for de som søker det.

Hva vil kulturministeren gjøre for å stimulere mulighetene til et bedre internasjonalt nettverksarbeid?»

BEGRUNNELSE:

For norske kunstnere og kunstinstitusjoner er det både faglig og sosialt utfordrende, og ikke minst også økonomisk belastende, og søke å nå opp og få gjennomslag i europeiske organer. Konkurransen er hard og kjennskap og kontakter er av stor betydning.

Samtidig er det nettopp et større gjennomslag på dette området som ønskes når norske myndigheter velger å bevilge midler til europeiske programmer, og det er derfor et problem og et paradoks at man i så liten grad klarer og utnytte og evner å etablere et kulturelt forpliktende internasjonalt samarbeid. Kanskje burde man derfor vurdere om man i større grad enn i dag, skal søke å stimulere og "premiere" de kulturinstitusjoner i Norge som er gode på nettverksarbeid i europeisk sammenheng.

Ultimafestivalen er en slik institusjon, der den har bygd seg opp til å bli en kunstnerisk og publikums- og mediemessig størrelse og suksess. Per i dag representerer den også den eneste av sitt slag, som i skandinavisk sammenheng har klart å etablere forpliktende europeiske samarbeidsformer.

Dette samarbeidet kommer norske kunstnere til gode, og samarbeidsmodellen med sine 17 europeiske parter, bidrar også til at landets kulturliv samlet sett nyter og utnytter en stor synergieffekt.

Festivalen kom inn på statsbudsjettet i 2002 med 3 mill. kr. Dette er positivt for nyskapingen i norsk musikkliv.

Svar:

Gjennom de årlige bevilgningene over Kultur- og kirkedepartementets budsjett for deltakelse i EUs kulturprogram har norske kulturaktører kunnet delta i EUs kulturprogram på lik linje med kulturaktørene i EU-landene og nå også på lik linje med kulturaktørene i kandidatlandene. Det er gledelig å kunne konstatere at norske aktører i løpet av disse årene har klart å utløse mer tilskudd i form av EU-støtte til prosjekt enn de samlede norske bidrag til EUs kulturprogram.

For å bistå norske kulturaktører som ønsker å søke støtte fra EU, har Kultur- og kirkedepartementet etablert en informasjons- og rådgivningstjeneste, et s.k. Kulturelt kontaktpunkt, i Norsk kulturråd. For å nå flest mulig kulturaktører og for å kunne yte best mulig faglig rådgivning, er det knyttet en referansegruppe til det kulturelle kontrapunktet bestående av ABM-utvikling, NORLA og Riksantikvaren. Det er gjennom disse

gitt utstrakt informasjon og rådgivning til norske kulturaktører, blant annet med hensyn til søknader og mulige partnere i andre land.

Deltakelse i internasjonalt nettverkssamarbeid varierer blant norske kunst- og kulturinstitusjoner/organisasjoner. Det samme gjelder aktørenes muligheter for å finansiere egenandel innenfor egne budsjett-rammer. På bakgrunn av den oppgavedeling som er etablert mellom Kultur- og kirkedepartementet og Norsk kulturråd, er det i hovedsak Norsk kulturråd som behandler søknader om tilskudd til delfinansiering av potensielle EU-støttede prosjekt med norsk ledelse/deltakelse. Det kan nevnes at Lyngheisenteret nylig fikk tilsagn om 250 000 kr fra Norsk kulturråd og 250 000 kr fra Riksantikvaren til delfinansiering av et prosjekt som det nå er søkt om EU-støtte til. For å utvide informasjonen om Norsk kulturfond som mulig finansieringskilde for slike prosjekt, samarbeider nå Kultur- og kirkedepartementet og Norsk kulturråd om en informasjonstekst med sikte på utlysingen av EU-midler til kulturprosjekt for 2004.

Det kan videre nevnes at ABM-utvikling har stilt til disposisjon inntil 30 000 kr pr. søker i s.k. posisjoneringsmidler, dvs. for utvikling av prosjekt for søknader, til nå for inntil tre søkere pr. år. Kultur- og kirkedepartementet har også informert om at det kan søkes om delfinansiering fra Hundreårsmarkeringen - Norge 2005 AS for prosjekter som er relevante for den norske hundreårsmarkeringens programarbeid.

Videre har Kultur- og kirkedepartementet gitt uttrykk for at kulturaktørene bør kunne søke om støtte hos sine vertsfylkeskommuner og kommuner.

Jeg er generelt opptatt av å stimulere til utvidelse av arenaene for internasjonal kulturutveksling og kultursamarbeid, og tar sikte på å omhandle det i den

kommende kulturmeldingen. I denne sammenhengen vil Norges deltakelse i EUs kulturprogram bli behandlet, herunder også spørsmålet om virkemidler for å legge til rette for størst mulig deltakelse av norske kulturaktører i programmet.

SPØRSMÅL NR. 276

Innlevert 31. januar 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 12. februar 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Den norske ammunisjonen MK 211 Raufoss er utviklet for brukt mot militære kjøretøyer, men humanitære organisasjoner hevder at denne ammunisjonen er eller har vært i bruk mot personell i en rekke konflikter. Dette strider i så fall mot St. Petersburg-erklæringen fra 1868 om forbud mot eksploderende prosjektiler brukt mot personell i krig.

Hva vil Regjeringen gjøre for å forsikre seg om at land som bruker MK 211 ikke benytter ammunisjonen mot personell, eller selger den videre til land som vil bruke den mot personell?»

BEGRUNNELSE:

Nationen skrev 28. januar at MK-ammunisjonen er standardutrustning for den amerikanske styrken som eventuelt vil bli brukt i krig mot Irak. Ifølge samme avis 31. januar står det i den amerikanske hærens ammunisjonshåndbok at ammunisjonen har stor effekt mot personell, mens det ikke er nevnt at den kun får brukes mot kjøretøy.

Røde Kors hevder at Norges produksjon og salg av MK 211 er i en folkerettslig gråsoner, og at et hovedproblem med denne ammunisjonen er at den er så egnet for rifler. Den internasjonale Røde Kors-komiteen ber om at Norge opphever eksporttillatelsene for denne ammunisjonen.

Svar:

Norge har en klart definert politikk med hensyn til eksportkontroll. Lov av 18. desember 1987 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v. utgjør det formelle grunnlaget for vår politikk. Når det gjelder hvilke land vi handler med, er dette bestemt etter nøye vurderinger, herunder drøftelser med Stortinget. Gjennom den årlige stortingsmeldingen om eksport av forsvarsmateriell,

eksportkontroll og internasjonalt ikke-spredningsarbeid får Stortinget seg forelagt en detaljert rapportering på dette området.

St. Petersburg-erklæringen av 1868 setter forbud mot bruk av ammunisjon under 400 gram som eksploderer i menneskekroppen. 12,7 mm flerbruksammunisjon er utviklet med sikte på å bekjempe harde og halvharde materielle mål som for eksempel helikoptre, fly, lettpansrede kjøretøy og enkle barrikader/dekninger. Det er viktig å presisere at personell ikke på noe tidspunkt har vært definert som et aktuelt mål, hverken ved bruk av mitraljøse eller skarpskyttergevær. Ammunisjonen er etter norsk syn uegnet til bruk mot personell.

På bakgrunn av påstander om at bruk av ammunisjonen kunne være ulovlig, ble det i 1999 foretatt tester av denne typen ammunisjon. Testresultatene viste etter vårt syn på en entydig måte at ammunisjonen ikke har de virkninger det er blitt hevdet dersom de skulle bli brukt mot personell.

Det er et hevdvunnet folkerettslig prinsipp at man skal vurdere et våpen i forhold til den bruk det primært er ment for, og ikke ut fra muligheten for at det kan bli misbrukt. Etter en slik vurdering er det Regjeringens oppfatning at ammunisjonen ikke er i strid med folkeretten.

SPØRSMÅL NR. 277

Innlevert 31. januar 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 12. februar 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Et godt arbeidsmiljø er viktig for eleven i skolen, og et godt arbeidsmiljø påvirker også læringsresultatet for elevene. Mange skoler mangler fortsatt godkjent inneklime i henhold til forskrift. Mange kommuner som ofte også er eier av langt de fleste skolene i kommunen, har gjennom egne vedtak gitt seg selv som skoleeier dispensasjon mht. gjennomføring av tiltak for å sikre at inneklime på skolen er i tråd med regelverk og forskrift.

Hva gjør statsråden for å sikre at skoleeierne følger opp krav mht. inneklime?»

BEGRUNNELSE:

Kommunene har en dobbeltrolle i forhold til forskrifter om inneklime på skolen. Kommunene er både eier og lokal myndighet som skal iverksette og gjennomføre sentrale tiltak (innført gjennom lover, forskrift og rundskriv).

Når det gjelder oppfyllelse av forskrift om inneklime for barnehager og skoler, finnes det en rekke eksempler på at kommunene gjennom politiske vedtak gir seg selv som skoleeier utsatt frist mht. å etterkomme de krav til inneklime som er gitt i lov og forskrifter.

Svar:

Mange norske skoler har et inneklime som ikke oppfyller krav i lov og forskrifter. Det er ulike grunner til at det forholder seg slik, bl.a. økonomi og kunnskap.

Når det gjelder lovreguleringen, har forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler vært et viktig verktøy som mange steder har bidratt til å bedre elevenes fysiske skolemiljø. De nye bestemmelsene om skolemiljø i kapittel 9a i opplæringsloven følger opp intensjonene fra denne forskriften. Blant annet har elevene og foreldrene fått en klarere klagerett, jf. § 9a - 2 siste ledd. Ved å plassere bestemmelsene i opplæringsloven åpnes det for direkte statlig tilsyn med skolemiljøet, jf. opplæringsloven § 14-1 andre ledd. Departementets tilsyns- og påleggskompetanse er delegert til fylkesmannen. Jeg vil dessuten tilføye at det ikke er mulig å dispensere fra kravene i kapittel 9a i opplæringsloven.

Å forbedre inneklimet i skolen har selvsagt også en økonomisk side. Dårlig inneklime har ofte sammenheng med forfall i bygningsmassen, manglende vedlikehold og dårlig renhold. For å bidra til en bedre standard på skolebygg har Stortinget som kjent innført en låneordning. Gjennom ordningen tilbys kommuner og fylkeskommuner rentefrie lån til bl.a. istandsetting av skolebygg.

Departementet har også etablert en rådgivningstjeneste for skoleanlegg. Rådgivningstjenesten drives av Læringscenteret i samarbeid med bl.a. Byggforsk, SINTEF, Norsk Form og Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn. Departementet vil også tilby skoleeierne veiledningsmateriale i forbindelse med at kapittel 9a i opplæringsloven trer i kraft.

SPØRSMÅL NR. 278

Innlevert 31. januar 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 11. februar 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Viser til oppslag i Aftenposten 29. januar hvor en kan lese at Kulturminnefondet trolig kommer til å begynne å dele ut penger først til høsten 2003. Dette står i skarp kontrast til statsrådens uttalelse i kvartalsmagasinet Fortidsvern om at fondet skal være i drift innen utgangen av 2002.

Kan statsråden gjøre rede for årsaken til Miljøverndepartementets forsinkelse i arbeidet med Norsk kulturminnefond?»

BEGRUNNELSE:

I forslag til statsbudsjett for 2003 (St.prp. nr. 1 (2002-2003)) heter det om Kulturminnefondet at "I løpet av hausten 2002, vil det bli oppnemnd styre og fastsett vedtekter for fondet". Dette har ikke skjedd.

Svar:

I samsvar med St.prp. nr. 1 (2002-2003) arbeider Miljøverndepartementet med å få på plass de nødvendige styringsdokumenter for Kulturminnefondet, bl.a. vedtekter og retningslinjer samt avklaring av juridiske problemstillinger knyttet til fondets myndighetsutøvelse. I tillegg vil vi oppnevne styret. Arbeidet knyttet til en del juridiske problemstillinger har vist seg å være mer omfattende enn forutsatt, og har derfor tatt noe lengre tid enn planlagt. Disse problemstillingene er nå nærmest avklart og fondsmidlene for 2003 kan lyses ut. Forsinkelsen pga. behov for en grundigere juridisk prosess har dog ingen betydning for utbetalingene i 2003, avkastningen i henhold til forutsetningen blir utbetalt i sin helhet i inneværende år.

SPØRSMÅL NR. 279

Innlevert 3. februar 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 6. februar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ved noen sykehusforetak vurderes nedlegging eller sammenslåing av fødetilbudet. Stortinget har enstemmig uttalt at fødetilbudene skal holdes mest mulig desentralisert og ikke bygges ned. Slike endringer

vil derfor ikke kunne aksepteres uten godkjenning i Stortinget.

På hvilken måte har statsråden informert helseforetakene om Stortingets pålegg, og hva vil statsråden gjøre dersom et helseforetak fremmer forslag til sitt styret om eller vedtar nedleggelse/sammenslåing av fødetilbudet?»

Svar:

Sosialkomiteens har i innstillingen til akuttmeldingen (Innst. S. nr. 300 (2000-2001)) understreket "at det overordnede mål for fødselsomsorgen må være at det fremdeles skal tilbys et desentralisert fødetilbud i Norge, og at den skal holde en god og forsvarlig standard". Stortinget har bedt "Regjeringen gjøre Statens helsetilsyns nivåinndeling for fødselsomsorgen gjeldende for planleggingen og organiseringen av fødselsomsorgen". Nivåinndelingen omfatter bl.a. krav til kompetanse, bemanning og antall fødsler for henholdsvis kvinneklinikker, fødeavdelinger og fødestuer.

Departementet har bedt Sosial- og helsedirektoratet iverksette tiltak for å bistå regionale helseforetak og lokale fagmiljøer i de omstillingsprosesser som er nødvendige for å gjøre en slik nivåinndeling i fødselsomsorgen gjeldende, herunder etablere et nasjonalt råd for fødselsomsorg. Rådet ble opprettet i våren 2002, og er i full drift.

De regionale helseforetakene skal i den nye foretaksmodellen ha et helhetlig ansvar for gjennomføring av den helsepolitikken som nasjonale politiske organer har besluttet. Dette inkluderer vedtak gjennom lov, forskrifter, årlig budsjettvedtak og øvrige politiske dokumenter og beslutninger som klargjør helsepolitikken innhold. Det følger av dette at de regionale helseforetakene skal legge til grunn de førin-

ger som er gitt av Stortinget når det gjelder strukturen på fødetilbudet. Det er i styringsdokumentet for de regionale helseforetakene for 2003 vist til at Stortinget, bl.a. gjennom innstillingen til akuttmeldingen, har forutsatt en gjennomgang av tjenestestrukturen på slike områder som fødselsomsorg og kirurgisk beredskap.

Samtidig må de regionale helseforetakene forholde seg til de økonomiske rammene som overordnede politiske organer fastsetter. Jeg minner i så henseende om at Stortinget bl.a. gjennom behandling av St.prp. nr. 59 (2001-2002) Om sykehusøkonomi, jf. Innst. S. nr. 243 (2001-2002) har stilt krav om at de regionale helseforetakene skal gjennomføre betydelige omstillings- og effektiviseringstiltak for å kunne gi bedre effekt av bruken av helsetjenestens ressurser.

Stortinget har gjennom vedtakelse av helseforetaksloven angitt de generelle rammene for hvilke saker som skal legges fram for Helsedepartementet og hvor beslutningen i enkeltsaker skal tas av foretaksmøtet. Det er foreløpig ikke tatt noen beslutninger om endringer i fødetilbudet, men jeg vil følge dette arbeidet nøye. Mitt anliggende er at de endringer som skjer skal bidra til både å gi bedre helsetjenester til pasientene og bedre utnyttelse av helsetjenestens ressurser, i tråd med Stortingets føringer.

SPØRSMÅL NR. 280

Innlevert 3. februar 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 12. februar 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Faren for en krig i Irak er stor. En krig vil skape store flyktningstrømmer. Militær opprustning og beredskap er i gang i flere land. Derimot foregår det ingen oppbygging av beredskap for å takle den humanitære katastrofen eller for å hjelpe flyktningene. Krigen planlegges nøye, mens nøden skal takles på sparket.

Hva gjør Regjeringen for å sikre nasjonal og internasjonal akuttberedskap, utarbeide konkrete planer for å redusere menneskelige lidelser og planer for å gi beskyttelse til flyktningene i tilfelle krig?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg understreke at selv om faren for en militær konflikt er til stede, kan krig i Irak fortsatt avverges. Vårt overordnede mål er stadig å sørge for at Iraks eventuelle masseødeleggelsesvåpen, og programmer for fremstilling av slike, fjernes uten bruk av væpnet makt.

Norske myndigheter har i en årrekke støttet humanitære programmer i Irak, både gjennom norske

frivillige organisasjoner og gjennom FN-systemet. I fjor var den norske bistanden til Irak på 24 mill. kr.

Det norske humanitære engasjementet er i Irak konsentrert om de sektorer hvor det er dokumentert størst behov, og hvor det er stort forbedringspotensial. Hovedvekten av den norske innsatsen er således lagt på sektorer som vann- og sanitær, helse- og ernæring og minerydding.

Det eksisterer en generell beredskap i tilfelle humanitær krise både nasjonalt og internasjonalt. Norge har til enhver tid en effektiv beredskap i NOREPS- og NORSTAFF-systemet. På Fornebu finnes et beredskapslager bestående av en rekke nødhjelpsprodukter. Fra dette NOREPS-lageret kan det i løpet av 24 timer sendes komplette pakker av nødhjelpsmateriell til et kriserammet området, med alt fra feltsykehus til nødrasjoner, telt, sammenleggbare vannbeholdere og kommunikasjonsutstyr.

Den nasjonale katastrofeberedskapen inneholder også en personellbase på 300 erfarne personer som er beredt til å rykke ut i en krisesituasjon på 72 timers varsel.

Disse beredskapsordningene er i tidligere krisesituasjoner benyttet med godt resultat, både av norske frivillige organisasjoner og av FN.

På det internasjonale plan, er vi kjent med at FN- systemet har beredskap i tilfelle en humanitær krise i Irak. Disse planene har den siste tiden vært mye omtalt i mediene. FNs beredskap finansieres foreløpig over FNs krisefond, og Utenriksdepartementet har besluttet å gi 30 mill. kr til FNs generelle beredskap.

La meg avslutningsvis forsikre om at Regjeringen er beredt til yte sin del om det skulle bli en humanitær krisesituasjon i Irak. Det er imidlertid fortsatt mulig å avverge en slik krise. Nøkkelen ligger hos irakiske myndigheter og i deres vilje til å gjennomføre Sikkerhetsrådets bindende pålegg.

Dokument nr. 15:15

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 281

Innlevert 3. februar 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 7. februar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Finnes det statistikk som viser hvor mange forhåndsvarslede kontroller politidistriktene har gjennomført hos private våpeneiere, siden den nye våpenloven trådte i kraft?»

Svar:

Spørsmålet har vært forelagt Politidirektoratet som bl.a. har svart:

"Politidirektoratet har ingen statistikk som viser hvor ofte adgangen til kontroll av oppbevaringen av sivile skytevåpen har blitt benyttet. Direktoratet har imidlertid kontaktet et utvalg politidistrikt og fått opplyst at det ikke har vært gjennomført noen kontroller i Helgeland, Romerike, Salten og Troms politidistrikter. I Hordaland politidistrikt var det gjennomført minst tre kontroller, mens det i Agder politidistrikt (gamle Kristiansand politidistrikt) har vært gjennomført én kontroll. Oslo politidistrikt opplyste at det har vært gjennomført ca. ti kontroller. Oslo politidistrikt opplyste videre at det er planlagt gjennomført flere kontroller i inneværende år."

La meg tilføye at kontrollhjemmelen tilsikter en forebyggende og holdningsskapende effekt uavhengig av hvor ofte den benyttes. Justisdepartementet har tidligere gitt retningslinjer om at våpeneiere med samlerstatus eller som oppbevarte et større antall våpen, skulle prioriteres.

SPØRSMÅL NR. 282

Innlevert 3. februar 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 7. februar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Når det i våpenlovens nye § 27a står at "Skytevåpen, eller en vital våpendel, samt ammunisjon skal oppbevares forsvarlig nedlåst", men i forskriftene til våpenloven står det i § 22-2 at "overstiger antallet rifler/hagler 4 registreringspliktige våpen i husstanden, skal våpenet eller våpnene oppbevares i FG-godkjente sikkerhetsskap".

Hvorfor skal man ikke sikre våpenet i våpenskap selv om man bare har ett våpen å sikre, slik at uvedkommende ikke får adgang til det?»

Svar:

I Ot.prp. nr. 74 (1996-97) foreslo daværende regjering en ny § 27 i våpenloven om at skytevåpen skulle oppbevares nedlåst. Forslaget representerte et ønske om å markere betydningen av sikker oppbevaring av skytevåpen, idet en tilsvarende bestemmelse tidligere var inntatt i våpenforskriftene. Forslaget fikk full støtte under Stortingets behandling av proposisjonen.

I omtalen av forslaget i regjeringens proposisjon på side 23 fremgår det videre:

"De nærmere krav til oppbevaring, herunder krav til låssystemer, eventuelt forskjellige krav avhengig av våpentype og/eller antall våpen, må imidlertid fastsettes i forskrifter."

Ved utforming av de nye forskriftene valgte man nettopp et gradert system avhengig av våpentype og antall ut fra en ren risikobetraktning. Fra utgangskravet om at skytevåpen "skal oppbevares forsvarlig nedlåst", er dette i våpenforskriften skjerpet til krav om FG-godkjent sikkerhetsskap dersom oppbevaringen gjelder mer enn 4 rifler/hagler. Gjelder oppbevaringen pistol, revolver, hel- eller halvautomatisk våpen, gjelder krav om FG-godkjent sikkerhetsskap fra første våpen.

Gjelder oppbevaringen mer enn 25 våpen (særlig aktuelt for våpensamlere), er kravene til oppbevaring ytterligere skjerpet ved at det kreves FG-godkjent innbruddsalarmanlegg med overføring til døgnbemannet alarmstasjon mv.

Jeg viser for øvrig til våpenforskriften § 22-2.

SPØRSMÅL NR. 283

Innlevert 3. februar 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 10. februar 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Det er mange rederier som nå har flagget ut sine skip. Det er nå akutt fare for at enda flere rederier skal flagge ut skipene sine. For ett år siden uttalte næringsministeren at saken om rammevilkår for norske sjøfolk ikke trengte ytterligere utredninger.

Hva er da grunnen til at Regjeringen vil vente enda ett år før de legger fram en skipsfartsmelding for Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

I juni 2000 fattet Stortinget vedtak som påla Regjeringen å legge frem sak om konkurransedyktige rammevilkår for sjøfolk i forbindelse med høstens budsjett. Da dette ikke ble fulgt opp slik Stortinget hadde forventet, var det begrunnet med at Regjeringen trengte mer tid og hadde satt ned utredningsgrupper for å få et gjennomarbeidet beslutningsgrunnlag. Med det utredningsarbeidet som alt var gjort av Rederiforbundet, er det rimelig grunn til å anta at beslutningsgrunnlaget var ferdig utredet av Stoltenberg-regjeringen.

Det er nå ett år siden næringsministeren i dagens regjering bekreftet at det ikke var behov for ytterligere utredninger om rammevilkårene for norske sjøfolk, og saken er således overmoden for å bli lagt frem for Stortinget.

Nå er store deler av offshoreflåten under utflagging. Stadig flere rederier melder at de ikke kan ta inn nye lærlinger. Rederier som orienterer sin utflagging til Sverige, får tilbakemelding derfra at det under svensk flagg forventes at rederiene også tar inn svenske lærlinger. Dersom Regjeringen sitter stille og venter til utflaggingen er fullført, har vi i realiteten mistet våre fremtidige muligheter til å opprettholde norsk skipsfart med en kjernebemanning av norske sjøfolk, med de dramatiske konsekvenser dette vil få både for alle tilknyttede næringer og for den kompetanse vi som kystnasjon trenger i forvaltningen.

Svar:

Skipsfartsspørsmål har vært oppe til behandling i Stortinget en rekke ganger de senere år, men da hovedsaklig tilknyttet støtteordninger for sjøfolk. Det er nå ca. syv år siden Stortinget fikk forelagt en egen stortingsmelding om skipsfart, og jeg mener vi har behov for en bred gjennomgang av næringens utfordringer og de veivalg vi står overfor.

Skipsfart og de maritime næringer utgjør en viktig del av norsk næringsliv, og har også en viktig rolle i verdenshandelen som et miljøvennlig transportalternativ. Den norskkontrollerte flåten er verdens tredje største, noe som gir norske myndigheter en særlig rolle i det internasjonale arbeidet med miljø og sikkerhet til sjøs.

Gjennom 2002 har arbeidet for bedre beskyttelse mot terror hatt særlig oppmerksomhet, og IMO vedtok i desember en rekke nye tiltak for skip, last og

havner. ILO forventes å følge opp dette arbeidet i 2003. I EU har arbeidet med bedre sikkerhet til sjøs som følge av "Erika"-ulykken, fått ny oppmerksomhet etter "Prestige"-ulykken. Dette har resultert i en rekke nye forslag, særlig knyttet til tankfart. Dette arbeidet har stor relevans for Norge både gjennom betydning for den norske flåten, så vel som sikkerhet langs kysten.

Strukturen i fraktestøtteordningene er fragmentert og med gjennomgående lav inntjening, og innen offshorenæringen skaper et lavere aktivitetsnivå på norsk sokkel nye utfordringer. Begge disse sektorene er utsatt for en økende konkurranse, hovedsaklig innen EØS-området. Den planlagte utvidelsen av EØS-området vil også kunne påvirke konkurransesituasjonen for norsk skipsfart.

Som andre deler av norsk næringsliv møter skipsfarten en økende konkurranse også innenfor EØS-området, både om arbeidskraft, kompetanse og kapital. EU har videre åpnet for at medlemsland kan etablere særlige støtteordninger for skipsfarten gjennom egne skatte- og avgiftsordninger, så vel som ulike støtteordninger for sjøfolk. For norske rederier gjelder bl.a. en egen tonnageskatteordning. For norske sjøfolk gjelder en egen refusjonsordning, i tillegg til en nettolønnsordning for fergerederiene i utenriksfart. Det er store utfordringer knyttet til rekruttering og utdanning av sjøfolk. I forhold til fremtidig behov for maritim kompetanse kan det være grunnlag for å gjennomgå både maritim utdanning, tilgang på lærlingplasser m.m.

Den internasjonale konkurransen er blitt hardere for mange deler av norsk næringsliv. Det har skjedd store endringer både nasjonalt og internasjonalt som har betydning for skipsfarten. Det er derfor etter Regjeringens oppfatning behov for en bred gjennomgang av skipsfartspolitikken i form av en stortingsmelding.

SPØRSMÅL NR. 284

Innlevert 3. februar 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 13. februar 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Januartallene fra Aetat viser at ledighetstallene stiger kraftig. Også innenfor bygg og anlegg øker ledigheten, spesielt i Oslo-området. Dette skyldes bl.a. at store byggeprosjekter er skjøvet ut i tid. Den lave aktiviteten har igjen medført at byggekostnadene har gått ned. Prognosene fremover viser at aktiviteten vil ta seg opp igjen i 2004 og 2005, noe som igjen kan gi høyere priser for utbygger.

Synes ikke statsråden at det kan være fornuftig å fremskynde offentlige byggeprosjekt nå når prisen er lav?»

BEGRUNNELSE:

Planlagte store byggeprosjekter i Oslo/Akershus de nærmeste årene beløper seg til ca. 50 mrd. kr.

Foreløpige planer for byggestart og normal fremdrift tyder på at bare ca. 2 mrd. kr av dette vil bli investert i 2003. For 2004 er tilsvarende tall ca. 5 mrd. kr. Den lave aktiviteten, spesielt i inneværende år, medfører at ledighet og antall permitteringer innenfor bransjen øker. Ved å fremskynde enkelte offentlige byggeprosjekter kan en få nyttet ledig kapasitet og lave priser i markedet slik at byggekostnadene kan holdes nede. Ved å fremskynde byggeprosjekter kan en også oppnå at arbeidsledige blir overført til produktivt

arbeide, med den konsekvens at også offentlige trygdeutbetalinger blir redusert. Rask realisering av en mer moderne bygningsmasse vil forhåpentligvis også bety at produktivitetsevinster raskere kan taes ut i det offentlige.

Undertegnede har på bakgrunn av dette problemer med å forstå at ikke Regjeringen utnytter den ledige kapasiteten i bygge- og anleggsbransjen til raskere å få realisert f.eks. nytt sentralsykehus i Akershus og/eller nybygg på Radiumhospitalet. Rehabilitering av skoler og andre offentlige bygg er vel også prosjekter som bør kunne realiseres uten spesielt lang planlegging. En tettere kontakt med bransjen, spesielt når store byggeprosjekt skal planlegges, ville kanskje også gjort det lettere for staten å styre sine byggeprosjekter til tider med ledig kapasitet.

Svar:

Bygge- og anleggsbransjen er blant de næringene som opplever de største aktivitetsendringer over konjunktorene. Fra høykonjunkturen satte inn i 1993 og frem til utgangen av 2002 økte sysselsettingen med 32 pst. i denne sektoren. Til sammenligning økte sysselsettingen i riket med om lag 12 pst. i samme periode, ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse. Bransjen opplevde en tilsvarende nedbygging i lavkonjunkturen i perioden 1988-1993. I disse årene ble sysselsettingen redusert med 38 pst. i sektoren. Til sammenligning gikk sysselsettingen i riket tilbake med om lag 5 pst. i samme periode. Ser vi nærmere på utviklingen i bransjen det seneste året, er bildet blandet. Omsetningsstatistikk og ordrestatistikk viser en god utvikling gjennom det meste av 2002, mens Aetats ledighetsstatistikk viser en markert svekkelse.

Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse viser at sysselsettingen i bygge- og anleggsbransjen økte med 9 000 personer eller 6 pst. fra 4. kvartal 2001 til 4. kvartal 2002. Omsetningsstatistikk og ordrestatistikk viser det samme bildet: *Omsetningen* i bygg og anlegg økte med 6,2 pst. i perioden januar- oktober 2001 til januar-oktober 2002. I Oslo og Akershus var omsetningsveksten i samme periode henholdsvis 8,7 pst. og 6,3 pst. Statistikk for ordretilgang i bygg- og anleggssektoren viser en trendmessig vekst fra 1992. Nyeste statistikk er fra 3. kvartal 2002. Ser vi på utviklingen fra 3. kvartal 2001 til 3. kvartal 2002, fremkommer en økning i indeksen fra 180 til 183. Omsetnings- og ordrestatistikk som dekker perioden frem til og med oktober 2002, dokumenterer således ikke store problemer i bransjen.

Andre kilder viser at aktiviteten i bygg og anlegg er lavere enn kapasiteten, og at situasjonen har blitt svekket etter sommeren 2001. Statistikk fra Aetat over helt ledige og permitterte viser en markert økning i arbeidsledigheten de seneste seks kvartal, og det meste av økningen har kommet de seneste to kvartal. Ved utgangen av januar 2003 er det registrert 9 300 ledige med erfaring fra *bygg- og anleggsarbeid*. Nivået er 34 pst. høyere enn på samme tid ett år tidligere. Aetats statistikk viser videre at ledighets- og permitteringsøkningen innen bygg og anlegg er bredt geografisk basert. Aetat peker på at ledighetsøkningen innen bygg og anlegg skyldes lavere etterspørsel.

I *Akershus* har omfanget av helt ledige og helt permitterte med bakgrunn fra bygg og anlegg økt fra 203 personer i januar 2002 til 396 personer i januar 2003. Målt som andel av arbeidsstyrken, er likevel ledigheten innen bygg og anlegg relativt lav i Akershus. I *Oslo* har omfanget av helt ledige og helt permitterte, med bakgrunn fra bygg og anlegg, økt fra 365 personer i januar 2002 til 501 i januar 2003. Målt som andel av arbeidsstyrken er nivået i Oslo om lag som i riket ellers.

Jeg har i sakens anledning også vært i kontakt med Statsbygg. Statsbygg opplyser at det i dag er god fremdrift på prosjekter som er gitt startbevilgning. Unntaket er ett prosjektet i Østfold (Høgskolen, Halden). Statsbygg sier videre at de den senere tid ikke kan lese noen klare utviklingstrekk i markedet hva angår priser. Til det mener de at grunnlaget for å trekke konklusjoner er for lite. Statsbygg utelukker imidlertid ikke at det kan være en tendens mot lavere aktivitet og priser som kan bli noe tydeligere utover våren. Statsbygg opplever at aktører i markedet forventer noe mindre trykk i byggebransjen, og at interessen for prosjekter i regi av Statsbygg indikerer at tilgangen på oppdrag er noe mindre. Statsbygg viser endelig til at analyse- og prognosemakere forventer noe lavere aktivitet i året som kommer, men dog ikke noe krakk.

Min vurdering er at aktiviteten i bygge- og anleggsbransjen er noe redusert. Avviket mellom statistikk fra Statistisk sentralbyrå og Aetat kan indikere at mye av svekkelsen har funnet sted etter oktober 2002. Bygge- og anleggsbransjen er imidlertid svært mobil. Redusert etterspørsel vil derfor bidra til at også kapasiteten bygges ned. På grunn av stort innslag av utenlandsk arbeidskraft i sektoren, er det grunn til å tro at mye av kapasitetsreduksjonen vil skje ved at utenlandsk personell reiser tilbake til sine hjemland. Jeg vil også minne om at det fortsatt er betydelig etterspørsel etter arbeidskraft i mange bransjer og næringer, ikke minst i deler av tjenesteytende sektor. Etter min vurdering vil derfor fleksibiliteten i bransjen og i arbeidsmarkedet bidra til at arbeidsledigheten endres mindre enn sysselsettingen.

Som arbeidsminister er jeg bekymret for den svekkelsen vi nå ser på arbeidsmarkedet, og det er åpenbart at det er noe ledig kapasitet i deler av arbeidslivet. Det som bør være avgjørende for hvorvidt offentlige prosjekter blir realisert, er i hvilken grad prosjektene er lønnsomme for samfunnet. Med ledig kapasitet i

deler av bygge- og anleggsbransjen, er det grunn til å tro at de samfunnsøkonomiske kostnadene kan være noe redusert, og at dette vil bli reflektert i reduserte priser på nybygg.

Jeg mener den løpende vurderingen av byggeaktiviteten i offentlig sektor må skje som en del av den samlede budsjettbehandlingen. Regjeringen vil ikke unnta denne sektoren fra et helhetlig finanspolitisk opplegg.

SPØRSMÅL NR. 285

Innlevert 4. februar 2003 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 10. februar 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I enkelte skoler, bl.a. i Trondheim, har de i lengre tid hatt et prosjekt kalt "Teknologi og design". En av målsettingene er å motivere til større interesse og forståelse for realfag, noe som passer godt inn i den nye handlingsplanen for styrking av realfagene. Mottakelsen blant elever og lærere er meget god.

Hvordan ser statsråden for seg at faget kan videreutvikles, og i hvilken grad ønsker statsråden å bidra, ikke minst økonomisk, til at prosjektet kan bli en del av undervisningen i skolen?»

Svar:

"Teknologi og design" er en del av prosjektet "Teknologi i skolen", som ble startet i 1996/97 og varte frem til 2002. Nasjonalt senter for rekruttering til naturvitenskapelige og teknologiske fag (Renate) ved NTNU i Trondheim har styrt prosjektet. I alt har ca. 45 skoler, både barnetrinn og ungdomstrinn, deltatt i prosjektet. Teknologi har vært tilbudt som kurs ved flere lærerutdanninger.

Teknologi i skolen er ett av mange prosjekter som har hatt som mål å styrke opplæringen i realfag. Allerede i dag har skolene gode muligheter til å legge til rette for en teknologipreget opplæring innen rammene av læreplanverket for grunnopplæringen. Skolene kan velge å bruke arbeidsmåtene fra prosjektet som metode i opplæringen i realfag og forming, eller de kan gjennomføre egne prosjekter eller temaer innen teknologi.

Jeg vil også nevne at jeg nylig har lagt frem strategien "Realfag, naturligvis" for styrking av realfagene i opplæringen. Der understrekes betydningen av å styrke opplæringen i realfagene på alle nivå. Teknologi i skolen er tatt med i strategien under oversikt over eksisterende tiltak. Ett av tiltakene i strategien er å opprette et nasjonalt senter for naturfag i opplæringen og videreføre Nasjonalt senter for rekruttering til naturvitenskapelige og teknologiske fag. Disse sentrene kan eventuelt ta et ansvar for å bringe de gode erfaringene videre.

De foreløpige meldingene fra skoler som har deltatt i teknologi i skolen, tyder på at den praktiske tilnærmingen til naturfaglige emner har virket motiverende og fremmet læring. Imidlertid vil jeg avvente rapport fra det 5-årige prosjektet før det tas endelig bestemmelse om hvordan de gode erfaringene skal bringes inn i skolens ordinære virksomhet. Jeg vil også avvente Kvalitetsutvalgets innstilling for å kunne se emnet teknologi i skolen i en større sammenheng.

SPØRSMÅL NR. 286

Innlevert 4. februar 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 11. februar 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Folk flest føler stor utrygghet med tanke på sikker elektrisitetsforsyning og forutsigbare, stabile strømpriser. I Innst. S. nr. 113 uttaler regjeringspartiene at "olje- og energiministeren har meddelt at han om kort tid vil fremme en stortingsmelding med en grundig gjennomgang av energiloven og spørsmål knyttet til energisikkerhet og energiforsyning".

Kan olje- og energiministeren bekrefte at en slik stortingsmelding vil komme om kort tid?»

BEGRUNNELSE:

Bakgrunnen for spørsmålet er regjeringspartienes merknader i Innst. S. nr. 113 som omhandler minstekrav til magasinfylling. Ulike partier inntok etter hvert en svært vennligsinnet holdning til forslaget. Gjennom mediene var det grunn til å vente støtte fra flere hold. Regjeringspartiene foreslo at forslaget skulle vedlegges protokollen, men henviste til at statsråden "om kort tid vil fremme en stortingsmelding med en grundig gjennomgang av energiloven og

spørsmål knyttet til energisikkerhet og energiforsyning".

Dette var fint. Det er nødvendig å se på ulike sider av energiloven slik at denne uholdbare situasjonen vi nå har, ikke gjentar seg. Minstekrav til magasinfylling er et konkret tiltak som kan gjøres.

Det har i ettertid, gjennom mediene, blitt reist tvil om statsråden virkelig vil legge fram en stortingsmelding. Situasjonen krever handling. En enkel redegjørelse i Stortinget er ikke tilstrekkelig.

Svar:

Denne vinteren har vist hvor sårbar elektrisitetsforsyningen er for lite nedbør. Tilsigene til kraftmagasinene høsten 2002 er de laveste som er registrert siden målingene begynte. Samtidig fikk vi en tidlig vinter med kaldere vær enn normalt i de største forbruksområdene i Norden. Selv om det har vært perioder med mildt vær, er situasjonen fortsatt meget bekymringsfull. Utviklingen fram mot våren er svært avhengig av temperaturen i resten av vinteren og når snøsmeltingen kommer i fjellet.

Årsaken til at den nordiske kraftforsyningen har blitt sårbar for lite nedbør, er at det gjennom mange år har vært svak vekst i produksjons- og overføringskapasiteten i forhold til veksten i forbruket. Selv med en sterk satsing på forbruksbegrensende tiltak, må det derfor regnes med at sårbarheten for tørrår vil øke i årene framover. Det er også begrenset hva en kan gjøre for å framskynde framdriften til prosjekter som er under planlegging eller under utbygging. I lys av erfaringene fra denne vinteren, vil det være viktig både med en faglig evaluering og en drøfting av situasjonen i kraftmarkedet. Jeg varslet derfor, bl.a. i forbindelse med Dokument nr. 8:40, at Olje- og energidepartementet har igangsatt et utredningsarbeid for å belyse de spørsmålene som blir debattert. Særlig er det viktig å utrede om hensynet til forsyningssikkerheten kan ivaretas på en bedre måte enn i dag. Her trengs det grundige, faglige utredninger. I denne sammenheng ser departementet også på om det er behov for justeringer i lovgivningen.

På denne bakgrunn tar Regjeringen sikte på å legge fram en melding for Stortinget som sammenfatter de erfaringer vi gjør i vinter, og som legger fram forslag til endringer i politikken.

SPØRSMÅL NR. 287

Innlevert 5. februar 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 13. februar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre at våre seilskuter, "Christian Radich", "Sørlandet" og "Statsraad Lehmkuhl" blir satt i stand?»

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet for 2003, St.prp. nr. 1 (2002- 2003), ble det vedtatt å bevilge 10 mill. kr til Kapittel 328 Post 75 (Ny) Seilskutene.

Det ble gjort følgende vedtak:

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Flertallet ønsker å styrke seilskipenes økonomiske grunnlag. Det har i mange år blitt bevilget mindre enn skutene trenger for å opprettholde en tilfredsstillende standard. De tre seilskutene bærer i seg mye av både historisk og kulturell verdi, som det ville være et stort tap for etterslekten å ikke få ta del i.

Flertallet mener at det er spesielt viktig å holde seilskutene på et slikt nivå at de fortsatt kan brukes. Flertallet viser til utredning om behovet for ekstraordinære tiltak. For å unngå at disse skipene går tapt eller at de må legges på land ønsker flertallet en styrking av denne posten med 10 mill. kr."

I brev av 21. februar 2002 ble Norsk museumsutvikling bedt av Kulturdepartementet om å få utredet driftsopplegg og fremtidige muligheter for skværriggerne. I sin rapport slår Skværriggutvalget fast at "Staten må ta et økonomisk ansvar ved å finansiere en betydelig del av de nødvendige ekstraordinære vedlikeholdsarbeidet og etablere en langsiktig støtte til fremtidige arbeider".

Skværriggutvalgets rapport beskriver den ganske begredelige tilstand våre engang så stolte skip er i, og anslår behovet for vedlikehold. Dette anslaget er langt større enn de 10 mill. kr som Fremskrittspartiet fikk gjennomslag for i statsbudsjettet 2003. Det er derfor fortsatt et stort udekket behov for midler til det ekstraordinære vedlikeholdsarbeidet.

Det ville være en skandale om våre seilskuter

"Christian Radich", "Sørlandet" og "Statsraad Lehmkuhl" skulle gå tapt.

Svar:

Med utgangspunkt i St.prp. nr. 1 (2001-2002) bad Kultur- og kirke departementet i 2002 Norsk museumsutvikling organisere gjennomføringen av en uavhengig utredning for å vurdere fremtidige muligheter for drift og langsiktig vedlikehold av de tre skværriggerne "Christian Radich", "Sørlandet" og "Statsraad Lehmkuhl". Utredningen som ble foretatt i nært samarbeid med stiftelsene som har ansvaret for forvaltningen av skværriggerne, ble overlevert departementet 15. juli 2002. I utredningen ble det vist til at de tre skværriggede seilskipene de senere årene er blitt rustet opp for 53 mill. kr, men at det er behov for ytterligere 62 mill. kr til ekstraordinær opprusting. Av dette ble det foreslått 38,6 mill. kr fra staten. Utredningen presenterte også et forslag til fordeling av midlene i perioden 2003-2007.

Stortinget la ved behandlingen av kulturbudsjettet for 2003 inn en ny post 75 *Seilskutene på kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål* med 10 mill. kr til ekstraordinært vedlikehold til de tre skværriggerne. Forvaltningen av disse midlene har Kultur- og kirke departementet delegert til ABM-utvikling. Den ordinære avsetningen til drift og vedlikehold over Kultur- og kirke departementets budsjettet er i 2003 på 9,965 mill. kr. Det samlede tilskuddet ABM-utvikling har til disposisjon for de tre skværriggerne i 2003 er dermed på nærmere 20 mill. kr.

Jeg tar sikte på at vi i departementets budsjettforslag for 2004 kan videreføre driftstilskuddet. Vi vil også videreføre tilskuddet til ekstraordinær istandsetting. Dette betyr at opprustingsplanen som ble foreslått i ovennevnte rapport, vil bli fulgt opp. I startfasen vil tempoet være noe lavere enn foreslått. Ved en videreføring av midlene vil til gjengjeld opprustingen kunne fullføres raskere enn foreslått i planen, dersom dette kan innpasses i skværriggernes arbeidsprogram.

SPØRSMÅL NR. 288

Innlevert 5. februar 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 12. februar 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Importører og produsentar av elektriske og elektroniske produkt er lovpålagd gjennom EE-forskrifta å delta i eit system for innsamling og sanering av avfall samt å rapportera årleg til SFT. Forsvaret omfattas av EE-forskrifta, men har etter tre års sakshandtering ikkje makta å etterleva miljøkravet.

Vil statsråden sørge for at Forsvaret straks oppfyller lovpålagde plikter?»

GRUNNGJEVING:

Elektrisk og elektronisk avfall inneheld til dels store mengder tungmetall som kan vera skadelege for helsa og miljøet. Verksemdar som importerar slike produkt kan anten laga sitt eige system for innsamling og slutthandsaming av EE-avfall, eller delta som medlem i eit returselskap i den kollektive landsdekkande ordninga. Den kollektive ordninga finansieras gjennom eit miljøgebyr for produkt som importerast til Noreg. Forsvaret er ikkje medlem av nokon av dei tre etablerte returselskapa. Likevel har fleire hundre tonn EE-avfall frå Forsvaret blitt fasa inn i retursystema og slik påført medlemsbedriftene betydelege kostnader. Sakshandsaminga i Forsvaret viser at alle forsvarsgreiner og Forsvarets overkommando har vært klar over sine plikter sidan 1999. Forsvaret har jamvel på eit tidleg stadium fått avklart frå SFT at dei i denne samanhengen påleggast dei same pliktane som sivile bedrifter og organisasjonar.

Svar:

Forsvaret er kjent med EE-forskrifta som pålegg alle importører og produsentar av elektriske og elektroniske produkt til å ta del i eit system for innsamling og sanering av kasserte elektroprodukt og dette miljøkravet aktar Forsvaret å sjølvstendig å rette seg etter.

Mykje av Forsvaret sitt elektriske og elektroniske materiell som i dag vert destruert vert av tryggingssyns alt handsama på særskilde måtar. For andre typar utstyr har Forsvaret arbeida for å få på plass ei returordning slik at vi kan oppfylle pliktene som er pålagt i lova.

Eg er derfor svært glad for å kunne opplyse at

Forsvaret sitt operasjonssenter for rammeavtaler (FRAM Senter) nettopp har inngått ein avtale som tilfredsstiller krava i forskrift om kasserte elektriske og elektroniske produkt (EE-forskrifta) som tok til å gjelde i juli 1999.

Avtalen blei inngått den 31. januar 2003 med RENAS AS som er eit returselskap stifta av elektrobransjen for å handsame ei ordning for innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av kasserte næringselktroprodukt. I tida som kjem skal det haldast møter mellom RENAS AS og FRAM Senter med sikte på å setje avtalen ut i livet for alle avdelingane i Forsvaret.

SPØRSMÅL NR. 289

Innlevert 6. februar 2003 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 13. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det vert stadig påstått at det er ein til dels stor skeivdeling av ressursar til dei ulike fylka når det gjeld investering og drift av veg.

Kva er statsråden si vurdering av dette?»

Vedlegg til spørsmål:

Pressemelding fra NHO Rogaland v/ Bjørn M. Stangeland, Regionsdirektør. "Rogaland på "bommen"".

GRUNNGJEVING:

Det vises til vedlagde pressemelding frå NHO Rogaland av 20. desember 2002 som vart presentert for komiteen på komitétur i januar. Liknande påstandar kjem frå andre fylke.

Svar:

I samband med fordelinga av vegplanramma på fylka blir det lagt vekt på framkomst/vegstandard, trafikktryggleik og miljø. Prosjekt som betyr mykje for næringslivets transportar og busetting i distrikta er også prioritert. Det er med andre ord ikkje berre folketalet og trafikkmengda i eit område som avgjer storleiken på investeringsmidlane.

Regjeringa sitt forslag til langsiktige prioriteringar av planleggingsrammene til riksveginvesteringar blir lagt fram for Stortinget kvart fjerde år gjennom stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan. På bakgrunn av meldinga og Stortinget si handsaming av denne, utarbeider Statens vegvesen (og dei andre etatane) meir detaljerte handlingsprogram for planperioden. Dei endelege løyvingane blir fastsette av Stortinget gjennom behandlinga av dei årlege budsjetta. Stortinget tek gjennom dette også stilling til oppstart av store investeringsprosjekt.

Samfunnsøkonomisk lønsemd vil vere eit viktig utgangspunkt ved deling av investeringsmidlar. I samband med revisjonen av Nasjonal transportplan for perioden 2006-2015 har Samferdselsdepartementet bede Vegdirektoratet utarbeide ein modell for deling av investeringsmidlar til andre riksvegnett mellom fylka. Siktemålet er å få eit best mogleg grunnlag for fordelinga basert på objektive fordelingskriterium. Arbeidet er i gong, og eg vil kome tilbake til det i Nasjonal transportplan.

I alle høve ser eg det som viktig å kunne leggje fram ein betre dokumentasjon enn tidlegare på kva som har vore styrande for forslaget til deling av investeringsmidlane, slik situasjonen i større grad er for fordelinga av midlane til drift og vedlikehald. Her blir kostnadene ved å oppretthalde ein optimal drifts- og vedlikehaldsstandard på riksvegnettet rekna ut ved hjelp av ein modell. Dei viktigaste faktorane som inngår i reknestykket er trafikkmengde, klimatiske forhold, storleiken på vegnettet, omfanget av teknisk utstyr og kompleksiteten på dette. Med ein slik tildelingsmodell meiner eg at fordelinga av drifts- og vedlikehaldsmidlane skjer på ein tilfredsstillande og etterretteleg måte.

SPØRSMÅL NR. 290

Innlevert 6. februar 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 14. februar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Mener finansministeren det er i tråd med Regjeringens politikk at prostituerte skjønnsliknes og ilegges skatt, eller vil finansministeren ta initiativ til å endre denne praksisen slik at norsk skattepolitikk blir i samsvar med Høyesteretts kjennelse av 1999 og Norges offisielle tilnærming til prostitusjon som fenomen?»

BEGRUNNELSE:

I 1999 fastslo Høyesterett at prostitusjon ikke defineres som arbeid i Norge. Prostitusjon anses som et samfunnsønde av et samlet politisk Norge, og det er en uttalt målsetting å forebygge og begrense sexhandelen både i Norge og i verden. Dette rimer dårlig med en situasjon der flere prostituerte opplever å bli skjønnsliknet og ilagt skatt. En av disse kvinnene har skrevet brev til Oslo likningskontor om saken, og fått til svar at Finansdepartementet i brev av 12. april 1996 har uttalt følgende til Skattedirektoratet: "inntekt vunnet ved prostitusjon ikke prinsipielt kan anses som utelukket fra skatteplikt etter alminnelige regler i skattelovens § 42 første ledd". Oslo likningskontor ber videre den prostituerte kvinnen om å innsende oppgave som viser "overskudd av virksomheten".

Undertegnede mener man med rette må kunne si at staten her opptrer på en måte som i beste fall er inkonsistent, i verste fall dobbeltmoralisk. På den ene side fordømmer man prostitusjon og støtter aktivt opp om tiltak som kan begrense omfanget av virksomheten, på den andre siden inndriver man penger som er ervervet gjennom den samme virksomheten. Dette kan umulig bety annet enn at man i realiteten aksepterer prostitusjon som yrke, noe som i så fall strider både med Høyesteretts kjennelse og med Regjeringens egen politiske holdning til prostitusjon.

Undertegnede mener skatteinndrivelse overfor prostituerte er etisk betenkelig, også av andre årsaker. For det første fordi staten kan oppfattes å opptre som en slags "hallik"; man får ikke beholde alle pengene selv, og man må betjene flere kunder for å få inn ønsket inntekt. En av kvinnene har selv fortalt at hun hadde planer om å slutte å prostituere seg, men måtte fortsette for å få råd til å betale skattekravet. For det andre fordi det er en større psykisk belastning for kvinnene å skulle betjene kunder når de vet at de ikke får beholde alle pengene selv. Dette gjelder selvsagt enten det er staten eller en hallik som står for innkrevingen.

Svar:

Skattelovens angivelse av hva som er skattepliktig inntekt er meget vid. Skatteplikten vil omfatte enhver økonomisk fordel vunnet ved arbeid eller virksomhet. Prostitusjon er i seg selv verken straffbart eller ulovlig, men uønsket ut fra hensyn til de prostituerte selv og den alminnelige moraloppfatning. Skattereglenes utgangspunkt er at inntekt fra alle slags lovlige virksomheter er skattepliktige, også aktiviteter som oppfattes som uønskede og skadelige for samfunnet eller for enkeltpersoner. Også inntekten av ulovlig drevet virksomhet, f.eks. gjennom overtredelse av reguleringslovgivning, er normalt skattepliktig, dersom ikke vinningen inndras i straffesak.

Skattlegging av prostitusjon kan ikke anses som en offentlig godkjennelse av slik virksomhet eller at

staten opptrer som "hallik". Skatteplikten vil kun være en konsekvens av at virksomheten er egnet til å gi inntekter og dermed skatteevne. Det kan også nevnes at skattlegging automatisk vil gi pensjonspoeng i folketrygden.

Skjønnsligning kan bl.a. foretas når det ikke er rimelig sammenheng mellom skattyters oppgitte inntekt, sannsynlige privatforbruk og formuesbevegelse. Man bør ikke kunne unngå beskatning av en slik skjønsmessig fastsatt inntekt ved å vise til at inntekten som ikke er oppgitt til beskatning, er vunnet ved prostitusjon.

Skattyteren ville i så fall kunne fri seg fra skatteplikten ved å påstå å ha levd av inntekter vunnet ved prostitusjon. Slike påstander vil være nærmest umulig for ligningsmyndighetene å kontrollere. Dette er også en viktig grunn til at skatteplikten ikke bør begrenses ut fra moralske kriterier.

Det er ikke en prioritert oppgave for ligningsmyndighetene å fange opp inntekter fra prostitusjon til beskatning. Skattemyndighetene vil således ikke aktivt søke å sikre beskatningen. I praksis innebærer dette at inntekter fra prostitusjon i stor utstrekning ikke vil bli skattlagt, med mindre de prostituerte selv oppgir inntekt fra slik virksomhet, eller de skjønnsignes på grunn av uklar opprinnelse for større bankinnskudd eller investeringer.

I spørsmålet vises det til Høyesteretts kjennelse fra 1999. Jeg antar at det siktes til Høyesteretts dom av 25. mai 1999. Saken gjaldt spørsmålet om en prostituert kunne straffedømmes etter utlendingsloven for å ha drevet prostitusjonsvirksomhet uten arbeidstillatelse. Høyesterett måtte derfor ta stilling til om

prostitusjon var arbeid eller ervervsvirksomhet som krevde arbeidstillatelse etter utlendingsloven § 6. Dommen gjelder ikke spørsmålet om inntekter fra prostitusjon er skattepliktig eller ikke, og den er etter min mening lite relevant i forhold til dette spørsmålet.

Jeg vil etter dette ikke ta initiativ til å endre skattereglene på dette området.

SPØRSMÅL NR. 291

Innlevert 6. februar 2003 av stortingsrepresentant Henrik Rød

Besvart 14. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativet får å få løst problemene knyttet til toll- og momsbehandling av bygningsmaterialene som skal benyttes til den nye Svinesundsbroen, på hvilken måte ser hun for seg at dette kan løses uten forsinkelser for byggeprosessen, og når kan man forvente at en tilfredsstillende løsning er på plass?»

BEGRUNNELSE:

Prosjektleder Lasse Lundh i det svenske vegverket uttrykker til den svenske avisen Bohusläningen bekymring omkring at det er uavklarte spørsmål vedrørende moms- og tollbehandling på materialene som skal nyttes i byggingen av Svinesundsbroen. Dette er gjengitt i NRK Østfold onsdag 5. januar. Dette innebærer risiko for forsinkelser i byggeprosessen, og bør således søkes løst umiddelbart.

Et uavklart spørsmål er eksempelvis når det fraktes betong fra Sverige til den halvdel av broen som står på norsk side av grensen, om hver last skal tollklareres.

Saken ligger nå til behandling i det svenske finansdepartementet, hvor det etter sigende foregår diskusjoner.

Svar:

Samferdselsdepartementet er kjent med at byggingen av broen reiser spørsmål i forhold til toll- og innførselsmerverdiavgift. I statsavtalen mellom Norge og Sverige om Svinesundsforbindelsen er utgangspunktet å få i stand en ordning som innebærer likeverdige vilkår i begge statene for merverdiavgift samt toll- og skattespørsmål for øvrig som har sammenheng med prosjektering og bygging samt drift og vedlikehold av broen.

Det er Finansdepartementet som håndterer disse spørsmålene på norsk side, i samarbeid med svenske myndigheter. Finansdepartementet har overfor Samferdselsdepartementet informert følgende om status i saken:

"Finansdepartementet er som kjent innstilt på å løse de toll- og avgiftsmessige spørsmålene som oppstår i forbindelse med arbeidet med broen og sikre at det her blir praktikable ordninger i tilknytning til byggingen. Både Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet er involvert i arbeidet. Vi er oppmerksomme på at det haster med en avklaring før byggestart. Dette er imidlertid spørsmål som også berører det svenske Finansdepartementet. Vi vil derfor ha et møte med det svenske finansdepartementet allerede i førstkommende uke." (Dvs. uke 8).

SPØRSMÅL NR. 292

Innlevert 6. februar 2003 av stortingsrepresentant Modulf Aukan

Besvart 13. februar 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Viser til "Sau og Geit" nr. 5 for 2002 og oppslaget "Tiltak mot atypisk skrapesyke!". Det kan tyde på at denne utgåva av skrapesyke med sjukdomsnamn Nor98 ikkje er dokumentert smittsam, slik som den ordinære skrapesjuka.

Er det riktig behandlingsmåte å fortsette med nedslakting av besetningane der enkelttilfelle vert oppdaga?»

BEGRUNNELSE:

Det siste tilfellet av atypisk skrapesyke som vart oppdaga i Rennebu i Sør-Trøndelag no i januar, stiller seg inn i rekka av slike tilfelle der eit enkelt dyr gjev grunnlag for nedslakting av ei heil besetning. Som vist til i spørsmålet og i debatten som går rundt denne sjukdommen, er det slett ikkje dokumentert at denne varianten er direkte smittsam. Det er klart at den føre var-behandlinga med nedslakting som vi i Noreg har hatt til no, er svært resurskrevjande. I og med karantenetid i ettertid av ei eventuell utslakting, vil det også ta svært lang tid før ein i ei slik besetning kan vera operativ igjen.

Særleg dette med at sauen er stadbunden gjer at det å ta til på nytt vil føre til ei tidkrevjande "tilvenningstid" i nytt terreng for nye dyr.

Svar:

Eg viser til spørsmålet frå representanten Aukan, der han spør om det er rett å slakte ned ei besetning der det er påvist atypisk skrapesjuka, også kalla Nor98. Representanten meiner med grunnlag i ein artikkel i tidsskriftet "Sau og Geit" at sjukdomen ikkje er dokumentert å vere smittsam.

SKILNADER MELLOM DEI TO TYPANE SKRAPESJUKE

Denne "nye" typen skrapesjuka skil seg frå den "klassiske" på ein del punkt:

- Dei fleste tilfella av Nor98 er blitt påviste hos dyr der det ikkje har vore mistanke om skrapesjuka på førehand. Sjukdommen er oppdaga hos friske dyr som er sendt til slakt og som tilfeldig er tatt ut for testing innanfor overvakingsprogrammet. I flokkar med klassisk skrapesjuka får ein oftast mistanke ved at dyr viser nervøse symptom eller kløe, og eit eller fleire dyr blir avliva for undersøking.
- Klassisk skrapesjuka har helst vore i flokkar på Sør-Vestlandet, oftast med klare linjer til andre smitta flokkar. Nor98 er meir tilfeldig spreidd over heile landet utan dokumentert kontakt til andre flokkar med påvist skrapesjuka.
- Dyr med Nor98 har vore vesentleg eldre enn dyr med klassisk skrapesjuka.
- Klassisk skrapesjuka er dokumentert smittsam med opptil 40 pst. smitta dyr i same flokk. Undersøking av dyr frå flokkar med Nor98 har så langt ikkje vist smitte hos andre dyr i flokken. Det er likevel ikkje utelukka at Nor98 er smittsam, da det kan vere at dyra er i eit så tidleg stadium at sjukdommen ikkje blir

- oppdaga.
- Smittestoffet (endra prionprotein) og eventuelle sjuklege forandringar er i litt andre delar av hjernen ved Nor98 enn ved klassisk skrapesjuka.
 - Det endra prionproteinet er noko annleis ved Nor98 enn ved den klassiske skrapesjuken.
 - Einskilde sauerasar er lite mottakelege for klassisk skrapesjuka. Nor98 opptrer hos dyr som er rekna som lite mottakelege for den klassiske forma.

ØNSKE OM MEIR KUNNSKAP

Det trengst meir kunnskap om Nor98, og eg er derfor glad for å kunne opplyse at Norsk sau- og geitalslag, Veterinærinstituttet og Statens dyrehelsetilsyn 31. januar d.å. blei samde om å sette i gong eit forskingsprosjekt for å undersøke om sjukdommen er smittsam mellom sauer. Ein buskap der Nor98 er påvist, vil bli halden isolert og følgt opp klinisk og med laboratorieundersøkingar.

FORVALTNINGSMESSIG HANDTERING

Klassisk skrapesjuka blir i Noreg halden nede ved at buskapar som er smitta, blir avliva. Det blir òg einskilde dyr som er selde ut av flokken, og det blir lagt restriksjonar på flokkar som kan vere smitta. Det blir gjennomført omfattande tiltak for å fjerne smittestoff etter avliving av buskapane. Denne strategien må ein kunne seia er vellukka sidan førekomsten av klassisk skrapesjuka har gått ned frå 30 tilfelle i 1996 til 0-2 tilfelle årleg etter 1998.

Medan Noreg i ei årrekke har hatt den mest offensive utryddingsstrategien for skrapesjuka, ser ein at EU-landa no i aukande grad tek i bruk den same strategien. Det er serleg på grunn av dei store konsekvensane som kugalskap har hatt for europeisk landbruk. Kugalskap og skrapesjuka er sjukdomar som er nært i slekt med kvarandre. Kugalskap er aldri påvist hos sau. Dei seinare åra har det blitt auka fokus på at

det er mogleg at det kan vere kugalskap hos sau, og at den feilaktig kan bli diagnostisert som skrapesjuka. EU er opptatt av å skjerpe og harmonisere tiltaka mot skrapesjuka for å redusere dei negative verknadene for sauenæringa om det skulle vise seg at sau også har kugalskap.

Vi veit enno for lite om Nor98. Med bakgrunn i dette har Statens dyrehelsetilsyn (SDT) valt å handtere Nor98 på same måte som klassisk skrapesjuka. Men det er lempa noko på tiltaka i buskapar med kontakt. SDT sin strategi er valt i samråd med Veterinærinstituttet. Norsk sau- og geitalslag og andre næringsorganisasjonar sluttar fullt ut opp om strategien, noko dei stadfesta seinast på eit informasjonsmøte sist på året 2002.

KONKLUSJON

Eg tek råda frå faginstansane til orientering. Eg finn ikkje grunn til å trekkje i tvil at ein ut frå eit førevar-omsyn skal handtere Nor98 på same vis som klassisk skrapesjuka. Inntil vi veit meir om sjukdomen, må vi fortsette å slakte ned flokkar med Nor98. Skulle nye kunnskapar i framtida gi grunnlag for å endre strategien, vil det sjølvsagt bli gjort.

SPØRSMÅL NR. 293

Innlevert 6. februar 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 18. februar 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Har ikke Norge et selvstendig ansvar for å vurdere asylsøkeres situasjon og behov også i saker hvor det finnes et formelt grunnlag for å sende dem videre til andre land, og bør ikke tungtveiende helsemessige problemer tillegges større vekt i en slik vurdering enn hva slags papirer søkerne hadde da de kom til Norge?»

BEGRUNNELSE:

En tsjetsjensk familie som befinner seg på mottak på Vestlandsheimen, sto fram med sin historie i Bergensavisen 3. februar. Deres 12 år gamle sønn lider av epilepsi og cerebral parese. Gutten har også fått fjernet flere granatsplinter fra beinet, og sliter med sterke krigstraumer. Etter planen skal gutten opereres ved Haukeland universitetssykehus til våren. Familien har imidlertid fått avslag på sin søknad om asyl i Norge. Begrunnelsen er at de kom seg ut av Russland ved hjelp av et gresk turistvisum, og at Dublin-konvensjonen derfor åpner for at de kan sendes til Hellas. Familien har imidlertid aldri vært i Hellas, og ber innstendig om at de må få bli i Norge slik at de nå kan få ro og stabilitet rundt sin tilværelse og slik at gutten kan få den nødvendige behandlingen for sine omfattende problemer. Ankesaken deres har vært til behandling hos Utlendingsnemnda i over ett år, og en representant for nemnda har overfor BA lovet en rask avklaring.

Svar:

Det følger av utlendingsloven § 38 at verken jeg eller departementet for øvrig kan instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller om enkeltsaker, med mindre saken dreier seg om rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn. Det er direktoratet og nemnda som er de utøvende myndigheter på utlendingsfeltet.

Konsekvensen av dette er at jeg ikke har myndighet til å instruere om praksis overfor asylsøkere, verken om at sakene skal tas til realitetsbehandling i Norge istedenfor å anvende Dublin-konvensjonen, eller om at det skal innvilges oppholdstillatelse.

I henhold til Dublin-konvensjonen har Norge, og de andre landene som er part i Dublin-konvensjonen, full anledning til å ta en sak til behandling selv om vi ikke er forpliktet til det etter konvensjonen. I de tilfeller Utlendingsdirektoratet finner at Dublin-prosedyrene skal iverksettes, og et annet land har akseptert ansvaret for vedkommende, har Norge ikke et selvstendig ansvar for å vurdere asylsøkeres situasjon eller innholdet av asylsøknaden.

Jeg vil for øvrig understreke at samtlige land som er part i Dublin-konvensjonen er part i FNs flyktningkonvensjon og Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, og følgelig forpliktet til å ta ansvar for asylsøkere med beskyttelsesbehov. Respekten for menneskerettighetene og grunnleggende friheter er også forankret i EUs traktatverk og således

forpliktende for alle medlemsland. Norge legger til grunn at alle disse landene overholder sine internasjonale forpliktelser.

Når en asylsøknad tas til realitetsbehandling i Norge, vil helsemessige forhold være et relevant moment i vurderingen av om det skal innvilges opphold på humanitært grunnlag etter utlendingsloven § 8 annet ledd. Hvor stor vekt de helsemessige forholdene skal tillegges, må vurderes konkret i den enkelte sak.

SPØRSMÅL NR. 294

Innlevert 6. februar 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 17. februar 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Ifølge oppslag i ulike medier den senere tida, har det framkommet planer om at Forsvaret som en følge av nedleggelsen av Hjerkinns skytefelt, vil bruke Mjølfjell skytefelt på Voss til flybombing. Forsvarsbygg har fått i oppdrag å utrede dette.

Hvilke planer eksisterer for bruk av Mjølfjell skytefelt til slike formål, og hvilket omfang og framdriftsplan er lagt til grunn for planprosessen?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge NRK Hordaland 31. januar i år har Forsvaret planer om å bruke Mjølfjell skytefelt på Voss til flybombing. Forsvarsdepartementet mener for øyeblikket at dette området er det mest aktuelle stedet i Sør-Norge.

Mjølfjellfeltet ligger mellom to av de store fjordene våre, Hardangerfjorden og Sognefjorden. Fjordene er to av Norges viktigste turistmål, og mange i lokalmiljøet er av den oppfatning at flybombing vil skade området som turistmål og dermed også verdier for hele Norge som turistdestinasjon. Også mange hytteeiere og andre brukere reagerer sterkt på planene, ifølge lokale medier.

Helge Andersen i Forsvarsbygg stadfester overfor Bergens Tidende 4. februar at statsforetaket har fått i oppdrag av Forsvarsdepartementet å utgreie om bruken av Mjølfjell skytefelt kan utvides.

Svar:

Ved behandlingen av Innst. S. nr. 129 (1998-99), jf. St.meld. nr. 11 (1998-99), besluttet Stortinget at Regionfelt Østlandet ikke skal brukes som skyte- og bombefelt for Luftforsvaret. Det ble samtidig besluttet at Hjerkins skytefelt legges ned når regionfeltet tas i bruk. Store deler av Luftforsvarets øvingsarealer for realistisk trening og skarpskyting i Sør-Norge falt dermed bort. Luftforsvaret har derfor måttet utrede andre muligheter for å gjennomføre bombing fra jagerfly.

Luftforsvaret satte derfor i 1999 ned en arbeidsgruppe for å utrede sitt fremtidige behov for skyte- og øvingsfelt på land. Denne utredningen konkluderte med at kampfly stasjonert på Bodø hovedflystasjon bør øve i Halkvarre skyte- og øvingsfelt i Finnmark mens kampfly stasjonert på Ørlandet hovedflystasjon bør øve i Mjølfjell skyte- og øvingsfelt. Utredningen foreslo derfor at mulighetene for dette burde utredes nærmere.

For at Forsvaret i samarbeid med allierte styrker skal kunne løse oppgaver nasjonalt og internasjonalt, har Forsvaret i økende grad behov for øving og trening med presisjonsstyrte våpen levert fra stor høyde (ca. 20 000 fot) fra fly og helikopter. Bruk av slike våpen bidrar til større sikkerhet og overlevelsessevne for egne styrker, bl.a. fordi man blir mindre sårbar for angrep fra bakkebasert luftvern.

Forsvaret planlegger i perioden 2000-2005 å etablere en kapasitet innen luft-til-bakke-operasjoner ved å starte kompetanseoppbygging i denne rollen. Det vurderes innfasing av moderne luft-til-bakke-våpen og rekognoseringsutstyr for kampfly, jf. Forsvarets langtidspan for investeringer og utvikling.

Forsvarsbygg har i den forbindelse fått i oppdrag å iverksette utarbeidelse av melding i form av en mulighets- og funksjonsstudie om tiltaket i samsvar med plan- og bygningslovens bestemmelser. En slik innledende konsekvensutredning er en åpen og inkluderende prosess med informasjon til offentligheten og dialog og høring til lokale myndigheter. Gjennom en slik dialog vil lokalbefolkningen og andre interessenter kunne komme med innspill, slik at disse i størst mulig grad kan hensyntas.

En eventuell videre prosess etter meldingsfasen høsten 2003 vil fortsette i henhold til plan- og bygningslovens regelverk og vil tidligst være ferdigstilt i

2005-2006. Parallelt med meldingsfasen er det iverksatt en foreløpig støyvurdering med utgangspunkt i de behov som er fremkommet fra fagmilitær side. Denne vil forelegges Forsvarsdepartementet innen april 2003 og være en del av grunnlaget for det videre arbeidet med utvikling av Mjølfjell skyte- og øvingsfelt.

Som det fremgår av ovenstående, er vi nå i en utredningsfase og det er altså ikke fattet noen beslutning om eventuell ny og endret bruk av Mjølfjell skyte- og øvingsfelt. Jeg legger stor vekt på at den videre prosessen skjer i henhold til plan- og bygningslovens regler og i nær dialog med lokale myndigheter og berørte aktører.

SPØRSMÅL NR. 295

Innlevert 6. februar 2003 av stortingsrepresentant Modulf Aukan

Besvart 13. februar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I skattelovgjevinga finnes ein moglegheit til å søke om ettergjeving av skatt som opplevast som "særleg ubillig".

Kva klageåtgang har ein skatteytar på avslag på ettergjeving av skatt, fatta av skattefuten i eit fylke, og kva forbetringar kan finansministeren tenke seg?»

GRUNNGJEVING:

Ein gartnar i Vanylven i Møre og Romsdal har ved generasjonsskifte kome i ein vanskeleg økonomisk situasjon ved at gardsbruket hans i skattemessig forstand har vorte klassifisert som "spesialproduksjon" og dermed kome i ein annan kategori enn den som gjeld for gardsbruk generelt.

Saka har gått i rettsvesenet, der Gulating lagmannsrett slo fast at det var overvekt av moment som tala for nemnde klassifisering.

Dette på tross av eintydige avgjerder i likningsnemnd og overlikningsnemnd.

Avgjerdene i rettsvesenet har virka "særleg ubillig" for denne skatteytaren, og spørsmålet går på kva moglegheit ein har for å overprøve avslaget om ettergjeving av denne skatten.

Svar:

Skatt kan setjast ned eller verte ettergjeve etter skattebetalingsloven § 41 når:

"noen i medhold av ligningsloven § 9-12 har rådd til at skatten blir nedsatt eller ettergitt og når det ellers på grunn av dødsfall, særlig alvorlig eller langvarig sykdom, varig invaliditet eller andre årsaker virker særlig ubillig eller uforholdsmessig trykkende å fastholde hele skatten".

Nedsetjing etter alternativet "særleg ubillig" kan vere aktuelt i spesielle høve der dei materielle skatte- og avgiftsreglane har ein helt utilsikta verknad. Eg ber om forståing for at eg ikkje kan gå inn i denne konkrete saka, men viser på generelt grunnlag til følgjande omtale i "Lignings-ABC" for 2002, side 552 og 554:

"Skatteloven knytter skattefritak ved realisasjon til begrepene "alminnelig gårdsbruk og skogbruk."

Og at:

"Eiendom hvor det utelukkende eller for en overveiende del drives spesialproduksjon, regnes ikke som alminnelig gårdsbruk. Dette vil for eksempel gjelde rene gartnerieiemdommer, der det vesentligste av produksjonen foregår i veksthus".

At nokre landbrukseigedomar ikkje kan seljast utan skattlegging, sjølv om seljaren har eigd bruket i over 10 år, er soleis ikkje utan vidare noko "særleg ubillig" resultat etter skattelova. Det er tvert om tilsikta av lovgjevaren.

Det er ingen klagerett i saker om ettergjeving av skatt etter skattebetalingsloven § 41, jf. skattebetalingsloven § 58 som seier at forvaltningslova ikkje gjeld. Kjem søkjaren med nye opplysningar, vil saka derimot kunne sjåast på som ein ny søknad.

Finansdepartementet har satt i gong arbeide med ein brei gjennomgong av reglane om ettergjeving i bl.a. desse sakene, og tek sikte på i løpet av 2003 å sende på høyring eit forslag til ny lov om innkrevjing av skattar og avgifter. I den samanheng vil saksbehandlingsreglane og klagesystemet for ettergjevnad av skatt bli nærare vurdert.

SPØRSMÅL NR. 296

Innlevert 7. februar 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 14. februar 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ifølge oppslag i diverse medier har skoledirektøren i Oslo nå gått til anmeldelse av far til en 9-årig pike som ikke får gå på skolen og som heller aldri har gått på skole. Ifølge uttalelser fra skoledirektør og andre er det vel kjent at en del barn med innvandrerbakgrunn nektes skolegang av sine foreldre.

Hva gjør statsråden for å forhindre at barn med innvandrerbakgrunn nektes skolegang, og hva gjør statsråden for å sikre rask saksgang og effektive inngrep slik at barn ikke nektes skolegang?»

BEGRUNNELSE:

Jeg ber spesielt om å få belyst hvordan samordning mellom ulike etater sikres, slik at uklarhet om faktisk opphold/tilstedeværelse ikke oppstår.

Jeg ber spesielt også å få belyst hvordan samarbeidet med stedlig barnevern er sikret for å påse at bekymringsmeldinger knyttet til barns livssituasjon får samme reaksjon og oppfølging uavhengig av rase/religion/bakgrunn.

Svar:

Det er kommunen som skoleeier som er ansvarlig for at barn og unge får lovlig opplæring. Dette følger av opplæringsloven § 13-1. Hvordan den enkelte kommune oppfyller denne plikten kan imidlertid variere ut fra lokale forhold.

Den enkelte kommune har ansvaret for å finne gode rutiner for samordning og samhandling mellom opplæringssektoren og andre etater bl.a. for å sikre at barn og unges rett og plikt til opplæring blir ivaretatt. Det er selvsagt helt uakseptabelt at barn nektes skolegang av sine foreldre, uansett hva grunnlaget for dette måtte være. Barnevernet skal avdekke problemer så tidlig at varige problemer knyttet til bl.a. omsorgssvikt kan unngås, og sette inn tiltak i forhold til dette. Barneverntjenesten skal videre medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer. Dersom skolen har mistanke om at det er omsorgssvikt som legges til grunn, er de pliktig til å melde fra om dette til barnevernet. Mange kommuner har gode rutiner for faste samarbeidsmøter mellom ulike etater som skole, barnevern, kommunehelsetjeneste, PP-tjeneste, politi mfl.

Retten og plikt til grunnskoleopplæring fremgår av opplæringsloven § 2-1. Retten til grunnskoleopplæring gjelder når det er sannsynlig at barnet skal være i Norge i mer enn tre måneder. Plikten til grunnskoleopplæring begynner når oppholdet har vart i tre måneder. Departementet kan i særlige tilfelle fritta eleven fra denne plikten. Denne myndigheten er delegert til fylkesmannsembetene i rundskriv F-37-02. Det følger av forarbeidene til opplæringsloven at fritak kan være aktuelt når det er klart at oppholdet bare skal vare en kort tid ut over tre måneder.

Fylkesmannsembetene fører tilsyn med at kommunen følger opp opplæringsloven, herunder barn og unges plikt og rett til opplæring. Dette følger av opplæringsloven § 14-1, og er delegert til fylkesmannsembetene i rundskriv F-37-02.

Utdannings- og forskningsdepartementet vil, i samarbeid med Barne- og familiedepartementet, umiddelbart ta initiativ til en kartlegging av omfanget av barn som nektes skolegang av sine foreldre.

Gjennom tiltaksplanen mot fattigdom er det satt av 8 mill. kr i 2003 til å arbeide for å forhindre frafall i videregående opplæring. Minoritetsspråklige elever og lærlinger utgjør en stor andel av den gruppen som avbryter opplæringen. Tiltaket er primært rettet mot videregående opplæring, men vil også fokusere på overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring.

SPØRSMÅL NR. 297

Innlevert 7. februar 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 17. februar 2003 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Når vil utviklingsministeren sørge for at offentligheten får kjennskap til innholdet i Utenriksdepartementets rapport, der det fremmes mistanke om uregelmessigheter i Worldview Rights sin virksomhet samt annen dokumentasjon relatert til virksomheten i Worldview Rights og Worldview International Foundation, som kan bidra til å oppklare hvorvidt det er begått klanderverdige økonomiske disposisjoner med norske bistandsmidler?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Nationen den 6. februar 2003 opplyser Utenriksdepartementet om at all korrespondanse som gjelder den internasjonale bistandsorganisasjonen Worldview International Foundation (WIF) og den norske delen av organisasjonen, Worldview Rights (WVR), er unntatt fra innsyn etter bestemmelse i paragraf 6.1.5 i offentlighetsloven. Dette omfatter også resultatene i rapporten om WIFs bruk av norske bistandsmidler. Ifølge avisen Nationen er nå Regjeringsadvokaten koplet inn av Utenriksdepartementet i denne saken.

Rapporten om WIFs virksomhet ble foretatt av eksterne konsulenter, engasjert av henholdsvis NORAD og Utenriksdepartementet. Denne har presentert en rekke betenkeligheter. Videre opplyses det, ifølge Nationen 6. februar 2003, om at en tilsvarende rapport om virksomheten i WVR er under behandling i departementet. Denne organisasjonen har ikke tidligere vært evaluert av norske myndigheter.

Worldview Rights har mottatt nær 40 mill. kr siden 1996. I tillegg har den internasjonale organisasjonen WIF mottatt 60 mill. kr bare de siste fem årene.

Avsløringene som har kommet om de to beslektede organisasjonenes virksomhet, med mistanke om økonomisk mislighold, bidrar til å svekke ryktet til norskfinansiert bistand. Legitimiteten til norsk bistand generelt blir skadelidende, og på sikt kan dette gi seg utslag i svakere oppslutning i opinionen. Det er derfor maktpåliggende at denne typer avsløringer håndteres på en ryddig og grundig måte. Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité har nå engasjert seg i saken, med krav om innsyn i rapporten om WIF. Etter min mening ville imidlertid en større grad av åpenhet omkring prosessen være viktig for å sikre legitimitet. Dokumentasjon i saken, inklusive de eksisterende og varslede rapportene fra eksterne konsulenter, bør derfor bli tilgjengelige for presse og øvrig offentlighet.

Svar:

Innledningsvis gjør jeg oppmerksom på at Worldview International Foundation tilligger utviklingsministerens konstitusjonelle ansvarsområde, mens Worldview Rights er en del av mitt konstitusjonelle ansvar. Mitt svar avgrenser seg derfor til Worldview Rights. Utviklingsministeren vil svare på den del av spørsmålet som berører Worldview International Foundation.

Når det gjelder Worldview Rights, er situasjonen som følger: Utenriksdepartementet har mottatt den endelige rapporten fra konsulentfirmaet Nordic Consulting Group (NCG). Den er sendt Worldview Rights til uttalelse. Organisasjonens kommentarer er mottatt. Departementet går nå igjennom rapporten og Worldview

Rights kommentarer. Gjennomgangen har bl.a. som formål å klargjøre hvorvidt norske bistandsmidler er brukt i samsvar med regelverk og forutsetninger. Departementet benytter i denne sammenheng ekstern regnskapsmessig og juridisk ekspertise for å kvalitetssikre de regnskapsmessige/ økonomiske og juridiske sider i rapporten og sakens dokumenter for øvrig. Målsettingen er å foreta en så rask saksbehandling som mulig innenfor forsvarlige rammer. Sakens karakter tilsier imidlertid en grundig behandling.

Det vises også til at kontroll- og konstitusjonskomiteen i brev til utenriksministeren av 18. desember 2002 har bedt om å få oversendt konsulentens rapport med Utenriksdepartementets kommentarer. Så snart saken er ferdigbehandlet, vil rapporten og øvrig dokumentasjon, herunder departementets vurdering, bli oversendt til komiteen.

Departementet vil, så snart saken er ferdigbehandlet, offentliggjøre konsulentens rapport samt annen dokumentasjon i saken og departementets vurdering, med unntak for eventuelle opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt.

SPØRSMÅL NR. 298

Innlevert 7. februar 2003 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 14. februar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Midlertidig lov om å øke skattegrunnlaget for eiendomsskatt med 10 pst. hvert år har nå vart i 20 år.

Mener finansministeren det er grunn til å se på denne midlertidige loven på nytt, etter at Stortinget i 2001 avviste å innføre ett nytt takseringssystem som ville avløst denne loven?»

BEGRUNNELSE:

Etter at Kristiansand kommune nådde maksimumssatsen på 7 promille i eiendomsskatt har kommunen i medhold av lov om mellombels tillegg (lov av 17. desember 1982) til lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunene økt skattegrunnlaget med 40 pst. de siste fire årene.

Denne midlertidige loven, som nå har vart i 20 år, skulle fungere inntil nytt takseringssystem trådte i kraft. Nytt takseringssystem som ble fremmet av Stoltenberg-regjeringen, ble avvist av et flertall i Stortinget i 2001.

Svar:

Lov om eiendomsskatt til kommunane 6. juni 1975 nr. 29 (eigedomsskattelova) § 8 første ledd fastsetter at "*Eigedomsskatten skal reknast ut etter verdet (taksten) som eigedomen vert sett i ved likninga året før skatteåret*". Ved lovens ikrafttredelse 1. januar 1976 ble det gjort unntak for bl.a. § 8. Dette hadde sammenheng med at man ville avvente med å sette § 8 i kraft inntil man hadde fått på plass et mer ensartet system for taksering av eiendom ved ligningsbehandlingen. For kraftanlegg er eigedomsskattelova § 8 satt i kraft fra og med 1. januar 2001.

Eigedomsskattelova § 33 annet ledd bestemmer at inntil § 8 er gitt generell ikrafttredelse, skal grunnlaget for eiendomsskatten fastsettes etter reglene i den tidligere byskatteloven av 1911. Dette innebærer at kommunene selv må forestå og bekoste taksering av de aktuelle eiendommene. Slik alminnelig taksering skal etter byskatteloven § 4 normalt foretas hvert tiende år. Av § 5 første ledd i byskatteloven følger det at eiendommene skal verdsettes til omsetningsverdien. I praksis er lavere verdsetting god tatt.

Ved lov 17. desember 1982 nr. 82 om mellombels tillegg til lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane ble det åpnet adgang for kommunene til å øke takstene uten å måtte foreta ny alminnelig taksering. Bakgrunnen for loven var at man regnet det som sannsynlig å kunne iverksette eigedomsskattelova § 8 innen overskuelig fremtid, og at man i påvente av dette ville spare kommunene kostnadene ved å skulle foreta ny alminnelig taksering.

Tilleggsloven forutsetter at det er gått mer enn 10 år siden siste alminnelige taksering. Økningen i takstgrunnlaget kan skje gradvis over flere år, men må ikke overstige 10 pst. av det opprinnelige grunnlaget

for hvert år etter utløpet av fristen for ny alminnelig taksering. Det antas at tilleggsloven må sammenholdes med bestemmelsen i byskatteloven § 5 første ledd, slik at økninger i taksten ved bruk av "kontortaksering" ikke medfører at takstene overstiger markedsverdien.

Eiendomsskatt er en kommunal skatt som både vedtas, fastsettes, innkreves og tilfaller kommunene. Som følge av den manglende generelle ikrafttredelsen av eiendomsskattelova § 8 er det få direkte koblinger til reglene i den alminnelige skatteloven. Dette innebærer bl.a. som nevnt at kommunene selv må forestå og bekoste taksering for eiendomsskatteformål. Under det gjeldende regelverket er tilleggsloven etter mitt syn fortsatt hensiktsmessig i den forstand at den kan spare kommunene for kostnader ved ny alminnelig taksering. Kostnadene ved slik taksering vil i mange tilfeller kunne bli betydelige.

SPØRSMÅL NR. 299

Innlevert 7. februar 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 14. februar 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Bedrifta NOR Engineering Miljø AS (NEM) tolkar Regjeringa si avgjerd om ikkje å ta i bruk Himdalen som avfallsdeponi for LRA som eit klarsignal til å setta i gong bygging av deponi i Sokndal. Det er gjennomført ei konsekvensutgreiing, men denne tar m.a. ikkje stilling til ny plassering, at NEM ikkje har metode for å reingjere LRA, at deponiet er avhengig av landbasert transport, og at det ikkje er halde geologiske utgreiingar.

Kva vil statsråden gjera for å sikra ei reel konsekvensutgreiing med folkehelsa som fokus?»

GRUNNGJEVING:

Ved produksjon av olje og gass vert det danna avleirningar i rør og anna produksjonsutstyr. Slike avleirningar kan innehalde lavradioaktive stoffar (LRA). No skal det opprettas ein permanent løysing for deponering av slikt avfall. Det er særskilt viktig at folkehelseperspektivet blir tatt på alvor i ein så følsam sak. NEM si konsekvensutgreiing er ikkje lenger brukbar, ettersom det har oppstått store endringar undervegs i planlegginga.

Svar:

Vedtaket i Regjeringa om at det ikkje er aktuelt å endre gjeldande konsesjon for Himdalen-anlegget inneber i seg sjølv inga godkjenning av planane for eit deponi i Sokndal. Det er petroleumsindustrien som er ansvarleg for ei forsvarleg handtering av avfallet som oppstår i samband med olje- og gassproduksjon, og industrien må sjølv ta stilling til kva alternativ dei skal gå inn for med sikte på ei endeleg løysing for deponering av avfallet.

Eit framtidig deponi for LRA krev, uavhengig av geografisk lokalisering, ei konsekvensutgreiing etter plan- og bygningslova. For Sokndal-anlegget er denne allereie godkjent av Statens strålevern som ansvarleg myndigheit.

I samband med konsekvensutgreiinga har geologien i det aktuelle området blitt vurdert av Norges Geologiske Undersøkelser. Når det gjeld plasseringa av deponiet i fjellmassane, har angrepspunktet for tilkomsttunnelen blitt endra i løpet av prosessen. Denne endringa var ute på høring i samband med konsekvensutgreiinga av anlegget. Statens strålevern ser det derfor slik at det endelege angrepspunktet er nok utgreidd.

Konsekvensutgreiinga tek utgangspunkt i transport med båt til Jøssingfjord og derfrå vidare til deponiet med bil. Etterpå har det kome fram at tiltakshavaren berre ønskjer å nytte transport langs landeveg. I samband med krav om utdjuping av scenario rundt dei radiologiske konsekvensane av deponiet for lokalbefolkninga i Sokndal, lagt fram i sluttdokumentet til konsekvensutgreiinga, ser Statens strålevern det slik at tiltakshavaren har klargjort tilfredsstillande scenario for transport både med båt og langs landeveg.

Konsekvensutgreiinga av det planlagde deponiet i Sokndal tek utgangspunkt i LRA som ikkje inneheld konsentrasjonar av miljøgifter som krev behandling etter forureiningslova. Konsekvensutgreiinga handlar

ikkje om deponering av andre typar avfall. Fordi LRA-avfallet inneheld olje og tungmetall er det etter forureiningslova behov for eit utslippsløyve og ei tilleggsutgreiing, godkjent av Statens forureiningstilsyn. Det er også behov for eit løyve frå Statens strålevern til drift av anlegget. Driftsløyvet vil innehalde moment som sikrar helse og miljø i eit langsiktig perspektiv.

Som det går fram her har Statens strålevern gått grundig gjennom konsekvensutgreiinga for eit framtidig deponi for LRA i Sokndal. Som helseminister byggjer eg på dei faglege vurderingane som Statens strålevern har gjort. På denne bakgrunnen ser eg det slik at prosessane med tilleggsutgreiing og driftsløyve på ein trygg måte oppfyller dei krava som må stillast til helse og miljø ved ei eventuell etablering av deponi i Sokndal, i tillegg til den konsekvensutgreiinga som alt er gjort.

SPØRSMÅL NR. 300

Innlevert 10. februar 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 14. februar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Stortinget gav sin tilslutning i mars 1998 at det burde settes i gang et våpenamnesti når det sentrale dataregisteret for våpen var en realitet. Det har tatt lang tid, men fra 1. januar 2003 skal det sentrale dataregisteret for våpen være på plass. Justiskomiteen bad om at amnestiet burde få en betydelig løpetid, og at etterregistrering av våpen burde være kostnadsfritt.

Når kommer våpenamnestiet?»

Svar:

Som jeg opplyste i mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 268 for få dager siden, er det sentrale register for skytevåpen nå etablert, og de lokale våpenregistre vil i løpet av kort tid være konvertert til den nye sentrale databasen.

Politidirektoratet er også gitt i oppdrag å planlegge og å gjennomføre det nasjonale våpenamnestiet i 2003. Plan for gjennomføring er ennå ikke levert Justisdepartementet for endelig godkjenning. På henvendelse har imidlertid Politidirektoratet opplyst at de tar sikte på oppstart fra 1. september. Videre vil direktoratet foreslå en gjennomføringsperiode av 6 måneders varighet.

Jeg vil avslutningsvis understreke betydningen av grundige forberedelser for gjennomføring av amnestiet. For å lykkes med amnestiet er det særlig viktig å nå fram til publikum med gode og riktige opplysninger. Informasjonsopplegget forut og under amnestiet vil derfor bli gitt høy prioritet.

Dokument nr. 15:16

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 301

Innlevert 10. februar 2003 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 17. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil samferdselsministeren legge til rette for at periodisk kontroll av kjøretøyer kan foregå ved godkjente bilverksteder i hele EØS-området?»

BEGRUNNELSE:

I henhold til forskrift av 12. desember 1997 for periodisk kontroll av kjøretøy skal de fleste typer kjøretøyer fremstilles til teknisk kontroll med visse mellomrom. Vanlige personbiler skal til kontroll hvert annet år fra og med bilens 4. registreringsår. Bilen skal fremstilles for kontroll ved en av Statens vegvesens trafikkstasjoner eller ved kontrollorgan, som regel et bilverksted, godkjent av vegkontoret.

Vegkontoret kan i henhold til forskriften § 4 "i særlige tilfeller godkjenne kontroller utført av godkjent kontrollorgan i annen EØS-stat".

Det periodiske kontrollsystemet av kjøretøyer er en ordning som er harmonisert over hele EØS-området. I prinsippet er kontrollen den samme, uansett i hvilket land kontrollen foregår. Det vil være i tråd med EØS-avtalen at dersom et bilverksted er godkjent som kontrollorgan, så kan verkstedet benyttes for periodisk kontroll av alle EØS-borgere. På denne måten vil norske bileiere kunne benytte et hvilket som helst verksted i hele EØS-området forutsatt at verkstedet er godkjent av samferdselsmyndighetene i det landet der verkstedet ligger.

For mange vil det være interessant å få den periodiske kontrollen utført i et av våre naboland, fordi dette vil falle rimeligere ut enn å benytte et norsk, godkjent verksted. Tilsvarende vil kunne skje, dersom pris- og valutautviklingen endrer seg, slik at bileiere i våre naboland vil kunne få utført periodisk kontroll ved et verksted i Norge.

Svar:

Kjøretøykontroller som er foretatt i andre EØS-land godkjennes bare i helt spesielle tilfeller, eksempelvis ved langvarig sykdom hos bileier. Årsaken til dette er at kontrollen kan variere i omfang og innhold fra land til land utover det som er angitt i kontrolldirektivet, og at det ikke finnes noen samlet oversikt over godkjente kontrollorgan. Det er for øvrig heller ikke utviklet en felles IT-standard for behandling av kontrollsedler i EU, noe som innebærer at andre lands kontrollsedler må behandles manuelt.

Den norske praktiseringen av kontrollordningen er i tråd med det som gjøres innenfor EU, der et flertall av medlemslandene foreløpig ikke ønsker en gjensidig anerkjennelse på dette området. Jeg viser her til vedlagte kopi av skriftlig spørsmål til Kommisjonen E-1293/98.

Når det gjelder Sverige, kan jeg opplyse at myndighetene der har bestemt at kontroll og reparasjon ikke kan utføres av samme virksomhet. I Sverige innebærer dette at periodisk kjøretøykontroll bare kan utføres av spesielt godkjente kontrollorgan, dvs. Svensk Bilprovning, og ikke av bilverkstedene.

Svensk Bilprovning har opplyst at de kun foretar kontroll av svenske kjøretøy. På denne bakgrunn vil en bilateral avtale om kjøretøykontroll trolig bli vanskelig å få til.

Jeg er generelt positiv til en harmonisering av kontrollordningen og synes sånn sett at dette er en god idé, men mener at eventuelle endringer på dette området må sees i sammenheng det som skjer innen EU. Jeg ser en slik felles politikk som nødvendig for å sikre at dagens strenge krav til kjøretøyenes sikkerhet og tekniske tilstand videreføres i den norske bilparken.

SPØRSMÅL NR. 302

Innlevert 10. februar 2003 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 17. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hvordan vil Regjeringen benytte Stortingets ekstrabevilgning på 10 mill. kr for å forsere arbeidet med E6 på strekningen Klemetsrud-Assurtjern?»

BEGRUNNELSE:

Under behandlingen av statsbudsjettet for 2003 foretok et flertall en påplussing på 10 mill. kr til strekningen Klemetsrud-Assurtjern. Utbyggingen kom i gang høsten 2002, og er en del av arbeidet med å utbedre E6 til motorvei med minst fire felter på hele strekningen fra Oslo til Svinesund.

Dagens situasjon er at E6 har minst fire felter på hele strekningen fra Jessheim/Oslo Lufthavn Gardermoen, gjennom Oslo og til Kambo ved fylkesgrensen mellom Akershus og Østfold, med unntak av ca. 16 km mellom Klemetsrud og Vinterbro.

Det haster med å få fire felter. Dette fordi ulykkesfrekvensen er høy og fremkommeligheten svært dårlig store deler av døgnet på den eksisterende tofeltsstrekningen.

Svar:

Prosjektet Klemetsrud-Assurtjern har en styringsramme på 549 mill. kr og en kostnadsramme på 579 mill. kr. Ekstrabevilgningen på 10 mill. kr utgjør i så måte en relativt liten del av totalbeløpet, og det er vanskelig å si eksakt hva akkurat disse midlene vil bli brukt til. Anlegget har så langt gått uten spesielle problemer, noe som er mest avgjørende for god framdrift.

Ekstrabevilgningen vil, som en del av totalbevilgningen, bidra til å sikre god framdrift for prosjektet i 2003. Forutsatt tilstrekkelige bevilgninger i 2004 kan parsellen åpnes for trafikk høsten 2004, som forutsatt.

SPØRSMÅL NR. 303

Innlevert 11. februar 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 17. februar 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Svenske krav om svenske lærlinger på innflaggende skip bekrefter hvor viktige sjøfolk er som nøkkelpersoner i moderne maritim næringsutvikling. Ved utflagging vil alle ringvirkningene av en offshoreflåte i verdenstoppen forsvinne til utlandet. Norge kontrollerer Europas største sokkelområde for olje- og gassvirksomhet til havs, og vi har Europas lengste og farligste kystlinje.

Hvorfor mener Regjeringen det er uvesentlig å opprettholde tilstrekkelig kompetanse til å ivareta de maritime tjenestene?»

BEGRUNNELSE:

Det er skip som opererer i våre nærrområder som har gjennomgående norsk bemanning og som driver opplæring av nye norske sjøfolk ved å ta lærlinger ombord. Skip i fjerne farvann går i økende grad over til gjennomgående utenlandsk bemanning, ikke bare fordi lønnskostnadene er lavere og arbeidsperiodene ombord er lengre, men også for å slippe dyre hjemreiser, og for å sikre seg den beste rekruttering ved at karrierestigen er åpen helt til topps. En innføring av nettolønn for norske sjøfolk på norske skip vil ikke påvirke denne utviklingen. Disse skipene kjøper gjerne finansielle tjenester i Norge, men alle andre varer og tjenester kjøpes i utlandet, og er viktige for verft og underleverandører der.

EU innførte særskatteordninger for nasjonale sjøfolk fordi Europa var i ferd med å miste ikke bare tilstrekkelig maritim kompetanse til å bemanne skip som seiler i europeisk farvann, men også fordi det ble synlig at landbaserte ringvirkninger i form av arbeidsplasser og kompetanse forsvant ut av EU-området. I Europa ble Polen og de baltiske stater de viktigste konkurrenter. Når våre naboland krever at innflaggende skip skal ta ombord flaggstatens lærlinger, er det et ledd i å styrke ikke bare skipsfarten, men det landbaserte utviklings- og verdiskapingsområde som henter nøkkelkompetanse fra erfarne sjøfolk.

Landets inntakskontor som håndterer utplassering av lærlinger, har nå fått klare meldinger om at de skip som er under rammestyr utflagging ikke lenger kan ta ombord nye lærlinger, og man frykter totalt sammenbrudd av maritim opplæring i løpet av få år. På orienteringsmøter langs kysten er det blitt kjent at departementet erkjenner konsekvensen i forhold til maritim opplæring, men at man ikke anser det å være bekymringsfullt, da det er behov for flere hender i omsorgsyrkene, skip kan drives ved hjelp av utenlandske sjøfolk og maritime varer og tjenester kan kjøpes i utlandet. Vi har ingen frykt for at norsk omsorgskompetanse forvitrer, selv om det i de siste årene er tatt inn flere tusen utenlandske helsearbeidere, men vi har en begrunnet frykt for varig kompetansetap dersom vi ikke opprettholder en kjernebemanning av norske sjøfolk på norske skip. Vi forventer nå et klart svar fra statsråden.

Svar:

En maritim politikk for verdiskaping er et prioritert politikkområde for Regjeringen. Skipsfart og de maritime næringer utgjør en viktig del av norsk næringsliv, og representerer en betydelig verdi i kraft av å være et miljøvennlig transportalternativ i verdenshandelen.

Regjeringen er bekymret for avtagende rekruttering, utdanning og sysselsetting av norske sjøfolk. På global basis er det en utfordring å sikre god kompetanse og sertifisering av mannskap til sjøs, og det er påpekt en underdekning av sjøoffiserer for å møte fremtidige behov. I forhold til norsk maritim kompetanse i årene fremover er det også grunnlag for å gjennomgå både maritim kompetanse og rekruttering. For norske sjøfolk gjelder, med noen unntak, i dag en egen refusjonsordning, i tillegg til en nettolønnsordning for fergereederiene i utenriksfart. For norske rederier gjelder en egen tonnasjeskatteordning. Refusjonsordningen har utdanningsprofil, slik at det gis høyere støtte til kadetter, junioroffiserer og lærlinger med satser lik henholdsvis 50 pst., 100 pst. og 150 pst. Dette tilsvarer henholdsvis 18 pst., 24 pst. og 30 pst. av bruttolønn ved refusjonssats lik 12 pst. Ved refusjonssats lik 9,3 pst. tilsvarer dette henholdsvis 14 pst., 19 pst. og 23 pst. av bruttolønn. Siden ordningens utdanningsprofil ble utvidet, har antall opplæringsstillinger som mottar refusjon økt fra 193 i 1997 til 655 i 2001. Den gruppen som har flest opplæringsstillinger er spesialskipene.

Et overordnet spørsmål innen skipsfart og relaterte næringer er hvordan verdiskaping i denne konkurranseutsatte næringen vil utvikle seg over tid. Gitt et høyt norsk kostnadsnivå for faglært arbeidskraft er det viktig at kunnskapsinnholdet i produkter og tjenester økes, for å kunne øke produktiviteten pr. timeverk. Høy forsknings- og utviklingsinnsats i samvirke med god markedskunnskap, er kritiske faktorer for å oppnå et slikt resultat. I et slikt perspektiv blir tilrettelegging av næringsutvikling og innovasjon viktig for å sikre skipsfartsnæringens konkurranseevne over tid.

Regjeringen arbeider for tiden med en bred gjennomgang av ovennevnte problemstillinger. Resultatet av arbeidet vil bli presentert i stortingsmeldingen om skipsfart som forelegges Stortinget våren 2004.

SPØRSMÅL NR. 304

Innlevert 11. februar 2003 av stortingsrepresentant Kenneth Svendsen

Besvart 18. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil Regjeringen ta et initiativ for å fremskynde samferdselsprosjekter for å oppnå full sysselsetting i anleggssektoren?»

BEGRUNNELSE:

Fra bransjehold opplyses det at situasjonen innen anleggssektoren igjen er blitt svært vanskelig. Antallet ledige anleggsarbeidere øker, og det er lite som tyder på noe oppsving før i 2004. Store arbeider på Oslo havn og utbyggingen av Bjørvika vil etter all sannsynligvis ta til om ca. ett år, men i mellomtiden er det lite å gjøre i anleggsbransjen.

Dette har flere uheldige konsekvenser. For det første er dette svært uheldig for de menneskene dette gjelder. Selv en relativt kort periode med lediggang oppleves som vanskelig for dem det gjelder. For det annet er det ugunstig med perioder med lav aktivitet fordi dette hindrer god lønnsomhet i de bedriftene som hovedsakelig deriver med anlegg. Videre er det grunn til å frykte tap av viktig kompetanse innen fagene bygg og anlegg fordi arbeidskraften søker utenlands. Sist, men ikke minst, er det lite heldig at staten betaler anleggsarbeidere for å sitte uvirksomme i stedet for at de kan være i arbeid med nyttige prosjekter som er viktige for å utvikle god infrastruktur i Norge.

Staten er en stor kunde på anleggsmarkedet. Staten har god økonomi, og har store uløste oppgaver, spesielt på veisiden. Å tilleggsbevilge for inneværende år vil gi stabilitet på arbeidsmarkedet og i bransjen for øvrig, og det vil sikre sysselsetting og utvikling av viktig kompetanse blant de ansatte.

Svar:

Regjeringen har som overordnet mål å føre en økonomisk politikk som bidrar til stabil høy sysselsetting. Et stramt statsbudsjett som kan bidra til å senke det særnorske høye rentenivået, er ett viktig virkemiddel i denne sammenheng. I så måte er det også viktig å holde fast ved hovedtrekkene i det statsbudsjett som er vedtatt for 2003. Regjeringen følger sysselsettingsutviklingen løpende, og vil vurdere nye tiltak i samband med Revidert nasjonalbudsjett 2003. Økt statlig aktivitet i anleggssektoren er blant de virkemidler som da vil bli vurdert.

SPØRSMÅL NR. 305

Innlevert 12. februar 2003 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 20. februar 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Det virker som kriteriene for trygdebil og ekstrautstyr er endret radikalt de siste årene ved at bl.a. familiens totale inntekt nå legges til grunn når søknaden om ny bil skal vurderes av trygdekontoret. Ved bytte av bil får man ikke noe igjen i innbytte for den gamle bilen, som man har betalt egenandel for.

Tror sosialministeren at regelverket for tildeling av trygdebil blir praktisert slik hensikten er, eller blir regelverket tolket på en firkantet måte?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

E-post fra Janivar Heinich Johannessen
(janivar@online.no)

"Hva nå, skal vi gjøres til spekulative kjeltringer?"

Svar:

Folketrygden kan gi stønad til bil, til spesialutstyr og til ombygging av bil til funksjonshemmede.

GJELDENDE BILSTØNADSORDNING.

Det gis stønad til rimeligste hensiktsmessige bil, se Forskrift om stønad til motorkjøretøy eller annet transportmiddel, av 25. mars 1997 med hjemmel i folketrygdløven § 10-7 første ledd bokstav h og sjette ledd.

Det gis et rente- og avdragsfritt lån til kjøp av bil til funksjonshemmede som har en alminnelig inntekt før særfradrag som ikke overstiger 6 ganger folketrygdens grunnbeløp (kr 325 020). Det er riktig at det tas hensyn til ektefellens/samboers inntekt. Samlet

alminnelig inntekt som er større enn 6 ganger folketrygdens grunnbeløp, innebærer at man ikke er berettiget til stønad. Stønadens reduseres videre med verdien av tidligere trygdefinansiert bil eller tidligere egenfinansiert bil, ev. forsikringssum etter kollisjonsskade.

Dersom inntekten er mellom 3 og 6 ganger grunnbeløpet, graderes stønaden fra 100 pst. til 20 pst. av kapitalbehovet. Stønad til spesialutstyr og ombygging gis imidlertid som tilskudd til full dekning av nødvendige utgifter uten økonomisk behovsprøving.

Regelverket for stønad til bil fra folketrygden ble etablert i 1983 og har ikke blitt endret vesentlig siden den gang. Det at ektefellens samlede inntekt legges til grunn har vært gjeldende siden 1983, bortsett fra en kort periode rundt 1990.

NY FORENKLET BILSTØNADSORDNING

I statsbudsjettet for 2003 har Sosialdepartementet foreslått en forenkling av folketrygdens bilstøndsordning med virkning fra 1. april 2003.

Det foreslås innført en differensiert stønadsordning i form av et 2-sporet system, hvor en skiller mellom:

- ordinær personbil (gruppe 1)
- tilpasset kassebil (gruppe 2)

Stønad til gruppe 1-bil tilstås som en ren kontantytelse i form av et tilskudd som fastsettes av Sosialdepartementet, og som vil være lavere enn dagens prisgrense (kr 128 400), og som ikke er knyttet opp mot en bestemt bil. Tilskuddet avskrives årlig, slik at det er helt avskrevet ved utløpet av stønadsperioden. Tilskuddet behovsprøves mot mottakerens (og eventuell ektefelles) inntekt. Bilen blir brukerens eiendom og trygdeetaten stiller ikke krav til vedlikehold, forsikring mv. Brukeren kan fritt velge om han/hun vil kjøpe en ny eller brukt bil, og fritt bytte bil for egen regning i stønadsperioden.

Gruppe 1 forslaget representerer en vesentlig administrativ forenkling.

For gruppe 2-biler foreslås at eksisterende stønadsordning i det vesentlige videreføres. Det ytes et vanlig rente- og avdragsfritt lån som er knyttet opp mot en bestemt bil. Behovsprøvd lån ytes opptil en grense som fastsettes av Sosialdepartementet (forslag kr 150 000). Resten av kapitalbehovet, behovsprøves ikke, men dekkes i sin helhet ved rente- og avdragsfritt lån.

Gjeldende inntektsgrenser og prosentsetser for behovsprøving og utmåling av stønad til anskaffelse av trygdebil videreføres, men stønadsmottakerens (familiens) privatfinansierte bil vil ikke bli trukket inn til finansieringen av trygdebilen. Sett under ett representerer forslaget en overføring av ressurser fra gruppe 1-

biler til gruppe 2-biler, og gir en stønadsordning som er mer målrettet mot de mest funksjonshemmede, som i dag kommer dårligst ut fordi de trenger dyre biler.

Gjeldende regler om stønad til spesialutstyr mv. og kjøreopplæring videreføres.

Ved utløpet av brukstiden får bruker av gruppe 1- bil nytt tilskudd til gjenanskaffelse av bil. Brukeren eier den gamle bilen og kan selge den og benytte pengene slik han/hun selv ønsker.

Stortinget har under budsjettforhandlingene sluttet seg til forslaget om forenkling av folketrygdens bilstønadsordning som nevnt. Forslaget vil innebære en betydelig forenkling for både brukere og trygde-etaten, herunder friere valg av bil, eierskap mv.

SPØRSMÅL NR. 306

Innlevert 12. februar 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 20. februar 2003 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Mustad fabrikker flagger ut til Kina med bistandsmidler i ryggen (5,6 mill. kr). Det blir svært galt når bistandsmidler brukes til det som i praksis innebærer utflagging av norsk eksportindustri. Senterpartiet mener bedrifter som mottar midler til næringslivstiltak over bistandsbudsjettet, må forplikte seg til at støtten ikke brukes til utflagging. Slik klausul fantes tidligere.

Vil utviklingsministeren gjeninnføre en slik klausul?»

Svar:

Næringslivet, både i utviklingsland og i rike land, er viktige aktører i arbeidet for å bekjempe fattigdom. Norsk næringsliv har fortrinn og kompetanse på områder det er behov for i våre samarbeidsland. Dette er noe av bakgrunnen for at jeg ønsker å engasjere næringslivet i utviklingssamarbeidet. Dette er forankret i strategien om næringsutvikling i sør som også Stortinget har uttrykt sin klare støtte til.

De opprinnelige retningslinjene av 1979 for den nedlagte låneordningen for utvikling av næringslivet i utviklingsland, inneholdt en klausul om at lån og garantier bl.a. bare kunne gis dersom avgjørende norske distrikts-, næringslivs- eller sysselsettingshensyn ikke talte mot etableringen. Denne låneordningen ble nedlagt fra 1. januar 2001. Spørsmålet om gjeninnføring av klausulen knyttet til denne låneordningen er derfor ikke aktuelt.

De opprinnelige retningslinjene av 1979 for den nedlagte låneordningen for utvikling av næringslivet i utviklingsland, inneholdt en klausul om at lån og garantier bl.a. bare kunne gis dersom avgjørende norske distrikts-, næringslivs- eller sysselsettingshensyn ikke talte mot etableringen. Denne låneordningen ble nedlagt fra 1. januar 2001. Spørsmålet om gjeninnføring av klausulen knyttet til denne låneordningen er derfor ikke aktuelt.

I tråd med opplegget i strategiene for næringsutvikling i sør, er virkemiddelapparatet i tilknytning til å støtte næringsutvikling i sør lagt om. Næringslivsordningene er fra 1. januar 2002 ikke lenger forbeholdt norske virksomheter eller institusjoner. De ordningene som NORAD forvalter i dag er av mer begrenset omfang og gis i hovedsak til opplæring og forundersøkelser. Begge ordningene forutsetter at søkerne vanligvis dekker minimum 50 pst. av kostnadene.

Støtte til forundersøkelse kan gis ved planlegging av langsiktig økonomisk samarbeid med bedrifter i utviklingsland. Støtte til opplæring av lokalt ansatte gis i forbindelse med etableringer og/eller investeringer i utviklingsland. Opplæringstiltak med sikte på å bygge kompetanse lokalt er god bistandspolitikk.

For Mustad fabrikkens vedkommende dreide støtten seg om et tilskudd på 5,6 mill. kr over 5 år til opplæring av lokalt ansatte.

Når det gjelder Norfund, medvirker selskapet til investeringer i lønnsom virksomhet i utviklingsland. I tilfeller hvor norske eller andre bedrifter ønsker å investere i et utviklingsland, kan Norfund bidra med risikoavlastning som medeiere med inntil 49 pst. av kapitalen. Norfund skal drive kommersielt.

Norske bedrifter som orienterer seg utenlands, gjør det først og fremst for å styrke sin internasjonale konkurransevne. For utviklingslandene er hovedutfordringen på investeringssiden at bedrifter, norske og andre, velger å investere i andre industriland fremfor i utviklingsland. Næringslivsordningene på bistandsbudsjettet kan gjøre det mer interessant for en bedrift, norsk eller utenlandsk, å etablere seg i et utviklingsland enn i et annet industriland. Tilskudd til opplæring og forundersøkelse i utviklingsland, der utdanningsnivået jevnt over er lavere og forholdene mer uoversiktlig, er såpass begrenset at det etter vår

vurdering ikke bidrar til utflagging av norsk industri, men kan bidra til å gjøre det like attraktivt å investere i et utviklingsland som i et annet industriland.

SPØRSMÅL NR. 307

Innlevert 12. februar 2003 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 24. februar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva vil Regjeringen gjøre for å bidra til at aksjemeglere i større grad bidrar i kampen mot økonomisk kriminalitet?»

BEGRUNNELSE:

Lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner pålegger alle finansinstitusjoner å bidra til å bekjempe økonomisk kriminalitet. Ett av påleggene dreier seg om å rapportere mistenkelige transaksjoner til Økokrim. Av Aftenpostens oppslag 9. februar framgår det at meglerforetakene har meldt fra om til sammen fire mistenkelige transaksjoner siden 1994. Til sammenligning har bankene sendt 1 291 meldinger bare i 2002. Alle finansieringsinstitusjoner har et sjølstendig ansvar for å rapportere slike hendelser. Banker og forsikringsselskaper tar i økende grad denne oppgaven alvorlig, men fra meglerforetakene forekommer slike meldinger praktisk talt aldri. En viktig del av forklaringen på dette er sannsynligvis at aksjemeglerne i større grad enn ansatte i banker og forsikringsselskaper, har direkte økonomiske interesser i at handelen blir gjennomført. De er også i større grad i et avhengighetsforhold til kunden.

Kredittilsynet er kontrollinstans for finansieringsinstitusjonene også i forhold til dette problemet, men inntrykket er at det ikke blir gitt høy prioritet i kontrollvirksomheten.

Verdipapirmarkedet er velegnet for hvitvasking av penger. For å sikre en effektiv kamp mot økonomisk kriminalitet, er det viktig at ingen markeder unngår rapporteringsplikten.

Svar:

Regler om tiltak mot hvitvasking av penger fremgår av lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) § 2-17 og § 2-17 a. Det er gitt utfyllende

regler i forskrift 7. februar 1994 nr. 118 om legitimasjonskontroll og tiltak mot hvitvasking av penger (hvitvaskingsforskriften). Hvitvaskingsreglene gjelder for finansinstitusjoner og enkelte andre institusjoner, herunder bl.a. verdipapirforetak, jf. finansieringsvirksomhetsloven § 2-1 annet ledd nr. 4 bokstav a. Verdipapirforetakene har således samme plikt og ansvar for å etterkomme kravene om tiltak mot hvitvasking. De sentrale pliktene er å foreta en legitimasjonskontroll ved etablering av nye forretningsforhold (f.eks. ved åpning av en bankkonto) og undersøke og eventuelt rapportere mistenkelige transaksjoner som gjelder straffbare handlinger som kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 måneder. Slike rapporter oversendes Økokrim.

Kredittilsynet fører tilsyn med verdipapirforetakene, herunder etterlevelsen av hvitvaskingsreglene. Finansdepartementet har innhentet Kredittilsynets synspunkter om sin tilsyns- og kontrollvirksomhet mht. verdipapirforetaks overholdelse av hvitvaskingsforpliktelsene. Kredittilsynet uttaler følgende i brev 19. februar 2003:

"Kredittilsynet baserer sitt arbeid på flere virkemidler, herunder stedlig tilsyn (inspeksjon). Kredittilsynet gjennomfører mellom 20-25 stedlige tilsyn i verdipapirforetak hvert år. I forkant av inspeksjonen bes rutinemessig foretaket fremlegge diverse informasjon og dokumentasjon om ulike forhold, herunder redegjørelse for tiltak mot hvitvasking av penger og hvordan foretaket etterlever forskriften. Hvitvaskingsreglene er tema under Kredittilsynets besøk i foretaket. Blant annet ber Kredittilsynet regelmessig foretaket om å opplyse hvorvidt mistenkelige transaksjoner er avdekket. Videre kontrolleres at en ledende ansatt i foretaket er utnevnt som hvitvaskingsansvarlig, samt at ansvaret er inntatt i vedkommendes stillingsinstruks. Kredittilsynet foretar normalt

ikke stikkprøvekontroll av enkelttransaksjoner med tanke på hvitvaskingsreglene. Samtlige foretak bes imidlertid i forkant av inspeksjonen om å fremlegge omsetningsjournal for et bestemt tidsrom. Selv om hovedformålet med å gjennomgå denne informasjonen er å avdekke eventuelle brudd på kravene til god forretningsskikk, vil gjennomgangen også gi indikasjoner på mistenkelige transaksjoner i forhold til hvitvaskingsregelverket.

Videre vil Kredittilsynet vise til at selv om verdipapirforetakene etter hvitvaskingsforskriften har et selvstendig ansvar for å kontrollere kundens identitet ved etablering av kundeforhold, samt undersøke mistenkelige transaksjoner mv., vil det forhold at kundene for å kunne handle gjennom et verdipapirforetak normalt vil ha en bankkonto hvorfra penger fra kjøp og salg kan henholdsvis hentes fra/overføres til, bidra til at mistenkelige transaksjoner lukes ut av finansinstitusjonene. Kredittilsynet er imidlertid opptatt av at verdipapirforetakene skal være seg bevisst ansvaret etter hvitvaskingsregelverket, og temaet inngår derfor som en del av det stedlige tilsynet, jf. beskrivelsen ovenfor."

Når det gjelder det lave antallet meldinger om mistenkelige transaksjoner fra verdipapirforetak, kan dette skyldes flere forhold. Jeg viser til Kredittilsynets uttalelse om at oppgjør etter handel i verdipapirforetak normalt skjer ved overføring av penger fra bankkonto i en finansinstitusjon som er underlagt hvitvaskingsreglene, vil kunne luke ut enkelte mistenkelige transaksjoner. Videre vil jeg vise til at ca. en tredjedel av meldingene til Økokrim stammer fra transaksjoner med kontanter. Oppgjøret etter handel gjennom verdipapirforetak skjer som nevnt sjelden ved kontante overføringer. Jeg vil imidlertid understreke betydningen av at verdipapirforetak har et selvstendig ansvar for å innrapportere mistenkelige transaksjoner.

I tillegg til oppfølging gjennom tilsyn som nevnt ovenfor er det etter min vurdering av stor betydning for verdipapirforetaks hvitvaskingsarbeid at det gis tilstrekkelig informasjon om metoder og teknikker som benyttes ved hvitvasking mv. Jeg vil i den forbindelse særlig trekke frem det informasjonsarbeidet Økokrim utfører. Blant annet kan jeg nevne at Økokrims Hvitvaskingsenhet årlig arrangerer en hvitvaskingskonferanse for alle institusjoner som er underlagt hvitvaskingsreglene. Videre er det opprettet et Kontaktforum for tiltak mot hvitvasking av penger, hvor deltakere foruten Økokrim er representanter for institusjoner som er omfattet av hvitvaskingsreglene. Kontaktforum avholder normalt to årlige møter. Formålet med forumet er bl.a. at Økokrim kan gi tilbakemelding til institusjonene, samt å drøfte spørsmål i tilknytning til rapporteringssystemet.

Jeg vil videre vise til at Finansdepartementet 12. juni 2002 oppnevnte en arbeidsgruppe som fikk i mandat å foreslå lovendringer for å gjennomføre EUs "annet hvitvaskingsdirektiv" og enkelte andre internasjonale anbefalinger i norsk rett. Arbeidsgruppen besto av representanter fra Kredittilsynet, Justisdepartementet, Økokrim og Finansdepartementet. Arbeidsgruppen ferdigstilte sin rapport 8. oktober 2002 og la i rapporten frem et forslag til ny lov om forebyggende tiltak mot hvitvasking av utbytte og finansiering av terrorisme. Som oppfølging av det nevnte direktivet, foreslås bl.a. at en rekke nye institusjoner skal omfattes av hvitvaskingsreglenes anvendelsesområde. Dette gjelder bl.a. advokater, revisorer, regnskapsførere, eiendomsmeglere og forhandlere av verdifulle gjenstander når det betales kontant med et beløp på 100 000 kr eller mer.

Finansdepartementet sendte rapporten på høring 9. oktober 2002 med frist 9. desember 2002. Det arbeides nå med en lovproposisjon. Regjeringen legger opp til å fremme en proposisjon til Stortinget i løpet av våren.

SPØRSMÅL NR. 308

Innlevert 12. februar 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 20. februar 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Norske F-16 fly har nå ved flere anledninger vært involvert i bombing av mål i Afghanistan. Informasjon om skadeomfanget og grad av militær suksess har i liten grad fremkommet etter disse aksjonene. Det

er også uklart hvilke grupperinger som er blitt truffet.

Hvordan vil den norske offentligheten bli informert om resultatene av de skarpe operasjonene Norge er med i, og hvordan kan forsvarsministeren med sikkerhet fastslå at de truffe er al-Qaida/talibangrupperinger?»

BEGRUNNELSE:

Den 27. januar deltok norske F-16 i et angrep hvor anslagsvis 18 opprørssoldater ble drept i Adi Ghar-fjellene. I en rekke medieoppslag er det opplyst at det var Gulbuddin Hekmatyars Hezb-i-Islami-parti som ble angrepet i denne operasjonen. Forsvarsministeren opplyser imidlertid i brev til SV 6. februar at det var al-Qaida/talibangrupperinger som var mål for aksjonen.

I brevet av 6. februar får SV også opplyst at det vil ta noe tid å utarbeide oversikt over skadeomfanget og konsekvensene for sivilbefolkningene av angrepet 27. januar.

10. februar var norske fly igjen involvert i kamphandlinger. Ifølge NTB 11. februar opplyser den amerikanske militærtalsmannen Roger King at det trolig ikke er noen direkte forbindelse mellom de 18 geriljasoldatene som ble drept i angrepet for to uker siden og det siste. Det antas å være av vesentlig betydning å få informasjon om hvorvidt Norge deltar i aksjoner som er direkte knyttet til kampen mot terror/mot al-Qaida-nettverket eller om de konkrete operasjonene mer er å regne som ledd i en intern konflikt om makt i Afghanistan. VG Nett opplyser 12. februar at mange sivile er drept i de kamphandlingene som har pågått denne uken, men at det ifølge Forsvarets overkommando er liten grunn til å tro at bomber fra norske F-16 har truffet sivile.

For at Stortinget og offentligheten i Norge skal kunne vurdere riktigheten av den norske deltakelsen i Enduring Freedom, vil det være avgjørende at man får konkret informasjon, slik at eventuelle positive resultater kan veies opp mot de skader som påføres i befolkning Afghanistan, og slik at man kan bedømme om det ved fortsettelsen av Enduring Freedom gjøres framskritt i kampen mot internasjonal terrorisme.

Svar:

Regjeringen tilstreber så stor åpenhet som mulig omkring vårt jagerflybidrag til operasjon Enduring Freedom (OEF). Ønsket om åpenhet må imidlertid veies opp mot hensynet til den norske personellens sikkerhet, operasjonssikkerhet og hensynet til andre deltakende nasjoner i koalisjonen.

Offentligheten er hittil blitt informert i de tilfeller norske fly har benyttet våpen i Afghanistan. Forsvarets overkommando har sendt ut pressemeldinger påfølgende dag som i korte trekk redegjør for den norske innsatsen. Både forsvarssjefen og undertegnede har stilt oss til rådighet for pressen. For øvrig legges det mandag til fredag ut informasjon om siste døgn's operasjoner for de norske F-16 flyene på Forsvarets nettsider.

Som kjent er OEF en koalisjonsoperasjon som gjennomføres med styrker fra en rekke deltakende nasjoner. Dette innebærer at informasjon om pågående operasjoner må koordineres mellom nasjonene før den frigis. Dette skjer ved felleshovedkvarterene for OEF i Bagram i Afghanistan og ved USCENTCOM i Tampa. Det er derfor naturlig at koalisjonen gjennom disse hovedkvarterene frigir informasjon som omhandler det totale hendelsesforløpet rundt en operasjon.

I etterkant av en operasjon gjennomføres det en vurdering av det totale skadeomfanget forbundet med en operasjon der flere nasjoners styrker kan ha deltatt, en såkalt Battle Damage Assessment. Denne totale vurderingen blir rapportert til den enkelte deltakernasjon i operasjonen. Det vil ikke i hvert tilfelle la seg gjøre å identifisere hvilken enhet som har forårsaket den enkelte skade. Innholdet i rapporten er gradert og vil ikke automatisk kunne offentliggjøres av det enkelte land. Forsvarsdepartementet og Forsvaret vil kunne støtte seg på rapporten i de tilfeller denne særlig omhandler norsk innsats og det er behov for å klargjøre hendelsesforløpet.

Foreløpig har vi ingen indikasjoner på tap av menneskeliv i forbindelse med bombene som har blitt sluppet fra norske fly. En vurdering av konsekvenser av de norske flyenes deltagelse i operasjonene den 10. februar vil imidlertid ta noe tid å utarbeide, og det er derfor foreløpig ikke mulig å si noe eksakt om skadeomfanget.

Målet for koalisjonens operasjoner i Afghanistan er å bekjempe al-Qaida og Taliban. I forbindelse med de siste ukers intensivering av kampene mellom koalisjonsstyrker og fiendtlige grupperinger har det vært

vanskelig å fastslå med sikkerhet hvorvidt disse tilhører al-Qaida og Taliban, eventuelt samarbeider med disse. I denne sammenheng er det imidlertid viktig å fokusere på hvilken rolle de norske F-16 flyene har i operasjonene. Norge deltar sammen med Danmark og Nederland i European Participating Forces (EPAF) som har til oppgave å yte nærstøtte til bakkestyrker i OEF. I begge tilfellene der norske jagerfly har sluppet bomber har dette vært som følge av at bakkestyrker fra koalisjonen har kommet under angrep fra fiendtlige

styrker. I slike situasjoner har norske fly og koalisjonen en klar rett til å angripe i selvforsvar, uavhengig av de fiendtlige styrkenes tilhørighet. Dette er i tråd med de retningslinjer norske myndigheter har fastsatt for bruk av egne styrker i OEF, såkalte engasjementsregler (Rules of Engagement, ROE).

Godkjente målkategorier, innholdet i engasjementsreglene og detaljerte prosedyre- og beslutningsbeskrivelser vil måtte holdes hemmelig gjennom hele operasjonen. Dette skyldes at offentliggjøring vil kunne skade operasjonen som sådan og sikkerheten til våre egne og koalisjonspartneres styrker om de blir kjent for motparten. Jeg ber derfor om forståelse for at jeg ikke kan gå inn på dette.

I begge tilfeller der norske fly var involvert i bombing skjedde dette i samsvar med norske engasjementsregler og instruksjer. Alle prosedyrer og retningslinjer ble fulgt i forbindelse med oppdraget og frem til avgjørelsen om å bruke våpen ble tatt.

SPØRSMÅL NR. 309

Innlevert 13. februar 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 20. februar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Fra sin 16 års dag 3. november 2001 har en skoleelev vært utsatt for trusler, grov vold og voldtektsforsøk fra en ungdomsgjeng. Saken har hatt bred oppmerksomhet i mediene. Status i dag er at politiet har henlagt saken pga. manglende bevis. Skoleeleven har nå sluttet ved Manglerud videregående skole, og hun har fått avslag på fortsatt bruk av voldsalarm.

Er statsråden fornøyd med politiets håndtering av saken, og mener han at jenta har fått hjelp slik folk flest forventer av politiet?»

BEGRUNNELSE:

Saken har som nevnt fått bred oppmerksomhet i mediene. På et tidspunkt har familien engasjert privat vaktjeneste for å beskytte jenta. Et angivelig stort engasjement fra Manglerud politistasjon ut fra et oppgitt ønske om å hjelpe, har ikke frambrakt tiltak som jenta og hennes familie har funnet betryggende. Jeg oppfatter det slik at gjennom nærmere ett år, med flere tilfeller av grov vold mot eleven, endrer politiet holdning til henne og til saken. Denne endringen kulminerer med at politiet henlegger saken.

Jenta har vært elev ved Manglerud videregående skole inntil hun nylig valgte å slutte pga. sin utrygge situasjon. Lærere, elever og elevorganisasjon har etter det jeg har forstått engasjert seg sterkt og tydelig for sin elev/medelev. Senest kom dette til uttrykk gjennom arrangementet "Voldsforebyggende dag" på skolen den 4. februar 2003, der elevene selv sto for arrangementet og der hensikten var å mobilisere ungdom til kamp mot vold. Elevrådet har i brev av 2. oktober 2002 til justisministeren tatt opp saken. Av hensyn til arbeidet med voldsforebygging blant ungdom, er det derfor viktig at signalene og konklusjonene som ungdom kan lese ut av denne saken, blir positive.

Jentas foreldre har kjempet en aktiv og dramatisk kamp for noe av det vi foreldre regner som mest selvfølgelig i det norske samfunn; at våre barn skal kunne ferdes trygt i sitt nærmiljø. Signaleffekten fra denne saken til oss foreldre er uhyre viktig.

Og endelig, jenta selv har kjempet en aktiv og dramatisk kamp, faktisk for sitt liv og sin eksistens. Resultatet for hennes del er at hun ikke blir trodd av den etaten som hun oppfatter skal gi henne både beskyttelse og sikkerhet - ja, faktisk også rettferdighet i forhold til det hun blir utsatt for fra overgripere og voldsutøvere. Signalet til henne er nedslående. Signalet til andre som enten er eller kommer i en slik situasjon, er like nedslående. Etter mitt syn har justisministeren et ansvar for å vise konkret handling langs to linjer.

Den ene linjen gjelder å gi jenta beskyttelse og sikkerhet. Den andre linjen er å trekke konkrete erfaringer fra denne saken. Det er da viktig at erfaringer omsettes i konkrete tiltak og derved blir et tydelig

signal til alle parter/grupper som har felles ønske om at hendelser som dette ikke skal forekomme og at alle midler skal brukes for at overgripere og voldsutøvere gripes raskt og straffes hardt.

Svar:

I likhet med representanten Arne Sortevik har jeg vært opptatt av situasjonen til denne skoleeleven og fulgt saken meget nøye. Som jeg sa i mitt svar i Stortingets spørretime 20. mars 2002 har samfunnet et særlig vidtrekkende ansvar for å beskytte mindreårige mot alle typer overgrep. Dette har vært utgangspunktet for politiets håndtering av denne saken. Manglerud politistasjon etablerte et kontakt- og oppfølgingsnett rundt familien. Jenta fikk også en egen kontaktperson, som også kunne ringes privat.

Alle de anmeldte forhold har blitt grundig etterforsket. Det er, etter mitt kjennskap til saken, ikke grunnlag for påstanden om at det er endringer i holdninger til jenta som ligger til grunn for henleggelsene, men de konkrete resultatene av etterforskningen. Foreldrene har hatt en lang samtale med etterforskningsleder, der de er blitt kjent med politiets vurderinger i de ulike sakene.

Det er imidlertid et faktum at Manglerud politistasjons tilbud om bistand har blitt oppfattet forskjellig av politiet, familien og andre som har involvert seg i jentas situasjon siden høsten 2001.

Jeg kan for øvrig opplyse at av avslaget fra Oslo politidistrikt om fortsatt bruk av voldsalarm ble behandlet av Politidirektoratet som rett ankeinstans. Beslutningen ble omgjort og klager fikk medhold med følgende begrunnelse: "Kriteriet for å få tildelt voldsalarm er at personen skal være volds- eller trusselutsatt. Det er vanskelig for oss å vurdere om det objektivt sett foreligger en reell trussel i denne saken, men tror at familien opplever trusselen som reell nok. Vi tror at en voldsalarm kan øke trygghetsfølelsen hos familien, og mener av den grunn at voldsalarm skal tildeles."

Ut fra ovenstående er det etter min oppfatning ikke grunnlag for å anta at jenta ikke har fått den hjelp fra politiet som kan forventes.

SPØRSMÅL NR. 310

Innlevert 13. februar 2003 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg

Besvart 21. februar 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«I statsbudsjettet for 2003 ble det bevilget om lag 2 mrd. kr mer til barnehagesektoren. I tillegg vedtok Stortinget i desember at Regjeringen i 2002 skulle utbetale 135 mill. kr i et ekstraordinært driftstilskudd til barnehagene. Gjennom mediene og brev er vi blitt orientert om at mange småbarnsforeldre, på tross av økte statlige tilskudd, opplever økt foreldrebetaling.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å sikre at kommunene ikke reduserer sine tilskudd til barnehagene når staten øker sine?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til følgende flertallsmerknad i Budsjett- innst. S. I (2002-2003) side 64-65:

"Flertallet har merket seg brev fra Kommunenes Sentralforbund, datert 12. november 2002, der en omtaler den kommunale bufferen. Flertallet mener den nye finansieringsmodellen må innebære et fortsatt kommunalt finansieringsansvar gjennom den kommunale bufferen, uten at dette innebærer uttrekk fra rammetilskuddet av de om lag 3 mrd. kronene som kommunene bruker på barnehager i dag. Flertallet er av den oppfatning at de økte statlige midlene til barnehagene gis til kommunene under forutsetning av at midlene nyttes til finansiering av flere plasser (inkludert likebehandling av private barnehager) og redusert foreldrebetaling. Den økte statlige finansieringen innebærer at kommunenes nettobidrag til barnehagefinansieringen ikke reduseres. Flertallet mener slike forutsetninger må inngå i en ny finansieringsmodell for barnehagesektoren."

Svar:

Jeg deler den bekymring som kommer til uttrykk i spørsmålet, og har selv fått flere henvendelser om

kommuner og private barnehager som har satt opp foreldrebetalingen til tross for at statstilskuddet har økt vesentlig.

Barne- og familiedepartementet følger nøye med på utviklingen i nivået på foreldrebetalingen. Statistisk sentralbyrås foreldrebetalingsundersøkelse gjennomføres to ganger årlig og gir nøkkeltall om nivået på betalingen for kommunale og private heldagsplas

ser på gitte inntektsnivåer. Vi har sett at de siste års store økninger i statstilskuddet til barnehager har gitt resultater i form av lavere foreldrebetaling. Betalingen ble redusert med 4,6 pst. i kommunale barnehager fra august 2001 til august 2002. Nivået i private barnehager har imidlertid ikke gått ned tilsvarende, men er forblitt uendret i denne perioden, noe som gir grunn til bekymring.

Det er for tidlig å ha noen formening om hvordan nivået på foreldrebetalingen har utviklet seg etter august 2002. SSB siste foreldrebetalingsundersøkelse ble gjennomført i januar i år og resultatene foreligger ikke ennå. Det er mitt håp at vi vil se at nedgangen fortsetter for kommunale barnehager, men ikke minst at også private barnehager har fått økonomisk rom til å redusere betalingen.

Vi ser at det er betydelig utfordringer med dagens delte offentlige finansiering av barnehagene. Både stat og kommuner forventes i dag å bidra i finansieringen. Statens tilskudd gis på like vilkår til alle barnehager, mens kommunene står fritt til utforme og tildele sin andel. Den kommunale finansieringen er skjevfordelt og hovedtyngden av de kommunale midlene går til kommunens egne barnehager. For private barnehager fører dette til at de må kunne drive på et lavere kostnadsnivå. Kostnadsundersøkelsen som konsulentfirmaet Først og Høverstad har utført på vegne av departementet viser tydelig at private barnehager har lavere bemanning og lavere kostnader til lønn og sosiale utgifter enn kommunale barnehager. Bare en tredel av privat eide barnehager har f.eks. pensjonsavtaler for sine ansatte. I tillegg vet vi at nivået på foreldrebetalingen er betydelig høyere i private barnehager, og til tross for økt statstilskudd har ikke nivået gått ned det siste året.

Det er vårt håp og intensjon at det kan bli et bredt samarbeid om tiltak som både kan bidra til full behovsdekning og lavere priser raskest mulig. I stortingsmeldingen om barnehagepolitikken som skal legges frem for Stortinget i april i år, vil disse forholdene bli grundig belyst og drøftet. Virkemidler for å oppnå økonomisk likebehandling av private og kommunale barnehager vil være helt sentralt.

Det er viktig at vi holder fokus på hvordan nivået på foreldrebetalingen utvikler seg også i tiden frem til Stortinget har ferdigbehandlet stortingsmeldingen og det er endelig avklart hvordan den framtidige finansieringen av barnehagesektoren vil bli. Kommunenes Sentralforbund har bidratt positivt til dette. Den 7. februar i år sendte de brev til landets kommuner der de gjorde rede for intensjonen med det ekstraordinære statstilskuddet til barnehager. De er både opptatt av at det ekstraordinære tilskuddet skal utbetales til barnehagene uten ugrunnet opphold, samtidig som de tydelig oppfordrer kommunene til å følge intensjonene for tilskuddet. I brevet heter det:

"Fra Stortingets side er det gitt klart uttrykk for at hensikten med det ekstraordinære tilskuddet først og fremst er å hindre at foreldrebetalingen øker. Dette gjelder både kommunale og private barnehager. Vi ber kommunene om å legge stor vekt på denne intensjonen og unngå å sette opp foreldrebetalingen. I motsatt tilfelle er vi bekymret over den signaleffekten dette vil gi og at dette vil kunne påvirke utformingen av den nye finansieringsordningen for barnehagesektoren i negativ retning for kommunene."

Fra Barne- og familiedepartementets side har vi i vårt årlige brev med tilsagn om midler til informasjons- og utviklingsarbeid innenfor barnehageområdet, bedt fylkesmennene om bistand. Fylkesmennene skal bidra til at den nasjonale barnehagepolitikken følges opp i kommunene, og i brevet heter det:

"Fylkesmennene skal bidra aktivt til at de nasjonale mål for finansiering blir fulgt opp på lokalt nivå. Hovedmålene med det økte statstilskuddet fra 1. august er å bidra til vesentlig reduksjon i foreldrebetalingen i alle barnehager og større økonomisk likebehandling mellom kommunale og private barnehager. I tillegg forutsetter staten at kommunene ikke reduserer sin egen ressursinnsats i sektoren som følge av det økte statstilskuddet. Departementet vil i løpet av høsten kartlegge hvordan kommunene har fulgt opp dette tiltaket."

Til slutt vil jeg understreke at jet vil følge utviklingen nøye når det gjelder foreldrebetalingen og kommunenes tilskudd til barnehagene, i nært samarbeid med KS og private barnehageeiere.

SPØRSMÅL NR. 311

Innlevert 13. februar 2003 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 20. februar 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Jeg viser til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2003 fattet noen vedtak vedrørende BaneTele. Jeg er gjort kjent med at Regjeringen i strid med Stortingets vedtak forbereder å selge BaneTele.

Kan statsråden redegjøre for hvor langt Regjeringen har kommet med å oppfylle Stortingets vedtak i saken?»

Svar:

Stortinget fattet den 9. desember 2002 bl.a. følgende vedtak vedrørende BaneTele:

"Vedtak:

I

- Kongen får fullmakt til å forlenge løpetida for statslånet til BaneTele AS til og med 30. juni 2003.
- Kongen får fullmakt til å gjere om statslånet til ansvarleg lån.
- Kongen får fullmakt til å avgjere kven som skal vere generalforsamling i BaneTele AS.
- BaneTele AS skal ikkje selgjast no. Dersom det er aktuelt med nye industrielle løysingar, er det ein føresetnad at dette skal leggjast fram for Stortinget som eiga sak."

Kongen i statsråd delegerte ved vedtak den 20. desember 2002 til Nærings- og handelsdepartementet å følge opp vedtakene knyttet til statslånet til BaneTele AS. I henhold til fullmaktene fra Stortinget har jeg forlenget lånets løpetid til 1. april 2003 og åpnet for en ytterligere forlengelse.

IT- og telekombransjen er inne i en relativt utfordrende omstilling. Innenfor de fullmakter som Stortinget har gitt, arbeider Nærings- og handelsdepartementet aktiv for å finne løsninger som kan bidra til at BaneTele AS kan sikres som en konkurransedyktig aktør i telemarkedet både på kort sikt og i et lengre perspektiv. Konvertering av statslånet vurderes ut fra om det er nødvendig og tilstrekkelig for at det kan etableres økonomisk robuste løsninger. Departementet har dialog med selskapet om dette.

Det kan vise seg at en stabil situasjon for BaneTele AS best kan etableres ved industrielle løsninger hvor det kommer inn private aktører på eiersiden av selskapet. Etableringen av slike løsninger kan kreve at staten selger sine aksjer i selskapet helt eller delvis. Dersom det blir aktuelt, vil dette, i tråd med vedtaket over, bli lagt frem for Stortinget som egen sak.

SPØRSMÅL NR. 312

Innlevert 13. februar 2003 av stortingsrepresentant Jorunn Ringstad

Besvart 24. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det har blitt gjennomført store omorganiseringar i Statens vegvesen frå 1. januar 2003. Tempoet i endringane har vore høgt, og det kjem meldingar om at det er driftsproblem innanfor delar av den nye organisasjonen.

Korleis er status for omorganisering av Vegvesenet?»

GRUNNGJEVING:

Ei viktig målsetjing ved omorganiseringa av Vegvesenet var å effektivisere verksemda og redusere dei administrative kostnadene.

Eg er blitt kjent med at svært mykje framleis er uavklara i den nye organisasjonen. Media har m.a. omtalt at Vegvesenet ligg på etterskot med å betale rekningane sine.

Det blir også stilt spørsmål om den nye organisasjonen er meir føremålstenleg enn den gamle. Det er laga nye geografiske einingar som ikkje følgjer fylkesgrensene. Det er også blitt tilsett mange nye leiarar og etablert ein stor administrasjon.

Svar:

Statens vegvesen gjennomførte ei særskilt omfattande organisasjonsendring 1. januar 2003, både ved at produksjonsoppgåvene blei skilde ut i eit eige aksjeselskap og ved at forvaltningssida blei delt inn i fem regionar og 30 distrikt. Samstundes gjer etaten fleire interne endringar i organiseringa, til dømes endringar knytt til interne administrative oppgåver.

Eg er meiner at Statens vegvesen no har fått ei organisering som gjer etaten godt rusta til å møte krava frå samfunnet og til å gjennomføre oppgåvene sine på ein god og effektiv måte. Samstundes meiner eg det er viktig at etaten no får den nødvendige tid og arbeidsro til å gjennomføre endringane i praksis. Det tek tid å gjennomføre så omfattande organisasjonsendringar i ein stor organisasjon. Dette er òg grunnen til at det er definert ein omstillingsperiode på tre år. I løpet av denne omstillingsperioden skal Statens vegvesen setje i verk ei rekke tiltak som gjer at den nye organisasjonen både tek ut dei effektiviseringsgevinstane som er føreset, og at organisasjonen innfrir dei måla som elles er sette for omorganiseringa, m.a. med omsyn til desentralisering.

I organiseringa av distrikta er det lagt vekt på nærleiken til brukarane og at etaten skal kunne tene publikum, kommunar og andre samarbeidspartnarar på ein endå betre måte enn i dag.

Statens vegvesen har òg lagt til grunn at effektiviseringa, så langt det er mogeleg, skal gjennomførast utan oppseiing av tilsette. Alle tilsette på forvaltningssida er derfor no innplasserte i den nye organisasjonen. Det vil vere naudsynt å setje i verk ei rekkje tiltak i omstillingsperioden for å minske dei administrative kostnadene og klare den nedbemanninga som er lagt til grunn i St.prp. nr. 1 (2001-2002). Dette arbeidet er no starta med ein gjennomgang og tilpassing av heile organisasjonen til ny organisasjonsstruktur.

Når det gjeld status for omorganiseringa, er regionkontora og distriktsvegkontora no etablerte, og det same gjeld fem IT- servicesenter som er knytt til desse kontora. Rekneskapseininga er etablert i Vadsø med 35 stillingar, og Lønnsadministrasjonen i Tromsø med 7 stillingar. Ei veg- og trafikkfagleg eining, som ein del av Vegdirektoratet, er etablert i Trondheim med 40 stillingar. Det er her stor grad av pendling og fjernarbeid blant dei tilsette.

Når det gjeld konkurranseutsetjing av oppdrag frå Statens vegvesen, vil dette gå føre seg i tråd med føringane som er gjevne i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2002-2003). Frå og med 1. januar 2003 blir alle nye oppdrag lyst ut i konkurranse. Løypande oppdrag som produksjonsverksemda hadde frå Statens vegvesen er vidareført inn i det nye selskapet. Dette betyr at drifts- og veldikehaldskontraktar blir lyst ut gradvis over ein periode på fire år. Det vil totalt bli lyst ut 23 kontraktar i 2003, og det er lagt opp til å lyse ut 106 kontraktar totalt i fireårsperioden.

Statens vegvesen var på etterskot med betaling av rekningar i januar. Dette skuldast for det fyrste delinga av etaten i ein forvaltingsdel og eit produksjonsselskap og for det andre at talet på rekneskapseiningar på forvaltningssida blei redusert frå tjue til ei ved årsskiftet. Statens vegvesen er no à jour etter at det i ein periode har vore sett inn ekstra ressursar på dette området.

Vi må rekne med at det vil kunne oppstå enkelte praktiske problem i ei innleiande fase av denne omfattande strukturendringa. Etter mi vurdering er det alt for tidleg no å kunne foreta nokon form for evaluering av den nye organisasjonen.

SPØRSMÅL NR. 313

Innlevert 13. februar 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 21. februar 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Utvikling av bruksretter i statsallmenningene med "tida og tilhøva" er et sentralt prinsipp i fjelloven. Uten en slik utvikling vil bruksrettene etter hvert miste sin verdi og forsvinne når det skjer endringer i driftsformene.

Aksepterer landbruksministeren prinsippet om tilpasning av bruksretter til dagens driftsmåter uten betaling av avgift til staten?»

BEGRUNNELSE:

Statsallmenningene i Sør- og Midt-Norge omfatter betydelige arealer, til sammen i underkant av 27 mill. dekar. I enkelte kommuner er mer enn 50 pst. av arealet statsallmenning. Bruksrettene i statsallmenningene har vært, og er, et viktig grunnlag for mange bygders eksistens. Tradisjonelle bruksformer som setring og beite, er mange steder fremdeles av stor betydning for produksjon av mat og miljø- og kultur

verdier. Videreutvikling av de tradisjonelle bruksformene og nye måter å utnytte ressursene i statsallmenningene på, vil være avgjørende for å sikre levende bygder som produserer mat og livskvalitet i tiden fremover. En viktig forutsetning for en slik utvikling er at staten som grunneier og forvaltningsmyndighet aksepterer utvikling av bruksrettene.

Staten har nylig innkrevd avgift for anlegg som bruksrettshaverne i statsallmenninger oppfatter som utøvelse av bruksrett. Dette oppleves som brudd på viktige prinsipper i fjelloven.

Jeg viser til et eksempel fra Øyer der bruksberettigede har blitt avkrevd festeavgift for gjødselkummer som er plassert i tilknytning til dyrka jord i fjellet. Gjødselkummer gir klare driftsmessige og miljømessige fordeler. Med dagens driftsform og gjeldende miljøkrav kan det være helt nødvendig å ha en slik kum for å få spredd husdyrgjødsel på arealene.

Det er svært strenge bestemmelser for å få utvist tilleggsjord i statsallmenningene, og det blir heller ikke tilvist mye ny tilleggsjord. Men det er mye jord i drift som har blitt utvist tidligere, og som det er nødvendig å tilpasse drifta av etter "tida og tilhøva". Det er urimelig om de bruksberettigede skal måtte betale avgifter for tidsmessig tilpasning av drifta.

Videreutvikling av de tradisjonelle bruksformene og nye måter å utnytte ressursene på, betyr mye for å sikre levende bygder. En viktig forutsetning er at staten som grunneier aksepterer utvikling og tilpasning av bruksretten.

Svar:

Fjellovens bestemmelse om tilpasning av bruksrettene til "tida og tilhøva" følger av § 2 første ledd som lyder:

"Rett til allmenningsbruk ligg til bygd eller grend som frå gamal tid har hatt slik rett. Retten skal kunne nyttast på ein måte som til kvar tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturleg etter tida og tilhøva."

Bestemmelsen gir, som stortingsrepresentanten Enger fremholder, uttrykk for et sentralt prinsipp innenfor allmenningsretten og som lovens øvrige bestemmelser om bruksrettene må sees i sammenheng med. Staten

som grunneier i statsallmenningene, representert ved Statskog SF, er da også innforstått med dette prinsippet, og det tas ikke avgift eller vederlag fra statens side for utøvelsen av lovfestede bruksretter. I visse sammenhenger er det imidlertid nødvendig å trekke en grense mellom bruksutøvelse som følger av allmenningsbruksretten, og bruksutøvelse som skjer på annet grunnlag. Det er selvfølgelig ikke alltid staten som grunneier og de bruksberettigede har samme oppfatning om denne grensedragningen.

Jeg vil understreke at dette skillet ikke nødvendigvis er avgjørende for om arealressursene i statsallmenningene kan tas i bruk av allmenningsbygdelaget eller ikke. Når det f.eks. gjelder utvisning av tilleggsjord for oppdyrking eller kulturbeite, har en fra statens side ment at dette ikke er en bruksrett, men fjellloven legger likevel til rette for at dette er noe det kan søkes om, jf. § 19. Saksbehandlingen er regulert i forskrifter til fjelloven. Det er bl.a. bestemt at søknader skal legges frem for kommunen, fjellstyret samt områdestyret for reindriften der dette er aktuelt. Hvorvidt tilleggsjord kan utvises vil derfor bli vurdert ut i fra en rekke hensyn av bl.a. jordbruksmessig og miljømessig karakter. De bruksberettigede avkreves ikke vederlag for slik utvisning, med mindre oppdyrkingen fører til tap av produktiv skog.

Den konkrete problemstillingen som tas opp av stortingsrepresentant Enger, gjelder oppføringen av gjødselkummer på tilleggsjordparseller. Statskog SF har nå laget et opplegg for saksbehandlingen av slike saker. Det er lagt opp til at fjellstyrene skal behandle søknader om etablering i tilknytning til bruksrettssetrene. Statskog skal behandle søknader som gjelder etablering på dyrkingsparseller eller andre steder i allmenningen. Det forutsettes at det opprettes en avtale med søkeren som bl.a. skal regulere ansvaret for eventuell skade på allmenningen eller på tredjemanns interesser, opprydding dersom anlegget går ut av bruk, og forbehold om godkjennelse fra andre myndigheter. For etablering av slike lagre på setrene skal det ikke tas avgift. For etablering andre steder har Statskog lagt opp til at det skal tas avgift, men at denne skal være symbolsk. Dette opplegget har først og fremst sin bakgrunn i at en fra Statskogs side ønsker ordnede forhold mht etablering, drift og eventuell senere avvikling av slike anlegg.

Som en oppsummering vil jeg fremholde at det framover bør legges opp til en forvaltning som bidrar til utvikling i statsallmenningene og i allmenningsbygdelaene. Bruksrett i allmenning har historisk sett hatt stor betydning for de bygdela som har rettigheter, og vil også ha betydning i fremtiden. Det vil imidlertid alltid være en diskusjon om hvor langt rettighetene strekker seg. Her setter loven rammer. Hvorvidt en aktuell bruksform formelt sett er en bruksrett eller ikke, har ikke avgjørende betydning for om denne tillates eller ikke, men det kan ha noe å si for hvilket organ som tar avgjørelsene, og om det eventuelt skal kunne kreves vederlag for bruken. I de tilfellene der det kreves vederlag bør dette normalt være så vidt beskjedent at det i seg selv ikke skulle være avgjørende for om et tiltak lar seg gjennomføre eller ikke.

SPØRSMÅL NR. 314

Innlevert 13. februar 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 20. februar 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Viser til behandlingen av St.meld. nr. 42 (2000- 2001) om biologisk mangfold, hvor Stortinget vedtok opprettelsen av en artsdatabank. Departementet har fulgt opp dette i St.prp. nr. 1 (2002-2003), hvor det heter: "Det skal etablerast ein artsdatabank i 2002." Imidlertid er det ennå ikke opprettet noen artsdatabank.

Kan statsråden gjøre rede for hvilke hindringer som ligger i veien for en slik opprettelse, eventuelt når vil artsdatabanken være i drift?»

Svar:

Utdannings- og forskningsdepartementet arbeider i disse dager med utkast til avtale mellom departementet og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) om administrering og drift av artsdatabanken. Det arbeides også med et mandat. Dette arbeidet skjer i samarbeid med Miljøverndepartementet. Artsdatabanken skal etableres med et eget styre med ansvar for all den faglige virksomheten, men samtidig være en administrativ enhet under NTNU. De mange små og store spørsmål som må avklares for å ivareta begge disse hensynene, har gjort at artsdatabanken ikke ble etablert i 2002 som forutsatt. Det tas sikte på å oppnevne et styre så snart det er oppnådd enighet om avtale og mandat, slik at vi likevel kan nå forutsetningen i St.prp. nr. 1 (2002- 2003) om at artsdatabanken skal være operativ i 2003.

Det er nå klart at fem andre departementer vil delta i finansieringen av artsdatabanken i tillegg til UFD og MD. Dette følger av samarbeidet om "Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold" som en del av oppfølgingen av St.meld. nr. 42 (2000-2001). Total bevilgning til artsdatabanken vil derfor være 9 mill. kr i 2003.

SPØRSMÅL NR. 315

Innlevert 14. februar 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 21. februar 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ved eierskifte av eiendom som planlegges vernet, opplever kjøper problemer dersom informasjon om aktuelle verneplaner ikke foreligger. Selv om grunneier er varslet om dette, fremkommer det ikke som en

heftelse på eiendommen. Statsråden har i spørretimespørsmål henvist til grunnboka, men der finner man bare de vedtatte verneområder.

Hva gjør statsråden for at informasjon om verneplaner skal være bedre tilgjengelig, og hvordan skal kjøpere som allerede er offer for dette, hjelpes?»

BEGRUNNELSE:

Varsel om verneplaner sendes grunneiere ved igangsettelse av verneplanprosesser. En person kan av forskjellige årsaker overse et slikt varsel, og derved ikke informere om det til selger. Det er selvsagt kjøpers plikt å innhente relevante opplysninger for eiendommen, men denne informasjonen kan være vanskelig tilgjengelig, spesielt i tilfeller hvor man bare er på planleggingsstadiet. En kjøper som ringer løsreregisteret og sorenskriveren, vil få beskjed om at det ikke er heftelser på eiendommen, til tross for at verneplanarbeidet kan ha kommet langt. Kjøper må således drive detektivarbeid dersom planlagt vernearbeid skal avdekkes.

Da Valter Andorsen fra Nordland kjøpte slektsgården for ca. fire år siden, planla han å bruke den for turisme. For 15 måneder siden ble Andorsen kjent med at området er planlagt fredet som en del av Brennvika naturreservat i Steigen. Verken Andorsen eller slektningene var klar over det arbeidet som har pågått siden 1995 for å få fredet kystsonen i Brennvika. To andre grunneiere i samme område oppgir også at de ikke var blitt informert om dette arbeidet. Andorsen kjøpte således gården i god tro, noe også selger av gården var. Andorsen har forsøkt å få saken

belyst i departementet, men har møtt veldig liten forståelse.

Andorsen er opprørt over at verken han eller tidligere eier er blitt informert av fylkesmannen. I Nordlandsposten 12. januar 2002 hevder fylkesmannen i Nordland at det ble sendt forhåndsvarsel til samtlige berørte grunneiere før arbeidet med Brennvika naturreservat ble igangsatt. Det finnes dog ingen postjournal som kan bevise at høringsdokumenter ble sendt ut. En rådgiver ved fylkets miljøvernnavdeling sier at det kan ha blitt gjort feil i forbindelse med utsendelsen av forhåndsvarselet, men at det er tilstrekkelig i forhold til loven at saken er avertert i avisene og Norsk lysingsblad.

Det er selvsagt mulig at det har skjedd en forglemmelse fra tidligere grunneiers side. Andorsen var i kontakt med både Løsreregisteret og sorenskriver, og fikk beskjed om at det ikke var heftelser på eiendommen. Han opplever det naturlig nok urimelig at "advarsel" om verneplaner på en eiendom ikke er lettere tilgjengelig, f.eks. ved at det merkes som en heftelse på eiendommen. Miljøverndepartementet har i brev informert Andorsen at de forutsetter at tidligere eier informerer ny eier om pågående verneplanarbeid som kan berøre den aktuelle eiendommen. Dette er likevel problematisk når denne kunnskap ikke besittes av tidligere eier, uansett av hvilken årsak.

Svar:

Det er riktig at det kun er vedtatte verneområder (og midlertidige vernevedtak) som tinglyses. Vi har imidlertid omfattende regler og rutiner for å sikre at berørte parter skal få nødvendig informasjon om planlagt vern.

GENERELT OM INFORMASJON I TILKNYTNING TIL VERNEPLANARBEID

I naturvernloven § 18 er det fastsatt særskilte regler om saksbehandling ved opprettelse av verneområder.

På grunnlag av naturvernloven § 18 er det i Miljøverndepartementets rundskriv T-3/99 gitt nærmere retningslinjer for saksbehandlingen av vernetiltak fra oppstart av verneplanarbeidet og fram til endelig vedtak. Rundskrivet gjelder i første rekke krav til saksbehandling hos fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning, men henvender seg også til alle kommunale og fylkeskommunale organer, Sametinget og andre som berøres av behandlingen av vernetiltak etter naturvernloven.

Hovedbegrunnelsen for at man i 1999 kom med nytt rundskriv om saksbehandlingsregler, var at en på en bedre måte ønsket å synliggjøre og legge til rette for en styrket kommunal og fylkeskommunal medvirkning samt deltakelse fra grunneiere, brukere, etater og organisasjoner under planlegging av vernetiltak etter naturvernloven.

De som kan bli berørt av verneplanarbeidet skal gis anledning til å medvirke ved utforming av et verneforslag. Fylkesmannen skal derfor kunngjøre en melding hvor det gjøres rede for vernearbeidet og de følger et vern kan få for de som blir berørt. Kunngjøringen skal normalt skje i minst to aviser som er allmenkelig lest på stedet. Fylkesmannen skal sende skriftlig melding til alle berørte grunneiere, rettighetshavere, lag/organisasjoner og etater. Kommunene vil ofte være behjelpelig med opplysninger om riktige gnr/bnr og rettighetshavere.

Alle grunneiere skal ha skriftlig melding om oppstart av vernearbeidet. I enkelte områder kan det imidlertid være vanskelig å fremskaffe oversikt over alle grunneiere. For å nå flest mulig heter det i rund-

skrivet at berørte grunneierorganisasjoner/-lag bør varsles for å sikre at informasjonen når fram.

Et verneforslag skal senere legges ut til offentlig ettersyn av fylkesmannen. Forslaget skal ligge hos fylkesmannen og i de kommuner som er berørt. Det må avtales med den enkelte kommune hvor og hvordan dokumentene skal gjøres tilgjengelige.

Fylkesmannen skal også kunngjøre i Norsk lysingsblad, og minst to aviser som er alminnelig lest på stedet, at et forslag om vern er lagt ut til offentlig ettersyn. Kunngjøringen skal beskrive det området som verneforslaget omfatter og opplyse om hvor interesserte kan få tilgang til dokumentene. Grunneiere og organisasjoner for berørte brukere skal underrettes skriftlig om verneforslaget, og rettighetshavere skal så langt det er mulig underrettes om verneforslaget ved brev. Verneforslaget skal også legges fram for kommunen/kommunestyret, fylkeskommunen/fylkestinget og berørte statlige instanser.

Fylkesmannens endelige verneforslag skal sendes til Direktoratet for naturforvaltning. Fylkesmannens forslag er offentlig.

Direktoratet for naturforvaltning utarbeider et høringsforlag med bakgrunn i fylkesmannens tilråding og forestår sentral høring. Direktoratet for naturforvaltning utarbeider et endelig forslag til vernevedtak med utkast til verneforskrifter og kart som oversendes Miljøverndepartementet. Direktoratets forslag til vernevedtak er offentlig. Endelig vedtak om vern tinglyses på det enkelte gnr/bnr, og vernevedtaket kunngjøres i Norsk Lovtidend.

Det bør bemerkes at det ikke bare er i forbindelse med behandlingen av vernetiltak etter naturvernloven at planer om offentlige rådighetbegrensninger på en eiendom ikke tinglyses. Det samme gjelder generelt for all annen planlegging, herunder bl.a. behandlingen av reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven.

Avhending av fast eiendom reguleres av lov om

avhending av fast eiendom av 3. juli 1992 nr. 93. I denne loven reguleres både selgers opplysningsplikt og kjøpers undersøkelsesplikt.

Dersom en selger ikke har oppfylt sin opplysningsplikt blir dette en sak mellom selger og kjøper. Kjøper av eiendommen kan imidlertid på et hvert tidspunkt i saksbehandlingen fram mot endelig vernevedtak, ta kontakt med vernemyndighetene og legge fram sitt syn på verneplanene.

Om en kjøper er i tvil om at han har fått alle relevante opplysninger fra selger, bør han ta kontakt med vedkommende kommune eller fylkesmannen, hvor han kan få alle opplysninger om pågående verneplanarbeid.

Det tilligger både selger og kjøper en egeninteresse i å skaffe seg nødvendig informasjon om en eiendom før et eventuelt salg. Staten skal sørge for at denne informasjonen finnes, men kan ikke påta seg noen erstatnings- eller kompensasjonsforpliktelser i tilfeller hvor aktørene selv ikke ivaretar sine privatrettslige interesser.

FORHOLDET TIL BRENNVIKA NATURRESERVAT

Saksbehandling i tilknytning til Kystverneplan Nordland generelt.

Faglige registreringer for Kystverneplan Nordland ble gjennomført i perioden 1983-1989, og et foreløpig utkast til verneplan ble utarbeidet. En egen informasjonsfolder om kystverneplanen ble distribuert til fylkeskommunen, kommunene og befolkningen på mesteparten av Nordlandskysten. Planarbeidet ble startet opp 1. januar 1989. I løpet av 1989 ble det gjennomført møter med bl.a. fiskerimyndighetene og fylkeskommunen. I perioden oktober 1989 - desember 1990 ble det gjennomført møter/befaringer med kommuner og grunneiere.

Utkast til verneplan ble sendt på lokal høring 9. januar 1995 med høringsfrist 1. juni 1995. Høringsfristen ble utsatt til juni 1996 for å samordne prosessen i forhold til fylkeskommunens arbeid med fylkesdelplan for kystsonen. Fylkesdelplan for kystsonen i Nordland ble godkjent av Miljøverndepartementet 16. desember 1998.

Fylkesmannens tilråding ble oversendt til Direktoratet for naturforvaltning 14. mars 1997. Kystverneplanen ble sendt på sentral høring ved direktoratets brev av 1. juli 1997 med høringsfrist 1. november 1997.

Etter en interpellasjonsdebatt om kystverneplanen for Nordland 5. mars 1998, vedtok Stortinget å be Regjeringen om å legge frem en melding om kystverneplanene. På dette grunnlag avventet direktoratet sluttbehandling av kystverneplanen for Nordland.

St.meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk av kystsona* ble lagt frem 18. juni 1999 og behandlet i Stortinget 25. mai 2000, jf. Innst. S. nr. 168 (1999-2000).

For å sikre at Stortingets føringer ble ivare tatt på en best mulig måte ved sluttbehandlingen av kystverneplanen, bad direktoratet i brev av 7. februar 2001 om at fylkesmannen ut fra sin lokalkunnskap og kunnskap om verneverdier og brukerinteresser, utarbeidet et innspill med forslag til eventuelle endringer. Direktoratet forutsatte at fylkesmannen i dette arbeidet hadde nær kontakt med Fiskeridirektoratet Region

Nordland. Samtidig sendte Fiskeridirektoratet brev med oppdrag om dette til Fiskeridirektoratet Region Nordland.

Konklusjonene fra arbeidet er sammenfattet i et felles notat av 7. mai 2001 fra fylkesmannen i Nordland og Fiskeridirektoratet Region Nordland.

Endelig vernevedtak ble fattet 6. desember 2002.

TIDLIGERE SAKSBEHANDLINGSREGLER

Ovenfor er det redegjort for naturvernloven § 18 og rundskriv T-3/99. Fordi registreringer og oppstart av arbeidet med Kystverneplanen for Nordland begynte før rundskriv T-3/99 ble utgitt, vil jeg her kort gjøre rede for tidligere regelverk.

Naturvernloven § 18 ble endret med virkning fra 1. juli 1989. Endringen innebar at behandlingen av vernevedtak skulle bli mer lik behandlingen av reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven. Siktemålet var at vernearbeidet i større grad skulle bli en del av den kommunale planleggingen etter plan- og bygningsloven, og at berørte kommuner og fylkeskommuner skulle inn i prosessen på et tidlig tidspunkt. Endringen sikret også grunneiere og andre berørte medvirkningsmuligheter i utformingen av verneforslaget. Samtidig ble det hjemlet en klar plikt for vernemyndighetene til å søke samarbeid med andre berørte myndigheter og organisasjoner. På bakgrunn av lovendringen gav Miljøverndepartementet 1. august 1990 ut et nytt rundskriv (T-4/90) om endringer av saksbehandlingsreglene i naturvernloven § 18. Dette rundskrivet ble i 1999 avløst av rundskriv T-3/99.

BRENNVIKA NATURRESERVAT

I brev av 21. august 1989 ble Steigen kommune tilskrevet og gitt en orientering om aktuelle verneområder i kommunen, herunder Brennvika. I brev av 13. september 1989 ble Steigen kommune (på samme måte som andre kommuner) tilskrevet og bedt om bistand i registrering av grunneiere. Fylkesmannen sendte da ut lister over de fylkesmannen hadde registrert. For Brennvika var Nils Nilsen registrert som eier av den aktuell eiendommen. De listene fylkesmannen sendte ut ble returnert fra Steigen kommune og på lista for Brennvika var det angitt "ok".

I brev av 22. februar 1990 ble samtlige registrerte grunneiere i Steigen kommune tilskrevet og orientert om verneplanarbeidet

– invitert til informasjonsmøte den 6. mars 1990 kl. 18.00.

Nils Nilsen er der angitt på adresselista og som grunneier i Brennvika.

Kystverneplanen ble sendt på lokal høring den 9. januar 1995. Nils Nilsen er der angitt på kopi av de adresselappene som ble brukt ved utsendelsen.

I brev av 9. januar 1995 tilskrev fylkesmannen Frantz Reklamebyrå og Annonse-service AS og bad om at høringa av Kystverneplanen i Nordland ble kunngjort i følgende aviser: Lofotposten, Lofoten Tidende, Vesterålen, Vesterålens Avis, Fremover, Ofoten Tidende, Nordlands Framtid, Nordlandsposten, Rana Blad, Helgelandsblad, Helgelands Arbeiderblad, Brønnøysund Avis og Norsk lysingsblad.

Etter telefonisk kontakt oversendte fylkesmannen høringsdokumentene til den nye eieren Valter Andorsen i brev av 24. september 2001.

Fylkesmannen kontaktet Steigen kommune og bad om alle dokumenter kommunen hadde om saken. De opplyser der at Steigen kommune avholdt et åpent møte om saken den 20. april 1995. Invitasjon ble bl.a. sendt til Leines grendelag, ved daværende leder (som også bor i Brennvika) med anmodning om at møtet ble bekjentgjort. I invitasjonen er det opplyst at en representant fra fylkesmannen skulle være til stede. Det går også frem av dokumentet at møtet ble annonsert. Videre opplyses det at Steigen kommune har mottatt høringsuttalelse/brev av 27. mars 1995 fra grunneierne i Brennvika.

Jeg synes det er relevant her å også nevne at problemstillingen rundt Valter Andorsens kjøp av en eiendom i Brennvika er behørig omtalt i foredraget til kgl.res. og således var kjent og vurdert på vernetidspunktet. Jeg siterer:

"Departementet har mottatt brev av 28. september 2001 fra Valter Andorsen, vedrørende manglende informasjon til han som grunneier og til tidligere eier. Andorsen ønsker ny gjennomgang av saken. Departementet har i svarbrev til Andorsen av 12. desember 2001 vist til brev til Andorsen fra fylkesmannen i Nordland (brev av 8. oktober 2001) og fra Steigen kommune (brev av 27. september 2001). Det fremgår av grunneierliste og adresselapper i forbindelse med lokal høring at tidligere eier av eiendommen i Brennvika fikk tilsendt verneplanen på høring. Lokal høring av vernesaken ble også kunngjort i aviser lokalt og i Norsk lysingsblad, og Steigen

kommune avholdt 20. april 1995 et åpent møte om kystverneplanen. Dette møtet ble annonsert, og i tillegg ble invitasjon sendt bl.a. til Leines grendelag med anmodning om at møtet ble bekjentgjort. Videre viser departementet til uttalelse av 27. mars 1995 fra berørte grunneiere, hvor grunneierne sier seg tilfreds med det foreliggende verneforslaget, men kommer med enkelte merknader. Som det framgår av brevet av 27. september 2001 fra Steigen kommune er disse merknadene fra grunneierne nå i all hovedsak tatt til følge. Ut fra de nevnte forhold er verneplanarbeidet kunngjort i henhold til gjeldende retningslinjer. Ved salg av eiendommer må det forutsettes at tidligere eier informerer ny eier om pågående verneplanarbeid som kan berøre den aktuelle eiendommen."

I begrunnelsen for spørsmålet fra Øyvind Korsberg heter det at:

"I Nordlandsposten 12. januar 2002 hevder fylkesmannen i Nordland at det ble sendt ut forhåndsvarsel til samtlige berørte grunnere før arbeidet med Brennvika naturreservat ble igangsatt. Det finnes dog ingen postjournal som kan bevise at høringsdokumenter ble sendt ut. En rådgiver ved fylkets miljøvernavdeling sier at det kan ha blitt gjort feil i forbindelse med utsendelsen av forhåndsvarselet".

Til dette vil jeg bemerke at jeg fra fylkesmannen har fått opplyst at det ikke er noe i saksdokumentene som tilsier at det ble gjort en feil ved utsendelsene, men fordi informasjonen ikke ble sendt rekommandert kan det ikke utelukkes at brevet ikke er nådd fram. Her vil jeg imidlertid påpeke at det to ganger med ca. fem års mellomrom ble sendt informasjon direkte til tidligere grunneier.

På bakgrunn av ovenstående kan jeg ikke se at det er gjort noen feil fra miljøvernmyndighetenes side med hensyn til å informere om verneplanprosessen i tilknytning til Brennvika naturreservat.

I tillegg vil jeg også peke på at naturreservatet i Brennvika ikke omfatter hele den aktuelle eiendommen. Det er heller ikke slik at all aktivitet er forbudt innenfor verneområdet. Verneforskriften definerer aktiviteter som ikke hindres av vernet, og andre aktiviteter som eventuelt kan vurderes etter søknad.

Eiere og rettighetshavere i eiendom som blir fredet som naturreservat kan kreve erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket, jf. naturvernloven kap. VII om erstatning og innløsning. Erstatningen fastsettes i samsvar med reglene i ekspropriasjonserstatningsloven.

SPØRSMÅL NR. 316

Innlevert 14. februar 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 24. februar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«På enkelte nedlagte småbruk hvor jorden forpaktes bort, er det uklarerhet rundt ligningsgrunnlag. I et tilfelle mener ligningsnemnda i en kommune at boligen på et nedlagt småbruk skal ha en ligningsverdien på 361 790 kr. Verditaksten på boligen er derimot 800 000 kr, vurdert av offentlig takstmann. Ut fra takstvurdering og 30-prosentregelen skal maks ligningsverdi på huset være 240 000 kr. Eier mener hans småbruk ikke kan anses som i aktiv drift.

Hva er korrekt intensjon ved loven?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Skattedirektoratet skal 30-prosentregelen (vedtatt 15. juni 2001) for "bolig- og fritidseiendommer" anvendes på små eller nedlagte bruk som er gått fra regnskapsligning til prosentligning. Dette fordi det ikke lenger anses å drives næringsvirksomhet på eiendommen.

I tilfeller hvor jorden er forpaktet bort til andre, varierer det om ligningskontor anser eiendommen som et alminnelig gårdsbruk. Skattebetaler foreningen har fått en rekke henvendelser fra medlemmer som opplever at ligningskontoret nekter nedsettelse av ligningsverdien på prosentlignede "småbruk" med henvisning til passusen i Lignings-ABC 2001, side 177, 2.3.2 siste avsnitt.

I et konkret eksempel er ligningsverdien på et "nedlagt" småbruk, hvor jorden er bortforpaktet med 4 000 kr pr. år, 445 280 kr. Boligen er satt til å utgjøre 81 pst. av ligningsverdien, tilsvarende 361 790 kr. Huset ligger dog på en konsesjonspliktig eiendom som også er beheftet med odell, og som dermed ikke kan selges på det åpne marked. Verditakst på selve boligen er av takstmann satt til 800 000 kr. Ut fra 30-prosentregelen er dermed ligningsverdien i praksis langt over 30 pst.

I dette konkrete tilfellet utgjør jordbruksarealet ca. 20 dekar dyrket mark som er bortforpaktet for 4 000 kr pr. år. Skog utgjør ca. 55 dekar. Etter at vedkommende sluttet å drive småbruket, har han vært prosentlignet.

Svar:

For fast eiendom skal det i dag fastsettes en ligningsverdi svarende til omsetningsverdien pr. 1. januar i ligningsåret. For boligeiendommer, herunder fritidseiendommer, er det imidlertid gjort unntak. Det følger av skatteloven § 4-10 første ledd at ligningsverdien for disse eiendommene kan settes lavere enn omsetningsverdien. Ligningsverdien legges til grunn ved formuesbeskatningen og den brukes også ved beregning av prosentinntekt av egen bolig eller fritidseiendom.

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2001, vedtok et enstemmig storting 15. juni 2001 en takstbegrensningsregel. Bakgrunnen for vedtaket var et ønske fra Stortinget om å gjøre noe med de store takstforskjellene på boliger. Takstbegrensningsregelen innebærer at dagens ligningstakster maksimalt skal settes til 30 pst. av husets markedsverdi. Ligger ligningsverdien for en bolig eller fritidseiendom over 30 pst. av eiendommens markedsverdi, skal ligningsverdien nedsettes etter krav fra skattyteren.

Takstbegrensningsregelen gjelder i utgangspunktet for alle typer fast eiendom som faller inn under det ordinære boligtakseringssystemet. Typisk vil dette være boliger og fritidseiendommer. Våningshus på gårdsbruk kommer imidlertid ikke under regelen. Det skyldes at jordbrukseiendommen verdsettes under ett med jordvei, boliger og andre bygninger og rettigheter, uten særskilt takst for boligen, jf. skatteloven § 4-11 første ledd. Begrepet "gårdsbruk" forutsetter næringsdrift på eiendommen.

Hvorvidt våningshuset faller inn under takstbegrensningsregelen eller ikke, beror på om skattyteren kan sies å drive næringsvirksomhet på eiendommen. Et sentralt vurderingstema er om aktiviteten der er egnet til å gi overskudd. En slik vurdering må nødvendigvis bli konkret og skjønnsmessig. Det tilligger de lokale ligningsmyndigheter å foreta vurderingen av om aktiviteten på gårdsbruket er egnet til å gi overskudd.

Ut fra praksis er det klart at de tilfeller hvor eieren bor i våningshuset og driften av jordbruket er permanent nedlagt, vil falle inn under takstbegrensningsreglen. Det samme gjelder hvor eieren bruker våningshuset som fritidsbolig, og bruken ikke fyller en hovedsakelig funksjon i samband med driften av eiendommen.

Dersom jorden er forpaktet bort må det foretas en konkret vurdering av omfanget av utleien. Omfatter denne hele virksomheten vil det være nærliggende å legge til grunn at bortforpakterens jordbruksvirksomhet er opphørt og at våningshuset faller inn under takstbegrensningsregelen.

SPØRSMÅL NR. 317

Innlevert 17. februar 2003 av stortingsrepresentant Bjørgulv Froyn

Besvart 21. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Viser til tidligere behandling av GSM-R i Stortinget hvor det bl.a. ble satt frister for utbygging, og at finansiering av prosjektet og prosjektorganisasjonen skulle ordnes slik at dette ikke skulle forsinke fremdriften.

Kan statsråden forsikre at utbyggingen av GSM-R går som forutsatt av Stortinget?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

Brev fra IKT-Norge v/generalsekretær Per Morten Hoff til Bjørgulv Froyn. Brevet er datert 10. februar 2003.

Svar:

Samferdselsdepartementet har bedt Jernbaneverket om å sette i gang anbudsprosessen for GSM-R. For å kunne overholde de vedtatte frister er det bl.a. nødvendig å kjøre parallelle prosesser med (1) anbudsutlysning av GSM-R før prosjektet tas opp til bevilgning, og (2) ekstern kvalitetssikring av plandokumentene og kostnadsoverslagene til GSM-R. Tilbudene fra anbudsprosessen ventes å foreligge omtrent samtidig med at GSM-R-prosjektet er ferdig kvalitetssikret i begynnelsen av april 2003.

Jeg vil understreke at det opplegget som skisseres ovenfor er stramt tidsmessig, og at det fortsatt er betydelige usikkerhetsmomenter i forhold til oppstart og gjennomføring av GSM-R-prosjektet. Jeg tar sikte på å komme tilbake til saken i vårsesjonen.

SPØRSMÅL NR. 318

Innlevert 17. februar 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 25. februar 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Jeg viser til mitt skriftlig spørsmål nr. 286 (2002-2003) om en mulig stortingsmelding med en grundig gjennomgang av energiloven og spørsmål knyttet til energisikkerhet og energiforsyning. Jeg tolker svaret slik at Regjeringen planlegger å legge fram en stortingsmelding.

Når vil stortingsmeldingen komme, og hvilke emner vil bli tatt opp i meldingen?»

BEGRUNNELSE:

I olje- og energiministerens svar den 11. februar 2003 sa han blant annet: "På denne bakgrunn tar Regjeringen sikte på å legge fram en melding for Stortinget som sammenfatter de erfaringer vi gjør i vinter, og som legger fram forslag til endringer i politikken."

Svar:

Jeg viser til min tidligere besvarelse på skriftlig spørsmål nr. 286 (2002-2003), hvor jeg bekrefter at Regjeringen tar sikte på å legge fram en melding for Stortinget som sammenfatter de erfaringer vi gjør i vinter, og som legger fram forslag til eventuelle endringer i politikken.

Foruten en gjennomgang og evaluering av situasjonen som vi opplever i år, vil et hovedtema i meldingen være om hensynet til forsyningssikkerheten kan ivaretas på en bedre måte enn i dag. I denne sammenhengen vil det være naturlig å vurdere tiltak for en sikrere energiforsyning, herunder eventuelle behov for justeringer i lovgivningen. I løpet av denne vinteren har det også vært fokus på en rekke konkrete problemstillinger knyttet til bl.a. forbrukernes situasjon, markedets funksjonsmåte og tiltak for å avhjelpe en anstrengt kraftsituasjon. I meldingen legger jeg også opp til en vurdering av disse spørsmålene.

Jeg ser det som viktig med en rask tilbakemelding til Stortinget. Arbeidet med en del av disse problemstillingene vil imidlertid kreve faglige utredninger. Ut fra dette ser jeg det som realistisk at en melding legges fram for Stortinget innen årsskiftet.

SPØRSMÅL NR. 319

Innlevert 17. februar 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 21. februar 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ut fra forskrift om avfallsdeponering fremgår det at det skal treffes tiltak på alle deponier for å begrense ulemper på omliggende områder. Det er opp til hver enkelt fylkesmann å følge opp tiltakene, og praksisen viser seg å være varierende. Noen fylker pålegger deponiene tiltak med fuglenett og absolutte krav, mens andre fylker praktiserer forskriftene langt mer lempelige.

Er statsråden fornøyd med dagens behandlingspraksis og oppfølgingen av forskriften i alle fylker?»

BEGRUNNELSE:

Basert på EU-direktiv om avfallsdeponering er det vedtatt en forskrift om deponering av avfall. Den ble vedtatt 21. mars 2002, og trådte i kraft 1. mai 2002. Miljøverndepartementet har delegert ansvaret for oppfølging av forskriftene til hver enkelt fylkesmann. I praksis viser det seg at deponiene opplever forskjeller i hvilke krav de møter. Noen steder har deponiene stor frihet til å bestemme hvilke tiltak som bør settes i verk for å oppfylle kravene, andre steder er det sterkere press fra fylkesmann til å følge opp krav.

Krav for å begrense ulemper og farer nedfelles i utslippstillatelser som gis til det enkelte deponi. I forskriften fremgår det bl.a. at det skal treffes tiltak på alle deponier for å begrense til et minimum ulemper og farer som følge av flygeavfall, fugler, skadedyr og insekter mv. Generelt pålegges altså avfallsdeponiene å hindre fugler adgang til aktivt fyllingsareal. I Troms og Finnmark fylke er det bygd deponinett over fyllingene. Deponinett kan koste rundt 1,5 mill. kr, og er en stor investering for det enkelte deponianlegg.

Svar:

Forskrift av 21. mars 2002 om deponering av avfall trådte i kraft 1. mai 2002. Forskriften implementerer EUs deponidirektiv, og innfører et forbud mot deponering av våtorganisk avfall, f.eks. matavfall. Deponering av slikt avfall fører til store utslipp av klimagassen metan, og kan dessuten skape problemer med lukt, skadedyr og insekter. Forbudet mot deponering av våtorganisk avfall fører derfor til mindre ulemper av slik art på deponiene.

Alle avfallsdeponier må ha utslippstillatelse etter forurensningsloven. Tillatelsene skal som et minimum oppfylle kravene som stilles i deponiforskriften. Etter forskriften skal det ved det enkelte deponi treffes tiltak for å begrense ulemper og farer som følge av bl.a. lukt- og støvutslipp, flygeavfall, fugler, skadedyr og insekter.

Fylkesmannen er konsesjonsmyndighet i slike saker, og det er riktig som representanten påpeker at det er opp til den enkelte fylkesmann om han vil stille eksplisitte krav om iverksettelse av konkrete tiltak, f.eks. bruk av fuglenett. I noen tilfeller anser fylkesmannen det som tilstrekkelig å stille krav om at ulempene skal minimeres, og lar det være opp til den enkelte deponieier å bestemme hvilke tiltak han bør sette i verk for å oppfylle kravet.

Behovet for iverksettelse av tiltak vil variere fra deponi til deponi som følge av lokale forhold, bl.a. deponiets plassering og hvor godt sortert avfallet som deponeres er. Jeg finner det derfor naturlig at det er

opp til fylkesmannen å vurdere hvert enkelt deponi individuelt, ut fra de lokale miljøproblemer som fyllplassen fører til. Det er imidlertid viktig at ulike krav er begrunnet i ulike behov. Jeg er enig med representanten i at det er viktig at man sikrer en enhetlig praksis og jeg vil derfor be Statens forurensningstilsyn ta opp spørsmålet med fylkesmennene for å sikre en slik praksis. Statens forurensningstilsyn skal så rapportere om dette til Miljøverndepartementet.

SPØRSMÅL NR. 320

Innlevert 17. februar 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 26. februar 2003 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Vurderer Regjeringa å kutte disse midlane med 8-10 mill. kr og i tilfelle korfor, då reint bortsett i frå eventuelle omstruktureringar av budsjettet?»

GRUNNGJEVING:

Familieplanlegging er eit offentleg gode som manglar i mange land. For å bøte på dette driv mange organisasjonar både sjølve og i samarbeid med lokale myndigheiter eit utstrakt arbeide som er støtta av m.a. norske bistandsmidlar. Ein av desse, International Planned Parenthood Federation, (IPPF), har dei siste åra motteke 45 mill. kr frå norske myndigheiter.

Svar:

Norge har i mange år vært en av de største bidragsyterne til FNs og frivillige organisasjoners arbeid for reproduktiv helse, en linje som har vært forankret i Stortinget. Reproduktive helsetjenester må styrkes dersom vi skal kunne virkeliggjøre FNs tusenårsmål om å bekjempe fattigdom. Å styrke kvinnenes stilling, redusere barnedødeligheten, bedre mødrehelsen og å stoppe spredningen av HIV/AIDS er av de tusenårsmål der reproduktiv helse er et sentralt instrument.

Regjeringen er derfor enig i representanten Jacobsens vurdering av at en slik satsing er viktig. På årets bistandsbudsjett ligger det derfor inne en viss økning i kronebeløpet for støtte til reproduktiv helse.

Regjeringen anser FN for å være den sentrale kanal for å støtte arbeidet innen reproduktiv helse og familieplanlegging. FNs befolkningsfond UNFPA har en unik plass i dette arbeidet i utviklingslandene og for å hjelpe de fattigste landene i deres egne nasjonale utviklingsstrategier. Det er nødvendig å styrke FNs arbeid med dette feltet, også med tanke på den situasjonen som er oppstått etter at USA trakk tilbake sin støtte til UNFPAs arbeid, slik det også fremgår av St.prp. nr. 1 (2002-2003). Kjernebidraget til UNFPA øker med 7 mill. kr til 230 mill. kr i 2003.

Norge støtter også enkelte internasjonale frivillige organisasjoner som gjør et viktig arbeid innenfor sine spesialfelt, men bidrag til disse har tradisjonelt vært langt mindre enn støtten til FNs arbeid. For årets budsjett ble det foretatt en omstrukturering av budsjettet for disse organisasjonenes del, slik at bidrag til internasjonale frivillige organisasjonene kan ses mer i sammenheng, som det er redegjort for i St.prp. nr. 1 (2002-2003). Innenfor de rammer som er gitt for årets bistandsbudsjett er det da ikke funnet rom for å opprettholde støtten til disse organisasjonene på samme nivå som for 2002, noe som vil medføre reduksjoner i deres tilskudd, regnet i kroner.

En av de organisasjoner innenfor feltet reproduktiv helse som mottar norsk støtte er Den internasjonale føderasjon for familieplanlegging, (IPPF). Organisasjonen har vært en viktig samarbeidspartner for norske myndigheter i en årrekke. På grunn av ovennevnte omstrukturering vil IPPF få en reduksjon i støtten for inneværende år målt i norske kroner, dog ikke i den størrelsesorden som legges til grunn i spørsmålet.

Grunnet den høye kronekursen vil imidlertid disse organisasjonene, herunder IPPF, få utbetalt tilnærmet samme støttebeløp som for 2002 i dollar.

Jeg vil gjenta at Regjeringen opprettholder et høyt nivå på vår bistand til arbeidet innen reproduktiv helse og familieplanlegging. Våre hovedprioriteringer er knyttet til FNs tusenårsmål.

Dokument nr. 15:17

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 321

Innlevert 17. februar 2003 av stortingsrepresentant Magnar Lund Bergo

Besvart 21. februar 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Kongsberg Sølvverk opplever, tross anleggets status som viktig nasjonalt kulturminne, stort forfall. Som "midlertidig fredet" har anlegget hittil klart å ivareta det mest akutte vedlikeholdet med midler fra Riksantikvaren og kommunen, men for 2003 finnes det ingen finansieringskilder.

Hva vil staten gjøre for å sikre sitt eget anlegg mot fordyrende forfall i 2003, og når vil det eventuelt bli fattet et endelig fredningsvedtak, slik at man kan få på plass en fast plan for finansiering, opplæring og utvikling?»

Svar:

Jeg oppfatter det slik at det stilles to konkrete spørsmål i henvendelsen: om hvordan Kongsberg Sølvverk kan sikres mot fordyrende forfall i 2003, og om når det eventuelt blir fattet permanent fredningsvedtak for det aktuelle området.

Departementet har forslaget til fredning av Kongsberg Sølvverk til behandling. Forslaget omfatter et område på 30,6 km² samt gruver under bakken. Formålet med fredningsforslaget er å bevare et nasjonalt og internasjonalt kulturhistorisk verdifullt, industrielt kulturmiljø med fysiske spor fra over 300 års gruvedrift etter sølv. Arbeidet er inne i sin avsluttende fase og har høy prioritet i departementet. Dette er en stor og kompleks fredningssak som berører mange aktører og ulike interesser og det gjenstår en del problemstillinger som ennå ikke er avklart. Det er derfor vanskelig for meg å angi nøyaktig når saken vil være endelig avklart.

Når det gjelder spørsmålet om ansvar for forvaltning og økonomi, viser jeg til at det i juni 2000 ble opprettet en egen Samarbeidsgruppe for kulturmiljøfredningen, hvor bl.a. Kongsberg kommune, Norsk Bergverksmuseum og Statskog er representert. Gruppen fikk ansvaret for å utarbeide et utkast til forvaltningsplan for området, parallelt med selve fredningssaken. Siktemål har vært, innenfor rammen av fredningsforskriften, å få på plass forutsigbare retningslinjer for hvordan området skal forvaltes, hvem som skal ha ansvar for de ulike oppgavene og ansvaret for kostnadene knyttet til vedlikehold, istandsetting og skjøtsel. Forvaltningsplanen skal etter forutsetningen vedtas av Riksantikvaren.

Dersom området blir fredet vil utgangspunktet for en framtidig forvaltning av området bygge på hovedprinsippene i miljøforvaltningen, dvs. at det er eierne og ansvarlig sektormyndighet som har hovedansvaret for miljøutfordringene innenfor området. Hvordan dette mer detaljert skal løses må først og fremst finne sin form i arbeidet med forvaltningsplanen.

I arbeidet med fredningssaken har lokale aktører, herunder Kongsberg kommune og Norsk Bergverksmuseum, bidratt positivt. Også fra kulturminneforvaltningens side er det lagt ned mye tid og ressurser. I forhold til økonomi vises det til at Riksantikvaren siden 1991 har bevilget over 3 mill. kr til vedlikeholdsarbeider innenfor området. Jeg har derfor godt håp om at involverte parter gjennom Samarbeidsgruppen og arbeidet med forvaltningsplanen kan komme fram til omforente løsninger som sikrer gode og forutsigbare rammer med hensyn til roller, ansvar, oppgaver og ressursbruk.

SPØRSMÅL NR. 322

Innlevert 17. februar 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 25. februar 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Vil utenriksministeren ta noe initiativ overfor Tyrkia for å undersøke tilstanden til Öcalan og om tilhøva Abdullah Öcalan lever under er i samsvar med internasjonal lov og menneskerettar?»

GRUNNGJEVING:

Kurdarleiaren Abdullah Öcalan sitter fengsla i Tyrkia. Han har vore totalt isolert og utan kontakt med familie og advokatar dei siste 12 vekene.

Svar:

Abdullah Öcalan ble som kjent dømt til døden i 1999 etter å ha blitt funnet skyldig i en rekke svært alvorlige forbrytelser, bl.a. mot landets antiterrorlover. Öcalan soner i fengselet på Imrali-øya vest i Tyrkia. Etter de tyrkiske grunnlovsreformene i 2002 ble dommen omgjort til livsvarig fengsel.

Tyrkia ratifiserte i 1988 Den europeiske konvensjon mot tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Delegasjoner fra Europarådets torturkomité (CPT) har siden 1999 besøkt Imrali-fengselet flere ganger for å vurdere Abdullah Öcalans soningsforhold.

Det siste besøket fant sted 17. februar i år. Torturkomiteens rapport fra dette besøket er ennå ikke ferdig. Det synes naturlig å avvente komiteens vurdering av Öcalans soningsforhold og tyrkiske myndigheters reaksjoner på rapporten før andre initiativ eventuelt vurderes.

SPØRSMÅL NR. 323

Innlevert 18. februar 2003 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 25. februar 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Næringsdepartementet forbereder salg av SND Invest. Mange vurderer det slik at SND Invests portefølje vil prises svært lavt i markedet hvis en realisering skjer i den nærmeste fremtid. Når det nå er gjort en verddivurdering på 1,3 mrd. kr, karakteriseres prislappen som frisk og urealistisk.

Mener nærings- og handelsministeren at skattebetalernes penger blir fornuftig ivaretatt ved å selge SND Invest i dagens uttørrede kapitalmarked?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til oppsalg bl.a. i Dagens Næringsliv 18. februar 2003 der sjefen i Norsk Vekst uttaler at å selge SND Invest i dagens situasjon er som å selge "høns i regnvær". Jeg viser også til mitt spørsmål til statsråden i forbindelse med budsjettdebatten 10. desember 2002, om å bruke tid på å realisere verdiene i SND Invest slik at samfunnet kan få tilbake det som er de reelle verdiene.

Fremskrittspartiet støttet en fullmakt om salg av SND Invest under forutsetning av at samfunnets verdier ble ivarettatt. Fremskrittspartiet imøteser derfor statsrådets svar med interesse.

Svar:

Ved Stortingets behandling 6. desember 2001 ble det gitt tilslutning til at det ikke foreligger sterke hensyn som tilsier at staten skal eie SND Invest fremover.

Et investeringsselskap er avhengig av et godt forhold til sine eiere for å utvikle bedriften. Det fører til en betydelig usikkerhet knyttet til aktiv oppfølging av investeringene både hos SND Invest og hos porteføljebedriftene så lenge spørsmålet om eierskap er uavklart. En unik kompetanse som er bygget opp hos SND Invest, kan forvitte dersom det tar lang tid å avklare eierskapet og verdiene kan forringes.

Selv om det generelt er et svakt kapitalmarked er det registrert betydelig interesse rundt et salg av SND Invest. Hvilke verdier som kan oppnås, kan likevel bare avdekkes gjennom en konkret salgsprosess.

Selv om salgsprosessen nå er satt i gang har jeg forbeholdt meg retten til når som helst å avbryte en transaksjon hvis betingelsene for et salg ikke er tilfredsstillende. Jeg vil følge utviklingen i salgsprosessen nøye.

Jeg mener at private aktører i utgangspunktet har bedre forutsetninger for å forvalte verdiene i SND videre, og dersom det kan oppnås en akseptabel pris for selskapet vil jeg søke å få dette til, men altså bare dersom denne forutsetningen er tilstede.

SPØRSMÅL NR. 324

Innlevert 18. februar 2003 av stortingsrepresentant Akhtar Chaudhry

Besvart 24. februar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvilke kompensasjoner får Oslo politidistrikt for de enorme utgifter Oslo-politiet har i forbindelse med sikkerhetstiltak rundt den amerikanske ambassaden og den israelske ambassaden samt sikkerhetstiltak til besøkende (nåværende eller tidligere) statsledere til Norge, eventuelt hvilke vurderinger gjør statsråden for å gi Oslo-politiet en kompensasjon?»

BEGRUNNELSE:

Oslo er landets hovedstad og har svært mange utfordringer som Oslo-politiet må løse. Det er organisert kriminalitet, med eller uten relasjoner til utlandet, narkotika- og menneskesmugling, vold, forebygging osv. Når Oslo-politiet må binde et betydelig antall tjenestemenn og økonomiske ressurser til sikkerhetstiltak rundt ovennevnte ambassader og besøkende, må politiet justere sine ressurser i forhold til andre oppgaver. Det går mest utover forebyggende tiltak, slik som bydelspoliti.

Oslo-borgere mener at sikkerhetstiltak rundt ambassader og besøkende statsledere osv., er en nasjonal oppgave og ikke spesifikt Oslo-ansvar. Dermed må staten kompensere disse utgiftene, som ikke er ubetydelige. I det henseende hadde det vært interessant å vite justisministerens vurderinger rundt problemstillingen.

Svar:

Oslo politidistrikt er i sin grunnbemanning og ved sitt ordinære budsjett dimensjonert for å ha ansvar for sikkerhetstiltak rundt ambassadene, besøk fra statsledere, livvaktjeneste osv. Dette inngår i hovedstadsoppgavene.

Sikkerhetstiltakene rundt enkelte ambassader har etter 11. september 2001 vært mer omfattende enn tidligere. I 2001 ble det gitt en tilleggsbevilgning til Oslo politidistrikt på 29,6 mill. kr hovedsakelig til dekning av ekstrautgifter til ambassadevakt hold, livvaktjeneste m.m., jf. St.prp. nr. 7 (2001-2002). I 2002 fikk Oslo politidistrikt totalt 42 mill. kr til ekstra sikkerhetstiltak (jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-

2002) og St.prp. nr. 54 (2001-2002)). I budsjettet for 2003 ligger det en styrking på 39 mill. kr til de samme oppgavene.

Utgifter til ordinære statsbesøk må dekkes innen rammen av politidistriktets budsjett. I en del tilfeller hvor trusselvurderingene tilsier en ekstraordinær politiinnsats, som f.eks. feiring av Nobel fredspris 100-årsjubileum, ABCDE-konferansen, Kronprinsbryllupet og minnemarkering over tidligere statsminister i Israel, Yitzak Rabin, har det blitt gitt tilleggsbevilgninger til dekning av hele eller deler av merutgiftene. Utgiftene har da vært på et slikt nivå at det ikke hadde vært rimelig å forvente at det skal dekkes innen budsjettrammene uten at dette ville gå på bekostning av andre oppgaver.

For meg har det vært viktig at de ekstraordinære tiltakene som blir igangsatt ikke skal oppleves unødig ubekvemme overfor innbyggerne i Oslo.

SPØRSMÅL NR. 325

Innlevert 18. februar 2003 av stortingsrepresentant Akhtar Chaudhry

Besvart 25. februar 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Har det noen gang vært en dialog/forhandling(e)/korrespondanse mellom Pakistan og Norge hvor det er tatt initiativ til at eks-pakistanere kan beholde sitt opprinnelige statsborgerskap parallelt med norsk statsborgerskap, og hva har essensen i og resultat av denne eventuelle dialogen/forhandlingen/korrespondansen vært?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede stilte et skriftlig spørsmål 13. desember 2002 til statsråden hvor det bl.a. ble spurt om følgende: "Er det tidligere tatt initiativ for at tidligere pakistanske statsborgere kunne beholde sitt opprinnelige statsborgerskap etter at de fikk innvilget det norske, og eventuelt hvilke vurderinger har blitt gjort?"

Statsråden gav et langt svar uten at jeg kan se at dette punktet ble berørt. Siden det er flere pakistanere som har fått norsk statsborgerskap og er interessert i og ville beholde sitt opprinnelige statsborgerskap og det går mange rykter om hvilke initiativ er blitt tatt i sakens anledning samt hvilket land har gjort og sagt hva, er det ønskelig at statsråden belyser fakta.

Svar:

Jeg viser til mitt svar av 18. desember 2002 på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 192. Som det der fremgår finnes det ingen avtaler mellom Norge og andre land når det gjelder adgang til dobbelt statsborgerskap. Jeg er ikke kjent med at det noen gang har vært dialog eller forhandlinger mellom norske og pakistanske myndigheter med det formål å gjøre unntak fra lovens hovedprinsipp for pakistanske borgere.

Som følge av prinsippet om ett statsborgerskap som gjeldende statsborgerlov bygger på, går norsk statsborgerskap automatisk tapt ved erverv av pakistansk statsborgerskap. Det er videre et vilkår for erverv av norsk statsborgerskap ved søknad etter statsborgerloven § 6 at søkeren løses fra pakistansk statsborgerskap. I enkelte tilfelle kan likevel dobbelt statsborgerskap oppstå. Dette er ved automatisk erverv av statsborgerskap, dvs. ved fødsel og adopsjon. Dobbelt statsborgerskap kan også oppstå når norske myndigheter dispenserer fra løsningskravet. I henhold til praksis dispenserer det bl.a. når søkerens hjemland ikke gir løsning, det tar lang tid å få svar på løsningsanmodning, hjemlandets myndigheter tar svært høyt gebyr for løsning eller søkeren er innvilget asylstatus i Norge. I forhold til pakistanske borgere er det som regel ikke nødvendig å dispensere fra løsningskravet.

SPØRSMÅL NR. 326

Innlevert 19. februar 2003 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 24. februar 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ved opprettelsen av Dovrefjell og Sunndalsfjellene nasjonalpark med tilhørende verneområder har fylkesmannen i Møre og Romsdal gitt de berørte parter ett års frist fra vedtaksdato for å kreve skjønn. Dette skjer uten at det er utarbeidet forvaltningsplan for området.

Vil statsråden ta initiativ til å sørge for at fristen for å søke skjønn for berørte parter utvides til godkjent forvaltningsplan foreligger?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok 3. mai 2002 å opprette Dovrefjell og Sunndalsfjellene nasjonalpark og syv tilgrensende landskapsvernområder, to biotopvernområder og én naturresservat i Hedmark, Oppland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag fylker. For de berørte grunneiere har dette vedtaket konsekvenser for muligheten for utnyttelse av de ressursene som omfattes av disse verneplanene.

Det er igangsatt arbeid med å utarbeide forvaltningsplan for området. Denne planen vil klargjøre hvilke beskrankninger som pålegges de ulike delene av verneområdet, og hvilke aktiviteter som kan tillates. Resultatet av forvaltningsplanen vil avgjøre den enkelte grunneiers behov for økonomisk kompensasjon for de beskrankninger som ligger i vernevedtaket.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har gitt ett års frist fra vedtaksdato for å kreve skjønn, og har bedt om at eventuelle krav blir framsatt så raskt som mulig.

Svar:

Det er i Stortinget fremlagt et forslag om endring av erstatningsreglene for vern i nasjonalparker og for landskapsvernområder. Stortinget har samtykket i at Biomangfoldlovutvalget vurderer forslaget. Biomangfoldlovutvalget skal legge fram sin innstilling høsten 2003.

I påvente av denne behandlingen uttalte jeg allerede i april i fjor at en eventuell ny erstatningsordning skal få *tilbakevirkende kraft* for de forslag i nasjonalparkplanen som allerede den gangen var til behandling, og der vernevedtaket allerede er fattet, men fristen for krav om erstatning ennå ikke var gått ut. Dette vil også gjelde for Dovrefjell og Sunndalsfjellene nasjonalpark med tilhørende verneområder (vernevedtak av 3. mai 2002).

Det vil bli lagt til grunn at fristen for å kreve erstatning vil bli utsatt i tid så langt dette anses nødvendig i forhold til behandlingen av spørsmålet om endringer i erstatningsordningen. Ifølge de opplysninger jeg har fått antas en godkjent forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell å foreligge i god tid før spørsmålet om lovendring er avklart.

SPØRSMÅL NR. 327

Innlevert 19. februar 2003 av stortingsrepresentant Per Roar Bredvold

Besvart 28. februar 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren ta initiativ for å rydde opp i den uklare rettstilstanden som eksisterer for beregninger av svovelavgift på farget diesel?»

BEGRUNNELSE:

Finansdepartementet skrev i brev av 27. november 2001 til Toll- og avgiftsdirektoratet: "Det synes på bakgrunn av den uklare rettstilstand riktig å prioritere å utarbeide retningslinjer fremfor å prioritere kontroll av saker bakover i tid."

Ovennevnte brev fra Finansdepartementet kom som en følge av at Toll- og avgiftsdirektoratet hadde til hensikt å etterberegne oljeselskaper for manglende innbetaling av svovelavgift. Dette var allerede meddelt i brev til de aktuelle oljeselskaper. I realiteten stanset brevet fra Finansdepartementet denne etterberegningen, og med sin referanse til "uklare rettstilstander" aksepterte departementet at oljeselskapene praktiserte ulike oppfatninger av hvordan svovelavgiften skulle beregnes.

Det er uheldig at det eksisterer uklare rettstilstander forbundet med beregninger av avgifter. Spesielt er det uheldig når det fører til ulike konkurranseforhold i markedet, og når det ikke reageres raskt fra offentlige myndigheter for å rette opp forholdet.

Uklare forskrifter for beregning av svovelavgift medfører følgende ulemper:

1. Farget diesel med lavere svovelinnhold enn 500 ppm svovel er unntatt fra svovelavgift på 7 øre. Det er grunn til å tro at denne reduksjonen kommer oljeselskapene til gode i form av økt inntjening, og at forbrukeren således ikke nyter godt av avgiftsfritaket.
2. Dagens praksis medfører at det foreligger mulighet for feilaktig refusjon av svovelavgift for diesel som går til fiske på fjerne farvann eller til eksport. Diesel under 500 ppm er fritatt for avgift. Diesel med mellom 500 - 2 500 ppm svovel skal belastes med 7 øre svovelavgift pr. liter. I dag risikerer man at disse dieseltypene blandes. Dette innebærer at tollmyndighetene kan komme til å refundere svovelavgift på diesel som det aldri er betalt avgift for.
3. Uklare regler skaper konkurransevridning mellom oljeselskapene og svekker konkurransen i markedet. Samtidig som forbrukerne ikke er garantert å få farget diesel med under 500 ppm svovel selv om det er det han bestiller og betaler for.

Dagens uklare rettstilstand, slik Finansdepartementet beskriver den, har således alvorlige og uønskede konsekvenser.

Det har gått lang tid siden Finansdepartementets brev av 27. november 2001. I denne sammenheng må man være oppmerksom på at saken har sitt utgangspunkt nærmere ett år før Finansdepartementet forfattet ovennevnte brev. Pressen skrev om saken allerede i januar 2001. Tollvesenets forslag om etterberegning av avgift overfor enkelte oljeselskaper var da kjent. Det dreide seg om etterberegning og ekstraavgift for ca. 250 mill. NOK. Beløpets størrelse burde tilsi rask reaksjon fra departementet.

Nye forskrifter som rydder opp i uklarhetene, og som eliminerer de ulempene dagens rettstilstand medfører, bør nå komme umiddelbart.

Svar:

Saken du sikter til gjelder spørsmål i forhold til tidspunktet for avgiftsberegning av svovelavgiften. Problemstillingen gjelder vanlig blank olje og ikke autodiesel/farget diesel.

Jeg kan opplyse om at Finansdepartementet nylig har sendt et forslag til nye regler for avgiftsberegning av svovelinnhold i mineralolje på høring, jf. brev av 21. februar 2003 (vedlegg). Jeg viser derfor til de vurderinger som fremgår i høringssaken.

2 VEDLEGG TIL SVAR:

Vedlegg 1.

Utkast til forskrift om endring av forskrift om særavgifter.

Vedlegg 2.

Brev fra Finansdepartementet "Høring om endring av forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter (særavgiftsforskriften) § 3-7-3 - avgiftsberegning av svovelinnhold i mineralolje". Referanse: 01/2600 SL FR/KR. Brevet er datert 21. februar 2003.

SPØRSMÅL NR. 328

Innlevert 19. februar 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 27. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sikre at Luftfartstilsynet beholder sin sertifisering fra det felleseuropeiske myndighetsorganet Joint Aviation Authorities (JAA), slik at Norge unngår å få alle sine fly og flygende personell utestengt fra europeisk luftrom?»

BEGRUNNELSE:

I brev av 4. februar 2003 til Luftfartstilsynet (dokumentnummer i Luftfartstilsynets journal: 200204488-2) varsler JAA om hvordan de vil vurdere en eventuell flytting av Luftfartstilsynet. De skriver at en flytting med de påfølgende konsekvenser for bemanning, vil anses som en signifikant endring. Slike endringer utløser en såkalt "full review".

En "full review" vil sannsynligvis innebære at JAA vil kreve dokumentasjon på at nødvendig personell til enhver tid er på plass, og man vil ikke godta en overgangsfase hvor disse personene mangler. Resultatet av et bortfall av JAA-godkjenningen av Norge er i ytterste konsekvens en umiddelbar utestengelse fra det internasjonale luftfartssamarbeidet som det norske samfunnet er helt avhengig av.

Det kunne være interessant å få vite hvordan statsråden vil beskrive konsekvensene av en utestenging av Norge fra det internasjonale luftfartssamarbeid.

Svar:

I St.meld. nr. 17 Om statlige tilsyn vurderes organisering og lokalisering for bl.a. Luftfartstilsynet. I en helhetlig vurdering av fremtidig lokalisering for elleve eksisterende og nye tilsyn har Regjeringen besluttet at Luftfartstilsynet skal flyttes til Bodø. Regjeringens vurdering er bl.a. at fagmiljøet i Bodø har forutsetninger for å kunne videreutvikles ved etablering av Luftfartstilsynet der.

Luftfartstilsynet er avhengig av godkjenning fra flere internasjonale organer, deriblant JAA. Godkjenningene forutsetter at tilsynet til enhver tid har

tilstrekkelig med sertifisert personell med relevant erfaring for norsk sivil luftfart.

Det er fastsatt strenge internasjonale kompetansekrav. For eksempel må flygerinspektører ha eller ha hatt sertifikater på sivile fly eller helikopter og i tillegg minimum 5 000 flytimer (normalt 10-20 års erfaring.) Kompetansen er typespesifikk og Luftfartstilsynet opprettholder i dag kompetanse på 32 flytyper. Flyteknikere må ha minimum fem års erfaring som sivil flytekniker, og også denne kompetansen er typespesifikk. Flyingeniører må ha ingeniørutdanning innen flytekniske fag og bl.a. fem års erfaring som flyingeniør. I tillegg kommer etatsspesifikk opplæring på minimum to år før personell får utføre selvstendige tilsynsoppgaver. En "full review" fra JAA vil bl.a. kreve en dokumentasjon på at ovennevnte kompetanse til enhver tid er på plass.

I St.meld. nr. 17 er det i kapittel 9.3 anført at det er "svært viktig at flytteprosessen legges opp slik at en sikrer tilgangen til sentral kompetanse for tilsynene. Dette kan dels sikres gjennom en gradvis nedbemanning og dels ved å tidlig få rekruttert høy kompetanse på de stedene tilsynene flytter til".

Jeg vil følge opp Luftfartstilsynets bemanning under flytteprosessen for å sikre at Luftfartstilsynet opprettholder sine sertifiseringer fra bl.a. JAA.

SPØRSMÅL NR. 329

Innlevert 20. februar 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 26. februar 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Regjeringen foreslår å flytte statlige tilsyn ut fra Oslo. Samtidig sentraliserer selskaper som staten er den dominerende eier. Jeg viser til at Telenor har planlagt å legge ned 40-50 arbeidsplasser på Hamar. Dette er en sentralisering. Teknologien skulle i dag ikke være avgjørende for hvor slike arbeidsplasser er.

Hvorfor tillater Regjeringen at selskaper som har statlig eierdominans å sentralisere arbeid i Oslo samtidig som Regjeringen flytter statlige tilsyn?»

Svar:

Jeg vil innledningsvis påpeke at Telenor ASA er et børsnotert selskap, som selv må vurdere hensiktsmessig bemanning og lokalisering av de forskjellige forretningsområdene i konsernet.

Telenor opplyser at det ikke foreligger planer om nedbemanninger på Hamar. Det kan imidlertid ikke utelukkes at selskapets program for effektivisering og kostnadsbesparinger, Delta 4, vil kunne medføre ytterligere nedbemanninger for konsernet som helhet, men dette er verken tall- eller stedfestet på nåværende tidspunkt.

I 2002 ble det varslet overtallighet tilknyttet Delta 4 på vel 1 500 årsverk i konsernet som helhet. Telenor opplyser at det kun har vært mindre nedbemanninger på Hamar i denne forbindelse; to i Telenor Mobil og noen få andre. De berørte skal for øvrig ha fått tilbud om arbeid andre steder.

Telenor opplyser videre at det kan være en kilde til misforståelse at ca. 30 ansatte, i forbindelse med et "makeskifte" som skjedde mellom Kundeservice "Norge" og Kundeservice Networks i april i fjor, ble overført fra Kundeservice "Norge" på Hamar til Kundeservice Networks på Hamar. Men dette er en om-bemanning og ingen nedbemanning.

Jeg viser for øvrig til St.meld. nr. 22 (2001-2002) Et mindre og bedre statlig eierskap, der noen viktige prinsipper for god eierskapsutøvelse, bl.a. vedrørende beslutnings- og ansvarsforhold i forretningsforetak, er formulert.

SPØRSMÅL NR. 330

Innlevert 20. februar 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 4. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Viser til Samferdselsdepartementets behandling av den såkalte "Teletopia-saken". Departementet har gitt Post- og teletilsynets vedtak oppsettende virkning så lenge klagen fra Telenor behandles. Hvordan begrunner statsråden dette?»

Svar:

Samferdselsdepartementet har som det fremgår av spørsmålet fra representant Rudihagen, besluttet å utsette iverksettelsen av Post- og teletilsynets vedtak 8. januar d.å. Innledningsvis ønsker jeg å understreke at beslutningen ikke berører retten Teletopia AS allerede er gitt til å knytte en egen SMS-C (Sentral for produksjon av mobilmeldinger) til mobilnettet slik at denne kan fungere i parallell med Telenor Mobils egen SMS-C. Beslutningen innebærer bare at vilkårene, herunder prisvilkårene, som Post- og teletilsynet har fattet vedtak om at skal gjelde for denne nettilknytningen, ikke skal iverksettes før klage over vedtaket er avgjort. Jeg kommer nærmere tilbake til dette i svaret nedenfor.

Før det blir gjort nærmere greie for hvorfor iverksettelsen av tilsynets vedtak ble besluttet utsatt, ønsker jeg å redegjøre kort for sakens bakgrunn. Kopi av departementets beslutning følger vedlagt.

BAKGRUNN

Post- og teletilsynets vedtak av 8. januar må ses i sammenheng med tidligere vedtak der Telenor Mobil AS ble pålagt å etterkomme anmodning fra Teletopia AS om såkalt *spesiell nettilknytning*. Pålegget om spesiell nettilknytning ble opprettholdt av Samferdselsdepartementet i klageomgangen, jf. vedtak datert 18. januar 2002, og Teletopia AS ble ved dette vedtaket gitt rett til å knytte en SMS-C til Telenor Mobils nett slik at denne kan fungere i parallell med Telenor Mobils egen SMS-C. Retten til slik nettilknytning gjør det mulig for Teletopia AS å konkurrere med Telenor Mobil AS om å tilby SMS-meldinger direkte til kundene i Telenor Mobils nett.

I departementets vedtak 18. januar 2002 ble det ikke tatt stilling til vilkårene som skal gjelde for Teletopias tilgang, herunder den prisen Teletopia AS skal betale for den spesielle nettilknytningen. Av vedtakets konklusjon fremgår det at det i utgangspunktet overlates til partene å komme til enighet om tilgangsvilkårene, men likevel slik at eventuell uenighet i denne sammenheng kan bringes inn for telemyndigheten på vanlig måte.

Ettersom Telenor Mobil AS og Teletopia AS ikke kom til enighet om tilgangsvilkårene på egenhånd eller ved megling, fattet Post- og teletilsynet vedtak 8. januar d.å. der Telenor Mobil AS ble pålagt å inngå nærmere bestemt avtale med Teletopia AS om vilkår for tilgang til Telenor Mobils nett for tilknytning av Teletopias SMS-C. I henhold til pålegget pliktet Telenor Mobil AS å gi Teletopia AS tilgang på de vilkårene som fremgår av pålegget, fra 7. februar.

Telenor Mobil AS anmodet departementet, i brev datert 3. februar, om at iverksettelsen av pålegget fra Post- og teletilsynet måtte utsettes til klage over vedtaket var avgjort.

Teletopia AS henvendte seg til departementet 6. februar og varslet om at de også ville levere et skriftlig innspill i forbindelse med departementets vurdering av spørsmålet om utsatt iverksettelse. Selskapet leverte slikt innspill 7. februar og anmodet samtidig om møte med departementet i sakens anledning. Møter med sakens parter ble avholdt 10. februar. Begge parter leverte ytterligere skriftlige innspill 10. februar.

BESLUTNING OM UTSATT IVERKSETTELSE

Det understrekes innledningsvis at departementet ennå ikke har avgjort klage over Post- og teletilsynets vedtak 8. januar, men bare besluttet at iverksettelsen av vedtaket skal utsettes til klage er avgjort. Vedtaket er påklaget, og eventuell klagesak vil først bli oversendt departementet etter at Post- og teletilsynet og Statens teleforvaltningsråd har tatt stilling til innholdet i klagen.

Virkingen av departementets beslutning er at Telenor Mobil AS inntil videre ikke plikter å etterkomme pålegget fra Post- og teletilsynet om å inngå nærmere bestemt avtale med Teletopia AS om vilkår for tilgang til Telenor Mobils nett for tilknytning av Teletopias SMS-C. Plikt til å etterkomme pålegget inntreer fra det tidspunkt departementet eventuelt stadfester tilsynets vedtak i klageomgangen.

Det har blitt hevdet at beslutningen har ført til at Teletopia AS har måttet stenge sitt tilbud om SMS-meldinger. Jeg vil i denne sammenheng for det første vise til det som er sagt ovenfor om at Teletopia AS allerede ved vedtak datert 18. januar 2002, ble gitt rett til nettilknytning som gjør det mulig for selskapet å konkurrere med Telenor Mobil AS om å tilby SMS-

meldinger til kundene i Telenor Mobils nett. For det andre vil jeg vise til at det var innspillet fra Teletopia AS som gjorde at departementet ikke kunne konkludere i spørsmålet om utsatt iverksettelse innen fristen i pålegget for tilgang på nærmere bestemte vilkår inntrådte 7. februar. Teletopia AS lanserte sitt tilbud om billige SMS-meldinger selv om de var godt kjent med at spørsmålet om utsatt iverksettelse fortsatt var til behandling i departementet.

Ved vurderingen av spørsmålet om utsatt iverksettelse er det likevel tillagt vekt at Teletopia AS faktisk hadde lansert tilbud om SMS-meldinger. Det vises til beslutningen, der det heter: *"Det er også et motargument i forhold til å etterkomme anmodningen at Teletopia allerede har lansert tilbud om kortmeldinger med grunnlag i avtalen med Telenor Mobil og på den måten innrettet seg etter pålegget. Beslutning om utsatt iverksettelse vil innebære skadevirkninger for Teletopia og brukerne av tjenesten."* Etter departementets vurdering kunne imidlertid ikke dette forhold tillegges avgjørende betydning idet virksomheten var relativt begrenset som følge av den korte tiden tilbudet hadde virket og som følge av at Teletopia hadde lansert tilbudet med kunnskap om at spørsmålet om utsatt iverksettelse ennå ikke var sluttbehandlet.

Departementets beslutning bygger på en helhetsvurdering der både Teletopias, Telenor Mobils og samfunnets mer overordnede interesser er vektlagt. En avveining av de ulike interessene tilsier etter min vurdering at iverksettelsen av Post- og teletilsynets vedtak bør utsettes til klagen er avgjort. Det vises i denne sammenheng til departementets vurderinger i beslutningen som følger vedlagt. Jeg vil i denne sammenheng spesielt fremheve at Post- og teletilsynets vedtak berører prinsipielle og hittil uavklarte spørsmål som er av stor betydning for utviklingen av konkurransen i det norske mobilmarkedet. Det er, som vist til i beslutningen, ikke en entydig oppfatning at streng prisregulering fra telemyndighetens side vil legge til rette for konkurranse på lang sikt, og før vedtaket iverksettes ønsker jeg å ta stilling til disse prinsipielle spørsmålene.

Departementet vil prioritere en rask behandling av denne saken, og det understrekes i beslutningen at det forventes at også Post- og teletilsynet og Statens teleforvaltningsråd vil gjøre det samme.

VEDLEGG TIL SVAR:

Brev fra Samferdselsdepartementet til advokatfirmaet Hjort DA MNA v/advokat K. Veierød "Anmodning om utsatt iverksettelse av Post- teletilsynets vedtak av 8. januar 2003 om vilkår for Teletopia tilgang til Telenor Mobils nett for tilknytning av selskapets SMS-C". Referanse: 03/303-TOL. Brevet er datert 13. februar 2003.

SPØRSMÅL NR. 331

Innlevert 20. februar 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 28. februar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Har NRK konsesjon fra Datatilsynet for å kartlegge innbyggernes familieforhold, herunder samboerforhold etc., og for hvem er dette registeret i så fall tilgjengelig?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til en korrespondanse i NRKs lisensavdelings arkiver, merket 400157905/041, der en kvinne som har fått seg samboer, blir bedt om å opplyse om samboerens navn, lisensnummer og folkeregisterføring. Det er snakk om et omfattende skjema hvor det skal opplyses om en rekke ting som må anses som privat. Med stor sikkerhet antar jeg at denne typen registreringer over hvilke folk som deler seng og frokostbord er belagt med konsesjon, da NRK jo ikke er en statsetat i normal forstand, men en selvstendig kringkastingsvirksomhet, dog med offentlig eierskap og statsråden som generalforsamling.

Svar:

Jeg har forelagt spørsmålet for NRK, som opplyser følgende:

"NRK registrerer i dag, etter konsesjon fra Datatilsynet, personopplysninger, herunder navn, adresse, personnummer samt betalingshistorikk for lisensen i sitt lisensregister på alle som er pliktig å betale kringkastingsavgift i henhold til bestemmelsene i kringkas

tingsloven kap. 8 og i tilknyttede forskrifter om fjernsynsmottakere. I tillegg registreres opplysninger om ekteskap og begge ektefellenes navn for å ajourholde lisensregisteret i forhold til at ektefeller hefter i fellesskap for husstandens kringkastingsavgift i henhold til bestemmelsen i ekteskapsloven § 38, 1. ledd.

Når det gjelder samboere, reguleres disse ikke av nevnte bestemmelse i ekteskapsloven, men av sameielovens bestemmelser. NRK registrerer opplysninger om samboerforhold da samboerskap fører til at samboerne i egenskap av sameie i felles fjernsynsmottaker, begge hefter for kringkastingsavgiften.

Når NRK får melding fra en eller begge samboere om at samboerskap er inngått, og at de det gjelder av den grunn ikke lenger vil stå registrert med hver sin lisens men ønsker en felles lisens, sender NRK ut skjema for innhenting av personopplysninger. Når to personer som er registrert med hver sin lisens pr. telefon melder at den ene lisensen skal opphøre pga. inngått samboerskap, tar NRK opplysningene til foreløpig etterretning, men sender samtidig ut et skjema til samboerne, som skal utfylles av begge samboerne. I skjemaet bes det om samme type personopplysninger som er registrert på de to lisensene de nyblevne samboere tidligere var kjent på i NRKs lisensregister. Grunnen til at NRK i skjemaet ber om slike opplysninger er at NRK ønsker å oppdatere personopplysningene i sitt lisensregister i tilfelle det har skjedd endringer siden sist NRK ble gitt opplysninger.

I tillegg til opplysninger om begge samboeres navn og adresse, bes samboerne i skjemaet bekrefte at flytting er meldt til Folkeregisteret. Dette som en kontroll fra NRKs side på at opplysningene gitt NRK om samboerskap er korrekt. NRK har tillatelse til adgang til Det sentrale personregisteret (DSP) for oppdatering av adresseopplysninger i sitt lisensregister, men har erfart at meldingene til DSP i noen tilfeller kan være mangelfulle. Ved å be om slike opplysninger i skjemaet ønsker NRK samboernes bekreftelse på hvilken adresse samboerne mener de skal være registrert på i lisensregisteret i de tilfeller de to nyblevne samboerne er oppført med forskjellige adresser i DSP.

Videre bes det i skjemaet om apparatopplysninger, dette i henhold til bestemmelsene om overdragelse i forskrifter om fjernsynsmottakere. NRK ønsker opplysninger som avklarer om samboerne etter inngåelsen av samboerskap i fellesskap har i bruk alle fjernsynsmottakerne som tidligere var registrert på hver enkeltes lisens, eller om noen av mottakerne er overdratt til tredjemann. Ifølge forskrifter om fjernsynsmottakere § 7 skal en lisenshaver melde fra til NRK om overdragelse av fjernsynsmottaker.

På det felles skjema innhentes i tillegg til ovennevnte opplysninger også samboernes/sameiernes underskrifter.

På bakgrunn av ovenstående fremgår at NRK ved utsendelsen av skjemaet til samboere forespør om opplysninger som NRK i henhold til Datatilsynets konsesjon kan innhente og registrere på den enkelte lisens i forbindelse med nyregistrering av lisens og ajourhold av lisensregisteret."

Jeg viser til dette, og kan videre opplyse at registeret kun er tilgjengelig for NRK.

SPØRSMÅL NR. 332

Innlevert 20. februar 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 28. februar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Samisk duodji er viktig for utviklingen av den nasjonale og for den samiske kultur og identitet. Samisk duodji har behov for utvikling og oppbygging av nasjonalt nettverk av kurs og veiledning, markedsføring, lokallag, produsenter og utsalgssteder.

Hvilken utviklingsplan har Regjeringen for samisk duodji, og hvor mye midler har vært brukt på norsk husflid de siste 50 årene opp mot hvor mye som har vært brukt på samisk duodji?»

Svar:

Husflid er viktig for ethvert folk, både som tradisjonsbærer og identitetsskaper. Samarbeidsregjeringen mener at tradisjonelle samiske næringer, bl.a. duodji, er betydningsfulle fordi de vedlikeholder og produserer samisk kultur. Duodji er i ferd med å få økt betydning som næring, og er viktig spesielt for samiske kvinner. Vi vil derfor sikre tradisjonelle næringer gode rammevilkår, jf. St.meld. nr. 33 (2001- 2002).

Landbruksdepartementet etablerte på 70-tallet en tilskuddsordning til samisk husflid, der tilskuddene i hovedsak gikk til duodjiorganisasjoner. I 1981 ble denne tilskuddsordningen, 1 mill. kr, overført til Kommunal - og regionaldepartementet, og ble forvaltet av Norsk Sameråd fram til Sametingets etablering i 1989. Midlene utgjorde 2,9 mill. kr i 1993, og ble da overført til Sametinget som en del av bevilgningen fra Kommunal- og regionaldepartementet.

Sametinget fikk i 1999 unntak fra bevilgningsreglementet § 4 om bruttobudsjettering og får sin bevilgning fra Kommunal- og regionaldepartementet,

Barne- og familiedepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet, Kultur- og kirke departementet og Miljøverndepartementet over 50-poster, dvs. én ramme fra hvert departement. Sametinget gis på denne måten et særlig selvstendig ansvar og frihet med hensyn til ressursdisponeringen. Med de føringer som er lagt i Stortingets budsjettvedtak, fordeler Sametinget bevilgningen etter egne prioriteringer. Det er derfor ikke øremerket midler til duodji fra Regjeringens side.

I 2003 bevilger Sametinget 3,15 mill. kr til duodjiinstitusjoner og duodjiorganisasjoner. I tillegg har Sametinget avsatt 3,4 mill. kr fra Samisk utviklingsfond til duodji, bl.a. til utviklingstiltak og investeringer. Sametingets samlede avsetning til samisk duodji i 2003 er 6,55 mill. kr. Av de 3,4 mill. kr som Sametinget i 2003 har avsatt til duodji, er 2,2 mill. kr avsatt til utviklingsprogrammet for duodji. I vedtak 43/02 om fordeling av Sametingets budsjett for 2003 heter det at "*Sametinget har et særskilt ansvar for utviklingen av duodji. Dette er bakgrunnen for at Sametinget i sak 10/01 har vedtatt et eget utviklingsprogram for duodji. Duodji har et betydelig kulturelt, faglig og næringsmessig utviklingspotensial dersom rammebetingelsene legges til rette for det. Arbeidet med realisering av utviklingsprogrammet for duodji er i gang*". Jeg vil derfor vise til Sametinget som den som best kan besvare spørsmål som angår denne planen.

Det statlige tilskuddet til norsk husflid er hovedsakelig kanalisert gjennom Norges Husflidslag. Fra organisasjonen ble opprettelsen i 1910 under navnet Norges Husflidsforbund, har denne mottatt varierende grad av tilskudd fra ulike departementer. Faste tilskudd til husflidskonsulenter er gitt fra 1953. Dagens ordning med årlige driftstilskudd over Kultur- og kirke departementets Kap. 328 *Museums- og andre kulturvernformål* Post 78 *Ymse faste tiltak* er fra 1995. Tilskuddet til Norges Husflidslag i 2003 er på vel 8,2 mill. kr.

SPØRSMÅL NR. 333

Innlevert 20. februar 2003 av stortingsrepresentant Ola T. Heggem

Besvart 28. februar 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Møre og Romsdal fylkeskommune har siden høsten 1998 deltatt i et prøveprosjekt med forenklet ordning for tildeling av midler til mindre kostnadskrevenende nærmiljøanlegg. Ordningen har gitt svært positive effekter i fylket og gitt mulighet til å realisere anlegg som ellers ikke ville blitt realisert. Prøveordningen er nå inne i sitt siste år, samtidig som fylkeskommunene registrerer fortsatt stor interesse og behov for ordningen.

Vil statsråden sørge for at en slik forenklet ordning kan gjøres permanent?»

BEGRUNNELSE:

Prøveprosjektet som er innrettet mot mindre nærmiljøanlegg innenfor en kostnadsramme på 80 000 kr, har utviklet seg til en svært populær ordning i Møre og Romsdal. Antall søknader viser at behovet er like stort for realisering av slike anlegg som for ordinære nærmiljøanlegg innenfor spillemiddelordningen. Antallet restanser viser et fortsatt stort udekket behov. Møre og Romsdal fylkeskommune ser en stor verdi ved en slik forenklet ordning siden denne gjør det mulig å realisere enkle anlegg som øker befolkningens mulighet til å drive egenorganisert fysisk aktivitet. Med en slik ordning er det også mulig å gi raskere tilsagn enn for anlegg med høyere kostnadsramme som ofte står på venteliste i flere år uten å nå opp. Dette er spesielt viktig når det gjelder anlegg rettet mot barn og unge som ikke driver organisert idrett, men som ut fra interesse for en aktivitet kan motiveres til å drive fysisk aktivitet i nærmiljøet. Ordningen er således i tråd med de prioriteringer Stortinget har vedtatt for idrettspolitikken i årene framover og et viktig bidrag til å øke den fysiske aktiviteten i hele befolkningen. Med en svak økonomi i de fleste kommuner, er det ikke sannsynlig at slike anlegg vil kunne realiseres kun med kommunale midler, selv om det dreier seg om relativt små summer. Møre og Romsdal fylkeskommune er derfor bekymret for at det gode arbeidet som er satt i gang, og de positive erfaringene en høster av ordningen, vil stanse dersom ordningen ikke gjøres permanent etter at prøveperioden løper ut ved utgangen av 2003.

Svar:

Nevnte tilskuddsordning ble innført som en prøveordning i 2001 med et tidsperspektiv på tre år (2001-2003). Prøveordningen omfatter alle fylkeskommunene og kom som en konsekvens av tidligere utprøving i Møre og Romsdal. Ved hovedfordelingen av spillemidler til idrettsformål i 2001 og 2002 ble det avsatt henholdsvis 10 mill. kr og 15 mill. kr til dette formålet. Tilskuddet fordeles mellom fylkene ut fra andel barn og ungdom (6-19 år) i de respektive fylkeskommunene. Det vil bli avsatt ytterligere midler ved hovedfordelingen i 2003.

Departementet har fått flere positive tilbakemeldinger på ordningen, og vil i løpet av høsten ta stilling til om ordningen skal videreføres og eventuelt gjøres permanent. For departementet vil det være særlig viktig å se ordningen i sammenheng med andre relevante tilskuddsordninger på anleggfeltet (eksempelvis ordinære nærmiljøanlegg), med sikte på å imøtekomme behovene lokalt på en best mulig måte.

SPØRSMÅL NR. 334

Innlevert 20. februar 2003 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 28. februar 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Regjeringen har besluttet å gi Norsk Luthersk Misjonssamband nasjonal driftsstøtte. Dette skjer på tvers av Fordelingsutvalgets anbefaling, og blir oppfattet som en underminering av de prinsipper som ligger til grunn for tilskuddsordningen.

Hvordan kan statsråden på denne måten åpne for diskriminering av kvinner gjennom tildeling av statsstøtte?»

Svar:

Barne- og familiedepartementet har omgjort Fordelingsutvalgets avslag på Norsk Luthersk Misjonssambands (NLM) søknad om tilskuddsberettigelse og nasjonal grunnstøtte for tilskuddsåret 2002, og innvilget organisasjonen tilskudd i gruppe C. Departementet gav NLM medhold bl.a. fordi organisasjonen har vist vilje til å styrke barn og unges medvirkning.

NLM er en av flere støtteberettigede organisasjoner som samler barn, unge og voksne i én integrert organisasjon. Til nå har hovedstyret oppnevnt en barne- og ungdomsnemnd på landsplan, kalt hovedstyrets barne- og ungdomsnemnd. Dette vil nå bli overlatt til generalforsamlingen der både kvinner og menn har fulle rettigheter. Da departementet gav NLM medhold i sin klage, viste vi til at organisasjonen var i ferd med å gi barn og unge større innflytelse i organisasjonen. Dette har departementet lagt vekt på i sin vurdering.

Jeg er svært opptatt av at tilskuddsordningen skal sikre organisasjonene som arena for medbestemmelse og demokrati, og som nyttige redskaper for barn og unges deltakelse i samfunnet vårt. Etter mitt syn har NML vist vilje til å endre sin organisasjonsstruktur i demokratisk retning hva gjelder barn og unges innflytelse. Når vi også vet at NLM driver et omfattende og viktig barne- og ungdomsarbeid, mener jeg det vil være feil å nekte organisasjonen støtte fra tilskuddsordningen.

SPØRSMÅL NR. 335

Innlevert 21. februar 2003 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 28. februar 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Jeg har fått denne henvendelser fra familier på ulike asylmottak. De hevder at kontantstøtten de får utbetalt blir inndratt av mottaket. Dette gjelder asylsøkere som har fått oppholdstillatelse og fortsatt bor på asylmottak.

Mener statsråden det er lovlig og riktig bruk av kontantstøtte at asylmottakene bruker denne som en ekstrainntekt?»

BEGRUNNELSE:

Asylsøkere som har fått opphold i Norge og som ikke har fått oppholdskommune, har rett på kontantstøtte. Det virker merkelig og urimelig at kontantstøtten kan fratras disse familiene som dermed rammes økonomisk fordi de er så uheldig at ingen kommune har sagt ja til å ta imot dem.

Svar:

Kontantstøtte ytes for barn mellom ett og tre år som ikke eller bare delvis gjør bruk av barnehageplass som det ytes statlig driftstilskudd for. Ytelsen er ikke behovsprøvet, og det er ikke knyttet vilkår til bruken.

Personer i asylmottak får økonomisk støtte (basisbeløp) etter gitte satser. Basisbeløpet skal dekke utgifter til livsopphold. Dersom vedkommende har inntekt, vil støtten reduseres eller falle bort. Nye beboere må signere på en egenerklæring som fastslår at de ikke har annen inntekt, og at de skal melde fra dersom de får noen form for inntekt.

Økonomisk støtte til beboere i asylmottak bevilges over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Ordningen forvaltes av Utlendingsdirektoratet, som foretar utbetalingen via mottakene. Dersom basisbeløpet reduseres pga. inntekt, vil det altså innebære at statens utgifter til økonomisk støtte blir tilsvarende lavere. Asylmottakets økonomi påvirkes ikke av hva beboeren får utbetalt. Det er altså ikke slik at redusert basisbeløp pga. at beboeren mottar kontantstøtte, vil innebære noen inntekt for mottaket.

Den økonomiske støtten er subsidiær og gis til dem som ikke på annen måte kan forsørge seg selv. Det må aksepteres at kontantstøtte, på linje med andre inntekter, medregnes ved utmålingen av basisbeløpet. Jeg vil her nevne at det ikke er et vilkår for utbetaling av kontantstøtten at pengene benyttes til barnetilsyn.

Også ved utmåling av stønad til livsopphold etter sosialtjenesteloven kan kontantstøtte regnes med ved vurderingen av søkers inntekt. Jeg viser i denne sammenheng til Stortingets behandling av spørsmålet høsten 2001. Stortingsflertallet gikk da inn for at kontantstøtten fortsatt skal regnes med ved utmålingen av sosialhjelp. Økonomisk sosialhjelp, som er en parallell til basisbeløpet, skal være en subsidiær ytelse, slik at søker må utnytte alle muligheter for å forsørge seg selv før det ytes sosialhjelp.

SPØRSMÅL NR. 336

Innlevert 21. februar 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 26. februar 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I mediene spekuleres det i at seilings- og anløpsmønsteret for Hurtigruta skal endres. Er dette tilfelle, og hva har statsråden tenkt å gjøre for å bevare seilings- og anløpsmønsteret?»

Svar:

Samferdselsdepartementet og hurtigruterrederiene har inngått en treårig avtale for perioden 2002- 2004 innenfor en ramme på 170 mill. kr (1999-kroner) pr. år etter at EFTA sitt overvåkingsorgan ESA godtok avtalen i brev av 19. desember 2001, jf. omtalen i St.prp. nr. 50 (2001-2002). Ett av vilkårene ESA stilte for at avtalen kunne godkjennes, var at det også utarbeides en transportanalyse som redegjør for behovet for Hurtigruten mellom Bergen og Kirkenes. Avtalen ble samtidig godkjent på betingelse av at eventuelle kjøp av hurtigrutetjenester etter 2004 konkurranseutsettes gjennom en åpen og etterprøvbar prosess.

Arbeidet med denne transportanalysen er utført

av en ekstern konsulent. Oppdraget er nettopp avsluttet og foreligger i en konsulentrapport som er sendt til høring til aktuelle departementer og fylkeskommuner. Høringsfristen er satt til 24. mars 2003.

Med utgangspunkt i forannevnte tar Regjeringen sikte på å legge fram en vurdering for Stortinget våren 2003 av det fremtidige behov for offentlig kjøp av rutetjenester på kyststrekningen Bergen-Kirkenes.

Det er derfor for tidlig å ta stilling til Hurtigrutens seilings- og anløpsmønster etter 2004 på det nåværende tidspunkt.

SPØRSMÅL NR. 337

Innlevert 21. februar 2003 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 3. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ein av føresetnadene for bompengefinansiering av Svinesundsbrua var at dette gjorde det mogleg for Noreg å fullføre E6 gjennom Østfold nokolunde samstundes som utbygginga på svensk side, nemleg i 2008-2009. Ifølgje Göteborgs-Posten av 6. februar vert ikkje E6 i Bohuslän klar før i 2013.

Har statsråden teke noko initiativ til dialog med den svenske næringsministeren om dette, og kva er hennar vurdering av saka?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

Artikkel i Göteborgs-Posten den 6. februar 2003 "E 6 i Bohuslän blir inte klar förrän 2013".

Svar:

Norges regjering og Sveriges regjering signerte 7. august 2002 en avtale mellom de to stater om ny Svinesundsforbindelse. Det er i avtalen lagt til grunn en felles ambisjon for de to land om at E6 skal bygges ut til en sammenhengende veg med fire kjørefelt mellom Oslo og Gøteborg senest i 2009. Videre er det i avtalen en felles ambisjon om at ny Svinesundsforbindelse kan åpnes for trafikk i 2005.

Vedrørende situasjonen på svensk side, vil jeg få gjøre oppmerksom på følgende:

- Utsagnet i artikkelen i Göteborgs-Posten 6. februar 2003 om at utbyggingen av E6 til fire felt gjennom Bohuslän ikke vil bli ferdigstilt før i 2012-13 er basert på det svenske Vägverkets *foreløpige utkast* til

Nasjonal vegtransportplan 2004-15.

- Utkastet er sendt på høring til len, offentlige instanser og interesseorganisasjoner. Et bearbeidet utkast vil etter høringen bli oversendt den svenske regjeringen.
- Planen vil bli fastlagt av den svenske regjeringen i november/desember 2003.
- Det er de økonomiske rammene som har gjort at Vägverket har fremmet forslaget. Ut fra hensynet til planlegging og prosjektering er det mulig å ferdigstille utbyggingen av E6 som sammenhengende firefelts veg fra riksgrensen til Gøteborg i løpet av 2009.
- Vägverkets foreløpige utkast til plan stiller ikke spørsmål ved gjennomføringen av ny Svinesundsforbindelse.

Når det gjelder E6 på norsk side gjennom Østfold, pågår arbeidet i tråd med statsavtalen.

Siden de planene representanten Ausdal Starrfelt viser til er på et så tidlig stadium, og *kun* har forankring på etatsnivå i Sverige, har det foreløpig ikke vært naturlig å ta opp situasjonen med min svenske kollega. Jeg vil imidlertid følge utviklingen av saken i Sverige, og vil på egnet måte ta opp saken med svenske myndigheter dersom dette blir en aktuell problemstilling. Av hensyn til trafikksikkerhet og framkommelighet, mener jeg det er viktig at arbeidet på både svensk og norsk side følger opp våre felles avtaler om rask framdrift.

SPØRSMÅL NR. 338

Innlevert 21. februar 2003 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 4. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I tidsskriftet "Vegen og vi" kjem det fram at det er svært få kvinner tilsette i leiande stillingar i Vegvesenet etter omstillinga.

Korleis stiller statsråden seg til dette, og kva initiativ har ho teke for å medverka til auka kvinneandelen på alle nivå i denne sektoren?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

Oppslag i "Vegen og vi" nr. 2 for 2003.

Svar:

Statens vegvesen ble med virkning fra 1. januar 2003 skilt i et forvaltningsorgan og et produksjons-selskap. Oppslaget i tidsskriftet "Vegen og vi" gjelder lederstillinger i forvaltningsorganet Statens vegvesen. Prosessen med tilsetting av nye ledere her er pr. februar 2003 i avslutningsfasen. Det foreligger dermed ingen endelige tall for kvinneandel i lederstillinger.

Ved årsskiftet 2001/2002 hadde Statens vegvesen en kvinneandel i lederstillinger på 18,6 pst. og målet for utgangen av 2001 var på 22 pst. På våren 2002 ble det vedtatt en ny handlingsplan for likestilling i etaten med ambisjoner for 2002 om en kvinneandel på 30 pst. i lederstillinger.

I forbindelse med den ovennevnte omstillingen og utskillelse av produksjonsvirksomheten, er det totale antallet lederstillinger omtrent halvert. Dette medførte stor konkurranse om de lederstillingene som skulle besettes. Vegvesenet har fulgt en ordinær tilsettingsprosess basert på at best kvalifiserte søker skal tilsettes. Det ble opprettet en likestillingsgruppe i tilknytning til omorganiseringen. Denne gruppen har gitt uttalelser i tilsettingssaker.

Vegvesenet opererer med tre ledernivåer. Etter omorganiseringen 1. januar 2003 omfatter nivå 1 toppledere i Vegdirektoratet og regionvegsjefer. Nivå 2 omfatter distriktsvegsjefer, stabssjefer ved regionvegkontorene og seksjonsledere i Vegdirektoratet og nivå 3 omfatter seksjonsledere ved distriktsvegkontorene. Kvinneandelen på nivå 1 er pr. februar 2003 på 36 pst. Av de åtte stillingene som ble lyst ut på dette nivået i 2002, ble kvinner tilsatt i fire stillinger. To av fem regionvegsjefer er kvinner. Dette er en klar

økning i forhold til årene 1999, 2000 og 2001 da kvinneandelen var henholdsvis 17 pst., 13 pst. og 12 pst.

På nivå 2 er kvinneandelen pr. februar 2003 26 pst., mens kvinneandelen på nivå 3 er 22 pst. For de to nivåene samlet har utviklingen for 1999, 2000 og 2001 vært 13 pst., 14 pst. og 19 pst. Det er grunn til å nevne at det var et forholdsvis stort antall søkere til nivå 3. Dette er stillinger der det ofte stilles krav om teknisk faglig bakgrunn. Til noen av stillingene var det bare mannlige søkere. Samlet for de to nivåene er det en positiv utvikling, men med fortsatt rom for forbedringer. Vegvesenet vil se nærmere på årsakene til den lave andelen kvinnelig søkere i fortsettelsen av likestillingsarbeidet.

Totalt er kvinneandelen i lederstillinger på 23 pst. i Statens vegvesen pr. februar 2003. For årene 1999, 2000 og 2001 var sammenlignbare tall 13 pst., 14 pst. og 19 pst.

Arbeidet med å rekruttere flere kvinner til lederstillinger vil bli fulgt opp i henhold til de måltall og prosedyrer for rekruttering til lederstillinger som er fastsatt for statlig sektor. Dette tilsier at det i gjennomsnitt skal være minst 40 pst. representasjon av begge kjønn i lederstillinger i statlig sektor samlet sett innen 1. januar 2006. Samferdselsdepartementet vil følge opp og rapportere videre Vegvesenets og øvrige underliggende etaters måloppnåelse i tråd med de retningslinjer som gjelder for oppfølging på dette området.

SPØRSMÅL NR. 339

Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 3. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Mullah Krekar er utvist fra Norge under henvisning til fare for rikets sikkerhet. Utlendingsdirektoratet mistenker at Mullah Krekar har en tilknytning til al-Qaida-nettverket. Informasjon om saken utover dette er ikke offentlig kjent. I kampen mot terror er det helt påkrevet at mistenkte blir etterforsket og stilt for domstol. Utvisning medfører risiko for videre terrorvirksomhet.

Kan Regjeringen redegjøre i full bredde for saken og begrunne hvorfor Norge ikke etterforsker terrormistenkte?»

BEGRUNNELSE:

Departementet har lagt til grunn for sin instruks at det er nødvendig å utvise Krekar av hensyn til rikets sikkerhet. Utlendingsdirektoratets mistanke om at Mullah Krekar har en tilknytning til al-Qaida-nettverket bygger bl.a. på påstander og informasjon som har fremkommet fra forskjellige medier. Dette underbygges også av rapporter fra uavhengige menneskerettighetsorganisasjoner.

- Jeg har i vurderingen av saken lagt vesentlig vekt på opplysningene om Krekars virksomhet i sitt hjemland, sier statsråd Erna Solberg. Hun viser til Krekars sentrale posisjon i Ansar al-Islam, en gruppering som kontrollerer et område i det nordlige Irak. Ansar al-Islam er en væpnet islamsk, fundamentalistisk gruppering som jeg mener det er grunn til å anta har en tilknytning til al-Qaida nettverket, sier Solberg.
- Rikets sikkerhet vil kunne settes i fare ved Krekars tilstedeværelse i Norge, ved hans rolle som politisk, religiøs og også militær lederskikkelse i forhold til grupper som er sterkt involvert i virksomhet som kan trekke terroristvirksomhet til Norge, sier Erna Solberg i pressemeldingen.

I kampen mot internasjonal terrorisme må hvert land ta ansvar for at terrorister ikke får fortsette sin virksomhet, at saken blir etterforsket og at de mistenkte blir stilt for retten. Bare på den måten kan slik virksomhet stanses.

Å utvise terrormistenkte bidrar til at virksomheten fortsetter. Særlig i den spente internasjonale situasjonen vi har nå, er det påfallende at en person som mistenkes å ha tilknytning til det terrornettverket som utløste krigen i Afghanistan og som også hevdes å ha forbindelser med Iraks regime, skal sendes tilbake til konfliktområdet uten at saken er etterforsket. Saken er så uklar på dette punktet at det krever en forklaring og full gjennomgang av begrunnelsen for Regjeringens beslutning. For å unngå misforståelser gjøres det oppmerksom på at det fra SVs side ikke er uenighet om at reisebestemmelsene er brutt og at det foreligger grunnlag for utvisning på det grunnlaget.

Svar:

Jeg har instruert Utlendingsdirektoratet om å utvise Mullah Krekar etter utlendingslovens regler, fordi jeg

mener at rikets sikkerhet vil kunne settes i fare ved utlendingens tilstedeværelse i Norge. Når det gjelder den nærmere begrunnelsen, viser jeg til vedtaket som i sin helhet er offentliggjort. Konklusjonen i denne saken bygger på åpne kilder.

Hvorvidt utlendingen også bør eller skal etterforskes for straffbare forhold avgjøres ikke av utlendingsmyndighetene. Jeg har forelagt spørsmålet fra stortingsrepresentant Karin Andersen for justisministeren vedrørende de forhold som knytter seg til etterforskningen av straffbare forhold. Han uttaler følgende:

"Handlinger som bærer preg av å være utført i en terrorsammenheng vil alltid innebære et svært alvorlig straffbart forhold, og må som sådan etterforskes grundig av politi og påtalemyndighet. De samme myndigheter har dessuten som en viktig oppgave å forebygge slik aktivitet. Dette arbeidet gis høy prioritet i vårt land. Der hvor det er tilstrekkelig grunnlag for det vil personer som mistenkes for terrorhandlinger bli etterforsket av norsk politi og påtalemyndighet.

Det er kjent at Mullah Krekar har vært under etterforskning i Norge. Denne etterforskningen fortsetter, idet riksadvokaten nå har gitt ordre om at Økokrim skal ha et overordnet ansvar for den og skal herunder samarbeid nært med Politiets sikkerhetstjeneste. Med bakgrunn i at Ansar al-Islam nå er oppført på FNs liste over terrororganisasjoner har riksadvokaten bestemt at det skal finne sted en samordnet etterforskning under Økokrims ledelse og i nært samarbeid med Politiets sikkerhetstjeneste."

Utvisningsvedtaket er ikke til hinder for strafferettslig etterforskning. Dersom det er behov for det av hensyn til etterforskningen, kan iverksettelsen av et utvisningsvedtak utsettes. Jeg kan i denne sammenheng for øvrig vise til at Mullah Krekar er begjært utlevert til Jordan. Utgangspunktet er at utlendingsmyndighetene ikke kan iverksette vedtak om utsendelse fra riket i henhold til utlendingsloven før en utleveringsbegjæring er endelig avgjort.

SPØRSMÅL NR. 340

Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 4. mars 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Yrkesrettet attføring gis etter folketrygdloven § 11-5 og vurdering av sykdom, skade eller lyte. Personer med dysleksi og lese- og skrivevansker vil ofte avbryte skolegang i en alderen andre tar utdanning. Årsaken er ofte funksjonshemmingen. Nylig er søknad om attføring avslått. Begrunnelsen er avbrutt skolegang, at en har fått barn i ung alder, og at mange har dysleksi. Funksjonshemmingen er dokumentert, men ikke vurdert.

Er avbrutt utdanning og stifting av familie i ung alder grunnlag for avslag om yrkesrettet attføring?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

Brev fra Åsane trygdekontor til NN "Yrkesrettet attføring - melding om vedtak".

BEGRUNNELSE:

Vedlagt følger avslag på søknad om attføring. Jeg ber om en vurdering av prinsippene som er lagt til grunn i avslaget.

At 10 pst. av befolkningen har dysleksi, gjør ikke problemet mindre for de som har det. Mange har aldri fått brukt sine evner og fullført skolegang, nettopp fordi de ikke har fått hjelp til å overvinne sin funksjonshemming.

At noen har valgt å starte familie, må også være saken totalt uvedkommende.

Svar:

Jeg kan ikke kommentere enkeltsaker som er behandlet i trygdeetaten, og må derfor besvare spørsmålet på generelt grunnlag. For øvrig gjør jeg oppmerksom på at det tilsendte vedlegget inneholder taushetsbelagte opplysninger, og at jeg derfor forutsetter at det foreligger samtykke til å legge ved vedtaket.

Krav om yrkesrettet attføring fremmes overfor trygdekontoret, som tar stilling til om de *medisinske* vilkårene for yrkesrettet attføring er oppfylt. Trygdekontoret gir rehabiliteringspenger i en begrenset periode før attføringstiltak blir satt i verk, og oversender saken til Aetat lokalt for videre behandling.

Det er et vilkår for rett til ytelser under yrkesrettet attføring at medlemmet pga. sykdom, skade eller lyte har fått sin evne til å utføre inntektsgivende arbeid varig nedsatt, eller har fått sine muligheter til å velge yrke eller arbeidsplass vesentlig innskrenket. I vurderingen legges det vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn, arbeidsmuligheter på hjemstedet og arbeidsmuligheter på andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid.

Ved vurderingen av om det foreligger sykdom, skade eller lyte i lovens forstand, skal det legges til grunn et sykdomsbegrep som er vitenskapelig basert og alminnelig anerkjent i medisinsk praksis. Hvor stor del av befolkningen som rammes, er ikke relevant i vurderingen. Sykdommen, skaden eller lytet må være en ikke uvesentlig årsak til at inntektsevnen er varig nedsatt eller at muligheten til valg av yrke eller arbeidsplass er vesentlig nedsatt.

Når det gjelder begrepet dysleksi, er dette stadig omdiskutert og gjenstand for drøftinger. De fleste slutter seg imidlertid til at dysleksibegrepet eller spesifikke lese- og skrivevansker er reservert personer som har en alvorlig skriftspråklig funksjonssvikt på tross av evnenivå, sanser og ferdigheter. Dyslektikeren kjennetegnes ved at lese- og skriveferdighetene ligger klart under det som forventes i forhold til alders-/utviklingstrinnet. Dersom en person er å anse som dyslektiker vil dette være å anse som et lyte som kan gi rett til ytelser. Dysleksien må i så fall være en ikke uvesentlig årsak til at inntektsevnen er varig nedsatt eller at muligheten til valg av yrke eller arbeidsplass er vesentlig nedsatt.

Ved vurderingen av i hvilken grad sykdommen, skaden eller lytet har ført til varig inntektsnedsettelse, eller vesentlig innskrenket mulighet for valg av yrke eller utdanning, er det viktig å få beskrevet vedkommendes funksjonsevne i forhold til arbeidsoppgaver. Her er det viktig å få kartlagt hvilke arbeidsoppgaver som (fortsatt) kan utføres. Det er de inntekts-/arbeidsmessige konsekvenser av sykdommen, skaden eller lytet som er avgjørende for om inngangsvilkårene for rett til ytelser under yrkesrettet attføring er oppfylt.

I tillegg til medisinske opplysninger med funksjonsvurderinger og opplysninger om alder og evner, må trygdekontoret innhente opplysninger om vedkommendes yrkesbakgrunn, utdanning og arbeidsmuligheter både på hjemstedet og andre steder der det er rimelig at vedkommende kan ta arbeid. Det må deretter foretas en konkret helhetsvurdering i forhold til alle disse momentene for å komme fram til i hvilken grad inntektsevnen eller muligheten til å velge yrke eller arbeidsplass er vesentlig nedsatt.

Sykdommens inntekts-/arbeidsmessige konsekvenser vil oftest være større for en person som ennå ikke har tatt noen yrkesutdanning og ikke har etablert

seg i arbeidslivet, i forhold til en person med yrkesutdanning og lang arbeidserfaring. Ved en slik konsekvensvurdering vil det ikke være relevant om vedkommende har vært hjemmевærende med barn.

Jeg vil avslutningsvis gjøre oppmerksom på at vedtaket kan påklages, og vil oppfordre til å utnytte lovens klageadgang dersom vedkommende er uenig i trygdekontorets avgjørelse.

Dokument nr. 15:18

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 341

Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 4. mars 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ifølge Dagsavisen 30. januar vil det komme ny vrakpantordning for biler om fire år. EØS-avtalen og et EU-direktiv pålegger bilimportørene å overta ansvaret for biler som skal vrakes. I mange land har man lagt opp til økt produsentansvar, mens den norske ordningen virker å legge opp til kollektivt bransjeansvar. I 2007 opphører den nåværende ordningen med vrakpant på biler.

Hvilke incentiver gir de nye forskrifter for økt material gjenvinning, kostnadseffektivitet og konkurranse i vrakbransjen?»

BEGRUNNELSE:

EU-direktiv 2000/53/EF har som formål å få på plass en mer miljøvennlig håndtering av utrangerte biler. Det viktigste grepet var å innføre produsentansvar basert på prinsippet om forurensar betaler. Det enkelte land har relativt stor frihet i hvordan ordningen skal legges opp, men direktivet understreker at de nasjonale ordninger bør legge stor vekt på å bruke markedsmekanismene.

Miljøverndepartementets forskrifter som ble innført fra 1. juli 2002, baserte seg på en ordning med kollektivt produsentansvar, hvor bransjen ble gjort ansvarlig for å utarbeide løsninger. I høringsrunden møtte disse forskriftene motbør hos mange høringsinstanser, bl.a. fordi ordningen ikke bidro til å fremme miljøaspektet i tilstrekkelig grad samt at den manglet incentiver til konkurranse i "vrakbransjen".

Ordningen organiseres kollektivt ved at bilimportørene danner et felles returselskap. Dette finansieres gjennom en avgift ved registrering av nye biler. Avgiften er lik for alle biler, uavhengig av de faktiske kostnadene til utrangering og gjenvinning. Ordningen virker ikke å ha tatt hensyn til å dekke etterslepet av dagens bilpark, og isteden for å dekke fremtidig skrotning av den aktuelle bil som kjøpes i dag dekker avgiften dagens skrotning av gårsdagens biler. Ordningen har dermed få eller ingen incentiver til at bilbransjen skal produsere mer miljøvennlig/resirkulerbare biler.

EU-parlamentet har nylig gått inn for å innføre individuelt produsentansvar for elektriske produkter. Dermed vil den enkelte produsent ha større incentiv til å gjøre forbedringer og bli mer miljøvennlig. Gjennom EØS-avtalen vil Norge etter hvert bli pålagt å følge opp denne ordningen. Da er det aktuelt å vurdere om man burde legge om håndtering av utrangerte biler til å bygge på samme prinsipper, slik at et miljøforsikringsmarked og konkurranse om gjenvinning av biler kommer i gang først som sist.

Svar:

EU vedtok den 18. september 2000 direktiv om kasserte kjøretøy, 2000/53/EF. Direktivet forplikter medlemslandene til å innføre produsentansvar for kasserte kjøretøy og stiller samtidig strenge krav til gjenvinning og materialgjenvinning. I henhold til direktivet skal 85 vektprosent av de kasserte kjøretøyene gjenvinnes, hvorav minst 80 pst. materialgjenvinnes og resten energiutnyttes innen 1. januar 2006. Videre skal minst 95 pst. av de kasserte kjøretøyene gjenvinnes, hvorav minst 85 pst. materialgjenvinnes og resten energiutnyttes innen 1. januar 2015. Direk

tivet lar det stå åpent hvordan man utformer produsentansvaret.

Den norske forskriften pålegger hver enkelt importør/produsent et individuelt ansvar for å sørge for innsamling og forsvarlig behandling av en forholdsmessig andel av de kasserte kjøretøyene som tilsvarer dennes markedsandel. Dette ansvaret skal oppfylles gjennom deltakelse i et godkjent retursystem. Gjenvinningsmålene i forskriften er identiske med kravene i direktivet.

Forpliktelsene i forskriften hviler på den enkelte importør/produsent som står fritt til å velge returselskap for gjennomføring av sine plikter etter forskriften. Forskriftens incentiver til kostnadseffektivitet og konkurranse i gjennomføringen av dette er dermed sikret ved at enhver kan etablere og drive et retursystem. Dersom et retursystem ikke drives på en kostnadseffektiv måte, vil markedsmekanismene sannsynligvis medføre at andre aktører vil etablere et konkurrerende returselskap og tilby lavere vederlag for deltakelse.

Videre heter det i forskriften at vederlaget til retursystemene kan differensieres avhengig av kostnadene ved behandling av de ulike kjøretøyene. Det er derfor ikke riktig som det legges til grunn i spørsmålet at vederlag for deltakelse i et retursystem nødvendigvis vil være lik for alle kjøretøy.

Forsikringsbransjen har vært opptatt av at direktivet heller burde vært gjennomført slik at hver produsent/importør ble gjort ansvarlig for hvert enkelt individuelle kjøretøy som denne har brakt på markedet, i brevet omtalt som "individuelt" produsentansvar. Et slikt produsentansvar ville innebære at ansvaret ikke ville bli realisert før de kjøretøy en importør/produsent har satt på markedet, kasseres. Fra registreringstidspunktet til et kjøretøy kasseres kan det gå mange år. Ved en slik ordning ville man altså risikere at importøren/produsenten ikke lenger eksisterer når kjøretøyet kasseres. Derfor ville en slik modell måtte kombineres med et krav om en eller annen form for garanti for at utgiftene ved kassering vil bli betalt av produsent/importør. En slik garanti vil kunne bli oppfylt gjennom en såkalt miljøforsikring.

Denne løsningen ble grundig vurdert av departementet før vedtagelsen av forskriften om kasserte kjøretøy. Et slikt individuelt produsentansvar ville regulere framtidige kasserte kjøretøy, men ville ikke gi noen løsning for de kjøretøy som allerede var i bruk. Dermed ville man i tillegg måtte ha et finansieringssystem for alle kjøretøy som allerede var i bruk (det historiske avfallet). Et slikt parallelt system som skulle gjelde for de historiske kjøretøyene, ville sannsynligvis ha medført dobbelt avgift i utfasingsperioden for disse kjøretøyene, noe som ville tatt ca. 15-20 år. Dette problemet oppstår ikke ved dagens forskrift. Der er ansvaret knyttet til en forholdsmessig andel av de kasserte kjøretøy det enkelte år og dette viderefører i grove trekk dagens ordning, der inntektene et år finansierer innsamling og behandling av de kasserte kjøretøy som vrakes det samme året.

Miljøeffektene av en slik ordning som forsikringsbransjen har tatt til orde for ville dessuten trolig være svært små. Gjenvinningsmålene i direktivet må oppfylles uansett hvilken ordning man velger. En eventuell innføring av et individuelt produsentansvar ville neppe ført til mer gjenvinning.

Det har vært hevdet at et individuelt produsentansvar vil føre til at produsenter vil produsere mer miljøvennlige kjøretøy. Hva som er et miljøvennlig kjøretøy beror imidlertid på flere faktorer som energiforbruk under produksjon og drift, utslipp, levetid etc. At et kjøretøy er lett gjenvinnbart innebærer derfor ikke i seg selv at kjøretøyet er miljøvennlig.

På bakgrunn av en samlet vurdering valgte departementet derfor å fastsette en forskrift basert på at hver enkelt importør har ansvar for å sørge for innsamling og gjenvinning av sin forholdsmessige andel av de kasserte kjøretøy som tilsvarer vedkommendes markedsandel det enkelte år. Jeg mener at dagens forskrift med høye krav til gjenvinning og valgfrihet mht. returselskap for å gjennomføre kravene, sikrer en kostnadseffektiv og miljømessig god løsning.

SPØRSMÅL NR. 342

Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 3. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er desse problema Viken Gartneri opplever allmenngyldige, og kva kan Regjeringa gjere for å rette opp i det Viken Gartneri opplever som unødig byråkrati og sein sakshandsaming frå Sunnmøre politidistrikt?»

GRUNNGJEVING:

Viken Gartneri i Valldal på Sunnmøre må legge ned stor innsats for å skaffe seg naudsynte dokument for arbeidsløyve til dei arbeidsfolka dei inviterer frå Litauen.

Tidlegare år har det gått greitt gjennom sommarhalvåret, men når dei kjem til vinterhalvåret, har det gått særdeles tregt.

Dei har fått vite at dei kan invitere utanlandske arbeidarar heile året på korttidsopphald. Og når det gjeld folk frå visumfrie land, skal dokumentet etter å ha vore innom Aetat for kontroll, innom det lokale lensmannskontoret for registrering, deretter får dei det tilbake, så leverer dei det til utlendingskontrollen i politidistriktet som er Sunnmøre, Ålesund. Der skal alle korttidsopphald avgjerast etter det dei forstår av det dei har sett av bruksanvisinga for denne ordninga. Altså; kjem den inviterte frå visumfritt land og er invitert for korttidsopphald, skal det lokale politidistriktet avgjere saka. Slik skjer det ikkje i deira distrikt. Om vinterhalvåret blir alle sakene prompte og utan opphald sendt til UDI og der vert dei.

Når dei snakkar med kollegaer andre stader i landet, har dei og ofte same trongen til arbeidskraft, men opplever ikkje desse vanskane dei gjer. Det kan sjå ut som om det er ulik praksis politidistrikta i mellom.

Svar:

I Sunnmøre politidistrikt vert utlendingsaker behandla etter ein desentralisert modell. Der søkar eller søkaren sin representant bur i eit lensmannsdistrikt, kan ein fremja søknad om til dømes sesongarbeidsløyve på det lensmannskontoret som er på staden. Utlendingsseksjonen i politihuset i Ålesund avgjer søknaden eller sender den vidare til UDI for avgjersle.

Viken Gartneri driv med roseproduksjon heile året, og grunna vanskar med å skaffe arbeidskraft, ønskjer dei nå å dekke trongen for arbeidskraft med sesongarbeidarar frå Litauen med løyving på 3 månader. Desse skal avløyse kvarandre når perioden på 3 månader er slutt.

Då produksjon og hausting av roser skjer heile året, er Sunnmøre politidistrikt i tvil om dette er å rekne som sesongregulert verksemd. Politidistriktet har difor send denne typen søknader til UDI for vidare behandling og avgjersle. Slik saksbehandling er i samsvar med retningslinjer frå UDI i rundskriv 02-16 punkt IV. A nr. 3 om "behandling av tvilssaker". UDI er samd i Sunnmøre politidistrikt si tolking av nemnde rundskriv.

Politidirektoratet ser det slik at Sunnmøre politidistrikt har følgd rutine som gjeld for behandling av denne type saker.

SPØRSMÅL NR. 343

Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 27. februar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren se nærmere på politiets henleggelsespraksis i seksuelle overgrepssaker mot barn?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Redd Barna har det i det siste skjedd en dreining i politiets henleggelsespraksis i seksuelle overgrepssaker mot barn. Der man før henla en sak ut fra bevisets stilling, benytter man nå ofte ordlyden "intet straffbart forhold anses bevist". Begrepsbruken har ifølge den samme organisasjonen spesielt stor betydning i saker der far er blitt anmeldt for de angivelige overgrepene, og hvor mor og far strides om omsorgsretten for det aktuelle barnet. Redd Barna mener at ovennevnte dreining i begrunnelse for slike henleggelse har ført til at far i langt flere saker enn tidligere har endt opp med den daglige omsorgen, fordi retten oppfatter henleggelsen nærmest som en frifinnelse, mens mor anses som lite samarbeidsvillig. Med tanke på hvor vanskelig det er å bevise skyld i slike saker, er Redd Barna engstelige for at flere av disse barna faktisk blir overlatt i overgriperes forvaring. Organisasjonen etterlyser derfor en endring tilbake til gammel henleggelsespraksis.

Svar:

Det er påtalemyndigheten som avgjør den påtalemessige delen i behandlingen av en anmeldelse. Det er også påtalemyndigheten som har ansvaret for etterforskningen av en straffesak.

Ved øverste påtalemyndighet, Riksadvokatembetet, har jeg fått opplyst at man der ikke er kjent med at det skal ha foregått en dreining i henleggelsespraksis, dvs. henleggelsesbegrunnelsene, i den senere tid fra at man tidligere benyttet seg mer av begrunnelsen "henlagt etter bevisets stilling" til mer bruk av begrunnelsen "intet straffbart forhold anses bevist" i saker som gjelder seksuelle overgrep mot barn. Etter dagens rettstilstand opererer påtalemyndigheten med fem forskjellige henleggelseskoder, basert på en vurdering av det anmeldte forholdet. Disse er:

1. Henleggelse fordi det "ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning", jf. straffeprosessloven § 224. Anmeldelsen tilfredsstiller i disse tilfellene ikke de krav til sannsynlighet, saklighet og forholdsmessighet som anses å ligge implisitt i "rimelig grunn". I disse tilfellene henlegges anmeldelsen uten etterforskning.
2. "Åpenbart grunnløs" anvendes dels i tilfeller som også kunne ha vært henlagt etter straffeprosessloven § 224, dels når det allerede etter en begrenset etterforskning framstår som ganske klart at det ikke foreligger straffbart forhold.
3. "Bevisets stilling" er den ordinære henleggelsesgrunn når etterforskningen ikke tilveiebringer tilstrekkelig sikkerhet for om et straffbart forhold foreligger.
4. "Intet straffbart forhold anses bevist" anvendes når etterforskningen har vist eller frambrakt en overveiende sannsynlighet for at det ikke er utvist straffbart forhold.

5. "Intet straffbart forhold" brukes i dag hovedsakelig når det forhold som anmeldelsen omfatter, ikke rammes av noen straffebestemmelse. Normalt vil slike saker bli henlagt uten, eller etter en begrenset, etterforskning.

Henleggelseskoder for straffesaker er i meget liten grad regulert i straffeprosessloven og påtaleinstruksen. Å fastsette slike vil derfor i stor grad ligge innenfor riksadvokatens generelle instruksjonsmyndighet etter straffeprosessloven § 56 annet ledd. Ved fastsettelsen tar riksadvokaten i betraktning at kodene, som en del av det straffeprosessuelle systemet, skal baseres på de grunnleggende krav som stilles, herunder krav om riktig avgjørelse (rettssikkerhet), hensynsfullhet overfor de involverte og at reglene nyter tillit hos allmennheten, og at reglene bidrar til at selve prosessen blir rask og effektiv (prosessøkonomi). Ved avgjørelse av hvilke henleggelseskoder som skal benyttes, vil kravene til hensynsfullhet og prosessøkonomi være tungtveiende. I denne sammenhengen må påtalemyndigheten vurdere om anmeldelsen (anklagen) gir grunn til å utsette anmeldte for belastningen med å bli etterforsket, om politiets undersøkelse av forholdet har klart å tilveiebringe tilstrekkelig klarhet i om det foreligger eller kan være foretatt et straffbart forhold eller ikke, eller om det på bakgrunn av en vurdering, enten rettslig eller faktisk, er brakt klarhet i at den anmeldte ikke har foretatt seg noe straffbart.

I sitt mål- og prioriteringsrundskriv for straffesaksbehandlingen i politiet, jf. rundskriv nr. 1/2002 fra 4. januar 2002, presiserer riksadvokaten at politiets og påtalemyndighetens straffesaksbehandling skal ha høy kvalitet. Målet er høy oppklaringspro

sent, kort saksbehandlingstid og adekvat reaksjon i sakene. Kort saksbehandlingstid skal imidlertid ikke gå på bekostning av rettssikkerheten. Dette gjelder også når man bruker ovennevnte henleggelseskoder. Også disse avgjørelsene skal foretas etter samme prinsipper og være riktige. I saker der det er gjennomført en mer ordinær etterforskning og eventuelle beviser med særlig styrke taler mot at det har skjedd et straffbart forhold, bør avgjørelsen være "henleggelse fordi intet straffbart forhold anses bevist", jf. riksadvokatens rundskriv R. 3650/88, Del II-nr. 3/ 1988 fra 28. desember 1988. Formuleringen dekker f.eks. de saker som på et tidligere stadium ville ha blitt henlagt uten etterforskning som åpenbart grunnløse. Ellers skal formuleringen "henleggelse etter bevisets stilling" benyttes.

Jeg vil ellers presisere at påtalemyndighetens henleggelsesgrunnlag kan påklages til overordnet påtalemyndighet.

Dersom dokumenter med denne type avgjørelseskoder legges fram i sivile rettssaker, vil det være viktig for begge parter i en tvist om f.eks. barna at påtalemyndighetens avgjørelse er riktig ut fra de forutsetninger som er avdekket. Også den som blir anmeldt vil ha krav på at det anmeldte forholdet er behandlet etter reglene og at avgjørelsen er korrekt.

For øvrig vil rettsapparatet også ha sitt eget utredningssystem i slike tvister, der bl.a. sakkyndige kommer inn. Slik vil retten kunne basere seg på flere forhold når den skal avgjøre f.eks. hvem som skal ha omsorgsretten til barn, og foreta en totalvurdering der en eventuell henleggelsesbegrunnelse bare vil være ett moment.

Ditt brev vil imidlertid bli oversendt riksadvokaten sammen med gjenpart av dette brev og det vil være opptil riksadvokaten å vurdere tiltak i forhold til politiets henleggelsespraksis.

SPØRSMÅL NR. 344

Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 3. mars 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Når vil den nye veilederen om seksuelle overgrep mot barn trykkes opp og distribueres til de instansene som har behov for slik kunnskap?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede har forstått det slik at den nye veilederen om seksuelle overgrep mot barn, skrevet av Nasjonalt ressurscenter for seksuelt misbrukte barn på oppdrag fra BFD, har vært ferdig i nesten to år. Allikevel er ikke veilederen trykket opp eller distribuert til de aktuelle instansene. Undertegnede er av den oppfatning at dette haster, da mange ikke har den kunnskapen som er nødvendig for å kunne ivareta de aktuelle barna.

Svar:

Departementet har under utarbeidelse av dette svaret vært i kontakt med Sosial- og helsedirektoratet.

Jeg vil først oppklare to misforståelser. Oppdraget om å lage veilederen kom fra det daværende Sosial- og helsedepartementet, ikke fra, men i samråd med Barne- og familiedepartementet. Veilederen har ikke vært ferdig i nesten to år, men et foreløpig utkast til veilederen forelå i juni 2001.

Utkastene til veilederen har blitt utarbeidet av Nasjonalt ressurscenter for seksuelt misbrukte barn (NRSB). Fra juni 2001 ble Statens helsetilsyn gjennom prosjekt "Støtte til seksuelt misbrukte barn" involvert i veilederen og mottok utkastet fra NRSB til gjennomsyn. Etter en vurdering av innhold og omfang oversendte NRSB et nytt utkast til Helsetilsynet i april 2002. Sosial- og helsedirektoratet, Justisdepartementet og Barne- og familiedepartementet avga deretter uttalelser for juridisk kvalitetssikring av det nye utkastet.

Helsetilsynet mottok en revidert versjon fra NRSB 2. desember 2002. Sosial- og helsedirektoratet overtok samme måned ansvaret for å slutføre arbeidet.

Sosial- og helsedirektoratet har i 2003 gjennomført en helserettlig kvalitetssikring av veilederen. Etter direktoratets vurdering gjenstår imidlertid en del redigering, og ett kapittel er ufullstendig og må derfor gjennomgås på nytt.

Sosial- og helsedirektoratet vil stå som utgiver sammen med Barne- og familiedepartementet. Vi tar sikte på å gjøre veilederen ferdig i løpet av første halvår 2003.

Selv om det er rimelig å forvente at arbeidet med å kvalitetssikre en slik veileder tar tid, ville jeg gjerne sett at den hadde blitt ferdig tidligere. Jeg vil imidlertid understreke at de forskjellige utkastene har vært mangelfulle, og at det er viktig at en slik veileder blir et så riktig og godt produkt som mulig.

SPØRSMÅL NR. 345

Spørsmålet ble trukket tilbake.

SPØRSMÅL NR. 346

Innlevert 25. februar 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 7. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«En 18 år gammel gutt, bosatt i Bergen og med kurdisk opprinnelse, risikerer å bli kalt inn til tyrkisk militærtjeneste om han sendes ut av Norge og til Tyrkia.

Er det etter statsrådets oppfatning forsvarlig, sett på bakgrunn av den akutte krigstrusselen i området, å foreta en slik utkastelse fra Norge, og vil Regjeringen i dagens situasjon ta initiativ for å vurdere helheten i politikken overfor flyktninger fra de kurdiske områdene?»

BEGRUNNELSE:

En 18 år gammel kurdisk gutt har nylig fått avslag på sin søknad om asyl i Norge, sammen med sin familie. De skal sendes til den tyrkiske delen av Kurdistan. Familien kommer fra byen Idil, bare 30 km fra grensen til Irak. Den aktuelle 18-åringen har bodd 10 år på asylmottak, snakker ikke tyrkisk og har begrenset beherskelse av kurdisk. Familien har bodd i Bergen i 4 år, og 18-åringen er halvveis gjennom norsk videregående skole. Muligheten for utkastelse av familien har vakt stort engasjement og motstand blant medelever og lærere på 18-åringens skole, U. Pihl videregående skole.

18-åringen er i riktig alder for å bli innkalt til tyrkisk militærtjeneste, og må ifølge opplysninger i Bergens Tidende 15. februar i år regne med å få en slik innkallelse. For en kurder som ikke behersker tyrkisk, er treårig tyrkisk militærtjeneste tøft i seg selv. Men dagens situasjon, med muligheter for krig i Irak og tyrkisk invasjon av de irakiske delene av Kurdistan, gjør dette spørsmålet vesentlig mer alvorlig. Norge kan selv komme til å spille en rolle i denne krigen, og det vil da være en stor selvmotsigelse å samtidig sende flyktninger til et av de områdene som kan bli krigsskueplass. En følge av en slik utvisning vil altså også kunne være at 18-åringen risikerer å bli ufrivillig innblandet i krigshandlingene.

Statsråden har gjentatte ganger påpekt at Regjeringen, utenom i enkelte unntakssituasjoner, ikke har myndighet til å gripe inn i enkeltsaker. Likevel har Regjeringen et overordnet ansvar for hvilke retningslinjer som skal gjelde for Norges politikk overfor mennesker i nød. I den spesielle situasjonen som nå er i ferd med å oppstå i de kurdiske områdene, må det være mulig for Regjeringen å gi klare signaler om hvorvidt det er ønskelig at Norge foretar utvisninger av den typen som det her er snakk om.

Svar:

Ansvar for å vurdere om det er trygt å returnere utlendinger som ikke fyller vilkårene for opphold i Norge er, i medhold av utlendingsloven, delegert til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. Det er derfor ikke opp til meg å vurdere om et avslag er forsvarlig, med mindre hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn gjør seg gjeldende.

Jeg vurderer pr. i dag ikke situasjonen i Irak eller i regionen for øvrig til å være av en slik art at det gir grunnlag for at jeg skal gripe inn.

Til orientering besluttet Utlendingsnemnda 6. februar i år imidlertid å stoppe klagebehandlingen av søknader om asyl fra irakere med øyeblikkelig virkning. Begrunnelsen var den spente og uavklarte situasjonen i Irak. Utlendingsdirektoratet besluttet samme dag å følge nemndas avgjørelse. Dette innebærer at ingen nye asylvedtak fra irakere som befinner seg i Norge vil bli fattet inntil videre. Dette gjelder også for personer fra kurdiske områder i Irak.

SPØRSMÅL NR. 347

Innlevert 25. februar 2003 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 4. mars 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«WTO-forhandlingene uroer mange som har tilknytning til landbruksnæringen. Særlig er de som har planer om å gå inn i næringen i dag, opptatt av rammebetingelsene for framtidig norsk matvareproduksjon. Konesesjonsmyndighetene har i dag en vurdering av prisfastsettelsen på landbrukseiendommer basert på mulig inntektsgrunnlag.

Mener statsråden det er nødvendig å gi signaler om å endre disse vurderingene med bakgrunn i de pågående WTO-forhandlingene?»

Svar:

Formålet med prisvurderingen etter konsesjonsloven er å ha en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling ved omsetning av fast eiendom, jf. konsesjonsloven § 1 nr. 4. Konkret innebærer dette at konsesjonsmyndighetene vurderer om den prisen som er avtalt i den konkrete konsesjonssaken er for høy. Vurderingen

foregår i en situasjon der landbrukseiendommen er overdratt til ny eier, og innebærer at den nye eieren ikke får konsesjon dersom prisen er for høy.

Prisvurderingen bygger på to hovedelementer; nedskrevet gjenanskaffelsesverdi for bygninger, og avkastningsverdi (bruksverdi) for landbruksarealene. Dersom WTO-forhandlingene fører til at avkastningen ved drift av landbrukseiendom reduseres, vil dette også føre til at avkastningsverdien i forbindelse med prisvurderingen blir mindre. Jeg mener imidlertid at det er feil å forskuttere en slik avkastningsreduksjon. Blant annet fordi WTO-forhandlingene ikke er avsluttet, vil en eventuell endret prisvurdering ikke kunne basere seg på konkret kunnskap om forhandlingsresultatet.

SPØRSMÅL NR. 348

Innlevert 26. februar 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 6. mars 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvor mye omsetningen i kraftsektoren vil øke i 2002 og 2003 med bakgrunn i de økte kraftprisene vi har hatt den senere tiden, og hvordan denne økte omsetningen fordeler seg i økte inntekter til de ulike private og offentlige eide aktørene i kraftsektoren og til staten, fylkeskommunene og kommunene?»

BEGRUNNELSE:

De siste månedene har vi hatt svært høye priser i kraftmarkedet. Dette har gitt seg utslag i høye strøm-utgifter for forbrukerne i husholdninger og næringsliv. Den samlede omsetningen innenfor kraftsektoren samlet må derfor ha hatt en betydelig økning. I et svar til representanten Siri A. Meling skriver finansminister Per-Kristian Foss at statens samlede avgiftsinntekter vil være omtrent uendret og at statens inntekter

fra inntekts- og grunnrenteskatt på svært usikkert grunnlag kan anslås til å øke med mellom 1,5 og 2,5 mrd. kr, men at hoveddelen av disse vil bli innbetalt i 2004. Avslutningsvis konkluderer finansministeren med at det er svært urealistisk å kalkulere med økte statlige inntekter nå.

Dersom den økte omsetningen i kraftsektoren ikke gir vesentlige økte inntekter til staten må det være andre aktører som kraftselskapene og kraftleverandørene, eller eventuelt kommunene og fylkeskommunene som får økte inntekter. Det vil derfor være svært interessant å få statsrådets vurdering av dette.

Svar:

Jeg antar at representanten med "økt omsetning" mener eventuelt økte *inntekter* som genereres i kraftnæringen som følge av de høye kraftprisene denne vinteren. På grunn av mindre tilsig i vannmagasinene, er det imidlertid trolig at samlet *produksjon* av kraft i Norge i vinter vil bli lavere enn vanlig, noe som også er årsaken til de svært høye kraftprisene. Blant annet har samlet produksjon siden november 2002 vært lavere enn tilsvarende periode i 2001/ 2002. Selv om produksjonen har gått ned, kan de høye kraftprisene likevel føre til at kraftselskaper får høyere inntekter enn vanlig i denne perioden. Foreløpig er det imidlertid vanskelig å si noe om i hvilken grad kraftnæringens inntekter vil øke ettersom informasjon om kraftselskapenes regnskaper for 2002 og 2003 ikke er tilgjengelig på dette tidspunktet. På svært usikkert grunnlag har Finansdepartementet anslått at staten i denne perioden kan få mellom 1,5 og 2,5 mrd. kr i netto økte *påløpte* inntekter fra inntektsskatt og grunnrenteskatt, jf. brev til Høyres stortingsgruppe av 12. februar 2003. Denne beregningen er basert på en rekke til dels svært usikre antagelser om utviklingen i kraftmarkedet i tiden framover. Beregningen tar heller ikke hensyn til mange andre faktorer som vil påvirke statens inntekter og utgifter ved økte strømpriser. Dette gjelder bl.a. statens direkte strøm-utgifter.

Jeg vil likevel understreke at staten, kraftkommunene og eierne av kraftselskapene mest sannsynlig vil få netto økte inntekter som følge av de økte kraftprisene i vinter, mens annet næringsliv og husholdningene trolig vil få netto økte utgifter. Det er imidlertid ikke slik at staten og eierne mottar disse inntektene i samme år som de påløper. Både inntektsskatter og utbytte fra privat næringsliv betales normalt året etter at

inntektene påløper i selskapet. Det er dette som er grunnen til at det neppe er realistisk å kalkulere med vesentlige økte (bokførte) statlige inntekter for 2003. I den grad de økte kraftprisene gir økte inntekter for kraftselskapene i 2003, vil dermed en økning i statens inntekter først komme i 2004.

Staten vil hovedsakelig få økte inntekter fra kraftselskapene gjennom skatt på overskudd og grunnrenteskatt. Staten eier, gjennom Statkraft, om lag 45 pst. av samlet produksjon i Norge. I tillegg kan derfor staten også få noe økt utbytte. Imidlertid selges en betydelig andel av Statkraft sin produksjon i henhold til faste kontrakter, samt at det er en rekke andre faktorer i tillegg til kraftprisene som bestemmer statens utbytte fra Statkraft. På minussiden vil staten trolig få reduserte skatteinntekter fra annet næringsliv pga. økte strømutgifter og redusert etterspørsel fra husholdningene etter andre varer og tjenester. Videre øker trolig også statens direkte strømutgifter. Redusert etterspørsel etter andre varer og tjenester bidrar også til at statens samlede avgiftsinntekter (fra særavgifter og merverdiavgiften) neppe vil øke som følge av økte strømpriser.

Kommuner og fylkeskommuner eier vel 40 pst. av samlet kraftproduksjon i Norge. Kommunene og fylkeskommunene kan derfor bl.a. få økte utbytter fra kraftselskapene. Økt utbytte vil mest sannsynlig ikke komme før i 2004, jf. over. I tillegg vil kraftkommunene (dvs. vertskommunene til kraftproduksjonsanlegg) få ekstra inntekter som følge av økt verdi av konsesjonskraften og økt eiendomsskatt. Mens inntektene fra konsesjonskraft kan komme nå, vil de særskilt høye prisene i vinter ikke slå vesentlig ut i økt eiendomsskatt før fra 2005. På den annen side vil de økte strømprisene også innebære økte direkte kostnader for mange kommuner.

Private eier om lag 15 pst. av samlet produksjon i Norge, og kan derfor få økte inntekter gjennom økte utbytter. På den annen side vil annet næringsliv trolig tape samlet sett ettersom de får økte kostnader pga. økte strømpriser. I tillegg vil husholdningene trolig redusere etterspørselen etter andre varer og tjenester ettersom strømutgiftene tar en større andel av husholdningsbudsjettet, noe som vil redusere inntektene i annet næringsliv.

SPØRSMÅL NR. 349

Innlevert 26. februar 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 7. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Statsministeren startet 23. september 2002 historiens største offensiv mot mobbing i norsk skole og lovet at innen 23. september 2004 skal det være slutt på all mobbing i skolen. Det krever aktiv handling, offensiv holdning og smidighet for å finne gode løsninger.

Når vedvarende mobbing fører til at en elev må flytte bort fra bosted samt fra landet i en periode, vil da statsråden ta initiativ som sikrer at en foresatt kan flytte med, og gjennom arbeidsledighetstrygd eller andre ordninger få dekket nødvendig livsopphold?»

BEGRUNNELSE:

Dessverre medfører en del av de groveste mobbetilfellene i norsk skole at mobbeoffer for en kortere eller lengre periode føler seg tvunget til å flytte bort fra sitt bosted/nærmiljø. For at den som blir mobbet skal få omsorg og tilsyn fra sine nærmeste skjer det også at foresatte får permisjon eller blir sykemeldt for å kunne flytte med. Jeg er bl.a. kjent med et tilfelle fra et nabofylke til Akershus. En jente, født i 1985, har vært utsatt for langvarig og grov mobbing. Jentas mor er av sin fastlege sykemeldt fra sin jobb for å gi datteren kontinuerlig tilsyn. Fastlegen anbefaler totalt miljøskifte, og mor har fått ordnet med fritt opphold og fri undervisning på språkkurs i utlandet. Trygdekontoret har nå gitt avslag i henhold til folketrygdloven § 8-9 på søknad om rett til sykepenger ved opphold i utlandet. Ifølge mine opplysninger kan skole der jenta er elev ikke tilby forsvarlig undervisningstilbud, det ville jo også ekskludere et nødvendig miljøskifte. I den offensiven mot mobbing som jeg formoder nå føres fra Regjeringen er det viktig at stivbente system, regler og holdninger mykes opp for å finne gode løsninger som virker på dagsaktuelle behov. Det er jo nettopp slike praktiske og gode løsninger som kan settes i verk hurtig som kan spare offer og foresatte for ytterligere lidelser og problemer og det offentlige for store utgifter i fremtiden. Små tilskudd på kort sikt, som i dette eksempelet sykelønn i 3 måneder, kan spare samfunnet for mulige store behandlingsutgifter for offeret senere i livet.

Derfor rettes spørsmålet til utdanningsministeren og ikke til sosialministeren eller andre fagstatsråder. Ansvar for Regjeringens program for å fjerne mobbing i skolen har naturlig forankring i Utdannings- og forskningsdepartementet og dermed hos utdanningsstatsråden. Dette ansvaret bør også omfatte ansvar for samordning mot andre fagpolitiske områder.

Svar:

Jeg har som utdanningsminister et overordnet nasjonalt ansvar for et godt og inkluderende læringsmiljø som motvirker problematferd, rasistiske og diskriminerende holdninger i grunnskoler, videregående skoler og lærebedrifter. Målet er å oppnå et skole- og opplæringsmiljø hvor elevene i størst mulig grad opplever mestring, trivsel og motivasjon. Et slikt læringsmiljø legger grunnlaget for et godt læringsutbytte og gode faglige resultater.

Opplæringslovens formålsbestemmelse (§ 1-2 sjette ledd) legger et ansvar for arbeidet med å hindre at elever kommer til skade eller utsettes for krenkende ord eller handlinger til skolens personale. Skolen har et ansvar for å gripe inn dersom elever blir mobbet eller utsatt for fare i skoletiden.

Utdanningsadministrasjonen hos fylkesmannen gir råd og veiledning om regelverket og kan gi pålegg om å rette på forhold som er i strid med regelverket.

Stortinget nylig har vedtatt nye bestemmelser i opplæringsloven som skal sikre elevene et bedre psykososialt miljø, dvs. vern mot mobbing, vold, diskriminering og rasisme slik at det blir et tilfredsstillende læringsmiljø. Etter de nye reglene i opplæringsloven er skolen forpliktet til å følge opp saken når noen henvender seg dit om slike problemer. De nye reglene trer i kraft fra 1. april 2003.

Sammen med Kommunenes Sentralforbund (KS), Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG), Utdanningsforbundet og Barneombudet har Regjeringen forpliktet seg til å intensivere og målrette arbeidet mot mobbing i norske skoler. Det at alle parter i skolesamfunnet nå går sammen om dette, gir særlig håp om gode resultater. For meg har dette arbeidet høy prioritet. Læringscenteret arbeider med en rekke tiltak, bl.a. kompetanseutvikling for det pedagogiske personalet. Det er utarbeidet og arbeides med veiledningsmaterieell om problemadferd i skole og fagopplæring.

Når det gjelder forholdet til folketrygdlovens ytelser, er dette et spørsmål som vil måtte rettes til ansvarlige statsråder.

SPØRSMÅL NR. 350

Innlevert 26. februar 2003 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 5. mars 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Statsministeren har i Stortinget opplyst at det er over 3 000 bedrifter som nå har søkt om en skatteproveny på ca. 1 mrd. kr. Han har videre sagt at denne ordningen virker og at den bidrar til forskning og nyskaping. Ut fra statsministerens uttalelser synes det som om de aller fleste vil få sine søknader innfridd.

Hvilke bransje representerer disse bedriftene?»

Svar:

Det er riktig at Norges forskningsråd for 2002 har mottatt i overkant av 3 000 SkatteFUNN-søknader med et samlet prosjektvolum i overkant av 5 mrd. kr. Av disse søknadene er rundt 2 600 søknader, med et totalt prosjektvolum på i underkant av 4,5 mrd. kr, godkjent. Dette tilsvarer et samlet skattefradrag for bedriftene på omtrent 900 mill. kr.

Søkerne er kategorisert etter Statistisk sentralbyrås bransjekoder. Materiale fra Norges forskningsråds SkatteFUNN-sekretariat over godkjente prosjekter for perioden 2002-2005 viser at søkerne representerer et stort antall bransjer. Av de bransjer med flest prosjekter er "databehandling", "presisjonsinstrumenter", "gummi og plast", "fiske og fangst", "kjemikalier", "metallvarer" og "maskiner".

VEDLEGG TIL SVAR:

Oversikt fra Norges forskningsråd pr. 14. februar 2003 over godkjente prosjekter for perioden 2002-2005 fordelt på bransjer.

SPØRSMÅL NR. 351

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 6. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I arbeidet med å styrkja reiselivsnæringa, har det to år på rad vore norsk deltaking på reiselivsmesser i Kina. Det er i dag ikkje noko system for handsaming av turistvisum til kinesiske grupper.

Vil statsråden ta initiativ til at kinesarar kan delta i reiser til Noreg?»

GRUNNGJEVING:

Sverige har i år opna for turistgrupper frå Kina. Frå reiselivshald er det spørsmål om å tilretteleggje for same ordninga i Noreg. I eit intervju i Dagens Næringsliv uttalar rådgjevar Inge Houm at ein tidlegare var redd for avhopping, men at det ikkje er noko i dag som skulle tilseie at UDI ville vera imot å opna for grupper frå Kina. Reiseliv på Vestlandet ser her ein marknad dei ynskjer å utvikla. Eg vonar statsråden er imøtekomande til på denne måten å medverka til trygging av arbeidsplassar og til styrking av mellomfolkeleg samarbeid.

Svar:

Norge har i dag ingen avtale med Kina om visum for turistgrupper. EU arbeider imidlertid med å få i stand en felles avtale med Kina om nettopp dette. Forhandlinger mellom EU og Kina startet i februar 2003. EU har utarbeidet et avtaleforslag, som skal ivareta kinesiske interesser så vel som hensynene til Schengen-samarbeidets felles visumpolitikk.

Som samarbeidspartner i Schengen, følger Norge nøye med på forhandlingene mellom EU og Kina. Jeg ser det som ønskelig fra norsk side at vi inngår en lignende avtale med kinesiske myndigheter.

Det kan opplyses om at EUs avtaleutkast inneholder en særskilt klausul hvor kinesiske myndigheter gjøres oppmerksom på det nære samarbeidet mellom Norge og Island og EU, og henstilles om å ta dette i betraktning og å inngå avtale på samme vilkår med Norge og Island.

Når det gjelder Sverige og eventuelt andre EU- lands bilaterale avtaler med kinesiske myndigheter om visum for turistgrupper, kan det opplyses at det i henhold til avtaleutkastet er bestemt at eventuelle tidligere bilaterale avtaler mellom EU-land og kinesiske myndigheter, skal opphøre når den nye avtalen mellom EU og Kina trer i kraft.

Jeg vil for øvrig gjøre oppmerksom på at det i henhold til gjeldende regelverk, både i Norge og andre Schengen-land, er full anledning til å innvilge visum til kinesere som søker om dette og for øvrig fyller vilkårene. Enten de er turister eller forretningsfolk vil enhver søknad bli gjenstand for en konkret vurdering mht. om vilkårene for visum er oppfylt. Sett fra vårt regelverks side, er det således ingen forutsetning for å få visum at man har en avtale med visumsøkers lands myndigheter. Hvorvidt det i praksis kan foretas turistreiser ut av eget land, vil imidlertid kunne bero på det enkelte lands eget regelverk om utreise.

Når det gjelder Kina, har norske myndigheter fått forståelse av at det for kinesiske borgere er en tilnærmet forutsetning for utreisestillatelse som turist, at vedkommende skal ta del i en gruppereise til et land som Kina har en ADS-avtale (Status of Authorised Destination) med. De visum som Norge i dag utsteder til kinesere, har hittil vært for reiser av forretningsmessig karakter, studiereiser og familiebesøk, hvor det imidlertid har kommet frem at store deler av reisen også har vært anvendt til turistformål.

Det kinesiske turistpotensialet må anses å kunne utgjøre en meget stor andel av turistmarkedet, og det vil være i Norges interesse å få en avtale som gir mulighet for at kinesiske turister som sådan, kan besøke Norge.

SPØRSMÅL NR. 352

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 6. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Har ein person som er arbeidslaus rett på dagpengar når vedkommande melder seg opp som privatist og les på kveldstid for å forbetre sine karakterar og elles oppfyller rett til å ta imot dagpengar?»

GRUNNGJEVING:

Vedkommande søkjar var 6 månader i Kosovo som Koforsoldat. Inntekta i denne perioden var 169 000 kr. I januar 2003 meldte han seg ledig på arbeidskontoret og søkte om rett til dagpengar under arbeidsløyse. Søkjaren vil vere disponibel for arbeidsmarknaden og samtidig vurdere å lese fag på fritida (kveldstid). Aetat i Grenland avlo søknaden med den grunngjevinga at vedkommande søkjar dermed var under utdanning eller opplæring og at han derfor ikkje oppfyller vilkåra for rett til dagpengar.

I forskrift om dagpengar under arbeidsløyse § 4- 1 og 4-2 samt § 4-6 i lov om folketrygd er det gjort greie for korleis utbetaling av dagpengar skal praktiserast. Så langt eg kan forstå, vil vedkommande søkjar kome inn under forskrifta sin § 4-2 nr. 2 a og dermed fyller vilkåra for rett til dagpengar under arbeidsløyse.

Svar:

Retten til dagpengar under utdanning er regulert i folketrygdloven § 4-6 fyrste ledd. Loven seier at dei som er under utdanning eller opplæring ikkje har rett til dagpengar.

Årsaka er at dei som er under utdanning ikkje blir rekna som reelle arbeidssøklarar. Så lenge dei er under utdanning er dei ikkje til rådvelde for arbeidsmarknaden. Det er òg i strid med sjølve føremålet med dagpengeordninga å finansiera vanleg utdanning med dagpengar. Det vil dessutan føre til ein urimeleg skilnad i høve til dei som må finansiera utdanninga si med lån eller med egne midlar.

Som representanten Oppebøen Hansen sjølv gjer merksam på er det nokre unnatak frå hovudregelen.

Til dømes er det høve til, jf. dagpengeforskrifta § 4-2 nr. 2 a), å delta i "utdanning eller opplæring når undervisningen foregår utenfor normalarbeidstid, dvs. på kveldstid, i weekender o.l., og vedkommende følger undervisningen. Utdanningen må være eksplisitt lagt opp slik at den kan kombineres med fullt arbeid på dagtid".

Sjølv om utdanninga i praksis let seg sameine med arbeid på heiltid så treng ho ikkje vere sameint med rett til dagpengar. Av omsyn til kontroll av utdanning i samband med dagpengar er det viktig å ha klare regler for kva slag utdanning som er tillate.

Ein føresetnad for å kombinere utdanning med dagpengar er at utdanninga frå lærestaden si side berre er lagt opp som utdanning på kveldstid, at dagpengemottakaren følgjer undervisninga og at utdanninga let seg sameine med arbeid på full tid.

Utdanninga må og ha ei framdrift som er mindre enn 50 pst. samanlikna med tilsvarande utdanning på dagtid med normal studiefamdrift. Kravet om slik redusert framdrift inneber at ein dagpengemottakar må nytta minst dobbelt så lang tid på utdanninga si som dei som studerer på heiltid, dvs. studentar som fylgjer ei normert studiefamdrift.

Arbeidssøklarar som les til eksamen som privatistar utan å følgje undervisning i det heile tatt, har ikkje rett til dagpengar. Dei følgjer ikkje eit konkret opplegg for undervisning utanfor normal arbeidstid, og kan difor ikkje bli godkjende som kveldsstudentar.

Eg kan ikkje gå lenger inn i den konkrete saka som representanten Oppebøen Hansen legg fram, men gjer merksam på at arbeidssøkjaren kan klaga på avgjerda frå Aetat lokal.

SPØRSMÅL NR. 353

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 5. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hvilke tiltak vil Regjeringen sette i verk for å møte tannlegemangelen vi allerede har og som forventes å øke i årene som kommer?»

BEGRUNNELSE:

Det er stor mangel på tannleger i utkantstrøkene i Norge, og i en utredning fra HD og UFD anslås dette problemet å øke de kommende årene. I de tre vestlandsfylkene Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland mangler den offentlige tannhelsetjenesten nå ca. 20 tannleger, og fylkestannlegene i disse fylkene forventer at mangelen etter hvert vil øke. Flere kommuner er uten tannleger i den offentlige tannhelsetjenesten på Vestlandet.

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2003 å møte disse problemene med følgende tiltak:

- Etablering av ny tannlegeutdanning i Tromsø med oppstart for 10 studenter i 2004 og gradvis økning til 40 i 2007. Med en 5-årig utdanning vil man således få full effekt av dette først i 2012.
- Rekruttering av tannleger fra land utenfor EØS-området. Ved UiB har man i dag et 1-årig program for 8 tannleger pr. år som kvalifiserer dem for det norske markedet, og dette ønsker Regjeringen nå å utvide ved å etablere tilsvarende ordning ved UiO. Erfaringene fra Bergen er imidlertid at forkunnskapene blant disse tannlegene er så varierende at et 1-årig program ofte ikke er tilstrekkelig. Dessuten er tilgangen på tannleger med tilstrekkelige forkunnskaper så begrenset at Bergen i år så vidt klarte å fylle de 8 studieplassene. Dette rekrutteringstiltaket er derfor forbundet stor usikkerhet.

UiB og UiO har sagt at de har kapasitet til å øke utdanningskapasiteten med 30 tannleger pr. år: 12 plasser i Bergen og 18 i Oslo. Disse universitetene foreslo en slik opptaksøkning allerede fra høsten 2002 uten at dette ble akseptert av Regjeringen. Dette tilbudet ville altså kunne resultert i 30 flere norskutdannede tannleger allerede fra 2007 eller 60 nye tannleger frem til de første tannlegene er ferdig med sitt studium i Tromsø.

Svar:

Det har i lengre tid vært reist spørsmål om økning av antall studieplasser i tannlegeutdanningen, og både Universitetet i Bergen og Universitetet i Oslo har stilt seg positiv til å utvide utdanningskapasiteten ved odontologistudiene i Bergen og Oslo. Forslagene om økt opptak ved studiestedene i Bergen og Oslo forutsetter for begge deler at infrastrukturen oppgraderes og utvides. De største kostnadene knytter seg til ny klinikkbygning i Bergen som forslaget om utvidelse fra Universitetet i Bergen forutsetter, men også i Oslo er det behov for oppgradering og utvidelse av kapasiteten i klinikkbygningen i Geitmyrsveien nr. 71 for å kunne gjennomføre et økt opptak.

I lys av de betydelige investeringene som må gjennomføres for å øke utdanningskapasiteten, har Regjeringen i denne omgang valgt å prioritere planlegging av et nytt studiested i Tromsø med sikte på en gradvis utbygging av kapasiteten fra et opptak på 10 studenter høsten 2004 til 40 studenter årlig fra høsten 2007. I tillegg til den direkte virkning et nytt studiested i Tromsø vil få for rekrutteringen av tannleger og spesialister til Nord-Norge, vektlegger Regjeringen også de positive ringvirkningene studiestedet i Tromsø vil få for det odontologiske fagmiljøet i Nord-Norge.

Regjeringen vil videreføre tiltakene for å rekruttere tannleger fra EØS-området og i tillegg kombinere oppbyggingen av nytt studiested i Tromsø med å etablere et nytt tilleggskurs for tannleger med utdanning fra land utenfor EØS-området i Oslo. Dette tilleggskurset får en kapasitet på 10 kandidater fra høsten 2003. Samlet får tilleggskursene i Bergen og Oslo en kapasitet på 18 kandidater hvert år. Full kapasitetsutnyttelse forutsetter aktiv rekruttering, og jeg viser i denne forbindelse til forenklinger i regelverket som skal legge til rette for arbeidsinnvandring, særlig for spesialister.

SPØRSMÅL NR. 354

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Odd Holten

Besvart 6. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere å endre kjøretøyforskriftene slik at vektgrensen for 7-akslet, 22 meter tømmervogntog heves fra 50 til 56 tonn?»

BEGRUNNELSE:

I Norge har skognæringen siden 1984 hatt dispensasjon for å benytte 22 meter tømmervogntog på offentlige veier som er tillatt for 18,75 meter vogntog. Transportbrukernes Fellesorganisasjon (TF) har tatt til orde for å endre kjøretøyforskriftene slik at det gis mulighet for 56 tonn totalvekt for 7-akslet, 22 meter vogntog som er spesielt innrettet for tømmertransport.

TFs beregninger viser at en slik endring i kjøretøyforskriftene kan gi treforedlingsindustrien en årlig besparing i transportutgiftene på 40 mill. kr. Sverige og Finland er de største konkurrentene for vår skognæring og har 20-25 pst. lavere transportkostnader enn Norge. Dette skyldes, ifølge TF, i hovedsak nasjonale vektbestemmelser på vogntog. Sverige og Finland innførte 56 tonn i 1990, og 60 tonn i 1993. En endring av kjøretøyforskriftene kan bidra til styrket konkurransevne i norsk treforedlingsindustri.

Beregninger forteller at en økning fra 50 til 56 tonn totalvekt anslagsvis vil redusere årlig kjørelengde med 2,3 mill. km på det riksvegnettet hvor tømmertrafikken i dag foregår med 22 meter vogntog. Dette gjør at dagens CO₂-utslipp kan reduseres med 3 200 tonn årlig.

Svar:

Spørsmålet om endringer i reglene for maksimalt tillatt totalvekt for 7-akslet, 22 meter tømmervogntog ble reist av Transportbrukernes Fellesorganisasjon (TF) allerede i 1997, da Vegdirektoratet startet behandlingen av et forslag om å tillate vogntog på 25 meter og totalvekt 60 tonn i Norge. Spørsmålet ble stilt i bero til en avgjørelse var fattet i ovennevnte sak.

Samferdselsdepartementet besluttet i mai 2002 å ikke tillate vogntog på 25 meter og totalvekt 60 tonn i Norge. Samferdselsdepartementet la bl.a. vekt på dette forslaget ville ha negative konsekvenser for trafikksikkerheten dersom det ble innført.

TF har i etterkant av Samferdselsdepartementets beslutning på ny tatt opp spørsmålet om økning av maksimalt tillatt totalvekt for 7-akslet, 22 meter tømmervogntog med departementet. TF mener at en slik endring i reglene vil kunne redusere både skognæringens transportkostnader og antall vogntog som belaster vegnettet. Forslaget innebærer *ikke* endring i reglene for maksimal lengde av vogntog, men kun økning av vektgrensen. På bakgrunn av dette har departementet bedt Vegdirektoratet vurdere konsekvensene av de foreslåtte endringene nå. Kopi av Samferdselsdepartementets brev til Vegdirektoratet 26. februar 2003 følger vedlagt.

Jeg vil ta standpunkt til forslaget etter at direktoratets vurdering foreligger. Jeg har bedt direktoratet komme med en tilråding innen 1. juli 2003.

2 VEDLEGG TIL SVAR:

Vedlegg 1.

Brev fra Samferdselsdepartementet til Vegdirektoratet "Økning av tillatt totalvekt for 7-akslet, 22 meter tømmervogntog". Referanse: 03/473 651.4. Brevet er datert 26. februar 2003.

Vedlegg 2.

Brev fra Samferdselsdepartementet til Vegdirektoratet "Vekter og dimensjoner - forslag om å tillate vogntog på 24/25,25 meter og med totalvekt 60 tonn i Norge". Referanse: 99/2469 651.4. Brevet er datert 29. mai 2002.

SPØRSMÅL NR. 355

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 6. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til at det blir etablert en tilskuddsordning i Husbanken for at slike prosjekter kan realiseres?»

BEGRUNNELSE:

På Veidholmen i Smøla kommune vil en gruppe frivillige etablere gjennomgangsboliger for eldre og ungdom. Det er etablert et styre som er satt til å ordne med finansiering og annet praktisk arbeid i forbindelse med etablering av prosjektet. De har fått gratis tomt av kommunen. Husbanken kan gi lån på opptil 80 pst. av byggesum, men det gis ingen tilskudd fordi denne ordningen er falt bort.

Veidholmen er et livskraftig lokalsamfunn med fiskeri som hovedsysselsetting. For ungdom i etableringsfasen vil det være av stor betydning å kunne få en start med rimelig bolig. For de eldre ville slike boliger bidra til at de ville kunne bo lenger i sitt hjemmemiljø, og slippe å bli flyttet til annen del av kommunen.

Svar:

Husbanken administrerer en tilskuddsordning for å etablere vanskeligstilte grupper med svak økonomi på boligmarkedet, det såkalte boligtilskuddet. Denne ordningen er ikke falt bort, tvert imot brukes den mer aktivt enn noen gang. Over halvparten av tilskuddsmidlene overføres til kommunene som viderefordeler disse til enkeltpersoner i kommunen. Resten gis direkte fra Husbanken til utleieprosjekter i kommunene. Dette har imidlertid aldri vært en generell tilskuddsordning til å anskaffe utleieboliger til unge og eldre. Ordningen har alltid vært strengt behovsprøvd. Innenfor boligtilskuddsmidlene har Regjeringen valgt å prioritere de mest vanskeligstilte, nemlig bostedsløse og flyktninger. I tillegg mottar også enkelte funksjonshemmede midler til tilpasning av boliger. For meg er dette de mest prioriterte gruppene.

Når det gjelder den konkrete saken på Veidholmen i Smøla kommune, har Husbanken ikke registrert en formell søknad om lån eller tilskudd. Derfor kan jeg ikke kommentere denne saken noe nærmere. På generelt grunnlag vil jeg imidlertid påpeke at årsaken til at slike prosjekter ikke får tilskuddsmidler har sammenheng med de prioriteringer som må gjøres innen en begrenset tilskuddsramme. Jeg kan slutte meg til representanten Jacobsens vurdering av viktigheten av å hjelpe ungdom i etableringsfasen og eldre i å framskaffe funksjonelle boliger på det stedet de bor. Men i bruk av boligtilskuddet har andre grupper fått høyere prioritet enn ungdom og eldre. I 2003 skal bostedsløse og særlig vanskeligstilte prioriteres innenfor ordningen. Tilskuddsordningen skal også brukes til å støtte opp under kommunenes arbeid med bosetting av flyktninger. Disse prioriteringene er ikke endret vesentlig siden i fjor.

I 2003 er det innført et nytt virkemiddel, startlån, til bruk for kommunene i arbeidet med å følge opp lokale boligpolitiske prioriteringer. Startlånet og Husbankens oppføringslån vil i områder utenfor byene og pressområdene hvor boligkostnadene også er lave kunne fungere som et godt alternativ til boligtilskuddet. For å gjøre oppføringslånet mer effektivt som virkemiddel er det fra 2003 mulig å gi 50 års løpetid på lån til utleieboliger. Forlenget løpetid på lån i kombinasjon med bostøtte kan i mange tilfeller gi et tilfredsstillende boutgiftsnivå for leietakerne.

Til slutt vil jeg også vise til tilskuddsbruken under handlingsplan for eldreomsorg. Gjennom denne handlingsplanen har kommunene fått en mulighet til å gi de eldre i kommunene en mulighet til å bo i funksjonelle omsorgsboliger i sitt eget lokalmiljø.

SPØRSMÅL NR. 356

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 6. mars 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«ESA/EU har fremmet krav om at den differensierte arbeidsgiveravgiften må fjernes pga. EØS-avtalen. Denne ordningen er en av hovedbjelkene i distriktspolitikken. Det er hevdet at man risikerer å miste opptil 60 000 arbeidsplasser i distriktene om man gir etter for ESA/EUs krav.

Vil statsråden fremme en egen stortingsmelding om de konsekvensene en fjerning av differensieringen av arbeidsgiveravgiften har for både de områdene som rammes og det norske samfunnet generelt?»

Svar:

Den differensierte arbeidsgiveravgiften er en god og viktig ordning for næringslivet i distriktene, særlig i de nordligste fylkene. Regjeringen har derfor arbeidet hardt for å beholde hovedtrekkene i denne ordningen. Stortingets EØS-utvalg har blitt holdt orientert om Regjeringens kontakt med ESA om denne saken.

Innen 25. mars skal Regjeringen meddele ESA om eventuelle endringer i gjeldende ordning. Ved endringer i dagens ordning vil Regjeringen fremme forslag om alternative virkemidler. Dette vil bli gjort i statsbudsjettet for 2004. Regjeringen vil da i tillegg legge fram en vurdering av konsekvensene for de berørte områdene. Det legges derfor ikke opp til en egen stortingsmelding om denne saken.

SPØRSMÅL NR. 357

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 7. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre Geilo et tilstrekkelig ambulansetilbud?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til artikkel i avisen Hallingdølen denne uken der det fremkommer at Hol kommune (Geilo) får svekket ambulanseredskap. Av artikkelen fremgår det at det ikke skal være plassert ambulansobil på Geilo etter kl. 16.00. Til avisen sier kommuneoverlegen i Hol og Ål, Øystein Lappegard: "Det er helt uforsvarlig at Geilo ikke får døgnambulans."

Det har også kommet sterke reaksjoner på dette vedtaket fra Hol formannskap og fra turistnæringen på Geilo.

Jeg antar at statsråden er kjent med at Geilo har en betydelig turisttilstrømming, og faktisk tyder statistikk på at det er den distriktregionen i landet som har flest overnattinger, med rundt 800 000 i året. Jeg kan ikke forstå at det skulle være ansvarlig politikk ikke å ha ambulansetilgjengelig hele døgnet i en slik kommune. Riktignok har den nye strukturen for Helse-Norge gjort at politikerne i mindre grad skal blande seg inn i detaljer enn før, men likevel må man på sentrale og viktige spørsmål kunne gi klare føringer overfor foretakene. Når det dreier seg om å sikre befolkningen en forsvarlig ambulansetjeneste, må dette også gjelde.

Svar:

Ambulansetjenesten på Geilo inngår i Helse Sør RHF sitt ansvarsområde og ivaretas av Sykehuset Buskerud HF. Sykehuset Buskerud HF overtok fra 1. januar 2002 tidligere avtaler med private ambulansetøvere fra Buskerud fylkeskommune. Disse avtalene gikk ut ved årsskiftet, men er foreløpig prolongert for ett ekstra år, dvs. ut 2003. Sykehuset Buskerud HF har nå satt tjenestene ut på anbud, og i henhold til gjeldende forskrift om offentlige anskaffelser må helseforetakene åpne for konkurranse om retten til å tegne slike avtaler.

Sykehuset Buskerud HF har lagt til grunn at de veiledene krav til responstid (tiden fra en henvendelse mottas på AMK-sentralen til ambulansen er framme hos pasienten) som er gjengitt i St.meld. nr. 43 (2000-2001) skal være en målsetting for tjenesten. anbefalte responstider for ambulanser i grisgrendte strøk er 25 minutter for 90 pst. av befolkningen for *akuttoppdrag* og 40 minutter for 90 pst. av befolkningen for *hasteoppdrag*. Etter definisjonene i stortingsmeldingen, som baserer seg på "akuttutvalgets" forslag (NOU 1998:9 Hvis det haster ...), er Geilo, som er et tettsted i Hol kommune med totalt 4 587 innbyggere, å betrakte som grisgrendt.

Sykehuset Buskerud HF opplyser at ambulansetjenesten i 2002 utførte 159 akuttoppdrag og 300 hasteoppdrag i Hol kommune. Gjennomsnittlig responstid var 19,6 minutter for akuttoppdragene og 23,7 minutter for hasteoppdragene. Innenfor den nåværende avtalen har ambulansetjenesten i Ål en døgnbil stasjonert på Geilo. I de anbudsdokumentene som nå er sendt ut, er det ikke angitt eksakt stasjonering for bilene. Det er imidlertid lagt til grunn i anbudsdokumentene at tilbyder skal sannsynliggjøre at tjenesten ivaretar skisserte tider til responstid.

I styringsdokumentet for 2003 til Helse Sør RHF har jeg bedt om at det foretas en gjennomgang av organiseringen av den akuttmedisinske kjeden. Dette omfatter bl.a. aksess og reaksjonstid i AMK-sentraler, hensiktsmessige ordninger for basestruktur, ressursutnyttelse og kompetansekrav i ambulansetjenesten. Jeg vil også følge nøye med på utviklingen når det gjelder responstid for ambulansene, jf. merknaden fra sosialkomiteen til St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Helse Sør RHF opplyser at Sykehuset Buskerud HF, i likhet med de øvrige HF som har et prehospitalt ansvar, er pålagt å etablere formelle, lokale prehospitalt samarbeidsfora. Disse skal bl.a. ivareta kravene i styringsdokumentene om gjennomgang av den akuttmedisinske kjeden. Helse Sør RHF har valgt responstider for ambulansetjenesten som en kvalitetsindikator det skal rapporteres på, og vil følge nøye med på utviklingen framover, også på Geilo.

SPØRSMÅL NR. 358

Innlevert 28. februar 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 6. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren foreta ekstraordinære grep for å skape flere varetektsplasser?»

BEGRUNNELSE:

Igen rapporteres det om betydelig press på kriminalomsorgen. I Oslo er varetekts situasjonen i full krise. Seriekriminelle løslates fordi det ikke er plass. Justisministeren har vært klar over situasjonen i lang tid. Forslag om ekstra bevilgninger i de to siste statsbudsjettene er stemt ned av regjeringspartiene. Noe må åpenbart gjøres for ikke å svekke tilliten til rettssystemet og for å forhindre økt kriminalitet.

Svar:

I løpet av første halvår i år vil kriminalomsorgen bedre varetektssituasjonen. Følgende tiltak er allerede gjennomført eller planlagt gjennomført i løpet av første halvår 2003:

- 15 lukkede varetektsplasser ved Ullersmo fengsel tatt i bruk fra 1. mars 2003.
- 6 nye dubleringer ved Bergen fengsel fra 1. april 2003.
- 40 celler frigis i Oslo fengsel i mars/april.
- 6 ekstra lukkede plasser er tatt i bruk i Skien fengsel.
- 11 lukkede plasser er frigjort i Trondheim fengsel fra årsskiftet.

Dette utgjør til sammen 78 soningsplasser innen første halvår. I januar i år ble det i tillegg gjennomført totalt 26 dubleringer ved ulike fengsler for å avhjelpe situasjonen. Eventuelle ytterligere tiltak vil bli vurdert i tilknytning til den ordinære budsjettprosessen.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning vil i samarbeid med Politidirektoratet sørge for at kommunikasjon og rutiner mellom politiet og kriminalomsorgen fungerer best mulig slik at situasjoner som beskrevet i pressen med løslatelse av seriekriminelle kan unngås.

SPØRSMÅL NR. 359

Innlevert 28. februar 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 10. mars 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Styret i Forbrukarrådet har vedteke å redusere talet på lokalkontor frå 18 til 10. Forbrukarrådet i Sogn og Fjordane held i dag til i det einaste fylket i landet der alle kommunar og fylkeskommunen har nynorsk som målform. Skal Forbrukarrådet makte å oppfylle mållova, vil eit lokalkontor i Sogn og Fjordane sikre kompetanse og representasjon.

Korleis vil statsråden sikre at Forbrukarrådet ivaretek mållova, og vil dette kunne få konsekvensar for plassering av lokalkontor?»

GRUNNGJEVING:

Som følgje av budsjettforliket mellom regjeringspartia og Framstegspartiet må Forbrukarrådet redusere talet på lokalkontor frå 18 til 10. Forbrukarrådet i Sogn og Fjordane held til i det einaste fylket i landet der alle kommunar og fylkeskommunen har gjort vedtak om nynorsk målform. Dei fleste som tek kontakt med kontoret nyttar nynorsk, og dei ynskjer foldarar, kontraktar og faktablad på nynorsk. Ikkje minst gjeld dette skular som tingar materiell.

Mållova fastset at ingen av målformene skal vere representert med mindre enn 25 pst. Likevel ser vi at bladet Forbrukarrapporten sine utgåver i 2002 og førebels i 2003 ikkje inneheld eit einaste ord på nynorsk. Det ser ut til at omsynet til mållova er gløymt eller oversett. Kontoret i Sogn og Fjordane har tidlegare ytt hjelp til sekretariatet ved omsetting og anna arbeid. Kontoret i Sogn og Fjordane er no vedteke lagt ned og flytta til Bergen.

Svar:

Forbrukarrådet ligg under Barne- og familiedepartementet, og spørsmål som gjeld den nye organisasjonsstrukturen, m.a. lokalisering av dei nye distriktskontora, må eventuelt takast opp med barne- og familieministeren.

Når det gjeld mållova, vil eg streka under at kvart enkelt statsorgan har eit sjølvstendig ansvar for å følgja dei nærmare reglane i lov og forskrift om bruk av nynorsk og bokmål. Forbrukarrådet er eit sentralt statsorgan etter mållova, mens dei enkelte distrikts- eller lokalkontora må reknast som regionale statsorgan, jf. § 3 første ledd i forskrift av 5. desember 1980 nr. 4938 om målbruk i offentleg teneste.

Forbrukarrådet som sentralt statsorgan har plikt til å veksla mellom målformene i alt utoverretta informasjonstilfang m.m., slik at det over tid blir minst 25 pst. av kvar målform. Dette gjeld også for det redaksjonelle stoffet i Forbrukarrapporten. Dersom Forbrukarrapporten for 2002 og førebels i 2003 ikkje inneheld noko nynorsk, er dette eit klart brot på reglane. Seinast i oktober 2000 tok Kulturdepartementet kontakt med Barne- og familiedepartementet og bad dei instruera Forbrukarrådet om å etterleva reglane i mållova. Barne- og familiedepartementet følgde opp dette i brev til Forbrukarrådet av 16. november 2000.

Den noverande distriktsstrukturen med eitt lokalkontor i kvart fylke, inneber at kontora i Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal har nynorsk som tenestemål. Dette følgjer av at nynorsk

er fleirtalsmålform i disse fire fylka, dvs. at fleirtalet av dei kommunane som ikkje er språkleg nøytrale, har gjort vedtak om nynorsk etter § 5 i mållova. I Sogn og Fjordane har alle kommune vedteke nynorsk, og i Hordaland har 30 av 33 kommunar gjort det same. Dersom desse to kontora blir slått saman, vil også det nye kontoret ha nynorsk som tenestemål. Formelt sett inneber ei slik samanslåing såleis ingen endringar når det gjeld reglane i mållova. Det inneber heller inga endring om lokalkontoret ligg i Førde eller i Bergen.

At eit eventuelt nytt kontor for Hordaland og Sogn og Fjordane med sete i Bergen har nynorsk som tenestemål, inneber at dette kontoret skal nytta nynorsk i all ekstern målbruk, med unntak av i svar på brev til private rettssubjekt som ønskjer bokmål, i korrespondanse med lokale statsorgan med bokmål som tenestemål og i korrespondanse med eller i tilfang med særleg tilknytning til bokmålskommunar. Også all skriftleg kontakt mellom Forbrukarrådet sentralt og kontoret for Hordaland og Sogn og Fjordane skal gå føre seg på nynorsk. Kontoret må også ha tilgjengeleg materiell på nynorsk. Dette gjeld også materiell som er produsert av Forbrukarrådet sentralt, men som skal delast ut eller sendast ut frå kontoret for Hordaland og Sogn og Fjordane.

Eg føreset at dette blir nøye etterlevd i praksis, og at Barne- og familiedepartementet følgjer godt med i dette i samband med omorganiseringa.

SPØRSMÅL NR. 360

Innlevert 3. mars 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 7. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hvordan ser Regjeringen på behovet for nytt odontologibygge i Bergen i forhold til behovet for å sikre en kvalitativt god tannlegeutdanning der i fremtiden?»

BEGRUNNELSE:

Det er velkjent at Det odontologiske fakultet i Bergen sliter med en 40 år gammel bygningsmasse som etter hvert må erstattes med større og mer moderne lokaler dersom tannlegeutdanningen i fremtiden skal kunne opprettholdes på høyt kvalitativt nivå. UiB har også utarbeidet konkrete planer om hvordan dette problemet skal løses. I den forbindelse må en minne om at et flertall i finanskomiteen under behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2002 bad Regjeringen forsere arbeidet med å realisere dette prosjektet. Man bad også om ny avmelding om fremdriften i forbindelse med budsjettet for 2003.

Svar:

Nytt bygg for klinisk odontologi ble vurdert i forbindelse med departementets forslag til budsjett for 2003, men slik departementet har anført i kategoriomtalen for høgre utdanning, jf. St.prp. nr. 1 (2002- 2003) side 114, fant Regjeringen ikke rom for å kunne gi startbevilgning til nye bygg i universitets- og høgskolesektoren i 2003 av hensyn til det samlede budsjettoplegget.

Flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen bad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) departementet legge frem en samlet oversikt med behovsvurdering for nødvendige tilbygg og ombygginger ved universiteter og høgskoler. Departementet har satt i gang et arbeid med å skaffe oversikt og evaluere behovet for investeringer i sektoren, og vil komme tilbake til Stortinget med saken når arbeidet er fullført. Nytt bygg for klinisk odontologi ved Universitetet i Bergen vil bli vurdert i forbindelse med departementets forslag til budsjett for 2004.

Dokument nr. 15:19

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 361

Innlevert 3. mars 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 6. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva gjør justisministeren for å sørge for at norske dommere besitter god kunnskap om seksuelle overgrep mot barn?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Redd Barna mangler mange dommere og advokater grunnleggende og god kunnskap om seksuelle overgrep mot barn, noe de mener er en fare for barns rettssikkerhet. Man har derfor fra Redd Barnas side tilbudt dommerstanden gratis undervisning om temaet, uten at dette tilbudet er tatt imot.

Svar:

Hvor en straffesak om seksuelle overgrep mot barn skal for retten, gjelder særlige regler om at barnets forklaring skal tas opp ved utenrettslig avhør (dommeravhør) eller ved observasjon av barnet. Dette følger av straffeprosessloven §§ 239 og 298. Det er dommeren som skal ta imot forklaringen fra barnet, men som hovedregel er det en polititjenestemann med særlig erfaring med barnesaker eller en oppnevnt fagkyndig psykolog eller psykiater, som foretar selve avhøret eller observasjonen.

Det faglige ansvaret for dommernes etterutdanning ligger hos Etterutdanningsrådet for dommere. Det har gjennom årene vært arrangert flere kurs om barneavhør og andre tilgrensende temaer. Det er planlagt et nytt kurs om barneavhør i 2004. Det har ikke vært mulig å prioritere ytterligere kurs om dette tema innenfor rammen av disponible midler.

Etterutdanningsrådets leder Nils Erik Lie har fått en henvendelse fra Redd Barna om foredrag for dommere om overgrep mot barn. Etterutdanningsrådet finner det interessant, men har ønsket å komme tilbake til dette i en større sammenheng.

Justisdepartementet vil i samråd med Domstoladministrasjonen igangsette en evaluering av bruken av barneavhør og observasjon av barn, herunder dommeres og sakkyndiges rolle. Det vil i 2003 bli nedsatt en bredt sammensatt gruppe som skal foreta evalueringen. Som ledd i evalueringen vil det bli sett nærmere på om kompetansen hos dommerne ved slike barneavhør og observasjoner er tilfredsstillende. På bakgrunn av hva som kommer fram i arbeidsgruppens rapport, vil det eventuelt bli aktuelt å vurdere tiltak for å bedre kunnskapene om seksuelle overgrep mot barn hos norske dommere.

SPØRSMÅL NR. 362

Innlevert 3. mars 2003 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 7. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Bondevik-regjeringen avviklet tilskuddet til utlånsordningen for skolebøker i videregående opplæring. En rekke videregående skoler har solgt bøkene de fikk gratis av staten og brukt de til andre formål. UFD bedt fylkeskommunene om svar på hva skolene bruker pengene til. Det er blitt kjent at ikke alle fylkeskommuner har svart.

Hva mener statsråden om dette?»

Svar:

Utdannings- og forskningsdepartementet sendte den 23. august 2002 et brev til mottakerne av tilskuddet til utlånsordningen for læremidler i videregående opplæring, hvor det ble sagt følgende:

"Departementet er kjent med at flere skoler nå selger lærebøker som de har investert i gjennom utlånsordningen, til elevene.

Denne praksisen kan være i strid med forutsetningene om at midlene som er blitt bevilget til dette formålet i sin helhet skal komme elevene til gode i form av reduserte utgifter til læremidler, jf. departementets brev av 10. mai 2000 og 30. mai 2000. Departementet forutsetter at fylkeskommunene og de statlige og private skolene følger opp dette og at de bl.a. sørger for at inntektene fra salg av lærebøker fortsatt kommer elevene til gode. Dette betyr at midlene skal komme flere årskull til gode.

Departementet ber om en tilbakemelding fra fylkeskommunene og de statlige og private skolene på hvordan disse forutsetningene følges opp."

Departementet sendte den 21. februar 2003 et nytt brev til de som ikke har respondert på departementets brev av 23. august 2002, der de blir bedt om å gi tilbakemelding til departementet innen 24. mars 2003. Jeg forventer at fylkeskommunene følger opp dette.

I de tilbakemeldingene departementet har mottatt fra fylkeskommunene, statlige og private skoler rapporteres det at skoler som har solgt lærebøker har brukt inntektene fra salget på en slik måte at midlene kommer flere årskull til gode.

SPØRSMÅL NR. 363

Innlevert 3. mars 2003 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 10. mars 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I forskrift av 15. mai 1988 om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag § 8 kan kommuner søke om å få kjøre snøscooter til fiskevann som ligger lengre enn 5 km fra brøytet veg. Snøscooter er som alle vet et landgående kjøretøy.

Hvordan kan Direktoratet for naturforvaltning nå ta seg den frihet å måle snøscootertraseer i luftlinje fra et kart med begrunnelse om at de ellers må foreta en befarings etter hver søknad, når det i forskriften ikke sies noen ting om hvordan avstanden skal måles?»

BEGRUNNELSE:

Beiarn kommune i Nordland har i flere år arbeidet for å få til en snøscooterløype ("fiskeløypa") til et vann med gode fiskemuligheter. Dette fiskevannet ligger slik til at det dessverre ikke blir benyttet om vinteren. Løypa kjørt med snøscooter etter den korteste traseen er 6,2 km, men da er parkeringsforholdene dårlige.

Den andre traseen, fra god parkeringsplass, er 9,3 km. Dersom løypa legges i bratt og ullent terreng er avstanden fra brøytet veg 7,7 km. Alt dette tilsier at løypa ligger lengre enn 5 km fra brøytet veg.

Det blir da meget vanskelig å forstå hvorfor Direktoratet for naturforvaltning velger å foreta en måling i luftlinje etter et kart. Er det en annen måte å si nei til denne løypa på, da avstanden i luftlinje dessverre er bare 4,6 km?

Det har hele tiden vært stor velvilje fra grunneierne om å få til denne fiskeløypa, og jobbingen har foregått helt siden 1995.

I Miljøverndepartementets rundskriv T-1/96 er det påpekt at isfiskeløypene skal dekke et transport

behov til viktige fiskevann som ligger lenger enn 5 km fra brøytet veg. Skal man drive transport med snøscooter må man nødvendigvis gjøre det på bakken med de avstander man har å forholde seg til.

Til søknaden fra Beiarn kommune er også politimyndighetene positive. De mener denne løypa vil minske presset på andre områder. I det første avslaget fra DN viste de til klageadgangen som måtte fremsettes i løpet av 3 uker.

Formannskapet i Beiarn kommune fremsatte klage på vedtaket innen 3-ukers-fristen. Da kommunen fikk svar på klagen kunne DN fortelle at etter en juridisk korrekt forståelse av forskrift av 15. mai 1988 kan avgjørelsen allikevel ikke påklages. Dette må da være å vise liten respekt for lokalt selvstyre. Noen må rydde opp i dette.

Svar:

Hjemmel for opprettelse av snøscooterløyper til fiskevann er nasjonal forskrift § 8.

"I avgrensede områder med viktige fiskevann som ligger mer enn 5 km fra brøytet veg, og som har liten befolkning og ligger utenom hyttegrender og sårbare naturvern-, friluft- eller viltområder, kan Direktoratet for naturforvaltning åpne mulighet i enkelte deler av landet for bruk av snøscooter. I slike områder kan fylkesmannen legge ut løyper for kjøring med snøscooter etter forslag fra kommunen. Fylkesmannen kan fastsette vilkår for bruken av løypene."

Forskriften § 8 gir muligheter for å få godkjent løyper for snøscooterkjøring til avsidesliggende fiskevann. Direktoratet for naturforvaltning gir tillatelse til at det i bestemte områder kan etableres fiskeløyper, og fylkesmannen fastsetter den nøyaktige traseen i disse områdene, etter forslag fra kommunen.

Løypene skal dekke transportbehov til viktige fiskevann som ligger mer enn 5 km fra brøytet veg. Med viktige fiskevann menes vann med gode fiskebestander som er attraktive for beskatning og som vurderes å tåle beskatning. Herunder er det av betydning hvilken dekning kommunen har av andre gode fiskevann som ligger nærmere brøytet veg enn 5 km, dvs. om de avsidesliggende fiskevannene er av avgjørende betydning for mulighetene til å drive isfiske. Det må være et reelt behov for transport i forbindelse med fisket. Kjøring i godkjente løyper vil kun være tillatt i samband med fiske.

Bestemmelsen legger til rette for at direktoratet, dersom en rekke forutsetninger er tilstede, kan åpne mulighet for bruk av snøscooter. Direktoratet har ikke noen plikt til å åpne for løyper selv om alle forutsetninger er tilstede.

Direktoratet har altså avvist kommunens forslag fordi fiskevannet ligger mindre enn 5 km (i dette tilfelle 4,6 km) fra veg (målt i luftlinje). Forskriften sier imidlertid ikke noe om hvordan denne avstanden skal måles.

DN skal godkjenne området generelt og er derfor avhengig av å ha objektive kriterier å forholde seg til ved vurdering av områdene som foreslås og har derfor lagt seg på en linje med måling av avstand i luftlinje. Jeg ser allikevel at denne praksisen kan få urimelige utslag. Når det ikke er regulert i forskriften hvordan avstanden skal måles, bør det åpnes for et visst skjønn. Det er særlig der hvor topografiske forhold (terreng, høydeforskjeller) tilsier at den faktiske kjøreavstand må bli lenger enn målt luftlinjeavstand, at en streng fortolkning kan virke urimelig.

Det er forskriftsteksten som skal være førende, og den gir ikke anvisning på hvilken målemetode som skal anvendes. Avgjørende må da bli reelle hensyn, og i foreliggende sak kan disse tale for at direktoratet ser på saken på nytt.

Jeg vil på bakgrunn av dette ta saken opp med Direktoratet for naturforvaltning.

SPØRSMÅL NR. 364

Innlevert 3. mars 2003 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 7. mars 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Medieoppslag 24. februar 2003 avdekker graverende forhold ved det private sykehjemmet Risenga bo- og omsorgssenter i Asker. Ifølge opplysninger i mediene er bemanningen så lav at det i uforsvarlig grad går utover både kvalitet og trygghet.

Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at konkurranseutsetting og privatisering i pleie- og omsorgssektoren i kommunene ikke går på bekostning av kvaliteten på omsorg, pleie, behandling og trygghet for de eldre?»

Svar:

Jeg har hatt kontakt med Asker kommune og tilsynsmyndigheten, som er Helsetilsynet i Akershus, om forholdene ved Risenga bo- og omsorgssenter i Asker.

Helsetilsynet opplyser at det har innledet et hendelsesbasert tilsyn overfor Risenga bo- og omsorgssenter. Det betyr at helsetilsynet følger opp foreliggende påstander vedrørende helsefaglig oppfølging av pasientene. I tillegg planlegger helsetilsynet systemrevisjon ved sykehjemmet. Dette er den type tilsyn som jevnlig utføres overfor alle sykehjem mv. Helsetilsynet i Akershus har foreløpig ikke trukket konklusjoner og mediens oppslag har foreløpig ikke grunnlag i vurderinger fra Helsetilsynet i Akershus.

Asker kommune har gitt en redegjørelse i Asker og Bærums Budstikke 28. februar 2003. Det går her fram at i forhold til samtlige sykehjem i Asker kommune har Risenga den høyeste pleiefaktoren, dvs. antall ansatte som er i direkte brukerrettet kontakt. Det gjelder på dag- og kveldstid. Bemanningen om natten er marginalt lavere. Asker kommune opplyser også at kommunens ansatte er i jevnlig kontakt med Risenga for å følge opp sitt ansvar ovenfor brukerne.

Kvaliteten på pleie- og omsorgstjenestene er først og fremst et kommunalt ansvar. Kommunene har det samme ansvar for at brukerne får tjenester på et forsvarlig nivå og med god kvalitet, enten kommunene selv utfører tjenestene eller de setter dem ut til andre operatører.

Videre gjelder samme regler for klage og tilsyn enten tjenestene utføres av private eller av kommunen.

Generelt er det ikke grunnlag for å si at konkurranseutsetting av pleie- og omsorgstjenester i seg selv vil gi dårligere kvalitet. Det foreligger forskning som viser at konkurranseutsetting kan bidra til økt kvalitet. Konkurranseutsetting kan bidra til å prøve ut nye arbeidsformer som bl.a. legger vekt på god kvalitet og gode arbeidsforhold. Det kan vises til positive erfaringer fra konkurranseutsetting fordi det bidrar til større fokus på ledelse og organisering av virksomheten, ikke minst fordi ansvar og oppgaver må beskrives i kontrakten. Målet bør være god kvalitet og effektiv drift. Ensidig vekt på økonomisk innsparing vil lett føre til slitasje på de ansatte. Dette gjelder imidlertid også der det ikke skjer konkurranseutsetting. Konkurranseutsetting er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å bedre tjenestene. I mange sammenhenger viser det seg at konkurranseeksponering, dvs. at det finnes en potensiell konkurrent, er tilstrekkelig til å sette fokus på viktige forbedringspunkter.

Erfaringer fra andre land tilsier at kommunene bør tilstrebe at kontraktperiodene ikke blir for korte ved konkurranseutsetting. Det er viktig at forholdene legges til rette for at det utvikles et godt tillitsforhold

mellom partene.

Jeg vil følge utviklingen fremover. I første rekke vil jeg avvente resultatet fra en nasjonal kartleggingsundersøkelse i den kommunale pleie- og omsorgstjenesten som Statens helsetilsyn har initiert. Undersøkelsen vil gi oversikt over brukernes behov og over det pleiefaglige tjenestetilbudet disse brukerne får. I undersøkelsen kartlegges også, i løpet av et bestemt døgn, hvilken pleiefaglig kompetanse og hvilken bemanning man har i den samme del av pleie- og omsorgstjenesten. Rapporten er ventet til sommeren. Jeg vil så vurdere om det vil være behov for en egen innhenting av data fra tjenestesteder hvor kommunene har inngått kontrakter med andre operatører.

SPØRSMÅL NR. 365

Innlevert 3. mars 2003 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 13. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vennegruppa for Suldal folkehøgskule har søkt om godkjenning for tilskot i medhald av lov om folkehøgskular.

Kva søknadsprosedyre er det ved handsaming av slike søknader, kor tid kan dei rekna med svar, og kor tid kjem eventuelt saka til handsaming i Stortinget?»

Vedlegg til spørsmål:

Brev fra Vennegruppa for Suldal folkehøgskule til Utdannings- og forskningsdepartementet "Søknad om godkjenning av Suldal folkehøgskule".

GRUNNGJEVING:

Eg syner til kopi av søknaden.

Vennegruppa er klår over at det er departementet som tek den faglege avgjerda i saka, men er noko usikre på kva rolle Stortinget skal ha. Dei er og noko usikre på om godkjenning meir eller mindre automatisk fører til at det vert gjort framlegg om løyvingar over

for Stortinget eller ikkje, om dei må venta på løyvingar før dei kan starta opp, kor lang tid det kan ta før saka er avgjort og naudsynte løyvingar gitt.

Svar:

Vennegruppa for Suldal folkehøgskule søkte 19. desember 2002 "om at Suldal folkehøgskule vert godkjent for tilskot".

Søknaden blei 19. februar 2003 sendt på høyring til Folkehøgskolerådet, fylkesmannen (tidlegare Statens utdanningskontor) i Rogaland og Jæren, Karmøy, Olavsskolen og Solborg folkehøgskolar, med frist 20. mai. Dette er i tråd med departementets *Prosedyre ved søknad om oppretting av folkehøyskole*.

Det er "Departementet som godkjenner en skole for tilskudd" - § 2 første ledd i folkehøgskolelova. Ei eventuell godkjenning for tilskot er avhengig av løyving i samband med budsjettbehandlinga.

Departementet reknar med å behandle søknaden frå Vennegruppa for Suldal folkehøgskule innan juli saman med to liknande søknader som er på høyring, Kjølén folkehøgskole i Røyrvik og Land folkehøgskole. Resultatet av behandlinga vil bli omtalt i budsjettproposisjonen med eventuelle konsekvensar for løyvinga.

SPØRSMÅL NR. 366

Innlevert 4. mars 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 13. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Aetat har vært gjennom flere omorganiseringer, og bl.a. kuttet vekk ca. 1 200 stillinger fra sist gang landet hadde arbeidsledighet. Regjeringen har besluttet å øke opp igjen stillingene i Aetat med 420 stillinger. Det tar sin tid å få besatt og opplært disse nye. Arbeidsledige står i kø for å få hjelp, og ansatte i Aetat blir syke av presset de nå arbeider under.

Har statsråden nå innsett at arbeidsledigheten er et problem, og har han tenkt å komme med flere tiltak for å få bukt med dette voksende problemet?»

Svar:

Det hevdes at Aetat har kuttet ca. 1 200 stillinger fra sist gang landet hadde arbeidsledighet. Det er nødvendig å korrigere denne påstanden. Aetat gir informasjon til Statens sentrale tjenestemannsregister om bemanning i etaten. Tjenestemannsregisteret angir årsverk pr. en fast dato, 1. mars og 1. oktober. Det vil dermed ikke være en direkte sammenheng mellom budsjettmessige endringer for et år og endringene i antall årsverk som fremkommer gjennom Statens tjenestemannsregister. På den annen side vil endringene over tid gi et rimelig bilde av utviklingen. Oppgaven pr. 1. mars 2002 viser at antall årsverk i Aetat er *reduisert med 687* i forhold til antall årsverk pr. 1. mars 1995, da bemanningen i etaten var på sitt høyeste.

Aetats personellressurser har vært nedjustert siden 1995 som følge av en bedret arbeidsmarkedssituasjon og derved redusert nivå på de ordinære arbeidsmarkedstiltakene. Nedjusteringen av ressursene må også sees i sammenheng med at det i løpet av de senere år har vært gjennomført tiltak i Aetat som har bidratt til forenkling og effektivisering av produksjonen i etaten. Jeg vil også peke på at det har blitt tilført betydelige midler gjennom innføring av nytt IT-system. Etter hvert vil gevinster av denne tilførselen kunne tas ut gjennom kanalisering av personellressurser til mer brukerrettede oppgaver.

Det er dessverre fortsatt et høyt sykefravær i Aetat. I tildelingsbrevet for 2003 har jeg derfor bedt Aetat Arbeidsdirektoratet om å arbeide for å oppfylle målsettingene om et lavere sykefravær. Dette arbeidet vil være knyttet til avtalen om å være IA-bedrift.

Jeg deler Ruis oppfatning om at den økende arbeidsledigheten er et problem. Etaten står nå overfor store og viktige oppgaver for å redusere arbeidsledigheten. Derfor har Regjeringen i det ordinære budsjettet for 2003 styrket Aetat med 220 nye årsverk. Dette gir grunnlag for styrket informasjon, rådgivning og oppfølging overfor de arbeidsledige, særlig overfor personer som mottar dagpenger og attføringsytelser, for at disse raskest mulig kan gå inn i ledige jobber. Videre foreslår Regjeringen i St.prp. nr. 44 (2002- 2003) Økt innsats mot arbeidsledighet, en ytterligere styrking av etaten med ytterligere 200 årsverk fra 1. april 2003. Regjeringen har altså bevilget og foreslått bevilget midler i løpet av få måneder til 420 årsverk til personellressurser i Aetat. Dette er den største res

surstilførselen som noen regjering har lagt opp til overfor etaten på mange år og viser at Regjeringen vil satse på Aetat i gjennomføring av arbeidsmarkedspolitikken.

Regjeringen har også trappet opp arbeidsmarkedstiltakene. I tillegg til økningen i det ordinære budsjettet for 2003 med 600 nye tiltaksplasser foreslår i tillegg Regjeringen i St.prp. nr. 44 (2002-2003) å opprette 1 000 nye jobbklubbplasser for å øke tilbudet om strukturert oppfølging og opplæring i jobbsøking. I tråd med omtalen i Nasjonalbudsjettet 2003 vil behovet for ordinære arbeidsmarkedstiltak bli vurdert fortløpende.

SPØRSMÅL NR. 367

Innlevert 4. mars 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 12. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva vil Justisdepartementet gjøre for å sikre den videre driften av FFOs rettshjelpstilbud, og hvor snart vil en slik avklaring kunne komme for å redusere den usikkerheten som nå preger situasjonen?»

BEGRUNNELSE:

Finansieringen av FFOs Rettighetssenter over Regjeringens handlingsplan for funksjonshemmede ble avsluttet ved årsskiftet. Stortingets justiskomiteé har ved flere anledninger uttrykt et klart ønske om å gjøre dette til et permanent rettshjelpstilbud for funksjonshemmede. Et flertall i justiskomiteen bad senest i Budsjett-innst. S. nr. 4 (2002-2003) Regjeringen "om å komme tilbake til hvordan dette tiltaket kan videreføres på best egnede måte, snarest mulig i 2003".

Situasjonen for senteret er nå svært kritisk og må innen kort tid legges ned om ikke driftsmidler stilles til disposisjon. Et viktig rettshjelpstilbud for funksjonshemmede i Norge står dermed i fare for å falle bort, i strid med Stortingets intensjon. Selv om FFO for tiden er i en dialog med Arbeids- og administrasjonsdepartementet om videre støtte til noen utviklingsprosjekter for 2003, har dette departementet gjort det klart at det ikke vil kunne stille driftsmidler til rådighet for senteret.

Svar:

Spørsmålet om støtte til FFOs Rettighetssenter er både en budsjettsak og en sak om den statlige politikken overfor funksjonshemmede. FFO har søkt om 1 600 000 kr fra Justisdepartementet til drift av Rettighetssenteret og 1 795 000 kr til utvikling av det samme senteret fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet, hvorav 1 200 000 kr skal dekke lønnsutgifter. FFO mottar i tillegg betydelig støtte fra Sosialdepartementet til drift av organisasjonen generelt. Jeg er enig i at Rettighetssenteret er et positivt tiltak, men det kan reises spørsmål om det er hensiktsmessig at FFO skal motta støtte fra i hvert fall 3 forskjellige departementer. Det er arbeidskrevende og lite oversiktlig. Støtte til FFOs senter må også ses i sammenheng med lignende støtte til Norges Handikapforbund og andre tilsvarende organisasjoner. Dette er generelle og viktig prinsipielle problemstillinger som Sosialdepartementet vil ta opp i den bebudede stortingsmeldingen om statlige mål, strategier og tiltak i politikken for funksjonshemmede. Jeg har derfor orientert FFO i brev av 30. januar 2003 om det er naturlig at en eventuell statlig støtte fra Justisdepartementet til FFO vurderes i lys av de konklusjoner som Sosialdepartementet trekker i stortingsmeldingen. Meldingen skal fremmes våren 2003.

SPØRSMÅL NR. 368

Innlevert 4. mars 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 14. mars 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Viser til pressemelding fra Kurdish Yekiti-partiet i Syria, som peker på at kurdere i Syria blir fratatt statsborgerskap, og for øvrig utsatt for en konstitusjonell fornektelse av egen eksistens. To kurdiske ledere, Hassan Saleh og Merwan Osman er nå arrestert og stilt for militærdomstolen etter å ha deltatt i en demonstrasjon til støtte for den internasjonale menneskerettighetserklæringen.

Hva vil utenriksministeren gjøre for de syriske kurdere, eventuelt hvordan arbeider norsk UD med kurdernes problem?»

BEGRUNNELSE:

Syriske kurdere lider under diskriminering i sitt hjemland. De blir nektet alminnelige menneskerettigheter, bl.a. ved at det føres en arabiseringspolitikk og ved en systematisk forskjellsbehandling og diskriminering ved ansettelse. Ved den fredelige demonstrasjonen kurderne hadde anlagt foran parlamentet i Damaskus den 10. desember i fjor, ble to ledere arrestert uten tiltale.

Svar:

Regjeringen følger menneskerettighetene i Syria nøye, og tar også enkeltsaker opp med representanter for syriske myndigheter. Utenriksdepartementet vil i dette tilfelle søke å bringe på det rene hva som er skjedd med de to kurdiske lederne som nå skal være stilt for en militærdomstol. Det kan i den forbindelse opplyses at når det gjelder den uautoriserte demonstrasjonen som Kurdish Yekiti-partiet i Syria avholdt på menneskerettighetsdagen 10. desember i fjor, skal dette være første gang en uautorisert demonstrasjon har kunnet finne sted, uten at politiet øyeblikkelig har grepet inn. Dette gjør det desto mer forstemmende at myndighetene likevel fant det nødvendig å gå til arrestasjon av to av deltakerne.

Det er ingen tvil om at landets manglende demokratiske tradisjoner rammer den kurdiske befolkningen på samme måte som den syriske befolkningen for øvrig. Det er også klart at kurdere i Syria, i likhet med kurderne i andre land i regionen der grunnleggende menneskerettigheter ikke respekteres, utsettes for en type diskriminering som ikke rammer andre befolkningsgrupper. Dette gjelder spesielt på det språklige og kulturelle området.

Av den samlede kurdiske befolkningen i Syria, på vel 1,5 millioner mennesker, er rundt 200 000 personer uten statsborgerskap. De statsløse mangler en del grunnleggende rettigheter, slik som retten til å eie eiendommer eller forretningsforetak; de er ekskludert fra statlige stillinger, de kan ikke inneha offentlige verv osv. Imidlertid synes de nåværende syriske myndigheter å ville gjennomføre positive endringer når det gjelder denne gruppen. Jeg kan i den forbindelse opplyse at det syriske parlamentet nå er i ferd med å studere lovforslag som tar sikte på å løse problemet med de statsløse kurderne, og at regjeringen i Damaskus har ønsket slike endringer velkommen.

SPØRSMÅL NR. 369

Innlevert 4. mars 2003 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 13. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«En hjelpetelefon for spilleavhengige skal om kort tid etableres. Når personer som strever med spilleavhengighet ringer hjelpetelefonen, er det viktig at det finnes et landsdekkende hjelpetilbud som spilleavhengige kan henvises videre til.

Mener kulturministeren at det eksisterende behandlingstilbud for spilleavhengige er tilstrekkelig, og hva vil kulturministeren gjøre for å sikre spilleavhengige et likeverdig behandlingstilbud uavhengig av hvor i landet de måtte bo?»

BEGRUNNELSE:

På kultur- og kirkeministerens hjemmesider på Internett uttales følgende om hjelpetelefonen for spilleavhengige: "Hjelpetelefonen skal først og fremst være et tilbud der spilleavhengige og pårørende kan få informasjon om hvor og hvordan de kan få hjelp fra fagfolk."

En forutsetning for at ovennevnte intensjon skal oppfylles, er at de faktisk finnes et landsdekkende behandlingstilbud for spilleavhengige å henvise innringerne til.

I Sogn og Fjordane og i Nord-Norge finnes i liten grad behandlingstilbud for spilleavhengige. I en rekke andre fylker opplyses tilbudet å være mangelfullt. For å få behandlingstilbud til spilleavhengige i alle fylker, kan det være nødvendig å pålegge ruspoliklinikkene å behandle spilleavhengige.

Svar:

Det er avgjort at det om kort tid skal etableres en hjelpetelefon for spilleavhengige. Kontakttelen for spilleavhengige og pårørende skal ligge ved Sanderud sykehus ved Hamar. Rusmiddelavdelingen på Sanderud sykehus har spisskompetanse på dette området. Lotteritilsynet blir ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet. Meningen med kontakttelen er at innringeren skal treffe et medmenneske som kan hjelpe personer i krise, og som ellers kan tilby informasjon om behandling, pengespill, gjeldssanering og lignende.

Behandlingstilbudet overfor spilleavhengige er i dag delt mellom inntatt innenfor psykisk helsevern og rusmiddelområdet. Det eksisterende tilbudet til spilleavhengige er poliklinisk, og henvisning til behandlingstilbudene kommer dels fra helsetjenesten og dels fra sosialtjenesten. Østnorsk kompetansesenter ved Sanderud sykehus har bedt alle tiltakene om skriftlig å redegjøre for sin virksomhet. Så snart disse svarene foreligger, vil informasjonen systematiseres og gjøres tilgjengelig for hjelpeapparatet, først og fremst for 1. linjetjenestene.

Det kan være god grunn til å opprettholde en ordning hvor dels rusmiddeltiltak og dels psykisk helsevern tar imot brukere med spilleproblemer. Spilleavhengighet er et sammensatt problem, og det vil variere om det er avhengigheten som dominerer, om det er underliggende psykiske problemer, om det er kombinasjoner av disse eller om det er andre forhold. Det er viktig i denne sammenhengen å vise til problemene med "dobbeltdiagnosepasienter/flere samtidige symptomer". Mange rusmiddeltiltak ser seg ofte ikke egnet til å behandle disse, nettopp pga. det store innslaget av alvorlige psykiske lidelser. Den spilleavhengige synes best tjent med at eventuell behandling vurderes ut fra de konkrete, individuelle forhold. Det er videre viktig å se at det er behov for samarbeid mellom flere typer tjenester, og da særlig mellom rusmiddeltiltakene og det psykiske helsevern.

All den tid det ikke finnes adekvate behandlingstilbud i store områder av landet kan ikke tilbudet være tilstrekkelig. Det er behov for tiltak som kan møte de problemer som følger av spilleavhengighet. De spilleavhengiges hjelpebehov må vurderes individuelt innenfor rammen av dagens helse- og sosiallovgivning. I den grad de kommunale tjenestene vurderer at den enkeltes spilleproblemer er så vidt alvorlig at det er behov for spesialisert behandling, må de regionale helseforetakene bistå med å finne adekvate løsninger for hjelp enten i egen regi eller i samarbeid med andre. Helsedepartementet vil nærmere vurdere hvordan helseforetakene bedre kan ivareta den aktuelle gruppen.

Kultur- og kirke departementet foreslår i *Høringsbrev - endringer i lotteri- og pengespillovgivningen* av 25. oktober 2002, at det inntas en særskilt hjemmel i pengespilloven § 10 for å avsette en årlig andel av spilleoverskuddet til forskning, informasjon, forebygging og behandling i forhold til spilleavhengighet. Det

foreslås at den årlige andelen skal kunne utgjøre inntil 0,5 pst. av det spilleoverskudd som går til fordeling mellom overskuddsformålene. Jeg vil komme nærmere tilbake til Stortinget med forslag om å forbedre behandlingstilbudet til spilleavhengige på grunnlag av dette.

SPØRSMÅL NR. 370

Innlevert 4. mars 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 13. mars 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Det har vært forutsatt fra et stort flertall på Stortinget i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001) at Hålogaland Teater igangsettes i 2002 og at departementet skal sikre byggestart i 2002. Startbevilgningen på 15 mill. kr kom ikke som forventet i statsbudsjettet for 2003.

Hva vil statsråden gjøre for at igangsettelsen ikke nok engang skal forskyves på, og på hvilken måte jobbes det imot å sikre en startbevilgning i revidert budsjett 2003?»

BEGRUNNELSE:

Hålogaland Teater ble opprettet i 1971 og har i 31 år kjempet for eget teaterbygg. I løpet av disse årene er 15 bygninger planlagt og prosjektert for så å bli skrinlagt. 14. juni 2002 ble prosjektet for teaterbygg godkjent av Kultur- og kirke departementet, Troms fylkeskommune og Tromsø kommune. De to sistnevnte påtok seg kostnadene med detaljprosjekteringen i tillit til at staten ville komme med forpliktende bevilgninger i statsbudsjettet for 2003. Store summer er allerede lagt ned, og ifølge statsbygg vil utsettelse av byggestart føre til en fordyring på 20-23 mill. kr pr. år.

Nord-Norge er den eneste landsdelen som ikke har eget teaterbygg. Det har ikke vært en eneste satsing på teaterbygg i denne regionen, mens en har brukt store summer i andre deler av landet. At teaterbygget blir raskt realisert, er viktig for utviklingen og driften av teateret, og det vil være viktig som et samlingssted og kompetansesenter for teaterinteresserte i Nord-Norge. Teaterbygget vil også bidra til å gjøre Nord-Norge til en mer attraktiv landsdel og bo i, samt styrke identiteten og utvikling i landsdelen. Teatrets utvikling har en viktig betydning for musikk- og kulturskolene, frivillige musikk- og teatergrupper, musikk-, teater- og kunstfagene i landsdelen samt den planlagte høyere kunstutdanning i Tromsø. I Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001) sier flertallet, alle unntatt FrP, at komiteen forutsetter at Hålogaland Teater igangsettes i 2002, og at flertallet ber departementet sikre byggestart i 2002.

Svar:

Byggeprosjektet nytt teaterhus for Hålogaland Teater har en styringsramme på 237 mill. kr. Det er avtalt at den statlige andelen av finansieringen skal utgjøre 70 pst. av prosjektkostnadene, og at statstilskuddet skal komme etter de regionale tilskudd. Prosjekteringen videreføres derfor med midler fra Troms fylkeskommune og Tromsø kommune.

Tilskuddsbehovet fra Kultur- og kirke departementet til dette byggeprosjektet utgjør 165,9 mill. kr i prisnivå 2002. Nybygget for Hålogaland Teater er en høyt prioritert sak. Innfasing av statens økonomiske medvirkning i dette prosjektet må imidlertid avklares i budsjettsammenheng.

SPØRSMÅL NR. 371

Innlevert 5. mars 2003 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 13. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det kan virke som om det er en stor overgang av plastiske kirurger som velger å drive privat med kosmetisk kirurgi heller enn å utføre plastisk kirurgi for de som har et medisinsk behov. All den tid det er knapphet på plastiske kirurger, hva tenker statsråden gjøre for å sørge for at det finnes tilgjengelig nok plastiske kirurger til å gjennomføre medisinske nødvendige operasjoner ved de offentlige sykehus?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget behandler i disse dager et privat forslag om å forby reklame for plastiske operasjoner. Forslaget ville etter min mening svekket etterspørselen etter kosmetiske operasjoner, noe som kunne fått flere plastiske kirurger til å gå tilbake til det offentlige helsevesen som har behov for deres kompetanse.

Det er etter min mening svært mange andre gode grunner for å fjerne reklamen for kosmetiske operasjoner, men mangelen på kvalifisert helsepersonell i det offentlige er argument godt nok for hindre at pengesterke kunder og leger som vil selge tjenestene sine til dem, undergraver det offentlige.

Svar:

Jeg er kjent med at plastikkirurgi er et av de områder der det er et ventetidsproblem, noe som også har vært fokusert i mediene den siste tiden. Ifølge Norsk Pasientregister venter pasientene i denne gruppen i gjennomsnitt i underkant av sju måneder på behandling, mens den gjennomsnittlige ventetiden for all behandling er på vel 3 måneder. Tallene viser ikke noen økning i ventetiden til plastikkirurgisk behandling de siste årene, tvert imot er det en svak nedgang i den gjennomsnittlige ventetiden fra 3. tertial i 1999 til 3. tertial i 2002. Tallene tilsier imidlertid at det er et behov for en økt innsats for å hjelpe disse pasientene.

Jeg har gjennom styringsdokumentet til de regionale helseforetakene gitt et pålegg om å redusere ventetidene, særlig for de pasientene som har ventet lengst. Det er så opp til de regionale helseforetakene å løse oppgaven med å skaffe pasientene i regionen det behandlingstilbudet de trenger, inkludert å sørge for å redusere ventetiden innen områder med særlig lange ventetider som f.eks. plastikkirurgi.

Det er også tatt flere positive initiativ til å løse kapasitetsproblemene på dette området. Ved Rikshospitalet har man f.eks. etablert en kveldsklinikk der legene tilbys å arbeide for å redusere køene. De regionale helseforetakene inngår, som f.eks. i Helse Øst og i Helse Midt-Norge, også avtaler med private tilbydere for å kunne korte ned ventelistene. Helse Øst vurderer også å gjøre en samlet gjennomgang av behov og kapasitet i regionen for å vurdere om det er mulig å utnytte ressursene bedre gjennom regional oppgavefordeling.

Jeg ser det ikke som et mål i seg selv at helseforetakene skal dekke hele behovet innen plastikkirurgi. Det viktige er at behovet for tjenester blir dekket, og at den nasjonale tilgjengelige kapasiteten blir utnyttet slik at pasientene blir hjulpet. I forslaget til endringer i pasientrettighetsloven som jeg vil fremme for Stortinget i vår, vil jeg foreslå at retten til fritt valg av sykehus også skal gjelde for private sykehus som har inngått avtale med de regionale helseforetakene. I tillegg skal pasientene gis en individuelt fastsatt, og medisinsk begrunnet frist for behandling. Dersom denne fristen ikke overholdes, gir det pasienten rett til behandling enten ved private sykehus eller i utlandet. Dette lovendringsforslaget vil, om det blir gitt aksept i Stortinget, medføre et skjerpet krav til akseptable og forsvarlige ventetider.

Jeg ser imidlertid farene ved det representanten Heikki Holmås påpeker, at fagfolk forsvinner fra de offentlige sykehusene, som også har oppgaver knyttet til utdanning, fagutvikling og forskning. Det er selvsagt en kritisk grense for hvor mange fagfolk som kan forlate de offentlige sykehusene før disse vitale funksjonene for et fagfelt blir skadelidende. Denne situasjonen vil departementet følge nøye, ikke minst i forhold til vurderingen av godkjenning av nye private sykehusstilbud innen dette feltet.

I begrunnelsen for spørsmålet vises til det private forslaget i Stortinget, stillet av representantene Inga Marte Thorkildsen og Heikki Holmås, om bl.a. å forby reklame for plastikkirurgi. Jeg deler ikke oppfatningen om at et forbud mot reklame for disse tilbudene er veien å gå for å demme opp for flukten av leger fra de offentlige til de private sykehusene, og viser til korrespondanse med sosialkomiteen og prosess for øvrig når det gjelder behandlingen av Dokument 8- forslaget.

SPØRSMÅL NR. 372

Innlevert 5. mars 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 12. mars 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Viser til NOU 2001:30 som tar for seg fremtidig strategi for håndtering av brukt reaktorbrensel. Utvalget anbefaler at forprosjektering av nytt mellomlager bør starte allerede i 2003. Med tanke på at utvalget var enstemmig og at statsråden understreket at dette arbeidet må prioriteres, er det overraskende at det ennå ikke har kommet noe initiativ.

Hva vil statsråden gjøre for å få i gang den planlagte forprosjekteringen, eventuelt hvilken tidsramme legger Regjeringen opp til i det videre arbeidet?»

BEGRUNNELSE:

Siden utvalgets innstilling ble lagt frem, har trusselbildet i verden blitt mer uoversiktlig og kanskje forverret. Det er derfor av stor allmenn interesse at

anbefalingen i NOU 2001:30 blir fulgt opp. Viser også til St.meld. nr. 22 (1998-99) hvor det fremkommer at den innen utgangen av 2002 skulle opprettes et utvalg som skulle vurdere og gi anbefalinger knyttet til den fremtidige utviklingen av Haldenprosjektet. Denne prosessen er også forsinket.

Svar:

Bergan-utvalget leverte sin enstemmige innstilling "Vurdering av strategier for sluttlagring av høyaktivt reaktorbrensel" (NOU 2001:30) til Nærings- og handelsdepartementet den 11. desember 2001. Utredningen ble sendt på høring 30. januar 2002, men den siste høringsuttalelsen kom ikke inn før i juli. Ingen høringsinstans motsetter seg utvalgets hovedanbefaling om at det bør bygges et nytt, sentralt mellomlager for høyaktivt avfall i Norge. Ifølge utvalgets anbefaling bør det stå ferdig i 2009. Skal denne tidsplanen holdes, tilrår utvalget at forprosjektet bør igangsettes i løpet av 2003.

I overensstemmelse med Bergan-utvalgets tilrådinger tar departementet nå sikte på å opprette et utvalg for å forestå den videre fremdrift av saken. Det vil nå i første rekke være behov for å utrede ulike lagerløsninger, de prinsipper som må legges til grunn for hvorledes lageret bør bygges, kartlegging av hva slags og hvor meget avfall som skal lagres, behandlingsmåter, tekniske og sikkerhetsmessige krav, utarbeidelse av en informasjonsplan osv. Når disse elementene er på plass, må det fremmes forslag om konkrete lokaliseringalternativer. Disse skal konsekvensutredes, og det må lages et kostnadsoverslag. Siste fase i forprosjektet vil være detaljprosjekteringen.

Departementet arbeider nå med mandatet for den første del av forprosjektet og med sammensetningen av utvalget. Stortinget vil bli holdt orientert på egnet måte. På basis av forprosjektets konklusjoner kan det bli aktuelt å fremlegge en egen proposisjon om bygging.

Jeg regner med at utvalget for forprosjektering av et nytt mellomlager kan begynne sitt arbeid i inneværende år. Det legges opp til at saken vil ha en fremdrift som gjør det mulig å overholde Bergan-utvalgets tidsskjema

SPØRSMÅL NR. 373

Innlevert 5. mars 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 12. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hva ser samferdselsministeren som aktuelle tiltak og økonomisk innsats for å øke personbefordringen på Rørosbanen?»

BEGRUNNELSE:

Transporten gjennom Østerdalen bør fordeles bedre mellom bil, tog og buss. I dag er særlig belastningen på Rv 3 enorm. Stor personbiltrafikk kombinert med store trailere og en svært dårlig veg gir stor risiko for alvorlige trafikkulykker. En bedre tilrettelegging for brukere av Rørosbanen vil kunne gi avlastning på veg. Dette vil dessuten igjen kunne skape bedre forhold for de som bor på svært belastede strekninger langs Rv 3.

Svar:

For å legge forholdene til rette for økt persontrafikk på Rørosbanen er det som kjent satt inn nytt togmateriell. For å drive persontrafikk på Rørosbanen bevilger staten gjennom avtalen med NSB om offentlig kjøp av togtjenester på et beløp som i 2003 er i størrelsesorden 65 mill. kr. Samme årlige tilskuddsnivå ligger dessuten inne i rammeavtalen mellom Samferdselsdepartementet og NSB som gjelder ut 2006.

Rørosbanen er i løpet av de siste årene rustet opp med fjernstyring og automatisk togstopp for å øke sikkerheten i togtrafikken samtidig som denne utbyggingen også legger forholdene til rette for å kunne øke togkapasiteten og redusere reisetiden på strekningen. Deler av svilledekket har behov for opprustning, noe som har ført til redusert hastighet på deler av banen. For ikke å forlenge reisetiden mellom Røros og Hamar, som i dag er 3 timer og 25 minutter, har NSB derfor valgt å kutte ut enkelte stopp langs banen.

I løpet av inneværende år vil Jernbaneverket gjøre de nødvendige utbedringer slik at hastighetsnedsettelsene kan fjernes. Dette vil gjøre det mulig å gjeninnføre flere stopp, eventuelt å redusere reisetiden mellom Hamar og Røros.

Det vil i 2003 bli brukt 4,3 mill. kr til planovergangstiltak på Rørosbanen. Ved systematisk innsats av vedlikeholdsmidler og bruk av begrensede investeringsmidler, samt utnyttelse av krengeegenskapene til NSBs motorvognsett, type 93, kan reisetiden bringes ytterligere ned med 10-15 minutter.

Elgpåkjørsler er et problem på Rørosbanen, som har en negativ påvirkning på punktligheten. Det arbeides systematisk fra Jernbaneverkets side, i samarbeid med berørte parter, med tiltak for å begrense dette problemet.

Andre større tiltak og økonomisk innsats på Rørosbanen må vurderes i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan 2006-2016 som etter planen skal legges frem for Stortinget i vårsesjonen 2004.

SPØRSMÅL NR. 374

Innlevert 5. mars 2003 av stortingsrepresentant Elsa Skarbøvik

Besvart 14. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hva har departementet gjort med saken som gjelder overføring av skoleskysst for grunnskoleelever til kommunene?»

BEGRUNNELSE:

I Innst. O. nr. 27 (2001-2002) står følgende:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Sem-erklæringen slår fast at Samarbeidsregjeringen vil fremme forslag om å overføre ansvaret for skoleskysst for grunnskoleelever til kommunene. Flertallet mener at en slik ansvarsoverføring vil sikre at skysstgiftene blir vektlagt ved vurdering av endringer i skolestrukturen. Flertallet forutsetter at Regjeringen så raskt som praktisk mulig fremmer forslag til nødvendig endring i opplæringsloven."

Svar:

Etter gjeldende regler har fylkeskommunen i all hovedsak ansvaret for skoleskyss for grunnskoleelever og kommunen betaler persontakst. I Sem-erklæringen går det fram at Regjeringen vil "overføre ansvaret for skoleskyssen for grunnskoleelever til kommunene. Det vil sikre at skyssutgiftene blir vektlagt ved vurdering av endringer i skolestrukturen".

I min oppfølging av saken, har jeg sett det som viktig å få klarlagt om det er sammenheng mellom endring i skyssomfanget og endringer i skolestrukturen.

I den forbindelse har jeg bedt Nordlandsforskning se nærmere på forholdene rundt skoleskyss, særlig i forbindelse med nedlegging av skoler. Nordlandsforskning uttaler i sin rapport at de "i liten grad finner belegg for å hevde at primærkommunene velter vesentlige kostnadsbyrder over på fylkeskommunene. Dette kan således være et argument for at dagens ordning fungerer tilfredsstillende". Nordlandsforskningens resultater tyder på at de argumenter som lå til grunn for å føre over ansvaret for skyssen fra kommunene til fylkeskommunene da loven i sin tid ble endret på dette punkt, var riktige.

Med den kunnskap vi besitter i dag, kan det synes å være lite å vinne på å endre nåværende bestemmelser angående ansvaret for skoleskyss for grunnskolebarn.

Dersom vi likevel skulle fremme et lovendringsforslag, ser jeg det som helt nødvendig at vi på forhånd foretar en grundig utredning av administrative og økonomiske konsekvenser. Blant annet må det gjøres en konsekvensanalyse for de kommunene der det ikke er aktuelt med skolenedleggelse for å få fastslått de økonomiske konsekvensene for dem. Dette vil i tilfelle ta noe tid.

Jeg vil i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet og Samferdselsdepartementet orientere nærmere om dette i kommuneøkonomiproposisjonen som fremmes våren 2003.

SPØRSMÅL NR. 375

Innlevert 6. mars 2003 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 13. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ifølge Dagsavisen 6. mars 2003 samarbeider Universitetet i Oslo med et selskap som produserer våpen til amerikanske og britiske styrker. Regjeringen har åpnet for at utdanningsinstitusjonene skal ha større mulighet for oppdragsforskning og etablering av randsoneaktivitet.

Mener statsråden at det er behov for offentlige retningslinjer for slik oppdragsforskning, jf. eksempelet fra UiO?»

Svar:

Universitetet i Oslo presiserer overfor departementet at den aktuelle saken ikke gjelder oppdragsforskning, men et prosjekt med midler fra Norges forskningsråds IKT-2010-program. Både Universitetet i Oslo og NFR legger til grunn de retningslinjer som de nasjonale forskningsetiske komiteer har utformet. Som helfinansiert NFR-prosjekt har det vært underkastet Forskningsrådets vurdering.

Universiteter og høyskoler har fått stor frihet i faglige og organisatoriske spørsmål. Lov om universiteter og høyskoler § 2 nr. 3 oppstiller et generelt prinsipp om at institusjoner under loven ikke kan instrueres i faglige spørsmål, men de er gjennom lov pålagt å samarbeide aktivt med samfunns- og arbeidsliv. Etter lov om universiteter og høyskoler § 17 nr. 1 har institusjonene fullmakt til å opprette eller delta i selveiende tiltak eller i selskap, etter nærmere retningslinjer fastsatt av departementet.

Som en oppfølging av Stortingets vedtak til Innst. S. nr. 337 (2000-2001) om at institusjonene skal kunne organisere sin randsoneaktivitet i tråd med tilrådingene fra Mjøs-utvalget (NOU 1999:18), har departementet 20. desember 2002 fastsatt nye retningslinjer om forvaltning av eksternt finansiert virksomhet ved universiteter og høyskoler og om disse institusjonenes samarbeid med andre rettssubjekt. Reglementet gir institusjonene større frihet og selvstendig myndighet til å organisere sin eksternt finansierte virksomhet tilpasset den enkelte institusjons størrelse og behov. Reglementet med veileder gir en rekke definisjoner og

krav til økonomiforvaltning og organisering av virksomheten. Veilederen sonderer mellom oppdragsforskning og bidragsvirksomhet, som bl.a. gjelder finansiering fra Forskningsrådet.

Den økte frihet for universiteter og høyskoler legger større ansvar på styrene ved institusjonene. Departementet mener det er styret ved institusjonene som må vurdere om det er behov for etiske retningslinjer for eksternt finansiert virksomhet utover de prinsipper som er fastlagt av de nasjonale forskningsetiske komiteer.

SPØRSMÅL NR. 376

Innlevert 6. mars 2003 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 12. mars 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil statsråden ut fra et sysselsettingsperspektiv endre beløpsgrensen for bedriftsgaver som nå er 500 kr og som har stått stille siden 1996?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til mitt skriftlig spørsmål nr. 39 av 21. november 2001 og skriftlig spørsmål nr. 197 av 16. desember 2002 angående å endre beløpsgrensen for skattefrie personalgaver. To ganger før i sine svar har statsråden avvist å endre beløpsgrensen med begrunnelse i at Skauge-utvalget utredet dette. Utvalget har nå avgitt sin innstilling.

Jeg ber statsråden merke seg at en rekke bedrifter som ligger ute i Distrikts-Norge - små håndverksbedrifter, små glasshytter, rene gaveartikkelbedrifter og bl.a. Hadeland Glassverk opplever at bedriftsgavemarkedet har et vekstpotensial.

Ved Hadeland Glassverk er 1/3 av deres produksjon bedriftsgaver og betyr dermed veldig mye for sysselsettingen og trygging av arbeidsplassene. He

ving av beløpet vil gi bedre rammebetingelser og dermed trygge arbeidsplasser. En av statsrådens forgjengere hevet beløpsgrensen i 1996 uten å gå den omstendelige veien om Stortinget.

Svar:

Skatteutvalget avgav sin utredning 6. februar 2003. Utredningen er for tiden på høring. I tråd med Stortingets vedtak i forbindelse behandlingen av statsbudsjettet for 2003, vil Regjeringen til høsten legge fram en egen melding til Stortinget om Skatteutvalgets utredning.

Regjeringen ser svært alvorlig på økningen i arbeidsledigheten og de økonomiske problemene som næringslivet står overfor. For å trygge arbeidsplasser, både i Distrikts-Norge og i resten av landet, ønsker Regjeringen å bedre de generelle rammebetingelsene for næringslivet. For de fleste bedrifter vil fortsatt redusert rente og kronkurs være av større betydning enn beløpsgrensen for skattefrie gaver i ansettelsesforhold.

Det er ikke aktuelt å øke beløpsgrensen for skattefrie gaver i ansettelsesforhold utenom den ordinære budsjettprosessen. En økning av grensen må eventuelt vurderes i sammenheng med budsjettet.

SPØRSMÅL NR. 377

Innlevert 6. mars 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 12. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Konsekvensene av nedleggelse av tømmertransport på jernbane vil være store og negative både for skognæringa og for samfunnet. Østlandsforsknings rapport 2003/01 viser konsekvensene relatert til Rørosbanen og Solørbanen. Land i Europa har eller planlegger økte avgifter og restriksjoner på slike vegtransporter slik at biltransport av tømmer blir utfaset.

Hva gjør statsråden for å få fram de samfunnsmessige kostnadene ved vegtransport og for å øke tømmer- og godstransporten på jernbanen?»

Svar:

For meg er det en målsetting å få mer godstransport over på jernbane. Derfor har jeg fokus på rammevilkårene for jernbane. Dette vil også være et viktig tema i den kommende Nasjonal transportplan, som legges frem i vårsesjon 2004.

Rammebetingelsene for godstransporten bestemmes i stor grad av utforming av regelverk, bl.a. implementering av EU-direktiver, og de avgifter som ilegges. Utgangspunktet for samferdselspolitikken er at rammebetingelsene skal legge til rette for at de enkelte transportmidlenes egenskaper kan utnyttes og bidra til samfunnsøkonomisk gode løsninger.

Av hensyn til trafikkikkerhet besluttet Samferdselsdepartementet våren 2002 at vogntog over 25 meter og totalvekt 60 tonn ikke skulle være tillatt på norske veier. Slike vogntog ville også ha påvirket konkurransen mellom veg og jernbane. I St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011 er hovedprinsippet at de bruksavhengige avgiftene på transport bør reflektere kostnader transporten påfører samfunnet i form av ulykker, kø, slitasje på transportanlegg og miljøskader. Ved fastsettelse av avgifter må det imidlertid også tas hensyn til avgiftsnivået i andre land.

Som en del av grunnlaget for Nasjonal transportplan 2002-2011 utarbeidet Transportøkonomisk institutt (TØI) en rapport som konkluderte med at de bruksavhengige avgiftene for godstransport på veg (autodiesel- og CO₂-avgift) i gjennomsnitt er lavere enn de marginale eksterne kostnadene. Godstransport på jernbane betaler kjørevegsavgift som skal bidra til mest mulig lik prising av godstransport på veg og bane. Beregningene viser at jernbane også har en underdekning i forhold til eksterne kostnader, men de eksterne kostnadene er her lave. Det har senere skjedd både teknologiske og avgiftsmessige endringer. Som en del av arbeidet med stortingsmeldingen Nasjonal transportplan 2006-2015 har Samferdselsdepartementet satt i gang en utredning av sammenhengen mellom eksterne kostnader og avgifter for de ulike transportgrenene. Spørsmålet om korrigering for eventuell "underprising" av godstransport på veg og jernbane må bl.a. ses i sammenheng med avgiftsnivået for godstransport i andre land, spesielt i nabolandene.

For øvrig kan det nevnes at CargoNet AS på rent forretningsmessige vilkår kontinuerlig jobber med å

effektivisere driften for å kunne være konkurransedyktig i forhold til biltransport når det gjelder frakt av gods. Selv om konkurransekraften til CargoNet AS er størst innen containerfrakt og kombinerte transporter av store volum over lengre avstander, har selskapet Systemtog, som inkluderer frakt av tømmer som et eget satsingsområde. CargoNet AS har bl.a. til bestilling nye vogner for tømmer- og flistransport, og er i forhandlinger med kundene vedrørende kontraktsmessige forhold før bestillingen endelig effektueres.

SPØRSMÅL NR. 378

Innlevert 6. mars 2003 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjul

Besvart 12. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ferjesambandet Flakk-Rørvik deltar i prøveprosjektet for å utvikle et enklere og bedre takstsystem for norske ferjer. Prosjektet er satt i verk uten at nytt rabattsystem blir tatt i bruk. Konsekvensen av dette er at de

mange dagpendlere i sambandet opplever en takstøkning på over 30 pst.

Vil statsråden ta initiativ til å ta i bruk nytt takstsystem allerede i prøveperioden?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget har vedtatt at det skal innføres et samordnet betalingssystem for veg og ferjer innen utgangen av 2005. Ved hjelp av en og samme avtale (abonnement) skal trafikanten kunne betale med en elektronisk brikke på en rekke ferjesamband og i alle bomstasjoner med elektronisk betaling (AutoPASS). Som et ledd i dette deltar fem norske ferjesamband i et prøveprosjekt for å utvikle et enklere og bedre takstsystem. På et senere tidspunkt tas det sikte på å forsøke AutoPASS-betaling i sambandet Flakk-Rørvik.

Både fylkesutvalget i Sør-Trøndelag, Fosen Regionråd og Rissa pendlerforening har bedt om at forsøket med AutoPASS-betaling ble igangsatt samtidig med resten av prosjektet fra 1. mars 2003. Som følge av at så ikke er skjedd blir pendlerne i sambandet økonomisk skadelidende. Mange av disse får nå en ekstrakostnad på over 5 000 kr. For denne gruppen er det få andre alternativer. Kollektivtilbudet er svært begrenset og muligheten for å kjøre sammen med andre er også små pga. store avstander. Dessuten er ikke intensjonen med prosjektet å få færre til å bruke bil, men å ta i bruk et nytt elektronisk betalingssystem. Det naturlige ville derfor være å prøve ut det elektroniske betalingssystemet fra dag én.

Svar:

Prøveprosjektet med forenklet takstregulativ i fem norske ferjesamband er i første rekke et takstprosjekt, dvs. at vi ønsker å se på endringer i trafikkadferd ved innføring av et nytt takstsystem. Disse endringene, med bl.a. fritak for betaling for passasjerer, er nødvendig for i neste omgang å kunne samordne betalingen mot bompengesiden. Det må her påpekes at ved kun én passasjer i bilen, i tillegg til føreren, vil den totale taksten bli billigere enn tidligere. Dersom prosjektet skulle medføre at flere kjører sammen eller flere velger å ta buss (noe som medfører færre biler på ferja) vil dette ha positive effekter for ferjedisponeringen totalt i Norge. At dette i tillegg kan ha en miljøvennlig side må ses på som en positiv bieffekt. Evalueringen og erfaringene med prøveprosjektene vil gi oss svarene på det. Det er forutsatt at ordningen med forenklet takstregulativ skal være provenynøytral. Forsøket skal i første omgang vare ut 2003.

Parallelt med dette pågår et arbeid med å revidere takstretningslinjene for bompengeprojekter. Et av målene med arbeidet er å samordne takstregulativene for bompengeprojekter og riksregulativet for ferjetakster. For å forenkle samordningen vil Samferdselsdepartementet innføre ensartete rabattsystem på bompengeanlegg og ferjer. Samferdselsdepartementet vurderer å forskriftsfeste takstretningslinjene for bompengeprojekter, herunder et nytt rabattsystem.

Neste steg i prosjektet vil være å tilrettelegge for betaling ved hjelp av AutoPASS-brikke på ferje. Selve utstyret som brukes til AutoPASS-betaling (sentralsystemet, vegkantutstyr og brikkene) er pr. i dag laget for å brukes i bompengeprojekter. Det må derfor gjøres en del tilpasninger i dette utstyret før det kan brukes på ferjesiden. Dette arbeidet har begynt. Dersom alt går etter planene vil det første ferjesambandet med AutoPASS betalingsutstyr være på plass i februar 2004.

Det er således to forhold som gjør det problematisk med innføring av nytt rabattsystem i prøveperioden med forenklet ferjetakstregulativ:

- En endelig behandling og innføring av forskriften for bompengeprojekter.
- De tekniske utvidelsene i selve betalingsutstyret, som først kan være på plass fra februar 2004 på det første ferjesambandet.

SPØRSMÅL NR. 379

Innlevert 6. mars 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 14. mars 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Korleis og med kva resultat har fiskeriministeren fulgt opp næringskomiteen sin merknad i Budsjettinnst. S. nr. 8 vedkomande selskapet Protevs AS?»

GRUNNGJEVING:

I budsjettinnstillinga har ein samla komité skrive følgjande:

"Komiteen ber Regjeringen vurdere om det innenfor eksisterende budsjett i samarbeid mellom involverte departementer og institusjoner finnes en løsning som sikrer at selskapet Protevs AS får tilførsel av kapital i 2003."

Svar:

Selskapet Protevs AS ble opprettet etter initiativ fra Havforskningsinstituttet, Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES, tidligere Ernæringsinstituttet) og Universitet i Bergen. Selskapet ble opprettet i 2002 og er eid av de nevnte institusjonene med 1/3 hver. Samlet aksjekapital er 1 mill. kr, hvorav 660 000 kr knyttet til aksjeinnskudd for Havforskningsinstituttet og NIFES ble bevilget over Fiskeridepartementets budsjett for 2003.

Selskapet tilbyr forskningstjenester til næringslivet, både nasjonalt og internasjonalt.

Jeg mener fortsatt at opprettelsen av Protevs AS er et viktig initiativ for å øke oppdragsforskningen i marin sektor. Det pågår derfor en dialog mellom Fiskeridepartementet og eiervirksomhetene for å finne løsninger som sikrer selskapets drift i 2003. Blant annet vurderer eiervirksomhetene om det er mulig å finne prosjekter innenfor egen portefølje som kan kjøres i regi av Protevs AS. Det vil også bli kjørt en aktiv markedsføring av selskapet i tiden fremover, hvor SkatteFUNN-ordningen vil være et viktig bidrag til å motivere næringslivet for å øke FoU-innsatsen. Samtidig arbeides det for å få inn gavemidler fra næringslivet.

Jeg har tro på disse tiltakene kan sikre selskapets drift i 2003, og at det i 2004 skal være mulig å generere nok oppdragsprosjekter til at selskapet kan drives for egne midler. Dersom det ikke skulle lykkes å sikre selskapets drift på denne måten, vil Fiskeridepartementet vurdere om det er mulig finne midler til et mindre økonomisk bidrag til selskapet.

SPØRSMÅL NR. 380

Innlevert 6. mars 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 12. mars 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ved behandlinga av innstillingen til klimameldinga, Innst. S. nr. 240 (2001-2002), uttalte flertallet i energi- og miljøkomiteen at det bør iverksettes et introduksjonsprogram for bruk av biodrivstoff for å øke bruken av biodrivstoff i Norge.

På hvilken måte følges dette opp av departementet?»

BEGRUNNELSE:

I tilleggsmeldingen til klimameldinga sier Regjeringa (side 42 og 45) at en vil "legge til rette for økt bruk av biodrivstoff". Under stortingsbehandlinga (Innst. S. nr. 240 (2001-2002)) ble dette forsterka til:

"Flertallet merker seg Regjeringens målsetting om at statsforvaltningen skal legge betydelig vekt på miljøegenskaper ved innkjøp av transporttjenester. Flertallet mener det bør iverksettes et introduksjonsprogram for bruk av biodrivstoff for å øke volumet i Norge. Det vises til at det i EU er lagt frem et direktivforslag som krever at landene innen 31. desember 2005 sørger for at minimum 2 pst. av all bensin og diesel som selges til transportformål er biodrivstoff. Et introduksjonsprogram vil også være en forberedelse til en mulig norsk oppfølging av et slikt direktiv. Flertallet vil ellers påpeke behovet for en mer generell omlegging av avgiftene, slik at de stimulerer til kjøp av mer drivstoffeffektive kjøretøyer, samt legge opp til mest mulig miljøvennlig transport, der hvor det er mulig."

Biodrivstoff er et klimanøytralt og et fornybart alternativ som innblanda i vanlig drivstoff kan brukes direkte i diesel- og bensinmotorer. Innfasing av biodrivstoff er derfor en effektiv metode for å redusere CO₂-utslippa i transportsektoren uten at det er nødvendig å gjøre investeringer i ny motorteknologi. Det kreves bare moderate tilpasninger på distribusjonssida. Dette gjør biodrivstoff til det miljøalternativet som i dag kan gi raskest gevinst på utslippsida.

I EU er det planer om å innføre et direktiv for introduksjon av biodrivstoff. I direktivet er det satt opp en målsetting om at 2 pst. av det totale drivstofforbruket skal baseres på biodrivstoff innen 2005, og at andelen skal økes til 5 pst. innen 2009. Det er naturlig at Regjeringa legger opp til samme målsettinger for Norge.

Hydro Texaco har starta salg av biodiesel i Norge. Oljeselskapet selger diesel med innblandet biodiesel fra ca. 70 stasjoner i østlandsområdet. Det er forventa at Hydro Texaco og andre oljeselskaper vil satse på en omfattende økning av biodieselomsetningen i tida framover.

Mange land har omfattende introduksjonsprogrammer for biodiesel. Tyskland har med sine 1 500 tankstasjoner kommet lengst i markedsføring og distribusjon av 100 pst. biodiesel. Frankrike har valgt 5 pst. innblanding i vanlig diesel som introduksjonsmåte. USA har i en årrekke drevet storskala innblanding av maisbasert etanol i bensin, og har nå også starta omfattende introduksjon av biodiesel.

Svar:

Som representant Inger S. Enger viser til er ett av tiltakene som foreslås i tilleggsmeldingen til klimameldingen (St.meld nr. 15 (2201-2002)) at det skal legges til rette for økt bruk av biodrivstoff i Norge. Berørte departementer samarbeider nå om dette. Et sentralt spørsmål i arbeidet er forholdene rundt tilgangssiden på råstoff til produksjon av biodrivstoff. Til produksjon av biodrivstoff i EU brukes det stort sett vegetabiliske oljer, som ryps og raps. I Norge har produksjon av biomasse fra raps og ryps økt de siste årene, og i 2001 utgjorde dyrkingsarealet 120 000 dekar. Raps og ryps benyttes imidlertid i hovedsak til fôrproduksjon her i landet. Flere andre råstoff kan også benyttes til produksjon av biodrivstoff, som f.eks. lin, mais, matavfall, slakteavfall, alkoholer og biogass. Potensialet for å ta i bruk annet råstoff enn raps og ryps må derfor utredes nærmere, sammen med de kostnadmessige aspektene knyttet til en større satsing på biodrivstoff i Norge. Det vil deretter vurderes å sette i verk et introduksjonsprogram. Et slikt program kan bl.a. bestå i å etablere en avtale mellom distributører av drivstoff og leverandører av biodrivstoff som sikrer tilgjengeligheten av biodrivstoffet i større grad enn det som er tilfellet i dag.

Når det gjelder selve miljøgevinsten ved bruk av biodrivstoff, viser foreløpige beregninger at ved en andel av biodrivstoff på 5,75 pst. av totalforbruket av drivstoff, vil Norges samlede CO₂-utslipp reduseres med 1,3 pst. I 1999 stod veitrafikken for 22 pst. av Norges samlede CO₂-utslipp. CO₂-reduksjonen ved bruk av innblandet biodrivstoff er følgelig ikke veldig stor, men absolutt tilstede. I dag omsettes det ca. 1,4 millioner liter biodrivstoff i Norge. Hydro Texaco er å betrakte som eneleverandør. Ren biodiesel selges ved 2 stasjoner og autodiesel med 2-5 pst. bioandel selges ved ca. 75 vanlige bensinstasjoner. Biodrivstoffet er hovedsakelig importert fra Tyskland. Dette gjør det mindre miljøvennlig enn om råstoffet

hadde vært produsert i Norge pga. utslippene i forbindelse med transport.

Som representanten Inger S. Enger viser til, har også EU-kommisjonen lagt frem et forslag til direktiv som fremmer bruken av biodrivstoff til transport. Direktivet er ennå ikke vedtatt. Bakgrunnen for forslaget fra EU er tredelt; øke forsyningssikkerheten (reduere importavhengigheten til olje) for transportdrivstoff i Europa, redusere utslipp av klimagasser og bidra til videreutvikling av landbruksområder/ opprettholdelse av sysselsettingen i landbruksregioner.

Direktivforslaget krever at det senest fra 31. desember 2005 skal være en minimumsandel på 2 pst. biodrivstoff av det totale drivstoffet (bensin og diesel) som selges i hvert enkelt medlemsland. Denne andelen skal deretter økes med 0,75 pst. pr. år til 5,75 pst. innen utgangen av 2010. Det har vært uenighet mellom medlemslandene i EU om hvorvidt disse andelene skal være bindende eller indikative. Det er nå enighet om at de skal være indikative.

Berørte departementer vurderer nå de administrative, økonomiske og miljømessige konsekvenser av direktivet for Norge, og forhold knyttet til innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen.

Dokument nr. 15:20

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 381

Innlevert 6. mars 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 17. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«NSB innstilte de regionale togavgangene nord for Lillehammer i januar 2001 uten å gi kompensasjon eller etablere noen erstatning. Da tilsvarende lokaltogdrift på Randsfjordbanen ble lagt ned på samme tidspunkt, ble det etablert busstilbud ved at staten gav økonomisk kompensasjon.

Er det noen grunn til å behandle de to nedlagte togrutene ulikt, og vil statsråden ta initiativ for å opprette tilbud med tog eller buss fra Gudbrandsdalen, slik at det igjen blir mulig å komme til Oslo på tidlig formiddag?»

BEGRUNNELSE:

Ved flere anledninger har NSB redusert togtilbudet på Dovrebanen nord for Lillehammer. I forbindelse med at tog mellom Dombås og Hamar ble innstilt i juni 1999, opprettet NSB BA og Oppland fylkeskommune i august 1999 avtale om at togtilbudet ble erstattet med buss. Det ble gitt kompensasjon fra NSB BA for at Ottadalen Billag foresto bussruten Hamar til Dombås. NSB BA Persontrafikk sa imidlertid opp denne samarbeidsavtalen i juni 2000.

Behovet for et erstatningstilbud for det reduserte togtilbudet førte til at fylkeskommunen i januar 2001 så seg nødt til å etablere et nytt busstilbud på strekningen Otta til Lillehammer med avgang Otta kl. 08.25 og ankomst Lillehammer kl. 10.25, slik at det ble korrespondanse med tog med avgang kl. 10.50 og kl. 11.16 fra Lillehammer mot Oslo. I retur til Otta ble det satt opp busser fra Lillehammer som korresponderer med tog 315 og 319 fra Oslo til

Lillehammer. Rutetilbudet som ble etablert til erstatning for det tidligere togtilbudet, innebærer en økt ruteproduksjon for fylkeskommunen på ca. 70 000 km og med en årlig bruttokostnad på ca. 1,1 mill. kr.

7. januar 2001 innstilte NSB Mellomdistanse de siste regionale togavgangene til/fra Otta og Dombås nord for Lillehammer, uten at det ble etablert bussruter eller gitt noen form for kompensasjon. Reisende på strekningen Lillehammer til Dombås ble dermed henvist til de fire daglige ekspresstogene mellom Trondheim og Oslo, samt ett nattog i hver retning. Første mulige ankomst til Oslo med tog ble etter dette kl. 12.53. Siste returmöglichkeit fra Oslo ble fra januar 2001 ekspresstoget kl. 16.37 eller nattoget kl. 23.05 med ankomst Otta kl. 03.25. Dette gir et svært dårlig tilbud for forretningsreiser, turister og dagsturer for reisende nord for Lillehammer.

Setekapasiteten med tog nord for Lillehammer er redusert fra ca. 1 800 i 1997 til ca. 1 300 i dag.

Endringene i togtilbudet for Gudbrandsdalen nord for Lillehammer innebærer:

- Betydelig redusert togtilbud.
- Betydelig redusert setekapasitet.
- Første togforbindelse i Oslo kl. 12.53.
- Ingen kompensasjon for nedlagte togtilbud.

I den grad NSB BA ikke ser seg tjent med å opprettholde et lokalt jernbanetilbud pga. et svakt trafikkgrunnlag, bør andre løsninger vurderes før det lokale tilbudet tas bort. Når midler for slike togtilbud

ligger inne i kjøpsavtalen mellom Samferdsels-departementet og NSB BA, bør kjøpsavtalens midler frigis og disponeres av fylkeskommunene for å erstatte nedlagte togtilbud med buss.

Svar:

Det lokale togtilbudet mellom Lillehammer og Otta/Dombås ble etablert i 1994 ved å forlenge ruten til intercitytogene mellom Skien og Lillehammer til Otta/Dombås med en morgen- og en kveldsavgang. Forlengelsen ble etablert av NSB etter initiativ fra Oppland fylkeskommune. Ved forlengelsen av togruten mellom Lillehammer og Otta/Dombås ble det fra Samferdselsdepartementets side ikke gitt økonomisk kompensasjon til NSB. Eventuelle merkostnader måtte dekkes innenfor rammen av kjøpsavtalen for intercitytogene som da var avtalt mellom Samferdselsdepartementet og NSB.

Togavgangene mellom Otta/Dombås og Lillehammer ble innstilt pga. mangel på lokførere i NSB. Som erstatning søkte NSB Oppland fylkeskommune om konsesjon for togbussopplegg på strekningen. NSB fikk avslag på dette, og i stedet ble det etablert en ekspressbussrute mellom Gudbrandsdalen og Oslo med stopp for av- og påstigende passasjerer langs togstrekningen mellom Otta og Lillehammer.

Jeg ser ikke at det i denne saken er riktig at staten ved Samferdselsdepartementet skal yte økonomisk kompensasjon til Oppland fylke. Det er fylkeskommunen som har ansvaret for den lokale kollektivtrafikken i Oppland.

Jeg vil påpeke at etableringen av lokaltog i Gudbrandsdalen og overføringen av ansvaret for lokaltogene på Randsfjordbanen til Buskerud fylkeskommune er to saker som ikke uten videre kan sammenlignes. Buskerud fylkeskommune overtok ansvaret for lokaltogene mot en økonomisk kompensasjon fra staten og valgte selv å nedlegge lokaltogene og erstatte disse med buss.

SPØRSMÅL NR. 382

Innlevert 7. mars 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 13. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Det signaliseres nå en sentralisering og omlegging av lensmannsetaten, som til nå pga. dennes allsidige oppgaver har hatt stor og flersektoriell innsikt i lokale forhold.

Hvordan ser statsråden på sentraliseringen og omleggingen av lensmannsetaten som nå foregår, og vil det bli satt i verk tiltak for å sikre lensmannsetatens tilstedeværelse og ikke minst allsidige oppgaver fremover?»

BEGRUNNELSE:

Lensmannsetaten er en av de eldste og mest innarbeidede etater i det norske samfunnet. Lensmannen var en sentral aktør både innenfor retts- og politistellet og ellers i det sivile samfunnet. Dette gav lensmannen en god og allsidig innsikt i sitt distrikt. Denne innsikten i flere samfunnsforhold gav samtidig en god oversikt til å være et godt redskap for å forebygge og bekjempe kriminalitet og annen uønsket adferd.

Dessverre ser det nå ut til at flere og flere etater blir mer og mer sektoriell og spesialisert, noe som på mange måter fører til at overblikket og evnen til å se flere tilsynelatende uavhengige forhold under ett.

Det er således ikke bare den lokalkunnskapen som en fysisk tilstedeværelse gir, men også de ulike oppgavene som lensmannen har hatt, som har gitt denne etaten forutsetninger til å være en sentral aktør i lokalmiljøet, og da særlig i forebygging og bekjempelse av kriminalitet.

Lensmannen ble for en tid siden underlagt politimesteren, i stedet for fylkesmannen. Det har nå fremkommet flere opplysninger om at man i enda sterkere grad skal ta bort lensmannens sivile oppgaver og at flere lensmannskontor skal bli lagt ned.

Dette vil medføre at lensmannen mister sitt opprinnelige fortrinn, og at mange lokalsamfunn vil være uten politimyndighet.

Særlig i distriktene kan en nedlegging av lensmannskontorene medføre at man ikke rykker ut til distriktene uten at det foreligger alvorlige lovbrudd eller ulykker. Det fryktes derfor at distriktene vil oppleve en mer utrygg hverdag enn tilfellet er nå.

Svar:

Lensmannsetaten og politietaten ble slått sammen til en etat i 1994. Politi- og lensmannsetaten gjennomfører nå en større omstillingsprosess, "Politireform 2000", hvor hovedmålene er å oppnå en politi- og lensmannsetat som:

- mer effektivt forebygger og bekjemper kriminaliteten,
- er mer tjenesteytende og publikumsorientert,
- arbeider mer kostnadseffektivt.

Gjennomføringen er delt i to faser, hvor fase 1 omfatter sammenslåing av politidistrikter med tilhørende tilpasninger, og fase 2 omfatter en gjennomgang av de interne rutine og organiseringen i distriktene.

Politireformen gjennomføres i henhold til bl.a. St.meld. nr. 22 (2000-2001), hvor det heter:

"Justisdepartementet legger til grunn at den sentrale politiledelsen og politidistriktene, i forlengelsen av politidistriktsammenslåingene, må gå gjennom dagens driftsenhetsstruktur, og i en del tilfeller komme fram til nye, alternative distriktsinterne organisasjonsmodeller."

Videre siteres følgende:

"Eventuelle endringer i ledelsesstrukturen, som må foretas på driftsenhetsnivå, vil imidlertid skje under den klare forutsetning at antallet tjenestesteder opprettholdes."

Jeg har lagt til grunn at politiet skal finnes på tilnærmet like mange steder som i dag, og at det ikke skal foretas strukturelle endringer som svekker politiets nærhet og tilgjengelighet. Det er min målsetting at publikum skal få den best mulige polititjeneste fra sitt lokale polititjenestested. Dette forutsetter bl.a. stor allsidighet i de polititjenester som skal tilbys.

Jeg kan i denne sammenheng vise til forslaget om å overføre det administrative ansvaret for forliksrådene til staten, som vil bli fremmet for Stortinget til høsten. Ved å samle namsmannsoppgavene, oppgaven som stevnevitne og sekretariatsarbeidet for forliksrådene under politiet, vil en desentralisert modell med nærhet til brukerne kunne opprettholdes.

Jeg har også iverksatt en prøveordning med delegert påtalekompetanse til lensmenn i konfliktrådssaker med hjemmel i straffeprosessloven. Proveordningen går ut på at lensmennene selv kan beslutte å overføre straffesaker direkte til meglingsrådet ved overtredelse av nærmere bestemte straffebud. Proveordningen ble iverksatt 1. januar 2003, varer i 3 år og omfatter 71 lensmannsdistrikter.

SPØRSMÅL NR. 383

Besvart 19. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Det er stort behov for at innvandrere får bedre bistand enn i dag til å komme i jobb. Nå forblir også godt kvalifiserte søkere ledige svært lenge. "Jobb til alle" er et rekrutteringsbyrå for innvandrere. De ønsker å være et supplement til Aetat og har søkt både SND og Aetat om støtte til etablering, men har fått avslag. I Danmark er det etablert et lignende prosjekt, som har fått 500 000 kr i statlig støtte.

Kan Regjeringen begrunne hvorfor det er gitt avslag på søknadene?»

Svar:

Jeg er svært opptatt av at utsatte grupper i arbeidsmarkedet, herunder innvandrere, får god bistand til å komme i arbeid. Ikke minst er det viktig å ha fokus på utsatte grupper som innvandrere i dagens situasjon med økende ledighet og svekket arbeidsmarked. Regjeringen har nettopp derfor lagt vekt på å kanalisere Aetat's innsats inn mot personer som har problemer med å komme i arbeid på egenhånd, og som ikke har den kompetanse som markedet etterspør. Innvandrere er derfor en viktig målgruppe for tiltaksaktiviteten og prioriteres høyt innenfor økt ressursramme til Aetat. For å sikre at Aetat har en aktiv og pågående rolle når det gjelder å få innvandrere inn i arbeid, innførte Regjeringen i forbindelse med handlingsplanen mot rasisme og diskriminering (2002-2006) et måltall for Aetat om at 60 pst. av de registrerte ledige innvandrere skal i arbeid. Målet ble oppfylt i 2002.

SND har på faglig og uavhengig grunnlag ikke funnet det riktig å prioritere søknaden om støtte til etablering av rekrutteringsbyrået "Jobb til alle". Det har helt siden opprettelsen av SND vært lagt til grunn at SND-styrets myndighet ikke skal begrenses ved at departementet eller Regjeringen påvirker eller treffer avgjørelser i enkeltsaker.

Hovedbegrunnelsen for at det ikke er gitt støtte gjennom Aetat er at arbeidsmarkedsmyndighetene ikke disponerer ordning hvor det gis støtte til etablering og oppstart av egen virksomhet. Videre vil det være vanskelig å gi offentlig etableringsstøtte til én

av alle de aktører som ønsker å starte privat formidlingsaktivitet. Dette vil kunne fremstå som konkurransevridende og urimelig forskjellsbehandling.

Det å åpne for og stimulere til økt konkurranse i arbeidsmarkedspolitikken er et viktig og sentralt element i Regjeringens omlegging av arbeidsmarkedspolitikken for å gi brukerne bedre tjenester. Jeg er svært opptatt av at Aetat skal ha et utstrakt samarbeid med andre aktører, både offentlige og private. Som ledd i dette, skal Aetat tilrettelegge sin database slik at den er tilgjengelig for private leverandører av formidlingstjenester. Nye aktivitets- og resultatbaserte finansieringsformer utprøves og Aetat skal gjøre økt bruk av eksterne tjenesteleverandører og et bredere spekter av tilbydere skal utprøves. Det er bl.a. satt i gang forsøk med formidling av særlige utsatte personer i arbeidsmarkedet, hvor tilbydere har konkurrert på anbud.

Selv om det ikke ytes etableringsstøtte, vil det på et senere tidspunkt kunne være aktuelt for Aetat å vurdere kjøp av tjenester fra selskapet på samme måte som det kjøpes formidlingstjenester av andre aktører.

SPØRSMÅL NR. 384

Innlevert 11. mars 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 18. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«I brev av 28. februar 2003 til arbeids- og administrasjonsministeren skriver Landsrådet for arbeid til yrkeshemmede at midler som var avsatt til omstilling til Varig tilrettelagt arbeid, VTA, nå er omdisponert, slik at omstillingen ikke kan gjennomføres som planlagt. En slik nedprioritering vil være i strid med kommunalkomiteens merknader angående VTA i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2002 2003).

Kan statsråden redegjøre for og begrunne realitetene i saken?»

Svar:

I statsbudsjettet for 2003, kap. 1594 post 73, er det satt av vel 72 mill. kr til investeringer i skjermete tiltak. Denne budsjettposten inneholder også midler til omstilling av produksjonsverksteder, PV, og arbeidssamvirker, ASV, til Varig tilrettelagt arbeid, VTA. Av denne grunn blir posten av enkelte betegnet "omstillingspotten". Dette kan skape inntrykk av at hele bevilgningen i utgangspunktet retter seg mot omstilling av PV og ASV til VTA, og at midler disponert til andre formål fra denne budsjettposten oppfattes som "kutt" eller omdisponering. Blant annet omfatter bevilgningen vel 24 mill. kr til investeringer i tiltak under Regjeringens tiltaksplan mot fattigdom.

Det er lagt til grunn at arbeidet med omstilling av PV og ASV til VTA skal gå over to år, 2002 og 2003.

Det er derfor overført midler fra 2002 til 2003 i forbindelse med gjennomføring av omstillingsarbeidet. Aetat Arbeidsdirektoratet har anslått kostnadene til omstillingsarbeidet i 2003 til om lag 54 mill. kr. Dette vil omfatte både investeringer og drift av plasser som opprettes som del av omstillingen. Disse midlene er avsatt til dette arbeidet. Det har derfor ikke vært foretatt noen reduksjon i bevilgningen knyttet til omstilling av PV og ASV til VTA.

SPØRSMÅL NR. 385

Innlevert 11. mars 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 19. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvordan er politiets rutiner ved utrykning i forbindelse med "husbråk" når det er på det rene at det oppbevares våpen i huset, og har anmeldt voldsbruk mot en person konsekvenser for denne personens fortsatte muligheter til å inneha våpenlisens?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med pressens dekning av den nylige drapssaken i Gjerdrum kommune der en firebarnsmor ble skutt, er det kommet frem opplysninger om at politiet allerede var kjent med såkalt "husbråk" i det huset gjerningsperson og offer bodde. Det vises i den sammenheng til artikkel i Dagbladet 4. mars 2003 der kilder opplyser at politiet flere ganger har rykket ut til bolighuset i Leirdalen i Gjerdrum i Akershus. Samtidig er det på det rene at gjerningspersonen oppbevarte flere våpen i det aktuelle huset.

Svar:

Når politiet mottar melding om husbråk, er det viktig at den som mottar meldingen får nødvendige opplysninger om omstendigheter som kan ha betydning for politiets innsats. Meldingen om husbråk kommer vanligvis inn til politiets operasjonssentral, vakt eller lensmannsdistrikt. Den politifaglige vurderingen for hvordan tjenestemennene skal gjennomføre oppdraget vil variere fra oppdrag til oppdrag og fra tjenestemann til tjenestemann.

Dersom politiet får melding om at det er personer med våpen involvert i bråket, eller vet fra tidligere utrykninger til samme adresse at det gjerne benyttes eller trues med å benytte våpen, vil politiet legge opp den taktiske gjennomføringen med dette som en forutsetning. Det er imidlertid først når politiet kommer til stedet at de kan danne seg et godt bilde over situasjonen. Dersom det er trusler med bruk av våpen, vil politiet foreta en utrykning med bevæpnede mannskaper og følge en innøvd taktikk for å løse situasjonen. Taktikken innebærer først og fremst å ivareta sikkerhet for de berørte, naboer og andre som har tilhold på stedet. Også her vil det være et polititaktisk skjønn som legges til grunn for de beslutninger og ordre som gis.

Dersom en person bruker eller truer med å bruke skytevåpen i en husbråksituasjon, begår han en straffbar handling, og våpenet/våpnene som er brukt vil bli beslaglagt etter straffeprosesslovens regler.

Etter våpenloven av 9. juni 1961, kan tillatelse til å erverve våpen bare gis til personer som er edruelige og pålitelige og som ikke av særlige grunner anses uskikket til å ha våpen. Før lovendring i 1998 var det fastsatte at politimesteren *kunne* tilbakekalle våpenkortet, dersom disse vilkårene ikke lenger var oppfylt. Etter lovendringen er det bestemt at politimesteren *skal* tilbakekalle våpenkort dersom innehaveren ikke er edruelig og pålitelig eller dersom han av særlige grunner kan anses som uskikket til å ha skytevåpen, jf. § 10 1. ledd, jf. § 10 2. ledd. Det vil imidlertid bero på et skjønn om lovens vilkår for tilbakekall pga. manglende

edruelighet, pålitelighet eller skikkethet er til stede, og dette må vurderes konkret i hver enkelt sak. Dersom en person straffes for ulovlig bruk av våpen, vil dette regelmessig føre til at våpenkortet, for så vidt også gjelder andre våpen han besitter, tilbakekalles.

Etter de forvaltningsrettslige reglene vil det imidlertid gå noe tid fra forhåndsvarsel om tilbakekall av våpenkortet meddeles innehaveren og til det kan fattes et endelig vedtak om tilbakekall. Ved lovendringen i 1998 ble det gitt hjemmel for politiet til å treffe vedtak om midlertidig innlevering av våpenet når vedkommende var gitt melding om tilbakekall av våpenkortet. Det kan oppstå situasjoner der det allerede under forberedelsen av en forvaltningssak framstår som klart at vedkommende ikke lenger fyller vilkårene til edruelighet, pålitelighet eller skikkethet. Politiet kan i slike tilfelle gi pålegg om midlertidig innlevering av våpnene samtidig med at det gis forhåndsvarsel om tilbakekall, selv om vilkårene for straffeprosessuelt beslag eller overtakelse ut fra rene nødrettsbetraktninger ikke er til stede. Denne bestemmelsen vil i første rekke få betydning i situasjoner hvor politiet og omgivelsene føler uro over at vedkommende fortsatt disponerer skytevåpen, uten at man kan si at det foreligger en konkret fare for at våpnene vil bli benyttet til en straffbar handling.

SPØRSMÅL NR. 386

Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 20. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil statsråden i løpet av våren 2003 legge frem for Stortinget en sak om bruk av ferjesubsidier?»

BEGRUNNELSE:

I Møre og Romsdal planlegges det å bygge en undersjøisk tunnel mellom kommunene Averøy og Kristiansund/Frei, Atlanterhavstunnelen. Prosjektet skal erstatte dagens ferjesamband, og er ferdigbehandlet som bompengeprojekt i de berørte kommuner og Møre og Romsdal fylkeskommune med nærmest enstemmig vedtak for prosjektet. Atlanterhavstunnelen er kostnadsberegnet til 550 mill. kr, og er fullfinansiert gjennom bompengelån som skal betjenes av trafikantene, av kommunale tilskudd på 103 mill. kr, og kommunal og privat aksjekapital på nærmere 40 mill. kr. Utover dette forutsetter bompengeselskapet at det får utbetalt et årlig beløp innenfor ordningen med alternativ bruk av ferjesubsidier. Det vil si sparte ferjesubsidier, inkludert kapitalkostnader når det bygges fast samband. I planene forutsettes behandling i Stortinget i inneværende sesjon.

I Møre og Romsdal planlegges det videre å bygge bro over Imarsundet, kabelferje Nordheim-Solskjelsøya og ferjekai med ny vei og oppstillingsplass på Rv 669 Sandvika-Imarsundprosjektet. Prosjektet omfatter ferjefritt samband over Imarsundet, innkorting av ferjesambandet til Smøla, samt kabelferje til Solskjelsøya med utbedring av veinett på Solskjelsøya. Bompengesøknaden for prosjektet med finansieringsplan er behandlet og fått tilslutning i kommunene Aure, Kristiansund, Smøla og Tustna, og i Møre og Romsdal fylkeskommune. Ferjesambandet Aukan-Forsnes (Hitra) blir nedlagt fra det tidspunkt Imarsundsambandet settes under trafikk. Imarsundprosjektet er kostnadsberegnet til 240 mill. kr, og som Atlanterhavstunnelen utgjør bruk av ferjesubsidier en viktig og vesentlig del av finansieringen.

Atlanterhavstunnelen anses å være svært viktig for en videre utvikling av Ytre Nordmøre som en vekstkraftig bo- og arbeidsmarkedsregion. Imarsundprosjektet vil gi Tustna kommune fastlandsforbindelse, og Aure og regionen lenger nord vil få en langt mer rasjonell forbindelse til Kristiansund.

Til orientering understrekes det at gjennomsnittsalderen på ferjeflåten i Møre og Romsdal er nærmere 30 år, og både grunnet alder og økende trafikk står en her overfor store kapitalinvesteringer.

Bruk av ferjesubsidier til å realisere fastlandssamband, vil etter min mening medføre at staten vil spare store investeringskostnader knyttet til fremtidige ferjeinvesteringer.

Svar:

Samferdselsdepartementet foreslo i forbindelse med St.prp. nr. 60 (2001-2002) at innsparte statlige kostnader over ferjebudsjettet skal kunne brukes til å gjennomføre utbygging av nye vegsamband som erstatter tidligere ferjesamband.

Flertallet på Stortinget støttet dette, men understreket i Innst. S. nr. 227 (2001-2002) at en bør unngå overkompensasjon som kan føre til dårligere tilbud på andre ferjestrekninger eller økte statlige utgifter. I

forbindelse med Stortingets budsjettbehandling for 2003, orienterte jeg derfor om at jeg følger opp dette med spesiell vekt på å finne en riktig behandling av kapitalkostnader, og vil komme tilbake til Stortinget med disse vurderingene så snart det er mulig, i utgangspunktet knyttet til en konkret sak.

En samlet komité, inkludert representanten Øveraas sitt parti Senterpartiet, hadde ved behandlingen av budsjettet ingen merknader til dette, ut over å be om at en slik sak senest blir lagt frem i revidert nasjonalbudsjett dersom det til da ikke foreligger noen konkret sak.

Jeg tar fortsatt sikte på å følge den tidsplanen som en samlet komité stilte seg bak i forbindelse med budsjettbehandling for 2003.

SPØRSMÅL NR. 387

Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Eli Sollied Øveraas

Besvart 20. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil statsråden medvirke til at regelverket om bruk av ferjesubsidier utformes slik Stortinget la til grunn, der kapitalkostnader til de aktuelle samband blir tatt med for å synliggjøre den fornyelse som må komme for å ta økende trafikk og for å erstatte den snart 30 år gamle ferjeflåten?»

BEGRUNNELSE:

Se foregående skriftlig spørsmål nr. 386 (2002- 2003).

Svar:

Samferdselsdepartementet foreslo i forbindelse med St.prp. nr. 60 (2001-2002) at innsparte statlige kostnader over ferjebudsjettet skal kunne brukes til å gjennomføre utbygging av nye vegsamband som erstatter tidligere ferjesamband.

Flertallet på Stortinget støttet dette, men understreket i Innst. S. nr. 227 (2001-2002) at en bør unngå overkompensasjon som kan føre til dårligere tilbud på andre ferjestrekninger eller økte statlige utgifter. I forbindelse med Stortingets budsjettbehandling for 2003, orienterte jeg derfor om at jeg følger opp dette med spesiell vekt på å finne en riktig behandling av kapitalkostnader, og vil komme tilbake til Stortinget med disse vurderingene så snart det er mulig, i utgangspunktet knyttet til en konkret sak.

En samlet komité, inkludert representanten Øveraas sitt parti Senterpartiet, hadde ved behandlingen av budsjettet ingen merknader til dette, ut over å be om at en slik sak senest blir lagt frem i revidert nasjonalbudsjett dersom det til da ikke foreligger noen konkret sak.

Jeg tar fortsatt sikte på å følge den tidsplanen som en samlet komité stilte seg bak i forbindelse med budsjettbehandling for 2003.

SPØRSMÅL NR. 388

Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 18. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Helseregion Sør har alle fylkeskommuner stoppet all utbetaling av driftsmidler til de funksjonshemmedes organisasjoner. Når de blir spurt hvorfor, svarer de at de gjør dette fordi de har fått et brev fra helseministeren som sier at slik skal det gjøres.

Er det virkelig helseministerens og Regjeringens mening at fylkeskommunene ikke skal ha noe ansvar for å støtte disse organisasjonenes arbeid med penger til drift?»

Svar:

Helsedepartementet sendte 24. oktober 2002 et brev til landets regionale helseforetak om tildeling av tilskudd til frivillige organisasjoner. Det påpekes i brevet at spesialisthelsetjenestens samarbeid med frivillige organisasjoner er viktig både i forhold til å sikre brukerne innflytelse og med tanke på en god forvaltning av "sørge for"-ansvaret. Det vektlegges at det er avgjørende at det gis grobunn for et levedyktig og mangfoldig organisasjonsliv. Helsedepartementet som eier peker på helseforetakenes ansvar for å bidra med økonomiske tilskudd til aktuelle frivillige organisasjoner. Dette for å medvirke til at de frivillige organisasjoner i vår sektor gis økonomiske rammebetingelser som sikrer kontinuitet og overlevelse. Helsedepartementet skisserer i brevet hvilke prinsipper som bør følges knyttet til helseforetakenes tilskudd til frivillige organisasjoner fra og med 2003.

På bakgrunn av dette brevet sendte Helse Sør 15. november 2002 et brev til brukerorganisasjonene i FFO og SAFO i regionen med invitasjon til å søke støtte til drift av organisasjonene og enkeltprosjekter som bidrar til samarbeid mellom brukerorganisasjonene og det regionale helseforetaket.

Helse Sør oppgir at det er kommet inn om lag 400 søknader og at det tar lenger tid enn antatt å få be

handlet disse på en god måte. Melding om dette er sendt til FFO og fylkeskommunene med informasjon om at dersom en organisasjon får problemer med driften i påvente av tilskudd vil det bli utbetalt forskudd. Det er nå utbetalt forskudd til om lag 10 organisasjoner.

Hovedprinsippet for tildeling er at ingen organisasjoner skal komme dårligere ut, men at ingen heller kan påregne å få "dobbel" tilskudd. Det har vært avholdt flere møter med fylkeskommunene i regionen i forhold til å få en avklaring av hvem som skal dekke hva. Helse Sør legger til grunn at deres del av tilskuddet vil være knyttet til helserelatert arbeid i brukerorganisasjonene. Helse Sør legger videre til grunn at fylkeskommunene fortsatt har en forpliktelse i forhold til tilskudd som kan knyttes til kultur, samferdsel, skole og folkehelsearbeid. I prinsippet vil det likevel være slik at hovedtyngden av brukerorganisasjonene fortsatt får noe driftstilskudd fra Helse Sør.

Helse Sør er nå i ferd med å innkalle til et dialogmøte med funksjonshemmedes organisasjoner og fylkeskommunene for å bli enige om hvordan fordelingen skal være.

Til orientering kan jeg opplyse at funksjonshemmedes organisasjoner også får generell driftsstøtte og tilskudd til likemannsarbeid i organisasjonene gjennom egne budsjettposter på Sosialdepartementets budsjett. Formålet med å gi driftsstøtte til funksjonshemmedes organisasjoner er å styrke deres mulighet til å drive interessepolitisk arbeid og til å gi service til egne medlemmer.

SPØRSMÅL NR. 389

Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 21. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å følge opp Regjeringens målsetting om "gode økonomiske ordninger", som samtidig er teknologinøytrale og som kan legge til rette for effektiv konkurranse innen IKT?»

BEGRUNNELSE:

I sin plan for eNorge skriver Regjeringen at den skal jobbe for "gode økonomiske ordninger". Det er rimelig å anta at disse ordningene skal være rettet mot IKT-tiltak.

Av konkrete tiltak nevner Regjeringen kun "Tiltak 1.2.2: Vurdering av mulige skattetiltak" som i sin beskrivelse ikke synes på noen måte å være rettet spesielt mot en bedret situasjon for utbygging av, bruk av

eller stimulering til IKT i Norge.

Regjeringen nevner spesielt at tiltak skal være teknologinøytrale og konkurransefremmende. Det er rimelig å anta at alle ordninger som legger til rette for god økonomi for IKT-utbygging, også vil være av en slik art.

Regjeringens nylig fremlagte IT-plan inneholder lite eller ingenting som tyder på at statsråden følger opp Regjeringens målsetting.

Svar:

Utvikling av IKT-produkter, IKT-infrastruktur tjenester etc., håndteres av markedet gjennom private aktører. I utgangspunktet skal utbyggingen av en IKT-infrastruktur skje på markedsmessige vilkår, og ikke gjennom offentlig subsidiering. Regjeringen er i sin økonomiske politikk primært opptatt av å skape gode generelle rammebetingelser fremfor mer spesifikke, bransjerettede tiltak, jf. gjennomgangen av skattesystemet (Skauge-utvalget) og virkemiddelapparatet.

Som det fremgår av St.prp. nr. 1 (2002-2003), arbeider Regjeringen med tiltak som skal bidra til effektiv ressursbruk, og som skal gi høyest mulig verdiskaping. Spesielt vil jeg nevne Regjeringens moderniseringsprogram for offentlig sektor, hvor et viktig mål er å skape gode rammevilkår for brukervalg og konkurranse, som sikrer kostnadseffektivitet og kostnadskontroll. Virkemidlene i moderniseringsarbeidet er desentralisering og delegering innad i staten, og desentralisering av oppgaver til kommunene. Dette er noe som også står sentralt i den nylig fremlagte "Strategi for IKT i offentlig sektor", som har som siktemål:

"en nasjonal IKT-infrastruktur og rammebetingelser som støtter opp under gode lokale løsninger, slik at den praktiske utnyttelsen av IKT fortsatt er et lokalt ansvar. Brukerretting, effektivisering og forenkling må skje i den enkelte sektor/virksomhet på en slik måte at gevinster kan oppnås for hele forvaltningen og for dens brukere".

I "Strategi for IKT i offentlig sektor, pkt. 3.5 Markedsforholdene", er det lagt vekt på behovet for

større konkurranse når det gjelder bruk og utvikling av programvare. Fra 1. januar 2003 ble de sentrale rammeavtalene på IKT-området avvirket, den såkalte innkjøpsordningen i Forvaltningsnettsamarbeidet. En viktig årsak til at ordningen ble avvirket, var at det ikke ble ansett som konkurransefremmende at en samlet statlig, fylkeskommunal og kommunal sektor inngikk sentrale rammeavtaler med et relativt lite utvalg IKT-leverandører, som f.eks. Microsoft Norge. Desentralisering av statlig innkjøp, herunder innkjøp av IKT-produkter og løsninger, hvor ansvaret for systemvalg, produktvalg og innkjøp ligger lokalt, skal bidra til å fremme konkurranse i IKT-markedet, samt gi grobunn for nye aktører og sunn næringsutvikling. Videre vil jeg peke på det viktige arbeid som utføres i Konkurransetilsynet og i Post- og teletilsynet for å skape konkurranse i markedet, herunder i IKT-markedet. For øvrig arbeides det med en stortingsmelding om bredbånd, som planlegges fremmet i løpet av 2003.

I all lovgivning, retningslinjer og ordninger som omfatter bruk av ny teknologi, søker Regjeringen å gjennomføre teknologinøytralitet så langt det er mulig. Teknologinøytralitet har ulik betydning i ulike sammenhenger. I arbeid som omfatter sikkerhet, signaturer, personvern, handel og lignende er det lagt stor vekt på å utvikle ordninger som er nøytrale i forhold til ulike medier, og skriftlig, trykt eller digitalt materiale. På andre områder innebærer teknologinøytralitet at en søker å ikke binde seg til spesielle løsninger eller teknologier, bl.a. når det gjelder utvikling av elektroniske signaturer og bruk av programvare. Eksempler på slik teknologinøytralitet kan være forholdet til bruk av programvare fra dominerende aktører og bruk av åpen kildekode. Spesielle utfordringer knyttet til teknologinøytralitet i forholdet mellom trykte og digitale medier som er behandlet i Skauge-utvalget. Disse forholdene vil Regjeringen komme tilbake til.

Et annet virkemiddel, som også er omtalt i "Strategi for IKT i offentlig sektor", er standardisering. Det offentlige bruk av IKT-standardisering representerer spesielle utfordringer. Kommer standardiseringen for sent, kan en miste betydelige muligheter for å høste samordningsgevinster. Å komme for tidlig med en standard kan lede inn i teknologiske blindgater. I tillegg til samordningsgevinster skal IKT-standardiseringen i det offentlige også bidra til å bedre konkurransen i IKT-markedet, bl.a. gjennom åpne standarder der en unngår proprietær eller leverandørspesifikk teknologi.

Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 20. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hva slags konsekvenser får beslutningen om å stanse klagebehandlingen av asylsøknader for irakere for dem som allerede har fått avslag, vil også utsendelser til Irak og de kurdiske områdene bli stanset inntil videre, og vil de samme hensyn gjøres gjeldende overfor kurdere fra den tyrkiske siden av grensen?»

BEGRUNNELSE:

Viser til svar på skriftlig spørsmål nr. 346 (2002- 2003). Her viser statsråden til at Utlendingsnemnda 6. februar i år besluttet å stoppe klagebehandlingen av søknader om asyl fra irakere med øyeblikkelig virkning. Begrunnelsen var den spente og uavklarte situasjonen i Irak. Saken som skriftlig spørsmål nr. 346 omtalte gjelder en mulig utsendelse til et område som ligger like innenfor den tyrkiske grensen mot Irak, og må således kunne regnes som et mulig åsted for krigshandlinger hvis det bryter ut krig i Irak.

Svar:

Verken Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda behandler for tiden asylsøknader fra irakiske borgere. Dette gjelder både personer fra regjeringskontrollert område i sør, og personer fra de selvstyrte områdene i nord. Norge har for øvrig ikke uttransportert personer til Irak på lang tid. Beslutningen om å stanse behandlingen av asylsøknader fra irakere innebærer at det ikke blir satt utreisefrist for irakere som allerede har fått avslag på sin asylsøknad. De blir med andre ord ikke bedt om å forlate Norge så lenge asylsaksbehandlingen er stoppet.

Direktoratets og nemndas beslutning gjelder kun

Irak. Når det gjelder hvorvidt samme hensyn gjøres gjeldende overfor kurdere fra den tyrkiske siden av grensen, viser jeg til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 346 (2002-2003) om at pr. i dag er ikke situasjonen i Irak eller i regionen for øvrig av en slik art at det gir grunnlag for at jeg skal gripe inn.

SPØRSMÅL NR. 391

Innlevert 12. mars 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 19. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Jeg viser til Innst. O. nr. 3 (2000-2001) der komiteens flertall bad om at departementet skulle legge fram en vurdering og konklusjon vedrørende opprettelse av et eget aksjetilsyn. St.meld. nr. 17 (2002- 2003) nevner ikke aksjetilsyn med et ord.

Kan statsråden redegjøre for framdriften i saken?»

Svar:

Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at St.meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlige tilsyn ikke har til formål å gi en fullstendig beskrivelse eller drøftelse av planer om å opprette nye statlige tilsyn.

I NOU 1996:3 Ny aksjelovgivning foreslo Aksjelovutvalget at departementet eller et underliggende organ skal kunne gi pålegg og sanksjonere manglende overholdelse av slike pålegg, når allmenne hensyn tilsier at forhold som er i strid med aksjelovens bestemmelser, bringes til opphør. Se forslaget til § 16- 15 i NOU 1996:3 og kommentarene til forslaget på sidene 91-93 i utredningen.

I Ot.prp. nr. 23 (1996-97) Om lov om aksjeselskaper (aksjeloven) og lov om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven), drøfter departementet Aksjelovutvalgets forslag på sidene 123-124, og konkluderer

med at departementet er innstilt på å overveie Aksjelovutvalgets forslag nærmere.

Aksjelovutvalgets forslag i NOU 1996:3 er begrenset til brudd på aksjelovens bestemmelser. Brudd på de bestemmelsene som regulerer finans- og aksjemarkedet (børsloven, verdipapirhandelloven mv.), ligger utenfor området for et slik tilsyn som Aksjelovutvalget har foreslått. Det forslaget til et aksjetilsyn som Justisdepartementet har til vurdering, omfatter derfor ikke innsidehandel og andre forhold knyttet til markedet for omsetningen av aksjer. Kontroll og regulering av finans- og aksjemarkedet hører inn under Finansdepartementet. Uttalelsene om aksjetilsyn i Innst. O. nr. 3 (2000-2001) på side 11 kan misforstås dit hen at Justisdepartementet vurderer tilsyn med aksjemarkedet. Det er ikke tilfellet. Det er et bare overholdelsen av aksjelovens regler, som er av rent selskapsrettslig karakter, som det er tale om å vurdere i Justisdepartementet.

I Ot.prp. nr. 21 (2002-2003) Om lov om endringer i aksjelovgivningen m.m. sies på side 6 følgende om fremdriften i Regjeringens vurderinger av et slikt "aksjetilsyn" som ble foreslått av Aksjelovutvalget i NOU 1996:3:

"I Ot.prp. nr. 23 (1996-97) Om lov om aksjeselskaper (aksjeloven) og lov om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) vurderte Justisdepartementet på side 124 Aksjelovutvalgets forslag om adgang for det offentlige til å gi pålegg og fastsette tvangsmulkt ved overtredelser av aksjelovene (opprettelse av et "aksjetilsyn"). I proposisjonen ble det uttalt at departementet vil komme tilbake til saken. Spørsmålet om opprettelse av en slik tilsynsmyndighet er ikke et tema i denne proposisjonen, men Regjeringen tar i løpet av 2003 sikte på å avklare om det bør fremmes et forslag om dette."

Jeg tar altså sikte på å avklare i løpet av 2003 om det bør fremmes et forslag om et slikt "aksjetilsyn" som følger opp Aksjelovutvalgets forslag om adgang for det offentlige til å gi pålegg og fastsette tvangsmulkt ved overtredelser av aksjelovene.

SPØRSMÅL NR. 392

Innlevert 13. mars 2003 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg

Besvart 19. mars 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Statsråden har hevdet at reduserte skatteinntekter ved skattefritak for arbeidsgiverbetalt barnehageplass kan beløpe seg til nærmere 2 mrd. kr. I Finansdepartementets høringsbrev av 14. februar 2003 skisseres to ulike ordninger for skattefritak med provenytnap på henholdsvis 1 mrd. kr og 200-600 mill. kr.

Hvilke beregninger og anslag over antall mottakere og skattefrie beløp ligger til grunn for at statsråden mener at provenytnapet kan beløpe seg til opp mot 2 mrd. kr årlig?»

Svar:

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) Skatte-, avgifts- og tollvedtak er det gjort rede for provenyanslagene for ulike modeller for skattefritak for arbeidsgivers betaling for barnehageplasser. Det er disse anslagene som er lagt til grunn i høringsbrevet fra Finansdepartementet av 14. februar 2003.

Provenytnapet ved en begrenset modell der det stilles krav til arbeidsgivers økonomiske engasjement i barnehagen, er anslått til å ligge mellom 200- 600 mill. kr pr. år, mens provenytnapet ved et generelt skattefritak er anslått til om lag 1 mrd. kr pr. år, jf. sidene 32 og 33 i St.prp. nr. 1 (2002-2003).

På noe sikt vil virkningene av et skattefritak trolig bli større. Det gjelder uansett valg av modell. I St.prp. nr. 1 (2002-2003) er det også gjort rede for de langsiktige virkningene, jf. side 33:

"På sikt må man anta at et fullt skattefritak vil medføre et betydelig provenytnap, uavhengig av om man stiller krav til arbeidsgivers økonomiske engasjement i barnehager eller ikke. Over tid vil trolig barnehager legge til rette

for at arbeidsgiveres engasjement skal oppfylle kravene, f.eks. gjennom spesielt utformede avtaler. Hvis også tilskudd som er utbetalt direkte til ansatte skal gis skattefritak, kan man forvente at en stor andel arbeidstakere med barn i barnehage etter hvert får tilbud fra arbeidsgiver om at barnehageutgiftene blir dekket. For arbeidsgiveren vil tilbud om fri barnehage være et rimeligere alternativ enn en lønnsøkning, samtidig som arbeidstakeren ikke må skatte av ytelsen. På noe sikt kan provenytapet bli mellom 1- 2 mrd. kr pr. år."

Intervallene på 1-2 mrd. kr gjenspeiler at det er knyttet stor usikkerhet til det langsiktige provenytapet av et slikt skattefritak. Et provenytap opp mot 2 mrd. kr på sikt innebærer en barnehagedekning opp mot 90 pst. og at de aller fleste utnytter skattefritaksordningen. Dersom høy nasjonal vekstalternativet i Statistisk sentralbyrås befolkningsframskrivninger slår til, må barnehagedekningen være vel 80 pst. Dette må derfor oppfattes som et øvre tak for hvor stort provenytapet av ordningen kan bli på sikt.

I beregningene av det langsiktige provenyanslaget har departementet ellers lagt til grunn en foreldrebetaling på 1 500 kr pr. fulltidsplass pr. måned. I tillegg er det skjønnsmessig tatt hensyn til forskjeller i marginalskatt på lønn for foreldrene, og at mange trolig vil få redusert foreldrefradrag ved innføring av et slikt skattefritak.

SPØRSMÅL NR. 393

Innlevert 13. mars 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 21. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Ved handsaminga av statsbudsjettet for 2003 vedtok stortingsfleirtalet etter forslag frå Regjeringa tak på kostnadene til opplæring ved attføring. Det vart den gongen hevda at fleire gode kvalifiseringstiltak kunne bli utraderte. Det kjem no signal både frå private tilbydarar og frå attføringsklientar om at dette skjer.

Er statsråden fornøgd med ei slik utvikling, eller har han tenkt å setje i verk noko for å sikra fleire ei kvalitativ god opplæring?»

Svar:

Frå 1. januar i år kan ein som hovudregel ikkje få stønad til skulepengar, semesteravgift og eksamensgebyr på meir enn 50 000 kr pr. undervisningsår og

100 000 kr pr. attføringsløp. Der taket hindrar gjennomføringa av eit nødvendig og formålstenleg tiltak kan det gjerast unntak. Kostnadstaket skal dermed ikkje avskjere den einskilde frå å få det attføringstiltaket han eller ho treng. Aetat Arbeidsdirektoratet har utarbeidd retningslinjer som skal sikre ei riktig praktisering av unntaksregelen.

Noko av bakgrunnen for å innføre kostnadstaket er at dei siste åra har vore ein stor auke i utbetalingane av stønadene til skulepengar osv. Ein del av denne auken skuldast ein utstrakt bruk av dyre kurs-tilbod frå private tilbydarar. Ein effekt av kostnadstaket skulle vere at dei private tilbydarane tilpassar prisane etter nye rammer, og at dei gjer tilboda meir fleksible og attraktive både med omsyn til innhald og pris. Fleire tilbakemeldingar tyder på at denne effekten i stort mon er oppnådd. Til dømes har Merkantilt institutt meldt ifrå til Aetat Arbeidsdirektoratet om utdanningstilbod med særskilde prisar til yrkeshemma under attføring. Aetat Arbeidsdirektoratet kan opplyse at nokre av tilbydarane gir tilbod om dei same kursa som før, men til lågare pris, mens andre og har justert t.d. lengda på kursa for å kompensere for eventuell mindre inntening. Det ligg ikkje føre konkrete opplysningar om tilbydarar som har falt ut av marknaden grunna kostnadstaket.

Sidan det berre er nokre månader sidan regelen om kostnadstak vart sett i verk er det for tidleg å kjenne verknaden. Eg vil sjølvsagt ikkje vere nøgd dersom det viser seg at nokon ikkje får dei tiltaka dei har krav på i medhald av folketrygdlova. Førebels har eg ikkje fått konkrete signal som tyder på at fleire vert nekta tiltak etter innføringa av kostnadstaket. Etter mi meining er det difor ikkje grunnlag for å vurdere særskilde tiltak no.

SPØRSMÅL NR. 394

Innlevert 13. mars 2003 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjul

Besvart 21. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«1. oktober 2002 trådte nye frister for å fremme straffesaker for ting- og lagmannsrettene i kraft. I svar til representanten Storberget av 16. september 2002 sa justisministeren følgende: "Etter mitt syn vil det være mulig for domstolene og påtalemyndigheten å legge opp rutiner som gjør det gjennomførbart å overholde fristene innenfor dagens ressurser."

Er dette blitt løst gjennom organisatoriske endringer som ikke har gitt statsadvokatene merarbeid, og blir måltallet om 50 rettsdager pr. statsadvokat oppnådd?»

BEGRUNNELSE:

Ved lov av 28. juni 2002 nr. 55 om endringer i straffeprosessloven mv., ble det gitt nye fristregler for behandling av saker der den siktede er under 18 år da forbrytelsen ble begått, og saker der siktede er varetektsfengslet når saken berammes. Hovedforhandling i slike saker skal nå være påbegynt innen seks uker etter at saken kom inn til tingretten, og innen åtte uker etter at anke til lagmannsretten er henvist til ankeforhandling. Arbeidspresset på statsadvokatene var stort allerede før de nye fristene trådte i kraft. I tillegg vil fristreglene medføre merbelastning som følge av etterslep av saker som kommer innunder fristregelen. Intensjonen med denne lovendringen er å bidra til å spare tid og ressurser i straffesakskjeden. Dette forutsetter at det tilføres nok ressurser til alle ledd i straffesakskjeden, slik at det ikke oppstår nye flaskehalsar i systemet. Statsadvokatembetene er i så henseende svært sårbare.

Svar:

De nye fristreglene viser seg å ha gitt et noe større merarbeid for statsadvokatene enn departementet, riksadvokaten og statsadvokatembetene var i stand til å beregne omfanget av da reglene ble innført. Den vurdering som ble gitt i mitt svar til representanten Storberget av 16. september 2002, kan således i ettertid sies å ha vært noe optimistisk.

En undersøkelse foretatt av riksadvokaten viser imidlertid at Oslo statsadvokatembeter står i en særstilling når det gjelder økt arbeidsbelastning. Per 12. mars i år har Oslo statsadvokatembeter berammet 1 005 rettsdager fram til 1. juni, mens det tilsvarende tallet for hele 2002 var 1 245 dager. Hvor stor del av denne økningen som skyldes fristsakene, er vanskelig å anslå. Noe av forklaringen kan også ligge i at Oslo tingrett generelt berammer sakene raskere, stor

restansenedbygging ved Oslo politidistrikt, samt endring i kriminalitetsbildet. Etter riksadvokatens vurdering er det helt spesielle forhold ved Oslo statsadvokatembete med en "topp" av saker som senere påventes å gå ned.

I St.prp. nr. 1 for 2003 ligger det ingen forutsetninger om økt ressursbehov. Departementet har likevel tatt hånd om problemet ved å kompensere en midlertidig merbelastning ved embetene. Fem statsadvokatembeter er tildelt i alt seks hospitantstillinger for politijurister av seks eller ni måneders varighet. Oslo statsadvokatembeter har fått to av disse ni måneders hospitantene. I tillegg har Oslo statsadvokatembeter fått tildelt to statsadvokatkonstitusjoner av 12 måneders varighet. I påvente av tiltredelse for disse statsadvokatene, får Oslo statsadvokatembeter muligheter for kortvarige konstitusjoner med umiddelbar tiltredelse. Jeg har godt håp om at statsadvokatenes merarbeid blir kompensert gjennom nevnte tiltak, og vil særlig følge utviklingen ved Oslo statsadvokatembeter nøye. Det er viktig å merke seg at det totale antall saker ikke vil øke som følge av de nye reglene.

Når det gjelder den omtalte normen på 50 rettsdager pr. statsadvokat, er dette forslag fra et utvalg med mandat å gjennomgå den høyere påtalemyndighets organisasjon og arbeidsoppgaver, det såkalte Fosheim-utvalget. Departementet har ikke kunnet gi sin tilslutning til slik norm. Fosheim-utvalgets forslag vil for øvrig bli omtalt i revidert nasjonalbudsjett for 2003.

SPØRSMÅL NR. 395

Innlevert 14. mars 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 21. mars 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Man bygde opp en ferskfisktrålerflåte bl.a. for å sikre fiskerindustrien råstofftilgang i de månedene kystflåten ikke hadde mulighet til å levere nok for en industriell produksjon, f.eks. om høsten. Dette er nå blitt snudd slik at det er kystfiskeflåten som skal sikre råstofftilgangen til industrien, mens den havgående flåten har faste kvoter som muliggjør landinger når prisen tilfredsstiller denne flåtens kapitalkrav.

Howdan ser statsråden på denne endringen, og hva vil bli gjort for å sikre kystflåtens lønnsomhet?»

Svar:

Den norske torskekvoten i nord er 195 435 tonn i 2003. Kvoten er fordelt med 57 919 tonn til trålerne, 17 616 tonn til fartøy over 28 meter som fisker med garn og line samt 119 900 tonn til kystflåten. Av dette er 13 064 tonn satt av til fiske i den åpne gruppen, gruppe II.

Kystflåtens kvantum for fartøyene som er deltakerregulert (gruppe I) er fra og med 2002 fordelt etter den såkalte "Finnmarksmodellen" (der kystflåten deles i fire grupper etter lengden på fartøyene). Dette gir i år 14 156 tonn til båter under 10 meter, 40 865 tonn til båter mellom 10 og 15 meter, 32 051 tonn for gruppen mellom 15 og 21 meter, og de største, 21 og 28 meter, har 19 765 tonn.

Trålerne og fartøyene over 28 meter har faste kvoter, som ikke er overregulert. Båter under 15 meter har samlekvote på torsk, hyse og sei, som er garanterte.

Når båtene har garanterte kvoter, kan de planlegge ut fra egne ønsker, uten å bli påvirket av hva nabo-båten gjør. Derfor er disse gruppene ikke periodisert. Det er ingen grunn til å regulere vekk den enkeltes optimale driftstilpasning. Jeg har tiltro til at best tilpasning og størst verdiskaping får vi hvis fiskefartøyene og landanleggene har frihet til å samarbeide uten offentlige reguleringer.

Vi ser nå mange eksempler langs kysten der landanlegg og fiskebåter samarbeider på en måte som gir landsiden regularitet i leveringene og fiskerne bedre priser. Samarbeid som sikrer markedspleie, gir grunnlag for økte priser og økt fortjeneste i alle ledd.

Kvotene i den åpne gruppen (gruppe II) er overregulert, men siden deltakelsen er usikker er det ikke mulig på anslå overreguleringsgraden. Dette fisket utøves i stor grad på deltid eller av fiskere som tradisjonelt har hatt andre arter enn torsk som sitt hovedfiskeri. Det er ikke hensiktsmessig å detaljregulere dette fisket, og fartøyene i den åpne gruppen er derfor i år for første gang regulert med samlekvoter. I fjor måtte det direkte fisket etter torsk for gruppe II stoppes 16. juni. I år kan den enkelte fisker i denne gruppen selv regulere driftsåret sitt.

Båtene mellom 15 og 28 meter er overregulert med 10 pst. Det er den laveste overreguleringen vi

har hatt i kystflåten. Det er særlig fra fiskerhold en har ønsket å videreføre denne ordningen, bl.a. for å gi større fangstmuligheter for de mest effektive. I tillegg var det tidligere nødvendig med overregulering fordi mange fartøy ikke hadde kapasitet til å utnytte sine muligheter fullt ut. Dette har forandret seg, og nå utnytter de aller fleste fartøyene i de deltakerregulerte gruppene sine kvotemuligheter.

Enhver overregulering bidrar til kappfiske. Erfaringene fra de siste årene har vist at det gir negative effekter, som "hauger" av fisk inn på brukene i løpet av noen få måneder og dårligere kvalitet. Den store mottakskapasiteten på land fører til en "kappkjøping" der det primære blir å skaffe seg kvantum, uansett kvalitet og uansett når.

Derfor har vi i økende grad gått vekk fra overregulering som modell. I år er det som sagt innenfor det deltakerregulerte fisket kun fartøyene mellom 15 og 28 meter som ikke har garanterte kvoter. Det innebærer at av den samlede torskekvoten på 195 435 tonn, er det kun 51 816 tonn, eller 26,5 pst., som har en overregulering som bidrar til kappfiske, og overreguleringen er kun 10 pst.

I 2001 var hele kvoten til fartøyene under 28 meter regulert med maksimalkvoter som stimulerte til kappfiske, i alt 119 849 tonn av totalkvoten på 195 335 tonn, dvs. 61,4 pst. av kvantumet. For gruppe I-fartøyene var overreguleringen hele 36 pst.

Da "Finnmarksmodellen" ble innført og kvoten fordelt med faste andeler mellom de ulike lengdegruppene, var det for å sikre de minste båtene mot konkurranse fra de største båtene på ulike vilkår.

Årets torskefiske har vist at det har vært behov for å periodisere gruppekvoten for fartøyene mellom 15 og 28 meter i gruppe I. Fisket for fartøyene i gruppen mellom 21 og 28 meter ble stoppet søndag 9. mars kl. 24.00, og fisket for fartøy mellom 15 og 21 meter blir stoppet lørdag 22. mars kl. 24.00. Deres periodekvote

er beregnet oppfisket. Dersom gruppekvoten ikke hadde vært periodisert er det grunn til å tro at denne flåten ikke ville levert torsk til fiskeindustrien i høst.

Torskefisket for trålerne er regulert med fartøyskvoter og er ikke periodisert i 2003. Fangststatistikken viser at trålerne har landet mindre fisk til nå i år enn til samme tid i fjor. Trålerne har pr. uke 10/ 2003 landet 13 330 tonn mot 14 610 tonn til samme tid i fjor. Dette er 1 280 tonn, eller 9 pst. mindre enn pr. uke 10/2002. Dette viser at denne gruppen så langt har tatt det nødvendige samfunnsansvar, og jeg stoler på at trålerne vil sørge for leveranser til landindustrien også i høst.

Når det gjelder spørsmålet om hva jeg vil gjøre for å sikre kystflåtens lønnsomhet, viser jeg til høringsnotat med forslag til spesielle kvoteordninger for fartøy under 28 meter som deltar i fiskerier som er underlagt adgangsbegrensning, som var på høring høsten 2002. Gjennom strukturtiltak vil driftsgrunnlaget til de enkelte fartøyene styrkes, noe som igjen bedrer lønnsomheten til kystflåten.

Jeg vil legge frem aktuelle tiltak for bedring av lønnsomheten i kystflåten i stortingsmeldingen om strukturtiltak i kystflåten som vil bli forelagt Stortinget 28. mars 2003.

SPØRSMÅL NR. 396

Innlevert 17. mars 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 27. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Viser til rettstilstanden i Danmark og Finland, hvor det stilles krav til sertifisering for de ansvarlige innen næringsmiddelvirksomheter. Slik sikrer tilsynsmyndigheten at nødvendig kunnskap blir dokumentert. Det vises også til den såkalte kjøttskandalen, hvor vi opplevde at årsgammelt kjøtt var lagt ut for salg.

Hva vil statsråden gjøre for å styrke kunnskapsnivået innen næringsmiddelindustrien, og vil det eventuelt kunne legges opp til et sertifiseringskrav etter mønster av Danmark og Finland?»

BEGRUNNELSE:

Det er særdeles viktig at de som er ansvarlige i en næringsmiddelvirksomhet har kunnskap nok til å kunne forstå det regelverket de skal forholde seg til. Samtidig er det også viktig at de forstår hvilke begrensninger og krav dette regelverket innebærer for den daglige drift. Det er i siste instans forbrukerne som vil måtte lide ved svikt og mangler, og det vil derfor være i alles interesse at kravet til kunnskap blir styrket.

Svar:

Jeg viser til brev av 17. mars 2003 til nærings- og handelsministeren. Brevet ble 18. mars 2003 overført til helseministeren som ansvarlig statsråd på dette området.

Det stilles allerede i dag krav til faglige kvalifikasjoner til bl.a. den tekniske lederen av fisketilvirkingsanlegg. Videre er det i ulike forskrifter gitt i medhold av lovene på næringsmiddelområdet oppstilt generelle krav til kompetanse og opplæring. Dette danner grunnlag for forslaget til opplæring og kompetanse som man finner i høringsnotat om ny matlov.

Den nye loven på matområde er planlagt helt eller delvis å erstatte 13 av dagens lover. Et utkast til lov er for tiden ute på høring, med høringsfrist 31. mars. Loven skal etter planen tre i kraft 1. januar 2004. Helse, kvalitet og redelighet er noen av hensynene denne loven skal ivareta, og tilstrekkelig kompetanse blant dem som jobber i næringsmiddelindustrien er et viktig virkemiddel for å ivareta disse hensynene. Lovforslagets § 13 er en av flere bestemmelser som ivaretar disse hensynene. Denne bestemmelsen er foreslått å lyde:

"§ 13 Opplæring og kompetanse

Virksomhet skal sørge for at enhver som deltar i aktivitet omfattet av denne loven, har nødvendig kompetanse.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om utdanning, opplæring og kompetanse, herunder autorisasjon av personell."

I tillegg til at en slik løsning ansvarliggjør den enkelte virksomhet, åpner bestemmelsen for å kunne forskriftsfeste krav til personell for å sikre tilstrekkelig kompetansenivå.

Siden denne loven fortsatt er på høringsstadiet, og den endelige versjon derfor ikke er klar, er det på det nåværende tidspunkt vanskelig å si noe mer konkret om hvilke krav som eventuelt vil komme til å stilles til personell som jobber i denne type virksomhet. Jeg vil imidlertid understreke at jeg klart ser behovet for tilstrekkelig kompetansenivå innenfor næringsmiddelvirksomheter, og at jeg anser autorisering av personell som jobber i næringsmiddelbransjen som en av flere mulige løsninger for å sikre dette. Det er i denne sammenheng under utredning og vurdering hvorvidt det skal innføres et obligatorisk kompetansekrav ved arbeid med næringsmidler i Norge.

I EU jobbes det for tiden med utkast til ny generell hygieneforordning, som har et krav til virksomhetsleder om å sørge for at personer som håndterer matvarer, skal overvåkes og instrueres i næringsmiddelhygiene slik at det står i rimelig forhold til det arbeid de utfører. Under behandling i Europaparlamentet er det kommet flere kommentarer om en innskjerping av denne formuleringen i utkastet. Alternativet er en foreslått formulering som fastsetter et krav til virksomhetsleder om å sørge for at personer som håndterer matvarer, skal overvåkes regelmessig og årlig gjennomgå passende opplæring av eksperter i aspekter ved næringsmiddelhygiene, kvalitetskontroll, helsebeskyttelse og infeksjonsforebygging.

For ytterligere informasjon om tiltak som retter seg mot opplæring og kompetanse blant personell i næringsmiddelvirksomheter viser jeg til høringsnotatet om ny matlov, hvor bl.a. forslag til § 13 om opplæring og kompetanse er utdypet.

SPØRSMÅL NR. 397

Innlevert 17. mars 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 25. mars 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Utenriksdepartementets pressetalsmann uttalte til Nettavisen 17. mars at norsk våpensalg til USA vil fortsette selv om USA går til krig mot Irak uten FN- mandat i ryggen, og at det ikke er noen restriksjoner på salg av våpen til NATO-allierte.

Hvilke vurderinger ligger bak denne beslutningen, og mener Regjeringen at det ikke kan tenkes situasjoner hvor det legges restriksjoner på våpeneksport til NATO-land?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge retningslinjene for norsk våpeneksport skal det fra Norge som hovedregel ikke selges våpen og ammunisjon til områder hvor det er krig, eller hvor krig truer. For NATO-land er det i utgangspunktet ikke lagt restriksjoner, men fra dette har det vært gjort unntak for Tyrkia. Som følge av invasjonen i Nord-Irak våren 1995 og pga. den politiske situasjon i landet, ble det ikke innvilget lisenser for nytt militært materiell til Tyrkia i perioden 1995 til 1999.

Det synes dermed ikke å være noen automatikk i at våpensalg til NATO-land skal skje uten noen politisk vurdering av den aktuelle situasjonen.

Svar:

Norske myndigheter har aldri lagt geografiske begrensninger på hvor forsvarsmyndighetene i NATO-land kan bruke militært materiell importert fra Norge. Ved eksport av våpen og annet militært materiell mellom NATO-lands forsvarsmyndigheter er det mangeårig praksis for at man som hovedregel ikke krever sluttbrukererklæringer med re-eksportklausul. Årsaken til dette er at man har basert seg på tillit til at en annen alliansepartner ikke re-eksporterer materialet. Dette er det redegjort for overfor Stortinget, bl.a. i St.meld. nr. 9 (1996-97) Eksport av forsvarsmateriell fra Norge, i 1. halvår 1996.

Tilsvarende politikk har også konsekvent vært ført for salg og utlån til de nordiske land og nærstående

land som Australia, New Zealand og Japan. Det eneste unntaket fra denne hovedregelen har vært Tyrkia pga. menneskerettighetssituasjonen i landet.

Norsk politikk vedrørende eksport av forsvarsmateriell til andre land bygger på en regjeringserklæring fra 1959 som bl.a. sier at "Norge ikke vil tillate salg av våpen og ammunisjon til områder hvor det er krig eller hvor krig truer". Stortinget gav sin tilslutning til erklæringen, og presiserte bl.a. at "eksport av våpen og ammunisjon fra Norge bare må skje etter en nøye vurdering av de uten- og innenrikspolitiske forhold i vedkommende område. Eksportkontrollloven av 1987, med senere forskrift og retningslinjer, fastsetter prosedyrene for saksbehandlingen med sikte på å ivareta disse målsettingene.

SPØRSMÅL NR. 398

Innlevert 18. mars 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 26. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Oppslag i mediene den siste tiden viser at over 20 lokalsykehus står i fare for å miste akuttberedskap og fødeavdelinger. Dette berører svært mange enkeltmennesker og lokalsamfunn og er i strid med intensjonene i Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) Om lov om helseforetak m.m.

Vil helseministeren informere Stortinget om vesentlige strukturendringer i helseforetakene før foretaksmøtet fatter beslutningene?»

BEGRUNNELSE:

Opplysningene i mediene den siste tiden om nedlegging av akuttberedskap og fødeavdelinger har skapt stor uro mange steder i landet. Trygghet for rask hjelp dersom ulykken er ute er en viktig forutsetning for desentralisert bosetting i vårt langstrakte land.

Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) Om lov om helseforetak m.m. ble av flertallet presentert som en reform som skulle gi bedre helsetjenester til folk. Det som nå skjer er i strid med intensjonene. Det er viktig at Stortinget får anledning til å drøfte situasjonen og gis mulighet til å gripe inn før nedleggingene er et faktum.

Svar:

Innledningsvis vil jeg presisere at de forslagene til strukturendringer som nå foreligger i flere helseregioner, fortsatt har status som *forslag* til funksjonsfordeling og framtidig oppgavefordeling. Det er lagt opp til bred drøfting av forslagene der ulike grupper; politiske miljøer, interesseorganisasjoner og enkeltpersoner skal få tilkjenne sine synspunkter. Jeg mener slike prosesser er nødvendige for å skape tillit og legitimitet hos befolkningen.

Stortinget har gjennom helseforetaksloven og budsjettvedtak forutsatt at de regionale helseforetakene skal effektivisere virksomheten innen spesialisthelsetjenesten. I dette ligger også at man må være villig til å akseptere forandringer. Den faglige og teknologiske utviklingen innebærer at hva som var gårsdagens faglig beste løsninger ikke alltid er morgendagens. Det er selvfølgelig en forutsetning at de endringer som planlegges, skjer innenfor de faglige retningslinjer som er gitt og de vedtak Stortinget har gjort. Det betyr bl.a. at det fortsatt skal være et desentralisert fødetilbud i Norge og at de faglige krav til fødeinstitusjoner skal gjøres gjeldende.

Den overordnede politiske styringen er av Stor

tinget lagt til helseministeren. Helseforetaksloven krever at saker av vesentlig betydning eller av prinsipiell karakter skal vedtas av foretaksmøtet i det regionale helseforetaket. Jeg vil sørge for at jeg får meg forelagt aktuelle saker for å vurdere om de er av en karakter som krever at de skal vedtas av foretaksmøtet.

Helseforetaksloven etablerer et plan- og meldingssystem mellom de regionale helseforetakene til eier. Dette er et system som skal ivareta dialogen med foretakene når det gjelder bl.a. tjenestestruktur. Dette systemet er etablert og vil bli lagt til grunn for styringskommunikasjonen overfor Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 399

Innlevert 18. mars 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 26. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I Aftenposten 18. mars kan man lese at Folkehelseinstituttets budsjett kuttes med 30 pst. i år, og at dette vil bety at ca. 100 årsverk må vekk innen utgangen av året. Det vil gå utover vaksineprogrammer, forskning på inneklima, konsekvenser av støy- og luftforurensning, biologiske sykdommer, astma og allergi og til og med psykisk helse.

Mener helseministeren at dette er forebyggende helsearbeid slik vi ønsker det, og at det nå er riktig tidspunkt å bygge ned Folkehelsa?»

Svar:

I artikkelen i Aftenposten 18. mars blir det hevdet at Folkehelseinstituttets budsjett er kuttet med 30 pst. på to år og at instituttet må kutte 100 årsverk i år. Disse påstandene er sterkt misvisende.

Med virkning fra 1. januar 2002 ble den sentrale sosial- og helseforvaltningen omorganisert, og Nasjonalt folkehelseinstitutt ble opprettet. De oppgaver som tidligere ble utført av Statens institutt for folkehelse ble i hovedsak gitt Nasjonalt folkehelseinstitutt, etter en omfattende prosess med funksjons- og oppgavefordeling mellom departementet, Sosial- og helsedirektoratet, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Statens helsetilsyn. Bevilgningene til de oppgaver Nasjonalt folkehelseinstitutt i dag utfører er ikke redusert.

I 2003 er driftsbevilgningen til Nasjonalt folkehelseinstitutt 290,29 mill. kr. Saldert budsjett for Nasjonalt folkehelseinstitutt var i 2002 250,2 mill. kr. I behandlingen av innstilling fra finanskomiteen om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 (Innst. S. nr. 255 (2001-2002)) bevilget Stortinget ytterligere 5 mill. kr til Folkehelseinstituttet til dekning av ekstraordinære utgifter i forbindelse med etableringen av instituttet. Dette var i tråd med Regjeringens forslag. I behandlingen av innstilling fra sosialkomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 under Helsedepartementet (Innst. S. nr. 70 (2002-2003)) ble bevilgningen til kap. 707 Nasjonalt folkehelseinstitutt styrket med ytterligere 3,65 mill. kr, også dette i tråd med Regjeringens forslag.

Det ble forutsatt at omorganiseringen av den sentrale sosial- og helseforvaltningen over tid vil kunne føre til en innsparing knyttet til administrative utgifter. Det har etter omorganiseringen vært nødvendig å omprioritere innenfor instituttets rammer. For å effektivisere driften og komme i budsjettmessig balanse har instituttet satt i gang en omfattende omstillingsprosess der virksomheten gjennom ansettelsesstopp og naturlig avgang ble nedbemannet med 30 årsverk i løpet av 2002. Dette er i tråd med Folkehelseinstituttets strategiske plan og del av en langsiktig og faglig forsvarlig nedbemanningsplan for å omfordele lønnsutgifter til driftsutgifter. Innenfor planene ligger en ytterligere nedbemanning i år på 50 årsverk.

I Aftenposten 18. mars d.å. ble det opplyst at et kutt i antall stillinger ved Folkehelseinstituttet er i ferd med å svekke smittevernberedskapen i landet. I samme artikkel ble det rapportert om den nye livsfarlige luftveissykdommen SARS. Koblingen mellom disse to sakene gir leseren inntrykk av akuttberedskapen ved alvorlige infeksjonssykdommer er svekket. Det er ikke riktig. Jeg har fått entydig bekreftelse fra Folkehelseinstituttet om at instituttet er i stand til å sette inn de ressursene som trengs for å møte denne helsetrusselen, og jeg kan bekrefte at vi fortsatt har en god og tilfredsstillende smittevernberedskap i landet.

Jeg vil fortsatt følge utviklingen nøye og legger stor vekt på at aktivitetsreduksjonen ikke skal gå ut over viktige strategiske funksjoner og kjerneoppgaver ved instituttet. Kuttene vil først og fremst ramme de lavest prioriterte oppgavene i hver enhet. Instituttet vil omdisponere sine ressurser slik at de viktigste funksjonene til en hver tid vil ha tilstrekkelig personell.

SPØRSMÅL NR. 400

Innlevert 18. mars 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 25. mars 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Ifølgje NVE og Statnett er Sogn og Fjordane eit av dei områda som vil bli mest råka av mogleg straumrasjonering i 2003. Dette skuldast m.a. svakt linjenett til fylket, særleg i området Fardal og nordvestover mot Møre/Midt-Noreg.

Kva tiltak vil statsråden setje i verk som gjer at overføringsnettet i Sogn og Fjordane får ein kapasitet som kan hindre at særleg industrien stadig vekk vert utsett for truslar om rasjonering?»

GRUNNGJEVING:

Næringslivet i Sogn og Fjordane er uroa over den usikre energisituasjonen, og ein fryktar konsekvensane av eventuelle, framtidige rasjonaliseringstiltak for eit allereie hardt pressa næringsliv. Sogn og Fjordane har 11 pst. av kraftproduksjonen i landet, og dette har gitt grunnlag for eit velutvikla og konkurransedyktig industrimiljø, der over 25 pst. av folket er direkte eller indirekte knytt til industrien. Ifølgje NVE og Statnett er Sogn og Fjordane eit av dei områda som vil bli mest råka av mogleg rasjonering i 2003. I 1994 og 1996 hadde ein den same situasjonen, trass i at perioden 1990-2000 var meir enn vanleg nedbørrik. Dette skuldast svakt linjenett til våre område, særleg i området Fardal og nordvestover mot Møre/Midt-Noreg. Trugsmål om straumrasjonering er svært negativ for industrien vår, og særleg produksjonen til Hydro i Høyanger vil verte hardt råka av eit slikt vedtak.

Svar:

Fra 1. januar 2003 er Sogn og Fjordane Energiverk AS og Statnett SF i henhold til Forskrift om energiutredning pålagt utredningsansvaret for henholdsvis regional- og sentralnettet i Sogn og Fjordane. For Sogn og Fjordane Energiverk betyr dette at selskapet har ansvaret for å analyse og foreslå nødvendige tiltak for samfunnsmessig rasjonell utvikling av regionalnettet i fylket. Statnett SF har ansvaret for å planlegge, utbygge og drive sentralnettet og skal drives etter samfunnsøkonomiske prinsipper, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) Del V for Olje- og energidepartementet og Innst. S. nr. 83 (2001-2002).

Som systemansvarlig nettselskap har Statnett ansvar for å bidra til en tilfredsstillende leveringskvalitet i området. Med dette ansvaret følger en plikt til å sikre en samfunnsmessig rasjonell utvikling av kraftsystemet. Utredningsarbeidet skal også gi grunnlag for NVEs behandling av eventuelle søknader om konsesjon.

Jeg har tillit til at Statnett er i stand til å ta de rette investeringsbeslutninger med grunnlag i sitt ansvar, slik at overføringsnettet for kraft bygges ut på en tilfredsstillende måte. Statnett skal vurdere ulike alternativ, herunder også systemmessige tiltak. Statnett står fritt til å utrede ulike alternativ. Dersom Statnett sin økonomiske situasjon skulle være til hinder for å gjennomføre samfunnsøkonomiske lønnsomme investeringer i overføringsnettet, vil jeg være åpen for å vurdere dette nærmere.

Sentralnettet i Sogn og Fjordane består av en gjennomgående 132 kV ledningsforbindelse fra Fardal i sør og til Leivdal i nord. Fra Leivdal fortsetter forbindelsen fram til Ørskog i Møre og Romsdal. Ved brudd på denne gjennomgående forbindelsen, begrenses overføringskapasiteten inn til fylket. I en slik situasjon er forbrukerne i fylket avhengig av lokal kraftproduksjon for å opprettholde virksomheten. I perioder med liten kraftproduksjon internt i fylket, kan et ledningsutfall føre til at forbruk må kobles ut inntil ledningsnettet igjen er intakt. Som nevnt i representanten Grande Røys sitt brev har fylket også opplevd situasjoner der det var vanskelig å opprettholde forsyningen selv med alle ledninger innkoblet.

For å sikre kraftforsyningen til Sogn og Fjordane besluttet Statnett i 2001 å bygge en ca. 40 km lang 132 kV kraftledning fra Fardal til Mel kraftverk og å øke transformeringskapasiteten i Fardal transformatorstasjon. Planene for dette arbeidet lå ferdig allerede i 1997. I april 2001 gav NVE konsesjon til de fore slåtte tiltakene. Tiltakene ble deretter påklaget av berørte grunneiere sommeren 2001. Gjennom behandlingen av klagesakene i november 2001 opprettholdt Olje- og energidepartementet NVEs vedtak.

Hele prosjektet er fremskyndet med mellom ett og to år. Transformatoren settes i drift før sommeren i år, mens ledningen vil stå ferdig i oktober 2003. Statnett sin nye ledning mellom Fardal og Mel inngår som en del av en total forsterkningsløsning som vil gi en ny 132 kV ringforbindelse sør i fylket, som strekker seg mellom Fardal-Mel-Skei-Moskog-Høyanger-Fardal.

Videre starter Sogn og Fjordane Energi til høsten i år arbeidet med å bygge siste del av ringforbindelsen. Det er en 132 kV ledning fra Skei til Moskog i nærheten av Førde. Byggetiden for denne ledningen er ca. ett år. En ny transformatorstasjon (Moskog) ble satt i drift sommeren 2002. Fra høsten 2004 vil hele

ringforbindelsen være operativ.

Fra Ørskog i Møre og Romsdal og sørover mot Sogn og Fjordane, pågår det også arbeid med en ny 132 kV forbindelse. Tafjord Kraftnett og Tussa Nett er eiere av forbindelsen. Første del av denne ledningen ble satt i drift i desember 2002. Denne forbindelsen vil gi reserve for innmatingen av kraft til Sogn og Fjordane fra nord.

Gjennomføringen av ovennevnte tiltak gir etter NVEs syn Sogn og Fjordane en tilfredsstillende leveringspålitelighet og overføringskvalitet. Videre behov for å styrke overføringsnettet i fylket vil avhenge av hvordan forbruket utvikler seg og om planer om ny kraftproduksjon realiseres.

Fra og med 16. desember 2002 har Sør-Norge vært inndelt i tre elspotområder, mot tidligere ett. Prisområde 3 refererer seg til Vestlandet fra Fardal til Orkdal i Sør-Trøndelag. Den nye inndelingen ble innført for å synliggjøre områder hvor energibalansen var spesielt anstrengt og for å gi markedsaktørene innenfor områdene incentiv til å tilpasse sine disposisjoner bedre i forhold til den lokale energibalansen. Etableringen av disse elspotområdene medførte at det tidlig i vinter var stor fokus på den anstrengte energisituasjonen spesielt i disse områdene. Dette har i seg selv bidratt til noe endret agering fra produsentenes side i denne delen av landet med bedret lokal energibalanse som følge.

To svært nedbørsrike og milde uker i januar i år bidro ytterligere til bedring av energibalansen, spesielt i elspotområdene på Vestlandet. Fra slutten av januar og frem til i dag har ikke energisituasjonen på Vestlandet blitt vurdert som vesentlig mer anstrengt enn i Sør-Norge som helhet. Slik situasjonen er for øyeblikket er det derfor ikke grunnlag for å si at Sogn- og Fjordane er et område som vil bli sterkere rammet av en eventuell strømrasjonering enn resten av landet. For å opprettholde en god oversikt over den lokale energibalansen og for å følge opp kraftoverføringen mellom ulike landsdeler, er det fortsatt behov for å holde fast ved gjeldende elspotområder. Med intakt overføringssystem er det imidlertid for øyeblikket ikke grunnlag for å peke ut enkelte delområder som spesielt kritiske med hensyn på energibalansen. Det er derfor ikke grunnlag for å si at Sogn og Fjordane vil bli hardere rammet av en eventuell rasjonerings situasjon enn resten av landet.

NVE så siste uke en forsterket positiv utvikling i kraftsituasjonen og mener faren for rasjonering er blitt betydelig redusert.

I lys av erfaringene fra denne vinteren, anser jeg det som viktig både med en faglig evaluering og en drøfting av situasjonen i kraftsystemet. Særlig er det i den sammenheng viktig å utrede om hensynet til forsyningssikkerheten kan ivaretas på en bedre måte enn i dag. Her trengs det grundige, faglige utredninger.

Som tidligere varslet, vil Olje- og energidepartementet igangsatt et utredningsarbeid for å belyse en rekke spørsmål som har blitt debattert i løpet av vinteren. Regjeringen tar på bakgrunn av disse utredningene sikte på å legge frem en melding for Stortinget som er ment å sammenfatte de erfaringer vi har gjort oss i vinter, og hvor forslag til endringer i politikken vil bli lagt frem.

Dokument nr. 15:21

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 401

Innlevert 19. mars 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 25. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva slags fengselsutdanning vil bli etablert i Kongsvinger høsten 2003, hvor mange elevplasser vil det bli, og hvordan går dette arbeidet?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget har enstemmig vedtatt etablering av fengselsutdanning i forbindelse av etableringen av nye Kongsvinger fengsel. Økningen i antall soningsplasser tilsier økt satsing på utdanning. Flere har tatt til orde for økt desentralisering av utdanningen.

Svar:

Som det fremgår av St.prp. nr. 1 (2002-2003) vil Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett 2003 gi en beskrivelse av hvilke undervisningsopplegg kriminalomsorgen kan etablere i Kongsvinger fra høsten 2003. Regjeringen vil i den forbindelse også ha tatt stilling til hvor mange elevplasser som vil bli etablert. Når det gjelder spørsmål om hvordan arbeidet med etablering av fengselsutdanning i Kongsvinger går, samarbeider departementet for tiden med Kriminalomsorgens Utdanningscenter (KRUS) om dette.

SPØRSMÅL NR. 402

Innlevert 19. mars 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 2. april 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Stortinget bevilget 7,5 mill. kr til oppstart av promilleprogram i alle fylker i 2003. Det er nå kommet signaler om at hvert fylke ved friomsorgskontorene kun har mottatt 75 000 kr til dette, og at midlene er for knappe for allerede pressede friomsorgskontorer.

Hva er resten av de bevilgede midlene til promilleprogram tenkt brukt til, og mener statsråden de bevilgede midler er tilstrekkelig, eller vil det tildeles mer i løpet av året til dette formålet?»

Svar:

Fra 2003 er ordningen med promilleprogram som alternativ til ubetinget fengselsstraff blitt landsdekkende ved at budsjettet ble styrket med 14 mill. kr til programvirksomheten, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) side 25. Dette innebærer at ordningen innføres ved de

resterende fylkene Oslo, Akershus, Oppland, Telemark, Møre og Romsdal, Troms og Finnmark.

I 2002 ble det gjennomført 33 promilleprogram i friomsorgen. Målet er å gjennomføre 48 promilleprogram i 2003, i tråd med at ordningen skal gjøres landsdekkende og at bevilgningen er økt. Erfaringsmessig øker tilfanget på dommer i løpet av etableringsfasen, slik at fylker som allerede har innført ordningen gjennomfører flere programmer enn oppstartsfylkene.

Kriminalomsorgens Sentrale forvaltning (KSF) fordeler driftsrammen til kriminalomsorgens 6 regioner. Regiondirektøren har ansvaret for å fordele rammen til fengsler og friomsorgskontorer.

Regiondirektørene har således ansvaret for å følge opp innføringen ved de nye fylkene og fordele midler til friomsorgsenhetene.

Noen regioner har tildelt 75 000 kr i oppstartmidler til kontorene i fylket. Andre regioner har bevilget midler til nye stillinger. Alle regioner bruker ressurser til opplæring. Regionene har opplyst at de følger utviklingen nøye med hensyn til tilfanget på dommer, og vil styrke friomsorgskontorene ved behov.

Departementet vil gjennom den jevnlig resultat- og regnskapsrapporteringen i inneværende år følge opp slik at målet om å gjøre ordningen landsdekkende, nås. Departementet er av den oppfatning at 7,5 mill. kr er tilstrekkelig til formålet.

SPØRSMÅL NR. 403

Innlevert 19. mars 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 28. mars 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Regjeringen startet høsten 2002 en offensiv mot mobbing i norsk skole, og lovet at det innen 23. september 2004 skal være slutt på all mobbing i skolen. Dette krever aktiv handling, offensiv holdning og smidighet for å finne gode løsninger, og det krever at noen statsråder i Regjeringen tar et overordnet ansvar for tiltak som kan omfatte flere departement.

Vil statsråden ta initiativ for å sikre at barn og foreldre som pga. mobbing i skolen må flytte, eventuelt også til utlandet, i kortere eller lengre tid får dekket sine utgifter til livsopphold?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har i første omgang stilt et tilsvarende spørsmål til utdannings- og forskningsministeren. Hennes svar dekker tiltak innenfor utdanningsområdet. Hun henviser spørsmål knyttet til folketrygdlovens ytelser til "ansvarlige statsråder". Skal Regjeringens mobbeprogram imidlertid ha troverdighet, må det etter min mening fremvises handlekraft og ansvarlighet fra Regjeringen på den måten at noen tar et samlet ansvar utover fagområdet for den enkelte statsråd. Dessverre medfører en del av de groveste mobbetilfellene i norsk skole at mobbeoffer for en kortere eller lengre periode føler seg tvunget til å flytte bort fra sitt bosted/nærmiljø. For at den mobbede skal få omsorg og tilsyn fra sine nærmeste, skjer det også at foresatte får permisjon eller blir sykemeldt for å kunne flytte med. Jeg er bl.a. kjent med et tilfelle fra et nabofylke til Akershus. En jente, født i 1985, har vært utsatt for langvarig og grov mobbing. Jentas mor er av sin fastlege sykemeldt fra sin jobb for å gi datteren kontinuerlig tilsyn. Fastlegen anbefaler totalt miljøskifte, og mor har fått ordnet med fritt opphold og fri undervisning på språkkurs i utlandet. Trygdekontoret har nå gitt avslag i henhold til folketrygdloven § 8-9 på søknad om rett til sykepengene ved opphold i utlandet. Ifølge mine opplysninger kan skolen hvor jenta er elev ikke tilby forsvarlig undervisningstilbud, det ville jo også ekskludere et nødvendig miljøskifte. I den offensiven mot mobbing som jeg formoder nå føres fra Regjeringen, er det viktig at stivbente system, regler og holdninger mykes opp for å finne gode løsninger som virker på dagsaktuelle behov. Det er jo nettopp slike praktiske og gode løsninger som kan settes i verk hurtig som kan spare offer og foresatte for ytterligere lidelser og problemer og det offentlige for store utgifter i

fremtiden. Små tilskudd på kort sikt, som i dette eksempelet sykelønn i 3 måneder, kan spare samfunnet for mulige store behandlingsutgifter for offeret senere i livet. Når statsråden for utdanning ikke tar dette samlede ansvar på vegne av Regjeringen, er det naturlig å rette spørsmålet til barne- og familieministeren.

Det er barn dette gjelder. For å finne løsninger for barn som er kommet i en fortvilet situasjon pga. mobbing og må flytte, blir det selvsagt ingen bedring i situasjonen dersom foreldre eller andre foresatte ikke

kan flytte med, eller om familiens økonomi ødelegges pga. flytting. Jeg håper derfor at Regjeringens statsråd for barne- og familiesaker vil bekrefte at hun vil ta ansvar for å finne løsninger innenfor dette feltet på vegne av flere departement. Jeg håper også at statsråden vil avklare hvilke konkrete tiltak Regjeringen gjennomfører for å dekke behovene til barn og foreldre som er kommet i en situasjon som beskrevet.

Svar:

Det er et alvorlig problem som blir tatt opp her. Mobbing berører mange barn og ungdommer. Mange gruer seg til hver eneste skoledag og opplever tiden på skolen som svært vanskelig. I tillegg til de psykiske problemer mobbingen medfører, vil mistriivsel også føre til et dårligere utgangspunkt for læring.

Regjeringen mener det er svært viktig å gjøre en innsats for å hindre mobbing i skolen, og startet en offensiv mot problemet i fjor høst. For nærmere beskrivelse av tiltakene viser jeg til utdanningsministerens svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 349 (2002-2003).

Når det gjelder den konkrete saken representanten Sortevik nevner som begrunnelse for sitt spørsmål, er forholdet det at jentas mor er sykmeldt for å gi datteren kontinuerlig tilsyn. Legen har anbefalt et totalt miljøskifte, og mor har fått ordnet med fritt opphold og fri undervisning på språkkurs i utlandet. Trygdekontoret har nå gitt avslag i henhold til folketrygdloven § 8-9 på søknad om rett til sykepenge ved opphold i utlandet. Representanten gir uttrykk for at sykelønn i tre måneder til moren, kan spare samfunnet for mulige store behandlingsutgifter senere i livet.

Jeg har forelagt saken for sosialministeren, som uttrykker stor forståelse for familiens problemer. Sykepenge kan imidlertid bare brukes dersom moren selv er syk, og lovverket er også utformet slik at den sykmeldte må oppholde seg i Norge i sykemeldingsperioden. Folketrygden har ingen relevante stønadstilbud til livsopphold til en mor som vil ta seg av sin datter på rundt 18 år for å få et miljøskifte. Trygdekontorets avslag synes således korrekt. Folketrygden har imidlertid gode stønadsordninger ved barns sykdom, men de tilsier at barnet er under 12 år eller for visse lidelser opptil 18 år.

Etter sosialministerens vurdering er det tvilsomt om dette bør være en oppgave for et rettighetsbasert sosialforsikringssystem som folketrygden, bl.a. fordi det vil bli vanskelige avgrensninger mot andre problemfylte situasjoner. Det familien kan og bør gjøre, er å ta kontakt med kommunen de bor i.

Som ellers når folketrygdens stønader ikke dekker, vil det være et spørsmål om man kan få bistand fra sosialkontoret. I et tilfelle som dette, antas at den kommunale sosial- og omsorgstjenesten bør komme inn for å hjelpe mor og datter dersom dette ikke allerede er gjort. Jeg antar at andre virkemidler og behandling er blitt vurdert for denne familien, før språkkurset i utlandet blir vurdert.

SPØRSMÅL NR. 404

Innlevert 19. mars 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 28. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Politiets sikkerhetstjeneste (PST) medvirket til at to avhoppere fra Afghanistan fikk oppholdsvedtak for seg selv og familiemedlemmer i bytte mot informasjon, skriver VG. En tidligere Taliban-topp og en tidligere hærleder i Nordalliansen krevde motytelser for å samarbeide med PST i 2001. Hærlederen i Nordalliansen skal ha vært mistenkt for krigsforbrytelser.

Kan statsråden redegjøre for sakens alle forhold, og for norsk praksis, lovverk og ivaretagelse av norsk og internasjonal sikkerhet knyttet til slike saker?»

Svar:

Samarbeidet mellom Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og Utlendingsdirektoratet (UDI) i forbindelse med kontroll med tilreisende og fastboende utlendinger er hjemlet i § 4 i overvåkingsinstruksen av 19. august 1994. Hovedformålet med samarbeidet er å forhindre at utlendinger som mistenkes for å utøve virksomhet som PST har til oppgave å forebygge og etterforske, jf. politiloven § 17b, gis adgang til riket.

Samarbeidet innebærer også av Politiets sikkerhetstjeneste vil kunne få tilgang til informasjon om utlendinger med gyldig opphold i Norge som i kraft av sin stilling eller posisjon i hjemlandet besitter ver

difull etterretningsinformasjon. Etter sin art, vil dette kunne være informasjon som i ytterste konsekvens er avgjørende for å bekjempe bl.a. terrorisme og spredning av masseødeleggelsesvåpen.

Hensynet til å ivareta informantens sikkerhet og hensynet til at verdifull etterretningsinformasjon blir tilgjengelig for norske myndigheter, tilsier at Politiets sikkerhetstjeneste må ha anledning til å sondere muligheten for at Utlendingsdirektoratet, innenfor utlendingslovgivningens legale rammebetingelser, kan treffe vedtak som ivaretar ovennevnte hensyn. I enkelte tilfeller vil det være nødvendig ikke bare å sikre vedkommende informant, men også sikre at vedkommendes familie ikke blir utsatt for represalier i hjemlandet. I en slik situasjon vil det bl.a. kunne fremstå som et relevant virkemiddel at Utlendingsdirektoratet prioriterer behandlingen av informantens søknad om familiegjenforening.

En rekke saksopplysninger i forbindelse med de to aktuelle personene bør av sikkerhetsmessige grunner ikke offentliggjøres. I denne besvarelsen er det derfor vanskelig å nærmere redegjøre for og detaljbeskrive ulike forhold i tilknytning til sakene. Jeg ber om forståelse for dette.

Jeg viser imidlertid til at Stortingets kontrollutvalg for EOS-tjenestene i forbindelse med en rutinemessig kontroll av PST besluttet å iverksette en nærmere undersøkelse av realiteten i de to sakene. Eventuelle merknader fra utvalgets side vil således tilflyte Stortinget gjennom utvalgets årsmelding.

SPØRSMÅL NR. 405

Innlevert 19. mars 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 28. mars 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Gitt svar på skriftlig spørsmål nr. 340 (2002- 2003) besvarer ikke spørsmålet. Derimot befester svaret inntrykket av at forvaltningen gis ryggdekning til å fortsette gammel praksis helt uavhengig av nyere kunnskap om temaet og av politiske signaler om en aktiv politikk for gruppen. Praksis medfører at personer med lese- og skrivevansker gis liten eller ingen hjelp, med skiftende og dels usaklige begrunnelser. Derfor gjentar jeg spørsmålet.

Er avbrutt utdanning og stifting av familie i ung alder grunnlag for avslag om attføring?»

Svar:

Jeg beklager at mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 340 (2002-2003) har vært uklart.

Jeg må fortsatt besvare ditt spørsmål på generell basis, da jeg ikke kan kommentere enkeltsaker. La meg likevel understreke at avbrutt utdanning og stifting av familie i ung alder ikke vil være et relevant grunnlag for å avslå søknaden om attføring.

Som det fremgår av mitt svar til skriftlig spørsmål nr. 340, er det trygdekontoret som avgjør om de medisinske vilkårene for yrkesrettet attføring er oppfylt, og avgjørelsen må bero på en helhetsvurdering.

SPØRSMÅL NR. 406

Innlevert 19. mars 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 26. mars 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Den internasjonale situasjonen er meget spent som en følge av USA og Storbritannias krigserklæring mot Irak. Flere nyhetsbyråer, deriblant AFP, Reuters og NTB refererte 18. mars 2003 at minst 45 land støtter USA i koalisjonen, som snart går til krig mot Irak. 15 av disse landene ville, ifølge USAs utenriksminister Colin Powell, forbli anonyme på det nåværende tidspunkt.

Vil norske myndigheter ta initiativ til at denne listen over anonyme land blir gjort offentlig?»

Svar:

De militære operasjonene i Irak ledes av USA med støtte fra Storbritannia og en rekke andre land. En eventuell henvendelse med forespørsel om å offentliggjøre hvem som støtter opp om koalisjonsstyrkene i Irak vil således måtte rettes til disse lands myndigheter.

Norge deltar ikke i de militære operasjonene. Vi har også sagt at vi ikke kan støtte denne krigen. Jeg finner det derfor ikke naturlig at norske myndigheter foretar en slik henvendelse.

SPØRSMÅL NR. 407

Innlevert 20. mars 2003 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 21. mars 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Ifølge Befalets Fellesorganisasjon (BFO) vil de norske spesialstyrkene som deltar i operasjonene i Afghanistan miste et lønnstillegg de ville beholdt hvis de forble i Norge. Ifølge BFO utgjør dette lønnstapet i snitt 20 000-30 000 kr i forhold til en avdelings normale arbeidsplan.

Er det korrekt at øvingstilleggene man får ved å forbli hjemme er større enn tilleggene man får ved å delta i Afghanistan, og er dette i så fall et riktig signal å sende soldater som sier seg villig til å delta i internasjonale operasjoner?»

BEGRUNNELSE:

Det har i mediene den senere tid vært reist spørsmål omkring rettferdigheten ved at styrker som deltar i internasjonale operasjoner, og som står i fare for å delta i skarpe operasjoner, får mindre lønn enn de ville gjort hvis soldatene forble hjemme. Dette kan virke merkelig, og kan stride mot folks normale rettferdighetssans; at det er mer lukrativt økonomisk å øve hjemme enn å delta i farefulle operasjoner internasjonalt. I den forbindelse er det viktig at lønnen som soldater får utbetalt må sees i sammenheng med den fare som soldatene utsetter seg for, og at den oppfattes som rettferdig.

Svar:

For alle offentlig ansatte gjelder andre lønns- og avtalevilkår i utlandet enn i Norge. Dette gjelder også for militært personell.

I Norge følger tjenestemenn hovedtariffavtalen med de tilpasninger som gjelder for militært personell. I tillegg til regulativlønn innebærer det bl.a. kompensasjon for arbeidstid utover normal arbeidstid.

Spesialstyrker har spesielt intensiv trening i Norge, for å være forberedt til innsats internasjonalt eller hjemme. Styrkene har høy beredskap for å kunne påta seg oppdrag på kort varsel. Derfor har dette personellet svært høye tillegg til regulativlønnen, når de er hjemme. Lønnsnivået deres ville vært betydelig lavere dersom de ikke hadde vært en del av de enhetene som står på beredskap for å kunne sendes ut.

I internasjonale operasjoner utbetales en høyere regulativlønn og faste tillegg for ulempe og risiko, samt et skattefritt utenlandstillegg. Personellet vil normalt få høyere utbetalinger når de tjenestegjør i utlandet enn når de er hjemme. Fordi det skattefrie utenlandstillegget teknisk sett ikke er lønn, vil selve lønnen være lavere, men de vil samlet sett få en høyere utbetaling.

Det er derfor en konstruert problemstilling når det sies at personellet har så høy lønn hjemme at det ikke lønner seg å reise ut i internasjonale oppdrag.

Jeg er opptatt av at tjenestegjøring i internasjonale operasjoner skal lønne seg, både økonomisk og karrieremessig.

Samlet sett er våre spesialstyrker meget godt betalt, noe de også bør være med tanke på de krav til kompetanse, skikkethet og kvalitet som tjenesten krever. Lønnsnivået er en forutsetning for å rekruttere og holde på de beste. Vilklårene for personell i internasjonale operasjoner må være slik at vi rekrutterer og beholder personell med høy internasjonal kvalitet. Det har vi lykket med.

Lønns- og arbeidsvilkår for militært personell, også i internasjonale operasjoner, fastsettes gjennom forhandlinger med berørte tjenestemannsorganisasjoner. Nåværende avtaler ble inngått for perioden fra 1. januar 2002 til og med 31. desember 2003. Tariffavtalen for den kontingenten vi nå sender til Afghanistan er de samme som for forrige kontingent som tjenestegjorde seks måneder i Afghanistan i fjor vår.

I neste forhandlingsrunde med organisasjonene,

som vil finne sted høsten 2003, skal vilklårene for perioden etter 1. januar 2004 fremforhandles. Jeg er kjent med at partene har tatt initiativ til en felles gjennomgang og evaluering av tariffavtalen. I denne re-forhandlingsprosessen vil de berørte partene selvsagt ha anledning til å ta opp ulike problemstillinger knyttet til avlønningssystemer i Norge og utlandet.

SPØRSMÅL NR. 408

Innlevert 21. mars 2003 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 26. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til å få revurdert stortingsvedtaket og å gå nøye gjennom de endrede forutsetningene som har skjedd etter at flyttevedtaket ble fattet?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok mai/juni 2001 å flytte Hadeland og Land tingrett og slå den sammen med Toten tingrett med kontorsted i Gjøvik.

Etter planene skal sammenslåingen finne sted 1. januar 2007, og det må skaffes nye lokaler. Siden vedtaket ble fattet er en del viktige rammebetingelser endret. Befolkningsveksten i den delen av fylket som Hadeland og Land tingrett dekker, øker sterkt. Det er nær sammenheng mellom befolkningsmengde og antall saker i domstolene, og denne tingretten opplever en sterk vekst i sakstilgangen. En overføring av sakene til Gjøvik tingrett vil medføre forsinkelser i straffesaksbehandlingen.

Til sammenligning er Halden tingrett en mindre domstol enn Hadeland og Land. Hadeland og Land tingrett ligger i et landbruksområde, og medarbeiderne har betydelig kompetanse innenfor allmenning og odel. Gjennom mindre fullfaglige, åpne og velfungerende domstoler, godt plassert ute i lokalsamfunnet, vil publikum få best service og dessuten kjennskap til det som skjer i retten.

Svar:

I etterkant av Stortingets vedtak om nedleggelse av Hadeland og Land tingrett, ble det ved kgl.res. av 31. august 2001 bl.a. vedtatt at fire av kommunene som i dag sogner til Hadeland og Land tingrett skal overføres til Toten tingrett på Gjøvik. Nytt navn på domstolen blir Gjøvik tingrett. Den siste kommunen, Jevnaker, overføres Hønefoss tingrett med sete i Hønefoss.

Sammenslåingsvedtakene ble fattet med bakgrunn i vurdering av flere hensyn, bl.a. domstolenes størrelse, reisetid, regionsutvikling i distriktet og domstolenes lokaler. Hadeland og Land tingrett har tre dommerårsverk, noe som er under Justisdepartementets fremtidige anbefalte minimumsstørrelse på domstolene. Reisetiden til domstolene i Oppland ligger i dag under landsgjennomsnittet, og nedleggelsen av Hadeland og Land tingrett vil ikke medføre urimelig reisetid til ny domstol.

Antall innkomne straffesaker ved Hadeland og Land tingrett har økt fra 2001 til 2002, men samtidig har det vært en nedgang i antall innkomne sivile saker. Jeg kan ikke se at det har skjedd vesentlige endringer i de faktiske forhold i Oppland som tilsier at vi bør vurdere domstolsstrukturen i fylket på nytt.

SPØRSMÅL NR. 409

Innlevert 21. mars 2003 av stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hanssen

Besvart 1. april 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vil sosialministeren sørge for at tilskuddet til Foreningen Norges Døvblinde ikke blir redusert, men derimot øket, i tråd med innstillingen til årets statsbudsjett?»

BEGRUNNELSE:

Foreningen Norges Døvblinde (FNDB) har i år fått utbetalt a konto tilskudd på 690 000 kr. A konto tilskudd pleier å utgjøre 50 pst. av bevilgningen. Beløpet er 20 000 kr lavere enn i 2002. Kutt i tilskuddene gjør at foreningen må foreta ytterligere reduksjoner i velferds- og interessepolitisk aktivitet.

Denne gruppen er liten og stabil i Norge. Døvblinde er helt avhengige av særskilt aktivitetstilbud for å komme seg ut av isolasjonen. Mange andre brukerorganisasjoner har visse muligheter for egeninntekter.

Under budsjettbehandlingen viste en enstemmig komité til at tilskuddet til FNDB har blitt redusert med ca. 25 pst. i perioden 1995-2002. Komiteen la vekt på at det er viktig at Regjeringen følger opp Stortingets intensjon om at FNDB i motsetning til andre organisasjoner skal være 100 pst. statsstøttefinansiert. Komiteens intensjon var å sikre at FNDB i hvert fall ikke fikk ytterligere reduksjoner.

Komiteens flertall uttrykte i budsjettinnstillingen at de var kjent med at de reduserte bevilgningene gjennom den statlige driftsstøtteordningen allerede har ført til nedskjæring av viktige aktiviteter og service til medlemmene. Flertallet understreket videre at døvblindhet vanskelig kan sammenlignes med noe annen funksjonshemming.

Flertallet mente derfor at hjelpe- og tilretteleggingsbehovet er veldig stort, og at det medfører store vanskeligheter og store kostnader å drive rent organisasjonsarbeid i en slik organisasjon.

På denne bakgrunn forventet jeg at FNDB ikke skulle få noen reduksjon i år, og at det kanskje ble mulighet for å gi noe økt støtte i revidert budsjett for 2003. Det vil være ønskelig om sosialministeren forklarer bakgrunnen for den lave utbetalingen.

Svar:

Det er etablert en praksis hvor funksjonshemmedes organisasjoner mottar et a konto beløp tilsvarende 50 pst. av fjorårets tilskudd. Denne praksisen ble også fulgt for FNDB for 2003.

Når det gjelder beregning av årets tilskudd, ble FNDB tilskrevet og bedt om å oversende et budsjett for årets drift. Organisasjonen oversendte et samlet budsjettforslag på 2 mill. kr til Fordelingsnemnda.

Fordelingsnemnda har nå behandlet søknaden fra FNDB og bevilget 2 mill. kr til organisasjonen for 2003. Dette innebærer en 100 pst. statlig finansiering av organisasjonen, og er i tråd med innstilling fra sosialkomiteen. Tilskuddet utgjør en økning på hele 565 000 kr sammenlignet med 2002.

SPØRSMÅL NR. 410

Innlevert 21. mars 2003 av stortingsrepresentant Jorunn Ringstad

Besvart 31. mars 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Sør-Varanger kommune arbeider for å få til ein mellomriksveg Noreg-Finland over Pasvik. Sambandet vil vere viktig for å oppretthalde busetjing og skape arbeidsplassar i dette grenseområdet. Det viser seg at arbeidet med vegen kan kome i konflikt med planane for å utvide verneområda i Øvre Pasvik.

Korleis vil behandlingsmåten og framdrifta vere når det gjeld utviding av Øvre Pasvik nasjonalpark, og vil Regjeringa ta omsyn til planane for ny mellomriksveg når vernetiltaka blir avgjort?»

GRUNNGJEVING:

Det har i lang tid vore ei viktig målsetjing å ha ei sterk busetjing i grenseområdet mot Russland og Finland. Dei viktigaste næringsvegane har vore skogbruk, jordbruk og reindrift.

På 1990-talet har det skjedd store endringar. Staten la ned skogsdrifta, sagbruksdrifta og hytteproduksjonen. Det vart sagt at desse verksemdene var ulønsame. Samtidig har det vorte lansert omfattande planar om å utvide verneområda i tilknytning til Øvre Pasvik nasjonalpark som vart etablert i 1970. Dette gjer at folk i områder føler at framtida er truga.

Heilt sidan tida før 2. verdskrig har det vorte arbeidd med planar for ein mellomriksveg mellom Pasvik og Enare i Finland. Det vart laga utreiingar og ein felles norsk-finsk rapport som var ferdig i 1991.

Fram til no har tryggingpolitiske omsyn stått i vegen for nærare samband over grensa. I det siste har dette blitt lempa på. Skogvesenet i Lappland har fristilt areal for å gjere vegsambandet mogleg. Sør-Varanger kommune har løyvd pengar til veganlegg på norsk side. Samband over grensa kan gje nye moglegheiter for næringsliv og samkvem. Utan slike utsikter risikerer lokalsamfunnet vidare stagnasjon og nedgang, og det blir avfolkning av grenseområdet.

I uttala frå Finnmark fylkeskommune som gjeld utviding av Øvre Pasvik nasjonalpark og oppretting av landskapsvernområde, blir det tilrådd at traseen for vegutløysing til Finland over Pasvikdalen skal vere med slik initiativtakarane har foreslått. Det blir også vist til at retningslinene for eit eventuelt landskapsvernområde ikkje kan sameinast med vegbygging.

For å unngå å leggje hindringar i vegen for ein ny mellomriksveg, er det nødvendig å ivareta desse interessene i samband med dei vernetiltaka det blir arbeidd med i området.

Svar:

Miljøverndepartementet har nå til behandling forslag til verneplan for Pasvik med utvidelse av Øvre Pasvik nasjonalpark og opprettelse av Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning i Sør-Varanger kommune i Finnmark fylke.

Til grunn for departementets arbeid med denne saken ligger en tilråding fra Direktoratet for naturforvaltning (DN). På bakgrunn av sterke lokale ønsker om en mellomriksveg, og at den aktuelle veitraseen allerede er vesentlig påvirket av terrenginngrep, mener DN at forskriften for landskapsvernområdet bør åpne for at det kan bygges en mellomriksveg forutsatt at dette blir besluttet av nasjonale myndigheter etter forutgående konsekvensutredning.

I forbindelse med departementets arbeid med saken har det vært avholdt et møte med representanter for Sør-Varanger kommune. Betydningen av å holde muligheten åpen for ny mellomriksveg ble her understreket.

Jeg tar sikte på at Regjeringens arbeid med denne verneplanen kan avsluttes i løpet av våren og jeg kan derfor ikke nå si hva utfallet i denne saken blir.

SPØRSMÅL NR. 411

Innlevert 24. mars 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 31. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Familier med funksjonshemmede barn melder at de ikke får støtte/lån som dekker deres behov eller tar høyde for deres merutgifter. De viser til begrensninger i Husbankens regelverk og standarder, og at dette ikke fanger opp deres behov for ekstra arealer, tilrettelegging for store rullestoler som betjenes av ledsager etc.

Finner statsråden regelverk/ordninger på området tilfredsstillende med tanke på å dekke behovet til disse familiene, og hvis ikke så er tilfelle, hva vil statsråden foreta seg?»

Svar:

I retningslinjer for lån og tilskudd fra Husbanken forsøker en å bidra til en gitt livsløpsstandard på boligene som blir bygd. Husbankens livsløpsstandard innebærer at alle bofunksjoner er på et plan. Mellom 40 og 50 pst. av boligene som Husbanken har finansiert de siste tyve årene, er bygd med såkalt livsløpsstandard.

Grupper som har behov for en tilgjengelighetsstandard ut over den definerte livsløpsstandarden til Husbanken, blir særskilt vurdert. Ved dokumentasjon av særskilte krav til økt areal og spesialinnredning, legges disse til grunn for vurderingen av stør

relse på boligen, størrelsen på lånet og eventuelt et tilskudd. Husbanken har særlige lånetillegg og ordninger som gjelder funksjonshemmede.

Ved innvilging av oppføringslån kan Husbanken godkjenne større areal for husstander med funksjonshemmet medlem. Som hovedregel kan arealet økes med inntil 10 kvm, hvis det kan dokumenteres at funksjonshemmingen krever det. I slike tilfeller vil behovet for økt areal være avhengig av hva slags funksjonshemming det er snakk om, og hvor mange husstandsmedlemmer som totalt skal bo i boligen. Funksjonshemmede som kan dokumentere behov for bil, kan få oppføringslån til å bygge garasje enten denne bygges samtidig med boligen eller på et senere tidspunkt.

Det er mulig å søke kommunen om boligtilskudd. Kommunene kan vurdere størrelse og kriterier for tildeling av boligtilskudd etter egne regler. Dersom det blir gitt boligtilskudd i kombinasjon med oppføringslån, kan prosjektet fullfinansieres med lån og tilskudd. Når det blir gitt boligtilskudd i kombinasjon med oppføringslån, er det en forutsetning at boligen som finansieres ikke er større enn nødvendig for å dekke et strengt nøkternt behov for husstanden. I disse tilfellene gjelder som hovedregel Husbankens normale arealregler, eventuelt med et tillegg på 10 kvm hvis det er behov for større areal.

Husstander med minst ett medlem som er funksjonshemmet, kan få utbedringslån til å tilpasse eksisterende bolig til behovet. Husbanken kan gi tilskudd til prosjekteringshjelp, slik at boligen blir best mulig tilrettelagt for den enkelte. Lånet kan også omfatte utbedring av garasje. Utbedringen skal gi boligen eller bygningen en bedre standard enn tidligere. Ordinære vedlikeholdsarbeid blir normalt ikke finansiert, dersom de ikke kan knyttes til en utbedring. Dersom boligen skal utvides, er hovedregelen at boligen ikke skal overstige Husbankens arealgrense for nye boliger.

Funksjonshemmede kan også søke om startlån. Startlånet er rettet inn mot unge og vanskeligstilte som sliter med å komme inn på boligmarkedet. Den nye låneordningen er etter min mening en forbedring og erstatning av de tidligere låneordningene, kjøpslånet og etableringslånet. I startlånsordningen legges det opp til en samfinansiering, der det private markedet yter grunnfinansiering og kommunene toppfinansiering. Kommunen kan også yte hele finansieringen i form av lån eller ved en kombinasjon av boligtilskudd og startlån. Kommunene har stor grad av frihet til å utforme regelverket til startlånet pga. at utfordringene og situasjonen i kommunene er svært forskjellig. Kommunen behandler søknaden og avgjør hvem som får innvilget lån.

Jeg mener at vi gjennom disse ordningene med lån og tilskudd har tatt høyde for de særskilte behovene som funksjonshemmede har. Vedtak om oppføringslån og utbedringslån kan påklages til Husbanken. Vedtak om startlån kan påklages til kommunen.

Innlevert 24. mars 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 1. april 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«På grunn av sesongvariasjoner gis det unntak i reglene for permittering som gir særfordeler til fiskeindustrien. Fiskeoljeindustrien omfattes ikke av unntaksbestemmelse. I en henvendelse fra Varanger Kjemiske Arbeiderforening henvises det til at det er 15 til 20 år siden denne bransjen drev helårig. På tross av dette, gis det ikke dispensasjon.

Hva slags dokumentasjon bygger Regjeringen på i slike saker, og vil Regjeringen endre bestemmelsene slik at bransjer med tilnærmet like problemer behandles likt?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

Kopi av brev om forskjellsbehandling i permitterings- og dagpengereguleringene i fiskeindustrien fra Varanger Kjemiske Arbeiderforening.

Svar:

Myndighetene har gjennom lov om lønnpålyst under permittering og folketrygdloven kap. 4 fastsatt bestemmelser som regulerer henholdsvis arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering og de permitterte arbeidstakers rett til dagpenger.

Lov om lønnsplikt under permittering § 1 nr. 3 unntar arbeidstakere i fiskeforedlingsbedrifter fra loven. I denne forbindelse omfatter unntaket både fiskeforedlingsbedrifter og fiskeoljebedrifter.

Regelverket for dagpenger under permittering er imidlertid noe forskjellig når det gjelder permittering av ansatte i fiskeforedlingsbedrifter og fiskeoljebedrifter.

Hovedregelen i dagpengeforskriften § 6-4 første ledd er at "når permittering har vært avbrutt av arbeid i mer enn fire uker hos den permitterende arbeidsgiver, må ny søknad om dagpenger settes frem og ny ventetid opparbeides".

Dette er en klar anomali som jeg vil ta initiativ til å rette opp.

Jeg vil takke deg for at du har gjort meg oppmerksom på dette poenget.

SPØRSMÅL NR. 413

Innlevert 24. mars 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 2. april 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Det er ikkje noko definert promillegrense for førarar og mannskap på skip pr. i dag. Ifølgje rettspraksis er promillegrensa 1,5. Den byggjer på ei skjønsmessig vurdering i høve § 422 i straffelova. Justisdepartementet tok sikte på å sende på høyring eit lovforslag der ein fastset ei promillegrense for førarar av større båtar, i løpet av hausten 2002.

Har dette skjedd, og viss ikkje, vil då justisministeren skunde på prosessen?»

GRUNNGJEVING:

I brev av 31. juli 2002 tok eg opp spørsmålet om promillegrenser til sjøs med justisministeren.

Medan fritidsbåtførarar må halde seg under ei promillegrense på 0,8 for å unngå straff, kan skipperen på lastebåtar ha 1,5 i promille før vedkommande vert straffa. Det er svært urimeleg med ei så høg promillegrense, der både menneskeliv, miljø og monalege økonomiske verdiar står på spel. Mange lasteskip har store kvanta olje, kjemikalier og andre stoff som kan gjere stor skade langs kysten vår, dersom det skulle gå gale.

Justisministeren skriv i sitt svarbrev av 28. august 2002 til underteikna at departementet tok sikte på å sende på høyring eit lovforslag som fastset ei promillegrense for førarar av større båtar, i løpet av hausten 2002.

Svar:

I svarbrevet mitt av 28. august 2002 til brevet frå stortingsrepresentant Heidi Grande Røys, skreiv eg at departementet tok sikte på å sende eit lovforslag på høyring hausten 2002 om å fastsette ei promillegrense for førarar av større båtar. Det er framleis mi målsetjing å sende eit slikt forslag på høyring, så snart det let seg gjere. På grunn av andre saker i departementet som har aktualisert seg etter august 2002, har det dessverre ikkje til nå vore mogleg å få ferdigstilt dette høyringsbrevet. Eg tek no sikte på å sende ut eit slik høyringsbrev i løpet av første halvår 2003.

SPØRSMÅL NR. 414

Innlevert 25. mars 2003 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 2. april 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Familier med funksjonshemmede barn melder at de opplever at de må kjempe for å få et tjenestetilbud som er tilrettelagt for at deres barn skal kunne bo hjemme. Kommunene innvilger, ifølge familiene, avlastning og plass i avlastningsbolig/barnebolig, men avviser i stor grad å yte hjelp i familienes hjem, ofte med stram kommuneøkonomi som begrunnelse.

Hvordan vurderer sosialministeren denne problemstillingen, og hva vil hun eventuelt foreta seg i sakens anledning?»

Svar:

Jeg har ingen dokumentasjon på at det er et generelt trekk i kommunene at hjelp i hjemmet til familier med funksjonshemmede barn i stor grad avslås. Jeg er imidlertid klar over at mange kommuner har en presset ressursituasjon, og at flere kommuner vurderer alternative tjenestetilbud.

Etter sosialtjenesteloven § 4-3 har den som ikke kan dra omsorg for seg selv, eller som er helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å greie dagliglivets gjøremål, krav på hjelp etter sosialtjenesteloven § 4-2 bokstav a-d. Kommunen skal, i samråd med brukeren, vurdere søknader om sosiale tjenester individuelt ut fra søkerens behov og forutsetninger. Kommunen har stor frihet i valg og utforming av tjenestetilbudet, men det samlede tjenestetilbudet må ligge på et forsvarlig nivå i forhold til de behovene som skal dekkes.

Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med brukeren, og formålet med loven er at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og ha en meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre. Selv om brukeren ikke selv har rett til å velge hjelpeformen, innebærer lovens intensjon at kommunen bør strekke seg langt i å gi tilbud som gjør det mulig for familier som ønsker det å ha sine barn hjemme.

Det foregår forsøksvirksomhet i noen kommuner for å utforme tjenestetilbudet til familier med funksjonshemmede barn på nye og bedre måter. Det er viktig å spre erfaringene fra disse prosjektene til andre kommuner. Jeg skal legge frem en stortingsmelding våren 2003 om politikken for personer med nedsatt funksjonsevne. I denne meldingen vil forsøks- og utviklingsarbeidet bli omtalt. I tillegg vil meldingen gjennomgå situasjonen for funksjonshemmede og herunder vurdere situasjonen for familier med funksjonshemmede barn.

SPØRSMÅL NR. 415

Innlevert 25. mars 2003 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 2. april 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Familier med funksjonshemmede barn melder at de nektes personlig assistent med henvisning til retningslinjer fra departementet.

Er det slik at barn/unge under 18 ikke kan innvilges personlig assistent, eller finnes det muligheter for personlig assistent også til disse, i så fall, på hvilket grunnlag skal kommunen ta stilling til om søknad om personlig assistent til barn/unge skal innvilges eller avslås?»

Svar:

Departementet har i Rundskriv I-20/2000, side 5, med bakgrunn i uttalelser i Ot.prp. nr. 8 (1999-2000) og Innst. O. nr. 22 (1999-2000), uttalt følgende:

"Brukerstyrt personlig assistanse vil si at brukeren selv fungerer som arbeidsleder for assistentene. Brukeren må kunne definere sine egne behov, lære opp og veilede assistenten i hvordan hjelpen bør gis, sette opp og følge opp arbeidsplaner og ivareta andre forhold direkte knyttet til tjenesteutøvelsen. Det er også brukeren som bestemmer fordelingen av det timetallet

som tilstås av kommunen. Kravene til arbeidslederfunksjonen innebærer at brukeren bør være myndig (over 18 år). Noe absolutt krav til hvem som kan få brukerstyrt personlig assistanse kan imidlertid ikke stilles. Det avgjørende vurderingstemaet er om dette er den mest hensiktsmessige måten å yte praktisk bistand på i det konkrete tilfelle. I særlige tilfeller bør også mindreårige og f.eks. psykisk utviklingshemmede kunne få tildelt brukerstyrt personlig assistanse. Siden dette dreier seg om brukerstyring, bør det bare være i de tilfellene man trenger noe bistand fra andre for å utøve arbeidslederrollen, eventuelt i en tilvenningsperiode, at tildeling av personlig assistanse bør være aktuelt. Den som helt eller i det vesentlige er ute av stand til å være arbeidsleder, bør få sitt behov for praktisk bistand dekket på en annen måte."

I tillegg til de nevnte uttalelsene i rundskrivet har departementet i brev av 5. april 2002 til alle landets kommuner og fylkesmenn uttalt følgende:

"Søknader om brukerstyrt personlig assistanse skal i likhet med andre søknader om sosiale tjenester vurderes individuelt ut fra søkerens behov og forutsetninger. Som uttalt i rundskrivet side 5, kan det ikke stilles noe absolutt krav til hvem som kan få brukerstyrt personlig assistanse. Det avgjørende vurderingstemaet er om dette er den mest hensiktsmessige måten å yte praktisk bistand på i det konkrete tilfellet. Som påpekt i rundskrivet og av sosialkomiteen, må søkeren selv kunne definere sine behov, lære opp assistenten i hvordan hjelpen gis, følge opp arbeidsplaner og være arbeidsleder, jf. Innst. O. nr. 22 (1999-2000) side 4. Departementet vil i tillegg presisere at nærstående personer eller hjelpeverge ikke skal utelukkes fra å bistå i arbeidslederfunksjonen, jf. Innst. O. nr. 22 (1999-2000) side 4."

Kommunene skal behandle søknader om brukerstyrt personlig assistanse til barn og unge ut fra de retningslinjer som jeg har referert ovenfor. Dette innebærer at det er en mulighet for å innvilge brukerstyrt personlig assistanse også til personer under 18 år.

Etter sosialtjenesteloven § 4-3 har den som ikke kan dra omsorg for seg selv, eller som er helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å greie dagliglivets gjøremål, krav på hjelp. Kommunen står i utgangspunktet fritt i valg og utforming av tjenestetilbudet, men det samlede tjenestetilbudet må ligge på et forsvarlig nivå i forhold til de behovene som skal dekkes. Kommunen skal foreta en individuell vurdering av den enkeltes behov for hjelp.

Lov om sosiale tjenester stiller krav om brukermedvirkning. Etter sosialtjenesteloven § 8-4 plikter kommunene å rådføre seg med brukeren, og til å samarbeide om å forsøke å finne individuelt tilpassede løsninger. Det er den enkelte selv, eventuelt representert ved verge/hjelpeverge, som best kan gi uttrykk for hvilke tjenester som foretrekkes og når og hvor de ønskes utført. En aktiv samhandling mellom kommunen

og brukeren vil øke muligheten for gode løsninger.

Dette gjelder i forhold til alle tiltak kommunen etablerer og selvsagt ikke bare i forhold til brukerstyrt personlig assistanse som er en alternativ organisering av praktisk bistand og opplæring etter sosialtjenesteloven § 4-2 bokstav a. Brukermedvirkning er følgelig ikke bare forbeholdt den som mottar praktisk bistand i form av personlig assistanse.

SPØRSMÅL NR. 416

Innlevert 25. mars 2003 av stortingsrepresentant Marit Nybakk

Besvart 2. april 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Jeg er gjort kjent med at leiekontrakten til HV- distrikt 09 Hordaland utløper 15. april 2005.

Vil forsvarsministeren bidra til at HV-distrikt 09 sin ledelse og administrasjon flyttes til Sverresborg ved Bergenhus festning?»

BEGRUNNELSE:

Bergenhus er et av Forsvarets festningsverk, og det er viktig med militær tilstedeværelse. Forsvaret utredet i 2002 hvorvidt Bergenhus kunne benyttes av HV-distrikt 09 sin ledelse og administrasjon, med lager lokalisert til Ulven leir i Os kommune. Dette støttes av GIHV og bifalles av Bergen kommune, som lenge har arbeidet med å legge forholdene til rette for at byen skal være attraktiv for Forsvaret og tilhørende aktiviteter. En lokalisering på Sverresborg ved Bergenhus festning vil kunne bli en funksjonell løsning for HV-distrikt 09 samtidig som Bergen by vil opprettholde militær aktivitet i og rundt Sverresborg.

Svar:

Lokalisering av militær virksomhet i Bergens- området har vært til vurdering, bl.a. med bakgrunn i at Sjef Sjøforsvarets skoler/KNM "Tordenskjold", fra 1. oktober 2002 ble tillagt ansvaret som kommandant for Bergenhus festning.

Betydningen av denne festningen som et viktig og synlig symbol for militær tilstedeværelse tett inntil hovedlokaliseringen for det norske Sjøforsvaret, var et sentralt element i beslutningen om videreføring av kommandantskapet på Bergenhus.

Bergen har alltid vært og er fortsatt en meget sentral by for Forsvaret. Forsvaret har lenge vært synlig i bybildet, ikke minst gjennom at byen har vært standkvarter for landmilitære virksomheter som tidligere Distriktskommando Vestlandet, Hordaland forsvarsdistrikt nr. 9, Bergenhus regimet og heimevernsdistrikter. Hæren og Heimevernet har således vært tungt representert og derigjennom bidratt til en samfunnsmessig posisjon og betydning for disse deler av Forsvaret i Bergen og på Bergenhus.

Hordaland HV-distrikt 09 er i dag lokalisert i leid bygning i Storbotn, Åsane. I iverksettelsesbrevet for omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005 av 22. juni 2001, anførte daværende forsvarsminister Bjørn Tore Godal, at Hordaland HV-distrikt 09 skulle lokaliseres til Ulven i Os kommune.

Etter en helhetlig vurdering har jeg besluttet at ledelse og administrasjon av Hordaland HV-distrikt 09 skal lokaliseres til Bergenhus. Det vil bli arbeidet aktivt med å få til en ordning med fremleie av lokalene i Åsane slik at flyttingen kan skje tidligst mulig, uten at Forsvaret havner i en situasjon hvor det må betales leie for en bygningsmasse som er fraflyttet.

En sentral lokalisering på Bergenhus for distriktsstaben vil holde i hevd et synlig nærvær og sikre at også denne delen av Forsvaret fortsatt har et tydelig ansikt utad i Bergen. En slik lokalisering vil videre bidra til det samarbeid med offentlige etater og andre samarbeidspartnere som er av stor betydning for Hordaland HV-distrikt 09. Det er viktig at en god dialog kan opprettholdes gjennom enkel tilgjengelighet, slik at distriktet kan yte og koordinere tjenester av ulike slag i forhold til egne mannskaper og befall, samt sentrale

sivile og offentlige samarbeidspartnere som f.eks. politiet og fylkesmannen. En sentral lokalisering vil også være gunstig for å sikre en god rekruttering til distriktsstaben. Skulle Hordaland HV- distrikt 09 lokaliseres til Ulven, ville det forutsette investeringer i ny infrastruktur. På Bergenhus finnes det ledige lokaler som for en betydelig lavere kostnad kan oppgraderes til å tilfredsstille distriktsstabens behov.

Staben til Sjef Sjøforsvarets skoler vil også bli lokalisert sentralt på Bergenhus festning. Dette er et element i tilrettelegging vedrørende lokaliteter for kommandantskapet tilknyttet Bergenhus og et viktig bidrag til synlig militær aktivitet på Bergenhus.

Den funksjon sjef Sjøforsvarets skoler/KNM "Tordenskjold" har som kommandant på Bergenhus, innebærer et visst krav til tilstedeværelse. Den betydelige militære aktiviteten Forsvaret har i Bergen, må være synlig og tilgjengelig for befolkningen. Militær tilstedeværelse vil bidra til å opprettholde et positivt inntrykk og ivareta de lange forsvarstradisjoner og verdier som forbindes med Bergen og Bergenhus. Sjømilitær tilstedeværelse på festningen vil også synliggjøre samarbeidet med en annen av byens stoltheter; skoleskipet "Statsraad Lehmkuhl".

Stab Sjøforsvarets skoler, som arbeider i forhold til Sjøforsvarets skoler over hele landet, er i dag midlertidig lokalisert i en kaserne ved Haakonsværn med dispensasjon fra krav til helse, miljø og sikkerhet (HMS). Om staben fortsatt skal ha tilhold på Haakonsværn, må det investeres i nybygg eller rehabilitering. På Bergenhus er det ledige lokaler som vil dekke behovet for kontorarealer, samt at representasjonsfunksjonen til kommandanten kan ivaretas. Det vil kun være behov for mindre utgifter til overflatebehandling av eksisterende kontorer.

Et lokalt element av Vernepliktsverket skal fortsatt være tilstede på Bergenhus festning. Det vil kunne oppnås gode synergieffekter ved at denne virksomheten er lokalisert sammen med stab Sjøforsvarets skoler, som også har et ansvar for rekruttering. Tilgjengeligheten på Bergenhus gjør at man på en enklere måte kan nå ungdommer og samarbeide med aktuelle skoler. Det kan i tillegg bli lokalisert en felles regnskapsenhet for Forsvaret på Bergenhus. Dette spørsmålet er for tiden gjenstand for en intern prosess sentralt i Forsvarets militære organisasjon med deltakelse fra arbeidstagerorganisasjonene. Effektivisering av regnskapsfunksjonene i Forsvaret til en felles regnskapsenhet, er en integrert del av leveranseprosjekt 1 i GOLF. Regnskapsenheten vil være en viktig brikke i arbeidet med å sikre at Forsvaret kan tilfredsstille funksjonelle krav i økonomireglementet for staten innen forutsatte tidsfrister.

Skifte Eiendom, Forsvarsbyggs avhendingsprosjekt, er i ferd med å utvikle en plan for å levendegjøre Bergenhus festning som landemerke, utvikle supplerende bruksmuligheter, og etablere nye arenaer for opplevelser. Bergenhus festning vil bli tilrettelagt for sammensatt bruk.

Videre utvikling av Bergenhus festning har betydning for nasjonen, Bergen by, lokalmiljøet og festningens brukere. Det etableres et samarbeidsforum for å samordne interesser, drøfte og forankre løsninger. Samarbeidsforumet består i dag av:

- Bergen kommune
- Bryggen museum
- Byantikvaren

Forsvarets militære organisasjon ved kommandantskapet Bergenhus

- Tilsynskomiteen Bergenhus.

I tillegg vil planprosessen måtte inkludere det offentlige rom for høring, deltakelse og forankring. Potensielle brukere må ivaretaes. Bergenhus festning, bestående av Bergenhus, Sverresborg og Koengen, skal videreutvikles som et sentralt og levende monument over norsk historie. Økt tilgjengelighet og ekstraordinære brukskvaliteter er bærende for arbeidet. Planprosessen vil avklare det konkrete innholdet, hvor en heving av kvaliteten på Koengen, aktiv bruk av stedets grønne lunger og bygninger, står sentralt.

De ovennevnte beslutninger vil bli gjennomført snarest mulig og sikre synlig militær virksomhet og tilstedeværelse på Bergenhus.

SPØRSMÅL NR. 417

Innlevert 25. mars 2003 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 7. april 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Feiringklinikken og Hjertesenteret gjennomførte i 2002 en meget betydelig del av landets samlede invasive kardiologi og kirurgi. Feiringklinikken alene sto for mellom 25 og 30 pst. av denne type behandling det året, og hadde sin inntekt utelukkende av 80 pst. av DRG. Nye og til dels sterkt reduserte satser har ført til en stor inntektsreduksjon og underskudd i drifta.

Hva gjør helseministeren for å følge opp Stortingets merknad i budsjettet for 2003, der det sies at inntektsbortfall skal kompenseres?»

BEGRUNNELSE:

Både Hjertesenteret og Feiringklinikken varslet allerede i brev av 12. februar 2003 til helseministeren med kopi til sosialkomiteen at de nye satsene som ble foreslått, ville føre til en inntektssvikt på 55 mill. kr for Feiringklinikken i 2002 dersom en sammenlignet med satsene for 2001. Etter det jeg er kjent med, har Feiringklinikken et underskudd på drifta i 2002 på hele 18 mill. kr. Dette er dramatiske tall for en pasienteid institusjon (Landsforeningen for Hjerte- og lungesyke) som har sin inntekt for Feiringklinikken gjennom DRG-systemet. Feiringklinikkenes aktivitet er både ønsket og tvingende nødvendig i dagens og morgendagens helsevesen. Det er helt urimelig å satse på at pasientorganisasjonen skal dekke behandlingsutgiftene av pasientene. Jeg ser at klinikken i 2002 utførte 4 029 utredninger, 1 825 utblokkinger og 1 275 operasjoner og er som nevnt ovenfor ca. 25 til 30 pst. av denne type behandling i Norge. Og så langt jeg kjenner til, er det bare ett syn på kvaliteten ved Feiringklinikkenes pasientbehandling: Glimrende!

Den meget uheldige reduksjonen i klinikkens inntekter, ble også et tema i budsjettbehandlingen for 2003 der et flertall i sosialkomiteen bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet "sier seg enig i at det må være en målsetting at en får etablert en finansieringsordning som er felles både for innlagte og for polikliniske pasienter. Flertallet har merket seg at departementet fra 2003 legger opp til å bruke de nye kostnadsvektene for hjertekirurgi med reduserte utbetalinger gjennom ISF-ordningen, og at differansen mellom de gamle kostnadsvektene og de nye på 160 mill. kr overføres foretakene som basisbevilgning, og at dette beløpet skal dekke inn inntektstapet på ISF for henholdsvis Hjertesenteret og Feiringklinikken. Flertallet vil i denne sammenheng følge med i hvordan denne nyordningen praktiseres".

Dette betyr at Stortinget sa fra om disse to institusjonene skulle ha kompensert sitt inntektsbortfall gjennom disse pengene. Dette synes ennå ikke å ha skjedd, noe som kan komme til å bli svært uheldig for hjertepasienter med behov for behandling i og med at en må påregne at behandlingstilbudet må reduseres kraftig for at institusjonene skal kunne drive i økonomisk balanse. Jeg går ut fra at helseministeren vil bringe dette forholdet i orden, slik at institusjonene får den inntekt de er forespeilet og som Stortinget har vedtatt og slik at pasientbehandlingen videreføres.

Svar:

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) heter det at for 2003 legger departementet opp til å bruke de "nye" kostnadsvektene for hjertekirurgi. De reduserte utbetalingene gjennom ISF som følge av dette (160 mill. kr) overføres basisbevilgningen til de regionale helseforetakene. For 2003 innebærer dette at de regionale

helseforetakene får en økning i basisbevilgningen tilsvarende reduksjonen gjennom ISF. Departementet vil i sin styring av de regionale helseforetakene følge opp Stortingets vedtak og forutsetninger fra behandlingene i St.prp. nr. 59 (2001-2002) om drift av Hjertesenteret og Feiringklinikken.

I styringsdokumentet til de regionale helseforetakene for 2003 forutsettes det at de regionale helseforetakene i 2003 følger opp Stortingets vedtak i forbindelse med St.prp. nr. 59 (2001-2002) når det gjelder driften av Feiringklinikken og Hjertesenteret i Oslo.

Departementet vil følge opp denne saken i styringsdialogen med de regionale helseforetakene, og vil gjennom denne dialogen sikre at Stortingets intensjoner og forutsetninger følges opp.

SPØRSMÅL NR. 418

Innlevert 25. mars 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 2. april 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Samarbeidsregjeringen sier i sin erklæring fra oktober 2001 at den "vil sikre og fremme mangfoldet i skolen og mellom skolealternativer".

Kan statsråden informere om antall søknader i henhold til privatskolelovens bestemmelser som forelå til behandling i UFD da Regjeringen overtok, hvor mange nye søknader om henholdsvis nyetablering og utvidelse som er kommet til UFD under denne regjeringen, og hvordan saksbehandlingstiden har utviklet seg og antall tilsagn som er gitt?»

BEGRUNNELSE:

For nettopp å sikre og fremme mangfoldet i skolen og mellom skolealternativer, er det viktig at mulighetene i gjeldende privatskolelov brukes, men også brukes aktivt. Mitt inntrykk, både fra Semerklæringen og fra Regjeringens tiltredelseserklæring, har vært at Regjeringen har vært innstilt på det. Jeg mener at uttalelser fra statsråden i Utdanningsdepartementet har bygget opp under en slik oppfatning.

Det er viktig at dette følges opp i praksis, slik at de som søker om å få godkjent alternativ skoledrift merker en mer imøtekommende holdning og raskere behandling fra departementet.

Her vil faktiske tall kunne gi viktige signaler om Regjeringens politikk i praksis, og jeg håper derfor statsråden kan gi slike tall.

Derfor er det viktig å få oversikt over hvor mange ubehandlede søknader om henholdsvis etablering og/eller utvidelse av grunnskoler og videregående skoler lå til behandling i Utdanningsdepartementet da Regjeringen Bondevik overtok.

Sammenholdt med antall søknader som i dag ligger til behandling, vil dette vise hvordan saksbehandlingstiden har utviklet seg. Og endelig må en oversikt inneholde oppgave over antall søknader av de nevnte kategoriene som Utdanningsdepartementet har mottatt under denne regjeringen, og hvor mange som faktisk er innvilget.

Svar:

Da Samarbeidsregjeringen overtok 19. oktober 2001 forelå det i departementet 45 ubehandlede søknader om nyetablering (24) og utvidelse (21) av grunnskoler og videregående skoler etter privatskoleloven.

Det har kommet 133 søknader til departementet i perioden 19. oktober 2001 - 28. mars 2003. Av disse gjelder 73 nyetableringer, og 60 gjelder utvidelser. 95 søknader er ferdigbehandlet, og av disse er 62 søknader innvilget. 22 av disse er godkjente nyetableringer, og 40 er godkjente utvidelser. De godkjente nyetablerte skolene fordeler seg slik:

Grunnskoler	
Religiøse eller etiske grunner	11
Faglig-pedagogisk alternativ	7
Undervisning i utlandet -	
Sum nye grunnskoler	18
Videregående skoler	
Religiøse eller etiske grunner	2
Faglig-pedagogisk alternativ-	
Undervisning i utlandet	1
Kvantitativt undervisningsbehov	1
Sum nye videregående skoler	4

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for nyetableringer i perioden 19. oktober 2001 - 28. mars 2003 er ca. 7,5 måneder, og for utvidelser er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden ca. 4 måneder. Dette innebærer en gjennomsnittlig saksbehandlingstid i nevnte periode på ca. 5,5 måneder. Departementet har tidligere gitt uttrykk for at kurante søknader fra skoler med allerede godkjente fagplaner skal kunne behandles i løpet 3-4 måneder. Departementet tar sikte på at dette kan gjennomføres innen utløpet av inneværende år.

Departementet har i dag 81 søknader til behandling, 29 gjelder grunnskoler og 52 gjelder videregående skoler.

SPØRSMÅL NR. 419

Innlevert 25. mars 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 1. april 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I Dagens Næringsliv 21. mars går det fram at NHD har satt firmaet Deloitte & Touche på saken om å sjekke konkurranseforholdene mellom det spanske verftet Dragados og Kværner Rosenberg, i forhold til kontrakten Kværner Rosenberg nylig tapte i forhold til Snøhvit. Dette firma skal ifølge DN være det samme som er revisor for Dragados.

Medfører dette riktighet, og i så fall, mener statsråden dette er uproblematisk?»

Svar:

Jeg vil først bekrefte at Nærings- og handelsdepartementet 4. mars 2003 tildelte et konsulentoppdrag til Deloitte & Touche Advokater DA. Oppdraget omfatter en sammenligning av rammebetingelsene for norsk offshorerettet verkstedindustri og skipsverftsindustrien med rammebetingelsene i Frankrike, Nederland og Spania. Arbeidet med å kartlegge forholdene i de fire landene ble startet umiddelbart og jeg vil få overlevert sluttrapporten fra oppdraget 31. mars 2003. Rapporten vil etter dette være offentlig. Regjeringen vil orientere Stortinget om resultatene av rapporten i revidert nasjonalbudsjett.

Arbeidet med å sammenligne rammebetingelsene for offshorerettet verkstedindustri og skipsbygging ble igangsatt etter en anmodning fra Stortinget 6. desember 2002. Stortinget bad på nevnte tidspunkt Regjeringen om å gi en beskrivelse av situasjonen for norsk offshorerettet verkstedindustri og å gjennomgå konkurransesituasjonen for denne industrien i forhold til andre EØS-land. Utgangspunktet for anmodningen var en forverring av den offshorerettede verkstedindustrien internasjonale konkurransevne, og at det spanske verftet Dragados vant kontrakten for stigerørskalkong og flammearn til Kristin-feltet. I februar i år ble det videre klart at Dragados også ble tildelt kontrakten for gassbehandlingsanlegget til Snøhvit i konkurranse med blant andre Kværner Rosenberg.

På denne bakgrunn ser jeg det som viktig å få mer kunnskap om hva konkurranseforskjellene mellom bl.a. norske og spanske verft består i. Siden skipsbyggingsindustrien står overfor mange av de samme utfordringene som den offshorerettede verkstedindustrien og verftene i mange tilfeller kan benyttes til både bygging av plattformer og skip, ble det besluttet å gjennomføre en parallell kartlegging av rammebetingelsene for både offshorerettet verkstedindustri og skipsbyggingsindustrien. Oppdraget innebærer en bred og omfattende gjennomgang av ulike konkurransemessige forhold for disse verftene i de fire utvalgte landene Norge, Frankrike, Nederland og Spania. Gjennomgangen vil ikke berøre kontrakten mellom Statoil og Dragados for gassbehandlingsanlegget til Snøhvit. Videre vil den ikke innbefatte en direkte sammenligning av konkurranseforholdene ved henholdsvis Dragados og Kværner Rosenberg. Målsettingen er å få innsikt i hvilke forhold som kan forklare forskjellene i konkurransevne mellom norske leverandører og andre EØS-leverandører. Gjennomgangen baserer seg på offentlig tilgjengelig informasjon og inkluderer kartlegging av ulike offentlige støtteordninger samt skatte- og avgiftsnivå, arbeidsforhold, nasjonale krav til helse, miljø og sikkerhet m.m. i Norge, Frankrike, Nederland og Spania.

Tildelingen av konsulentoppdraget ble gjennomført i henhold til lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999 nr. 69. Oppdraget ble kunngjort 13. februar 2003 med svarfrist for anmodning om deltakelse 17. februar 2003. Totalt 11 konsultantselskaper/advokat

kontorer meldte sin interesse. De fire leverandørene som ble vurdert som de beste, ble invitert til å levere tilbud på oppdraget innen 24. februar 2003. Etter en samlet vurdering av de innkomne tilbudenes pris og kvalitet ble oppdraget tildelt Deloitte & Touche Advokater DA 4. mars 2003.

Jeg har registrert at det i den senere tid er blitt stilt spørsmålstegn ved habiliteten til Deloitte & Touche siden selskapet også er revisor for Dragados i Spania. Nærings- og handelsdepartementet var ved tildelingen av konsulentoppdraget kjent med denne problemstillingen. Deloitte & Touche informerte departementet uoppfordret tidlig i prosessen om sin rolle som revisor for Dragados. Nærings- og handelsdepartementet, i likhet med Deloitte & Touche, anså imidlertid ikke dette for å være et avgjørende problem. For det første er konsulentoppdraget tildelt Deloitte & Touche Advokater DA, dvs. selskapets advokatdel, som opererer uavhengig av revisjonsdelen av selskapet. Videre skal oppdraget kun basere seg på offentlig tilgjengelig informasjon og innebærer ikke gransking av enkeltbedrifters regnskaper.

Det er vanlig at de store aktørene i petroleumsrettet industri og skipsbygging benytter store internasjonale konsulent- og revisjonsselskaper for sine revisjonsoppdrag. Også andre tilbydere til oppdraget var i samme situasjon som Deloitte & Touche, i den forstand at de er revisorer for verft som leverer til offshore- eller skipsfartsindustrien.

De store internasjonale konsultentselskapene er i egenskap av sin størrelse og sitt nettverk både attraktive og konkurransedyktige for oppdrag knyttet til sammenligninger mellom land. Deres mulighet til å få oppdrag avhenger av at de beholder sin integritet og et godt rykte i bransjen. Jeg har følgelig full tillit til at Deloitte & Touche foretar en uhildet sammenligning av konkurranseforholdene i petroleumsrettet verkstedindustri og skipsbyggingsindustrien mellom Norge, Frankrike, Nederland og Spania.

SPØRSMÅL NR. 420

Innlevert 25. mars 2003 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 2. april 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Fra baker- og konditorbransjen blir det hevdet at rammeforholdene til bransjen er vanskelig, og at dette har resultert i økt import av halvfabrikata. Særlig er det listepris på hvetemel, samt at toll på ferdigvarer faller, som har gjort at importen er doblet på fire år. I tillegg kommer selvsagt et høyt kostnadsnivå i Norge, lønn, rente og kronekurs.

Hvilke tiltak ser landbruksministeren kan gjøres, samtidig som en ønsker at denne bransjen fortsatt skal foredle norskprodusert mel?»

Svar:

Den norske næringsmiddelindustrien blir i økende grad eksponert for internasjonal konkurranse. Importstatistikken for de seneste årene viser at importen særlig har økt for bearbejdede landbruksvarer, herunder melbaserte produkter som deiger og frosne og halvstekte brødvare.

For disse bakervarene er det som for en rekke bearbejdede landbruksvarer, etablert et system for råvareprisutjevning (RÅK) der tollsatsen inn til Norge skal utjevne for forskjeller i priser på råvarer som inngår i ferdigvarene. For bakervarene innebærer dette at tollsatsene skal utjevne for forskjeller i melpriser mellom Norge og EU og således sikre like konkurransevilkårene for disse varene innenfor EØS-området.

Tollsatsene i RÅK-systemet er faste. Dette innebærer at utviklingen i melpriser i Norge sammenlignet med resten av EØS-området direkte vil påvirke konkurransesituasjonen for norske bakervarene sammenlignet med utenlandske importvarer. Økte forskjeller i melpriser medfører svekket konkurransekraft. I den senere tiden har både bransjeorganisasjoner og enkeltbedrifter i møter med Landbruksdepartementet tatt opp spørsmålet om konkurransesituasjonen i bakerbransjen og pekt spesielt på konkurranseulempen ved bruk av norsk mel.

Landbruksdepartementet er opptatt av å sikre bakerbransjen rammebetingelser med hensyn til tollvern og råvarepriser som legger til rette for norsk produksjon av bakervarene. Dette er problemstillinger som vil bli vurdert i forbindelse med det kommende jordbruksoppgjøret, men det er ennå for tidlig å kommentere eventuelle tiltak som vil bli foreslått fra departementets side. I denne sammenheng må en øg

se på marginene i hele kjeden fra kornmottaket til bakeren.

En konkurransedyktig bakerbransje vil være svært viktig for underleverandørene til denne industrien, både primærprodusenter og annen foredlingsindustri. Myndighetene alene kan imidlertid ikke sikre industrien konkurransekraft for å møte utfordringene bransjen står overfor. Minst like viktig vil være industriens egen evne til utvikling og markedsorientering. En solid innsats på dette området vil være en forutsetning for å kunne lykkes i et stadig mer krevende marked.

Dokument nr. 15:22

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 421

Innlevert 26. mars 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 7. april 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«På Vinmonopolet finnes det en vin med blindeskrift fra den franske vinprodusenten Chapoutier. Målet deres er å gi blinde muligheten til å kjenne forskjell på vinflaskene, men melk og melkeprodukter og juice av alle slag og all annen mat er ikke merket, slik at blinde kan vite hva de handler i norske dagligvarebutikker. TINE Norske Meierier mener at det vil bli for dyrt å produsere blindeskriftsetiketter på sine kartonger.

Kan statsråden gjøre noe for å få merket norske matvarer, slik at blinde kan handle sin mat selv?»

Svar:

Generelle krav til merking av næringsmidler finnes i forskrift 21. desember 1993 nr. 1385 om merking mv. av næringsmidler (merkeforskriften). Utover det eksemplet som er nevnt i spørsmålet, kjenner jeg ikke til matvarer som er merket med blindeskrift. Det er pr. i dag utfyllende krav til merking av matvarer. Dersom samme informasjon også skulle påføres med blindeskrift, ville dette medføre praktiske vanskeligheter.

Krav til merking av produkter med blindeskrift som kun gir informasjon om type og holdbarhetsdato har ikke tidligere vært vurdert. Jeg har stor forståelse for at merking av matvarer med blindeskrift er noe som en synshemmet forbruker sannsynligvis vil anse som både praktisk og forenklende i hverdagen. Det må allikevel foretas en avveining mellom behovet for en slik merking og kostnadene denne type merking vil påføre produsenten. Det er derfor på det nåværende tidspunktet ingen planer om å innføre lovpålagt merking av matvarer med blindeskrift. Dersom produsentene selv velger en slik ekstramerking, er dette selvfølgelig noe jeg anser som positivt.

SPØRSMÅL NR. 422

Innlevert 26. mars 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 2. april 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Landbruksministeren har gitt uttrykk for at landbruksnæringen bør få bedre rammevilkår. I særdeleshet er dette viktig nå når man ser hvilke utfordringer denne næringen står overfor i forhold til WTO-forhandlingene. Mange bønder søker omstilling og utvidelse av eksisterende produksjon. Erling Brenne i Levanger kommune er en av disse.

Hva kan landbruksministeren gjøre for at Brenne og hans familie kan få utvidet konsesjon gjennom å utnytte eksisterende driftsbygninger maksimalt?»

BEGRUNNELSE:

Erling Brenne i Levanger kommune har søkt om å få utnyttet eksisterende bygninger ved utvidelse av konsesjon til 9 500 verpehøns i konsumeggproduksjon. Brenne bygde i 1996 en driftsbygning for rugeggproduksjon med ordinær konsesjon. Produksjonen kom i gang i mai 1997. Det var tre gårder som satset på dette på Innherred. Eggene skulle leveres til nyetablerte Trønderrugeri AS i Levanger. Rugeggproduksjonen viste seg å være en vanskelig produksjon. Det var problemer med lav verpeproduksjon, dårlig fôr kvalitet, og uklare avtaler med klekkeriet. Trønderrugeri AS ble overtatt av Hugaas Rugeri AS i Soknedal uten at forholdene ble bedre. Rugeggproduksjonen påførte Brenne og hans familie store tap og betydelig gjeld. Samtlige tre gårdbrukere som startet opp med rugeggproduksjon, har gitt opp denne produksjonen.

I 2001 fikk Brenne tilbud om å starte som konsumeggprodusent hos Prior Nor, noe han takket ja til. Brenne driver i dag konsumproduksjon på frittgående høns. Dagens konsesjon på 5 000 verpehøns bidrar ikke til å betjene den gjelda som Brenne og hans familie pådro seg med rugeggproduksjonen. Brenne må derfor skaffe alternative inntektskilder utenfor gårdsbruket.

I en slik situasjon må det vel være bedre at Brenne får utnytte de eksisterende driftsbygningene maksimalt for å få en mer normal arbeidsbelastning. Det er i dag underskudd av egg i trøndelagsregionen, mens det pr. dags dato kan sies å være produksjonsbalanse på landsbasis. Nye burregler og krav om brannvarslingsanlegg vil kunne føre til avgang av produsenter. I tillegg har Prior underskudd på egg, slik at mottaket er uproblematisk. Saken ligger nå til behandling i departementet.

Svar:

Stortingsrepresentant Per Sandberg har bedt meg om å vurdere politikken innen landbruksnæringen med sikte på å unytte ledig bygningskapasitet. Spørsmålet synes å være koblet mot en konkret sak vedrørende husdyrkonsesjon som er til klagebehandling i Landbruksdepartementet. Siden den aktuelle saken ikke er ferdigbehandlet, kan jeg ikke gå konkret inn på denne, men oppfatter spørsmålet av generell karakter.

Jeg kan gi representanten Per Sandberg rett i at landbruksnæringens rammebetingelser er en viktig del av landbrukspolitikken, men rammebetingelsene dreier seg ikke utelukkende om økonomi og konkurransevne;

men skal også bidra til å oppfylle andre landbrukspolitiske mål Stortinget har fastlagt for landbrukspolitikken. Det dreier seg både om distriktspolitikk, kulturlandskap, sikre forbrukerne mangfold, trygg mat og å sørge for at produksjonen foregår innenfor visse etiske kriterier både når det gjelder dyre- og arbeidsmiljø.

Strukturen innenfor de kraftfôrbaserte produksjonene svinekjøtt, fjørfekjøtt og eggproduksjon er regulert gjennom Ot.prp. nr. 49 (1974-75) "Lov om regulering av ervervsmessig husdyrhold". Ut fra landbrukspolitiske og miljømessige hensyn har myndighetene ønsket å hindre utvikling av industripreget produksjon. Kjernen i loven er at ingen kan "etablere eller drive anlegg for ervervsmessig svine- og fjørfehold med større besetning enn det som i forskrift er fastsatt som grense for konsesjonsfri drift".

I 1995 fastsatte departementet retningslinjer hvor det ble åpnet for å innvilge konsesjon til å utvide produksjonsomfanget, etter nærmere vilkår, innenfor eksisterende bygningsmasse. Bakgrunnen for dette var at man ønsket mulighet for en viss strukturrasjonalisering innen de kraftfôrkrevende produksjonene. Grensene for konsesjonsfri drift har også blitt hevet noen ganger, og sist i 1995. Regelverket om mulighetene for å få konsesjoner, basert på eksisterende bygningsmasse, har bidratt til en økning i antall konsesjoner og har vist seg svært komplisert og arbeidskrevende å forvalte. Innenfor norsk jordbruk, der det er en årlig avgang av driftsenheter på opp mot 5 pst., finnes det betydelige bygningsarealer som ikke utnyttes. Samtidig er produksjonen av disse produktene i markedstaket. Det betyr at dersom noen skal øke sin produksjon, må andre redusere eller slutte.

Departementet har nettopp hatt ute på høring et utkast til ny lov og forskrift knyttet til reguleringen

av ervervsmessig husdyrhold. I dette utkastet foreslår Regjeringen bl.a. å heve grensene for konsesjonsfri drift med 50 pst. En slik økning innebærer selvsagt at mange vil ha muligheten til å øke sin produksjon betydelig, og utnytte eksisterende bygningsmasse dersom de skulle ha det. Ikke minst begrunnet i markedsmessige konsekvenser var mange av høringsuttalelsene, særlig fra næringen, skeptisk til en så betydelig utvidelse av konsesjonsgrensene. Regjeringen mener imidlertid at det er riktig nå å foreta en såpass stor utvidelse av grensene, bl.a. for å bidra til å kunne redusere næringens kostnader, gi økt konkurransevne, og nettopp utnytte eksisterende bygningsmasse.

Jeg har derfor ikke noe problem med å slutte meg til representanten Sandberg sitt forslag om at det er riktig å utnytte eksisterende bygningsmasse der det er rasjonelt og mulig. Utvidelsen på 50 pst. er betydelig og vil gi alle som i dag ikke har konsesjoner en mulighet til å øke sin produksjon. Samtidig vil jeg imidlertid understreke at regelverket må praktiseres slik at dette er likt for alle, og at det da ikke skal gis konsesjoner på særlige vilkår ut fra regionale, individuelle begrunnelser, markedsf forhold eller andre kriterier som åpner for en stort byråkratisk arbeid, misnøye og uro blant næringsutøverne.

Den nye forskriften blir fastsatt i løpet av april og odelstingsproposisjonen med nødvendige lovendringer vil bli lagt frem for Stortinget i løpet av våren.

SPØRSMÅL NR. 423

Innlevert 26. mars 2003 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 2. april 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Et hovedmål i Regjeringens politikk på filmområdet er å oppnå bred publikumsoppslutning. 21 norske filmer har planlagt premiere i 2003. Ingen norske filmer er i utgangspunktet teksten for et norsk publikum. Filmene er derfor ikke tilgjengelige for hørselshemmede. Den offentlige støtten som gis til filmproduksjon, har ingen betingelser knyttet til teksting.

Kan statsråden gi en oversikt over de tiltak som er, og vil bli, satt i verk for å gjøre norske filmer tilgjengelig for hørselshemmede?»

BEGRUNNELSE:

I NOU 2001:22 "Fra bruker til borger" står følgende i kapittel 8.3.6 Film:

"Mange hørselshemmede er utestengt fra å se norsk film, da ingen norskproduserte spillefilmer med norsk tale

er tekstet. Dette ekskluderer en rekke mennesker fra å kunne få tilgang til kulturlivet. Utgiftene forbundet med teksting av film synes liten i forhold til den statlige støtte som gis norsk filmproduksjon. Det er heller ikke knyttet noen betingelser til den offentlige støtten om teksting. Offentlig støtte til "Sofies verden" utgjorde 19,5 millioner kroner. Teksting av de 52 kopier som er laget av filmen ville ha kostet 213000 kroner (kilde: Norsk Filminstitutt)."

I forskrift for tilskudd til filmformål, § 1-1 Formål, står det bl.a. at tilskuddsordningene skal bidra til at norsk filmproduksjon når et størst mulig publikum (kilde: www.filmfondet.no/stotteordninger).

Tall fra det tidligere Statens institutt for folkehelse viser at det er 600 000 hørselshemmede i Norge, noe som refereres i Sosialdepartementets og Helsedepartementets handlingsplan "Et helhetlig rehabiliteringstilbud til hørselshemmede".

En samlet FKA-komiteé påpekte i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002) under 6.14 Kap. 334 Film- og medieformål, under avsnittet Teksting av film, følgende: "Komiteen vil påpeke at det er viktig for at publikum med spesielle behov, som hørselshemmede, skal kunne ha mulighet til å se filmer tekstet.

Dette er kostnadskreven, men med de nye digitale muligheter er det mulig å tekste filmer til en mindre kostnad enn ved en analog prosess. Komiteen understreker viktigheten av at de involverte parter går i en dialog for å finne fram til løsninger som gjør at alle kan ha glede av filmer."

Svar:

Norsk filminstitutt har på oppdrag fra Kultur- og kirke departementet utarbeidet en rapport om teksting av norskproduserte filmer. Norsk filminstitutt er i sin rapport positiv til innføring av en ordning med teksting av statsstøttede norskproduserte filmer. Å pålegge teksting av norskproduserte filmer for hørselshemmede vil imidlertid ha kunstneriske, tekniske og økonomiske aspekter ved seg. Departementet vil derfor sende rapporten ut på høring til de berørte parter, som et ledd i det videre arbeidet med denne problemstillingen.

SPØRSMÅL NR. 424

Innlevert 26. mars 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 4. april 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hva mener statsråden er rimelig behandlingstid å kunne forvente ved lønnsgarantifondet?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har fått en henvendelse fra noen unge mennesker som har arbeidet i et firma hvor man ikke har fått lønn i august/september i fjor, og hvor det ble åpnet konkurs ved Oslo skifterett 4. oktober 2002.

Vedkommende sendte søknad om lønnsgarantidekning til bostyret den 8. november 2002. Lønnsgarantifondet bekreftet at de hadde mottatt søknaden tidlig i desember 2002. Det ble da opplyst at fondet hadde 2-3 måneders behandlingstid.

Etter to henvendelser til bostyrer for å purre på pengene, tok personen, etter de opplysninger jeg har fått, kontakt med lønnsgarantifondet den 13. mars 2003 for å høre hvordan det gikk med saken. Det ble da sagt at søknaden lå i bunken, men at den ikke var påbegynt. På spørsmål om når saken ville bli behandlet, ville ikke saksbehandleren svare på når man kunne forvente at søknaden var ferdigbehandlet. Dette ble begrunnet med at man hadde gitt anslag på saksbehandlingstid tidligere, og ikke klart å holde disse, samt at man derfor nå ikke vil love noe.

Problemet med at man ikke kan få klare datoer fra lønnsgarantifondet, er at når det gjelder private regninger som strøm, renovasjon etc. som forfaller til betaling, har man ikke noen klare datoer som kan gjøre det lettere å forhandle med kreditorer og få utsettelse. Personen i denne saken har også hatt trøbbel med å få utsettelse i banken mer enn fire måneder. En slik usikkerhet rundt når man får penger skaper nødvendigvis

store bekymringer. Uten at venner og familie stiller opp og hjelper til, vil man fort kunne ende på gata eller måtte søke hjelp hos sosialkontoret. Dette siste er noe svært mange mennesker kvier seg for. Lønnsgarantifondet som arbeider med mange mennesker som har en økonomisk vanskelig situasjon, må etter mitt syn ha et raskt saksbehandlingstempo. Det må også kunne gis klare frister som må kunne holdes.

Svar:

Det har vært et økende antall konkurser. Ved henvendelse til lønnsgarantiseksjonen i Direktoratet for arbeidstilsynet, som administrerer lønnsgarantiordningen, har jeg fått opplyst at det var en økning på 24,4 pst. i antall innkomne saker fra 2001 til 2002. Skriftlige enkelthenvendelser økte i samme periode med 28,8 pst.

Direktoratet for arbeidstilsynet har som målsetting i årets virksomhetsplan i direktoratet å kunne besvare henvendelser i løpet av 2 måneder. Registreringer av svartid fra april og ut året 2002 viser at ca. 74,5 pst. av brev som krevde svar ble besvart innen 2 måneder (35 pst. innen 1 måned), ca. 19,5 pst. mellom 2 og 3 måneder, og ca. 6 pst. etter 3 måneder eller mer.

I kompliserte saker kan det bli nødvendig å innhente ytterligere opplysninger for å avgjøre saken på best mulig grunnlag. Dette kan medføre lengre saksbehandlingstid, men det er samtidig nødvendig for å sikre en forsvarlig saksbehandling. For å følge opp den sterke økningen i antall saker har lønnsgarantiseksjonen blitt tilført 6 engasjementstillinger med varighet ut 2003. I tillegg vil det i løpet av første halvår i år være tilsatt 5 nye saksbehandlere i Vardø.

Med nevnte forsterkninger på saksbehandlersiden, forventer jeg at andelen av henvendelser som besvares i løpet 2 måneder forbedres vesentlig.

Saksbehandlerne i lønnsgarantiseksjonen er påpasselige med å orientere arbeidstakere som ringer om at svartiden varierer og bl.a. vil avhenge av sakenes kompleksitet og omfang. En grunn til at det er vanskelig å gi eksakt svar på når utbetaling kan forventes i en konkret sak, er f.eks. at en saksbehandlers portefølje kan inneholde saker med krav hundre arbeidstakere i ett konkursbo.

Jeg vil presisere at jeg ikke har opplysninger om hvilken sak det refereres til i spørsmålet. Jeg kan derfor ikke vurdere om det er spesielle forhold som kan ha medført ekstra lang behandlingstid i denne konkrete saken.

For øvrig gjør jeg oppmerksom på at majoriteten av arbeidstakerne som søker lønnsgarantidekning, vil ha rettigheter i forhold til forskuttering av dagpenger. Dette vil kunne avhjelpe en akutt vanskelig økonomisk situasjon for mange, i påvente av utbetalinger fra garantiordningen.

SPØRSMÅL NR. 425

Innlevert 26. mars 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 1. april 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I september i fjor oppmoda statsråden alle ordførarane i landet til å senda inn tre framlegg til forenklingar i regelverk og forskrifter.

Kva resultat medførte denne oppmodinga, og korleis fylgjer departementet opp innspela?»

GRUNNGJEVING:

Forenkling er noko både lokale og sentrale folkevalde seier dei er opptekne av. Det er viktig å få til resultat på dette feltet. Eg meiner statsråden her tok eit interessant initiativ og ber om ein oversikt over kva forslag ho fekk inn.

Svar:

Jeg deler Magnhild Meltveit Kleppas oppfatning om at det er viktig å gi kommunene/fylkeskommunene større handlingsrom ved å fjerne regelverk rettet mot kommunesektoren. Lokale ønsker og behov vil ikke kunne imøtekommes gjennom standardiserte løsninger gitt av staten. Kommunene må derfor se tjenestetilbudet til sine innbyggere som en helhet. Det må være kommunepolitikerne som må finne den rette løsningen for deres kommune. Statens jobb bør være å legge til rette for at kommunene kan velge og prioritere hva som er viktigst og hvordan tjenestene skal utføres.

I forbindelse med idédugnaden/e-postaksjonen mottok departementet i underkant av 100 innspill. Forslagene og synspunktene som kom inn gikk i stor grad, ikke overraskende, på at kommunene ønsker mindre detaljstyring og rapportering, samt mindre bruk av øremerkede tilskudd. Kommunene ønsker størst mulig bruk av rammefinansiering til kommunene, slik at den enkelte kommune kan prioritere ut fra lokale behov. Det understrekes at kommunenes ønsker om større handlingsfrihet i stor grad handler om å ha tillit til kommunene og respekt for at oppgaver blir løst forskjellig ut fra lokale forhold og behov. Det ble også pekt på at det har vært altfor mange tidkrevende og kostbare reformer på kort tid og noen signaliserte ønske om en reformpause.

Av de mange forslagene som kom inn i forbindelse med idédugnaden/e-postaksjonen, gikk noen problemstillinger igjen:

- Veiledende retningslinjer må ikke utformes slik at de i praksis fremstår som minimumsstandarder. Det store antallet rundskriv er også et problem.
- Tekniske krav og arealkrav gir administrativt merarbeid og dyrere løsninger.
- Lovbestemmelser som stiller krav om bestemte fagstillinger, bør oppheves.
- Det er uheldig med plankrav fra ulike statlige instanser. Plankravene må samordnes. Kravene til dokumentasjon når det gjelder statlige overføringer, spesielt de som er øremerkede, er altfor store.
- Lovsperrer mot interkommunalt samarbeid bør fjernes.
- Økt statlig tilsyn vanskeliggjør forenkling. Tilsynet må være mer samordnet og mindre fragmentert. Flere

av tilsynene fokuserer på detaljer. I stedet bør en fokusere på kvalitet, hjelp og assistanse til kommunene. Tilsyn, veiledning og politikkformidling bør være samlet, gjerne i regi av fylkesmannen.

Kommunal- og regionaldepartementet har forelagt de innkomne forslagene for de berørte departementene og har en prosess på oppfølging av aktuelle forslag. Stortinget vil i kommuneproposisjonen for 2004 få en omtale av idédugnaden/e-postaksjonen, og det vil bli gitt en oversikt over de innspillene som inngår i videre arbeid.

Jeg legger ved dette brevet en oversikt over forslagene og synspunktene som kom inn.

Vedlegg til svar:

Forenkling av statlig regelverk rettet mot kommunesektoren. Forslag i forbindelse med idédugnaden 4. september 2002 og statsrådets e-postinvitasjon 18. september 2002 til alle landets ordførere.

SPØRSMÅL NR. 426

Innlevert 26. mars 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 2. april 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Norge er for tiden involvert i flere NATO-operasjoner, bl.a. i "Active Endeavour" med ubåten KNM "Utvær" og med AWACS-fly over Tyrkia som en følge av artikkel 5-vedtaket i NATO. I begge disse operasjonene samles etterretningsmateriale inn.

Mener forsvarsministeren at alt etterretningsmateriale uavkortet skal stilles til rådighet for alle NATO-land i disse operasjonene, eller kan det oppstå situasjoner der slik informasjon skal skjermes for enkeltland, og på hvilken måte kan dette skje?»

Svar:

Som et resultat av beslutningen om å utløse Atlanterhavspaktens artikkel 5 etter terrorangrepet mot USA 11. september 2001, iverksatte NATO operasjonen "Active Endeavour". Operasjonen har til hensikt å forsterke det maritime nærværet i Middelhavet gjennom patruljering med ubåter og overflatefartøy, og er en sentral del av NATOs aktive bidrag til kampen mot internasjonal terrorisme. Det er et stort behov for kontroll og overvåking i Middelhavet. Halvannet år etter 11. september anses trusselen fra transnasjonale terroristnettverk fremdeles som meget betydelig. Mye tyder på at det først og fremst er sivil skips- og lufttrafikk som er potensielle terrormål.

NATO besluttet 10. februar i år å iverksette tre beredskapstiltak for å støtte Tyrkia: 1) å styrke luftovervåkningskapasiteten over Tyrkia med AWACS-fly, 2) å forbedre Tyrkias evne til å møte kjemiske og biologiske trusler, og 3) å forsterke Tyrkias forsvar mot mulige raketangrep fra Irak. Beredskapstiltakene er gjennomført som følge av at Tyrkia ba om konsultasjoner i henhold til artikkel IV i Atlanterhavspakten. Denne artikkelen åpner for at det enkelte medlemsland kan be om konsultasjoner dersom det oppfatter sin territoriale integritet, politiske uavhengighet eller sikkerhet truet.

På luftovervåkningssiden yter Norge et betydelig bidrag til NATO, både når det gjelder flybesetninger og bakkepersonell. Norge har omkring 20 personer som flybesetninger for AWACS i Geilenkirchen i Tyskland, og i underkant av 30 personer på Ørland hovedflystasjon som leverer bakkebasert støtte for AWACS. Etter beslutningen om å forsterke Tyrkia defensivt, er nå et mindre antall AWACS-fly midlertidig stasjonert i Tyrkia, og norske besetninger deltar på AWACS-opdrag ut fra Tyrkia. Luftovervåkingen av Tyrkia er et defensivt NATO-tiltak.

Norge kan på ingen måte beskyldes for å bidra indirekte til operasjonene i Irak på bakgrunn av våre bidrag i de to ovennevnte NATO-operasjoner. Dette er tre klart adskilte operasjoner. Den type etterretningsinformasjon som samles inn i operasjon "Active Endeavour" er ikke relevant for den USA-ledede operasjonen i Irak. Dette er først og fremst informasjon om sivil skipsfart som skal avdekke planer om eventuelle terrorangrep. AWACS-flyene til støtte for Tyrkia er ikke et etterretningsoppdrag, men skal bidra til tidlig varsling av eventuelle angrep mot tyrkisk territorium. Oppdragene blir gitt av NATOs militære ledelse, og er rettet inn mot å hente informasjon som bidrar til forsvaret av Tyrkia.

Å nekte enkelte allierte innsyn i informasjonen som innhentes i forbindelse med ovennevnte NATO-

operasjoner, er ikke aktuelt fra norsk side. Det er selvsagt at informasjon om operasjoner som foregår innenfor en NATO-ramme skal kunne tilflyte alle allierte. Å gå tilbake på dette ville bryte med de grunnleggende prinsipper om gjensidig støtte og samhold som alliansen bygger på, og dermed undergrave de prosedyrer som er etablert for alliert deltagelse i internasjonale operasjoner.

SPØRSMÅL NR. 427

Innlevert 27. mars 2003 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 4. april 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«På fjellet Rubben i Østerdalen i Bardu kommune ble det i 1990 satt opp en omformer for å dekke behovet for radio, TV og mobiltelefonsamband i området Indseth og Altevatn i Indre Troms, samt deler av Dividalen nasjonalpark. Omformeren er også viktig for oppsynsvirksomheten som utføres av Statskog, Naturoppsynet og for politiet ved redningsaksjoner. Hittil har Statkraft tatt ansvaret for driften, men dette opphører nå.

Kan statsråden bidra til at Norkring tar et ansvar for at driften av denne omformeren kan videreføres?»

BEGRUNNELSE:

Omformeren som er oppført på fjellet Rubben i Østerdalen i Bardu kommune, Troms, har siden 1990 dekket behovet for radio, TV og mobiltelefonsamband i Indseth og Altevatn-området i Indre Troms. Omformeren har også dekket deler av Dividalen nasjonalpark. På Indseth i Bardu dekker omformeren radio/tele og telefonbehov for 7 husstander og 2 reiselivsbedrifter. I tillegg dekker omformeren NMT og GSM-samband for trafikken inne i hele Altevatn-området som er Nord-Norges mest benyttede utfarts- og friluftsområde, med tusenvis av besøkende, sommer som vinter. Det er også over 300 hytter inne i området, som bl.a. har hatt sin mobiltelefondekning fra omformeren.

Omformeren er viktig for oppsynsvirksomheten som utføres av Statskog, Naturoppsynet og for politiet ved redningsaksjoner. Også Forsvarets virksomhet inne i dette området har vært avhengig av omformeren. Det er ingen alternativer som kan erstatte dette tilbudet.

Siden 1990 har Statkraft tatt på seg ansvaret for driften av omformeren. Dette henger sammen med at Statkraft har 2 kraftverk i området.

Så vidt det er kjent, har verken NRK eller Telenor bidratt økonomisk til driften, noe som er urimelig ettersom disse selskapene har inntekter gjennom abonnentenes bruk av TV og mobiltelefoner.

Disse selskapene burde også ha et samfunnsansvar overfor de som bor i området.

Nå har Statkraft varslet at de ikke ser det som sin oppgave fortsatt å forestå driften av omformeren som dermed blir satt ut av drift. Dette vil få negative konsekvenser for folk som bor i området, reiselivet, politi, Forsvaret, og ellers all annen utfart i dette sterkt trafikkerte utfartsområdet.

Svar:

Den korte svarfristen gjør det dessverre ikke mulig å bringe alle forhold i denne saken på det rene i tide.

Når det gjelder forholdet til Norkring, har Kulturdepartementet via NRK innhentet uttalelse fra Norkring, som har opplyst at den aktuelle senderen dekker områder uten fast bosetting der en hytteforening har tatt initiativ til etablering av en privat løsning for formidling av NRK1 samt P1 og P2. Vanligvis bygges det ikke ut senderdekning der det ikke er faste bosetninger da slike områder i Norge er meget store i utstrekning. Senderdekning i slike områder krever meget store investeringer, bl.a. fordi det vanligvis ikke er tilgang til kraft. I mange fjellområder er det imidlertid dekning fra store hovedsendere. Denne type "indirekte" dekning

finnes ikke i dette området.

Hytteforeningen ved Altevatn hadde i slutten av 80-årene, i samarbeid med Telenor Mobil, bygd en basestasjon på Rubben i Østerdalen, Bardu. Kraftlinje (ca. 2 km) og stasjon hus/mast ble bygd delvis på dugnad.

Etter noen tid fikk kringkastingskontoret, nå Norkring, forespørsel om å skaffe TV og FM for det samme hytteområdet. Norkring skaffet til veie både TV og FM-omformere for P1 og P2 ved å benytte gammelt, utskiftet utstyr. Dette ble montert i oktober 1991. Videre inngikk Norkring en avtale med hytteforeningen om at ved feil skulle foreningen selv demontere og sende utstyret til Lødingen for reparasjon og ved retur selv montere opp utstyret. Dette skal ifølge Norkring ha virket bra i alle år.

I 2002 ble Norkring kontaktet med spørsmål om overtakelse av kraftlinjen samt resten av anlegget, da Telenor Mobil tidligere hadde takket nei til samme spørsmål. De ville heller bygge ny stasjon på et annet sted. Svaret fra Norkring var også nei, da Norkring hele tiden har sett på dette anlegget som et privat anlegg som kun mottar bistand/hjelp fra Norkring.

Norkring mener at det heller ikke vil være aktuelt å flytte anlegget til noe annet sted i området, da det der ikke finnes innsignal fra annen sender til omformerne.

Hvis det ikke finnes midler til å opprettholde kraft/mast/hus fra hytteforeningen finner Norkring ingen annen utvei enn å stoppe omformerne.

Generelt har Telenor leveringsplikt for offentlig telefontjeneste til ethvert sted med fast, helårlig bo-setting eller næringsvirksomhet. Telenor har ingen leveringsplikt på mobiltelefoni utover de deknings-

forpliktelser som følger av GSM- og UMTS-konsesjonene. Disse forpliktelsene gjelder ikke for det aktuelle området. I hvilken grad leveringsplikten er ivaretatt i det aktuelle området, og om dette har noen relevans for det anlegget som er nevnt i spørsmålet, vil bli tatt opp med Telenor.

SPØRSMÅL NR. 428

Innlevert 27. mars 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 1. april 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«En tamilsk mann som er bosatt i Alta, har oppholdt seg i Norge siden 1991, og har i 12 år søkt om permanent oppholdstillatelse uten å få dette. Han er gift, kona har bodd i Norge siden 1996. Paret har to barn, som begge er født i Norge. Kona har i tillegg tatt utdanning som hjelpepleier i Norge, men fordi de ikke har oppholdstillatelse får de heller ikke arbeidstillatelse.

Finner statsråden det akseptabelt at en innvandrersak som nå er over ti år gammel, ennå ikke er avsluttet?»

BEGRUNNELSE:

I juli 2001 ble en heroindømt gitt permanent oppholdstillatelse i Norge begrunnet i at Justisdepartementet hadde brukt 9 år på saksbehandlingen. Når det gjelder den aktuelle familien, har UDI stilt spørsmål ved dokumentenes ekthet ved ankomst Norge, noe som skal ha gjort saken "komplisert", og medført lang saksbehandling. Straffbare forhold er imidlertid så langt jeg kjenner til ikke dokumentert. Det framstår uansett etter mitt syn som klart urimelig at det etter tolv år ikke skal være mulig å skjære gjennom og sluttbehandle en sak som har så betydelige konsekvenser for de menneskene som er berørt, inkludert to mindreårige barn.

Svar:

Innledningsvis ønsker jeg å presisere at etter utlendingsloven kan som hovedregel verken jeg eller andre i Regjeringen instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om lovtolking, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker. Dette innebærer at jeg ikke kan be om en spesiell behandling, eller instruere om et bestemt resultat i saken representanten viser til.

Det jeg kan og ønsker å gjøre er å informere om hvilke vurderinger som foretas ved behandlingen av søknader om arbeids- og oppholdstillatelse og saksbehandlingsreglene på dette området.

I det tilfelle som representanten viser til inneholder imidlertid beskrivelsen av faktum såpass mange løse tråder, at jeg ser meg nødt til å be om ytterligere informasjon før jeg kan gi et fullgodt svar. Representanten spør om det er akseptabelt et en innvandrersak som nå er over ti år gammel ennå ikke er avsluttet, men viser samtidig til at vedkommende har oppholdt seg i Norge siden 1991. Innebærer dette at han i denne perioden er gitt tillatelse til å oppholde seg i Norge mens søknaden er til behandling, eller har vedkommende oppholdt seg her alle disse årene uten tillatelse? Eller er det slik at han gjentatte ganger har søkt om permanent oppholdstillatelse, men fått avslag på søknadene samtidig som han er blitt innvilget midlertidig oppholdstillatelse?

Det er videre ikke klart om vedkommende er innvilget familiegjeforening med ektefellen, eller om ektefellen oppholder seg i Norge på selvstendig grunnlag. Dette momentet vil kunne si noe om på hvilket grunnlag mannen oppholder seg i Norge.

På generelt grunnlag er jeg enig i at det er viktig at personer som søker opphold i Norge, i minst mulig grad skal leve i uvisshet om de gis adgang til å bosette seg permanent i Norge. Ikke minst er dette viktig hvor ikke kun én person er involvert, men en hel familie og hvor hensynet til mindreårige barn må tillegges stor vekt.

I det tilfelle representanten viser til kjenner jeg ikke identiteten til vedkommende. Det er derfor ikke mulig å forklare nærmere hva som har skjedd i saken. Selv om jeg blir gjort kjent med identiteten til vedkommende, kan jeg ikke, som nevnt ovenfor, be Utlendingsdirektoratet om at saken gis en spesiell behandling, eller instruere om et bestemt resultat.

SPØRSMÅL NR. 429

Innlevert 27. mars 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 4. april 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva vil finansministeren gjøre for å opprettholde norsk eierskap til infrastrukturen i verdipapirmarkedet, og hvordan vil han samtidig ivareta hensynet til eierbegrensningsreglene i de enkelte institusjonene?»

BEGRUNNELSE:

Gjennom oppslag i mediene den siste tiden har det kommet fram at finansministeren er kjent med utenlandsk interesse for en overtakelse av infrastrukturen i det norske verdipapirmarkedet. En slik utvikling er gjort mulig gjennom privatiseringen av Oslo Børs, og sist gjennom omdanningen av Verdipapirsentralen til allmennaksjeselskap. Denne omdanningen ble gjennomført til tross for at mindretallet på Stortinget advarte mot at det på sikt kunne føre til utenlandsk eierskap. Ut fra finansministerens uttalelser til mediene kan det virke som om han nå er enig i at dette ikke vil være en ønsket utvikling.

En mulig løsning som ivaretar norsk eierskap kan innebære at store norske aktører kjøper seg opp i selskapene. Både børsen, Verdipapirsentralen og Norsk Oppgjørssentral er imidlertid underlagt eierbegrensningsregler. Det har fra enkelte hold vært tatt til orde for å gi dispensasjon fra disse. Eierbegrensningsreglene har imidlertid hatt som hensikt å hindre at dominerende aktører i markedet skal få stor grad av kontroll over infrastrukturen, og det har vært bred støtte i Stortinget for at disse reglene skal være del av lovverket.

Svar:

Etter mitt syn er det viktig at eierstrukturen i institusjoner som Oslo Børs, Verdipapirsentralen og Norsk Oppgjørssentral bidrar til en hensiktsmessig videreutvikling av det norske verdipapirmarkedet. I den forbindelse kan langsiktige eiere med innsikt i norske markedsforhold ha en viktig funksjon, herunder også norske finansinstitusjoner mv. Etter min vurdering påhviler det imidlertid først og fremst de private investorer mv. å sørge for en slik hensiktsmessig eierstruktur innenfor gjeldende regelverk.

Det vises i den forbindelse til at alle investorer i børser, verdipapirregistre og oppgjørssentraler er underlagt eierbegrensninger, uavhengig av nasjonalitet. Finansdepartementet kan gjøre unntak fra disse reglene. Ved avgjørelsen av eventuelle dispensasjonssøknader vil en imidlertid ikke kunne ta hensyn til søkers nasjonalitet.

SPØRSMÅL NR. 430

Innlevert 27. mars 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 3. april 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Mange stader blir grendeskular lagt ned. Vi får større og meir sentrale einingar. Vågå kommune er ein utpeikt pilotkommune for å utvikle distriktpolitiske tiltak også til nytte for andre kommunar og regionar. Ein grendesatsingsstrategi der grendeskulane er sentrale går inn i dette. Økonomien tvingar nå kommunen til ein nedlegging av grendeskular i ei utprøvningsfase.

Vil kommunal- og regionalministeren vurdere å gje økonomisk støtte i ei periode for å hauste røynsle med ei slik grendesatsing?»

GRUNNGJEVING:

Vågå kommune har med sine 3 800 innbyggjarar 6 skular innan grunnskulen. Tessanden skule 1.-4. klasse, Sjørdalen skule 1.-4. klasse, Lalm skule 1.-7. klasse, Skogbygda skule 1.-4. klasse, Vågåmo skule 1.-7. klasse og Vågå ungdomsskule 8.-10. klasse. Elevane frå Tessanden, Sjørdalen og Skogbygda går ved Vågåmo skule i 5.-7. klasse.

I tilknytning til grunnskulelokaliseringane, er det også barnehage, grendehus, bustadfelt og andre møteplassar/aktivitetar både på Lalm, i Sjørdalen, Skogbygda og på Tessanden.

For Vågå kommune har grendefokuseringa vore ein strategi. Ein strategi for å gje mangfald, ta i bruk dei samla kvalitetane som grendesamfunna representerer samla sett. Kvalitetar som nærleik, engasjement, involvering og identitet blir enda sterkare og solidare enn i eit sentrums- og eller byområde.

Kommunal- og regionaldepartementet peika ut Vågå kommune som pilotkommune saman med 7 andre kommunar/område i 1997. For Vågå kommune var grendesatsinga ein overordna strategi. Også som pilotkommune i Kulturdepartementet har grendeutviklinga vore sentral som eit virkemiddel for auka livskvalitet, mangfald og deltaking. Når vi nå som pilotkommune i Arbeids- og administrasjonsdepartementet frå 2002 skal føre vidare utviklingsarbeidet men nå i retning av effektivisering, auka brukardeltaking og utvikling av ulike samarbeidsmodellar, ønskjer vi å ta utgangspunkt å dei kvalitetane og verdiane som den desentraliserte strukturen representerer.

I motsetning til andre distriktskommunar vi kjenner til, opplever Vågå stor interesse for å etablere i grendesamfunna. Elevtala ved Sjørdalen skule vil bli dobla dei næraste åra. Ein sterk veksttendens ser vi også i Tessanden og Lalm, medan Skogbygda er meir stabil.

Vågå kommune mottok eit øyremerka tilskott på stort 200 000 kr av den første Bondevik-regjeringa for at kommunen skulle satse målretta på grendeskulestrukturen.

Når vi nå klarare kan definere tiltak i den vidare grendesatsinga og dei første resultata melder seg, må også Vågå kommune vurdere grendeskulane si framtid med bakgrunn i einseitig og kortsiktig økonomisk årsaker.

Grendesamfunnsutvikling krev prioritering, og Vågå kommune meiner å dokumentere at grendesatsing også er investering i verdiar som sparar andre investeringspostar. Og om Vågå vil kunne stå fram som meir attraktiv med omsyn til busetting og etableringar slik at kommunen får ei positiv folketalsutvikling, vil dette vere god samfunnsøkonomi på sikt.

Samla kostnader knytt til grendeskular/barnehagar (Lalm, Sjørdalen, Skogbygda og Tessand): Sum rekneskap 2002 = 8 966 kr. Sum budsjett 2003 = 8 958 kr.

For å kunne dokumentere erfaringar og evaluere ulike sider ved grendeutviklingsvisjonen, må kommunen tilførast økonomiske ressursar over ei 4-6 årsperiode.

Svar:

Vågå var en av pilotkommunene i Kommunal- og regionaldepartementets utkantkommuneprosjekt, som pågikk i perioden 1998 til 2001. En av målsettingene med prosjektet var å gjøre utkantkommuner bedre i stand til å påvirke og ta ansvar for en situasjon med langvarig nedgang i folketallet. Vågå kommune har gjort en stor innsats i løpet av prosjektperioden, og fått til svært gode resultater. Vågå har klart å ta tak i sin egen situasjon, og har drevet et lokalt utviklingsarbeid som har gitt mange positive resultater i kommunen både når det gjelder markedsføring av bygda, tilrettelegging for næringsliv, og tilflytting av nye innbyggere.

Kommunal- og regionaldepartementets utkantkommuneprosjekt er nå avsluttet. Det videre utviklingsarbeidet må derfor nå drives innenfor kommunens ordinære inntektsrammer. Innenfor disse rammene må Vågå på lik linje med alle andre kommuner tilpasse sine utgifter ved å foreta klare prioriteringer. Regjeringens hovedoppgave vil være å gi kommunene tilstrekkelig handlingsrom til å foreta slike priori-

teringer, tilpasset variasjonene i lokale forhold. Noen kommuner vil da satse på en desentralisert skolestruktur, andre kommuner vil kanskje endre skolestrukturen noe for å frigjøre ressurser til andre gode formål.

Det vil være de lokale folkevalgte i Vågå og andre kommuner som best kan foreta slike avveininger. Staten bør da ikke belønne med ekstra midler de kommuner som velger én av flere mulige gode løsninger.

SPØRSMÅL NR. 431

Innlevert 27. mars 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 4. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ifølge oppslag i Stavanger Aftenblad 22. mars er det en dramatisk vekst i CO₂-utslipp i Norge. Ifølge Regjeringens overambisiøse klimapolitikk medfører dette at utslippsreduksjonene i Norge må bli enda større.

Hvordan vil utslippsreduksjonene/tiltakskostnadene påvirkes ved realisering av dagens tre konsesjoner for gasskraftverk, og har Regjeringen tak for hvor høye tiltakskostnader som kan påføres norsk industri?»

BEGRUNNELSE:

Norsk industri står overfor store utfordringer. Stortingsflertallet har gitt klare signaler om at de ønsker en aggressiv klimapolitikk, med særnorsk kvotehandel, og hvor betydelige reduksjoner av CO₂-utslipp foretas innenlands. En nylig offentliggjort SINTEF-rapport tilsier at tiltakskostnadene vil bli høyere enn tidligere anslått. Nå kommer som nevnt statistikk som viser at utslippene også er høyere enn antatt. Dette vil påvirke tiltakskostnadene i ytterligere negativ retning for norsk industri. Det er videre behov for en avklaring om hvordan bygging av konvensjonelle gasskraftverk vil påvirke CO₂-regnskapet. CO₂-utslipp fra slike kraftverk i Norge ville forverre det norske CO₂-regnskapet, selv om det trolig vil ha relativt positive utslippseffekter globalt sett. Stortingsflertallet har lagt til grunn at norske gasskraftverk skal ha samme rammebetingelser som i Europa. Likevel stilles det krav om CO₂-håndtering for nye konsesjoner. Enkelte partier krever også at bygging av konvensjonelle gasskraftverk ikke skal medføre økning i nettoutslipp av CO₂ i Norge. Dermed gis det ikke økte kvoter ved opprettelse av ny industri. Flertallmerknader i klimainnstillingen forutsetter at norske utslippsreduksjoner ikke skal foretas ved at norsk industri flytter utenlands.

Parallelt bør dette også innebære at flytting av utenlandsk industri/nyopprettelser ikke skal la være å etablere seg i Norge fordi de ikke får nye kvoter. Ved bygging av nytt gasskraftverk, vil alternativet være et geografisk valg, og således bør ikke et nytt gasskraftanlegg i Norge tvinges til å flytte utenlands pga. kvoteregimet.

Bellona mener tallene er dramatiske for Norges internasjonale miljøtroverdighet, og svært dramatisk for Norges sjanser til å oppfylle forpliktelsene i Kyoto-avtalen. De krever derfor tiltak, og mener oljeselskapene i dag slipper for lett unna alle utslippene av klimagasser.

Svar:

Norges forpliktelse i henhold til Kyoto-protokollen er at klimagassutslippene i perioden 2008-2012 ikke skal være mer enn 1 pst. høyere enn utslippene i 1990. Overholdelse av denne forpliktelsen er en hjørnestein i Regjeringens klimapolitikk, som representanten Hagesæter kaller "overambisiøs". For å vurdere hvordan Norge ligger an i forhold til denne forpliktelsen, bør en se på den faktiske utslippsutviklingen siden 1990. Nye, foreløpige tall for 2002 som ble lagt fram 1. april, viser at de norske klimagassutslippene gikk ned med 2,5 pst. fra 2001 til 2002. Utslippene i 2002 var dermed ca. 5 pst. over 1990-nivået. Disse tallene viser at Norge ligger godt an i forhold til framskrivningene som lå til grunn for både Stoltenberg- regjeringens klimamelding (St.meld. nr. 54 (2000- 2001) og denne Regjeringens tilleggs melding (St.meld. nr. 15 (2001-2002)). Det vil derfor ikke bli nødvendig med større utslippsreduksjoner enn tidligere antatt for å overholde

den norske forpliktelsen etter Kyoto-protokollen. Jeg viser også til at forpliktelsen er basert på at gjennomføringen av nasjonale tiltak kan suppleres med bruk av de fleksible mekanismene under Kyoto-protokollen.

Påstanden i Stavanger Aftenblad 22. mars om at klimagassutslippene økte med nær 20 pst. i perioden 1991-2000 er feilaktig og bygger på en misforståelse. Årsaken er sannsynligvis at de har summert kommunefordelt utslippstatistikk for de 3 klimagassene karbondioksid (CO₂), metan (NH₄) og lystgass (N₂O). Veksten i Norges utslipp av disse tre gassene var sterkere enn veksten i de samlede klimagassutslippene fra 1991 til 2000, fordi utslippene av de tre øvrige klimagassene gikk ned i samme tidsrom.

Basisalternativet for framskrivningene av norske klimagassutslipp til 2010, som lå til grunn for både klimameldingen og tilleggsmeldingen (den såkalte referansebanen uten klimaavtale og nye tiltak), inkluderer utslipp fra gasskraft på 2,1 mill. tonn CO₂, svarende omtrent til enten de planlagte verkene på Kårstø og Kollsnes, eller det planlagte verket på Skogn. Det ble imidlertid også synliggjort et alternativ som inkluderer utslipp fra alle de tre gasskraftverkene som har fått konsesjon. Utslipp fra gasskraftverk vil derfor ikke innebære noe uforutsett i forhold til å overholde Norges forpliktelse under Kyoto-protokollen.

Før de tre gasskraftverkene fikk konsesjon, vedtok Stortinget at de skulle ha samme rammebetingelser som tilsvarende anlegg i andre europeiske land. Dette vedtaket ligger fast og ble avklart mellom regjeringens og opposisjonens gjeringspartiene i Sem-erklæringen. Det skal ikke stilles strengere utslippskrav for klimagasser enn det som er vanlig for gasskraftprodusenter i andre EØS-land.

Stortinget har sluttet seg til at det skal innføres et nasjonalt kvotesystem allerede fra 2005. Regjeringen viser i meldingen til at den vil utforme det tidlige kvotesystemet slik at virksomheter som er lønnsomme med en internasjonal kvotepris i Kyoto-perioden (fra 2008) ikke blir nedlagt eller flyttet utenlands pga. særlig høye klimakostnader i Norge før 2008. Som varslet i tilleggsmeldingen om norsk klimapolitikk vil Regjeringen videre "komme tilbake til omfanget og øvrig innretning av det norske kvotesystemet" i lys av det som skjer i EU. Regjeringen legger på denne bakgrunn, og i tråd med tilleggsmeldingen, opp til å etablere rammebetingelser som totalt sett er skånsomt utformet med tanke på prosessindustrien.

SPØRSMÅL NR. 432

Innlevert 27. mars 2003 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 8. april 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Arbeidsledige som ønsker å starte med egenetablering og komme inn under ordningen med "dagpenger under etablering", vil ikke få dette innvilget før den arbeidssøkende fremskaffer en næringsfaglig vurdering. En slik vurdering koster mellom 2 - 3 000 kr, avhengig av hvor omfattende og komplisert ideen er. Tidligere ble ordningen finansiert som AMO-hjelpetiltak, eller over ordningen med jobbskapsmidler. Slik er det ikke i dag.

Vil statsråden gjeninnføre disse ordningene?»

BEGRUNNELSE:

Arbeidsledige og mennesker på attføring som ønsker å etablere en egen bedrift, kan i dag søke dagpenger under etablering. Det kan søkes om dagpenger i inntil 6 måneder i en utviklingsfase og inntil 3 måneder i etableringsfasen.

For å få innvilget dagpenger under etablering må søkeren, den arbeidsledige, fremlegge en næringsfaglig uttalelse fra fylkeskommunen eller kommunen. Arbeidsdirektoratet kan bestemme at slik uttalelse kan innhentes fra annen faglig instans. Østfold Bedriftssenter AS har i 3 år utarbeidet slike uttalelser for Aetat i Østfold.

Dersom etablereren ikke ser seg økonomisk i stand til denne utgiften kan Aetat heller ikke innvilge "dagpenger under etablering". Dette blir da en ond sirkel.

Arbeidsledige som vil skape sin egen arbeidsplass er en ressurs for samfunnet på flere måter. For det

første tar de tak i sin egen situasjon, og arbeider seg ut av ledighetskøen. For det andre bidrar de til etablering av nye arbeidsplasser, noe Norge trenger. Kostnadene med næringsfaglige vurderinger og i noen gratis etableringsrådgivning burde kunne dekkes av Aetat, som en kvalitetssikring av dagpengebruken.

Svar:

Jeg er enig i at det er viktig å legge forholdene til rette for dem som vil skape nye arbeidsplasser. Dette er også bakgrunnen for at Aetat har ordninger som gir mottakere av dagpenger og attføringspenger mulighet til å beholde ytelsene i et begrenset tidsrom under etablering av egen virksomhet.

Et av vilkårene for å komme inn under ordningen er at etableringen antas å kunne gjøre vedkommende selvforsørget. For å få et realistisk grunnlag for denne vurderingen, må søker innhente en næringsfaglig vurdering. Fram til 1995 ble alle næringsfaglige vurderinger i forbindelse med behandling av søknader om dagpenger under etablering av egen virksomhet innhentet fra offentlige organer (fylkeskommuner og senere også kommuner). Ved forskriftsendring i 1995 fikk Arbeidsdirektoratet hjemmel til å bestemme at uttalelsen alternativt kunne innhentes fra annen faglig instans. Direktoratet valgte å la etablerere i kommuner og fylkeskommuner, der det ble meldt om kapasitetsproblemer, innhente vurdering fra annen instans som direktoratet vurderte som kompetent. I denne forbindelsen ble det bestemt at eventuelle krav om honorarer måtte dekkes av det aktuelle arbeidskontors budsjett.

Ved forskriftsendring av 26. november 1996 ble det imidlertid presisert at utgifter til innhenting av næringsfaglig vurdering ikke skulle dekkes av arbeidsmarkedsetaten. Da det i 2000 ble innført en ordning med attføringspenger under etablering kom en til at det ikke var grunnlag for å ha andre regler om dekning av utgifter til næringsfaglig vurdering på dette området.

Ingen brukere som vil etablere seg blir *pålagt* å dekke utgifter til innhenting av næringsfaglig vurdering. I enkelte kommuner og fylkeskommuner vil brukeren imidlertid bli stilt overfor valget mellom å vente på en gratis vurdering fra et offentlig organ eller å betale for vurderingen. De opplysningene som det har vært mulig å innhente fra Aetat, tyder på at det fortsatt er slik at de aller fleste næringsfaglige vurderinger innhentes fra offentlige instanser og at tjenesten dermed for de fleste brukerne er gratis.

Min holdning er imidlertid at denne kostnaden faller inn under hva det offentlige bør dekke for å legge forholdene til rette for etablering av egen virksomhet. Jeg vil takke representanten for at hun har satt søkelys på problemstillingen, og jeg vil sette i gang et arbeid for å se på behovet for regelendringer.

SPØRSMÅL NR. 433

Innlevert 27. mars 2003 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 8. april 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Kvinner som er i ein attføringssituasjon og skal føde, mister sin stønad i den perioden dei er borte frå arbeidet grunna fødsel.

Vil statsråden rette opp denne diskrimineringa av kvinner som er på attføring?»

GRUNNGJEVING:

Rett etter ein fødsel vil kvinner i ein attføringssituasjon normalt ikkje vere inne i ein utdanning eller i tilrettelagt arbeid. For å få sjukepengar i perioden vedkomande er borte frå attføringstiltaket, må vedkomande ha vore inne i ordinært arbeid i løpet av dei siste 10 månadene. Alternativet er eingongsstønad ved fødsel som i dag er 33 584 kr.

Regelverket for attføring er dermed langt strengare enn regelverket for dagpengar og sjukeløn. Ifølgje gjeldande regelverk for desse ordningane, har kvinner rett til sjukeløn under den perioden dei er borte frå tiltak som følgje av fødsel.

Når det gjeld attføringstilfelle, så kan familiar oppleve å kome opp i ein svært vanskeleg økonomisk situasjon. I tillegg er dette kjønnsdiskriminerande i den forstand at det bare er kvinner som blir råka av

gjeldande regelverk med omsyn til fødselspermisjon.

Svar:

Spørsmålet er oversendt barne- og familieministeren som rette statsråd for svar. Svaret er utarbeidd i samråd med Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Ytingar under yrkesretta attføring blir gitt i samband med tiltak som er naudsynte og føremålstenlege for at ein skal bli i stand til å skaffe seg eller behalde høveleg arbeid (folketrygdlova § 11-6). Det er dermed ikkje fødselen eller omsorga for barnet, men det at ein reint faktisk ikkje lenger gjennomfører attføringstiltak som er årsak til at retten til attføringspengar fell bort.

Kvinner som mottok stønad under yrkesretta attføring kan falle mellom to stolar om dei får born i attføringsperioden. Ofte vil kvinna då ikkje har rett til fødselspengar av di ho ikkje fyller vilkåret om yrkesaktivitet i 6 av dei siste 10 månadene før stønadsperioden tek til. Trygdeytingar som dagpengar under arbeidsløyse, sjukepengar og fødsels- og adopsjonspengar blir likestilt med yrkesaktivitet, medan stønad til yrkesretta attføring og medisinsk rehabilitering ikkje blir rekna som yrkesaktivitet. Kvinner som er under attføring kan då oppleve at attføringsstønad vert stoppa fordi kravet om aktivitet ikkje er oppfylt utan at dei får rett til fødselspengar. Sjølv om kvinnene får eingongsstønad ved fødsel, kan dette føre til ein vanskeleg økonomisk situasjon for mange familiar.

Eg kan sjå argument for å endre reglane om fødselspengar slik at periodar med attføringspengar skal telle som yrkesaktivitet og dermed gi oppteningsrett til fødselspengar. Frå 1. januar 2002 er attføringspengar definert som pensjonsgjevande inntekt. Det ligg dermed betre til rette for at attføringspengar kan gi oppteningsrett til fødselspengar. Men ei slik endring er kostbar å gjennomføre; meirutgiftene ved å endre lova slik at også periodar med attføringspengar gir oppteningsrett til fødselspengar er berekna til om lag 68 mill. kr. Regjeringa har ikkje planer om å foreslå ei slik endring av fødselspengeordninga på noverande tidspunkt.

SPØRSMÅL NR. 434

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 4. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I en pressemelding fra NIVA den 20. mars kommer det fram at det er påvist oppsiktsvekkende høye nivåer av miljøgiften BFH (bromerte flammehemmere) i Mjøsa. Det er særlig ørreten i Mjøsa som inneholder svært høye nivåer av giften BFH. Årsakene til forurensningen antas å være lokale kilder. Av kjente tiltak som er igangsatt, er at SNT har frarådet folk fra å spise fisk fra Mjøsa.

Hvilke tiltak vil statsråden igangsette for å stoppe utslipp av BFH til Mjøsa?»

BEGRUNNELSE:

En analyse gjennomført av NIVA og NILU, bekrefter at i ørret fra Mjøsa er det så høye nivåer av BFH at det vekker oppsikt internasjonalt. I rapporten vises det til at BFH tilsettes produkter for å minske deres brennbarhet. Denne giften har en vid spredning i miljøet, og at hav- og luftstrømmer sprer dem til områder fjernt fra utslippsstedene. NIVA påpeker at de har begrensede kunnskaper om hvilke effekter denne giften har på mennesker, men forskning har vist at dette stoffet har flere av de samme toksiske egenskaper som miljøgiften PCB, og at virkningen sannsynligvis vil komme i tillegg til den allerede kjente belastningen PCB har. Det vil si at giften kan gi mennesker kroniske helsevirkninger og skade av barn som får overført stoffene med morsmelken, og at det er langtidseffektene av eksponering som er mest bekymringsfullt.

Svar:

Jeg deler den bekymring som representanten Brustad gir uttrykk for. Rapporten fra NILU/NIVA viser at fisk (lake og ørret) fra Mjøsa inneholder svært høye konsentrasjoner av miljøgiften bromerte

flammehemmere, mye høyere enn andre steder hvor det ble målt i samme undersøkelse, f.eks. i fisk fra Oslofjorden og Femunden. Den bromerte flammehemmeren det er funnet mest av i fisk i Mjøsa (penta- BDE) er den farligste varianten i denne gruppen stoffer. Det er derfor spesielt bekymringsfullt at konsentrasjonene er på høyde med nivåene av PCB som tidligere er målt i fisk i Mjøsa. Undersøkelsen bekrefter at bromerte flammehemmere utgjør en alvorlig trussel mot helse og miljø, og at det trengs en spesiell innsats for å stanse utslippene av disse stoffene.

På slutten av fjoråret iverksatte jeg en omfattende innsats for å redusere utslipp av bromerte flammehemmere på nasjonalt nivå, gjennom en egen handlingsplan. Denne kan finnes på hjemmesidene til Statens forurensningstilsyn (SFT):

<http://www.sft.no/nyheter/dokumenter/bromertelammehemmereandlingsplan2003.htm>

I tråd med denne lager nå SFT forslag til forbud mot de to farligste typene bromerte flammehemmere, bl.a. den som vi nå ser høye verdier av i Mjøsa. I tillegg vurderes et eventuelt forbud mot ytterligere ett stoff. Dermed kan vi så raskt som mulig få stanset nye norske utslipp, både til Mjøsa og i landet for øvrig.

Handlingsplanen har i tillegg en rekke andre tiltak, bl.a. økt kontroll og oppfølging overfor næringslivet og skjerpede krav på avfallsstadiet overfor produkter med innhold av bromerte flammehemmere. Handlingsplanen for reduserte utslipp av bromerte flammehemmere innebærer også økt fokus på bromerte flammehemmere i overvåkningsarbeidet og SFT har utarbeidet en materialstrømsanalyse som gir bedre oversikt over bruksområder og mulige utslippskilder. Undersøkelsen fra NIVA og NILU bekrefter hvor nyttig miljøovervåkning er for å kartlegge forurensning av miljøgifter.

Siden nivåene i Mjøsa er spesielt høye, sier forskerne som har utarbeidet rapporten at det sannsynligvis skyldes lokale forurensninger. Store innsjøer som Mjøsa er i tillegg særlig følsomme for slike forurensninger fordi næringskjedene i slike innsjøer er lange. Fiskespisende rovfisk som storørret er derfor særlig utsatt for oppkonsentrering av miljøgifter som bromerte flammehemmere.

Hvilke virksomheter som faktisk har sluppet miljøgiftene ut i området rundt Mjøsa er imidlertid uvisst. SFT har informasjon om at en tekstilbedrift og en kretskortprodusent bruker bromerte flammehemmere i sin produksjon i dag. Det kan imidlertid også være tale om tidligere utslipp - miljøgifter som bromerte flammehemmere har i likhet med PCB den egenskap at den brytes sakte ned i naturen og kan lagres i næringskjedene lenge etter at utslippene har funnet sted. Alt sigevann fra dagens store deponier blir rensset via renseanlegg, men det kan finnes eldre, nedlagte deponier hvor dette ikke har vært tilfelle.

Miljøvernmyndighetene, dvs. SFT og fylkesmannen, vil følge opp alle mulige lokale kilder med snarlig varsel om pålegg om å redusere eventuelle utslipp. Miljøvernmyndighetene har vært blant de første i verden som har søkt etter funn av bromerte flammehemmere i sigevann fra deponier, og SFT vurderer nå et mer omfattende måleprogram for dette.

SPØRSMÅL NR. 435

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 4. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Er det mulig å foreta seg noe som kan føre til at grunneieren får mulighet til å drive gården sin på en mest mulig effektiv og fornuftig måte, og ev. hvor lang tid kan man forvente det går til behandling av søknad om å kjøre på barmark?»

BEGRUNNELSE:

Dyrlimyra naturreservat i Kvinesdal går over en vernet myr og medfører at eierne får delt opp eiendommen sin i to deler slik at den delen som ligger innenfor reservatet (ca. 80 pst. av eiendommen) ikke blir tilgjengelig for motorisert drift. Det dreier seg om ca. 2 000 dekar. Fra gammelt av går det en vei over myra som eieren nå nektes å bruke med visse unntak som er problematisk i forhold til klima og tidspunkt i landsdelen. Grunneier og Kvinesdal kommune har i brev til fylkesmannen grunnlagt transportbehovet og har beskrevet tidligere tiders bruk og ferdsel over myra. Grunneieren har i dag behov for motorisert ferdsel over myra for å kunne utnytte ressursene på bruket i forhold til beiting og innegjerding. Fylkesmannen svarer på søknad fra grunneieren av 15. januar i år at: "Motorisert transport av tømmer og gjerdemateriell over myra er tillate på frossen og snødekt mark". Som kjent er dette område i en del av landet der det ikke kan påregnes at det blir verken frossen eller snødekt mark hvert år. Fylkesmannen skriver videre at: "Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak i spesielle tilfeller dersom det ikke strider med formålet om fredning, jf. gjeldende forskrift kapittel IV, punkt 6". Fylkesmannen gir videre i brevet mulighet til å kjøre over myra på frossen eller snødekt mark i 2003. Dersom det ikke skulle bli snø eller frossen mark, kan grunneieren søke fylkesmannen om å kjøre på barmark.

Svar på henvendelser/søknader til fylkesmannen har til nå tatt lang tid. Grunneieren er ut fra drift og dyrehold nødt til å holde seg innefor tidsgrenser som er for korte i forhold til den tiden det nå har tatt å få svar fra fylkesmannen.

Dette har forståelig nok ført til frustrasjon og oppgitthet fra grunneierens side, og det hemmer klart muligheten for en "fornuftig" drift av gården.

Svar:

I begrunnelsen for spørsmålet framgår det at denne saken i korthet gjelder motorisert ferdsel i forbindelse med transport av tømmer og gjerdemateriell i Dyrlimyra naturreservat i Kvinesdal kommune i Vest-Agder. I begrunnelsen for spørsmålet heter det at svar på henvendelser/søknader til fylkesmannen til nå har tatt lang tid, noe som hemmer muligheten for en fornuftig drift av gården.

Jeg har vært i kontakt med Direktoratet for naturforvaltning (DN) og fylkesmannen i Vest-Agder om saken. DN opplyser at det i denne saken har vært flere runder med behandling av dispensasjonssøknader. DN opplyser videre at det i denne saken også foreligger et forslag om endring av fredningsforskriften, som har vært på lokal høring og nå er til behandling i direktoratet.

Dyrlimyra naturreservat ble opprettet ved kgl.res. 4. september 1981. Formålet med fredningen er å ta

vare på en typisk atlantisk høymyr på grensen av sitt utbredelsesområde. Etter opplysninger fra fylkesmannen er Dyrlimyra en av de få større og relativt lite påvirkede nedbørsmyrene av typen atlantisk høymyr som er igjen i Vest-Agder. Dyrlimyra er ifølge fylkesmannen blant de ti mest fredningsverdige myrene i Vest-Agder.

Ifølge fredningsforskriftens kapittel IV, punkt 4, er motorisert ferdsel forbudt. Unntatt fra dette forbudet er:

"motorisert tømmertransport på fastmark i ytterkantane av reservatet i samband med tillaten skogsdrift. Motorisert tømmertransport over myra er tillaten på frossen og snødekt mark.

Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til opparbeiding og bruk av snøpakka veg over myra, dersom dette ikkje fører til varig skade på myroverflata".

I henhold til forskriftens IV, punkt 6, kan det gjøres unntak fra forskriften for vitenskapelige undersøkelser og arbeid av vesentlig verdi for samfunnet og i spesielle tilfelle dersom det ikke strider mot formålet med vernet.

Det er under utarbeidelsen av forskriften tatt stilling til hvilket restriksjonsnivå som er nødvendig for å ivareta verneverdiene i reservatet. Fylkesmannen har opplyst at gjerding og hogst ikke var tema i verneplandiskusjonen og at eiendommene ikke var i aktiv drift på fredningstidspunktet. I erstatningsskjønnet ble det tatt hensyn til de ulemper som fredningen har påført eiendommen. I skjønnet av 16. september 1987, side 10, står det blant annet:

"Adkomsten til dette utmarksområdet, hvor det foruten beite og noe skog også er et tjern, blir vanskeliggjort hva transport angår, for eksempel av gjerdemateriell. Retten fastsetter erstatningen til Arne og

Harald Moi for klausuleringen av Dyrli, gnr. 43, bnr. 1, til en engangserstatning på 20 000 kr".

Grunneier har etter dette fått full erstatning for det verditap som fredningen har påført eiendommen.

Fylkesmannen har behandlet og innvilget søknader om motorisert ferdsel. Fylkesmannen brukte tre uker på å gi en dispensasjon 11. juli 2001 og ca. fem uker på å gi en dispensasjon 26. februar 2003. Fylkesmannen har nå til behandling en ny søknad av 12. mars 2003. Fylkesmannen opplyser at det tas sikte på å ferdigbehandle denne søknaden med det første.

I tillegg til å behandle enkeltsøknader har fylkesmannen i brev av 5. juni 2002 til direktoratet tilrådd at det settes i gang en forskriftsendringsprosess. Hensikten med en forskriftsendring er å tilpasse fredningsforskriften bedre til dagens situasjon. Ved brev av 9. september 2002 til fylkesmannen sa DN seg enig i at det kan være aktuelt med en forskriftsendring, og bad fylkesmannen sende et endringsforslag på en begrenset høring.

Jeg mener at de prosesser som nå pågår mht. enkeltsaksbehandling og forskriftsendring, bidrar til at grunneieren får mulighet til å drive gården sin på en fornuftig måte. Spesielt viser jeg til at fylkesmannen har varslet ferdigbehandling av grunneierens søknad av 12. mars 2003 med det første.

SPØRSMÅL NR. 436

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 4. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I Stortingets behandling av friluftsmeldingen var det stort fokus på å rydde opp i reglene om strandsonen. Dette har tydeligvis ikke nyttet, for det utkjempes fortsatt mange lokalpolitiske slag i den norske strandsonen. Behovet for å rydde opp er stort, siden dagens reglement tydeligvis tolkes inkonsekvent og

skaper usikkerhet og frustrasjon hos mange grunneiere.

Vil statsråden ta initiativ til å klargjøre lovverkets intensjoner og sikre den private eiendomsretten?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Stavanger Aftenblad 14. mars 2003 holder Sandnes kommune på å rydde opp blant ulovlige bygg i strandsonen. I midten av mars behandlet Utvalg for byutvikling to bryggeforlenginger som er pålagt revet. Bryggene ligger med få meters mellomrom på Usken. Begge eierne klaget på rivningskravene, men bare én ble hørt. Begge bryggene er angiverlig oppført uten søknad. Den ene bryggen ble likevel spart fordi den ble oppført før det kom reguleringsplan. Begge disse sakene skal innom fylkesmannen før utfallet er endelig. I en tilsvarende sak i samme området som utvalget har behandlet tidligere, ble det derimot gjort rivningsvedtak på en brygge oppført tidligere enn ovennevnte brygge, som ble spart. På bakgrunn av mange lignende avgjørelser mener Stavanger Aftenblad at politikerne vinger i strandsonerbehandlingen. Tar man for seg andre typer strandsonetiltak, som naust og hytter, vil forvirringen øke ytterligere. Ifølge Stavanger Aftenblad er det legitimt å peke på forskjellsbehandlingen og de påfølgende problemene den skaper.

Svar:

Det er kommunene som har ansvaret for arealforvaltningen og behandlingen av enkeltsaker vedrørende bygging og fjerning av ulovlige tiltak i 100-metersbeltet langs sjøen. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen, som i tilfelle fatter endelig vedtak. Ved saksbehandlingen skal det tas hensyn til strandsonen, men eierens rettssikkerhet og eiendomsrett er også viktig, og det skal ikke foretas urimelig forskjellsbehandling.

Det er adgang til å bringe fylkesmannens vedtak inn for Sivilombudsmannen, eller ved søksmål bringe saken inn for domstolene. Når det gjelder ulovlige byggearbeider, gir plan- og bygningsloven særlige regler. Plan- og bygningsmyndighetene kan utferdige forelegg mot den som ikke etterkommer pålegg om riving, og vedkommende kan reise søksmål mot det offentlige for å få forelegget prøvet.

Jeg er kjent med at Sandnes kommune har etablert et spesielt prosjekt for å foreta en opprydding av ulovlig oppførte byggverk og konstruksjoner i kommunens hytteområder, hvor strandsonen er særlig prioritert. Jeg har ikke foranledning til å gi nærmere kommentarer til de konkrete sakene som nevnes i spørsmålet, når det er kommunen og fylkesmannen som har ansvaret for saksbehandlingen.

SPØRSMÅL NR. 437

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 4. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ved behandlingen av meldingen om friluftsliv, understreket komiteens flertall at man skal være forsiktig med inngrep i den private eiendomsrett. Likevel blir eiendomsretten stadig skadelidende under dekning av begrepet LNF, Landbruks-, natur- og friluftsområder. I en del kommuner settes det sterke begrensninger for eiendommer som må karakteriseres som å være bebygd.

Vil statsråden sikre at hele tomten til boliger og hytter i LNF-kategorien karakteriseres som bebygd eiendom?»

BEGRUNNELSE:

Kommuneplanen tas frem til rullering hvert fjerde år. Etter plan- og bygningsloven § 20-4 første ledd kan en kommuneplan inneholde i alt 6 forskjellige arealkategorier. Innenfor samme område kan kommuneplanens arealdel bare angi en av arealbrukskategoriene. Det er i strid med loven dersom flere formål kombineres i samme område. En av kategoriene i kommuneplanen er LNF. LNF-kategorien er et forvaltningsredskap, og må brukes etter sin hensikt av myndighetene. Juridiske grenser for hvilke områder som kan klassifiseres på denne måten tilsier at den gjelder arealer som etter sin art er dyrket mark, skog og annen utmark.

I LNF-områder er alle byggetiltak i utgangspunktet forbudt. Som en konsekvens kan ikke helårsboliger og fritidseiendommer klassifiseres som LNF. LNF kategorien betyr at kommuneplanens arealdel skal angi et område som er landbruks-, natur- og friluftsområder.

Arealkategorien "Byggeområder" kan omfatte områder for tettstedsutvikling eller boligområder, industriområder, forretningsområder, områder for fritidsbebyggelse mv. Friområder i tilknytning til slik utbygging vil gå inn her. Dette omfatter også allerede utbygde områder. Dersom man står overfor et areal som i det vesentlige bærer preg av byggeområde, er det i strid med plan- og bygningslovens system og formål å henføre det til arealkategori LNF. Et "Byggeområde" kan ikke samtidig være "LNF-område".

Mange føler at forutsetningen med LNF-kategorien i dag er snudd på hodet av Miljøverndepartementet, fylkesmenn og kommunepolitikere. LNF brukes til å legge store restriksjoner på bebygde eiendommer. Miljøverndepartementet har sagt at det ikke automatisk skal gis dispensasjon etter plan- og bygningsloven til å bygge opp hus/hytte i LNF etter brann. Det er også totalforbud mot deling av tomt, hvilket i praksis medfører at de som ønsker å utdele tomter til sine barn, ikke vil få tillatelse til det.

I en betenkning fra Tor N. Rekve skriver han "en kommuneplans arealdel vil være ugyldig dersom det i et LNF-område henføres et areal som må konstateres å være utbygd med fritidsbebyggelse, eventuelt kombinert med helårsbebyggelse. Med "utbygd" sikter jeg til et område med en viss tetthet av hytter og/ eller bolighus".

Svar:

Når et område angis som landbruks-, natur- og friluftsområde i kommuneplanens arealdel, berøres ikke bruken av eksisterende bebyggelse. Bruken av eksisterende bygninger og tomter kan fortsette som før. Nye

tiltak som er i strid med formålet landbruks-, natur- og friluftsliv, krever dispensasjon. Etter plan- og bygningslovens system er det kommunen som har ansvaret for arealplanleggingen og avgjør dispensasjonssøknader. Fylkesmannen er overordnet myndighet og avgjør klagesaker.

Når det gjelder gjenoppbygging etter brann, som nevnes spesielt i spørsmålet, er det selvfølgelig utgangspunktet at dispensasjon gis. I sjeldne unntakstilfeller hvor det foreligger sterke nasjonale interesser, kan dispensasjon avslås. Da vil det bli forsøkt å komme frem til minnelige ordninger i form av makeskifte og lignende.

Størstedelen av landets arealer er angitt som landbruks-, natur- og friluftsområder i kommuneplanens arealdel, såkalte LNF-områder. Dette er arealer av ulik type der det ikke planlegges videre utbygging. Miljøverndepartementet har lagt til grunn at landbruks-, natur- og friluftsområdene kan inneholde eksisterende bebyggelse, og i mange kommuner er innslaget av bebyggelse i slike områder betydelig.

Dersom kommunen ønsker å åpne for ytterligere bebyggelse i landbruks-, natur- og friluftsområdene, gir plan- og bygningsloven adgang til å gi bestemmelser om omfang og lokalisering av spredt bebyggelse. Slike bestemmelser kan eventuelt begrenses til bare å omfatte eksisterende bebyggelse. Hvis utviklingen blir slik at det oppstår større konsentrasjoner av bolig- eller næringsbebyggelse, vil det være naturlig at kommunen endrer planen slik at området fremstår som byggeområde.

Gjennom ansvaret for arealplanleggingen har kommunen således ansvaret for å vurdere hvilke områder som skal angis som rene landbruks-, natur- og

friluftsområder, landbruks-, natur- og friluftsområder med bestemmelser om spredt bebyggelse, og byggeområder i kommuneplanens arealdel. Hvilken arealkategori som velges vil avhenge av hvilken utvikling som anses som ønskelig for området.

Systemet er i dag fleksibelt. Jeg kan ikke se at jeg har grunn til å gripe inn og gjøre endringer slik det spørres om. Jeg viser imidlertid til at behovet for endringer i plandelen av plan- og bygningsloven er av de spørsmål som Planlovutvalget vurderer. Utvalget legger i disse dager siste hånd på sin sluttutredning.

SPØRSMÅL NR. 438

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 4. april 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I NVE forslag til vern av vassdrag er Litleåna i Kvinesdal kommune inkludert. I utredningsdokumentet er det flere tilfeller av feil informasjon, som er vesentlig for beslutningen som skal fattes. Det påstås bl.a. at Litleåna ikke er berørt av kraftutbygging. Dette til tross for at lokale personer kan vise til at det er utbygd to kraftverk (Kværnbekken og Ledefossen) samt gitt konsesjon til et tredje.

Er statsråden betenkt over slike feil i utredningen?»

BEGRUNNELSE:

I utredningsdokumentet på side 44 står det at øvre del av vassdraget inngår i "sentralsonen" i verneområdet "Setesdal Vesthei" som har nasjonal verdi. Dette er direkte feil, Litleåna har sitt utspring ved Knaberøysa, og ligger godt syd for omtalte vernesone.

Videre heter det i styringsgruppens utredning at Litleåna ikke er berørt av kraftutbygging. Også dette er feil ved at det er utbygd to kraftverk og det er gitt konsesjon til et tredje. De to utbygde kraftverkene er Kværnbekken og Ledefossen. Raulandsfossen er gitt konsesjon og er under utbygging.

I tillegg må det sies at en del angitte biotopiske verdier er svært subjektive.

I tillegg rettes oppmerksomheten mot de faktum at Kvinesdal kommune og Hægebostad kommune går imot vern av vassdraget, og Kvinesdal understreker at lokal forvaltning etter gjeldende lovverk er tilstrekkelig for å ivareta verdiene i vassdraget.

Fylkesmannen i Vest-Agder går inn for vern. Agder Energi Produksjon ønsker ikke vern av vassdraget. Norges Bondelag Agderkontoret går imot vern, mens Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern.

Litleåna var også vurdert i "Verneplan IV", men ble ikke vernet med henvisning til at konsesjonsbehandling ville kunne ivareta verneverdiene.

Svar:

Gjennom Stortingets behandling av St.prp. nr. 37 (2000-2001) ble det vedtatt at Verneplan for vassdrag skal suppleres. Det ble nedsatt en styringsgruppe med representanter fra DN og NVE til det forberedende arbeidet med supplering av Verneplanen, og styringsgruppas forslag ble sendt på høring sist høst. Den 28. januar i år fikk Olje- og energidepartementet oversendt NVEs innstilling til supplering av Verneplanen, og det er denne innstillingen som nå er ute på høring.

De fleste vassdrag som vurderes for vern i forbindelse med verneplansuppleringen ble også vurdert i forbindelse med en av de tidligere verneplanene. Det forhold at et vassdrag har vært vurdert vernet tidligere, medfører ikke i seg selv at vassdraget unntas fra verneplansuppleringen. Litleåna i Kvinesdal kommune ble vurdert i forbindelse med Verneplan IV, men ble ikke omfattet av vernet. I det pågående arbeidet med verneplansuppleringen er Litleåna blitt anbefalt vernet både i styringsgruppas forslag og i NVEs innstilling. Det følger av NVEs innstilling at høringsinstansene har ulike syn på hvorvidt vassdraget bør vernes, og at NVE har lagt vekt på vassdragets verneverdier ved sin vurdering.

Olje- og energidepartementet er kjent med at det finnes to kraftverk i vassdraget som ikke er konsesjonspliktige samt at det er gitt konsesjon til et minikraftverk. Ved departementets behandling av saken er dette forhold som vil bli trukket inn sammen med høringsuttalelsene. Regjeringen tar sikte på å legge fram en proposisjon for Stortinget ved årsskiftet 2003/2004.

Høringen av NVEs innstilling gir nå bl.a. kom

muner og fylkeskommuner anledning til å kommentere alle sider ved innstillingen.

Jeg har full tillit til at den prosessen vi nå gjennomfører i departementet vil gi et godt beslutningsgrunnlag når vernesaken senere skal fremmes for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 439

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy

Besvart 4. april 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Viser til en artikkel i Asker og Bærums Budstikke av 25. mars, hvor det fremkommer at Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt ikke har råd til å behandle sikringsdømte innsatte utenfor anstalten. Forvaringsinstituttets hensikt er ikke kun å verne samfunnet, men også å tilrettelegge for endring i atferd. Behandling vil i så måte være en svært viktig del av forvaringen.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt tilpasser seg den nye soningsformen ved å gi alle sikringsdømte mulighet for psykologbehandling?»

BEGRUNNELSE:

Terapi skal fungere som hjelp til å endre seg under forvaringen. De sikringsdømte er avhengige av å kunne vise til en bedring i atferd for å eventuelt kunne redusere forvaringstiden. Terapi er også særdeles vesentlig i forhold til å begrense faren for gjentakelse. Institutt for Klinisk Sexologi og Terapi har erfart at behandling utenfor murene er viktig, og at det er motiverende i seg selv at behandlingen foregår utenfor anstalten. Justisdepartementet anbefaler også at behandlingen gis utenfor fengselet.

Svar:

Det erkjennes at mange forvaringsdømte og sikringsdømte har et større behov for rehabiliteringstiltak herunder helsetjenester enn andre innsatte. Det er også riktig som representanten Hall Arnøy påpeker at endring i atferd er en viktig målsetting når man tilrettelegger innholdet i straffegjennomføringen for

særreaksjonsdømte generelt. Her vises til føringer som ble gitt av Regjeringen i Ot.prp. nr. 46 (2000- 2001) Om lov om endringer i straffeloven og i enkelte andre lover (endring og ikraftsetting av strafferettslige utilregnelighetsregler og særreaksjoner samt endringer i straffeloven §§ 238 og 239).

Ansvar for helsetjenesten i fengslene ligger hos helsemyndighetene og det vil være helsevesenets ansvar å vurdere den enkeltes behov for behandling, hva slags type behandling som er aktuell, hvor behandlingen skal foregå osv. Det er imidlertid viktig at forholdene innen kriminalomsorgen praktisk legges til rette for at behandling om nødvendig kan gjennomføres utenfor anstalten. For eksempel ved fremstilling av innsatte til det aktuelle behandlingstilbudet. Dette er prinsipper som også gjelder for innsatte ved Ila.

Jeg har fått opplyst fra Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt at man det siste året kjenner til en innsatt som ikke har fått ekstern behandling på det tidspunkt da det ble etterspurt. Det er imidlertid ikke økonomiske eller praktiske forhold ved fengselsdriften som var årsaken til dette.

Det er særdeles viktig at det er et godt samarbeid mellom fengslene og samarbeidspartnere som helsemyndighetene til beste for den innsatte. Jeg har forsikret meg om at Ila har som en klar målsetting at alle innsatte som får etablert et behandlingstilbud utenfor fengslet skal gis praktisk mulighet til å kunne gjennomføre behandlingen.

SPØRSMÅL NR. 440

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 4. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ein samla energi- og miljøkomité bad i budsjettinnstillinga Miljøverndepartementet finna ei finansiell løysing for Lyngheisenteret på Lygra i Horgaland. I eit brev til senteret 7. mars d.å. avslår Miljøverndepartementet å ta slike initiativ. Eit ynskje om eit møte mellom senteret, fylkesordføraren i Hordaland og miljøvernministeren vert òg avslege.

Meiner statsråden at dette er å følgja opp ein samla komité sitt pålegg om å finna ei løysing for Lyngheisenteret?»

Svar:

Jeg oppfatter henvendelsen dit hen at det ønskes redegjort for hvordan det skal finnes en løsning for Lyngheisenteret.

Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet har gått inn med et ekstraordinært tilskudd til drift og utredning på inntil 1,1 mill. kr til Lyngheisenteret. Dette for å løse den akutte økonomiske situasjonen.

Av summen på 1,1 mill. kr skal inntil 100 000 kr gå til å få utredet nærmere Lyngheisenterets økonomi og organisering. Mandat for denne utredningen skal utarbeides av styret for Lyngheisenteret i samarbeid med de to berørte departement. I tillegg skal styret redegjøre for hvordan senteret kan drives i fremtiden uten ekstraordinære statlige tilskudd og der det er balanse mellom drift og utgifter. Tilskuddet vil utbetales straks styret skriftlig bekrefter at det er inneforstått med disse forutsetninger. Jeg gjør samtidig oppmerksom på at dette ekstraordinære tilskuddet ikke innebærer at de to berørte departement er innstilt på å gå inn i en ordning med årlig statlig driftsstøtte.

I perioden 1997-2002 mottok stiftelsen 3 mill. kr til konkrete prosjekt/tiltak over budsjettene til Miljøverndepartementet (MD)/Riksantikvaren (RA).

Stiftelsen Lyngheisenteret har ved flere anledninger hatt møter med MD både på politisk og administrativt nivå. Stiftelsen har også hatt møter med andre berørte departementer. MD har bl.a. tatt initiativ til et fellesmøte den 8. november 1999 mellom styringsgruppen for senteret og berørte departementer for å vurdere på hvilken måte de ulike departementene kunne bidra innenfor eksisterende ordninger og budsjettmidler.

På bakgrunn av dette møtet ble det gitt en samlet tilbakemelding fra departementene i mars 2000. I dette brevet konkluderes det med at departementene mener den statlige finansieringen av prosjektet har vært tilstrekkelig i forhold til de rammer som lå til grunn ved oppstarten av prosjektet. Videre ble det pekt på at departementene har gitt store tilskudd til prosjektet og som stort sett har vært i tråd med det opprinnelige budsjettet. Det ble også vist til at verken MD, LD, KR D og daværende KUF og KD hadde sentrale midler til å finansiere prosjektet ytterligere. Enkelte av departementene hadde likevel regionale midler som stiftelsen ble oppfordret til å søke om på ordinært vis gjennom fylkesmannen eller fylkeskommunen.

Miljøverndepartementet har vært en pådriver for å markere Lyngheisenteret og det er positivt at departementets nominasjon av Lyngheisenteret til UNESCO/Melina Mercouris kulturlandskapspris førte til at Lyngheisenteret ble tildelt prisen i 2001. Jeg hadde også gleden av å besøke Lyngheisenteret den 28. mai

2002 for å bidra til en ordentlig markering av mottagelsen av prisen. I brev fra meg til stiftelsen den 5. desember 2002 ble det vist til at Riksantikvaren bidro til å sikre den norske egenfinansieringen slik at Lyngheisenteret gis anledning til å delta i og lede et prosjekt under EU-programmet Culture 2000/European Heritage.

Dokument nr. 15:23

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 441

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 2. april 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at organisasjoner som er regnskapspliktige etter lotteriloven, men ikke etter regnskapsloven, skal kunne ha avvikende regnskapsår?»

BEGRUNNELSE:

Et stort antall organisasjoner er i den situasjon at de ikke er regnskapspliktige i henhold til regnskapsloven. Samtidig kan organisasjonene være regnskapspliktige i henhold til lotteriloven, hvis de f.eks. driver bingovirksomhet for å finansiere sine hovedaktiviteter.

Mange av disse organisasjonene har gode grunner til ikke å følge vanlig regnskapsår. Dette gjelder både sesongbetonte idretter, spesielt vinteridretter, og politiske lokallag. For de politiske lag er "sesongen" alltid en følge av når offentlige valg holdes. Det kan være opptil 6 000 organisasjoner i en slik situasjon.

Enkelte organisasjoner som har blitt møtt med krav om regnskap i henhold til "vanlig" regnskapsår, har søkt om avvikende regnskapsår. Disse har fått avslag.

For at opptil 6 000 organisasjoner ikke skal måtte søke om avvikende regnskapsår, og eventuelt gjennomgå ankebehandling, kan dette løses langt enklere. Finansdepartementet kan vurdere og utforme en forordning som fritar organisasjoner som må innlevere regnskap i henhold til lotteriloven, men som ikke er regnskapspliktige etter regnskapsloven, fra "vanlig" regnskapsår.

Svar:

Av § 1-2 første ledd nr. 13 i lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) følger at regnskapspliktige etter denne loven er "andre som etter særskilt bestemmelse i eller i medhold av lov har regnskapsplikt etter regnskapsloven".

Det følger av lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. § 4f at den som er godkjent eller autorisert i medhold av §§ 4b og 4c er regnskapspliktig etter regnskapsloven med mindre tilsvarende regnskapsplikt følger av annen lovgivning. Av bestemmelsens tredje ledd følger at Lotteritilsynet kan gi dispensasjon fra reglene om regnskapsplikt i paragrafen.

Regnskapsloven fastsetter i § 1-7 første ledd at regnskapsåret er kalenderåret. Departementet kan i særlige tilfelle ved enkeltvedtak eller forskrift gjøre unntak fra denne bestemmelsen.

I praksis har en på bakgrunn av lovens forarbeider (NOU 1995:30, Ot.prp. nr. 42 (1997-98) og Innst. O. nr. 61 (1997-97)), lagt vesentlig vekt på to kriterier ved vurderingen av om det bør gis tillatelse til å benytte avvikende regnskapsår; virksomheten må være sterkt sesongbetont og regnskapene må bli mer informative ved anvendelsen av avvikende regnskapsår. Ved vurderingen må det videre ses hen til at unntaksadgangen etter lovens ordlyd ("i særlige tilfeller") er snever.

Lovens forarbeidere synes på denne bakgrunn å tale mot at det gis unntak i de tilfeller som trekkes frem i dette brev.

Bestemmelsen i lotteriloven § 4f ble vedtatt ved lovendring 21. desember 2000 nr. 119 om endringer i lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v., dvs. et

ter vedtagelsen av regnskapsloven og den aktuelle bestemmelsen om at regnskapsåret er kalenderåret.

En vurdering av om organisasjoner som har regnskapsplikt etter regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 13, jf. § 4f i lotteriloven bør unntas fra kravet om å benytte kalenderåret som regnskapsår, bør etter min vurdering foretas med utgangspunkt i de hensyn som begrunner regnskapsplikt for slike organisasjoner. Jeg vil på bakgrunn av din henvendelse ta spørsmålet opp med kultur- og kirkeministeren.

For øvrig gjør jeg oppmerksom på at Lotteritilsynet, etter det jeg har fått opplyst, har lagt om sin praksis etter lotteriloven § 4f tredje ledd slik at organisasjoner med lotteriinntekter under 100 000 kr i året etter søknad kan få dispensasjon fra regnskaps- og revisjonsplikten etter lotteriloven § 4f første og annet ledd.

SPØRSMÅL NR. 442

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Thore A. Nistad

Besvart 4. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I budsjettavtalen mellom Regjeringen og FrP forelå det en ny post 74 under Fartøyvern. I merknadene ble fartøyene DS "Skibladner" og "Anna Rogde" spesielt fremhevet. I forhåndstilsagn for 2003 er det i fra Riksantikvaren kun tildelt 500 000 kr for inneværende år, mens behovet er ca. 2 mill. kr for DS "Skibladner".

Vil statsråden sørge for at årets tildelingen til DS "Skibladner" økes eller sikres, slik at båten kan settes i stand til sesongstart?»

BEGRUNNELSE:

I 1995 var det 144 vernede fartøyer her i landet. Tilsvarende tall for 2001 er 175. Dette er fartøyer som er underlagt antikvariske bevaringsforpliktelser som et resultat av bindene avtale mellom fartøyeier og Riksantikvaren. Slike avtaler har blitt etablert i forbindelse med a) økonomiske tilskudd, b) status som verneverdig skip eller c) ved at kondemnerte fiskefartøyer har blitt fritatt fra destruksjonskravet på bakgrunn av Riksantikvarens anbefalinger. Tallet er svært lavt sett på bakgrunn av den kulturhistoriske betydningen fartøyene har hatt for norsk næringsliv, samferdsel og samfunnsutvikling. Miljøverndepartementets ideelle mål om å sikre og sette i stand et representativt utvalg fartøyer kan vanskelig nås, men Riksantikvaren arbeider for at representativiteten skal bli bedre. De 175 vernede fartøyene er et resultat av ulike initiativer tatt av enkeltpersoner, museer, foreninger o.l., og sammensetningen av flåten er derfor tilfeldig. Mange av objektene er i meget dårlig forfatning og vil trenge store ressurser for å kunne bli operative. I perioden 1967-2001 har til sammen 138 ulike fartøyer mottatt offentlig tilskudd fra enten Norsk kulturråd, Miljøverndepartementet og/eller Riksantikvaren. Totalt har 156 mill. kr blitt fordelt på disse 35 årene. Riksantikvaren har hatt ansvaret for fordelingen av de statlige fartøyvernmidlene siden 1989.

Som det går fram av DS "Skibladners" søknad om dokumentasjoner, er dette reparasjoner som må utføres etter pålegg fra Sjøfartsdirektoratet hvis båten skal få seilingstillatelse for sesongen 2003. Arbeidet utføres etter retningslinjer som er avtalt med Riksantikvaren. DS "Skibladner" ligger nå på slip ved Minnesund, arbeidene er påbegynt, og må fullføres i vår hvis båten skal seile i sommer, hvilket selvfølgelig er en målsetting.

Arbeidene vil koste: 1 993 336 kr inkl. mva.

Tilsagn om: 500 000 kr.

Det mangler: 1 493 336 kr

DS "Skibladner" har kommet i en meget alvorlig situasjonen, som vil kunne føre til at "Skibladner" blir liggende på slip, ikke bare i sommer, men til nødvendig finansiering er på plass.

Svar:

"Skibladner" er et av landets viktigste verneverdige fartøyer. Fartøyet er prioritert som bevaringsobjekt og har gjennom en årrekke fått midler over Riksantikvarens budsjett. "Skibladner" har totalt mottatt ca. 12. mill. kr i perioden 1967-2003.

Store istandsettingsprosjekter som dette, må ha et visst tidsperspektiv. Riksantikvaren har en plan for finansiering av pågående istandsettingsarbeider på "Skibladner". Denne vil sikre at "Skibladner" i løpet av 2005 vil få tilført de midlene de har søkt om, til sammen 2 mill. kr, under forutsetning av Stortingets budsjettvedtak. "Skibladner" er gjort kjent med dette.

SPØRSMÅL NR. 443

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 2. april 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I forbindelse med Stortingets behandling av St.prp. nr. 41 vedtok Stortinget at det skulle utbetales 130 mill. kr over skjønnsmidlene.

Er disse utbetalt, eventuelt hvorfor ikke, og når kan fylkesmennene regne med å motta disse pengene til fordeling til kommunene?»

BEGRUNNELSE:

Økningen i skjønnsmidlene skulle dekke deler av eller hele kommunenes behov for økte utgifter til sosialhjelp i forbindelse med de høye strømprisene. Kommuner over hele landet melder nå om høyere utgifter til sosialhjelp, men likevel har fylkesmenn SV har vært i kontakt med ikke kunnet svare positivt på at de har fått penger til viderefordeling i kommunene. Nå kommer snart neste strømrregning, og for at kommunene skal gjøres økonomisk i stand til å følge opp Stortingets vedtak om en svært romslig praksis overfor folk som har betalingstrøbbel med strømrregningen, trenger de pengene raskt.

Svar:

Stortinget vedtok 20. februar d.å. å øke rammen for skjønnsstilskudd til kommunene for 2003 med 130 mill. kr. Som jeg uttalte i Stortinget under behandlingen av St.prp. nr. 41 (2002-2003), ville departementet fram mot kommuneproposisjonen for 2004 kartlegge betydningen av de økte strømpriser for kommuneøkonomien. Departementet er nå godt i gang med dette arbeidet, bl.a. ved hjelp av fylkesmennene. Fordelingen av det økte skjønnsstilskudd til kommunene kan skje når vi har tilstrekkelig kunnskap om konsekvenser for kommunene. Dette for å få en mest mulig treffsikker ordning.

Pengene vil utbetales så snart dette er avklart.

SPØRSMÅL NR. 444

Innlevert 28. mars 2003 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 8. april 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Oslo kommune har gjennomført en husleieøkning kommunal- og regionalministerens rådgiver anbefalte Oslo kommune å vente med inntil grunnlaget for fastsettelse av gjengs leie var bedre fastlagt. Den nye husleieloven ble vedtatt i 1999 der gjengs leie ble innført som eneste husleieregulerende virkemiddel.

På hvilket grunnlag mener statsråden at utleiery, domstolene og Husleietvistutvalget skal kunne fastsette gjengs leie, og hvordan skal leietakere enkelt kunne vite om de betaler for mye leie?»

BEGRUNNELSE:

Dette innebærer etter SVs oppfatning en erkjennelse av at når husleiereguleringen ble avskaffet i 1999 og den eneste gjenværende regulering av pris var gjengs leie på tidsbegrensede kontakter, så fantes det i virkeligheten ingen garanti for eksisterende

leietakere. SV var også det eneste partiet som stemte imot fjerning av husleieregulering og svekkelsen av leietakeres rettigheter som også beskrives i den nylig fremlagte NOVA-rapporten. Oslo har en prøveordning med et Husleietvistutvalg direkte underlagt departementet som nå har fått utvidet ansvarsområdet sitt til Akershus. Mens tidligere Husleienemnd var gratis å benytte og hadde sitt hovedvirke med å fastsette pris ved leieforhold, koster Husleietvistutvalget i Oslo 1 400 kr å bruke og har til dags dato ikke hatt mer enn eneste gjengs leie-fastsettelses sak. Min påstand er at dette for det første skyldes pris - advokathonorar må i mange saker påregnes - og for det andre at ingen vil klage på leie så lenge det ikke finnes noe referansegrunnlag. I resten av landet utenom Oslo og Akershus finnes det ikke engang Husleietvistutvalg, noe som tvinger eventuelt utnyttede leietakere over til domstolene.

Svar:

Husleieloven av 1999 legger til grunn at partene ved inngåelse av nye leieavtaler kan avtale vanlig markedsleie (lovens § 4-1). De tre påfølgende årene kan leien justert i samsvar med endringene i konsumprisindeksen (lovens § 4-2). Etter at leieforholdet har vart i to år og seks måneder, uten større endringer enn det som er nevnt ovenfor, kan leien tilpasses gjengs leie med virkning seks måneder senere (lovens § 4-3).

I Ot.prp. nr. 82 (1997-98) på side 176 beskrives "gjengs leie" slik:

"Gjengs leie er et representativt gjennomsnitt av det leienivå som allerede er etablert på stedet ved leie av liknende husrom på liknende leievilkår. Gjengs leie vil således være atskillig mindre konjunkturømfintlig enn markedsleien -- fordi gjengs leie gjenspeiler et allerede etablert nivå.

Systemet forutsetter altså at det foretas undersøkelser med sikte på å klarlegge hva som betales i sammenliknbare leieforhold; på grunnlag av dette materialet skal en så finne fram til tyngdepunktet i det etablerte leienivået sett under ett."

Under stortingsbehandlingen forutså Høyre bl.a. at begrepet gjengs kunne skape usikkerhet slik det var beskrevet i lovforslaget. Høyre foreslo derfor at man hvert tredje år i stedet burde tilpasse leien "til det som vanligvis oppnås på avtaletidspunktet ved ny utleie av liknende husrom på liknende avtalevilkår", jf. Innst. O. nr. 43 (1998-99) på sidene 14 og 15. En slik regulering ville innebære tilpassing til vanlig markedsleie ved nytteleie og dette ville vært lettere å fastslå. Stortingsflertallet, og jeg tror at SV var en del av dette flertallet, sluttet seg likevel til Regjeringens lovforslag om gjengs leie tilpassing.

Slik loven er utformet, må den som skal fastsette gjengs leie prøve å finne frem til et representativt utvalg av tilsvarende leieobjekter som alt er utleid til liknende avtalevilkår. Med den strukturen det norske leiemarkedet har, med mange privatpersoner som leier ut én bolig, ofte en sokkelbolig, kan det i noen tilfelle være vanskelig å finne sammenliknbare leieobjekter ved fastsettingen av gjengs leie. På den annen side har partene seks måneders frist til å komme frem til gjengs leie før leien kan endres. Bli de ikke enige om hva som er gjengs leie, finnes det mange alternative tvisteløsningsorganer som kan avgjøre saken. I Oslo kan Husleietvistutvalget, Oslo husleienemnd, en takstnemnd og de alminnelige domstolene avgjøre saken. Ettersom husleienemnda er en kommunal nemnd, kan denne av habilitetsgrunner riktignok ikke avgjøre tvister der den samme kommunen er part. Etter det jeg har erfart er det svært få saker som er brakt inn for disse tvisteorganene til tross for at slike tvister kan avgjøres både raskt og billig i Husleietvistutvalget og Husleienemnda. Jeg vil derfor sterkt oppfordre partene til å bruke disse mulighetene til å fastsette gjengs leie, noe også var min politiske rådgivers poeng i forbindelse med oppslag i Aftenposten, torsdag 24. mars d.å., da knyttet til en konkret sak, som avisen refererte til. Departementet har derfor ikke anbefalt Oslo kommune om å stoppe omleggingen til gjengs leie, slik du beskriver i ditt spørsmål.

For øvrig er jeg enig i Oslo kommunes politikk om å fastsette leien i de kommunale utleieboligene i samsvar med husleielovens regler, herunder tilpassing til gjengs leie hvert tredje år, i kombinasjon med kommunal bostøtte. Jeg forutsetter da selvfølgelig at man holder seg innenfor lovens rammer. Jeg tar således

avstand fra Kommunaldepartementets tidligere anbefalinger om å fastsette leien i tråd med "kostnadsdekkende" eller "kostnadsriktig" husleie. Særlig pga. at det blir uklarerhet rundt at vi opererer med tre forskjellige husleiefastsettingsbegreper, og at det i mange tilfeller innebærer en lavere leie enn markedsleie, mens det i andre tilfeller igjen medfører en høyere husleie. Etter min vurdering er dette uheldig. Dette betyr ikke at kommunene skal unnlate å støtte de som trenger det, poenget er nettopp å målrette støtten til de som trenger det i stedet for å subsidiere alle kommunale leiere som da også vil omfatte personer uten støttebehov.

SPØRSMÅL NR. 445

Innlevert 31. mars 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 4. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ifølge oppslag i Stavanger Aftenblad 6. mars trenger Forsand Sandkompani mer plass. Fire gamle gravhauger oppå sandmassene stopper utvidelsen. I området er det totalt ca. 15 gravhauger, som ble fredet av daværende miljøvernminister Siri Bjerke i 2001. Dersom de fire aktuelle gravhaugene frigis, kan driften i sandkompaniet forlenges med flere år, og sikre rundt 20 arbeidsplasser i distriktet.

Vil statsråden sikre at arbeidsplasser kan gå hånd i hånd med vernearbeidet?»

BEGRUNNELSE:

Uttak av sand til mørtelproduksjon har pågått i mange år, og er en meget viktig del av kommunens næringsliv. Et 20-talls personer er sysselsatt i denne produksjonen. Selskapet står bak en tredjedel av all tørrmørtelproduksjon i Norge.

Ifølge involverte personer på Forsand var det for ca. 20 år siden en forundersøkelse i forbindelse med frigjøring av grunn til mørtelproduksjon. Rogaland arkeologiske museum (RAM) var på den tiden velvillig til å avdekke gravhaugene. Sandkompaniet konkluderte da med at de ikke ville ha behov for å ta ut masse før om ca. 10-15 år. Kommunen, grunneier og sandkompaniet fikk forståelsen av at RAM valgte å utsette dette arbeidet til det ble mer aktuelt, men at utgravingen skulle skje på et senere tidspunkt.

Dette er senere imøtegått av RAMs nåværende ledelse, som fremmet innstilling om vern da saken var oppe hos fylkesmannen i Rogaland. De fikk også gehør hos daværende statsråd Bjerke.

Lokalbefolkningen har reagert på at man ikke kan foreta utgraving av 4 av totalt 15 gravhauger. En slik utgraving ville både avdekke eventuelle historiske funn samt sikre sårt tiltrengte arbeidsplasser. Lokale personer har også reagert meget sterkt på at fylkesmannen i Rogaland også er styreformann i RAM, og mener dette vitner om inhabilitet. En vurdering av habilitetsspørsmålet hadde vært ønsket.

Svar:

De aktuelle gravhaugene er automatisk fredet etter kulturminneloven. Etter at reguleringsplanen, pga. innsigelse, ble behandlet av Miljøverndepartementet i mars 2001 ble området de ligger i regulert til spesialområde bevaring.

Jeg har fått opplyst at det for tiden pågår et nytt reguleringsplanarbeid i regi av Forsand kommune, der arealene til Forsand Sandkompani blir gjort til gjenstand for vurdering. Reguleringsplanen er i disse dager ute på offentlig høring. Området med de fire gravhaugene har i denne prosessen, slik jeg har forstått det, ikke vært vurdert av kommunen som aktuelt for utvidelse av sandtaket. Området er derfor foreslått videreført som spesialområde bevaring etter plan- og bygningsloven § 25-6. Ut over det kan jeg dessverre ikke uttale meg om den konkrete saken, da den ved en eventuell innsigelse kan bli forelagt meg til endelig avgjørelse.

Når det gjelder spørsmålet om Tora Aasland sin habilitet i saken, er det ingen av de involverte partene i saken som har tatt opp dette. Det er et vilkår etter forvaltningsloven at det må være en part i saken som reiser krav om dette. På denne bakgrunn ser jeg ingen grunn til å få spørsmålet nærmere vurdert.

SPØRSMÅL NR. 446

Innlevert 31. mars 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 8. april 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«UDI foreslår å fjerne kost og losji fra asylsøkere med avslag for at de skal forlate landet frivillig. Det framgår ikke hvordan en skal sikre seg at dette faktisk skjer og at ikke enda flere blir værende ulovlig, med de følger det kan få for økning i svart arbeid og kriminalitet. SV forutsetter at nye regler ikke skal gjelde for barnefamilier.

Kan statsråden redegjøre for hvordan et slikt system skal fungere i praksis, unntaksbestemmelser, behovet for økte ressurser til politiet, transport o.l. som følge av endringene?»

Svar:

Personer med avslag på sin asylsøknad har ikke lovlig opphold i landet, med mindre avslaget har fått oppsettende virkning/utsatt iverksettelse. Det forutsettes at de som har fått et endelig avslag forlater Norge frivillig. Som kjent blir imidlertid mange fortsatt boende i mottak i påvente av å bli uttransportert av politiet.

Norge har den senere tiden hatt svært store asylankomster. Sett i forhold til folketallet, er det bare Østerrike som har hatt større ankomster de siste to årene. Per 1. april i år bor det om lag 16 530 personer i statlige mottak. Utgiftene til drift av mottakene var i 2002 om lag 1,7 mrd. kr.

Som representanten Karin Andersen er kjent med, har Regjeringen igangsatt ulike tiltak for å begrense tilstrømmingen av asylsøkere uten et beskyttelsesbehov. Tiltakene er først og fremst rettet inn mot å effektivisere saksbehandlingen.

Jeg mener imidlertid det er behov for å vurdere ytterligere tiltak for å begrense tilstrømmingen av asylsøkere uten et beskyttelsesbehov. Jeg vurderer derfor Utlendingsdirektoratets forslag om at personer med effektuerbare avslag skal skrives ut fra mottak. Det er imidlertid altfor tidlig å si noe om hvordan dette eventuelt kan gjennomføres i praksis, herunder unntaksbestemmelser, f.eks. for barnefamilier, og behov for økte ressurser til politiet, transport og lignende som representanten spør om. Forutsetningen min er at vi har et tilfredsstillende og raskt apparat for frivillig hjemreise med International Organization for Migration (IOM) som kan håndtere rask utreise. Departementet vil, i samarbeid med andre berørte departementer, foreta en vurdering av dette i tiden frem til sommeren. Jeg vil da kunne komme tilbake med en redegjørelse for om, og i så fall *hvordan* tiltaket tenkes gjennomført i praksis.

SPØRSMÅL NR. 447

Innlevert 31. mars 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 9. april 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Hvilke initiativ kommer statsråden til å ta for å styrke kommunenes muligheter til å kreve fleksible oppvarmingsløsninger i nybygg, slik at færre blir avhengig av direktevirkende elektrisitet til oppvarming?»

BEGRUNNELSE:

Boligkjøpere får høye strømgjeldinger fordi entreprenører nekter å bygge boliger med varmepumpe. Adresseavisen kunne nylig fortelle om byggeprosjektet Lena Amfi i Melhus, hvor Aasen Bygg truet kommunen med rettssak for å slippe å bruke varmepumpe og vannbåren varme. Argumentet var at det ville gjøre leilighetene litt dyrere, og at det dermed kunne bli tyngre å selge dem.

Ifølge Adresseavisen ble Melhus kommune truet til å gi opp varmepumpekravet. Det er spesielt gunstig å

bruke varmepumpe i Melhus sentrum, og ifølge avdelingssjef Tor Riseth i Melhus kommune er det "forferdelig dumt at utbyggerne skal få lov til å vrake de økonomisk og økologisk beste løsningene for beboerne, og prioritere sine egne kortsiktige interesser".

Plan- og bygningsloven er under revidering, men det haster med politiske signaler om at dagens praksis vil måtte endres. Med bedre virkemidler for kommunene og klarere signaler til byggebransjen om krav til fleksible oppvarmingsløsninger, vil færre i framtiden blir fanget i "strømfella".

Svar:

Økt bruk av fleksible oppvarmingssystemer er en del av Regjeringens satsing på en miljøvennlig energiomlegging. Regjeringen la så sent som i 2002 fram en strategi for utbygging av vannbåren varme, der en gav en samlet framstilling av rammen for og organiseringen av den videre satsingen på vannbåren varme, dvs. hvem som har ansvar for hva og hvilke virkemidler som brukes og vil bli brukt. Virkemidlene kan deles i to hovedgrupper:

- Økonomisk støtte fra Enova, Husbanken og Norges forskningsråd.
- Lover og regler knyttet til bruk og produksjon av energi, plan- og bygningsloven, energiloven og forurensningsloven.

Olje- og energidepartementet har et overordnet ansvar for oppfølgingen av strategien og den miljøvennlige omleggingen av energibruk og energiproduksjon generelt. Kommunal- og regionaldepartementet og Miljøverndepartementet er i ferd med å gjennomgå virkemidler som vil være av betydning for bl.a. kommunenes mulighet til å påvirke valg av oppvarmingsløsninger.

For å få en omlegging til økt bruk av fleksible oppvarmingssystemer, er det en forutsetning at slike systemer tas i bruk der det allerede er lønnsomt. For å sikre at det skjer kan det være nødvendig å ta i bruk normative virkemidler. Kommunal- og regionaldepartementet viser til at Statens bygningstekniske etat er i ferd med å utrede nye byggeregler som vil ivareta krav til valg av oppvarmingssystemer. Den nye energirammeberegningemetoden og de nye energikravene vil være ferdig utredet i løpet av høsten 2003. Videre vises det til at Regjeringen i mars 2002 oppnevnte et offentlig utvalg for en bred gjennomgang av bygningslovgivningen. Blant annet skal utvalget vurdere i hvilken grad klare miljøkrav skal tas inn i plan- og bygningsloven. I denne sammenhengen er det naturlig at utvalget vurderer om krav til fleksible energiløsninger skal lovfestes. Utvalget skal legge fram sin første delutredning i juni 2003.

Når det gjelder spørsmål om å gi kommunen økt mulighet til å påvirke valg av oppvarmingssystem gjennom planreglene i plan- og bygningsloven, avventer Regjeringen Planlovutvalgets utredning. Det framgår av mandatet til utvalget at en bl.a. skal utrede hvordan plan- og bygningsloven "*kan nyttes og utvikles for å følge opp nasjonale miljømål, bl.a. ved målrettet kommunal energi-, varme- og transportplanlegging, og regionale og lokale løsninger som ivaretar hensynet til en mer effektiv og miljøvennlig energibruk*". Miljøverndepartementet forventer at Planlovutvalget vil legge frem sin utredning i løpet av våren 2003.

SPØRSMÅL NR. 448

Innlevert 1. april 2003 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 8. april 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Korleis vil statsråden sikra at små og mellomstore bedrifter i anleggsbransjen får oppdrag nå som drift- og vedlikehald av veg er 100 pst. konkurranseutsett, og kan statsråden tenkja å stilla krav om bankgaranti i staden for eller i tillegg til krav om eigenkapital for å sikra desse oppdraga?»

Vedlegg til spørsmål:

Brev fra Maskinentreprenørenes forbund ved administrerende direktør Trond Johannesen og informasjonssjef Siri Ulvin til Stortingets samferdselskomité om kapasitets- og konkurransesituasjonen i an-

leggsbransjen - utfordringer for små og mellomstore bedrifter og forslag til tiltak. Brevet er datert 21. mars 2003.

GRUNNGJEVING:

Eg syner til vedlagde brev frå Maskinentreprenørenes forbund, men eg vil understreka at mitt spørsmål er opnare enn det dei i brevet ber om.

Svar:

Jeg har over lang tid hatt kontakt og dialog med Maskinentreprenørenes forbund (MEF) om denne saken, og fått nyttige innspill fra dem i forhold til småbedrifters ønsker og behov i konkurranseutsettingen.

Jeg kan nevne at Vegdirektoratet har åpnet for at små og mellomstore bedrifter kan gi tilbud gjennom arbeidsfelleskap. Ved arbeidsfelleskap er kravet til egenkapital noe redusert. Summen av egenkapitalen for deltakerne i arbeidsfelleskapet skal være minimum 10 pst. av tilbudssummen, og hver enkelt deltaker skal ha en egenkapital på minimum 10 pst. av kontraktens gjennomsnittlige årsomsetning.

Drift- og vedlikeholdsoppgavene på vegsiden vil bli konkurranseutsatt over en fireårsperiode frem til 2006. Vegdirektoratet vil i 2003 lyse ut 23 kontrakter, av totalt 106 kontrakter. Vegdirektoratet vil etter at anbudsperioden i 2003 er avsluttet, foreta en evaluering av prosessen, herunder størrelsen på kontraktene og om det ble reell konkurranse om oppdragene. Ut fra resultatene fra evalueringen, vil det bli vurdert hvorvidt størrelsen på kontraktene bør endres ved neste utlysning av funksjonskontrakter. Også spørsmål om egenkapital og bankgaranti vil da være naturlig å se på på nytt ut fra erfaringene i 2003.

Jeg legger til grunn at Vegdirektoratet utformer funksjonskontraktene med det formål å oppnå effektivitetsgevinster gjennom reell konkurranse om oppdragene, og mener dette må være en svært viktig del

når erfaringene det første året skal gjennomgås. Jeg vil aktivt følge med på utviklingen i markedet, herunder at det oppnås reell konkurranse om oppdragene, og at både små, mellomstore og store entreprenører får mulighet til å delta. Jeg er opptatt av at vi i Norge skal utvikle en virksom konkurranse på dette området. Jeg har invitert Maskinentreprenørenes forbund til videre dialog om disse spørsmålene.

SPØRSMÅL NR. 449

Innlevert 1. april 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 9. april 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Finnes det retningsgivende krav til smitteisolater i Norge i dag?»

Svar:

Gjeldende råd om smitteisolater er gitt i Helsedirektoratets veiledningsserie nr. 2-1988 "Bruk av isolering til å forebygge smittespredning i sykehus", IK 2261. Veilederen gir bl.a. detaljerte råd om utforming av isolatene, fremgangsmåte ved isolering og forholdsregler ved ulike isoleringsregimer.

I lengre tid har det pågått et arbeid med å revidere veilederen. Et utkast til isoleringsveileder har nylig blitt sendt på høring og høringssvarene blir nå innarbeidet. Nasjonalt folkehelseinstituttet og Sosial- og helsedirektoratet vil publisere den nye veilederen våren 2003.

I henhold til *Forskrift 5. juli 1996 om smittevern i helseinstitusjoner - sykehusinfeksjoner* skal bl.a. helseinstitusjoner som er omfattet av spesialisthelsetjenesteloven ha et infeksjonskontrollprogram. Et av tiltakene i infeksjonskontrollprogrammet er at det skal foreligge skriftlige retningslinjer for isolering av pasienter med infeksjoner som medfører fare for at andre kan bli smittet. I dette ligger det bl.a. at helseinstitusjonen må gjøre en vurdering av behovet for antall ulike typer isolater ved institusjonen. Hvordan denne behovsvurderingen skal gjøres, blir gjennomgått i den nye isoleringsveilederen.

SPØRSMÅL NR. 450

Innlevert 1. april 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 9. april 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vi har delt Norge opp i helseregioner, og staten er ansvarlig for helsetilbudet som befolkningen nå får. Vi ser nå at den smittsomme dødelige sykdommen SARS brer om seg i andre deler av verden. Meg bekjent så har vi svært lite isoleringsmuligheter for pasienter med smittsomme sykdommer i norske sykehus.

Har statsråden, som er helseforetakenes øverste ledelse, en oversikt over hvor mange godkjente isolat som finnes ved norske sykehus, og hvor mange pasienter det ville være plass til i disse rommene?»

Svar:

Ifølge WHO's oversikt den 8. april 2003 er det nå totalt 2 671 tilfeller av SARS på verdensbasis, derav 103 døde. Til nå er sykdommen hovedsakelig utbredt i Asia, men stadig nye land rapporterer om tilfeller. Ifølge oversikt av 8. april 2003 fra Nasjonalt folkehelseinstitutt er det hittil ingen utbrudd av SARS i Norge.

Det er etablert nasjonale systemer som skal fungere i tilfelle utbrudd av pandemier (verdensomspennende epidemier). Disse systemene er nå selvsagt aktivert ut fra den muligheten at SARS spres til Norge.

De viktigste tiltakene er forankret i den såkalte nasjonale pandemikomiteens arbeid og den nasjonale beredskapsplanen for pandemisk influensa. Pandemikomiteen skal være et rådgivende organ for departementet i forbindelse med forberedelsene før, men også under og etter utbrudd av pandemisk influensa. De regionale helseforetakene er også pålagt i årets styringsdokument å påse at de har adekvat beredskap i forhold til pandemisk influensa.

Beredskapsplan for influensaepidemi skal være en del av sykehusets katastrofeplan. Under momenter til delplan i spesialisthelsetjenesten står det blant annet: *"etablering av ekstra senge- og isolasjonsplasser. Tiltak for å begrense smittespredning på sykehuset, både til og fra pasienter og personalet og fra besøkende."* Av dette går det fram at i en ekstraordinær situasjon, som ved en pandemi, må man ta særskilte tiltak for å skaffe de isolasjonsplasser som trengs.

Parallelt fortsetter utbyggingen av den ordinære isolasjonskapasiteten ved sykehusene. Ifølge Statens helsetilsyn sine undersøkelser har det vært en positiv utvikling de senere årene når det gjelder kapasitet. I en undersøkelse i 1997 var 2,8 pst. av sykehussengene på norske sykehus isolasjonssenger, 2,4 pst. av sengene var i kontaktsmitteisolat og 0,4 pst. var luftsmitteisolat. Ved Statens helsetilsyn sin kartlegging i 2001 fant man at 4,2 pst. av de effektive sengene var i isolater. I rapporten fra 2001 ble det fra Helsetilsynets side påpekt at universitetssykehusene i Trondheim og Bergen (St. Olavs Hospital og Haukeland sykehus) manglet luftsmitteisolater. Dette er nå utbedret. Folkehelseinstituttet har anbefalt at pasienter som innlegges for SARS skal ha enerom, hvis mulig med forgang, eget toalett og eget skyllerom, eller luftsmitteisolat. Instituttet opplyser at selv om SARS sannsynligvis overføres med dråpe- og kontaktsmitte, anbefales det å ta forholdsregler om at det også kan smitte gjennom luft. Av denne grunn er luftsmitteisolat å foretrekke.

Når det gjelder det konkrete antallet isolasjonsplasser, eksisterer det en oppdatert oversikt fra Helse Vest i en utarbeidet regional smittevernplan for 2003-2005, der det framgår at det totalt i regionen er 108 isolatplasser. Av disse er det 96 kontaktsmitteisolater på sykehusavdelingene, 8 kontaktsmitteisolater på intensivavdelinger, og 4 luftsmitteisolater. I Helse Vest ligger isolasjonskapasiteten relativt nær landsgjennomsnittet (3,9 pst. av total sengekapasitet), så tallene skulle gi et bilde av situasjonen på landsbasis. Statens helsetilsyn har påpekt, som representanten Rui også refererer til, at selv om vi er inne i en positiv utvikling, er isolasjonskapasiteten ved sykehusene fortsatt for lav. Arbeidet for å utbedre denne er en naturlig del av opprusting og utbygging av sykehusene. I den regionale smittevernplanen for Helse Vest er det satt opp plan for utbygging av nye luft- og kontaktsmitteisolater. De øvrige helseregioner er også i gang med utarbeidelse av regionale smittevernplaner.

Det viktigste i denne konkrete situasjonen er at vi er forberedt på å benytte de ressursene vi har på en optimal måte. Jeg føler meg trygg på at de ansvarlige personene som er i arbeid i den nasjonale pandemikomiteen, i Nasjonalt folkehelseinstitutt, i Sosial- og helsedirektoratet og ikke minst i sykehusene selv, vil yte den nødvendige innsats for å forberede oss best mulig på å håndtere utbrudd av SARS også her i landet.

SPØRSMÅL NR. 451

Innlevert 1. april 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 9. april 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Verdens ledende menneskerettighetsorganisasjoner har dokumentert at russernes krig i Tsjetsjenia har utviklet seg til mord, tortur, voldtekt og plyndring, fullt på høyde med det verste verden har sett i nyere tid, og uten at noen stilles til ansvar. Dette er statsdrevet terror, som både i brutalitet og volum langt overgår konsekvensene av annen kjent terror.

Hvilke initiativ vil Regjeringen ta for at verdenssamfunnet kan reagere behørig også på den type terror som nå utfolder seg på fjerde året i Tsjetsjenia?»

BEGRUNNELSE:

Nevnte menneskerettighetsorganisasjoner refererer seg særlig til: Memorial (russisk), Human Rights Watch (USA), Amnesty International og vår egen Helsingforskomité. Den russiske journalisten Anna Politkovskajas reportasjer og bøker bør også nevnes

i denne sammenhengen. En av dem har kommet på norsk og heter: "En Reise i Helvete" (Pax 2001). Til sammen har disse lagt fram en overveldende dokumentasjon på ekstreme brudd på alt som heter menneskerettigheter.

Denne dokumentasjonen viser også at denne krigen drives videre fordi mektige personer innen det militære og i sikkerhetsstrukturene tjener penger på det. Det synes åpenbart at bare et sterkt ytre press kan få president Putin til å trosse disse kreftene og innlede fredsforhandlinger. Russiske fredsaktivister, også innen Dumaen, hevder imidlertid dertil at mange nå ikke våger å stanse krigen fordi spørsmålet om ansvar for overgrepene da uvegerlig vil bli reist. Også dette tilsier at et sterkt ytre press er nødvendig for å få slutt på den.

Det er videre verdt å merke seg at overgrepene er blitt verre etter 11. september. For å få russerne med på laget mot den internasjonale terrorismen har toleransen overfor russisk krigføring paradoksalt nok blitt større. Men dersom terror måles i mengde lidelse påført uskyldige mennesker, kan det ikke være tvil om at de russiske styrkene i Tsjetsjenia i dag er av verdens største og verste bande av terrorister. Selv World Trade Center blekner fullstendig mot Grozny. Statsdrevet terror er ikke bedre enn annen.

Det foreligger nå en fyldig litteratur som dokumenterer at begge krigene i Tsjetsjenia ble startet (i 1994 og 1999) fordi dominerende krefter i Moskva av forskjellige grunner ønsket krig. Tsjetsjenerne var innstilt på forhandlinger, også om Tsjetsjenias status. Det er derfor feil å hevde at krigen dreier seg om Russlands territorielle integritet. Det kunne man først ha gjort etter at slike forhandlinger var prøvd og hadde brutt sammen, men da måtte man også ha reist spørsmålet om ikke også Russland bør oppgi sine kolonier.

Svar:

Regjeringens syn er at en løsning på denne konflikten må finnes med fredelige midler, og innenfor rammen av Den Russiske Føderasjon. Vår holdning til brudd på menneskerettighetene i Tsjetsjenia og Nord-Kaukasus for øvrig tør være vel kjent, også for russiske myndigheter. Tsjetsjenia-spørsmålet står alltid høyt på dagsordenen under bilaterale møter, slik det gjorde under president Putins norgesbesøk i november 2002. I tillegg fortsetter vi fra norsk side å ta opp spørsmålet regelmessig i multilaterale sammenhenger som FN, OSSE og Europarådet. Vi understreket senest under et møte i FNs MR-kommisjon i Genève nylig de føderale russiske styrkers ansvar for fullt ut å respektere menneskerettighetene. At dette skjer vil ha stor innvirkning på mulighetene for å få i gang en reell forsoningsprosess og for det tsjetsjenske samfunnets fremtidige stabilitet. Her gjenstår det mye å gjøre for russiske myndigheter.

Som nevnt i mitt svar i Stortingets spørretime 6. november 2002, må vi samtidig innse at Russland, som alle andre stater, har en legitim rett til å kjempe mot terrorvirksomhet på sitt eget lands territorium. Fra norsk side har vi gitt klart uttrykk for at russiske myndigheters kamp mot denne virksomheten må skje med full respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

Vi er også opptatt av situasjonen for de internt fordrevne i og utenfor Tsjetsjenia, spesielt i naborepublikken Ingusjetia. Vi uttrykker vår bekymring overfor russiske myndigheter når det gjelder de fordrevnes humanitære situasjon og over rapporter om at de utsettes for press til å returnere til Tsjetsjenia uten garantier for liv, helse og sikkerhet. Norge fortsetter å bevilge penger for å avhjelpe den humanitære situasjon i

området. 30 mill. kr er avsatt til dette formålet for 2003. Størstedelen av beløpet kanaliseres gjennom norske humanitære organisasjoner. Norge vil fortsette å følge situasjonen i Nord-Kaukasus nøye, bl.a. gjennom vår ambassade i Moskva, som regelmessig besøker regionen.

Vi følger nøye den politiske utviklingen i Tsjetsjenia. Den nylig avholdte folkeavstemningen om ny grunnlov for Tsjetsjenia 23. mars *kan* være et skritt i positiv retning. Det nøyaktige resultatet er riktignok beheftet med stor usikkerhet, men det er samtidig positivt at avstemningen fant sted uten at uro og voldsbruk fikk prege valgdagen. Manglende uavhengig valgobservasjon gjør det vanskelig å ha en dokumentert og objektiv oppfatning i den ene eller annen retning av hvorvidt avstemningens gjennomføring oppfylte de krav som vanligvis stilles. En ekspertgruppe fra OSSEs kontor for demokratiske institusjoner og menneskerettigheter (ODIHR) mente at den store fremmøteprosenten, til tross for at valget fant sted i en atmosfære av frykt for vold og terror, kan tyde på at utfallet faktisk gjenspeiler innstillingen til en stor del av befolkningen, nemlig håpet om en begynnende politisk prosess og snarest mulig fred og stabilitet. Regjeringen håper at den nye grunnloven og de forestående valgene vil bidra til en normalisering og til en politisk dialog som involverer alle med en demokratisk og ikkevoldelig overbevisning. Realistisk sett finnes det få eller ingen alternativer til en slik prosess.

SPØRSMÅL NR. 452

Innlevert 1. april 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 8. april 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«De ansatte ved Stor-Elvdal statlig mottak i Koppang har i et felles brev til statsråden uttrykt den avmakt de føler i forhold til hvem som får oppholdstillatelse.

Hvordan kan statsråden sikre at lokalt ansattes kompetanse blir brukt på en måte som gjør at deres erfaringer får medvirkning på utfallet av UDIs behandling av asylsøknader, og kan det være aktuelt å tillate at mottaket i Koppang får status som et forsøksmottak, der slik kunnskapsoverføring nyttiggjøres?»

Vedlegg til spørsmål:

Brev fra Stor-Elvdal statlig mottak til kommunal- og regionalminister Erna Solberg. Brevet er datert 11. mars 2003.

BEGRUNNELSE:

I Ot.prp. nr. 28 (2002-2003) står at det overordnede målet med integreringspolitikken er at alle, uavhengig av bakgrunn, skal ha like muligheter, rettigheter, og plikter til å delta i samfunnet og bruke sine ressurser (side 17).

Det er vanskelig å være uenig i dette, og det er mot denne bakgrunn brevet fra de ansatte på Stor-Elvdal statlige mottak må sees. De ansatte på mottaket mener bl.a. at en raskere saksbehandling vil gjøre arbeidet mot det overordnede målet lettere. Det er dette de ansatte på mottaket mener de kan bidra til. De ansatte mener at det er helt nødvendig at den lokale kompetanse tas i bruk og nyttiggjøres i UDIs saksbehandling.

Viser til det vedlagte skriv, og statsråden som øverste ansvarlig for myndighetsutøvelsen på feltet, merker seg sikkert den klare oppfatning de ansatte på mottaket har på dette punktet.

Svar:

I begrunnelsen er det sitert fra side 17 i Ot.prp. nr. 28 (2002-2003) Om lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven). Den overordnede målsettingen med denne loven er at *nyankomne innvandrere* i Norge skal ha like muligheter, rettigheter og plikter til å delta i samfunnet og bruke sine ressurser, uavhengig av bakgrunn. På side 47 i samme odelstingsproposisjon fremgår det at asylsøkere og personer med avslag på asylsøknaden som ikke kan returneres faller utenfor personkretsen som

introduksjonsloven gjelder for. Statistikken viser at de fleste som søker asyl i Norge ikke skal integreres her, men forventes å returnere til sine hjemland etter avslag på asylsøknaden. Introduksjonsloven retter seg altså ikke inn mot ansatte i mottak, og asylsøknader behandles, som representanten sikkert er kjent med, etter utlendingsloven. Introduksjonsloven kommer først til anvendelse når en person har fått innvilget oppholdstillatelse i henhold til utlendingsloven.

Spørsmålet fra representanten gjelder hvordan lokalt ansatte, dvs. mottaksansatte, kan få mulighet til å ha innflytelse på asylsaksbehandlingen, og om Stor-Elvdal mottak kan få status som forsøksmottak i så måte. Stor-Elvdal mottak foreslår i sitt brev å lage et rapporteringssystem i mottakene. Slik jeg har forstått det, tenker de seg at opplysninger om deltakelse i dugnader og fellesaktiviteter på mottaket, tilbakemeldinger fra butikker, ungdomskubber og lignende er av den type informasjon som det skal rapporteres på.

Som nevnt behandles asylsøknader etter utlendingsloven. Det er om søkeren anses å ha et beskyttelsesbehov som avgjør om han eller hun får oppholdstillatelse i Norge, enten i form av asyl eller opphold på humanitært grunnlag. Dette er nedfelt i norsk lov og i internasjonale konvensjoner, som vi er forpliktet til å følge. En asylsøknad kan verken styrkes eller svekkes på grunnlag av en persons deltakelse på dugnader eller på tilbakemeldinger fra butikkansatte til mottaksansatte. Dette ville innebære et grovt brudd på rettssikkerheten som asylsøkerne har krav på, og de lover og konvensjoner vi er forpliktet til å følge i asylsaksbehandlingen. Dette har jeg også lagt vekt på i mitt svar til Stor-Elvdal mottak.

Jeg har stor forståelse for at mottaksansatte kan bli frustrert over enkeltpersoner i mottak som utfører kriminelle handlinger og slik skaper negativt fokus i lokalmiljø og presse. Det er allerede rutiner for at mottakene skal melde fra om kriminelle forhold til Utlendingsdirektoratet, som igjen skal prioritere saksbehandlingen for disse. Likevel kan det altså være slik at personer som begår kriminelle handlinger har et beskyttelsesbehov og får innvilget oppholdstillatelse, mens personer som oppfører seg eksemplarisk ikke har et slikt behov og får avslag. Jeg har en klar forventning om at de ansatte i mottakene er klar over at beskyttelsesbehovet er det sentrale i asylsaksbehandlingen, og at det også i fremtiden må fortsette å være slik. På bakgrunn av det jeg her har

nevnt, ser jeg det som uaktuelt å ha et forsøksmottak for ordningen som her ble foreslått.

At saksbehandlingen bør være kortest mulig er jeg selvsagt helt enig i, og Regjeringen har iverksatt flere tiltak for å få dette til. Som representanten nok er kjent med, deles søkerne inn i grupper basert på om søknaden antas å være grunnløs, godt begrunnet eller i behov for en grundigere vurdering. Saksbehandlingstiden skal avspeile hvilken gruppe saken er plassert i. Målsettingen er at Utlendingsdirektoratets saksbehandlingstid for antatt grunnløse søknader i gjennomsnitt ikke skal overskride 2 uker, og senest være behandlet innen 4 uker. Saker som behandles i henhold til Dublin-konvensjonen er unntatt fra dette. Tid til registrering hos politiet og klagesaksbehandling i Utledningsnemnda vil komme i tillegg. Jeg er generelt åpen for å vurdere tiltak som kan gjøre saksbehandlingen raskere, men dette må ikke gå på bekostning av rettssikkerheten, noe dette forslaget ville gjort.

SPØRSMÅL NR. 453

Innlevert 2. april 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 9. april 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Fylkeskommuner får trekk i sine rammetilskudd for elever i private videregående skoler. Så vidt jeg har forstått virker trekkordningen slik at i alle fall for noen private skolars vedkommende blir resultatet slik at den fylkeskommunen der den private skolen er lokalisert trekkes for alle elever selv om skolen har elever fra mange fylker.

Vil statsråden ta initiativ for å endre denne trekkordningen, slik at trekket fordeles til elevenes hjemstedsfylker?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser bl.a. til Hordaland fylkeskommune der denne problemstillingen er tatt opp med departementet. Det virker urimelig dersom trekkordningen praktiseres slik at et fylke skal bære hele trekket når en privat videregående skole vitterlig har elever som kommer fra mange ulike fylker. Særlig blir dette urimelig når dette dreier seg om videregående skoler for funksjonshemmede, godkjent etter privatskoleloven § 26 - tilskuddsregel nr. 2. Slike skoler er det få av og de har en oppgave som går ut over den regulære utdanningsoppgaven innenfor vårt nasjonale utdanningssystem, nemlig trening og rehabilitering med sikte på hel eller delvis arbeidsførhet. Å behandle slike skoler med særlige oppgaver på linje med ordinær skolevirksomhet blir urimelig for det fylket som er "vert" for den private skolen.

Jeg viser spesielt til Krokeide yrkesskole i Hordaland, en skole som eies av Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke, og der gjennomsnittsalderen for de ca. 130 elevene er vel 30 år. Skolen driver avklaring og rehabilitering for å hjelpe personer tilbake til full eller delvis yrkesdeltakelse og har siden 1952 gitt et tilbud til alle landets innbyggere. Opplegget virker godt og gir gode resultater, men bare 85 av de ca. 130 elevene er fra Hordaland. Det gir et konkret bilde av skjevheten når Hordaland fylkeskommune trekkes for alle 130 elever.

Svar:

Trekkordningen for elever i statlige og private skoler har vært en del av inntektssystemet siden innføringen av inntektssystemet i 1986. I 2003 blir den enkelte fylkeskommune/kommune trukket med 180 300 kr (190 900 kr ved opphold) pr. elev i private skoler under tilskuddsreglene 1 og 2. Tilskuddsregel 1 og 2 omfatter private grunnskoler og videregående skoler for funksjonshemmede. Dette samlede trekket for alle landets fylkeskommuner/kommuner blir imidlertid ført tilbake til sektoren gjennom en fordelingsnøkkel som tar utgangspunkt i antall innbyggere i alderen 6-18 år.

Fylkeskommunene/kommunene blir bare trukket for egne elever i private skoler, uavhengig av hvor den enkelte private skole er geografisk lokalisert. Hordaland ble i 2002 kun trukket for 85 av de 132 elevene ved Krokeide yrkesskole.

SPØRSMÅL NR. 454

Innlevert 2. april 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 9. april 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Eg viser til svar på skriftleg spørsmål nr. 392 (2002-2003) frå stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg, der det heiter at "mange trolig vil få redusert foreldrefradrag ved innføring av et slikt skattelette".

Kor stor reduksjon i foreldrefrådraget reknar statsråden med i dei ulike overslaga for provenytnap, og kva føresetnader ligg til grunn for desse tala?»

GRUNNGJEVING:

Eg ber om at ein oppgir kva gjennomsnittleg marginalsatt som er brukt i utrekningane og med ei detaljering som gjer det mogleg å etterprøve utrekningane.

Svar:

Etter gjeldande reglar for foreldrefrådrag for legitimerede utgifter til pass og stell av barn, kan foreldre med eitt eller fleire barn krevje eit maksimalt frådrag i alminneleg inntekt på 25 000 kr for eitt barn og 30 000 kr for to eller fleire barn. Utgifter til pass og stell av barn som kan førast til frådrag, omfattar tilsyn, pleie m.m. av barnet, og kan skje i heimen, barnehage, institusjon m.m. Frådraget er avgrensa mot barnet sine leveomkostnader, reinhald og stell av hus, behandling av sjukdom, undervisning, kostnader i samband med ferie og fritid og adopsjon. Skulefritidsordninga (SFO) er i denne samanhengen rekna som pass og stell av barn, og ikkje som undervisning. Også meirutgifter ved transport til og frå barnehage kan førast til frådrag.

Alle overslag på kva eit nytt skattefritak vil koste å innføre, vil nødvendigvis måtte være veldig usikre. Dette skuldast særleg at ein ikkje veit kor store tilpassingane til ordninga blir. Ein veit heller ikkje kor høg inntekt dei arbeidstakarane som får gratis barnehageplass, har, kor mange barn dei har i barnehage, kor store andre dokumenterte utgifter dei har til pass og stell av barn.

I provenyoverslaga har departementet lagt til grunn at foreldrefrådraget blir redusert ved innføring av skattefritak for arbeidsgjevar si betaling av barnehageplass. Det skuldast at arbeidstakarane sine dokumenterte utgifter til pass og stell av barn i dag truleg i stor grad er knytte til utgifter til barnehage, og at desse vil bli reduserte når arbeidsgjevaren dekkjer utgiftene til barnehage. Likevel må ein gå ut frå at dei fleste hushalda vil ha utgifter til pass og stell av barn utover utgiftene til barnehage. Dette gjeld særleg dersom hushaldet har andre barn som til dømes deltar i SFO. Ved innføring av ein slik skattefritaksordning vil foreldra i større grad enn før kunne dokumentere andre utgifter ved pass og stell av barna. Dette har ein liten grunn til å gjera i dag fordi øvre grense for foreldrefrådraget i dei fleste tilfella er mykje lågare enn foreldrebetalinga i barnehagen.

På skjønnsmessig grunnlag har departementet lagt til grunn at foreldrefrådraget i gjennomsnitt blir redusert med 85 pst. dersom arbeidsgjevar dekkjer barnehageutgiftene. Det inneber at foreldra framleis vil ha dokumenterte utgifter til pass og stell av barn tilsvarende 15 pst. av maksimalgrensene i foreldrefrådraget i gjennomsnitt. Denne berekningsmessige føresetnaden ligg til grunn for alle provenyberekningane til departementet, med unntak av berekninga av kor mykje proveny tapet på lengre sikt maksimalt kan bli. Det er der lagt grunn at foreldrefrådraget blir redusert med 50 pst. Føresetnaden om ein reduksjon på 85 pst. inneber at foreldrefrådraget i gjennomsnitt blir redusert med 22 525 kr *pr. hushald* pr. år. Dette tilsvarer isolert sett ein auke i skatt på 6 307 kr (skatt på alminneleg inntekt er 28 pst.). Sidan enkelte hushald har fleire barn i barnehage, vil den isolerte skatteauken av redusert foreldrefrådrag *pr. barnehageplass* i gjennomsnitt være noko lågare enn dette. Departementet har berekna denne til 5 308 kr.

Berekningane av gjennomsnittleg foreldrefrådrag pr. hushald og pr. barnehageplass er gjort ut frå ein føresetnad om at om lag 70 pst. av hushalda med barn i barnehage har eitt barn i barnehage, 25 pst. har to barn i barnehage og 5 pst. har tre eller fleire barn i barnehage.

I overslaga på proveny ved eit skattefritak har departementet skjønnsmessig lagt til grunn at 90 pst. av dei arbeidsgjevarbetalte barnehageplassane er heiltidsplassar og 10 pst. er halvtidsplassar. Denne fordelinga byggjer på ein føresetnad om at dei fleste barnehageplassar som arbeidsgjevar kjem til å betale, truleg blir heiltidsplassar. I tillegg må ein gå ut frå at ein kraftig reduksjon i foreldrebetalinga, jf. innføring av maksimalprisar, vil medføre auka etterspurnad etter heiltidsplassar. For heiltidsplassane er det lagt til grunn at skattytaren betalar toppskatt i trinn 1, noko som normalt gjev ein marginalsatt på 49,3 pst. For halvtidsplassane er det lagt til grunn at skattytaren får minstefrådrag etter sats, noko som vil seia ein marginalsatt på 29,1 pst. Dette gjenspeiler ein føresetnad om at desse arbeider i halv stilling, og at ein berekningsmessig då har lagt til grunn at dei har ei årsløn

under om lag 200 000 kr. I overslaga er det vidare lagt til grunn ein gjennomsnittleg sats på arbeidsgjevaravgifta på 12,8 pst. Dette tilsvarer landsgjennomsnittet.

SPØRSMÅL NR. 455

Innlevert 2. april 2003 av stortingsrepresentant Sonja Irene Sjøli

Besvart 9. april 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Stortinget vedtok i 2001 prinsippene for nye regler for beregning av barnebidrag, jf. Innst. O. nr. 127 (2000-2001). Flertallet bad Regjeringen om å vurdere behovet for justeringer etter at regelverket har trådt i kraft og har fått virke en tid.

Når vil det være mulig for statsråden å ha oversikt over eventuelle utilsiktede skjevheter, og hvordan vil departementet legge opp arbeidet med å evaluere den nye bidragsordningen?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i 2000 prinsippene for nye regler for beregning av barnebidrag, jf. Innst. O. nr. 127 (2000-2001). Hoveddelen av de nye reglene skal tre i kraft 1. oktober 2003. Hensikten med det nye regelverket er bl.a. å motivere til at flere foreldre skal inngå privatrettslige avtaler om omsorg, bidrag og samvær. Dersom barnebidrag skal fastsettes av det offentlige, skal det etter det nye regelverket tas utgangspunkt i hva barnets underhold koster, og denne kostnaden skal fordeles forholdsmessig mellom foreldrene etter deres inntekter. Bidragspliktige skal motiveres til mer samvær gjennom lavere bidrag, og motsatt høyere bidrag ved mindre samvær.

Rikstrygdeverket sendte i mars 2003 ut et brev om beregningen av det nye bidraget til alle berørte foreldre. Fra både enkeltpersoner og organisasjoner anføres det til dels sterk kritikk mot måten den nye bidragsordningen slår ut for både bidragspliktige og bidragsmottakere. Kritikken rettes bl.a. mot at SIFOs satser for hva det koster å underholde barn er satt for lavt, og dessuten mot at boligsatsene er redusert fra 2001 til nå. Det rettes også kritikk mot hvilke kriterier som ligger til grunn for SIFOs beregninger, f.eks. er det tatt lite hensyn til barns fritidsaktiviteter.

Andre beregninger viser at mange bidragspliktige med normale inntekter vil få beregnet bidrag som ligger over den grensen på 25 pst. av nettoinntekt som er satt for hvor mye den enkelte maksimalt skal betale. Det innebærer i så fall en kraftig reell økning i bidrag for mange bidragspliktige. Kritikk har også blitt rettet mot samværsfradragets størrelse og innretning.

Ansvar og omsorg for barn først og fremst er et forhold mellom foreldrene, uavhengig av om foreldrene bor sammen og organiserer den daglige omsorgen sammen. Samfunnet må ha en bidragsordning som sikrer barnas underhold dersom foreldrene likevel ikke makter å bli enige. Det er svært vanskelig å forestille seg en bidragsordning som vil oppfattes som fullstendig rettferdig av absolutt alle. Den nye ordningen er rettferdig for flere foreldre, men også denne ordningen kan ha uheldige konsekvenser når den trer i kraft.

Svar:

Jeg minner om at målene for det nye regelverket, som er fastsatt av Stortinget, er å få et rettferdig og tidsriktig bidragsregelverk. Regelverket bygger derfor på økt likestilling mellom foreldrene med mer vekt på samvær og deling av omsorg, og mer vekt på fortsatt felles forsørgelse av barn, til barnets beste.

Forsørgelsesplikt er et privat anliggende, og bidrag kan som hovedregel avtales og betales uten at staten blir involvert. Der barnebidrag skal fastsettes av det offentlige, skal det etter det nye regelverket tas utgangspunkt i hva barnets underhold koster, og denne kostnaden skal fordeles forholdsmessig mellom foreldrene etter deres inntekter. Dette innebærer at den av foreldrene som har høyest inntekt skal betale den største andelen av forsørgelsesutgiftene. Ved fastsettelsen av bidraget skal det videre tas hensyn til den bidragspliktiges bidragsevne og hvor mye samvær den bidragspliktige har med barnet. Det offentlige skal benytte faste standarder (sjabloner) ved fastsettelsen av underholdskostnaden mv.

Jeg er enig med representanten Sonja Irene Sjøli i at det er vanskelig å forestille seg en bidragsordning som vil oppfattes som fullstendig rettferdig for absolutt alle. Jeg støtter videre Sjøli i at den nye ordningen er mer rettferdig for flere foreldre. Det kan selv

følgelig heller ikke utelukkes at det nye regelverket kan ha utilsiktede utslag. For å se om regelverket virker etter sin hensikt, vil den nye bidragsordningen bli evaluert.

Omfattende utredninger ligger bak den nye bidragsordningen og arbeidet har pågått lenge. Flere regjeringer og statsråder har vært involvert i dette kompliserte arbeidet. Det var et bredt flertall i Stortinget som vedtok den nye bidragsordningen. Det er viktig å være oppmerksom på at dette er en stor reform og det er et stort apparat som er satt i gang i forbindelse med omleggingen av bidragsregelverket. Svært mange (antagelig ca. 90 pst.) benytter i dag det offentlige tilbudet om fastsettelse og/eller innkreving av bidrag. Dette til tross for at forsørgelsesplikt for barn er et privatrettslig anliggende. Et av målene med det nye regelverket er derfor å legge forholdene til rette for flere private avtaler. Reglene er utformet ut fra en balansegang mellom eksakte beregninger i hvert enkelt tilfelle og en økonomisk og administrativ håndterbar ordning. Med en reform som denne vil de som oppnår fordeler være fornøyde, mens de som opplever at de nye reglene innebærer en endring i negativ retning bli tilsvarende misfornøyde. Det er ikke dermed sagt at det er noe galt med regelverket. På denne bakgrunn mener jeg det er svært viktig å ha et så godt vurderingsgrunnlag som mulig før jeg eventuelt foreslår endringer. Jeg vil for øvrig vise til at regelverket ennå ikke er trådt i kraft, det skjer 1. oktober 2003.

I forbindelse med omregningen av bidragssakene etter det nye regelverket vil Rikstrygdeverket samle informasjon og nøkkeltall som kan danne grunnlag for nærmere analyser av fordelingsvirkninger av regelverket. Dette vil bl.a. gi kunnskap om hvor mange bidrag som blir endret, og i hvilken grad bidragets størrelse går opp, ned eller ikke blir endret i det hele tatt. Dette tallmaterialet vil i hovedsak bli tilgjengelig

etter 1. oktober 2003, dvs. etter at bidrags sakene er ferdig omregnet, men departementet vil få noe av tallmaterialet i løpet av sommeren fra Rikstrykdeverket. Dette vil være et viktig materiale når vi skal vurdere behovet for endringer i regelverket.

Når det gjelder evaluering av den nye bidragsordningen, kan jeg opplyse om at arbeidet alt har startet opp. Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennomfører nå på oppdrag fra Barne- og familiedepartementet en undersøkelse som vil gjøre det mulig å sammenligne situasjonen for bidragspliktig og bidragsmottaker før og etter bidragsreformen. Formålet med undersøkelsen er bl.a. å øke kunnskapen om hvor mye samvær barna har med den av foreldrene de ikke bor sammen med fast. Undersøkelsen vil også gi kunnskap om foreldrenes økonomiske situasjon, og om hvilke samværsordninger de har avtalt seg imellom. Analysen SSB skal foreta om de bidragspliktiges og bidragsmottakernes økonomiske situasjon før endringen av bidragsreglene, vil bl.a. se på hvilke bidragspliktige og bidragsmottakere som har dårlig økonomi, og den vil belyse forholdet mellom den økonomiske situasjonen til bidragspliktige og bidragsmottakere. Analysen fra SSB vil være et godt grunnlag for å vurdere hvordan regelverket slår ut for økonomisk sårbare grupper.

SPØRSMÅL NR. 456

Innlevert 2. april 2003 av stortingsrepresentant Kenneth Svendsen

Besvart 9. april 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil samferdselsministeren sørge for bygging av ny bru over Glomma i Sarpsborg?»

BEGRUNNELSE:

Bybrua over Glomma i Sarpsborg ble bygget under 2. verdenskrig, og ble dimensjonert for meget beskjedne trafikkmengder. Selv om E6-trafikken nå går på et eget veianlegg (Sandesund Bru), har trafikkmengden på den gamle brua fortsatt å øke. På enkelte dager har trafikken vært over 20 000 kjøretøyer.

Brua er i dag i svært dårlig stand. Forholdene er svært vanskelige, spesielt for fotgjengere og syklistene. For å øke bredden slik at det er mulig for fotgjengere og syklistene å ta seg over, er det bygget "vinger" på begge sider. Nå er disse i så dårlig forfatning at Statens vegvesen frykter at de kan svikte hvis en buss eller et tyngre kjøretøy kjører opp på fortauet.

Deler av brupilarene har store forvitringsskader, rustne rester av armeringsjern kan stedvis plukkes ut der betongen er gått i oppløsning. En rapport fra Statens vegvesen fra 1997, viser at brua har glidd ut flere centimeter.

Bruansvarlig, Arthur Pedersen i Statens vegvesen, uttalte til Sarpsborg Arbeiderblad 19. februar 2003 at støping av såle under brua og oppfylling med isopor kan gjøres for 10-12 mill. kr.

På en befaring 6. mars 2003 uttalte representanter fra Statens vegvesen at den eneste holdbare løsningen på lengre sikt er å bygge en ny bru.

Svar:

Innledningsvis vil jeg vise til mitt svar vedrørende samme sak til stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm i Stortingets spørretime 19. mars 2003.

Planer for bygging av ny forbindelse over Sarpsfossen har først og fremst vært begrunnet ut fra kapasitetsmessige begrensninger, og ikke ut fra tilstanden på eksisterende bruer. Det er imidlertid et faktum at bruene er gamle, og at forbindelsen over tid også trenger fornyelse av den grunn. De senere årene har bruene vært gjenstand for jevnlig ettersyn fra Statens vegvesens side, og i løpet av sommeren vil det bli satt opp rekkverk mellom kjørebane og fortau. I tillegg er det planlagt å gjennomføre forsterkningsarbeider i løpet av 2004. Når disse arbeidene er gjennomført, mener Statens vegvesen at det ikke er grunn til noen umiddelbar bekymring for sikkerheten.

Ny Sarpsbru er ikke prioritert innenfor tildelte planrammer til Østfold for perioden 2002-2011. Rammene for neste planperiode må Regjeringen komme tilbake til i forbindelse med Nasjonal transportplan for

perioden 2006-2015, som etter planen skal legges fram for Stortinget tidlig i 2004.

Jeg vil i den forbindelse vise til at Stortinget ved behandlingen av St.meld. nr. 31 (2000-2001) om oppgavefordelingen mellom stat, fylkeskommune og kommune, sluttet seg til at fylkeskommunen skal ha avgjørende innflytelse på prioriteringene innenfor fylkesfordelt ramme til riksveginvesteringer innenfor føringer fastlagt av Stortinget og Samferdselsdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 457

Innlevert 2. april 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 10. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre Drammens innbyggere en miljøvennlig løsning på byens trafikkproblemer i forbindelse med E18 gjennom byen, herunder vil statsråden hindre fylkesmannens vedtak om å omgjøre Drammen kommunes nei til byggetillatelse for utvidet motorveibru?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til brev fra Drammen kommune til statsråden av 13. mars 2003 der ordføreren i Drammen informerer statsråden om at formannskapet har fattet et nytt vedtak om å ikke ta klage fra Statens vegvesen over avslag på søknad om rammetillatelse for oppføring av ny motorveibru (E18) til følge. Det siste vedtaket ble fattet bl.a. på grunnlag av en betenkning fra advokatfirmaet Hjort ved Sveinung O. Flaaten, som konkluderer meget klart med at reguleringsplanen for 1972 ikke gir tilstrekkelig hjemmel i seg selv for igangsettelse av bruutvidelser. Det synes klart at den aktuelle utvidelsen må konsekvensutredes før tillatelse gis. Denne betenkningen støttes også av dr. juris Carl August Fleischer og dr. juris Daniel Rokstad som tidligere har foretatt vurderinger av saken.

I Drammenssamfunnet er det et betydelig ønske om å løse problemene med E18, men det er også et stort ønske om at dette skal gjøres i form av en tunnelloøsning under elven. Dette vil være vesentlig mer miljøvennlig for byen. Jeg vil anta at miljøvernministeren vil se det som viktig å fokusere på de mest miljøvennlige løsninger for byen.

Svar:

E18 har i dag to kjørefelt gjennom Drammen sentrum. Både mot nordøst (Lier) og mot sør (Eik-Vestfold grense) er E18 utbygd som firefelts veg. Etter at krysset med ny E134 mellom Drammen og Mjøndalen ble åpnet for trafikk høsten 2001, har årsgjenntrafikken over motorvegbrua økt. Brua har blitt en alvorlig flaskehals, og det blir overført trafikk til det lokale vegnettet i Drammen.

Prosjektet omfatter utvidelse av E18 fra to til fire felt over Drammenselva. En firefelts bru vil redusere køene, og bidra til å redusere gjennomgangstrafikken på det lokale vegnettet i Drammen. Dette vil føre til reduserte støy- og luftforurensningsproblemer. Videre kan vegstandarden på gatenettet i Drammen sentrum tilpasses lokaltrafikken, noe som vil bidra til å bedre ulykkesituasjonen.

I august 2000 ble avtale inngått mellom Drammen kommune, Buskerud fylkeskommune og Statens vegvesen Buskerud om videreføring av Vegpakke Drammen (revidert vegpakkeavtale). Det ligger som en forutsetning for avtalen at staten har bestemt at E18 over Drammenselva skjer ved en utvidelse av eksisterende bru eller bygging av ny tofelts bru.

På bakgrunn av at E18 gjennom Drammen i dag er en alvorlig flaskehals med de negative konsekvenser det medfører, er det av overordnet nasjonal interesse å få gjennomført utbyggingen til en firefelts veg snarest mulig. E18 mellom Oslo og Kristiansand er en av landets viktigste stamvegruter. Det er satt av 60 mill. kr til prosjektet i 2003, og det er lagt til grunn anleggstart i løpet av denne våren. Prosjektet er forventet åpnet for trafikk i 2006.

Som det går fram av mitt brev til ordføreren, er det riktig at det skal gjennomføres konsekvensutredning før det gis tillatelse eller fattes planvedtak for tiltak som omfattes av KU-bestemmelsene, jf. plan- og

bygningsloven § 33-7. Imidlertid går det fram av forarbeidene til bestemmelsene at det med "tillatelse eller planvedtak" menes tillatelse etter særlover eller *planvedtak* etter plan- og bygningsloven, jf. omtalen av § 33-6 i Ot.prp. nr. 24 (1994-95).

For vegtiltak er det i tillegg forutsatt at utredningsplikten er knyttet til *første* planvedtaket etter plan- og bygningsloven hvor det blir tatt beslutning om valg av trasé eller korridor, jf. rundskriv om konsekvensutredninger T-2/2000. Utvidelse av E18 over Drammenselva har derfor fått slik tillatelse konsekvensutredningen skal ligge til grunn for gjennom reguleringsplanen av 1972. Tillatelsen ble gitt før regelverket om konsekvensutredninger trådte i kraft, og tiltaket omfattes derfor ikke av utredningsplikten. At tiltaket er søknadspliktig i henhold til plan- og bygningsloven § 93 påvirker ikke denne konklusjonen.

Jeg vil for øvrig påpeke at jeg har fått opplyst at Statens vegvesen har gjennomført et omfattende utrednings- og planarbeid for å sikre at prosjektet tilfredsstiller dagens krav til arealdisponering, miljø og estetikk, samtidig som det kan gjennomføres innenfor rammene av den godkjente reguleringsplanen. På bakgrunn av dette arbeidet er brukonseptet endret. Tidligere var det lagt til grunn bygging av ei parallell bru, identisk med den gamle. For å unngå at brua blir en visuell barriere i bybildet, legges det nå opp til å skifte ut brupilarene i eksisterende bru. Videre legges det opp til å kle inn de to bruene, slik at de vil framstå som en bru.

Jeg ser derfor ikke at det er grunnlag for gripe inn overfor fylkesmannens vedtak i klagesaken av 31. mars 2003, der Statens vegvesen er gitt medhold og dermed gis rammetillatelse i henhold til plan- og bygningsloven § 93.

SPØRSMÅL NR. 458

Innlevert 3. april 2003 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl

Besvart 9. april 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Da Stortinget behandlet salget av Raufoss ASA for et par måneder siden, bad et samlet storting om at Regjeringen skulle vurdere å delta i opprettelsen av et innovasjonsselskap i Raufoss-regionen, og på egnet måte informere Stortinget om det.

Hva har Regjeringen gjort i denne saken, og når og hvordan skal Stortinget informeres?»

BEGRUNNELSE:

Staten eier i dag 50,27 pst. av aksjene i Raufoss ASA. Gjennom litt over 100 års industrivirksomhet har bedriften Raufoss Ammunisjonsfabrikker utviklet seg fra å produsere håndvåpenpatroner til en teknologibedrift som gjennom år har satsset på forskning og utvikling som har resultert i et vell av produkter. Mange av aktivitetene i det tidligere store selskapet er solgt ut og nye selskap etablert inne på fabrikkområdet. Den resterende aktiviteten i Raufoss ASA har de siste årene vært preget av lav lønnsomhet og til dels tap innen en del av virksomheten. Det er nødvendig å få på plass en langsiktig finansiell løsning for selskapet, med sikte på fortsatt virksomhet på Raufoss. I den forbindelse har forhandlinger med det nederlandske firmaet Euralcom pågått etter at Stortinget gav en fullmakt til dette.

Forhandlingen med Euralcom har nå strandet, og

selv om styret søker etter andre løsninger, er situasjonen høyst usikker for bedriften og de om lag 700 ansatte. Underleverandører og tjenesteproduserende bedrifter vil også rammes, og de ansatte kommer fra hele området med 5-6 kommuner.

I forbindelse med behandlingen av salget til Euralcom, var verdsettingen av selskapet vurdert til 400 mill. kr. Stortinget mente det var usikkerhet om eventuell salgsgevinst, og dette var bakgrunn for å be Regjeringen vurdere å delta i opprettelsen av et innovasjonsselskap.

Jeg viser til Innst. S. nr. 106 (2002-2003).

For videre utvikling av arbeidsplasser og produkter er det viktig å satse på den kompetanse og erfaring som ligger i bedriften. For å dra nytte av dette, vil et innovasjonsselskap kunne bidra betydelig, men det er

behov for økonomi for å til dette, og derfor viktig at Regjeringen handler raskt i denne saken.

Svar:

Sluttforhandlingene mellom Raufoss ASA og nederlandske Euralcom N.V. førte som kjent ikke frem. Det var ikke mulig å bli enige om betingelser som var akseptable for Raufoss' aksjonærer og kreditorer. Egenkapitalsituasjonen i Raufoss-konsernet anses i dag for ikke tilfredsstillende og styret arbeider med en plan for refinansiering av selskapet for å sikre et langsiktig grunnlag for videre drift.

I merknadene fra næringskomiteen til St.prp. nr. 39 (2002-2003) het det bl.a. følgende:

"Komiteen har med interesse registrert planene for opprettelsen av et innovasjonsselskap i Raufossregionen. Komiteen viser til at det er stor usikkerhet med hensyn til eventuelle salgsgevinster ved et salg av Raufoss ASA. Komiteen ber derfor Regjeringen vurdere å delta i opprettelsen av et innovasjonsselskap i Raufossregionen, og ber om at Stortinget på egnet måte blir informert om saken."

Spørsmålet om opprettelse av et mulig innovasjonsselskap på Raufoss har, så vidt jeg har kunnet registrere, blitt sett i sammenheng med salget av store deler av Raufoss-konsernet til Euralcom N.V. Et innovasjonsselskap på Raufoss skulle bl.a. styrke fagmiljøet i næringsparken på Raufoss i en situasjon der statens eierengasjement i Raufoss-konsernet ble redusert og på sikt avvirket. Flere partier var opptatt av at salgsprovenyet som Raufoss ASA skulle få fra Euralcom N.V. skulle bidra til å finansiere et slikt mulig innovasjonsselskap på Raufoss.

I mitt innlegg i debatten uttalte jeg blant annet: *"Forslaget om at staten skal delta i et nytt innovasjonsselskap i Raufossregionen med statens mulige inntekter fra salg eller eventuelt avvikling av Raufoss ASA, tror jeg man gjør klokt i å utsette til man har sett hva som blir resultatet."*

Det foreligger i dag ingen avtale om salg til Euralcom eller andre. Jeg har derfor foreløpig ikke satt i gang utredninger om innovasjonsselskap på Raufoss. Man må etter mitt syn avklare den fremtidige situasjon til Raufoss-konsernet før det blir meningsfullt å sette ressurser inn i et slikt arbeid.

Jeg vil for øvrig vise til at de ordinære virkemidlene innen nyskaping og innovasjon også kan anvendes i Oppland, herunder de muligheter som ligger innenfor SIVAs virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 459

Innlevert 3. april 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 9. april 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva er begrunnelsen for Norges tilbud om endringer i GATS-forpliktelsene på miljøverntjenester?»

BEGRUNNELSE:

I Norges åpningstilbud i GATS-forhandlingene legges det opp til vesentlige endringer i Norges forpliktelser på området miljøverntjenester. En rekke forpliktelser går fra å være ubundne til å være uten restriksjoner på markedsadgang og såkalt nasjonal behandling for grenseoverskridende ytelser.

Svar:

Medlemslandene vedtok under ministerkonferansen i Doha i 2001 et arbeidsprogram for handel og miljø i WTO. Programmet tar bl.a. sikte på å redusere eller eventuelt oppheve handelshindringer for miljøvennlige varer og miljøtjenester. Norges innledende tilbud for miljøtjenester er utarbeidet i lys av dette programmet og på bakgrunn av de kravene vi har mottatt fra andre land på dette området.

Det norske åpningstilbud i tjenesteforhandlingene ligger innenfor nåværende praksis og regelverk i

Norge. Krav som andre land har rettet til Norge, vil i realiteten kunne "innfris" bare ved at de også gjøres bindende i WTO-sammenheng.

I vårt åpningstilbud for miljøtjenester tilbyr vi å fjerne våre eksisterende forbehold i WTO om monopoler for behandling av visse avfallstyper og for kontroll av avgasser fra motorkjøretøy.

Videre har vi tilbudt å utvide adgangen til å levere tjenester på tvers av landegrensene ettersom teknologisk utvikling medfører at grensekryssende tjenesteytelser blir mer vanlige. Dette gjelder særlig tjenester som kan leveres eller styres over elektroniske nettverk, eksempelvis ulike overvåkingstjenester. Vi har ikke tilbudt forpliktelser for grensekryssende tjenesteytelser for behandling av avfall, da vi foreløpig vurderer det som urealistisk at slike tjenester kan leveres på tvers av landegrenser.

Vi har også tilbudt en redaksjonell omarbeiding av forpliktelsene som har til hensikt å gjøre forpliktelsene klarere. Flere land har anmodet Norge om en slik redaksjonell omarbeiding av forpliktelsene på miljøområdet.

SPØRSMÅL NR. 460

Innlevert 3. april 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 9. april 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvordan har sykefraværet generelt og antall volds- og trusselepisoder mot ansatte i Norske fengsler utviklet seg, og er det noen sammenheng mellom disse størrelsene og bevilgede ressurser pr. innsatt/soningsdøgn?»

BEGRUNNELSE:

I løpet av de siste årene er det bl.a. i lovverket blitt stilt store krav til innsatsen og effekten av kriminalomsorgens arbeid. Flere skal inn til soning og varetekt, og det forventes at de innsattes problemer og ufordringer løses. Arbeiderpartiet har i de siste budsjettdiskusjonene ment at ressursene Regjeringen har tilført kriminalomsorgen ikke samsvarer med forventningene og kravene som stilles. En presset kriminalomsorg vil lett kunne få økende problemer med sykefravær og manglende kontroll. Det er grunn til å anta at ressursituasjonen pr. innsatt/soningsdøgn har gått ned.

Svar:

Sykefraværet i kriminalomsorgen er gjennomgående høyt. I 2001 var det gjennomsnittlige sykefraværet 9,27 pst. Fraværet varierte imidlertid mellom de seks regionene, fra 8,0 pst. til 10,14 pst. I 2002 sank det gjennomsnittlige sykefraværet med 0,22 pst. til 9,05 pst., med laveste sykefravær på 7,6 pst. i en region og høyest med 9,9 pst. i en annen region. Arbeidet med inkluderende arbeidsliv har vært et satsningsområde i 2002. Departementet forutsetter at samtlige ledere i ytre etat fortsetter å utvikle gode metoder som kan bidra til en ytterligere reduksjon i sykefraværet.

Når det gjelder fysisk vold og trusler mot tjenestemenn i kriminalomsorgen, har man foretatt registrering og rapportering av dette siden 1994 etter initiativ fra Det sentrale arbeidsmiljøutvalget for kriminalomsorgen. Tall for registrert fysisk vold har vært stigende fra og med 1994 (13 registrerte tilfeller) til og med 1999 (77 registrerte tilfeller). Fra og med 2000 (63 registrerte tilfeller) og frem til og med første halvår 2002 (27 registrerte tilfeller) har imidlertid tallene vært synkende. Antall trusler har økt jevnt fra og med 1994 (43 registrerte tilfeller) til og med 2001 (163 registrerte tilfeller). Første halvår 2002 ble det registrert 70 tilfeller med trusler. Økningen kan skyldes økt registreringsbevissthet. Forskerne ved Kriminalomsorgens Utdanningssenter, KRUS, som har utarbeidet de siste rapportene, presiserer at det er flere svakheter ved registreringene og at tallene må brukes med forsiktighet. Justisdepartementet nedsatte i 2001 en arbeidsgruppe som bl.a. skulle lage en handlingsplan for hvordan man skal kartlegge, forebygge, behandle og følge opp volds- og trusselsituasjoner i kriminalomsorgen. Arbeidsgruppen avga sin innstilling ved årsskiftet 2002/2003. Et av forslagene er å ta i bruk et nytt kartleggings skjema for vold og trusler som er utviklet på fellesnordisk basis av kriminalomsorgens forskere i de nordiske land. Skjemaet vil bli tatt i bruk i 2003. De øvrige forslag fra arbeidsgruppen er til behandling i departementet.

Tar en utgangspunkt i bevilgningen på kap. 430 post 01, var saldert budsjett i 2002 1 455 910 000 kr og den ordinære kapasiteten 2 928 plasser. Bevilg

ning pr. plass i 2002 var dermed ca. 497 000 kr. Bevilgning til kriminalomsorgen for inneværende år er 1 580 654 000 kr og den ordinære kapasiteten er 2 976 plasser. Bevilgning pr. plass blir dermed ca. 531 000 kr. Dette tilsvarer en økning i bevilgninger pr. plass på ca. 6,8 pst. fra 2002 til 2003. Kapasitetsutnyttelsen var i 2002 på 95 pst. Kapasitetsutnyttelsen skal i 2003 fortsatt være høy og opprettholdes på samme nivå som i 2002. Ved fastsettelse av kravene til produksjon av soningsdøgn, er det i hovedsak lagt til grunn en kapasitetsutnyttelse på 94 pst.

På grunn av den usikkerheten som knytter seg til registreringen av vold og trusler mot tjenestemenn i kriminalomsorgen som hittil har vært foretatt, er det vanskelig å besvare den del av spørsmålet som omhandler vold- og trusseepisoder nærmere. Som nevnt, gikk sykefraværet litt ned i fjor, sammenlignet med året før. Vi forventer en ytterligere nedgang i inneværende år. Regiondirektørene arbeider målrettet med å redusere sykefraværet.

Dokument nr. 15:24

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 461

Innlevert 3. april 2003 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 9. april 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener justisministeren det er riktig og rimelig at personer som har forsøkt å inndrive penger på ulovlig vis, skal få innvilget fri sakførsel for å inndrive de samme pengene gjennom rettsapparatet?»

BEGRUNNELSE:

I Stavanger Aftenblad lørdag 22. mars 2003 er det referert til en sak som skal opp for Dalane tingrett 24. mars 2003.

Kort kan saken oppsummeres slik: En 56-åring hevder å være svindlet for 4,2 mill. kr for et byggeprosjekt på midten av 1990-tallet. I 1997 saksøkte han to andre personer for dette kravet. Først mandag 24. mars 2003 skal saken opp i Dalene tingrett. I 1999 skal denne mannen ha forsøkt å inndrive det bestridte kravet ved bruk av torpedoer, og er sågar tiltalt for dette.

Nå er den 56 år gamle mannen, som er tiltalt for medvirkning til frihetsberøvelse under særdeles skjerpene omstendigheter, innvilget fri sakførsel for å føre sak om kravet mot de to andre personene. De to andre må selv betale saksomkostningene.

Det er flere forhold det her kan settes spørsmålsteget ved. For det første har det gått uforholdsmessig lang tid fra de to ble saksøkt til saken kommer opp for tingretten. Det som likevel virker mest urimelig er at en kan innvilges fri rettshjelp etter først å ha prøvd å inndrive et omstridt krav på ulovlig vis.

Dette synes nesten som en oppfordring til først å prøve alle metoder, og dersom dette ikke fører frem så koster staten saken for deg ved retten. Det kan vel ikke være intensjonen at rettshjelpsordningen skal legitimere og betale kostnadene ved sakførsel for folk som driver med torpedovirksomhet. Slik undertegnede ser det, er dette et misbruk av rettshjelpsordningen og en sponing av torpedovirksomhet.

Svar:

Fylkesmannen har innvilget fri rettshjelp til den ene av partene i erstatningssaken som behandles av Dalane tingrett. I henhold til rettshjelploven § 28 er Justisdepartementet klageinstans i saker som gjelder fri rettshjelp. Justisdepartementet har således ikke kompetanse til å instruere fylkesmannen i enkeltsaker. På denne bakgrunn finner jeg heller ikke i ettertid å burde vurdere den konkrete saken det er innvilget fri rettshjelp til.

Generelt kan jeg opplyse at det er et vilkår for innvilgelse av fri rettshjelp at de økonomiske vilkår for slik bistand er oppfylt, jf. rettshjelploven § 8, jf. § 10. Videre er enkelte sakstyper prioritert etter rettshjelploven. Saker som gjelder inndrivelse av pengekrav er imidlertid ikke prioritert i rettshjelpsammenheng, jf. rettshjelploven § 17 annet ledd. I slike saker må det aktuelle problem åpenbart ha så stor personlig og velferdsmessig betydning for vedkommende at det etter en samlet vurdering fremstår som rimelig å innvilge fri rettshjelp. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på sakens art, søkerens mulighet for å vinne frem med sin sak og sakens eventuelle prinsipielle interesse. Avhengig av de konkrete forhold i den enkelte sak, vil det følgelig også i uprioriterte saker kunne være rimelig å innvilge fri rettshjelp.

Ved den rimelighetsvurderingen som skal foretas i henhold til rettshjelploven § 17, må det sees hen til

hvilket erstatningsrettslig grunnlag som foreligger samt omstendighetene for øvrig. Når det gjelder pengekrav som springer ut av forretningsforhold, skal det føres en meget restriktiv praksis med hensyn til innvilgelse av fri rettshjelp. Det er for øvrig ikke meningen at rettshjelpsordningen skal legitimere og betale kostnadene ved fri sakførsel for personer som utøver "torpedovirksomhet".

SPØRSMÅL NR. 462

Innlevert 3. april 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 11. april 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Ser landbruksministeren det uheldige i at husdyrbeite i utmarka i dag går tilbake delvis som en følge av at det øyensynlig ikke gjelder en allmenn beiterett i utmark, og vil han i tilfelle ta initiativ for å få utredet mulige positive og negative sider ved en lovendring som kan sikre en allmenn beiterett i utmark?»

BEGRUNNELSE:

I medhold av jordskifteloven blir det behandlet saker om én eller flere bønder har beiterett i utmark tilhørende andre bruk i samme bygd. Jeg er blitt kjent med saker som er svært langvarige, de går gjerne over flere år. Som eksempel kan jeg nevne en sak på Ringerike (sak: 31/1999-6.00), ført for Nedre Buskerud jordskifterett, der den aktuelle husdyrbonden tapte der han hevdet slik beiterett, og som en følge av dette måtte betale saksomkostninger på over 100 000 kr.

I et tilfelle på Sunnmøre førte hanndyrloven til at ny type beitebruk med en hel flokk, inkludert okse, ikke var mulig å drive fordi det kom i konflikt med andre bønder.

Slike saker reiser etter min mening en rekke prinsipielle spørsmål. Det helt grunnleggende er etter min mening om det er fornuftig nasjonal politikk at slike spørsmål skal bli behandlet som kostbare enkeltsaker, der både de involverte og samfunnet bruker store økonomiske ressurser på å avklare forhold som på mange måter er av mer nasjonal og prinsipiell politisk art.

Etter min mening er det mange grunner for å hevde at det burde gjelde en allmenn beiterett for husdyr i Norges utmark. Slik ville vi kunne bidra til at beiteressursene i utmarka ble utnyttet til matproduksjon og samtidig støtte aktivitet som kan bidra til at kulturlandskapet i utmarka ikke gror igjen. Slik situasjonen er i dag, vil mange husdyrbønder bli tvunget til å gi opp utmarksbeite når en risikerer langvarige og kostbare rettssaker for å avklare beitespørsmål.

Saken handler med andre ord om og hvordan vi ønsker å forvalte beiteressursene i utmarka som en felles nasjonal naturressurs.

Jeg har for øvrig inntrykk av at det særlig er på Østlandet det nå blir ført slike saker. Som en følge av kanaliseringspolitikken i landbruket, er det nå få husdyrbruk igjen her, og desto viktigere er det at de som er igjen ikke blir hindret av kostbare og opprivende rettssaker mot andre bønder i samme bygd.

Svar:

Beiterett i utmark er i dag et privatrettslig spørsmål. Det innebærer at husdyrinnhaveren må ha avtalerettslig, sedvanerettslig eller annet grunnlag for å slippe beitedyr i fremmed (ikke egen) utmark. Husdyrinnhaveren "skal syta for at husdyr ikkje kjem inn på område der eigaren eller innehavaren ikkje har rett til å la dyra vera," jf. beiteloven § 6.

En endring av dagens regler til allmenn beiterett i utmark ville innebære et betydelig innhugg i den private eiendomsretten. En slik ordning ville overfor mange grunneiere måtte anses som en ekspropriasjonslignende situasjon. Dette både fordi grunneierne og rettighetshaverne ikke fullt ut ville kunne utnytte de beiteressursene de har i dag, og fordi det i mange tilfeller måtte anses påregnelig med konflikter i forhold til annen utnyttelse av egen utmark (f.eks. utnyttelse av jaktrett i beitesesongen).

Det skal ellers bemerkes at det ved et par anledninger har vært foreslått å lovfeste såkalt "streifbeiterett" i Norge, jf. bl.a. NOU 1980:49 "Revisjon av gjerde- og beitelovgjevinga" side 54, og rapporten "Framlegg til

justeringer i gjeldende gjerde- og beitelovgivning", avgitt til Landbruksdepartementet i november 1987. Streifbeiterett vil være en rett til å slippe beitedyr i utmark uten at innehaveren har noen vokteplikt i løpet av beitesesongen. Forslagene har

imidlertid ikke vært gjennomført. En vesentlig grunn til dette er nok først og fremst stor skepsis fra høringsinstansene, bl.a. uttalte Skogeierforbundet seg særlig negativt.

Jeg gjør for øvrig oppmerksom på at det selv med en slik streifbeiterett vil oppstå rettstvister i tilknytning til beiterett i utmark. En lovendring i denne retning vil derfor trolig ikke redusere antallet rettstvister.

SPØRSMÅL NR. 463

Innlevert 3. april 2003 av stortingsrepresentant Sigbjørn Molvik

Besvart 5. mai 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Norske Fotterapeuters Forbund reiser spørsmål om offentlig tilskudd til fotpleiebehandling. Forbundet viser til at Stortinget i forbindelse med behandling av St.meld. nr. 22 (1975-76) gav uttrykk for at folketrygden bør dekke 50 pst. av utgiftene til fotpleietjenester. Forbundets erfaring er at pensjonister i dag må betale egenandel som overskrider 50 pst. av utgiftene.

Kan statsråden redegjøre for hvilke retningslinjer som gjelder og departementets erfaring med praksis i kommunene når det gjelder egenbetaling for fotpleie?»

Svar:

Frem til 1985 ytte folketrygden bidrag til fotpleie til visse grupper, i praksis gjaldt dette diabetikere. Ordningen falt bort fra 1. januar 1985 fordi man vurderte dette til å være et kommunalt ansvar.

Fotpleiebehandling er en ordning som kommunene ikke er pålagt å ha. Det vil si at den ikke hører med til de tjenester som er regulert i kommunehelsetjenesteloven eller sosialtjenesteloven. Kommunene står derfor fritt med hensyn til etablering av denne tjenesten og hvordan de ev. organiserer den.

Departementet har ikke systematisk kunnskap om hvordan ordningen med fotpleiebehandling organiseres og finansieres i kommunene. Inntrykket er likevel at mange kommuner har lagt til rette med lokaler for slik virksomhet, ofte i tilknytning til sykehjem, eldrecenter eller bo- og servicesenter. Enkelte kommuner har avtaler som sikrer at f.eks. pasienter ved sykehjemmet får slik fotpleiebehandling som en del av institusjonsoppholdet. Det ser ut til at dette fungerer godt som supplement til det tilbudet kommunen er ansvarlig for å gi.

Fotpleiebehandling omfattes ikke av de bestemmelser som gjelder vederlag for opphold i institusjon eller egenbetaling for helse- og sosialtjenester. Kommunene står derfor fritt med hensyn til fastsettelse av egenandel for brukerne. Dette vil følgelig variere fra kommune til kommune.

Regjeringen vil om kort tid legge frem en melding for Stortinget der egenbetalingsordningene i den kommunale helse- og sosialtjenesten blir gjennomgått. Jeg vil i den sammenheng se nærmere på hvilke tjenestetilbud som kan komme inn under ulike skjermingsordninger, herunder en vurdering av om også tjenester som ikke er pålagt i lov skal omfattes av dette.

SPØRSMÅL NR. 464

Innlevert 3. april 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 8. april 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Ifølge Troms Folkeblad 3. april 2003 bekrefter 6. divisjon at Forsvaret har lånt ut fire jammere og én kontrollstasjon til britiske styrker. Dette er utstyr som brukes i elektronisk krigføring. Pressetalsmann Karsten Klepsvik i Utenriksdepartementet bekrefter at et transportfly nylig landet på Evenes og hentet utstyret.

Kan utenriksministeren opplyse om dette utstyret er tenkt brukt i Irak-krigen?»

Svar:

Ved salg og utlån av våpen og annet materiell mellom NATO-lands forsvarsmyndigheter, er det mangeårig praksis for at man som hovedregel ikke krever sluttbrukererklæringer med reeksportklausul. Årsaken til dette er at man har basert seg på tillit til at en annen alliansepartner ikke reeksporterer det importerte materialet. Dette er det redegjort for overfor Stortinget, bl.a. i St.meld. nr. 9 (1996-97) Eksport av forsvarsmateriell fra Norge, 1. halvår 1996. Det har heller aldri vært lagt geografiske begrensninger på hvor forsvarsmyndighetene i NATO-land kan bruke militært materiell importert fra Norge.

Utenriksdepartementet innvilget 12. mars en lisens vedrørende utlån av fem "jammersystemer" fra Forsvaret til det britiske forsvar. I tråd med ovennevnte er det kun stilt som vilkår at utstyret skal gjeninnføres til Norge når utlånsperioden er avsluttet.

SPØRSMÅL NR. 465

Innlevert 3. april 2003 av stortingsrepresentant Modulf Aukan

Besvart 15. april 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Eit godt og likeverdig tilbud" er slik eg forstår det Posten Norge si målsetjing til innbyggjarane i landet. På øyane Jørgenøya og Solskjeløya i Tustna har innbyggjarane klaga til Post- og teletilsynet på at ekspedisjonslokala på Nordheim, der det er postboksar, vert bytta ut med postkassar ute på kaia.

Er det slik at samferdselsministeren vil akseptere løysingar som denne til slike "utkantar" som desse øyane representerer?»

GRUNNGJEVING:

Øyane Jørgenøya og Solskjeløya i Tustna kommune i Møre og Romsdal har hatt postboksar i eit lokale på Nordheim. Staden ligg på enden av landpostruta på Nord-Tustna.

Om vinteren og i dårleg vær elles, kan tidspunktet når posten kjem fram til Nordheim variere vesentleg.

Når lokalet forsvinn og postkassane vert ståande ute på kaia, er det lett og forstå at det å hente posten og eventuelle sendingar vert krevjande.

I og med at bebuarane er avhengige av båt for å kunne koma til for å hente postsendingane, seier det seg sjølv at det ville vera ein fordel om det hadde vore eit fast tidspunkt dei kunne møte opp.

Svaret som Posten Norge gjev den 18. desember 2002 om at ein kan ringe for å få greie på når landpostruta eventuelt kjem, må eg seie eg stiller meg undrande til. Dersom landpostruta hadde starta på Nordheim, kunne det vore ein moglegheit til at det kunne settast eit fast tidspunkt, og innbyggjarane kunne halde seg til det.

Forholdet til båtruta er og eit moment som det må takast omsyn til.

Svar:

Først vil eg understreke at Samferdselsdepartementet ikkje går inn i Posten Norge sine vurderingar og avgjerder i enkeltsaker. Innanfor dei generelle krav og rammer som blir gitt, er Posten ansvarleg for å oppfylle dei samfunnsplagte pliktene på postområdet og finne fram til gode og effektive løysingar for posttenesta i dei einskilde områda.

Det er i første rekkje konsesjonen til Posten som

set grenser for i kva for grad selskapet kan leggje om posttenesta. Konsesjonen krev at Posten skal sikre eit godt og likeverdig tilbod for brukarar i alle delar av landet. Når det gjeld utleveringsstad, skal Posten levere posten til mottakarens bustad eller fysiske adresse. Berre i "særlege tilfelle" kan post utleverast til eigna innretningar.

Posten og Post- og teletilsynet har utarbeida retningsliner for plassering av utleveringspostkasser. Etter retningslinene reknast busetnader utan regulær transportforbindelse som "særlege tilfelle" for utlevering av post til eigna innretningar. Dersom Posten ønskjer å endre postkasseplasseringa, skal Posten prøve å oppnå semje med mottakaren på førehand.

Det er Post- og teletilsynet som fører tilsyn med at Posten oppfyller konsesjonskrava. Eg er kjent med at Post- og teletilsynet nyleg har kome fram til at postutleveringa på Jørgenøya og Solskjeløya ikkje er i strid med konsesjonskrava. Tilsynet har lagt til grunn at desse øyane er busetnader der Posten har funne fram til ei eigna ordning for postomdelinga.

Eg har vore i kontakt med Posten for nærmare opplysningar om posttilbodet på Jørgenøya og Solskjeløya. Posten viser til at løysinga som er valt gir innbyggjarane dagleg postutlevering i postkasse på Nordheim. Det vil koste for mykje å leige eit lokale til postboksar og ekspedisjonsopphald for landpostbodet. Posten viser vidare til at det mest rasjonelle driftsopplegget for området er at dei aktuelle bebuarane ligg på enden av rutetraseen til landpostbodet. Det er ikkje grunnlag for å "snu" landpostruta slik at han startar på Nordheim. Tidspunktet for når landpostbodet kjem vil variere pga. endringar i postmengda og vær- og føreforhold, slik det er for alle landpostruter.

SPØRSMÅL NR. 466

Innlevert 3. april 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 9. april 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Foreldres engasjement rundt skolen og barns utdanning er viktig, og foreldre bør være sentrale bidragsyttere og aktive deltakere i å forme dagens og fremtidens skole. Stortinget understreket i høstens budsjettbehandling at det bør tilrettelegges for at foreldregrupper kan etablerere seg, og at slike initiativer kan innvilges prosjektstøtte.

På hvilke måte følger statsråden opp Stortingets vedtak, slik at også andre foreldregrupper enn Foreldreutvalget for grunnskolen, FUG, kan få en reell vurdering av søknader om prosjektstøtte?»

BEGRUNNELSE:

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vedtok følgende merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003):

"Komiteen er kjent med at det er dannet medlemsorganisasjoner av foreldre som supplement til FUG. Det vises bl.a til foreningen Aktive Foreldre. Komiteen ser på dette som et utslag av økt foreldreengasjement og er positiv til det arbeidet som skjer i denne sammenhengen. Det er viktig å åpne for et mangfold av foreldreorganisasjoner og initiativ som springer ut av ulike foreldregruppers engasjement.

Komiteen mener at eksempelvis slike organisasjoner bør ha mulighet til å motta prosjektstøtte til sine initiativ."

Jeg er kjent med at foreningen Aktive Foreldre fikk avslag på sin søknad til Utdannings- og forskningsdepartementet om 2 mill. kr i økonomisk støtte. Begrunnelse fra statsråden var at FUG er departementets primære kontakt når det gjelder samarbeid hjem skole, samt stramme budsjetttrammer for 2003.

Svar:

Foreldre er en viktig ressurs i skolen, og jeg er opptatt av å legge til rette for godt skolehjem samarbeid på skolene, i kommunene og nasjonalt. Foreldreutvalget for grunnskolen, FUG, er et selvstendig, rådgivende organ for departementet og en aktiv støtte for det lokale foreldrearbeidet, hjemlet i opplæringsloven. Jeg har i tillegg opprettet en foreldrenettverksgruppe som skal drøfte aktuelle spørsmål, fungere som lyttepost og gi råd.

Departementet ønsker å analysere og vurdere brukermedvirkning i skolen på et bredt grunnlag. Arbeidet startet med et fagseminar 4. februar 2003, hvor elever, foreldre, lærere, skoleledere og forskere bidro med innlegg om sine kunnskaper, erfaringer og synspunkter på feltet.

Av annet relevant, pågående utredningsarbeid som vil danne grunnlag for en bred vurdering av skolehjem samarbeid, kan nevnes den forskningsbaserte evalueringen av Reform 97, som legges fram i mai 2003. Departementet har også gitt oppdrag til Læringscenteret om å utrede skolehjem samarbeid i videregående skole, med frist 1. august 2003 samt til Rogalandsforskning om å evaluere Foreldreutvalget i grunnskolen, med frist 26. juni 2003.

SPØRSMÅL NR. 467

Innlevert 4. april 2003 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 11. april 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«En ung epilepsipasient som har vært syk i 9 år, har siste halvår vært innlagt på Statens senter for epilepsi. Den unge mannen var søkt inn for implantatoperasjon i mars måned, men fikk like etter beskjed om at slike operasjoner ikke lenger foretas fordi Rikshospitalet ikke har penger til å operere. Til de pårørende bekrefter sykehuset at det er umulig å vite når det kan bli aktuelt å starte opp igjen denne typen operasjoner.

Når vil statsråden sørge for at det igjen blir mulig for disse pasientene å få hjelp?»

BEGRUNNELSE:

For de pasientene som vil være aktuelle for å få operert inn implantat i forbindelse med epileptiske lidelser, kan det få betydelige konsekvenser med en lang utsettelse av muligheten til å få hjelp. Særlig for unge mennesker som er i en utdanningssituasjon, slik den over nevnte unge mann er, kan slik utsettelse på uviss tid få særlig alvorlige følger, ikke bare når det gjelder selve lidelsen og dens utvikling, men også psykisk. At Rikshospitalet stanser denne typen operasjoner utelukkende med bakgrunn i økonomi, er ikke akseptabelt.

Svar:

Epilepsikirurgi er en landsfunksjon som er lagt til Rikshospitalet. Det er Rikshospitalets plikt å utøve denne landsfunksjonen på en forsvarlig måte.

På bakgrunn av stortingsrepresentant Alvheims beskrivelse av manglende oppfølging av en pasient med behov for implantatoperasjon, har jeg innhentet uttalelse fra Helse Sør RHF.

Ifølge Helse Sør er behandling med implantat hos epilepsipasienter vært brukt hos en liten gruppe pasienter i 5-6 år. Basert på de erfaringer som er gjort, er det identifisert et behov for å øke volumet av implantatoperasjoner. I 2002 ble utenlandsmilliarden benyttet til å øke volumet gjennom behandling i utlandet, samtidig som man utførte operasjoner hjemme. I år vil 10 pasienter som ble utredet i fjor, få behandling i utlandet, i tillegg til de som tas ved Rikshospitalet.

Det meldes om kapasitetsproblemer innen området nevrokirurgi generelt, men det medfører altså ikke riktighet at den nevnte behandlingen er stanset. Ifølge Helse Sør bekrefter Rikshospitalet at ingen pasienter avslås med begrunnelse i økonomi, men at inngrepet kan bli noe forsinket som følge av tidvise kapasitetsproblemer.

Helse Sørs konklusjon er at så langt man er i stand til å vurdere situasjonen i dag, er behandlingen de aktuelle pasientene gis medisinsk forsvarlig, og blir utført innen akseptabel ventetid. Man mangler en detaljert oversikt over det totale behovet, men er i ferd med å skaffe seg en slik oversikt. Jeg forutsetter at landsfunksjonen innen kirurgiepilepsi også i fremtiden utøves på en forsvarlig måte.

SPØRSMÅL NR. 468

Innlevert 4. april 2003 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 11. april 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vedtok under budsjettforhandlingene for 2002/2003 at foreningen "Vi som har et barn for lite" får et fast driftstilskudd over kap. 846. Komiteen mente at det ville være naturlig at departementet selv vurderte hvilken post som skulle brukes. Nå må foreningen likevel søke på ordinær måte. Dette var ikke intensjonen med forslaget.

Vil statsråden følge opp viljen til flertallet i komiteen og sette "Vi som har et barn for lite" på et fast driftstilskudd og på en fast post?»

Svar:

I 2002 ble tilskuddsordningen til frivillige organisasjoner på familie- og likestillingsområdet overført fra Barne- og familiedepartementet til BUFA som et ledd i en forenkling og modernisering av tilskuddsordningen.

Jeg mener at Stortingets vedtak er ivarettatt på beste måte. Vedtaket er tolket slik at foreningen "Vi som har et barn for lite" skal være sikret minimum det samme beløpet som foreningen fikk i tilskudd i 2002, dvs. 100 000 kr. Dette innebærer at foreningen søker BUFAs tilskuddsordning på ordinær måte og behandles i tråd med retningslinjene for tildeling av driftstilskudd. Dersom driftstilskuddet etter ordinær behandling beløper seg til mindre enn tilskuddet for 2002, skal foreningen særbehandles og tildeles 100 000 kr.

Dette er formidlet til BUFA i brev av 3. februar 2003.

Ett av Barne- og familiedepartementets mål under Regjeringens moderniseringsprogram er å forenkle tilskuddsordningen til organisasjonene. Av denne grunn mener jeg det vil være svært uheldig om mange frivillige organisasjoner skulle få en egen post på statsbudsjettet.

SPØRSMÅL NR. 469

Innlevert 4. april 2003 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 23. april 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Det vises til Stortingets behandling av St.prp. nr. 39 (2002-2003). Eierskapssaker vedrørende Raufoss ASA, NOHA Holding og Moxy Trucks AS og Innst. S. nr. 106 (2002-2003), der Nærings- og handelsdepartementet ble gitt fullmakt til å slutte seg til styrets opplegg for salg av aktiviteter i Raufoss ASA til Euralcom B.V. Selskapet har behov for kapitaltilførsel.

Hvor mye statlig kapital er tilført RA direkte og indirekte etter at Stortinget 15. mai 1990 besluttet å gjennomføre en delprivatisering?»

BEGRUNNELSE:

Årsresultatet for Raufoss ASA for 2002 viste et underskudd på 363 mill. kr. Staten har en rekke ganger bidratt til å styrke egenkapitalen i selskapet.

Svar:

Det har ikke vært ordinære kapitalutvidelser i Raufoss ASA siden børsintroduksjonen i 1990. I det følgende er det redegjort for enkelte forhold i tilknytning til utviklingen av de verdier som staten har hatt i selskapet.

Raufoss har siden 1990 solgt en rekke bedrifter, der salget av 60 pst. av aksjene i Raufoss Automotive AS til Norsk Hydro for en pris på 303 mill. kr i 1996/ 97 og salget av 45 pst. av aksjene i Nammo AS til staten med 340 mill. kr i 2000 har vært de viktigste.

I forbindelse med aksjekapitalutvidelsen i 1990 ble selskapets aksjekapital nedskrevet med 180 mill. kr. Nedskrivningsbeløpet på 180 mill. kr ble omdannet til et rente- og avdragsfritt ansvarlig lån fra staten. Da staten i 2000 kjøpte Raufoss ASAs 45 pst. aksjepost i Nammo AS inngikk ovennevnte ansvarlige lån som en del innbetaling med 100 mill. kr, som ble vur-

dert å være markedsverdien av lånet på det tidspunktet. Resterende 80 mill. kr i det ansvarlige lånet ble avskrevet på statens hånd.

Børsintroduksjonen av Raufoss den 2. august 1990 priset selskapet til 600 mill. kr. Dagens markedsverdi av Raufoss-konsernet, målt ved en børskurs på rundt 6 kr pr. aksje, er til sammenligning om lag 45 mill. kr. Selskapets verdjusterte egenkapital er med andre ord redusert med 555 mill. kr siden børsintroduksjonen og med over 800 mill. kr siden toppnoteringene i 1996 og 1997. Dagens verdjusterte egenkapital er således 7,5 pst. av markedsverdien i 1990 på 600 mill. kr.

Jeg håper med dette å bidratt til å klargjøre de spørsmål representanten har reist.

SPØRSMÅL NR. 470

Innlevert 4. april 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 14. april 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Mullah Krekar har søkt om politisk asyl i Nederland.

Kan statsråden begrunne hvorfor ikke Krekar er sendt til Nederland, som har ansvaret for hans asylsøknad?»

BEGRUNNELSE:

For en tid tilbake satt Mullah Krekar i varetekt i Nederland. Rett etter at han ble løslatt, og før han reiste til Norge, søkte han om politisk asyl i Nederland. Dette må bety at det er Nederland som har ansvaret for å behandle Krekars asylsøknad.

Nederland er et demokratisk land med et godt utbygget rettssystem. Det skulle derfor ikke være fare for at rettssikkerheten til Krekar ikke blir godt ivaretatt, selv om Norge hadde sendt ham tilbake til Nederland.

Krekar fikk nylig avslag på sin asylsøknad i Nederland, men avgjørelsen er neppe endelig. Det er vel derfor fortsatt Nederland som har ansvaret for Krekar som asylsøker. På denne bakgrunn er det naturlig å

spørre den norske regjering om hvorfor den ikke har sendt Krekar til Nederland.

Svar:

Norge har ikke hatt noe rettslig grunnlag for å sende Mullah Krekar tilbake til Nederland. På det tidspunktet Krekar søkte asyl i Nederland, hadde han gyldig oppholdstillatelse i Norge. Da nederlandske myndigheter 13. januar 2003 besluttet at Krekar skulle sendes til Norge, var det i samsvar med internasjonal rett på området. Jeg viser til at vedkommende kom til Norge i 1991 som kvoteflyktning og har hatt oppholdstillatelse her frem til vedtak om utvisning mv. av 19. februar 2003. Som det fremgår av utvisningsvedtaket datert 19. februar d.å., foreligger det en begjæring om utlevering av Mullah Krekar. Denne saken er ikke endelig avgjort og en iverksettelse av utvisningsvedtaket vil bl.a. måtte vurderes i lys av dette.

SPØRSMÅL NR. 471

Innlevert 7. april 2003 av stortingsrepresentant Sonja Irene Sjøli

Besvart 11. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«En undersøkelse gjennomført av Norsk institutt for vannforskning (NIVA) og Norsk institutt for luftforskning (NILO), viser at oppsiktsvekkende høye nivåer av miljøgiften bromerte flammehemmere kan måles i storørret i Mjøsa.

Vil statsråden ta initiativ overfor Statens forurensningstilsyn for å finne de lokale forurensningskildene?»

BEGRUNNELSE:

Bromerte flammehemmere er en gruppe miljøgifter som gjenfinnes i naturen og i mennesker, bl.a. i blod og morsmelk, og det har vært antatt at de utgjør en økende trussel for miljø og helse. Utslipp av andre miljøgifter, som PCB og kvikksølv, har vist hvor vanskelig det er å fjerne miljøgifter fra naturen når de først er sluppet ut.

Miljøvernministeren har tidligere uttrykt at bromerte flammehemmere er blant de farligste miljøgiftene, og at det er behov for en omfattende innsats for å redusere utslippene. Statsråden har vedtatt en egen handlingsplan for å redusere utslippene av bromerte flammehemmere.

Svar:

Jeg deler representanten Sjølis bekymring for de høye nivåer av bromerte flammehemmere som er påvist i fisk i Mjøsa. Undersøkelsen bekrefter at bromerte flammehemmere utgjør en alvorlig trussel mot helse og miljø, og at det trengs en spesiell innsats for å stanse utslippene av disse stoffene. Den bromerte flammehemmeren det er funnet mest av i fisk i Mjøsa (penta-BDE) er den farligste varianten i denne gruppen stoffer. Det er derfor spesielt bekymringsfullt at konsentrasjonene er på høyde med nivåene av PCB som tidligere er målt i fisk i Mjøsa.

Nivåene i Mjøsa er spesielt høye sammenlignet med målinger som er foretatt andre steder, som f.eks. Femunden, Randsfjorden og Oslofjorden, og forskerne som har utarbeidet rapporten sier at det derfor sannsynligvis skyldes lokale forurensninger. Store innsjøer som Mjøsa er i tillegg særlig følsomme for slike forurensninger fordi det i slike innsjøer er mange ledd i næringskjeden. Fiskespisende rovfisk som storørret er derfor særlig utsatt for oppkonsentrering av miljøgifter som bromerte flammehemmere.

På bakgrunn av funnene i NIVAs rapport påla Statens forurensningstilsyn to bedrifter i Mjøsa-området som bruker bromerte flammehemmere i sin produksjon, å gi ytterligere opplysninger om bruk og utslipp. Etter disse nye opplysningene kan det fastslås at en tekstilbedrift har vært, og fortsatt er, en utslippskilde til Mjøsa av de farligste bromerte flammehemmerne. Statens forurensningstilsyn vil nå raskt gi denne bedriften varsel om pålegg om å stanse disse utslippene. Denne utslippskilden kan trolig likevel ikke forklare de høye verdiene av bromerte flammehemmere som er målt i Mjøsa, og det er nødvendig med ytterligere oppfølging. Andre mulige kilder kan være utslipp fra avfallsdeponier og avløpsvann fra kommunale renseanlegg. Sigevann fra dagens avfallsdeponier i Mjøsa-området blir rensset via renseanlegg, men det kan finnes eldre, nedlagte deponier hvor dette ikke har vært tilfelle. Det kan også være tale om utslipp tilbake i tid, miljøgifter

som bromerte flammehemmere har i likhet med PCB den egenskap at de brytes sakte ned i naturen og kan lagres i næringskjedene lenge etter at utslippene har funnet sted.

Statens forurensningstilsyn og fylkesmannen i både Hedmark og Oppland har etter at funnene i Mjøsa ble kjent, hatt nær kontakt for å finne de konkrete kildene for utslipp av bromerte flammehemmere, og de har laget en oversikt over mulige kilder. NIVA er bedt om å vurdere om tilførsler fra disse mulige kildene kan tenkes å forklare de høye verdiene i fisk fra Mjøsa, eller om det kan slås fast at det må finnes ytterligere ukjente kilder.

Miljøvernmyndighetene, dvs. Statens forurensningstilsyn og fylkesmannen i både Hedmark og Oppland vil samle arbeidet for oppfølging av forurensning av bromerte flammehemmere i Mjøsa i en egen handlingsplan som vil være klar i mai. I dette arbeidet skal mulige lokale kilder følges opp, og det skal gis snarlig varsel om pålegg om å redusere eventuelle utslipp. Mjøsa-området vil bli prioritert innenfor overvåkningen av nye miljøgifter, der undersøkelser både i deponier og sedimenter er aktuelt. Det må også gjøres undersøkelser av avløpsvann fra de kommunale renseanleggene for å fastslå graden av rensing av bromerte flammehemmere. Det vil i denne sammenheng bli gitt pålegg fra miljøvernmyndighetene både til gjennomføring av undersøkelser, til stans i utslipp og til opprydding i forurenset grunn der dette er nødvendig.

Jeg vil for øvrig vise til at jeg på slutten av fjoråret iverksatte en omfattende innsats for å redusere utslipp av bromerte flammehemmere nasjonalt, gjen

nom en egen handlingsplan. Denne kan finnes på hjemmesidene til Statens forurensningstilsyn:

<http://www.sft.no/nyheter/dokumenter/bromertelammehemmereandlingsplan2003.htm>

I tråd med denne handlingsplanen lager nå Statens forurensningstilsyn et forslag til en forskrift som vil forby bruk og omsetning av de to farligste typene bromerte flammehemmere, bl.a. den som vi nå ser høye verdier av i Mjøsa. Forslaget til forskrift skal være klart før sommeren. I tillegg vurderes et eventuelt forbud mot ytterligere ett stoff. Dermed kan vi så raskt som mulig få stanset nye norske utslipp, både til Mjøsa og i landet for øvrig.

Handlingsplanen har i tillegg en rekke andre tiltak, bl.a. økt kontroll og oppfølging overfor næringslivet og skjerpede krav på avfallsstadiet overfor produkter med innhold av bromerte flammehemmere. Handlingsplanen for reduserte utslipp av bromerte flammehemmere innebærer også økt fokus på bromerte flammehemmere i overvåkingsarbeidet.

SPØRSMÅL NR. 472

Innlevert 7. april 2003 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 10. april 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Norge har innført fredning av breiflabb sør for 62 grader N. Fredningen betyr at 36 fiskere mister driftsgrunnlaget sitt. Det har i ettertid kommet opplysninger om at fredningen mangler en klar faglig begrunnelse, og at havforskernes syn er at garnfisket av breiflabb i dette området ikke synes å ha betydning for rekrutteringen til bestanden.

Mener statsråden at det er holdbart at slik fredning iverksettes uten et klart faglig grunnlag og vil statsråden ta initiativ til en revurdering av vedtaket?»

Svar:

Når det gjelder spørsmålet om det faglige grunnlaget for den innførte fredningen, viser jeg til mitt brev av 21. januar 2003 med svar på ditt spørsmål nr. 220 til skriftlig besvarelse.

Jeg har den senere tid blitt kontaktet av enkeltpersoner, lokallag, fylkeslag og av Norges Fiskarlag sentralt angående reguleringen av garnfisket etter breiflabb i 2003. I den forbindelse avholdt jeg møte med

Norges Fiskarlag torsdag 3. april. Under møtet ble den vanskelige økonomiske situasjonen til fiskerne diskutert, herunder situasjonen for breiflabbfiskerne.

Selv om effekten av vernetiltakene vil bli noe redusert i forhold til anbefalingen fra ICES har jeg, for å avhjelpe den vanskelige situasjonen enkelte fiskere har kommet i, besluttet å korte inn fredningstiden i garnfisket etter breiflabb med én måned. Fredningstiden blir etter dette fra og med 1. mars 2003 til og med 31. mai 2003. Jeg har også innført bifangstregler i breiflabbfisket, slik at det i fredningstiden er tillatt å ha inntil 10 pst. breiflabb i fisket etter andre arter.

SPØRSMÅL NR. 473

Innlevert 7. april 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 15. april 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Under de pågående EØS-forhandlingene om fisketoll etter utvidelsen østover har EU-kommisjonen ytret ønske om fri adgang for EU-borgere og -bedrifter til å investere i norske fiskefartøyer med kvote i norsk farvann.

Kan utenriksministeren gi Stortinget en entydig forsikring om at det er uaktuelt for Norge å gi en slik adgang, og har Regjeringen vurdert om WTO sitt regelverk er til hinder for at EU fastsetter nye tollsatser på norsk fiskeeksport til EU?»

BEGRUNNELSE:

Ved inngåelsen av EØS-avtalen var det en forutsetning at landbruk og fiske ikke ble omfattet av de samme reglene for det indre marked som andre sektorer. Norge har hittil hatt muligheter til å hindre utenlandske oppkjøp av norske fiskefartøyer med tilhørende kvoter i norske farvann. Det er ansett som viktig å bevare fiskeflåten og fiskerettighetene på norske hender. Det ville derfor være et brudd på selve forutsetningene for inngåelse av EØS-avtalen om den norske regjering åpnet for utenlandske oppkjøp av norske fiskefartøyer.

Hvis Regjeringen eventuelt skulle være interessert i å åpne for slike oppkjøp, ville det være naturlig om den først la saken frem for Stortinget. For at Stortinget skal være forvisset om at Regjeringen ikke vurderer å åpne for utenlandske oppkjøp av norske fiskefartøyer, bes statsråden å gi en entydig forsikring om at det er uaktuelt å åpne for slike oppkjøp.

Et viktig prinsipp i WTO er at det ikke skal opprettes nye tollhindringer mellom land som nå har avtaler om tollfrihet.

Dette prinsippet skulle tilsi at Norge ved utvidelsen av EU skulle få opprettholde tollfrihet for sine fiskeprodukter i søkerlandene, og eventuelt i hele EU-området. I denne sammenhengen er det naturlig å vurdert om WTO sitt regelverk er til hinder for at EU fastsetter nye tollsatser på norsk fiskeeksport til EU, flere har pekt på at det finnes regler i WTO som forbyr innføring av nye importrestriksjonsordninger for land i WTO. Det kan derfor foretas en vurdering av om man kan benytte seg av WTO i forbindelse med EØS-forhandlingene som nå pågår.

Svar:

For Norge har det ikke vært og det vil ikke bli aktuelt å drøfte eierskapsbegrensninger i fiskerisektoren i forhandlingene om EØS-utvidelsen.

Regjeringen har vurdert det slik at det ikke er noe til hinder for at de nye medlemslandene blir en del av EUs tollunion med felles ytre tollsatser.

SPØRSMÅL NR. 474

Innlevert 8. april 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 24. april 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kan helseministeren forsikre at fødselstilbudet vil bli opprettholdt i Kongsvinger, og har Regjeringen noen oppfatning av hvilke kriterier som skal vektlegges ved vurdering av et distrikts fødselshjelpstilbud?»

BEGRUNNELSE:

Formannskapet i Kongsvinger har igjen uttalt bekymring bl.a. i brev til Helse Øst med flere om fødselstilbudet i kommunen. Spørsmålet er tidligere vært gjenstand for spørsmål til statsråden uten at fyllestgjørende svar er gitt. Stadig spekulasjon og diskusjon skaper usikkerhet om dette viktige velferdsgode. Dette stjeler igjen mye politiske ressurser. En nedbygging er etter undertegnedes mening i strid med Stortingets intensjoner både ved diskusjon om sykehusreform, fødselstilbud og akuttfunksjoner.

Svar:

Ansvar for å tilrettelegge for en mest mulig hensiktsmessig oppgavefordeling og struktur i spesialisthelsetjenesten, er gitt til de regionale helseforetakene gjennom Stortingets vedtak av helseforetaksloven. Helseforetaksloven krever også at saker av vesentlig betydning eller av prinsipiell karakter skal vedtas av foretaksmøtet i det regionale helseforetaket; dvs. helseministeren.

Det pågår nå utredningsarbeid og prosesser i flere helseregioner, deriblant i Helse Øst, der strukturen på fødetilbudet blir gjennomgått. Dette skjer i tråd med de føringer som Stortinget gav i forbindelse med behandlingen av Akuttmeldingen (St.meld. nr. 43 (1999-2000), jf. Innst. S. nr. 300 (2000-2001)).

Stortinget fattet bl.a. følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen gjøre Statens helsetilsyns nivåinndeling for fødselsomsorgen gjeldende for planleggingen og organiseringen av fødselsomsorgen."

Og:

"Stortinget ber Regjeringen opprette et nasjonalt råd for fødselsomsorgen med flerårig funksjonstid som skal bistå i omstillingsprosessen, kvalitetssikring og evaluering av drift i forbindelse med organisering av desentralisert og differensiert fødselsomsorg."

Helse Øst har lagt disse kriteriene til grunn for det faglige utredningsarbeidet som nå pågår. I henhold til prosjektbeskrivelsen skal det legges fram en rapport for administrerende direktør i Helse Øst innen utgangen av april 2003. Rapporten vil fra samme tidspunkt bli gjort offentlig og åpen for innspill med frist til 16. september 2003. Saken skal etter planen behandles i styret for Helse Øst RHF 16. oktober 2003.

Jeg vil sørge for at jeg får meg forelagt aktuelle saker for å vurdere om de er av en karakter som krever at de skal vedtas av foretaksmøtet. Det er ikke aktuelt for meg å legge føringer for konklusjonene på dette stadium i den pågående prosessen i Helse Øst. Når endelig beslutning om framtidig struktur skal fattes, er det to hovedhensyn som vil bli lagt til grunn; nemlig hensynet til faglig kvalitet vurdert opp mot hensynet til nærhet og tilgjengelighet for befolkningen.

SPØRSMÅL NR. 475

Innlevert 9. april 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 14. april 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ved behandling av statsbudsjettet for 2003 innenfor rammeområdene for kirke-, utdannings- og forskningskomiteen sa komiteen: "Komiteen ber derfor Regjeringen legge frem for Stortinget en sak med oversikt over status når det gjelder byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren."

Når kommer denne saken?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til side 12 i Budsjett-innst. S. nr. 12, der det videre heter:

"Komiteen viser til at det foreligger en lang rekke byggeprosjekter ved universiteter og høyskoler, og til at det gjennom mange år har vist seg vanskelig å få til en forutsigbar fremdrift av denne type prosjekter. Dette er også et problem i forhold til en vellykket gjennomføring av kvalitetsreformen, hvor gode arbeidsvilkår for studenter og ansatte er en viktig forutsetning. Komiteen ber derfor Regjeringen legge frem for Stortinget en sak med oversikt over status når det gjelder byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren. Det er også ønskelig å få en oversikt over aktuelle rombehov på kort (og mellomlang) sikt ved institusjonene. Etter komiteens mening er det også ønskelig og naturlig at man i denne sammenheng diskuterer forholdet mellom Utdannings- og forskningsdepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet, med sikte på å få bedre og mer hensiktsmessige samarbeidsformer og en raskere fremdrift av byggeprosjektene. Spørsmålet om alternative finansieringsformer for bygg ved universiteter og høyskoler, bør også diskuteres."

Saken er av stor betydning for universitets- og høyskolesektoren. Det er etter min mening også grunn til å understreke betydningen av en god gjennomføring av kvalitetsreformen at byggeprosjekter håndteres på en effektiv måte som også gir avklaring og forutsigbarhet for studenter og ansatte. Det er også ledig kapasitet i bygg- og anleggsbransjen. En samlet behandling av de ulike byggeprosjektene innen universitets- og høyskolesektoren kan også gi mulighet for å få til en forsert utbygging av viktige byggeprosjekt og derved bidra til økt aktivitet i norsk økonomi.

Svar:

Flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen bad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003) Regjeringen legge frem for Stortinget en sak med oversikt over status når det gjelder byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren.

Jeg har merket meg begrunnelsen for spørsmålet fra representanten Sortevik. Utdannings- og forskningsdepartementet vil legge fram en slik oversikt i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

SPØRSMÅL NR. 476

Innlevert 9. april 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 25. april 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Den 12. desember 2002 ble det avsagt en dom i EF-domstolen der skattyter, som arbeidet i flere EU land, ble innrømmet fullt fradrag i hjemlandet for betalt underholdsbidrag. Grunnlaget for denne saken var at hjemlandet Nederland ikke hadde innrømmet han fradrag for den delen av underholdsbidraget som i praksis ble allokert til utenlandslønnen.

Hvilke konsekvenser mener finansministeren at denne dommen må få når det gjelder beskatningen av norske skattytere som arbeider midlertidig i utlandet?»

BEGRUNNELSE:

Konkret gjelder saken en person som var hjemmehørende i Nederland, men som arbeidet i ulike EU-land. I sin selvangivelse til Nederland måtte han innta lønnsinntekten opptjent i de andre EU-landene, og Nederland beregnet skatten på utenlandslønnen ved bruk av en metode som gav noenlunde tilsvarende resultater som vår alternative fordelingsmetode. Skattyter betalte underholdsbidrag som han ikke fikk fradrag for ved beskatningen i de andre EU-landene. I Nederland fikk han bare fradrag for en del av bidraget, dette som følge av en tilsvarende metode som vår alternative fordelingsmetode.

Domstolen begrunner sin dom med at dersom ikke Nederland innrømmet han fradrag for hele underholdsbidraget, ville det være i strid med EU-traktatens regler om fri bevegelse av arbeidskraft.

Denne begrunnelsen gjør det nærliggende å anta at resultatet ville vært det samme også dersom den omtvistede fradragspost var f.eks. gjeldsrenter.

Det synes derfor åpenbart at denne dommen må få konsekvenser i forhold til praktiseringen av den norske "ettårsregelen".

Svar:

Dommen gjelder konkret et tilfelle der en person som var bosatt i Nederland oppholdt seg midlertidig i flere andre EU-land og ble begrenset skattepliktig i disse landene for arbeidsinntekt opptjent under arbeidsopphold der. Som begrenset skattepliktig i disse landene hadde han ikke fått personfradrag og fradrag for betalt underholdsbidrag der. Ved beskatningen i Nederland ble det ikke gitt fradrag for den delen av underholdsbidraget som etter nederlandske skatteregler ble allokert til utenlandsinntekten. Det samme gjaldt for andre fradragsberettigede utgifter som knyttet seg til hans personlige og familiemessige forhold. Dommen inneholder imidlertid flere begrensninger.

Ved anvendelsen av den norske "ettårsreglen" som gjelder for norske arbeidstakere med midlertidig arbeidsopphold i utlandet, kreves det at vedkommende har et sammenhengende arbeidsopphold utenfor Norge i minst ett år. Hvis vedkommende oppholder seg mer en seks måneder i et eller flere land, vil han regelmessig bli å anse som skattemessig bosatt og fullt skattepliktig der. Som fullt skattepliktig vil vedkommende ha krav på samme fradrag som andre bosatte. Avgjørelsen vil derfor bare kunne overføres direkte på tilfeller hvor vedkommende har sammenhengende arbeidsopphold utenfor Norge, men med så kortvarig arbeidsopphold i et eller flere EU/EØS-land at han ikke blir å anse som bosatt der og av den grunn ikke har tilkommet noen slike personlige fradrag som dommen omfatter. Det er også en forutsetning at arbeidsforholdet i vedkommende land er av en slik karakter at Norge i henhold til en skatteavtale ikke har eksklusiv beskatningsrett.

Departementet vil studere dommen nøye med sikte på å vurdere i hvilken utstrekning den har virkninger som tilsier en fornyet vurdering av sider ved

den gjeldende norske "ettårsregelen". I denne forbindelse vil det også bli vurdert om fradrag for gjeldsrenter er et fradrag av slik personlig og familiemessig karakter som dommen gjaldt.

SPØRSMÅL NR. 477

Innlevert 9. april 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 22. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Fylkesmannens miljøvernnavdeling tvinger kommunene til å avslå søknader om snøscooterturer for eldre og uføre. I Melhus har en slik tur vært arrangert i 20 år. Oppdal pensjonistforenings tur skulle gå til Dindalshytta som har bilvei om sommeren og ligger ved en skutertrasé. Lokalt er det et sterkt ønske om at slike tilbud får fortsette.

Vil statsråden medvirke til at det fortsatt kan gis dispensasjon slik at koseturer for eldre kan tillates, der dette åpenbart ikke er til skade for naturen eller medfører annen ulempe?»

Svar:

Motorferdselloven har som utgangspunkt at motorisert ferdsel i utmark og vassdrag er forbudt, med mindre annet følger av loven selv eller vedtak med hjemmel i loven.

Nasjonal forskrift § 5 åpner imidlertid for at bevegelses- og/eller funksjonshemmede som har behov for snøscooterkjøring, kan søke om tillatelse til dette. Denne unntakshjemmelen gjelder bare ved varig funksjonshemming.

Personer som pga. alder eller midlertidig sykdom er bevegelseshemmede må eventuelt søke om tillatelse etter § 6 i forskriften. Dispensasjon for kjøring kan etter denne bestemmelsen gis dersom søker kan dokumentere et særlig behov for motorferdsel.

Utvalg for plan, miljø og kultur i Oppdal kommune har gitt dispensasjon til Oppdal pensjonistforening av helse- og trivselsmessige grunner. Det vil være opp til fylkesmannen å foreta en helhetlig vurdering av vedtaket.

Utvalg for plan, miljø og kultur i Oppdal kommune har også tatt opp spørsmål om endring av nasjonal forskrift for å kunne innvilge søknader med dette formål. Jeg vil vise til at departementet har igangsatt et forsøksprosjekt i åtte kommuner. Forsøket skal klarlegge hvorvidt formålet med motorferdselloven kan oppfylles bedre ved å kople praktiseringen nærmere opp til lokale planvedtak og planprosesser etter plan- og bygningsloven. Forsøket har en ramme på 3 år (2000-2003), og vil bli evaluert eksternt med underveisevalueringer og sluttevalueringer. På dette grunnlaget vil departementet trekke sine konklusjoner og klargjøre hvorvidt lovverket bør endres.

Jeg vil ikke fremme forslag om eventuelle vesentlige endringer i gjeldende regelverk før forsøksprosjektet er sluttført og evaluert (i løpet av 2004).

SPØRSMÅL NR. 478

Innlevert 10. april 2003 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 24. april 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Regjeringens kutt i offentlig tilskudd til skolefritidsordningen har medført økte egenandeler for brukere av SFO. Ifølge Asker og Bærums Budstikke 8. april planlegger Bærum kommune en økning av egenandelen på totalt 24 pst. Det legges også opp til at de resterende midler til SFO, som er innlemmet i rammetilskuddet, skal gå til andre formål.

Mener statsråden at bruk av disse midler til andre formål er i tråd med Regjeringens politikk?»

BEGRUNNELSE:

Flertallet i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003) uttrykte at tilskuddsordningen (SFO) skal medvirke til drift.

Svar:

Etter opplæringslova § 13-7 skal kommunen ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. klassetrinn i grunnskolen. Loven i dag fastsetter at skolefritidsordningen blir finansiert gjennom statlig og kommunalt tilskudd og egenbetaling fra foreldrene.

Stortinget har vedtatt at tilskuddet til skolefritidsordningen skal innlemmes i rammetilskuddet til kommunene fra 1. august 2003, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) og Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003).

I Ot.prp. nr. 67 (2002-2003) har departementet foreslått at opplæringsloven blir endret slik at statstilskuddet kan innlemmes i rammetilskuddet. Videre går departementet inn for at det ikke fastsettes noen grense for hva som kan kreves i foreldrebetaling for å dekke de utgiftene kommunen har til skolefritidsordningen. Departementet foreslår derfor at det i den nye lovteksten bare står at kommunen kan kreve at utgiftene blir dekt gjennom egenbetaling fra foreldrene. I tillegg foreslås det å lovfeste at kommunen også skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for elever med særskilte behov på 1.-7. klassetrinn.

Det tas forbehold om at Stortinget slutter seg til departementets forslag.

SPØRSMÅL NR. 479

Innlevert 10. april 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 29. april 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Norge har få bedrifter som siden 1980-tallet har spesialisert seg på å levere kompetanse og produkter til nødhjelpsprosjekter i samarbeid med norske nødhjelpsorganisasjoner og Utenriksdepartementet. Disse bedriftene trenger norsk støtte for å få gjennomslag. Støtten er blitt vesentlig redusert i den senere tid.

Vil utenriksministeren ta initiativ til at disse bedriftene igjen får den støtte de trenger, slik at en kan opprettholde nasjonal kompetanse og kapasitet?»

Svar:

Det overordnede mål for norsk humanitær bistand er å drive effektiv nødhjelp slik at vi får størst mulig effekt av de midlene Stortinget bevilger til dette formål.

Formålet med det norske beredskapssystemet NOREPS er å tilby varer, tjenester og personell til FN og frivillige organisasjoner i humanitære krisesituasjoner. I tråd med dette har norske bedrifter utviklet produkter som er tilpasset nødhjelpssituasjoner og som etterspørres av humanitære organisasjoner og FN-systemet. Nylig kunne Norge takket være NOREPS-systemet svare umiddelbart på en hasteforespørsel fra Verdens Helseorganisasjon om medisinsk utstyr til Irak.

NOREPS er institusjonelt forankret i Utenriksdepartementet som sikrer koordinering i forhold til øvrig internasjonal beredskap og respons.

Norsk næringsliv er en viktig partner i NOREPS.

Et tyvetalls forhåndskvalifiserte norske bedrifter er med i NOREPS-systemet. Det stilles krav til leverandørene med hensyn til pris og kvalitet, markedsføring, produktutvikling og lagerhold. De fem store norske frivillige hjelpeorganisasjonene bidrar til utvikling av produkter og tjenester.

Norges Eksportråd har en særlig oppgave i å ivareta nettverket med norske bedrifter og markedsføring av NOREPS som beredskapssystem overfor FN og andre organisasjoner.

Utenriksdepartementets finansielle støtte til NOREPS-systemet består i tilskudd til Norges Eksportråds forvaltningsoppgaver i forbindelse med systemet. Dette utgjorde 800 000 kr for 2002, som er en økning fra 650 000 kr i 2001. I tillegg kan det gis støtte til konkrete enkelttiltak.

Et NOREPS' beredskapslager ble etablert i 2001 i tilknytning til Norges Røde Kors' lager på Fornebu for å sikre et raskere, rimeligere og sikrere konsept. Lageret er administrert av Norges Røde Kors og bedriftene i fellesskap. Lagerleien dekkes delvis av Utenriksdepartementet.

Norge har i tillegg lagret NOREPS-utstyr i FNs humanitære beredskapslager i Brindisi, inkludert telt, vann og sanitærutstyr, helse-kits, nødproviant, jordbruksredskaper og tepper. Norske produkter utgjorde i 2002 nesten 20 pst. av den totale verdien av utstyret som ble sendt ut fra FN-lageret.

Norges Eksportråd opplyser at leveransene av norske nødhjelpsprodukter som inngår i NOREPS-systemet er i størrelsesorden 250 mill. kr pr. år. UNICEF, UNHCR, Verdens Matvareprogram og Norges Røde Kors er de største brukere av NOREPS-produkter og tjenester. Den enkelte organisasjon anskaffer produktene enten direkte for egne midler eller søker Utenriksdepartementet om tilskudd. Det er gledelig at over 50 pst. av NOREPS-produktene som nå selges betales av brukerne selv, uten finansiering fra departementet. Dette viser at NOREPS-produktene er konkurransedyktige og tilpasset nødhjelpssituasjoner der kvalitet og hurtighet er avgjørende.

Departementet har ingen planer om å øke den finansielle støtten til NOREPS-systemet, men vil fortsatt bidra aktivt til å gjøre ordningen enda bedre kjent i det internasjonale humanitære miljøet.

SPØRSMÅL NR. 480

Innlevert 10. april 2003 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 24. april 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hva gjør statsråden for å sikre at lærlinger som har inngått kontrakt med en bedrift ikke blir stående uten lærlingplass hvis bedriften må permittere eller legge ned?»

BEGRUNNELSE:

Arbeidslivet er i dag preget av stor usikkerhet. Flere og flere bedrifter må permittere ansatte eller legge ned.

Svar:

Fylkeskommunen har plikt til å oppfylle retten til videregående opplæring for alle som er bosatt i fylkeskommunen.

I opplæringsloven § 3-3, tredje ledd heter det at "Dersom fylkeskommunen ikkje kan formidle opplæring i bedrift til dei som ønskjer slik opplæring, må også bedriftsdelen av opplæringa skje i skole". Dersom lærlinger får opplæringen i bedrift avbrutt fordi lærebedriften må permittere eller legge ned driften, har fylkeskommunen plikt til å skaffe læreplass i en annen bedrift eller tilby opplæring i skole.

Etter anbefaling fra Rådet for fagopplæring i arbeidslivet (RFA) ble situasjonen for lærlinger som får brudd i lærekontrakten som følge av ordresvikt i bedriften kartlagt i 2001. Kartleggingen ble foretatt av en arbeidsgruppe med representanter fra Utdannings- og forskningsdepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Arbeidsgruppens konklusjon var at arbeidsmarkedet i 2001 var preget av stabilitet og lav arbeidsledighet, men at de fylkene som hadde måttet håndtere permitteringer av større omfang, hadde utnyttet den fleksibiliteten som ligger innenfor rammene av dagens ordninger, og funnet løsninger på problemene i samarbeid med Aetat, bedriftene og de videregående skolene.

I forbindelse med dagens konjunkturedgang i utsatte deler av industrien, har Utdannings- og forskningsdepartementet i mars 2003 foretatt en ny kart

legging av om og i hvilken grad lærlingene blir rammet. Departementet har foretatt en telefonspørning til noen utvalgte fylker for å kartlegge omfanget av problemet. Fylkene er valgt ut i forhold til de som har en stor andel konjunkturutsatt industri og som antas å kjenne omfanget av problemet. De utvalgte fylkene er: Nordland, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland.

Disse fylkene rapporterer at enkelte lærlinger til en viss grad vil bli rammet av konjunkturedgang i industrien, men at omfanget foreløpig er mulig å håndtere innenfor rammene av dagens ordninger. De ser foreløpig ikke noe behov for å sette i gang ekstatiltak.

Det rapporteres også at vernet av lærlingene som følge av Hovedavtalen og opplæringsloven fungerer tilfredsstillende, og at erfaringer fra forrige konjunkturedgang har bevisstgjort bedriftenes ansvar for stabil opplæring for å sikre framtidig rekruttering til bransjen. En fylkeskommune uttrykker videre bekymring for at negativ omtale og forsterket pessimisme i bransjene kan føre til rekrutteringssvikt av lærlinger, noe man opplevde på slutten av 1990-tallet, og som fylket fortsatt opplever senvirkningene av.

Utdannings- og forskningsdepartementet følger imidlertid utviklingen nøye, og vil komme tilbake til om det på et senere tidspunkt vil være behov for å iverksette spesielle tiltak.

Dokument nr. 15:25

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 481

Innlevert 10. april 2003 av stortingsrepresentant **Berit Brørby**

Besvart 23. april 2003 av arbeids- og administrasjonsminister **Victor D. Norman**

Spørsmål:

«Det er et utbredt ønske om å få flere til å stå i arbeid i flere år enn nå. Mange som har gått av med pensjon, har en restarbeidsevne de vil bidra med. Seniorhuset Norge AS ble startet med formål å formidle eldre arbeidssøkere mot offentlig virksomhet og næringslivet. Selv om slik formidling synes å gi svært god samfunnsøkonomisk gevinst, er dette prosjektet i ferd med å stoppe opp av bedriftsøkonomiske grunner.

Vil statsråden vurdere om det kan være offentlige midler til medfinansiering av dette prosjektet?»

BEGRUNNELSE:

Seniorhuset Norge AS ble startet 1. januar 1999. Oppstarter var Jan Duedahl. Forut for oppstarten var det gjennomført en stor markedsundersøkelse overfor 60-åringene og overfor næringslivet. Undersøkelsen viste at det var stort behov for en økt formidling på dette området. Duedahl fikk positive tilbakemeldinger på ideen i det politiske miljøet, i næringslivet og hos pensjonerte.

Nå viser det seg at prosjektet ikke kommer over i en driftsfase som er økonomisk forsvarlig pga. mangel på prosjektkapital. Duedahl tar kontakt med meg for å høre om muligheter til offentlig medfinansiering. Med denne bakgrunn ber jeg statsråden vurdere dette.

Svar:

Jeg er kjent med Seniorhusets arbeid. La meg med en gang si at jeg er positivt innstilt til innsats for å få flere eldre i arbeid. Innsats rettet mot eldre er som kjent også ett av hovedområdene tilknyttet Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv. Departementet er dessuten på dette området en vesentlig økonomisk bidragsyter til Senter for Seniorpolitikk.

Det er et hovedelement i arbeidsmarkedspolitikken å legge til rette for et bredt spekter av leverandører som kan tilby forskjellige typer av arbeidsmarkedstjenester. Aetat kjøper tjenester, inkludert formidlingstjenester, av en rekke ulike tilbydere. Slike kjøp skjer i henhold til regelverk om offentlige anskaffelser og anbudsreglement. Her står aktører fritt til å legge inn anbud med utgangspunkt i offentlig utlyste konkurransegrunnlag og eventuell kravspesifikasjon som skal sikre et kvalitativt og økonomisk godt tilbud. Blant annet er det satt i gang forsøk med konkurranse om formidling av personer som krever ekstra tilrettelegging. Målet er å få flere yrkeshemmede, langtidsledige og eldre arbeidssøkere i arbeid. Videre iverksettes det et prosjekt der private aktører bidrar ved formidling av ventelønnsuttakere, hvorav en stor del er over 50 år.

Det er imidlertid viktig at det ikke oppstår konkurransevridninger mellom ulike leverandører av formidlingstjenester. Generell offentlig støtte og medfinansiering av virksomheter, som i dette tilfellet med Seniorhuset Norge AS, vurderer jeg som lite aktuelt.

SPØRSMÅL NR. 482

Innlevert 10. april 2003 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 23. april 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden gå igjennom de nye tallene om den økte arbeidsmengden ved Hadeland og Land tingrett, og på denne bakgrunn vurdere om det er mulig at nevnte tingrett kan bestå som egen enhet?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til skriftlig spørsmål nr. 408 og statsrådets svar av 26. mars 2003.

Jeg takker for svaret. Jeg synes det er skuffende at statsråden ikke tok seg tid til å gå nærmere inn i de faktiske forhold ved Hadeland og Land tingrett. Det statsråden gjorde i sitt svar var å vise til gamle tall for arbeidsmengden ved denne domstolen. Faktum er at arbeidsmengden øker kraftig ved Hadeland og Land tingrett både når det gjelder sivile saker og straffesaker. De sivile sakene har hittil i år, regnet fra samme tidspunkt som for ett år siden, økt fra 10 til 23.

Når det gjelder straffesaker, er de også tallrike. Hittil i år; 51 og 25 meddomssaker, som igjen er svært arbeidskrevende. Med andre ord er det en kraftig vekst i arbeidsmengden ved denne tingretten.

Jeg vil igjen minne om at da domsstolstrukturen ble vedtatt av Stortinget, var Hadeland og Land helt i grenseland for å bestå i sin nåværende form. Etter vedtaket ble fattet har det i dette området vært stor befolkningsvekst i domstolens nedslagskommuner, Nordre Land, Søndre Land, Gran, Lunner og Jevnaker. Og arbeidsmengden har beviselig økt selv om statsråden hevder noe annet i sitt svar til meg.

Det er ikke slik at en omgjørelse av vedtaket om nedleggelse alene vil velte hele den vedtatte domstolsstrukturen. Og jeg mener det er uheldig å flytte virksomhet til de store byene i stedet for å satse på en desentralisert struktur, og denne domstolen har faktisk livets rett - og det burde ikke være noen skam å snu for noen.

Svar:

Som jeg påpekte i mitt svar av 26. mars 2003 til representanten Brørbys forrige spørsmål til skriftlig besvarelse, ble det i forkant av sammenslåingsvedtakene gjort grundige vurderinger av de enkelte domstolene. Strukturendringene i førsteinstansdomstolene er en langvarig prosess, og jeg er innforstått med at saksmengden i domstolene i perioder vil variere noe i løpet av denne tiden. Imidlertid er jeg fremdeles av den oppfatning at det i Oppland ikke har skjedd endringer som gir grunn til å ta opp den vedtatte strukturen til ny vurdering.

SPØRSMÅL NR. 483

Innlevert 10. april 2003 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 25. april 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Jeg ber om statsrådets vurdering av disse ulike tiltakene, og på hvilken måte han vil følge opp for å gjøre rehabiliteringstilbudet for ménièrepasientene enda bedre?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til Helsedepartementets og Sosialdepartementets handlingsplan for et helhetlig rehabiliteringstilbud til hørselshemmede. Med denne planen gjøres det for første gang et helhetlig grep i forhold til den fragmenterte og ufullstendige hørselsomsorgen. Og det er svært positivt. Allikevel er planen noe mangelfull når det gjelder ménièregruppen, selv om det sies i planen at kompetansen i primærhelsetjenesten må bedres.

Det er etter min mening behov for å opprette et nasjonalt kompetansesenter som kan styrke kunnskap og øke kompetansen i helsevesenet om sykdommen Morbus Ménière. Et slikt senter kan også ha spisskompetanse på å følge opp hardt rammede ménièrepasienter. Det bør også innenfor hver helseregion finnes et sykehus som har kompetanse på utredning og behandling av ménièrerammede. Dette må være standardisert slik at tilbudet blir enhetlig og like godt over hele landet.

Et annet viktig forhold i et godt utrednings- og behandlingstilbud til både tinnitus- og ménièrepasienter knytter seg til de økonomiske rammebetingelsene som sykehusene har. Dette er to pasientgrupper som er svært tidkrevende, og dagens polikliniske takster på hørselssentralene er ikke tilpasset pasienter som har behov for ekstra oppfølging. Et viktig element for å bedre tilbudet til ménièrerammede er derfor å endre de økonomiske rammevilkårene på sykehusenes øre-nese-halsavdelinger.

Svar:

Nasjonale medisinske kompetansesentre skal sikre ivaretagelse, oppbygging og formidling av kompetanse innen et særskilt område. Sentrene har et særskilt ansvar for å drive forskning, å videreutvikle fagfeltet, å drive veiledning og undervisning av helsepersonell. Kompetansesentrene skal i utgangspunktet ikke drive pasientbehandling. I enkelte tilfeller utøves pasientbehandling ved enkelte kompetansesentre som en del av forskning eller kompetanseutvikling.

Det opprettes sjelden nasjonale kompetansesentre for én enkelt sykdom/diagnose. I 2001 ble det etablert et nasjonalt kompetansesenter for vestibulære sykdommer (for pasienter med svimmelhet) som også omfatter lidelsen Morbus Ménières. Kompetansesenteret er etablert ved øre-nese-halsavdelingen ved Haukeland sykehus, og pasienter med denne lidelsen vil kunne ha betydelig nytte av den kompetansen som finnes her. Virksomheten ved kompetansesenteret har vært i gang i vel ett år, og Otonevrologisk laboratorium (Balanselaboratoriet) er landets eneste spesiallaboratorium for utredning og forskning på sykdommer i balanseapparatet. Øre-nese-halsavdelingen tilbyr også en differensiert behandling av enkelte tilstander, bl.a. i form av kirurgi, rehabilitering og fysioterapi. I tillegg til pasientinformasjon i form av brosjyrer og materiell, holdes det også foredrag for pasientforeninger, f.eks. Ménière-utvalget i Hørselshemmedes Landsforbund.

Regionsykehusene skal ha spisskompetanse på behandling av særlig kompliserte og sjeldne lidelser. Det ligger derfor til regionsykehusfunksjonen at de også skal ha kompetanse på utredning og behandling av ménièrerammede. En viktig funksjon for det etablerte kompetansesenteret for vestibulære sykdommer ved Haukeland sykehus er å spre kompetanse bl.a. til andre sykehus, slik at disse får bedre kunnskap om utredning og behandling av denne pasientgruppen.

Når det gjelder de økonomiske rammebetingelsene i sykehusene, vises det til at de regionale helseforetakene er gitt et samlet ansvar for at befolkningen i en region får tilgang til spesialisthelsetjenester slik dette er fastsatt i lov, forskrifter og andre vedtak. De polikliniske takstene skal i utgangspunktet dekke om lag halvparten av gjennomsnittskostnadene ved den enkelte undersøkelse/behandling. Den resterende kostnadsdekkingen skjer via de regionale helseforetaks basisbevilgning samt pasientenes betaling av egenandeler. Et utvalg har utredet behovsbasert finansiering av spesialisthelsetjenesten (NOU 2003:1). Rapporten har vært på høring. Helsedepartementet arbeider nå med spørsmål knyttet til framtidig finansiering av spesialisthelsetjenesten.

Helsedepartementet vil innenfor habiliterings-/ rehabiliteringsfeltet i 2003 sette et særlig fokus på helhetlig hørselsomsorg. Sosial- og helsedirektoratet er gitt i oppdrag å følge opp tiltakene i handlingsplanen for rehabilitering av hørselshemmede. Oppfølgingen skal skje i samarbeid med Rikstrygdeverket, utdanningsmyndighetene og Aetat.

De regionale helseforetakene er fra 2003 gitt i oppdrag å bygge ut tilbud til personer med tinnitus og Morbus Ménière ved lærings- og mestringssentrene.

SPØRSMÅL NR. 484

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 25. april 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Bringneshalvøya i Porsanger kommune er ett av områdene i Finnmark som er fredet mot reinbeite. Likevel foregår det årlig et omfattende reinbeite i området som ødelegger for annen virksomhet. Halvøya er bortforpakta til sauebeite, men sauebøndene teller nå på knappene om de skal legge ned drifta fordi næringsgrunnlaget blir ødelagt av beitende rein.

Hva vil landbruksministeren gjøre for å sikre grunnlag for fortsatt sauenæring i området?»

BEGRUNNELSE:

I Finnmark er det viktig å opprettholde et allsidig næringsgrunnlag. Reindrift, landbruk, fiske og oppdrettsnæring må kunne drive side om side. Sjøsamisk sauedrift er en viktig del av samisk kombinasjonstradisjon.

Bringneshalvøya i Porsanger kommune er ett av områdene i Finnmark som er freda mot reinbeite i medhold av lov om reindrift av 9. juni 1978 nr. 49 § 11 annet ledd og forskrift om fredning av visse områder i Finnmark mot reinbeite av 29. januar 1985. (Tidligere fredningsvedtak gitt ved kgl.res. 22. februar 1935). Dette arealet er primært avsatt til sauebeite.

Halvøya er bortforpakta fra Finnmark jordsalgkontor til Olderfjord og Smørfjord sau- og geitalslag som sauebeite. Leietakerne får imidlertid ikke et fullgodt sauebeite. Arealer som blir gjødsla og kultivert blir årlig beita ned av rein, det blir dårlig beitegrunnlag for sau og lave slaktevekter.

For å kunne drive videre er sauebrukerne avhengig av å utvide og modernisere driften. Da trenger de sikkerhet for fôr- og beiteressurser.

Konflikten knyttet til reinbeite på Bringneshalvøya i Porsanger kommune har pågått i mange år. Lokalsamfunnet har prøvd å finne løsninger, bl.a. ved å sette opp gjerde som skal holde reinen ute. Det har imidlertid vist seg å være vanskelig å få håndheva forbudet mot reinbeite og holdt reinen ute. Politimyndighetene har ikke villet etterforske eller gripe inn, på tross av mange henvendelser fra de berørte om at privatpersoner får ødelagt sine eiendommer og utøvere innen sauenæringa har problemer med nedbeiting.

Svar:

Først vil jeg gi uttrykk for at jeg er enig med representanten Enoksen i at det i Finnmark er viktig å opprettholde et allsidig næringsgrunnlag hvor ulike former for tradisjonell virksomhet inngår. Saueholdet er en viktig del av dette.

Når det gjelder den aktuelle konflikten på Bringneshalvøya, er det som framhevet i tilknytning til spørsmålet tale om en mangeårig konflikt. Jeg ser ikke grunn til å komme nærmere inn på dette utover å påpeke at vi her som i en del slike saker ellers har å gjøre med sammensatte årsaksforhold.

I henhold til Landbruksdepartementets forskrift av 3. juli 1996 kan det på nærmere fastsatte vilkår gis tilskudd til konfliktforebyggende tiltak. Midlene her kommer dels fra reindriftsavtalen og dels fra jordbruksavtalen. Det er Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) som avgjør søknader om slikt tilskudd.

Etter det jeg har fått opplyst, er det oppnådd enighet mellom det aktuelle reinbeitedistriktet og grunneierinteressene om oppføring av et konfliktforebyggende gjerde i henhold til ovennevnte ordning. Det framgår også av det jeg har fått opplyst at det er søkt om midler til gjerdet, at den forberedende lokale saksbehandling nærmer seg sin avslutning og at saken deretter vil bli sendt SND for avgjørelse.

Det er ikke for meg aktuelt å gå inn i behandlingen av den konkrete tilskuddssøknaden. Jeg håper imidlertid at konflikten nå kan finne sin løsning og jeg vil be om å bli orientert om utfallet av den prosessen som nå pågår.

SPØRSMÅL NR. 485

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant **Ranveig Frøiland**

Besvart 23. april 2003 av utdannings- og forskningsminister **Kristin Clemet**

Spørsmål:

«For inneverande år har universiteta fått ein løns- og priskompensasjon som samla gir ein budsjettreduksjon i høve til det dei ville fått som bruttobudsjetterte institusjonar. Budsjettkuttet kan få store konsekvensar ved innføringa av kvalitetsreforma. Kvalitetsreforma er basert på auka oppfølging av kvar student, noko som vil krevja auka personalressursar.

Meiner statsråden at kvalitetsreforma kan gjennomførast etter Stortingets intensjonar sjølv med dette budsjettkuttet?»

GRUNNGJEVING:

Det er knytt stor usikkerheit til om kvalitetsreforma no kan bli gjennomført. Dersom reforma ikkje blir fullfinansiert kan dette resultere i at reforma blir avgrensa til første studieåret. Studentane må likevel halda seg til dei auka krava som blir stilt til studieprogresjon også etter den første året, men kanskje utan auka oppfølging. Universiteta treng både naudsynte lærekrefter og utstyr slik at studentane kan følgjast opp. Kvalitetsreforma har hatt tverrpolitisk oppslutnad, difor er det viktig at den blir gjennomført på ein tilfredsstillande og god måte.

Svar:

I samband med overgang frå bruttobudsjettering til nettobudsjettering av universitet og høgskolar, blir institusjonane kompensert for faktisk lønsvekst i overgangsåret og det påfølgjande år. I det tredje budsjettåret med nettobudsjettering, som for universiteta er 2003, blir institusjonane kompenserte for forventa løns- og prisvekst. Dette er i samsvar med praksis for andre typar nettobudsjetterte institusjonar og tilskottsmottakarar, og Stortinget vedtok budsjetta for 2003 for universiteta i tråd med dette prinsippet.

Regjeringa la i arbeidet med budsjettet for 2003 vekt på å prioritere midlar til kvalitetsreforma, og det er mi meining at det er løyvd tilstrekkeleg med midlar til å gjennomføre reforma i 2003. Eg vil og vise til Universitets- og høgskolerådet, som i brev til kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen 8. oktober 2002 meinte at løyvingane til universitets- og høgskolesektoren i 2003 gav eit tilstrekkeleg grunnlag for å sette i verk reforma.

SPØRSMÅL NR. 486

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant **Sigrun Eng**

Besvart 24. april 2003 av samferdselsminister **Torild Skogsholm**

Spørsmål:

«I stamvegvedtaket og handsaminga av St.meld. nr. 53 (1990-91), der valet av korridor aust-vest vart gjennom Lærdalstunnelen E16, hadde Stortinget fleire forslag på avbøtande tiltak langs riksveg 50 og riksveg 7. Langs riksveg 50 er gangvegen nesten ferdig og samanhengande. I brev frå Hol kommune ynskjer dei svar på om det let seg gjere å fullfinansiera slutten, på i underkant av 1 mill. kr.

Kan statsråden medverke til dette?»

3 VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

Vedlegg 1.

Brev frå Hol kommune ved ordførar Arne Skogheim om vidareføring av gangveg, Rv 50 i Hovet til samferdselsminister Torild Skogsholm. Brevet er datert 31. mars 2003.

Vedlegg 2.

Brev frå Hol kommune ved kontorleiar Ola Hassel til Statens vegvesen, Region Sør. Referanse: 02/03330 - OHA. Brevet er datert 27. mars 2003.

Vedlegg 3.

Møtebok for Hol kommune om eventuell vidareføring av gangvegen langs Rv 50 fram til Grytebrua. Arkivsnummer: 02/03330. Arkivkode: Q2.

Svar:

Saka gjeld bygging av gang- og sykkelveg langs riksveg 50 i Hovet i Hol kommune i Buskerud. For å følgje opp Stortinget sitt vedtak i samband med handsaminga av trasévalet for stamvegen mellom Oslo og Bergen, er det i handlingsprogrammet for perioden 2002-2005 lagt til grunn bygging av gang- og sykkelveg langs riksveg 50 på strekningane Brattåker-Ruud og Lilleslett-Hansehaug. Gang- og sykkelvegen på strekninga Brattåker-Ruud er ferdig, medan arbeida på strekninga Lilleslett-Hansehaug vil bli fullført sommaren 2003.

Hol kommune ønskjer å forlengje det pågåande anlegget med om lag 250 meter frå Hansehaug og fram til Grytebrua. Forlenginga vil mellom anna ha nytte som turveg med tilknytning til skogsbilvegar og turområde på den andre sida av elva. Meirkostnaden er om lag 1 mill. kr. Kommunen forskotterer dei pågåande arbeida med 8 mill. kr og ønskjer å utvide forskotteringa til også å dekke forlenginga.

Statens vegvesen meiner at det ikkje er behov for å forlengje gangvegen då aktiviteten langs riksvegen på den siste strekninga er svært liten. Forlenginga er heller ikkje innarbeidd i reguleringsplanen for gang- og sykkelvegen i Hovet. Statens vegvesen meiner derfor at ei eventuell forlenging bør vere ei kommunal oppgåve.

Det er stort behov for gang- og sykkelvegar og andre trafikktryggingstiltak langs riksvegane i Buskerud og i landet elles. Eg kan ikkje sjå at det er rett å prioritere forlenging av denne gangvegen, då 1 mill. kr vil ha meir nytteverknad andre stader i fylket der behovet for tiltak er vesentleg større. Eg kan heller ikkje sjå at det er grunnlag for andre avbøtande tiltak som følgje av stamvegsaka.

SPØRSMÅL NR. 487

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 24. april 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hva er bakgrunnen for at Rogaland Kunstmuseum åpenbart kommer dårligst ut i tildelingsordningen i forhold til sammenliknbare knutepunktinstitusjoner, og vil statsråden foreta seg noe for å rette opp dette?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til at de offentlige tilskuddene til sammenliknbare museer varierer kraftig. Rogaland Kunstmuseum har sammenliknet tilskuddene av knutepunktinstitusjoner i 2001 og kommet frem til følgende tall:

Museum	driftsinntekter	herav offentlige besøkende		
		tilskudd	(ca.)	verk (ca.)
Sørlandets Kunstmuseum	7.689.296	7.388.246	10.500	1.200
Lillehammer Kunstmuseum	8.632.382	6.210.000	22.000	1.000

Jeg mener ovennevnt sammenligning viser en klar forskjellsbehandling, hvor Rogaland-regionen kommer svært dårlig ut. Dette får direkte innvirkning på museets tjenester til Rogalands befolkning. Rogaland Kunstmuseum betjener i sitt nærområdet Norges tredje største byregion.

Jeg håper at statsråden kan gå igjennom grunnlaget for fordelingen mellom institusjonene for å sikre en mer rettferdig fordeling av ressursene.

Svar:

Rogaland Kunstmuseum mottar tilskudd fra Kultur- og kirkedepartementets kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de tre knutepunktinstitusjonene som nevnes i Deres spørsmål, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen. Hver knutepunktinstitusjon behandles budsjettmessig for seg. Institusjonene er blitt bygd opp på ulike tidspunkter og de har ulike behov (driftsutgifter etc.), noe som påvirker nivået på driftstilskuddet fra statens side. Det er derfor vanskelig å trekke direkte sammenligninger mellom tilskuddene til de ulike institusjoner på det ovennevnte kapittel. Dette skyldes også ulike budsjettmessige bindinger når det gjelder bygg og annen infrastruktur. Dersom den sammenlignende tabellen i Deres brev var blitt utvidet til å omfatte også kunstmuseene i Trondheim og Bergen, ville også disse ha kommet dårligere ut enn museene i Kristiansand og Lillehammer.

På museumsområdet generelt er ulikheter i offentlige driftstilskudd mer regelen enn unntaket. St.meld. nr. 22 (1999-2000) "Kjelder til kunnskap og oppleving. Om arkiv, bibliotek og museum i ei IKT- tid og om bygningsmessige rammevilkår på kulturområdet" understreker at et stort antall museer har for små ressurser i forhold til oppgavene. Derfor har Kultur- og kirkedepartementet de siste to årene også styrket en rekke museer. Vi er fortsatt bare i år to av den store museumsreformen som i samsvar med nevnte stortingsmelding skal strekke seg over fem år. Rogaland Kunstmuseum vil også bli vurdert i denne sammenhengen.

Jeg tillater meg å gjøre oppmerksom på at besøkstallet for Sørlandets Kunstmuseum i 2001 skal være nærmere 18 000, og ikke 10 500 slik fremstillingen Deres viser.

SPØRSMÅL NR. 488

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 23. april 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Foreldreutvalget for grunnskolen, FUG, har en viktig funksjon som rådgivende organ, men ledelsen i FUG oppnevnes selv av departementet. Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vektla i merknad til budsjettbehandlingen i høst at det var viktig å åpne for å støtte også andre foreldregrupper.

Vil søknader om prosjektstøtte fra andre foreldregrupper bli reelt vurdert slik Stortinget har lagt til grunn, og hvilke kriterier vil slike søknader eventuelt bli vurdert ut fra?»

BEGRUNNELSE:

I svar av 9. april 2003 på skriftlig spørsmål fra undertegnede svarer statsråden generelt på prioritering av foreldremedvirkning, men ikke på oppfølgingen av Stortingets merknad fra budsjettbehandlingen i fjor.

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003) skrev komiteen følgende:

"Komiteen viser til at Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) skal arbeide for å styrke engasjementet til foreldrene. Det er svært viktig at skolene samarbeider tett med foreldrene, og at representanter for foreldrene blir hørt ved omlegginger i grunnskolen. Økt engasjement og medvirkning fra foreldrene er viktig i arbeidet for en god skole, blant annet for å styrke skolens holdningsskapende arbeid. FUG har en viktig funksjon som rådgivende organ for departementet. Komiteen er kjent med at det er dannet medlemsorganisasjoner av foreldre som supplement til FUG. Det vises bl.a. til foreningen Aktive Foreldre. Komiteen ser på dette som et utslag av økt foreldreengasjement og er positiv til det arbeidet som skjer i denne sammenhengen. Det er viktig å åpne for et mangfold av foreldreorganisasjoner og initiativ som springer ut av ulike foreldregruppers engasjement. Komiteen mener at eksempelvis slike organisasjoner bør ha mulighet til å motta prosjektstøtte til sine initiativ."

Svar:

I tildelingsbrevet til Læringscenteret fremgår det at Læringscenteret skal stimulere til elev- og foreldremedvirkning. I den grad brukerorganisasjoner, enten det er elever eller foreldre, har interessante og relevante prosjekt med tilstrekkelig faglig tyngde, kan slike få støtte.

Jeg viser for øvrig til vårt svar på skriftlig spørsmål nr. 466 om foreldremedvirkning i grunnopplæringen.

SPØRSMÅL NR. 489

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant Åse Gunhild Woie Duesund

Besvart 29. april 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«En effektiv og reell kontroll med alkoholomsetningen er nødvendig. Sosial- og helsedirektoratet uttalte i mars d.å. at skjenkekontrollører skal overvåke at alkohol omsettes lovlig, men "ikke aktivt provosere frem lovbrudd". Ut fra dette vil kontroll bli vanskelig å utføre.

Vil sosialministeren bidra til at direktoratets uttalelse blir vurdert på ny slik at lovgivers intensjon med alkohollovens omsetningsregler får et reelt innhold?»

BEGRUNNELSE:

Fylkesmannen i Vest-Agder har i vedtak datert 17. mars d.å. definert en skjenkekontrollørs forsøk på kjøp av øl etter tillatt salgstid, som provokasjon. Konklusjonen er trukket på bakgrunn av en generell anbefaling fra Sosial- og helsedirektoratet av 10. mars d.å.

Direktoratet uttaler: "Når det gjelder fremprovosering av brudd på alkoholloven, er direktoratet av den oppfatning at fremprovosering av lovbrudd ligger utenfor lovgivers intensjon om forsvarlig kontroll. Kontrollørens oppgave er å kontrollere at utøvelse av salgs- og skjenkebevillinger skjer i samsvar med alkoholloven. Kontrolløren skal overvåke at salg eller skjenking på vedkommende sted foregår lovlig, og ikke aktivt provosere frem lovbrudd."

Dersom en kontrollør oppholder seg over tid på et

salgssted for å iakttå andre kunder, vil betjeningen trolig etter kort tid avsløre vedkommende som kontrollør.

En reell kontroll med alkoholomsetningen vil dermed neppe være mulig. Likefullt må kommunene kunne vektlegge bevis innhentet på tilsvarende måte fra andre enn skjenkekontrollører, f.eks. fra organisasjonen Juvente, når man skal vurdere inndragning av salgs- eller skjenkebevilling.

Svar:

Jeg ber om forståelse for at jeg vanskelig kan uttale meg om det konkrete vedtaket fra fylkesmannen i Vest-Agder som ligger til grunn for spørsmålet, men jeg forstår samtidig representanten Duesunds reaksjon på at en skjenkekontrollørs forsøk på kjøp av øl etter tillatt salgstid ble definert som en provokasjon. Det er åpenbart at kommunens kontroll med om bevillingshaverne overholder salgstider og aldersgrenser ved salg av alkohol kunne blitt vesentlig mer effektiv med bruk av provokasjonsmetoder. Jeg vil imidlertid generelt gjøre oppmerksom på at Sosial- og helsedirektoratets uttalelse om fremprovosering av brudd på alkoholloven har sin bakgrunn i at bruk av provokasjoner i kommunens kontroll med alkoholomsetningen reiser vanskelige og svært kontroversielle spørsmål.

Selv om den typen provokasjon det her er snakk om innebærer at det bare er bevillingshaver, og ikke provokatøren, som gjør seg skyldig i lovbrudd, bør det ikke være en oppgave for det offentlige å bidra til å forlede noen til å overtre alkoholloven. Bruk av provokasjoner skaper også grobunn for konflikter om bevisverdien av overtredelsen. Det vil bl.a. kunne hevdes at provokasjoner ikke beviser mer enn at det var mulig å fremprovosere et lovbrudd, og ikke at overtredelser ville ha skjedd i en normalsituasjon. Dette kan gjøre det vanskelig for kommunen å basere et inndragningsvedtak på et fremprovosert lovbrudd. Bevillingsmyndigheten vil likevel kunne vektlegge vitneutsagn om overtredelser, f.eks. fra organisasjonen Juvente, når man skal vurdere om det er grunnlag for å reagere overfor bevillingshavere. Jeg ser det som positivt at kommunene innhenter og benytter informasjon fra organisasjoner som Juvente og andre for på denne måten å få kunnskap som gjør det mulig å målrette kontrollarbeidet bedre. Dette er imidlertid noe annet enn at det offentlige selv aktivt medvirker eller oppfordrer til å fremprovosere lovbrudd. Jeg deler Sosial- og helsedirektoratets vurdering av at fremprovosering av lovbrudd ligger utenfor lovgivers intensjon om forsvarlig kontroll.

Når kommunene vurderer hvordan kontrollen skal gjennomføres, bør det tas hensyn til at den valgte kontrollordningen ikke svekker kommunens autoritet som kontrollorgan, eller tiltroen til at kontrollene er objektive. Et godt tillitsforhold mellom bevillingsmyndigheter og bevillingshavere er en viktig forutsetning for håndtering av alkoholpolitiske utfordringer i kommunen, fordi det gir muligheter for konstruktiv dialog med salgs- og skjenkestedene om hvordan kontrollrutinene kan skjerpes. Jeg ønsker at det skal reageres strengt overfor bevillingshavere som ikke tar sitt ansvar alvorlig, og med inndragning om nødvendig, men flest mulig inndragningsvedtak er i seg selv ikke målet.

SPØRSMÅL NR. 490

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 24. april 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vil statsråden tilpasse regelverket for forsøksordningen for utdannings- og arbeidsreiser, slik at en blind ikke kan nektes nødvendig transport til og fra arbeid avhengig om det går kollektiv transport på strekningen eller ikke?»

BEGRUNNELSE:

Den ettårige forsøksordningen med tilrettelagt transport til arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede som startet 1. august 2002, var ment å være et supplement til de etablerte transportordningene som finnes i dag. Funksjonshemmede skulle ikke være nødt til å takke nei til arbeid eller utdanning pga. manglende transporttilbud. Men ett av kriteriene for å komme inn under denne forsøksordningen, er at det må finnes offentlig kommunikasjon mellom utdannings- og arbeidsstedet og hjemmet. For å komme inn under ordningen, må søker ikke kunne benytte seg av kollektivtransport om den finnes.

Vi lever spredt og flere steder er ikke offentlig transport noe alternativ. Ikke alle funksjonshemmede kan kjøre bil selv. Ordningen synes å avskjære f.eks. blinde og svaksynte. Blindeforbundet forteller bl.a. om en sterkt svaksynt mann, bosatt i Østfold, som pendler daglig til arbeid. Det går ikke kollektivtransport på strekningen mellom bosted og arbeid. Hans familie har tidligere fraktet ham til og fra jobb, men de kan ikke stille opp lenger. Trygdekontoret har avslått hans søknad om å komme inn på utdannings- og arbeidsreiseordningen. I praksis blir denne mannen og andre i hans situasjon avskåret å delta i arbeid eller utdanning uten særskilt tilrettelagt transport. Kriteriene for tilrettelagt transport bør målrettes å muliggjøre deltakelse.

Svar:

Fra 1. august 2001 ble det iverksatt et forsøk med tilrettelagt transport for funksjonshemmede arbeidstakere og studenter. Forsøket er et samarbeidsprosjekt mellom Sosialdepartementet, Helsedepartementet og Samferdselsdepartementet.

Generelt kan jeg opplyse at blinde går inn under forsøksordningen på lik linje med andre funksjonshemmede, forutsatt at de ikke kan benytte seg av offentlige kommunikasjonsmidler. I forhold til tidligere undersøkelser blant brukere av den ordinære TT-ordningen har brukerne av forsøksordningen lavere andel bevegelsehemmede, men flere med synshemminger. Årsaken til dette er at blant ordinære TT-brukere, hvor gjennomsnittsalderen er 30 år høyere, dominerer aldersrelaterte forflytningshemminger.

Formålene med forsøket er å utvide/etablere transporttilbud som sikrer funksjonshemmede arbeidstakere og studenter muligheter for deltakelse i arbeidsliv og utdanning, samt kompensere for renteutgifter knyttet til transport. Målet med forsøket er videre å kartlegge hvilken betydning et bedret transporttilbud for funksjonshemmede får for redusert tilgang til uførepensjon og om dette tilbudet kan føre til at uføre kommer ut i arbeid eller i utdanning. Funksjonshemmede som ikke kan benytte offentlige kommunikasjonsmidler eller egen bil får et transporttilbud som sikrer muligheter til deltakelse i arbeidsliv og utdanning. Forsøket skal tilpasses de etablerte ordningene for transport og støtte og skal primært fange opp funksjonshemmede som faller utenfor dagens ordninger (bilstønad, grunnstønad, TT til arbeid og utdanning mv.). Dette betyr at forsøket *ikke* skal erstatte eksisterende ordninger, men være et supplement.

Formålet med forsøket er videre å vinne erfaringer med ulike organisasjonsmodeller før en permanent ordning eventuelt iverksettes.

Forsøkene baserer seg på utprøving av to modeller for organisering av en rasjonell transportordning. Den ene modellen er knyttet opp mot trygdeetaten og kjørekontorene. Den andre ordningen er knyttet til den fylkeskommunale transporttjenesten for funksjonshemmede (TT).

For å få et bedre grunnlag for å vurdere om ordningen bør gjøres permanent, foreslo Regjeringen ved revisjonen av statsbudsjettet for 2002 å forlenge forsøket fram til juli 2003. En forlenging for hele studieåret 2002/2003 ville kunne forhindre at noen lot være å søke om studieplass pga. manglende transportløsninger.

Departementene har engasjert Nordlandsforskning for å evaluere forsøket. Nordlandsforskning har i februar 2003 gitt en foreløpig evaluering. Den endelige evalueringen vil foreligge et par måneder etter forsøkets avslutning. Først da vil det være mulig å trekke de endelige konklusjoner av forsøksordningen.

Erfaringene så langt viser at det bare er til sammen 177 personer (pr. 17. januar 2003) som benytter eller har benyttet seg av de to ordningene. Av disse gjelder 85 pst. arbeidsreiser og kun 15 pst. utdanningsreiser. Antall aktive brukere er noe lavere pga. at noen er gått ut av ordningen grunnet avsluttet utdanning, opphør av arbeidsforhold, død osv. Flere søknader er innvilget i trygdefylkene (106) enn i TT- fylkene (71).

Evalueringen viser at ytterst få (kun 2 personer) er kommet ut i arbeidslivet fra en passiv tilværelse. Selv om nesten alle av dagens brukere var i arbeid da forsøket startet, vil ordningen likevel kunne forhindre overgang til uførepensjon dersom den videreføres. Resultatene så langt fra brukerundersøkelsen viser at for flertallet av dagens brukere har transportordningen stor betydning for yrkesdeltakelse.

Regjeringen vil ta stilling til om det skal foreslås etablert en permanent ordning for arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede når erfaringene med forsøksordningen er endelig evaluert av Nordlandsforskning. Regjeringen vil derfor komme tilbake til saken i statsbudsjettet for 2004. I samsvar med forutsetningene for forsøket vil Regjeringen vurdere å sikre overgangsordninger fram til avklaring av eventuelt nye regler. Dette vil vi komme tilbake til i revidert nasjonalbudsjett 2003. Det vil imidlertid på det nåværende tidspunkt ikke være aktuelt å endre vilkårene for å komme inn under ordningen like før forsøksordningen opphører. Dette vil vi eventuelt vurdere dersom ordningen skal gjøres permanent fra 2004.

SPØRSMÅL NR. 491

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 25. april 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I veinormalen blir det stilt krav til hvordan veiene skal vedlikeholdes og hva som er maksimale avvik i forhold til normalen. Buskerud og Telemark fylke har på veidekke fått dispensasjon fra veinormen. Dette har ført til at veiene i disse fylkene bl.a. har store slitasjespor med fare for vannplaning og ustabilitet.

Føler statsråden seg komfortabel med denne situasjonen, og hva vil hun i så fall gjøre?»

Svar:

Vegnormalene inneholder en rekke tekniske krav og retningslinjer for planlegging, prosjektering og bygging av nye veger. Vegnormalene inneholder ikke krav til hvordan eksisterende veger skal driftes og vedlikeholdes. Dette omtales bl.a. i en egen håndbok nr. 111 "Standard for drift og vedlikehold" som beskriver hvordan eksisterende riksveger skal driftes og vedlikeholdes. I forhold til både drift og vedlikehold beskriver håndboka funksjonskrav og konkretiserer nivået for innsatsen gjennom krav til tilstand og/eller krav til tiltak. Håndboka inneholder også retningslinjer til sporutviklingen.

Gjennom arbeidet med Nasjonal transportplan settes det bl.a. opp målsettinger for en rekke områder innenfor drift og vedlikehold for den kommende fireårsperiode. Dette ble også gjort for inneværende planperiode. Utviklingen i spordybder er ett av de områdene som det er satt opp målsettinger for. Målene settes fylkesvis og er bl.a. basert på visse økonomiske og trafikkmessige forutsetninger. Det mest aktuelle tiltaket for å sikre en uønsket sporutvikling er reasfaltering. Beløpet til reasfaltering vil kunne variere noe fra år til år, bl.a. avhengig av antall og type uforutsette hendelser og unormale klimatiske forhold.

Det er riktig at noen fylker ikke har nådd alle målsettingene i forhold til spordybder. Det kan være flere årsaker til dette. Blant annet skyldes det at noen vegstrekninger har hatt en høyere trafikkvekst enn forutsatt, og at kostnadene til vinterdrift har vært særlig store de siste årene i noen fylker. Fylkene Telemark og Buskerud er blant de fylkene som så langt i planperioden ikke har oppnådd alle målsettingene i forhold til spordybder. Telemark har i mange år hatt et dårlig vegnett i forhold til spor og jevnhet, noe som særlig skyldes dårlige grunnforhold. Dette er også tatt spesielt opp i forbindelse med utarbeidelsen av Nasjonal transportplan for inneværende planperiode. I forbindelse med fordeling av midler på drifts- og vedlikeholdsposten (post 23) i 2002, tildelte Vegdirektoratet et spesielt bidrag til dekkelegging på 8 mill. kr til Telemark. I forbindelse med fordeling av midler i 2003 har Vegdirektoratet, som en del av de generelle tildelinger, øremerket 5 mill. kr til hvert av de to fylkene til reasfaltering.

Jeg er svært opptatt av trafikkikkerhet, og ser det som viktig i denne sammenhengen også å vektlegge tiltak av drifts- og vedlikeholdsmessig karakter. Det har skjedd en vridning de siste årene i retning av økt satsing på drift og vedlikehold, framfor investeringer. Gjennom den nye organiseringen av Statens vegvesen vil det også bli bedre muligheter for prioriteringer til drift og vedlikehold på de verste strekningene over fylkesgrensene. I henhold til intensjonen ved omorganiseringen vil det på sikt bli mer penger til drift/vedlikehold, jf. at effektivisering innebærer mer penger til veg. Dette vil kunne bedre situasjonen også for sporutviklingen. Dersom det oppstår en utvikling av spordybder som vil kunne medføre en risiko i for-

hold til trafikksikkerhet, vil vi måtte sette inn nødvendige tiltak for å hindre dette. Aktuelle tiltak kan være senking av fartsgrenser og økt politiovervåking på de mest utsatte strekningene.

SPØRSMÅL NR. 492

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjul

Besvart 25. april 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«For å styrke innsatsen med å bekjempe barnepornografi på Internett, er kunnskap og erfaring viktig. Norsk politi gikk til aksjon over hele landet i august 2002. 160 personer ble arrestert i aksjon "Pendulum". Felles for dem alle var at de hadde betalt for barnepornografi med kredittkort.

Kan justisministeren gi en oversikt over påtaleavgjørelser i sakene fra aksjon "Pendulum" og begrunnelse for disse avgjørelsene?»

Svar:

Jeg har fått opplyst at Kripos i samråd med Riksadvokaten har tatt initiativ til en evaluering for å kartlegge resultatet av aksjon "Pendulum". 25 politidistrikter har besvart det evalueringsskjema som ble sendt ut, og så langt foreligger status i 74 av sakene. En stor del av disse er fortsatt under etterforskning, og det samme gjelder de resterende 85 sakene som Kripos ennå ikke har mottatt status på.

En samlet evalueringsrapport vil først foreligge i løpet av mai.

Når det gjelder de sakene som er påtaleavgjort, viser oversikten følgende:

Tolv saker er henlagt, hovedsakelig som intet straffbart forhold, bevist eller henlagt på bevisets stilling. I disse sakene har man ikke klart å finne barnepornografisk materiale under ransaking eller etter å ha analysert databeslag.

I ni saker er det tatt ut tiltale for besittelse av barnepornografi samt eventuelle andre overtredelser av straffeloven. Disse sakene er berammet, men ennå ikke behandlet av domstolene.

Åtte saker er avgjort, enten ved vedtatt forelegg eller ved dom. I disse sakene har siktede erkjent besittelse av barnepornografi.

SPØRSMÅL NR. 493

Innlevert 11. april 2003 av stortingsrepresentant Geir-Ketil Hansen

Besvart 25. april 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I SAS' konsortialavtaleoverenkomst § 3 pkt. 2 står det at ved ansettelse og utdannelse av flygende personell skal valget skje under behørig hensyntagen til oppnåelse av en rimelig fordeling mellom dansker, nordmenn og svensker.

Kan næringsministeren redegjøre for hvordan avtaleforholdet som ligger til grunn for SAS-samarbeidet, blir ivaretatt i den omstrukturingsprosessen som nå pågår i SAS?»

BEGRUNNELSE:

Styret i SAS har vedtatt en omfattende plan for kostnadsutt, som bl.a. innebærer en reduksjon av 4 000 stillinger. De ansattes organisasjoner i Norge hevder at norske arbeidsplasser og virksomhet i Norge blir uforholdsmessig hardt rammet.

St.meld. nr. 26 (1996-97) om Skandinavisk luftfartspolitikk og forlengelsen av SAS-samarbeidet, legges konsortieoverkomsten mellom SAS Danmark, SAS Norge ASA og SAS Sverige AB til grunn for selskapets virksomhet. Overenskomsten inneholder føringer for fordeling av virksomhet og ansatte i Sverige, Danmark og Norge.

Svar:

SAS-konsernet, på linje med mange andre mellomstore flyselskaper, har en stund nå befunnet seg i en vanskelig situasjon, som følge av konkurranse og endringer i nasjonal og internasjonal luftfart, og internasjonale begivenheter. Utviklingen krever omfattende omstruktureringstiltak for å sikre SAS-konsernets lønnsomhet, konkurransedyktighet, og effektive flyoperasjoner for selskapets lufruter. SAS-gruppen har allerede gjennomført to programmer, og iverksetter nå et tredje, med sikte på en omlegging til mer rasjonell drift, lavere bemanning, forenklet basisorga-

nisasjon, og andre kostnadsreducerende tiltak. Det forhandles med selskapets fagorganisasjoner i de tre land om bemanningsreduksjoner og effektivitetstiltak.

Nærings- og handelsdepartementet, så vel som øvrige aksjonærer i SAS AB, er blitt orientert om konsernets forskjellige tiltaksprogrammer for å gjenopprette lønnsomheten i virksomheten. De er nødvendige for å sikre fortsatt levedyktighet og konkurranseevne for SAS-konsernet. Selskapets styre beslutter og iverksetter de tiltak som de anser hensiktsmessige og nødvendige med sikte på å oppnå bedre resultater.

Herunder inngår også det å vurdere forholdet til konsortialavtalens bestemmelser. Ut over henvisningen i spørsmålet fremgår det også av konsortialavtalens § 3 nr. 2 første setning at ved ansettelse av konsortiets personell skal styret og den administrerende direktør bestrebe seg på å skape en så rasjonell og effektiv organisasjon som mulig. I henhold til § 1 nr. 2, jf. § 3 nr. 2 annen setning, skal konsortiet drive sin virksomhet etter sunne forretningsmessige prinsipper, og ansettelse og utdannelse av personell skal skje overensstemmende med dette prinsipp.

Det er etter mitt skjønn viktig at ledelsen og de ansatte i SAS-konsernet nå får ro til å konsentrere seg om gjennomføringen av det nødvendige og krevende omstillingsarbeidet, som særlig må ta sikte på en mer effektiv drift av selskapets fly og en bedre utnyttelse av personellressursene innen luftfartsvirksomheten.

SPØRSMÅL NR. 494

Innlevert 14. april 2003 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 25. april 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I Oslo-området er det et stort behov for å få etablert oppstillingsplasser for lastebiler, hvor det vil bli mulighet for dusing, mat, overnatting og sosialt samvær. I mange år har det blitt arbeidet med å finne en egnet løsning uten at noe har skjedd. Jeg er kjent med at det på Skedsmo blir arbeidet med en løsning.

Hvor langt har dette arbeidet kommet, og hva har statsråden tenkt å gjøre for å få etablert en overnattingsplass for lastebiler i Oslo-området?»

Svar:

Jeg er enig i at det er et stort behov for oppstillingsplasser for lastebiler i Oslo-området.

Samferdselsetaten i Oslo kommune har i flere år arbeidet med å finne et egnet sted for et vegserviceanlegg med oppstillingsmuligheter for lastebiler i Oslo. Et alternativ har vært å plassere anlegget ved Åsland langs E6 på grensen mellom kommunene Oslo og Ski hvor Statens vegvesen skal bygge et toplanskryss og en kontrollplass i forbindelse med utbyggingen av E6 til fire felt fra Klemetsrud og sørover. Dette alternativet ble imidlertid uaktuelt ettersom utbyggeren ikke aksepterte Vegvesenets krav om at vegserviceanlegget av trafikksikkerhetsmessige årsaker måtte kobles til E6 via det nye toplanskrysset.

Alternative lokaliseringer av et vegserviceanlegg utenfor Oslo ble diskutert på et møte i mars 2002 hos byråden for næring og byutvikling med representanter fra Norges Lastebileier-Forbund og Statens vegvesen. Det eneste reelle forslaget som da forelå var en utbygging langs E6 ved Berger i Sørums kommuner. Vegserviceanlegget forutsettes å ligge på østsiden av E6, men anlegget vil kunne betjene begge kjøreretninger. Statens vegvesen har stilt seg positive til en flytting av den eksisterende avkjøringsrampe for nordgående trafikk. Det forutsettes at utbygger dekker alle kostnader. Norges Lastebileier-Forbund er positiv til alternativet ved Berger.

Reguleringsplanen for vegserviceanlegget ved Berger er nå til sluttbehandling i Sørums kommune. Avkjøringsrampen ligger i Skedsmo kommune, slik at planen også må vedtas der. Forutsatt finansiering, antyder utbygger oppstart av anleggsarbeidene våren 2004.

Jeg vil understreke at det ikke er statens ansvar å bygge slike serviceanlegg, men jeg vil allikevel følge den videre utvikling i saken og om nødvendig vurdere behov for statlige initiativ.

SPØRSMÅL NR. 495

Innlevert 14. april 2003 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 24. april 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil statsråden raskt ta et initiativ slik at fristen kan forlenges og dermed gi bedriften nødvendig tid til å finne akseptable kjemikalier til overflatebehandling av fiskekroker?»

BEGRUNNELSE:

Bedriften O. Mustad & Søn AS har fått pålegg om å skifte kjemikalier i forbindelse med overflatebehandling av fiskekroker. Preparatet de i dag bruker på dispensasjon ble forbudt 1. januar 2002. Dette forbud gjelder visstnok kun for Norge. Bedriften har nå testet ut en rekke andre kjemikalier til erstatning for det forbudte, men har så langt ikke fått verifisert at det fungerer tilfredsstillende og har søkt Statens forurensningstilsyn om en forlengelse av dispensasjonen som utgår 1. januar 2004. Denne midlertidige dispensasjonen er forlenget inntil klagen fra Mustad er behandlet. Om ikke klagen fører fram, kan det bety nedleggelse av all fiskekrokproduksjon ved Mustad AS i Norge og flere hundre arbeidsplasser står i fare.

Svar:

Denne bedriften produserer fiskekroker. Ved elektrolytisk forfinning av metallet i fiskekroken benytter bedriften tre produkter som inneholder nonylfenoletoksilater. Disse stoffene brytes i naturen ned til nonylfenol som er meget giftig overfor vannlevende organismer som fisk, virvelløse dyr og alger. Nonylfenol er tungt nedbrytbart, bioakkumuleres og absorberes lett til slam, sedimenter og jord. Nonylfenoler har også kjente hormonforstyrrende stoffer, dvs. kjemiske stoffer som etterligner hormoner og som kan forstyrre hormonbalansen og forplantningsevnen hos mennesker og dyr.

Stortinget har sluttet seg til et nasjonalt resultatmål om at utslipp av det aktuelle stoffet skulle stanses i Norge innen 2000, jf. St.meld. nr. 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling. Myndighetene ønsket i utgangspunktet å nå målet gjennom frivillige tiltak fra industriens side, men dette lyktes ikke

i tilstrekkelig grad. For å sikre at målet ble oppfylt så langt som mulig ble det derfor fra 1. januar 2002 innført forbud, med noen unntak, mot produksjon, import, omsetning og bruk av nonylfenol og oktylfenol og deres etoksilater. Forskriften er i dag innarbeidet i *Forskrift om begrensninger i bruk m.m. av enkelte farlige kjemikalier* som ble fastsatt 20. desember 2002.

Forbudet gjelder kun for Norge. Imidlertid har EU-kommisjonen fremmet et forslag til direktiv for nonylfenol og nonylfenoletoksilater som i noen tid har vært til behandling i rådet/parlamentet. Forslaget omhandler også forbud mot bruk av disse stoffene på en rekke områder, herunder metallbearbeiding.

Bedriften O. Mustad & Søn slipper i dag ut om lag 600 kg nonylfenoletoksilater til Hunnselva/Mjøsa pr. år. Siden forbud mot bruk av dette stoffet ble innført har bedriften flere ganger søkt om, og fått innvilget, dispensasjon fra forskriftens bestemmelser. I brev fra Statens forurensningstilsyn av 18. desember 2002 ble dispensasjonen forlenget fram til 15. mars 2003. Som grunnlag for å vurdere eventuelt ytterligere forlengelse bad Statens forurensningstilsyn også om utfyllende redegjørelser for utslippsmengder og mulige tiltak for å hindre utslipp. I brev av 4. mars 2003 ble bedriftens søknad om dispensasjon fram til 1. januar 2004 avslått, men det ble gitt en forlengelse av dispensasjonen fram til 1. mai 2003 for en praktisk avviklingsperiode.

Avslaget ble påklaget av bedriften i brev av 27. mars 2003 der bedriften også ber om at dispensasjonen forlenges inntil klagen er avgjort. Dette ble innvilget i brev fra Statens forurensningstilsyn av 7. april 2003.

Det er Miljøverndepartementet som er klageinstans i slike saker. Det vil derfor ikke være riktig av meg å forskuttere forberedelse av klagesaksbehandlingen i Statens forurensningstilsyn eller å kommentere saken konkret. Imidlertid vil jeg i en eventuell klagesak legge vesentlig vekt på hensynet til en reduksjon av de farlige stoffene og samtidig vurdere forholdet til regelverksutviklingen i EU og sysselsettingssituasjonen.

SPØRSMÅL NR. 496

Innlevert 14. april 2003 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjul

Besvart 28. april 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I et internt høringsdokument for Jernbaneverket foreslås Rørosbanen tatt ut fra region nord's ansvarsområde og lagt til region øst, med banesjef på Hamar og styring fra Oslo. Rørosbanen vil dermed konkurrere om ressurser med bl.a. InterCity tog på Østlandet. Det er en sentralisering Jernbaneverket legger opp til gjennom dette forslaget.

Vil statsråden gripe inn for å sikre at Jernbaneverket ikke går i motsatt retning av Regjeringens politikk, forøvrig med desentralisering av statlige funksjoner?»

Svar:

Jernbaneverket er i ferd med å gjennomgå hele sin interne organisering. Formålet med denne gjennomgangen er å desentralisere og effektivisere Jernbaneverkets virksomhet. Organisasjonsmodellen innebærer at Jernbaneverket samler og effektiviserer fagområder, samtidig som disse spres bedre geografisk. Jernbaneverket ønsker med den nye organiseringen å styrke sin lokale representasjon, med bl.a. økt tilstedeværelse og synlighet på stasjoner. Spørsmålet om organisering av ansvaret for Rørosbanen er således en del av en større helhet.

Et viktig tiltak for å bli mer effektiv er å øke nærheten og dermed eierskapet til det en har ansvaret for. For jernbanestrekningene mellom Oslo og Trondheim-Dovrebanen og Rørosbanen er de ansvarlige Banesjefene i dag plassert i Oslo og Trondheim. Banesjefene er det sentrale operative organisasjonsledd i Jernbaneverket for å oppnå et effektiv og driftsikkert jernbanenett.

For å skape større nærhet til eget ansvarsområde og lokale myndigheter, er det derfor i den nye organiseringen planlagt opprettet et nytt banesjefsområde på Hamar, med ansvar for Dovrebanen fra Hamar til Dombås samt Raumabanen til Åndalsnes, og Rørosbanen fra Hamar til Røros samt Solørbanen. I tillegg opprettes det en stilling som banesjefassistent for Rørosbanen, plassert på Røros. Det betyr en desentralisering, og at det ansvar som i dag utøves fra Oslo og Trondheim på dette området blir tilsvarende begrenset. Banesjefområdet på Hamar vil både geografisk og trafikkmessig ha en naturlig tilknytning til det sentrale østlandsområdet, og dermed administrativt tilknyttet region øst, plassert i Oslo.

Når det gjelder fordeling av midler til investering, drift og vedlikehold blir dette gjort ut fra en behovsmessig vurdering, uavhengig av regiongrenser.

Målsettingen med den nye organiseringen er å effektivisere og desentralisere Jernbaneverkets virksomhet. Dette er i tråd med Regjeringens målsetting, og jeg ser derfor ikke grunn til å gripe inn i dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 497

Innlevert 16. april 2003 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 30. april 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvordan sikrer helseministeren at forhold som er avdekket av kontrollkommisjonen følges opp av Helse Midt-Norge, med sikte på en forbedring av tilbudet ved akuttpsykiatrisk avdeling i Molde?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Sunnmørsposten 14. april 2003 har kontrollkommisjonen avdekket bekymringsverdige forhold ved akuttpsykiatrisk avdeling i Molde både i 2001 og i 2002. Det hevdes at det ikke er tilstrekkelig kapasitet til å gi tilbud til et økende antall pasienter. I tillegg hevdes det at pasientgruppen gjennomgående er dårligere enn tidligere, og at institusjonen ikke kan ivareta denne gruppens behandlingsbehov på en tilfredsstillende måte. Det er uttrykt bekymring både i forhold til pasientenes og de ansattes situasjon. Kontrollkommisjonen hevder at forholdene er tatt opp med sykehusledelsen, men at iverksatte tiltak ikke har gitt godt nok resultat.

Svar:

En gjennomgang av denne saken, der jeg bl.a. har innhentet informasjon fra Helse Midt-Norge RHF, viser at de beskrevne kapasitetsproblemer ved akuttavdelingen i Molde har bakgrunn i flere forhold. I kontrollkommisjonens rapport er det bl.a. framholdt at manglende tilbud i primærhelsetjenesten og ved andre avdelinger i sykehuset legger et press på akuttavdelingen. Akuttavdelingen må i stadig økende grad motta pasienter med sammensatte problemer som krever fagmessig rehabiliterende oppfølging. I tillegg beskrives det i kontrollkommisjonens rapport at det i det *"siste året har vært en fortsatt nærmest eksplosiv økning av pasienter med rusrelaterte psykiske problemer"*.

Forholdene som beskrives er sammensatte og omfatter behandlingsskjeden fra primærhelsetjenesten, gjennom ulike enheter i spesialisthelsetjenesten, og tilbake til primærhelsetjenesten. Normalt er pasientene tjent med at tilbudet gis i kommunene så langt kompetansen strekker til, og at spesialisthelsetjenesten gir tilbud når det kreves spesiell kompetanse og særlige bygningsmessige forhold. Ved lav kapasitet eller svikt i ett av leddene, vil hele kjeden enten blokkeres, eller pasienter vil raskere bli sendt over til neste ledd for å unngå at systemet stopper opp. Dette rammer pasienter og personale slik kontrollkommisjonens rapport beskriver.

Akuttavdelingen blir særlig sårbar ved svikt i tiltakskjeden. Behovet for innleggelse av pasienter som trenger øyeblikkelig hjelp, vil alltid måtte imøtekommes av sykehuset. Det skapes uheldige sirkler ved for tidlig utskrivning av dårlige pasienter, noe som igjen fører til reinnleggelser.

Situasjonen ved akuttavdelingen i Molde samsvarer med funnene i en studie SINTEF Unimed gjorde i 2001, i en pasienttelling som bekreftet inntrykket av høyt belegg i akuttpsykiatrien. Den samme tellingen viste også at om lag 50 pst. av pasientene etter behandlernes mening kunne behandles i et mindre ressurskrevende behandlingsopplegg. Dette peker i retning av at hovedproblemet ikke er mangel på senger i akuttpsykiatrien, men mangel på samarbeid mellom primær- og spesialisthelsetjenesten, kapasitetsproblemer i andre deler av behandlingsskjeden, og mangler i organiseringen.

Opptrappingsplanen for psykisk helse innebærer derfor mer enn en omfattende utbygging av de kommunale tjenestene og spesialisthelsetjenesten. Vel så viktige elementer i satsingen er en utbygging av boliger tilrettelagt psykisk syke, satsing på arbeidsrettede tiltak, informasjon, rekruttering, forskning, utdanning og kompetansehevede tiltak. Ikke minst omfatter psykiatriplanen også at arbeide for en omfattende holdningsmessig endring med vekt på brukermedvirkning og mestringperspektiv i en desentralisert tjeneste. Sentralt i opptrappingsplanen er videre å øke tilgjengeligheten til behandlingstilbudet. Det satses på økt tilgjengelighet gjennom nærhet til tilbudet og gjennom økt kapasitet, og bedre og smidigere samarbeid mellom tjenestenivåene.

I tråd med Helse Midt-Norge RHF sin vurdering av situasjonen ved akuttavdelingen i Molde, ligger løsningen på kort og lang sikt i endringer i flere ledd i tiltakskjeden. En økning av ressursene i ett av leddene vil ikke alene løse problemene. Som kontrollkommisjonen også har påpekt for avdelingen i Molde, har enkelttiltak så langt ikke gitt effekt.

Helse Midt-Norge melder at Helse Nordmøre og Romsdal er i gang med forbedringsarbeidet. Kommunene skal bygge opp sin kompetanse, og det skal utvikles gode individuelle planer til bruk i samhandlingen mellom primær- og spesialisthelsetjenesten. De distriktspsykiatriske sentrene i foretakets område skal

endre innhold i tjenesten slik at pasienter, særlig de med langvarig behov, skal kunne tilbys akutt hjelp som ikke krever akuttavdelingens spesialiserte kompetanse. Andre sykehusavdelinger skal omstille drift som følge av dette. Flere tidligere fylkesdekkende enheter i Helse Nordmøre og Romsdal skal deles, slik at Helse Sunnmøre lettere kan ivareta en god organisering innenfor sitt ansvarsområde.

I tillegg kommer den planlagte opptrappingen av flere ledd i det psykiatriske tilbudet i regionen. I forslaget til regional psykiatriplan er det planlagt 6 nye døgnplasser i Helse Nordmøre og Romsdal i et spesialisert tilbud til pasienter med et samtidig rus- og psykiatriproblem. Bruk av Brøset i Trondheim for de farligste pasientene, som det i 2001 var lagt begrensninger på, er igjen en aktiv del av tiltakskjeden. Helse Midt-Norge RHF følger utviklingen i Helse Nordmøre og Romsdal gjennom regelmessige rapporteringer, og i styringsdialogen med foretaksledelsen.

Som helseminister har jeg stor tillit til at denne saken vil bli fulgt opp på en god måte i Helse Midt-Norge RHF, og at en systematisk innsats innenfor psykiatriplanen også vil gi uttelling i form av en redusert belastning på akuttilbudet.

SPØRSMÅL NR. 498

Innlevert 23. april 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 30. april 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Gjennom prosjektet "Inn på tunet - grønn omsorg" er det lagt eit grunnlag for eit nytt og spanande samarbeid mellom landbruket og dei mange oppgåvene kommunane har. Her er no verdifulle erfaringar frå samarbeid om t.d. barnevern, skule, psykiatri og mykje meir.

Kva initiativ vil statsråden ta for å sikra ei god organisering slik at erfaringane kan vidareførast?»

Svar:

Det nasjonale prosjektet "Grønn omsorg - Bruk av gården som ressurs for opplærings-, helse- og sosialsektoren" starta opp 1. mars 2000, og vart avslutta 31. desember 2002. Hovudmålet for prosjektet var *"Gjennom landbrukets ressurser, bondens kompetanse og det miljømessige mangfold, utvikle et variert og godt tilbud til helse- og sosial-, oppvekst- og undervisningssektoren, som bidrar til å gi økt livskvalitet for brukerne og som gir økt sysselsetting/verdiskaping i landbruket"*. Styret for det nasjonale prosjektet foreslår m.a. fylgjande oppfylging av prosjektet:

- Landbruksdepartementet må ta hovudansvar for den sentrale forankringa, i samarbeid med Barne- og familiedepartementet, Helsedepartementet, Sosialdepartementet, Utdannings- og forskingsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet.
- Det må verte utvikla modellar for samarbeid med relevante kommunale etatar og fylkeskommunale institusjonar om kjøp av tenester der riktig kvalitet og riktig pris står i fokus.
- Det er behov for økonomiske analyser som viser dei samla effektane av "Inn på tunet"-tiltak.
- For å sikre høg kvalitet på alle tiltak er det viktig at det vert gjort evalueringar av kvaliteten på tiltaka med fokus på områder som kan betrast, økonomiske analyser, vidareutvikling.
- Nødvendige økonomiske midlar må stillast til disposisjon for teknisk drift av nettstaden.

Landbruksdepartementet meiner det er behov for ekstra merksemd knytt til "Inn på tunet"-tiltak. Dette fordi det representerar noko anna enn tradisjonelle helse- og sosial-, oppvekst- og undervisningstilbod, og det er ein ny måte å utnytte garden sine ressurser på. "Inn på tunet" gjev òg fleire arbeidsplassar i distrikta.

I mange fylke er det, i etterkant av det nasjonale prosjektet, stor aktivitet og mykje god kontakt mellom landbruksnæringa og kommunane. Eg meiner det er viktig at ansvaret for å drive "Inn på tunet" ligg ute i regionane. Oppfylging og utvikling av "Inn på tunet"-tiltak vil nå vert ein del av fylkesmannen si landbruksavdeling og SND sitt arbeid med næringsutvikling. Det er allereie, etter initiativ frå fylkesmannen

si landbruksavdeling, danna fleire nettverksgrupper på tvers av sektorar og fylker. Grupper som jobbar med til dømes kontaktformidling, erfaringsoverføring og utviklingsoppgåver. Bygdeutviklingsmidlane kan nyttast til utvikling av verksemder og tiltak.

Det er òg viktig med ein nasjonal forankring og nasjonale nettverk. Landbruksdepartementet vil difor mellom anna syte for at internettsida til "Inn på tunet" vert oppretthaldt. Landbruksdepartementet har òg teke initiativ til ei oppfølging av rapporten etter det nasjonale prosjektet. I det høve vil vi, i mai 2003, halde eit møte på politisk nivå med dei departementa som har ei interesse i det tilbodet og den verdiskapinga "Inn på tunet" representerer.

SPØRSMÅL NR. 499

Innlevert 23. april 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 30. april 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Eit sentralt mål med den såkalla politireforma var meir synleg politi. Regjeringa skriv i forslaget til statsbudsjett for 2003 at frigjering av 400-450 årsverk er eit mykje realistisk mål. Situasjonen ved Rogaland politidistrikt er ifølgje Stavanger Aftenblad fare for færre politifolk.

Korleis fylgjer statsråden opp intensjonen frå politireforma?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til oppslag i Stavanger Aftenblad 19. april d.å. Politimester Sønnerland gjer klart at han har 7 mill. kr for lite i forhold til eit frå før knapt 2002-budsjett. Roar Henriksen, leiar i Politiets Fellesforbund i Rogaland, kjem med konkretisering av manglande løyvingar som det er all grunn til å ta på alvor. Det går fram av dei nemnde artiklane at også fleire andre politidistrikter slit med budsjett som gjer at dei må redusera aktiviteten i staden for det motsette. Eg meiner statsråden må ta naudsynte initiativ, t.d. i samband med revideringa av statsbudsjettet for 2003, slik at både det førebyggjande og oppfylgjande politiarbeidet kan styrkast i staden for å svekkast inneverande år.

Svar:

Politireformens mål er å frigjøre ressurser i etaten til økt operativ innsats, økt service og styrket forebygging. Dette har bl.a. ført til at mange politidistrikter har fått økt sin operative styrke, og at det parallelt med dette også er gjennomført en vesentlig omlegging fra reservetjeneste (hvilende hjemmevakt) til større grad av aktiv tjeneste (flere døgnkontinuerlige patruljer). Foreløpige analyser kan tyde på at disse strukturelle endringene lokalt er gjennomført hurtigere enn det man kunne forvente.

Økt operativ virksomhet i etaten bidrar nødvendigvis til å øke utgiftspresset på variable tillegg og overtid. Dette er utgifter som ikke uten videre kompenseres gjennom de ordinære lønnskompensasjonstilleggene. Justisdepartementet vil derfor arbeide videre med dette spørsmålet overfor Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet, bl.a. i forbindelse med salderingen for 2003 og for 2004-budsjettet.

Justisdepartementet vil dessuten i samarbeid med Politidirektoratet kartlegge nærmere mulige årsaksforhold hva angår stramme budsjetttrammer, reformeffekter og lønnskompensasjon. Politidirektoratet opplyser for øvrig at de kommer til å rette opp urimelige skjevheter som har oppstått i forbindelse med lønnskompensasjonen til enkelte politidistrikter. Rogaland politidistrikt er et av disse.

SPØRSMÅL NR. 500

Innlevert 23. april 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Hernæs

Besvart 2. mai 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I en rapport om tollstedstrukturen er Kongsvinger omdefinert fra tollsted til ekspedisjons- og kontrollenhet. På tollstedet hersker det forvirring om hva dette innebærer. Ifølge avisen Glåmdalen er det også usikkerhet om grunnen til at et internt dokument, uten kjent foranledning, ble offentliggjort.

Kan statsråden redegjøre for den videre behandlingen av tollstedstrukturen generelt, og situasjonen for Kongsvinger spesielt?»

BEGRUNNELSE:

Både for Kongsvinger-regionen og for hver enkelt ansatt i tolletaten i Kongsvinger er det lite tilfredsstillende at det hersker usikkerhet om hvordan etaten er tenkt innrettet i fremtiden. Det er forståelig at det også skaper følelsesmessig usikkert når et etablert og godt fungerende tollsted blir omgjort til en ekspedisjons- og kontrollenhet. Situasjonen blir selvsagt verre når det i tillegg er stor usikkerhet både om selve fremdriften og om hvilke arbeidsoppgaver som

enheten er tiltenkt for fremtiden. Rapporten kommer nemlig på et tidspunkt hvor tollstedet selv har nedsatt en prosjektgruppe og hele fem arbeidsgrupper som arbeider sammen med Østfold for å se nærmere på hvordan ressursene skal fordeles når Fredrikstad blir nytt regionsenter fra 1. januar 2004.

I denne sammenheng er det særlig nærliggende å henvise til at både kontrollgruppen og den operative grensekontrollen skal styrkes og bli større. Som bekjent er ikke minst narkotikatrafikken et økende problem, samtidig som norsk avgiftspolitikken fører til sterkt økende grensehandel, hvor man med stor sikkerhet må anta at også smugling en del av bildet.

Blant de arbeidsoppgavene det spekuleres i er håndtering og innkreving av diverse bilavgifter og også om lokaliseringen av tollskolen.

Kongsvinger-regionen er et område som sterkt trenger de høyt kompetente arbeidsoppgavene som hittil har ligget til tollstedet. Det er derfor en alvorlig sak når viktige arbeidsoppgaver flyttes ut fra en region med et fra før svakt næringsgrunnlag. Jeg vil minne om at Kongsvinger-regionen ikke er tillagt noen av de tilsyn som er planlagt flyttet ut av Oslo. Også dette bør tilsi at de høykompetente stillingene som er i regionen fra før ikke blir svekket, men tvert imot styrket gjennom den omorganiseringen som nå finner sted i tolletaten.

Svar:

Arbeidet med å vurdere ny hensiktsmessig organisering av toll- og avgiftsetatens ytre forvaltning har pågått siden desember 2001, og prosessen er nå inne i sin slutfase. Stortinget vil bli orientert om Regjeringens beslutning i forbindelse med fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett 2003 nå i mai.

Jeg ber om forståelse for at jeg ikke finner det riktig å gå inn på enkeltsider ved denne saken før fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett, det være seg om Kongsvinger eller andre aktuelle steder. Men jeg er ikke bundet av den rapporten som det vises til, og jeg vil vurdere tollstrukturen samlet på fritt grunnlag. Offentliggjøringen av rapporten endrer ikke dette. Offentliggjøringen skyldes hensynet til åpenhet i prosessen, som det forståelig nok knytter seg stor lokal interesse til.

Dokument nr. 15:26

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 501

Innlevert 25. april 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 5. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva har norske myndigheter gjort for å hindre at overvåkingsinformasjon om norske politiske aktører blir registrert i Schengen informasjonssystem (SIS) eller andre overvåkingsregistre i EU?»

BEGRUNNELSE:

Det har vært antydning i enkelte utenlandske medier at motstandere av EU er blitt registrert i EUs overvåkingsregistre. Ifølge bestemmelsene i Schengen-konvensjonen er det fullt mulig å bruke bl.a. SIS-registeret til politisk registrering.

Svar:

Det følger av lov av 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem §§ 7 og 8 som igjen bygger på Schengen-konvensjonens artikler 95, 96 og 99 at norske myndigheter har hjemmel for å registrere i SIS:

- Opplysninger om personer som ettersøkes med henblikk på pågrep og utlevering,
- opplysninger om personer som ikke skal gis innreise fordi det i forbindelse med utvisning etter utlendingsloven § 29 første ledd bokstav a er truffet vedtak om innreiseforbud og vedtaket fortsatt er gjeldende eller det i forbindelse med utvisning etter utlendingsloven § 29 første ledd, bokstav b, c eller d er truffet vedtak om innreiseforbud som fortsatt er gjeldende og som bygger på at vedkommendes opphold i Norge kan utgjøre en fare for den offentlige orden eller sikkerhet eller statens sikkerhet,
- opplysninger om personer som er savnet eller som av hensyn til egen sikkerhet eller for å forebygge farer må bringes midlertidig i forvaring,
- opplysninger om vitner, personer som er innstevnet for en domstol for egne handlinger i en straffesak eller om personer som vil få forkynt straffedom eller som innkalles til soning av frihetsstraff for å få kjennskap til oppholdssted eller bopel,
- opplysninger om personer med henblikk på observasjon eller målrettet kontroll for å bekjempe straffbare handlinger og forebygge trusler mot den offentlige sikkerhet når det foreligger konkrete holdepunkter for å anta at vedkommende person planlegger å begå eller begår et større antall og særdeles grove straffbare handlinger eller,
- når det ut fra en samlet vurdering av vedkommende person, særlig på bakgrunn av tidligere begåtte straffbare handlinger, må antas at vedkommende også i fremtiden vil begå særdeles alvorlige straffbare handlinger eller,
- når det foreligger konkrete holdepunkter for å anta at opplysninger om tilholdssted, reiserute, bestemmelsessted, passasjerer, medbrakte gjenstander eller omstendigheter knyttet til gjenfinning av personen er nødvendig for å forebygge en alvorlig trussel fra vedkommende persons side eller andre alvorlige trusler mot statens indre eller ytre sikkerhet.

Det er ikke tillatt å registrere noen opplysninger om enkeltpersoner ut over de som her er nevnt. SIS er således ikke et spanings- eller overvåkingsregister,

og tjener på ingen måte formål som har å gjøre med politisk aktivitet. En persons motstand mot medlemskap i EU kan derfor ikke utgjøre noen begrunnelse for registrering i SIS.

I henhold til vår samarbeidsavtale med Europol som er EUs politiorgan for forebygging og bekjempelse av grov, internasjonal kriminalitet, kan norsk politi innenfor rammen av nasjonal lovgivning overføre informasjon til Europol som eventuelt kan tas inn i et dataregister. Opplysninger som oversendes må utelukkende angå grov, organisert kriminalitet. Det er ikke noe i Europols mandat eller vår samarbeidsavtale som hjemler overføring av informasjon om personers politiske aktivitet.

Både for SIS og for Europols register gjelder omfattende regler om personvern og databeskyttelse. Det er opprettet egne tilsynsorganer for begge registre, og det er gjort gjeldende lovregler om enkeltpersoners rett til innsyn, retting, sletting og erstatning for eventuell feil registrering.

SPØRSMÅL NR. 502

Innlevert 28. april 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 9. mai 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det arbeides for å opprette nye transittmottak.

Kan statsråden gi utfyllende informasjon om alle forhold knyttet til mottakene når det gjelder organisering, ansvar for stat og kommune og finansiering av utgifter knyttet til dette ansvaret, hvilke rutiner beboerne skal følge, hva slags tilbud beboerne får, hva slags beslutningsprosess som følges ved opprettelsen av slike mottak, og eventuelt andre forhold som er av betydning?»

Svar:

Kommunal- og regionaldepartementet har delegert ansvaret for opprettelse og drift av statlige mottak til Utlendingsdirektoratet med en egen forhandlingsfullmakt som angir rammene direktoratet kan operere innenfor. Det overordnede ansvaret ligger selvfølgelig hos meg. Det er Utlendingsdirektoratet som har detaljkunnskapen om alle forhold som vedrører mottakene. Som eventuelt supplement til svaret her, kan representanten finne informasjon om mottakene på Utlendingsdirektoratets hjemmesider: www.udi.no

Utlendingsdirektoratet har det siste året arbeidet aktivt med å få et robust transittsystem. Som et ledd i dette er mottak som Lierskogen gjort om for også å fungere for personer som venter på uttransportering. Utlendingsdirektoratet har arbeidet for å få til et større uttransporteringsmottak i Evje kommune. Prosjektet lot seg ikke gjennomføre, da kommunen ikke ønsket denne type mottak. Arbeidet med å opprette denne type mottak ser ut til å møte motstand også i andre kommuner.

ORGANISERING

Grovt sett kan mottakene i dag deles i tre kategorier; transittmottak, ordinære mottak og mottak/avdelinger for enslige mindreårige. Med ett unntak, kan vi også si at beboerne oppholder seg i transitt fram til asylintervjuet er ferdig, og at de så flyttes til ordinære mottak/avdelinger for enslige mens de avventer utfallet av søknaden.

Per i dag er det åtte transittmottak med om lag 2 300 plasser, som alle er drevet av private firmaer eller frivillige organisasjoner i østlandsområdet. Alle nye beboere er innom Tanum transittmottak for førstegangs helseundersøkelse. Når helseundersøkelsen er gjennomført, flytter beboerne videre til et av de andre transittmottakene, hvor de skal oppholde seg til asylintervjuet er foretatt, normalt i løpet av fire til seks uker. Her foregår det imidlertid en differensiering av søkerne.

Som ledd i å effektivisere asylsaksbehandlingen, deles asylsøkerne inn i tre kategorier, avhengig om de antas å ha grunnløse søknader (gruppe 1), godt begrunnede søknader (gruppe 2) eller søknader som trenger grundigere avklaring (gruppe 3). Det er særlig antallet asylsøkere fra gruppe 1 jeg har ønsket å få redusert, fordi disse kommer fra land, gjerne europeiske, hvor menneskerettighetssituasjonen anses å være god, og det

er åpenbart at søkerne ikke har noe beskyttelsesbehov. Jeg har instruert Utlendingsdirektoratet om kort saksbehandlingstid for denne gruppen. Personer fra Polen, Tsjekia, Slovakia, Romania, Bulgaria og Kroatia kan reise visumfritt til Norge, og det er relativt ukomplisert å returnere disse til hjemlandene. Asylsøkere fra disse landene plasseres på et eget transittmottak, Lierskogen, og skal opphol

de seg der til søknaden er avgjort og de mest sannsynlig skal forlate landet.

Siden Norge i 2002 innledet samarbeid med International Organization for Migration (IOM) om akseptert retur av personer med avslag på asylsøknaden, har Utlendingsdirektoratet benyttet et av transittmottakene til innlosjering av personer som skal reise med IOM. Dette letter returarbeidet ved at avreise kan samordnes, det kan avholdes felles informasjonsmøter og lignende. Transittmottaket benyttes også i noen grad til innlosjering av personer som skal uttransporteres med politiekskorte.

Det ble i 2002 opprettet et eget transittmottak for enslige mindreårige asylsøkere. På grunn av stor tilstrømming av enslige mindreårige, og problemer med å skaffe nok hjelpeverger, fikk vi i første halvdel av 2002 en opphopning av enslige mindreårige asylsøkere i de ordinære transittmottakene. Disse var ikke egnet for å håndtere de enslige mindreårige søkerne. Jeg så det som ønskelig å få skjermet de enslige mindreårige fra ankomst, og derigjennom få et mer helhetlig tilbud fra starten av. Transittmottaket er for aldersgruppen 15-18 år, mens enslige mindreårige søkere under 15 år plasseres på en av de to avdelingene for denne aldersgruppen når førstegangs helseundersøkelse er gjennomført.

Mottakssystemet er altså organisert slik at det er en arbeidsdeling mellom transittmottakene og de ordinære mottakene. I tillegg er det en viss arbeidsdeling transittmottakene imellom.

Organiseringen internt på transittmottakene har både fellestrekk og særegenheter sammenlignet med ordinære mottak. Felles er at begge typer er organisert med leder og en stab som skal ivareta ulike oppgaver. I og med at de mottakstypene har ulike funksjoner, vil personalgruppenes arbeidsoppgaver og - tid også variere. Begge typene har til felles at de skal gi innkvartering, informasjon, tilrettelegge for aktiviteter, ha barnebase og løse administrative og økonomiske oppgaver. Det særskilte for transittmottakene er at svært mye av arbeidet er knyttet til logistikkoppgaver. Gjennomstrømmingen av beboere er svært høy. Disse skal registreres inn og ut, rom og nøkler fordeles, basisbeløp utbetales, og beboere som har behov for det skal få utdelt kles- og/eller utstyrspakker. Det skal koordineres transport til og fra asylintervju, og foretas billettbestillinger og/eller organisering av transport for personer som skal flyttes fra transittmottakene. Skal personene flyttes til mottak med selvhushold, dvs. at de lager maten selv, skal de også ha utdelt kjøkkenpakker. Alle ytelser skal registreres skriftlig på skjema som følger beboeren til neste mottak. Ankomst og avreise til transittmottakene skjer både i og utenfor normal arbeidstid, og alle transittmottak har døgnbemannning. Dette innebærer at en stor del av personalet går i turnus.

STATLIG OG KOMMUNALT ANSVAR

Som nevnt innledningsvis, er det staten som har ansvaret for asylmottakene i Norge. Kommunene er forpliktet til å yte kommunale tjenester til beboere i alle typer statlige mottak, og i utgangspunktet skal utgiftene på de ulike fagsektorene dekkes av vedkommende fagmyndighet. Staten dekker likevel vertskommunens gjennomsnittlige utgifter forbundet med helse, administrasjon, barnevern og tolk i forbindelse med disse tjenestene. Vertskommunekompensasjon utgjør på årsbasis 175 000 kr pr. kommune (uavhengig av antall plasser) og 1 900 kr pr. mottaksplass.

I praksis blir en kommunes tjenesteyting overfor beboere i transitt mindre enn tilfelle er for ordinære mottak. Barn i transitt får ikke tilbud om ordinær undervisning knyttet til grunnskolen, og den korte oppholdstiden fører til at det svært sjelden er aktuelt at andre deler av kommunens tjenesteapparat enn helsevesenet blir trukket inn. Bærum kommune, som gir nødvendig helsehjelp til asylsøkerne på Tanum, har en egen avtale om kompensasjon med Utlendingsdirektoratet. Ellers finnes det ulike varianter for hvordan kommunene og driftsoperatørene har valgt å organisere helsearbeidet knyttet til mottakene. Driftsoperatør kan ha ansatt eget helsepersonell i en stillingsbrøk, kommunen kan avsette en stillingsbrøk til mottaket, kommune og driftsoperatør kan dele utgiftene for helsepersonell i mottaket osv.

RUTINER

Beboerne plikter generelt å følge de rutiner som gjelder på mottakene i forhold til røyking, renhold, bruk av kjøkken, dugnader og andre relevante forhold som er nedfelt i Utlendingsdirektoratets rutinebeskrivelse for statlige mottak. Beboerne har plikt til å delta i informasjonsprogram på mottaket. I transitt vil dette være basisinformasjon om rettigheter, plikter, asylsaksgang mottak og nærmiljøet. Asylsøkere har plikt til å gjennomgå førstegangs helseundersøkelse innen 14 dager etter ankomst til Norge.

Det er frivillig om en person ønsker å benytte seg av statens tilbud om mottaksplass, men for å få økonomiske ytelser er vedkommende forpliktet til å bo på mottak, inkludert transittmottak. En annen forut-

setning for å motta økonomiske ytelsene er å signere egenerklæring om at man ikke har annen inntekt, samt å forplikte seg til å melde fra dersom man får inntekt, da ytelsene er subsidiære. Personer som har fått avslag på asylsøknaden får reduserte økonomiske ytelser dersom vedkommende bor i mottak med selvhushold, og mister ytelsene dersom vedkommende bor i mottak med kantine. Dette gjelder enten de bor i ordinært mottak eller i transittmottak. Transittmottakene er ikke lukkede institusjoner, og beboerne er frie til å gå ut og inn av mottaket.

TILBUD

Tilbudet beboerne får i transittmottakene varierer noe i forhold til hvor i asylprosessen de befinner seg i, og hvilken gruppe de tilhører. Alle transittene har en egen barnebase med tilbud for barn, og det tilbys aktiviteter tilpasset ulike grupper, f.eks. barn og kvinner. Generelt er tilbudet i transittmottakene begrenset, fordi oppholdet i transitt skal være relativt kort. Den tidligere nevnte gruppen av søkere fra visumfrie land gis et forenklet tilbud, dvs. at voksne ikke gis tilbud om aktiviteter. Barna skal likevel ha muligheter for lek og aktiviteter. Informasjonen skal i hovedsak fokusere på muligheter for retur. Det samme gjelder i mottaket som har særskilte oppgaver knyttet til retur.

BESLUTNINGSPROSESSER VED MOTTAKSETABLERING

Beslutningsprosessen som følges ved opprettelse av slike mottak er nedfelt i lov og forskrift om offentlige anskaffelser. I henhold til endring av forskriften som trådte i kraft 1. juli 2001 skjer anskaffelser av mottaksplasser etter konkurranseutsetting. Når det gjelder ordinære mottak, er Utlendingsdirektoratet til enhver tid pålagt å ha 90 pst. kapasitetsutnyttelse av mottaksplassene, med mindre det inngås særskilte avtaler i perioder med stor opp- eller nedbygging av mottak. Selv om det samme ikke gjelder for transittmottak, vil nye opprettelser være basert på Utlendingsdirektoratets vurdering om økt behov for denne typen plasser. Utlendingsdirektoratet kunngjør utlysningene i Norsk lysingsblad og eventuelt i lokal/nasjonal presse, utarbeider konkurransegrunnlag som sendes interessenter, fører forhandlinger og velger hvem som skal drive mottaket/mottakene ut fra en helhetlig vurdering av pris og innhold. Når det gjelder transittmottak, har Utlendingsdirektoratet innledet et nært samarbeid med Sivilforsvaret om bruk av sivilforsvarsleire. Dette innebærer at Utlendingsdirektoratet inngår leieavtalen, men konkurranseutsetter driften.

ANDRE FORHOLD AV BETYDNING

Av andre forhold som er av betydning vil jeg trekke frem at det nå er meget vanskelig å få etablert nye mottak generelt og transittmottak spesielt. Utlendingsdirektoratet opplever større motstand i kommunene mot etableringer, og at det ser ut til å være liten forståelse for den offentlige og nasjonale oppgaven det er å ha tilstrekkelig antall mottaksplasser, samt å ha et mottaksapparat som kan bidra til effektivisering av hele asylprosessen.

SPØRSMÅL NR. 503

Innlevert 28. april 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 8. mai 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det distriktspolitiske virkeområdet er fastsett av Kommunal- og regionaldepartementet. Kva kommunar som inngår i dei ulike sonene for støtte, har direkte konsekvensar for kor SND har høve til å medvirke med finansiering innan visse ordningar. I forskriftene frå 1. januar 2000 vart ei rekkje kommunar flytta frå prioriteringsområde C til D. I samband med bortfall av differensiert arbeidsgivaravgift, vil soneinndelinga vere svært sentral.

Vil statsråden ta initiativ til ny gjennomgang av soneinndelinga?»

GRUNNGJEVING:

Kva sone innanfor det distriktpolitiske virkeområdet ein kommune inngår i, er avgjerande for kor mykje støtte næringslivet i kommunen kan få frå SND. Då dei nye forskriftene tok til å gjelde frå 1. januar 2000, vart ei rekkje kommunar flytta frå sone C til sone D. Sone D skal ha lågast prioritet ved bruk av distriktpolitiske virkemiddel. I Sogn og Fjordane gjer dette seg utslag mellom anna i at kommunane Flora, Naustdal og Førde kan få støtte på inntil 400 000 kr, medan resten av fylket har 35 mill. kr til fordeling. Næringslivet i dei tre kommunane er svært konjunkturavhengig, og slit med permitteringar og oppseiingar innan særleg skipsindustrien og fiskeindustrien, med dei ringverknander dette har på næringsliv elles.

Ved bortfall av den differensierte arbeidsgivaravgifta, vil det vere svært avgjerande kva sone ein kommune inngår i, med tanke på utforminga av kompensierende tiltak. Og med tanke på omstilling av eit einssidig næringsliv vil det vere avgjerande å ha tilgang til offentlege støtteordningar, som SND midlane.

Svar:

Eg ser ikkje at det er grunnlag for ein ekstraordinær gjennomgang av soneinndelinga i det distriktpolitiske virkeområdet no.

Det er lagt vekt på langsiktige forhold i samband med soneavgrensinga, og det er ikkje aktuelt å gjere endringar i avgrensinga i verkeperioden. I høve til føresetnadene i EØS-avtalen kan Noreg ikkje foreta endringar som medfører auka statsstøtte utan at desse er godkjent av EFTA sitt overvaktingsorgan, ESA. ESA har i praksis sett eit tak for den delen av befolkinga i landet som kan komme inn under virkeområdet for distriktsretta bedriftsstøtte. Dersom Noreg ønskjer å ta inn nye kommunar i ABC-området, vil ESA truleg krevje at andre kommunar blir tekne ut av ordninga. Det er ei uttrykt målsetting å redusere bruk av statsstøtte i EØS-området, både i geografi og intensitet. Det skal store endringar til før det blir aktuelt å vurdere endringar i soneplassering utanom den ordinære revisjonen.

Situasjonen til dei nemnde kommunane i Sogn og Fjordane vil bli vurdert på ny i samband med den neste hovudrevisjonen av virkeområdet i 2006. Revisjonen av virkeområdet vil skje i samband med at EU og ESA sine nye retningslinjer for regional statsstøtte etter planen vil tre i kraft frå 1. januar 2007.

Ved større endringar i næringsverksemd som på kort sikt får store følgjer for lokalsamfunn og regionar, vil fylkeskommunen kunne setje inn omstillingsmidlar. Dette gjeld og i sone D-kommunar, og for elles også utanfor virkeområdet.

SPØRSMÅL NR. 504

Innlevert 28. april 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 9. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Regjeringen foreslår utflytting av statlige arbeidsplasser, men nedlegging og flytting av statlige arbeidsplasser i distriktene som en følge av regionalisering, nevnes ikke. Kongsvinger har, som eksempel, mistet kompetansearbeidsplasser i Forsvaret, politiet og Siviltforsvaret. Nå foreligger en utredning om Tollvesenet som ytterligere regionaliserer, helt uavhengig av lokalisering av kompetanse, trafikken og hvor oppgaven er.

Har statsråden oversikt over helheten og konkrete tall for flytting av statlig virksomhet?»

BEGRUNNELSE:

Det er behov for å ta i bruk og bygge opp kompetanse over hele landet. Hvordan offentlig virksomhet er lokalisert og organisert er en viktig faktor i å oppnå en slik ressursutnytting og sikre utvikling flere steder enn i sentrum.

I saken om utflytting av statlige tilsyn argumenterer Regjeringen sterkt for at virksomhet kan ligge utenom de størst sentrene og at kompetansemiljøer skal styrkes og tas vare på. Når statens virksomhet omorganiseres eller når staten regionaliserer statlig virksomhet i landet ellers, legges det ikke vekt på de

samme hensyn. Det er vanskelig å se noen konsekvent holdning til disse spørsmål fra Regjeringens side, og det foreligger heller ingen helhetlig vurdering av hvordan staten ved sin virksomhet skal bidra til å sikre at kompetanse og fagmiljøer styrkes og bygges opp der de faktisk er i dag. I stedet legges det ensidig vekt på fordelene ved å samle mest mulig på sentrale steder, uavhengig av hvor kompetansen er bygget opp og lokalisert.

Tollvesenet kan brukes som eksempel.

Det legges opp til å redusere tollstedet i Kongsvinger, som er den nest største grenseovergangen, til kun én ekspedisjon og ett kontrollsted. Der kompetansen, trafikken og der grensen mot Sverige faktisk befinner seg i geografien, spiller ingen rolle. Den administrative funksjonen flyttes til Hamar, som i utgangspunktet var vurdert nedlagt.

At noen som sterkt ønsker å sentralisere og regionalisere kan se bort fra geografiske og kompetansemessige fakta, er vel ikke unikt, men Regjeringen kan ikke gjøre det. Derfor går jeg ut i fra at Regjeringen har oversikt over slike virkninger og kan begrunne de valg som tas.

Jeg ber derfor om å få Regjeringens helhetlige oversikt over virkningen for alle flytte-, omorganiserings- og regionaliseringsvedtak de siste tre år og hva som planlegges.

Svar:

Etter Regjeringens syn er det avgjørende for nasjonens samlede verdiskaping og sysselsetting at ressursene i ulike deler av landet utnyttes. Det gjelder bl.a. i forhold til å bygge opp og ta i bruk den kompetanse som finnes over hele landet. En bredere geografisk fordeling av statlige oppgaver og arbeidsplasser bidrar til å styrke kompetansemiljøer lokalt og regionalt, noe som igjen legger grunnlag for vekst og sysselsetting i regionene.

I begrunnelsen for spørsmålet viser representanten til Regjeringens forslag om utflytting av statlige tilsyn. Jeg vil i den forbindelse påpeke at Regjeringen vil styrke den statlige tilsynsfunksjonen. Sterke statlige tilsyn krever tilgang på høyt kompetent arbeidskraft, nærhet til relevante fagmiljøer og et arbeidsmarked av en viss størrelse. Det var derfor først og fremst større byer og regionssentra som ble vurdert som aktuelle lokaliseringalternativ for tilsynene. Regjeringen legger vekt på å kunne bygge opp sterke alternativ til Oslo-regionen. I vurderingen av lokaliseringalternativer for de enkelte tilsyn ble det lagt stor vekt på de kompetansemessige fortrinn de ulike regionssentra besitter.

Så til representantens spørsmål om Regjeringen har oversikt over helheten mht. flytting og omorganisering av statlig virksomhet. Arbeids- og administrasjonsdepartementet har fått kartlagt organiseringen av regional stat i Statskonsults rapport 2002:18 *Inndeling av regional stat*. Rapporten gir et detaljert bilde av den organisatoriske inndelingen av regional statsforvaltning. Rapporten tar også for seg hvilke begrunnelser som ligger bak den inndelingen som er valgt, samt vurderinger av hvor hensiktsmessig den er.

Jeg er også kjent med at Kommunal- og regionaldepartementet har iverksatt et prosjekt, i samarbeid med Statistisk sentralbyrå, som har som formål å få en oversikt over statlige, fylkeskommunale, kommunale og private arbeidsplasser og utviklingen av disse i og mellom disse sektorene. Dette er et prosjekt som tar utgangspunkt i endringer på kommunenivå, og som dermed vil fange opp endringer i sysselsettingen innenfor statlig sektor. Prosjektet vil, så langt det er mulig, forsøke å fange opp endringer innenfor de ulike statlige etatene. Første del av prosjektet er ventet avsluttet i løpet av august 2003, og en vil da kunne dokumentere utviklingen på kommunenivå etter 1998. En vil deretter se på mulighetene for å kunne dokumentere utviklingen også i et lengre tidsperspektiv.

En hovedlinje i Regjeringens moderniseringsarbeid er desentralisering og delegering av ansvar og myndighet. Dette betyr at statlige etater har et ansvar for å legge mest mulig av virksomheten til ytre organer. Delegering innebærer derfor at de enkelte virksomheter skal stå relativt fritt til å velge organisatoriske løsninger for en effektiv og brukerrettet drift, uten unødvendig sentral styring. Samtidig har beslutninger om flytting og omorganiseringer av statlig virksomheter konsekvenser, ikke bare for etaten selv, men også for samfunnet rundt. Det er derfor viktig at det i forbindelse med statlige omorganiseringer eller flyttinger også tas hensyn til konsekvensene for berørte kommuner, næringsliv, innbyggere og samarbeidende etater.

Når det gjelder representantens henvisning til organiseringen av toll- og avgiftetatens ytre forvaltning, kan jeg opplyse at Stortinget vil bli orientert om dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2003.

SPØRSMÅL NR. 505

Innlevert 28. april 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 5. mai 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden anmode NVE om å få Statnett til å utrede og å søke om konsesjon for også aktuelle kablingsalternativ og alternative luftspenn, og kan Statnett pålegges å ta et samlet ansvar for kraftlinjenettet slik at de også kan utrede kabling av eksisterende parallelle linjer til andre nettselskap i de gjeldende områder i Møre og Romsdal?»

BEGRUNNELSE:

Statnett har søkt om konsesjon for flere 420 kV linjer i Møre og Romsdal, delvis parallelt med andre nettselskap sine linjer. Konfliktene til natur, verna vassdrag, friluftsområder og bebygde områder er store, og det er kommet fram en rekke velbegrunnede krav om kabling på delstrekninger.

Noen konkrete eksempler på dette er: I Molde

kommune trues gårdsbruk med å få kraftlinjer helt opp i husveggen. I Vestnes kommune trues hytteområder. I Nesset kommune trues urørte naturområder.

Et eksempel på det motsatte var da OED i fjor påla nettselskapet å kable en 132 kV linje i Sula kommune etter at lokale initiativtakere protesterte på konsekvensene av linja.

Statnett viser etter mitt syn altfor liten vilje til å utrede kablingsalternativ og andre miljøalternativ. Jeg regner med at det er konsesjonsgiveren som må avgjøre om kabling eventuelt blir for dyrt for samfunnet og ikke konsesjonssøkeren.

Statnett bør kunne ta et samlet ansvar for kraftlinjenettet slik at de også kan utrede kabling av eksisterende parallelle linjer til andre kraftselskap. Dette som en miljøkompensasjon for at egne linjer er planlagt bygd som luftspenn i områder der det fra før er en rekke linjer, og der kabling av andre sine linjer vil bli billigere enn kabling av Statnett sine nye storlinjer.

Svar:

Bygging og drift av kraftledninger/kabler krever konsesjon etter energiloven. NVE er konsesjonsmyndighet med Olje- og energidepartementet (OED) som klageinstans.

Som ledd i arbeidet med konsekvensutredninger av tiltaket anmoder NVE, hvis det er faglig grunnlag for det, konsesjonæren i den enkelte sak om å utrede alternative kraftledningstraseer eller at delstrekninger utredes som kabel. OED kan også ved eventuell klagebehandling be om utredning av nye løsninger dersom departementet finner grunnlag for dette.

Når det gjelder miljøspørsmål ved kraftledninger, utarbeidet OED i samråd med Miljøverndepartementet en forvaltningsstrategi for miljø og estetikk i kraftledningsaker. Jeg viser til St.prp. nr. 19 (2000-2001) og Innst. S. nr. 67 (2000-2001).

Som det fremgår av proposisjonen, skal myndighetene i alle konsesjonssaker om bygging og drift av kraftledninger kritisk vurdere både behovet for anlegget og om det er mulig å rive gamle ledninger. I tillegg vurderes alltid andre avbøtende tiltak.

Ethvert pålegg om kabling vil bygge på skjønn, hvor konsesjonsmyndigheten særlig legger vekt på forholdet mellom miljø, estetikk og kostnader. Kabling av kraftledninger er i hovedsak aktuelt ved spenninger under 66 kV.

Vurdering av behovet for utredning av alternativer, er som nevnt en oppgave først for utbygger og deretter for NVE. Ved eventuelle klagesaker vil departementet alltid vurdere om saken er godt nok utredet, eller om det er behov for utredning av tilleggsalternativer.

Muligheten for Statnett til å utrede kabling av eksisterende parallelle ledninger eid av andre nettselskaper som kompenserende miljøtiltak, er begrenset. Jeg finner her grunn til å påpeke at eksisterende kraftledninger vil være undergitt tillatelser med gjenværende konsesjonstid. Vanligvis vil det derfor først være når konsesjonstiden løper ut at eksisterende ledninger kan underlegges en ny samlet vurdering.

Spørsmålet om kabling av kraftledninger reises i de aller fleste større kraftledningsaker, og både Statnett og NVE er oppmerksomme på denne problemstillingen ved behandling av nye ledningsprosjekter. En avveining av nytte mot kostnader ved eventuell utredning og senere valg av kabling og andre avbøtende tiltak, blir foretatt på alle nivåer i alle kraftledningsaker.

SPØRSMÅL NR. 506

Innlevert 28. april 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 7. mai 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Jeg viser til medieoppslag i forrige uke hvor en KrF-politiker tok til orde for å øke avgiften på rusbrus. Hva ville provenyvirkningen være å øke avgiften på rusbrus med henholdsvis 25 og 50 prosent?»

Svar:

Jeg er usikker på hva representanten mener med begrepet "rusbrus", og det eksisterer så vidt jeg vet ingen alminnelig definisjon av begrepet. Som kjent har EFTA-domstolen i den såkalte rusbrus-dommen fastslått at Norge på dette området ikke har oppfylt sine forpliktelser etter EØS-avtalen. Dommen krever bl.a. at druebasert vin og alle former for ferdigblan

dede brennevinsdriker med lavere alkoholinnhold enn 4,76 volumprosent, skal kunne omsettes på samme salgssteder som øl med likt alkoholinnhold. Jeg antar at det er disse produktene representanten tenker på og ikke produkter med høyere alkoholinnhold som fortsatt omsettes på Vinmonopolet.

Særagiftene på alkoholholdige drikkevarer avhenger imidlertid kun av alkoholinnhold, og er ikke knyttet til bestemte alkoholholdige produkter. Dette betyr at både øl (t.o.m. 4,75 volumprosent) og det som her er definert som "rusbrus", begge faller inn under de tre laveste avgiftskategoriene i dagens avgiftsvedtak. En økning av avgiften som skal treffe rusbrusen innebærer derfor etter dagens avgiftsvedtak samtidig en økning for øl med samme alkoholinnhold. Provenyberegningen er basert på en slik generell økning av disse avgiftskategoriene, slik at det ikke kan oppstå en ny konflikt med EØS-avtalen.

En avgiftsøkning som nevnt med henholdsvis 25 og 50 pst. for all alkoholholdig drikk med alkoholinnhold over 0,7 t.o.m. 4,75 volumprosent vil kunne gi et merproveny på om lag henholdsvis 650 og 1 180 mill. kr på årsbasis. Provenyberegninger av så store avgiftsendringer som skisseres her er generelt beheftet med stor usikkerhet. I tillegg er det usikkert hvor stor omsetningen av rusbrus vil bli fremover. Rusbrus slik den er definert her kom for fullt i butikkene først i mars/april 2003 og det er foreløpig ikke mulig å si sikkert hva omsetningen vil bli på årsbasis.

SPØRSMÅL NR. 507

Innlevert 28. april 2003 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 7. mai 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Politikeren og presidentkandidaten Ingrid Betancourt ble i februar 2002 kidnappet av FARC-geriljaen i Colombia. Hun har blitt et symbol for familiene til de vel 3 000 som årlig kidnappes i Colombia.

Har norske myndigheter gjort noe for å bidra til løslatelse av Ingrid Betancourt, og hvordan mener Regjeringen at det internasjonale samfunnet kan bidra til en politisk løsning på konflikten i Colombia?»

BEGRUNNELSE:

Ingrid Betancourt ble kidnappet i februar 2002 av FARC-geriljaen i Colombia. Dette har vakt stor internasjonal oppmerksomhet, ikke minst fordi hun var kandidat til presidentvalget i 2002.

Situasjonen i Colombia er svært vanskelig. Siden fredssamtalene mellom FARC og myndighetene kollapset i 2002 har konflikten i landet blitt trappet opp. Dette får svært alvorlige konsekvenser for befolkningen. Sikkerhetsstyrkene og deres paramilitære allierte er fortsatt ansvarlig for omfattende voldsbruk og systematiske brudd på menneskerettighetene. Samtidig er væpnede opposisjonsgrupper ansvarlig for vold, drap og kidnapping.

Det antas at så mange som 500 000 mennesker hittil har mistet livet i borgerkrigen i Colombia. En opptrapping av den militære siden av konflikten vil føre til enda større lidelser for befolkningen. USA spiller en viktig rolle som støttespiller for myndighetene i Colombia, og legger i sin strategi i forhold til Colombia stor vekt på tiltak som sprøyting av kokaplantasjer og militær opprusting. Norge har tidligere spilt en rolle i å forsøke å få til politiske løsninger på konflikten.

Svar:

Kidnappingen av Ingrid Betancourt er dessverre ikke noe enestående tilfelle. Kidnapping og frihetsberøvelse er blant de brutale virkemidler som geriljabevegelser, paramilitære og kriminelle i Colombia anvender for utpresningsformål, og for å svekke lov og orden. Til sammen anslås det at slike grupper holder om lag 3 000 gisler.

Av et totalt antall gisler i FARC-geriljaens varetekt på anslagsvis ca. 800 er rundt 50 politikere og offentlige tjenestemenn, et noe større antall er militære og politi, en håndfull er utlendinger, mens de aller fleste er vanlige colombianske borgere.

Samtidig skal det sitte nærmere 700 geriljamedlemmer i colombianske fengsler. Både myndighetene og geriljaorganisasjonene er interessert i en løsning på gisselproblemet. Partene klarer imidlertid ikke å bli enige om betingelser for en fangeutveksling. Enda vanskeligere blir det etter en mislykket redningsaksjon 5. mai som førte til at FARC tok livet av ti gisler, deriblant en delstatsguvernør og en tidligere forsvarsminister.

Under Colombias forrige president ble det åpnet

for en fredsprosess mellom myndighetene og geriljaen, og Norge kom etter ønske fra partene med i støttegrupper for en dialog med både FARC- og ELN-geriljaen. I perioden 2000/2002 deltok Norge på en rekke møter med geriljaen eller mellom myndighetene og geriljaen. Støttegruppene forsøkte å bidra til til-litsbygging mellom partene, men fremholdt samtidig at geriljaens praksis med mord, kidnapping og utpresning på samme måte som myndighetenes manglende vilje til å ta et oppgjør med de paramilitære var i strid med internasjonal humanitær rett og således uakseptabel.

Norges engasjement i konflikten i Colombia har et klart humanitært siktemål. Vi krever på prinsipielt grunnlag at alle gisler frigis. Våre muligheter til en direkte kommunikasjon med FARC forsvant imidlertid da deres dialog med myndighetene ble brutt i februar 2002.

Norge har sammen med FN og enkelte andre land sagt seg rede til å bistå når partene ser seg tjent med en gjenopptagelse av fredsprosessen.

SPØRSMÅL NR. 508

Innlevert 28. april 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 9. mai 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å følge opp problemstillingene som det pekes på i rapporten til Kreftforeningens ungdomsgruppe, og hva kan gjøres for å bedre informasjonen om økonomiske og sosiale rettigheter for unge kreftpasienter?»

BEGRUNNELSE:

En undersøkelse gjort på oppdrag for Ungdomsgruppen i Den Norske Kreftforening viser at fire av ti kreftsyke ungdommer får økonomiske problemer som følge av sykdommen. Hvert år får 700 norske ungdommer kreftdiagnose. Undersøkelsen viser at diagnosen for svært mange blir innledningen til flere år med økonomiske problemer. Det pekes på at den støtten man har krav på ofte ikke strekker til. Dessuten vises det til at mange kreftpasienter er for syke til å klare egeninnsatsen som må til for å få klarhet i hvilke rettigheter de har og for å få benyttet seg av disse. Over halvparten av deltakerne i undersøkelsen svarer

dessuten at de er misfornøyd med den informasjonen de fikk fra helsevesenet om sine økonomiske og sosiale rettigheter.

Svar:

Det er svært trist når unge mennesker rammes av alvorlig sykdom. I tillegg til fysiske og psykiske belastninger følger det dessverre også ofte økonomiske problemer i kjølvannet av sykdommen. Folketrygden gir en økonomisk grunnsikring i form av ytelsene sykepengen, rehabiliteringspenge, uførepensjon, hjelpestønad og grunnstønad. Forbedring av rettigheter til unge syke er en prioritert oppgave for Regjeringen. Fra 1. januar 2002 ble det innført en særregel for unge alvorlig syke studenter (hvor kreftsyke var en av hovedmålgruppene) slik at denne gruppen kan få rehabiliteringspenge etter bare 20 ukers sykdom, mot normalt 52 uker. Videre har Regjeringen i Ot.prp. nr. 102 (2001-2002) foreslått å heve minstebeløpet i rehabiliterings- og attføringspengeordningen fra 1,6 G til 1,8 G.

Selv om vedkommende fanges opp av folketrygdlovens rettigheter, vil ytelsene i en del tilfeller ikke være tilstrekkelige til å sørge for livsopphold. Kreftsyke ungdommer kan derfor også ha krav på ytelser og tjenester fra den kommunale helse- og sosialforvaltning. Økonomiske ytelser kan etter en individuell vurdering gis som et supplement til trygdeytelser. Dersom den syke er avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å greie dagliglivets gjøremål, kan vedkommende ha krav på tjenester som praktisk bistand eller støttekontakt. Den enkelte kan også ha krav på nødvendig helsehjelp, f.eks. hjemmesykepleie etter kommunehelsetjenesteloven.

Ifølge lov om pasientrettigheter har helseinstitusjoner plikt til å gi informasjon om pasientens helse-tilstand og om hva behandlingen vil gå ut på. Pasienten har rett til å bli kjent med diagnosen som stilles, og skal også være med i vurderingen av aktuelle behandlingsformer for sin sykdom. Helseinstitusjoners informasjonsplikt dreier seg først og fremst om forhold som er rettet mot pasientens sykdom og behandling.

Pasienter med behov for langvarige og koordinerte tilbud har også rett til å få utarbeidet en individuell plan. Formålet med individuelle planer er å skape en helhetlig tenkning i forhold til mennesker med behov for tjenester av et visst omfang. Det kan være behov for samarbeid om helsetjenester mellom spesialisthelsetjeneste og kommunehelsetjeneste. Det kan også være nødvendig å trekke inn andre etater som f.eks. trygdeetat, skoleetat eller sosialetat. Det forutsettes her et nødvendig samarbeid med de aktuelle tjenesteytere.

I den grad det gis informasjon om økonomiske og sosiale rettigheter til pasienter i sykehus er det sosionomtjenesten ved de sykehusene som har denne tjenesten, som kan gi pasientene slik informasjon.

Informasjon om trygdeetatens stønader er lagt ut på trygdeetatens nettsider. Her finnes det også egne sider for barn og unge som trenger hjelpemidler. En del informasjon er også utgitt i brosjyreform.

For unge kreftpasienter vil den første informasjonen om rettigheter som oftest gis av behandlende lege eller sosionomtjenesten på sykehusene. Det blir ellers informert om rettigheter når vedkommende tar kontakt med sitt lokale trygde- eller sosialkontor.

Ikke alle pasienter tar direkte kontakt med trygdekontoret og det er derfor en utfordring for etaten å bedre samarbeidet med førstelinje- og sosionomtjenesten i helsevesenet. Det er i flere fylker etablert en ordning for syke barn hvor foreldre/omsorgspersoner gjennom sykehuset får kontakt med en rådgiver på trygdekontoret som skal se på det totale behovet for bistand.

Jeg er kjent med at Den Norske Kreftforening har utarbeidet veiledningsheftet "Rettigheter for pasienter - trygderettigheter, pasientrettigheter og andre tilbud", og at dette veiledningsheftet er sendt alle sykehus.

Behov for økonomisk støtte og bistand for personer som rammes av sykdom vil oppstå uavhengig av hvilken type sykdom vedkommende er rammet av. Trygde- og sosialetaten må derfor gi generell informasjon, og tilstrebe at denne er tilgjengelig for flest mulig. Det er ønskelig at flest mulig brukere med behov for etatenes ytelser og tjenester gjøres kjent med hvilke muligheter de har.

For å forbedre informasjonstiltak mot utvalgte pasientgrupper, er det hensiktsmessig at dette skjer i forbindelse med behandlingen og/eller via interesseorganisasjoner.

SPØRSMÅL NR. 509

Innlevert 29. april 2003 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 7. mai 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Veipakke Drammen" innebærer utvidelse av Bjørnstjerne Bjørnsons gate til fire felts riksvei. En konsekvens er at riksveien legges like ved gravlunden på Strømsø. Statens vegvesen henviser til forskrift og opplyser at de ikke vil bekoste støyskjerming av gravlunden. Det er imidlertid umulig å avholde verdige bisettelser like ved riksvegen.

Mener samferdselsministeren det er riktig at gravlunder ikke omfattes av forskriften om støyskjerming?»

Svar:

Jeg vil innledningsvis gjøre oppmerksom på at utvidelse av Bjørnstjerne Bjørnsons gate *ikke* er en del av "Veipakke Drammen". Vegutvidelsen er heller ikke prioritert i Nasjonal transportplan 2002-2011, jf. St.meld. nr. 46 (1999-2000). Dette innebærer at det ikke er forutsatt investeringsmidler til støyskjermingstiltak for vegen i den aktuelle perioden.

Statens vegvesen har gjennomført en utredning av støyforholdene i Bjørnstjerne Bjørnsons gate med sikte på oppfylning av tiltakplikten som følger av gjeldende forskrift fra 2002 om grenseverdier for støy. Forskriften inneholder en frist til å gjennomføre støytiltak innen 1. januar 2005 dersom grenseverdien på 42 dBA innendørs støynivå er overskredet. Forskriften gjelder støynivå ved helårsboliger, barnehager, utdanningsinstitusjoner og helseinstitusjoner. Gravlunder omfattes derfor ikke av forskriften. Utredningen for Bjørnstjerne Bjørnsons gate er gjennomført i samsvar med forskriftens krav, og det er konkludert med at forskriften ikke utløser krav om støytiltak for noen bygninger langs denne vegen.

Statens forurensningstilsyn gjennomgår for tiden dagens støyregelverk. Det vil være naturlig å vurdere behovet for støyskjerming av gravlunder i dette arbeidet.

Forskriften om grenseverdier for støy gjelder i hovedsak støy fra eksisterende veger. For planlegging av nye veger og utvidelse av eksisterende veger, kommer planretningslinjer for vegtrafikkstøy til anvendelse, jf. rundskriv T-8/79, utgitt av Miljøverndepartementet. Disse retningslinjene skal legges til grunn ved planlegging og utbedring av veger i nærheten av boligområder, friområder, skoler og helseinstitusjoner. Retningslinjene inneholder veiledende grenseverdier for støy, f.eks. er grensen for utendørs støy satt til 55-60 dBA ved bolighus og 50-55 dBA ved fritidseiendommer. Ved praktiseringen av støygrensene skal det foretas en samlet avveining av støyforhold mot andre planleggingshensyn.

Ved en eventuell utvidelse av Bjørnstjerne Bjørnsons gate fra to til fire felts veg, skal planretningslinjene legges til grunn. Det foreligger en reguleringsplan for Bjørnstjerne Bjørnsons gate som fire felts veg. Denne planen ble imidlertid vedtatt så tidlig som i 1952. Dersom vegutvidelsen vil bli aktuell, vil det derfor være nødvendig å gjennomføre miljømessig kvalitetssikring i samsvar med de interne retningslinjene som Vegdirektoratet har fastsatt for Statens vegvesen. Dette betyr bl.a. at støyulempene knyttet til gravlunden på Strømsø, må vurderes på nytt ut fra de kravene til støyvurdering og støytiltak som vil foreligge på gjennomføringstidspunktet. Det er ikke hensiktsmessig å gjennomføre en slik miljømessig kvalitetssikring før gjennomføring av vegprosjektet eventuelt blir mer nært forestående i henhold til det som blir fastsatt i Nasjonal transportplan og etterfølgende handlingsprogram.

SPØRSMÅL NR. 510

Innlevert 29. april 2003 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 9. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Under behandlingen av trygdeoppgjøret 2002, Innst. S. nr. 272 (2001-2002), vedtok Stortinget å be Regjeringen legge frem sak om retningslinjer for trygdeoppgjøret før trygdeoppgjøret i 2003. I Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002-2003) vedtok Stortinget å be Regjeringen ta igjen etterslepet fra pensjonsoppgjøret i juni 2002 før trygdeoppgjøret i 2003. Kort tid før trygdeoppgjøret for 2003 ventes til behandling i Stortinget er ingen av disse vedtakene fulgt opp.

Når kan sakene ventes til Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

I Innst. S. nr. 272 (2001-2002) til St.prp. nr. 72 (2001-2002) fremmet komiteen følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om retningslinjene for trygdeoppgjøret. Saken legges frem slik at Stortinget kan vedta eventuelle nye retningslinjer i forkant av trygdeoppgjøret i 2003."

Så vidt undertegnede kan konstatere er slik sak foreløpig ikke kommet til Stortinget. I Liste C nr. 7 av 11. april 2003 Saker som Regjeringen vil oversende i vårsesjonen, er det ikke nevnt at slik sak er under forberedelse og vil bli oversendt.

I Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002-2003) fremmet Arbeiderpartiets medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen ta igjen etterslepet fra pensjonsoppgjøret i juni 2002 før trygdeoppgjøret i 2003."

Forslaget ble vedtatt som vedtak nr. 139 av Stortingets flertall. Heller ikke denne saken er hittil forelagt Stortinget eller bebudet i Liste C.

Jeg regner med at Stortingets vedtak blir fulgt opp, og ber om svar på når de nevnte saker kan ventes til behandling i Stortinget.

Svar:

Gjennom det inntektspolitiske samarbeidet i år, har partene i arbeidslivet forpliktet seg til å få lønnsveksten i Norge mer på linje med utviklingen hos våre handelspartnere for å styrke konkurranseutsatt næringsliv og sysselsettingen. Skal vi nå dette målet må alle grupper omfattes, både i lønnsoppgjørene, jordbruksoppgjøret og trygdeoppgjøret. Trygdeoppgjøret som omfatter om lag én million alders- og uførepensjonister er svært omfattende, og endringer i grunnbeløpet i folketrygden gir store økonomiske utslag.

Etter Regjeringens syn bør derfor vurderingen av retningslinjene og de øvrige spørsmålene i forbindelse med trygdeoppgjøret 2003 ses i sammenheng med og behandles sammen med budsjettet og det økonomiske opplegget. Regjeringen finner det derfor riktigst å legge vurderingen av retningslinjene for trygdeoppgjøret frem som en del av revidert nasjonalbudsjett for 2003. Revidert nasjonalbudsjett 2003 blir lagt frem 15. mai.

Det vil på vanlig måte, etter at drøftingene/forhandlingene med pensjonistenes organisasjoner er gjennomført, bli lagt frem en proposisjon om trygdeoppgjøret for 2003 tidlig i juni 2003.

Det vises for øvrig til St.meld. nr. 32 (2002-2003) om saken, som ble lagt frem 30. april 2003.

SPØRSMÅL NR. 511

Innlevert 29. april 2003 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 15. mai 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fylkesordføreren i Finnmark har nylig presentert en oversikt som viser at en rekke fiskefartøyer med leveringsplikt til Finnmark har brutt vilkårene. Det snakkes her om en råstoffmengde tilsvarende 150 mill. kr.

Mener statsråden at situasjonen kan være slik, og at omfang og kvantum eventuelt kan være som beskrevet, og hva mener statsråden i så fall må gjøres for å rette på dette forholdet?»

Svar:

Jeg er klar over at ordningen med leveringsvilkår for torsketralere i mange tilfeller ikke har fungert tilfredsstillende. Nettopp av den grunn ble Eierskapsutvalget som skulle utrede problemstillinger rundt eierskap til fiskefartøy, spesielt bedt om å se nærmere på dette forholdet. I NOU 2002:13 Eierskap til fiskefartøy har Eierskapsutvalget lagt frem sitt forslag vedrørende leveringsvilkår.

På bakgrunn av dette forslaget har Fiskeridepartementet utarbeidet et forslag til en ny ordning med

leveringsvilkår som ble sendt på høring 6. mai.

Med dette forslaget ønsker jeg å legge til rette for industriell utvikling, samtidig som man ivaretar distriktsmessige hensyn.

Forslaget inneholder tre alternativer:

- 1) Eierskapsutvalgets forslag, med leveringsplikt til fylker for alle fartøy som har leveringsplikt.
- 2) Et alternativ hvor industrieide fartøy får leveringsplikt til egen bedrift, mens fiskereide fartøy får leveringsplikt til en region.
- 3) Et forslag hvor *dagens leveringsvilkår blir videreført*, slik disse foreligger for det enkelte fartøy, men hvor det blir etablert klare regler for hvordan ulike problemstillinger skal håndteres, og hvor det etableres en subsidiær regional leveringsplikt for det tilfelle at begunstiget anlegg ikke ønsker å ta mot fangsten.

Regional leveringsplikt kan gjelde innenfor enten 2 eller 3 regioner.

Fiskeridepartementets anbefalte forslag er alternativ 3, med 3 regioner.

For alle tre alternativene gjelder at man får etablert regler for prisfastsetting, og at det foreslås nye sanksjonsordninger når leveringsplikten ikke overholdes; tvangsmulkt og overtredelsesgebyr.

Det er ikke uenighet om at leveringsbetingelser ikke har vært overholdt 100 pst. En del av den manglende leveransen kan knyttes til fiskeslag. Jeg vil i den forbindelse nevne sei som industrien i perioder faktisk ikke ønsker å kjøpe, i tillegg til at enkelte størrelser på fisk gjør den uegnet i filetproduksjon. Fiskeridepartementet ønsker å opprettholde leveringsvilkårene. Det er da viktig at disse har en form som er tilpasset fremtidens utfordringer. Som en forenkling og tilpasning til industriens behov, foreslås at leveringsplikt knyttes til fiskeslagene torsk og hyse.

Uansett hvilket alternativ som blir valgt, må vi i fremtiden å sørge for at leveringsvilkårene faktisk blir etterlevd. Vi foreslår derfor nye sanksjonsordninger, som skal gi oss mulighet til å reagere raskt og effektivt dersom leveringsvilkårene i fremtiden ikke blir overholdt.

SPØRSMÅL NR. 512

Innlevert 30. april 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 7. mai 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vil statsråden besørge at de innsatte ved Kongsvinger fengsel straks får det samme utdanningstilbudet som andre ved sammenlignbare fengsler?»

BEGRUNNELSE:

Kongsvinger fengsel vokser sterkt etter etablering i nye lokaler på Vardåsen. I høst skal antallet fanger være 110. Det er i dag allerede langt over tradisjonelt nivå. Utdanningsavdelingen hos fylkesmannen i Hordaland administrerer støtten til utdanningen i fengslene. For 2001, 2002 og inneværende år ligger støtten til Kongsvinger fengsel betydelig under det nivå andre ligger på. Nivået er ikke økt i takt med fangebefolkningen i Kongsvinger fengsel.

En effektiv rehabilitering av de innsatte fordrer bl.a. et aktivt utdanningstilbud. Kriminaliteten reduseres ikke ved å bygge fengsler alene, men de kvalitative tilbud må følges opp i utvidelsen av norske soningsplasser. I dag opplever innsatte ved Kongsvinger fengsel et uheldig redusert tilbud. Et tilbud tilsvarende andre fengsler vil innebære en merkostnad på mellom 3 og 5 mill. kr.

Svar:

Opplæring innenfor kriminalomsorgen finansieres over statsbudsjettet kap. 244 post 61. Dette tilskuddet er disponert for i år, og vedtatt budsjett gir dessverre ikke rom for å utvide utdanningstilbudet ved Kongsvinger fengsel inneværende år. Jeg viser for øvrig til at en eventuell aktivitetsøkning er et bud-

sjettspørsmål.

SPØRSMÅL NR. 513

Innlevert 30. april 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 9. mai 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Kan statsråden bekrefte at kostnadene Stortinget fikk forelagt ved behandling av St.prp. nr. 45 (2000-2001) om omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005, holder når det gjelder flytting av 337-skvadronen, eller har det fremkommet nye opplysninger om økte kostnader vedrørende flyttingen?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

2 artikler i avisa Nordlys den 30. april 2003 om 337-skvadronen:

<http://www.nordlys.no/nyheter/article605606.ece>

<http://www.nordlys.no/nyheter/article600210.ece>

BEGRUNNELSE:

Ved behandlingen av St.prp. nr. 45 (2000-2001) om omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005, vedtok Stortinget å flytte 337-skvadronen fra Bardufoss til Sola. Ifølge Norges Offisersforbund kan flyttingen av 337-skvadronen koste 1 mrd. kr det første året og 900 mill. kr årlig over en 10-års periode. Norges Offisersforbund bygger sine tall på et dokument fra Forsvarets omstillingsprogram Prosjekt Argus. Pressetalsmann Per Høyby i Forsvarets overkommando opplyste i går at byggekostnadene ved Sola beløper seg til 380 mill. kr, pluss flyttekostnader.

Se vedlagte kopi av artikler i Nordlys.

Svar:

Ved Stortingets behandling av Innst. S. nr. 342 (2000-2001) 13. juni 2001, jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001), ble det vedtatt å overføre 337-skvadronen til Sola flystasjon i forbindelse med innføring av enhetshelikopter. Den virksomheten Stortinget har vedtatt på Sola vil medføre et investeringsbehov på 350-400 mill. kr (2000-kroneverdi) *utover* investeringsbehovet ved en videreføring av tidligere virksomhet ved Sola.

Siden Stortinget fattet sitt vedtak er det angitte in

vesteringsbehovet ikke i vesentlig grad blitt endret. Departementet har i lys av den senere tids presseoppslag på nytt gått gjennom kostnadsanslagene. Så langt tyder alt på at de investeringstall som tidligere er fremlagt i store trekk er uforandret. Det samme gjelder også tidligere anslag for fremtidig driftsbehov, selv om det, fremdeles, er stor usikkerhet knyttet til slike anslag pga. forhold knyttet til nytt enhetshelikopter. Et detaljert prosjektforslag for Sola er for øvrig under utredning og prosjektet planlegges forelagt Stortinget i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Det kan således bekreftes at kostnadene Stortinget ble forelagt ved behandlingen av St.prp. nr. 45 (2000-2001) om omlegging av Forsvaret i perioden 2002-2005, fortsatt holder når det gjelder etableringen av et maritimt helikoptermiljø på Sola. Det kan også bekreftes at det ikke har kommet frem nye reelle opplysninger om økte kostnader vedrørende flyttingen av 337-skvadronen i forhold til det Stortinget ble forelagt.

Det presiseres at de oppgitte kostnadene i proposisjonen omfatter organiseringen av Sola for maritime helikoptre i 330-, 334- og 337-skvadronen i forbindelse med innføring av et nytt enhetshelikopter for fregatt og kystvakt.

Det understrekes for ordens skyld at det i praksis kun er aktuelt å overføre ledelsen ved 337-skvadronen til Sola inntil nytt enhetshelikopter blir innført. Det understrekes også at det fremdeles, pga. enhetshelikopterprosjektet, slik St.prp. nr. 45 (2000-2001) angir, er stor usikkerhet knyttet til de fremtidige behov

(for EBA) etter at nytt enhetshelikopter er innført.

SPØRSMÅL NR. 514

Innlevert 30. april 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 9. mai 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Har Norge utarbeidet en egen liste over terroristorganisasjoner, eller bruker en samarbeidende lister med andre land, hvilke kriterier legges til grunn for at organisasjoner, politiske, internasjonale eller andre, skal komme på en slik liste, og står den iranske motstandsorganisasjonen Folkets Mojahedin (PMOI) på en eventuell slik norsk liste, eller for Norge, internasjonal samarbeidende/rådgivende liste?»

BEGRUNNELSE:

Internasjonalt finnes det ulike former for lister over organisasjoner som kan være en trussel i forbindelse med terrorisme. Det er også en kjensgjerning at definisjonen mellom hva som er terrorisme og hva som er legitimt politisk arbeid kan være vanskelig å trekke opp.

Flere land, FN og EU, opererer med slike lister og ut i fra dem kan en se at det legges ulike vurderinger til grunn for hvilke organisasjoner som bør stå på slike lister fordi det visstnok er ulike land som står på de ulike lister.

Det som er viktig i denne sammenheng er at organisasjoner som driver et legitimt politisk arbeid ikke hindres unødige i sitt arbeid ved å urettmessig komme på en slik liste. En vil jo da oppnå å hindre demokratiutvikling. Det motsatte av å hindre terrorhandlinger, enten de er statlige eller begås av organisasjoner og enkeltpersoner.

Den støtten som f.eks. norsk fagbevegelse og den norske kirke gav til motstandskampen i Sør-Afrika, kunne en ha risikert ville bli definert som bidrag til terrorhandlinger og derfor kvalifisert denne folkebevegelsen til å bli stående på en liste av terrororganisasjoner.

I USA har 150 medlemmer av kongressen bedt om at den iranske motstandsorganisasjonen Folkets Mojahedin (PMOI) blir tatt bort fra lista over utenlandsk terroristorganisasjoner.

Svar:

FNs sikkerhetsråd vedtok i kjølvannet av terroranslagene 11. september 2001 resolusjon 1373 (2001) som gir anvisning på en rekke tiltak som medlemsstatene er forpliktet til å gjennomføre, herunder tiltak for å forhindre finansiering av terrorisme. Resolusjonen forplikter imidlertid ikke medlemsstatene til å utferdige lister over personer og organisasjoner som hevdes å være terrorister eller terrororganisasjoner. Norge har ikke utferdiget slike lister.

Internasjonalt er Norge, som alle FNs medlemsstater, folkerettslig bundet av den listen som Sikker

hetsrådet gjennom resolusjon 1390 (2002) har opprettet over grupperinger og individer som har forbindelser til Osama bin Laden, al-Qaida eller Taliban. En komité bestående av alle Sikkerhetsrådets medlemsland avgjør om den nødvendige tilknytning foreligger og om vilkårene for listeføring dermed er oppfylt.

Som ledd i EUs gjennomføring av ovennevnte Sikkerhetsrådsresolusjon nr. 1373 (2001) vedtok EUs Råd 27. desember 2001 en såkalt felles holdning som bl.a. definerer terrorhandlinger samt de personer og bevegelser som står bak slike. Rådet utarbeidet en liste over individer, organisasjoner og bevegelser som falt inn under denne definisjonen. Listen er senere blitt oppdatert. Den er basert på opplysninger om at kompetent nasjonal myndighet, på grunnlag av troverdige bevis, har igangsatt etterforskning eller straffeforfølgning for en terrorhandling, eller at det er avsagt dom for slike handlinger mot individer, organisasjoner eller bevegelser.

På grunnlag av invitasjon fra EU, sluttet Norge, i likhet med alle EUs søkerland og EØS/EFTA-landene, opp om nevnte felles holdning, inklusive listen. Norge har også sluttet opp om de oppdateringer som er foretatt.

Grupperingen, kjent som Folkets Mojahedin (PMOI), er ikke oppført på FNs liste, men står på EUs liste.

SPØRSMÅL NR. 515

Innlevert 30. april 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 7. mai 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Statsråden har i et TV-program hevdet at flere tusen arter på jorden er utryddet.

Kan han opplyse hvilke kilder han har brukt for å komme med en slik påstand og presisere hvor mange tusen arter som er utryddet og i hvilken tidsperiode dette skal ha foregått?»

Svar:

FNs miljøprogram UNEP gav i 1995 ut en publikasjon som heter Global Biodiversity Assessment (GBA). Publikasjonen er en omfattende uavhengig vitenskapelig analyse av de biologiske og sosiale aspektene ved biologisk mangfold. I kapittel 4 i denne boken, som omhandler tap av biomangfold, er det gjort beregninger basert på flere metoder som gir grunnlag for å si at flere tusen arter på jorden er utryddet.

En annen kilde er boken "Biodiversity" med redaktør E.O. Wilson, 1988, der det anslås at 17 500 arter dør ut hvert år som følge av at tropisk regnskog ødelegges. Dette er en bok gitt ut etter The National Forum on Biodiversity i USA, en konferanse med uavhengige forskere, arrangert av The National Academy of Sciences.

I all tid har arter dødd ut av naturlige årsaker, og GBA anslår at det i snitt har dødd ut et pattedyr hvert 200 år. Når det ifølge GBA har dødd ut ca. 20 pattedyr de siste 100 årene, representerer det en økning i utryddeshastigheten med 40 ganger. Fjerning av tropisk regnskog anslås ifølge både GBA og Wilson å utrydde arter 1 000-10 000 ganger raskere enn forventet. Selv om det er ulike anslag på hvor raskt arter utrykkes, er det ingen uenighet om at arter nå utrykkes i stort tempo som følge av tap, fragmentering og forringelse av leveområder, overbeskatning, spredning av fremmede arter, forurensning og klimaforandring.

La meg ta et eksempel på utryddelse som er omtalt i GBA kapittel 4, og som refererer til ett konkret tidsrom. World Conservation Monitoring Centre har dokumentert at 484 dyrearter og 654 plantearter er blitt utryddet siden 1600. Siden bare 1,75 millioner arter er beskrevet av de 13-14 millioner artene som trolig finnes på kloden, er tallet for faktisk utryddede dyre- og plantearter sannsynligvis mye høyere.

Utryddelsesraten er økende. Tre ganger så mange arter av fugler og pattedyr døde ut på de 182 årene mellom 1810 og 1992, som på de 210 årene mellom 1600 og 1810.

Den nasjonale rødlisten for truede arter i Norge (1998) lister opp 103 arter som tidligere har vært kjent, men som har vært utryddet de siste 50 år. Nye arter oppdages hvert år, og trolig er bare 1/3 av Norges arter til nå beskrevet. Antallet utryddede arter i Norge er derfor også sannsynligvis høyere enn 103. Rødlisten utvikles med informasjon fra uavhengige forsknings- og fagmiljøer.

SPØRSMÅL NR. 516

Innlevert 2. mai 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 7. mai 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Det pågår som kjent et prøveprosjekt for bruk av snøscootere i åtte kommuner.

I påvente av resultatet fra prøveprosjektet, vil miljøvernministeren iverksette tiltak overfor snøscooterbrukere, slik at støyen reduseres eller opphører, hensyn til friluftsliv og fri ferdsel i utmark sikres, og viktige naturområder beskyttes?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge lov om motorferdsel i utmark og vassdrag er det et generelt forbud mot motorferdsel, inkludert snøscooter, i utmark og vassdrag. Hensyn til fred og ro i naturen og å unngå kjørespor og skader på vegetasjon, er viktige årsaker til dette forbudet. Opplevelse av stillhet og ro i urørt natur er i økende grad et ettertraktet gode i dagens samfunn.

Stortinget behandlet nylig St.meld. nr. 39 (2000- 2001) "Friluftsliv. Ein veg til høgare livskvalitet". Om nasjonale mål for friluftsliv heter det at "område av verdi for friluftsliv skal sikrast slik at det fremjar miljøvennlig ferdsel". På side 12 i meldingen gikk regjeringen Stoltenberg inn for å "leggje vesentleg vekt på å verne om høvet til å oppleve stille, fred og ro, og sikre at den verdien ulike område har for friluftsliv ikkje blir redusert av støy og terrengslitasje frå motorkøyretøy, luftfartøy og motorfartøy". I meldinga vises det til at folk gjerne vil ha fred og ro når dei driv friluftsliv og at motorkøyretøy (snøscooter inkludert) må karakteriseres som en miljøtrussel. Flertallet i energi- og miljøkomiteen, med unntak av Fremskrittspartiet, viste til tiltakende støyproblemer knyttet til ulike former for motorisert ferdsel.

Fra påskefjellet meldes om støy og uvetting kjøring av snøscootereiere.

Det meldes om tragiske dødsfall. Snøscooterkjøring synes både å øke i omfang og brer seg til områder der motorisert ferdsel tidligere nærmest var ukjent. Omfanget av støypåkjenning er økt dramatisk, og den negative påvirkning på folks helse er grundig dokumentert. Denne kjøringen medfører store skadevirkninger for naturmiljøet. Skade på mark og vegetasjon forringer selvsagt også viltets leveområder.

Svar:

I motorferdselloven er nedfelt et generelt forbud mot motorferdsel i utmark og vassdrag. Loven tar sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.

Jeg minner om at jeg i januar 2002 stanset et forslag forberedt av den forrige regjering om endringer i motorferdselsforskriften, som la opp til en liberalisering av ferdselen. Dette må også sees i sammenheng med det igangsatte motorferdselprosjektet i åtte kommuner, som skal klarlegge hvorvidt formålet med motorferdselloven kan oppfylles bedre ved å kople praktiseringen nærmere opp til lokale planvedtak og planprosesser etter plan- og bygningsloven. Jeg vil ikke gjøre vesentlige endringer i gjeldende regelverk før forsøksprosjektet er slutført og evaluert.

Statens naturoppsyn (SNO) har som et ledd i innsamlingen av data til bruk under evalueringen utarbeidet et standard opplegg for oppsyn og kontroll i de åtte forsøkskommunene. Oppsynsopplegget blir utført av SNO, politiet og lokalt oppsyn (Fjelloppsynet og Fjelltjenesten) og i samarbeid med de aktuelle kommunene, og er nettopp i disse dager i ferd med å avsluttes for i år.

I tillegg til dette har SNO, politiet og lokalt oppsyn denne sesongen planlagt og gjennomført en rekke felles kontrollaksjoner rettet mot ulovlig snøscooterkjøring. Bakgrunnen for disse fellesaksjonene var en uttrykt bekymring både i Oppsynsutvalget for statsallmenninger og Oppsynsutvalget for Nord-Norge for at omfanget av ulovlig kjøring er sterkt økende. Den ulovlige kjøringen synes å ha spredt seg til fjellområder der denne type kjøring tidligere ikke var kjent som noe problem, bl.a. pga. at det ikke har vært fast oppsyn i disse områdene.

Jeg ser med bekymring på etableringen av enkelte ekstreme snøscootermiljøer. Disse miljøene bruker scootere som er bygget for klatring og fart, og utfordrer åpenlyst lovgivningen på området. Oppsynets kontrollvirksomhet overfor disse miljøene har resultert i at flere saker er under straffeforfølgelse.

Oppsynsmyndighetene vil nå evaluere erfaringene fra disse fellesaksjonene med tanke på hvilke tiltak som er nødvendig/hensiktsmessige å sette i verk for å håndheve motorferdselsbestemmelsene bedre.

Innlevert 5. mai 2003 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 13. mai 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fugløykalven fyr i Nord-Troms har siden 1921 vært i drift og bemannet for å gi skipstrafikken i dette værharde og urene farvannet bedre seilingsforhold. Etter at Stortinget vedtok å automatisere fyret, har det blitt klart at skipstrafikken med farlig last vil komme til å øke betydelig i dette området i årene som kommer.

Vil statsråden gå inn for at vedtaket om avfolking av Fugløykalven fyr omgjøres med bakgrunn i den økende skipstrafikken i området?»

BEGRUNNELSE:

Fugløykalven fyr ligger nord for Fugløya i Karlsøy kommune og er Troms fylkes nordligste punkt. Fyret er det mest strategisk plasserte fyret i hele regionen, med 19 sektorer i sitt lysmønster. Fyret har gjennom årene utført mange andre viktige oppgaver enn bare det rent fyrtekniske. Her drives det også meteorologiske observasjoner og tilsynsoppgaver for fylkesmannens miljøvernnavdeling. Fra fyret drives det også en kontinuerlig opplysningsvirksomhet for fiskere som ringer for å få værrapporter fra området.

Fra lokalt hold blir det hevdet at en avfolking av Fugløykalven fyr vil svekke sikkerheten langs kysten, og det blir bemerket at de store investeringene som en automatisering vil innebære langt fra vil kunne oppveie for den sikkerheten som et betjent fyr gir.

Det blir påpekt at skipstrafikken i området er sterkt økende, og det blir spesielt vist til at trafikken av russiske fartøyer med forurensende last er økende i dette området.

Svar:

Arbeidet for sikkerhet og beredskap langs norskekysten har høy prioritet i Regjeringen.

I St.meld. nr. 28 (2000-2001) Fyrstasjonene - posisjon og betydning i en moderne navigasjonsinfrastruktur, som ble fremmet av regjeringen Stoltenberg, ble fyrstasjonenes betydning for sjøsikkerheten vurdert.

I meldingen ble det vist til at den teknologiske utviklingen på sjøsikkerhetsområdet har vært omfattende. Elektroniske navigasjonshjelpemidler får stadig større betydning for sikkerhet og kommunikasjon innen sjøfarten. Det gjelder systemer for satellittnavigasjon, elektroniske kart og maritim IKT. I meldingen vises det også til at alle installasjoner som gir lys eller elektroniske signaler er automatiserte, og at fyrstasjonene derfor kan drives forsvarlig uten bemanning. På denne bakgrunn ble det foreslått gradvis nedbemanning av samtlige fyrstasjoner.

Samferdselskomiteens flertall, medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti pekte på i Innst. S. nr. 288 (2000-2001) "at av i alt 107 fyrstasjoner er i dag kun 31 bemannede, og har merket seg at departementet mener at det gjennom rutiner og tekniske virkemidler er etablert et system som legger grunnlaget for sikker drift av fyrstasjoner uten at disse er bemannet 24 timer i døgnet.

Flertallet støtter på denne bakgrunn forslaget om gradvis å nedbemanne de resterende fyrstasjonene, og legger til grunn at dette ikke vil føre til en svekkelse av sikkerheten til sjøs".

Stortingets flertall sluttet seg til dette.

Jeg er klar over at utbyggingen av oljevirkosheten i Russland medfører en betydelig økning i trafikken av oljetankere utenfor Nord-Norge, og at dette fører til økte krav til overvåking av dette området. For å ivareta sikkerheten og beredskapen i Nord-Norge vil Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett foreslå at det bygges en trafikksentral i Vardø. Dette forslaget kommer i tillegg til andre tiltak som Regjeringen har fremmet, slik som etableringen av AIS, utvidelse av territorialgrensen og arbeidet med å få etablert tvungne seilingsleder.

Det fremholdes at Fugløykalven fyr gjennom årene har utført mange andre viktige oppgaver enn rent fyrtekniske, herunder meteorologiske observasjoner, tilsynsoppgaver for Fylkesmannens miljøvernnavdeling og opplysningsvirksomhet for fiskere som ringer for å få værrapporter fra fyret.

Ved avbemanningen av fyrstasjonene vurderes andre løsninger. I forhold til meteorologiske observasjoner er det en dialog mellom Kystdirektoratet og Meteorologisk institutt om dette. Som alternativ løsning kan disse oppgavene ivaretas av andre observatører der det er bosetning i nærheten av fyrstasjonene. Det er også mulig å automatisere slike observasjoner. I møter med Meteorologisk institutt har Kystdirektoratet forstått det slik at Fugløykalven fyr er såpass lavt prioritert som værobservasjonsstasjon at den vil bli nedlagt.

Når det gjelder andre oppgaver, som f.eks. tilsynsoppgaver og opplysningsvirksomhet overfor fiskerne, er disse isolert sett en begrenset del av arbeidsoppgavene på en fyrstasjon. De har derfor ikke et innhold som

tilsier at man skal ha en bemanning på fyret 24 timer i døgnet året rundt. Dette understrekes ytterligere av at oppgavene kan ivaretas gjennom det offentlige apparat, både ved værvarsling og miljøopp-syn.

Ut fra de argumenter Stortinget fikk seg forelagt i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 28 (2000-2001) ser jeg ikke grunnlag for å omgjøre beslutningen om å avbemanne Fugløykalven fyr.

SPØRSMÅL NR. 518

Innlevert 5. mai 2003 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 13. mai 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Norges Bank har gjort vedtak om at de ønsker å selge Den Kongelige Mynt på Kongsberg og avvikle Norges Banks seddeltrykkeri. Isteden ønsker banken på sikt å kjøpe de mynter og sedler de har behov for, der de finner det formålstjenlig, uten tanke på den historiske, kulturelle og identitetsskapende verdi produksjon av egne penger representerer.

Vil statsråden sørge for at produksjon av penger fortsatt skal skje i Norges Banks regi?»

BEGRUNNELSE:

I 1999 ble det foretatt en endring i sentralbankloven, som gir en åpning for at Norges Bank ikke er pålagt å ha produksjon av mynter og sedler i egen regi. Hovedstyret i Norges Bank har lenge ønsket å kvitte seg med produksjon av penger, og definerer dette som utenfor sine kjerneoppgaver. Endelige vedtak skal skje i hovedstyret og representantskapet i Norges Bank i løpet av våren. Etter hva jeg forstår har finansministeren gitt sin tilslutning til Norges Banks konklusjon. Produksjon av egne penger representerer en betydelig historisk og kulturell verdi, og har tradisjon i Norge helt fra Kong Olav Tryggvasson. Den Kongelige Mynt på Kongsberg har mer enn 300 års sammenhengende produksjon. Produksjon av penger har i tillegg en symbolverdi i kraft av å være en del av nasjonens identitet. De færreste nasjoner legger derfor snevre bedriftsøkonomiske krav til pengeproduksjon, fordi dette har en egenverdi. De samme vurderinger har vært gjort i Norge gjennom mange år. Endringen i sentralbankloven som ble foretatt under finansminister Gudmund Restad fra Senterpartiet, gir ikke et pålegg, men en åpning for å avvikle pengeproduksjon i Norges Banks regi. Jeg ber om at finansministeren bidrar til at det ikke skjer.

Svar:

Spørsmålet om salg av Den Kongelige Mynt AS ble forelagt for departementet ved Norges Banks brev av 8. april 2002. I brev av 12. juni 2002 meddelte departementet at en ikke hadde innvendinger mot Norges Bank sine planer om å selge inntil 100 pst. av aksjene i Den Kongelige Mynt.

Bakgrunnen for at saken ble forelagt Finansdepartementet er bestemmelsen i sentralbankloven § 2 annet ledd hvor det heter at før banken treffer vedtak av særlig viktighet, skal saken være forelagt departementet. Dersom det på grunnlag av slik foreleggelse skal treffes vedtak om virksomheten i Norges Bank, må dette skje ved instruksjon i form av kongelig resolusjon, jf. sentralbankloven § 2 tredje ledd. Denne adgangen har hittil ikke blitt brukt i enkeltsaker.

Departementet fant ikke grunn til å instruere Norges Bank i saken om salg av Den Kongelige Mynt. Jeg ser heller ikke nå instruksjon av banken for å være aktuelt i denne saken. For øvrig viser jeg til vedlagte brev av 12. mai 2003 fra Norges Bank til Finansdepartementet og vedlagt kopi av tilråding fra styret i Den Kongelige Mynt AS om et mulig salg av selskapet.

Spørsmålet om den fremtidige utviklingen hva gjelder Norges Banks seddeltrykkeri er forelagt Finansdepartementet ved Norges Banks brev av 7. april 2003. Saken vil bli behandlet på ordinær måte i departementet.

VEDLEGG TIL SVAR:

Vedlegg 1.

Brev fra visesentralbanksjef Jarle Berge i Norges Bank til ekspedisjonssjef Jan Bjørland i Finansdepartementet om salg av DKM AS. Brevet er datert 12. mai 2003.

Vedlegg 2.

Brev fra styreleder Inger-Johanne Sletner i Det Kongelige Mynt AS til Norges Bank om salg av DKM AS. Brevet er datert 9. mai 2003

SPØRSMÅL NR. 519

Innlevert 6. mai 2003 av stortingsrepresentant Heidi Larssen

Besvart 9. mai 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Private barnehager som drives som stiftelser er i dag skattepliktige institusjoner. Det kan virke urimelig at private barnehager som ikke har erverv eller overskudd som formål, og heller ikke deler ut utbytte, skal være skattepliktige institusjoner.

Vil finansministeren endre regelverket slik at slike barnehager blir skattefrie institusjoner?»

BEGRUNNELSE:

Private barnehager er i regelen skattepliktige institusjoner i dag. Det fremgår av Lignings-ABC, samt en dom fra Halden tingrett 12. april 2002 der en privat barnehage ble ansett "å tjene foreldrenes privatøkonomiske interesser". Det er ikke hensiktsmessig å skattlegge private barnehager som drives som stiftelser uten erverv eller overskudd som formål, og derfor ikke utbetaler overskudd og hvor innestående penger ved eventuelle nedleggelse tilfaller den lokale kommune. En skatteplikt vil også presse økonomien i mange private barnehager og kan tære på barnehagers stimuleringsstøtte og medføre høyere foreldrebetaling.

Svar:

Etter skatteloven § 2-32 er institusjoner som ikke har erverv til formål fritatt for formues- og inntektskatt. Skattedirektoratet skriver i Lignings-ABC 2002 på side 913 pkt. 3.3.4 at stiftelse som har til formål å drive barnehage ikke vil være skattefri, da barnehagen ivaretar foreldrenes privatøkonomiske interesser. I brev av 30. april 2003 til Skattedirektoratet har departementet uttalt følgende:

"Finansdepartementet antar at skatteplikten bør kunne frafalles når barnehageaktiviteten er av ideell karakter. I de tilfellene hvor barnehageplassene prises til tilnærmet selvkost, og det ikke tas sikte på vedvarende overskudd, vil aktivitetens ideelle element være dominerende. Barnehagene vil ha en allmenntilbringende verdi ved at de ivaretar samfunnsfunksjoner som det offentlige ellers ville ha måttet ta seg av (ivaretagelse av barns oppvekstvilkår og opprettelse av barnehageplasser). I slike tilfeller blir det privatøkonomiske elementet for foreldrene av mindre betydning. Den dominerende økonomiske fordel for foreldrene består i offentlig støtte til barnehagen, og at foreldrebetalingen av den grunn kan holdes nede. Den privatøkonomiske fordel ved dette for foreldrene er ikke egnet til å påføre stiftelsen skatteplikt.

Etter Finansdepartementets oppfatning bør derfor Lignings-ABC endres slik at også private foreldredrevne

barnehager etter en helhetsvurdering kan anses som skattefrie institusjoner etter skatteloven § 2-32. Ved denne helhetsvurderingen vil de momenter som det er redegjort for ovenfor, være sentrale. Standpunktet bes gjort kjent i ligningsetaten."

Jeg antar at departementets løsning i saken imøtekommer ønsket fra representanten Heidi Larssen om skattefrihet for slike private barnehager.

Skattedirektoratet vil nå følge opp dette.

SPØRSMÅL NR. 520

Innlevert 6. mai 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 14. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Statkraft har ambisjoner om å vere ein leiande kraftaktør i Norden. Regjeringa og Stortinget har slutta seg til dette. Næringskomiteen har samrøystes sagt at dersom Statkraft SF framleis skal vera ein leiande marknadsaktør i Norden, vil selskapet ha behov for å voksa ytterlegare. Konkurransedirektøren meiner at selskapet må delast opp ut frå konkurransesituasjonen.

Deler statsråden konkurransedirektøren sitt synspunkt, og har Regjeringa endra syn på Statkraft sine ambisjoner og visjonar?»

GRUNNGJEVING:

I St.meld. nr. 22 (2001-2002) står det blant anna: "Regjeringa legger til grunn at Statkraft fortsatt skal kunne vidareutvikles som en sterk aktør i kraftnæringen i Norden, men at staten i utgangspunktet ikke skal bidra med kapital." Stortingsdebatten i juni 2002 viste at det var stor oppslutnad om visjonen for Statkraft, og næringskomiteen skreiv i merknadene at Statkraft SF også i framtida bør ha ei viktig strategisk rolle i norsk næringsliv og vera ein leiande marknadsaktør i kraftnæringa i Norden. Dersom Statkraft SF blir delt opp betyr det ein dramatisk endring i synet på selskapet sine utviklingsmoglegheiter.

Svar:

Ut frå konkurranseloven § 2-2d skal konkurransestyresmaktene "påpeke konkurranseregulerende virkninger av offentlige tiltak, eventuelt ved å fremme forslag med sikte på å forsterke konkurransen og lette adgangen for nye konkurrenter". Det høyrer såleis til Konkurransetilsynet sine oppgåver å laupande vurdere om offentlege tiltak påverkar konkurransesituasjonen i dei ulike marknadene, og eventuelt komme med forslag som fremjar konkurransen. Utøvinga av statleg eigarskap er forhold som Konkurransetilsynet kan påpeike ut frå § 2-2d.

Regjeringa har i fleire samanhengar gitt uttrykk for at den statlege eigarskapen må utøvast på ein måte som gjer at ein unngår rollekonfliktar og tek omsyn til konkurranseaspektet. Blant anna heiter det i Regjeringa sin handlingsplan for styrking av konkurransepolitikken at ein skal sjå til at sal av statlege selskap ikkje er med på å avgrense konkurransen. Det går fram av St.meld. nr. 22 (2001-2002) Et mindre og bedre statlig eierskap at Regjeringa legg stor vekt på at den statlege eigarskapen skal utøvast slik at ein tek vare på konkurransen. Dette kjem bl.a. til uttrykk ved at konkrete saker skal vurderast ut frå konkurranseomsyn. I meldinga heiter det blant anna:

"For å ha troverdighet i utøvelsen av de ulike rollene staten har er det viktig å være tydelig i utøvelsen av disse rollene. Det følger av dette at det for eksempel aldri vil være en del av den løpende eierforvaltningen å vurdere om eierskapet bidrar til økt konkurranse. Det kan for statlig heleide virksomheter likevel være nødvendig å vurdere konkurransehensyn ved sentrale beslutningspunkter, som ved omdanning fra forvaltningsorgan til

forretningsenhet eller ved vurdering av hel- eller delprivatisering. Vurderingene her vil bl.a. omfatte for eksempel hvorvidt et selskap skal deles opp før de enkelte delene privatiseres helt eller delvis. Staten vil i slike tilfeller kunne stå overfor avveiningen mellom å redusere den forventede verdi av selskapet på den ene side og gevinster for samfunnet gjennom økt konkurranse på den andre siden.

Konkurransemyndighetene vil på bakgrunn av sin rolle løpende kunne anmode eiermyndigheten eller Regjeringen om å vurdere deling av statlig heleide bedrifter ut fra konkurransehensyn selv om det ikke er aktuelt å privatisere virksomheten."

Det går fram av det som er nemnd ovanfor at Konkurransetilsynet sitt brev til Nærings- og handelsdepartementet ligg klart innanfor dei rammer for konkurransestyresmaktene som er trekte opp både i konkurranseloven og i St.meld. nr. 22. Vidare har eg i tildelingsbrevet til Konkurransetilsynet for 2003 meldt frå at eg ikkje lenger ser behov for å halde ved lag ein tidlegare instruks om at saker som tilsynet tek opp med andre departement, skal gå gjennom Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Konkurransetilsynet kan no ta opp slike saker direkte med det aktuelle departementet. Det følgjer av dette at når tilsynet gjer dette, er det eit sjølvstendig initiativ frå tilsynet og at synspunkt som tilsynet gir uttrykk for, står for tilsynets eiga rekning som konkurransefagleg tilsynsmakt. Synspunkta gir altså ikkje uttrykk for Regjeringa si oppfatning, og er følgeleg heller ikkje uttrykk for noka endring i Regjeringa sitt syn.

For min del har eg ikkje vurdert nærmare dei problemstillingane som Konkurransetilsynet har teke opp knytte til deling av Statkraft, og har dermed heller ikkje synspunkt i saka på dette tidspunktet. Eg legg til grunn at Nærings- og handelsdepartementet vil vurdere brevet frå Konkurransetilsynet nærmare og eventuelt ta initiativ til å drøfte saka mellom aktuelle departement.

Dokument nr. 15:27

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 521

Innlevert 6. mai 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 12. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Da Odelstinget behandlet lov om vaktvirksomhet, påpekte justiskomiteen i sine merknader at en vekter skal ha gjennomgått 80 timers grunnutdanning innen seks måneder etter at tjenesten er påbegynt. Komiteen gav sin tilslutning til at tilbud om vekteropplæring i større grad bør være et offentlig ansvar og bad departementet vurdere om denne opplæringen bør organiseres og gjennomføres av Politihøgskolen.

Hvem mener statsråden skal finansiere vekteropplæringen?»

BEGRUNNELSE:

I justiskomiteen sine merknader til lov om vaktvirksomhet vises det til et utvalg som har gjennomgått lovverket og de påpeker at det hefter betydelig svakheter ved gjeldende regler om utdanning og at vekterutdanningen bør i større grad være et offentlig ansvar. I forskriftene til vaktvirksomhet § 5 kreves det en 80 timers grunnutdanning av vekteren innen seks måneder etter at tjenesten er påbegynt. I merknadene fra justiskomiteen legges det stor vekt på at vektere må få et tilfredsstillende utdanningstilbud. Fremdeles er det uklart om hvem som har ansvaret for å legge tilrette for at de ansatte får den utdanning som kreves for at de skal utføre sitt arbeid som tilfredsstillende disse kravene.

Svar:

Innledningsvis bemerkes at hovedformålet med den nye vaktseksloven har vært å øke kvaliteten på vektertjenestene, bedre den offentlige kontroll og styrke rettsikkerheten for de som kommer i kontakt med vekterne.

Personer som utfører vaktjeneste skal etter gjeldende regler ha gjennomgått en obligatorisk grunnutdanning på 80 timer i regi av vedkommende virksomhet innen seks måneder etter påbegynt tjeneste.

I den nye vaktvirksomhetsloven § 8 er lovfestet at person som skal utføre vaktjeneste må gjennomføre godkjent utdanning for vektere. Videre fremkommer av bestemmelsen at departementet kan bestemme krav til utdanning i forskrift.

For så vidt gjelder spørsmål vedrørende finansiering av vekterutdanning, har dette hele tiden hatt som utgangspunkt å skulle være vaktsekslovens ansvar uavhengig av om utdanningen skulle bli gjennomført i regi av en annen institusjon.

Under utredningen om ny vaktsekslov, ble det imidlertid også etter ønske fra bransjen, tatt opp spørsmål om vekterutdanning i større grad skulle være et offentlig ansvar. Dette spørsmålet er oversendt Utdannings- og forskningsdepartementet, som foreløpig ikke har tatt stilling til spørsmålet.

Når det gjelder kravene til vekterutdanning for øvrig, kan jeg opplyse at Justisdepartementet har sendt på høring utkast til nye forskrifter til vaktvirksomhetsloven.

I *forslaget* til ny § 5 om utdanning er også tatt med ny bestemmelse om gjennomgått introduksjonskurs på 15 timer før påbegynt tjeneste.

Departementet arbeider for tiden med å gjennomgå mottatte høringsuttalelser for eventuell innarbeidelse i de nye forskriftene til loven.

I forbindelse med oppfølging av den nye loven

har departementet også avholdt møter med bransjeorganisasjoner, der det bl.a. har vært gitt anledning til å komme med innspill til introduksjonsprogram for vektere.

Jeg er imidlertid ikke fremmed for at Politihøgskolen kan tilby utdanningskurs for vektere. Slike kurs må imidlertid fullt og helt finansieres av vaktelskapene og forutsetter at høgskolen har den nødvendige kapasitet til slike kurs. Dette spørsmålet vil jeg ta opp med Politidirektoratet.

SPØRSMÅL NR. 522

Innlevert 6. mai 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 14. mai 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Nettselskaper og kraftomsetningsselskaper fastsetter selv kraftprisene som forbrukerne må betale. Når kraftleverandører går konkurs, slik f.eks. Kraftkompaniet Vest gjorde siste vinter, plikter nettselskapet å levere kraft til de kundene som mistet kraftleverandøren gjennom konkursen. Dette åpner for høye marginer, mens strømkundene er låst i kundeforholdet en viss periode.

Vil statsråden endre reglene for prising av kraft hvor nettselskap har leveringsplikt, slik at det ikke kan utnyttes i profittøyemed?»

BEGRUNNELSE:

I det deregulerte kraftmarkedet kan nettselskaper og kraftomsetningsselskaper selv fastsette kraftprisene som forbrukerne må betale. Kraftomsetningsselskaper konkurrerer om kundene, mens nettselskapene har monopolkonsesjon og regulerte priser. Når en kraftleverandør går konkurs, slik Kraftkompaniet Vest gjorde siste vinter, har nettselskapet plikt til å levere kraft til de kundene som mistet kraftleverandøren gjennom konkursen. I en viss tid blir da kunden låst til nettselskapet også som kraftleverandør. Dette ansvaret er koblet til nettselskapenes konsesjonsforpliktelser og skal sikre forbrukere elektrisitet uansett leveringsevnen til kraftleverandørene. I forbindelse med vinterens strømkrise var det stor forskjell på hvordan nettselskapene forholdt seg til denne leveringsforpliktelsen. Noen har vært ansvarlige i forhold til sin monopolsituasjon og holdt edruelige priser, mens andre ser ut til å ha latt profittenssyn gå foran. For eksempel benyttet Viken Nett seg av dette hullet i regelverket i vinter, og tok Norges høyeste kraftpris til noen forbruker: 139,85 øre pr. kWt siste vinter i såkalt ventepriis. Til sammenligning tok Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk 82 øre pr. kWt for leveranser til samme kategori kunder.

Svar:

Nettselskapene har leveringsplikt til de sluttbrukere som av en eller annen grunn ikke har en ordinær kraftleverandør. Leveringsplikten virker som et sikkerhetsnett for kunden inntil kraften kan leveres fra en ordinær kraftleverandør. Leveringsplikten er hjemlet i energiloven og påhviler nettselskapene å utføre. Når leveringsplikten inntreffer, opphører kundeforholdet med den gamle kraftleverandøren, og sluttbrukeren får et nytt kundeforhold til det lokale nettselskapet. Dette kundeforholdet gjelder inntil sluttbrukeren har inngått ny kraftleveringsavtale med en ordinær kraftleverandør.

Enkelte nettselskap har denne vinteren vært forpliktet til å levere kraft til sluttbrukere med kun én dags varsel etter at to kraftleverandører brått innstilte sine kraftleveranser. Dette medførte økt risiko for disse nettselskapene. Det er rimelig at nettselskapene får dekket inn kostnadene sine ved slike leveranser. NVEs erfaring er at de fleste nettselskap opptrer på en ansvarlig måte når leveringsplikt inntreffer, også når det gjelder prising av kraftleveransen. Det stilles for øvrig ingen spesifikke krav til hvordan denne prisen settes etter dagens regelverk.

Da disse to kraftleverandørene sluttet å levere kraft, sendte NVE brev til alle nettselskap med informasjon om situasjonen, og at leveringsplikt inntraff. Samtidig anmodet NVE nettselskapene om å opptre smidig slik at ulempene for kundene skulle bli så små som mulig. En eventuell høy pris i forhold til innkjøpskostnaden ville være en slik ulempe for kundene.

Olje- og energidepartementet har etter erfaringene i vinter bedt NVE utrede forbrukernes rettigheter i kraftmarkedet i en anstrengt kraftsituasjon, hvor bl.a. praktiseringen av kraftleveranser innenfor leveringsplikten skal vurderes. NVE vil her se på om det kan være hensiktsmessig at myndighetene regulerer pris

på leveringspliktige kraftleveranser, og hvordan en slik regulering eventuelt bør utformes. Departementet vil ta opp denne problemstillingen i meldingen om forsyningssikkerhet som skal legges fram for Stortinget før årsskiftet.

SPØRSMÅL NR. 523

Innlevert 6. mai 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 12. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er justisministeren kjent med at mange kvinnelige innsatte spesielle erfaringer kan gjøre visse kontrollformer til en svært stor påkjenning for mange, og har statsråden vurdert andre ordninger for kontroll av kvinnelige innsatte enn såkalt stripping?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede har hatt kontakt med kvinnelige innsatte ved Bredtvet kvinnefengsel. De opplever stripping i etterkant av besøk og permisjoner som svært belastende. De innsatte forstår godt at det må skje en kontroll av dem for å forebygge narkotikamisbruk i fengselet. På den andre siden opplever mange denne formen for kontroll som en meget stor belastning, grunnet seksuelle overgrep, incest og/eller prostitusjonserfaring. Det ble videre opplyst om at et gjennomlysingsapparat, slik som på Oslo Legevakt, kunne gjøre samme nytten som stripping, men at økonomien i fengselet hindrer en slik anskaffelse. Det ble også påpekt at det varierer sterkt hvilken kunnskap og fintfølelse som blir lagt til grunn når slik kontroll blir foretatt.

Svar:

Straffegjennomføringsloven § 28 åpner adgang for undersøkelse av innsatte, deres rom og eiendeler for å forebygge uorden eller straffbare handlinger. Undersøkelsen kan skje ved bruk av teknisk utstyr eller hund, visitasjon eller ved kroppsvisitasjon. Utfyllende bestemmelser er tatt inn i forskrift til straffegjennomføringsloven § 3-25 og pkt. 3.31 i retningslinjene til loven.

Ulike kontrolltiltak rettet mot personer og gjenstander som skal inn i fengsel og kontroll av innsatte, rom og eiendeler er helt nødvendig for å forhindre at det begås straffbare handlinger eller handlinger som kan berøre den ro, orden og sikkerhet som må være til stede i en såpass lukket institusjon som et fengsel er. Bekjempelse av narkotikamisbruk er spesielt høyt prioritert idet misbruk, i tillegg til å være straffbart og helseskadelig, vanskeliggjør rehabilitering, gir et negativt miljø og utgjør en sikkerhetsmessig risiko både for innsatte og tilsatte. Det er således positivt å høre at også de innsatte har forståelse for behovet for kontroll.

Straffegjennomføringsloven § 28 gir adgang til å kle innsatte naken (såkalt stripping) og til å foreta besiktigelse av kropp og undersøkelse av klær.

Det er ikke vanskelig å forstå at kvinnelige innsatte, av ulike grunner, kan oppleve visitasjon (stripping) etter besøk mv. som ubehagelig og belastende. En viser imidlertid til at problemstillingen også kan gjøre seg gjeldende overfor menn.

Kriminalomsorgen skal anstrenge seg for å legge forholdene til rette for en greiest mulig visitasjon. Av den grunn bestemmer retningslinjene til straffegjennomføringsloven at kroppsvisitasjon bør utføres av tilsatt med samme kjønn som den innsatte. Dersom en visitasjonen må gjennomføres av person av motsatt kjønn, skal en annen tilsatt være til stede ved visitasjonen. Til hjelp ved undersøkelsen av innsatte kan det benyttes f.eks. speil som letter besiktigelsen. Innsatte skal ha adgang til å velge om undersøkelsen skal gjennomføres med speil eller bare ved besiktigelse. Undersøkelse av person skal føres i egen protokoll, som kontrolleres av overordnede.

Bruk av teknisk utstyr er et likestilt alternativ til visitasjon (stripping). Bestemmelsen ble utformet slik fordi det ikke kan ses bort fra at andre mindre inngripende og andre undersøkelsesmetoder kan være praktiske i fremtiden.

Jeg er imidlertid ikke kjent med at det foreligger slike metoder i dag.

Oslo Legevakt opplyser å ha et gjennomlysningsapparat. Dette apparatet gjør imidlertid ikke samme nytte som visitasjon (stripping) idet apparatet bare evner å gjennomlyse kroppens ytterste deler, som f.eks. armer og bein (extremitas). For øvrig må opplyses at det er praksis for at pasientene må kle av seg når apparatet tas i bruk. Det er også forbundet med strålingsfare å bruke apparatet.

For det tilfelle at det skulle komme mindre inngripende undersøkelsesmetoder i fremtiden vil jeg vurdere å innføre dette i samsvar med lovgivers intensjon.

SPØRSMÅL NR. 524

Innlevert 6. mai 2003 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 14. mai 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv som ble inngått høsten 2001 mellom partene og offentlige myndigheter, har som mål å hindre utstøtting fra arbeidslivet og legge til rette for at flere med nedsatt arbeidsevne skal komme i arbeid. Avtalen legger vekt på at tiltak skal iverksettes på den enkeltes arbeidsplass.

Hva vil sosialministeren gjøre for at uføre som ønsker å etablere egen virksomhet og på den måten komme tilbake i arbeid, får den hjelpen de trenger?»

BEGRUNNELSE:

En rekke henvendelser viser at arbeidsuføre som ønsker å komme tilbake i arbeidslivet og som vil starte egen virksomhet, ikke får den hjelpen de trenger for å komme i gang. Offentlige stønadsordninger må være utformet slik at de motiverer til arbeid. Slik fungerer det ikke i dag. Vi har bl.a. fått henvendelse fra en uføretrygdet som ønsker å kjøpe fiskebåt for å livnære seg som fisker. Han kan få utstyr til å innrede båten med støtte fra trygdekontoret, men ikke støtte til kjøp av selve båten. Vi har videre fått henvendelser fra uføre som ønsker å etablere seg som langtransportkjører og taxisjåfør, som også opplyser at de ikke har kunnet få støtte til kjøretøy, men bare til tilpassing av utstyr i kjøretøyet. Flere uføre trenger å kunne bestemme over sin egen arbeidstid og vil kunne klare dette bedre ved etablering i frie yrker og vi ber derfor om at regelverket gjennomgås med sikte på å muliggjøre etablering i slike yrker også for uføre som vil tilbake i arbeid.

Svar:

I forbindelse med atføringsreformen i 1994 ble alle ytelser under yrkesrettet atføring samlet i Aetat og bevilgninger til ordninger som tidligere ble forvaltet av trygdeetaten ble overført fra daværende Sosial- og helsedepartementet til Kommunal- og arbeidsdepartementet. Dette gjaldt også for ordningen med lån til igangsetting av egen virksomhet som ble administrert av trygdeetaten. Samtidig ble de ulike typer atføringsstønadsordningene gjennomgått med sikte på forenkling og samordning med andre tiltaksformer. Som en del av denne gjennomgåelsen, ble ordningen med lån til igangsetting av egen virksomhet, som var hjemlet i folketrygdlovens atføringskapittel, avvirket som egen ordning fra 1. januar 1994. I stedet ble det foreslått at yrkeshemmede skulle integreres i etablererstipendordningen som ble finansiert over statsbudsjettets kap. 2425. Departementene mente at de yrkeshemmede var best tjent med en slik ordning. De vil derved få tilgang til service, opplæring og oppfølging fra samme instanser som øvrige etablerere. Det ble lagt til grunn at yrkeshemmede vil bli vurdert innenfor etablererstipendordning, på linje med arbeidsledige, kvinner og personer bosatt i næringssvake områder. Dersom etablering av egen virksomhet blir ansett som et hensiktsmessig og nødvendig atføringstiltak for en person, har vedkommende rett til atføringspenger. Se

Ot.prp. nr. 4 (1993-94) pkt. 7. Stortinget sluttet seg til dette forslaget, se Innst. O. nr. 8 (1993-94). Som følge av dette ble rammene for etablererstipendordningen i statsbudsjettet for 1994 (kap. 2524) økt med 25 mill. kr.

Som stortingsrepresentant Britt Hildeng anfører kan trygdeetaten yte stønad til tilrettelegging av arbeidsplassen eller tilpassing av motorkjøretøy slik at yrkeshemmede skal bli i stand til å skaffe seg eller beholde høvelig arbeid. Også uførepensjonister kan få stønad til tilrettelegging av arbeidsplassen dersom det er sannsynlig at stønaden vil føre til at uførepensjonen faller bort eller blir redusert. Etter gjeldende regelverk kan det imidlertid ikke gis støtte til anskaffelse til fiskefartøy eller annet motorkjøretøy til bruk i næringsvirksomhet.

Jeg forutsetter at trygdekontoret og arbeidskontoret etterkommer sin informasjons- og veiledningsplikt og henviser yrkeshemmede som ønsker å etablere egen virksomhet til etablererstipendordningen. Ordningen forvaltes enten av Statens nærings- og distriktsutviklingsfondets kontorer i fylkene eller fylkeskommunene selv. Enkelte kommuner har også egne bygdeutviklingsmidler som man kan få støtte fra. Det er forskjellige begrensninger i de enkelte fylker til hvilke næringer og bransjer det kan gis etablererstipend til.

Spørsmålet om igjen å innføre en attføringsstønadsordning med lån til etablering av egen virksomhet hører i tilfelle inn under arbeidsministerens ansvarsområde.

SPØRSMÅL NR. 525

Innlevert 7. mai 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 13. mai 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva er grunnen til at pensjonister bare skal beskattes etter den ene metoden, og kan statsråden ved regneeksempel vise hvordan anvendelse av de tre ulike metoden ville slå ut i tenkte tilfeller?»

BEGRUNNELSE:

I skatteavtalen med Sverige for å unngå dobbeltbeskatning, angis tre metoder som kan anvendes. Norske pensjonister som skatter til Sverige av svensk pensjon, kan ikke velge den metoden som faller ut til skattyters gunst, men pålegges alternativ fordelingsmodellen.

Regneeksempel det bes om er:

1. Pensjon fra Sverige er 130 700 kr
Pensjon fra Norge er 43 000 kr
Innbetalt skatt i Sverige 22 260 kr
Formue (bolig) ca. 800 000 kr
2. Et eksempel med 20 000 kr lavere svensk pensjon
3. Eventuelle andre eksempler som departementet finne relevant for å belyse problemstillingen.

Svar:

Artikkel 25 i den nordiske skatteavtalen regulerer hvordan dobbeltbeskatning skal unngås når en person bosatt i en nordisk stat har inntekter som etter skatteavtalen kan eller bare skal skattlegges i den annen nordiske stat. Etter artikkel 25 punkt 5 er det kun to metoder som kan anvendes for å unngå dobbeltbeskatning ved skattleggingen i Norge. De to metodene er kreditmetoden og den alternative fordelingsmetoden. Den alternative fordelingsmetoden skal brukes på lønnsinntekter og pensjon, mens kreditmetoden skal brukes på alle andre inntekter som etter skatteavtalens bestemmelser kan skattlegges i begge land. Samtlige av de nordiske land anvender den alternative fordelingsmetoden ved beskatningen av pensjon fra et annet nordisk land.

Skatteavtalen bestemmer konkret hvilken dobbeltbeskatningsmetode som skal anvendes på de enkelte inntektsarter. En skattyter kan derfor ikke velge hvilken metode som skal anvendes for å unngå dobbeltbeskatning. For pensjon som en person bosatt i Norge mottar fra Sverige, og som etter skatteavtalen bare skattlegges i Sverige, er den alternative fordelingsmetode altså obligatorisk.

Hensynet bak denne fordelingsmetode er å sikre at den øvrige inntekt som skattyteren har (utenom den svenske pensjonen), blir skattlagt i Norge med riktig skattenivå. I et progressivt skattesystem som det norske vil dette skattenivået bli for lavt dersom en ikke tok hensyn til at skattyterens totalinntekt, inkluderer også den svenske pensjonen som ikke skattlegges i Norge. Eksempelvis kunne en isolert, norsk skatteberegning av den øvrige inntekten gi en skatteprosent på 25. Ved å plusse på med en inntekt lik den svenske pensjonen

ville en norsk skatteberegning øke skatteprosenten til f.eks. 35. Den alternative fordelingsmetode innebærer da at den norske (øvrige) inntekten får en skatteprosent på 35 istedenfor de isolerte 25 pst.

Derfor innebærer den alternative fordelingsmetode rent teknisk at en først beregner norsk skatt som om all inntekt var skattepliktig her. Deretter nedsettes den totalt beregnede skatten med et beløp som svarer til den delen av skatten som faller på den svenske pensjonen. Utgjør den øvrige inntekten f.eks. to tredjedeler av totalinntekten, blir den norske skatten lik to tredjedeler av ordinær norsk skatt på en inntekt lik totalinntekten.

Selv om den svenske pensjonen tas med i beskatningsgrunnlaget i Norge ved den nevnte skatteberegning, innebærer den alternative fordelingsmetoden at det ikke ilegges noen norsk skatt på den svenske inntekten. Det oppstår dermed ingen dobbeltbeskatning av den pensjonen som mottas fra Sverige.

Den norske delen av inntekten blir imidlertid skattlagt med den skattesats som ville blitt anvendt dersom hele inntekten var opptjent i Norge. Den alternative fordelingsmetoden medfører derfor at det betales en noe høyere norsk skatt på den norske delen av inntekten enn det skattyter ville ha betalt hvis vedkommende bare hadde hatt denne inntekten fra Norge. Når man imidlertid tar hensyn til at skattyteren også har pensjon fra Sverige, betaler vedkommende forholdsmessig like mye i norsk skatt på den norske delen av inntekten som enhver norsk pensjonist med tilsvarende samlet inntekt som skriver seg bare fra Norge.

Kreditmetoden som metode for å unngå dobbeltbeskatning, følger mange av de samme prinsippene som brukes ved anvendelsen av den alternative fordelingsmetoden. Ved kreditmetoden gis det fradrag for den betalte utenlandske skatten, men begrenset oppad til den beregnede norske skatten på den utenlandske inntekten, hvis skatten som er betalt i utlandet er høyere enn den tilsvarende norske skatten. Hvis skatten betalt i utlandet er lavere enn den bereg-

nede *norske* skatten, gis det ikke fradrag for mer enn faktisk betalt utenlandsk skatt. Ved den alternative fordelingsmetoden derimot, nedsettes skatten i Norge med den beregnede norske skatten på utenlandsinntekten, uavhengig av hva som er betalt i utenlandsk skatt. Det innebærer at hvis det er betalt mindre i utenlandsk skatt enn den beregnede norske skatten på utenlandsinntekten, gis det likevel nedsettelse i skatten tilsvarende den beregnede *norske* skatten på utenlandsinntekten. I motsetning til hva som følger av kreditmetoden, kan det dermed gis et større fradrag i Norge enn det som faktisk er betalt i utenlandsk skatt. Uavhengig av metode tas det ikke hensyn til den delen av den utenlandske skatten som eventuelt overstiger den beregnede norske skatten på utenlandsinntekten.

Med hensyn til regneeksemplene du ber om, gir det vedlagte tallmateriale og opplysningene for øvrig ikke nok grunnlag til å kunne foreta en korrekt beregning av hva den norske skatten blir, basert de henholdsvis kreditmetoden og den alternative fordelingsmetoden.

Når det gjelder hvilken metode som er gunstigst for skattyteren, vil den alternative fordelingsmetoden imidlertid aldri gi et dårligere økonomisk resultat enn det en kreditmetode ville gjort, anvendt på samme inntekt. Den alternative fordelingsmetoden vil alltid gi enten det samme eller et gunstigere resultat enn det anvendelsen av kreditmetoden gir.

SPØRSMÅL NR. 526

Innlevert 7. mai 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 14. mai 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Måten samfunnet er fysisk tilrettelagt på skaper mange fysiske og økonomiske barrierer for funksjonshemmede. Samferdselssektoren har i så måte mange mangler. Funksjonshemmede med parkeringskort har normalt fritak for bompenger, men det gjelder ikke på ferjene, som i Rogaland der det nå er bompengering i ferjesambandene for å finansiere fastlandsforbindelse. Jeg går ut fra at det bare er et hull i lovverket som ingen har tenkt på.

Vil statsråden ta initiativ til å rette opp denne mangelen?»

Svar:

Et generelt prinsipp bak bompengene er at brukernes nytte av utbyggingen skal gjenspeiles i takstsystemet, og alle trafikanter som har nytte av et vegprosjekt bør i prinsippet betale bompenger. Også funksjonshemmede, som ofte benytter bil for å komme seg frem, har nytte av nye og bedre veier med bedre fremkommelighet og bedre sikkerhet.

Ifølge takstretningsslinjene for bompengeprojekter på offentlig veg skal forflytningshemmede som hovedregel ikke betale bompenger i bomringer. Statens vegvesens definisjon på en bomring er: "En serie bomstasjoner plassert rundt et byområde på en slik måte at det vanligvis ikke er mulig å passere ringen uten å betale." Bompengene på Nord-Jæren regnes som en bomring. De tre ferjesambandene rundt Stavanger hvor det er forhåndsinnkreving av bompenger regnes ikke som en del av bomringen.

Utenfor bomringene, som f.eks. i ferjeavløsningsprosjekter, skal funksjonshemmede betale bompenger på lik linje med andre trafikanter som også har nytte av vegutbyggingen.

Funksjonshemmede har altså fritak for betaling av bompenger i landets fem bomringer, men ikke i landets øvrige bomstasjoner og ferjer.

Når det kreves inn bompenger på ferje for å bidra til finansieringen av en fremtidig fastlandsforbindelse, slik situasjonen er på de tre ferjesambandene rundt Stavanger, skal ferjetakstregulativet benyttes. Det innebærer at alle kjøretøy må betale bompenger i tillegg til ferjetaksten. Bompengandelen utgjør normalt et fast tillegg i antall takstsoner.

Billetteringen av kjøretøy og passasjerer er en viktig del av ferjemannskapets oppgaver. Av hensyn til rask og effektiv ferjedrift, er det viktig at billetteringen kan utføres på en så tidsbesparende og lite arbeidskrevende måte som mulig. Jeg mener at det ikke er hensiktsmessig å benytte ulike regelverk for takstfastsettelse ved innkreving av bompenger på ferje.

I henhold til ferjetakstregulativet gis det 50 pst. rabatt for kjøretøy som er anskaffet med støtte gjennom folketrygden. For passasjerer som har uførepensjon gis det også 50 pst. rabatt.

SPØRSMÅL NR. 527

Innlevert 7. mai 2003 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 13. mai 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Ved alternativ fordelingsmodell for beregning av skatt på pensjonsinntekter opptjent i Sverige, medtas svensk pensjon i beregningsgrunnlaget for skatt i Norge. Skatten settes så ned med den del av total skatt som faller på inntekt fra utlandet. Ligningskontoret har ikke oversikt over skatt betalt i utlandet, men hevder at pensjonister med pensjon i begge land vil bli mildere beskattet enn om pensjonen i sin helhet var fra Norge.

Hva slags dokumentasjon bygger en slik påstand på når tallgrunnlaget ikke er kjent?»

Svar:

Pensjon som en person bosatt i Norge mottar fra Sverige, skal bare kunne skattlegges i Sverige, jf. artikkel 18 i den nordiske skatteavtalen. Artikkel 25 nr. 5 punkt b bestemmer at dobbeltbeskatning skal unngås ved å bruke den alternative fordelingsmetoden, når en person bosatt i Norge mottar pensjon fra en annen nordisk stat.

Hensynet bak denne fordelingsmetoden er å sikre at den øvrige inntekt som skattyteren har (utenom den svenske pensjonen), blir skattlagt i Norge med riktig skattenivå. I et progressivt skattesystem som det norske vil dette skattenivået bli for lavt dersom en ikke tar hensyn til at skattyterens totalinntekt inkluderer også den svenske pensjonen som ikke skattlegges i Norge. Eksempelvis kunne en isolert, norsk skatteberegning av den øvrige inntekten gi en skatteprosent på 25. Ved å plusse på med en inntekt lik den svenske pensjonen ville en norsk skatteberegning øke skatteprosenten til f.eks. 35. Den alternative fordelingsmetode innebærer da at den norske (øvrige) inntekten får en skatteprosent på 35 istedenfor 25 pst.

Derfor innebærer den alternative fordelingsmetode rent teknisk at en først beregner norsk skatt som om all inntekt var skattepliktig her. Deretter nedsettes samlet norsk skatt med et beløp som svarer til den delen av denne skatten som faller på den svenske pensjonen. Utgjør den øvrige inntekten f.eks. to tredjedeler av totalinntekten, blir den norske skatten lik to tredjedeler av ordinær norsk skatt på en inntekt lik totalinntekten.

Selv om den svenske pensjonen tas med i beskatningsgrunnlaget i Norge ved den nevnte skatteberegning, innebærer den alternative fordelingsmetoden at det ikke ilegges noen norsk skatt på den svenske inntekten. Det oppstår dermed ingen dobbeltbeskatning av den pensjonen som mottas fra Sverige.

Ved den alternative fordelingsmetoden nedsettes skatten i Norge med den norske skatten som forholdsmessig faller på utenlandsinntekten, uavhengig av hva som er betalt i utenlandsk skatt. Det innebærer at hvis det er betalt mindre i utenlandsk skatt enn den norske skatten som faller på utenlandsinntekten, gis det likevel nedsettelse i skatten tilsvarende den beregnede norske skatten på utenlandsinntekten. Det kan dermed gis en høyere skattenedsettelse i Norge enn det som faktisk er betalt i utenlandsk skatt. Fordi den norske skatten skal nedsettes med en forholdsmessig andel av norsk skatt, kan den alternative fordelingsmetoden anvendes uten at norske ligningsmyndigheter vet hvilken skatt som er betalt i utlandet.

Hvis man ser på den samlede skattebelastningen på pensjon fra Sverige og Norge, dvs. summen av norsk og svensk skatt, vil en pensjonist ved anvendelsen av den alternative fordelingsmetoden i noen tilfeller totalt sett kunne bli mildere beskattet enn om hele pensjonen ble skattlagt i Norge. Det kan være tilfelle hvis det gis

en større skattenedsettelse i Norge enn det som faktisk er betalt i svensk skatt. Hvis den faktiske beskatningen i Sverige er høyere enn den tilsvarende norske beskatningen, vil imidlertid den totale skattebelastningen bli høyere for en person som har pensjon fra to land enn om vedkommende bare hadde hatt pensjon fra Norge. Ved ligningen i Norge tas det ikke hensyn til den delen av den utenlandske skatten som eventuelt overstiger den norske skatten på utenlandsinntekten, og samlet skatt på pensjonene vil derfor svare til det høyere utenlandske nivået. Det innebærer ingen dobbeltbeskatning at en person ikke får kompensasjon i Norge for utenlandsk skatt som er høyere enn den norske.

Når det mottas pensjon fra både Norge og Sverige, blir den norske delen av inntekten skattlagt med den skattesats som ville blitt anvendt dersom hele inntekten var opptjent i Norge. Hvis man utelukkende ser på hva som betales i norsk skatt, medfører den alternative fordelingsmetoden at det betales en noe høyere norsk skatt på den norske delen av inntekten enn det skattyter ville ha betalt hvis vedkommende bare hadde hatt denne inntekten fra Norge. Når man imidlertid tar hensyn til at skattyteren også har pensjon fra Sverige, betaler vedkommende forholdsmessig akkurat like mye i norsk skatt på den norske delen av inntekten som enhver norsk pensjonist med tilsvarende samlet inntekt som skriver seg bare fra Norge.

SPØRSMÅL NR. 528

Innlevert 7. mai 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 12. mai 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I rapporten frå arbeidsgruppa nedsett av Finansdepartementet for å sjå på organisering av toll- og avgiftsetaten si ytre forvaltning, er det ikkje gitt noko vurdering knytte til tollkontoret i Florø.

Er høyringsuttalene frå m.a. Flora kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune i det heile tatt registrert og vurdert av arbeidsgruppa, eller var ikkje gruppa merksam på dei innkomne uttalene knytte til Florø?»

GRUNNGJEVING:

Ein delegasjon med m.a. ordføraren i Flora kommune og fylkesvaraordføraren i Sogn og Fjordane fylkeskommune, var for kort tid sidan på eit møte i Finansdepartementet. Dei var særleg ute etter å få avklara kor vidt uttalene knytte til nedleggingsforslaget av Florø tollstad var mottatt og registrert, og med det vurdert av arbeidsgruppa. I vedlegg nr. 3 til rapporten står det at Finansdepartementet ikkje har mottatt uttaler frå Flora kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune, medan det vart stadfesta under møtet av ein har mottatt slike. Dette har ført til at ein i Sogn og Fjordane er usikker på om uttalane er lagt fram for arbeidsgruppa slik at dei har kunne vurdert konsekvensane av ei nedlegging av Florø tollkontor. Mange ulike miljø i Sogn og Fjordane har engasjert seg i saka, frå næringsliv til offentlege styresmakter, og eg vil gjerne ha stadfesta at deira argument mot nedlegging er registrert og vurdert av arbeidsgruppa. Slik rapporten ligg føre no, kan eg ikkje sjå at konsekvensane av nedlegging av tollkontoret i Florø er vurdert i det heile.

Svar:

Eg viser til grunngjevinga for spørsmålet, der det går fram at Flora kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune i eit møte med Finansdepartementet fekk stadfesta at deira høyringsuttaler var motteke. Det blei òg understreka i møtet at uttalene er registrert og vurdert av arbeidsgruppa på linje med dei andre uttalene i saka.

SPØRSMÅL NR. 529

Innlevert 7. mai 2003 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 14. mai 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Inneværende år er det en underbalanse av norskprodusert storfekjøtt på markedet. Så vidt jeg har forstått er dette på ca. 3 000 tonn, og vil bli løst ved import fra bl.a. Sverige, Finland og Irland. I tillegg må vi selvfølgelig ivareta våre forpliktelser med import fra MUL-land. Norsk Kjøtt har signalisert at denne underdekningen av norsk storfe vil fortsette.

Er landbruksministeren av samme oppfatning, og er dette en ønsket utvikling?»

Svar:

Prognoser fra Budsjettnemnda for jordbruket viser en underdekning på 3 110 tonn norsk storfekjøtt for 2003. Nedgangen i samlet kvantum produsert storfekjøtt de siste årene er i stor grad knyttet opp til reduksjonen i antall kyr i melkeproduksjon. Vi har nå klart å oppnå en tilnærmet markedsbalanse mellom produksjon og forbruk av kumelk. Og dette er en ønsket tilpasning som vi har arbeidet for å oppnå når det gjelder melkeproduksjonen. Men for storfekjøtt ønsker vi selvsagt i større grad å dekke etterspørselen med norskprodusert vare.

Dette kan vi oppnå gjennom to hovedalternativ. Dels kan vi øke kjøttproduksjonen med grunnlag i vår nåværende melkekubestand, f.eks. gjennom å få flere kalver og å øke slaktevekten på dyrene. Driftsundersøkelser viser at de melkeprodusentene som har høyest kjøttproduksjon, også har best økonomi.

Vi ønsker også å stimulere til økt kjøttproduksjon med spesialisert kjøttfe. Ved jordbruksoppgjøret

2002 var avtalepartene enige om en satsing på denne produksjonen. Det ble innført et nytt driftstilskudd til spesialisert kjøttfeproduksjon og målprisen for storfekjøtt ble økt med 1,76 kr/kg. Dette er en biologisk produksjon hvor vi først må avvente økt produksjon av kalv og så påfølgende framføring av fôringsdyr til slakt. Men jeg legger til grunn at en bedring av de økonomiske rammevilkårene vil føre til økt omfang i innenlandsk produksjon av storfekjøtt i årene som kommer. Med uendret omfang i vårt forbruk av storfekjøtt, vil dette gi utslag i redusert framtidig import av storfekjøtt.

Også ved årets jordbruksoppgjør, hvor vi nå er inne i slutfasen, vil tiltak for å styrke storfekjøttproduksjonen bli vurdert.

SPØRSMÅL NR. 530

Innlevert 7. mai 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 14. mai 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Ifølge oppslag i Firda 6. mai d.å. er fylkesvegen mellom Bjordal og Matre stengt pga. at ferdsel ikke er forsvarlig. Byggingen av vegen var et av konsesjonsvilkårene for kraftutbyggingen. Det bør derfor være konsesjonseieren sin plikt å sikre vegen.

Hvordan ser statsråden på dette forhold, og hva vil bli gjort i forhold til konsesjonseieren for å få gjennomført en sikring av fylkesvegen mellom Bjordal og Matre?»

Svar:

Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK) fikk ved kgl.res. av 14. mai 1965 tillatelse til regulering og overføring av Førdevassdraget i Sogn og Fjordane til Matrevassdraget i Hordaland. Ved kgl.res. av 12. september 1969 ble det gitt tillatelse til ytterligere regulering i Matre- og Førdevassdragene og tillatelse til endring av planene for tidligere meddelte tillatelser i vassdraget.

I tillatelsen til regulering og overføring av Førdevassdraget, jf. kgl.res. av 14. mai 1965 heter det bl.a. i vilkårene post 11:

"Konsesjonæren plikter å utføre forlengelsen av anleggsvegen fra Krokevatn til Årsdalsvatn i samråd med Statens vegvesen, samt å yte tilskott på 1 mill. kr til parsellen Hestfossen-Hest i det vedtatte hovedveganlegg

Svartemyr-Hest-Hordaland fylkes grense og ytterligere 1 mill. kr som rentefri forskottering fram til 2. januar 1969. Vegforbindelse ned til Førde skal konsesjonæren etablere innen 1966 ved provisorisk anleggsveg. Dersom departementet finner at vegspørsmålet ikke praktisk kan løses i samarbeid med Statens vegvesen kan det gi pålegg om tiltak eller tilskott til veganlegget innenfor samme økonomiske ramme."

Som konsesjonsmyndighet er det Olje- og energidepartementets ansvar å følge opp tvister om forståelsen av konsesjonsvilkår. Slik oppfølging må baseres på en forsvarlig saksbehandling, bl.a. ved innhenting av uttalelser fra de berørte instanser. En slik behandling kan ikke skje innenfor den tidsramme som er forutsatt for skriftlige spørsmål fra stortingsrepresentanter.

Departementet har i forbindelse med dette spørsmålet sett på de dokumenter som lå til grunn for konsesjonsvilkåret. Ansvar for drift og vedlikehold av anleggsveier som bygges i forbindelse med en vassdragsregulering er vanligvis tillagt konsesjonæren.

I denne konsesjonssaken er det imidlertid ikke tale om bygging av anleggsveg. Vilkåret må ses i sammenheng med krav fra vegsjefen i Sogn og Fjordane om at det beløp anleggsveien var kalkulert til skulle skytes inn i hovedveianlegget som skulle bygges fra Svartemyr-Hest-Hordaland grense. Konsesjonsvilkåret ble derfor tilpasset det planlagte hovedveianlegget slik det er gjengitt ovenfor. I St.prp. nr. 35 (1964-65) side 26 fremgår det i kommentaren til vilkåret at hovedveianlegget skulle påbegynnes for BKKs bidrag på til sammen 2 mill. kr, men at fortsettelsen var avhengig av offentlige bevilgninger. I Innst. S. nr. 136 (1964-65) fremgår det at komiteen godtar forskuttering av hovedveianlegget med 2 mill. kr fra konsesjonæren.

På denne bakgrunn kan jeg så langt ikke se at det er grunnlag for noe pålegg fra Olje- og energidepartementet i denne saken. Heller ikke behandlingen av tilleggsreguleringen og planendringen, jf. St.prp. nr. 145 (1968-69) og Innst. S. nr. 302 (1968-69) synes å gi noe grunnlag for å pålegge BKK noen sikring av fylkesvegen.

SPØRSMÅL NR. 531

Innlevert 7. mai 2003 av stortingsrepresentant Ole-Anton Teigen

Besvart 14. mai 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Vil landbruksministeren bidra aktivt til å få endret avskrivningssatsen for husdyrbygninger slik at den kommer tilbake på et nivå som gjør at den står i forhold til den naturlige verdiforringelsen en slik bygning har?»

BEGRUNNELSE:

Avskrivningssatser for driftsbygninger i landbruket.

På 70-tallet og et stykke inn på 80-tallet var det stor byggeaktivitet i landbruket, det ble bygd mange nye driftsbygninger på husdyrbruk. Byggeaktiviteten har i de senere år avtatt dramatisk. I mitt område (Troms) er det nå svært sjeldent at det oppføres nye fjøs.

Selv om det forventes at færre bønder skal fortsette å drive med husdyr, er det vel i alle fall tanken at noen skal gjøre det. Da trenges det også fornyelse av bygningsmassen på disse brukene. Jeg vil hevde at nettopp bygninger for husdyr utsettes for særlig stor slitasje.

I dyrevelferdsmeldinga legges det opp til store endringer i de krav som settes til en framtidig bygning for husdyr og en ser for seg nokså store investeringskostnader.

Først på 90-tallet var avskrivningssatsen for driftsbygninger i landbruket 7 pst., som var en naturlig sats sett i forhold til den verdiforringelse en slik bygning blir utsatt for.

Senere er avskrivningssatsen satt ned til 4 pst. Ettersom det her er snakk om saldoavskrivning (ikke linær), vil avskrivningen ikke på noen måte stå i forhold til den reelle verdiforringelsen.

En bygning til en kostpris på 3 mill. kr i dag, vil fremdeles ha en restverdi på nesten 1,4 mill. kr etter 20 år. I løpet av den perioden bør hele bygningen være betalt og i realiteten har bonden betalt bygningen delvis av si nettoinntekt etter skatt.

Det er mange grunner til at byggeaktiviteten i landbruket nærmest har stanset opp. Gjeldende avskrivningssatser er med på å gjøre det lite fristede for en bonde å gjøre bygningsinvesteringer.

Svar:

Ved innføringen av skattereformen i 1992 ble det lagt til grunn at avskrivningssatsene på driftsmidler i prinsippet skal gjenspeile reelt økonomisk verdifall. Dette skal fortsatt være det bærende prinsippet ved fastsettelse av avskrivningssatsene. Satsene er etter 1992 blitt endret flere ganger. For salsgruppe g *Bygg og anlegg mv.* ble satsen fastsatt til 5 pst. fra 1992. Satsen ble satt ned til 4 pst. høsten 1999. I forbindelse med statsbudsjettet for 2001 ble satsen redusert til 2 pst., bortsett fra driftsbygninger i landbruket der satsen ble videreført med 4 pst.

Finansdepartementet har foretatt en ny gjennomgang av vurdering av avskrivningssatsene basert på tilsvarende satser i andre land og beregninger og dokumentasjon av driftsmidlers økonomiske levetid. På grunnlag av gjennomgangen ble det lagt fram forslag til revurderte satser i Ot.prp. nr. 1 (2001-2002) høsten

2001. For saldogruppe g ble det vedtatt en avskrivningssats på 4 pst., unntatt for bygg med kort levetid som kan avskrives med 8 pst.

Jeg er enig i at det er et løpende behov for fornyelse av driftsbygninger i landbruket, og at det i denne sammenheng også er av betydning at avskrivningssatsene er fastsatt slik at de avspeiler den reelle økonomiske verdiforringelsen. Det kan også være slik at ulike driftsmidler innenfor den enkelte saldogruppe kan ha forskjellig økonomisk levetid. Det er imidlertid behov for å avveie treffsikkerhet mot behovet for enkle og operasjonelle regler. I og med at avskrivningssatsene for kort tid siden er vurdert på nytt, har jeg ikke grunnlag for å fastslå at satsen for landbruksbygg er for lav. For øvrig viser jeg til utvalget som har lagt fram forslag til endringer i skattesystemet (Skauge-utvalget), jf. NOU 2003:9. Utvalgets arbeid omfatter også avskrivningsreglene for driftsmidler. Utvalget har ikke foreslått endringer i avskrivningssatsene.

SPØRSMÅL NR. 532

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 23. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Løten kommune har i flere år utført en rekke tjenester ved sitt offentlige servicekontor, bl.a. innenfor ligningsmyndighetenes ansvarsområde ved utstedelse av skattekort.

Hva er årsaken til at Løten kommune ikke kan få tilgang til utstedelse av skattekort til sine innbyggere ved kommunens servicekontor, etter at det lokale ligningskontoret ble nedlagt og tjenestene ble overført til Hedmarken likningskontor, når dette kunne vært utført hvis servicekontoret hadde tilgang til en datalinje fra Hedmarken likningskontor?»

BEGRUNNELSE:

Statsråden har i sin redegjørelse for Stortinget i januar 2002 bl.a. tatt til orde for at en effektivisering av den offentlige sektor er viktig. Både for brukere av sektoren og for effektiv utnyttelse av ressurser. En sentralisering av enkelte tjenester kan være en måte å effektivisere på.

I Hedmark fylke har flere likningskontor blitt lagt ned og innarbeidet i Hedmarken likningskontor. Dette for å kunne sikre og videreutvikle kompetansen innenfor ansvarsområdet. I slike prosesser er det svært viktig at det offentlige tilbudet til brukerne av slike tjenester ikke svekkes. Løten kommune er en av kommunene som fikk sitt lokale likningskontor nedlagt fra nyttår 2002 og innarbeidet i Hedmarken likningskontor. Konsekvensene for kommunens innbyggere etter denne omleggingen er at det ikke lenger er mulig å få utstedt skattekort ved kommunens servicekontor, da dette kontoret ikke kan få tilgang til den datalinje som er nødvendig for å utstede skattekort. Denne tjenesten som Løten kommune gjerne vil tilby sine innbyggere, kan de nå ikke lenger få utført i egen kommune.

Statsråden har i sin redegjørelse påpekt at det er viktig å åpne for mer fleksible, brukerrettede organisasjonsmodeller for tjenestedelen av offentlig virksomhet.

Løten kommune vil gjerne imøtekomme statsrådets signaler og ambisjoner om en mer brukervennlig offentlig sektor ved å legge til rette for flere tjenester til sine innbyggere ved sitt servicekontor.

Svar:

Jeg vil benytte anledningen til å understreke at det er viktige momenter som taler for det engasjementet Løten kommune har i saken, og som stortingsrepresentanten her bringer videre. Brukerretting av offentlige tjenester står helt sentralt i Regjeringens arbeid med å modernisere offentlig forvaltning, også på kommunalt nivå. 'Offentlige servicekontorer' er ett av flere virkemidler som kan tas i bruk, og det er i dag opp til den enkelte kommune hvordan den vil innrette slike servicekontorer, herunder også hvem den vil samarbeide med.

Det er imidlertid Finansdepartementet som er ansvarlig departement for likningsmyndighetene, og jeg har derfor valgt å videresende spørsmålet til dem.

Finansdepartementet viser til at da skatteetaten omorganiserte 1. mars 2002, og Løten likningskontor og folkeregister ble integrert i Hedmarken likningskontor, ble det bestemt av Finansdepartementet at

skatteetaten i Løten skulle være representert ved kontor med etatsfunksjoner, dvs. ikke ha egne tilsatte i kommunen, men kjøpe tjenester av andre offentlige kontor, f.eks. offentlige servicekontor, trygdeetaten eller lignende.

Spørsmålet om hvilke likningsoppgaver som skal utføres ved offentlige servicekontor er tidligere vurdert. I de kommuner der likningskontoret ikke er representert ved egne tilsatte, inngår ikke saksbehandlingsoppgaver, herunder utskrivning av skattekort, i de oppgaver som servicekontoret kan utføre. Per i dag vurderes det slik at det ikke foreligger hjemmel til å delegere myndighet til tilsatte ved servicekontor hvor etaten ikke selv er representert.

Finansdepartementet har derfor bedt Skattedirektoratet foreta nærmere utredning av hvilke oppgaver det eventuelt kan være aktuelt å delegere til kommunalt offentlig servicekontor eller til trygdekontor/annet offentlig kontor i servicekontorsamarbeid.

Da Løten offentlig servicekontor ble etablert for ca. ti år siden ble det den gang gitt dispensasjon for tilgang til skatteetatens fagsystemer. Dispensasjonen ble gitt i en begrenset periode og var et ledd i at Løten offentlig servicekontor var med i et prøveprosjekt for igangsetting av offentlige servicekontor. I dag behandles Løten offentlig servicekontor på linje med andre offentlige servicekontor.

Det bør imidlertid påpekes at i dag kan alle bestille skattekort via telefon, Internett eller ved fremmøte ved nærmeste likningskontor. De tilsatte ved det offentlige servicekontoret kan dessuten bistå brukerne med å bestille dette ved hjelp av servicekontorets Internett-PC eller telefon.

SPØRSMÅL NR. 533

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 15. mai 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I 18 år har staten, bl.a. gjennom SND, satset på og utviklet selskapet SensoNor ASA.

Hva kan statsråden gjøre for å forhindre at en så viktig mikroteknologibedrift med kompetanse på framtidens teknologi blir solgt til utenlandske eiere?»

BEGRUNNELSE:

SensoNor ASA i Horten, en ledende bedrift innen mikroteknologi, mangler nå dekning for perioden frem til høsten 2004. Antydnet beløp er på 150 mill. kr, og bedriften kan nå bli solgt til utenlandske interesser. Selskapet har en betydelig ordresreserve, og er hjørnesteinen i MicroTech Inkubator i Horten, et teknologisenter med høykompetanse og samarbeid med fagmiljøer lokalt og nasjonalt, deriblant utgjør de et viktig miljø rundt høgskolen og Nasjonalt Teknologisenter.

Det har i mange år vært snakket om storsatsing nasjonalt på mikroteknologi. Statsråden selv har også snakket om viktigheten av dette, bl.a. knyttet til oppbygging av kompetanse og infrastruktur i MicroTech Inkubator i Horten. MicroTech Inkubator er en kompetansebedrift som resultat av samarbeid mellom staten, høgskolen, kommunen og næringslivet. Senteret driver aktivt fagsamarbeid med høgskolen på feltet.

Vi er på vei mot sensorsamfunnet, dette er framtidens teknologi, og senteret og bedriften er avgjørende i forhold til Norges bidrag og kompetanse på feltet.

Svar:

SensoNor ASA i Horten ble stiftet i 1985 og produserer sensorprodukter til bilindustrien basert på mikroelektromekaniske systemer. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) har et stort engasjement i bedriften. SND er i dag SensoNors største kreditor og har nå utlån til SensoNor gjennom landsdekkende risikolån på 25 mill. kr og lavrisikolån på 140 mill. kr. SND har også gitt tilsagn om ytterligere lavrisikolån på 20 mill. kr under forutsetning av at selskapet blir tilført minimum 150 mill. kr i ny egenkapital. En forespørsel om å ettergi risikolån på 25 mill. kr har styret i SND ikke kunnet innfri da dette vil kunne være i strid med EØS-avtalens bestemmelser om krisestøtte, og i strid med SNDs interne retningslinjer.

SND Invest AS var inne på eiersiden i bedriften i perioden 1993-2001. Totalt investerte SND Invest AS 41,1 mill. kr og solgte seg senere ut for 23,8 mill. kr.

Verken SND eller SND Invest AS er i dag inne på eiersiden i bedriften.

SND skal i slike saker opptre som en kreditor på linje med andre kreditorer. Dette innebærer at SND ikke kan gå direkte inn og ta beslutninger som tilligger eierne.

Teknologien SensoNor produserer har et stort potensial, og det er investert betydelige private og offentlige midler. Det har imidlertid ikke lyktes for bedriften å oppnå positive resultater. Et skritt i riktig retning vil være om det på eiersiden kommer inn langsiktige industrielle investorer som vurderer potensialet slik at de vil tilføre bedriften ny kompetanse og nytt nettverk. Dette kan bidra til at driften føres videre slik at den fortsatt blir en grunnpilar i det teknologiske miljøet i Horten.

SPØRSMÅL NR. 534

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 15. mai 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Statsråden var selv i Horten og åpnet MicroTech Inkubator og innovasjonssenteret. Statsråden uttalte da at forskning og utvikling skulle prioriteres stort fremover.

Hvordan ser statsråden for seg at samarbeidet mellom teknologisenteret og dets samarbeidspartnere, deriblant høgskolen, skal fortsette dersom hovedbrikken, SensoNor ASA, selges ut?»

BEGRUNNELSE:

SensoNor ASA, Horten, en ledende bedrift innen mikroteknologi, mangler nå dekning for perioden frem til høsten 2004, antydnet beløp på 150 mill. kr, og kan nå bli solgt ut til utenlandske interesser. Selskapet har en betydelig ordresreserve, og er hjørnesteinen i MicroTech Inkubator i Horten, et teknologisenter med høykompetanse og samarbeid med fagmiljøer lokalt og nasjonalt, deriblant gjennom et viktig miljø rundt Høgskolen og Norsk Teknologisenter.

Det har i mange år vært snakket om storsatsing nasjonalt på mikroteknologi. Statsråden selv har også snakket om viktigheten av dette, bl.a. knyttet til oppbygging av kompetanse og infrastruktur i MicroTech Inkubator i Horten. MicroTech Inkubator er en kompetansebedrift resultat av samarbeid mellom staten, høgskolen, kommunen og næringslivet. Senteret driver aktivt fagsamarbeid med høgskolen på feltet.

Vi er på vei mot sensorsamfunnet, dette er framtidretta teknologi, og senteret og bedriften er avgjørende i forhold til Norges bidrag og kompetansebygging på feltet.

Svar:

Jeg vil først påpeke at MicroTech Innovation AS som står bak Microtech Inkubator og Innovasjonssenteret, ble etablert i august 2000 av følgende: Alcatel Space Norway AS, AME AS, Jotron Electronics AS, Kongsberg Maritime AS, Lilaas Finmekaniske AS, Høgskolen i Vestfold (HIVE), Microcomponent AS, Noratron AS, Scan-Sense AS, SensoNor ASA, GE Vingmed Ultrasound AS, Horten kommune og Vestfold fylkeskommune. I tillegg har Norges forskningsråd, SIVA og SND vært samarbeids- og finansieringspartnere. Blant de deltagende bedriftene er det således både norsk- og utenlandske bedrifter.

Et eventuelt utenlandsk oppkjøp av SensoNor trenger således ikke å ha noen betydning for SensoNors fortsatte deltakelse i senteret. Mikroteknologi er en global arena der innlemmelse i et stort internasjonalt selskap ofte har vist seg å være nøkkelen for markedsgjennombrudd og lønnsomhet for mindre norske teknologiselskap. Et eksempel i så måte er en annen av partnerne bak Microtech Inkubator og Innovasjonssenter, GE Vingmed Ultrasound. Dette selskapet forble i Horten etter å ha blitt kjøpt opp av General Electric, og har utviklet seg til å bli GEs "center of excellence" innenfor ultralydteknologi.

Mikroteknologi er også et ennå ungt teknologiområde preget av høy risiko. Et eksempel på dette er Alcatel Spaces nylige beslutning om nedleggelse av virksomhet flere steder, deriblant dessverre i Norge og Danmark, på bakgrunn av nedgang i den internasjonale romfartsindustrien. Problemstillingen for SensoNor er en annen, og løses ikke ved å legge hindringer i veien mot en eventuell løsning i samarbeid med en

internasjonal partner.

Staten har over flere år satset målbevisst på mikroteknologi i Norge. Bondevik I-regjeringen etablerte mikroteknologi som nasjonalt satsingsområde i sin næringsrettede IT-plan i 1998. Dette er siden blitt konkretisert på grunnlag av et omforent forslag fra miljøene i Trondheim, Oslo og Vestfold, som foreslo etableringen av et nasjonalt mikroteknologisenter lokalisert til tre steder:

- I Oslo og Gaustadbekkdalen med byggingen av et nytt rentromlaboratorium, som skal betjene Universitetet i Oslo, SINTEF, og oppdrag fra industrien.
- I Horten med byggingen av et nytt industrilaboratorium, som skal betjene næringslivet og være laboratorium for forsknings- og utdanningsmiljøer, bl.a. Høgskolen i Vestfold, og følges opp av Microtech Inkubator og Innovasjonssenteret.
- I Trondheim med oppgraderingen av eksisterende laboratorium for å betjene NTNU og næringslivet.

Med finansiering fra blant andre Nærings- og handelsdepartementet, har SINTEF og Forskningsrådet etter 1998 investert 240 mill. kr i en teknisk-vitenskapelig infrastruktur for forskning og utvikling innen mikro- og nanoteknologi. Prosjektet har hatt tette koblinger mellom næringsliv, universiteter og forskningsinstitutter. Det bidrar til å bygge bro over gapet mellom grunnforskning og industrielle anvendelser.

Denne overordnede satsingen skal videreføres. I

strategien for IKT-forskningen 2003-2004, fremlagt i januar 2003 innen rammen av eNorge-arbeidet, er mikro- og nanosystemer satt opp som én av sju prioriteter for denne forskningen.

Staten vil således fortsette å støtte aktivt opp om satsingen på mikroteknologi som Microtech Inkubator og Innovasjonssenter er en del av, og der SensoNor er en høyt verdsatt partner. Staten ville imidlertid være en dårlig erstatning dersom det er en internasjonal samarbeidspartner som trengs, og som kan utvikle bedriften og kompetansen videre.

SPØRSMÅL NR. 535

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 15. mai 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«En asylsøker fra Moldova som oppholdt seg i Hammerfest sammen med sin kone og sitt fem år gamle barn ble i henhold til en reportasje i Finnmark Dagblad den 2. mai 2003 utvist fra Norge den 15. november 2002. Deretter har ingen, verken hans familie i Norge eller i Moldova, hørt fra ham. Mannen fryktet for sitt liv ved en eventuell utvisning.

Vil utenriksministeren bidra til at norske myndigheter søker å bringe klarhet i hva som kan ha skjedd med mannen etter utvisningen fra Norge?»

BEGRUNNELSE:

Dersom personer som utvises fra Norge utsettes for overgrep etter tilbakekomst til det landet de har flyktet fra, anskueliggjør dette at personen har hatt gode grunner til å søke asyl i utlandet. Norsk flyktning- og asylpolitikk må etter undertegnede vurdering være basert på humane prinsipper der skjebnen til de personer som utvises følges opp, slik at man fortløpende kan vurdere hvorvidt de vurderinger som ble gjort i Norge før utvisning fant sted, også i ettertid viser seg å ha vært riktige. Dersom personer som blir utvist fra Norge lider betydelig overlast etter hjemsendelsen, må dette etter undertegnede syn påvirke vurderingen av framtidige, lignende saker, og også føre til at Norge engasjerer seg for de enkeltpersonene som har lidd overlast etter hjemsendelse fra Norge.

Svar:

Spørsmålet er overført fra Utenriksdepartementet til Kommunal- og regionaldepartementet.

Som representanten Ballo er kjent med, er det Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som behandler asylsaker, utvisningssaker og andre saker etter utlendingsloven. Verken jeg eller departementet har anledning til å gripe inn i behandlingen av slike saker. Jeg har full tillit til at direktoratet og nemnda foretar en forsvarlig behandling av de relevante forhold i sakene.

Når det gjelder den konkrete sak det vises til i spørsmålet, har jeg fått opplyst at vedkommende er dømt i en straffesak og deretter utvist fra Norge. Utlendingen fikk også avslag på asylsøknaden før han ble sendt ut av Norge.

Utlendingsmyndighetene har vært kjent med og vurdert de anførslene som utlendingen har påberopt seg hva gjelder sitt beskyttelsesbehov. På et generelt grunnlag vil jeg si at det ikke er alle handlinger eller tilknytning til et hvert miljø, som i seg selv kan danne grunnlag for asyl eller oppholdstillatelse i Norge.

Når utlendingsmyndighetene har fattet et vedtak som innebærer at utlendingen må forlate riket, så ligger det allerede en grundig vurdering av at vedkommende ikke vil bli utsatt for noe som kan gi beskyttelsesgrunnlag i Norge. Utlendingsmyndighetene foretar dermed ikke noen nærmere kontroll med vedkommendes situasjon etter tilbakereisen.

Jeg har sett at utlendingens ektefelle i Finnmark Dagblad sier at hun ikke har hatt kontakt med sin mann etter at han ble utvist. Etter det jeg er kjent med, skal disse opplysningene også være gjort kjent for utlendingsmyndighetene, som likevel har opprettholdt utvisningsvedtaket i ektefellens sak. Jeg har tillit til de vurderinger som er gjort i klagebehandlingen, og kan ikke se at det er forhold som tilsier at norske myndigheter skal gå nærmere inn i saken.

SPØRSMÅL NR. 536

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 15. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«I ulike reportasjer i Dagbladet er det beskrevet utvikling av nevrologisk sykdom, særlig multipel sklerose, hos mekanikere som har arbeidet med hydraulikkolje eller andre organofosfater. Sammenhengen skal så langt ikke være kjent i medisinske fagmiljøer, og personer som utvikler symptomer får dermed heller ikke godkjent plagene som yrkessykdom.

Vil statsråden ta initiativ til at det forskes nasjonalt på en slik mulig sammenheng?»

BEGRUNNELSE:

En forskning på mulige sammenhenger som ser ut til å kreve både forskningsressurser og et befolkningsgrunnlag som er større en det hvert av helseforetakene rår over. Det kan dermed virke som om det må tas et nasjonalt initiativ for å få i stand nødvendig forskning på området, for om mulig å verifisere eller avkrefte en sammenheng som beskrevet. Dersom det ikke tas et nasjonalt initiativ, kan det dermed ta mange år før saken blir nærmere klarlagt. I mellomtiden vil de menneskene som er berørt oppleve usikkerhet vedrørende årsakene til plagene, samt når det gjelder hvilke trykdemessige rettigheter plagene utløser.

Undertegnede er ikke kjent med hvorvidt det finnes internasjonal forskning på området, og hvorvidt man dermed nasjonalt kan nyttiggjøre seg allerede eksisterende forskning (gjennom metaanalyser av eksisterende forskning). Uansett er det etter undertegnedes mening viktig å få brakt klarhet i hvorvidt det foreligger en sammenheng som presentert i flere oppslag i Dagbladet (jf. bl.a. oppslag 10. april, 3. og 4. mai 2003).

Svar:

Jeg viser til brev av 8. mai i år fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo til helseministeren med spørsmål om statsråden vil ta initiativ til nasjonal forskning om sammenheng mellom arbeid med hydraulikkoljer og andre organofosfater og utvikling av nevrologisk sykdom. Saken ble oversendt meg som ansvarlig statsråd for arbeidsmiljøområdet.

Bakgrunn:

Bakgrunnen for saken er at Dagbladet i en rekke oppslag den siste tiden har vist til en mulig sammenheng mellom eksponering for organofosfater i arbeidet og utvikling av nevrologisk sykdom, herunder multipel sklerose, MS.

Statens arbeidsmiljøinstitutt, STAMI, opplyser at observasjonsstudier av MS gir sterke indikasjoner på at miljøfaktorer kan ha en viktig årsaksrolle. Industrikjemikalier har imidlertid vært lite i fokus, bortsett fra organiske løsemidler. Enkelte studier påviser en høy MS forekomst i yrker hvor bruk av både løsemidler og oljer er vanlig (helst metallindustri, ikke anleggsvirksomhet). Det finnes plantevernmidler som er organofosfatbaserte, og som kan ha lignende effekter som organofosfater. Yrkespåvirkning av disse plantevernmidlene har vært knyttet opp til kroniske skader av det perifere og sentrale nervesystemet i flere undersøkelser. Disse minner imidlertid mer om løsemiddelskader enn MS. I tillegg til analytisk, årsaksrettet

forskning har også oljer blitt mistenkt som årsak til nerveskader gjennom en rekke pasientrapporter. I Norge har slike rapporter involvert et flertall bransjer og oljetyper, jf. Dagbladets reportasjeserie. I utlandet har slike rapporter i første rekke vært fokusert på kabinpersonale i fly.

STAMI opplyser videre at hydraulikkoljer/væsker er en gruppe svært sammensatte produkter med kompleks kjemisk sammensetning. De har et bredt bruksområde, bl.a. innen tradisjonell industri, i landbruks- og anleggsutstyr, samt innen luftfart og offshoreindustri. Organiske fosforforbindelser, organofosfater, tilsettes i varierende grad til de to hovedtypene av hydraulikkoljer/væsker for å bedre bruksegenskapene, bl.a. i situasjoner hvor det stilles strenge krav til brannresistens, f.eks. innen luftfart. Hvor stor andel av hydraulikkolje/væskeproduktene som inneholder organofosfater er vanskelig å si, fordi små mengder av tilsatsstoffer ofte er unntatt fra deklareringsplikten.

Trikresylfosfat, TCP, har vært den mest anvendte organofosfatforbindelsen som tilsats i hydraulikkoljer/væsker og turbinoljer. TOCPs nevrotoksiske effekt har vært kjent fra så tidlig som 1898. Symptomer knyttet opp til nerveskader som skyldes TOCP-eksponering kan ligne på multippel sklerose, men ingen undersøkelser har vist at TOCP fører til MS.

Eksponering for TCOP og andre organofosfater i hydraulikkoljer/væsker er knyttet til lekkasjer i hydraulikkssystemene eller knyttet til reparasjoner eller skifting av oljene/væskene. Opptak skjer via hud, innånding eller mage/tarm. Det har ikke vært utført eksponeringsmålinger av organofosfater i luft knyttet til arbeidstakere eksponert for hydraulikkoljer/væsker i Norge. Derimot finnes det i begrenset grad måledata fra USA, hvor det er påvist verdier over norsk administrativ norm i en høyeksponeringssituasjon.

Iverksatte tiltak

Statens arbeidsmiljøinstitutt, STAMI, har på oppdrag fra Direktoratet for arbeidstilsynet igangsatt en innledende utredning av hydraulikkoljer/væsker som inneholder organofosfater. Rapport fra denne innledende utredning vil foreligge om få dager. Det er også behov for å kartlegge eksponeringsnivåer for hydraulikkoljer/væsker i norsk arbeidsliv, og STAMI har allerede igangsatt arbeid på dette området.

Planer om videre oppfølging

Statens arbeidsmiljøinstitutt vil i løpet av meget kort tid fremlegge resultatene av sin innledende utredning på feltet. Som det fremgår av mine uttalelser til Dagbladet lørdag 10. mai i år, ser jeg svært alvorlig på denne saken. Jeg vil sørge for at den forskning som er nødvendig og hensiktsmessig for å klarlegge sammenhengen mellom yrkesmessig eksponering for organofosfater og utvikling av nevrologisk sykdom blir igangsatt så snart instituttets anbefalinger foreligger.

SPØRSMÅL NR. 537

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 14. mai 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«På FN-toppmøtet i Johannesburg i høst forpliktet Norges seg til å bidra til å etablere en global og forpliktende koalisjon av land for å fremme effektiv bruk og spredning av ny fornybar energiteknologi.

Hvilken rolle spiller Norge i oppfølgingen av disse løftene, hvilket ambisjonsnivå har Regjeringen, og hvilke tiltak har Norge gjennomført og vil gjennomføre, både nasjonalt og i forhold til andre land i koalisjon, spesielt i forhold til land i sør?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringens har flere ganger uttrykt vilje til å følge opp Bondevik, Brende og Frafjord Johnsons løfter i Johannesburg. I Regjeringens pressemelding 5. september 2002 uttalte statsminister Kjell Magne Bondevik bl.a. at "det ble tatt et viktig initiativ til en koalisjon av land som skal fremme energieffektivitet og økt bruk av fornybare energikilder. Her vil Norge delta". I globaliseringsmeldingen framkommer det at Regjeringen bl.a. prioriterer å "arbeide for å øke den globale andelen av nye og fornybare energikilder, bl.a. gjennom den internasjonale koalisjonen for fornybar energi, samt arbeide for løsninger som gir mest mulig effektiv og miljøvennlig bruk av fossilt brensel".

Dette er positivt, men det som nå mangler er konkretisering, signal om ambisjonsnivå og en presentasjon av hva som er tenkt å være Norges rolle i dette internasjonale samarbeidet. Hensikten med koalisjonen for fornybar energi, var å opprette en koalisjon av likesinnede land som gjennom gjensidig samarbeid ville oppnå konkrete økninger i andelen ny fornybar energi i verden. Gruppen er nå utvidet til 79 land, og det er flere som har uttrykt interesse. Konkrete målsettinger, tidsplaner, bindende gjensidige forpliktelser og virkemidler som teknologioverføring, bruk av bistand, finansieringsreformer og bilaterale samarbeidsavtaler var tiltak som ble diskutert for å realisere planene.

Målsettinger om å øke andelen ny fornybar energi til 10 pst. av den globale energisammensetningen ble foreslått av både Norge og flere andre land, bl.a. den viktige latinamerikanske gruppen. Norge opererte også med en målsetting på "15 pst. fornybar energi", som er mindre ambisiøs og mer upresist, ettersom det er et definisjonsspørsmål i hvilken grad tradisjonell vedfyring skal regnes med, i tillegg til at det inkluderer storskala vannkraft.

Begrepet "ny fornybar energi" representerer de nye energiformene, som effektiv bruk av ren biomasse, sol, vind, små vannkraftsystemer og så videre. Det er disse "nye" teknologiene som har størst behov for støtte, og storskala satsing på slike løsninger har et betydelig potensial for å bidra til å dekke det voksende energibehovet blant dagens 2 milliarder mennesker som lever uten tilgang på elektrisitet, samt unngå tilsvarende økning av globale klimagassutslipp som resultatet vil være om dette energibehovet skal dekkes av kullkraft.

Det er viktig at Norge kommer med konkrete forslag til hvordan initiativet i praksis skal bidra til å levere en økt andel nye fornybare energikilder i den

globale energimiksen. EU-konferansen om dette i juni, forberedelsene til neste runde i klimaforhandlingene, konferansen i Danmark i september og den store tyske fornybar energikonferansen i 2004 kan være viktige arenaer for å videreutvikle initiativet. For å kunne påvirke og hjelpe andre må det være klart hva Norge vil bidra med.

Svar:

Under FNs Verdenstoppmøtet i Johannesburg i fjor arbeidet Norge for å få inn en målsetting om å øke den globale andelen av fornybar energi til minst 15 pst. innen 2010. Vi foreslo også en målsetting på 10 pst. nye fornybare energikilder på global basis innen 2010. Vi ønsket i tillegg et handlingsprogram for å øke tilgangen på energi for de fattigste. Ingen av disse målsettingene fikk gjennomslag.

Sammen med bl.a. EU og andre likesinnede land, undertegnet Norge en erklæring om veien videre innen fornybar energi. I erklæringen går landene inn for å arbeide for å øke vesentlig den globale andelen fornybar energi og for å fremme investeringer og utvikle markeder for fornybare energikilder. Initiativet som ble tatt i Johannesburg har ført til en global koalisjon av land som har etablert eller ønsker å etablere ambisiøse og tidsbestemte nasjonale mål for fornybar energi, og arbeide for at andre også gjør det. Norge følger opp dette arbeidet aktivt, og koalisjonen teller nå over 100 land.

For å kunne være en seriøs pådriver i internasjonale forhandlinger om energi og miljø, må Regjeringen ha en ambisiøs politikk for å øke bruken av nye fornybare energikilder i Norge. Regjeringen har en aktiv politikk både for å øke produksjon og bruk av ny fornybar energi, og for å fremme en miljøvennlig energiomlegging. Vi må spare energi der det er mulig, og bruke den energien vi har mest mulig effektivt. Norges innsats i Johannesburg forplikter oss til å øke innsatsen innen nye fornybare energikilder nasjonalt. Oppfølgingen må være en del av den samlede energipolitikken.

Norge har ambisiøse nasjonale mål knyttet til økt bruk av nye fornybare energikilder og energisparing. Stortinget har sluttet seg til målene for en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 29 (1998-99) Om energipolitikken. Målene er:

- å begrense energiforbruket vesentlig mer enn om utviklingen overlates til seg selv
- å bruke 4 TWh mer vannbåren varme årlig basert på nye fornybare energikilder, varmepumper og spillvarme innen år 2010
- å bygge vindkraftanlegg som årlig produserer 3 TWh innen år 2010.

Enova, som forvalter Energifondet, har som mål at til sammen minst 10 TWh i 2010 skal komme fra nye fornybare energikilder og energisparing. Oppnåelse av disse målene vil kreve en betydelig innsats. Målene forutsetter bl.a. at det stilles til disposisjon 5 mrd. kr over en periode på 10 år.

Rundt to tredeler av forbruksveksten i verden fremover vil finne sted i utviklingslandene. For å bidra aktivt til å bedre tilgangen til moderne energiforsyning i disse landene generelt, og til utvikling av fornybare energikilder spesielt, har statsministeren tidligere annonsert at i alt 375 mill. kr foreslås avsatt over statsbudsjettet i årene 2003-2005 for å følge opp målene fra Johannesburg innen de såkalte WEHAB-områdene (vann, energi, helse, landbruk og biodiversitet). På globalt nivå arbeider Regjeringen med å avklare norsk deltakelse i partnerskap innen energiområdet, såkalte type II-prosjekter. Deler av WEHAB-midlene vil kunne føre til en økt produksjon og bruk av fornybare energikilder i utviklingslandene, bl.a. gjennom slike partnerskap.

Regjeringen vil aktivt følge opp toppmøtet i Johannesburg i forhold til internasjonale prosesser. Jeg har ved flere anledninger drøftet det videre opplegget for arbeidet med koalisjonen for fornybar energi med EU-kommisjonen. Etter at det har funnet sted en rekke uformelle møter i koalisjonen i tilknytning til andre internasjonale møter innen energi, klima og miljø der Norge har deltatt, har EU-kommisjonen nå innkalt til det første offisielle møtet i koalisjonen på ministernivå i Brussel 4. juni i år. Norge prioriterer dette møtet høyt.

Som et ledd i den såkalte "Environment for Europe"-prosessen, igangsatt i 1991 av miljøvernministrene i ECE (FNs økonomiske kommisjon for Europa), vil det 21.-23. mai i år finne sted et miljøvernministermøte i Kiev. Vi prioriterer å bidra aktivt for at ECEs 55 medlemsland i fellesskap skal legge en ambisiøs strategi for utvikling av både fornybare og nye fornybare energikilder i tråd med det vi ønsket å få til i Johannesburg på globalt nivå.

I IEA prioriterer jeg oppfølgingen av Johannesburg høyt, og Norge arbeidet aktivt for å få en direkte og konkret henvisning til betydningen av å satse på fornybar energi i kommunikeet fra IEAs ministermøte som fant sted 28.-29. april i Paris. Det lyktes vi med.

Tyskland har annonsert at de vil arrangere en internasjonal konferanse om fornybar energi og energi-effektivisering våren 2004. Forberedelsene til denne konferansen er omfattet av stor interesse internasjonalt, og fokuset for mye av aktivitetene i koalisjonen for fornybare energikilder fremover er rettet mot denne. Norge deltar aktivt i forberedelsene til konferansen som blir en viktig milepæl i arbeidet i koalisjonen.

SPØRSMÅL NR. 538

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 19. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Et såkalt kurantprosjekt for utbygging på Høgskolen i Gjøvik er klar for anbudsutlysning. UFD har gitt uttrykk for at prosjektet nå bør videreføres. Her er investeringsramme avklart og finansiering ved husleie på plass. Likevel er ikke Statsbygg villig til å gi høgskolen midler og den servicen de har krav på.

Mener statsråden at dette er en holdbar situasjon, og hva vil statsråden gjøre for å effektivisere rutinene ved nybygging og renovering?»

BEGRUNNELSE:

Siden 1998 har det vært arbeidet med planer om å få til et representativt og funksjonelt sentralbygg for høgskolen. Etter fem års planlegging foreligger det endelig et byggeprogram. Investeringsrammen på inntil 50 mill. kr er avklart, og finansiering av husleie for det nye sentralbygget er på plass. UFD har klart gitt uttrykk for at prosjektet nå bør videreføres. Byggeprosjektet er et såkalt kurantprosjekt.

Statsbygg har imidlertid anført at det pr. i dag ikke finnes ledige midler til byggfinansiering av alle kurantprosjekter og viser til innstramminger i årets statsbudsjett. Prosjektet ved HiG er ikke prioritert. Dette skaper en svært uheldig situasjon.

Likviditetsbehovet for byggesaken i år er beskjedent, ca. 1,5 mill. kr. Statsbygg har ikke sett seg i stand til å finansiere dette. Høgskolen har derfor påtatt seg, med godkjenning fra UFD, å forskuttere disse utgiftene for 2003 slik at det nå kan foretas anbudsutlysning. Statsbygg stiller følgende betingelser (siteret fra møtereferat 8. april 2003):

- HiG må bære all risiko for nedlagt kapital dersom prosjektet ikke videreføres etter anbudskonkurransen.
- HiG vil ikke få refundert nedlagt kapital dersom prosjektet ikke blir prioritert av Statsbygg neste år.
- Prosjektet vil ikke bli gitt høyere prioritet neste år som følge av at HiG forfinansierer anbudskonkurransen. Samtidig presiseres det at Statsbygg på linje med HiG ønsker en videreføring.
- Det må settes opp en skriftlig avtale hvor disse vilkår er nedfelt.

Sjøl om prosjektet nå kan lyses ut på anbud, vil det ut i fra ovennevnte fortsatt være tvil om prosjektets videre framdrift. En kan risikere at det blir stopp i prosjektet etter at anbud er antatt, ca. 1. november 2003, til et tidspunkt på vårparten 2004 (april?) før Statsbygg beslutter om de har likviditet til å prioritere byggeprosjektet videre, i verste fall kan det bli helt stopp i 2004.

Flere høgskoler, bl.a. Gjøvik, leier en vesentlig del av bygningsmassen hos Statsbygg. HiGs leieforhold utløper 30. juni 2009, og vi kan i leieperioden si opp inntil 25 pst. av leiearealet. I denne saken er det ingen løsning å gå til en kommunal eller privat utbygger. Et sentralbygg må ligge tett opp til de øvrige bygg på campus og kun Statsbygg får lov til å bygge på Statsbyggs eiendom. HiG er derved prisgitt hvorledes Statsbygg opptrer.

HiG mener at denne saken burde være klar. Investeringsramme er avklart, byggeprogram foreligger,

framtidig husleie er finansiert, og fagdepartementet, UFD, går inn for prosjektet. Prosjektet vil nå bli lyst ut på anbud. Det er viktig at all mulig tvil fjernes om at dette kuranprosjektet kan bli ytterligere forsinket eller risikere å bli stoppet på et senere tidspunkt fordi Statsbygg mangler likviditet til å finansiere prosjektet i byggeperioden.

Svar:

Statsbygg har, innenfor visse rammer, fullmakt til å starte byggeprosjekter under denne såkalte kuranordningen, hvor leietaker har husleiemidler til disposisjon. Det fastsettes en øvre, samlet ramme for prosjektene som Statsbygg har fullmakt til å starte. På bakgrunn av Regjeringens ønske om å føre en stram økonomisk politikk er budsjetttrammene for i år stramme, noe som innebærer at Statsbygg vil måtte prioritere prosjektet på Høgskolen i Gjøvik.

Som et ledd i moderniseringsprogrammet, har jeg imidlertid startet arbeidet med å gjennomgå og modernisere statens bygge- og eiendomsvirksomhet i sivil sektor, herunder Statsbyggs rammebetingelser. Hensikten med dette arbeidet er bl.a. å skape bedre forutsetninger for å kunne ivareta brukernes behov.

SPØRSMÅL NR. 539

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant Ole-Anton Teigen

Besvart 16. mai 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I lys av at Regjeringen i forbindelse med revidert statsbudsjett skal komme med vurderinger og konkrete tiltak for å styrke slepebåtkapasiteten i nordområdene; hvorfor omdisponerte man KNM "Valkyrien" til støtteoppdrag i Gulfen, når denne i en periode var i Nord-Norge, disponert for innsats her, og svekker ikke dette kystvernberedskapen ytterligere?»

BEGRUNNELSE:

Det eksisterer i dag rundt 30 slepebåter i landet som har kapasitet til å flytte tankere av disse dimensjonene (100-300 000 tonn) i dårlig vær. Hele denne kapasiteten befinner seg i Sør-Norge. Verken kystvakt eller trålerflåte har de nødvendige egenskaper. Det har siden 1997 foreligget forslag om å styrke kapasiteten i nord, uten at dette har skjedd.

Nansen Senter for Miljø og Fjernmåling siteres i Fiskets Gang 25. februar 2003:

"Statistisk sett vil det skje en stor oljekatastrofe i Norge i løpet av de ti neste årene. Vi har til nå vært utrolig heldige."

Gjennom hele 2002 gikk det en oljetanker annenhver dag langs kysten, i dag er hyppigheten lang større og noen snakker om at det kan bli opptil 8 store tankere pr. dag.

Videre ser vi at svært mye av den militære kapasiteten flyttes sørover, samtidig som vi har en formidabel om ikke direkte militær, så miljøtrussel i nord.

KNM "Valkyrien" skal ha tilstrekkelig 123 000 tonn slepekapasitet, som er spesielt mye og vil kunne være anvendelig overfor båter i den klassen vi her snakker om. All annen privat kapasitet, tråler og kystvakt for øvrig, vil ha for liten kapasitet.

Dersom vi får en ulykke i nord, blir dette en gigantisk tragedie for fiskeri- og havbruksnæringa, for ikke å snakke om kystrelatert turisme.

Svar:

Ifølge det som jeg har fått opplyst har ikke KNM "Valkyrien" vært omdisponert og opererer fortsatt i norske farvann. KNM "Valkyrien" representerer en slepekapasitet. I den utstrekning fartøyet opererer i nordlige farvann, vil det kunne dekke deler av slepekraftbehovet i regionen.

Videre vil jeg påpeke at arbeidet med å få vurdert slepebåtkapasiteten i Nord-Norge har høy prioritet i Fiskeridepartementet. Kystverket har foretatt en gjennomgang av behovet for slepebåtkapasitet i regionen, og har sendt en rapport på høring i vår. Denne vurderes nå, og departementet vil komme tilbake til saken i forbindelse med budsjettforslaget for 2004.

Arbeidet for sikkerhet og beredskap langs kysten har høy prioritet i Fiskeridepartementet. Jeg vil i denne forbindelse også nevne at Regjeringen har foreslått i revidert nasjonalbudsjett for 2004 at det bygges en

trafikksentral for Nord-Norge i Vardø. Videre har Regjeringen foreslått en utvidelse av territorialgrensen fra 4 til 12 nautiske mil, som er under behandling i Stortinget. Som en oppfølging av dette vil det bli innført påbudte seilingsleder for fartøy med farlig og/ eller forurensende last. Disse tiltakene må sees i sammenheng med etablering av mottaksanlegg for AIS- signaler fra skip langs hele kysten.

Samlet vil disse tiltakene gi en bedre kontroll med trafikken i våre farvann.

SPØRSMÅL NR. 540

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 16. mai 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«En kvinne har Parkinsons sykdom og vanskelig for å bevege seg på en slik måte at hun kan ta godt nok vare på sine tenner. Av denne grunn får hun store tannlegeutgifter. Trygdeverket nekter å dekke utgiftene fordi tannhygienien er for dårlig og aksepterer ikke at det er hennes sykdom som er årsaken. Kvinnens tannlege og Tannlegeforeningen mener at det er primærlidelsen som har ført til redusert tannhelse og at hun må ha krav på økonomisk bistand fra folketrygden.

Hva mener helseministeren skal til for å ha rett til stønad?»

BEGRUNNELSE:

NN er for syk til å kunne pusse tennene sine. Parkinsons sykdom har gjort henne for svak til å kunne koordinere bevegelsene sine skikkelig, og kreftene holder ofte ikke til å gjennomføre det nødvendige renhold i munnen. Dette har ført til at tennene hennes er blitt dårlige, at hun har tannråte og tannkjøttbetennelse, noe som medfører store utgifter til tannlege. Hun har søkt trygdekontoret om økonomisk støtte og fått avslag begrunnet med at det er tannpleien hennes som er for dårlig. I avslaget heter det: "Behandling som ikke dekkes er tannbehandling som i det vesentlige skyldes at pasienten ikke har ivarettatt sin tannhelse. Det synes ikke dokumentert at den mest sannsynlige årsak til nedsatt tannhelse er å finne i generell sykdomstilstand." I 1994 fikk NN støtte på 6 460 kr fra Trygdeverket. Den gang ble støtten tilstått med begrunnelse om at hun var berettiget til støtte dersom det var overveiende sannsynlig at det var sykdom som var skyld i den forverrede tannhelsen. Fem år senere var konklusjonen en annen.

Både hennes tannlege og Den norske tannlegeforening har engasjert seg i saken, og i siste utgave av Den norske tannlegeforenings Tidende er saken tatt opp til debatt. Det virker uforståelig at mennesker som er så sterkt rammet av sykdom at de ikke kan klare normal pleie av f.eks. tennene, ikke skal kunne få støtte fra samfunnet til å avhjelpe situasjonen når dette er mulig og det er sykdom som er den direkte årsaken til problemet.

Svar:

Spørsmålet fra representanten Alvheim synes å gjelde bidragsbestemmelsene i folketrygdloven § 5- 22. Representanten spør hva jeg mener skal til for å få økonomisk støtte til tannbehandling under disse bestemmelsene. Først vil jeg presisere at bidragsbestemmelsen ikke gir individuelle rettigheter. Men personer kan etter individuell søknad få innvilget økonomisk støtte til dekning av utgifter til tannbehandling. Jeg kan ikke ta stilling til den konkrete saken som her brukes som eksempel, men vil kort redegjøre for ordningen med folketrygdens bidrag til tannbehandling.

Bidrag kan ytes til dekning av utgifter til helsetjenester når utgiftene ikke ellers dekkes etter folketrygdloven eller andre lover. Bidrag skal være forhåndsgodkjent av trygdekontoret før behandling igangsettes og det kan ytes bidrag til dekning av utgifter til tannlegebehandling når:

- medfødt eller ervervet defekt eller annen sykdom, eller behandling av slik defekt/sykdom, har medført skade eller sykdom på tenner eller støttevev med vesentlig forringelse av tannhelsen

og/eller når

- behandlingen antas å ville føre til en vesentlig funksjonsbedring etter svekkelse som skyldes medfødt eller ervervet somatisk defekt/sykdom.

En hovedforutsetning for bidrag er at annen sykdom enn karies og/eller periodontitt, skade eller lyte er årsak til den nedsatte tannhelsen. Dette innebærer at det ikke ytes bidrag til dekning av utgifter til tannlegebehandling som *primært* skyldes nedsatt tannhelse som følge av tannråte (karies) og tannkjøtt sykdom (periodontitt). Det innebærer også at utgifter til tannlegebehandling ikke dekkes ved behandling som i det vesentlige skyldes at medlemmet ikke har ivaretatt sin tannhelse.

I begrunnelsen for spørsmålet viser representanten til at personen har tannråte og tannkjøttbetennelse, noe som medfører store utgifter til behandling hos tannlege. Jeg vil i den anledning minne om Stortingets vedtak om innføring av en refusjonsordning for utgifter til rehabilitering av tannsettet etter systematisk periodontittbehandling. Personer som i dag ikke kan få økonomisk støtte til tannbehandling etter bidragsreglene, kan i visse tilfeller søke om stønad som følge av den nye ordningen jeg legger opp til skal tre i kraft i løpet av høsten 2003.

Parkinsons sykdom er en sykdom som innebærer at pasienter må bruke medikamenter. Enkelte av disse kan også føre til nedsatt evne til å ta vare på egen munnhelse. Trygden må i hvert enkelt tilfelle gjøre en individuell vurdering av om vilkårene for å få bidrag er innfridd.

Dokument nr. 15:28

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 541

Innlevert 8. mai 2003 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 15. mai 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I samband med saka om Raufoss m.m. (St.prp. nr. 39 (2002-2003)) fatta Stortinget i januar i år vedtak der me bad Regjeringa leggje fram ei sak for Stortinget om betre forvaltning av det statlege eigarskapet. Fleirtalet understreka at Stortinget skal ha saka i tide til å handsama ho våren 2004.

Kva har statsråden gjort ovanfor Statseigarskapsutvalet for å følgje opp Stortinget sitt klare vedtak?»

GRUNNGJEVING:

Da Stortinget handsama St.meld. nr. 22 våren 2002 bad Stortinget om at Regjeringa satt ned eit hurtigarbeidande utval for å få ein brei gjennomgang med sikte på ei betre organisering og forvaltning av det statlege eigarskapet. Stortinget blei i ettertid gjort kjend med at Regjeringa i november 2002 nedsette eit offentleg utval, Statseigarskapsutvalet, som skal leggje fram ei offentleg utgreiing innan 1. mars 2004. Då fleirtalet ikkje kunne sjå at dette er hurtigarbeidande, og heller ikkje korleis Regjeringa kan kome attende til Stortinget med ei slik sak innan rimeleg tid, bad fleirtalet Regjeringa kome attende til Stortinget med ein plan for betre forvaltning av det statlege eigarskapet slik at Stortinget kan handsama det i løpet av våren 2004.

Statsråden utalte i Stortinget den 28. januar i år at han ville gjere sitt yttarste for å få dette til, og leggje opp arbeidet deretter.

Svar:

Stortinget sitt vedtak er utfordrande i lys av Regjeringas fastsette frist for arbeidet i utvalet. Utgreiinga skal ut frå mandatet verte lagd fram innan 1. mars 2004. Ei slik offentleg utgreiing skal normalt på høyring i tre månader, etterpå må departementet ha tid til å gjere klar denne saka for Stortinget under same sesjon. Utan å korte ned fristar vil det normalt ta om lag seks månader frå ei slik utgreiing vert lagd fram til ei sak kan fremmast for Stortinget.

Eg har diskutert problematikken med leiaren av utvalet. Statseigarskapsutvalet skal vurdere særskilte komplekse spørsmål av konstitusjonell, forvaltingsrettsleg og forretningsmessig karakter. Ut frå omfanget og betydninga til det statlege eigarskapet i norsk næringsliv er det av stor verd at utvalet får tid til å gjennomføre eit grundig utgreiingsarbeid. Utvalet har haldt seg til den opphavlege tidsfristen når dei planla sitt arbeid og er i gang med eit omfattande og tidkrevjande utgreiingsarbeid i samsvar med problemstillingane.

Ei nedkorting av fristen til utvalet ville innebære at meir utgreiingsarbeid måtte gjerast av departementet i ein oppfølgingsfase før saka kunne leggjast fram for Stortinget. Dei problemstillingane som må handsamast er stort sett dei same, uavhengig av om departementet eller utvalet står for utgreiinga. Å korte ned fristen til utvalet kan difor gi liten samla innsparing. Saka er vidare av ein slik karakter at å forsere den departementale handsaminga med tilhøyrande nedkorting av høyringsfristar fort kan kome i konflikt med ønsket om ei forsvarleg handsaming, særleg høyring av tunge samfunnsinteresser.

I samråd med leiaren for utvalet har eg så langt ikkje korta ned fristen til utvalet. På bakgrunn av at utvalet arbeider godt med problemstillingane, har eg til formål å be utvalet om å gjere greie for sitt arbeid til

departementet i haust. Ei slik utgreiing vil, saman med departementet sine egne vurderingar, gi grunnlag for ei utgreiing om status, innhald og vidare framdrift i statsbudsjettet for 2004.

SPØRSMÅL NR. 542

Innlevert 9. mai 2003 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 16. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«En arbeidstaker startet sist høst på et deltidsstudium som han planla å gjennomføre ved siden av full jobb. I slutten av mars i år ble denne arbeidstakeren permittert fra jobben, men da han søkte om dagpenger fikk han beskjed fra Aetat om at søknaden ikke ville bli vurdert før han sluttet studiene. Det var også en forutsetning at han heller ikke gikk opp til eksamen.

Vil statsråden endre regelverket, slik at arbeidsledige blir stimulert og ikke straffet når de forsøker skaffe seg ny kompetanse?»

BEGRUNNELSE:

Denne arbeidstakeren hadde planer om å studere ved siden av jobben for å skaffe seg bedre kompetanse for dermed å stå bedre rustet i arbeidsmarkedet.

Han ble imidlertid permittert ca. et halvt år etter at studiet var påbegynt. Han søkte da om dagpenger på vanlig måte, men fikk beskjed fra Aetat om at søknaden ikke ville bli vurdert før han hadde sluttet studiene sine. Etter at han hadde meldt seg av eksamen og fått godkjent dagpengene fikk han beskjed om at dagpengene var innvilget under forutsetning av at han ikke gikk opp til eksamen.

Aetat har gitt klar beskjed om at dersom han går opp til eksamen, vil han måtte betale tilbake dagpengene han har fått. Det er også kjent at andre har møtt samme reaksjon, og har måttet velge mellom penger til livets opphold og det å få fullføre utdanningen. Både gjennom etterutdanningsreformen og gjennom tiltak for de som blir ledige, har det vært et mål å gjøre arbeidstakere bedre rustet for arbeidsmarkedet ved å gi mulighet til kompetanseheving. I det tilfelle som er beskrevet i spørsmålet, virker regelverket helt motsatt.

For folk som er etablert og som har løpende utgifter, vil det være umulig å gi avkall på dagpenger i en slik situasjon. I stedet for å få skaffe seg ny kompetanse og dermed stå bedre rustet i forhold til arbeidsmarkedet, blir disse menneskene passive mottakere av dagpenger. Det bør derfor vurderes å endre regelverket.

Svar:

Retten til dagpenger under utdanning er regulert i folketrygdloven § 4-6 første ledd. Hovedregelen er at de som er under utdanning eller opplæring ikke har rett til dagpenger. Begrunnelsen er at de ikke anses som reelle arbeidssøkere eller disponible for arbeidsmarkedet så lenge de er under utdanning, jf. folketrygdloven § 4-5.

Utdanning er også uforenlig med rett til dagpenger fordi det vil stride mot intensjonen med dagpengereordningen å finansiere ordinær utdanning med dagpenger. Det vil dessuten føre til en urimelig forskjellsbehandling mellom personer som har tjent opp rett til dagpenger og personer som må finansiere utdanningen gjennom lån eller med egne midler.

Hovedregelen gjelder selv om vedkommende sier seg villig til å avslutte utdanningen så snart arbeid kan skaffes. Det kan være uten betydning om utdanningen er påbegynt før eller etter ledigheten inntraff.

Det er noen unntak fra hovedregelen. Det er f.eks. mulig å kombinere utdanning med dagpenger dersom utdanningen eksplisitt er lagt opp som utdanning på kveldstid, dagpengemottakeren følger undervisningen og utdanningen lar seg forene med arbeid på fulltid. For at utdanningen skal anses forenlig med fulltids arbeid, må utdanningen videre ha redusert studieprogresjonen med minst 50 pst. i forhold til tilsvarende utdanning på dagtid med normal studieprogresjon.

Arbeidssøkere som leser til eksamen som privatister uten å følge undervisning i det hele tatt, har heller ikke rett til dagpenger. De følger ikke et konkret undervisningstilbud tilrettelagt for undervisning utenfor normal arbeidstid, og kan derfor ikke godkjennes som studenter på kveldstid.

Dette har betydning, som i det tilfelle representanten Arnesen beskriver, at selv om utdanningen i praksis har latt seg kombinere med arbeid på heltid så er den nødvendigvis ikke forenlig med rett til dagpenger. Jeg er enig i at dette kan synes som et paradoks, og jeg har derfor satt ned en arbeidsgruppe for å vurdere en presisering av dagens regler bl.a. i tilfeller der en utdanning ble påbegynt før ledigheten inntrådte, og en fullføring ikke hindrer at arbeidssøkeren står til disposisjon for arbeidsmarkedet. Stortinget vil bli orientert om dette arbeidet i St.prp. nr. 1 (2003- 2004).

SPØRSMÅL NR. 543

Innlevert 9. mai 2003 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 15. mai 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Korleis vil berekningane bli for fylkeskommunane, og kva er tidsplanen for når departementet skal tildele midlar til drift av teknisk fagskule i skuleåret 2003/2004?»

GRUNNGJEVING:

Det er vedteke at staten skal ta over ansvaret for økonomien for dei tekniske fagskulane. Vidare er det gjort eit overslag over kor mange studentar som gjekk i tekniske fagskular etter KOSTRA-innrapportering pr. 1. oktober 2001.

Fylkeskommunane blei trekt eit forholdsbeløp som kunne tilbakeførast dersom fylkeskommunane ønska å drive teknisk fagskule.

Under behandling av Ot.prp. nr. 32 om lov om fagskoleutdanning, blei det både i innstilling og i debatten i Odelstinget peika på at enkelte av KOSTRA- tala var fel.

Eg er kjent med at departementet ikkje har vore viljug til å endre talmateriell etter å ha blitt kontakta av fylkeskommunane. Nokon fylkeskommunar er blitt trekt for lite, noko som fører med seg at dei får fot lite midlar tilbakeført for å drive teknisk fagskule med god nok kapasitet. Dette er tilfelle for Telemark tekniske fagskule. KOSTRA meiner at skulen hadde 72 studentar på 1. oktober 2001, mens det reelle talet var 108 studentar til 120 plassar. Det kan tyde på at KOSTRA-tala ikkje har vore kvalitetssikra nok og kan vere feil for fleire fylkeskommunar og tekniske fagskular.

Svar:

Det er trekt ut midlar frå rammeoverføringane til fylkeskommunane til drift av teknisk fagskule frå hausten 2003. Midlane er trekt ut på grunnlag av talmaterialet som fylkeskommunane sjølv har rapportert inn til KOSTRA for skuleåret 2001/2002.

Departementet har hatt ein prosess med fylkeskommunane i høve til rapportering av planlagt aktivitet for skuleåret 2003/2004. Alle fylkeskommunar, så nær som ein, har rapportert inn eit høgare tal på planlagt aktivitet enn det som var faktisk elevtal for skuleåret 2001/2002. Departementet vil utbetale midlar for hausten 2003 når oversikt over opptaket ligg føre. Dersom dette ikkje viser store skilnader i høve til planlagt aktivitet, vil fylkeskommunane få overført det same beløpet som er trekt ut frå rammetilskotet.

SPØRSMÅL NR. 544

Innlevert 9. mai 2003 av stortingsrepresentant Elsa Skarbøvik

Besvart 15. mai 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Alle unge har en lovfestet rett til tre års videregående utdanning etter endt grunnskole. Samtidig viser tall at mange av elevene opplever denne utdanningen som lite motiverende. Hele 12 000 unge sluttet på videregående skole i løpet av skoleåret 2001/2002.

Hva gjør departementet for å få flere unge til å fullføre den videregående skole?»

Svar:

Representanten refererer i sitt spørsmål til at 12 000 unge sluttet i videregående opplæring i løpet av skoleåret 2001/2002. Tallet er hentet inn av Dagbladet som har henvendt seg til samtlige inntakskontor i fylkeskommunene. Tallene tyder på at det er tatt utgangspunkt i hvor mange som er registrert på ett tilbud pr. 1. oktober i skoleåret 2001/2002, og det undersøkes hvor mange av disse som har avsluttet det kurset de har startet på. Dette betyr imidlertid ikke at de ikke lenger er i skolen. De kan f.eks. ha gått over til et annet kurs, flyttet til et annet fylke eller sluttet på kurset like før skoleslutt for å slippe å bli registrert som en som har strøket. Andelen som ikke fortsetter i skolen er langt lavere enn dette. For å få et overslag over hvor mange som ikke lenger befinner seg i skolen eller i lære, kan vi sammenholde tall fra SSB (Statistikkbanken) over elever i en gitt aldersgruppe fra 2000 til 2001. Fra 2000 til 2001 sluttet 1 757 av de som var 16 år i 2000. Av de som var 17 år i 2000, var det 3 866 færre elever som var 18 i 2001.

Nylig har Norsk institutt for studier av forskning og utdanning, NIFU, levert første delrapport i prosjektet "Bortvalg og Kompetanse". Prosjektet omhandler valg av studieretning i og bortvalg av videregående opplæring blant 16-åringer i 2002. Prosjektet ble startet opp som følge av at syv østlandsfylker ønsket å danne seg et bilde av bortvalget av videregående opplæring.

I undersøkelsen fant man at nesten alle elever søker videregående opplæring. 1,2 pst. søkte ikke videregående opplæring, og kun 0,3 pst. startet ikke noen form for utdanning etter grunnskolen. Problemet med bortvalg er i større grad knyttet til de som ikke begynner selv om de har søkt, og til de som slutter etter først å ha begynt. Rapporten ser nærmere på den gruppen ungdom som ikke var elever i videregående opplæring pr. februar 2003. Analysen peker på noen kjennetegn ved disse ungdommene. Kjennetegnene kan deles i to; forhold knyttet til elevenes hjemmesituasjon og elevenes forhold til skolen. I rapporten konkluderes det med at det er for tidlig å komme med eventuelle anbefalinger om hvilke tiltak som kan settes i verk for å forhindre bortvalg, men dette skal følges opp i den videre forskningen i prosjektet.

Departementet har imidlertid allerede igangsatt tiltak for å forhindre frafall i videregående opplæring. Gjennom Regjeringens tiltaksplan mot fattigdom er det satt av 8 mill. kr i 2003 til å styrke oppfølgingstjenestens arbeid med frafall i videregående opplæringen. Det er igangsatt en satsing i 2003 i 4 regioner med en styrking av oppfølgingstjenestens arbeid mot målgruppen. De fire regionene er Vest-Agder, Oslo, Sør-Trøndelag og Finnmark fylke. Rådgivningstjenesten og Aetat vil være sentrale samarbeidspartnere i arbeidet. I 2004 og 2005 vil en satse på en nasjonal spredning.

Prosjektet retter seg mot alle elever som står i fare for ikke å starte eller avbryte eller som allerede har avbrutt videregående opplæring, eller som ikke har annet arbeid. Prosjektet retter seg mot alle elever i denne kategorien, men et særlig fokus blir rettet mot elever med minoritetsspråklig bakgrunn og funksjonshemmede elever, da disse gruppene er overrepresentert blant ungdommen som ikke fullfører videregående opplæring.

Departementet har gjennom Ot.prp. nr. 67 (2002- 2003) fremmet forslag om økt fleksibilitet mht. alternative veier fram til fagbrev/svennebrev. Forslaget innebærer at elever skal kunne gå rett ut i lære etter ungdomsskolen uten at det kreves en sakkyndig vurdering fra PPT. Jeg mener at en iverksetting av dette tiltaket vil kunne føre til at flere elever fullfører videregående opplæring.

Ifølge offisielle tall fra SSB for skoleåret 2000/ 2001, var det rundt 7 000 elever som avbrøt videregående opplæring. I utgangspunktet virker det lite sannsynlig med en økning fra dette nivået og til det nivået Dagbladet mener å kunne dokumentere i løpet av ett år. Jeg vil derfor avvente de offisielle tallene fra SSB før jeg vurderer utviklingen. Hvis tallene fra SSB for skoleåret 2001/2002 bekrefter den utvikling Dagbladet beskriver, vil departementet undersøke årsaken til dette og vurdere ytterligere tiltak.

Forøvrig vil jeg vise til Kvalitetsutvalgets innstilling som vil foreligge 5. juni 2003. Kvalitetsutvalget er bl.a. bedt om å beskrive, analysere og vurdere hovedtrekkene i dagens tilbudsstruktur, samt innhold, organisering og kvalitet i grunnopplæringen.

SPØRSMÅL NR. 545

Innlevert 9. mai 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 19. mai 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ for å gjøre Enovas støtteordning til energiomlegging permanent slik at personer som av forskjellige grunner ikke fikk registrert sine søknader innen 15. mars også kan få nytte godt av ordningen, og i hvert fall sørge for at de som av tekniske årsaker ikke fikk registrert søknaden får disse behandlet?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har mottatt tilbakemeldinger om at en person som har søkt Enova om støtte til energiomlegging ikke har fått søknaden sin registrert, og vedkommende opplyser at Enova hevder at dette gjelder flere enn denne ene søkeren.

Firmaet som har utført det datamessige arbeidet har ovenfor denne søkeren opplyst at manglende registrering av den elektroniske søknaden kan skyldes at det på nettsiden var lagt inn en "spærre" mot søknader som ble sendt fra utlandet, og at dette kan være en mulig årsak til at søknaden som i dette tilfellet ble sendt fra Tenerife, ikke ble registrert.

Med søknadsfrist 15. mars var det av avgjørende betydning at alle søknader ble korrekt registrert. Manglende registrering av tekniske årsaker har medført at personer som har regnet med støtte til investering i eksempelvis varmepumper, føler seg "lurt".

Svar:

Under behandlingen av St.prp. nr. 42 (2002- 2003), som omhandler straksordningen for husholdninger, ble det vedtatt å sette søknadsfristen til 15. mars. Ordningen er knyttet opp til den spesielle kraftsituasjonen vi hadde i vinter. Jeg legger ikke opp til at dette skal bli en permanent ordning. Hvis Enova derimot, på bakgrunn av en evaluering av straksordningen, skulle komme til at en slik ordning er et effektivt virkemiddel innenfor energiomleggingen, har de fullmakt til å utforme et slikt virkemiddel innenfor sin ramme.

Jeg har videre vært i kontakt med Enova angående selve søknadsbehandlingen og har fått følgende svar:

"Enova registrerer alle søkere som hevder å ha søkt, men som av tekniske årsaker kan se ut til å ha falt ut ved elektronisk registrering. I disse tilfeller ber vi om opplysninger som eksakt når søknaden ble sendt, hvilken

kvittering som ble registrert på skjermen etter at søknaden ble sendt og om søker tok noen form for kopi av søknadsskjemaet mens det var på skjermen ..."

I de tilfeller hvor vi har fått dokumentasjon som tilsier at det er gjort et forsøk på å søke, er søker etterregistrert ..."

Av de 50 388 søknader som var registrert ved søknadsfristens utløp, har vi nå rundt 50 saker av denne type ..."

Så langt har arbeidet med denne type forhold vært håndterbart, men endelig vurdering av uavklarte saker gjenstår."

Jeg har derfor tillit til at Enova vil behandle denne typen søknader på en forsvarlig måte.

SPØRSMÅL NR. 546

Innlevert 9. mai 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 26. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva er omfanget av og vilkårene for bruken av varetektsceller til forvaring av asylsøkere, og på hvilket vurderingsgrunnlag brukes varetektsplasser til slik forvaring?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede har møtt asylsøkere som sitter i varetekt til tross for at de ikke har begått lovbrudd. En av årsakene skal ha vært ukjent identitet. Dette synes betenkelig, både med hensyn til de menneskelige belastningene dette innebærer, og fordi det er stor mangel på varetektsplasser i Norge.

Svar:

Asylsøkere kan i likhet som andre utlendinger bli fremstilt for retten med anmodning om varetektsfengsling på to grunnlag:

1) for å sikre iverksettelse av vedtak, jf. utlendingsloven § 41 og 2) dersom utlendingen nekter å oppgi sin identitet eller det er skjellig grunn til mistanke om at utlending oppgir falsk identitet, jf. utlendingsloven § 37 6. ledd.

Fengsling etter utlendingsloven kan imidlertid ikke skje dersom det anses som et uforholdsmessig inngrep.

En person kan sitte i varetekt i ordinært fengsel eller på Trandum som er politiets internat for personer som er pågrepet og/eller fengslet og som venter på uttransportering. Internatet benyttes hovedsakelig til kortere forvaring.

De fleste som fremstilles for fengsling blir plassert i fengsel inntil de blir transportert til Trandum rett forut for utreise fra landet.

Ordinære varetektsplasser vil imidlertid benyttes når en person antas voldelig, eller når det blir ansett å foreligge en rømningsfare. Videre benyttes varetektsplasser under etterforskning av identitet.

Oslo politidistrikt har hittil i år hatt ca. 90 fengslinger etter utlendingsloven §§ 37 og 41. I dag har vi ingen oversikt over antall fengslinger for landet totalt sett. På Trandum internat har det hittil i år sittet 49 personer fengslet etter utlendingsloven.

SPØRSMÅL NR. 547

Innlevert 12. mai 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 19. mai 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Jorda på Melhus prestegård er ifølge reportasje i mediene leid ut til en utenbygds entreprenør uten tilknytning til landbruk og uten at adkomst til jorda er sikret. Nabobrukere har ikke blitt orientert av Opplysningsvesenets fond som eier jorda. Den ansvarlige der bekrefter at leieprisen, som ikke er kjent, har vært avgjørende.

Vil statsråden bidra til at det gode forhold mellom prestegårdene og naboene ikke blir ødelagt av strengere krav til økonomisk resultat?»

BEGRUNNELSE:

Det er gjennom reportasje i avisen Gaula blitt kjent at Opplysningsvesenets fond har inngått avtale om bortleie av prestegårdsjorda i Melhus på vilkår som tyder på at det ensidig legges vekt på økonomisk gevinst. Ifølge reportasjene er jorda bortleid til en entreprenør fra Trondheim uten tilknytning til landbruksvirksomhet, mens interesserte naboer ikke var kjent med at ny leieavtale skulle inngås. Utleieavtalen er inngått uten at utleier har sikret rett til adkomst til den største delen av leiejorda.

I det samme område er det nå stor misnøye etter at flere av de 21 boligeierne som måtte flytte for å gi plass til ny E6 gjennom Melhus sentrum, ikke har fått en erstatning som dekker kostnadene med å skaffe tilsvarende bolig i Melhus sentrum. De to sakene danner til sammen et bilde av at staten legger for stor vekt på egen økonomi der man burde vektlagt å videreføre et godt forhold til innbyggerne.

Svar:

Opplysningsvesenets fond forvaltes av et særskilt forvaltningsorgan under departementet. Forvaltningen av fondets eiendommer skjer med bakgrunn i prinsipper og retningslinjer som departementet tidligere har forelagt Stortinget, jf. bl.a. St.meld. nr. 14 (2000-2001).

Når det gjelder den aktuelle saken om utleie av prestegårdsjord tilhørende Melhus prestegård, har departementet innhentet uttalelse i saken fra fondet.

Fondet opplyser følgende med hensyn til status for Melhus prestegård:

"Melhus prestegård har vært bortforpaktet inntil 2003. Forpakteren, som har nådd pensjonsalder, sa opp forpaktningensavtalen fra og med våren 2003. Jorda er midlertidig bortleid som tilleggsjord for inneværende sesong i påvente av at det skal tas stilling til den framtidige disponeringen av prestegården. Forpakterboligen er fortsatt bortleid til forpakter inntil han får skaffet seg ny bolig.

Omlegging av E6 i området kjører over prestegårdens dyrka mark og også jernbanen krysser eiendommen. Fylkesmannens landsbruksavdeling i Sør-Trøn

delag har, med bakgrunn i grunnavstøelser til berørte eiere i området, henvendt seg til Opplysningsvesenets fond og forespurt om muligheten for om mulig å erverve prestegårdens jordbruksarealer til erstatningsarealer. Henvendelsen ligger til vurdering, og fondet håper at en konklusjon om framtidig disponering vil foreligge i løpet av året."

Når det særskilt gjelder saken om utleie av prestegårdsjorda, opplyser fondet:

"Flere gårdbrukere, både naboer og andre, har uoppfordret meldt sin interesse for å leie prestegårdsjorda i 2003. Som følge av at det kun var midlertidig utleie for en sesong, ble jordleier plukket ut blant de innkomne henvendelser. Alle var fra seriøse og kvalifiserte brukere, og det ble inngått avtale med den bruker som ut fra en helhetsvurdering gav det beste resultatet for Opplysningsvesenets fond. Leiepris var selvfølgelig en viktig del av avtalen, men var klart innenfor forsvarlig nivå for distriktet.

Dersom det hadde vært aktuelt med en flerårig leieavtale, ville jorda vært utlyst. Det var ikke naturlig å kontakte naboer i denne forbindelse, da ingen av disse har hatt leieavtaler på prestegården tidligere.

Selv om den aktuelle leieren ikke er nabo til prestegården, er han velkvalifisert, har agronomutdanning og driver i tillegg annen landbrukseiendom. Han har bekreftet at han har sikret adkomst til arealene."

Jeg viser til dette. Med bakgrunn i den redegjørelsen fondet har gitt om midlertidig utleie av Melhus prestegårds jordbruksarealer, kan jeg ikke se at fondet i denne saken har opptrådt på en måte som foranlediger endringer i de retningslinjer som gjelder for fondets forvaltningspraksis i slike saker.

SPØRSMÅL NR. 548

Innlevert 13. mai 2003 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 16. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Med jevne mellomrom kommer det oppslag i mediene basert på dårlig forvaltningsmessige vurderinger. I VG fredag 9. mai d.å. hadde nevnte avis en sak om to personer som nå er mistenkt for grove forbrytelser mens de faktisk var undergitt soning. Begge er tidligere dømt for narkotika- og ransforbrytelser. Begge var gitt åpen soning utover gjeldende praksis. Dette, ifølge VG, grunnet de lange soningskøene.

Er justisministeren enig i at denne saken gir negativ publisitet, og hva bør endres for å unngå slike episoder?»

BEGRUNNELSE:

Saken gjelder to personer, hvorav den ene nå soner en åtte års ransdom. Vedkommende er også tidligere dømt for ran og gisseltaking. Den andre personen soner en fem års dom for smugling og salg av hasj, samt heleri av ransutbytte.

Det som er mest alvorlig i denne saken, er at det gjelder to profesjonelle forbrytere som lever av sin kriminalitet. Disse har da av en eller annen interessant grunn blitt underlagt åpen soning! Ifølge regionsdirektør B. Krogsrud, skyldes dette at "Det er så stor mangel på fengselsplasser at det er om å gjøre å skuffe flest mulig over på åpen soning fortest mulig". Jeg har tidligere med beklagelse lagt merke til at flertallet i Stortinget, inklusiv regjeringspartiene, har tatt til orde for å liberalisere dagens praksis vedrørende åpen soning. Dette har på en måte stått i kontrast til justisministeren som jeg har oppfattet dit hen at dette i så fall skulle gjelde personer som *ikke* har begått de mest alvorlige forbrytelser! Det blir derfor et paradoks å se hvordan kriminalomsorgen utøver sitt skjønn.

Min vurdering av saken blir derfor at enten har ansatte innen kriminalomsorgen gått utover de politiske signaler som er gitt med de følger det må få, eller så har den politiske ledelse i Justisdepartementet gitt uttrykk for at tidligere praksis har vært for strengt, og at den derfor bør endres. Hvis det første er riktig, kan man lure på hvilke konsekvenser vil det da få for vedkommende ansvarlig person innen kriminalomsorgen. I motsatt fall, er det grunn til å spørre seg om justisministeren og Regjeringen har gitt opp kampen mot de kriminelle, og at man heretter kan forvente at alle kan gis åpen soning, uavhengig av hvilken handling de har begått.

Videre vil jeg tro at slike hendelser og påfølgende oppslag, ikke inngir til tillit ovenfor verken politikere eller embetsverk, og skaper utrygghet ute hos folk flest. I så måte blir resultatet svært dårlig. Tillater meg derfor også å be om justisministerens vurdering av denne antagelsen.

Svar:

Den 1. mars 2002 ble som kjent lov om fengselsvesenet av 12. desember 1958 nr. 7 (fengselsloven) avløst av lov om gjennomføring av straff mv. av 18. mai 2001 nr. 21 (straffegjennomføringsloven).

Det er et gjennomgående trekk ved den nye loven at det skal legges til rette for progresjon med etter hvert større frihet i straffegjennomføringen som ledd i å forberede den domfelte på og gjøre vedkommende i stand til å mestre et ordinært liv i frihet (progresjonssoning). Denne hovedstrategi hadde tilslutning fra et flertall på Stortinget. Det ble imidlertid, fra det samme flertallet, gjentatte ganger understreket at sikkerheten for

samfunnet er det primære, og at beslutning om individualpreventivt begrunnede soningsalternativer bare kan treffes når dette er sikkerhetsmessig forsvarlig.

Etter straffegjennomføringsloven § 10 skal fengselsstraff, som hovedregel, gjennomføres enten i fengsel med høyt sikkerhetsnivå (lukket fengsel) eller i fengsel med lavere sikkerhetsnivå (åpent fengsel). Det følger av straffegjennomføringsloven § 11 at dersom den domfelte er ilagt en fengselsstraff på mer enn 2 år skal vedkommende, igjen som hovedregel, settes direkte inn i lukket fengsel.

Som et ledd i progresjonssoningen bestemmer straffegjennomføringsloven § 15 2. ledd at innsatte kan, etter å ha gjennomført en del av straffen, overføres fra fengsel med høyt sikkerhetsnivå til fengsel med lavere sikkerhetsnivå. Innsatte skal ikke overføres dersom formålet med straffen eller sikkerhetsmessige grunner taler mot det, eller det er grunn til å anta at innsatte vil unndra seg gjennomføringen. Kriminalomsorgen skal vurdere overføring til fengsel med lavere sikkerhetsnivå når det gjenstår ett år til innsatte kan løslates på prøve.

Med hjemmel i forskrift til lov om straffegjennomføring av 22. februar 2002 § 7-1 er det av kriminalomsorgens sentrale forvaltning gitt retningslinjer for utøvelsen av det skjønn som straffegjennomføringsloven § 15 2. ledd legger opp til. Retningslinjene er gitt på bakgrunn av lovens forarbeider mv.

Ifølge retningslinjenes pkt. 3.3 og 3.11 skal overføring til mindre restriktive gjennomføringsformer bare innvilges når overføringen anses som sikkerhetsmessig forsvarlig og det ikke er grunn til å tro at innsatte vil unndra seg straffegjennomføringen. Ved vurderingen skal det bl.a. legges vekt på tidligere domfellelser, den adferd innsatte har vist under nåværende og tidligere soning, hvordan eventuelle utganger har forløpt mv.

Retningslinjene regulerer også fra hvilket tidspunkt en domfelt eventuelt kan overføres fra lukket til åpen soning. Innsatte bør vurderes for overføring fra fengsel med høyt sikkerhetsnivå til fengsel med lavere sikkerhetsnivå når det gjenstår mindre enn to år til forventet løslatelse. Innsatte skal vurderes for slik overføring når ett år gjenstår. Innsatte med lange dommer kan overføres når det anses hensiktsmessig ut fra en rimelig og fornuftig progresjon i straffegjennomføringen.

Når det gjelder de aktuelle sakene, har departementet fått følgende opplysninger:

De to domfelte, som er omtalt i VG den 9. mai 2003, ble overført åpen soning henholdsvis ett år og fire måneder og ett år og to måneder før løslatelse ved 2/3 soningstid kunne finne sted. Den ene domfelte, som for øvrig sonet ved Hassel fengsel, fikk på et tidligere tidspunkt avslag på sin søknad om overføring til åpen soning, til tross for at ovennevnte regelverk åpnet for dette.

Av ovennevnte gjengivelse av regelverket fremgår det at overføringen til åpen soning ikke var i strid med regelverket, slik VG hevder i sin artikkel.

En annen sak er om de to omtalte personene, deres forhistorie tatt i betraktning, burde vært overført åpen soning.

Fengslene foretar alltid en sviktfarevurdering før overføring til åpen soning. I den vurdering som blir gjort kontaktes bl.a. politiet for å undersøke at den domfelte ikke har uoppgjorte straffbare handlinger. Overføring vil ikke skje hvis så er tilfelle eller det for øvrig foreligger andre forhold som tilsier at en overføring er utilrådelig. Det legges videre stor vekt på domfeltes oppførsel under soningen. Normalt skal den domfelte ha gjennomført permisjon uten anmerkninger før overføring til åpen soning. En søknad om overføring til åpen soning kvalitetssikres ved at den blir behandlet i anstaltens råd før endelig vedtak fattes.

De to omtalte personene i artikkelen hadde utvist en oppførsel og holdning som, sammenholdt med gjestående soningstid, tilsa at det var forsvarlig å overføre dem til åpen soning. Overføringen til lettere soningsformer var begrunnet i hensynet til rehabilitering gjennom målrettet soning med stadig større frihet frem mot forventet løslatelse. Overføringen hadde således ingen sammenheng med kapasitetsproblemer og kønedbygging.

Det ble foretatt en grundig sviktfarevurdering før overføring. Det viste seg at man feilvurderte de aktuelle innsatte i dette tilfellet.

SPØRSMÅL NR. 549

Innlevert 13. mai 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 19. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva kan gjøres for at politiet skal slippe å ta overstadig berusede mennesker i forvaring, og har departementet oversikt over hvor store ressurser som i dag går med til slikt arbeid?»

BEGRUNNELSE:

Flere politidistrikter mangler tilgang til avrusningsstasjon, hvor overstadig berusede mennesker kan komme til avrusning. SV er av den oppfatning at overstadig berusede mennesker bør holdes under oppsikt av medisinsk personell, og ikke av politi eller arrestforvarere. Å holde slike personer i politiarresten synes dessuten å være en noe u hensiktsmessig bruk av politiets knappe ressurser.

Svar:

Etter politiloven § 9 har politiet adgang til å innbringe berusede personer som forstyrrer den offentlige ro og orden eller lovlige ferdsel, forulemper andre eller voldrer fare for seg selv eller andre. Den som innbringes kan settes i arrest. Politiet kan bringe den anholdte til avrusning og skal om nødvendig besørge medisinsk undersøkelse.

Det har i den senere tid vært reist en del spørsmål om politiarrest og bruken av dette. I den forbindelse kan jeg opplyse at Politidirektoratet den 19. februar 2002 nedsatte en arbeidsgruppe, som skulle gjennomgå og eventuelt foreslå endringer i reglene for politiets håndtering av arrestanter. Arbeidsgruppen avgav sin rapport 27. juni 2002, "Politiarrestprosjektet". Prosjektet kom med anbefalinger i forhold til politiets plikter ved innbringelse av personer som trenger legetilsyn.

En arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet 3. september 2002, avgav den 2. januar 2003 en rapport om forslag til endringer i politiloven. Ett av arbeidsgruppens forslag, er en oppfølging av Stortingets vedtak av 19. juni 2002:

"Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige endringer i politiloven § 9 slik at bestemmelsen sikrer at nødvendig helsepersonell involveres ved innbringelse til politiarrest av personer som med rimelig grunn kan anses for å kunne få alvorlige helsemessige skader grunnet inntak av rusmidler. Forslag til tilsvarende bestemmelser må fremmes for personer som innbringes til barnevernets institusjoner."

Det kan opplyses at Justisdepartementet har sendt forslaget om endring av bl.a. politiloven § 9 om inngrep overfor berusede personer på høring, med høringsfrist 28. mai 2003.

Justisdepartementet har også tidligere vært i kontakt med Helsedepartementet i forbindelse med spørsmål vedrørende kommunehelsetjenesteloven og politiarrest. Politidirektoratet har videre i rundskriv av 28. januar 2003 til politimestrene fastsatt nye retningslinjer for fremstillingsplikt for lege.

Det kan opplyses at det i anledning ditt spørsmål er blitt tatt kontakt med Politidirektoratet, som den 15. mai 2003 bl.a. har kommet med følgende uttalelse:

"Spørsmålene som stortingsrepresentant Thorkildsen tar opp har vært viet mye oppmerksomhet i en rapport utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av Politidirektoratet "Politiarrestprosjektet". Prosjektrapporten så særlig på oppståtte dødsfall i politiets arrester, og konkluderte med at det var en overhyppighet av dødsfall som hadde en direkte relasjon til rus/forgiftning. Man foreslo derfor en rekke tiltak for i større grad å styre overstadig beruset klientmasse bort fra politiet og over til helsevesenet som rette adressat.

Politiet får vanligvis befattning med det overstadig berusede klientell i forbindelse med ordensoppsyn og -patruljering eller i forbindelse med annen straffbar virksomhet. Så vidt vi kjenner til, finnes det bare permanente rusinstitusjoner for akutt rus kun ett sted i landet, nemlig i Oslo kommune (med tre institusjoner). For mer langsiktig (ikke akutt) rusbehandling, er bildet mer nyansert. Som en følge av denne mangel, er det politiet som vanligvis eneste etat, som dels har plikt, men også i praksis ofte de eneste som har mulighet, til å håndtere det oppståtte rustilfellet, nemlig å ta hånd om den overstadig berusede i første omgang, ofte gjennom midlertidig bruk av politiarrester.

Politidirektoratet ønsker å aktivisere kommunenes plikter etter disse bestemmelser i større grad enn i dag. Vi ønsker at flere overstadig innbrakte enn i dag heller blir brakt direkte til helsevesenets akuttinstitusjoner, legevakter og lignende, enn til politiets arrester. Vi er imidlertid oppmerksom på kapasitetsproblemer i helsesektoren.

Politidirektøren har iverksatt en rekke tiltak etter fremlegg av nevnte prosjektrapport, med håp om å be-

visstgjøre helsevesen og politi på de plikter som foreligger etter lovverket overfor denne gruppe, slik at også unødvendige dødsfall kan minimaliseres også blant denne klientgruppe."

Med hensyn til ressursoversikt har Politidirektoratet bl.a. opplyst følgende:

"Det finnes i landet totalt 943 arrestceller i politiet. Mange av disse benyttes kun sporadisk (særlig ved lensmannskontorene). Sentralarrestene i landets 27 politidistrikter er de hyppigst benyttede, og er perma-

nent bemannet. De utgjør noe over halvparten av cellekapasiteten.

Årlig blir det innsatt ca. 66 000 personer i politiets celler, dvs. ca. 15 personer pr. 1 000 innbygger, jf. prosjektrapportens side 18 flg. Dette fordeler seg ulikt utover i landet. Oslo politidistrikt har f.eks. landets desidert høyeste relative innbrakttall (348 pr. 10 000 innbyggere), men likevel ytterst få rusinnbrakte, idet rusetaten i Oslo håndteres disse. Politidirektoratet oppgir at ca. 14 500 av de 66 000 er innbrakt pga. beruselse etter politilovens § 9. Dette innebærer dog ikke nødvendigvis rene "overstadige", men heller personer som er innbrakt enten som "overstadige" eller som "bråkmakere i beruset tilstand" (løsgjengerloven § 17). Statistikkføringen på dette området er ikke sikker."

Ut fra ovenstående vil således en del av politiets ressursinnsats medgå til slike oppgaver. Dette er imidlertid noe som også må sees i sammenheng med spørsmål vedrørende rusomsorgsapparatet og ansvar i forhold til oppfølging av dette.

SPØRSMÅL NR. 550

Innlevert 13. mai 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 16. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Har departementet oversikt over hvor omfattende medisinbruken er blant varetektsinnsatte, og er departementet enig i antagelsen at knapphet på ressurser kan slå ut på omfanget av slik bruk?»

BEGRUNNELSE:

Henvendelser fra innsatte og helsepersonell gir grunn til å tro at medisinbruken blant innsatte, og spesielt blant varetektsinnsatte, til dels er urovekkende høy. Lav bemanning og knapphet på ressurser er oppgitt som hovedårsaker til dette. Flere varetektsinnsatte forteller om liten sosial kontakt med andre innsatte, små muligheter for fysisk aktivitet og for dårlig psykologtilbud, og at "løsningen" i mange tilfeller blir medisiner. Det må i så fall antas at varetektsinnsatte med restriksjoner vil skille seg ekstra mye ut i en slik sammenheng. Dersom departementet i dag ikke har oversikt over omfanget av slik medisinbruk, bes det om en redegjørelse for hvorvidt det er planer om å skaffe seg en slik oversikt.

Svar:

Fengselshelsetjenesten er en del av den almennelige helsetjenesten og integrert i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Sosial- og helsedirektoratet har informert Justisdepartementet om at det i dag ikke finnes noe statistisk materiale som kan si noe spesifikt om medisinbruken blant varetektsinnsatte. Sosial- og helsedirektoratet har imidlertid oversikt over hvor mye midler som til enhver tid brukes på medisiner og viser til at innsatte generelt har et høyere forbruk av medisiner enn normalbefolkningen pr. år.

Det vil være helsemyndighetenes ansvar å utarbeide en statistikk på området som omhandler medisinbruk, noe som vil bli tatt opp som tema i den løpende dialog kriminalomsorgsavdelingen i Justis- og politidepartementet har med Helsedepartementet.

Jeg kan for øvrig opplyse at det i 2002 satt det hver dag i gjennomsnitt 648 personer i varetekt i norske fengsler. Gjennomsnittlig sittetid i varetekt var på 57 dager. Departementet er klar over den ekstra belastning som påføres den varetektsinnsatte, særlig i de tilfeller hvor det pålegges restriksjoner, og at kontakt med personalet i fengslet kan ha en positiv effekt i forhold til å redusere medisinerbruk. Det er derfor i retningslinjene til den nye straffegjennomføringsloven lagt vekt på at kriminalomsorgen skal prioritere tiltak for å avhjelpe negative virkninger av restriksjoner. I retningslinjene til straffegjennomføringsloven står det at tjenestemenn skal vise stor grad av imøtekommenhet og yte praktisk hjelp så langt det er mulig overfor varetektsinnsatte som er ilagt restriksjoner. Retningslinjene oppfordrer fengselsprest, sosialtjeneste og helsepersonell til å vie denne gruppen særlig oppmerksomhet. Det kan også være aktuelt for innsatte å motta besøk fra faste besøkende, herunder Røde Kors visitortjeneste. Dette må i tilfelle vurderes i samråd med politi/påtalemyndighet. På denne måte kan man så langt det lar seg gjøre begrense isolasjon og mangel på menneskelig kontakt.

Endringer i straffeprosessloven som trådte i kraft 1. oktober 2002 skal sikre en mer betryggende behandling av spørsmål om hvorvidt varetektsinnsatte skal undergis hel eller delvis isolasjon.

For å skaffe til veie ny kunnskap og en bedre oversikt over innsattes levekår og helse, har Justis- og politidepartementet i samarbeid med forsknings

stiftelsen Fafo igangsatt en levekårsundersøkelse, Levekår og psykisk helse, blant de innsatte i samtlige norske fengsler. Det endelige resultatet av denne kartleggingen forventes ferdigstilt ved årsskiftet, og ville kunne gi oss ny og viktig viten som vil legge premisser for det videre arbeidet innen kriminalomsorgen.

SPØRSMÅL NR. 551

Innlevert 13. mai 2003 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 20. mai 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Viser til konsortialoverenskomsten mellom SAS Danmark, SAS Sverige og SAS Norge § 2 og § 3, der det framgår at virksomheten skal fordeles mellom Sverige, Danmark og Norge i forholdet 3:2:2. Styret har nå vedtatt å flytte ut ca. 420 årsverk fra Norge.

Mener næringsministeren at styrets vedtak er i tråd med denne avtalen og dersom dette ikke er tilfelle, hva vil statsråden foreta seg for å få endret vedtaket?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

Konsortialoverenskomst, vedlegg 4.

Svar:

SAS-konsernet, på linje med mange andre flyselskaper, har en stund nå befunnet seg i en vanskelig situasjon, som følge av sterkere konkurranse og endringer i nasjonal og internasjonal luftfart og internasjonale begivenheter. Utviklingen krever omfattende omstruktureringstiltak for å sikre SAS-konsernets lønnsomhet, konkurransedyktighet, og effektive flyoperasjoner for selskapets luftruter. SAS-gruppen har gjennomført og vil gjennomføre flere forbedringsprogrammer med sikte på en omlegging til mer rasjonell drift, lavere bemanning, forenklet basisorganisasjon, og andre kostnadsreducerende tiltak.

Nærings- og handelsdepartementet, så vel som øvrige aksjonærer i SAS AB, er blitt orientert om konsernets forskjellige tiltak for å gjenopprette lønnsomheten i virksomheten. Departementet deler styrets syn om at det er påkrevet med aktiv handling for å sikre SAS-konsernets fortsatt levedyktighet og konkurransevne. Det er selskapets styre som må finne fram til og iverksette de tiltak som selskapet anser hensiktsmessige og nødvendige med sikte på å oppnå bedre resultater.

Herunder inngår også det å vurdere forholdet til konsortialavtalens bestemmelser. Ut over henvisningen i spørsmålet fremgår det også av konsortialavtalens § 3 nr. 2 første setning at ved ansettelse av konsortiets personell skal styret og den administrerende direktør bestrebe seg på å skape en så rasjonell og effektiv

organisasjon som mulig. I henhold til § 1 nr. 2, jf. § 3 nr. 2 annen setning, skal konsortiet drive sin virksomhet etter sunne forretningsmessige prinsipper, og ansettelse og utdanning av personell skal skje overensstemmende med dette prinsipp. Styret har i brev av 12. mai 2003, som svar på en henvendelse herfra, fremholdt at de strukturelle tiltak som hittil er blitt gjennomført, så vel som de som vurderes for å sikre lønnsomhet og langsiktig konkurransekraft, ligger vel innenfor bestemmelsene i konsortialavtalen.

Jeg viser til at regjeringen Stoltenberg 20. april 2001 la fram St.prp. nr. 72 (2000-2001) Endring av aksjestrukturen i SAS. Foranledningen til dette var å gi selskapet mulighet til å tilpasse seg de forandringer som det internasjonale luftfartsmarkedet er gjenstand for. Disse forandringene består bl.a. av ytterligere avreguleringer, en stadig hardere konkurranse og hurtigere konsolidering innen flyindustrien. I proposisjonen ble det framholdt at SAS for å kunne delta aktivt i denne endringen av flybransjen og for å kunne konkurrere internasjonalt, måtte gis like gode rammebetingelser som andre flyselskaper for å kunne lykkes. Det ble pekt på at viktige kriterier for å kunne være fremgangsrik i dette henseende bl.a. er å ha:

- mulighet til enkel og effektiv beslutningsstruktur
- tilgang til risikovillig kapital og fleksibel kapitalstruktur
- mulighet til aktiv deltakelse i strukturforretninger.

Den omstruktureringen som ble gjennomført i tråd med St.prp. nr. 72, jf. Innst. S. nr. 287 (2000- 2001), skulle bidra til å gi lavere kapitalkostnader, og

dermed en mer effektiv virksomhet, noe som igjen bidrar til å styrke konkurranseevnen.

I forbindelse med Stortingets behandling av St.prp. nr. 72 stilte samferdselskomiteen et spørsmål om statens utøvelse av sitt eierskap i SAS. I sitt svar av 25. mai 2001 gav bl.a. samferdselsminister Terje Moe Gustavsen en redegjørelse for Samferdselsdepartementets retningslinjer for forvaltningen av aksjeinteressene i SAS Norge ASA. Gjennom sitt deleierskap skulle man legge til rette for at SAS kunne utøve sin forretningsvirksomhet på linje med andre, konkurrerende luftfartsselskaper. I dette ligger at selskapets virksomhet skulle utøves forretningsmessig, het det i svaret.

Jeg viser videre til denne Regjeringens St.meld. nr. 22 (2001-2002) Et mindre og bedre statlig eierskap. På samme måte som i samferdselsministerens nevnte brev fremheves det i St.meld. nr. 22 at statens eierskap i SAS AB i dag har et forretningsmessig formål. Dette innebærer at det først og fremst stilles krav til avkastning og utbytte, men også et ansvar for å legge til rette for at selskapet kan konkurrere på linje med andre luftfartsselskaper, herunder muligheten til å delta aktivt i industrielle strukturforretninger.

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité har i brev av 14. mai 2003 tatt opp spørsmål om bestyrelsen av statens eierinteresser i SAS. Nærings- og handelsdepartementet har på denne bakgrunn sett et behov for en nærmere klargjøring av konsortialavtalens rettslige status i dag, og særlig med henblikk på å få belyst dens regler om fordeling av virksomheten mellom de tre land på en rimelig måte. Det er bedt om en uttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling i sakens anledning. Kontroll- og konstitusjonskomiteens henvendelse vil bli besvart når uttalelsen foreligger.

SPØRSMÅL NR. 552

Innlevert 14. mai 2003 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 19. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Nødetatene har et radiosamband som det tidligere har vært ulovlig å avlytte. Siden EØS-regelverket ikke hjemler et slikt forbud, har Statens teleforvaltningsråd nå åpnet for lovlig avlytting av nødetatenes samband.

I hvilken grad vurderer justisministeren dette som problematisk i forhold til bl.a. kriminalbekjempelse og personvern, og hvor raskt vil Regjeringen sørge for at nødetatene kan få et avlyttingssikkert radiosamband?»

BEGRUNNELSE:

Nødetatene; politi, brann og ambulanse, utfører livreddende arbeid i ekstreme og pressede situasjoner. Disse etatene avhenger av kommunikasjon på radiosamband, som til tider er svært utilfredsstillende grunnet dårlig utstyr og dårlig dekningsgrad i ulike deler av landet.

Et annet stort problem er at alle de tre etatene opererer på åpen linje. Det vil si at personellet i enhver situasjon må forutsette at utenforstående kan lytte på sambandet. Slikt åpent samband gir kriminelle et forsprang gjennom at politiets samband kan avlyttes. Kriminelle og andre nysgjerrige har nå muligheten til å inneha såkalte "politiskannere". Resultatet er at politiet kan miste spor og i verste fall avgi informasjon som kan sette liv i fare.

Personvernet er en annen alvorlig bekymring. Via helsevesenets sambandsbruk kan klienter få spredt detaljert informasjon om sykdom, sosiale og familiære forhold.

Myndighetenes utgangspunkt har tidligere vært at avlytting av nødetatenes radiosamband er ulovlig. I august 2002 fattet imidlertid Statens teleforvaltningsråd et vedtak som sier at Post- og teletilsynet ikke har tilstrekkelig hjemmel i EØS-reglene til å kreve at slik tillatelse skal foreligge. Derfor har Post- og teletilsynet nå endret praksis, og krever ikke lenger at det skal foreligge tillatelse for bruk av bl.a. politiradioer og politiskannere.

Vedtaket hadde tilbakevirkende kraft fra 1. juli 2000. Etter denne datoen har derfor alle typer radio-mottakere kunnet omsettes, eies og brukes dersom de tilfredsstiller kravene i Forskrift 20. juni nr. 628 om EØS-krav til radio- og teleterminalutstyr, samt at de er korrekt merket. Mens politiet tidligere beslagla avlyttingsutstyr som de kom over, må dette nå leveres tilbake.

For de ansatte i nødetatene er det en tilleggsbelastning til det daglige arbeidet at de må kommunisere på et samband de vet kan være avlyttet. Det stilles forventninger til dem om at de utøver hensyn til personvernet, men i gitte situasjoner kan dette hensynet komme i konflikt med både oppdraget som skal utføres og hensynet til egen sikkerhet.

Svar:

Avlytting av nødetatenes samband svekker etatenes evne til å løse sine oppgaver på en effektiv måte. Det operative personellet må hele tiden ha i tankene at de blir avlyttet. Dette fører til at viktig informasjon som f.eks. er av betydning for å forebygge kriminalitet ikke kan formidles over radiosambandet. At det nå er lovlig å avlytte nødetatenes samband, vil ytterligere svekke etatenes evne til å løse samfunnsviktige oppgaver.

Justisdepartementet har i samarbeid med nødetatene arbeidet i lengre tid får og fremskaffe et nytt, felles og avlyttingsikkert samband. Teknologiske løsninger finnes og er tatt i bruk i flere land. En aktuell løsning er også tatt i bruk i et pilotprosjekt for nødetatene i Trondheim med meget gode erfaringer. Stortinget vil bli orientert om status for arbeidet i St.prp. nr. 1 for 2004.

SPØRSMÅL NR. 553

Innlevert 14. mai 2003 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 19. mai 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det har vært usikkerhet om finansieringsansvaret for behandlingshjelpemidler lå på folketrygden eller de regionale helseforetakene. Etter vedtaket i budsjettet for 2003 ble dette ansvaret lagt på helseforetakene som dermed skal ha det fulle ansvaret for disse hjelpemidlene.

På hvilken måte har helseministeren sikret seg at helseforetakene implementerer denne beslutningen i sine vurderinger av både nye og gamle behandlingshjelpemidler?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har mottatt flere henvendelser fra både pasientforeninger og firma som formidler behandlingshjelpemidler. Felles for disse er spørsmål som knytter seg til det som synes å være uklarhet i måten hel-

seforetakene følger opp det ansvar de er pålagt. Det knytter seg også spørsmål til at en har valgt å beholde en del behandlingshjelpemidler innenfor rikstrygdeverksystemet og folketrygden, f.eks. hjelpemidler til dialysebehandling/hjemmedialyse og insulinpumper med tilhørende forbruksmateriell, mens legemidlet medisinsk oksygen og utstyr til KOLS-pasienter er overført til helseforetakene. Dette synes ikke å ha en entydig medisinsk og logisk begrunnelse. Videre er en blitt kjent med eksempler på at det synes vanskelig å få vurdert nye behandlingshjelpemidler når dette ansvaret nå ligger i det enkelte helseforetak. Et slikt eksempel er spørsmål om å få godkjent et behandlingshjelpemiddel for hjerneslagpasienter. Jeg har konkret fått innspill på et behandlingshjelpemiddel med betegnelsen "Handmaster", som etter beskrivelsen å dømme synes å være meget nyttig for mange hjerneslagpasienter.

Uten å ha noe grunnlag for å bedømme de enkelte behandlingshjelpemidlene, så reiser det seg prinsipielle og praktiske spørsmål som angår norske pasienters tilgang til den beste helsehjelp.

Det er bekymringsfullt hvis vi ikke har noe overordnet organ som bedømmer nye og aktuelle behandlingshjelpemidler med henblikk på et regionalt eller nasjonalt tilbud til norske pasienter. Spørsmålet er også om det er helseforetakene som alene foretar vurderinger om innføring og bruk av behandlingshjelpemidler generelt og vurdering av nye spesielt.

Ved siden av at dette har direkte relevans for den enkelte pasient som kunne profitere på den optimale behandling ved bruk av behandlingshjelpemidler, så skulle jeg tro at de som ønsker å introdusere nye hjelpemidler i norsk helsevesen, også har behov for full klarhet i søknads- og behandlingsprosedyrer.

Jeg mener at det på bakgrunn av konkrete innspill og henvendelser er nødvendig med en klargjøring av de ovennevnte problemstillinger.

Svar:

Det viser seg dessverre å ha vært noe usikkerhet omkring selve prosessen med overføringen av behandlingshjelpemidler fra folketrygden til de regionale helseforetakene. Overføringen er imidlertid gjort for å få et bedre og mer helhetlig system for det

samlede ansvaret av behandlingshjelpemidler, som benyttes i tilknytning til den medisinske behandlingen av pasienter.

Fram til og med 2002 var ansvaret for behandlingshjelpemidler delt mellom folketrygden, spesialisthelsetjenesten og kommunene. Dette var en ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåer som var tilfeldig og historisk betinget, og dette oppdelte finansieringsansvaret skapte gråsoner, som var ugunstig og til dels problematisk for pasientene. Ved ikrafttredelse av sykehusreformen fulgte det delansvaret som fylkeskommunene hadde hatt for behandlingshjelpemidler, med over til de regionale helseforetakene. Helsedepartementet foretok i 2002 derfor en rydding med sikte på en helhetlig, samlet plassering av ansvar i forhold til de behandlingshjelpemidlene som brukes ved medisinsk behandling. Dette samlede ansvaret for formidling og finansiering for behandlingshjelpemidler og tilhørende forbruksmateriell ble overført til de regionale helseforetak fra og med 1. januar 2003.

Fra 1. januar 2003 må vedtak i disse sakene fattes etter spesialisthelsetjenesteloven og ikke etter folketrygdloven. Hjelpemiddelsentralen/trygdekontoret kan derfor ikke gripe inn i selve vedtaksprosessen. Rikstrygdeverket anbefalte at helseforetakene benytter de forskrifter/rundskriv som er utarbeidet som mal for vedtaksbehandlingen i helseforetakene inntil de regionale helseforetak har utarbeidet egne retningslinjer og prosedyrer for håndtering av disse sakene. Rikstrygdeverket sa seg villig til i en overgangsfase og på generell basis å stille med råd og veiledninger. Hjelpemiddelsentralene og trygdekontorene kan gi praktisk bistand f.eks. når det gjelder bestillinger mv. i forhold til aktuelle leverandører. Helsedepartementet har imidlertid lagt til grunn at vedtaks- og budsjettsiden fra og med 1. januar 2003 skal ivaretas av de regionale helseforetakene. Dette har skjedd med utgangspunkt i en tilpasningsperiode og med bistand fra trygdeetaten som nevnt ovenfor. Departementet har videre forutsatt at foretakene i løpet av en overgangsperiode fram til 1. april 2003 klargjorde de nødvendige forhold som måtte på plass, for å ivareta dette ansvaret fullt ut. Samtlige regionale helseforetak har for øvrig meldt tilbake til departementet at de har nødvendige system for å håndtere ansvaret for behandlingshjelpemidler er på plass.

For nye typer behandlingshjelpemidler som kommer til, må de regionale helseforetakene vurdere om det aktuelle hjelpemidlet er nødvendig for å dekke pasientens behov, eller om behovet kan dekkes på annen måte. Dersom det aktuelle hjelpemidlet er nødvendig for den medisinske behandlingen i hjemmet, faller dette *innenfor* "sørge for"-ansvaret som de regionale helseforetakene har. Jeg ser det som svært viktig at disse forhold og vurderinger må gjelde parallelt for samtlige regionale helseforetak, slik at det oppnås reell nasjonal likebehandling, dvs. slik at hver enkelt pasient har de samme rettigheter uavhengig av bo- og oppholdssted.

Jeg har med dette som utgangspunkt bedt de regionale helseforetakene i fellesskap å finne fram til rutiner for hvilke behandlingshjelpemidler (med tilhørende forbruksmateriell) som til enhver tid skal være definert

som nødvendig i forbindelse med medisinsk behandling. Helse Midt-Norge RHF koordinerer dette arbeidet i første fase mot de øvrige regionale helseforetak. Departementet vil følge dette videre opp i styringsdialogen med de regionale helseforetakene, for å sikre at det er etablert systemer som ivaretar intensjonen på en god måte.

SPØRSMÅL NR. 554

Innlevert 15. mai 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Hernæs

Besvart 27. mai 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I Hamar Arbeiderblad 9. ds. er det et stort oppslag med påstand om at Forsvarsbygg bryter reglene for anbud når det gjelder de store forsvarsutbyggingene i Hedmark.

Kan forsvarsministeren redegjøre for om retningslinjene for kjøp av driftsmidler, investeringer og tjenester er fulgt i henhold til de retningslinjer som gjelder for Forsvarets virksomhet?»

BEGRUNNELSE:

Forsvaret foretar i forbindelse med forsvarsomleggingen meget store utbygginger i Hedmark. Dette er positivt for Forsvaret og, i det store og hele, også meget positivt for Hedmark. Allikevel er det åpenbart at så store utbygginger også påkaller oppmerksomhet og motstridende oppfatninger fra mange interessenter. Det er derfor viktig at alle Forsvarets organer opptrer på en måte som dokumenterer

kompetanse og åpenhet i de prosessene som pågår. Dette enten det dreier som om støy og forurensning, grunneierrettigheter eller formelle og uformelle regler for god anbudskonkurranse. Det siste er viktig både ut i fra et fair-play perspektiv, og ikke minst for å sikre best mulig kvalitet til lavest mulig pris for Forsvarets byggeaktivitet.

Det er derfor viktig at forsvarsministeren kan forsikre om at alle sider ved utbyggingen foregår både på en kompetent måte og på en måte som er helt i overensstemmelse med de regler som gjelder for offentlig virksomhet i store utbyggingssaker.

Svar:

På bakgrunn av spørsmålet fra Bjørn Hernæs om Forsvarsbyggs kjøp av tjenester i forbindelse utbygging i Hedmark, har jeg bedt om en redegjørelse fra Forsvarsbygg. Jeg har lagt ved redegjørelsen til dette svaret.

I redegjørelsen medgir Forsvarsbygg at tilbudsgrunnlaget i anbudskonkurransen knyttet til kjøp av prosjekt- og byggelederassistans i forbindelse med arbeider i Østerdalen Garnison kunne ha vært mer presist. Jeg viser for øvrig til redegjørelsen fra Forsvarsbygg. Den andre saken som har vært omtalt i mediene omfatter kjøp av byggeledelse i forbindelse med restaurering av ridehuset på Hamar. Dette ble gjort som direkte kjøp. Saken ble klaget inn for klagenemnda for offentlig anskaffelser, som avviste klagen på formelt grunnlag. Dog uttalte nemnda at dette kjøpet ikke skulle ha vært gjort som direkte kjøp.

I sin redegjørelse konkluderer Forsvarsbygg:

"FB vil fortsette sitt systematiske arbeid med forbedring og kvalitetssikring av anskaffelsesprosessene. Det er vår klare intensjon å unngå feil i forhold til regelverket på dette området, og at alle tilbydere skal behandles korrekt og rettferdig."

Slike anskaffelser skal skje i henhold til lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter. Jeg registrerer i redegjørelsen fra Forsvarsbygg at de opplyser at det ved et tilfelle har vært brudd på gjeldende regelverk.

Som forsvarsminister er det min oppfatning at anskaffelsesprosessene i Forsvaret må skje med høy grad av åpenhet, kvalitet, og i henhold til de lover og regler som gjelder på området slik at Forsvarsbygg opplever som ryddig og rettferdig i disse prosessene.

VEDLEGG TIL SVAR:

Brev fra Forsvarsbygg v/administrerende direktør Helge Rohn til Forsvarsdepartementet om Forsvarsbygg - opphandling av leveranser. Referanse: 2003/03672-001/E/E/001. Brevet er datert 23. mai 2003.

SPØRSMÅL NR. 555

Innlevert 15. mai 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 22. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Jeg viser til vedlagt brev angående beregning av ytelser til yrkesrettet attføring og til Stortingets vedtak fra 30. april 2002 om "Stortinget ber Regjeringen om å videreføre overgangsordningene for alle dem som ved regelendringenes ikrafttredelse var under attføring".

Tolker statsråden Stortingets vedtak slik at forvaltningen kan veksle mellom begge regelverk systematisk til personenes ugunst, slik at personen mister ytelser de ellers har rett til dersom de behandles etter ett regelverk?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

Telefaks fra NN. Stortingets journalbasenummer: 2002/00564-15.

Svar:

Jeg understreker at jeg ikke kan kommentere enkeltsaker som er behandlet i Aetat, og vil derfor besvare henvendelsen generelt.

Overgangsreglene som ble fastsatt i forbindelse med ikrafttredelsen av de nye beregningsreglene gjelder for personer som hadde fremsatt krav og fylte vilkårene for ytelser under yrkesrettet attføring da de nye reglene trådte i kraft 1. januar 2002. I korthet er det slik at de som omfattes av overgangsreglene, får attføringspenger beregnet etter et grunnlag som gir en netto utbetaling som tilsvarer den utbetalingen de hadde etter de gamle reglene. Siden man etter det tidligere regelverket kunne ha en viss inntekt ("friinntekt") uten at attføringspengene ble avkortet, kan disse personene fortsatt arbeide inntil fire timer pr. uke

uten avkortning ("fritimer"), samt beholde stønad til hushold etter gammelt regelverk. Stortinget bad 30. april 2002 om at overgangsordningene ble forlenget ut over de opprinnelig fastsatte tidspunkt. I tråd med vedtaket ble overgangsreglene endret slik at adgang til "fritimer" og husholdsstønad kan beholdes ut attføringsperioden.

Vilkåret for å være omfattet av overgangsreglene er at man skal ha fylt vilkårene for ytelsen og fremmet krav før 1. januar 2002. Det er dermed mulig å være omfattet av overgangsreglene når det gjelder attføringspenger, men ikke når det gjelder husholdsstønad. En person som startet yrkesrettet attføring og fikk innvilget attføringspenger i 2001 eller tidligere, men som verken søkte om eller fylte vilkårene for husholdsstønad før 1. januar 2002, vil bare være overgangstilfelle når det gjelder attføringspenger. Dette gjelder selv om personen tidligere er orientert om regelverket for husholdsstønaden, og dermed kan ha hatt forventninger om å få slik stønad på et senere tidspunkt.

Overgangsreglene gir ingen mulighet for å "veksle" mellom gammelt og nytt regelverk slik det antydes i spørsmålet. Stortingets vedtak 30. april 2002 gav ikke grunnlag for endringer i overgangsreglene ut over de endringene som er omtalt ovenfor.

SPØRSMÅL NR. 556

Innlevert 15. mai 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 23. mai 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å endre praksisen med invitasjon til mammografiundersøkelser til også å gjelde for kvinner over 69 år?»

BEGRUNNELSE:

I Ringerikes Blad leste man nylig om en kvinne på 70 år som var tre måneder for gammel til å benytte mammografibussen på Søndre Torg i Hønefoss. 3 110 kvinner i distriktet, født i perioden 1933-1952, fikk skriftlig invitasjon til brystundersøkelse, men nevnte kvinne var tre måneder for gammel. I stedet måtte hun få henvisning fra privatlegen og ta turen til Sykehuset Buskerud i Drammen. Med to timers busstur hver vei og lang ventetid ved sykehuset, blir dette en slitsom dag for eldre kvinner. De eldste har strevd hele livet og skulle ikke bli nedprioritert på denne måten.

Svar:

Stortinget har i vedtak av juni 1998 bestemt at et nasjonalt mammografiscreeningsprogram skal omfatte kvinner mellom 50-69 år i alle fylker.

Beslutningen om at tilbudet av mammografiscreening skal omfatte kvinner mellom 50 og 69 år, er basert på faglige vurderinger. Det er ikke påvist effekt av mammografiscreening for aldersgruppen over 69 år, selv om risikoen for å få brystkreft øker med økende alder.

Hvilke aldersgrupper som skal inviteres til mammografiundersøkelse er stadig gjenstand for debatt, men debatten har til nå dreid seg om hvorvidt kvinner ned til 40 år også bør få mammografiundersøkelse. En del forskere hevder at screening har effekt på dødeligheten også i denne aldersgruppen, men at man da må gjennomgå en årlig undersøkelse.

I og med at det ikke er vitenskapelig dokumentert effekt for aldersgruppen over 69 år, er det ikke grunnlag for at jeg skal ta initiativ til at mammografiprogrammet skal utvides til også å gjelde for denne aldersgruppen.

Jeg vil benytte anledningen til å orientere om at kvinner i aldersgrupper som ikke omfattes av mammografiprogrammet, anbefales å undersøke brystene selv og oppsøke lege dersom det oppdages forandringer. Kvinnens fastlege kan gi henvisning til mammografi på et sykehus, eller ved privat røntgeninstitut ved mistanke om sykdom.

SPØRSMÅL NR. 557

Innlevert 15. mai 2003 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 26. mai 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det er stadig gangpasientar på avdelingar ved Sentralsjukehuset i Rogaland, m.a. på hjarteavdelinga 4H. Dette er i strid med nasjonale målsettingar.

Kva initiativ vil statsråden for å få endra på dette?»

VEDLEGG TIL SPØRSMÅL:

Debattinnlegg frå Svein-Inge Thime i Rogalands Avis den 2. mai 2003.

GRUNNGJEVING:

Eg syner til lesarbrev i Rogalands Avis den 2. mai der situasjonen vert skildra. Eg har òg vorte kontakta av andre pasientar som er opprørte over stoda.

Svar:

Eg vil først seie at dei tilhøva som er omtala i Rogalands Avis den 2. mai ikkje er ønskjelege. Sjukehuskorridoren er ikkje eigna for pasientbehandling, og det er eit svært dårleg tilbod til sjuke menneske då det m.a. er vanskeleg å ivareta pasientane sine krav til integritet.

Eg kjenner til at overbelegg og korridorpasientar framleis er eit problem ved fleire sjukehusavdelingar, som ved avdeling 4H ved Sentralsjukehuset i Rogaland. Det er eit klart mål at vi skal ha ei sjukehussteneste der pasientar ikkje må liggje på gangen. Eg har difor i styringsdokumenta til dei regionale helseføretaka stilt krav om at dei skal ha særskilt fokus på å fjerne overbelegg og pasientar som ligg på korridor. Dette arbeidet er alt inne i ei positiv utvikling. Helsetilsynet si kartlegging frå 2002 av overbelegg og korridorpasientar viser at jamvel om det regelmessig ligg pasientar på korridor i nokre sjukehus, har talet på korridorpasientar pr. 1 000 effektive senger minskt frå 47 i 1999 til 36 i 2002. Undersøkinga viste og færre utskrivingsklare pasientar pr. 1 000 effektive senger i alle helseregionane i 2002 samanlikna med 1999.

I år blir det òg, i regi av Sosial- og helsedirektoratet, etablert eit nasjonalt system for registrering og formidling av nasjonale kvalitetsindikatorar, med første publisering i september 2003. Ein av dei indikatorane som skal registrerast nasjonalt er korridorpasientar. Mi von er at det å sette fokus på omfang av korridorpasientar i seg sjølv vil stimulere til lokal forbetring.

Problemet med korridorpasientar er tett knytt til overbelegg. Dette kan ha fleire årsaker, både knytt til intern organisering i sjukehuset og til manglande tilbod og samhandling med primærhelsetenesta. Eg har gjennom styringsdokumenta bede dei regionale helseføretaka ha fokus på organisatoriske tiltak som kan leggje til rette for betre flyt i pasientbehandlinga i institusjonen, og til betre samhandling med primærhelsetenesta. Ei rad ulike tiltak innafor desse områda vil medverke til å redusere talet på pasientar som må liggje i korridor.

Helse Vest har òg, i tråd med styringssignala frå Helsedepartementet, sett fokus på problemet med korridorpasientar. Medisinsk avdeling på Sentralsjukehuset i Rogaland har i fleire år slite med overbelegg og korridorpasientar. I styringsdokumentet frå Helse Vest til Helse Stavanger har dei bede helseføretaket om å sikre at overbelegg og korridorpasientar berre skjer unntaksvis og at helseføretaket skal ha fokus på intern venting og behandlingssflyt i sjukehusa. Helse Stavanger er også pålagt å rapportere månadleg på korridorpasientar. Rapporteringa viser at det har vore ei positiv nedgang på ca. 30 pst. dei tre første månadene i 2003 samanlikna med 2002.

Helse Vest har informert meg om at Helse Stavanger har sett i gong ulike tiltak for å redusere talet på korridorpasientar, m.a. dagleg registrering i det pasientadministrative system av korridorpasientar. Det er etablert rutinar for gjennomgang av ledig sengekapasitet, og ev. flytting av pasientar. Sjukehuset har òg sett i system at overlegar med lang erfaring rettleier assistentlegar, legar og turnuskandidatar i det praktiske arbeidet ved akuttmottaket i medisinsk klinikk, dvs. at dei gir råd knytte til konkrete problem, som samarbeidet med allmennlegane, utnytte behandlingsskapasiteten i større delar av døgnet, i tillegg til å leggje opp til betre behandlingssopplegg for medisinske pasientar. Det er òg sett i gong fleire prosjekt for å betre intern pasientflyt for pasientar med kroniske sjukdomar, som KOLS og hjartesykt.

Helse Stavanger har vidare laga samarbeidsavtalar med kommunane i opptaksområdet om utskrivingsklare pasientar. Talet på utskrivingsklare pasientar er gradvis redusert dei siste åra, men talet er framleis for høgt. I år har talet vore på mellom 16 og 21 pasientar totalt. Av desse har mellom 1 og 5 pasientar venta meir enn ti dagar. Dette er pasientar som kommunane har betalingsplikt for.

Styret i Helse Stavanger har òg vedtatt å byggje eit nytt akuttmottak med eigen observasjonspost med 60 senger og eit pasienthotell med 70-100 senger. Ut

bygginga er tenkt ferdig om 1 1/2 til 2 1/2 års tid, føresett at finansieringsplanen blir godkjend.

Med bakgrunn i dei føringane som er gitt i styringsdokumenta og dei tiltaka som er sette i gong i Helse Stavanger HF for å redusere talet på korridorpasientar, har eg tillit til at Helse Vest RHF arbeider på ei konstruktiv måte for å nå målsettinga om at det berre unntaksvis skal vere pasientar i korridor ved Sentralsjukehuset i Stavanger. Liknande tiltak skjer og i dei andre helseføretaka i landet, slik at dei og kan nå målet om at pasientar ikkje skal måtte liggje i ein sykehuskorridor.

SPØRSMÅL NR. 558

Innlevert 15. mai 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 21. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva kan justisministeren gjøre for å forhindre at politi og embetsverk pga. sen saksbehandling og fortsatt beslag i førerkort, lar en yrkesutøver i unødige lang tid være utestengt fra arbeid og inntekt?»

BEGRUNNELSE:

I april i år var en bussjåfør som har kjørt skadefritt siden 1960 og vært yrkessjåfør i 20 år, innblandet i en trafikkulykke som heldigvis ikke førte til alvorlige skader. Politiet beslagla førerkortet og varslet at sjåføren ville bli avhørt. Etter fem uker har sjåføren ennå ikke hørt fra politiet og heller ikke blitt avhørt, og han er fortsatt utestengt fra sitt inntektsbringende arbeid.

Svar:

Vegtrafikkloven § 33 nr. 5 bestemmer at førerkort kan beslaglegges inntil saken er endelig avgjort der det foreligger skjellig grunn til mistanke om straffbart forhold som kan medføre inndragning av førerkort. Dersom mistenkte ikke samtykker i beslaget, skal spørsmålet om fortsatt førerkortbeslag oversendes tingretten til avgjørelse innen tre uker.

Stortingsrepresentant Rui har ikke oppgitt hvilket politidistrikt som har foretatt beslaget i den konkrete saken det henvises til. Politidirektoratet, som er blitt forelagt dette spørsmålet, har derfor ikke kunnet foreta nærmere undersøkelser og klarlegge om det foreligger samtykke til beslag eller om beslaget er vurdert av retten.

Justisdepartementet har gitt retningslinjer for beslag av førerkort i "Håndhevingsinstruks om inndragning av førerkort". I pkt. 3.8.9 står det følgende vedrørende beslag av førerkort når førerkortinnehaveren har stort behov for førerkort:

"I enkelte saker vedrørende uaktsom kjøring kan det være tvil om lovens vilkår for beslag er oppfylt, og spesielt om beslag allikevel bør skje etter de ovennevnte retningslinjer. Slike tilfeller må vurderes meget nøye. Ved vurderingen tas i betraktning bevisenes styrke, graden av uaktsomhet og momenter for øvrig som er knyttet til den straffbare handlingen. Det er grunn til å være tilbakeholdne ved tvil, særlig når førerkortinnehaveren har sterkt behov for førerkortet."

Som det fremgår ovenfor, skal retten vurdere fortsatt beslag utover tre uker dersom siktede ikke samtykker. Politiet skal sørge for at førerkortbeslag behandles uten unødvendig forsinkelser.

Jeg er imidlertid opptatt av straffesaker der politiet beslaglegger førerkortet får en rask avklaring, ikke minst at slike saker blir prioritert av påtalemyndigheten og domstolene. Førerkortbeslag er inngripende for føreren og det bør derfor være en målsetting at denne tiden blir så kort som mulig. På bakgrunn av de nye regler om prikkbelastning og at inndragning av førerkort er foreslått overført til domstolene, vil jeg vurdere i samråd med samferdselsministeren om beslagsreglene bør endres for å få en hurtigere behandling av denne type saker.

SPØRSMÅL NR. 559

Innlevert 15. mai 2003 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 23. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«NRK-journalist Stein A. Olaussen, advokat Helge Sørhaug og flyger Ulf Larsrud var alle sterkt engasjert i arbeidet for å få en ny gransking av Mehamn-ulykken. De tre hevder nå at de er blitt overvåket etter at de bad om ny gransking.

Hva vil justisministeren gjøre for å hindre at sivile på denne måten skremmes fra å engasjere seg i lignende saker, og hva vil statsråden foreta seg for at Finnmarks befolkning igjen kan ha tillit til at sannheten om flyulykken fremkommer?»

BEGRUNNELSE:

Regionavisa Nordlys har torsdag 10. april 2003 et bredt oppslag om at sentrale personer i gjenopptakelsesprosessen for å få en ny gransking av Mehamn-ulykken, er blitt systematisk overvåket. Overvåkingen skal ha startet i det øyeblikk det ble offentlig kjent at det foregikk en aksjon for å få en ny granskingskommisjon opprettet.

Dette er sterkt beklagelig. Den skepsis, fortvilelse og mistenksomhet som Finnmarks befolkning har gitt uttrykk for i forbindelse med tidligere granskingskommisjoners konklusjoner, burde tilsi at PST eventuelt skulle ha bidratt til å gjenopprette folks tillit til myndighetene. I stedet ser vi at sikkerhetstjenesten kanskje denne gangen kan ha bidratt til å forsterke mangelen på tillit til granskerne.

Det har i alle år ligget et mystikkens skjær over denne saken, omgitt av "hysj-hysj-kremmerier" og påståtte halvsannheter. Sett i lys av dette er en sivil flyulykke som skjedde for 20 år siden er det merkelig at det fortsatt skal fremkomme påstander om at vanlige folk med interesse for saken utsettes for overvåking.

Svar:

Politiets sikkerhetstjeneste har klart definerte arbeidsoppgaver i politilovens § 17 b. Det ligger ikke innenfor tjenestens arbeidsoppgaver å iverksette den type "overvåking" som antydes i spørsmålsstillingen.

Politiets sikkerhetstjenestes virksomhet kontrolleres som kjent av Stortingets kontrollorgan for de hemmelige tjenester (EOS-utvalget). Rammene for utvalgets arbeid er fastsatt i lov 3. februar 1995 nr. 7 om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste. Formålet med utvalgets kontroll er bl.a. å forebygge at det øves urett mot noen, at tjenestens virksomhet ikke utilbørlig skader samfunnslivet, og at virksomheten holdes innen rammen av lov, administrative direktiver og ulovfestet rett. EOS-utvalget skal undersøke alle klager fra enkeltpersoner og organisasjoner, og utvalget kan av eget tiltak ta opp alle saker og forhold som det ut fra formålet finner riktig å behandle.

Dersom de nevnte personer finner grunn til å klage på Politiets sikkerhetstjeneste, kan klagen således fremsettes overfor EOS-utvalget.

Når det gjelder spørsmålet om hva man kan foreta seg for at Finnmarks befolkning igjen skal kunne ha tillit til at sannheten om flyulykken fremkommer, viser jeg til at Stortinget har nedsatt en uavhengig kommisjon. Kommisjonen skal være uavhengig overfor Stortinget, Regjeringen og alle impliserte parter i luftfartsulykken som undersøkes. Kommisjonen skal også være uavhengig av tidligere granskinger av ulykken og dem som har deltatt i disse granskningene. Kommisjonsmedlemmene skal fortløpende vurdere sin egen habilitet og sikre at allmennhetens tillit til kommisjonen opprettholdes.

Kommisjonen skal utarbeide en rapport med kommisjonens konklusjoner som avgis til Stortingets presidentskap innen 1. juni 2004. Kommisjonen skal sette i gang undersøkelsene så snart som mulig, og avslutte dem uten ugrunnet opphold.

Regjeringen vil medvirke til at alt materiale fra de tidligere granskningene av ulykken og mulig annet materiale som foreligger hos offentlige myndigheter av interesse for kommisjonens arbeid, stilles til rådighet for kommisjonen.

SPØRSMÅL NR. 560

Innlevert 15. mai 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 21. mai 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I de områder der jernbanen går gjennom reinbeitedistrikt, er det viktig å ha gjerde langs linjen for å hindre at reinen blir påkjørt av toget.

Vil statsråden legge til rette for at ødelagte gjerder blir erstattet og nye gjerder blir bygget der det er nødvendig for å hindre store tap av rein, samt at man får nødvendige reinoverganger?»

BEGRUNNELSE:

De fleste steder er jernbanelinjer lagt utenfor eller i utkanten av reinbeiteområder for å hindre kollisjoner mellom tog og rein. Men enkelte steder går jernbanelinjen rett gjennom viktige beiteområder. På en del strekninger har man opplevd store tap av rein pga. manglende inngjerding. I Hatfjelldalen er det f.eks. rapportert om tap av 131 rein i tiden mellom 28. september 2002 og 8. mai 2003.

Svar:

Det er ikke fastsatt noen alminnelig gjerdeplikt for jernbanelinjer etter jernbaneloven, men dette kan fastsettes med hjemmel i jernbaneloven § 6, enten ved enkeltvedtak eller i forskrift. Jernbaneverket har imidlertid sine egne *interne* retningslinjer for gjerdehold.

For å sikre at rein ikke blir påkjørt har Jernbaneverket opplyst at gjerder ikke alltid er det beste virkemiddelet, da disse fort blir nedsnødd om vinteren. Jernbaneverket vurderer imidlertid i enkelttilfeller å delta med finansiering av gjerder der reinnæringen og viltforvaltningen finner dette mest målrettet.

Jernbaneverket har en nær dialog med både reinnæringen og viltforvaltningen i Nord-Trøndelag og Nordland og deltar i ulike arbeidsgrupper for å begrense nedkjøringen av rein på jernbanen. I dette samarbeidet utprøves ulike metoder for å holde reinen borte fra sporet.

Dersom en reieneier ønsker å flytte reinen fra en side av sporet til den andre, skal vedkommende varsle Jernbaneverket på et eget mobiltelefonnummer. Da vil saktekjøring på den aktuelle strekningen bli iverksatt, slik at toget kan stoppe tidsnok.

Med de tiltak som Jernbaneverket har igangsatt, ser jeg ikke grunn å pålegge særskilte krav om erstatning av ødelagte gjerder eller oppsett av nye gjerder, men forutsetter at Jernbaneverket vurderer dette i det enkelte tilfellet.

Dokument nr. 15:29

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 561

Innlevert 15. mai 2003 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 22. mai 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

"Blir saken om bomplassering på E18 i Vestfold forelagt Stortinget, og i tilfelle når?"

BEGRUNNELSE:

Telemark fylke er opptatt av denne saken. Det har kommet ulike signaler om når og på hvilken måte dette skal avgjøres.

Svar:

Et forslag om bompengeneinnkreving på E18 i Vestfold vil bli forelagt Stortinget. Regjeringen tar sikte på å fremme saken i vårsesjonen.

SPØRSMÅL NR. 562

Innlevert 15. mai 2003 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 23. mai 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"Hydrobedriftene i Sognefjorden har levert store overskudd i svært mange år, og moderniseringsprosjektet i Høyanger vil f.eks. ha en internrente på 22 pst., mens Hydro sine egne krav er på 10 pst.

Hva vil næringsministeren gjøre som forvalter av det statlige eierskapet i Hydro, for å påvirke styret i Hydro til å vedta de lønnsomme moderniseringsprosjektene i Høyanger og Årdal?"

Svar:

Regjeringen er opptatt av å legge til rette for en videreutvikling av næringsmiljøet i Norge. Når det gjelder børsnoterte Norsk Hydro ASA forventes det fra alle aksjonærer at de investeringer som gjøres kan forsvares økonomisk. Dette er en forutsetning for at arbeidsplasser kan skapes og bevares i et langsiktig perspektiv.

Når det gjelder børsnoterte Norsk Hydro sin virksomhet i Høyanger og Årdal, opplyser Norsk Hydro at det på nåværende tidspunkt ikke har tatt stilling til hva som skal skje med verkene. Det Norsk Hydro har gjort er å igangsette arbeidet med en utredning som vil se på konsekvenser for både stenging og oppgradering av aluminiumshallene. Hydros prosjektgruppe skal også se på ringvirkningene for lokalsamfunnene dersom anleggene ikke blir erstattet med ny ka-

pasitet. Prosjektgruppen som ble nedsatt i februar i år, består av personer fra både lokal ledelse og sentrale tillitsvalgte.

Styret i et aksjeselskap skal jobbe for alle aksjonærs interesser. Nærings- og handelsdepartementet må respektere aksjelovens bestemmelser om hvilke selskapsorganer som skal treffe forretningsmessige avgjørelser.

Dersom myndighetene som eier gjør forsøk på å instruere styret i et børsnotert selskap som Norsk Hydro om hvilke investeringer selskapet skal gjøre, vil det svekke tilliten til Norsk Hydro ASA som selskap, og Norge som investeringsland. Hydros muligheter til å tiltrekke seg kapital, foreta investeringer og trygge og utvikle arbeidsplasser i Norge kunne blitt skadelidende. I en større sammenheng vil en slik handlemåte også være egnet til å svekke tilliten til øvrige selskaper der staten har eierinteresser, og til Norge som lokaliseringsland for virksomheter og arbeidsplasser. Det beste bidraget departementet kan gi i saker som dette er å legge til rette for en næringspolitikk som gjør det lønnsomt for bedriftene å opprettholde arbeidsplasser i Norge.

SPØRSMÅL NR. 563

Innlevert 16. mai 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 27. mai 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"I St.prp. nr. 53 (2002-2003) har det kommet frem at Forsvaret arbeider med å bygge testbane ved Sessvollmoen. I den forbindelse vil jeg minne om at det allerede er bygd et trafikksenter i Våler kommune som har kompetanse på opplæring, trening og glattkjøring med tyngre kjøretøyer.

Kan statsråden vurdere Norsk Trafikksenter for test og opplæring for Forsvaret for å unngå sløsing med Forsvarets midler?"

BEGRUNNELSE:

Norsk Trafikksenter ble bevilget offentlige midler til bygging av senter. Norsk Trafikksenter har kapasitet til å påta seg oppgaver for Forsvaret. Bygging av testbane ved Sessvollmoen vil derfor være sløsing med offentlige midler.

Det skal nevnes at det i tilknytning til Norsk Trafikksenter er under bygging enda en glattkjøringsbane, som kan være klar fra høsten 2003. Restfinansiering her er ca. 8 mill. kr. Videre arbeider Norsk Trafikksenter med prosjekt Haslemoen, hvor planen er å etablere Nordens største og mest moderne kjøretekniske anlegg. Det interessante her er at nødvendig bygningsmasse er på Haslemoen leir. Her finnes tidsmessige verkstedbygg, garasjer og andre bygninger som behøves for å drive tungbilopplæring. Jeg stiller spørsmål ved den vurdering som ligger til grunn fra Forsvarets side, da Haslemoen leir ikke er tatt i betraktning i forbindelse med Forsvarets føreropplæring, i det minste da det gjelder glattkjøring/nødmanøvertrening.

Norsk Trafikksenter ønsker gjerne å samarbeide med Forsvaret da det gjelder føreropplæring, og med den kompetanse senteret har på dette området, synes det som sløsing av offentlige midler dersom det skal etableres et øvingsanlegg i tilknytning til Sessvollmoen.

Svar:

Som en følge av Stortingets behandling av Innst. S. nr. 342 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001) er Forsvarets kompetansesenter for vognførerutdanning etablert på Sessvollmoen. I Innst. S. nr. 342 (2000-

2001) står det følgende: "Flertallet forutsetter at det parallelt utvikles kjøre- og øvingsfelt slik at dette ikke blir en begrensning for kvalitetsheving."

I dag benyttes ulike eksisterende tilbud i området, heriblant Norsk Trafikksenter på Våler, til ulike kjøreopplæringskurs. Dette gir ikke en tilfredsstillende opplæringssituasjon for Forsvaret. En egen bane ved Sessvollmoen, knyttet opp til den daglige bruken av simulatorer, vil gi langt mer effektiv opplæring. Blant annet pga. kortere reisetid, kan Forsvaret gi hver elev mer opplæringstid på egen bane. Det er viktig for satsingen på kjøretøyopplæringen i Forsvaret og det miljøet som bygges opp på Sessvollmoen, at det, som Stortinget forutsetter, nå etableres tilfredsstillende øvingsmuligheter.

Etablering av en egen øvingsbane ved Sessvollmoen er en forutsetning for å oppnå den kvaliteten som er nødvendig på Forsvarets kjøretøyopplæring. Tiltaket vil ikke medføre sløsing av offentlige midler, slik spørsmålsstilleren antyder. Investeringene vil gi reduksjoner i driftskostnadene, som forsvarer investeringene. Forsvarsdepartementet vil imidlertid ta endelig stilling til prosjektets lønnsomhet når dette legges frem for departementet.

SPØRSMÅL NR. 564

Innlevert 16. mai 2003 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 21. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Ifølgje ein rapport om ressursfordelinga mellom politidistrikta, er Rogaland politidistrikt sterkt underbemanna.

Kva vil statsråden gjera for å retta opp dette?"

Vedlegg til spørsmål:

Brev frå ordførar Leif Johan Sevland i Stavanger kommune til Stortingets justiskomiteé vedrørende nye stillingar til Rogaland politidistrikt. Journalnummer: 011967/03. Brevet er datert 7. mars 2003.

Svar:

Som ein del av arbeidet med politireforma, der ressursfordeling og stillingsfordeling er eit sentralt tema, har Politidirektoratet fått utarbeidd ein rapport med forslag til ein ny modell for fordeling av stillingar i politi- og lensmannsetaten.

I forslaget til ny fordelingsmodell er fordeling av stillingar til politidistrikta basert på objektive kriterium (ca. 90 pst. av den totale ramma for stillingar) og på særskilde kriterium i det enkelte politidistrikt (ca. 10 pst.). Basert på dei kriteria som er i modellen, vert det påvist at det er ei skeiv fordeling av stillingar i etaten. Ein kan mellom anna nemne at Politidirektoratet rekne for at Rogaland politidistrikt har ei underdekning når det gjeld stillingar.

Politidirektoratet har anbefalt at modellen for fordeling vert nytta som utgangspunkt for ressursfordelinga i etaten i framtida. Forslaget til fordelingsmodell, og Politidirektoratet si tilråding, er nett kome til departementet. Eg har ikkje teke stilling til forslaget.

Eg viser til at justiskomiteen har bede om å verta orientert om den bemanningsplan som vil vert legi til grunn for politi- og lensmannsetaten. Fordelingsmodellen vil inngå som ein del av ei slik orientering overfor Stortinget om framtidig bemanning i politi- og lensmannsetaten. Justisdepartementet vil kome tilbake til orienteringa i budsjettproposisjonen for 2004.

SPØRSMÅL NR. 565

Innlevert 16. mai 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 20. mai 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

"Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å bedre den økonomiske situasjonen for årskullene som fullførte sin kunstutdannelse i årene 1998-2001, og vil statsråden opprette en tilleggsbevilgning slik at etableringsstipendet blir tilbakevirkende?"

BEGRUNNELSE:

Kunstfagstipendet ble fjernet i 1997, og dette ble erstattet med et nytt etableringsstipend som ble opprettet i 2002. De fire årskullene som ble uteksaminert i perioden 1998-2001 fikk alle redusert stipend, hvorav de som fullførte i 2001 ble hardest rammet av dette

kuttet. Norske studenter ved utenlandske kunstakademier mistet også kunstfagstipendet i 1998.

Disse årskullene med uteksaminerte studenter har fått dårligere økonomiske betingelser når de skal etablere seg som kunstnere, i forhold til andre årskull. Uten fast og stabil inntekt er det vanskelig for mange nyutdannede kunstnere å betjene sine studielån, eller forsøke å etablere seg som kunstner. Dette er en ugunstig situasjon både for kunstnere som risikerer arbeidsledighet, og for staten som har investert i disse studieplassene.

Svar:

Ved behandlingen av St.meld. nr. 27 (2000- 2001) Gjør din plikt - Krev din rett om kvalitetsreformen i høyere utdanning, jf. Innst. S. nr. 337 (2000- 2001) ble regjeringen bedt om å komme med et forslag til et etableringsstipend til kunstnere. Forslaget i stortingsmeldingen var at etableringsstipendet skulle avløse kunstfagstipendet som var gitt gjennom Statens lånekasse for utdanning. Forslaget om etableringsstipend ble lagt fram i budsjettet for 2002 under Kultur- og kirkedepartementets område og stipendet blir nå administrert via KKD.

Under behandlingen i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, jf. Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002) ble rammene lagt for etableringsstipendet. Flertallet i komiteen, som den gang besto av alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet, la til grunn at stipendet skulle utbetales for avgangsstudenter våren 2002. Det går ikke fram at komiteen vurderte å gi stipendet til studenter fra tidligere kull.

Det vil ligge under kultur- og kirkeministerens ansvarsområde og vurdere å foreslå eventuelle ytterligere økonomiske ordninger for kunstnere.

SPØRSMÅL NR. 566

Innlevert 16. mai 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 23. mai 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

"Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at Gjeldsoffer-Alliansen sikres midler til videre drift?"

BEGRUNNELSE:

Gjeldsoffer-Alliansen gjør et svært viktig arbeid for norske gjeldsofre. Det er et av få steder mennesker som havner i gjeldsproblemer kan gå for å få effektiv og grundig informasjon og hjelp. Alliansen er også den eneste form for organisert representasjon denne gruppen har, en gruppe som ofte er i en situasjon hvor de er ute av stand til å handle politisk for å kreve forbedringer i sine kår. Det offentlige har satt inn ressurser for å

gi økonomisk rådgivning på kommunalt nivå. Dessverre viser det seg for ofte at kapasiteten her er for lav eller at tilbudet er utilstrekkelig. Det er derfor et klart behov for en egenorganisering av gjeldsofre, så de som andre i samfunnet kan arbeide aktivt for egne interesser.

Gjeldsoffer-Alliansen opplever ofte at offentlige etater som sosialkontor og namsmenn sender personer med gjeldsproblemer videre til dem. Gjeldsoffer- Alliansen bistår ofte skyldnere med den forhandling "etter evne" som loven pålegger dem. Disse viktige funksjonene står nå i fare fordi alliansen har sprengt kapasitet og svært dårlig økonomi.

De siste årene har Gjeldsoffer-Alliansen mottatt 80 000 kr i grunnstøtte fra Oslo kommune, men fikk i fjor melding fra kommunen om at det er usikkert om denne støtten vil bli videreført. Ifølge organisasjonen selv står driften i fare om den ikke mottar noen form for offentlig støtte. I en situasjon hvor arbeidsledigheten og oppbyggingen av gjeld i husholdningene øker faretruende ville dette være et alvorlig tap.

Svar:

I samråd med sosialministeren besvares spørsmålet av barne- og familieministeren som ansvarlig statsråd.

Gjeldsproblemene blant private hushold representerer et omfattende samfunnsproblem, og Gjeldsoffer-Alliansen gjør et betydningsfullt arbeid på dette området. Organisasjonen er viktig ved at den er en felles representasjon for gjeldsrammede, og således kan fungere som talerør for denne gruppen. Den har bl.a. vært en sentral høringsinstans under arbeidet med gjeldsordningsloven.

Gjeldsoffer-Alliansens drift er etter det jeg forstår, delvis basert på støtte fra Oslo kommune, delvis på frivillig innsats. Mitt departement har tidvis gitt organisasjonen noe praktisk støtte i form av IT-verk

tøy, fri deltakelse på kurs og liknende. Det har ikke vært gitt økonomisk støtte til drift fra departementet.

Den offentlige innsatsen mot gjeldsproblemene er i all hovedsak konsentrert om å få gjeldsordningslovens system til å virke best mulig, og å sikre at alle kommunene yter et tilbud om økonomisk rådgivning til personer med gjeldsproblemer. Målet er at det skal finnes et tilbud om råd og veiledning overfor gjeldsrammede hushold i alle kommuner. Det er satt av statlige ressurser for å nå dette målet, bl.a. er det opprettet fire stillinger ved fylkesmannsembetene som arbeider med å utvikle kompetansen på kommunalt nivå. Vårt inntrykk er at de fleste kommuner nå har et tilfredsstillende tilbud på området.

Selv om frivillige organisasjoner som Gjeldsoffer-Alliansen kan spille en viktig rolle som talerør for grupper som sliter med gjeldsproblemer, er jeg av den oppfatning at de statlige ressursene som brukes på området fortsatt bør reserveres arbeidet med å styrke tilbudet i kommunene. Råd og veiledning overfor gjeldsrammede er en lovpålagt oppgave etter sosialtjenesteloven. Slik jeg ser det, er det bare innsats på kommunalt nivå som kan sikre et bredt og tilgjengelig tilbud til hele landets befolkning.

Når dette er sagt, vil jeg fortsatt legge opp til et samarbeid med Gjeldsoffer-Alliansen, og bruke deres kompetanse og kunnskaper når det er relevant for å styrke arbeidet for å bekjempe gjeldsproblemene.

SPØRSMÅL NR. 567

Innlevert 16. mai 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 26. mai 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

"I NRK Brennpunkt denne uken kom det frem at Forsvaret ikke har ansvaret for overvåkingen av havområdene, men at det er noe man ved LDKN har påtatt seg da det er av stor betydning for det sivile samfunn.

Kan statsministeren redegjøre for hvem som har ansvaret for overvåking av havområdene, eventuelt hvorfor ingen har et slikt ansvar?"

BEGRUNNELSE:

Siden ulykken med frakteskipet "Jon R." var det et press på daværende regjering fra Stortinget om å rydde opp i forhold knyttet til sikkerheten langs kysten og de tilstøtende havområder. Det er mulig mye er gjort, men resultatene av det eventuelle nitidige byråkratiske arbeid ser så langt ut til å være lite.

Daværende fiskeriminister, forsvarsminister, utenriksminister og statsminister fastholdt at det er Forsvaret som har ansvaret for overvåkingen. Dette stemmer også godt overens med de oppdrag Forsvaret er gitt av Stortinget. Riktignok har nåværende fiskeriminister hevdet at overvåkingen langs kysten er Forsvarets ansvar utenfor territorialgrensen og Kystverkets ansvar innenfor territorialgrensen, noe som ikke er i samsvar med de oppdrag som er gitt av Stortinget. Det kan jo ikke være slik å forstå at Forsvaret kun skal overvåke militær aktivitet og noen andre den sivile aktivitet.

Det kan se ut til at det er behov for ytterligere presisering fra regjering og storting slik at Forsvarets personell, og også enkelte politikere, blir gjort oppmerksom på hvilke oppgaver Forsvaret er satt til å løse.

Svar:

Spørsmålet er overført fra statsministeren til fiskeriministeren.

Regjeringen anser det som viktig å koordinere og samordne den samlede statlige innsatsen og ressursbruken innen sjøsikkerhet og beredskap. Regjeringen har tatt et viktig skritt ved å samle ressurser på den skadeforebyggende og den skadebegrensende side ved at Fiskeridepartementet og Kystverket overtok ansvaret for beredskapen mot akutt forurensning fra 1. januar i år.

Det er etter dette klart at den primære myndighet innen sivil overvåking av skipstrafikken, forebygging av ulykker og beredskap mot miljøforurensning ved ulykker er Fiskeridepartementet med Kystverket som utøvende etat.

Kystverkets overvåking er i dag knyttet til utøvelse, kontroll og veiledning i definerte kystnære og indre farvann i Sør-Norge. Kystverket driver i dag fire trafikksentraler. De to første ble etablert i Brevik og på Fedje for å overvåke transporter med farlig og forurensende last til industrianlegg i disse områdene. Senere har en sett behovet for trafikksentraler i far

vann som regnes som særlig risikoutsatt pga. mye og kryssende trafikk. Her kan nevnes trafikksentralen i Horten som dekker Oslofjorden og den nye trafikksentralen som ble satt i drift på Kvitsøy fra 1. januar i år.

For å få en bedre overvåking og kontroll med den økende trafikken som fører forurensende last utenfor kysten av Nord-Norge foreslår Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett at det bygges en trafikksentral for Nord-Norge i Vardø. Denne sentralen vil føre kontroll med trafikk i transitt langs kysten og med trafikk i de mest risikoutsatte områdene i indre farvann. Som kjent har Regjeringen fremmet et forslag om utvidelse av territorialgrensen fra 4 til 12 nautiske mil som nå er under behandling i Stortinget. Som en oppfølging av dette har Kystverket utarbeidet og sendt på høring et forslag til påbudte seilingsleder for skipstrafikk som utgjør en særlig miljørisiko. Utbygging av nettverk for automatisk identifisering av skip (AIS) vil legge til rette for overvåking av skip med AIS som trafikkerer langs kysten. I 2003 er det over Fiskeridepartementets budsjett bevilget 30 mill. kr til fullføring av utbyggingsprosjektet og dette skal være ferdig medio 2004. Kystverket har også miljøovervåking med fly og vurderer denne utvidet med satellittovervåking. Samlet vil disse tiltakene gi en bedre kontroll med trafikken i våre havområder.

I tillegg til Kystverket har Forsvaret også oppgaver i forbindelse med maritim overvåking. Forsvaret har primært ansvar for suverenitetshevdelse, overvåking og militær krisehåndtering i norske farvann, samt interesseområder til havs. Forsvaret yter i tillegg bistand til sivile etater i forbindelse med myndighetsutøvelse til havs, og innen kystberedskap og sjøsikkerhet, der andre etater har primæransvaret. For å kunne ivareta disse oppgavene har Forsvaret gode overvåkingskapasiteter.

Det er en målsetting at de samlede overvåkingsressursene skal utnyttes på en rasjonell måte for løsning av sivile og militære oppgaver. Det arbeides kontinuerlig med å komme fram til gode løsninger på dette området og Kystverket og Forsvaret har løpende kontakt.

SPØRSMÅL NR. 568

Innlevert 16. mai 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 23. mai 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"Staten har gitt seg selv mange særfordeler når det gjelder å kreve inn penger. Blant annet opererer staten med høyere forsinkelsesgebyrer enn private når det gjelder innkreving av studielån, TV-lisens og årsavgift for bil. I tillegg til dette kan staten nå trekke ubetalt årsavgift for bil og lisensavgift direkte av lønnsinntekten. Dette betyr at staten sine krav i mange tilfeller blir dekket før eldre private krav.

Synes statsråden det er fornuftig stadig å gi staten flere særordninger for innkreving av penger?"

BEGRUNNELSE:

Å oppnå lønnstrekk for private kreditorer er i dag en svært krevende affære.

Når staten gir seg selv særregler her, vil dette kunne medføre at statlige kreditorer får dekket sine krav før private. Når staten også opererer med forsinkelsesgebyr som er langt høyere enn det private har lov til å kreve, kan dette også medføre at personer med trang økonomi velger å betale statlige krav først. Det at staten opptrer som særnamsmann for stadig flere statlige, kan også øke risikoen for at begrensningene i dekningsloven ikke fullt ut blir ivaretatt.

Svar:

For så vidt gjelder begrunnelsen for at gebyrer ved betalingsmislighold av enkelte offentlige krav er høyere enn i privat sektor, viser jeg til mitt svar i Stortinget 4. juni 2002 på interpellasjon av 25. april 2002 fra representanten Gjermund Hagesæter. I oppsummeringen uttalte jeg at det er nødvendig med regler som stimulerer til at krav til det offentlige blir betalt i rett tid og at gebyrreglene Stortinget har fastsatt for enkelte krav stimulerer til dette. Begrunnelsen for dette standpunkt er at det er flere forhold som skiller det offentlige fra private kreditorer, og som gjør det nødvendig med andre, og strengere, regler ved innkreving av offentlige krav.

Ordningen med at Statens innkrevingsentral kan opptre som særnamsmann for årsavgiften for motorvogn mv. fra og med 2002 er en administrativ løsning

innen statsforvaltningen. Kravet på årsavgift er særlig tvangsgrunnlag for utlegg. Dette innebærer at kravet kan tvangsinnfordres uten at det er nødvendig med forutgående dom eller lignende. Tvangsfullbyrdelse kan også skje uten bruk av de ordinære namsmenn.

Muligheten for å tvangsinnfordre årsavgiften direkte forelå også før 2002. Begrunnelsen for denne ordningen er en presumsjon om at offentlige krav som fremmes er korrekte. Rettssikkerheten for borgerne med hensyn til at kravet er korrekt ivaretas gjennom ordningen med at vedtaket om fastsettelse kan påklages til overordnet myndighet.

Adgangen til å tvangsinnfordre årsavgiften ble imidlertid ikke benyttet før 2002, og dette ble kritisert av Riksrevisjonen. Før Statens innkrevingsentral fikk tildelt slik myndighet, måtte tvangsinnfordring i tilfelle skje via den ordinære namsmann. På grunn av det høye antallet krav ville en slik ordning bli meget ressurskrevende både for skatte- og avgiftsmyndighetene og de ordinære namsmenn. Per 6. mai 2003 var 193 068 årsavgiftskrav for 2003 ikke betalt. Ordningen med tvangsinnfordring av årsavgift via Statens innkrevingsentral er langt mer effektiv og mindre kostbar for staten. Ordningen innebærer også en økonomisk fordel for skyldneren fordi skyldneren ikke belastes med rettsgebyr når utleggstrekk besluttes av Statens innkrevingsentral. En nærmere omtale og departementets begrunnelse for at årsavgiften skal tvangsinnfordres via Statens innkrevingsentral er gitt i kapittel 11 i Ot.prp. nr. 1 (2002-2003) Skatte og avgiftsopplegget 2003 - lovendringer.

Av de samme grunner er enkelte andre offentlige organer tildelt særnamsmannskompetanse. En slik ordning er langt mer effektiv og mindre kostbar for staten enn å benytte de ordinære namsmennene, uten at dette har vesentlig betydning for rettssikkerheten for borgerne.

SPØRSMÅL NR. 569

Innlevert 19. mai 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 26. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Fylkesmannen i Oslo og Akershus har nylig avslått krav fra Mullah Krekars advokat på honorar. Saken ruller imidlertid med full tyngde i embetsverk og offentlige instanser. Dette krever selvfølgelig store ressurser.

Kan statsråden bekrefte eller avkrefte at noe departement dekker kostnadene, og hvor store er eventuelt de kostnader som dekkes av det offentlige?"

Svar:

Spørsmålet fra representanten Sandberg er overført til besvarelse fra kommunal- og regionalminister Erna Solberg til meg som rette vedkommende. Jeg legger til grunn at spørsmålet gjelder i hvilken utstrekning Krekar er innvilget fri rettshjelp.

Ved vedtak av 26. september 2002 innvilget fylkesmannen i Oslo og Akershus Krekar 10 timer fritt rettsråd i anledning forhåndsvarsel om tilbakekall av asylstatus, reisebevis, bosettingstillatelse og tidligere arbeids- og oppholdstillatelse samt varsel om utvisning.

Søknaden ble innvilget med hjemmel i rettshjelploven § 13 første ledd, jf. utlendingsloven § 29 første ledd bokstav a og stykkprisforskriften § 4. I slike saker har en utlending krav på fri rettshjelp uten behovsprøving. Den bistand Krekar ble innvilget utgjør det minimum han har krav på etter gjeldende regelverk.

Videre ble det dekket bistand fra tolk i inntil 4 timer og 1 reise tur/retur Amsterdam for advokat og tolk. Fordi saken gjelder forhold til norske myndigheter, har Krekar hatt krav på bistand fra norsk advokat. Krekar var fengslet i et særlig sikret fengsel i Nederland. Det var ikke anledning til å ringe ut fra fengselet. Samtaler mellom advokat og klient kunne derfor bare foregå ansikt til ansikt. Advokaten måtte således reise til fengselet for å kommunisere med sin klient. Fylkesmannen fant det således nødvendig å dekke advokatens reiseutgifter samt utgifter til en tolk advokaten hadde tillit til.

Ved vedtak av 29. januar 2003 innvilget fylkesmannen ytterligere 4 av omsøkte 20,5 timers tolking. I vedtak av 21. februar 2003 avsto fylkesmannen advokat Melings salærkrav på 348,5 timer fritt rettsråd i denne saken. Disse vedtakene har advokat Meling påklaget til Justisdepartementet. Advokaten har i brev av 3. mars 2003 opplyst at han vil komme tilbake med en utdyping av klagen. En slik utdyping er

ennå ikke innkommet. Klagen er stilt i bero i påvente av dette. For øvrig har fylkesmannen i vedtak av 6. mars 2003 gitt forhåndsgodkjennelse for bruk av translatør til oversetting av utvisningsvedtaket, med inntil 15 000 kr.

Advokat Meling er ellers oppnevnt av Oslo forhørsrett som forsvarer i straffesaken mot Krekar. For så vidt gjelder utbetaling av salær til advokat Meling i den forbindelse, opplyser Oslo tingrett at advokaten ennå ikke har sendt inn sin salærøppgave. Det er således ikke utbetalt salær fra tingretten i saken. Salærfastsettelse i straffesaken skal i henhold til gjeldende regelverk foretas av retten. En slik avgjørelse kan jeg som justisminister ikke overprøve.

SPØRSMÅL NR. 570**Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen****Besvart 26. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum****Spørsmål:**

"Hva vil Justisdepartementet foreta seg for at miljøkriminalitet blir prioritert like høyt i alle politi-distriktene?"

BEGRUNNELSE:

I Adresseavisen av 8. mai i år er det et oppslag med overskriften "Politi "glemmer" miljøkriminalitet". Artikkelen viser til en prosjektgruppe, ledet av politimester Sverre Kirksæther, som har sett nærmere på politiets arbeid med kriminalitet i tilknytning til miljø og arbeidsmiljø. Prosjektgruppens rapport bekrefter at

det står dårlig til i noen distrikter, mens enkelte gjør en førsteklasses jobb, opplyser Sverre Kirksæther i ovennevnte avisoppslag. Sverre Kirksæther opplyser også at lav prioritering av miljøkriminalitet fører til lang saksbehandlingstid, samt at det er stor variasjon i bøtenivået mellom politidistriktene. Dessuten er det noen steder dårlig samarbeid mellom politiet og miljøetater.

Svar:

De sentrale rammer for og prioriteringene av politiets håndtering av miljøkriminalitet er gitt av Stortinget, Justisdepartementet, Riksadvokaten og Politidirektoratet. Retningslinjene er nedfelt i flere rundskriv, og i de årlige prioriteringsskriv fra Riksadvokaten og disponeringsskriv i forbindelse med budsjettildelingen fra Politidirektoratet til politimestrene.

Justisdepartementet har særlig de senere år lagt føringer for en høyere prioritering og kvalitetsheving av politiets arbeid med miljøsakene, med bakgrunn særlig i signaler fra Stortinget. Det vises bl.a. til Justisdepartementets miljøhandlingsplan for justissektoren for 2003-2006.

Politidirektoratets avdeling for etatsledelse følger opp at politidistriktene prioriterer miljøkriminalitet i tråd med de sentrale føringer gjennom styringsdokumentene, under drøftingsmøtene med det enkelte distrikt, og gjennom den løpende kontakt med distriktene.

Ved Økokrim er det satt av to stillinger med særlig ansvar for å følge opp og støtte politidistriktenes bekjempelse av miljøkriminalitet. Økokrim avholder også årlige seminarer for politidistriktenes miljøkoordinatorer og utpekte jurister med ansvar for å følge opp miljø saker.

Politidirektoratet nedsatte i mars 2002 i samarbeid med Riksadvokaten et prosjekt som bl.a. skulle kartlegge og beskrive politi- og påtalemyndighetens håndtering av og ressursbruk i bekjempelsen av miljøkriminalitet. Prosjektgruppen skulle vurdere hvorvidt dagens ordninger er tilstrekkelige og adekvate, og eventuelt komme med forslag til endringer som kan gi bedre ressursutnyttelse, mer effektiv kriminalitetsbekjempelse og bedre kvalitet. Man skulle herunder se nærmere på organiseringen av samarbeidet med andre etater og organisasjoner.

Prosjektgruppen ventes å legge frem sin rapport i begynnelsen av juni, men det er kommet frem en del forslag og anbefalinger; herunder forslag som gjelder

- prioritering og organisering
- saksbehandlingstid og oppklaringsprosent, herunder bruk av frister
- reaksjonsfastsettelse
- samarbeid med andre etater, herunder videreutvikling av fylkesmiljøforum
- kompetanseheving.

Politidirektoratet opplyser at rapporten vil bli sendt på høring, og at direktoratet deretter vil utarbeide en mer detaljert handlingsplan innenfor rammen av Justisdepartementets handlingsplan for bekjempelse av miljøkriminalitet.

Jeg forventer at arbeidet med rapporten, og gjennomføringen av direktoratets kommende handlingsplan, vil føre til at miljøkriminalitet blir prioritert høyt i alle politidistrikter, basert på det enkelte distrikts utfordringer og risikoanalyse på miljøfeltet.

SPØRSMÅL NR. 571

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 21. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Hvordan kan Vestfold politidistrikt nå målet om et mer synlig politi dersom det legges opp til et kutt på 34 politistillinger, og er det rimelig at turisme ikke er et av de objektive kriteriene som legges til grunn ved fordeling av stillinger mellom distriktene?"

BEGRUNNELSE:

Vestfold politidistrikt er pr. i dag allerede i en meget anstrengt situasjon med hensyn til bemanning og ressurser. Torp Flyplass, som er Norges nest største når det gjelder antall utenlandsreiser, har krevd store ressurser over mange år, i tillegg har distriktet kommet svært uheldig ut etter fjorårets lønnsoppgjør, pga. en relativt sett stor andel eldre ansatte på etterforskningsavdelingen. Vestfold har derfor pr. i dag en underdekning på 4 mill. kr. Det synes ikke rimelig at de objektive kriteriene som er foreslått ikke omfatter turisme, i og med at slik tilstrømming av mennesker selvsagt medfører behov for økt bemanning.

Svar:

Som et ledd i arbeidet med politireformen, der ressursfordeling og stillingsfordeling er et sentralt tema, har Politidirektoratet fått utarbeidet en rapport med forslag til ny modell for fordeling av stillingshjemler i politi- og lensmannsetaten.

I forslaget til ny fordelingsmodell er fordelingen av stillinger til politidistriktene basert på objektive kriterier (ca. 90 pst. av den totale stillingsrammen) og på særskilte kriterier i det enkelte politidistrikt (ca. 10 pst. av den totale stillingsrammen). Basert på modellens kriterier påvises betydelige skjevheter i dagens fordeling av stillingsrammen i politi- og lensmannsetaten.

Politidirektoratet har anbefalt at fordelingsmodellen benyttes som utgangspunkt for fremtidig ressursfordeling i politi- og lensmannsetaten. Forslaget til fordelingsmodell og Politidirektoratets tilråding har nettopp kommet til departementet. Jeg har ikke tatt stilling til forslaget.

Jeg viser til at justiskomiteen har bedt om å bli orientert om den bemanningsplanen som vil bli lagt til grunn for politi- og lensmannsetaten. Fordelingsmodellen vil inngå som en del av en slik orientering overfor Stortinget om fremtidig bemanning i politi- og lensmannsetaten. Justisdepartementet vil komme tilbake til orienteringen i budsjettproposisjonen for 2004.

SPØRSMÅL NR. 572

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 26. mai 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

"Offentlige kostnader til infrastruktur for ilandføringen fra Ormen Lange synes ulike for alternativene Nyhamna og Tjeldbergodden. Disse kostnadene ble ikke tatt med i vurderingen når Nyhamna ble valgt. Dette ble ikke ansett som hensiktsmessig før etter at ilandføringsstedet var valgt. Samtidig hevder OED at de samlede samfunnsmessige konsekvenser er tilstrekkelig utredet.

Vil statsråden sørge for en oversikt over offentlige kostnader for alternativene der alle samfunnskostnader fremkommer og kan hensyntas?"

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med valget av ilandføringssted for gassen fra Ormen Lange-feltet har Norsk Hydro utredet lisensgruppens utbyggingsinvesteringer. Offentlige investeringer i infrastruktur utløst av utbyggingen er ikke utredet av operatøren eller myndighetene. Alternativene er Tjeldbergodden, hvor det er gjort samfunnsmessige investeringer i infrastruktur, og Nyhamna, hvor investeringer i milliardklassen må foretas. Tjeldbergodden krever vesentlig lavere investeringer fra det offentlige, men forskjellen mellom alternativene er ikke analysert. Et premiss for en samfunnsmessig sammenligning mellom Nyhamna og Tjeldbergodden er å få disse kostnadstallene på bordet.

Et eksempel på slike kostnader er til infrastruktur for kraftbehovet som Statnett skal stå for. Hydro og Statnett har vurdert kraftframføringen til alternativene som ikke er hensyntatt i valg av ilandføringssted. I OEDs godkjenningsskjema for konsekvensutredningen for Nyhamna (24. april 2003) står det: "Norsk Hydro gjennomførte i forbindelse med stedsvalgprosessen utredninger vedrørende kraftforsyning til de ulike ilandføringsstedene. Statnett var involvert i dette arbeidet. Det ble ikke ansett som hensiktsmessig med parallelle meldingsløp for hvert av de aktuelle ilandføringsstedene. Det ble vurdert som mest hensiktsmessig at forhåndsmeldingen ble fremlagt etter valg av ilandføringssted og utbyggingskonseptet avteget seg." Dette på tross av at på dette tidspunktet var klart at det var forskjeller i kostnadene ved kraftframføring til de ulike alternativene. Statnett har utredet to nye kraftlinjer (Istad-Nyhamna og Ørskog-Nyhamna), direkte utløst av utbyggingen med en investeringsramme på ca. 1 mrd. kr. I tillegg skal Statnett bygge ny linje fra Viklandet til Istad, beregnet til ca. 250 mill. kr. Konsekvensutredningen for denne linjen ble lagt fram i oktober 2002: "Ved årsskiftet 2002/2003 blir det bestemt om gassen fra feltet skal føres til en terminal på land eller om gassen skal prosesseres til havs. Både ved en landterminal og ved en offshoreutbygging av feltet er hovedalternativet kraftforsyning fra land. Effektbehovet vil ved begge utbyggingsløsninger bli så betydelig at det ikke kan innpasses i eksisterende nett." Videre står det "Statnett har startet arbeidet med systemutredninger og forhåndsmelding i forbindelse med Ormen Lange-prosjektet".

OEDs brev til Norsk Hydro "Landanlegg Ormen Lange - sluttokument for oppfylt utredningsplikt" (24. april 2003) konkluderer: "de samlede miljø- og samfunnsmessige konsekvenser som følge av landanlegget er etter departementets vurdering tilstrekkelig utredet med forbehold om den eventuelle rørledningen fra Nyhamna til Horremsbukta. Det er i høringsprosessen ikke fremkommet forhold som medfører at prosjektet

ikke bør gjennomføres eller at det bør iverksettes særlige avbøtende tiltak utover de som omtales i konsekvensutredningen, dette brev og i oppsummeringsnotatet". Dette står i kontrast til at det må investeres mer i offentlig infrastruktur for å skaffe kraft til Nyhamna enn til Tjeldbergodden. Tjeldbergodden som ilandføringssted vil utløse behov for en ny linje fra Trollheimen til Tjeldbergodden. Dette foreligger det allerede en godkjent konsekvensutredning for, hvor den er kostnadsberegnet av Statnett til ca. 250 mill. kr. Uavhengig av hva den reelle forskjellen mellom kostnadene til offentlig infrastruktur vil vise seg å være mellom de to alternativene, kan det stilles spørsmål om hvorfor de store ulikhetene mellom alternativene ikke er kommunisert offentlig av OED, operatøren og/eller Statnett.

Svar:

Rettighetshaverne for Ormen Lange valgte Nyhamna som ønsket ilandføringssted for gass fra Ormen Lange-feltet i mars 2002. Stortingsrepresentant Langeland hevder i brev av 19. mai 2003 at offentlige investeringer i infrastruktur utløst av Ormen Lange- utbyggingen ikke er utredet av operatøren eller myndighetene. Dette medfører ikke riktighet. I prosessen frem til valg av ilandføringssted ble forhold rundt infrastruktur vurdert av rettighetshaverne for Ormen Lange-prosjektet, herunder kraftfremføring. Dette er reflektert i konsekvensutredningen for Ormen Lange landanlegg.

Det vil være behov for mindre utbedringer av ek-

sisterende infrastruktur som følge av landanlegget på Nyhamna som f.eks. vannforsyning, avløp, veitilknytning etc. Ifølge Norsk Hydro som operatør for Ormen Lange-prosjektet er kostnadene ved dette estimert til om lag 100 mill. kr. Departementet er informert om at utbygger vil dekke en del av disse kostnadene.

I brevet fra representanten Langeland hevdes det videre at kraftfremføringen til de alternative stedene ikke er hensyntatt i valg av ilandføringssted. Dette medfører ikke riktighet. Kraftlinjetraseer til de aktuelle ilandføringsstedene ble i stedsvalgsprosessen vurdert med hensyn på bl.a. økonomi, miljø, sikkerhet, samfunnsmessige aspekter, bygging, drift og fleksibilitet. Arbeidet ble gjennomført av Ormen Lange-prosjektet. Statnett og Istad Nett var involvert i arbeidet og bidro med opplysninger og data til de utredninger som ble gjennomført. I sammenlikningen av de aktuelle ilandføringsstedene var estimerte kostnader for nettiltak inkludert i investeringskostnadene for hvert sted. Det vises til at investeringskostnadene for hvert av stedene er kommunisert både i konsekvensutredningen for Ormen Lange landanlegg og i min redegjørelse for Stortinget i spørretimen 13. november 2002.

Departementet anser de samfunnsmessige konsekvensene av et landanlegg for Ormen Lange på de alternative ilandføringsstedene som tilstrekkelig redegjort for i konsekvensutredningen for landanlegg for Ormen Lange. På denne bakgrunn anses det derfor ikke nødvendig med en ytterligere fremstilling av de offentlige kostnadene.

SPØRSMÅL NR. 573

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 23. mai 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"I en interpellasjonsdebatt den 20. mars i år sa statsråd Gabrielsen bl.a. følgende: "Da er virkemiddelapparatet helt sentralt, og jeg kan i hvert fall si at de tingene vi planlegger, og som kommer, definitivt vil komme innlandet til gode på en likeverdig måte som i andre deler av Norge." Etter dette har ingenting skjedd.

Hva har statsråden tenkt å gjøre for å følge opp det han selv sa under interpellasjonsdebatten?"

BEGRUNNELSE:

Det er mange ulike signaler fra ulike hold i Regjeringen. Landbruksministeren reduserer Mattilsynet i Ringsaker, og flytter hoveddelen til Sandnes. Statsråd Norman ønsker å flytte ut statlige tilsyn - ingen til Hedmark. Kristin Clemet vil etablere et læringssenter og legge det til Oslo. Jeg håper det er mulig å komme

fram til enighet om å satse på innlandet, slik flere statsråder snakker om. En regjering dømmes ikke ut fra det den sier, men hva den gjør.

Svar:

I sitt spørsmål refererer representanten Faldet til interpellasjonsdebatten den 20. mars 2003, hvor situasjonen for næringslivet i Hedmark og Oppland ble debattert.

Siden den gang har Regjeringen lagt fram St.prp. nr. 51 (2002-2003) Virkemidler for et innovativt og nyskapende næringsliv og St.prp. nr. 65 (2002-2003) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003. Begge dokumentene inneholder forslag som vil gjøre det lettere å være næringsdrivende i de to nevnte fylkene.

Regjeringen legger vekt på at de generelle rammebetingelsene for næringslivet skal være gode. Derfor har arbeidet med skattelettelser og forenklinger for bedriftene høyeste prioritet. Videre er jeg opptatt av at direkte virkemidler skal benyttes slik at de svarer på de ulike regionenes utfordringer. Dette er viktig for å få mest mulig ut av de offentlige midlene, og er årsaken til at fylkeskommunene nå har fått mer frihet i forvaltningen av distriktpolitiske virkemidler. Regjeringen vil også iverksette forsøk med oppgavedifferensiering, hvor utvalgte fylkeskommuner får tildelt noen av midlene som i dag går direkte til Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og Norges forskningsråd. Oppland er et aktuelt forsøksfylke med sitt prosjekt "Fritt fram". Disse midlene kan dermed inngå i regionale prioriteringsprosesser uten å måtte testes kvalitativt mot prosjekter fra andre deler av landet.

I revidert budsjett for 2003 foreslår Regjeringen å utvide såkornordningen med fire regionale fond à 100 mill. kr. Disse fondene inngår som en del av den

såkalte "Distriktsmilliarden". Jeg forventer at fondene vil bedre kapitaltilgangen til de beste prosjektene og bidra til kompetent eierskap og finansiell styrke i de aktuelle bedriftene. Saken ligger nå som kjent til behandling i Stortinget.

Jeg er klar over at definisjonen av det distriktpolitiske området medfører at en del sentrale kommuner i innlandet faller utenfor, og at de distriktpolitiske virkemidlene dermed ikke kan benyttes der. Dette er imidlertid en følge av at distriktene prioriteres i virkemiddelsammenheng, slik at det blir mindre midler å avse til de mer sentralt beliggende deler av landet. Denne prioriteringen oppfatter jeg at det er bred politisk enighet om.

Jeg forventer at de tiltakene som nevnes ovenfor kommer innlandet til gode på en likeverdig måte som andre deler av Norge, slik jeg framholdt i interpellasjonsdebatten den 20. mars 2003.

SPØRSMÅL NR. 574

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 26. mai 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

"I juni 2000 ble det vedtatt lovendringer som førte til at sjømenn som fyller 67 år etter 1. januar 2001 ikke lenger skal ha rett til sjømannspensjon etter fylte 67 år basert på opptjening på bakgrunn av fartstid før 1. januar 1967. Sjømenn som derimot fylte 67 år før 1. januar 2001 skal fortsatt beholde sin sjømannspensjon etter 67 år, riktignok etter lave satser, selv om denne er basert på fartstid før 1. januar 1967. Mange sjøfolk føler seg lurt.

Vil statsråden vurdere å la disse gruppene stille likt overfor sjømannspensjonen?"

BEGRUNNELSE:

Sjømenn som rammes av endringen fra 1. januar 2001 reagerer sterkt på at de etter fylte 67 år ikke skal motta sjømannspensjon. En sjømann kan ha hovedtyngden av sin fartstid innseilt før folketrygden ble innført 1. januar 1967. Pensjonspremien har vært betalt i absolutt tro på at det skulle gi sjømannspensjon for livstid.

Etter endringen fra 1. januar 2001 vil disse sjømenn, som fyller 67 år etter 1. januar 2001 ikke engang motta pensjon fra pensjonstrygden etter lave satser.

Svar:

Pensjonstrygden for sjømenn ble opprettet ved lov i 1948, og gav bl.a. alderspensjon fra fylte 60 år som skulle løpe livet ut. Behovet for særlige regler for pensjonering av sjøfolk har endret seg vesentlig etter den tid. I samråd med sjømennenes og rederienes organisasjoner har derfor ordningen vært endret en rekke ganger. Da folketrygden ble innført i 1967, med pensjoner for hele befolkningen, ble pensjonstrygden for sjømenn lagt om til en ordning med førtids alderspensjon. I forbindelse med omleggingen vedtok Stortinget en overgangsordning for den delen av sjømannspensjonen som ble beregnet av fartstid før folketrygden trådte i kraft, 1. januar 1967. Blant annet skulle det fortsatt gis sjømannspensjon for denne fartstiden etter at pensjonisten hadde nådd pensjonsalderen i folketrygden, men etter pensjonssatser som var lavere enn de ordinære satsene fra 60 år.

Som stortingsrepresentant Nesvik påpeker, ble det vedtatt lovendringer vedrørende sjømannspensjonen i 2000. Endringene bygde på en offentlig utredning (NOU 1999:6 Sjømannspensjon), se Ot.prp. nr. 20 (1999-2000) og Innst. O. nr. 73 (1999-2000). Pensjonstrygden for sjømenn ble opprettholdt som en kollektiv, solidarisk førtidspensjonsordning fra 60 til 67 år. Stortinget vedtok endringer som innebar en omfordeling til fordel for de sjøfolk som hadde fortsatt i yrket frem mot pensjonsalderen. Samtidig ble det vedtatt å avvikle overgangsordningen med pensjoner livet ut for fartstid før folketrygden ble innført. Fordi det dreide seg om fartstid opptjent før 1967, og lave fastlåste pensjonssatser, hadde disse pensjonene etter hvert blitt svært lave, jf. Ot.prp. nr. 20 (1999-2000) punkt 9.4.3. De som allerede hadde pensjon etter 67 år da endringene trådte i kraft 1. januar 2001, fikk beholde den.

Ved stortingsbehandlingen i 2000 var det enighet om at det skulle foretas en viss omprioritering innenfor sjømannspensjonsordningen, som samtidig innebar at ordningen ble forenklet. Endringene ble vedtatt av et enstemmig storting. Jeg kan ikke se at det er grunnlag for å vurdere disse spørsmål på nytt.

SPØRSMÅL NR. 575

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 30. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

"I Dagbladet den 28. januar i år fortelles det om enkelte pensjonister som har fått sine utbetalinger redusert med 7 600 kr pr. år. Det gjelder dem som har pensjon etter pensjonsordningen for apoteketaten og noen har, ifølge Steinar Mediaas i Statens Pensjonskasse, fått betydelig større kutt enn gjennomsnittet på 150 kr pr. måned. Kredittilsynet uttaler, ifølge Dagbladet, at de ikke kjenner til at noen annen pensjonskasse har gjennomført slike tiltak.

Finner statsråden det akseptabelt at pensjonister får sine ytelser redusert?"

BEGRUNNELSE:

Kommunikasjonsdirektør Steinar Mediaas i Statens Pensjonskasse, som administrerer pensjonsordningen for apoteketaten, sier til Dagbladet den 28. januar i år at børstap og et kostbart lønnsoppgjør er bakgrunnen for at pensjonistene nå har fått sine ytelser redusert. En pensjonist fikk sin årlige utbetaling redusert med 7 600 kr. Dette er en betydelig sum for en pensjonist, og en umulig situasjon å forholde seg til. Man planlegger sin tilværelse ut fra de ytelser man er tilstøtt og når man aldri får noe varsel om at denne typen inngrep kan bli nødvendig, regner man med å ha en fast, lik inntekt. Det er ikke akseptabelt at Pensjonskassen dekker sine tap på denne måten.

Svar:

Styret i Pensjonsordning for apoteketaten satte på bakgrunn av den økonomiske situasjonen i pensjonsordningen ned pensjonene til nivået før reguleringen av 1. mai 2002. Endringen ble gitt virkning fra 1. desember 2002. Vedtaket var ett av flere tiltak for å bedre pensjonsordningens økonomi. Årsaken til tiltakene var fallet i verdipapirmarkedene og høyere pensjonskostnader enn forutsatt. Styrets vedtak ble gjort med hjemmel i lov om pensjonsordning for apoteketaten § 34 annet ledd 2. punktum, som lyder slik:

"Hvis de tariffmessige lønninger seinere settes ned eller hensynet til pensjonsordningens økonomi gjør det nødvendig, kan pensjonene igjen settes ned til de beløp de utgjorde før de ble forhøyet etter bestemmelsene i foregående punktum."

Ved reguleringen av pensjonene 1. mai 2002 økte pensjonene med henholdsvis 4,8 pst. for teknisk personale og 3,15 pst. for farmasøytisk personale. Høyeste pensjonsgrunnlag i pensjonsordningen økte med 2,64 pst. Ved å reversere denne økningen med virkning fra 1. desember 2002, ble pensjonene på samme nivå som de var før 1. mai 2002.

Det er klart uheldig for pensjonistene at pensjonene blir redusert. Jeg har samtidig forståelse for at styret i Pensjonsordning for apoteketaten ser seg nødt til å iverksette tiltak for å bedre pensjonsordningens økonomi. Det er styret i pensjonsordningen som i denne saken er ansvarlig myndighet. Det er gjort klart fra styrets side at det vil bli vurdert en reversering av nedsettelsen når ordningens økonomi tilsier det.

SPØRSMÅL NR. 576

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 22. mai 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

"Brødrene Farhad og Mansour Muhammadi Injeh kapret i 1993 et Aeroflot-fly i Aserbajdsjan. Brødrene fikk i 2002 opphold på humanitært grunnlag i Norge.

Hvordan er situasjonen for disse personene i dag, og skal deres oppholdstillatelse opp til ny vurdering, eller har disse fått permanent opphold i Norge uten muligheter for omgjørelse?"

Svar:

Jeg vil i utgangspunktet vise til min redegjørelse til Stortinget om denne saken.

De to flykaprerne ble av Utlendingsdirektoratet i

juni 2002 innvilget oppholdstillatelse for ett år. Tillatelse er ikke varig og må derfor fornyes. Etter det departementet er kjent med har begge kaprerne fremsatt slik søknad om fornyelse overfor politiet.

Søknadene vil i utgangspunktet bli behandlet av Utlendingsdirektoratet. Da sakene berører utenrikspolitiske hensyn har imidlertid Kommunal- og regionaldepartementet anledning til å instruere direktoratet om utfallet av søknadene. Departementet vil derfor få seg forelagt sakene for eventuell instruksjon før direktoratet fatter endelig vedtak.

SPØRSMÅL NR. 577

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 26. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

"Hva blir de økonomiske konsekvenser for revidert statsbudsjett 2003 og de to etterfølgende statsbudsjett som følge av avtalen om å flytte statlige tilsyn, og hvordan vil avtalepartnerne innarbeide disse konsekvensene i revidert statsbudsjett 2003?"

BEGRUNNELSE:

I behandlingen av St.meld. nr. 17 Om statlige tilsyn har regjeringspartiene kommet til forlik med Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet. I dette forliket omtales bl.a. de ansattes vilkår og rettigheter. Det synes som om forliket legger opp til lite incentiv for videre bruk av de ansattes kompetanse og kunnskap og i stor grad støtter seg på kostbare tiltak uten motiverende faktorer.

Avtalen er naturligvis strålende for de ansatte, hvis målet er å sitte på baken og se TV resten av livet. Dette er en avtale som gir de ansatte i tilsynene mer enn noen andre arbeidstakere som eventuelt mister jobben. Det er ikke en avtale som gir incentiver for at samfunnet skal kunne ta i bruk den kompetanse de ansatte har, f.eks. om sjøsikkerhetsarbeid eller telekonkurranse. Avtalen sikrer dermed de ansatte uten å ta inn over seg at de også i fremtiden ønsker å bidra konstruktivt i samfunnet, med utgangspunkt i sin kompetanse og kunnskap.

Det finnes estimater som sier at en innføring av avtalen vil kreve minst 100 mill. kr allerede i revidert statsbudsjett 2003, og flere milliarder i løpet av de neste 4-5 årene. Det er ingen ting som tyder på at Regjeringen kommer til å finne inndekning for slike utgifter i revidert budsjett 2003. Dermed kan det oppstå en situasjon hvor avtalen om statlige tilsyn blir brutt før blekket er tørket.

Svar:

I 2003 vil det påløpe mindre planleggings- og oppstartskostnader knyttet til flytteprosjektene for de enkelte tilsyn. Disse kostnadene vil bli dekket innenfor departementenes totale rammer. Hoveddelen av kostnadene vil påløpe fra 2004. I tråd med hva jeg tidligere har fremholdt for familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, og i tråd med avtalen som er inngått mellom partifraksjonene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, vil Regjeringen i budsjettproposisjonen for 2004 beregne flytte- og omstillingskostnadene for de enkelte tilsyn og fremme forslag om økonomisk ramme for disse kostnadene.

SPØRSMÅL NR. 578

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 28. mai 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

"Hvordan vil statsråden følge opp Stortingets vedtak nr. 93 av 3. desember 2002, referert på side 129 i St.prp. nr. 65 (2002-2003) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003?"

BEGRUNNELSE:

Det vises til vedtak nr. 93 av 3. desember 2002 om strakstiltak for krisesentre som er i en vanskelig økonomisk situasjon. I proposisjonen skriver Regjeringen at "de aller fleste krisesentre har kommunal og/eller fylkeskommunal støtte på samme eller høyere nivå enn i 2002".

Stortinget spurte ikke om hvor stor andel krisesentre som har støtte på samme eller høyere nivå enn i 2002. At Regjeringen skriver at "de aller fleste" har samme eller høyere nivå, kan tolkes dit hen at Regjeringen dermed anerkjenner at noen krisesentre får støtte på lavere nivå enn i 2002. Regjeringen skriver ikke noe om hvordan den vil følge opp Stortingets vedtak om å finne en løsning på den vanskelige situasjonen disse krisesentrene er i.

Svar:

Det økonomiske ansvaret for krisesentrene er forankret i kommunene. Det er 50 krisesentre på landsbasis som mottar kommunale tilskudd. Lokale tilskudd dekker 50 pst. av krisesentrenes totale budsjett, og staten går inn med tilsvarende tilskudd til vertskommunen. I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2003 gav Stortinget tilslutning til at tilskuddet skulle videreføres på samme måte i 2003.

Tilskuddsordningen til krisetiltakene er en overslagsbevilgning. Det betyr at dersom kommunene bevilger mer penger til krisesentrene, følger det automatisk mer øremerkede midler fra staten. Derfor sluttbehandles ofte den statlige bevilgningen til krisetiltakene først i forbindelse med salderingen av budsjettet.

Departementet har sett nærmere på økonomien for det enkelte krisesenter for de tre siste årene. Vi har hvert år så lenge vi har hatt den nåværende tilskuddsordningen sett at bevilgningene både fra stat og kommune går opp, og bruttoøkningen for krisesentrene var på henholdsvis om lag 6 pst. og 10 pst. i 2001 og 2002.

Søknadsbehandlingen for 2003 er ikke helt klar, idet vi fortsatt ikke har fått søknadene fra fire krisesentre. De foreløpige tall viser også i år en generell økning i kommunale og fylkeskommunale tilskudd, på snaut 14 pst., noe som også utløser en tilsvarende økning i statstilskuddet. Tilskuddet til krisesentrene har altså økt jevnt og trutt de senere årene, noe som betyr at kommunene tar sitt ansvar for krisesentrene alvorlig.

Dette betyr ikke at *alle* krisesentrene har en enkel situasjon med hensyn til økonomien. Tvert imot sliter noen både med økonomi og med å gi et godt nok tilbud. Søknadsbehandlingen hittil for 2003 viser at seks krisesentre har mottatt mindre i lokale tilskudd i 2003 enn i 2002. Til sammen beløper dette seg til om lag 180 000 kr, høyeste beløp er 81 000 kr, laveste er 9 885 kr. Dette medfører med dagens finansieringsordning

tilsvarende mindre i statlig tilskudd. Barne- og familiedepartementet vil se nærmere på hva dette skyldes og om det er mulig, gjennom en dialog med vertskommunene, å rette på dette. Vi har derfor sendt brev til de seks vertskommunene dette gjelder, og hvor vi ber om en redegjørelse for hvorfor krisesenteret har fått mindre penger og også om at vertskommunene vurderer hvilke strakstiltak som kan iverksettes for at økonomien kan bedres for 2003.

I forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:118 (2001-2002) Forslag fra stortingsrepresentantene May Hansen, Lena Jensen og Inga Marte Thorkildsen om finansiering av krisesentrene, sa jeg at voldsutsatte kvinner og barn må sikres et tilfredsstillende hjelpetilbud. Et tilfredsstillende hjelpetilbud forutsetter en tilfredsstillende finansieringsordning. Det er behov for en endring av dagens tilskuddsordning, idet den nåværende ordningen med øremerkede tilskudd er lite forutsigbar for krisesentrene. Og jeg vil minne om at Stortinget i den forbindelse sluttet seg til overgang til rammefinansiering fra 2004.

I den nylig fremlagte familiemeldingen er vold i nære relasjoner grundig omtalt. Jeg vil, i samarbeid med justisministeren, sørge for at krisesentrene blir fokusert i den neste handlingsplanen mot vold mot kvinner, som Regjeringen legger frem på slutten av inneværende år. Regjeringen vil også i det videre arbeidet vurdere hvordan tiltak overfor voldsutsatte kvinner kan sikres, gjennom lov, regelverk eller på andre måter.

SPØRSMÅL NR. 579

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 27. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

"Statsråden erkjenner at han ikke sørget for å arkivere en faks som inneholdt opplysninger vedrørende Aker/Kværner-saken. En viktig målsetting nedfelt bl.a. i offentlighetsloven, er at det skal være mulig å etterprøve beslutningsgrunnlaget til Regjeringa og departement.

Erkjenner statsråden at ved å kaste faksen har han brutt intensjonene i offentlighetsloven - skjer dette ofte - og hvilken praksis vil statsråden sørge for at departementet følger slik at loven kan overholdes?"

Svar:

Under arbeidet med spørsmålet om jeg skulle anmode om å få overført den konkurransemessige behandlingen av fusjonen mellom Aker Maritime ASA og Kværner ASA fra EU-kommisjonen til norske konkurransemyndigheter, fikk jeg flere telefonhenvendelser fra personer som ønsket å gi synspunkter på, og relevante opplysninger om, saken. En av henvendelsene var fra Tore Tønne, som fulgte opp telefonhenvendelsen med en telefaks dagen etter at vi snakket sammen. Denne faksen ble ikke journalført og arkivert, noe jeg i ettertid klart erkjenner var en feil som jeg må ta ansvaret for. Faksen er senere blitt borte, og som jeg har gitt uttrykk for offentlig, ser jeg ikke bort fra at jeg kan ha kastet den.

Selv om jeg i ettertid erkjenner at faksen ikke ble behandlet på rett måte i forhold til arkivforskriften, har det på ingen måte vært min mening å opptre i strid med intensjonen i offentlighetsloven. Tvert imot har jeg praktisert full meroffentlighet når det gjelder alle sider ved henvendelsen. I programmet Brennpunkt på NRK 27. april 2003 opplyste jeg på eget initiativ at jeg hadde mottatt en faks fra Tønne om saken; da det viste seg at faksen var blitt borte, ble bl.a. Tønnes familie kontaktet for å finne ut om det var mulig å få et eksemplar av faksen derfra; da jeg fikk det, ba jeg om familiens tillatelse til å offentliggjøre faksen; og da jeg fikk slik tillatelse, sendte jeg straks kopi av faksen til de to avisene som hadde bedt om kopi, nemlig Dagens Næringsliv og Bergens Tidende. Fakseksemplet jeg fikk fra familien er selvfølgelig i ettertid journalført og arkivert på vanlig måte.

Når det gjelder spørsmålet om dette skjer ofte, er svaret selvfølgelig nei. Etter at jeg kom i departementet har jeg innskjerpet administrative rutiner, og selv om ingen kan garantere at det ikke forekommer feil, kan jeg forsikre at både jeg og mitt embetsverk setter sin ære i et mest mulig komplett arkiv. I departementet har vi likevel på bakgrunn av denne beklagelige hendelsen gjennomgått og innskjerpet administrative rutiner rundt dokumentbehandlingen. Det legges stor vekt på at post og saksdokumenter behandles i henhold til arkivforskriften og offentlighetslovens regler. Telefakser og e-post vurderes ut fra de samme kriterier som vanlig post når det gjelder journalføring og arkivering. Ved innsynsbegjæringer fra pressen strekker departementet seg langt for å ivareta prinsippene om meroffentlighet. Bortsett fra i saker som er omfattet av taushetsplikt og i noen tilfeller ansettelser, er min holdning at det skal praktiseres stor grad av offentlighet rundt de dokumenter mitt departement behandler og som ikke har karakter av interne arbeidsnotater eller notater knyttet til regjeringsbehandling av saker.

SPØRSMÅL NR. 580

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Olav Akselsen

Besvart 23. mai 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

"I Statkraft sin årsrapport for 2002 kjem det fram av styret sin årsberetning at styret i 2002 har søkt eigaren, altså staten, om at det vart tilført ny eigenkapital til selskapet.

Kva gjer Regjeringa med styret sin søknad?"

GRUNNGJEVING:

Bortfallet av statsgarantiar for nye lån etter endringa av lov om statsføretak, vil i samsvar med styret i Statkraft svekke selskapet sin konkurransekraft og kredittverde dersom eigenkapitalen ikkje styrkast. Statkraft sin kapitalstruktur er etter styret ikkje tilpas

sa ein situasjon utan garanti. Etter styret sin vurdering er ein kapitalforsterking heilt nødvendig for å kompensere verknaden av endringane i selskapet sine rammevilkår ved at statsgarantiane no er fjerna. På den bakgrunn har styret søkt eigaren om meir eigenkapital.

Svar:

Statkraft har søkt om meir eigenkapital som følgje av bortfall av statsgarantiar og den planlagde omdanninga til statsaksjeselskap. Denne søknaden er til vurdering. Nærings- og handelsdepartementet har ein nær dialog med selskapet om kapitalsituasjonen og ein eventuell omdanning til statsaksjeselskap.

I vurderinga av kapitalisøknaden er det mange komplekse spørsmål som må handterast. Blant anna må effekten av konkurransestyresmaktene sitt pålegg om sal av store eigendelar vurderast. Vidare er det nødvendig å sjå korleis gjeldsbyrden for selskapet utviklar seg, og kva for krav som må oppfyllest for at selskapet skal kunna få ein tilfredsstillande kredittvurdering hos långjevarar. Kapitaliseringa må sjåast i samanheng med den strategi som Statkraft skal fylgje i åra som kjem.

Eg vil òg vurdere å sjå kapitaliseringa i samanheng med val av tilknytingsform, om selskapet framleis bør vera eit statsføretak, eller om det bør endrast til eit aksjeselskap. I denne samanhengen må også behandling av skattespørsmål og dokumentavgift vurderast.

I vurderinga vil det bli lagt vekt på Stortinget og regjeringa sine målsetjingar for Statkraft, slik dei går fram av St.meld. nr. 22 (2001-2002) og Innst. S. nr. 264 (2001-2002). Det vil bli fremma ein sak for Stortinget så snart det er tatt stilling til søknaden.

Dokument nr. 15:30

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 581

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 27. mai 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Kva har vore Noreg si haldning og posisjonar i Verdas Handelsorganisasjon, WTO, og bilateralt, når det gjeld å få til faste forutsigbare råvareprisar på jordbruksprodukt frå for det meste landa i Sør?"

GRUNNGJEVING:

Stabile råvareprisar er viktig i mange lands økonomiar. Dei fem mellomamerikanske presidentane har sendt førespurnad til USA og president Bush samt tatt spørsmålet om m.a. råvarepris på kaffi opp i de ulike rundane i WTO.

Målet med brevet var m.a. å få med USA i Den internasjonale kaffiorganisasjonen, ICO, for der å kunne komme fram til felles tiltak for stabile råvareprisar.

For desse landa er situasjonen alvorleg då om lag 600 000 landarbeidarar og småbønder har mista jobben som følge av lave kaffiprisar.

Svar:

Noreg meiner at ein skal ta spesielt omsyn til varer av særleg interesse for utviklingsland når WTO- landa vurderer vidare tollreduksjonar på landbruksvarer. Kaffi, sukker og kakao er blant slike produkt. Noreg har innført toll- og kvotefri marknadstilgang for alle produkt frå dei minst utvikla landa (MUL), og vi støtter MUL sitt krav om tilsvarende marknadstilgang til andre industriland.

Både i handlingsplanen "Kamp mot fattigdom!", og i den fornya satsinga på landbruk i utviklingsarbeidet legg Regjeringa vekt på å støtta tiltak som kan leggja til rette for at utviklingsland får ein meir differensiert eksport- og næringsstruktur, som igjen kan gjera desse landa mindre sårbare for prissvingingar på råvarer.

I WTO er ikkje jordbruksråvarer skilt ut som ei eiga produktgruppe, men dekkja av WTO sin landbruksavtale. Til no har ikkje prisproblematikken på råvarer vore sterkt fokusert under dei pågåande landbruksforhandlingane.

Noreg deltar i Det felles fondet for råvarer som finansierer utviklingstiltak på råvareområdet. Saman med m.a. kaffiorganisasjonen gjennomfører Råvarefondet fleire prosjekt for å betra produksjonstilhøva, heva kvaliteten, skapa lokal vidareforedling av råvarer, vurderer alternative bruksområde for dei ulike råvarene og generelt støtta utviklingslanda sine forsøk på å bli meir uavhengige av inntekter frå råvaresektoren. Noreg sit for tida som nordisk eksekutivdirektør i Råvarefondet, og er ein av dei største bidragsytarane til fondet si verksemd.

SPØRSMÅL NR. 582

Innlevert 20. mai 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 30. mai 2003 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

"Korleis funksjon får bistanden så lenge Noreg som medlem av Verdsbanken er med på å presse regjeringar til å privatisere basistjenester som helse, utdanning og vatn, som eksemplet frå El Salvador viser, og har Noreg vore med og godkjent liknande krav om privatisering frå Verdsbankens side i andre land?"

GRUNNGJEVING:

Fattigdomsreduksjon og utvikling er hovudparolar i norsk bistandspolitikk. At helse og utdanning er fundamentale faktorar i utvikling, er det vel få som er ueinige i. Utan utdanningstilbod vil folk aldri klare å klatre oppover, og utan helse dør folk. I ein verden kor ein stor del av befolkninga er nøydt til å leve på under éin dollar om dagen, seier det seg sjølv at dei ikkje vil ha moglegheit til å betale dyre eigenandelar for livsnødvendige helsetjenester og medisinar, eller betale for å sende ungane på skolen. Derfor er det sjølvvotsigande at Noreg som bistandsnasjon støtter Verdsbankens politikk, når denne institusjonen er ein av pådrivarane for privatisering av ein rekkje basistjenester, deriblant helse og utdanning. Bygging av helseklinikkar er vel og bra, men det hjelper lite så lenge Noreg støtter opp om ein verdsorden som gjør det nødvendig å bygge nye helseklinikkar nettopp fordi denne presser regjeringar til å føre ein politikk som gjør helse og utdanning til ein luksusvare folk flest ikkje har råd til å betale for.

For at norsk bistandspolitikk skal ha nokon effekt, bør difor Noreg ta ein klar stilling mot privatisering av basistjenester som helse, utdanning og vatn.

I El Salvador føregår det ein privatiseringsprosess av helsevesenet som skaper strid mellom regjering og opposisjon. For augneblinken er situasjonen fastlåst og streiken har nærmast gått over i ein lockout situasjon. Verdsbankens rolle i El Salvador er å løyve 143 millionar USD til et helseprogram der ein samtidig har satt ein rekke føresetnader som helt klart peiker i retning av meir privatisering.

Svar:

Det overordna målet for norsk utviklingspolitikk er å kjempe mot fattigdom. Det viktigaste blir då at tenestene når fram til dei fattigaste. Å sikre tilgang på slike grunnleggjande for dei fattigaste til ein akseptabel pris er eit klart offentleg ansvar. Måten ein gjer dette på vil vere avhengig av tilhøva i kvart einskild land. Her er det ikkje berre ein modell som gjeld. I mange høve vil det innebære løysingar kor friviljuge og private aktørar òg er med. I andre høve vil tenestene leverast av det offentlege. Det at private leverer tenestene, betyr ikkje at brukarane må betale. Det utelukkar heller ikkje ei stor rolle for det offentlege.

Utidiq press på fattige land for kommersialisering av til dømes vassforsyningane er uheldig. Verdsbanken sine representantar har i den seinare tid forsikra at dei ikkje fører ein slik privatiseringspolitikk. Dei understrekar at banken har ein pragmatisk tilnærming. Så lenge dei offentlege rammevilkåra varierar frå land til land vert det lagt vekt på ei fleksibel tilnærming med sikte på å identifisere dei løysingane som fungerer best for kvart land. I einskilde land kan det vere offentlege løysingar, i andre land private. Her har det nok vore ei endring i politikken dei seinare åra, nok vi til dømes ser av arbeidet med banken sin nye vasstrategi. Målet er å sikre rettferdig og effektiv vassforsyning for dei fattigaste uavhengig av om aktøren er privat eller offentleg.

Sjølv om banken har ei pragmatisk tilnærming har ikkje Noreg og banken alltid vore samde i enkeltsaker. Noreg arbeidar aktivt i banken sine styringsorgan for at den i sterkare grad skal ta omsyn til sosiale sider ved utvikling. Over tid har det vorte betre samsvar mellom Verdsbanken og Noreg sin politikk når det gjeld dette.

Eg kan ikkje sjå at det er rett som representanten Jacobsen hevdar, at Noreg gjennom Verdsbanken no er med på å presse regjeringar til å privatisere basistjenester. Dømet frå El Salvador syner heller ikkje dette. Lånet det her er tale om skal gå til å byggje opp att sju større jordskjelvramma sjukehus, samt å yte

grunnleggjande helsetenester og ernæring i dei nordlege regionane. Kreditten skal òg gå til modernisering av Helsedepartementet, til heving av standarden på sjukehusa, samt til grunnleggjande helse- og ernæringstenester på landsbygda m.a. gjennom friviljuge organisasjonar. Endelig skal ein støtte prioriterte nasjonale helseutfordringar, m.a. HIV/AIDS. Lånet inneber m.a.o. ingen krav om privatisering.

SPØRSMÅL NR. 583

Innlevert 21. mai 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 27. mai 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"Hvilke vurderinger har utenriksministeren gjort i forhold til Norges fremtidige samarbeid med den nye palestinske "statsministeren", og kan utenriksministeren bekrefte eller avkrefte om han er kjent med hvilke konkrete syn den nye "statsministeren" har på forholdet til Israel?"

BEGRUNNELSE:

Fra lederen for Norsk Israelsenter (NIS), Erez Uriely, er det hevdet at Abu Mazen er en av de som forneker at jødeutryddelsene (holocaust) fant sted. Han skal bl.a. ha skrevet i sin doktoravhandling at jødene skapte holocaust for å kunne stjele land fra araberne. Det hevdes videre at Mazen for noen måneder siden sa til den Londonbaserte avisen A-SARQ AL- AUSSATH at "Intifadaen må fortsette", at han har bidratt i nyutgivelsen av Adolf Hitlers bok "Mein Kampf" i 1999, og at han er én av fem personer som i sin tid etablerte terroristorganisasjonen Fatah. Det hevdes videre at Mazen i 1972 var en av de som finansierte mordet på 11 israelske idrettsmenn under OL i München, utført av PLOs underavdeling Svart September. Det vil antas at Norge bør stille kritiske spørsmål ved denne nye palestinske lederen dersom de angitte påstander er korrekte. Det vil også kunne få konsekvenser med en kraftig reduksjon av norsk pengestøtte til de palestinske myndigheter.

Svar:

Regjeringen vil i sitt fremtidige samarbeid med statsminister Mahmoud Abbas (Abu Mazen) gjøre det den kan for at Abbas skal lykkes i sitt arbeid med å finne en politisk løsning på konflikten mellom Israel og palestinerne.

Abbas har gitt sin fulle tilslutning til "veikartet" for fred, som også ble godtatt av den israelske regjeringen 25. mai. Planen er utarbeidet av den såkalte Kwartetten, som består av FN, USA, EU og Russland. Likeledes har Abbas gjentatte ganger gitt uttrykk for at Israel har krav på å kunne leve i fred og sikkerhet, og at en slutt på terroren er en forutsetning for fred og sameksistens mellom de to folk etter mange tiår med vold, lidelse og usikkerhet.

Han har spilt en viktig rolle i fredsforhandlingene mellom PLO og Israel siden begynnelsen av 90-tallet. Det siste året har Abbas ledet forhandlingene mellom Den palestinske myndigheten og palestinske væpnede organisasjoner for å få dem til å slutte med terror mot israelere.

Statsminister Abbas og hans regjering blir møtt med forventninger også på israelsk side som nå har gjenopptatt kontakten med de palestinske myndigheter på høyt politisk nivå. Statsministrene Sharon og Abbas møttes første gang 17. mai og det forventes at de to møtes på nytt 28. mai.

SPØRSMÅL NR. 584

Innlevert 21. mai 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 28. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

"Dagbladet har lørdag 10. mai en reportasje om Torshov Skoles Musikkorps. Korpset består av 65 musikanter med sammensatte lærevansker/psykisk utviklingshemming. Korpsets øvingslokale på Torshov skole skal nå selges. Statsråden ser sikkert korpsets behov for en avklaring.

Hva vil statsråden gjøre for at Torshov Skoles Musikkorps kan få bli i sitt nåværende øvingslokale?"

BEGRUNNELSE:

Som statsråden kanskje er kjent med, har jeg fått opplyst at det foregår en virksomhet ved Torshov skole. Torshov Skoles Musikkorps har i over 30 år hatt øvingslokale på skolen. Korpsets øvingslokale står de nå i fare for å miste. Årsaken er at Statsbygg Øst skal selge Torshovgate 46 i løpet av 2003 etter pålegg fra departementet. Statsbygg er etter sine retningslinjer pålagt å gjennomføre salget på det åpne

markedet og på den måten som gir staten et best mulig resultat.

2003 er det europeiske året for funksjonshemmede, og Stortinget har vedtatt at Norge skal delta. De funksjonshemmedes år i Europa fokuserer på rettigheter og ikke diskriminering og bruker mottoet "Ingen hindring". Ifølge Sosial- og helsedirektoratets hjemmesider er målet med dette året å øke bevisstheten om at funksjonshemming ikke er en egenskap ved individet. I et manifest oppfordres politikere til å fjerne hindringer i nærmiljøet - ikke til å skape nye.

Svar:

Jeg er kjent med behovet for øvingslokaler for Torshov Skoles Musikkorps og jeg har forståelse for den egenverdi det har for korpsets medlemmer å fortsette i kjente lokaler.

Etter avhendingsinstruksen skal eiendom som staten selv ikke lenger har bruk for til egen virksomhet, normalt selges til høystbydende på det åpne marked. Som representanten Faldet sikkert kjenner til, har det imidlertid over noen tid vært en aktiv dialog mellom Torshov Skoles Musikkorps og Statsbygg om mulige alternative løsninger/lokaler for Torshov Skoles Musikkorps. Denne dialogen er, så vidt jeg vet, ikke avsluttet. Jeg har dessuten bedt Statsbygg legge til rette for at musikkorpset, eventuelt i samarbeid med andre, kan kjøpe eller leie den bygningen øvingslokalene ligger i, uten å måtte kjøpe eller leie resten av eiendommen. Det nåværende leieforholdet mellom Statsbygg og Torshov Skoles Musikkorps har dessuten blitt forlenget to ganger utover opprinnelig leietid. Det løper etter den siste forlengelsen til 31. august 2004.

Imøtekommenhet fra statens side fratar imidlertid ikke kommunen for ansvar i saken. Det er derfor viktig at det snarest finnes en løsning på saken gjennom samarbeid mellom Torshov Skoles Musikkorps og Oslo kommune, hvor også staten vil bistå med tilrettelegging uten at avhendingsinstruksen brytes.

SPØRSMÅL NR. 585

Innlevert 21. mai 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 27. mai 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

"Viser til returordningen for PCB-holdige isolerruter, initiert av Regjeringen gjennom avtale med bransjen 30. april 2002. Det viser seg at bare 13 pst. av PCB-rutene når innsamlingsssystemet. Dette medfører at 10 tonn PCB feildisponeres i 2003. Staten bruker 12 mill. kr årlig for å forhindre at disse rutene havner på avveie, men mye tyder på at informasjon om ordningen er mangelfull overfor bransjen.

Er statsråden tilfreds med dagens innsamlingsnivå, og er tiltakene tilstrekkelig for å motvirke feildisponering av disse rutene?"

BEGRUNNELSE:

Statens forurensningstilsyn (SFT) har anslått at det årlig skiftes ut 200 000 PCB-ruter i Norge. Statistikken for import og eksport av glass viser at innenlandsk forbruk av glass til isolerruter var på minst 155 000 tonn i årene 1960-1975.

Erfaringen viser at levetiden på produkter ofte undervurderes. Produsenten opererer med en "ideell" levetid ut fra tekniske beregninger, men kjøperne venter ofte i det lengste med å bytte. Dessuten bør tvilen komme miljøet til gode. Har vi ikke gode indikasjoner på at ruter er deponert, bør vi gå ut fra at de fortsatt er i bruk.

Byggenæringens Landsforening (BNL) vurderte sommeren 2001 den årlige utskifting av eldre isolerruter. Det går frem av notatet BNL utarbeidet sommeren 2001, at det knytter seg usikkerhet til den årlige avgangen av eldre bygg som følge av brann eller riving, samt hvor mange som er rehabilitert. Notatet konkluderer med en årlig utskifting på om lag 178 000 ruter, hvorav 29 pst. fra boliger og 71 pst. fra næringsbygg.

En gjennomsnittlig isolerrute er på 1,29 kvadratmeter.

Dersom vi forutsetter at rutene er tilnærmet kvadratiske (noe som gir kortest omkrets), tilsier BNLs anslag på 178 000 stykker at 230 000 kvadratmeter skiftes ut hvert år.

Svar:

Arbeidet med PCB og andre helse- og miljøfarlige stoffer er blant de høyest prioriterte oppgavene i Regjeringens miljøvernpolitikk. PCB er en av de far

ligste miljøgiftene som finnes, og det er et nasjonalt mål å stanse alle utslipp av dette stoffet innen 2005.

All ny bruk av PCB har vært forbudt siden 1980, men miljøgiften finnes i eldre produkter. I perioden 1965-1975 ble PCB bl.a. benyttet i forseglingslim rundt kantene på isolerglassvinduer. Statens forurensningstilsyn (SFT) anslår at det fortsatt er ca. 200 tonn PCB i isolerglassvinduer i norske bygg. Disse vinduene utgjør trolig den største gjenværende kilden til utslipp av PCB i Norge.

Vinduer med PCB skal håndteres som farlig avfall når de tas ut av bruk. Svært mange vinduer blir likevel uforsvarlig behandlet og dumpet på fyllplasser. Dette er uakseptabelt og medfører at miljøgiften havner i naturen. For å sikre en forsvarlig håndtering inngikk derfor Miljøverndepartementet en avtale med bransjen om etablering av et landsomfattende retursystem for slike vinduer sommeren 2002. Gjennom avtalen forplikter bransjen seg til å sørge for innsamling og behandling av alle PCB-holdige isolerglassvinduer som kasseres.

Returordningen innebærer bl.a. at alle skal kunne levere inn vinduer med PCB til en pris som ikke vesentlig overstiger hva det koster å levere inn vanlige vinduer (ikke farlig avfall). Det er antatt at høy pris på innlevering har vært en vesentlig årsak til at rutene tidligere ikke har blitt levert som farlig avfall. For å bidra til dette ble det i statsbudsjettet for 2002 opprettet en toårig tilskuddspost. Fra og med 2004 skal returordningen være fullfinansiert av bransjen selv.

Omkring 1,1 tonn PCB ble samlet inn fra isolerglassruter i 2002. Dette er nesten fire ganger mer enn året før. Den betydelige økningen skyldes både mer informasjon, økt kontrollaktivitet og ikke minst redusert pris på innlevering. Økningen er selvsagt svært gledelig og viser at den forsterkede innsatsen nytter. Likevel er ikke dette godt nok. Selv om anslagene på hvor mange vinduer med PCB som årlig kasseres er svært usikre, vet vi at dagens innsamlingsnivå er for lavt. Ett viktig tiltak for å øke innsamlingen vil være ytterligere satsning på mer og bedre informasjon. Gjennom avtalen med departementet forplikter bransjen seg til å gjennomføre et landsdekkende opplegg for informasjon. Jeg forutsetter selvsagt at bransjens innsats på dette området legges på et tilfredsstillende nivå i tiden fremover.

På vegne av Miljøverndepartementet følger SFT opp avtalen som er inngått med bransjen, herunder de plikter bransjen har med hensyn til informasjon. Farlig avfall på avveie er ett av de områdene departementet har bedt SFT ha et særlig fokus på i 2003 og SFT skal spesielt sørge for god oppfølging og gjennomføring av avtalen for PCB-holdige vinduer. I den grad bransjen ikke oppfyller sine forpliktelser, eller at arbeidet ikke gir de ønskede resultater, skal SFT følge opp at nødvendige tiltak blir iverksatt.

Jeg har tiltro til at bransjen tar ansvar på dette viktige miljøområdet og at de sørger for å utvikle et effektivt retursystem som sikrer innsamling av alle kasserte vinduer med PCB. Jeg vil uansett følge utviklingen nøye, og vil vurdere nye virkemidler hvis resultatene ikke er tilstrekkelig gode.

SPØRSMÅL NR. 586

Innlevert 21. mai 2003 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 2. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Tannteknikerne fikk fra 1. januar 2001 autorisasjon som helsepersonell etter helsepersonelloven, og ble følgelig unntatt fra å betale merverdiavgift på sine tjenester fra 1. juli 2001. Men flere i bransjen tilbyr tanntekniske tjenester uten å tilfredsstille kravene til autorisasjon og merverdiavgiftsfritak.

Hva gjør helseministeren med dette?"

BEGRUNNELSE:

Myndighetene har ved å gi tannteknikerne autorisasjon etter lov om helsepersonell stilt krav om utdanning, kompetanse og dokumentasjon for dem som skal produsere og levere tanntekniske tjenester.

Det må nødvendigvis bety at de som ikke kan dokumentere at de tilfredsstiller kravene til å benytte tittelen tanntekniker, heller ikke skal kunne produsere og tilby tanntekniske produkter og tjenester på det norske marked.

Autorisasjonen som helsepersonell skal gi mest mulig sikkerhet for at kunder og pasienter får godkjente og kvalitetssikrede tjenester og produkter.

Autorisasjonen gir også helsepersonellet betydelige rettigheter og plikter. Følgelig vil de som ikke oppfyller de reelle og formelle krav til å være autorisert, måtte tre ut av sin virksomhet.

Autorisasjon for en tanntekniker som helsepersonell innebærer som annet autorisert helsepersonell bl.a. følgende, slik det er nedfelt i lov om helsepersonell:

- krav om forsvarlighet i yrkesutøvelsen som bl.a. betyr at de kun skal gå inn i situasjoner de er kvalifisert for å håndtere
- krav til internkontroll og tilsyn
- krav til god og relevantinformasjon til pasienten
- krav om taushetsplikt og personvern
- krav om dokumentasjon og journalføring
- krav om forsikring
- krav om meldeplikt av forskjellig karakter.

Og autorisasjon kan tilbakekalles hvis lovens krav ikke oppfylles.

Innspill til meg viser at det er mange i bransjen som benytter tittelen tanntekniker uten å ha nødvendig formell bakgrunn. Det er også vist til at det finnes laboratorier uten fagpersonell.

Vi har klare regler og lover for medisinsk utstyr hjemlet i lov og direktiver. Vi har klare regler for hvem som kan få og hvem som ikke kan få merverdiavgiftsfritak. Det hevdes at det finnes flere virksomheter som importerer tanntekniske arbeider, ikke minst fra land utenfor EØS-området, der kravene for helsepersonelloven ikke er i nærheten av å bli oppfylt.

Dette påkaller en rekke spørsmål, men la meg nevne to:

- Hva gjør myndighetene med de som bruker tittelen tanntekniker og driver tannteknisk laboratorium, uten å ha rett til dette ut fra lovbestemte krav?
- Hva gjør myndighetene for å håndheve bestemmelsen om merverdiavgift for de som ikke er autorisert?

Hvis det er slik at mange driver på samme måte som de med rettigheter en autorisert tanntekniker har, uten å være autorisert, er dette meget alvorlig og krever umiddelbar handling.

Svar:

Som representanten Kristoffersen viser til er tannteknikere autorisert som helsepersonell etter helsepersonelloven, og følgelig er de også unntatt fra å betale merverdiavgift på sine tjenester. Representantens spørsmål berører dermed problemstillinger både i forhold til helselovgivningen og skatte- og avgift-

slovgivningen. Selv om disse problemstillingene henger nært sammen, vil jeg så langt som mulig forsøke å besvare dem hver for seg.

Helsepersonell som er gitt autorisasjon etter helsepersonelloven § 48, er samtidig gitt en tittelbeskyttelse etter lovens § 74 første og andre ledd. Det fremgår her at bare den som har autorisasjon har rett til å benytte slik yrkesbetegnelse, og andre har heller ikke lov til å uriktig benytte titler eller annonsere sin virksomhet på en slik måte at det kan gis inntrykk av at vedkommende har autorisasjon. Sammenholdt med lovens § 67 fremgår at overtredelse av lovens bestemmelse om tittelbeskyttelse kan være straffbar.

Med hjemmel i lov om statlig tilsyn med helsetjenesten, fører Statens helsetilsyn og Helsetilsynet i fylkene (tidligere fylkeslegene) tilsyn med helsepersonell og helsetjenesten. I forbindelse med utøvelse av sin tilsynsvirksomhet, vil tilsynsmyndigheten bli gjort kjent med forhold som kan være i strid med helsepersonellovens bestemmelse om tittelbeskyttelse. Tilbakemelding fra Helsetilsynet tyder imidlertid på at man kun har hatt en håndfull slike saker de siste 12-13 årene. Flere av disse sakene gjaldt tilfeller hvor vedkommende helsepersonell hadde fått tilbakekalt sin godkjenning/autorisasjon som helsepersonell, men fortsatte å benytte denne tittelen. Når det eksplisitt gjelder tannteknikere har jeg fått tilbakemelding fra Helsetilsynet på at man bare hadde registrert en klagesak på en tanntekniker i perioden. Denne klagesaken gjaldt imidlertid ikke i forhold til tittelbruk.

Når det gjelder omfanget av denne type saker hos Helsetilsynet i fylkene (tidligere fylkeslegene), har det ikke vært mulig å fremskaffe tallmateriale som kan belyse dette. Eksakte tall vil om nødvendig kunne fremskaffes, men dette vil være tidkrevende idet det i så fall vil være nødvendig å gjøre separate søk hos den enkelte fylkeslege/Helsetilsynet i fylket. Det er imidlertid grunn til å tro at det her behandles et større antall saker, idet det kun vil være de mest alvorlige sakene som oversendes Helsetilsynet. Det er videre grunn til å tro at de fleste av disse sakene løses etter at fylkeslegen har rettet en henvendelse til vedkommende og påpekt at hans bruk av tittel kan synes å være i strid med helsepersonellovens bestemmelser.

Dersom tilsynsmyndighetene konstaterer at en virksomhet er i strid med helsepersonellovens § 74, kan det reageres på flere måter. Dersom det er autorisert helsepersonell som opptrer i strid med helsepersonellovens regler om tittelbeskyttelse, f.eks. dersom vedkommende benytter andre titler enn den hans autorisasjon omfatter, vil dette kunne medføre administrativ reaksjon, enten i form av advarsel eller i verste fall i form av tilbakekall av autorisasjon eller politianmeldelse. I de tilfellene hvor vedkommende helsepersonell allerede har mistet sin autorisasjon, vil det måtte vurderes politianmeldelse.

Når det gjelder personer som ikke er autorisert helsepersonell, men som opptrer i strid med helsepersonellovens bestemmelse om tittelbeskyttelse, vil tilsynsmyndigheten også her kunne rette en henvendelse til vedkommende og påpeke at hans bruk av tittel synes å være i strid med helsepersonelloven. Dersom vedkommende ikke etterkommer dette, vil tilsynsmyndighetenes eneste reaksjonsmulighet være politianmeldelse.

Jeg kan også opplyse representanten om at jeg har vært i kontakt med Sosial- og helsedirektoratet i sakens anledning. Jeg har der fått opplyst at man har hatt, og også har til behandling, saker hvor problemstillingen er hvem som skal ha adgang til å benytte tittelen tanntekniker/autorisert tanntekniker. Bakgrunnen for dette er at det ved helsepersonellovens ikrafttredelse ved forskrift ble vedtatt en overgangsordning for tannteknikerne, idet det på dette tidspunkt var ulike utdanningskrav for tannteknikere. Sosial- og helsedirektoratet har mottatt henvendelser både fra utøvere og utøverorganisasjoner i forhold til hvordan overgangsordningen skal fortolkes, og hvilke implikasjoner dette får for retten til å benytte tittelen tanntekniker/autorisert tanntekniker. Jeg kan forsikre representanten om at jeg vil viderebringe de problemstillinger representanten påpeker til direktoratet, og påse at også disse blir belyst i direktoratets arbeid med disse sakene.

Tilsvarende vil jeg overfor Sosial- og helsedirektoratet også påpeke de problemstillinger som representanten redegjør for når det gjelder lov- og forskriftsverk knyttet til medisinsk utstyr, og da nærmere konkret hva slags kvalitetskrav som gjelder for import eller produksjon av ulike former for medisinsk utstyr som tannteknikere benytter.

I representantens begrunnelse for spørsmålet vises det også til at han har fått innspill som tyder på at enkelte som ikke er autorisert, allikevel benytter tittelen autorisert tanntekniker for på den måten å unngå merverdiavgift. Dersom skattemyndighetene blir kjent med slik virksomhet forutsetter jeg at de vil informere tilsynsmyndighetene om dette.

Når det gjelder merverdiavgiftslovens bestemmelser på området, viser jeg til at tanntekniske tjenester anses som en helsetjeneste unntatt merverdiavgift. Også omsetning av tanntekniske produkter er som hovedregel unntatt fra avgiftsplikt dersom omsetningen skjer fra tannteknikere. Det er etablert et tilsvarende unntak ved import. Andre virksomheter som importerer eller foretar bestillinger her i landet av tanntekniske produkter for videresalg, skal beregne avgift av omsetningen. Dette er en videreføring av de regler som gjaldt på området før innføringen av generell avgiftsplikt på tjenester 1. juli 2001.

Spørsmålet om avgiftsplikt ved omsetning av tanntekniske produkter har vært tatt opp med avgiftsmyndighetene en rekke ganger. Det er derfor gitt anvisning på hvordan regelverket skal forstås og praktiseres, sist i Skattedirektoratets fellesskriv til fylkesskattekontorene av 11. september 2001. Kontrollen med den nærmere oppfølging av regelverket forutsettes å skje på vanlig måte. Jeg kan også opplyse om at spørsmålet om merverdiavgiftsplikt ved omsetning av tanntekniske produkter, på bakgrunn av en klage, nå er til vurdering hos EØS-avtalens overvåkningsorgan ESA.

Som det vil ha fremgått reiser representantens spørsmål en rekke vanskelige problemstillinger, knyttet til forskjellige lover og forskrifter. Jeg vil imidlertid påse at både Helsetilsynet og Sosial- og helsedirektoratet blir gjort kjent med representantens spørsmål, og at de problemstillinger representanten påpeker blir hensyntatt i det videre arbeid på området.

SPØRSMÅL NR. 587

Innlevert 21. mai 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 27. mai 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Siden 1993 har fokus tidvis vært rettet mot sikkerheten langs kysten. Et tilbakevendende spørsmål har vært overvåkingen av aktivitet langs kysten og tilstøtende havområder, der det er fastslått at dette er Forsvarets oppgaver.

Er det spørsmål om hvem som finansierer hva som er årsaken til at vi nå mangler stasjonære overvåkingsressurser i Sør-Norge?"

Svar:

Som representanten Bastesen påpeker, er spørsmålet om overvåking av aktiviteten langs kysten et tilbakevendende tema knyttet til kystberedskap og sjøsikkerhet. Det er også slik at dette tema ofte ses i sammenheng med Forsvarets oppgaver.

Det er riktig at Forsvaret har ansvaret for overvåking i norske farvann, samt i norske interesseområder til havs. Forsvarets ansvar for overvåking i disse havområdene, er imidlertid primært knyttet til Forsvarets

ansvar for suverenitetshevdelse og militær krisehåndtering i disse områdene. Jeg vil understreke at Forsvaret ikke har ansvaret for arbeidet for forebyggende sikkerhet til sjøs og statens beredskap mot akutt forurensning. Dette er Kystverkets ansvar. Forsvaret ønsker imidlertid å gi bistand til sivile etater innen kystberedskap og sjøsikkerhet, i den grad Forsvaret har egnede ressurser til dette. Forsvaret har bl.a. gode overvåkingsressurser som kan bidra med informasjon til sivile etater om det skulle være aktuelt.

I tillegg til fly- og fartøysressurser har Forsvaret en rekke ressurser som bidrar i overvåkingen av aktiviteten langs kysten, bl.a. elektroniske sensorer, radarer og satellitter. Kystradarkjeden i nord er modernisert de senere år, og gir forholdsvis god dekning av kysten i Nord-Norge. Slik det fremgår av St.prp. nr. 55 (2001-2002), har imidlertid Regjeringen besluttet å nedlegge Kystradar Sør i løpet av 2003, fordi denne radarkjeden nærmer seg slutten av sin tekniske levetid. Dette har Stortinget gitt sin tilslutning til gjennom Innst. S. nr. 232 (2001-2002).

Kystradar Sør ble bygd på 1960-tallet ut fra helt andre militære behov enn hva Forsvaret har i dag. Den operative verdien for Forsvaret av Kystradar Sør er i dag begrenset. Denne radarkjeden gav heller ikke fullstendig dekning langs hele kysten av Sør-Norge. En vesentlig andel av kostnadene knyttet til etableringen av Kystradar Sør ble dekket av NATO.

Oppgradering av Kystradar Sør ville ha krevd betydelige investeringer. NATO er ikke villig til å bidra til finansieringen av en slik oppgradering. Ut fra en helhetlig vurdering har Regjeringen derfor kommet frem til at en oppgradering og modernisering av Kystradar Sør ikke kan prioriteres i forhold til andre, og mer kritisk viktige oppgaver for Forsvaret. Beslutningen om å nedlegge Kystradar Sør har således sin bakgrunn i både operative og økonomiske årsaker.

SPØRSMÅL NR. 588

Innlevert 22. mai 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 28. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Politireformen skal sikre at flere tjenestemenn og kvinner skal kunne drive publikumsrettet politiarbeid og at færre bedriver rene administrative oppgaver.

Innebærer reformen etter justisministerens oppfatning at hvert politidistrikt etter reformen skal komme positivt ut i henhold til en slik målsetting?"

Svar:

Politireformen gjennomføres i to faser, hvor fase én ble slutført 31. desember 2002, mens fase to pågår innværende år.

Første fase bestod i hovedsak av sammenslåing av politidistrikter, etablering av ny organisasjons- og ledelsesstruktur, etablering av operasjonssentraler, tekniske tilpasninger innenfor IT og kommunikasjon og opplæring på nye dataløsninger. Så langt kan det konstateres at ca. 420 årsverk nå er godkjent som gevinst i forhold til kravet om omdisponering til mer operativ og publikumsrettet tjeneste.

Naturlig nok var det politidistrikter hvor flere "gamle" politidistrikter ble slått sammen til et nytt som hadde flest årsverk til omdisponering, men også distrikter som ikke hadde strukturelle endringer fikk ved en gjennomgang av sentrale arbeidsprosesser en positiv utvikling.

Det meste av gevinstrealiseringen skjedde i 2002, men denne vil fortsette også i 2003 og 2004. Jeg føler meg trygg på at samtlige politidistrikter har hatt, og fortsatt vil ha, en positiv utvikling når det gjelder frigjorte stillinger til mer publikumsrettet arbeid og når det gjelder mer rasjonelle arbeidsprosesser, basert på stordriftsfordelene ved sammenslåing av distrikter.

SPØRSMÅL NR. 589

Innlevert 22. mai 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 28. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

"Regjeringen har besluttet å legge administrasjonen tilknyttet gjenopptagelsesbegjæringer for straffesaker til Oslo.

Hva er årsaken til at en slik nydannet statlig virksomhet ikke eksempelvis kan legges til Hamar hvor man fra før både har domstol, juridisk kompetanse og nærhet til sentral flyplass og Oslo, og ser justisministeren noen mulighet til en slik etablering for bl.a. å styrke innlandet?"

BEGRUNNELSE:

Ved nyetableringer er det uttalt at man skal søke å legge statlig virksomhet utenfor Oslo. Innlandet (Hedmark og Oppland) er i liten grad også i forbindelse med tilsynsreformen tilgodesett med nye offentlige arbeidsplasser. Etter fleres uttalelser står innlandet nå for tur. Hamar har i den senere tid bygd opp statsadvokatembete, lagmannsrett og har god politivirksomhet og øvrig offentlig administrasjon.

Svar:

Hovedtyngden av saker til kommisjonen vil komme fra Oslo og Akershus. Nærhet til brukerne er et viktig prinsipp som best ivaretas ved en plassering i Oslo. Kommisjonen vil ha omfattende kontakt med de instanser som i sin tid behandlet sakene. Jeg forventer også at kommisjonen vil ha omfattende kontakt med aktuelle advokater, Kriminalpolitisen, andre særorganer i politiet og rettsmedisinsk fagmiljø. Disse miljøene er i stor utstrekning basert i Oslo. Det nevnes at kommisjonen også kan gjennomføre høringer i egne lokaler og med deltakere fra andre landsdeler er Oslo et praktisk utgangspunkt.

SPØRSMÅL NR. 590

Innlevert 22. mai 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 2. juni 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

"USA holder fremdeles mange fanger fra Afghanistan på Guantánamo Bay-basen. En rekke menneskerettighetsorganisasjoner og andre har rettet kritikk mot fangebehandlingen og mangelen på rettssikkerhet for fangene. Det har også kommet fram at det er barn blant fangene.

Hva er Regjeringens syn på den behandlingen USA gir fangene på Guantánamo Bay-basen, og har Norge fremmet konkret kritikk overfor USA for måten de blir behandlet?"

BEGRUNNELSE:

En anonym militær kilde ved basen har opplyst at blant de 660 fangene er tre gutter mellom 13 og 15 år.

En føderal amerikansk domstol har avgjort at fanger på Guantánamo-basen ikke har rett til å fremme saken sin for en amerikansk domstol, og fangene befinner seg dermed i et rettslig vakuum.

USA har høstet sterk kritikk for å holde flere hundre mennesker fanget på Guantánamo Bay-basen på Cuba. Amnesty International hevder at mesteparten av fangene på basen holdes i svært små celler bortimot 24 timer i døgnet, og at de ifølge rapporter kun får trene 15 minutter to ganger i uka, da iført lenker.

Fangene ble i hovedsak tatt i forbindelse med krigen mot Taliban-regimet i Afghanistan, og sitter fanget på ubestemt tid uten tiltale og uten tilgang til rettslig hjelp. USA nekter konsekvent å gi dem status som krigsfanger, slik menneskerettighetsorganisasjonene har krevd.

Svar:

Regjeringen deler bekymringen for situasjonen til fangene på Guantánamo-Bay basen. Norsk syn er uendret, og det er at fangene må, uansett status og handlinger, behandles humant og få en rettferdig rettergang. Norges holdning er at de pågrepne skal behandles som krigsfanger inntil deres status er endelig

bestemt ved en amerikansk domstol. Norge har hele tiden understreket at grunnleggende rettsprinsipper må gjelde, også for saker som eventuelt føres for amerikanske militærdomstoler. Det er selvsagt særlig grunn til å iakttå at disse rettsprinsippene følges i forhold til mindreårige.

Disse spørsmålene tas opp i våre løpende kontakter med amerikanske myndigheter.

SPØRSMÅL NR. 591

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 2. juni 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

"Fra funksjonshemmede blir det hevdet at når det gjelder trygdebil, hadde det for det offentlige vært en besparelse at bilene var på leasing f.eks. for tre år, i stedet for den ordning som i dag fungerer.

Hvis dette ikke er riktig, hva er forskjellen mellom nåværende ordning og leasing?"

Svar:

Folketrygden kan gi stønad til bil, til spesialutstyr og til ombygging av bil til funksjonshemmede.

Leasing

I 1998 tok Sosialdepartementet initiativ til et prosjekt som skulle vurdere fordeler og ulemper ved dagjeldende innkjøpsordning for biler fra folketrygden til funksjonshemmede. Prosjektet skulle bl.a. vurdere alternative innkjøpsordninger i forhold til daværende avtale med Statskjøp, herunder mulighet til bruk av leasingavtaler.

Prosjektet konkluderte i 1999 med at innkjøp av biler til trygden ikke ble billigere ved å benytte kommersielle leasingselskaper. De økonomiske beregningene viste at leasing som innkjøpsordning ikke gav fordeler i forhold til dagjeldende regelverk.

Spørsmålet ble senere lagt frem for Rikstrygdeverket som også konkluderte med at kostnadene ved leasing av biler vil bli vesentlig høyere og at brukere som får redusert stønad pga. inntektsprøving, kan komme uheldig ut. Rikstrygdeverket fant ikke grunnlag for å arbeide videre med forslaget.

Ordinær leasing passer dårlig for funksjonshemmede bilbrukere som trenger omfattende tilpassinger av bilen før den er egnet for brukeren. Jeg tenker her på adkomstforhold (dør, heis) og på betjeningsinnretningene (håndkontroller). Nøytraliseringsen som skal foretas før tilbakeleveringen til leasingselskapet blir for kostbar. Samtidig er den vanlige leasingperioden på tre år alt for kort for de personer som kjører lite pr. år. Videre har folketrygden i dag et krav om at bilen må være brukt i minst elleve år (åtte år i arbeid). Dette er ikke forenlig med leasingselskapenes krav til tre år (maksimalt fem år).

Ny bilstønadsordning fra 1. april 2003

I statsbudsjettet for 2003 foreslo Sosialdepartementet en forenkling av folketrygdens bilstønadsordning med virkning fra 1. april 2003.

Det ble foreslått innført en differensiert stønadsordning i form av et 2-sporet system, hvor en skiller mellom:

- ordinær personbil (gruppe 1)
- tilpasset kassebil (gruppe 2)

Stønad til gruppe 1 bil tilstås som en ren kontantytelse i form av et tilskudd som fastsettes av Sosialdepartementet (128 400 kr), og som ikke er knyttet opp mot en bestemt bil. Tilskuddet avskrives årlig, slik at det er helt avskrevet ved utløpet av stønadsperioden. Tilskuddet behøvsprøves mot mottakerens (og eventuell ektefelles) inntekt. Bilen blir brukerens eiendom og trygdeetaten stiller ikke krav til vedlikehold, forsikring mv. Brukeren kan fritt velge om han/ hun vil kjøpe en ny eller brukt bil, og fritt bytte bil for egen regning i stønadsperioden.

Gruppe 1-forslaget representerer en vesentlig administrativ forenkling.

For gruppe 2 biler ble det foreslått at eksisterende stønadsordning i det vesentlige videreføres. Det ytes et vanlig rente- og avdragsfritt lån som er knyttet opp mot en bestemt bil. Behøvsprøvd lån ytes opptil en grense som fastsettes av Sosialdepartementet (150 000 kr). Resten av kapitalbehovet, behøvsprøves ikke, men dekkes i sin helhet ved rente- og avdragsfritt lån.

Til gruppe 2 gis det stønad til et tidligere trygdefinansiert kjøretøy som egner seg for gjenbruk. Stønad til nytt kjøretøy kan gis dersom det ikke finnes et hensiktsmessig, gjenbrukbart kjøretøy. I særlige tilfelle kan det gis stønad til annet brukt kjøretøy. Det er en forutsetning for stønad at slikt brukt kjøretøy kan være i drift i elleve år.

Trygdeetaten kan inngå avtaler med bilimportører om levering av kjøretøy og utstyr i gruppe 2. Dersom det er inngått slike avtaler, skal det ikke gis stønad til kjøretøy eller utstyr til kjøretøy som er innkjøpt hos leverandør uten avtale, med mindre det foreligger særlige forhold.

Tidligere inntektsgrenser og prosentsatser for behøvsprøving og utmåling av stønad til anskaffelse av trygdebil ble foreslått videreført, men stønadsmottakerens (familiens) privatfinansierte bil vil ikke bli trukket inn til finansieringen av trygdebilen. Sett under ett representerte forslaget en overføring av ressurser fra gruppe 1 biler til gruppe 2 biler, og omleggingen vil gi en stønadsordning som er mer målrettet mot de mest funksjonshemmede, som tidligere kom dårligst ut fordi de trenger dyre biler.

Ved utløpet av brukstiden (11 år) får bruker av gruppe 1 bil nytt tilskudd til gjenanskaffelse av bil. Brukeren eier den gamle bilen og kan selge den og benytte pengene slik han/hun selv ønsker.

Stortinget sluttet seg under budsjettbehandlingen til forslaget om forenkling av folketrygdens bilstønadsordning som nevnt. Ny bilstønadsordning ble iverksatt fra 1. april 2003. Omleggingen innebærer en betydelig forenkling for både brukere og trygdeetaten, herunder friere valg av bil, eierskap mv.

SPØRSMÅL NR. 592

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 3. juni 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"Hvordan vil statsråden følge opp at Regjeringens mål om desentralisering av ansvar og arbeidsplasser blir fulgt opp også innen kulturområdet, og hva er synet på utspillet fra Trondheimskunstnerne om at Norsk kulturråd bør regionaliseres?"

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har forpliktet seg til å desentralisere statlige arbeidsplasser og ansvar. På en del områder, bl.a. statlige tilsyn, vises det vilje til å følge opp, men på andre områder er det vanskelig å se at Regjeringen oppfyller sine intensjoner. Blant annet gjelder det kultursektoren, som fortsatt er sterkt preget av sentralisert ansvar for og byråkratisk detaljstyring av virkemidlene. Dette er også tatt opp av kunstnerne selv. I Trondheim ble det i forkant av 1. mai etablert Kulturfront 2003, bestående av store deler av Trondheims kulturliv, som bl.a. fokuserer på at statens detaljstyring av det regionale kulturlivet er i ferd med å bli et stort problem, og at Norsk kulturråd bør regionaliseres.

Svar:

Spørsmålet reiser problemstillinger som må setjast inn i ei breiare ramme. I den varsla stortingsmeldinga om kulturpolitikken vil det bli gitt ein samla presentasjon av verkemiddelbruken innanfor kulturfeltet, inkludert ei drøfting av Norsk kulturråd. Kultur- og kyrkjedepartementet vil såleis koma tilbake til den framtidige utforminga av verkemidla i samband med framlegginga av nemnde melding i august d.å.

Med omsyn til spreieing av arbeidsplassar er det naturleg å understreka at kultursektoren som heilskap har ein desentralisert karakter med viktige institusjonar mange ulike stader i landet. Av statlege kulturarbeidsplassar kan nemnast at Nasjonalbiblioteket representerer fleire årsverk i Nord-Noreg enn i hovudstaden.

SPØRSMÅL NR. 593

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 30. mai 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

"I en artikkelserie i Dagbladet i april ble det satt søkelys på organofosfater og mange arbeidstakeres problemer ved å ha blitt utsatt for påvirkning av stoffet gjennom omgang med hydrauliske oljer på arbeidsplassen. I Norge har det, ifølge Dagbladet, aldri vært gjort studier for å finne sammenheng mellom giftstoffer i turbin- og hydraulikkoljer og helseskader på mennesker. Mange personer fra forskjellige yrker har meldt seg etter at saken ble tatt opp.

Vil statsråden ta initiativ til å få fakta på bordet i denne saken?"

BEGRUNNELSE:

I en rapport fra SFT i 1979 ble det, ifølge Dagbladet, slått fast at organofosfater i hydraulikkoljer kan føre til lammelser på mennesker. Giftstoffene finnes bl.a. i hydrauliske oljer, hydrauliske væsker, som mykningsmiddel i kunststoffer, og som tilsetning i maling, lakk og PVC. Rapporten trekker fremdeles, ifølge Dagbladet, spesielt frem organofosfatet triokrelsyfosfat som er meget giftig for mennesker, og som kan føre til lammelser og død ved inntak av store doser. I rapporten ser forskerne behovet for å klarlegge forbruk og faren for eksponering blant mennesker. Denne anbefalingen er aldri blitt tatt til følge. Mange arbeidstakere er blitt og blir utsatt for påvirkning av stoffene, og mange mener at skader er påført dem gjennom arbeidssituasjonen med disse stoffene. Arbeidstilsynet har nå bedt Statens arbeidsmiljøinstitutt utrede omfanget av de giftige organofosfatene, som til Dagbladet uttaler at de skal rapportere tilbake til Arbeidstilsynet når de har dannet seg et bilde av situasjonen. Jeg regner med at Arbeids- og administrasjonsdepartementet nå følger opp denne saken.

Svar:

Bakgrunnen for saken er at Dagbladet gjennom en rekke oppslag den siste tiden har pekt på en mulig sammenheng mellom eksponering for hydraulikkoljer som inneholder organofosfater i arbeidet og utvikling av nevrologisk sykdom, herunder multippel sklerose. Som stortingsrepresentant Alvheim er kjent med, har Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) på oppdrag fra Arbeidstilsynet gjennomført en innledende utredning om hydraulikkoljer/væsker som inneholder organofosfater.

STAMIs rapport "Vurdering av helseeffekter ved eksponering for hydraulikkoljer/væsker og turbinoljer" ble oversendt departementet 16. mai i år. Følgende konklusjoner og anbefalinger fremgår av rapporten:

- Det er godt dokumentert at eksponering for organofosfater kan føre til nerveskader.
- Organofosfater inngår i varierende grad i hydraulikkoljer/væsker for å bedre bruksegenskapene, bl.a. i situasjoner hvor det stilles strenge krav til brannresistens. Man har ikke oversikt over i hvor stor grad hydraulikkoljene inneholder organofosfater, fordi små mengder av tilsatsstoffer ofte er unntatt fra deklareringsplikt.

- Det er derfor ikke funnet tilstrekkelig dokumentasjon for at kjemisk eksponering for stoffer i turbin- og hydraulikkoljer/væsker er årsak til kronisk sykdom på nervesystemet. Dette innebærer imidlertid ikke at en slik årsakssammenheng utelukkes.
- Det er behov for å kartlegge eksponeringsnivåer for hydraulikkoljer/væsker i norsk arbeidsliv. STAMI har allerede initiert arbeid på dette området, og vil innen 1. juni i år komme tilbake med en nærmere beskrivelse av et slikt prosjekt.
- STAMI vil løpende, på bakgrunn av resultatene fra ovennevnte prosjekt samt den kunnskap som er tilgjengelig i den internasjonale forskningsfronten, vurdere behovet for forskning på om eksponering for hydraulikkoljer/væsker kan være årsak til kronisk nevrologisk sykdom.

STAMI peker videre i rapporten på at det er et behov for bedre karakterisering av de mange hydraulikkoljene/væskene som er på markedet mht. innhold av tilsatsstoffer. Dette er informasjon Arbeidstilsynet bør pålegge produsentene å fremlegge i større grad enn i dag. Det er avklart at Arbeidstilsynet vil følge opp denne siden av saken, spesielt når det gjelder merkeplikt, deklarasjon og utarbeiding av produktdatablad.

Arbeidstilsynet og Oljedirektoratet vil for øvrig i fellesskap arrangere en konferanse 3. juni i Stavanger for å gjennomgå status og drøfte kortsiktige og langsiktige tiltak i organofosfatsaken. Både berørte myndigheter, partene i arbeidslivet og relevante fagmiljøer vil være representert på møtet. Jeg vil holde meg orientert om resultatene av drøftingene på denne konferansen, og hvilke tiltak som kan være hensiktsmessige og nødvendige.

Jeg tar videre i første omgang sikte på å igangsette

te et arbeid for å kartlegge eksponeringsnivåer for hydraulikkoljer/væsker i norsk arbeidsliv. STAMI trenger noe mer tid for å komme med en endelig anbefaling om dette prosjektet. Instituttets innspill i denne sammenheng vil som nevnt foreligge innen 1. juni. Det vil deretter bli tatt stilling til hvilke forskningsprosjekter som kan bli aktuelle for å kartlegge årsaksforholdene nærmere.

SPØRSMÅL NR. 594

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 28. mai 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"Vil statsråden etablere en ordning for personer som ikke har mulighet til å betale årsavgiften innen fristen?"

BEGRUNNELSE:

Etter en vinter og vår med uvanlig høye strømreregninger, har mange fått akutte betalingsproblemer. Særlig utsatt er minstepensjonister, uføretrygdede og arbeidsledige. I denne gruppen finnes bl.a. funksjonshemmede som er totalt avhengige av bil i sitt dagligliv.

Private kreditorer har i stor grad valgt å løse dette gjennom smidige betalingsordninger, som utsettelse av forfall for deler av regningen. Men for innbetaling av årsavgiften gis det ikke utsettelse av fristen for noen.

En smidig ordning for å møte betalingsproblemer særlig for utsatte grupper som nevnt overfor, vil løse akutte problemer for dem det gjelder.

Svar:

Toll- og avgiftsetaten sender ut krav om innbetaling av årsavgiften til om lag 2,3 millioner motorvogneiere. Det store antallet årsavgiftskrav innebærer at etaten ikke kan foreta noen individuell saksbehandling av søknader om utsettelse. Manglende kapasitet og hensynet til likebehandling medfører at slike søknader avslås.

I et masseforvaltningssystem som dette er det dessverre ikke er rom for å ta hensyn til individuelle behov for betalingsutsettelse. En betalingsordning for særlig utsatte grupper vil derfor ikke kunne etableres.

SPØRSMÅL NR. 595

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 3. juni 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

"Hvilket omfang har bruken av miljøfarlige fosforgranater i Forsvarets skytefelt, og når vil forsvarsministeren stoppe bruken av hvitt fosfor?"

BEGRUNNELSE:

Ifølge NTB/Nationen skjøt Forsvaret torsdag 22. mai 2003 store mengder av den dødelige miljøgiften hvitt fosfor over Hjerkinnskytefelt på Dovrefjell i Oppland. Naturvernforbundet har tidligere anmeldt Forsvaret for bruk av hvitt fosfor, og har vist til at USA har forbudt dette stoffet. Ett gram av stoffet er nok til ta livet av ti mennesker. I tillegg truer uforbrent hvitt fosfor dyrelivet. Fugler, først og fremst andefugler, og beitedyr som moskus, rein, sau og elg, kan dø av få gram krystallisert hvitt fosfor.

Svar:

Fosforgranater benyttes av artilleriet som ett av flere øvingsmomenter:

- skjermegne styrker mot innsyn for å hindre beskytning blende og isolere en motstander
- markere mål, f.eks. som referansepunkt i forbindelse med nærstøtte fra fly
- som en del av en operasjon der røyk brukes som en "ikke dødelig" markering overfor en opponent.

Hvis ikke våre avdelinger skal kunne skjermes seg ved bruk av røykgranater, vil de i visse situasjoner kunne bli betydelig hemmet i sine operasjoner og kunne bli påført tap som ellers kunne vært unngått.

I St.meld. nr. 11 (1998-99) *Regionalt skyte- og øvingsfelt for Forsvarets avdelinger på Østlandet*, kap. 7.2 slås det fast at Hærens bruk av Hjerkinnskytefelt vil bli avvirket ved etablering av Regionfelt Østlandet. Det har således hele tiden vært på det rene at Forsvaret har full bruksrett til Hjerkinnskytefeltet inntil Regionfeltet er erklært operativt. Forsvarets forskningsinstitutt gjennomførte i 2002 omfattende prøvetaking i og kartlegging av skytefeltet. Sluttrapporten (FFI/ rapport-003/01224) konkluderer med at det ikke er vesentlig skadevirkninger av denne bruken.

Hvitt fosfor representerer ingen risiko for miljøet dersom det benyttes riktig. Når granaten detonerer, og når den kommer i kontakte med luft, omdannes fosforet raskt til ikke-giftige forbindelser. Den miljømessige utfordringen knyttet til bruken av fosforammunisjon, er derfor å rette nedslag og detonasjon mot fast, snøbar mark, uten myr og vannspeil. Dermed unngår man at partikler av stoffet blir liggende uomodnet i vann. Slike partikler vil ha en akutt giftvirkning på organismer som måtte få dem i seg.

Forut for øvelser rekonstruerer skytefeltadministrasjonen området hvor det er aktuelt å tillate bruk av ammunisjon med hvitt fosfor. Nedslagsområdet skal være tørt og uten snø ved skyting. Det faktum at fosforgranater kun skal skytes mot noen få, nøye utvalgte målområder, gjør det mulig å etablere en systematisk overvåking av eventuelle miljøvirkninger, og begrenser senere tilløp til skogbrann. Det er ikke målt rester av hvitt fosfor i jorda i området og det er kun registrert minimale verdier i vann.

Samlet brukes det på landsbasis ca. 15 tonn hvitt fosfor hvert år av Hæren. Jeg kan som eksempel nevne at under den nylig avholdte "Øvelse Vår" på Hjerkinnskytefelt, ble det planlagt brukt røykgranater med til sammen 3 014 kg hvitt fosfor, men det aktuelle ammunisjonsforbruk under øvelsen ble redusert til 544 kg.

Ifølge US Army Environmental Center har USA stoppet skyting med granater som inneholder hvitt fosfor i ett skytefelt i Alaska etter at det ble oppdaget døde vadefugler. Et generelt skyteforbud med røykgranater i de amerikanske styrkene er ikke innført. Det er imidlertid innført enkelte restriksjoner på bruken ved at det ikke er tillatt å skyte røyk i tørre områder grunnet brannfaren som denne ammunisjonstypen medfører. Ut over dette er jeg ikke kjent med at allierte land har innført forbud mot bruk av hvitt fosfor.

Det er utredet ulike alternativer til hvitt fosfor som røykmiddel, men noe tilfredsstillende erstatning finnes ikke pr. i dag. Jeg vil imidlertid understreke at Forsvaret tar alle former for miljøgifter meget alvorlig. Av denne grunn holder Forsvaret seg kontinuerlig oppdatert om forskning på området og vil selvfølgelig ta konsekvensen av eventuelle nye funn. I denne sammenheng har jeg engasjert Forsvarets forskningsinstitutt til å kartlegge behovet for eventuelle ytterligere begrensninger i forbindelse med bruk av hvitt fosfor.

SPØRSMÅL NR. 596

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 3. juni 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

"Stemmer det at statsråden har sørget for "full frys" i nye tillatelser eller konsesjoner til pengespill under dekke av at Stortinget skal ha henstilt om dette?"

BEGRUNNELSE:

Dokument nr. 8:53 (2001-2002) Forslag fra stortingsrepresentantene Magnar Lund Bergo, Ågot Valle og Karin Andersen om tiltak for å hindre at mennesker rekrutteres til avhengighet av automatspill ble behandlet av Stortinget 14. mai 2002. Stortinget gjorde vedtak om at forslaget skulle vedlegges protokollen. Dette ble enstemmig bifalt.

I samme sak oversendte Stortinget også henstilling fra representanten Bergo om å "fryse" spillemarkedet til Regjeringen "uten realitetsvotering".

Det kan synes som om statsråden ikke er kjent med at en slik henstilling ikke på noen måte anses å være dekkende for hva Stortinget mener, eller for hva et flertall på Stortinget ønsker at Regjeringen skal gjøre. Det er en selvfølge at når Stortinget ikke har stemt over noe så har heller ikke Stortinget gitt uttrykk for en mening om hva Regjeringen skal gjøre.

I sin artikkel "Vedtak eller tilråding - kva skal til for å binde regjeringa?", skriver professor dr. philos. Per Stavang "når det gjeld vedtaket, er det føresetnaden at det må ta standpunkt til realiteten i saka for at Regjeringa skal bli bunden".

I sin åpne høring ble kulturkomiteen orientert om at flere aktører som ønsker å gå inn i gevinstautomatmarkedet ikke har fått oppstillingstillatelser.

Årsaken oppgis å være at Regjeringen ønsker en "full frys" av oppstillingstillatelser.

Flere aktører ønsker å opprette et "pantelotteri" basert på innlevering av tomflasker og gevinster. Selv om Lotteritilsynet er positiv, skal Kulturdepartementet ha henstilt "om full frys av bevillinger til pengespill".

Svar:

Departementet har nylig fremmet forslag om endringer i lotteri- og pengespillovgivningen, jf. Ot.prp. nr. 44 (2002-2003) som for tiden er til behandling i fagkomiteen. I forbindelse med utarbeidelsen av de forslag som er fremmet i proposisjonen, har det vært departementets vurdering at det ikke bør gis tillatelser til å starte nye typer lotterier eller pengespill før proposisjonen er behandlet i Stortinget.

Etablering av nye typer lotterier eller pengespill krever ofte ny regulering i lov eller forskrift, og det er derfor hensiktsmessig at Stortinget avslutter sin behandling av det forelagt lovforslaget før departementet vurderer nye typer lotterier og pengespill. Dette standpunktet har departementet også formidlet til Lotteritilsynet.

Jeg er for øvrig kjent med Stortingets behandling av Dokument nr. 8:53 (2001-2002), jf. oversendelse fra Stortingets presidentskap til Regjeringen 14. mai 2002 vedrørende Innst. S. nr. 153 (2001-2002).

SPØRSMÅL NR. 597

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 3. juni 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

"Stortinget fattet i 1998 under behandlingen av Dokument nr. 8:54 (1997-98) følgende vedtak: "Stortinget ber Regjeringen utrede mulighetene for utvidelse av listen over yrkessykdommer slik at den også omfatter spesielle slitasje- og belastningslidelser som er klart yrkesbetingede."

Vil statsråden forelegge Stortinget Regjeringens utredning, slik at mennesker som lider av yrkesbetingede belastningslidelser kan få disse godkjent som yrkessykdom?"

Svar:

Personer som blir yrkesskadet, det vil primært si personer som rammes av en arbeidsulykke på arbeidsstedet i arbeidstiden, kan ha rett til særfordeler i folketrygden i tillegg til folketrygdens vanlige ytelser. Samtidig kan det gis erstatning fra den arbeidsgiverfinansierte yrkesskadeforsikringen. Enkelte typiske *arbeidsrelaterte sykdommer*, såkalte listesykdommer, er gjennom forskrifter *likestilt med yrkesskade*. Belastningslidelser som skyldes langvarig påvirkning over tid, er på generelt grunnlag unntatt.

Eksempler på *likestilte sykdommer* kan være lungelidelser som asbestose eller silikose, hørselstap be-
tinget av yrkesrelatert støyeksponisjon, eller løsemiddelskader som skyldes langvarig yrkesrelatert løse-
middeleksponisjon. Videre vil sykdommer i armer og hender forårsaket av vibrasjoner fra arbeidsmaskiner og
verktøy kunne godkjennes.

På oppdrag av tidligere Sosial- og helsedepartementet har Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) i 1999
gitt en utredning om "Mulighetene for utvidelse av listen over yrkessykdommer slik at den omfatter spesiell
slitasje for belastningslidelser som er klart yrkesbetingede".

STAMI sier bl.a. i sin utredning:

"Muskelskjelettlidelser skiller seg i prinsippet ikke fra mange andre tilstander som godkjennes som
yrkessykdommer. Vi finner det derfor rimelig at muskelskjelettlidelser i denne sammenheng revurderes selv om
det er større mangel på kunnskap og klarhet om årsaker når det gjelder muskelskjelettlidelser enn tilsvarende for
enkelte tradisjonelt aksepterte yrkessykdommer i andre organsystemer."

STAMI uttaler at følgende lidelser er mulig å inkludere på listen over likestilte yrkessykdommer, dersom
diagnosen er presis og det i det enkelte tilfellet kan sannsynliggjøres at en spesifikk eksponering har vært
tilstrekkelig for å kunne gi økt sykdomsrisiko:

Skuldertendinit (skuldersmerter)

- Lateral epikondylitt (tennisalbue)
- Senebetennelse i underarmen
- Carpal tunnel syndrome (håndleddssmerter)
- Bursitter i albue og kne (betennelse i slimpose).

De nevnte forslagene fra STAMI svarer stort sett til ordningen i Danmark.

STAMI-rapporten ble innarbeidet i en rapport avgitt til departementet i november 1999 og sendt på
høring den 2. desember 1999. Samtidig ble det reist spørsmål om en utvidelse når det gjaldt løfteskader.

Høringsinstansene var stort sett misfornøyde med forslagene med ulikt utgangspunkt. Arbeidsta-
kerorganisasjonene ønsket mer omfattende utvidelser. Arbeidsgiverorganisasjonene var negative til en
utvidelse både av administrative og økonomiske grunner.

Forvalterne av ordningene, bl.a. Rikstrygdeverket, Statens Pensjonskasse og forsikringsbransjen, pekte
på betydelige administrative problemer.

Bortsett fra arbeidstakerorganisasjonene, gav høringsinstansene uttrykk for at det bør vurderes å innføre
mer ensartede regler for årsaksvurderingen i folketrygden og yrkesskadeforsikringen, før eventuelle
utvidelser av listen foretas.

Den norske lægeforening uttaler at den vil frarå en innføring av et generelt yrkesskadebegrep. Eventuelle
forandringer bør kun skje i form av spesifiserte tilstander der korrekt medisinsk dokumentasjon er mulig.
Legeforeningen peker på at STAMI i sine forslag har fulgt anerkjente diagnostiske prosedyrer, men det er
imidlertid slik at primærhelsetjenesten vil ha problemer med å stille diagnosen ut fra de foreliggende
kriterier.

Legeforeningen anser at forslagene vil medføre et omfattende behov for utredning hos spesialist for å
fastslå yrkesskade. Aktuelle spesialiteter, f.eks. ortopedi og fysikalsk medisin, er allerede i dag overbelastet,
hvilket vil medføre bl.a. betydelig ventetid for vurdering, samtidig som behandlingskapasiteten reduseres.
Legeforeningen stiller seg tvilende til om dette er fornuftig bruk av ressurser.

Høringsinstansene uttrykte flere betenkeligheter. Utredningen ble heller ikke fulgt opp av Stoltenberg-
regjeringen. Selv om man ser bort fra de økonomiske konsekvenser, er det et spørsmål om vi i dag har til-
strekkelige administrative ressurser til å forvalte eventuelle utvidelser på en forsvarlig måte.

Som kjent er dagens administrasjon og organisering på yrkesskadeområdet under revurdering. Stol-
tenberg-regjeringen satte ned et offentlig utvalg som ledes av professor dr. juris Asbjørn Kjørstad. Utvalget

skal vurdere viktige spørsmål på yrkesskadeområdet, bl.a. når det gjelder organisering og saksbehandling. Utvalget skal vurdere å samle de ulike ytelsene ved yrkesskade i en ordning for å oppnå forenkling og bedre ressursbruk. Utvalget skulle ha levert sin innstilling innen mai 2003, men har bedt om utsettelse.

Etter Sosialdepartementets oppfatning bør spørsmål om en utvidelse av antall listesykdommer først vurderes nærmere når det er tatt stilling til hvordan den fremtidige organisering av ytelser ved yrkesskade vil bli. Jeg deler således Stoltenberg-regjeringens vurdering på dette punkt.

SPØRSMÅL NR. 598

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 30. mai 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Fra det medisinske studiemiljøet beskrives begrenset kapasitet for avvikling av turnustjenesten, noe som angis å ramme kvaliteten på tjenesten.

Hvilke tiltak gjennomføres, som ledd i å sikre en god nok kapasitet og kvalitet på turnustjenesten for medisinerstudenter som tar sin utdanning i Norge, eller vender hjem til Norge etter endt utdanning i utlandet?"

Svar:

Etter oppdrag fra Helsedepartementet har Sosial- og helsedirektoratet nedsatt en arbeidsgruppe for å vurdere fremtidens turnustjeneste, herunder kapasiteten. Gruppen skal avslutte sitt arbeid medio juni i år, og departementet er lovet rapporten innen St. Hans.

På det nåværende tidspunkt kan jeg likevel uttale at det tas sikte på å få 750-800 turnusleger gjennom turnustjenesten hvert år. Det er en utfordring at antal

let som er ferdig med studiet er vesentlig større til sommeren enn til jul. Derfor har behovet for turnusplass vært meget ujevnt mellom de som starter i august og de som starter i februar.

Fra sommeren i år får vi for første gang et halvt års ventetid for noen. Antakelig må vel 100 turnusleger vente fra august til februar 2004, men tallet er vanskelig å fastslå. Det er videre et håp at vi hver februar vil være à jour slik at ingen må vente fra februar til august.

Usikkerheten beror i hovedsak på det store antallet nyutdannede leger fra utlandet. Fullføringsprosenten er vanskelig å forutsi, og ved de utenlandske lærestedene er det en ikke uvesentlig strykprosent ved avsluttende eksamen. Dertil søker mange i siste liten om utsettelse, bl.a. som følge av svangerskap/fødselspermisjon.

Det skal også nevnes at den ujevne tilgangen på turnusleger kan by på problemer for turnusstedene. Sykehusene må motta et varierende antall, og kommunene har ofte manglet turnuslege flere halvår, selv om denne ulempen søkes fordelt. Det fremgår av ovenstående at sykehusenes og kommunenes tilgang på turnusleger nå vil bli jevnere.

Med dagens ordning for turnustjenesten kan det neppe forsvarlig skaffes plass til mer enn 750-800 turnusleger pr. år uten at kvaliteten på tjenesten blir merkbart skadelidende.

SPØRSMÅL NR. 599

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 30. mai 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

"Opprettholdes dagens hjelpetilbud til logopedhjelp for voksne med nevrologiske lidelser som en del av helsetjenesten på tross av at finansieringsordningen overføres til Utdannings- og forskningsdepartementet som ble tiltrådt ved behandling av St.prp. nr. 1 (2002-2003)?"

BEGRUNNELSE:

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Helsedepartementet er det lagt opp til at folketrygdens stønadsordning til logopedhjelp skal utvikles, og at midlene skal overføres til Utdannings- og forskningsdepartementet. Dagens ordning fungerer ved rehabilitering av flere pasientgrupper, f.eks. ved rehabilitering av slagpasienter. Vi har fått spørsmål om denne omleggingen kan føre til at de som trenger logopedisk hjelp, spesielt ved nevrologisk lidelse, ikke lenger skal kunne få slik behandling. Vi har fått forespørsel om det fortsatt vil bli mulig for fastlegen å henvise pasienter f.eks. til Logopedisk Institutt i Oslo, som har avtale med Rikstrygdeverket. Pasientene er også i tvil om endringene i finansieringen vil gi utslag i henhold til egenbetaling.

Svar:

Logopedtjenester er ikke hjemlet i helselovgivningen, og logopeder er ikke autorisert helsepersonell.

Det første offentlige tilbudet til personer med språk- og talevansker ble etablert da Granhaug offentlige skole for talehemmede ble opprettet i 1919. Ut fra daværende skolelovgivning fikk skolebarn gratis undervisning. Førskolebarn og voksne falt utenfor skolelovgivningen. Fra 1948 kunne førskolebarn og voksne søke om bidrag fra sykestrygden til behandling på Granhaug offentlige skole. Skolen fikk med denne ordningen midler både fra sykestrygden og opplæringssektoren.

Folketrygdens ansvar etter folketrygdloven § 5- 10 er et rent finansieringsansvar. Trygdekontorene har ikke ansvar for planlegging, utbygging og drift av logopedtjenester. Verken trygdeetaten eller helsevesenet har ansvar for at befolkningen får nødvendige logopediske tjenester. Privatpraktiserende logopeder som skriver regning til folketrygden har ikke som grunnlag avtale med kommunen eller de regionale helseforetak, slik privatpraktiserende helsepersonell som kan skrive regning til folketrygden i hovedsak har. Det føres ikke forhandlinger om takster. Det er ingen kvalitetskontroll med tjenesten, og det er ingen vurdering av behov eller prioritering i forhold til vanskeområder, geografisk lokalisering osv. Ut fra oversikter over utbetaling til logopeder med avtale med trygden, går det fram at det må være få privatpraktiserende logopeder som driver sin virksomhet i full stilling. Samarbeid med andre pedagoger eller andre faggrupper er neppe vektlagt.

Sykehus kan ansette logopeder. I svært mange

tilfeller er logopeder som arbeider i sykehus ansatt i opplæringsetaten, enten i kommunen eller i utdanningskontoret i fylket. Logopedene som er ansatt i opplæringsetaten har vanligvis lærervilkår.

Ansvar for logopediske tjenester, også til voksne, er hjemlet i opplæringsloven. Kommunene har ansvar for å tilrettelegge for at befolkningen får tjenester på grunnlag av behov. Arbeidsgruppen som vurderte tilbudet til personer med språk- og talevansker, har pekt på at trygdens stønadsordning kan ha skapt uklare ansvarsforhold. Med avvikling av folketrygdens stønadsordning mener departementet at logopediske tiltak i større grad vil kunne sees i sammenheng med andre pedagogiske og rehabiliteringsrelevante tiltak, og at det kan gi økte muligheter for prioritering og kvalitetssikring av tjenestene.

SPØRSMÅL NR. 600

Innlevert 23. mai 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 2. juni 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

"Enslige forsørgere blir i dag lignet i klasse 2 inntil yngste barn fyller 18 år. Dersom barnet er under utdanning vil vedkommende far eller mor også ha forsørgeransvar etter at barnet er fylt 18 år, men får likevel ikke beholde skatteklasse 2 selv om slik forsørgelse kan dokumenteres.

Synes statsråden at det er fornuftig å øke skattebelastningen når barnet fyller 18 år dersom forsørgelsesansvaret ikke faller bort fra samme tidspunkt?"

Svar:

Utgangspunktet er at alle fysiske personer som er skattemessig bosatt i Norge eller som er begrenset skattepliktig for å ha utført arbeid her, skal ha personfradrag i alminnelig inntekt, jf. skatteloven § 15-4 flg. Hvor stort personfradrag skattyteren har krav på, beror på om vedkommende blir lignet i klasse 1 eller 2. For inntektsåret 2003 er personfradraget for klasse 1 og 2 henholdsvis 31 600 kr og 63 200 kr.

Hvem som skal lignes i klasse 1 og 2, er regulert av skatteloven § 15-4 andre ledd. Enslige personer har etter bokstav b i bestemmelsen rett til å bli lignet i klasse 2 i to situasjoner.

For det første skal den enslige lignes i klasse 2 dersom vedkommende har omsorgen for et barn som ikke har fylt 18 år ved utgangen av inntektsåret. Jeg påpeker at det ikke settes krav til forsørgelse i disse tilfellene, bare at den enslige har omsorgen for barnet. Omsorg vil i de fleste tilfeller innebære at den enslige har foreldreansvaret for barnet. En eventuell inntekt hos barnet har således ingen betydning for om den enslige har rett til å bli lignet i klasse 2.

Bestemmelsen må ses i sammenheng med at den enslige har en generell plikt til å forsørge barnet frem til det fyller 18 år.

For det andre har enslige med eldre barn enn 18 år også rett til å bli lignet i klasse 2 dersom vedkommende virkelig forsørger barnet. Det er dermed ikke slik at den enslige mister retten til å bli lignet i klasse 2 etter at barnet er fylt 18 år når vedkommende fortsatt står for forsørgelsen. Ved oppnådd myndighetsalder vil det være grunnlag for en mer individuell vurdering av om barnet faktisk blir forsørget av vedkommende forelder.

Det er i prinsippet ingen grense for hvor lenge barnet kan anses forsørget etter denne bestemmelsen. I praksis er det lagt til grunn at virkelig forsørgelse normalt foreligger når barnets samlede inntekt ikke overstiger 24 000 kr i inntektsåret. I Lignings-ABC 2002, side 564, er det gitt anvisning på at 24 000 kr grensen kan overskrides dersom barnet f.eks. er under kostbar utdanning eller har et handikap.

Dokument nr. 15:31

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 601

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 5. juni 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det synes at det pågår en kompetansestrid mellom Forsvarsdepartementet og Fiskeridepartementet, der Fiskeridepartementet angivelig tar ansvar for overvåkingen av kystlinjen innenfor grunnlinjen.

Kan det virkelig være riktig at Fiskeridepartementet har slikt oppdrag fra Stortinget, og vil ikke dette i så fall bidra til å pulverisere ansvaret for sikkerheten langs kysten ytterligere?»

Svar:

Spørsmålet er overført til fiskeriministeren.

Det vises til tidligere svar på skriftlig spørsmål nr. 567 til representanten Steinar Bastesen datert 26. mai.

Ansvarsfordelingen innen kystovervåking er ikke delt ved grunnlinjen mellom Forsvarsdepartementet og Fiskeridepartementet. Ansvarsfordelingen skriver seg ikke ut fra geografiske kriterier, men ut fra hvilke oppgaver henholdsvis Forsvarsdepartementet og Fiskeridepartementet er pålagt av Stortinget å utføre.

Den primære myndighet innen sivil overvåking av skipstrafikken, for forebygging av ulykker og beredskap mot miljøforurensning ved ulykker er Fiskeridepartementet med Kystverket som utøvende etat. Kystverkets overvåkningskapasitet gjennom trafikksentralene er dimensjonert ut fra risikovurderinger, og lagt til farvann som regnes som særlig risikoutsatt på grunn av mye og kryssende trafikk og stor transport av farlig eller forurensende last.

Forsvaret har primært ansvar for overvåking for suverenitetshevdelse og militær krisehåndtering i norske farvann, samt interesseområder til havs. Forsvaret gir også bistand til sivile etater i forbindelse med myndighetsutøvelse til havs, og innen kystberedskap og sjøsikkerhet, der andre etater har hovedansvaret.

Slik nåværende ansvarsfordeling fungerer, utnyttes de samlede overvåkningsressursene, militære og sivile, på en rasjonell måte. Det er en selvfølge at Kystverket drar veksler på ressursene Forsvaret har til rådighet, både når det gjelder overvåkningskapasitet og bistand innen kystberedskap og sjøsikkerhet. Alternativet ville være å bygge opp dobbel kapasitet innen overvåking og beredskap som ville gitt en dårlig utnyttelse av begrensede ressurser. Dette er en funksjonell (oppgavebasert) og velfungerende ansvarsfordeling der de samlede ressursene myndighetene har til rådighet utnyttes til beste for sikkerheten langs kysten.

SPØRSMÅL NR. 602

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 30. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Er det gitt utvida fullmakter til framande lands hemmelige tenester til å operere på norsk territorium i samband med den auka terrorfaren, og korleis stiller dette seg, om så er tilfelle, i høve til norsk lov?»

GRUNNGJEVING:

Det har i seinare tid komme fram eksempel på at framande maktar sine etterretningsorganisasjonar har drive ulik form for verksemd i Noreg.

Mellom anna har CIA drevet verving av ein irakar i Risør med det formål at han skulle delta i krigen mellom USA og Irak.

Det har komme fram i media at i samband med PST si etterforskning i muslimske miljø i Noreg så har ein samtidig lempa på norsk lov om at det er norske tenester som skal gjennomføre slike operasjonar, med det til følge at framande makter har fått utvida fullmakter til å operer på norsk jord.

Svar:

Meldingene i mediene om at det er gitt utvidede fullmakter til fremmede lands tjenester til å operere på norsk territorium medfører ikke riktighet. Den sentrale enhet i Politiets sikkerhetstjeneste (PST) er pålagt i henhold til politiloven § 17c nr. 2 å samarbeide med andre lands politimyndigheter, sikkerhets- og etterretningstjenester. Dette samarbeid er styrket etter terroraksjonene 11. september 2001.

Jeg viser også til at Norge gjennom FNs sikkerhetsråds resolusjon 1373 av 28. september 2001 er forpliktet til å "treffe (de) nødvendige tiltak for å hindre at det begås terrorhandlinger, herunder ved å gi tidlig varslings til andre stater gjennom utveksling av informasjon", og å "gi hverandre størst mulig bistand i forbindelse med etterforskning eller straffesaker knyttet til finansiering av eller støtte til terrorhandlinger ...", jf. pkt. 2 b og f. I tillegg oppfordres alle stater til "å finne måter å intensivere og forsere utvekslingen av operasjonell informasjon, særlig med hensyn til terroristers eller terroristnettverks handlinger eller bevegelser ...", jf. pkt. 3 a.

SPØRSMÅL NR. 603

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 4. juni 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Turisme er en næring med vekstpotensial. Det er Regjeringen som skal bestemme hvordan "reiselivet" som næring skal organiseres, eller hvor og hvordan denne næringen skal løftes politisk. Fra Hedmark ønsker vi at statsråden ser på denne næringen, og vurderer muligheten for egen statssekretær for reiseliv/ turisme.

Hva kan statsråden gjøre for at turisme og reiseliv blir løftet på et politisk plan?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har fått mange henvendelser fra ordførere i Hedmark, ikke minst fra Trysil og Folldal, som ønsker å satse på turisme, men føler at de har små muligheter til å nå fram i det politiske systemet i Nærings- og handelsdepartementet.

Statsråden har ansvar for flere næringsområder, og kan nødvendigvis ikke engasjere seg i alt. Det viser seg at mange andre land som også har utpekt reiseliv som satsingsnæring, har egne statsråder spesielt for

reiseliv. Reiseliv er en næring med et stort potensial, men dette potensialet vil ikke kunne realiseres hvis ikke reiselivsnæringen får den oppmerksomhet og den oppfølgingen som er nødvendig fra myndighetenes side. Dette gjelder ikke minst støtte til markedsføring av norsk reiseliv i utlandet.

Turisme og reiseliv er en viktig eksportartikkel

for Norge, og norsk reiseliv opplever nå en tiltakende konkurranse. Jeg tok derfor tidligere i år opp i Stortinget problemene næringene sliter med, og viste spesielt til Hedmark med sine mange spennende reisemål.

Blant annet har vinterturismen i Trysil utviklet seg til en solid næring, men staten kan være med å bidra til at også sommerturismen kan utvikles ytterligere. Den globale turismen har vokst, mens norsk reiseliv taper markedsandeler og opplever tilbakegang i antall turister som kommer til Norge. På kort sikt vet vi også at turistnæringen står overfor en alvorlig situasjon på grunn av den usikre verdenssituasjonen.

En egen statssekretær for reiseliv og turisme kan være med å gi næringen det ekstra løft den trenger for å få utnyttet sine ressurser.

Svar:

Reiselivsnæringene har gjennom 1990-tallet blitt en mer stabil og lønnsom næring enn tidligere. Lønnsomheten som helhet er omtrent på gjennomsnittet for norsk næringsliv. Det er imidlertid markerte forskjeller mellom de store, profesjonelle aktørene og det brede tilfanget av småbedrifter. Den siste gruppen har lavere lønnsomhet og er mer utsatt for konkurser.

Reiselivsmarkedene er i gradvis endring, og utviklingen de siste årene har vist at det er særlig distriktene som har sakkert akterut i forhold til byene og de mer tettbygde strøkene. De siste fire årene har norsk reiseliv opplevd en skuffende utvikling. Problemet er først og fremst at veksten i yrkesrelatert trafikk og norske fritidsreisende har forsvunnet. Dette har ført til at lønnsomheten i næringene har falt betydelig.

Utredninger viser at sammenlignet med andre næringer satser reiselivsnæringene lite på kompetanseoppbygging og karriereplanlegging. En strategisk satsing på kompetanse vil kunne få stor betydning, både for mulighetene til å drive bedre enn i dag, og for evnen til å utvikle produktene videre. Gjennom økt kompetanse kan innovasjonskraften i norsk reiselivsnæring øke.

Mange departementer i Norge har målsettinger og virkemidler som berører reiselivsnæringene. Nærings- og handelsdepartementet har det overordnede ansvaret for reiselivspolitikken, og denne er innpasset i den generelle næringspolitikken. Selv om reiselivet på linje med en rekke andre næringer har egne utfordringer, mener jeg det er mest hensiktsmessig at eventuelle egne tiltak for reiselivet sees i sammenheng med den overordnede næringspolitikken. Jeg er klar over at spørsmålet om en egen statssekretær for reiselivsnæringen har blitt reist ved flere anledninger og under flere regjeringer. I likhet med mine forgjengere mener jeg det ikke er naturlig med en egen statssekretær for reiselivet. Heller ikke andre næringer som Nærings- og handelsdepartementet har ansvaret for, har en egen statssekretær.

Den sterke norske kronekursen og høye rentenivået har vært et betydelig problem for norske reiselivsbedrifter. Siden statsbudsjettet for 2003 ble lagt fram er renten satt ned fire ganger med til sammen 2,0 prosentpoeng. Siden nyttår har kronekursen svekket seg med ca. 10 pst. i forhold til viktige valutaer. Samtidig har Regjeringen i samarbeid med partene i arbeidslivet fått til et lønnsoppgjør mer på linje med utviklingen i konkurrentlandene. Dette har betydning for norske reiselivsbedrifter, og det er viktig at denne politikken videreføres.

De to siste årene er skatter og avgifter redusert med nesten 20 mrd. kr. For reiselivet er avviklingen av investeringsavgiften og flypassasjeravgiften samt reduksjonen i elavgiften særlig viktig.

Jeg mener at de grep som Regjeringen har tatt for næringslivet vil gi reiselivsnæringene en langt bedre mulighet for økt verdiskaping og lønnsomhet.

SPØRSMÅL NR. 604

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 3. juni 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Mattilsynet er omorganisert og nasjonale oppgaver som skal utføres på regionalt nivå er fordelt. Ringsaker kommune hadde i utgangspunktet blitt foreslått tildelt en del nasjonale oppgaver for Mattilsynet til regionkontoret i Ringsaker. Hedmark ligger i "olje- og fiskeskyggen", og statsråden har selv pekt på de store utfordringene Hedmark og Oppland har.

Hvordan kan da statsråden sitte rolig å se på at oppgaver blir flyttet fra Ringsaker til Sandnes, som har flere ben å stå på?»

Svar:

Prinsippene for organiseringen av matforvaltningen ble avklart gjennom Stortingets behandling av St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8 *Om ny organisering av matforvaltningen*. Her ble det bl.a. lagt til grunn at Mattilsynet skal ha tre organisatoriske ledd, og at sentralledet skal framstå som en sterk, kompetent og slagkraftig enhet med fokus på strategiske ledelsesoppgaver. Det ble videre pekt på at dette kan oppnås gjennom at regionkontorene under ledelse av sentralenheten deltar i løsningen av nasjonale oppgaver.

Jeg oppfatter at det prinsipielt viktige i denne føringen ikke først og fremst er hvilke nasjonale oppgaver som til en hver tid løses sentralt og hvilke som løses regionalt. Poenget må være at arbeidsfordelingen mellom sentralenheten og regionkontorene er et resultat av en dynamisk prosess hvor Mattilsynets ledelse til en hver tid utnytter det personellet som er best kvalifisert til å løse de nasjonale oppgavene uavhengig hvor de er plassert. Spørsmålet om hva som er relevant kompetanse og hvor denne måtte finnes vil naturlig endre seg over tid, og Mattilsynet må sørge for å ha en organisering og oppgavefordeling som tar høyde for dette. Vurderinger med sikte på å avklare dette, er etter min oppfatning utelukkende av faglig karakter. Det er derfor min klare holdning at det må være Mattilsynet som skal ta stilling til hvilke nasjonale oppgaver som skal utføres regionalt og hvilke regionkontorer som er best egnet for å løse disse oppgavene, så lenge det som bestemmes er innenfor de rammer som Stortinget og Regjeringen har gitt gjennom behandlingen av St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8.

Mattilsynet har gjort kjent at regionkontorene i Bergen, Ås og Sandnes skal ha særskilt kompetanse innen henholdsvis sjømatproduksjon, planteproduksjon og landdyrproduksjon. I tillegg legges driftsansvaret for administrative oppgaver som økonomi, lønn og avgiftsinnkreving til regionkontoret i Sortland, mens driftsansvaret for IKT og sentralarkiv enten skal legges til regionkontoret i Ringsaker *eller* regionkontoret i Sandnes.

I et høringsforslag fra Mattilsynet var det foreslått en noe annen fordeling enn den som til slutt ble bestemt. Blant annet ble det foreslått å legge et kompetansesenter for kjøttkontroll samt IKT og sentralarkiv til regionkontoret i Ringsaker. Jeg har fått opplyst fra Mattilsynet at det gjennom høringen ble belyst at nasjonale oppgaver knyttet til kjøttkontroll utgjør færre årsverk enn det som først ble antatt, og at Sandnesområdet har bred kompetanse innen landdyrproduksjon. For å oppnå et stort nok fagområde som er mer likeverdig med de andre områdene som legges til regionledet, var det etter Mattilsynets vurdering nødvendig å utvide fagområdet til også å omfatte landdyrhelse og dyrevelferd samt bearbeiding av kjøtt. På denne bakgrunn vurderte Mattilsynet lokaliseringen på nytt og kom til at et kompetansesenter på landdyrproduksjon burde lokaliseres til regionkontoret i Sandnes. Ifølge Mattilsynet ble det i vurderingen lagt vekt på at en i Sandnes-området finner et av landets største og bredeste husdyrmiljøer, stor slakteri- og nedskjæringsvirksomhet, samt forsknings- og undervisningsmiljø i tilknytning til Norges veterinærhøgskoles forskningsstasjon og Veterinærinstituttet i Sandnes. Jeg tar disse vurderingene til etterretning.

Jeg har for øvrig registrert at det mange steder i landet har vært stort engasjement rundt spørsmålet om oppgavefordelingen i det nye Mattilsynet, og tar dette som et tegn på at mange er opptatt av at vi får et godt tilsyn.

SPØRSMÅL NR. 605

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 30. mai 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Er statsråden enig i at de ansatte ved Stord sjukehus har en plikt til lojalitet mot ledelsen i Helse Fonna og ikke bør kritisere forslag fra ledelsen offentlig, i tråd med de aktuelle utsagnene fra direktøren i foretaket?»

BEGRUNNELSE:

Styret i Helse Fonna har sendt ut på høring et forslag om at fødeavdelingen ved Stord Sjukehus i framtiden skal ha benevningen "modifisert fødestove". Både de ansatte ved sykehuset og lokalbefolkningen i Sunnhordland frykter at dette i praksis vil bety en omorganisering som vil føre til nedbygging av tilbudet på Stord. De frykter at mange fødende i framtiden vil måtte reise til Haugesund. Dette har utløst stort lokalt engasjement, og også representanter for de ansatte har engasjert seg i debatten og åpent erklært seg uenig i forslaget fra styret i foretaket.

I forbindelse med dette gav direktøren i Helse Fonna et intervju til lokalavisen Sunnhordland 14. mai. Her uttaler direktøren:

"Alle har sin fulle rett til å delta i ein samfunnsdebatt. På den andre sida forventar eg at dei tilsette i Helse Fonna er lojale mot leiinga. Med det meiner eg at det finnes reglar for kven som skal uttala seg og for kva slags forum ein tek opp kritikk i. Eg skjønar sjølv sagt at folk i si fortvilning går til pressa, men meiner at det ikkje er ein jobb for dei tilsette ved sjukehuset å vera frontfigurar i denne saka. (...) Kan du ikkje stå inne for det bedrifta di står for, er det best og skifta arbeidsplass. Eg oppfattar ikkje det som ein trussel, men eit allment krav til lojalitet som herskar innan næringslivet elles."

Direktørens uttalelser vekker reaksjoner blant de ansatte ved Stord sjukehus. Det kan vel også stilles spørsmålsteget ved om det er vanlig praksis "innen næringslivet ellers" å kreve at de ansatte skal stå inne for det bedriften til enhver tid står for. Det er uansett viktig å få avklart om denne typen føringer skal legges for ansatte i statlige foretaks rett til å delta i debatten om framtiden til egne arbeidsplasser.

En del av bakgrunnen for de aktuelle uttalelsene er at ansatte ved sykehuset sto fram i Sunnhordland 9. mai og hevdet at direktøren i et møte med dem hadde truet dem med oppsigelse. Ifølge et intervju med en av de ansatte, hadde direktøren ved denne anledningen gitt uttrykk for at "dersom me fortsatte vårt engasjement i saka, kunne me sjå oss sjølve som oppsagde".

Svar:

Spørsmålet er relatert til et høringsforslag fra styret i Helse Fonna om at fødeavdelingen ved Stord sjukehus i framtiden skal benevnes som "modifisert fødestue". Jeg viser i denne sammenheng til mitt svar på spørsmål i spørretimen onsdag 21. mai 2002 om den konkrete saken. Svaret ble, i mitt fravær, gitt av justisminister Odd Einar Dørum. Ovennevnte spørsmål ble også stilt til justisministeren som et tilleggs-spørsmål, som valgte å avstå fra å svare på dette med bakgrunn i at han ikke selv hadde lest den avisartikelen representanten Lysbakken refererte til.

Når det gjelder spørsmålet som er stilt, vil jeg vise til de signaler jeg har gitt gjennom styringsdokumentet til de regionale helseforetakene om at åpenhet og tillit er to verdier som skal legges til grunn og komme til uttrykk gjennom foretakenes virksomhetskultur og medarbeidernes holdninger. I styringsdokumentene er det vektlagt at de regionale helseforetakene må søke å balansere behovet for åpenhet mot behovet for tillit i samfunnet. Det er presisert at det bør "kontinuerlig være en åpen og kritisk debatt om offentlig tjenesteyting. Foretakene må ha en åpenhetskultur som understøtter dette. Samtidig må det være et mål for foretakene å utvikle profil og renommé som skaper tillit i befolkningen og som kan gi foretakene en offensiv posisjon i samfunnet. Foretakene må makte å samkjøre disse hensynene". Det er med andre ord en forutsetning for en åpenhetskultur at de ansatte i helseforetakene gis anledning og rom til å uttale seg om mulige endringsforslag.

Det har også som en oppfølging av styringsdokumentet vært holdt egne møter med de regionale helseforetakene hvor kravene til åpenhet og meroffentlighet er gjennomgått.

En slik åpenhetskultur mener jeg også det er lagt til rette for i Helse Vest og i Helse Fonna. Det er lagt opp til en bred drøfting av de ulike endringsforslagene i regionen, der ulike grupper, inkludert de ansatte og de ansattes representanter er gitt anledning til å komme med innspill før endelig vedtak fattes. Den prosessen som er lagt opp, omfatter blant annet dialogmøter og høringer med kommuner, fylkeskommuner og ulike interessegrupper for å sikre krav til åpenhet og involvering.

Når det gjelder uttalelsen fra direktør Johannes Kolnes i Helse Fonna, som er sitert, vil jeg tillate meg å

peke på at sitatene delvis er tatt ut av sin sammenheng. Det fullstendige utsagnet fra Johannes Kolnes, slik det ble gjengitt i Sunnhordland, var:

"Skuldingane om at eg vil straffa folk som uttaler seg heilt fjernt for meg, seier Kolnes.

Alle har sin fulle rett til å delta i ein samfunnsdebatt. På den andre sida forventar eg at dei tilsette i Helse Fonna er lojale mot leiinga. Med det meiner eg at det finnes reglar for kven som skal uttala seg og for kva slags forum ein tek opp kritikk i. Eg skjønar sjølvsagt at folk i si fortvilning går til pressa, men meiner at det ikkje er ein jobb for dei tilsette ved sjukehuset å vera frontfigurar i denne saka.

Når nokon til dømes går ut i media og seier dei vil kjempa i mot leiinga si til sin døyande dag, har me eit stort problem. Til desse har eg sagt at det kanskje er på tide å finne seg ein annan jobb. Kan du ikkje stå inne for det bedrifta di står for, er det best å skifta arbeidsplass. Eg oppfattar ikkje dette som ein trussel, men eit allment krav til lojalitet som herskar innan næringslivet elles".

For å se saken i et bredere perspektiv vil jeg og vise til de prosesser og tidsrammer som er lagt for behandling av ovennevnte forslag i Helse Fonna. Helse Fonna har hatt ovennevnte sak på høring, med høringsfrist 21. mai. Den 27. mai arrangerte Helse Fonna et møte med ordførerne i det området som helseforetaket dekker. Saken ble styrebehandlet 28. mai 2003. Det er lagt opp til endelig vedtak i Helse Vest RHF om saken den 10. juni.

Jeg mener direktøren for Helse Fonna, i tråd med

ovennevnte føringer, presiserer at de ansatte bør delta i samfunnsdebatten. Denne deltakelsen bør imidlertid skje innenfor de prosesser og rammer som er lagt for dette. I utsagnet fra direktøren ved Helse Fonna uttrykker han at han forventer en lojalitet fra sine ansatte etter at det er fattet endelig vedtak av styret i Helse Fonna HF om en sak. Dette mener jeg er en riktig fortolkning av den balansegang man søker å opprette mellom krav til åpenhet og den bygging av tillitt og renommé som helseforetakene også er pålagt å ivareta.

SPØRSMÅL NR. 606

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Olemic Thommessen

Besvart 4. juni 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Ser kulturministeren behovet for større forutsigbarhet og mer stabile økonomiske rammebetingelser for lokalradioene, og vil hun ta initiativet til en gjennomgang av konsesjonsbetingelsene med sikte på å få frem nye ordninger før neste konsesjonstildeling finner sted?»

BEGRUNNELSE:

Lokalradioene er viktige for det lokale mediemangfoldet. Ikke minst viser utviklingen av lokale avismonopoler behovet for å styrke andre lokalt baserte medier. Dagens rammevilkår for lokalradioene viser seg å vanskeliggjøre en utvikling i retning av større, mer profesjonelle og slagkraftige enheter. Mye taler derfor for at man nå bør foreta en gjennomgang av lokalradioområdet med sikte på å få frem konsesjonsbetingelser som bedre gjør en slik utvikling mulig. Dette arbeidet bør iverksettes på et tidspunkt som gjør det mulig å gjennomføre endringene i forbindelse med neste konsesjonsrunde. Blant de forhold det vil være naturlig å se på er særlig tilgangen til frekvenser viktig. Mulighetene for tildeling av en frekvens til en stasjon, eller lite antall stasjoner, bør utredes. Videre vil det være naturlig å se på konsesjonsområdenes nedslagsfelt med sikte på å styrke lyttergrunnet for den enkelte stasjon. Etter at P5-konsesjonen snart vil være et faktum, vil det i forhold til frekvensspørsmålet være av interesse å få kartlagt hvilke frekvenskapasiteter som fortsatt er tilgjengelige. Dette vil naturlig kunne gjøres i forbindelse med en gjennomgang som nevnt. I kjølvannet av den uro som har vært blant lokalradiostasjonene i forhold til deling av frekvenser, er det også naturlig å se på mulighetene for å sette i gang forsøksordninger der dette er

praktisk og juridisk mulig. Dersom man finner å ville gjøre omlegginger i den retning som her er antydnet, vil dette bety tildels store endringer for bransjen. I dette lys vil det være naturlig å legge opp til en nær dialog med denne.

Svar:

Norsk lokalradioforbund har i et brev til Kultur- og kirke departementet fremmet flere konkrete forslag til endringer i rammevilkårene i bransjen, blant annet i forhold til størrelsen på konsesjonsområdene. Innspillet fra forbundet representerer etter mitt syn et konstruktivt bidrag til den videre utvikling av rammevilkårene for bransjen.

Jeg legger opp til at innspillet fra lokalradioforbundet kan danne utgangspunkt for en gjennomgang av bransjens rammevilkår. Det vil ikke være hensiktsmessig å gjennomføre eventuelle endringer allerede i inneværende konsesjonsperiode. Det naturlige siktemål bør være at eventuelle endringer i rammevilkår må være på plass i forbindelse med neste konsesjonsperiode. Denne starter 1. januar 2007. Dersom det skulle bli aktuelt å gjennomføre endringer i konsesjonsområdene, er det viktig å være seg bevisst at lokalradioene er det mest lokale etermediet vi har. Både programprofil, nedslagsfelt og rekruttering preges langt på vei av lokal forankring. Samtidig kan bransjen vise til stor variasjonsbredde av ulike typer radioer, fra store kommersielle radioer i storbyer til små organisasjons- og bygderadioer i Distrikts-Norge. For eksempel fantes det i 2002 30 lokalradiokonsesjonærer som rettet sine sendinger mot etniske og språklige minoriteter, og som sendte på til sammen 30 språk. Jeg er svært opptatt av at dette preget av lokal forankring og mangfold i lokalradiosektoren videreføres. Samtidig ser jeg behovet for å sikre at lokalradioene har stabile og gode rammevilkår for sin økonomiske drift.

Jeg har foreløpig ikke tatt stilling til hvordan en

gjennomgang av rammevilkårene for lokalradiobransjen vil bli gjennomført. Dette vil bli vurdert i løpet av kort tid. Jeg vil imidlertid sørge for at bransjen selv blir tatt med på råd. Dersom det er aktuelt å foreta endringer i rammevilkårene er det viktig med bredest mulig oppslutning om dette i bransjen selv.

SPØRSMÅL NR. 607

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 3. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Korleis skal ein leve opp til dette målet om å bevare attverande inngrepsfrie naturområder dersom Statnett, som er organisert etter lov om statsforetak, og som er eigd av den norske stat kor Olje- og energidepartementet representerer staten som eigar, skal få konsesjon til å bygge til dømes 420 kV-leidningen Viklandet-Istad igjennom slike inngrepsfrie naturområder?»

GRUNNGJEVING:

Statnett søkte i oktober om konsesjon for bygging og drift av ei ca. 50 km lang 420 kV kraftledning frå Viklandet i Sunndal kommune, og igjennom Nesset kommune, til Istad i Molde kommune.

Det konsesjonssøkes tre hovudalternativ for ledningen mellom Viklandet og Brandhol i Nesset, og to traséalternativ for ledningen mellom Brandhol og Istad. Alternativ 2.0 mellom Viklandet og Brandhol er det mest konfliktfylte på denne strekninga, men Statnett søker på eige initiativ om konsesjon, sjølv om alternativet fører til spreining av inngrep og går igjennom inngrepsfrie naturområder i sone 1 (1-3 km frå tyngre tekniske inngrep) med ca. 12 km², men vil også fjerne det som er av inngrepsfrie naturområder i sonen 2 (3-5 km frå tyngre tekniske inngrep), med ca. 3 km². I forhold til ein teknisk-økonomisk vurdering er alternativet lett å bygge og økonomisk det klart rimelegaste alternativet, ca. 25 mill. kr rimelegare enn dei to andre alternativa som er omtrent likestilt økonomisk, og som er konsesjonssøkt på denne strekninga.

På strekninga Brandhol-Istad er det som tidlegare nemnd to hovudalternativ. Den mest konfliktfylte traseen 2.3 og 3.0 går i fjellområda nord for Eidsvåg og inn mot kommunegrensa til Gjemnes, og vil gå rett

igjennom urørt naturområde, kategori 1-3 km og 3-5 km frå inngrep. Økonomisk er dei to alternativa omtrent likestilt, men på grunn av dei store negative konsekvensane og relativt få fordeler i forhold til omsøkte alternativ har Statnett ikkje funne det riktig å søkje på desse alternativa. På bakgrunn av høringsuttalen (og etter tilråding frå NVE) til bl.a. kommunestyret i fjellkommunen og kraftkommunen Nesset, som einstemmig gikk inn for at Statnett skal søkje om konsesjon på denne traseen, som går igjennom det siste og største inngrepsfrie naturområdet på Molde- halvøya, har Statnett også søkt om konsesjon på denne konfliktfylte traseen. Det er altså søkt om konsesjon for 420 kV-leidningen igjennom to inngrepsfrie naturområder på strekninga Viklandet-Istad

Da meldinga om 420 kV-leidningen Viklandet- Istad kom i oktober 2001, vart det presisert at bevaring av attverande inngrepsfrie områder er eit nasjonalt viktig satsingsområde.

Svar:

Spørsmålet er overført til olje- og energiministeren.

Bygging og drift av kraftleidningar krev konsesjon etter energilova. NVE handsamar slike saker, medan Olje- og energidepartementet er klageinstans. Den konkrete saka som representanten Jacobsen tek opp, ligg no til handsaming i NVE.

NVE opplyser at Statnett i denne konkrete saka har søkt konsesjon i medhald av energilova på fleire forskjellige traséalternativ. På strekninga frå Viklandet til Brandhol har Statnett søkt tre alternativ. Eitt av alternativa råkar INON-område.

På strekninga frå Brandhol til Istad opplyser NVE at direktoratet etter innspel frå Statnett har bedt om at det alternativet som Nesset kommunestyre samrøystes har gått inn for, vert omsøkt. Bakgrunnen for dette er at ein ønskjer å få innspel og synspunkt til alle aktuelle alternativ, slik at saka er best mogleg opplyst når NVE skal fatte konsesjonsvedtak.

Det å ta vare på inngrepsfrie naturområde er eit viktig omsyn i arealforvaltninga, m.a. ved handsaming av konsesjonssaker om elektriske anlegg i medhald av energilova.

Når det gjeld miljøspørsmål ved kraftleidningar, viser eg til forvaltningsstrategien for handsaming av kraftleidningssaker som vart utarbeida av Olje- og energidepartementet i samråd med Miljøverndepartementet, og mitt svar av 2. mai 2003 på spørsmål til skriftleg svar nr. 505.

Saka kan verte påklaga til departementet. Eg ber difor om forståing for at eg ikkje kan gjera meg opp noko meining eller gje representanten ei vurdering av denne konkrete saka no.

SPØRSMÅL NR. 608

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 2. juni 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva er status i arbeidet med vurderingen av eventuelt å gjøre offentliggjøringen av skattelister i mediene helt eller delvis ulovlig?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til Stortingets vedtak i forbindelse med behandling av Dokument nr. 8:150 (2001-2002) Forslag fra stortingsrepresentantene Karin S. Woldseth, Kenneth Svendsen, Gjermund Hagesæter og Ulf Erik Knudsen om å forby offentliggjøring av skattelister. Stortinget vedtok å be Regjeringen gjennomføre evalueringen av gjeldende regelverk om offentliggjøring av skattematene, herunder vurdere ulike interessenters behov for informasjon. I forbindelse med behandlingen av dette dokumentet, fremkom det at dette spørsmålet var til vurdering/utredning i departementet.

Svar:

Fremdriften i departements arbeid med evaluering av reglene om offentlige skattelister ble omtalt i forbindelse med fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett.

I Ot.prp. nr. 93 (2002-2003) side 11, uttalte departementet blant annet:

"I Innst. S. nr. 14 (2002-2003) blei Regjeringa bedt om gjennomføre evalueringa og vurdere ulike interessentar sine behov for informasjon. Regjeringa blei og bedt om å kome tilbake til saka med omtale og framdrift i Revidert nasjonalbudsjett 2003.

Reglane om skattelistinge reiser fleire problemstillingar knytt til ønsket om ei open likningsforvaltning på den eine sida, og omsynet til personvernet på den andre. Arbeidet med å evaluere reglane er diverre forsinka. Departementet tek no sikte på å sende saka på høyring innan kort tid. Nokre av dei tiltaka som ein vil skissere i høyringa, kan bli aktuelle allereie ved utlegginga av skattelistinge til hausten for inntektsåret 2002."

Det fremgår av dette at det tas sikte på at høringsnotat om offentliggjøring av skattelistinge, skal sendes på høyring i løpet av kort tid.

SPØRSMÅL NR. 609

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl

Besvart 4. juni 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Enken etter en krigsseiler fikk i 1988 utbetalt en kapitalutløsning på 105 108 kr for å kjøpe seg en bolig, mot trekk i pensjonen på 950 kr pr. måned. Hun trekkes fortsatt for det månedlige beløpet, og har nå betalt tilbake 245 100 kr. Dette synes urimelig, og hun er naturlig nok svært oppbrakt over dette.

Hva vil sosialministeren gjøre med dette?»

BEGRUNNELSE:

Mannen til denne enken hadde store helsemessige og sosiale problemer pga. de opplevelsene han hadde vært igjennom. Derfor var familiens økonomi svært vanskelig, og enken hadde ingen egenkapital da hun ønsket å flytte til et annet sted og skaffe seg en bolig. Hun søkte da om en kapitalutløsning av framtidig krigsenkepensjon på 100 000 kr, og fikk godkjent 105 108 kr. Jeg antar at noe er omkostninger. Hun forsto først etter lang tid at trekket i pensjonen hun hadde gått med på ville vedvare hele livet. Hun mottar ingen informasjon om restbeløp, ser kun det månedlige trekket i pensjonen.

Jeg har sett at denne problemstillingen er tatt opp i leserbrev, og jeg antar at representanter for krigens ofre også har tatt det opp med myndighetene. Det synes å være en ordning som er til hjelp i en vanskelig økonomisk situasjon når man har behov for kapital for å kunne skaffe seg en bolig. Men det kan ikke oppfattes som rettferdig at tilbakebetalingen skal vedvare hele livet. Man undres over hvorfor ordningen ble slik.

Svar:

Krigspensjon/krigsenkepensjon kunne tidligere delvis utløses (utbetales som et engangsbeløp) til anskaffelse av bolig eller nødvendig utbedring av eksisterende bolig. Bestemmelsene om kapitalutløsning til boligformål for krigsinvalid er innført i 1970 (fra før hadde man bestemmelser om kapitalutløsning for det formål å skaffe pensjonisten et varig inntektsgivende erverv). For krigsenker ble slike bestemmelser innført i 1980 etter krav om dette fra organisasjonene. Bestemmelsene om kapitalutløsning ble opphevet for nye tilfeller med virkning fra 1. september 1999 da det nå i liten grad er behov for en slik ordning.

Kapitalutløsning av krigspensjon til boligformål kunne gis dersom dette måtte antas å bidra til å bedre invalidens/enkens sosiale forhold eller medisinske tilstand og var økonomisk forsvarlig ut fra invalidens/enkens totale økonomiske situasjon. Det fremgikk av loven med forarbeider at kapitalutløsning skulle gis i form av en kapitalisering av en andel av pensjonen. Krigspensjonisten/enken fikk ved en kapitalutløsning utbetalt en andel av pensjonen i form av et engangsbeløp. Ved kapitalisering av terminytelsene nyttes Rikstrykdeverkets undersøkelser om dødelighetserfaring og en grunnlagsrente på 6 pst. pr. år, se forskrift 25. mars 1997.

Kapitalutløsning med nåverdien av et fremtidig krav på periodisk utbetaling innebærer et endelig oppgjør mellom partene som i utgangspunktet ikke skal kunne reverseres. Kapitalutløsning av fremtidige periodiske ytelser innebærer alltid en risiko for at en av partene kan tape på dette.

Det fradraget som gjøres i den månedlige pensjonsutbetaling er ikke begrunnet i en nedbetaling av gjeld, men i at pensjonisten rent faktisk har fått utbetalt en andel av pensjonen i form av et engangsbeløp. Ved delvis kapitalutløsning vil pensjonisten fortsatt ha krav på månedlige pensjonsutbetalinger, redusert med den delen av pensjonen som er gjort til gjenstand for kapitalutløsning. Det beløpet som den løpende pensjonsytelsen reduseres med, er beregnet til et fast kronebeløp for all fremtid. Beløpet som kommer til fradrag, øker med andre ord ikke selv om pensjonen forhøyes over tid som følge av inntektsutviklingen i samfunnet for øvrig. Beløpet kommer til fradrag i den månedlige pensjonsutbetalingen så lenge pensjonisten lever.

Jeg vil presisere at bestemmelsene om kapitalutløsning var en frivillig ordning som krigspensjonisten/enken eventuelt kunne søke om. Pensjonisten har således hele tiden hatt et fritt valg om han/hun ville benytte seg av ordningen med kapitalutløsning. Søknader om kapitalutløsning ble normalt fremmet via Nasjonalhjelpens Fond for Krigens ofre. De lokale kuratorene skulle gi informasjon om de praktiske sider av ordningen og hvilke vilkår som var knyttet til den, blant annet at den ville føre til et *varig trekk* i pensjonen og størrelsen på dette.

Bestemmelsene om kapitalutløsning er som nevnt opphevet for nye tilfeller med virkning fra 1. september 1999. Krigspensjonister/enker som fortsatt går inn under ordningen, har etter nåværende praksis fri gjenkjøpsrett. Ved beregning av gjenkjøpsbeløpet følges kapitaliseringsprinsippet. "Restbeløpet" innfris da mot at den månedlige krigspensjonen/krigsenkepensjonen blir forhøyet tilsvarende. Denne gjenkjøpspraksis har blitt etablert fordi krigs-

pensjonistene selv har ønsket en slik mulighet. Gjeldende rett er stadfestet av Trykderetten. Jeg kan ikke se at det er grunnlag for å foreta endringer i disse ordningene nå.

SPØRSMÅL NR. 610

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 3. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Statnett vil kjøpe eiendommen "Flekken" på Åkerøy for 2,5 mill. kr, og har i leieperioden investert 10 mill. kr. Eiendommen er av en slik beskaffenhet at den neppe egner seg til kurs og konferanser for mer enn 15 personer. Statnett økte sin tariff 1. juli 2002 med økte kostnader for brukerne.

Mener statsråden småbrukskjøpet er i tråd med oppgavene Statnett er satt til å utføre?»

BEGRUNNELSE:

Kraftnett meddeler i dag at Fædrelandsvennen har informasjon om Statnetts konferansested som få kjenner til. Statnetts brukerråd har ikke visst at det finnes et slikt sted.

I St.meld. nr. 22 (2001-2002) Et mindre og bedre statlig eierskap, beskrives statsforetaket som et foretak som skal ha ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet for kraft. Foretaket skal utføre de oppgaver det er pålagt i henhold til lovgivning og konsesjoner og skal for øvrig følge forretningsmessige prinsipper. Mange stiller spørsmålstegn ved at et monopolforetak går til kjøp av et småbruk på skattebetalernes regning, som anslagsvis kun rammer 15 personer. Det kan derfor ikke være særlig egnet til et kurs- og konferansesenter for Statnettkonsernets ansatte, som i 2002 var 785 personer.

Statnett øket sin tariff 1. juli 2002 med 25 pst. gjeldene for hele 2002. Dette skapte problemer for mange nettselskaper i Norge som ble tvunget til å føre kostnadene videre til bedrifter, institusjoner og befolkning. Mange setter spørsmålstegn ved om småbrukskjøpet er en offentlig oppgave, og hvilken samfunnsøkonomisk verdi dette har for Statnett.

Svar:

Spørsmålet er overført til olje- og energiministeren.

De overordnede rammer for Olje- og energidepartementets eieroppfølging av Statnett SF reguleres i

statsforetaksloven. Videre legger reglementet for økonomiforvaltning og instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av bedrifter organisert etter lov om statsforetak rammer for departementets eieroppfølging av Statnett.

I henhold til statsforetakslovens § 23 om styrets myndighet hører forvaltningen av foretaket inn under styrets ansvar. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter og retningslinjer fastsatt av foretaksmøtet. Et kjøp av eiendommen "Flekken" inngår som en del av foretakets foretningmessige disposisjoner og faller inn under styrets ansvar.

Jeg har tillit til at Statnetts styre driver foretaket i tråd med statsforetakslovens bestemmelser og foretakets vedtekter.

SPØRSMÅL NR. 611

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 3. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I fjor fekk Skånevik og Ølen Kraftlag (SØK) løyve til å kutta straumforsyninga til store deler av nordsida i Åkrafjorden. Gardane her har hatt straum sidan 1957. Grunngevinga frå SØK er at det ligg for lite profitt i straumsal til desse gardane fordi det ikkje lengre finst fastbuande.

Går statsråden god for ei slik grunngeving, og vil ikkje fritak for straumlevering på slikt grunnlag koma i motstrid med almen oppfatting av busetjing og utnytting av naturressursar på ubebudde gardar?»

Svar:

Områdekonsesjonæren har leveringsplikt innan området sitt og skal sørge for at kundane i det aktuelle området har tilfredsstillande tilknytning til det lokale elektrisitetsnettet. Ein kan likevel gje fritak frå leveringsplikta når særlege grunnar tilseier det. Styresmaktene gjer difor ei totalvurdering av om det er forsvarleg å oppretthalde straumforsyning gjennom det lokale elektrisitetsnettet. Styresmaktene ser på samfunnsøkonomiske omsyn og omsyn til miljø, behovet for straumforsyning, forhold knytt til busettinga og omsyn til lokal næringsverksemd.

Ut frå samfunnsøkonomiske vurderingar vil det ikkje alltid vere forsvarleg å oppretthalde nettilknytninga uavhengig av behov og store kostnader. Nettilknytning utan omsyn til kostnader vil føre til auke i nettariffane for alle kundane i området.

Eit viktig moment i totalvurderinga er om kundane i området er fastbuande. Eg syner til Innst. S. nr. 242 (1996-97) om distrikts- og regionalpolitikken punkt 4.2.7 kor det går fram at "*Stortinget ber Regjeringa legge til grunn at det ikke skal gis dispensasjon fra forsyningsplikten for strøm til områder med fast bosetting eller næringsvirksomhet*". Skånevik Ølen Kraftlag søkte i 1999 om fritak frå leveringsplikt for området Vågsneset-Teigen i Åkrafjorden. NVE gav fritak frå leveringsplikta for den delen av området knytt til transformatorane i Kvanndal og på Bjelland, mens det ikkje blei gjeve fritak frå leveringsplikta for kundane knytt til transformatoren på Djuve. Eit slikt fritak ville ha råka fastbuande.

NVE sitt vedtak blei påklaga til Olje- og energidepartementet. Departementet fatta vedtak i klagesaka 13. juni 2002.

Sett i samanheng med det årlege straumforbruket ved dei aktuelle uttakspunkta, ville kostnadene ved opprusting av kraftleidningen bli svært høge. I områda som var knytt til transformatorstasjonane i Kvanndal og på Bjelland var det ingen fastbuande.

Etter ei totalvurdering kom departementet til at kostnadene ved opprusting av nettet ved Kvanndal og på Bjelland ville bli uforsvarleg høge sett i samanheng med fordelane for dei berørde eigedomane. Departementet stadfesta difor NVE sitt vedtak.

Eg vil gjerne gjere merksam på at det ofte vil vere mogleg å sørgja for elektrisitet gjennom alternative forsyningsformer. Departementet har difor i vedtaket teke inn ein føresetnad om at Skånevik Ølen Kraftlag tilbyr rettleiing og fagleg bistand hjå kundar som ønskjer å etablere lokal straumforsyning.

SPØRSMÅL NR. 612

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 4. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Operatørselskaper på norsk sokkel deltar med midler og medvirker til offshorettesting av teknologi med sikte på nullutslipp av olje og kjemiske stoffer fra petroleumsvirksomhet. Regjeringen har understreket at den forventer at operatørselskapene styrker sin innsats for å utvikle og ta i bruk teknologi som kan bidra til nullutslipp til sjø.

Mener statsråden at det finnes tilstrekkelige incitamenter, når det i dag innvilges dispensasjoner fra målsettingen om nullutslipp av miljøfarlige stoffer?»

BEGRUNNELSE:

Det slippes i dag ut store mengder olje og kjemiske stoffer fra petroleumsvirksomheten til sjø både gjennom normal drift og delvis ved uhell/ulykker. Det benyttes mange forskjellige kjemikalier i produksjonsprosessen, mest i forbindelse med oljeboring. Med den eksisterende teknologi slippes det i dag ut over 13 000 m³ forurenset vann og vannbasert borevæske, samt over 400 m³ borekaks når det bores en undervannsbrønn. Alle letebrønner og alle undervannskompleterte produksjonsbrønner bores på denne måten.

Det forventes at de totale utslippene vil stige sterkt i årene som kommer. Den største økningen vil være olje og kjemiske stoffer i produsert vann. Det er derfor stor bekymring for at det kan oppstå langstidseffekter av den kroniske belastningen med miljøfarlige stoffer over stadig større deler av norsk sokkel, slik det også fremgår av en rekke rapporter og meldinger.

Det er allerede etablert en målsetting om nullutslipp av mulig miljøfarlige stoffer til havs fra petroleumsvirksomheten. Utfordringen er at det i dag gis dispensasjoner fra kravet om nullutslipp, og at det dermed fortsatt aksepteres utslipp av slam og borevæsker fra topphull på letebrønner og produksjonsbrønner.

Regjeringen har erklært at den vil sikre at målet om nullutslipp blir realisert. For eksisterende felt er siktemålet at de nødvendige tiltak skal være gjennomført innen 2005. Nye felt skal som hovedregel ikke ha miljøfarlige utslipp. Regjeringen har sagt at den vil styrke innsatsen for å nå dette målet. Samtidig aksepterer Regjeringen at det gis dispensasjoner, som igjen hindrer at ny teknologi tas i bruk.

Det eksisterer flere engasjement for utvikling av ny teknologi med sikte på nullutslipp til sjø.

Gjennom Demo 2000 er det tildelt midler til et prosjekt som er kommet langt i utviklingen av et system for retur av borevæske og slam/kaks fra topphulls boring av undervannsbrønner. Systemet muliggjør boring av undervannsbrønner uten utslipp til det marine miljø. Dette vil være et viktig element i forbindelse med boring i nordområdene.

Gjennomføringen av dette prosjektet tar sikte på å utvikle et komplett system som vil være klar til uttesting i slutten av inneværende år.

Svar:

St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand ble lagt frem for Stortinget 25. april. Der har Regjeringen nedfelt et føre-var mål om at det som hovedregel ikke skal slippes ut miljøfarlige stoffer til sjø fra petroleumsvirksomheten, enten det gjelder tilsatte kjemiske stoffer som for eksempel i borevæsker eller naturlige forekommende kjemiske stoffer. Dette målet gjelder for alle innretninger, og for alle operasjoner, både bore- og brønnoperasjoner, produksjon og utslipp fra rørledninger. Nullutslippsmålet vil bidra til at utslipp til sjø av olje og miljøfarlige stoffer ikke medfører uakseptabel helse- eller miljøskade. Målsettingen om nullutslipp fra petroleumsvirksomheten er mer ambisiøs enn de generelle miljømålene som gjelder for andre sektorer.

Stortingsrepresentant Klungland er i sin begrunnelse til spørsmålet spesielt opptatt av utslipp av borekaks/slam og borevæsker fra topphullet på lete- og produksjonsbrønner. Borekaks er i seg selv ikke et miljøfarlig stoff, men kan gi miljøskade hvis det for eksempel tilslammer et korallrev. Regjeringens nullutslippsmål innebærer nettopp at det som hovedregel ikke skal tillates utslipp av stoffer, eksempel borekaks, som kan føre til slike miljøskader. Utslipet er akseptabelt dersom en miljørisikobasert vurdering viser at utslippet ikke vil medføre skade på miljøet.

Boring er den viktigste kilden til kjemikalieutslipp fra petroleumsvirksomheten. I praksis er dette

komponenter i borevæsker. De aller fleste komponentene forekommer naturlig i sjøvann og/eller er miljømessig akseptable (PLONOR-kjemikalier). De miljøfarlige komponentene er allerede sterkt redusert, samt at nullutslippsmålet også vil gjelde for disse komponentene.

Når det gjelder topphullseksjonen, skjer boring av topphull normalt med borevæske av sjøvann tilsatt små mengder PLONOR-kjemikalier. Ved boring av letebrønner fra flytende innretninger, slippes borevæske og kaks til sjø. Ved boring av produksjonsbrønner fra fast installasjon er det derimot returlinjer for borevæske og kaks til riggen, slik at reinjeksjon eller gjenbruk er reelle alternativer. Både utslipp av vannbasert borevæske, utslipp av borekaks og bruk av PLONOR-kjemikalier i topphullseksjonen konsesjonsbehandles allerede, og nullutslippsmålet vil også gjelde for denne type utslipp. Komponentene som ev. slippes til sjø under boring av topphullet (sjøvann og små mengder miljømessige akseptable kjemikalier), anses imidlertid ikke for å være en stor utfordring med hensyn til å nå nullutslippsmålet innen 2005.

Jeg forventer at operatørene på norsk kontinentalsokkel er ambisiøse i arbeidet med å nå nullutslippsmålet, og at de aktivt utvikler og tar i bruk nye teknikker og teknologier som sikrer nullutslipp til sjø av miljøfarlige stoffer. En kontinuerlig utvikling og testing av ny teknologi er svært viktig i dette arbeidet. Selskapene på norsk kontinentalsokkel har for eksempel allerede gjennomført en lang rekke tiltak i forbindelse med kjemikaliesubstitusjon og utvikling av nye, mindre miljøfarlige kjemikalier. Videre har selskapene testet ut, og delvis tatt i bruk, ny resnetek

nologi, de har optimalisert eksisterende prosesser og utstyr, og gjennomført forbedringer med hensyn til for eksempel gjenbruk av borevæsker/kjemikalier. Mange av feltene har også gjennomført, eller planlegger, injeksjon av borevæsker og produsert vann.

Signaler fra selskapene er entydige. I de aller fleste tilfeller er det teknisk mulig å oppnå nullutslippsmålet, som definert over, både på nye og eksisterende installasjoner.

Jeg er ikke enig i premisset som ligger til grunn for spørsmålet fra stortingsrepresentant Klungland, nemlig at det i praktiseringen av denne nullutslippspolitikken innvilges dispensasjoner. For meg er det uklart hva begrepet "dispensasjon" innebærer i denne sammenhengen, men det er helt klart at til grunn for Regjeringens nullutslippsmål, ligger det en nødvendig forutsetning om at det i forbindelse med konsesjonsbehandling og iverksettelse av tiltak skal det foretas en feltspesifikk helhetsvurdering av flere forhold, herunder miljømessige konsekvenser, sikkerhetsmessige-, reservoarmessige- og kostnadsmessige forhold. Dette gjelder også for håndtering av slam og borevæske fra topphullseksjonen. Jeg er ikke enig i at slike helhetsvurderinger svekker incentivene til å oppfylle nullutslippsmålet. Dette er helt nødvendige vurderinger som må tas for å finne og iverksette optimale løsninger, også for miljøet.

Jeg mener nullutslippsmålet for petroleumssektoren i seg selv gir tilstrekkelige incentiver til å forhindre eller minimere uønskede utslipp.

SPØRSMÅL NR. 613

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 5. juni 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«De som er igjen i den norske hermetikkbransjen betaler i dag en hermetikkavgift på 0,5 pst. av all sin omsetning til Stiftelsen Norconserv. I tillegg betaler de en eksportavgift på 0,2 pst. til Eksportutvalget for fisk. De som eksporterer norsk fisk uten videreforedling, betaler kun 0,2 pst. for fisken. De som videreforedler i andre land slipper begge avgiftene.

Hvordan mener finansministeren vi kan tilrettelegge for at hermetikkbransjen i Norge kan få bedret sin konkurransevne?»

BEGRUNNELSE:

Hermetikkavgiften er en særnorsk avgift og skal gå til Fondet for hermetikk- og næringsmiddelindustri (Stiftelsen Norconserv) og skal være en FoU- og opplæringsavgift. Beregningsgrunnlaget for avgiften er

salgsverdi. For en sardinboks er kostnadene i grove trekk 1/3 fisk, 1/3 boks og 1/3 arbeid. Det betales altså en "straffeavgift" på videreføring.

Det er fire forhold som gjør denne avgiften konkurransehennende:

1. Det er ikke rimelig at en liten gjenlevende norsk bransje (hermetisk sjømatfabrikker) skal ha en slik særnorsk "straffeavgift". Det var flere 10-talls hermetikkfabrikker i Norge på 1970-tallet (i 1920 var det over 200). I dag er det knapt 10 igjen. Flere er blitt avvirket de siste årene, og konkurranseforholdene til norsk hermetikkindustri er dessverre ikke blitt bedre de siste årene.
2. Stiftelsen Norconserv er under reorganisering og aktiviteten blir nå lagt til et nytt forskningsselskap, Norconserv AS, hvor Fiskeriforskning er hovedaksjonær. Finansiering av Norconserv AS bør vurderes.
3. "Hermetikkfagskolen" til Norconserv er nå blitt en videregående næringsmiddelsskole og de bedriftene som betaler avgiften, har knapt hatt noen elever eller ansatt noen elever derfra de siste årene. Skolen kan ikke lenger opprettholdes av et fåtall bedrifter som ikke lenger bruker skolen. Skolen er imidlertid en god næringsmiddelteknisk fagskole, men bør få en annen finansiering.
4. Avgiften totalt sett er ca. 4 mill. kr årlig. Avgiften er svært arbeidskrevende å kreve inn, både for Norconserv og for de betalende virksomheter. Det blir lett byråkratisk.

Eksportavgiften på 0,2 pst. er felles for alle eksportører av fisk. Innkrevingen her er vesentlig mer effektiv. Men de som bearbeider fisken i Norge blir straffet ved at avgiften blir beregnet på total salgsverdi, inkludert all videreføring. Det spares avgifter ved å flytte produksjonen ut av Norge.

Svar:

Spørsmålet er overført til fiskeriministeren.

Den tradisjonelle hermetikkindustrien var tidlig ute og initierte allerede på 1920-tallet faglig bransjesamarbeid på markeds-, produkt- og prosessområdet. For å sikre den kontinuitet og langsiktighet som dette krever ble virksomheten, i samarbeid med myndighetene, forankret i en lovhjemlet forsknings- og opplæringsavgift på 0,7 pst. Denne har imidlertid over flere år blitt krevd inn med en sats på 0,5 pst.

For den øvrige fiskeri- og havbruksnæringen ble det i 2001 innført en FoU-avgift. Denne avgiften er på 0,3 pst. I arbeidet med Ot.prp. nr. 32 (1999-2000) Om lov om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen, ble det tatt hensyn til ønsket fra Norconserv om at bedrifter med produkter som omfattes av lov av 8. juni 1984 nr. 52 Om avgift på hermetikk, blir fritatt fra denne FoU-avgiften. Begrunnelsen for dette er de planlagte omlegginger som har blitt gjort i forhold til Norconservs rolle og finansiering, en prosess som ikke er slutført.

Når det gjelder innkreving av eksportavgift på fisk og fiskerivarer, er det riktig som spørsmålsstiller skriver at hermetikkindustrien betaler en eksportavgift på 0,2 pst. Samme avgift blir krevd av de vareslag som faller inn under kapittel 1604 og 1605 i tolltariffen, dvs. høy grad av videreforedling som f.eks. røyking, panering, farsemat m.m. Fisk som har lavere grad av videreforedling, f.eks. rund eller som filet blir derimot pålagt en eksportavgift på 0,3 pst. For enkelte vareslag er eksportavgiften enda høyere, men da er det næringsaktørene selv som har ønsket dette, eksempel klippfisk og laks. I tillegg til eksportavgiften på disse produktene blir de innkrevd FoU-avgiften på 0,3 pst.

Når det gjelder hvordan vi kan tilrettelegge for at hermetikkbransjen i Norge kan få bedret sin konkurransevne, vil jeg vise til den generelle finans- og næringspolitikken som Regjeringen fører. Norsk konkurranseutsatt industri blir sterkt påvirket av høy kronekurs og høy rente. Den senere tids rentenedsettelse og utviklingen i vår valuta bærer bud om at presset på industrien letter og at politikken bærer resultater.

Det er likevel klart at hermetikkprodukter, særlig de basert på sild og makrell, har høye tollsatser. Å arbeide for lavere tollsatser er derfor en kontinuerlig og høyt prioritert oppgave for Fiskeridepartementet. Jeg vil da også nevne viktighetene av dette arbeidet sett i lys av EUs utvidelse.

Det er også viktig at det offentlige er med og tilrettelegger for å utvikle kompetansenivået i fiskeri- og havbruksnæringen. Igangsettelsen av det nye forskningsaksjeselskapet Norconserv AS, med Fiskeriforskning og Rogalandsforskning som medeiere, er et ledd i dette arbeidet. Norconserv har også mottatt årlig grunnbevilgning fra Fiskeridepartementet på 2 mill. kr fra 2001.

I tillegg er departementet kjent med at det pågår et arbeide, bl.a. sammen med Rogaland fylke, med sikte på å finne en plattform i det offentlige skoleverket for den næringsmiddeltekniske skolen som stiftelsen Norconserv i dag driver med i henhold til privatskoleloven.

SPØRSMÅL NR. 614

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 4. juni 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvorfor ble midlene til å bekjempe rus på "Plata" øremerket, hvilke eksterne aktører skulle delta i dette, og hva har blitt gjort i løpet av dette samarbeidet?»

BEGRUNNELSE:

4 mill. kr ble øremerket til å bekjempe rus på "Plata" i forbindelse med handlingsplan for målrettet innsats mot narkotikamiljøet på "Plata". Det bes om en oversikt over hvilke krav man har satt til målopp-

nåelse, hvilke resultater man har oppnådd, og hvilke tiltak man har satt i verk.

Svar:

Det har etablert seg store og tungt belastede oppholds- og omsetningsmiljøer i mange norske byer. Situasjonen er mest påfallende i Oslo på den såkalte "Plata", men det finnes tilsvarende arenaer også i andre byer, om enn i mindre målestokk. I Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer 2003-2005 er det fremmet ønske om å gjøre erfaringer og utvikle

anbefalte tilnæringsmodeller i Oslo som kan tilpasses og anvendes i andre kommuner. Av denne grunn, og av hensyn til Oslo/Oslo-regionens spesielle situasjon, ble det ansett naturlig med statlig involvering.

Av de midler som ble avsatt i forbindelse med gjennomføringen av Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer, fikk Justisdepartementet 4 mill. kr for å sikre gjennomføring av de særskilte oppgaver politiet har i forbindelse med situasjonen på "Plata".

Tiltaksplanen for alternativer til rusmiljøene i sentrum har vært et samarbeid mellom fem forskjellige departementer, samt Oslo kommune. I denne tiltaksplanen er det spesielt pekt på viktigheten av at man samarbeider på tvers av de forskjellige involverte etater, og at man i minst mulig grad får brudd i tiltakskjeden. Oslo kommune, omkringliggende kommuner og Oslo politidistrikt samarbeider i de aktuelle problemstillingene som "Plata" representerer.

Politimesteren i Oslo har utarbeidet en egen handlingsplan, som er bygget på bl.a. tiltaksplanen for rusmiljøene i sentrum. Planenes hovedmålsetting er å bidra til at hardt belastede narkomane kan få et behandlingstilbud. Videre skal det fortsatt satses på å hindre rekruttering og avdekke bakmenn. Innsatsen mot brukerne skal tones ned. Politienhetene som har et naturlig ansvar for "Plataproblematikken" skal involveres i den operative innsatsen ute og oppfølgingsarbeidet inne. I tillegg til "Plata" skal omkringliggende salgs- og trekkområder for de narkomane også omfattes av den målrettede innsatsen.

Oslo politidistrikt har siden 3. februar 2003 hatt målrettet innsats på "Plata". Det er pågrepet en rekke personer i besittelse av narkotika. Til sammen er det pågrepet og kontrollert 408 personer. I tillegg er det pågrepet en rekke personer (barn) under 18 år, til sammen 197 personer. Oslo politidistrikt har i perioden transportert ni mindreårige til bopel. 30 mindreårige personer er hentet av foreldre ved politiposten ved Oslo politidistrikt. I tillegg er mindreårige personer overført til barnevernsvakten. Det er fremdeles for tidlig å treffe endelige konklusjoner basert på de erfaringer som er gjort.

Oslo politidistrikt har etablert samarbeid med Rusmiddelstaten i Oslo, RME. Det avholdes møter 1- 2 ganger hver måned for å utveksle erfaringer og gjensidig informasjon.

SPØRSMÅL NR. 615

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 4. juni 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Eksisterende oljeverndepot på Fedje i Hordaland skal flyttes til Florø. Fedje ligger like ved innseilingen til Mongstad, Europas nest største oljehavn. Beslutningen er tatt av Kystdirektoratet med støtte fra Fiskeridepartementet. Både kommuner i området og et enstemmig Fylkesutvalg har bedt om at oljeverndepotet på Fedje videreføres.

Mener miljøvernministeren at en flytting av oljevernutstyr ut av et høyrisikoområde gir en betryggende miljømessig beredskap?»

BEGRUNNELSE:

Fedje ligger sentralt plassert i forhold til skipstrafikken både til Mongstad og Sture. Mongstad har alene ca. 2 500 anløp av store tankskip hvert år; over 50 av disse anløpene er skip på over 300 000 dwt. På tvers av denne trafikken går lokaltrafikk og ordinær kysttrafikk. Noen av disse største skipene har hatt driftstans etter at de har lastet og forlatt Mongstad- området. Hendelsen kunne derved også ha funnet sted innenfor området,

og understreker den risikoen som er forbundet med den store skipstrafikken. Fedje har i tillegg til oljeverndepot både trafikksentral og lostjeneste. Det er ikke uten grunn at disse viktige tjenestene hittil har vært lokalisert nettopp her. Fra miljøvernhold, fra berørte kommuner og fra fylkesutvalget i Hordaland er det pekt på at analysene som er gjennomført for området ikke på en betryggende måte fanger opp den store risikoen i området. Jeg har også oppfattet det slik at det er snakk om relativt beskjedne beløp dersom man i tillegg til en ny base i Florø også viderefører oljeverndepotet på Fedje.

Jeg håper at miljøvernministeren vil se nærmere på denne saken og legge vekt på analyser som gir et realistisk bilde av den faktiske risikoen i området, og deretter vurdere videreføring av oljeverndepot på Fedje med vekt på god miljøriskring.

Svar:

Spørsmålet er overført fra miljøvernministeren til fiskeriministeren.

Det er et meget solid beslutningsgrunnlag som ligger til grunn for avgjørelsen om å flytte det eksisterende oljeverndepotet fra Fedje til Florø.

Beslutningen ble tatt på grunnlag av en helhetlig analyse av utstyr- og personellbehovet til den statlige oljevernberedskapen langs hele norskekysten. På bakgrunn av analysen og en omfattende høringsrunde ble det foreslått endringer i depotstrukturen på Vestlandet som omfattet nedlegging av depotet på Fedje. Samtidig ble det foreslått å styrke depotet som i dag er lokalisert i Bergen, og flytte dette nordover i leden hvor det finnes flere lokaliteter med en tilfredsstillende infrastruktur. Videre ble det foreslått å opprette et nytt depot i Florø for å oppnå kortere responstid nordover mot Stadt hvor beredskapsdekningen ikke er tilfredsstillende i henhold til analysen. På grunn av lokale innsigelser ble det foretatt en ny særskilt vurdering av beredskapen i Nord-Hordaland/ ytre del av Fensfjorden som viste at selv uten depotet på Fedje vil det være tilstrekkelige ressurser til at målsettingen for oljevernberedskapen i området, nås.

Det sentrale i forhold til beredskapssituasjonen i Nord-Hordaland er at depotet som i dag ligger i Bergen sentrum flyttes lenger ut i skipsleden *før* depotet på Fedje flyttes til Florø. Det nye depotet vil sørge for at den samlede oljevernberedskapen i farvannet vil forbli nærmest uendret. Kystverket vurderer nå flere aktuelle lokaliteter i Hjeltefjorden.

Fiskeridepartementet har det overordede ansvaret for at den statlige oljevernberedskapen er på et akseptabelt nivå langs hele kysten. På bakgrunn av de betydelige sikkerhetstiltakene som er etablert for innseilingene til Sture og Mongstad, samt den betydelige private og offentlige beredskapen som også er bygd opp i området, mener jeg at flyttingen av oljevernutstyr fra Fedje gir en fullt forsvarlig miljømessig oljevernberedskap i området.

SPØRSMÅL NR. 616

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 4. juni 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Det er bred støtte i Stortinget om den graderte arbeidsgiveravgiften, og det er generell enighet om at avgiften er gradert ut fra distriktpolitiske hensyn. Norge har likevel kommet i den beklagelige situasjonen at ESA ser ut til å tvinge oss til å gjøre endringer.

Hva har Regjeringen gjort for å beholde differensiert arbeidsgiveravgift for bedrifter som ikke driver virksomhet som er utsatt for aktuell potensiell konkurranse fra virksomheter i andre EØS-land?»

BEGRUNNELSE:

EFTAs overvåkningsorgan, ESA, er av den oppfatning at den norske ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er statsstøtte omfattet av EØS-avtalen art. 61. Denne forståelsen fikk EFTA-domstolens godkjenning ved dommen i sak E-6/98, (1999) EFTA Court Report, side 76. Denne regelforståelsen medfører at differensieringen av arbeidsgiveravgiften er avhengig av ESAs godkjenning for å kunne opprettholdes som generell ordning. Det synes imidlertid temmelig klart at en rekke av de bedrifter som nyter godt av differensieringen ikke driver virksomhet som er utsatt for aktuell eller potensiell konkurranse fra virksomheter i andre EØS-land. Støtte til slike bedrifter faller utenfor EØS-avtalens nedslagsfelt, og en lavere arbeidsgiveravgiftssats enn normalsatsen kan opprettholdes i forhold til dem.

Svar:

Jeg viser bl.a. til min redegjørelse for Stortingets EØS-utvalg 21. mars i år.

EØS-avtalens artikkel 61 fastsetter at støtte som vrir eller truer med å vri konkurransen og påvirker samhandelen mellom Norge og resten av EØS-landene, i utgangspunktet er forbudt. Dette gjelder også støtte som *potensielt* kan påvirke handelen i EØS-området. Det skal svært lite til før ESA kommer til at det foreligger grunn til at en bedrift er utsatt for potensiell konkurranse på en eller annen måte.

Dagens system med differensiert arbeidsgiveravgift er et effektivt og treffsikkert distriktspolitisk virkemiddel. Ordningen er i tillegg kontrollerbar, informasjonsrobust og har lave administrasjonskostnader. Ordningen favoriserer ansettelse av arbeidstakere bosatt i regionen uavhengig av hvilken type bedrift eller næring de arbeider i. Med unntak av det svært begrensede antall sektorer som ble unntatt i 2000, er støtten i prosent av arbeidskraftkostnadene lik for alle bedrifter som sysselsetter personer bosatt i regioner med nedsatt avgift. Støtten er målrettet for sysselsetting av personer bosatt i regioner med nedsatt avgift og skaper ikke uønskede vridningseffekter mellom bedriftene.

En alternativ ordning hvor bare de enkeltbedrifter som kan dokumentere at de ikke møter potensiell konkurranse fra andre EØS-land, skal betale lavere avgift, vil av flere grunner være en utilfredsstillende ordning og dessuten vanskelig å gjennomføre i praksis.

En slik ordning vil ikke lenger være et treffsikkert virkemiddel rettet mot å stimulere sysselsetting i regionen, men favorisere ikke-konkurranseutsatte enkeltbedrifter på bekostning av andre mer konkurranseutsatte bedrifter i samme region, og delvis i samme bransje, for eksempel til ugunst for bedrifter nær grensen mot Sverige som konkurrerer med svenske bedrifter om kundene. Dette vil skape uheldige konkurranseforhold mellom bedrifter i samme region og gi uklare økonomiske effekter på næringsstrukturen i regionen.

Ordningen vil innebære svært høye administrasjonsutgifter. Det vil måtte dokumenteres for hvert enkelt foretak at støtte til dette foretaket ikke vil påvirke samhandelen og således falle utenfor artikkel 61. Det er svært vanskelig å kombinere ESAs krav til dokumentasjon for den enkelte bedrift med en generell avgiftsordning. Skulle ESA i ettertid komme til at en bedrift er konkurranseutsatt, vil støtten være ulovlig. Støtten skal da kreves tilbakebetalt med renter fra den enkelte bedrift. Det vil videre være byråkratisk og vanskelig for bedriftene selv å dokumentere at støtte til det aktuelle foretak i form av redusert arbeidsgiveravgift ikke vil påvirke samhandelen. Dette kan ikke dokumenteres én gang for alle. En sak kan også settes i gang etter klage fra innenlandske konkurrenter. Det vil som nevnt være svært vanskelig å dokumentere at støtten ikke er potensielt konkurransevridende, og faren for klager fra konkurrenter vil være høy og kan ende med krav om tilbakebetaling.

Ordningen vil være lite forutsigbar og kontrollerbar. Selv om det skal svært lite til for at et selskap regnes som internasjonalt konkurranseutsatt, finnes det ingen klare objektive kriterier for når en bedrift skal regnes som konkurranseutsatt. For nyetablerte bedrifter blir det ekstra vanskelig å dokumentere at de ikke potensielt vil konkurrere mot bedrifter i andre EØS-land. ESA har meddelt at de ikke har mulighet til å ta imot og behandle et stort antall enkeltnotifikasjoner. Samtidig vil foretakene være avhengig av ESAs godkjenning av hver notifikasjon. Ordningen vil derfor heller ikke være administrativt håndterbar.

SPØRSMÅL NR. 617

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 3. juni 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sikre at habilitetsspørsmål blir forsvarlig håndtert når Regjeringen skal behandle saken om tildeling av konsesjon for en ny reklamefinansiert radiokanal i det femte riksnettet i FM-båndet?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med at Kulturdepartementet 20. desember 2002 vedtok å gi Kanal 4 AS konsesjonen til riksdekkende reklamefinansierte radiosendinger i det fjerde riksnettet i FM-båndet ble det stilt spørsmål om habiliteten til flere regjeringsmedlemmer.

Både finansminister Per-Kristian Foss, olje- og energiminister Einar Steensnæs og barne- og familie- minister Laila Dávøy erklærte seg inhabile da konsesjonstildelingen ble diskutert på regjeringsmøter i fjor.

Jussprofessor Geir Woxholth har, i Dagbladet 7. januar, tatt til orde for at flere burde fulgt deres vei. Dette gjelder, ifølge Woxholth, både justisminister Odd Einar Dørum, helseminister Dagfinn Høybråten, landbruksminister Lars Sponheim og samferdselsminister Torild Skogsholm. Det er derfor grunn til å undersøke om noen i Regjeringen er inhabile også i saken om tildeling av konsesjon for det femte riksnettet.

Kristelig Folkepartiets nyvalgte nestleder, Knut Arild Hareide, har til Kulturdepartementet erklært seg inhabil når partileder og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland skal bestemme hvem som får den femte radiokonsesjonen.

Det er derfor grunn til å undersøke om andre i Kristelig Folkepartiets ledelse er inhabile.

Fagtidsskriftet Kampanje skriver at en av søkerne til den femte radiokonsesjonen (Kanal 5) har fått hjelp av en som kjenner Kulturdepartementet godt, tidligere statssekretær Roger Ingebrigtsen. Det er derfor grunn til å undersøke om noen i departementet er inhabile.

Svar:

Jeg vil benytte anledningen til å orientere representanten Knudsen om hvilke regler som faktisk gjelder for habilitet for regjeringsmedlemmer og ansatte i departementet. Bestemmelsene om habilitet for offentlige tjenestemenn, herunder ansatte i departementet, finnes i forvaltningslovens §§ 6-10. Reglene gjelder også statsråder i deres egenskap av departementssjefer. Kravet til habilitet fremgår særlig av § 6:

"En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

- a) når han selv er part i saken;
- b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;
- c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;
- d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
- e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for, et selskap som er part i saken og ikke helt ut eies av stat eller kommune, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken. Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part. Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan. Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete. Rekkevidden av annet og fjerde ledd kan fastlegges nærmere ved forskrifter som gis av Kongen."

Det fremgår av lovens § 8 at en tjenestemann selv avgjør om han er inhabil, men dersom en part krever det, og det kan gjøres uten tidsspille, skal han forelegge inhabilitetsspørsmålet for sin nærmeste overordnede.

Hva angår medlemmer i Regjeringen fremgår det av forvaltningslovens § 10 at habilitetsbestemmelsene i forvaltningsloven ikke gjelder statsråder i egenskap av regjeringsmedlemmer. I motivene til denne bestemmelsen er det imidlertid sagt at inhabilitetsprinsippene også bør anvendes i statsråd, men at det kan være uheldig med bindende lovregler. Det er bl.a. vist til at Forvaltningslovkomiteen i sin innstilling i 1958 sa at man på regjeringsplanet får avgjøre spørsmålet om habilitet etter en vurdering av omstendighetene i hvert enkelt tilfelle. Praksis vedrørende habilitet for regjeringsmedlemmer er således veletablert, og noen hovedprinsipper er bl.a. tatt inn i retningslinjer, utgitt av Statsministerens kontor:

8.3 Vurdering av habilitet for regjeringsmedlemmer

Habilitet er et skjønsmessig begrep, og dets reelle innhold utvikles over tid. I forvaltningsloven § 6 første ledd nevnes en del absolutte inhabilitetsgrunner, som at tjenestemannen selv er part eller nær beslektet med parten. Selv om forvaltningsloven ikke direkte kommer til anvendelse, er det naturlig å ta utgangspunkt i disse prinsippene ved vurdering av et regjeringsmedlems habilitet:

- et medlem av regjeringen bør ikke delta i behandlingen av en sak i en regjeringskonferanse når statsråden har en særlig personlig interesse i utfallet av saken, som for eksempel ved utnevnelser og konsesjonsbehandlinger.
- en statsråd bør også erklære seg inhabil hvis vedkommende er aksjeeier i et selskap hvis børskurs vil kunne bli påvirket av avgjørelsen i den sak som behandles, eller selskapets fortsatte eksistens vil kunne avhenge av den avgjørelse som skal treffes.
- det har ikke vært vanlig at en statsråd uten videre har veket sete fordi han eller hun tidligere har hatt med saken å gjøre som leder av en næringsorganisasjon eller lignende. Det kan således nevnes at en statsråd som inntil han ble medlem av regjeringen, var direktør for Norges Råfisklag, deltok i regjeringens behandling av saker som berørte laget.

Dersom et flertall av regjeringens medlemmer i utgangspunktet skulle anses som inhabile i en sak, ville det kunne bli umulig å få truffet en avgjørelse i saken. Hvordan en skal forholde seg i et slikt tilfelle, er det vanskelig å trekke opp generelle retningslinjer for. Det må vurderes etter omstendighetene i hver enkelt sak.

8.4 Behandling av habilitetsspørsmål

Hvis en statsråd mener seg inhabil i en sak, må statsråden varsle Statsministerens kontor om dette snarest og i god tid før regjeringskonferansen. Statsministerens kontor vil da også vurdere behovet for å få oppnevnt en settestatsråd, jf. pkt. 8.5. Under konferansen må vedkommende statsråd si klart fra om inhabiliteten til statsministeren (eller den som leder regjeringskonferansen), før behandlingen av saken begynner. Det samme gjelder dersom det kan være tvil om statsrådets habilitet. Hvis en statsråd er inhabil, bør statsråden forlate konferansesalen under behandlingen.

Jeg vil ikke ytterligere gå inn i detaljene for vurdering av habilitet for regjeringsmedlemmer, men bare understreke at gjeldende regelverk for habilitetsspørsmål selvsagt vil bli fulgt i denne saken, noe jeg for øvrig også gjør i forhold til andre lover og regler.

SPØRSMÅL NR. 618

Innlevert 28. mai 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 4. juni 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hva har Forsvaret gjort for å avdekke mulig kreftfare ved Rødbergodden fort, på hvilken måte er tidligere ansatte orientert og undersøkt, og har etterlatte blitt informert om Forsvarets undersøkelser?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til Stortingets spørretime 31. januar 2001 om mulig kreftfare ved Rødbergodden fort, der daværende forsvarsminister Godal uttalte at Forsvaret vil gjøre sitt ytterste for å bringe de faktiske forhold på det rene, og de etterlatte ville få melding om det arbeidet som er i gang. Vedlegger artikkel i Troms Folkeblad vedrørende saken av 23. mai 2003.

Svar:

La meg først understreke at for Forsvaret er personellsikkerhet svært viktig, og at jeg som forsvarsminister tar ansvaret for personellens liv og helse meget alvorlig. Det er derfor avsatt betydelige ressurser for å komme til bunns i saken.

Høsten 2001 iverksatte Sjøforsvaret et prosjekt - HMS - Sjø - i samarbeid med Universitetet i Bergen

(UiB) og Kreftregisteret. Formålet med prosjektet er bl.a. å undersøke hyppigheten av kreft i Sjøforsvaret. Som et ledd i dette arbeidet er det utformet et delprosjekt, for å studere den såkalte bakgrunnsstrålingen ved Rødbergodden fort.

Forsvaret har nå foretatt målinger av bakgrunnsstrålingen ved Rødbergodden fort. Ansvarlig for disse målingene har i første rekke vært Norges Geologiske Utredninger (NGU). Målingene har påvist stråling fra uran og thorium. Dette kan være en kilde for radonutvikling, som er en radioaktiv gass som kan føre til utvikling av lungekreft. Forsvaret har ennå ikke kunnskap om denne eksponeringen kan ha sammenheng med de krefttilfellene som har oppstått blant de ansatte, men muligheten kan ikke utelukkes.

Videre er Forsvaret i ferd med å slutføre undersøkelsene av hvor mange som har hatt sitt arbeid ved fortet. 23 sivile har tjenestegjort ved Rødbergodden fort, men man har ennå ikke full oversikt over alt tidligere militært personell. Den endelige kartleggingen av militært personell er planlagt slutført i løpet av september 2003.

Av de 23 sivilt ansatte har Forsvaret kjennskap til at 10 personer har fått kreft, men vi er ikke kjent med hvilken type kreft disse har utviklet, da dette er underlagt taushetsplikt fra helsevesenets side. Fra UiB presiseres det at det statistiske grunnlaget er for lite til å si noe sikkert om dette utgjør en overhyppighet i forhold til befolkningen for øvrig.

På vegne av Forsvaret har UiB hatt samtaler med både etterlatte av, og tidligere sivilt ansatte ved Rødbergodden fort. I tillegg er personellet gitt informasjon fra Sjøforsvaret. Det samme gjelder fortsatt tjenestegjørende personell i Forsvaret som tidligere har tjenestegjort ved Rødbergodden fort. Når det gjelder militært personell som ikke lenger tjenestegjør i Forsvaret, er disse ennå ikke informert, da det dessverre har vist seg tidkrevende å få fullført kartleggingen av dette personellet.

Forsvaret har ikke selv undersøkt personellet som har tjenestegjort ved Rødbergodden, da dette ivaretas av det sivile helsevesen.

Jeg kan imidlertid forsikre om at jeg vil gjøre alt for at saken fortsatt vil bli gitt full prioritet, og at det berørte personellet vil bli holdt underrettet om resultatene av Forsvarets videre arbeid.

SPØRSMÅL NR. 619

Innlevert 28. mai 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 5. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Statsråden bes å opplyse konkret hvor store investeringer i nettiltak som var forutsatt for henholdsvis Nyhamna og Tjeldbergodden da ilandføringsvalget til Ormen Lange ble gjort i lisensen, og hvor stor del av disse investeringene det var forutsatt skulle dekkes av utbyggingsprosjektet på de to stedene?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til spørsmål datert 20. mai 2003 om bl.a. kostnader ved kraftframføring til Ormen Langes ilandføringssted og statsrådets svar 26. mai. Han svarer: "I sammenlikningen av de aktuelle ilandføringsstedene var estimerte kostnader for nettiltak inkludert i investeringskostnadene for hvert sted." Videre sier han: "Det vises til at investeringskostnadene for hvert av stedene er kommunisert både i konsekvensutredningen for Ormen Lange og i min redegjørelse for Stortinget i spørretimen 13. november 2002." Det på tross av dette er det usikkerhet om størrelsen på kostnadene til offentlig infrastruktur. Disse er ikke berørt konkret verken i konsekvensutredningen eller i statsrådets orientering til Stortinget i spørretimen 13. november 2002. En nærmere detaljering av dette, eller utdypning med konkrete referanser til konsekvensutredningen eller underliggende dokumenter vil bidra til å legitimere valget av ilandføringssted og eventuelle offentlige infrastrukturkostnader som følge av prosjektet.

I OEDs brev til Norsk Hydro av 12. juli 2002, der OED godkjenner at bare Nyhamna skal konsekvensutredes, ble utbyggingsoperatøren pålagt at det i konsekvensutredningen skulle gjøres grundig rede for den prosessen som førte fram til lisensens valg av ilandføringssted.

I konsekvensutredningen er dette pålegget besvart i kapittel 3, sidene 29-40. Det går her klart fram av konsekvensutredningen at vurderinger av infrastruktur inkludert framføring av kraft er vurdert, bl.a. "med henblikk på økonomi"(side 32). I tabellen på side 30 er "infrastruktur" oppført under "Faktorer som ble vurdert". På side 32 står følgende: "Vurderingene knyttet til kraftledninger er gjort i regi av Ormen Langeprosjektet med nær kontakt og innspill fra Statnett, NVE og regionale nettselskaper. Etter at stedsvalget var besluttet av rettighetshaverne ble dette arbeidet videreført i regi av Statnett." Vurderinger av kostnader ved framføring av kraft til de ulike alternativene har altså blitt gjort, men det er ikke gitt noen opplysninger om resultatet av vurderingene i form av konkrete investeringsbehov eller fordelingen mellom prosjektet og det offentlige for disse. Statsråden uttalte i spørretimen 13. november 2002 bl.a. følgende: "I henhold til tall fra Norsk Hydro er det om lag 1,5 mrd. kr høyere investeringskostnader for prosjektet ved ilandføring til Tjeldbergodden enn til Nyhamna." Siden dette er et vesentlig argument for stedsvalget er det avgjørende å få avklart hvor stor del av lisensens beregnede investeringsforskjell for de to alternativene som relaterer seg til framføring av kraft og hvorvidt investeringsforskjellen er annerledes for det offentlige.

Svar:

VURDERINGER VEDRØRENDE NETTILTAK VED VALG AV ILANDFØRINGSSTED

I forbindelse med valg av ilandføringssted for gass fra Ormen Lange ble det etablert systemkrav for kraftforsyning til hvert av de aktuelle ilandføringsstedene. Prosjektet identifiserte et behov for en 300 kV hovedforsyning til et gassbehandlingsanlegg for Ormen Lange og en reserveløsning på 132 kV.

Den samfunnsmessige kostnaden for nettiltak for henholdsvis Nyhamna og Tjeldbergodden ble beregnet til 570 mill. kr og 430 mill. kr. Forskjellen i samfunnsmessige kostnad mellom Nyhamna og Tjeldbergodden ble således beregnet til 140 mill. kr.

I beregningene av totale investeringer for prosjektet for de to alternativene ble det lagt til grunn at halvparten av disse investeringene skulle dekkes av Ormen Lange-prosjektet. Ut fra dette ble det lagt til grunn 285 mill. kr i nettiltak for Nyhamna og 215 mill. kr for Tjeldbergodden. Således er det inkludert 70 mill. kr høyere kostnad for nettiltak for Nyhamna enn for Tjeldbergodden i sammenlikningen mellom de totale investeringene for hvert av stedene.

VIDERE UTREDNINGSARBEID ETTER STEDSVALGET

I etterkant av stedsvalget har Statnett vurdert alternative muligheter for forsterkning av kraftnettet til Nyhamna og regionen for øvrig. På denne bakgrunn er det vurdert som hensiktsmessig med en 420 kV-ledning istedenfor en 300 kV ledning fra Istad til Nyhamna. Videre planlegges det en ledning fra Ørskog til Nyhamna. Sistnevnte ledning vil tilfredsstille behovet for reserveforsyning til gassbehandlingsanlegget. For Nyhamna-alternativet ble det lagt til grunn ved valg av Nyhamna som ilandføringssted at nettiltakene i forbindelse med reserveforsyningen hoved

sakelig var på strekningen fra Istad til Tornes og Nyhamna. Nettiltaket som nå planlegges er således mer omfattende enn det som ble lagt til grunn ved stedsvalget.

Ledningen fra Istad til Tornes og videre til Nyhamna samt en transformatorstasjon på Nyhamna vil være entydig utløst av etablering av et gassbehandlingsanlegg på Gossen. Ledningen vil være hovedforsyningen til anlegget. Ledningen vil i tillegg til å forsyne gassbehandlingsanlegget være svært viktig for det lokale forbruket i området.

Ledningen som planlegges fra Ørskog til Nyhamna vil ikke kunne forsvares alene av et gassbehandlingsanlegg på Nyhamna. Nyttevirkningene for forbrukerne på Sunnmøre og i Romsdal er sammen med nytten for Ormen Lange-anlegget det som til sammen forsvaret investering i en slik forbindelse. Denne forbindelsen sammen med andre konsesjonssøkte tiltak vil gi en ringforbindelse i Møre og Romsdal og således sikre kraftforsyningen til hele fylket. I tillegg vil forbindelsen fjerne og utsette fremtidig investerings- og vedlikeholdsbehov i eksisterende nett.

Ifølge Statnett er samlet investering for nettiltakene som sees i forbindelse med etablering av Ormen Lange på Nyhamna anslått til om lag 1 100 mill. kr. Statnett har beregnet investeringskostnadene som utgjør selve hovedforsyningen til Ormen Lange-anlegget til i overkant av 400 mill. kr.

LEDNING FRA TROLLHEIM TIL TJELDBERGODDEN

Når det gjelder den forhåndsmeldte ledningen på strekningen fra Trollheim til Tjeldbergodden, har dette tiltaket utgangspunkt i et planlagt gasskraftverk på Tjeldbergodden. Statnett opplyser at et gassbehandlingsanlegg imidlertid vil kunne kreve mer omfattende stasjonsløsninger enn et gasskraftverk på Tjeldbergodden og at nettiltak følgelig vil kunne bli høyere enn de 250 mill. kr som er angitt i forhåndsmeldingen.

SPØRSMÅL NR. 620

Innlevert 28. mai 2003 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 6. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva kan helseministeren gjøre for å sikre at styrene ved helseforetakene blir mer lydhøre overfor brukerne sine synspunkter på det totale servicetilbudet de møter i våre sykehus?»

BEGRUNNELSE:

Pasienter, pårørende og besøkende ved sykehuset i Ålesund har de senere år klaget på parkeringsforholdene ved sykehuset. Brukerutvalget for Helse Sunnmøre har tatt saken opp med ledelsen i Helse Sunnmøre to ganger, uten at forholdene har bedre seg. Brukerne ønsker det tidligere betalingssystemet for sykehuset tilbake, som fungerte slik at brukeren betalte ved endt parkering/kjøring av anlegget, beregnet ut fra hvor lang tid parkeringen varte.

Sunnmørsposten har ved flere anledninger fulgt opp saken, og vist til at dagens betalingssystem skaper problemer både for besøkende som betaler med kort og de som ønsker å betale kontant.

Pasienter og pårørende forteller til Sunnmørsposten at de føler seg utnyttet av parkeringssystemet. Kontantbetaling må forskutteres, noe som er vanskelig spesielt for dagpasienter og pårørende. Mange legger på ekstra med mynter fordi de ikke vet hvor lenge de blir på sykehuset. Andre feilberegner, noe som fører til parkeringsbøter. Brukere som benytter kredittkort, opplever ofte at betalingsautomaten ikke registrerer riktig. I mange tilfeller har dette ført til at automaten ikke registrerer utlogging og fortsetter derfor å tappe den besøkendes konto i flere dager. Opplevelsene er mange og negative. Spørsmålsstiller mener at slike parkeringsordninger for pasienter, pårørende og besøkende ved norske sykehus er uakseptable, og jeg tillater meg derfor å stille dette spørsmålet til helseministeren.

Svar:

I spørsmålet er det tatt konkret utgangspunkt i parkeringsforholdene ved sykehuset i Ålesund (Helse Sunnmøre HF Ålesund sjukehus), der brukerutvalget for Helse Sunnmøre HF opplever ikke å ha fått gjennomslag for sine synspunkter og ønsker.

Jeg vil nedenfor komme tilbake til det konkrete utgangspunktet for spørsmålet, men først gi uttrykk for mitt sterke ønske om brukermedvirkning, på et mer generelt grunnlag.

Regjeringen har også uttrykt klare forventninger

til brukermedvirkning, sist i RNB der vi fremhever at gode helsetjenester er avhengig av at de tjenesteytende virksomhetene har tillit i befolkningen. Åpenhet er en viktig forutsetning for å vinne tillit og å skape trygghet for befolkningen. Det er også en viktig forutsetning for innsyn, debatt og medvirkning. Med dette som bakgrunn må åpenhet være et viktig element i praktiseringen av sykehusreformen og det statlige eierskapet til sykehusene. Helsedepartementets utgangspunkt er at åpenhet og gode dialoger med det samfunn som skal betjenes, er en forutsetning for at foretakene skal vinne den tillit som virksomheten er avhengig av. Dette er et viktig grunnlag for de rammebetingelser som lovgivningen setter, og for det mål som settes på området.

Det er stilt klare krav til åpenhet og medvirkning fra Helsedepartementets side til måten styrene og foretakene utfører sine oppgaver på. Dette ble understreket ved innføringen av reformen og i senere drøftinger i Stortinget. Kravene er tatt inn i styringsdokumentene til de regionale helseforetak og følges opp av disse overfor helseforetakene.

I styringsdokumentene for 2003 til de fem regionale helseforetakene er det for øvrig uttrykt et meget klart krav om brukermedvirkning, bl.a. gjennom brukerutvalg i samtlige helseforetak. Dette er fulgt opp av helseforetakene. For å sikre at brukerutvalgene blir reelt rådgivende for styrene har de fleste brukerutvalgene valgt å legge sine møter i forkant av styremøtene, slik at brukersynspunktene fanges opp og følger saksdokumentene når disse oversendes styret. Dersom det oppstår en situasjon der brukerutvalget ikke er fornøyd med administrasjonens avgjørelser, kan leder for brukerutvalget i tillegg be om at saken settes på dagsorden i styret.

Helsedepartementets vurdering er at det har skjedd en positiv utvikling i helseforetaksgruppen i retning av å praktisere større åpenhet. Det er også etablert faste kontakter mellom brukere og lokale politiske organer. Dette betyr ikke at behovet for ytterligere utviklingsarbeid er opphørt. Foretakene er ikke ferdig etablerte, og det legges vekt på at også i den kommende perioden vil det fra Helsedepartementets og foretakenes side være et prioritert formål å gjennomføre tiltak som kan gi større åpenhet, bedre dialog og samarbeid med alle aktuelle grupper i det samfunn som skal betjenes. Helsedepartementet vil følge og evaluere utviklingen og komme tilbake til dette i forbindelse med St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Den konkrete saken som er omtalt i begrunnelsen for spørsmålet, parkeringsforholdene ved Helse Sunnmøre, Ålesund sjukehus, er forelagt Helse Midt-Norge. I deres tilbakemelding til meg opplyser Helse Midt-Norge at den någjeldende parkeringskontrakten har varighet fra 1. februar 2001 til 31. januar 2004. Helse Sunnmøre har opplyst Helse Midt-Norge om at en før det tidspunktet vil ta hele parkeringsordningen opp som sak i brukerutvalget og i styret for helseforetaket.

I det som er omtalt ovenfor, ligger at jeg ser en positiv utvikling, men jeg forventer samtidig klart en stadig mer aktiv dialog mellom helseforetakene og ulike brukergrupper, og da spesielt brukerutvalgene. Disse

kan utgjøre et nyttig korrektiv særlig i endrings- og omstillingsprosesser, og brukerutvalgene vil med sitt ståsted være viktige for å ivareta pasientperspektivet.

Dokument nr. 15:32

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 621

Innlevert 28. mai 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 3. juni 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til at det innføres en plikt til å delta i de etablerte returordningene, eller til å få øket avgiften på engangsemballasje slik at det blir mer attraktivt å gå over fra engangsemballasje til ombruksemballasje, subsidiært å slutte seg til de etablerte retursystemene for engangsemballasje?»

BEGRUNNELSE:

Det introduseres stadig økende mengder med engangsemballasje i det norske markedet. Eksempelvis introduserer nå Coca-Cola på 2-liters engangsflasker (produsert i Sverige), bokser som bl.a. markedsføres offensivt i Rimi-butikkene (som er produsert i Tsjekkia), samt Powerade som produseres i Spania. Ringnes sin Smirnoff Ice og Gatorade produseres i Italia, og is-te produseres i Frankrike.

Den stadig økende mengden av drikkevarer i engangsemballasje tyder på at avgiftene på engangsemballasje er for lave. I tillegg er det flere produkter som i dag ikke kan pantes, eksempelvis Smirnoff Ice, Bacardi Breezer og VikingFjord Ice. For å sikre en større grad av resirkulering, ville derfor et pålegg om å delta i en returordning være et minimum.

Statsråden skriver i sitt svar på mitt skriftlige spørsmål nr. 273 at "Med de virkemidler som finnes og de erfaringer vi har, er det høyst trolig at emballasje fra rusbrus vil bli en del av et retursystem. Både miljøavgiften og verdien av å ha en miljøvennlig profil, vil være sterke incitamentene for å slutte seg til retursystemene". Det ser så langt ikke ut til at disse incitamentene har vært sterke nok.

Svar:

Det er min intensjon at vi i Norge skal ha effektive returordninger for ulike typer drikkevareemballasje. Det vil hindre forsøpling og sikre miljømessig forsvarlig gjenvinning av emballasjen, samtidig som produsenter av drikkevarer får anledning til å velge materialslag og emballasjevarianter som er hensiktsmessige og kostnadseffektive for sine produkter.

For å stimulere til innsamling og gjenvinning av drikkevareemballasje, er det innført en miljøavgift. Avgiften er differensiert etter materialtype og reduseres i takt med økende grad av innsamling. Som en følge av avgiften er det opprettet flere retursystemer som produsenter og importører av drikkevareemballasje kan slutte seg til. Importører og produsenter er imidlertid ikke lovpålagt å delta i en returordning og kan i stedet velge å betale miljøavgiften. I tillegg er det innført en grunnavgift på engangsemballasje.

Dagens virkemidler fungerer i hovedsak godt. Så og si all drikkevareemballasje er i dag tilsluttet et retursystem og systemene har gjennomgående høy innsamlingsgrad. Spesielt gjelder dette returordninger som benytter pant. Ombruksflasker av glass, som inngår i Bryggeri- og mineralvannforeningens pantesystem, har i lengre tid hatt en returandel på over 95 pst. Men også Resirk sitt pantesystem for engangsemballasje av metall (bokser) har hatt en positiv utvikling og returprosenten er nå på 93 pst.

Også nye produkter knytter seg til de etablerte returordningene. Det gjelder blant annet ulike "rusbrusprodukter" som ble tillatt solgt på dagligvaremarkedet fra nyttår. All rusbrus på boks og ombruksflasker av glass er med i ovennevnte pantesystemer.

For rusbrus på engangsflasker av glass har de fleste leverandørene sluttet seg til Norsk Glassgjenvinning sin returordning. Dette retursystemet baseres på levering til spesielle avfallsbeholdere (igloer). Systemet har imidlertid noe lavere innsamlingsgrad enn panteordningene, og uten pant eksisterer det heller ikke et økonomisk incitament til å samle inn glassflasker som allerede har havnet i naturen eller i bymiljøet. Etter min vurdering vil en panteordning i langt større grad hindre forsøpling og sikre gjenvinning av rusbrusflasker.

Departementet inviterte i april d.å. importører og produsenter av rusbrus til et møte for å forsikre seg om at de finner gode returløsninger. Bransjen var i hovedsak enig i at et pantesystem for engangsflasker av glass ville være den beste løsningen. På møtet opplyste returselskapet Resirk, som i dag driver pantesystemer for engangs metallbokser og plastflasker, at de vil vurdere å innføre et pantesystem også for engangs glassflasker. Miljøverndepartementet er positiv til dette initiativet og oppfordrer bransjen til å gå inn for etableringen av et slikt system. Departementet har i den forbindelse bedt Statens forurensningstilsyn (SFT) om å bistå bransjen i dette arbeidet. Det er mitt håp at bransjen er seg sitt miljøansvar bevisst og sørger for å få plass et pantesystem for engangsflasker av glass.

I den grad dagens virkemidler viser seg å ikke gi ønskede resultater, vil jeg vurdere å endre virkemiddelbruken. Aktuelle tiltak vil eventuelt kunne være pålegg om å etablere pantesystem eller å øke miljøavgiften på emballasje til drikkevarer med stort forsøplingspotensial, f.eks. rusbrusprodukter. Jeg vil ikke tillate en utvikling som medfører økt forsøpling og uforsvarlig håndtering av drikkevareemballasje. Samtidig vil jeg bruke virkemidler som stimulerer til kostnadseffektive returløsninger og optimal emballasjebruk.

SPØRSMÅL NR. 622

Innlevert 30. mai 2003 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 6. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Kirkeveien videregående skole har, etter mine opplysninger, vært knyttet til Ullevål sykehus ved at sykehuset har eid skolebygningen og garantert skolen lokaler. Ved statens overtakelse av sykehuset skal Oslo kommune ha overtatt ansvaret for skolen. Skolen er et tilbud til unge mennesker med psykiske problemer og samarbeider med psykiatrisk ungdomsteam. Nå vil kommunen leie ut lokalene for en pris skolen ikke kan betale. Ullevål sykehus er ikke lenger involvert.

Vil statsråden bidra til at skoletilbudet kan opprettholdes?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge de opplysninger jeg har mottatt, er dette skoletilbudet i fare. De ungdommene som bruker skolen går i terapi for psykiatriske problemer og er i kontakt med psykiatrisk ungdomsteam. En representant for PUT besøker skolen en gang i uken for å ta urinprøver slik at skolen er rusfri. Skolen er skjermet og gir således elevene en trygghet som de behøver. Elevene er nå bekymret for at de skal miste sitt tilbud. Husleien blir ikke betalt og kontorbedriften Oslo kommune som, så vidt jeg forstår, nå har overtatt bygningen ønsker å leie denne ut for 500 000 kr pr. år. Det kan virke som om denne skolen nå faller mellom to stoler etter at Ullevål sykehus ble overtatt av staten og skolen overført til Oslos ansvarsområde.

Svar:

Kirkeveien videregående skole ligger på gnr. 47 bnr. 336 i en bygning omtalt som Lille Ullevål. Under drøftingene mellom Oslo kommune og staten ble det lagt til grunn at Oslo kommune drev videregående undervisning i bygget, og at Universitetet i Oslo benyttet deler av bygget. Partene ble enige om at Oslo kommune beholdt eiendomsretten til Lille Ullevål, og at universitetet fikk videreføre sin leie i tråd med gjeldende vilkår. Enigheten bygde etter departementets oppfatning på en felles forståelse av at kravet i ny § 13-3a i opplæringslova, om at sykehuset er pliktig til å stille nødvendige lokaler og inventar til disposisjon for videregående opplæring av pasienter, ble ivaretatt som følge av nevnte enighet.

Oslo kommunes krav om betaling av leie fra Ullevål universitetssykehus HF for de lokaler kommunen benytter for å ivareta sin plikt til videregående opplæringen av pasienter, er etter departementets mening ikke i tråd med de intensjoner som lå til grunn for opprinnelig enighet. Helsedepartementet vil på bakgrunn av disse opplysningene ta kontakt med Oslo kommune for å få klarhet i vilkårene knyttet til bruk av Lille Ullevål.

SPØRSMÅL NR. 623

Innlevert 30. mai 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 10. juni 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Kjem statsråden til å gjere noko for medverka til at Rogaland høgskule får høve til å ta opp ergoterapi-studentar til hausten?»

GRUNNGJEVING:

Rogaland høgskule har tilbod om utdanning på to område der det trengst fleire fagfolk, vernepleie og ergoterapi. Det tilskottet som no vert tilført til ergoterapiutdanning er så knapt at skulen vurderer nye elevar til hausten som uaktuelt. Ergoterapeutane spelar ei nøkkelrolle når det gjeld gode arbeidsstillingar, dei er svært viktige for å få til innhald i intensjonsavtalane om eit meir inkluderande arbeidsliv. Dette er ei yrkesgruppe som det utan tvil trengst fleire av for om mogleg å redusera sjukefråveret.

Svar:

Statstilskottet til Rogaland høgskule for 2003 er fastlagt gjennom Stortinget sitt vedtak til budsjett for 2003. Som det går fram av St.prp. nr. 1 (2002-2003) skal statsstøtta til Rogaland høgskule gå til vernepleiar- og ergoterapeututdanningane. Tilskottet er sett saman av ein resultatavhengig del (basiskomponent) og ein resultatavhengig del (undervisningskomponent). I undervisningskomponenten blir tilskottet berekna etter talet på avlagde studiepoeng. Det blir derimot ikkje lagt føringar for opptaket ved dei utdanningane som mottek statstilskott, og høgskulen må sjølv vurdere storleiken på opptaket og korleis tilskottet skal fordelast på dei to utdanningane. I denne samanhengen viser eg til tildelingsbrevet for private høgskuler med statstilskott for 2003, der det heiter at høgskulene må planlegge verksemda si slik at alle utgifter kan dekkjast med statstilskottet og andre inntekter.

Det samla tilskottet til Rogaland høgskule har auka med om lag 1,2 mill. kr frå 2002 til 2003, og utgjer i 2003 om lag 20,6 mill. kr.

SPØRSMÅL NR. 624

Innlevert 2. juni 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 12. juni 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at Norge ikke ytterligere blir akterutseilt i bruk av IKT-verktøy i offentlig sektor?»

BEGRUNNELSE:

Det internasjonale konsultentselskapet Accenture har nylig offentliggjort en undersøkelse om utviklingen av offentlige elektroniske tjenester i en rekke land. Undersøkelsen sammenligner offentlig sektor sitt bruk av IKT i 22 land. Det er fjerde året på rad at undersøkelsen gjennomføres.

Norge har stupt fra 4. plass i 2001, til 13. plass i fjor og videre ned til 16. plass i år. Dette kan da umulig være godt nok for et land som ønsker å gi sine innbyggere gode tjenester.

I rapporten pekes det på at eForvaltning har en

dret seg i løpet av de fire årene rapportene er gitt ut. Det er innført nye indikatorer for å vurdere landenes utvikling. Fra en rangering basert utelukkende på kvantitative indikatorer, er årets rangering basert på både kvantitative og kvalitative indikatorer. De kvalitative indikatorene vurderer kvaliteten og modenheten på de elektroniske tjenester det offentlige tilbyr borgere og private virksomheter.

Det redegjøres for fem nøkkelfunn som har kommet frem i arbeidet med rapporten og for en del tiltak som konsultentselskapet mener kan iverksettes for å bedre situasjonen.

Både i private virksomheter og innen deler av offentlig sektor finnes det mye kompetanse om hvilke tiltak som bør iverksettes for å heve nivået av det offentlige bruk av IKT. Det synes som om den sterkeste mangelen er politisk vilje i Regjeringen til å foreta den nødvendige satsningen som et slikt løft krever.

Svar:

Det er et viktig mål for Regjeringen gjennom moderniseringsprogrammet for offentlig sektor å skape gode rammevilkår for brukervalg og konkurranse slik at det bidrar til effektiv utnyttelse av ressursene og forenkling av offentlig sektor. Virkemidlene i moderniseringsprogrammet er desentralisering og delegering innad i staten og desentralisering av oppgaver til kommunene. Dette har vi søkt å legge til rette for i Strategi for IKT i offentlig sektor, som ble lagt fram av Regjeringen i midten av februar d.å. Denne strategien har som siktemål:

"[...] en nasjonal IKT-infrastruktur og rammebetingelser som støtter opp under gode, lokale løsninger, slik at den praktiske utnyttelsen av IKT fortsatt er et lokalt ansvar.

Brukerretting, effektivisering og forenkling må skje i den enkelte sektor/virksomhet på en slik måte at gevinster oppnås for hele forvaltningen og dens brukere".

I forhold til markedsundersøkelsen som er utført av konsultentselskapet Accenture, og som det refereres til i skriftlig spørsmål nr. 624, er IKT-strategien for offentlig sektor altså av nyere dato. Strategien klargjør hvordan IKT-utviklingen skal styres for å bidra til en brukerrettet elektronisk forvaltning. Det vil nødvendigvis ta noe tid innen de konkrete handlingsplaner for gjennomføring av strategien er utviklet og får full effekt.

Jeg understreker at de sentrale tiltakene i strategien fokuserer på behovet for en fungerende infrastruktur slik at offentlige IKT-systemer innen ulike sektorer, ulike forvaltningsnivåer og ulike geografiske områder kan virke sammen. Et eksempel fra IKT- strategien på utviklingen av slik infrastruktur er koordineringen av innføring av elektronisk signatur i forvaltningen. Dette vil bidra betydelig til å forenkle brukernes tilgang til mer avanserte elektroniske tjenester og ivareta nødvendig sikkerhet. Vi er nå godt i gang med å etablere et koordineringsorgan på området, slik at vi kan få samordnet erfaringer og fremmet felles krav og retningslinjer for slik signatur. Dette arbeidet vil skje i nær kontakt med den kompetanse som finnes i markedet og ikke minst ta hensyn til de trender og standardiseringsinitiativ som skjer internasjonalt.

Når det gjelder utviklingen av IKT-løsninger i det offentlige som kan gi flere og bedre tjenester til borgere og næringsliv, har vi en lang tradisjon i Norge for at utviklingstiltak og prioritering av virkemidler er delegert ut i linjen og sektorene. IKT-strategien understreker derfor også at utnyttelsen av IKT til mer brukerrettede og effektive tjenester overfor næringsliv og publikum må skje på lokalt nivå, i sektorer, etater og kommuner. Derigjennom kan vi sikre oss at vi får en utvikling av nye brukerrettede tjenester, som vil være balansert mot vurderinger av nytteverdi og dekning av konkrete behov hos målgrupper av brukere utenfor forvaltningen, så vel som hos etater eller offentlige virksomheter generelt.

Skatteetatens løsning med elektronisk godkjenning av selvangivelsen kjenner alle. Den kan tjene som eksempel på nye muligheter og forenkling for brukerne, samtidig som den også kan demonstrere hvor kompleks og tidkrevende det er å utvikle moderne IT-løsninger som samtidig skal støtte nye måter å organisere det offentlige tjenester på. Andre eksempler på nyutvikling er portalløsninger i kommunene for offentlige servicekontorer, også på Internett, og videre tilrettelegging av informasjon for innbyggerne i forhold til behovet deres i ulike livssituasjoner, slik at det blir lettere for innbyggerne å finne fram i informasjonsjungelen, jf. LivsIT. Innenfor de store etatene skjer det også en utvikling som vil gjøre

samhandlingen mellom offentlig sektor og næringsliv/publikum mer brukerrettet og effektiv. Her vil jeg bare nøye meg med å vise til prosjektet AltInn, hvor de tyngste skjemaetatene med Statistisk sentralbyrå, Skattedirektoratet og Brønnøysundregistrene utarbeider felles løsninger for innrapportering fra næringslivet og videreformidling av opplysninger mellom etatene. Denne utviklingen skjer også i nær kontakt mellom offentlig sektor og konsulenter og leverandører i privat sektor, som har stor innsikt og erfaring med utfordringene i offentlige virksomheter og brukerrettingen av tjenester.

Det er en oppfatning blant mange aktører i IKT- bransjen som kjenner forvaltningen, at Norge har et godt grunnlag for å samordne informasjon fra privat og offentlig sektor og gjenbruk av data uten unødig belastning for de som skal avgi informasjon, jf. en rekke registre med grunddata knyttet til personer, organisasjoner, eiendommer med mer. Strategi for IKT

i offentlig sektor legger særlig vekt på slik samordning som grunnlag for å etablere en bedre elektronisk forvaltning. Det er grunn til å stille spørsmål ved om den nevnte konsulentrapport har fanget opp disse særegne norske forhold, som bl.a. legger til rette for at vi kan få en effektiv samhandling mellom privat og offentlig sektor.

Det er selvfølgelig ikke hyggelig lesning når Norge faller nedover lister der vi sammenlignes med andre land. Dette bildet kan imidlertid være mer nyansert. Jeg vurderer derfor å iverksette en bred gjennomgang av situasjonen for elektronisk forvaltning med hensyn til planer og tiltak for å øke effektiviteten i offentlig sektor og levere bedre tjenester til næringsliv og innbyggerne. En slik undersøkelse kan foretas av eksperter fra OECD, som samtidig gjør tilsvarende analyser i flere andre nordiske land. En slik landgjennomgang for Norge vil gi oss et mye bedre sammenligningsgrunnlag og bedre anbefalinger om hvor det kan være nødvendig med nasjonal satsing.

SPØRSMÅL NR. 625

Innlevert 2. juni 2003 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 11. juni 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Kulturdepartementet har ved flere høve varslet at dei går inn for å omdanne Norsk språkråd til "Kompetansesenter for norsk språk". Det er enno ikkje lagt fram noko kultur- eller språkpolitisk premissdokument om grunnlaget for ei slik omlegging, og kva mål og arbeidsmåtar det nye språkpolitiske organet skal ha. Eg vil minne om den grundige handsaminga som låg til grunn for Norsk språkråd, den såkalla Vogt-utgreiinga.

Har statsråden no planar om å setje i gang eit liknande utgreiingsarbeid?»

Svar:

Eg har ikkje no planar om setja i gang ei større utgreiing av tilsvarande karakter som det arbeidet Vogt-komiteen gjennomførte på 1960-talet. Derimot er vi godt i gang med den utgreiings- og omdanningsprosessen som departementet gjorde greie for bakgrunnen for og premissene for i St.prp. nr. 1 (2002- 2003), og som Stortinget ikkje hadde merknader til. Både språkpolitiske premisser og framtidige mål og arbeidsmåtar inngår i dette utgreiingsarbeidet, der også eksterne aktørar og interessegrupper vil bli trekte inn.

Spørsmålet om framtida for Norsk språkråd har stått på dagsorden i mange år. Initiativet til ei omlegging kom opphavleg frå Språkrådet sjølv, og departementet nemnde saka fyrste gongen i budsjettproposisjonen for 1997. Styret i Språkrådet utarbeidde den gongen eit omfattande notat om Norsk språkråd sine framtidige arbeidsoppgåver og organisasjonsform. Dette utgjorde grunnlaget for eit eige kapittel om Norsk språkråd i St.meld. nr. 13 (1997-98) Målbruk i offentleg teneste. Her vart det teke til orde for å oppgradera Norsk språkråd til eit statleg instrument i eit langsiktig og effektivt språkvernarbeid. Det heitte at Norsk språkråd måtte bli eit meir utoverretta organ, der informasjon og haldningsskapande arbeid stod sentralt. Stortinget slutta seg til dette gjennom handsaminga av Innst. S. nr. 174 (1997-98) våren 1998. Korleis saka har vore behandla seinare, er det gjort greie for i St.meld. nr. 9 (2001-2002) Målbruk i offentleg teneste. Heller ikkje

ved dette høvet hadde Stortinget innvendingar, jf. Innst. S. nr. 109 (2001- 2002). Departementet vil koma tilbake til saka mellom anna i den varsla kulturmeldinga og i budsjettproposisjonen for 2004.

SPØRSMÅL NR. 626

Innlevert 3. juni 2003 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 6. juni 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ålesund maritime skole har 54 plasser til utdanning av maskinister og skipsførere. Det viser seg at 120 personer har søkt. Tidligere har skolen i praksis hatt en ekstraklasse for å dekke etterspørselen. Dette har vært mulig ved at fylkeskommunen har omfordelt midler etter søkertallene. Nå er finansieringssystemet lagt om ved at fagskolene er basert på stykkpris.

Hvordan vil statsråden håndtere situasjonen ved at det nye finansieringssystemet gir mindre rom for fleksibilitet i forhold til antall søkere?»

Svar:

For å få en oversikt over planlagt aktivitet for skoleåret 2003/2004 har departementet sendt en forespørsel til fylkeskommunene om å få en tilbakemelding om antall planlagte studieplasser i teknisk fagskole kommende skoleår. Samtlige fylkeskommuner planlegger samme eller økt aktivitet i forhold til inneværende skoleår. Siden tilskuddet til teknisk fagskole er en rammestyrte ordning, er det ikke mulig å finansiere en økt total kapasitet. Fylkeskommunene vil derfor få overført samme beløp som er trukket ut fra rammetilskuddet høsten 2003. Det forutsettes at de tilbakeførte midlene brukes til teknisk fagskole. Det er selvsagt også mulig for fylkeskommunene å øke tilskuddet til teknisk fagskole ut fra egne prioriteringer. En eventuell utvidet total kapasitet i teknisk fagskole vil måtte tas opp i forbindelse med det ordinære budsjettarbeidet.

SPØRSMÅL NR. 627

Innlevert 3. juni 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 17. juni 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Ifølge forskrifter har borettslagsstyret ansvar for at beboere kan komme seg ut i tilfelle brann. Hvordan en slik plikt fortolkes og utøves, er uklart. Dersom ny andelseier er funksjonshemmet eller der andelseier blir syk eller mister funksjonsevnen, kommer styret i umulige dilemmaer i forhold til å nekte folk med dårlig helse bolig eller be de om å flytte, hvis bygget ikke er tilrettelagt. Pliktene i en akutt situasjon ved brann, er

også uklare.

Kan statsråden redegjøre i sin helhet for bestemmelsen og ansvarsforhold?»

Svar:

Dette er problemstillinger som berører ulike regelverk. I forhold til plan- og bygningsloven med forskrifter er en borettslagsleilighet en ordinær bolig, og de bygningstekniske krav som stilles til boligen reguleres i teknisk forskrift (TEK). Forskriften § 7-2 stiller krav om at byggverket "skal ha planløsning og utførelse som gir sikkerhet ved brann for personer som oppholder seg i eller på byggverket". Det skal videre "være forsvarlige muligheter for å redde mennesker og dyr og for slokkearbeide". For rømming av personer stilles det i § 7-27 krav om at byggverket "skal utformes og utføres for rask og sikker rømming. Den tiden som er tilgjengelig for rømming, skal være større enn den tiden som er nødvendig for rømming fra byggverket. Det skal legges inn en tilfredsstillende sikkerhetsmargin".

Bygningsregelverket bygger på prinsippet om risikoklassifisering av bygg, og stiller krav til bygget under oppføring eller ombygging. En borettslagsleilighet er en ordinær bolig, og i henhold til TEK plassert i risikoklasse 4. For boliger i risikoklasse 4 skal alle med sikkerhet kunne oppholde seg i egen boenhet i inntil 30 minutter etter at brannen har oppstått. Hver boenhet er en branncelle som skal hindre at en eventuell brann sprer seg til andre boenheter. I løpet av denne tiden skal startbrannen være slukket, eller vedkommende skal ha fått hjelp til å komme seg i sikkerhet.

Dersom en beboer har behov innad i husstanden

for særskilt utstyr eller bistand til rømming, så er dette beboers eget ansvar og valg av løsninger må basere seg på en konkret vurdering av dette behovet.

Etter forskrift om systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) §§ 1 og 5 plikter virksomheten (borettslaget) å drive systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid og dokumentere etterlevelse av krav som stilles i ulike regelverk.

Tilsvarende plikt nevnes i lov av 4. februar 1960 nr. 2 om borettslag § 46, hvor det går frem at styret skal lede lagets virksomhet i samsvar med lov og forskrifter. Loven inneholder ingen særskilte bestemmelser om brannforebyggende tiltak og plikter under en eventuell brann, og eventuelt ansvar må således utledes av annen lovgivning.

Krav til brannsikkerhet i boliger reguleres i lov av 14. juni 2002 nr. 20 om brann- og eksplosjonsvern med forskrifter. Forskrift om forebyggende tiltak og tilsyn (FOBTOT) definerer "eier" og "bruker" som ansvarlige subjekter. "Eier" er den som har grunnbokshjemmel til eiendommen. I et borettslag er hjemmelen tillagt borettslaget ved styret. Borettslaget plikter etter brann- og eksplosjonsvernloven § 6 å sørge for nødvendige sikringstiltak for å forebygge og begrense brann, eksplosjon og annen ulykke. Borettslaget skal sørge for at sikringstiltakene er i forsvarlig stand og virker etter sin hensikt. I henhold til FOBTOT § 2-3 skal eier sørge for at rømningsveiene til enhver tid dekker behovet for rask og sikker rømming.

Storingsrepresentanten reiser spørsmål om hvor langt borettslagets plikter går når det gjelder rømming, og om denne plikten tilsier at borettslaget *kan* nekte noen å kjøpe andel eller at en beboer må flytte. Etter borettslagsloven § 15 har andelseier rett til å selge andelen til hvem han/hun vil. Borettslaget kan etter § 16 tredje ledd nekte overdragelse dersom de mener at det er "saklig grunn" til det. Spørsmålet er om borettslaget har saklig grunn for å kunne nekte en funksjonshemmet å kjøpe andel eller disponere en andel hvor hjelp til å komme ut i en nødssituasjon må forutsettes. Fagmyndighetene er skeptiske til å legge en slik fortolkning av regelverket til grunn. Borettslagsloven har som utgangspunktet at det er beboers (andelshavers) ansvar å sørge for at boligen er tjenlig for seg og sine. Tilsvarende mener brannfaglige myndigheter at eiers (borettslagets) ansvar etter brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter ikke omfatter en plikt til å nekte overdragelse av andel, eller en plikt til å be noen om å flytte. Eiers plikt begrenser seg til å sørge for borettslagets etterlevelse av brannregelverkets krav. Behovet for ekstraordinære tiltak i forbindelse med rømming pga. funksjonshemming vil beboeren selv være ansvarlig for å sikre.

Det er for øvrig å bemerke at dersom det skulle oppstå en akutsituasjon, omtaler brann- og eksplosjonsvernloven § 5 den plikten "enhver" har til å forebygge og begrense skadevirkningene ved brann, eksplosjon eller annen ulykke. Denne generelle plikten gjelder varsling av de som er i fare, melding til brannvesenet og om mulig prøve å begrense skadevirkningene ved en brann. Plikten i en akutsituasjon gjelder beboere og andre som måtte befinne seg i nærheten. Det påhviler ikke styret i et borettslag plikter etter brannvernlovgivningen ut over dette.

Avslutningsvis vil jeg nevne at samfunnsutviklingen går i retning av at offentlige institusjoner for pleie- og omsorgstrengende bygges ned, fordi de personer som tidligere flyttet hit bor nå hjemme i egen bolig. Retten til å bo i egen bolig er et personlig gode, men det er også en utfordring knyttet til dette, særlig når disse personene ikke lenger kan ivareta ansvaret for egen sikkerhet i henhold til regelverket. Det er satt i gang en interdepartemental arbeidsgruppe som blant annet utreder denne problemstillingen. Utredningen vil kunne

føre til endringer i aktuelle lover og forskrifter.

SPØRSMÅL NR. 628

Innlevert 3. juni 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 13. juni 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Burma er et av verdens mest brutale og undertrykkende diktaturer. Mens man for ett år siden kunne håpe at løslatelsen av Aung San Suu Kyi fra husarrest var et tegn på en positiv utvikling, ser det nå ut til at den politiske undertrykkelsen og volden forverres.

Hva mener Regjeringen vil være den mest effektive strategien for å fremme en demokratisk utvikling i Burma, og vil Regjeringen støtte forslag om nye sanksjoner mot Burma?»

BEGRUNNELSE:

Burmas opposisjonsleder, nobelprisvinneren Aung San Suu Kyi, ble nylig tatt i midlertidig forvaring og hovedkontoret til hennes bevegelse Den nasjonale liga for demokrati (NLD) i hovedstaden Rangoon ble stengt. En rekke NLD-medarbeidere ble drept.

Den danske utenriksministeren Per Stig Møller har oppfordret EU-landene til å overveie en skjerpelse av sanksjonene overfor Burma.

For ett år siden ble Aung San Suu Kyi løslatt fra husarrest etter to år, og dette førte til en viss lettelse i det internasjonale presset mot Burma.

Svar:

Regjeringen er svært bekymret for den siste tids negative utvikling i Burma og ikke minst angrepet på og forvaringen av Aung San Suu Kyi og andre opposisjonspolitikere. Vi har protestert kraftig overfor burmesiske myndigheter og følger situasjonen nøye. Vi vil i nært samarbeid med andre land være åpne for å vurdere nye tiltak overfor regimet i Burma. Det aller viktigste nå er at det internasjonale samfunn står samlet bak presset mot regimet.

Den mest effektive strategien for å fremme demokratisk utvikling i Burma er å støtte FNs bestrebelser for å fremme forsoningsprosessen i landet. Derfor støtter Norge aktivt det arbeidet som FNs spesialrepresentant Razali Ismail driver for å få i gang en politisk dialog mellom militærregimet og opposisjonen.

Vi stilles oss bak EUs felleserklæring for Burma. Denne innebærer straffetiltak som våpenembargo, frys av midler i utlandet og visumnekt for sentrale medlemmer i militærregimet. I lys av forrige ukes angrep på Aung San Suu Kyi, og den tvungne forvaringen av henne og andre sentrale opposisjonspolitikere vurderer EU å stramme inn sin felles holdning overfor Burma. Vi holder nær kontakt med EU i denne saken. Norske myndigheter har i tillegg gått ut med en oppfordring til norske borgere om å ikke handle med, investere i eller reise til Burma.

Vi gir humanitær bistand til Burma og til burmesiske flyktninger i nabolandene. Bistanden gis både for å lindre humanitær nød og for å skape en mulig fremtidig plattform for dialog mellom partene i konflikten. Norge gir også støtte til kapasitetsbyggingsprogrammer for frivillige organisasjoner i Burma, til solidaritetsgrupper utenfor Burma og til eksilregjeringens arbeid for et fremtidig demokratisk Burma.

De asiatiske land har et særlig ansvar i forhold til Burma. Statssekretær Vidar Helgesen tok sist lørdag, på mine vegne, opp situasjonen i Burma med Filippinenes president Gloria Macapagal-Arroyo. Videre har vi bedt våre ambassader i sentrale asiatiske land, som blant annet Kina, India, Japan, Thailand, Singapore og Malaysia om å ta kontakt med myndighetene i sine vertsland og fremføre norske synspunkter på situasjonen. Ambasadene har fått i oppdrag å understreke at det er viktig at også asiatiske land reagerer på den siste tids negative utvikling i Burma og tar avstand fra de handlinger som militærregimet er ansvarlig for.

SPØRSMÅL NR. 629

Innlevert 3. juni 2003 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 11. juni 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det er en kjensgjerning at det hersker stor usikkerhet blant myndighetsorganer og brukere med flere om gjeldende regelverk for førerkort på mopedbil.

Vil Samferdselsdepartementet ta de nødvendige initiativ for å få ryddet opp i den aktuelle situasjonen og bidra til at det blant annet blir laget et felles informasjonsopplegg til de aktuelle mottakergrupper, og vil departementet vurdere å utsette iverksettelse av opplæringsforskriftene inntil det er ordnet med tilfredsstillende opplæringstilbud?»

BEGRUNNELSE:

Våren 2001 besluttet Samferdselsdepartementet at det med virkning fra 1. januar 2003 skulle innføres krav om eget førerkort for mopedbil. Dette innebar at førere av slike biler fra denne dato må kunne dokumentere at de har gjennomgått en obligatorisk teoretisk opplæring og praktiske øvelser, omtrent etter samme mønster som dagens føreropplæring. Den obligatoriske opplæringen skulle avsluttes med teoriprøve hos Statens vegvesen. Aldersgrensen ble satt til 18 år og helsekravene ble som for førerkort for bil.

Den 9. april 2002 vedtok samme departement nye regler om opplæring, førerprøve og kjøring av tre- og firehjuls moped. Nye krav til helse og alder som også var varslet fra 1. januar 2003, ble gjort gjeldende med umiddelbar virkning.

Det har siden innføringen av ordningen hersket stor usikkerhet både hos utøvende myndigheter, politiet, bransjen, trafikkskolene, mopedbileierne og organisasjoner om hva som egentlig gjelder av regler. Dette fordi deler av regelverket ble gjennomført med umiddelbar virkning samtidig som den informasjon som ble gitt var mangelfull og i liten grad nådde fram til daværende og kommende brukere.

Dette er forhold som blant annet er blitt tatt opp av Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund og Trafikkforum, Norges Handikapforbund, Trygg Trafikk, samt bransjen selv.

Det er dokumentert tilfeller der politiet har stoppet brukere av mopedbil og nektet de å kjøre videre på grunn av manglende kjennskap til regelverket.

Nåværende eiere av mopedbiler er blitt bedt om å kjøre lange avstander, blant annet Bergen-Stavanger, for å få avlagt førerprøve.

Muligheten til å få den vedtatte opplæring eksisterer mange steder fortsatt ikke og det er mange steder heller ikke lett å få tilgang til slik opplæring. Trafikkskolene har ikke vist særlig interesse for denne førergruppen på grunn av den betydelige forvirring som fortsatt eksisterer, og at det er lite marked for kjøreskolene.

Det er i tillegg en kjensgjerning at flere lokale forhandlere på grunn av de usikre forhold har gått konkurs, og salgs- og verkstedstilbud er av samme grunn blitt vesentlig dårligere for mange av dagens eiere.

Da dette gjelder biler med maks fart 45 km og som har liten/ubetydelig ulykkesstatistikk, virker det svært urimelig dersom Norge innfører krav langt strengere enn i våre naboland, Finland og Sverige.

Dette er i sum en meget alvorlig utvikling som det snarest mulig bør ryddes opp i. Den beste løsningen ville klart være at Samferdselsdepartementet bidrar til at Statens vegvesen, trafikkskolene, Norges Handikapforbund, Trygg Trafikk og bransjen går sammen om et snarlig felles informasjonsopplegg med fokus på de tingene det er størst usikkerhet om. Et alternativ som kan vurderes slik forholdene har blitt, er at innføring av opplæringsforskriftene blir utsatt inntil det er ordnet med tilfredsstillende opplæringstilbud. I så fall bør det etableres en mer smidig overgangsordning enn den som ble etablert.

Svar:

I januar 2001 besluttet Samferdselsdepartementet at egen førerkortklasse for mopeder skulle innføres. Aldersgrense ble fastsatt og helsekrav skulle være de samme som for førerkort klasse B. Den 9. april 2002 ble førerkortforskriftene endret. Aldersgrense og helsekrav ble innført umiddelbart mens den nye førerkortklassen gjaldt fra 1. januar 2003.

Høsten 2002 fikk alle registrerte eiere av tre- og firehjuls mopeder brev fra Vegdirektoratet med informasjon om reglene. Siden april 2002 har en omtale av de nye reglene vært tilgjengelig på Statens vegvesens internettsider. Der er også vanlige spørsmål og svar i tilknytning til tre- og firehjuls moped gjort tilgjengelig. Innføring av førerkort for tre- og firehjuls mopeder har også vært omtalt i mediene.

Høsten 2002 anmodet Autoriserte Trafikkskolers Landsforbud og Trafikkforum sine medlemmer om å tilby det obligatoriske kurset på flest mulig steder. Etterspørselen er imidlertid begrenset, og det kan ikke forventes et like godt tilbud i alle fylker. Det er imidlertid mulig å søke om dispensasjon fra opplæringskravene i distrikter hvor det er lang veg til nærmeste skoletilbud, slik at det isteden kan avlegges en praktisk vurderingsprøve.

På forespørsel opplyser Vegdirektoratet at direktoratet etter årsskiftet har mottatt få henvendelser om tre- og firehjulsmped, og at spesielle problemer ikke er registrert.

På bakgrunn av ovennevnte mener jeg at behovet for informasjon og praktiske løsninger i forhold til regelverket er ivaretatt. Jeg vil likevel ta kontakt med Justisdepartementet for å sikre at politiet har fått tilstrekkelig informasjon.

SPØRSMÅL NR. 630

Innlevert 3. juni 2003 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 6. juni 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Kan utenriksministeren bekrefte at spørsmålet om en fortsettelse med institusjonen med Østersjørådets kommissær og de tilknyttede aktiviteter er satt på dagsordenen for ministerrådsmøtet i Østersjørådet den 10. juni 2003, og vil han i så fall bekrefte at den norske regjering vil arbeide aktivt for å beholde en selvstendig kommissær?»

BEGRUNNELSE:

Østersjørådets kommissær skal fremme og overvåke menneskerettighetene i de 11 medlemslandene. Det er siden institusjonen ble opprettet gjort meget for minoritetenes rettigheter i medlemslandene, bl.a. er det mulighet for individuell klageadgang direkte til kommissæren. Selv om EUs utvidelse betyr at de fleste av Østersjølandene i løpet av kort tid vil være medlemmer av EU, er dette et arbeid det fortsatt er bruk for, og Østersjørådet er det eneste nordeuropeiske mellomstatlige samarbeid som også omfatter Russland.

Svar:

"Styrking av det sivile samfunn" er tittelen på ett av fire hovedpunkter på sakskartet for Østersjørådets utenriksministermøte i Bjørneborg 10. og 11. juni. Kommissær Helle Degn vil innlede til ordskifte om emnet og dette vil gi en utmerket anledning til å drøfte aktiviteter tilknyttet hennes kontor.

Spørsmålet om en videreføring av institusjonen er imidlertid ferdigbehandlet. Det er allerede besluttet å forlenge institusjonens mandat og kommissær Helle Degns tjenesteperiode med tre måneder. Deretter vil stillingen bli nedlagt.

Ingen av medlemslandene hadde innsigelser mot forslaget om nedleggelse som ble fremsatt av det finske formannskapet. Degn ble informert om beslutningen i brev fra Finlands utenriksminister den 16. mai.

Norsk holdning har vært basert på vår sterke anerkjennelse av den fortjenestefulle innsats som kommissær Helle Degn og hennes forgjenger Ole Espersen har lagt ned gjennom 10 år. I løpet av denne perioden har regionen gjennomgått store positive forandringer. I seg selv gir det grunn til løpende å vurdere hvordan det institusjonelle samarbeidet i regionen bør fortsette.

Det gode grunnlaget som er lagt av kommissæren, vil kunne videreføres bl.a. i Østersjørådets arbeidsgruppe for demokratiske institusjoner. Dette viktige arbeidet dekkes også opp i andre regionale organisasjoner som Europarådet, i OSSE og innenfor rammen av samarbeidet i EU og innenfor EU-Russlandsdialogen.

SPØRSMÅL NR. 631

Innlevert 3. juni 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 12. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Fjerning av oljeinstallasjoner kan bli en ny, stor næring i Norge. Staten skal betale om lag 70 pst. av fjerningskostnadene.

Hva har Regjeringen gjort eller hva vil Regjeringen gjøre for at norsk teknologi blir utviklet og tatt i bruk for fjerning, og vil Regjeringen legge til rette for at avstengte oljeplattformer blir brakt til land i Norge for videre håndtering?»

BEGRUNNELSE:

ConocoPhillips er i ferd med å innhente tilbud på fjerning av to boosterplattformer av en serie på 14, på Ekofisk. Tilbudene skal bygge på teknologi som gjør det mulig å fjerne plattformdekket i ett løft. Dekket og understellet kan så bli brakt til land for ombygging, gjenvinning og hogging.

Svar:

Offshoreinstallasjoner på norsk sokkel som stenges ned, skal som en hovedregel tas til land for videre håndtering, i tråd med Norges forpliktelser i henhold til OSPAR-konvensjonen. Så langt er imidlertid relativt få installasjoner fjernet fra norsk sokkel. Det er likevel liten tvil om at aktiviteten knyttet til dette vil øke i årene som kommer. I en rapport utarbeidet av Det norske Veritas, anslås det at det i perioden 2001 til 2020 samlet vil bli fjernet i underkant av 40 understell og om lag 50 øvre deler av plattformer på norsk sokkel. I tillegg vil det bli fjernet en rekke mindre bunnrammer. I samme rapport anslås det at fjerningsaktiviteten vil være relativt lav i første del av perioden, men med en gradvis økning fram mot 2020.

Fjerning og videre håndtering av offshoreinstallasjoner kan deles i flere separate faser. Når det gjelder selve fjerningen av installasjonene fra offshorelokasjonen, er i dag flere aktører aktive i utviklingen av ny teknologi som vil virke effektiviserende.

Regjeringen følger denne utviklingen nøye. Staten har stor interesse av at det utvikles kostnadsbesparende og effektiv teknologi. Dette skyldes at staten vil bære en betydelig andel av fjerningskostnader gjennom sitt direkte økonomiske engasjement og gjennom petroleumsskattesystemet.

Til nå har selve fjerningen av installasjoner fra offshorelokasjoner i all hovedsak blitt utført av såkalte tungløfts fartøy. Disse opererer ved hjelp av kraner med stor løftekapasitet. Representanten Rudihagen viser til at ConocoPhillips er i ferd med å innhente tilbud for fjerning av to pumpeplattformer i tilknytning til Ekofisk. Fjerning av disse to plattformene er gjort til gjenstand for en teknologitvilkingskontrakt der hensikten er å utvikle en ny type fartøy, også omtalt som ettløftsteknologi. Det antas at utvikling av denne typen teknologi vil virke kostnadsbesparende, samt at muligheten for gjenbruk øker fordi plattformer kan tas til land som større komponenter sammenlignet med tradisjonelle fjerningsmetoder. Regjeringen er positiv til at rettighetshaverne på denne måten søker å gå nye veier når det gjelder å løse disse problemstillingene.

Når det gjelder den videre håndteringen etter at offshoreinstallasjonene er brakt til land, har dette, så langt, i all hovedsak bestått i opphugging. Hovedårsaken til dette er at installasjonene har vært gamle, og således vist seg lite egnet til gjenbruk. Det har imidlertid også vært eksempler på gjenbruk av deler av installasjoner. Regjeringen vil følge utviklingen på dette området nøye, og søke å bidra til at det etableres et velfungerende marked for gjenbruk etter hvert som flere offshoreinstallasjoner tas til land dersom det er grunnlag for dette.

Slik jeg vurderer dette, vil fjerning av installasjoner på norsk sokkel i framtiden kunne utgjøre et interessant marked for norske bedrifter, selv om det i dag er knyttet stor usikkerhet til størrelsen på dette markedet. Dette skyldes bl.a. at operatørene har vært i stand til å øke levetiden på feltene utover det som opprinnelig har vært planlagt. Norske bedrifter ligger an til å kunne oppnå en betydelig andel av dette markedet. Med nærhet til markedet for fjerningsoppdrag, samt erfaring og kompetanse fra offshoreoperasjoner, har Regjeringen stor tiltro til at norsk leverandørindustri kan hevde seg i konkurranse med andre lands aktører.

Når det gjelder håndtering av utrangerte installasjoner etter at de er brakt til land, har norske næringsinteresser allerede vist seg konkurransedyktige. Med fjorder som gir rolig farvann og god tilgang til dypvanns kaianlegg, har anlegg i Norge blitt benyttet for videre håndtering av installasjoner som er fjernet fra

både norsk og britisk sokkel. Dette illustrerer at norske anlegg er konkurransedyktige når det gjelder håndtering av installasjoner som er brakt til land, og det må antas at norske anlegg også i framtiden vil kunne være konkurransedyktige i dette markedet.

SPØRSMÅL NR. 632

Innlevert 4. juni 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 13. juni 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Politi og lensmannsetaten har etter forvaltningsloven en særskilt veiledningsplikt. I utlendingssaker er publikum ofte prisgitt det rådet og den anbefalingen etaten kan gi, og derfor er det særdeles viktig at all veiledning gis i tråd med rådende regelverk. Feilinformasjon pga. uvitenhet må ikke forekomme og må uten opphør føre til at UDI vurderer saken på ny.

Hva vil statsråden gjøre for å kvalitetssikre veiledningsplikten, og vil hun påse at UDI ved ny vurdering kan legge skjønn til grunn?»

BEGRUNNELSE:

Viser til oppslag i Stavanger Aftenblad av 22. mai, som illustrerer konsekvensene av feilinformasjon fra politiets side. En tsjekkisk statsborger som snart skal gifte seg med en nordmann, ble anbefalt av det lokale lensmannskontor å søke om såkalt forlovelsesvisum. Det ble ikke opplyst om at dette visumet må søkes fra utlandet. Søker har derfor fått avslag og må ut av landet to måneder før det planlagte bryllupet.

Svar:

Hva som har skjedd i den konkrete saken og hvor vidt det foreligger et brudd på veiledningsplikten etter forvaltningsloven § 11, kan jeg ikke uttale meg om da jeg ikke kjenner den konkrete saken. På generelt grunnlag kan jeg opplyse om at forvaltningen etter § 11 har en generell veiledningsplikt "innenfor sitt saksområde", og det skal bl.a. gis veiledning om "gjeldende lover og forskrifter og vanlig praksis på

vedkommende saksområde". Dersom man mener at det foreligger brudd på veiledningsplikten, kan saken klages inn for Sivilombudsmannen som kan anmode forvaltningsorganet om å behandle saken på nytt. Hvis det reises søksmål på bakgrunn av misligholdt veiledningsplikt, kan vedtaket etter omstendighetene bli kjent ugyldig eller organet kan bli idømt erstatningsansvar. For øvrig kan sanksjoner mot vedkommende tjenestemann komme på tale dersom forsømmelsene er grove. Jeg mener at det ikke gjør seg gjeldende spesielle hensyn i utlendingssaker som skulle tilsi spesialregler om veiledningsplikt på området, hvilket innebærer at det er de alminnelige reglene som gjelder.

Dersom Utlendingsdirektoratet i en konkret sak etterkommer en anmodning fra ombudsmannen om å vurdere en sak på nytt på grunn av brudd på veiledningsplikten, må de på vanlige måte holde seg til den anvisning utlendingsloven og utlendingsforskriften gir når det skal vurderes om en tillatelse skal innvilges eller ikke, og en eventuell utøvelse av skjønn må være i overensstemmelse med regelverket.

Jeg vil understreke at jeg ikke kan instruere Utlendingsdirektoratet om å behandle saken på nytt eller om at det skal utøves skjønn på en bestemt måte. Dette følger av utlendingsloven § 38, som fastslår at verken jeg eller departementet for øvrig kan instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller om enkeltsaker, med mindre saken dreier seg om rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn.

I forhold til styringen av Utlendingsdirektoratet er jeg opptatt av at brukerne ytes god service, og det er særlig viktig at personer som har saker etter utlendingsloven til behandling skal være tilfreds med den service som ytes. Utlendingsdirektoratet arbeider kontinuerlig med å forbedre og kvalitetssikre informasjonen som gis til publikum av utlendingsforvaltningen. Det gis blant annet opplæring til politiet og utenriksstasjoner som har en sentral rolle på utlendingsfeltet. Direktoratet arbeider også selv med dette.

SPØRSMÅL NR. 633

Innlevert 4. juni 2003 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 10. juni 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til å skaffa seg oversikt over kor mange vaksne med rett til vidaregåande opplæring, som har teke slik utdanning etter at slik rett vart gitt alle vaksne, født før 1978, utan fullført vidaregåande utdanning, og vil statsråden på den bakgrunn ta initiativ til ein tiltaksplan for å gje dei som ynskjer det tilbod innan ei avgrensa tid?»

GRUNNGJEVING:

Eg syner til liknande spørsmål stilt i spørjetimen i fjor vår. Statsråden hadde då ikkje oversikt over kor mange som hadde gjort seg nytte av tilbodet så langt. I ein artikkel i Aftenposten av 19. mai 2003 går det fram av intervju med statssekretær Helge Ole Bergesen at Utdanningsdepartementet heller ikkje nå har oversikt over kor mange som har nytta seg av kompetansereforma. Departementet har heller ikkje oversikt over kor mange som står i kø, kor mange som har venta o.a. Ei undersøking i 1997 synte at ca. 250 000 ynskjer å fullføra vidaregåande opplæring. Det tykkjest maktpåleggjande å få oversikt over kor mange som har nytta seg av tilbodet, kor mange som ventar på tilbod og på bakgrunn av dette laga ein plan for korleis ein skal kunna oppnå målet om å gje alle som ynskjer det tilbod innan ei fastsett tid. Utan eit slik initiativ er den lovfesta retten berre ein rett til å stå i kø, slik også statssekretær Bergesen uttrykkjer det i same intervju.

Svar:

For å følgje korleis retten til grunnskule- og vidaregåande opplæring for vaksne blir handtert, har departementet sett i gang eit prosjekt for å kartleggje kor mange vaksne som nyttar opplæringsretten. Prosjektet ser på kva slags grupper som nyttar retten, kva slags fag dei tar, kor nøgde dei er med opplæringa, korleis kommunar og fylkeskommunar organiserer opplegget med vidare. I samband med dette arbeidet vert og nye tiltak og konsekvensar for kommunar og fylkeskommunar vurdert. Dei fyrste resultatane frå prosjektet vil kome hausten 2003, og denne delen av undersøkinga vert avslutta våren 2004.

SPØRSMÅL NR. 634

Innlevert 4. juni 2003 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 10. juni 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Forsvarsbygg har i forbindelse med Regionfelt Østlandet behov for betydelige arealer til jordskifte.

Hvordan vil statsråden følge opp stortingsflertallets uttalelse om at Statskog og Opplysningsvesenets fond skal bidra i et slikt makeskifte, og at det ikke bare er privat grunn som skal benyttes i denne prosessen?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Nyhetsbrev juli 2002 fra Forsvarsbygg vil det være behov for nærmere 200 000 daa til grunnervervet i forbindelse med etablering av Regionfelt Østlandet. En god del av dette arealet må søkes i andre kommuner enn vertskommunen Åmot.

I Innst. S. nr. 129 (1998-99) om regionalt skyte- og øvingsfelt for Forsvarets avdelinger på Østlandet sier komitéflertallet bl.a. følgende:

"Da dette dreier seg om et makeskifte av et betydelig omfang og dels innenfor et område der makeskifte tidligere ved etableringen av Rena Leir har redusert fleksibiliteten innenfor private eiendommer, vil flertallet understreke at det er nødvendig at Statskog og Opplysningsvesenets Fond-skog medvirker til makeskifte.

Flertallet legger til grunn at det stilles midler til rådighet for å gjennomføre jordskifte i den regionen som blir belastet og på denne måten styrke eksisterende eiendomsstruktur."

Svar:

Ved behandlingen av St.meld. nr. 11 (1998-99) Regionalt skyte- og øvingsfelt for Forsvarets avdelinger på Østlandet - Regionfelt Østlandet, jf. Innst. S. nr. 129 (1998-99) den 23. mars 1999, besluttet Stortinget at det skulle etableres et nytt, stort skyte- og øvingsfelt for Hærens avdelinger i Østlandsregionen, Regionfelt Østlandet. Feltet er på ca. 193 km², og alt areal er nå forhåndstiltrådt av Forsvarsbygg som tiltakshaver gjennom frivillige avtaler med unntak av noen få fritidseiendommer.

Av de 193 km², eier Statskog SF ca. 25 000 dekar (daa), Borregård ca. 17 000 daa og øvrige private grunneiere ca. 151 000 daa. Som det er påpekt var stortingsflertallet opptatt av at erstatningsoppkjøret - så langt grunneierne selv ønsket det - skulle skje gjennom tilbud om makeskifte. Forsvarsbygg har i dialog med grunneierne så langt fått den forståelse at om lag halvparten av det berørte areal (100 000 daa) ønskes makeskiftet. Selve makeskifteprosessen er nå formelt igangsatt gjennom jordskifteretten.

Forsvarsbygg disponerer i dag ca. 170 000 daa som kan brukes som erstatningsareal for grunneiere berørt av tiltaket. Arealene er sikret gjennom kjøp eller opsjoner med grunneiere som ønsker å selge eiendommene frivillig til Forsvarsbygg, og fordeler seg som følger: Ca. 57 000 daa i Åmot kommune, ca. 74 000 daa i Rendalen kommune, ca. 17 000 daa i Trysil kommune, ca. 18 000 daa i Elverum kommune og ca. 4 000 daa i Kongsvinger kommune.

I Forsvarsbyggs totale arealbank bidrar Statskog SF med 50 000 daa, fordelt på ca. 22 000 daa i Åmot, ca. 20 000 daa i Elverum/Trysil og 8 000 daa i Rendalen. Samarbeidet mellom Forsvarsbygg og Statskog SF er regulert i en egen avtale, hvor det fremgår at Statskog SF ønsker å bidra til å muliggjøre gjennomføringen av et makeskifte som hovedfremgangsmåten i erstatningsoppkjøret med grunneiere som må avstå arealer ved etablering av Regionfelt Østlandet. I tillegg er partene enige om å komme sammen for å drøfte muligheter for å trekke inn andre arealer tilhørende Statskog SF, hvis det viser seg at dette gagnar det totale makeskiftet. Det er mitt hovedinntrykk at Forsvarsbygg og Statskog SF gjennom et aktivt samarbeid nettopp bidrar til den profil på erstatningsoppkjøret som stortingsflertallet ønsker.

Opplysningsvesenets fond blir ikke direkte berørt som grunneier av etableringen. Jeg er kjent med at Forsvarsbygg og Opplysningsvesenets fond er i dialog med tanke på et trekantskifte, hvor det blir gjort tilgjengelig ca. 7 000 daa i Åmot. I tillegg har jordskifteretten inntatt ytterligere ca. 10 000 daa av Opplysningsvesenets fonds areal. Med bakgrunn i den arealbank som disponeres, de prosesser som er i gang for å skaffe ytterligere arealer samt iverksatt jordskifteprosess, tyder alt på at det vil være realistisk å kunne tilby alle som ønsker det, makeskifte som oppgjørsform.

En vellykket etablering av Regionfelt Østlandet er meget viktig for både omstillingen av Hæren og for våre muligheter for å utdanne soldater og befal til krevende arbeidsoppgaver nasjonalt og internasjonalt. Jeg vil også i fortsettelsen påse at det etablerte grunnlag for gjennomføring av makeskifte som oppgjørsform blir ivarettatt overfor de grunneiere som ønsker dette.

SPØRSMÅL NR. 635

Innlevert 4. juni 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 12. juni 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Gibbonapen "Amadeus" i Amadeus-parken i Stange har fulgt dyreparken siden 1995. Gibbonapens liv er ekstremt familiefokusert, og nå er apen kommet til det stadiet hvor han har behov for en make. Eierne har omsider funnet en make i Kolmården Djurpark i Sverige. Statens dyrehelsevern ved fylkesveterinæren i Hedmark og Oppland har imidlertid stilt strengere krav enn hva svensk EU-praksis gjør, og umuliggjør dermed flyttingen.

Kan landbruksministeren medvirke til at myndighetene lempet på sine krav til parkens eiere?»

BEGRUNNELSE:

Dyreparken Amadeus-parken i Stange ble etablert for fem år siden etter at virksomheten flyttet dit fra Klæbu i Trøndelag. Gibbonapen har fulgt dyreparken siden 1995. Klima og trafikkgrunnlag og nærhet til Oslo-regionen var årsaken til flyttingen.

Når det gjelder apen fra Sverige, blir det krevd bygging av kjølerom for midlertidig oppbevaring av eventuelle dyr som dør og et spesielt rom for obduksjon før innførselstillatelse kan gis. Eierne mener at en avtale med Veterinærinstituttet i innebærer at obduksjon kan gjøres der. Det er kun én times avstand med bil. Dette er også i samsvar med svensk praksis, men Statens dyrehelsetilsyn ved fylkesveterinæren sier nei til en slik løsning. Nå er parkeierne bekymret for gibbonapen "Amadeus" liv som følge av de mange hindringer som dyrehelsefaglige instanser påfører dem.

Svar:

Dyreparken Amadeus-parken AS, Linderud Gård, 2337 Tangen, søkte i fjor Statens dyrehelsetilsyn om importtillatelse for en gibbonape fra Kolmården Djurpark i Sverige.

Søknaden ble den gang avslått da Amadeus-parken ikke oppfylte de krav som stilles i forskrift om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av visse dyrearter av 1. januar 1999. Blant annet manglet Amadeus-parken tilfredsstillende kjølerom for oppbevaring av døde dyr, samt rom for obduksjon av dyr.

Kjølerom er nå installert og det er etablert avtale med Veterinærinstituttet om obduksjon av dyr som dør, en ordning distriktsveterinæren har funnet tilfredsstillende. På denne bakgrunn søkte Amadeus-parken 2. april 2003 på nytt om tillatelse til å innføre en gibbonape fra Sverige. Den nye søknaden er nå under vurdering i Statens dyrehelsetilsyn, sentralforvaltningen.

SPØRSMÅL NR. 636

Innlevert 4. juni 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 24. juni 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Domstolsadministrasjonen i Trondheim har besluttet at Mandal tingrett skal nedlegges fra 1. januar 2004, og at domstolsfunksjonen skal overføres til Kristiansand. I Kristiansand er imidlertid rettens kapasitet sprengt, og sorenskriveren forutsetter at den må leie rettslokaler for å kunne ta unna sakene fra Mandal.

Hva vil statsråden gjøre for å hindre sentral detaljstyring, og kan han tillate tingretten å leie lokaler i Mandal slik at rettstjenestetilbudet der opprettholdes?»

BEGRUNNELSE:

Som et resultat av domstolsreformen, risikerer vi nå en tilnærmet fullstendig rasing av rettstjenestetilbudet til Mandal-regionens befolkning. Ved en overføring til Kristiansand tingrett, vil to dommerstillinger, fem politijuriststillinger og antakeligvis flere sivile jurister forsvinne fra byen. Sorenskriveren i Kristiansand oppfatter at Domstolsadministrasjonens pålegg krever at han må leie nye lokaler i Kristiansand. En praktisk løsning ville imidlertid være å akseptere en lokal filial av Kristiansand tingrett i Mandal, slik at rettslokalet leies i Mandal. Slik

kan det lokale rettstilbudet opprettholdes med det vesentlige av fagmiljøet intakt.

Svar:

St.meld. nr. 23 (2000-2001) Førsteinstansdomstolene i fremtiden ble behandlet av Stortinget 21. mai 2001. Stortinget vedtok da at dagens 92 domstoler i første instans skulle reduseres til 66. I Stortingets vedtak lå også en beslutning om sammenslåing av tingrettene i Kristiansand og Mandal. Stortinget besluttet videre at den nye Kristiansand tingrett skulle lokaliseres til Kristiansand. Sammenslåingstidspunktet ble senere fastsatt til 1. januar 2004.

Jeg har forelagt saken for Domstolsadministrasjonen og på bakgrunn av deres svar kan jeg opplyse:

En sentral oppgave for Domstoladministrasjonen er å sørge for at de forestående strukturendringene i førsteinstansdomstolene gjennomføres på en god og formålstjenlig måte i tråd med Stortingets beslutninger. Det vil derfor ikke være aktuelt å opprette en filial av den sammenslåtte Kristiansand tingrett i Mandal. I samsvar med Stortingets beslutninger medfører dette at de ansatte i den nye domstolen vil få sitt kontorsted i Kristiansand.

Det vil imidlertid være opp til Domstolsadministrasjonen å bestemme om å utnytte eksisterende rettssaler i Mandal ut 2006, idet leiekontrakten utløper ved utgangen av dette året. Dersom denne løsningen blir valgt, vil det bli foretatt en evaluering av ordningen, hvor det blant annet vil bli lagt vekt på faktisk bruk av rettssalene sammenholdt med de totale kostnadene for Kristiansand tingrett.

SPØRSMÅL NR. 637

Innlevert 5. juni 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 12. juni 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Korleis fylgjer statsråden opp fleirtalet i kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen sin merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003) om statsstøtte til Høgskolen på Jæren?»

GRUNNGJEVING:

Eg var tilstades ved avslutninga av vårsesjonen i fjor. Det er tydeleg at skulen fyller eit behov. Auka studenttal fortel også sitt om det. Skulen har fått godkjent to grunnfag; handlingskompetanse og økonomi og leiing. Eksamensretten er i orden, og skulen utviklar no eit tredje grunnfag; landbruk. I utviklingsperioden har skulen basert den økonomiske sida på utviklingsmidlar, gåver og studentbetaling. Det vert arbeidd med ei meir langsiktig finansiering der statsstøtte er eit element. Eg vonar statsråden finn ei løysing, eventuelt i samarbeid med Landbruksdepartementet og Hå kommune.

Svar:

I fleirtalsmerknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003) blei departementet bede om å vurdere om høgskuletilbod ved Høgskolen på Jæren skal få statstøtte. Det har vore dialog mellom departementet og høgskulen, og departementet har motteke søknad om statsstøtte. Denne vil bli behandla saman med dei andre søknadene frå private høgskular i samband med statsbudsjettet for 2004.

SPØRSMÅL NR. 638

Innlevert 5. juni 2003 av stortingsrepresentant Kjell Engebretsen

Besvart 16. juni 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hvilke tiltak kan iverksettes umiddelbart som kan bedre situasjonen for pionerdykkerne i Nordsjøen?»

BEGRUNNELSE:

Spørsmålet om kompensasjon og bistand til pionerdykkerne i Nordsjøen har over lenger tid vært til behandling i ulike organer. For mange dykkere er situasjonen nå prekær. Det er derfor av stor betydning at tiltak for å bedre forholdene iverksettes så snart som mulig. Regjeringen har ennå ikke fremmet noe dokument for Stortinget som gir grunnlag for å behandle denne saken.

Svar:

Jeg kommer til å fremme en stortingsmelding om granskning av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen før sommerferien 2003. Denne stortingsmeldingen vil være en oppfølging av rapporten som kommisjonen som gransket pionerdykkernes forhold i Nordsjøen leverte til meg 31. desember 2002. Rapporten er senere publisert som NOU 2003:5 Pionerdykkerne i Nordsjøen.

I tillegg har Regjeringen til behandling et spørsmål fra stortingsrepresentant Jan Simonsen som i Dokument nr. 8:108 (2002-2003) foreslår at pionerdykkerne i Nordsjøen gis "ærespensjon" etter de samme økonomiske retningslinjer som gjelder for krigspensjon.

Det har ikke ligget i granskingskommisjonens mandat å ta stilling til hvilke tiltak som kan bedre situasjonen for pionerdykkerne i dag, men først og fremst å granske om petroleumsvirksomheten har påført pionerdykkerne skader, og i så fall se på ansvarsforholdene knyttet til dette.

Tiltak som kan bedre pionerdykkernes helsemessige og trygdemessige situasjon når de ikke er i arbeid, ligger i utgangspunktet utenfor mitt ansvarsområde. Stortingsmeldingen vil likevel omtale forhold som kan bedre situasjonen for pionerdykkerne i Nordsjøen i dag, herunder tiltak for å kunne gi bistand i dykkernes daglige livssituasjon.

Det pågår i dag helseundersøkelser av dykkere for bedre å forstå sammenhengen mellom dykking og senere helseskader. Daværende Sosial- og helsedepartement inngikk 4. juli 2000 avtale med Haukeland sykehus om et tidsavgrenset prosjekt for undersøkelse av yrkesdykkere. Prosjektet har som formål å undersøke yrkesdykkere med spørsmål om følgetilstand etter dykkeaktivitet, samt utferdige legeerklæringer til trygdemyndigheter, forsikringsselskaper og lignende. Sluttrapport fra prosjektet skal foreligge innen 30. juni 2003.

Sosial- og helsedepartementet iverksatte for øvrig en kompensasjonsordning for tidligere nordsjødykkere med varig helsesvikt 1. juni 2000. Kompensasjon ble fastsatt opp til 200 000 kr til hver enkelt dykker etter søknad.

Jeg er også kjent med at Statoil i oktober 2001 besluttet å gi økonomisk kompensasjon til personer som har nedsatt arbeids- og ervervsevne etter å ha arbeidet som dykkere på norsk sokkel i perioden 1965 til 1990. Støtten var søknadsbasert, og fristen for å søke støtte gikk ut 1. februar 2002. Full støtte ble beregnet til 750

000 kr.

Nordsjødykker Alliansen (NSDA) er en sammenslutning bestående av tidligere nordsjødykkere. 25. juni 2002 bevilget jeg en prosjektstøtte på 500 000 kr til NSDA for at alliansen skal kunne arbeide for å ivareta nordsjødykkernes interesser. Departementet har også deltatt i flere møter med alliansen, hvorav det siste ble avholdt 1. august 2002.

Uavhengig av de allerede igangsatte tiltak ser jeg det behov enkelte pionerdykkere har for hjelp og rådgivning i økonomiske forhold, og på det personlige plan. Dette er også omtalt i stortingsmeldingen. Jeg har i dag mottatt en henvendelse fra den norske sjømannsmisjon, på vegne av biskopen i Bjørgvin, generalsekretæren i sjømannsmisjonen og representanter fra NSDA, der det søkes om midler til etablering og drift av en kontakttelefon for tidligere nordsjødykkere. Jeg må studere enkeltheter i dette forslaget nærmere, men er innstilt på å bidra til å realisere nødvendige tiltak overfor pionerdykkerne så snart som mulig i 2003.

SPØRSMÅL NR. 639

Innlevert 5. juni 2003 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 13. juni 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren vurdere å fremme forslag om endringer i merverdiavgiftsloven § 70 som kan gi åpning for fritak for merverdiavgiften i spesielle og avgrensede tilfelle for aktivitet knyttet til humanitære og sosiale formål, samt på en slik bakgrunn foreta en ny vurdering av søknaden fra Norsk Folkehjelp om slikt fritak?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til søknad fra Norsk Folkehjelp gjennom advokatfirmaet KPMG Law om fritak for merverdiavgift som er påløpt i forbindelse med salg av diverse utstyr og inventar som var en gave fra Kronprinsesse Märtha Institutt og Sophies Mindre i forbindelse med flyttingen av disse institusjonene.

Finansdepartementet har i brev av 20. mai 2003 avslått søknaden med begrunnelsen at merverdiavgiftsloven § 70 etter departementets syn ikke hjemler adgang for fritak i dette tilfellet. De vises også til at ikke tidligere er innvilget fritak for hjelpeorganisasjoner etter denne paragrafen, bortsett fra hjelpesendinger til utlandet, hvor bestemmelsen åpner for dispensasjon fra legitimasjonskravet.

Svar:

Utgangspunktet er at det ved omsetning av alle varer skal beregnes merverdiavgift. Regelverket skiller som hovedregel ikke mellom nye og brukte varer.

Merverdiavgiftsplikten er heller ikke betinget av hvilke formål overskuddet skal brukes til eller at overskuddet bl.a. skyldes frivillig innsats. Det betyr at omsetning av avgiftspliktige varer kan utløse avgiftsplikt også for frivillige organisasjoner på lik linje med alminnelige næringsdrivende. Det er imidlertid gitt en rekke lettelser i merverdiavgiftregelverket for slike organisasjoner. Blant annet skal registrering i avgiftmannallet først skje når omsetningen har oversteget 140 000 kr i en periode på 12 måneder (alminnelig beløpsgrense er 30 000 kr). Det er også gjort unntak for helt kortvarige arrangementer, samt for omsetning av gjenstander til ubetydelig verdi. Omsetning som ikke omfattes av de lempinger som er gitt, vil på vanlig måte være avgiftspliktig.

Når det gjelder merverdiavgiftsloven § 70, åpner den for at avgiftsmyndighetene kan fritta fra merverdiavgiftsplikten dersom det foreligger særlige forhold. Formålet med bestemmelsen er å tjene som en sikkerhetsventil når man står overfor en situasjon som ikke har vært overveid av lovgiver og hvor nektelse av å lempe på avgiften vil gi en utilsiktet virkning. At omsetning av avgiftspliktige varer kan utløse registrerings- og avgiftsplikt også for frivillige organisasjoner på lik linje med alminnelige næringsdrivende, er ikke en slik utilsiktet virkning av loven. Avgiftsplikten følger i disse tilfellene av lovens hovedregel.

De hensyn som ligger bak bestemmelsen tilsier at den ikke skal benyttes til å tilgodese formål utenfor

loven, som for eksempel sosiale, kulturelle og humanitære formål. Det foreligger derfor en fast og langvarig praksis for at bestemmelsen ikke skal anvendes til fordel for slike formål. Selv om jeg har forståelse for at avgiftsplikten kan oppleves som urimelig i et tilfelle som dette, kan jeg likevel ikke se at det er grunnlag for å endre denne praksisen.

SPØRSMÅL NR. 640

Innlevert 5. juni 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 17. juni 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fiskerimyndighetenes behandling av fiskemottaket i Hellvik havn er sikkert ikke enestående, og viser at det må være noe fundamentalt galt, enten i regelverket eller praktiseringen av dette.

Vil fiskeriministeren ta initiativ til en gjennomgang av dagens regelverk og selvfølgelig også praktiseringen av dette, med sikte på en forenkling som legger forholdene langt bedre til rette for denne viktige næringen, og slik at de som står for verdiskapingen blir behandlet på en skikkelig måte av byråkratiet?»

BEGRUNNELSE:

I et oppslag i Stavanger Aftenblad 16. mai kan en lese om Olav Svendsen som har gitt opp å drive fiskemottak i Hellvik havn. "Livsverket mitt er lagt i grus", hevder Svendsen og viser til den behandling han har fått av "kontrollverket" i det norske fiskeribyråkratiet. Han viser til en rekke eksempler på hvordan han er blitt behandlet av et uangripelig byråkrati. Og med dette mener han brev som ikke blir besvart, søknader som ikke blir behandlet, skjemavelde, kontroller, revisjon samt utallige pålegg.

Svendsen viser til et system og et byråkrati som har gjort bortimot alt som er mulig for å stikke kjepper i hjulet for videre drift. Hadde han hett Kafka og ikke Svendsen, kunne det blitt en bok om alt han har opplevd, blir det hevdet.

I et annet oppslag i Stavanger Aftenblad samme dag blir Svendsens påstander langt på vei bekreftet av Jens Vatne i Fiskeridirektoratet region Rogaland og som også sier "Velkommen til byråkratiet".

Svar:

Norsk fiskerinæring er en internasjonal næring og den eksporterer til en rekke land samtidig som den også produserer for det innenlandske markedet. Som følge av både en internasjonal og en nasjonal trend om strengere krav til hygiene og kvalitet ved matproduksjon er regelverket for matproduksjon de seinere årene tilsvarende skjerpet. Det betyr at norske produsenter må møte de kravene som stilles for å ha godkjenning for produksjon og foredling av fisk og fiskeprodukter, og det stilles krav både til hygienisk og bygningsmessig standard samt dokumentasjon av disse.

Norge har gjennom vedlegg 1 til EØS-avtalen akseptert EUs krav til helse, hygiene og kvalitet for bl.a. sjømat, og norsk regelverk er fullt ut harmonisert med EUs regelverk på dette området. Direktiv 91/493/EEC angir hygieneregler for produksjon og markedsføring av produkter av fisk og er gjennomført i norsk rett gjennom Kvalitetsforskrift for fisk og fiskevarer. Jeg vil imidlertid understreke at kravene til produksjon av sjømat ikke er særegne for EU, men at EUs regelverk baseres på internasjonale standarder. Det betyr at oppfyllelse av EU-kravene gir inngangsbillett både til EU-markedet og til andre markeder i verden, og varer som produseres for innenlands omsetning skal være framstilt under de samme betingelsene.

I den konkrete saken, som er bakgrunn for spørsmålet, finner vi ut fra undersøkelser i saken ikke belegg for påstandene om en uakseptabel behandling fra fiskerimyndighetenes side. Det foreligger en korrespondanse om nødvendig tilsyn og kontroll av virksomheten og derav følgende behov for oppfølging for å rette på forhold for å ivareta hygiene og kvalitet. Anlegget har vært besøkt ved den årlige revisjonen av anlegget samt ved uttak av prøver. Fiskeridirektoratet har videre stilt ressurser til rådighet både ved personell for prøveuttak, ved transport og ved laboratoriekapasitet til analysering.

Jeg har forståelse for at enkelte næringsaktører kan reagere på den økning i mengden av opplysninger

som må registreres og forhold som må dokumenteres, som kravene innebærer. Samtidig er det andre aktører igjen som mener at de kravene regelverket stiller kun er som minimumskrav å regne. Jeg ser ikke grunnlag for gjennomgang av regelverket på nåværende tidspunkt.

Dokument nr. 15:33

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 641

Innlevert 5. juni 2003 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 13. juni 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I forbindelse med behandling av stortingsmeldingen om Politireform 2000, ble Justisdepartementet bl.a. bedt om å se på ressursfordelingen mellom de nye politidistriktene. Et konsulentfirma har på vegne av POD utarbeidet et forslag til ny ressursfordeling. Resultatet er at enkelte distrikter må gi fra seg stillinger, mens andre får tilført stillinger og noen forblir uendret.

Siden saken er av stor politisk interesse, kan justisministeren bekrefte at saken skal behandles av Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

Den omtalte ressursfordelingssaken har, etter mitt skjønn, skapt stor uro ute blant politifolk i det ganske land. Dette på tross av at politifolk er svært lojale overfor sine ledere og de nasjonale vedtak som er fattet. Selv om det utarbeidede forslaget ikke er politisk behandlet, vil det etter mitt skjønn være den eneste politiske farbare vei. I motsatt fall vil man kunne få inntrykk av at saken er for betent til at Stortinget bør få den, selv om hele forholdet er basert på innspill fra Stortinget. Under justiskomiteens reise i Vestfold og Telemark i uke 21, ble det fra justiskomiteens leder Trond Helleland, gitt uttrykk for at sakshåndteringen så langt ikke var bra. Med det oppfattet jeg at han mente at man ved de opplysninger som kom frem, provoserte og skapte misnøye og usikkerhet i politidistriktene. Han antydte videre at man heller enn å flytte på ressurser mellom distriktene, burde styrke de som etter utredningen hadde for lite. Etter mitt syn et fornuftig resonnement. Det som likevel er det viktigste etter min vurdering, er at saken legges frem for Stortinget til endelig behandling. Dette selv om justisministeren her oppfyller Stortingets forventninger fra behandlingen av Politireform 2000.

Saken er ytterst politisk og Stortinget bør derfor gjennomgå og ta ansvar for den endelige behandlingen av denne saken.

Svar:

På bakgrunn av Stortingets ønske om en oversikt over den bemanningsplan som Regjeringen vil legge til grunn etter gjennomføringen av Politireform 2000, fikk Politidirektoratet i oppdrag å utarbeide en ny modell for ressursfordelingen mellom politidistriktene. Modellen, med Politidirektoratets vurderinger, er oversendt Justisdepartementet.

Departementet vil komme tilbake til saken, og bl.a. se den i sammenheng med politireformens bemanningsmessige effekter og forutsetninger. Dette vil skje i forbindelse med fremleggelsen av St.prp. nr. 1 for 2004.

SPØRSMÅL NR. 642

Innlevert 5. juni 2003 av stortingsrepresentant May Britt Vihovde

Besvart 13. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Kan olje- og energiministeren bidra til økt strømproduksjon gjennom et nytt aggregat i Svartisen kraftverk?»

BEGRUNNELSE:

I Meløy finnes det største kraftanlegget nord for Dovre, med landets største aggregat på 350 MW og en produksjon på over 2 000 GWh i året. Svartisen kraftverk er klargjort for å sette inn en turbin til, men Statkraft finner det ikke bedriftsøkonomisk lønnsomt. Svartisen kraftverk rammes ikke av tørre perioder, som vi hadde i vinter, fordi det får tilsig fra breer. Det er totalt bygget 100 km med tunneler i tilknytning til verket og det inkluderer 50 bekkeinntak. Slik vi forstår det, er problemet at det må bygges overføringsledninger fra Korgen og sørover for eventuelt å utnytte en fordobling av produksjonen i Svartisen kraftverk. Statkraft kan tjene mer penger på å skru opp prisen enn å bygge ut eksisterende anlegg.

Regjeringen ønsker å legge til rette for tilgang av mer miljøvennlig energi. Flere steder kan opprusting av eksisterende vannkraftanlegg bidra til dette. I Svartisen kraftverk finnes slike muligheter, som Statkraft likevel ikke synes å ville benytte. Jeg håper det er noe Regjeringen kan bidra med for å påvirke beslutningen i slike saker.

Svar:

Det er riktig at Statkraft har muligheter til å sette inn et ekstra aggregat i Svartisen kraftverk, men et slikt aggregat vil ikke medføre at produsert energimengde i kraftverket øker. Et ekstra aggregat vil øke kraftverkets effektkapasitet, slik at energiproduksjonen i større grad kan konsentreres om de tidsperioder hvor etterspørselen er høyest. Statkraft har nylig gjennomført en studie av et ekstra aggregat i Svartisen, hvor det ble konkludert med at det i dag ikke er lønnsomt å gjennomføre dette. Statkraft opplyser at de vil ta opp igjen studien til neste år, og vurdere lønnsomheten og rammebetingelsene på nytt.

Lønnsomheten av denne typen investeringer vil blant annet avhenge av rammevilkårene. Det kan i denne forbindelse nevnes at Statnett de siste årene har foretatt endringer som blant annet kan styrke lønnsomheten av investeringer i økt effektkapasitet. Avregningsgrunnlaget og nivået for sentralnettstariffen for produksjon er blitt endret, og det er etablert et effektreservemarked hvor produsenter og større forbrukere får kompensert for å stille effektreserver til rådighet.

Lønnsomheten av kraftselskapenes investeringer påvirkes av skatteregler og konsesjonsregler. Olje- og energidepartementet og Finansdepartementet foretar nå en samlet vurdering av enkelte sider ved de konsesjonsbaserte ordningene og kraftskattesystemet. Det tas sikte på å komme tilbake til Stortinget med en samlet redegjørelse til høsten.

Overføringskapasiteten sørover fra Nordland er begrenset av den samlede kapasiteten på to ledninger gjennom Namdalen, og av kapasiteten på mellomriksforbindelsen fra Korgen og østover inn i Sverige. I fjor gjennomførte Statnett tiltak i eksisterende nett, som sammen med tiltak i Sverige gjorde det mulig å heve overføringskapasiteten med 33 pst. Ifølge Statnett har dette resultert i at det i dag, bare unntaksvis er overføringsbegrensninger i nettet, og da i hovedsak knyttet til nødvendig vedlikeholdsarbeid. Overføringskapasiteten synes derfor ikke nå å ha avgjørende betydning for lønnsomheten av et ekstra aggregat i Svartisen kraftverk.

Omfanget og varighet av overføringsbegrensninger i framtiden vil avhenge av en rekke andre forhold, for eksempel hvordan forbruket utvikler seg, og mengde og lokalisering av ny kraftproduksjon. I samsvar med Statnetts formålsparagraf, vurderer foretaket fortløpende ulike tiltak for å styrke overføringskapasiteten i sentralnettet. I dette inngår også vurderinger av hvordan kapasiteten i nettet mellom Nordland og

Trøndelag/Møre kan økes ytterligere. Et alternativ til å bygge nye ledninger, som Statnett vurderer, er å oppgradere eksisterende ledninger. Dette er imidlertid kostbare tiltak og det er derfor nødvendig med grundige vurderinger av samfunnsøkonomien i slike prosjekt.

SPØRSMÅL NR. 643

Innlevert 6. juni 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 13. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I svar på mitt skriftlige spørsmål nr. 449 om det finnes krav til smitteisolater, leser jeg at helseinstitusjoner som er omfattet av spesialisthelseloven, skal ha et infeksjonskontrollprogram. For meg ser det ut til å være å sette bukken til å kontrollere havresekken. Det finnes i dag ISO 14644 standard i forbindelse med bygging av luftsmitteisolater.

Kontrolleres infeksjonskontrollprogrammet opp mot denne standarden?»

Svar:

Med hjemmel i smittevernloven er det fastsatt forskrift om smittevern i helseinstitusjoner - sykehusinfeksjoner. Formålet med forskriften er å forebygge og begrense forekomsten av infeksjoner i sykehus og andre helseinstitusjoner. I henhold til § 2-1 skal alle helseinstitusjoner som er omfattet av forskriften ha et infeksjonskontrollprogram. Et infeksjonskontrollprogram er i henhold til forskriften et *"program som omfatter alle nødvendige tiltak for å forebygge og motvirke sykehusinfeksjoner og for håndtering og oppfølging av utbrudd av slike infeksjoner"*.

De viktigste hovedelementene i et infeksjonskontrollprogram er for det første infeksjonsovervåking med registrering, melding, analysing og rapportering av sykehusinfeksjoner i institusjonen for at de raskt kan bli oppdaget, identifisert og håndtert. For det andre skal programmet inneholde tiltak for å forebygge sykehusinfeksjoner, og prosedyrene/retningslinjene skal nedfelles skriftlig. Som ett av tiltakene under infeksjonsforebyggingen er det inntatt krav om at det skal foreligge skriftlige retningslinjer for isolering av pasienter med infeksjoner som medfører fare for at andre kan ha blitt smittet.

Helseinstitusjonen skal føre kontroll med sin egen virksomhet (internkontroll), og virksomhetens ledelse er ansvarlig for at infeksjonskontrollprogrammet planlegges, utføres og vedlikeholdes i samsvar med lov eller forskrift.

Statens helsetilsyn og Statens institutt for folkehelse utgav sammen i oktober 1996 en veileder til sykehushygieneforskriften. Denne veilederen utdyper elementene i et infeksjonskontrollprogram. Blant de viktigste elementene er rutiner for overvåking av infeksjoner og antibiotikaforbruk og skriftlige prosedyrer for håndhygiene, for forebygging av hyppige infeksjoner og for isolering av pasienter med visse sykdommer.

Helsedirektoratet utgav i 1988 en veileder om bruk av isolering til å forebygge smittespredning i sykehus. En revisjon av denne er som kjent i ferd med å ferdigstilles av Nasjonalt folkehelseinstitutt og Sosial- og helsedirektoratet.

I forbindelse med sykehusreformen har de regionale helseforetakene utarbeidet, eller er i ferd med å få utarbeidet, regionale smittevernplaner. I disse planene vurderer foretakene blant annet sine behov for isolater ved sykehusene i regionen.

Ved bygging av sykehus, herunder isolater, er byggherren forpliktet til å følge de lover, regler og bygningstekniske standarder som gjelder. Standarden det henvises til, NS-EN ISO 14644 *Renrom og tilhørende kontrollerte omgivelser*, er én slik standard.

Det er Statens helsetilsyn som fører tilsyn med at institusjonene overholder forskriften om smittevern i helseinstitusjoner - sykehusinfeksjoner. Statens helsetilsyn er et faglig uavhengig tilsynsorgan som etter internkontrollprinsippet fører tilsyn med helsetjenester og helsepersonell. Når tilsyn utføres, vurderes helsetjenesten opp mot de lover, regler og standarder som finnes.

Jeg vedlegger til orientering en kopi av forskriften.

Vedlegg til svar:

Forskrift om smittevern i helseinstitusjoner - sykehusinfeksjoner.

Internett:

<http://www.lovdata.no/for/sf/hd/xd-19960705-0699.html>

SPØRSMÅL NR. 644

Innlevert 6. juni 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 12. juni 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Verdens Helseorganisasjon (WHO) har over flere år gjort en stor innsats for innsattes helse, globalt. I Europa har WHO sitt eget prosjekt, Health in Prison Project (HIPP), som har satt egne standarder for helse og helsepromotering i fengsler innenfor områder som mental helse, rus og ungdom. Prosjektet er en spydspiss innenfor offentlig helse. Flere land som vi liker å sammenligne oss med, er deltakere i prosjektet.

Kan statsråden svare på hvorfor Norge ikke er tilsluttet WHO's fengselshelsesamarbeid?»

BEGRUNNELSE:

HIPP har knyttet til seg nøkkelfagpersoner innen offentlig helse, og har slik skapt et viktig og medspillende miljø av ekspertise og kunnskap. På samme tid fungerer dette miljøet som portal i forhold til å påvirke offentlige myndigheters holdninger til helse, samtidig som den tilbyr strategisk veiledning.

Svar:

Fengselshelsetjenesten i Norge er en del av det alminnelige helsevesenet og det er Helsedepartementet som har det overordnede ansvaret for helsetilbudet til innsatte i norske fengsler.

Fra Helsedepartementet har jeg fått opplyst at Norge ikke er formell medlem av Health in Prison Project (HIPP). Norske helsemyndigheter har imidlertid mottatt invitasjoner til seminarer og lignende i regi av prosjektet, og deltakelse blir vurdert i hvert enkelt tilfelle. Norge har til nå deltatt på ett av møtene i nettverket.

Hvorvidt det er grunnlag for et økt engasjement fra Norges side må det således være opp til helsemyndighetene å vurdere ut fra et helsefaglig ståsted.

Justisdepartementet og helsemyndighetene har jevnlig samarbeidsmøter hvor ulike problemstillinger vedrørende fengselshelsetjenesten blir drøftet. Jeg vil sørge for at dette innspillet om internasjonalt samarbeid for fengselshelsetjenesten blir tatt opp som tema på neste møte.

SPØRSMÅL NR. 645

Innlevert 6. juni 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 12. juni 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva er status for arbeidet med å utrede spørsmålet om forvalterregistrering av aksjer?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 39 (2001-2002) ble det åpnet opp for såkalt forvalterregistrering av ulike typer verdipapirer, men ikke for aksjer. I proposisjonen het det at "Departementet tar sikte på å iverksette en nærmere utredning av de ulike hensyn som taler for og imot forvalterregistrering av aksjer".

Svar:

Departementet tar sikte på å iverksette en slik utredning i løpet av året.

SPØRSMÅL NR. 646

Innlevert 6. juni 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 12. juni 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil miljøvernministeren, for å styrke Nærøyfjordens mulighet til å få plass på UNESCOs verdensarvliste, ta initiativ til å stoppe utredningsarbeidet om flybombing mot Mjølfjell?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har søkt om at vestlandsfjordene får plass på UNESCOs verdensarvliste, representert ved Geirangerfjorden og Nærøyfjorden. Miljøvernministeren har vært engasjert i dette og åpnet selv Nærøyfjorden landskapsvernområde nylig. Landskapsvernområdet grenser imidlertid mot Forsvarets skytefelt på Mjølfjell i Hordaland. Det er nå i gang et utredningsarbeid for å se på muligheten for å drive flybombing mot dette skytefeltet. Planene har vakt sterk motstand, både fra lokalbefolkningen og fra hytteiere i området. Til Bergens Tidende 30. mai sier en representant for UNESCO at planene om flybombing kan hindre Nærøyfjorden i å bli tatt opp på verdensarvlisten. Ifølge avisen uttalte representanten at "Det skal vera høge krav til å bli tatt opp på lista, og det seier seg nesten sjølv at organisert flystøy over området og bombing i naboområdet ikkje kan aksepteras". Formannskapet i Voss kommune fattet 5. juni vedtak om å be om at utredningsarbeidet stoppes umiddelbart. Kommunen frykter blant annet at planene vil ødelegge for den voksende turistnæringen i området.

Svar:

Nærøyfjorden landskapsvernområde ble vernet ved kgl.res. 8. november 2002.

En del av sikkerhetssonen for det eksisterende Mjølfjell-feltet ligger innenfor verneområdet. Av vernebestemmelsene framgår det at Forsvaret har anledning til å gjennomføre øving/trening i eksisterende sikkerhetssone. I foredraget til kgl.res. heter det at en eventuell utvidelse av sikkerhetssonen inn i verneområdet må vurderes opp mot verneverdiene i området.

Forsvaret har nå satt i gang det forberedende arbeid i form av å utarbeide en melding med forslag til konsekvensutredningsprogram. Jeg vil følge den videre prosessen nøye med sikte på at konsekvensene for Nærøyfjorden landskapsvernområde av en eventuell endret bruk av Mjølfjell-feltet ses i sammenheng med verdensarvnominasjonen.

SPØRSMÅL NR. 647

Innlevert 6. juni 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 13. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Når de regionale helseforetakene bygger nye sykehus eller bygger nye deler/fornyser gamle sykehus, skal de også ha inn luftsmitteisolat.

Stiller helseforetakene da spesifikke krav som for eksempel ISO 14644 standard til de nye luftsmitteisolatene som utbyggeren må holde seg til, og hvordan kvalitetssikres utformingen av disse byggene under byggeprosessen?»

Svar:

La meg innledningsvis presisere at det representanten Rui indirekte opplyser, er korrekt. Det er nå helseforetakene som har ansvar for å sikre at det er tilstrekkelig kapasitet til å isolere pasienter som trenger dette. Dette følger av de allmenne kravene, knyttet til ansvaret for at virksomheten utøves på forsvarlig vis, og det "sørge for"-ansvaret som de regionale helseforetakene har for befolkningen i regionen.

Vi fikk de første nasjonale anbefalinger om isolering av pasienter i sykehus i 1980, fra det daværende Helsedirektoratet. Disse anbefalingene ble revidert i 1988, og de har siden vært et hjelpemiddel i arbeidet med å forebygge smittespredning i norske sykehus.

Endringer i infeksjonspanoramaet, blant annet en økt forekomst av multiresistente mikroorganismer og flere nyoppdagede infeksjonssykdommer, har gjort

det nødvendig å oppdatere retningslinjene. På oppdrag fra Statens helsetilsyn opprettet Norsk forum for sykehushygiene i 1996 en arbeidsgruppe for å revidere retningslinjene. Utkastet til reviderte retningslinjer var på bred høring i fagmiljøene.

I 2002 ble ansvaret for de reviderte retningslinjene overført fra Statens helsetilsyn til Sosial- og helsedirektoratet i forbindelse med omorganisering av den statlige helseforvaltningen. Utkastet til retningslinjer ble bearbejdet videre i et nært samarbeid mellom Sosial- og helsedirektoratet og Nasjonalt folkehelseinstitutt, og det ble deretter sendt på høring. Utkastet er for øvrig allment tilgjengelig via Internett, på adressen <http://www.fhi.no/publ/horinger/isol.doc>. Høringsuttalelsene gjennomgås nå, med sikte på endelig ferdigstilling av veilederen.

Omtalen av krav til isolater for luftsmitte (kalt isolat med sluse og spesiell ventilasjon, eget toalett, dusj og dekontaminator, og eventuelt med eget desinfeksjonsrom) i dette utkastet til veileder inkluderer blant annet egne punkt omkring pasientrommet, sluse inn til dette, krav til toalett, dusj og dekontaminator, bad, egne desinfeksjonsrom samt særskilte krav til ventilasjon av et luftsmitteisolat. Det gis også egen omtale av krav til isolat med direkte inngang fra terreng. Det er ikke formulert noe krav at en skal følge én spesifikk standard (som for eksempel ISO 14644). Jeg vil imidlertid sikre at dette blir belyst som en særskilt problemstilling før veilederen ferdigstilles.

Denne aktuelle veilederen fokuserer på de rent tekniske forhold i forbindelse med isolering, fordi det er behov for avklaring på dette feltet, noe det stilte spørsmålet også bekrefter. Men jeg vil benytte også denne anledningen til å minne om at omsorg for de pasientene som må isoleres pga. infeksjon, bør og skal omfatte mye mer. Det å ha en infeksjon som nødvendiggjør isolering, kan oppleves som et traume eller en livskrise. Det er viktig at helsetjenestens tilbud er helhetlig, at pasientens verdighet ivaretas, og at det gis støtte til pasientens egen mestring og til de pårørende.

SPØRSMÅL NR. 648

Innlevert 6. juni 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 17. juni 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Styret i NSB har vedtatt å innstille nattogene på Dovre-, Bergens- og Sørlandsbanen fra nyttår på grunn av manglende lønnsomhet.

Er samferdselsministeren enig i at det er gode samfunnsøkonomiske grunner for å opprettholde togtilbudet, og hva vil samferdselsministeren gjøre for å forhindre at nattogene blir innstilt?»

BEGRUNNELSE:

Selv om mange togtilbud ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme, er det likevel gode grunner for å opprettholde tilbudet. Det er hensynet til miljøet, ønske om å forebygge ulykker og redusere økt veitrafikk. Stadig økende veitrafikk krever stadig nye, store kostnadskrevede veianlegg. Etter min mening er en bedre jernbanesatsing god samfunnsøkonomi. Staten gir i dag tilskudd til ulønnsomme togruter. Det meste av dette går til sentrale områder. Togtilbudene utenom de sentrale områder er stadig blitt redusert de siste årene.

Kommunikasjonsmulighetene for pendlere og næringslivet er redusert. En innstilling av nattogene vil forverre dette ytterligere.

Svar:

Jeg ser det som et svært viktig politisk mål å ha et godt togtilbud i Norge. Derfor har det heller aldri blitt satset mer penger fra statens side på jernbanen enn i dag, med unntak av det ekstraordinære løftet ved byggingen av Gardermobanen. Staten bruker i år 6 mrd. kr over statsbudsjettet til jernbaneformål. Om lag 1,4 mrd. kr benyttes til å kjøpe persontogtrafikk fra NSB som ikke er lønnsom ut fra bedriftsøkonomiske kriterier. Dette gjøres nettopp fordi Regjeringen ser at det er gode samfunnsøkonomiske grunner for å satse på jernbane også på strekninger der det er bedriftsøkonomisk ulønnsomt.

Når det gjelder de langdistansestrekningene som drives uten at staten betaler for det, mottok departementet 5. juni en skriftlig orientering fra styret i NSB om styrets vurdering av det videre grunnlaget for kommersiell drift av disse strekningene. Her går det fram at styret ber administrasjonen gå i dialog med

staten for å undersøke om det er ønskelig å opprettholde trafikken gjennom å betale for den, for eksempel gjennom offentlig kjøp. Styrets flertall slutter seg til at de kommersielle nattogene på Dovre-, Sørlands- og Bergensbanen legges ned med virkning senest fra januar 2004, dersom ikke staten bevilger tilstrekkelige midler til å opprettholde tilbudet.

Jeg vil benytte den nærmeste tiden til å gå nøye gjennom styrets innspill om framtiden for langdistansestrekningene generelt og nattogene spesielt. Styret ønsker å opprettholde driften av nattogene i inneværende år. Både nattog på Nordlandsbanen og på Sørlandsbanen inngår for øvrig i Samferdselsdepartementets kjøpsavtale med NSB om persontogtransport, med kjøpsbeløp på henholdsvis 34 og 23 mill. kr i 2003. Spørsmålet om eventuelt utvidet statlig kjøp av nattog og de samfunnsøkonomiske vurderingene knyttet til dette, er noe Regjeringen vil komme tilbake til i forbindelse med statsbudsjettet for 2004.

Departementet vil også vurdere muligheten for at andre togselskaper enn NSB kan ta over hele eller deler av trafikken på disse langdistansestrekningene. Flere selskaper har allerede signalisert interesse, og departementet vil invitere disse selskapene til snarlig dialog.

Jeg vil samtidig understreke at grunnen til den situasjonen nattogdriften nå har kommet opp i, ikke er reduksjon i de statlige overføringene til jernbane, men inntektssvikt på grunn av at flere reisende velger andre transportformer enn nattog. Velvilje og omtanke for jernbanen er ikke nok, og for at nattogene skal kunne drives godt i framtiden, må langdistansetogene framstå som attraktive nok til at flere enn i dag bruker dem. Her har også NSB selv et betydelig ansvar, og jeg er kjent med at selskapet nå er i ferd med å iverksette en rekke tiltak som skal gjøre togtilbudet mer attraktivt og enkelt for de reisende.

SPØRSMÅL NR. 649

Innlevert 6. juni 2003 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy

Besvart 17. juni 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Ved en lovendring som trådte i kraft 1. januar 2002, ble det åpnet for at registrerte partnere skal ha adgang til stebarnsadoptsjon på lik linje med den adgang heterofile allerede hadde. Et viktig mål med endringen var å sikre retten til to foreldre for barn som vokser opp i en familie med to mødre og uten noen kjent far ved at både biologisk mor og sammor kan bli juridiske foreldre til barnet.

Fungerer nå ordningen i tråd med denne intensjonen?»

BEGRUNNELSE:

Et viktig siktemål ved stebarnsadoptsjon er å sikre et barns rettigheter i forhold til de som barnet faktisk opplever som sine foreldre. Dette kan for barnet bli viktig i en rekke sammenhenger, eksempelvis i forhold til et eventuelt samlivsbrudd, i forhold til spørsmål om omsorg dersom den biologiske forelderen dør, eller i forhold til arverett etter den av foreldrene som ikke er biologisk forelder.

I enkelte tilfeller vil et barn ikke ha noen kjent biologisk far, og det vil være mor og hennes partner/samboer/ektefelle som har ansvaret for barnet fra det er født. I disse sakene er kanskje stebarnsadoptsjon særlig aktuelt.

Pressemeldingen som departementet sendte ut i anledning de nye retningslinjene som kom etter lovendringen fra 1. januar 2002, stadfester at søknader om stebarnsadoptsjon i ekteskap og registrert partnerskap skal behandles på samme måte. Samtidig ser vi at ingen registrerte partnere hittil har fått innvilget sin søknad. Dette gjør det naturlig å spørre om lovendringen fungerer i tråd med intensjonen, og eventuelt i neste omgang om en endring i lov eller retningslinjer er påkrevet.

Svar:

Endringen i adopsjonsloven som gav adgang til stebarnsadoptsjon for personer i registrert partnerskap, trådte i kraft 1. januar 2002. Av forarbeidene til loven følger at formålet var å gi også de barn som bor sammen med en av sine foreldre og dennes registrerte partner i en stabil familierelasjon, den juridiske sikkerheten en stebarnsadoptsjon innebærer.

Da Stortinget vedtok lovendringen, ble det forutsatt at adopsjonslovens generelle regler om stebarnsadoptsjon ikke skulle påvirkes av forslaget. Det

ble videre forutsatt at de samme strenge kriteriene gjelder ved stebarnsadoptsjon i registrert partnerskap som i ekteskap. Dette innebærer at hensynet til hva som gagnar barnet, jf. adopsjonsloven § 2, fortsatt vil være det grunnleggende prinsipp i vurderingen av om en adopsjon bør gjennomføres eller ikke. Som det ble synliggjort i forarbeidene til lovendringen, vil det alltid være svært viktig at adopsjonsmyndigheten foretar en grundig og konkret behandling av hver søknad. Partene må også gis anledning til å tenke nøye igjennom virkningene av en adopsjon og spørsmålet om adopsjonen vil være til barnets beste.

Retningslinjene om saksbehandling ved innenlands- og utenlandsadoptsjon og særlig om skjønnsutøvelse ved innenlandsadoptsjon forelå i desember 2002. Retningslinjene innebærer presisering og tydeliggjøring av gjeldende system for behandling av adopsjonssaker. De beskriver reglene ved de ulike trinn i en adopsjonssak, og gir en samlet oversikt over saksbehandlingen ved innenlands- og utenlandsadoptsjon. Retningslinjene inneholder i tillegg regler for skjønnsutøvelse ved innenlandsadoptsjon, herunder stebarnsadoptsjon.

Av retningslinjene fremgår at Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen skal henvende seg til kommunen for å få bistand til å opplyse adopsjonssaken før avgjørelse treffes. Dette gjelder også ved søknad om stebarnsadoptsjon, herunder stebarnsadoptsjon i registrert partnerskap. Også på dette punktet stadfester retningslinjene gjeldende praksis.

Et alminnelig utgangspunkt er at det er til barnets beste å ha to foreldre; en mor og en far. Ifølge retningslinjene skal derfor farskap, så langt råd er, være fastsatt før adopsjon kan foretas. Verserer det sak om farskap til barnet, skal bevilling ikke gis før farskapssaken er endelig avsluttet, slik at begge foreldrenes syn på adopsjonssøknaden kan innhentes. En sak om farskap er avsluttet når den oppgitte far har erkjent farskapet, vedtatt forelegg etter bestemmelsene i barneloven eller farskapet er fastsatt ved rettskraftig dom. Likeså vil en farskapssak være avsluttet når den eller de oppgitte menn er frifunnet ved dom eller saken er henlagt med endelig virkning.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at det i de siste årene har antall stebarnsadoptsjoner her i landet ligget på mellom 150 til 200 adopsjoner i året. Når det gjelder antallet saker som gjelder stebarnsadoptsjon i registrert partnerskap opplyser Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA) at de pr. i dag har 10 saker til behandling. Klagesakene departementet sendte tilbake til BUFA ved årsskiftet for fornyet og fullstendig behandling etter de nye retningslinjene, er da medregnet. BUFA opplyser videre at de foreløpig har truffet vedtak i en av sakene. I de øvrige sakene avventes kommunens utredning. Departementet har ingen klagesaker til behandling som gjelder søknad om stebarnsadoptsjon i registrert partnerskap.

Som det fremgår ovenfor innebærer retningslinjer og vanlig praksis at kommunen bistår i å få saken så godt opplyst som mulig. Dette kan føre til at det går noe tid før endelig avgjørelse i en sak treffes.

Jeg kan etter dette ikke se at det på nåværende tidspunkt foreligger opplysninger som tilsier at bestemmelsene som har åpnet adgang til stebarnsadoptsjon i registrert partnerskap ikke fungerer etter formålet. Jeg er av den oppfatning at de nye retningslinjene gir et godt grunnlag for å behandle søknader om stebarnsadoptsjon. Siden departementet har det overordnede ansvaret på adopsjonsfeltet, vil imidlertid departementet naturlig følge utviklingen også når det gjelder behandlingen av disse sakene. Dette gjelder både saksbehandlingstid, samt behovet for eventuelle ytterligere presiseringer i regelverket.

SPØRSMÅL NR. 650

Innlevert 10. juni 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 13. juni 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at norske elever som tar et folkehøyskoleår i et annet nordisk land, skal få de samsvarende tilleggspoengene som norske elever ved norske folkehøyskoler får i dag?»

BEGRUNNELSE:

I Norge gir et år på folkehøyskole 3 tilleggspoeng ved opptak til høyere utdanning, forutsatt at man har et vitnemål som dokumenter et fremmøte på minst 90 pst. Dette er såfremt man går på en folkehøyskole i Norge. Velger man å gå på en folkehøyskole i noen av de andre nordiske land får man ikke disse ekstra poengene. Unntaket er dersom man går på Nordiska folkhögskolan i Kungälv.

Jeg er blitt kontaktet av en norsk elev som har kommet inn ved Den Skandinaviske Designhøyskole i Randers i Danmark, og som har fått beskjed fra Utdannings- og forskningsdepartementet at opphold ved folkehøyskoler i andre nordiske land, med unntak av Kungälv, ikke gir grunnlag for tilleggspoeng.

Det oppleves svært urimelig for elever som ønsker å ta ett år på folkehøyskole i et annet nordisk land at de ikke får den samme uttellingen som elever ved norske folkehøyskoler får. Resultatet kan fort bli at et folkehøyskoleår i et annet nordisk land blir betraktet som mindre lønnsomt for de som ønsker å satse på høyere utdanning.

Nordisk Råd har i flere år arbeidet for at barn og unge kan få muligheten til å studere og oppholde seg i andre nordiske land, bl.a. gjennom Norplus-ordningen, og gjennom Nordisk Folkehøyskolestipend. Det gir et dårlig signal til ungdom at opphold ved folkehøyskoler i andre land enn Norge ikke gir poeng som kan brukes ved opptak til høyere utdanning.

Svar:

Ordningen med at gjennomført folkehøyskoleår gir 3 konkurransepoeng ved opptak til høyere utdanning grunner seg på et stortingsvedtak fra 14. januar 1997 i forbindelse med behandling av St.meld. nr. 51 (1995-96) Om folkehøgskolen og utdanningssamfunnet.

"Med verknad frå og med skoleåret 1997/98 skal elevar som gjennomfører eit folkehøgskoleår på 33 veker, få utteljing i form av tre konkurransepoeng ved opptak til høgere utdanning i tillegg til alderspoeng, under føresetnad av skoledokumentasjon og registrert elevframmøte på 90 pst.", jf. Innst. S. nr. 91 (1996-97).

Stortingsvedtaket ble ved gjennomføringen tolket slik at det gjaldt norske folkehøyskoler. De norske folkehøyskolene var etter stortingsbehandlingen gjennom en omfattende dokumentasjonsprosess, som grunnlag for at vedtaket kunne praktiseres i forhold til opptak ved universiteter og høyskoler fra og med skoleåret 1997/98. Nordiska folkhögskolan i Kungälv ble med i ordningen og gjennomførte skole-dokumentasjonen på linje med de norske skolene. Den er et nordisk fellestiltak som får tilskudd over Kapittel 253 Folkehøgskolar i statsbudsjettet og står under tilsyn av Utdannings- og forskningsdepartementet.

En så det praktisk vanskelig å gjennomføre en lignende dokumentasjonsvurdering av folkehøyskoler utenom Norge som ikke ligger under departementets tilskuddsordning, forvaltning og tilsyn.

De spørsmål som har kommet til departementet fra enkeltelever om å la ordningen gjelde for gjennomført skoleår ved svenske og danske folkehøyskoler er blitt avslått ut fra den prinsipielle begrunnelsen som er gitt ovenfor.

Departementet ser ingen grunn til å endre tolkningen av stortingsvedtaket fra januar 1997 og den praksis som er etablert på dette området.

SPØRSMÅL NR. 651

Innlevert 10. juni 2003 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 16. juni 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Marin Harvests anlegg på Frøya er besluttet nedlagt. Bedriften sysselsetter ca 150 ansatte, og er en av Norges største videreforedlingsbedrifter innen laks. Det er tatt et lokalt initiativ som kan gi mange av de oppsagte nytt arbeid i en tilsvarende bedrift, men det forutsetter at SIVA, SND og andre aktører bidrar.

Vil næringsministeren ta initiativ for å bruke offentlige virkemidler for å bidra til å gi det lokale initiativet en sjanse og dermed bidra til å redde flest mulig av arbeidsplassene?»

Svar:

Jeg er kjent med at selskapet SalMar AS, vurderer å utvide sitt engasjement innen videreforedling av laks på Frøya. Sysselsettingseffekten av en slik utvidelse er usikker, men investering i ny teknologi som prosjektet innebærer kan bidra til å styrke SalMars konkurransevne.

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og SIVA forvalter de offentlige virkemidlene som vil være mest aktuelle å benytte dersom det offentlige skulle bidra til SalMars eventuelle utvidelse. Før det kan gjøres en realitetsvurdering av prosjektet,

må det imidlertid foreligge en konkret prosjektbeskrivelse fra SalMar. En slik prosjektbeskrivelse er foreløpig ikke presentert for SND eller SIVA, selv om begge institusjonene er orientert om prosjektet.

Spørsmålet om en eventuell medvirkning fra SND, SIVA eller andre virkemiddelaktører må vurderes av institusjonene selv og deres styrer innenfor de rammene de disponerer og gitte retningslinjer. For SND og SIVA vil dette innebære en vurdering av om prosjektet kan bli lønnsomt og at de nødvendige kredittmessige og driftsmessige sider av saken blir tilfredsstillende ivaretatt. Det er ikke aktuelt fra departementets side å gripe inn i institusjonenes saksbehandling av denne type saker.

Samtidig arbeider Regjeringen for å forbedre rammebetingelsene slik at det blir mer interessant å investere i Norge. En stram finanspolitikk har bidratt til lavere rente og svakere kronekurs. Regjeringen har gjennomført betydelige skatte- og avgiftslettelser som forbedrer bedriftenes konkurransevne. I tillegg er elavgiften foreslått fjernet for alt næringsliv.

SPØRSMÅL NR. 652

Innlevert 10. juni 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 16. juni 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ifølgje Avisa Nordhordland den 4. juni 2003 har statssekretær Arnfinn Ellingsen på besøk i Nordhordland blitt oppfatta slik at Samferdselsdepartementet ikkje ville gå inn for meir pengar til nye prosjekt i Hordaland fordi Framstegspartiet i forhandlingar med regjeringspartia hadde fått gjennomslag for 150 mill. kr meir til vegar. Kvifor meir pengar til veg skulle gi mindre veg, kjem derimot ikkje fram i avisartikkelen.

Kan statsråden forklare kva statssekretæren her har meint, og tar statsråden avstand frå eit slikt resonnement?»

Vedlegg til spørsmål:

Artikkel i Avisa Nordhordland den 4. juni 2003, side 6.

GRUNNGJEVING:

Når Framstegspartiet i samband med forhandlingar med regjeringspartia om statsbudsjettet for 2003 fekk styrka vegbudsjettet med 150 mill. kr var dette sjølv sagt for å få bygd meir veg. Dersom denne styrkinga medfører at Samferdselsdepartementet reduserer løyvinga til nye vegprosjekt, er dette både ulogisk og langt på veg eit løftebrot frå Regjeringa si side. Derfor er det svært viktig å få oppklart kva statssekretæren her har meint, kva statsråden meiner om dette og kva som er Samferdselsdepartementet si offisielle haldning her.

Svar:

Jeg oppfatter spørsmålet slik at representant Gjermund Hagesæter ønsker en klargjøring av hva statssekretær Arnfinn Ellingsen skal ha uttalt til ordfører Helge Haukeland ved besøk i Masfjorden 4. februar 2003, senere referert bl.a. i avisa Nordhordland.

Statssekretær Ellingsen uttalte på generell basis at Samferdselsdepartementet ønsker optimal fremdrift for igangsatte prosjekter. Dette betyr bl.a. at påbegynte prosjekter bør fullføres uten stans i anleggsvirksomheten. Urasjonell framdrift for igangsatte prosjekter gjør disse prosjektene dyrere, og vil derfor gi rom for færre vegprosjekter samlet sett. Bevilgninger til oppstart av nye prosjekter utløser behov for oppfølging og fullføring, og fører følgelig til fremtidige bindinger på midlene til samferdselsformål. Det er naturligvis slik at økte bevilgninger til vegformål, i dette tilfelle 150 mill. kr, gir mer penger til vegutbygging i Norge.

SPØRSMÅL NR. 653

Spørsmålet ble trukket.

SPØRSMÅL NR. 654

Innlevert 10. juni 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 18. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Det har kommet ulike råd fra næringsmiddeltilsynene i Mjøs-regionen om det er farlig/ufarlig å spise ørreten fra Mjøsa, etter at det i vinter ble påvist bromerte flammehemmere i denne ørreten.

Kan statsråden avklare dette, slik at folk kan føle seg trygge på at ørreten fra Mjøsa er ufarlig å spise?»

BEGRUNNELSE:

I vinter ble det er påvist bromerte flammehemmere (BFH) i ørreten fra Mjøsa. Tiltak ble igangsatt og på et informasjonsmøte med representanter fra næringsmiddeltilsynene fra både Lillehammer og Hamar nylig kom det fram ulike råd til befolkningen om det var trygt å spise denne fisken. Mattilsynet fra Lillehammer kunne under møtet opplyse at mjøsfisken nå trygt kan spises, mens mattilsynet fra Hamar ikke er like sikker på det.

Svar:

Spørsmålet er overført fra landbruksministeren.

Det er uheldig dersom to interkommunale næringsmiddeltilsyn i Mjøs-regionen gir ulike råd om hvorvidt det er trygt å spise ørret fanget i Mjøsa. Dette kan bidra til å skape usikkerhet. Borgerne skal alltid kunne stole på de faglige rådene som næringsmiddeltilsynet gir.

Statens næringsmiddeltilsyn (SNT) har i dag ansvaret for veiledning og samordning av KNT. Behovet for et mer enhetlig tilsyn er en årsak til at vi fra 1. januar 2004 etablerer det nye Mattilsynet. Jeg har forelagt spørsmålet for SNT, som har gitt meg konkret informasjon om saken.

Undersøkelser foretatt av Norsk institutt for vannforskning og Norsk institutt for luftforskning offentliggjort 20. mars 2003 viste høyt innhold av bromerte flammehemmere i storørret fra Mjøsa. De høye nivåene ble påvist i ørret på 8-10 kg. Det finnes begrenset kunnskap om hvilke effekter disse stoffene har for mennesker. Etter kontakt med eksperter i vitenskapskomiteen, ble de foreliggende dataene bearbeidet til en form som var egnet for en faglig risikovurdering. Resultatene forelå 5. juni 2003. De ble straks sendt

eksperter i vitenskapskomiteen, som ble bedt om å vurdere hvilke effekter disse stoffene har for mennesker som spiser storørret fra Mjøsa. Risikovurderingen vil foreligge i nærmeste framtid.

Inntil svaret fra ekspertene foreligger, har SNT rådet folk til ikke å spise storørret fra Mjøsa. Jeg forutsetter at det samme faglige råd formidles av de kommunale næringsmiddeltilsynene.

SPØRSMÅL NR. 655

Innlevert 11. juni 2003 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 18. juni 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Staten eier i dag 50,3 pst. av aksjene i Raufoss ASA, og har et ansvar for å stille opp for selskapet. Raufoss ASA er nå inne i en vanskelig finansiell situasjon. Selskapets finansielle situasjon innebærer at det nå er behov for å få på plass en langsiktig løsning for selskapet. Selskapet gjør selv alt for å finne løsninger.

Vil næringsministeren sørge for å legge alle forhold til rette, bl.a. gjennom nødvendige garantier, for at selskapet kan utnytte de mulighetene det nå har til å finne en god løsning for Raufoss ASA?»

BEGRUNNELSE:

Raufoss ASA har et stort potensial, men trenger en aktiv eier som legger forholdene til rette for vekst. Det er ikke ønskelig at all industriell kompetanse og det potensialet selskapet representerer skal forsvinne som følge av kortsiktig likviditetsproblemer. Selskapet har under oppbygging en fabrikk i Canada; denne fabrikken er i dag ubelånt og skal etter planen være i produksjon i september. Selskapet mangler likviditet til å ferdigstille fabrikken i Canada, og har mottatt lånetilsagn fra en kanadisk bank. Tilsagnet er tilstrekkelig til å dekke gjenstående kapitalbehov, men forutsetter at Raufoss garanterer for sin andel av lånet. Selskapet har søkt DnB om hjelp til å stille en bankgaranti, men vet ennå ikke om det lar seg gjøre. Det er således behov for at staten kan stille opp med nødvendige garantier om behov. I tillegg må staten garantere for at eventuelle nye eiere ikke blir juridisk ansvarlig for miljøutregningen fra Raufoss ASA.

Svar:

Raufoss ASA er inne i en vanskelig situasjon. Årsresultatet viste et betydelig underskudd; man har hatt overskridelser på investeringer i ny virksomhet, lavere salg enn forutsatt, og tap på driften. Børskursen er sunket over lengre tid, og det er tidligere annonserte salget til Euralcom (omtalt i St.prp. nr. 39 (2002-2003) har foreløpig ikke latt seg realisere.

I forbindelse med generalforsamlingen i juni sendte Raufoss ASA den 5. juni i år ut en pressemelding, der det blant annet fremgår:

"Raufoss ASA er fortsatt i brudd med nøkkeltallene i eksterne låneavtaler, og står i den forbindelse i løpende kontakt med angjeldende kredittgivere ettersom selskapet er avhengig av disse for fortsatt drift.

Arbeidet med å finne løsninger på selskapets finansielle problemer har høyeste prioritet. Det arbeides aktivt med å realisere ikke driftsrelaterte aktiva som en del av selskapets kapitalfrigjøringsprogram.

Parallelt med det pågående arbeidet med å finne riktige industrielle løsninger for virksomhetene i Chassis og Fluid, arbeides det med å få til en finansiell løsning. Dette arbeidet baseres på oppdaterte forretningsplaner for samtlige virksomhetsområder pr. medio mai.

Det føres for tiden samtaler med interessenter til Chassis virksomheten og med GM [...]

[...] Det arbeides med å identifisere og bearbeide interessenter til virksomhetene innen Fluid Technology [...]"

Selskapets styre og administrasjon arbeider således aktivt for å finne løsninger på den vanskelige finansielle situasjonen som foreligger. Nærings- og handelsdepartementet avventer utfallet av styrets arbeid, på lik linje med de øvrige aksjeeierne i selskapet.

Når det gjelder tidligere tiders dumping av ubrukt ammunisjon og lignende i Mjøsa, samt historisk forurensning på selve Raufoss-området, har departementet på henvendelse fra styret signalisert at det tar sikte på å fremme forslag for Stortinget om at en eventuell ny eier av virksomhetene vil bli garantert ikke å måtte stå ansvarlig for historiske miljøforurensninger i Mjøsa eller på selve Raufoss-området, men at staten under visse forutsetninger vil ta over slike ansvarsforpliktelser.

SPØRSMÅL NR. 656

Innlevert 11. juni 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 16. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Statsråden bes opplyse konkret hvilke linjestrekk med tilhørende investeringer som inngår i Statnetts anslag på 1 100 mill. kr for nettiltak relatert til ilandføringsstedet Nyhamna for Ormen Lange, hvor stor andel av investeringen som anses som investering i reserveforsyning for Ormen Lange, og i tillegg opplyse hvor stor andel av kostnaden for hvert linjestrekk som skal dekkes av utbyggingsoperatøren?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til spørsmål datert 28. mai 2003 om konkrete kostnader ved kraftframføring til Ormen Langes ilandføringssted og statsrådets svar 6. juni. Han svarer blant annet: "Ifølge Statnett er samlet investering for nettiltakene som sees i forbindelse med etablering av Ormen Lange på Nyhamna anslått til om lag 1 100 mill. kr. Statnett har beregnet investeringskostnadene som utgjør selve hovedforsyningen til Ormen Lange-anlegget til i overkant av 400 mill. kr."

Det er etter statsrådets svar fortsatt vanskelig å foreta en sammenligning mellom kostnadene til kraftframføring mellom de to ilandføringsalternativene Nyhamna og Tjeldbergodden. Dette bl.a. fordi det ikke er opplyst hvor stor andel av investeringen i linjen Ørskog-Nyhamna som anses som relatert til reserveforsyning for Ormen Lange. Det derfor behov for å få detaljert alle investeringer og kostnader i nettiltak som er relatert til Ormen Lange, med en samlet oversikt over hvordan investeringene skal fordeles mellom utbyggingsprosjektet og det offentlige.

Svar:

Investeringene på 1 100 mill. kr som representanten Langeland viser til, omfatter ny 420 kV-forbindelse fra Istad til Tornes og videre til Nyhamna og ny 420 kV-forbindelse fra Nyhamna til Ørskog. Investeringene er anslått til i størrelsesorden 520 mill. kr (inkl. stasjonsanlegg) for strekningen Istad-Nyhamna og 540 mill. kr (inkl. stasjonsanlegg) for strekningen Nyhamna-Ørskog. Av de 520 mill. kr i tiltaket fra Istad til Nyhamna utgjør investeringer i en transformatorstasjon på Tornes og hovedforsyningen til gassbehandlingsanlegget på Nyhamna henholdsvis i størrelsesorden 120 mill. kr og 400 mill. kr. Transformatorstasjonen på Tornes vil være hovedinnmatingen til Istad Netts regionalnett og vil ikke være utløst av det planlagte gassbehandlingsanlegget på Nyhamna. Statnett opplyser at disse anslagene er å betrakte som foreløpige og at usikkerheten i kostnadsanslagene er $\pm 10-20$ pst.

Både forbindelsen fra Istad til Nyhamna og forbindelsen fra Ørskog til Nyhamna vil føre kraft frem til gassbehandlingsanlegget i en normalsituasjon der alle ledningsforbindelser er innkoblet. Reserveforsyningen frem til terminalen vil tre i kraft når det oppstår hendelser i overføringssystemet som gjør at normal forsyningssituasjon fravikes. Hvis ledningsforbindelsen mellom Istad og Nyhamna skulle falle ut, vil forbindelsen fra Ørskog til Nyhamna forsyne gassbehandlingsanlegget med kraft. Likeledes vil forbindelsen mellom Istad og Nyhamna ta over hele kraftleveransen frem til terminalen hvis forbindelsen mellom Nyhamna og Ørskog er utkoblet. De to nettiltakene vil dermed representere gjensidig reserve for hverandre.

Det foreligger ikke tall for hvor stor andel av investeringen som anses som reserveforsyning for Ormen Lange. Statnett har gjennomført en samfunnsøkonomisk lønnsomhetsvurdering av nettfosterkningstiltakene basert på en helhetvurdering av samlede investeringer og samlet nytte for alle berørte forbrukere. Statnett opplyser at summen av denne nytten vurderes som større enn kostnaden ved investeringen. I denne analysen inngår det ikke identifikasjon av enkeltaktørers isolerte nytte av tiltaket.

I hvilken grad utbygger eventuelt skal dekke kostnader ved nevnte nettiltak er pr. dags dato ikke avklart.

For øvrig viser jeg til mitt svar til Stortinget 5. juni 2003, der det vises til at nettiltak i forbindelse med et gassbehandlingsanlegg på Tjeldbergodden vil kunne bli høyere enn de 250 mill. kr som er angitt i forhåndsmeldingen for ledningen på strekningen fra Trollheim til Tjeldbergodden. Statnett opplyser at en ledning fra Trollheim til Tjeldbergodden med investeringer i størrelsesorden 250-300 mill. kr, ikke vil gi samme leveringspålidelighet som nettfosterkningene som Statnett planlegger til Nyhamna. For å kunne levere kraft ut til Tjeldbergodden med tilnærmet samme kvalitet som planlagt til Nyhamna, må det sannsynligvis etableres to 420 kV-ledninger mellom Trollheim og Tjeldbergodden. Med nødvendige stasjonsanlegg vil dette kunne kreve investeringer i størrelsesorden 500-600 mill. kr.

SPØRSMÅL NR. 657

Innlevert 11. juni 2003 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 19. juni 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«NSB har varslet at de vil legge ned nattogene om ikke myndighetene går inn med offentlig kjøp.

Hvor mye vil utslippene av farlige klimagasser øke om alle nattogreisene erstattes av fly eller personbiltransport, og hvordan vil nedleggelse av nattoget som tiltak harmonere med Regjeringens målsetting fra St.meld. nr. 15 (2001-2002), om at samferdselspolitikken aktivt skal bidra til at klimagassutslippene reduseres?»

Svar:

Jeg er enig i at samferdselspolitikken aktivt skal bidra til en god miljø- og klimapolitikk. Derfor har Regjeringen målbevisst økt satsingen på å utvikle bedre kollektivtrafikk med over 700 mill. kr på årets budsjett, bl.a. til å øke bevilgningene til jernbanen både når det gjelder vedlikehold, investeringer og bedre rutetilbud med tog.

Det har aldri blitt satset mer penger fra statens side på jernbanen enn i dag, med unntak av det ekstraordinære løftet ved byggingen av Gardermobanen. Staten bruker i år 6 mrd. kr over statsbudsjettet til jernbaneførmål. Om lag 1,4 mrd. kr benyttes til å kjøpe persontogtrafikk fra NSB som ikke er lønnsom ut fra bedriftsøkonomiske kriterier. Dette gjøres fordi Regjeringen ser at det er gode samfunnsøkonomiske grunner for å satse på jernbane også på strekninger der det er bedriftsøkonomisk ulønnsomt, og fordi vi mener toget er viktig for en framtidrettet miljøpolitikk.

Når det gjelder de langdistansestrekningene som drives uten at staten betaler for det, mottok departementet 5. juni en skriftlig orientering fra styret i NSB om styrets vurdering av det videre grunnlaget for kommersiell drift av disse strekningene. Her går det fram at styret ber administrasjonen gå i dialog med staten for å undersøke om det er ønskelig å opprettholde trafikken gjennom å betale for den, for eksempel gjennom offentlig kjøp. Styrets flertall slutter seg til at de kommersielle nattogene på Dovre-, Bergens- og Sørlandsbanen legges ned med virkning senest fra januar 2004, dersom ikke staten bevilger tilstrekkelige midler til å opprettholde tilbudet.

Jeg vil benytte den nærmeste tiden til å gå nøye gjennom styrets innspill om framtiden for langdistansestrekningene generelt og nattogene spesielt. Styret ønsker å opprettholde driften av nattogene i inneværende år. Både nattog på Nordlands- og Sørlandsbanen inngår for øvrig i Samferdselsdepartementets kjøpsavtale med NSB om persontogtransport, med kjøpsbeløp på henholdsvis 34 og 23 mill. kr i 2003. Spørsmålet om eventuelt utvidet statlig kjøp av nattog og de samfunnsøkonomiske og miljømessige vurderingene knyttet til dette, er noe Regjeringen vil komme tilbake til i forbindelse med statsbudsjettet for 2004.

Departementet vil også vurdere muligheten for at andre togselskaper enn NSB kan ta over hele eller deler av trafikken på disse langdistansestrekningene. Flere selskaper har allerede signalisert interesse, og departementet vil invitere disse selskapene til snarlig dialog.

Jeg vil samtidig understreke at grunnen til den situasjonen nattogdriften nå har kommet opp i, ikke er

reduksjon i de statlige overføringene til jernbane, men inntektssvikt på grunn av at flere reisende velger andre transportformer enn nattog. Velvilje og omtanke for jernbanen er ikke nok. For at nattogene skal kunne drives godt i framtiden, må langdistansetogene framstå som attraktive nok til at flere enn i dag bruker dem. Her har også NSB selv et betydelig ansvar, og jeg er kjent med at selskapet nå er i ferd med å iverksette en rekke tiltak som skal gjøre togtilbudet mer attraktivt og enkelt for de reisende.

SPØRSMÅL NR. 658

Innlevert 11. juni 2003 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 17. juni 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I 2001 ble Maridalen vernet som et landskapsvernområde. Blant verneverdiene som spesielt ble trukket fram, var kulturlandskapet rundt de gamle gårdene i dalen. Kulturlandskap må holdes i hevd, og uten aktiv skjøtsel forringes verneverdiene. Maridalens Venner har utarbeidet forslag til skjøtelsesplan for Maridalen, men mangler midler til å gjennomføre den.

Hva vil statsråden gjøre for å hindre at verneverdiene i landskapsvernområdet i Maridalen, forringes?»

Svar:

Formålet med opprettelsen av Maridalen landskapsvernområde i Oslo kommune er "å bevare det vakre og egenartede natur- og kulturlandskapet i Maridalen som en helhet, med særpreg fra tidligere tiders jordbrukslandskap, og med de biologiske, geologiske og kulturhistoriske elementer som bidrar til å gi området dets verdifulle karakter".

I Maridalen finnes det siste store gjenværende området av de tidligere frodige og rike Akerbygdene rundt Oslo. Landskapsbildet med dyrket mark, en variert naturstruktur og bygninger er i store trekk lite påvirket av moderne stordriftsformer og tekniske inngrep. Maridalen har fått høyeste verneverdi i den nasjonale registreringer av kulturlandskap.

I 2002 utarbeidet fylkesmannen en forvaltningsplan for Maridalen landskapsvernområde, som vil gjelde for en tiårsperiode. Forvaltningsplanen gir anbefalinger blant annet om prioriterte skjøtselstiltak.

Det er nedsatt et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet, med medlemmer fra Oslo kommune, Maridalens befolkning og frivillige organisasjoner, som skal bistå fylkesmannen som forvaltningsmyndighet i spørsmål om planlegging og gjennomføring av skjøtselstiltak og i prinsipielle spørsmål om forvaltningen av verneområdet. Det rådgivende utvalget arbeider bl.a. med å konkretisere og prioritere forslagene i forvaltningsplanen. Dette arbeidet gir et viktig grunnlag for å prioritere bruken av midler blant annet til skjøtsel innen området.

Maridalens Venner utfører skjøtsel i et av kjerneområdene i dalen, i samsvar med forvaltningsplanen, og restaurerer et utvalg gamle kulturmarkstyper på en faglig måte. For dette arbeidet får Maridalens Venner for 2003 et bidrag fra fylkesmannen på 40 000 kr.

Restriksjoner på grunn av drikkevannet gjør at det i dag ikke er mulig å øke beitetrykket i Maridalen uten at det foreligger mer kunnskap om sammenhenger mellom beitedyr og drikkevannskvalitet. Fylkesmannen bidrar til å finansiere en utredning om beitedyr og drikkevannskilde som utføres av Veterinærinstituttet, med risikoanalyse og vurderinger av hvorvidt det er mulig å bruke beitedyr som landskapspleiere.

I samarbeid med Oslo kommune vil fylkesmannen utføre også flere andre prioriterte tiltak i Maridalen i løpet av høsten 2003. Fylkesmannens bidrag til disse tiltakene vil være minimum 40 000 kr.

Fylkesmannen har for øvrig avsatt midler til informasjon om verneområdet, som infotavler og info-plakater, som forventes å bli ferdig i år.

Maridalens status som et verdifullt område vil kunne gjøre det mulig å skaffe økonomiske ressurser fra

ulike kilder. Eksempelvis er Maridalen allerede et prioritert område i Oslo og Akershus når det gjelder midler fra ordningen Spesielle tiltak i kulturlandskapet (STILK) som administreres av landbruksmyndighetene.

SPØRSMÅL NR. 659

Innlevert 12. juni 2003 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 17. juni 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«BussLink/TIMEkspressens linje 3 gjennom Oslo har blitt stanset ved at den ikke får benytte holdeplasser i Oslo. Dermed har et populært tilbud blitt borte. Fylkesoverskridende bussruter er et meget godt tilbud da disse vanligvis sikrer et tilbud som tilfredsstillende de behov som bl.a. pendlere har.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at bussruter som går i gjennom flere fylker blir lettere tilgjengelig for de kollektivreisende?»

BEGRUNNELSE:

Under behandlingen av Nasjonal transportplan i Stortinget, uttalte et flertall i samferdselskomiteen at det skal være lettere å sette opp ruter som går i gjennom flere fylker. Fylkesoverskridende bussruter er et godt tiltak som ikke bør være underlagt begrensninger. Pendlere har behov for et slikt tilbud, som ofte er godt tilpasset deres transportbehov.

Svar:

Som kjent har denne Regjeringen åpnet opp for en mer liberal praksis når det gjelder mulighet for å kunne etablere ekspressbussruter over fylkesgrensene. Bare det siste året har Samferdselsdepartementet godkjent 20-25 nye søknader om ekspressbussruter i de fleste deler av landet. Jeg er enig i at ekspressbussruter representerer et godt tilbud til alle grupper reisende, og som kan bidra til at flere velger å reise kollektivt, framfor å bidra til vekst i privatbilismen inn mot de større befolkningssentra.

En større del av ekspressbussmarkedet er rettet inn på Oslo som start- og endepunkt. Veinettet i og rundt Oslo er sterkt trafikkbelastet. Når det gis ekspressbussløyver, er det derfor en forutsetning at trasévalget innenfor Oslo skal være godkjent av kommunen. Dette er et rammevilkår som ekspressbussnæringen er kjent med, og må ta med som et moment om man ønsker å etablere kommersielle langruter.

Tildelt ekspressbussløyve til/fra Oslo innebærer således ingen automatisk rett til å benytte spesielle traseer eller holdeplasser transportutøveren ut fra kommersielle interesser måtte ønske å bruke. I samsvar med prinsipper i en gatebruksplan vedtatt av Oslo bystyre, er det bl.a. satt i gang arbeid med å flytte traseene for fjernbussene til Festningstunnelen (E18), og de aktuelle busselskaper er varslet om dette. Yrkestransportloven gir adgang til å pålegge løyvehavere nye vilkår/endringer som er begrunnet i saklige hensyn. I dette tilfelle ønsker Oslo kommune å legge om kollektivtransporten til et nytt kjøremønster. De fleste omlegginger av kollektivtransportens kjøremønster vil nødvendigvis føre til at noen blir påført ulemper i forhold til tidligere.

Jeg har full tillit til at Oslo kommune er i stand til å vurdere hva som vil være til beste for kollektivtrafikken i Oslo-området totalt sett, og som forhåpentlig vil kunne gi kortere fremføringstid for de fleste grupper reisende, også ekspressbussene. I den grad selskapene er misfornøyde med omleggingen vil de kunne påklage avgjørelsene på vanlig måte.

SPØRSMÅL NR. 660

Innlevert 12. juni 2003 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen

Besvart 18. juni 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«For en tid tilbake var det et oppslag i NRK Troms om at det var funnet store mengder av det kreftfremkallende stoffet radon i det tidligere forsvarsanlegget på Rødbergodden.

Finner justisministeren det forsvarlig at anlegget vurderes brukt som fengsel, siden både innsatte og ansatte vil kunne bli rammet?»

BEGRUNNELSE:

Etter avtale mellom regjeringspartiene høsten 2001 og under budsjettforhandlingen for budsjettet for 2003 ble det fra flertallets side bedt om at Regjeringen skulle vurdere om tidligere Forsvars- og sivilforsvarsanlegg kunne benyttes midlertidig, for å få ned soningskøene. Ved fremleggelse av revidert budsjett for 2003, var det fire anlegg som fortsatt var med

i denne vurderingen. Ett av disse var anlegget på Rødbergodden.

Dersom dette eller ett av de andre anleggene skal kunne benyttes, forutsettes det at det skjer innen fornuftige økonomiske rammer. I motsatt fall blir det bedre og billigere å bygge nytt. Det bør videre være en forutsetning at anleggene ikke hefter med forhold som kan ramme ansattes og innsattes helsemessige tilstand.

Når det så kommer frem at det er avdekket radon i det omtalte anlegget, vil det, etter undertegnede vurderingen, kunne føre til betydelige merkostnader før anlegget eventuelt kan tas i bruk til det tenkte formålet. Slik sett er det muligens bedre å vurdere de andre anleggene.

Jeg antar at justisministeren og staben innen kriminalomsorgen i JD er kjent med de forhold som her påpekes, og jeg imøteser statsrådets svar med stor interesse.

Svar:

Jeg er kjent med at mediene for kort tid siden rettet oppmerksomheten mot en eventuell radonutstråling ved Rødbergodden fort. Bakgrunnen var en rapport "Bakgrunnsstråling ved Rødbergodden fort", en delrapport i prosjektet "HMS Sjø" 2003. Rapporten er utarbeidet av Seksjon for arbeidsmedisin ved Universitetet i Bergen.

Rapporten konkluderer med følgende:

"Det er høy bakgrunnsstråling for uran og thorium fra det røde berget på en rekke av våre målepunkter på Rødbergodden, i området der ansatte i Sjøforsvaret har arbeidet og oppholdt seg. Dette kan være og kan ha vært en kilde for radonutvikling, som er en radioaktiv gass som kan gi kreft. Vi vet ikke om denne eksponeringen har sammenheng med de krefttilfellene som har oppstått blant de ansatte, men muligheten kan ikke utelukkes.

Dersom husene (kantine, kaserne etc.) i området skal benyttes som arbeidsplasser eller boliger for mennesker videre, må nye målinger foretas i disse, og man må sikre at nivåene for gassen ikke er for høy."

Radonmåling pågår nå i alle tre byggene. Den 23. mai 2003 ble det utplassert 21 filmbokser, og resultatene fra disse vil foreligge i månedsskifte august/september samme år. Resultatene vil gi svar på om det fortsatt er radon i bygningene og hvilke tiltak som eventuelt må iverksettes for å ivareta helsen til de som skal drive virksomhet der, enten det blir fengselsdrift eller ikke.

Dokument nr. 15:34

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 661

Innlevert 12. juni 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 18. juni 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«En dansk statsborger som har bodd i Larvik siden 29. desember 2001, utdannet fengselsbetjent og med 13,5 års arbeidserfaring fra sitt hjemland, har ikke botid nok ennå til å bli norsk statsborger. Vedkommende har fått vikarjobb som fengselsbetjent, men får ikke fast ansettelse selv om Justisdepartementet i svarbrev av 10. september 2002 skriver at ifølge forskrift til straffegjennomføringsloven er ikke norsk statsborgerskap et vilkår for fast ansettelse i kriminalomsorgen.

Kan justisministeren sørge for at denne forskriften følges av kriminalomsorgen?»

Svar:

Tidligere var det et krav om at fast tilsatte i norske fengsel måtte være norske statsborgere. Personer med utdanning fra nordiske land kunne imidlertid få godkjent sin utdanning forutsatt at de gjennomførte enkelte eksamener ved KRUS. Kravet om norsk statsborgerskap ble fjernet fra den nye straffegjennomføringsloven. Kravet for godkjenning av en nordisk utdanning er imidlertid fremdeles gjeldende.

Det er svært beklagelig at den fengselsbetjenten saken gjelder ikke har fått nærmere tilbakemelding. Etter gjeldende lov er det ikke noe i veien for at hun som dansk statsborger kan få fast tilsetning forutsatt at hun får godkjent sin utdanning. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning vil følge opp denne saken og vil søke å få til en rask avgjørelse.

SPØRSMÅL NR. 662

Innlevert 12. juni 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 19. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Er det lang ventetid på operasjoner for Parkinsons sykdom?»

Svar:

Jeg vil benytte anledningen til innledningsvis å gjøre rede for det inngrepet som representanten Rui her spør om, ettersom behandlingsformen er forholdsvis ny og i en rask utvikling. Den aktuelle operasjonen innebærer at man oppnår såkalt elektrostimulering av et område i hjernen hos utvalgte pasienter med Parkinsons sykdom, et inngrep som kan gi dem et nytt liv uten skjelvninger, stivhet og gangvansker. I ytterste konsekvens kan en pasient som er immobilisert og pleietrengende igjen klare seg selv. I

t tillegg kommer at tidlig intervensjon også kan hindre at pasienten blir pleietrengende i en tidlig fase av sykdommen.

Dette er en behandling som forutsetter grundig utredning og utvelgelse av de rette pasientene. Det er kun en mindre gruppe pasienter med Parkinsons sykdom som kan nyttiggjøre seg denne behandlingen i dag; dette er estimert til ca. 100 pasienter årlig. Den aktuelle operasjonen er et nevrokirurgisk inngrep, der implantater settes inn i hjernen; et inngrep som krever grundige forundersøkelser og også justering etterpå, med opphold i sykehus. Dette er svært ressurskrevende oppgaver som forutsetter bruk av senger og legearbeidskraft.

De pasientene som opereres på denne måten, trenger tett oppfølging og justering i forhold til implantat og medikasjon i årene framover. Med tre til fem års mellomrom må hoveddelen av implantatet (med batterienhet), som ligger under huden på brystet, skiftes ut, noe som er mindre omfattende enn første gang operasjon.

Rikshospitalet har vært et ledende europeisk senter i utviklingen av denne metoden. I noen år fram til 2001 ble det utført om lag 20 nye slike operasjoner årlig. På grunn av den medisinske teknologiske utvikling, koblet med muligheten for å samarbeide med nevrokirurgiske sentra i utlandet gjennom bruk av "utenlandsmilliarden" økte antallet pasienter som fikk denne behandlingen raskt gjennom 2001 og 2002. Parallelt ble Rikshospitalet tilført ytterligere kompetanse og erfaring.

I 2002 fikk 70 pasienter foretatt slike operasjoner (implantasjon av STN-stimulatorer) i regi av Rikshospitalet. Av disse ble blant annet 15 pasienter operert på Rikshospitalet med hjelp av utenlandske leger, som ledd i kompetanseheving i dette prosjektet. I tillegg ble 25 pasienter finansiert over Rikshospitalets ordinære budsjett, mens de øvrige 45 ble finansiert over "utenlandsmilliarden". I tillegg fikk til sammen 14 pasienter utført slike inngrep ved andre nevrokirurgiske avdelinger i Norge (Stavanger, Bergen og Trondheim).

Det aktuelle inngrepet er definert som en regional oppgave, noe som innebærer en forpliktelse for hvert av de regionale helseforetakene til å sikre at pasienter bosatt i egen region får tilbud om slik behandling der dette vil ha effekt. Med et samlet behov i Norge på ca. 100 inngrep i året ser jeg det som hensiktsmessig med samarbeid mellom regionene, slik at dette inngrepet gjennomføres noen få steder i Norge. Dette er påkrevd for at vi skal kunne opprettholde og utvikle den faglige kvaliteten, og også være i stand til å dokumentere i forhold til oppnådd kvalitet.

Rikshospitalet opplyser via sin eier, Helse Sør RHF, at de har kapasitet til å dekke behovet innen egen region (25 inngrep pr. år), og at sykehuset også kan øke til det doble - forutsatt avtale med de øvrige regionale helseforetakene. Gjennom dette og aktiviteten i Helse Vest og Helse Midt-Norge vil behovet i Norge bli ivaretatt, dvs. med mulighet for operasjon av minst 100 nye pasienter hvert år, i tillegg til de som må opereres for skifte av batteridelen av implantatene.

Ventetiden for de aktuelle inngrepene er i Norge nå fra 2-3 måneder og opp til maksimalt ett år. Dette er den samlede ventetiden, dvs. at det også omfatter den tiden da utredning og klargjøring av pasientene for operasjon finner sted. Jeg konstaterer at det arbeides målrettet med å redusere ventetidene, blant annet ut fra de føringene som prioriteringsforskriften (forskrift av 1. desember 2001 nr. 1208) trekker opp.

SPØRSMÅL NR. 663

Innlevert 12. juni 2003 av stortingsrepresentant Gunhild Øyangen

Besvart 18. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden følge opp stortingsflertallets ønske om å gi noe tilskudd til brukerorganisasjoner for pasienter med sjeldne lidelser, f.eks. Foreningen for Muskelsyke og prosjektet LIBRA?»

BEGRUNNELSE:

I Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002-2003) heter det: "Flertallet ber om at det legges til rette for å gi noe tilskudd til brukerorganisasjoner for pasienter med sjeldne lidelser som f.eks. Foreningen for Muskelsyke og prosjektet LIBRA for å sikre samarbeid mellom brukere og fagpersoner."

Denne problemstillingen er ikke omhandlet i revidert budsjett. Foreningen for Muskelsyke har søkt om dekning av lønn til fagkonsulent knyttet til Rikshospitalets nevrologiske kompetansefunksjon for å styrke den utadrettede funksjon for pasienter og helsefaglig personell, men Sosial- og helsedirektoratet har ved brev av 7. april 2003 avslått søknaden.

Svar:

Helsedepartementet har i brev av 23. januar 2003 til Sosial- og helsedirektoratet vist til sosialkomiteens merknad i forbindelse med behandling av statsbudsjettet for 2003 og bedt direktoratet vurdere tilskudd innenfor rammen til brukerorganisasjoner som søker midler til prosjekt om samarbeid mellom brukere og fagpersoner.

Sosial- og helsedirektoratet har i brev av 21. februar 2003 til Helsedepartementet bemerket at det gis tilskudd til organisasjoner av og for funksjonshemmede eller av pårørende til funksjonshemmede under ordningen "Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner". Formålet med tilskuddsordningen er å styrke funksjonshemmedes organisasjoners mulighet til å drive interessepolitisk arbeid og å gi service til egne medlemmer. Fordelingsnemnda for tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner har ansvar for fordeling av tilskuddsordningen i henhold til mandat fra Sosialdepartementet. Det innvilgede tilskuddet skal gå til drift og ulike tiltak for funksjonshemmede i regi av foreningen. Ut over dette er det satt få bindinger på bruken av pengene, slik at det innenfor denne rammen er opp til organisasjonene selv å prioritere bruken av de tilståtte midlene.

Driftstilskuddet består av tre deler: basistilskudd, medlemstilskudd og skjønnstilskudd. Skjønnstilskuddet fastsettes på bakgrunn av en vurdering av funksjonshemmingens art og behovet for bistand i forbindelse med drift av organisasjonen eller gjennomføring av tiltak, graden av lokal eller regional organisering og organisasjonens virksomhet for øvrig. Et slikt samarbeidstiltak kan komme inn som et moment ved fastsettingen av skjønnstilskuddet til foreningen. Organisasjonen må da sende inn opplysninger til nemnda om prosjektet. Det er stor konkurranse om midlene. Dette innebærer at det ikke er gitt at et slikt prosjekt som ikke er direkte relatert til drift av foreningen eller tiltak for medlemmene vil føre til en økning av skjønnstilskuddet.

Sosial- og helsedirektoratet bemerker at det innenfor rammen av kap. 621 ikke er rom for å etablere en egen tilskuddsordning for organisasjoner som søker prosjektmidler til "sjeldne tilstander".

Sosial- og helsedirektoratet har i brev av 11. juni 2002 vist til at virksomheten for LIBRA ligger innenfor det de nevrologiske kompetansesentrene skal ha ansvar for, og at sentrene kan samarbeide med en pasientforening for å løse enkelte av sine oppgaver.

Prosjektet LIBRA ble avsluttet i desember 2002. Foreningen for Muskelsyke har fortsatt LIBRAs virksomhet i en informasjons- og veiledningstjeneste fra januar 2003.

Tilskudd til brukerorganisasjoner, f.eks. Foreningen for Muskelsyke, gis av de midler som er satt av til ordningen "Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner". Helsedepartementet har i brev av 10. mars 2003 bedt Sosial- og helsedirektoratet vurdere om det bør opplyses om at organisasjonene må sende inn opplysninger om slike tiltak i forbindelse med søknad om driftstilskudd. Dette for at slike tiltak skal kunne komme inn som et moment ved fastsetting av skjønnstilskuddet til foreningen.

Helsedepartementet vil tilskrive Helse Sør RHF og Helse Nord RHF og understreke viktigheten av samarbeid med brukerorganisasjoner og særskilt be om at kompetansesentrene for medfødte muskelsykdommer ved Rikshospitalet HF og Universitetssykehuset Nord-Norge vurderer hvordan en best kan samarbeide med Foreningen for Muskelsyke.

SPØRSMÅL NR. 664

Innlevert 12. juni 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 19. juni 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«I Sem-erklæringen vil Regjeringen kartlegge utviklingen og sikre allemannsretten og allmennhetens adgang til naturområder og strandsonen. I Dagsavisen 13. mai uttaler statssekretær i Miljøverndepartementet at økt bruk av dispensasjon fra forbudet mot bygging i 100-metersbeltet ikke er bekymringsfullt, da utbyggingen er liten og primært gitt til erstatningsbygg. Viser også til oppslag i NRK om at politiet ikke følger opp friluftsløven.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre allmennhetens tilgang til strandsonen?»

BEGRUNNELSE:

I flere Sør- og østlandskommuner har det vært utstrakt bruk av dispensasjoner fra loven om byggeforbud i 100-metersbeltet. Dette har gjort kysten mindre tilgjengelig for allmennheten. Flere sentrale politikere, bl.a. energi- og miljøkomiteens leder, har uttalt bekymring for denne utviklingen. Han uttalte til Dagsavisen den 13. mai 2003 at det ikke bør være så enkelt å søke dispensasjon fra loven og mente at smutthullene bør tettes igjen. Arbeiderpartiet fremmet under behandling av friluftsmeldingen en lovendring for å stramme inn praksisen som fører til nedbygging av kysten vår. I henhold til sentrale politiske føringer bør praksisen bli strengere. I samme artikkel uttaler statssekretær i Miljøverndepartementet Lars Jacob Hiim at disse dispensasjonene fra loven ikke er en bekymringsfull utvikling, da dispensasjonene fra loven primært er gitt til bygging av erstatningsbygg der det allerede har stått en hytte.

Svar:

Det er etter min mening viktig å skille mellom små byggesaker og nybygging i strandsonen. Det er nye bygg som får størst betydning for allmenn ferdsel og naturkvalitetene. Mindre tiltak som så langt har blitt registrert, får ikke denne type virkning. Det gjelder for eksempel mindre tilbygg til eksisterende hytter, veier, brygger og plattinger. Den siste rapporteringen av dispensasjoner i 100-metersbeltet langs sjøen viser at de fleste tillatelsene gjelder mindre tiltak. Langs Oslofjorden og Sørlandskysten er det små tiltak som dominerer, og nybygg er primært erstatningsbygg.

I noen dispensasjonssaker kan det dessuten være slik at det nye tiltaket har en positiv virkning for allmenne interesser. Vi ser eksempler på at det tillates erstatningsbygg med plassering lenger fra sjøen enn det opprinnelige bygget, og det forekommer at et nytt bygg har bedre estetisk utforming enn det gamle. Dessuten er det mye som tyder på at de søknadene som nå sendes inn til kommunene er grundigere bearbeidet og mer i samsvar med en riktig strandsoneforvaltning enn det som var tilfelle tidligere.

Etter min oppfatning viser de siste tallene at utviklingen er under kontroll. Utviklingen over flere år har vært stabil. Vi følger utviklingen nøye og vil i tråd med Stortingets vedtak ved behandlingen av Riksrevisjonens undersøkelse komme tilbake til Stortinget med en orientering om situasjonen.

SPØRSMÅL NR. 665

Innlevert 12. juni 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 19. juni 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Hvilke rettigheter og muligheter har sykemeldte arbeidstakere til å sikre seg utbetaling av sykepenger når saksbehandlingstiden på trygdekontoret er årsak til manglende utbetaling, og hva vil statsråden gjøre for å hindre liknende situasjoner i fremtiden?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har blitt kontaktet av noen unge arbeidstakere som ikke har fått utbetalt sykepenger siden 25. mai. Fra trygdekontorets side begrunnes manglende utbetaling av sykepenger med lang behandlingstid. Dette setter selvsagt disse sykemeldte arbeidstakerne i en svært vanskelig og uholdbar økonomisk situasjon.

Svar:

Spørsmålet er overført fra arbeids- og administrasjonsministeren.

Jeg vil innledningsvis understreke at utbetalinger av ytelser til livsopphold er en prioritert oppgave i trygdeetaten.

Sykepenger gis pr. dag og utbetales etterskuddsvis hver måned, jf. folketrygdestrygdloven § 22-10 andre ledd. For at trygdekontoret skal betale ut sykepenger må det foreligge en sykmeldingsattest fra lege, kravblankett fra medlemmet samt skjema for inntekts- og skatteopplysninger fra arbeidsgiver.

Som hovedregel utbetales sykepenger samlet en gang i måneden. I mai måned fant utbetaling sted 23. og 30. mai, mens det i juni er utbetaling 25. og 30. juni. Det vil vanligvis ta et par dager fra utbetaling skjer til medlemmet mottar pengene. Det enkelte trygdekontor vil imidlertid kunne utbetale sykepenger på andre datoer etter behov. En slik utbetaling skjer etter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle.

I denne konkrete saken har departementet for få opplysninger til å kunne fastslå om det har gått unødig lang tid fra mottak av krav om sykepenger til utbetaling.

SPØRSMÅL NR. 666

Innlevert 12. juni 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 18. juni 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Jeg ønsker å følge opp svaret jeg fikk fra forsvarsministeren angående Forsvarets bruk av Norsk Trafikksenter i Våler. Statsråden avviser her bruk av senteret som opplæringscenter for kjøretøy til fordel for Sessvollmoen. I Innst. S. nr. 342 (2000-2001) går det fram at flertallet forutsetter at det parallelt utvikles et kjøre- og øvingsfelt slik at dette ikke blir en begrensning for kvalitetsheving.

Vil statsråden vurdere Våler ut fra flertallsvedtaket i innstillingen?»

BEGRUNNELSE:

Flertallet forutsetter at det ble utviklet et kjøre- og øvingsfelt. Det fremkommer ikke hvor kjøre- og øvingsfeltet skal plasseres. Derimot fremkommer det at kjøre- og øvingsfelt forutsettes utviklet slik at man oppnår kvalitetsheving.

En kvalitetsheving er avhengig av en rekke faktorer, for eksempel innhold og form på opplæringsprogrammet, kompetanse hos veiledere/instruktører og banefasiliteter. Når det gjelder banefasiliteter, så er det blant annet viktig med ulike typer baner som muliggjør gode og realistiske øvelser. Eksempel på slike baner kan være store momentbaner, sirkelbaner, glattkjøringsbaner, vannplaningsbaner, ringbaner med ulike kurver og kombinasjoner, terrengløyper med ulike typer utfordringer osv. I tillegg kan kombinasjonen av spesialbygde kjøretøyer/baner for ulike typer demonstrasjoner være nyttig m.m.

En del av disse banefasilitetene har NT allerede bygget og benyttet i mange år, mens andre banefasiliteter planlegges bygget på det 19 000 mål store området på Haslemoen.

Jeg mener det er grunn til å hevde at både faglige og samfunnsøkonomiske argumenter kan tale for et samarbeid om utviklingen av Haslemoen. Slik jeg ser det, så er det en viktig "nøkkel" for å oppnå kvalitetsheving, samarbeid, bred kompetanse og samkjøring av ressurser.

Når det gjelder påstanden om at eksisterende tilbud i området ikke gir Forsvaret en tilfredsstillende opplærings situasjon, så har jeg forståelse for det. Dette gjelder også andre potensielle aktører og det er jo også grunnen til at NT ønsker et samarbeid med blant annet Forsvaret, for å bidra til utvikling av et kjøre- og øvelsesfelt på Haslemoen.

Når det gjelder kombinasjonen av simulator og "virkelig øvelse", så ser jeg at dette kan være en fordel, men det fremstår vel ikke som en absolutt forutsetning for effektiv læring. Dessuten kan "virkelig" grunnleggende manøvertrening foregå på Sessvollmoen, selv om man samarbeider med Haslemoen.

Når det gjelder påstanden fra statsråden at hver elev får mer tid på banen på grunn av kortere reisetid, så er dette for det første en prioriteringssak. For det andre er det ikke antall timer som avgjør kvaliteten på opplæringen, derimot er det programinnhold og form, pedagogikk og kunnskap, og ikke minst banefasiliteter.

Når det gjelder etableringen av tilfredsstillende øvingsmuligheter som et viktig argument for satsingen på kjøretøyopplæring i Forsvaret, og miljøet rundt Sessvollmoen, så forstår jeg det. Likevel kan jeg ikke se at en stor felles satsing på utvikling av Haslemoen som kjøre- og øvelsesområde, vil bli oppfattet som noe dårligere alternativ, snarere tvert imot fordi området er stort og har et meget godt potensial.

Derfor mener jeg at Haslemoen som et samarbeidsprosjekt der Forsvaret utgjør en sentral part, og der flere ressurser samles om utviklingen av et stort toppmoderne kjøre- og øvelsesfelt, bør vurderes fremfor å bygge mindre og delvis komplette kjøre- og øvelsesfelt.

Når det gjelder andre praktiske forhold som for eksempel tilgang på banefasiliteter og eksklusivitet etc., så er dette i utgangspunktet enkle praktiske spørsmål som neppe vil redusere kvaliteten på Forsvarets opplæring.

Svar:

Jeg viser til mitt svar av 27. mai 2003 på skriftlig spørsmål nr. 563.

Forprosjektet for øvingsbanen som er planlagt på Sessvollmoen er utarbeidet av Forsvarsbygg, og ligger for tiden til behandling i Forsvarets overkommando. Videre standardprosess for forprosjekter er at Forsvarets overkommando vurderer prosjektet før det fremsendes til departementet og iverksettes.

Jeg kan derfor si at vurderingene i forhold til bygging av øvingsbane ikke er ferdige. Uten at jeg kan love noe om konklusjonen, vil dette også innebære en vurdering av å leie av Norsk Trafikksenter i Våler.

SPØRSMÅL NR. 667

Innlevert 13. juni 2003 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 25. juni 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Skal offentlige servicekontor gi full offentlig service til befolkningen, er det viktig at disse kontorene innbefatter både kommunal og statlig virksomhet, og vil statsråden bidra til at så skjer?»

BEGRUNNELSE:

Løten kommune i Hedmark har hatt offentlig servicekontor fra 1994 med deltakelse fra kommunene, liknings- og trykdeetaten. Dette har fungert meget bra, men med Regjeringens opplegg for sentralisering av ligningskontor oppsto det problemer ved at skatteetaten ikke lenger vil gi servicekontoret tilgang til sitt datasystem.

Dette fører til dårligere service for innbyggerne, og Løten kommune har tatt opp spørsmålet uten at det har blitt noen avklaring og forbedring.

Svar:

I perioden 1992-2002 har ordningen med offentlige servicekontorer vært prøvd ut i en lang rekke kommuner i hele landet - og mitt departement har, under ulike regjeringer, vært en pådriver i dette arbeidet. Det gjelder også arbeidet med å etablere grunnlag for samarbeid og fellesløsninger mellom kommunale og statlige virksomheter til beste for brukerne av tjenestene.

Antall offentlige servicekontorer med både statlig og kommunal virksomhet, har nå kommet opp i 65, en økning på hele 54 i løpet av 2002. I tillegg er det etablert 121 kommunale servicekontorer. Jeg er også kjent med at det er nærmere 145 servicekontorer under planlegging eller utredning. Arbeidet med felles brukerrettede inngangsporter til offentlig sektor kan derfor sies å være godt etablert.

Det er ikke ukjent at mange kommuner opplever det som en utfordring å etablere samarbeid med stats-etatene, og tilsvarende, at flere statsetater ikke går så langt i samarbeidet med kommunene som kommunene ønsker. Om dette har jeg sagt i Stortinget at jeg har begrenset tro på detaljerte pålegg ovenfra, men at prinsippet heller bør være lokalt ansvar og lokal frihet også når det gjelder statlige etater. Samtidig må det

være slik at både kommunale og statlige etater i dette arbeidet må ta utgangspunkt i behovene til de brukerne de skal tjene.

Istedenfor detaljstyring bør vi stimulere til ulike lokale samarbeidsmodeller for kommunale og statlige tjenester tilpasset de lokale forhold. Og dersom dette ikke fører frem, er jeg innstilt på å ta initiativ til at de statlige etatene blir instruert om å delta mer aktivt i arbeidet med offentlige servicekontorer der dette er nødvendig for å få gode brukerrettede tilbud. Men først ønsker vi altså å gå veien om oppmuntring og kunnskapsspredning fra de mange forsøkene som er gjennomført, og som viser at det både er mulig og hensiktsmessig å etablere slikt samarbeid.

Når det gjelder den konkrete situasjonen i Løten kommune, viser jeg til mitt tidligere svar på spørsmål nr. 532 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Sylvia Brustad om offentlige servicekontorer og skattekort.

SPØRSMÅL NR. 668

Innlevert 13. juni 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 20. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Hvordan gjennomfører og organiserer Regjeringen utredningene stortingsflertallet bad om, hvilke eksterne miljøer blir tatt med i dette arbeidet, og hva er tidsplanene?»

BEGRUNNELSE:

I Innst. S. nr. 167 (2002-2003) om innenlands bruk av naturgass mv. bad stortingsflertallet Regjeringen utrede alternative løsninger for hvordan gass kan føres til aktuelle innenlandske brukere og de økonomiske ved utbygging av slik infrastruktur. Flere områder av landet som ønsker å ta i bruk naturgass venter nå på disse utredningene, og resultatene vil være avgjørende for industriell utvikling mange steder. Flertallet bad også Regjeringen komme tilbake til Stortinget med sine vurderinger av utredningen så snart det lar seg gjøre.

Svar:

Olje- og energidepartementet har igangsatt arbeidet knyttet til oppfølgingen av Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 167 (2002-2003). Utredningene det bes om er omfattende og vil nødvendigvis være krevende, både med hensyn på ressurser og tid. I St.prp. nr. 65 (2002-2003) foreslo Regjeringen at det ble bevilget 7 mill. kr til utredninger i forbindelse med oppfølgingen av gassmeldingen. Dette har nå Stortinget sluttet seg til, jf. Innst. S. nr. 260 (2002-2003).

Det faglige grunnlaget for oppfølgingen av Stortingets vedtak vil i stor grad bli basert på eksterne utredninger. Arbeidet vil nå bli startet opp så raskt det lar seg gjøre. Utredningene krever høy faglig kompetanse. Det legges opp til at de fleste av anbudsutlysningene legges ut før sommerferien. Dette innebærer imidlertid at det enda ikke er tatt stilling til hvilke eksterne miljøer som blir tatt med i arbeidet.

NVE er tildelt ansvaret for utredningene knyttet til alternative løsninger for hvordan gass kan føres frem til aktuelle innenlandske brukere og de økonomiske sidene ved utbygging av slik infrastruktur. Olje- og energidepartementet vil selv ta ansvaret for utredningene knyttet til ulike finansierings- og eierskapsformer til slik infrastruktur.

I Stortingets vedtak blir departementet bedt om å komme tilbake til Stortinget med vurderingene så snart det lar seg gjøre, men senest i løpet av våren 2004. Videre heter det at utredningene skal samordnes i tid med hydrogenutvalgets arbeid. Arbeidet med utredningene har høy prioritet, og jeg legger opp til at den tidsplanen Stortinget har vedtatt, følges.

SPØRSMÅL NR. 669

Innlevert 13. juni 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 23. juni 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at Nordisk Samisk Institutt (NSI) fortsatt skal ha en sterk nordisk forankring, og at det sikres økonomisk støtte fra Nordisk Ministerråd?»

BEGRUNNELSE:

Nordisk Ministerråd har utpekt Gustav Bjørkestrand, Finland, til å skrive hvitebok, som skal presenteres for Nordisk Råd ved sesjonen 2003. Bjørkestrands oppgave er å se om det kan frigjøres ressurser ved nordiske institusjoner, f.eks. ved at disse i høyere grad finansieres av de land, hvor instituttet er plassert. En av de institusjoner som sees på er Nordisk Samisk Institutt.

Norge har et ansvar for at den samiske befolkningen sikres like muligheter innen forskning, utdanning og samfunnsnivå. De ulike samiske undervisningsinstitusjonene utgjør en viktig del av grunnlaget for å oppnå dette. Det er dessuten et mål at det samiske samarbeidet over landegrensene opprettholdes og styrkes i fremtiden, og utviklingen av utdanningsinstitusjonene har derfor en avgjørende rolle.

Nordisk Samisk Institutt i Kautokeino tilbyr samisk forskning uavhengig av de nordiske landegrensene, med det overordnede mål å være grenseoverskridende og allsamisk. Det er viktig at de nordiske landene bidrar økonomisk for å sikre de ulike funksjonene og utfordringene som Nordisk Samisk Institutt står overfor.

Nordisk Ministerråd bør derfor sikre de økonomiske overføringene til Nordisk Samisk Institutt, og at institusjonens målsetting om å være allsamisk blir fulgt opp. Instituttet er ledende internasjonalt når det gjelder forskning på urfolk.

Svar:

Spørsmålet vedrørende Nordisk Samisk Institutt's fremtidige organisering har i løpet av det siste år vært gjenstand for behandling både innenfor rammen av St.meld. nr. 34 (2001-2002) Kvalitetsreformen. Om høyere samisk utdanning og forskning, og på nordisk nivå.

St.meld. nr. 34 (2001-2002) drøfter bl.a. spørsmålet om et nærmere samarbeid mellom NSI og Samisk høyskole, i tråd med oppfordringer fra Nordisk

Ministerråd. I Innst. S. nr. 12 (2002-2003) uttaler komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre bl.a. at "utdanning og forskning innenfor det samiske er et nasjonalt ansvar, men vil også understreke betydningen av samarbeid mellom nordiske land og på Nordkalotten". Komiteens flertall sier seg videre enig med Regjeringen i at Samisk høyskole og Nordisk Samisk Institutt bør samlokaliseres, og tilføyer at "Samisk høyskole og Nordisk Samisk Institutt ikke bare bør samlokaliseres, men i størst mulig grad også bør samorganiseres". Dette vil ifølge komiteens flertall bidra til en best mulig koordinering av kompetansen ved de to institusjonene og til kvalitativt bedre undervisning og forskning.

Nordisk Samisk Institutt ble opprettet allerede i 1974, og er én av i alt 9 nordiske institusjoner på utdannings- og forskningsområdet. Mange av disse har en lang historie bak seg, og er blitt til som uttrykk for skiftende tiders behov og politiske prioriteringer. Det har derfor fremstått som ønskelig å foreta en evaluering av institusjonenes rolle i det nordiske samarbeidet. Denne evaluering ble gjennomført under det norske formannskap i 2002, og lagt frem på utdannings- og forskningsministrenes møte i Helsingfors under Nordisk Råds sesjon i fjor høst. I oppfølgingen av dette pågår det nå et utredningsarbeid med sikte på å klargjøre mulighetene for gradvis nasjonal overtakelse av ansvaret for de aktuelle institusjonene, inkl. Nordisk Samisk Institutt. Resultatet av dette utredningsarbeid vil foreligge i løpet av høsten, og danne grunnlag for endelige beslutninger om eventuell overføring av ansvaret for institusjonene til de ulike vertsland. Nordisk Råd vil selvsagt bli orientert om utviklingen i prosessen. I den pågående prosess arbeides det ut fra at Nordisk Samisk Institutt fortsatt skal ha en nordisk profil.

SPØRSMÅL NR. 670

Innlevert 13. juni 2003 av stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter

Besvart 26. juni 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Som kjent skylder staten kommunene penger i forbindelse med lønnsoppgjøret for lærerne i 2002. I kommuneproposisjonen for 2004 er det foreslått en kompensasjon på 240 mill. kr som skal utbetales neste år. Problemet for mange kommuner er imidlertid at den forsinkede overføringen medfører at tjenestetilbudet må reduseres i påvente av disse pengene.

Synes statsråden at kommuner skal måtte redusere sitt tjenestetilbud fordi staten er forsinket med utbetalingen av disse pengene?»

BEGRUNNELSE:

Tilbakemeldinger tyder på at mange kommuner må redusere sitt tjenestetilbud fordi pengene i forbindelse med lønnsoppgjøret for lærerne i 2002 ennå ikke er blitt overført. Spørsmålet som blir stilt er bl.a. om kommunene må dekke inn hele dette underskuddet i år, eller om den enkelte kommune f.eks. kan søke om å få disse pengene utbetalt i år.

Svar:

I oktober 2001 ble det inngått tariffavtale mellom staten og lærerorganisasjonene som blant annet innebar at alle lærere og skoleledere fikk ett lønnstrinn pr. 1. januar 2002 og ytterligere to lønnstrinn pr. 1. august 2002. Avtalen er omtalt i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 2 (2001-2002). På grunnlag av nye data har Utdannings- og forskningsdepartementet høsten 2002 etterberegnet de økonomiske virkningene av avtalen. Merkostnaden av avtalen er beregnet til 137 mill. kr.

Tilskudd til seniortiltak ble innlemmet i rammetilskuddet fra 1. januar 2003. Seniortiltakene innebærer at leseplikten for lærere som er 58 år og eldre ble redusert med 6 pst., hvorav 1 pst. fra 1. januar 2002 og 5 pst. fra 1. august 2002. På bakgrunn av ny statistikk fra Statens tjenstemannsregister for skoleverket pr. 1. oktober 2002 har Utdannings- og forskningsdepartementet beregnet merkostnadene ved seniortiltakene til ytterligere 103,6 mill. kr for kommunesektoren.

I kommuneproposisjonen 2004 er det lagt opp til at kommunesektoren kompenseres for de beregnede merkostnadene på totalt 240,6 mill. kr i budsjettet for 2004. Midlene kan derfor ikke utbetales i 2003. Kommuner som er i en spesielt vanskelig situasjon har anledning til å søke om forskudd på rammetilskudd for 2004. Eventuell søknad må sendes via fylkesmannen.

SPØRSMÅL NR. 671

Innlevert 16. juni 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 24. juni 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Statsråden skriv i underteikna svar på spørsmål nr. 503 at det ikkje er grunnlag for ein ekstraordinær gjennomgang av soneinndelinga av det distriktpolitiske virkeområdet no.

Kva er då grunnen til at Regjeringa likevel har føretatt ein gjennomgang, og peika ut fire kommunar i sone D, som skal få tilgang til alternativ til den differensierte arbeidsgivaravgifta, og kva er det som er særskilt med situasjonen i desse fire kommunane samanlikna med andre kommunar i sone D?»

BEGRUNNELSE:

I mitt spørsmål nr. 503 viser eg til at det er svært vesentleg for kommunane kva sone innafor det distriktspolitiske verkeområdet ein kommune inngår i, for å få tilgang til dei kompensatoriske tiltaka etter bortfall av den differensierte arbeidsgivaravgifta. Eg nemnde at for mitt fylke, Sogn og Fjordane, er dette særleg viktig for kommunane Flora, Førde og Naustdal som er i sone D, medan dei andre kommunane i fylket er i sone C.

Statsråden skriv i sitt svar: "Eg ser ikkje at det er grunnlag for ein ekstraordinær gjennomgang av so-neinndelinga i det distriktspolitiske verkeområdet no."

Trass i dette har Regjeringa likevel har gjort akkurat det den seier dei ikkje vil gjere, og plukka ut kommunane Herøy, Hareid, Ulstein og Aukra i Møre og Romsdal frå sone D, til likevel å få tilgang til kompensatoriske tiltak, utan at situasjonen for desse fire kommunane er drøfta opp mot situasjonen for andre kommunar i sone D. Statsråden tar heller ikkje med denne endringa i sitt svar til underteikna.

Svar:

Det distriktspolitiske verkeområdet (sone A-C) er ikkje endra. Det kan heller ikkje endrast før frå 1. januar 2007 med mindre det skjer omfattande endringar i situasjonen i kommunar som ligg utanfor området. Det er såleis ikkje gjennomført nokon ekstraordinær revisjon av verkeområdet i samband med denne saka.

Ifølgje EØS-regelverket skal transportstøttekartet ligge innanfor det distriktspolitiske verkeområdet. Dette har ESA i brev til departementet etter notifiseringa gjeve uttrykk for. Etter mitt syn har ESA likevel ein moglegheit til å bruke eit visst skjønn innanfor gjeldande regelverk. Dei omtalte fire kommunane har ekstra store transportkostnader som følgje av manglande vegsamband til fastlandet. På denne bakgrunn har eg, så vel i notifikasjonen som i svarbrev til ESA av 5. juni 2003, foreslått å innlemme dei i verkeområdet for transportstøtte. Kommunane vil likevel framleis vere plassert i sone D, uavhengig av om dei inngår i eit verkeområde for transportstøtte eller ikkje.

Vi har òg vurdert å innlemme andre øykommunar i tilsvarande situasjon som Herøy, Hareid, Ulstein og Aukra. Det var dessverre ikkje mogleg/aktuelt sidan dei ligg i fylke som har for låge transportkostnader og som difor ikkje er notifisert.

SPØRSMÅL NR. 672

Innlevert 16. juni 2003 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 23. juni 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at de populære markedsdagene som arrangeres i en rekke kommuner, blir likt vurdert av fylkesmennene i forhold til de nylig vedtatte endringene i lov om helligdager og helligdagsfred?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok februar i år endringer i lov om helligdager og helligdagsfred. Saken gjaldt innlemming av regler for åpningstider i loven samtidig med at den særskilte loven om åpningstider ble opphevet.

I forarbeidene står det blant annet om de særlige

grunner som skal til for å innvilge dispensasjon fra regelen om søndagsstengte butikker:

"Formuleringa særlige grunner vil kunne omfatte ulike forhold, som også kan variere frå distrikt til distrikt. Større hendingar, som idrettsmeisterskap, jubileum, stemne, marknader og liknande, og som vedkjem heile eller store delar av ein kommune eller eit distrikt, vil kunne danne grunnlag for dispensasjon. Det same gjeld periodisk tilbakevendande hendingar, som anløp av turistskip og årlege fiskeri, og som har stor næringsmessig betydning for ein kommune eller eit distrikt."

Kulturkomiteen skriver i sine merknader til saken at de merker seg at en lang rekke unntak fra regelen om søndagsstengte butikker blir "hentet fra åpningstidsloven". Når slike unntak hentes fra den tidligere loven, er det slik at disse unntakene skal tolkes likt også i den nye loven.

I Stranda kommune har det i en årrekke blitt arrangert markedsdager. I år har fylkesmannen i Møre og Romsdal ikke innvilget dispensasjon fra loven, slik at butikkene ikke får holde åpent den angjeldende søndagen. Dette synes å være i strid med forutsetningene i den nylig vedtatte loven.

Stranda handels- og turistforening har i brev av 9. juni d.å. klaget fylkesmannens avgjørelse inn til Kulturdepartementet. For å unngå at søknad om dispensasjon fra regler om åpningstider i forbindelse med slike markedsdager behandles forskjellig i ulike fylker, regner denne representanten med at departementet presiserer ovenfor fylkesmannen i Møre og Romsdal at unntakene i loven om helligdager skal tolkes på samme måte som de samme unntakene ble tolket da de var en del av åpningstidsloven.

Stranda kommune er en av Møre og Romsdals største turistkommuner, og kommunen er forholdsvis liten, der næringsliv, turistnæring, handelsnæring, kulturliv, lag og organisasjoner og innbyggerne i kommunen faktisk må spille på lag for at aktiviteter kan oppstå.

For Stranda er det viktig at de planlagte markedsdagene får gå av stabelen slik som planlagt og som tidligere arrangert i mange år. Det er kun få dager igjen (de arrangeres allerede førstkommande helg) og det vil derfor være en stor fordel om statsråden kan gripe inn raskt.

Svar:

Etter lov om helligdager og helligdagsfred § 5 skal faste utsalgssteder som hovedregel holde stengt på søndager. På hverdager kan utsalgssteder nå holde åpent hele døgnet, om de måtte ønske det. Fra hovedregelen om søndagslukking gis det i loven en rekke spesifiserte og til dels omfattende unntak. I tillegg kan fylkesmannen etter søknad gi dispensasjon når det foreligger særlige grunner. Fylkesmannens avgjørelse kan påklages til departementet.

Jeg vil presisere at helligdagsloven kun regulerer *faste utsalgssteder*. Salg fra telt, kjerrer, biler og boder - som man tradisjonelt forbinder med marked - krever derfor normalt ingen særskilt tillatelse etter helligdagsloven. Videre gir loven selv adgang til å holde åpent blant annet kiosker, mindre dagligvareforretninger, serveringssteder og butikker som i det vesentlige selger lokale husflids- og suvenirvarer.

I Møre og Romsdal fylke er i det vår/sommer søkt om adgang til å søndagsåpent i forbindelse med "markedsdager" i kommunene Sykkylven og Stranda. Fylkesmannen er i begge sakene kommet til at det ikke foreligger særlige grunner for å gi dispensasjon. Vedtakene er klaget inn for departementet som er kommet til samme konklusjon. Avgjørelsene beror på avveining av en rekke hensyn, blant annet næringsinteressene, folks behov og hensynet til helligdagsfreden. Et moment i disse sakene har også vært at organisasjonen Handel og Kontor av hensyn til arbeidstakerne har frarådet dispensasjon.

Når dispensasjonsmyndigheten er lagt til fylkesmennene, vil det naturlig nok kunne utvikle seg enkelte ulikheter i praksis fra fylke til fylke. Dersom dette skulle vise seg å bli et problem, vil jeg ta saken opp med fylkesmennene på en dertil egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 673

Innlevert 16. juni 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 23. juni 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Statkraft søker nå om tillatelse til å bygge et lokalt settefiskanlegg for å oppfylle pålegget fra Direktoratet for naturforvaltning om utsetting av settefisk i Surnavassdraget. Settefiskanlegget ønskes plassert ved Rossåa.

Mener statsråden at dette vil være i tråd med intensjonene i Stortingets vedtak om opprettelsen av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, og hva vil statsråden eventuelt gjøre for å forhindre at lakseunger til utsetting i et nasjonalt laksevassdrag produseres utenfor vernesonen?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok 25. februar 2003 å opprette nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, for å gi et utvalg av de viktigste villaksbestandene en særskilt beskyttelse. I tillegg til å sikre en særskilt beskyttelse mot skadelige inngrep, skal disse bestandene også bli prioritert i det generelle arbeidet med å styrke laksebestandene. Dette gjelder også i forhold til tiltak mot lakseparasitten Gyrodactylus salaris. I den forbindelse vet vi at flytting av fisk fra ett vassdrag til et annet, medfører stor risiko for spredning av sykdom og parasitter. Samtidig er det særlig viktig at settefisken preges av vannet fra det vassdraget som det skal tilbake til etter beitevandring ute i Atlanterhavet.

Svar:

Spørsmålet om etablering av et eget kultiveringsanlegg for Surna har sin bakgrunn i et pålegg gitt i 1998 fra Direktoratet for naturforvaltning. Pålegget er en direkte følge av den nåværende kultiveringsstrategien, som innebærer at det ikke kan flyttes fisk mellom nærmere definerte kultiveringssoner. For Surnas del innebærer dette at dagens praksis med utsetting av fisk fra anlegget i Gaulas nedbørfelt ikke kan opprettholdes i fremtiden.

Rent generelt vil status som nasjonalt laksevassdrag være viktig ved vurdering av hvilke tiltak og aktiviteter som kan tillates i slike vassdrag. Når det gjelder etablering av kultiveringsanlegg, er det blant annet nødvendig å vurdere fordeler og ulemper ved lokalisering i eller utenfor nedbørfeltet til nasjonale laksevassdrag.

På denne bakgrunn vil jeg derfor be Direktoratet for naturforvaltning om å vurdere både spørsmålet om videre kultiveringsstrategi for Surna og om det er behov for særskilte retningslinjer for kultivering i nasjonale laksevassdrag. Inntil disse spørsmålene er avklart, vil det ikke være naturlig å ta stilling til den konkrete søknaden som nå ligger til behandling hos fylkesmannen i Møre og Romsdal.

SPØRSMÅL NR. 674

Innlevert 16. juni 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 25. juni 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hvordan vil miljøvernministeren følge opp det norske engasjementet i Verdensbankens Karbonfond (Prototype Carbon Fund, PCF) etter at det har blitt kjent at et av de største prosjektene i porteføljen er svært langt fra å bidra til bærekraftig utvikling, og at selskapet Plantar har benyttet tvilsomme metoder for å omgå kritikk, og vil miljøvernministeren på denne bakgrunn anbefale PCF å trekke sitt engasjement i Plantar?»

BEGRUNNELSE:

Både Statoil, Hydro og Miljøverndepartementet har kjøpt andeler i Verdensbankens Prototype Carbon Fund, PCF. Hensikten var å skaffe kunnskap om karbonmarkedet og den rene utviklingsmekanismen (CDM) gjennom praktiske prosjekter. Hydro har allerede signalisert at de ikke ønsker kvoter fra prosjekter som ikke tilfredsstiller deres krav til miljømessig og sosial bærekraft, som plantasjer og store dammer med videre, blant annet som resultat av PCF-erfaringene.

Plantar-prosjektet som er et av de største prosjektene i denne porteføljen, har vært gjenstand for hard kritikk fra en rekke organisasjoner og grupper, både lokalt og internasjonalt, i lengre tid.

For det første har prosjektet blitt kritisert for å kreve karbonkreditter for såkalt "unngått avskoging" ettersom de ville ha karbonkreditter for "og unngå å la være å gjenplante et plantasjeareal" etter hogst. På bakgrunn av mottatte kommentarer er dette endret, men Plantar og PCF krever nå karbonkreditter for å flytte plantasjonen til et annet landområde, som pr. i dag angivelig er savanneland. Også denne tolkningen er tvilsom i forhold til addisjonalitet og lekkasje, i tillegg til at mange er generelt skeptiske til ideen om karbonkreditt for skogplanting, og plantasjer i særdeleshet, blant annet på grunn av konsekvenser for biologisk mangfold, vannbalanse og lokalbefolknings rettigheter.

Nylig har prosjektet også mottatt sterk kritikk fra en rekke lokale grupper, etter at 53 organisasjoner og grupper sendte brev til Plantar, PCF og investorene (26. mars 2003) der man anbefalte at prosjektet trekkes som CDM-prosjekt. Plantar skrev et svarbrev til PCF, hvor de hevdet at minst én av signaturene på brevet var forfalsket. Beskyldningen har blitt gjentatt av PCF-representanter ved flere anledninger, men er beviselig usann. Plantar løy altså om brevets ekthet, og PCF gjentok påstandene.

I denne ukens Ny Tid kom det også fram at prosjektet har svært mange lite bærekraftige sider, og at heller ikke Norsk Veritas som verifiseringsorgan kan gå god for kalkuleringen av de eventuelle skog-kredittene. Veritas har heller ikke vurdert bærekraftsidene av prosjektet, men overlatt spørsmål om både miljømessig og sosial bærekraft til den brasilianske regjeringen.

Jeg mener Verdensbanken, PCF og Norges engasjement i Plantar-prosjektet, som et typisk kontroversielt "sinks-prosjekt", har allerede gitt mer enn nok verdifulle erfaringer. Norge bør signalisere til PCF at vi ikke ønsker at fondet viderefører dette plantasjeprosjektet som del av porteføljen. Jeg håper miljøvernministeren deler min oppfatning.

Svar:

Spørsmålet er overført fra miljøvernministeren.

Den norske stats innskudd i PCF er på USD 10 millioner av en total kapital på USD 180 millioner. Skogprosjektets andel av den totale portefølje skal ikke overstige 10 pst.

Både Verdensbanken, uavhengige forskningsinstitusjoner og lokale frivillige organisasjoner i prosjektlandene har tilbakevist det meste av den kritikken som er reist mot Plantarprosjektets skogdel. På andre punkter er det truffet tiltak for å rette opp påviste mangler.

PCFs kontrakt med Plantar inneholder en klausul om at prosjektet jevnlig må oppnå godkjenning fra det anerkjente Forest Stewardship Council (FSC). Etter at ulike frivillige organisasjoner fremsatte klager, har prosjektet nylig gjennomgått en prosess for fornyet godkjenning. Rapporten fra dette oppdraget er i ferd med å ferdigstilles etter en redaksjonell gjennomgang. I det siste utkastet til rapport fornyes Plantars godkjenning som "well managed forests". Utkastet går også konkret inn på de forhold som har vært kritisert av ulike frivillige organisasjoner og tilbakeviser stort sett disse, punkt for punkt.

Verdensbankens ledelse sa seg nylig innstilt på å gjennomføre en ny, uavhengig evaluering av hele prosjektet dersom det skulle vise seg å være nødvendig. Foreløpig avventer vi Verdensbankens eventuelle

beslutning om en slik gransking. Dersom det viser seg at prosjektet utvikler seg i tvilsom retning, vil vi ta dette opp i PCF.

SPØRSMÅL NR. 675

Innlevert 16. juni 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 20. juni 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Viser til oppslag i Haugesunds Avis den 7. juni, hvor det fremkommer opplysninger om at den nye rutebåten til Utsira skal gå på diesel og ikke naturgass. Saksforlegget viser at et naturgassdrevet skip vil øke kostnadene med 21 mill. kr og dermed være uaktuelt for fylket.

Hva vil statsråden gjøre for å legge forholdene tilrette for å få til en statlig medvirkning, og slik bidra til å sette i drift en naturgassdrevet rutebåt i en region der gass er definert som den viktigste alternative energikilden?»

BEGRUNNELSE:

Utsira-ruten er livsnerven til Norges minste kommune, og rutebåten trafikkerer en av Vestlandets tøf feste havstrekninger. Dette sambandet er et lokalrutesamband, og som sådan er det Rogaland fylkeskommune som må dekke alle kostnadene. Fylkeskommunen har derfor vurdert både miljø og kostnader i sitt forprosjekt. Utslipp fra dieseldrevne skip er en stor forurensningskilde, mens NO_x-utslippene fra skip som går på naturgass er dramatisk mye mindre. Imidlertid er den opplagt mest miljøvennlige modellen den mest kostbare.

Svar:

Etter avtale med olje- og energiministeren vil jeg besvare spørsmålet.

Jeg vil først understreke at ruten til Utsira er et fylkeskommunalt ansvar, og at det derfor må være opp til fylkeskommunen å bestemme driftsformen på rutetilbudet, herunder valg av energibærer for skip som skal trafikkere ruten.

Alt i dag stimuleres det i avgiftsammenheng til bruk av gass i sjøtransport ved at marin diesel er pålagt CO₂-avgift og svovelavgift, mens gass er unntatt for disse særavgiftene.

Når det gjelder videre statlig tilrettelegging for økt bruk av naturgass i transportsektoren, bør dette knyttes opp til oppfølgingen av Göteborgprotokollen. Norge er gjennom Göteborgprotokollen forpliktet til å redusere sin NO_x-utslipp med ca. 30 pst. fra 2001 til 2010. (Göteborgprotokollen er en protokoll under FN-konvensjonen om langtransportert grenseoverskridende luftforurensning).

For å nå ambisiøse miljømål er det viktig at tiltakene gjennomføres slik at miljøeffekten blir størst mulig i forhold til kostnadene. Tiltakene må derfor vurderes på tvers av sektorer. Regjeringen vurderer nå hvilke virkemidler som bør benyttes for at Norge skal overholde NO_x-forpliktelsen i Göteborgprotokollen.

Samferdselsdepartementet gjennomfører et prøveprosjekt med en gassferje i et riksvegferjesamband i Møre og Romsdal. Dette forsøket gir verdifull erfaring, og vil være et viktig innspill i arbeidet med å redusere NO_x-utslippene. Gassdrift må imidlertid vurderes i forhold til rensetiltak på konvensjonelle dieselmotorer og andre tiltak for å redusere NO_x-utslippene.

Jeg ser positivt på bruk av gassdrevet skip til Utsira. Sentrale myndigheter har lagt til rette for bruk av gass ved å gi avgiftslette. Den konkrete vurderingen av om en eventuell investering i et gassdrevet skip bør foretas, ligger imidlertid til rederiet i samarbeid med leverandørindustrien. Både verftsindustrien og leverandørindustrien bør her kunne bidra til å fremskaffe kostnadseffektive løsninger.

SPØRSMÅL NR. 676

Innlevert 17. juni 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 25. juni 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I løpet av den siste tida har to soldater mistet livet i tragiske ulykker, henholdsvis i Østerdalen og i Indre Troms. Begge mistet livet i tjeneste under øvelser.

Hva er ulykkesstatistikken for Forsvaret med dødsfall og alvorlig skade som følge de siste 10 åra, og hva gjør Forsvaret for å hindre at nye ulykker oppstår?»

Svar:

La meg først understreke at jeg som forsvarsminister er svært opptatt av personellens sikkerhet, og at Forsvaret skal være en trygg arbeidsplass for de som tjenestegjør der. At Forsvaret er et trygt sted for de vernepliktige som avtjener førstegangstjenesten, kan dokumenteres gjennom en undersøkelse foretatt av overlege John Ivar Brevik ved Militærmedisinsk utdannings- og kompetansesenter.

Undersøkelsen som ble presentert muntlig i Finland 27. mars 2001 heter "Accidental deaths and suicides among 19-23 old conscripts during basic military training and among all men of corresponding age in Norway 1991-1997", og sammenligner dødsfall som følge av ulykker og selvmord blant soldater i aldersgruppen 19-23 år med tilsvarende aldersgruppe menn i samfunnet i perioden 1991-1997. Undersøkelsen viser at relativ dødelighet blant soldater inne til førstegangstjeneste er ca. halvparten så stor som i samfunnet totalt. Undersøkelsen antyder at årsaken til forskjellen i relativ dødelighet skyldes Forsvarets forbyggende tiltak. For ytterligere å redusere døds

fallene, vil det være nødvendig med mer detaljerte studier knyttet til risikofaktorer og hendelsesforløp når ulykker inntreffer, ved sågar alvorlige som ved mindre alvorlige hendelser.

I løpet av høsten 2003 vil det i hele Forsvaret bli innført elektronisk helsejournal. Elektronisk helsejournal må ses på som et viktig bidrag i det forbyggende arbeidet, og vil gi Forsvaret en unik mulighet til å sette inn tiltak der situasjonen krever det.

Oversikt over alvorlige skader er ikke utarbeidet, men det finnes tallmateriale over rapporterte skader uavhengig av alvorlighetsgrad. Cirka 700 soldater skades årlig i og utenfor den daglige tjeneste.

Dessverre må vi konstatere at heller ikke Forsvaret unngår å bli rammet av tragiske ulykker.

Tallene for antall dødsfall blant vernepliktige mannskaper viser at det er sjelden soldater mister livet under tjeneste. Dette kan tyde på at Forsvaret har gode og sikre rutiner som ivaretar soldatenes sikkerhet også under krevende øvelser.

Ved ulykker nedsetter Forsvaret en undersøkelseskomisjon som har som formål å:

- bringe på det rene skadens art og omfang, hendelsesforløpet og ulykkens årsak
- klarlegge hvilke lover, forskrifter, instruksjoner eller ordre som gjaldt for den virksomhet eller det oppdrag hvor ulykken inntraff, samt
- uttale seg om hva som kan gjøres for å avverge lignende ulykker i fremtiden.

Undersøkelseskomisjonen skal ikke uttale seg om det er grunnlag for disiplinære forføyninger, om det foreligger straffbart forhold eller om erstatningsansvar bør gjøres gjeldende mot noen.

Forsvaret ser meget alvorlig på ulykker med tap av menneskeliv og alvorlig personskade og gjennomfører stadig revisjoner av sine bestemmelser og sikkerhetsrutiner.

I skriv av 17. juni 2003 overfor Hærens fredsoperative avdelinger, har Forsvaret har for å hindre nye ulykker innskjerpet forhold som det spesielt må tas hensyn til i forbindelse med planlegging og gjennomføring av risikobetonte øvelser. Innskjerpingen fra Landkommandøren ved Fellesoperativt hovedkvarter er iverksatt som direkte følge av den tragiske drukningsulykken ved Skjold Garnison.

Til orientering vedlegger jeg også en orientering fra Forsvarets overkommando datert 24. juni 2003, om hva som er gjort i de to konkrete tilfellene som spørsmålsstilleren viser til.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Tabell over antall dødsfall blant soldater under førstegangstjeneste 1991-2001.

Vedlegg 2.

Brev fra Forsvarets overkommando vedrørende ulykker i Forsvaret relatert til personell i tjeneste. Referanse: 2003/5495-2/FO/P&Ø P STØ//220. Brevet er datert 24. juni 2003.

SPØRSMÅL NR. 677

Innlevert 17. juni 2003 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 19. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Buskerud fylkeskommune synes å være urettferdig behandlet ved statens overtakelse av sykehusdriften. Det dreier seg om Drammen røntgeninstitutt, der fylkeskommunen ikke fikk kompensasjon for overskudd av driften for året før overtakelse.

Kan statsråden rette opp i dette og sørge for utbetalingen, eller synes statsråden dette er staten verdig når Buskerud fylkeskommune har oppført seg anstendig i forholdet til overtakelsen?»

BEGRUNNELSE:

Som en del av sykehusreformen skulle staten overta Buskerud fylkeskommunes aksjer i DRI AS. Aksjene var eid av fylkeskommunens heleide selskap BFK Holding AS. Den formelle overdragelsen fant sted i slutten av mai 2002. Fylkeskommunen hadde garantert for et lån på 41 mill. kr som var tatt opp av BFK Holding AS for å finansiere kjøpet av DRI AS. Selve aksjekjøpet hadde en kostnad på 45,4 mill. kr.

Fylkeskommunen har vært opptatt av at DRI AS

skulle drives etter vanlige forretningsmessige vilkår selv om dets formål var knyttet til å dekke fylkets behov for røntgentjenester. En stor post på inntektssiden var overføring fra fylkeskommunen for utførte røntgentjenester. Dette var regulert i en driftsavtale med lang varighet. Avtalen kunne vært endret og/eller nedjustert i henhold til retningslinjer fra Rikstrygdeverket når fylkeskommunen fikk eierskapet til instituttet i 1998, men fylkeskommunen valgte å opprettholde avtalen og heller ta ut et årlig konsernbidrag. For driftsåret 2000 ble det utbetalt 7 mill. kr i konsernbidrag. Styrets forslag for driftsåret 2001 var også 7 mill. kr. Instituttets resultat for 2001 var noe bedre enn i 2000.

Da styrets forslag skulle behandles i generalforsamlingen, var staten raskt ute for å overføre det formelle eierskapet (aksjene) til seg. Da ny generalforsamling behandlet DRIs regnskap for 2001 ble konsernbidraget satt til 0 kr. Staten ved Helsedepartementet mener i utgangspunktet at overføringen av DRI AS skal kompenseres kun ved dekking av gjelden på 41 mill. kr. Buskerud fylkeskommune har i tillegg blitt tilbudt 2 mill. kr i konsernbidrag for 2001. DRI AS er det eneste aksjeselskapet som skal overføres til staten i sykehusreformen. Overtakelsen blir dermed spesiell, bl.a. fordi den også må følge aksjelovgivningen.

Overtakelsen er basert på mange retningslinjer, og fylkeskommunen har lojalt fulgt opplegget til staten. Det siteres fra St.prp. nr. 82 (2000-2001) Kommuneproposisjonen: "Regjeringen legger i dette økonomiske opplegget til grunn at fylkeskommunene ikke foretar tilpasninger som følge av statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten". Dette er referert også i et av flere brev fylkeskommunen har mottatt fra departementene om statens overtakelse av spesialisttjenesten, jf. brev av 28. november 2001 fra Kommunal- og regionaldepartementet. For DRI AS har dette betydd at fylkeskommunen ikke la opp til at konsernbidraget for 2001 skulle utbetales 31. desember 2001 for å sikre inntekten, men forutsatte at det ble utbetalt på vanlig måte våren 2002. (Tilfaller eier pr. 31. desember).

Fylkeskommunen opplever nå at staten ikke forholder seg til sin egen rettesnor om ikke å foreta tilpasninger og at det gjøres krav på inntekter som hørte til driften før de overtok. Statens handlinger bryter ikke lovverket rundt sykehusreformen, men de bryter sine egne spilleregler. Fylkeskommunen føler seg lurt.

Fylkesordføreren var i møte med departementet 14. november 2002. Der ville statsråden heller ha en diskusjon om redusert utbetaling av sitt forslag på 2 mill. kr. Fylkesordføreren møtte med mandat i fra

fylkestinget om å få de 7 mill. kr i utbetaling som DRI hadde før overtakelsen fra staten.

Svar:

Innledningsvis vil jeg presisere at det ikke er uenighet mellom staten og Buskerud fylkeskommune om at Drammen røntgeninstitutt AS ble overtatt av staten ved regionalt helseforetak som følge av sykehusreformen. Det rettslige grunnlaget for overtakelsen er helseforetaksloven § 52 nr. 6 første ledd. Den delen av bestemmelsen som er relevant i vår sammenheng lyder:

"Fra og med ikraftsettingen av denne loven har staten ved regionale helseforetak, rett og plikt til å overta alle formuesposisjoner som er knyttet til offentlige virksomheter innen spesialisthelsetjenestene somatisk helsevern, [...] Overtakelsen skal omfatte alle rettigheter og plikter som er knyttet til virksomhetene."

Helseforetaksloven § 52 nr. 6 trådte i kraft 1. januar 2002, og de formuesposisjoner, rettigheter og plikter som er omfattet av bestemmelsen ble samtidig overført fra fylkeskommunene til staten. Dette fremgår av lovteksten ved presiseringen av at overtakelsen skjer "fra og med ikraftsetting" av loven, og er ytterligere presisert i Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) (bl.a. sidene 100 og 154). Det er altså loven selv som utløste overtakelsen. Det er uttrykkelig fremhevet i forarbeidene at det ikke er behov for andre beslutninger eller disposisjoner enn ikrafttredelse av loven for at overtakelsen skal skje.

Alle de formuesposisjonene som var *knyttet til* spesialisthelsetjenesten ved lovens ikrafttredelse ble altså overtatt på det tidspunktet. Drammen røntgeninstitutt AS var en offentlig eid virksomhet innen spesialisthelsetjenesten og således omfattet av overtakelsen. Dette kom staten og Buskerud fylkeskommune til enighet om under drøftelsene høsten 2001.

Når en offentlig virksomhet innen spesialisthelsetjenesten var organisert som et aksjeselskap overtok regionalt helseforetak fylkeskommunens aksjer. Det at en spesialisthelsetjenestevirksomhet var organisert som et aksjeselskap påvirker altså ikke spørsmålet om virksomheten skal overtas eller ikke. Selskapsorganiseringen påvirker bare hvilke rettigheter og plikter som overtas. Dette er formulert slik i Ot.prp. nr. 66 (2000-2001) på side 94:

"Dersom virksomhet innen spesialisthelsetjenesten er organisert som aksjeselskap som er fullt ut eid av fullt ut eid av det offentlige (en eller flere kommuner eller fylkeskommuner), foreslås det at staten trer inn i alle eierrettighetene."

Det samme er kommet til uttrykk som den generelle regel i lovens ordlyd hvor det sies at overtakelsen omfatter *alle rettigheter og plikter* knyttet til virksomhetene. Det er altså slik, ikke bare for aksjeselskaper, men for alle virksomheter at alle rettigheter og plikter som var knyttet til virksomhetene ble overtatt.

På denne bakgrunn er det departementets vurdering at retten til utbetalinger fra selskapet gikk over sammen med de andre eierrettighetene i selskapet 1. januar 2002. Etter departementets mening fører dette til at aksjeselskapet det her er snakk om behandles mest mulig likt med de andre virksomhetene som er overtatt. Denne løsningen er etter departementets vurdering også i samsvar med aksjelovens regler.

Buskerud fylkeskommune på sin side deler ikke dette synet. Fylkeskommunen synes å mene at retten til utbetalinger fra selskapet ikke gikk over sammen med de andre rettighetene. Det vil antagelig si at fylkeskommunen mener at man kan isolere en rettighet, nemlig retten til utbetalinger fra selskapet, og si at den ble beholdt av fylkeskommunen selv om alle de andre rettighetene og pliktene gikk over til staten ved regionalt helseforetak.

Departementet og Buskerud fylkeskommune har altså forskjellig syn på hva som er konsekvensen av at Drammen røntgeninstitutt AS ble overført til staten ved regionalt helseforetak. Man er imidlertid enige om at dette spørsmålet kan avgjøres av nemnda ved statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten. Det er således sannsynlig at dette spørsmålet vil bli gjenstand for nemndbehandling.

På denne bakgrunn finner jeg det ikke riktig å gå dypere inn i den rettslige argumentasjonen knyttet til denne uenigheten. Det ville lett føre til en uheldig forhåndsprosedyre av et spørsmål som trolig skal behandles av et rettsanvendelsesorgan. Jeg vil likevel gjøre oppmerksom på at det er innhentet en vurdering av om et det er lovmessig adgang til, og økonomisk forsvarlig å avgi et konsernbidrag på 7 000 000 kr for regnskapsåret 2001 fra Drammen røntgeninstitutt AS. Vurderingen er gjort av revisjonsfirmaet Price-waterhouseCoopers. I konklusjon fra rapporten heter det:

"Vi rapporterer våre funn nedenfor:

- Utdeling av konsernbidrag på NOK 7.000.000, vil gi Buskerud fylkeskommune Holding "en økonomisk fordel av selskapets virksomhet" i DRI, og det ville være i strid med vedtektenes § 6.
- Utdeling av konsernbidrag som gir Buskerud Fylkeskommune Holding en gevinst på sin investering i DRI som ikke synes å være forenelig med prinsippene for det økonomiske oppgjøret mellom staten og fylkeskommunen.
- Dersom man kobler behovet for arbeidskapital med behovet for finansiering av investeringer og behovet for å opprettholde gjeldbetjeningsevne, vil et konsernbidrag på NOK 7.000.000 ikke synes å være forenelig verken med verdianslaget på selskapets eller rammebetingelsene for en forsvarlig drift."

Jeg vil videre gjøre oppmerksom på at det ikke ble foretatt noen utbetalinger fra Drammen røntgen-institutt AS for regnskapsåret 2001. Det vil si at heller ikke ny eier har fått utbetalinger fra selskapet basert på resultatet for 2001.

SPØRSMÅL NR. 678

Innlevert 17. juni 2003 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 26. juni 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hvor mange personer fra Pakistan søkte om turist/besøksvisum til Norge i 2000, 2001 og 2002, og hvor mange av disse fikk innvilget visum samt om noen av disse søkte asyl og fikk innvilget mens de var i Norge?»

Svar:

1. Statistikk over innvilgede og avslåtte søknader om besøksvisum

Visum utstedes både av utenriksstasjoner og Utlendingsdirektoratet.

Utlendingsdirektoratet fører statistikk over visum som det selv utsteder, mens oversikt over ambassadenes visumbehandling fremgår av deres årsrapporter. Man har ingen samlet statistikk.

Med inntreden i Schengen-samarbeidet i mars 2001 fikk ambassadene større fullmakter til å utstede visum. Dette forklarer nedgangen i behandlede visumsaker i direktoratet fra år 2000 til 2001, jf. statistikken nedenfor.

For årene 2000 og 2001 har det kun vært mulig å fremskaffe oversikt over søknader om visum som er behandlet av Utlendingsdirektoratet. For året 2002 er det innhentet oversikt fra både direktoratet og ambassaden i Islamabad. Når det gjelder innrapporteringen fra ambassaden i Islamabad, så omfatter tallmaterialet imidlertid alle nasjonaliteter som ambassaden har behandlet visumsøknader fra, ikke bare pakistanske borgere.

Utlendingsdirektoratets statistikk er følgende for søknader om besøksvisum fra pakistanske borgere:

- Året 2000: 424 søknader om visum ble innvilget og 1 329 ble avslått.
- Året 2001: 166 søknader om visum ble innvilget, mens 905 ble avslått.
- Året 2002: 180 søknader om visum ble innvilget, mens 1 089 ble avslått.

Ambassaden i Islamabad har innrapportert at den totalt i 2002 har innvilget 1 047 søknader om visum og avslø 1 767.

2. Statistikk over avhopp fra besøksvisum

Det føres kun statistikk over antall avhopp fra visum i de saker der direktoratet selv har innvilget visum. De som er kommet på besøksvisum utstedt av ambassaden og deretter har søkt asyl i Norge, kommer ikke med på offisiell statistikk. Likeledes omfatter statistikken ikke personer som søker asyl under annen identitet enn den de fikk visum på.

Utlendingsdirektoratet opplyser at av de pakistanske borgere direktoratet har innvilget visum i

- året 2000 har 56 personer søkt asyl i ettertid, dvs. 10,4 pst.
- året 2001 har 15 personer søkt asyl i ettertid, dvs. 8,3 pst.
- året 2002 har hittil 4 søkt asyl i ettertid, dvs. 1,9 pst.

Jeg gjør oppmerksom på at avhoppsprosenten er regnet ut fra oppdaterte innvilgelsestall, mens innvilgelsestallene oppgitt over, er hentet fra direktoratets årsrapport.

SPØRSMÅL NR. 679

Innlevert 17. juni 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 20. juni 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Fra organisasjonen Aurora i Bergen, en interesseorganisasjon for psykisk syke, er det reist spørsmål om bedre sikring av Askøybrua og andre bruer i Hordaland for å unngå at folk hopper i døden.

Vil samferdselsministeren se nærmere på denne problemstillingen med tanke på å avklare beslutningsmyndighet, fortolke den såkalte rekkverknormalen samt vurdere behovet for ytterligere tiltak enn det som i dag omfattes av denne normalen, alt med tanke på å kunne bidra til færre selvmord?»

BEGRUNNELSE:

Problemstillingen er også tatt opp av Askøybrua AS og fra Komité for miljø og samferdsel i Hordaland fylkeskommune.

Jeg er kjent med at Samferdselsdepartementet i april 2003 har avslått en anmodning fra Askøybrua AS om et møte med samferdselsministeren, bl.a. om denne problemstillingen.

Den såkalte rekkverknormalen er en del av veinormalen, og beskriver utforming av rekkverk på bruer. Den er først og fremst utformet for å hindre ulykker og for å hindre små barn å klatre opp.

Rekkverket på Askøybrua AS, bygget etter normalen, er ca. 130 cm høyt og de fleste mennesker kan lett skritte over. Ved å heve gjerdehøyden til i alle fall 2 meter, må vi kunne tro at noen av selvmordstragediene som har funnet sted fra Askøybrua og andre bruer ville vært forhindret. I tillegg til økt gjerdehøyde er det også pekt på at bedre belysning sammen med nettsikring under broen også kan bidra til å forhindre selvmord fra bruer. I forhold til kostnader knyttet til slike tiltak, er det grunn til å peke på at aksjoner i forbindelse med selvmordsaksjoner/etter selvmordsaksjoner ofte medfører store utlegg til båter og mannskaper m.m.

I forhold til bruens lange levetid vil også sikringstiltak som omtalt gi liten årlig merkostnad. Jeg håper derfor samferdselsministeren kan bidra til at problemstillingen blir tatt på alvor og grundig gjennomgått.

Svar:

Jeg mener det er en viktig problemstilling som tas opp i spørsmålet fra representanten Sortevik. Det er Statens vegvesen ved Vegdirektoratet som har fullmakt til å lage normaler og retningslinjer for utforming av veger, bruer og rekkverk. Ifølge gjeldende rekkverksnormal, skal rekkverkets høyde på bruer ikke være mindre enn 120 cm og det skal utformes slik at det ikke er klatrevennlig.

Videre kan og bør høyere rekkverk vurderes ved for eksempel spesielt høye bruer eller bruer med mye sykkeltrafikk. På Askøybrua er det tatt hensyn til dette ved at rekkverket ble bygd med høyde 130 cm.

Rekkverkene blir konstruert for å hindre at biler og andre vegfarende ved et uhell ikke kjører utfor brua. Det gjennomføres omfattende krasjtester for å sikre at rekkverkene tåler slike kollisjoner. I tillegg utformes rekkverk og annet bruutstyr slik at det i størst mulig grad hindrer barn i å klatre eller leke i konstruksjonene.

Jeg er kjent med at det dessverre har forekommet hopp i døden fra Askøybrua i Hordaland og fra Fredrikstadbrua i Østfold. På Fredrikstadbrua er det derfor foreslått å bygge et utvendig flettverksgjerde på 2 meter. De tekniske, kostnadmessige eller de estetiske konsekvensene er ikke ferdig utredet. Vegvesenet vet

dessverre ikke sikkert hvilke effekter slike gjerder vil ha.

Rekkverksnormalen er under revisjon og Vegvesenet skal vurdere om det bør tas inn en omtale i denne normalen om faren ved å bruke bruene til selvmord, særlig for de bynære høybruer. Disse vil gjelde nye bruer. På eksisterende bruer kan det være vanskeligere å finne gode løsninger. Bruk av pleksiglass vil være lite klatrevennlig samtidig som det ikke vil hindre utsikten fra brua. Det er imidlertid en kostbar løsning og på en del bruer vil løsningen være teknisk umulig fordi glasset skaper store ekstra vindfang.

Vegdirektoratet skal nå vurdere om det bør settes i verk tiltak og i tilfelle hvilke, for å redusere selvmordsfaren på Askøybrua og eventuelt andre bruer i Hordaland. Slike tiltak må imidlertid vurderes opp mot andre tiltak som gjøres for å redusere antall drepte og hardt skadde i trafikken.

SPØRSMÅL NR. 680

Innlevert 17. juni 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 24. juni 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at Telenor Mobil i spørsmålet om flytting av sin avdeling fra Bardu til Finnsnes, foretar vedtak på et fornuftig grunnlag?»

BEGRUNNELSE:

Telenor Mobil ønsker å flytte 56 arbeidsplasser fra Bardu til Finnsnes, i forbindelse med en samlokalisering av avdelingene sine i Bardu og Finnsnes. Vedtaket om eventuell flytting avgjøres den 24. juni.

Flyttingen betyr at mange av de ansatte i Bardu i framtida må kjøre mellom 140 og 200 km til og fra jobb hver dag. Dette medfører urimelige ulemper for de ansatte som i dag jobber i bedriften, spesielt vinterstid. Hvilken rolle dette vil spille inn på bedriftens totaløkonomi er det i liten grad tatt hensyn til. Telenor anslår også at flyttingen skal gi en innsparing på rundt 5 mill. kr i året, som er tall de ansatte er uenige i.

Avdelinga i Bardu er en stor og viktig arbeidsplass for en liten kommune. En flytting av bedriften kan få store ringvirkninger. I tillegg til at mange ansatte får urimelig store reiseavstander, som er spesielt vanskelig vinterstid, kommer de ringvirkninger for kommunen og næringslivet i kommunen en flytting av bedriften vil ha. Bedriften er ikke minst en viktig kvinnearbeidsplass, med om lag 70 pst. kvinnelige ansatte.

Det offentlige eier i dag rundt 78 pst. av Telenor, og eierskapet administreres av Næringsdepartementet.

Svar:

Nærings- og handelsdepartementet må respektere aksjelovens bestemmelser om hvilke selskapsorganer som skal treffe forretningsmessige avgjørelser. Beslutninger som lokalisering av enkeltavdelinger hører inn under avgjørelsesmyndigheten til selskapenes ledelse og styre.

Dersom staten som eier gjør forsøk på å instruere styret i et børsnotert selskap som Telenor om lokalisering av enkeltavdelinger, vil det svekke tilliten til selskapet. Telenors muligheter til å tiltrekke seg kapital, foreta investeringer og trygge og utvikle arbeidsplasser i Norge kan dermed bli redusert. En slik handlemåte er også egnet til å svekke tilliten øvrige

selskaper der staten har eierinteresser, og til Norge som lokaliseringsland for bedrifter og arbeidsplasser.

Det er derfor ikke aktuelt for staten som eier å overprøve slike beslutninger tatt på forretningsmessig grunnlag av selskapenes styre og administrasjon. Det beste bidraget myndighetene generelt kan gi i saker som dette er å legge til rette for en næringspolitikk som gjør det lønnsomt for bedriftene å opprettholde arbeidsplasser i alle deler av Norge.

Dokument nr. 15:35

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 681

Innlevert 17. juni 2003 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 30. juni 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Nordsjødykker Alliansen melder fra om at flere av pionerdykkerne har store problemer og trenger strakstiltak før den bebuda stortingsmeldinga behandles til høsten. Flere er gjeldsslaver og trenger hjelp for å holde kreditorer "unna", det være seg både banker og likningskontor.

Vil statsråden ta initiativ for å hindre at kreditorer slår tidligere nordsjødykkere konkurs før alle spørsmål om individuell erstatning er avklart, og hvilke initiativ vil statsråden i så fall ta?»

Svar:

St.meld. nr. 47 (2002-2003) Gransking av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen vil bli lagt frem i dag, 27. juni 2003. Meldingen er en oppfølging av NOU 2003:5 Pionerdykkerne i Nordsjøen. Det redegjøres for pionerdykkernes situasjon i dag, og de tiltak Regjeringen mener bør iverksettes.

Samtidig med fremleggelsen av meldingen iverksetter jeg strakstiltak over tidligere nordsjødykkere. Jeg har i brev til Sjømannsmisjonen i dag sagt meg villig til å bidra med 1,5 mill. kr til oppstart av en stiftelse som har som formål å etablere og drifte en kontaktelefon mv. for tidligere nordsjødykkere.

Det blir også stilt inntil 10 mill. kr til disposisjon for departementet, slik at det kan ytes inntil 200 000 kr til den enkelte dykker som er i en prekær og akutt økonomisk situasjon.

Pionerdykkerne gjorde et banebrytende arbeid i Nordsjøen fra 1965 til 1990. Jeg tar sikte på at det oppnås en bred oppslutning om et samlet oppgjør for pionerdykkerne, slik at de får den oppreisningen og økonomiske kompensasjonen de fortjener.

SPØRSMÅL NR. 682

Innlevert 17. juni 2003 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 23. juni 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Fra 16. juni har NSB innført sommerruter på strekningen Holmlia-Oslo. Sommerrutene innebærer et dramatisk redusert tilbud for de kollektivreisende, med 30 minutters avganger i rushtiden, og timesavganger i helgene. Lokaltoget er den viktigste og mest miljøvennlige kollektive transportformen i sørkorridoren inn til Oslo.

Hva har statsråden tenkt å foreta seg for å bedre den samlede kollektivtransporten i denne korridoren?»

Svar:

Omlegging til sommerruter inngår i det ordinære ruteopplegget for NSB. For 2003 er det innført sommerruter i lokaltrafikken rundt Oslo i tidsrommet fra 15. juni t.o.m. 17. august. For strekningen Holmlia-Oslo betyr dette at 6 av totalt 15 togavganger mellom kl. 6.00 og kl. 9.00 er innstilt. I sommerperioden tilbys det faste halvtimesruter direkte mellom Holmlia og Oslo S, og den viktigste av kvartersavgangene som går kl. 7.31 fra Holmlia helt til Sandvika.

Dersom togtilbudet skulle opprettholdes uendret gjennom sommeren, når antallet passasjerer er lavere, ville dette blitt dimensjonerende på personalantallet og dermed ført til redusert tilbud på andre strekninger innenfor Stortingets vedtatte statlige bevilgninger til kjøp av persontransport fra NSB som i år er på 1 386 mill. kr. Innføring av sommerruter i NSB er også nødvendig for å få til en hensiktsmessig ferieavvikling blant kjørende personale i NSB.

NSB har nå mange nok lokomotivførere til å kunne opprettholde normalt rutetilbud også i ukene før og etter skolens sommerferie. Dette gjør det mulig å ta all trafikk med tog, og NSB unngår å måtte leie inn ekstra busser på Østfoldbanen, slik tilfelle har vært de foregående årene.

På grunn av den bedre lokførersituasjonen i NSB, legges det opp til å gjeninnføre halvtimesavganger på dagtid i helgene fra 18. august, til forskjell fra timesavganger i dag.

SPØRSMÅL NR. 683

Innlevert 17. juni 2003 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 20. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Kan statsråden dokumentere at det i arbeidet med utredninger av konsekvensene av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet (ULB) ikke har foregått, eller vært mulighet for utilbørlig påvirkning, hva anser statsråden som begrunnelse for at enkelte forskere trekker sine delutredninger, og hvordan stiller statsråden seg til dette?»

BEGRUNNELSE:

Olje- og energidepartementet (OED) arbeider med utredninger av konsekvensene av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet. Utredningen for Lofoten-Barentshavet (ULB) skal utgjøre politikernes beslutningsgrunnlag for hvorvidt det skal åpnes for helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet og vil inngå som en del av helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet. Det er avgjørende at utredningen er faglig troverdig og uavhengig. OED har gitt Det Norske Veritas (DNV) i oppdrag å organisere arbeidet med de ulike delutredningene som utgjør det faglige grunnlaget for ULB.

I denne prosessen har ansatte i oljeselskaper fått innsyn i delutredningene, og har deltatt i saksbehandlingen før disse har blitt offentliggjort. Dette har ført til mistanker om samrøre og utilbørlig påvirkning og påstander om mulig brudd på lover og forskrifter.

Det har i tillegg vært konflikter mellom OED/ DNV og forskergrupper som har vært ansvarlige for delutredninger, med påstander om press for å endre på innholdet og forbeholdene i rapporter. Dette har blant annet ført til at forskerne bak delutredningen om konsekvensene av en utbygging i Barentshavet for den samiske befolkning, har trukket sin rapport og nekter OED å bruke forskningsmaterialet.

Svar:

Representanten Sørensen tar opp to viktige forhold i begrunnelsen for sitt spørsmål. For det første at ansatte i oljeselskaper har fått innsyn i delutredninger før de er blitt offentliggjort og at dette skal ha ført til mistanke om samrøre og utilbørlig påvirkning. Det andre forholdet som tas opp er at forskerne som er an-

svarlige for utredningen av samiske forhold i forbindelse med petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet, har trukket sin rapport.

Når det gjelder det første forholdet, redegjorde jeg for dette i mitt svar til representanten Sørensen i spørretimen 9. april 2003.

Utredningen av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet (ULB) har sin bakgrunn i Sem-erklæringen. Samarbeidsregjeringen slo her fast at den ønsket å utføre en slik utredning før den tar stilling til ytterligere petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet.

For å koordinere og gjennomføre en prosess som ULB, kreves det spesiell kompetanse. Departementet har ikke selv slik kompetanse.

Departementet tok derfor kontakt med og engasjerte Det Norske Veritas (Veritas) for å ivareta sekretariatsfunksjonen for utredningen. Veritas er en institusjon med et solid omdømme og med lang erfaring i å gjennomføre utredninger som ULB.

For å sikre best mulig kvalitet i alle faser av utredningsprosessen, har sekretariatet (Veritas) benyttet en arbeidsform hvor det har trukket på ulike ressurspersoner med ekspertise på spesifikke fagområder, og erfaring fra tilsvarende utredningsprosesser. Noen av disse personene er ansatt i konsulentselskaper og noen i oljeselskaper.

Det Norske Veritas har valgt å bruke denne arbeidsformen kun ut i fra et motiv om å sikre et best mulig faglig resultat på utredningen. Dette er ikke en arbeidsform som er pålagt av departementet. De nevnte ressurspersonene som altså inkluderer personer som er ansatt i oljeselskaper, har bare gitt kommentarer direkte tilbake til Veritas. Veritas har så selv foretatt en egen faglig vurdering av innspillene før de så eventuelt er brukt i den videre prosessen. Det er kun Veritas som har hatt direkte kontakt med leverandørene av de faglige delutredningene. Disse har stått fritt mht. om de ville foreta endringer på bakgrunn av innspillene. Utrederne står selv faglig ansvarlig for de arbeidene som leveres.

Jeg har full tillit til at Veritas har den integritet og faglige dyktighet som sikrer at denne arbeidsformen ikke har ført til noen utilbørlig påvirkning av ULB- prosessen.

Når det fra enkelte stilles kritiske spørsmål ved en slik fremgangsmåte, med antydninger om utilbørlig påvirkning, er dette feil. Kommentarene tilbake til utrederne har i det vesentlige gått på presentasjon og om oppdraget er gjennomført i henhold til arbeidsbeskrivelsen.

For å underbygge min redegjørelse i denne saken offentliggjorde departementet, kort tid etter mitt forrige svar i spørretimen 9. april d.å., alle råutkast på delstudiene, innspill til sekretariatet, samt korrespondansen mellom sekretariatet og de ulike faginstansene som har utført utredningene.

På bakgrunn av de reaksjonene som fremkom gav jeg, til tross for ovenstående, beskjed om at kontakten med medarbeiderne i oljeselskapene ikke lenger skulle benyttes i det videre arbeidet med ULB.

Det viktige for meg er at det ikke kan fremsettes berettiget tvil om integriteten til denne utredningen. På bakgrunn av det jeg har redegjort for her mener jeg at ULB har den faglige integriteten som er nødvendig for å være et godt politisk beslutningsgrunnlag.

Når det gjelder representanten Sørensens andre poeng om at forskere trekker sine delutredninger, dreier dette seg om utredningen om samiske forhold i forbindelse med petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet. Her har følgende skjedd:

Høsten 2002 la Olje- og energidepartementet studien med ovennevnte tema ut på anbud. Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) vant anbudskonkurransen og OED inngikk en kontrakt med dem for utførelse av studien. OED mottok et utkast på studien før jul, men på grunn av sykdom hos NIBR ble ikke studien ferdigstilt og oversendt departementet før 4. juni i år. Samme dag gikk forskerne som stod ansvarlig for prosjektet ut i mediene og sa at de ville trekke arbeidet sitt med den begrunnelse at de hadde følt seg presset av OED til å fjerne innhold og forbehold som var tatt i rapporten.

Sekretariatet (Veritas) har på vanlig måte kommentert på utkast på denne studien. Kommentarene fra sekretariatet har vært naturlige og saklige og det har ikke vært øvet press på å endre innhold og forbehold som er tatt i studien. Forskernes saksfremstilling og anførsler avviker fullstendig fra den holdning institusjonen NIBR har til saksgangen. NIBR uttaler i pressemelding 4. juni: "Forskerne har stått helt fritt til å formulere rapportens innhold og også komme med en rekke forbehold underveis i rapporten. Verken NIBR eller OED har lagt press på forskerne med hensyn til hvordan rapporten skulle utformes." Videre står det at "De kommentarer som har kommet fra departementet har vært naturlige og saklige, og vi har ikke hatt noen problemer med de synspunkter som har kommet derfra".

Jeg vil fastholde at det ikke har skjedd noen utilbørlig påvirkning i arbeidet med studiene under ULB, og heller ikke i forbindelse med studien omtalt spesielt over. ULB er et viktig dokument som skal ligge til grunn for den politiske behandlingen av spørsmålet om helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet. Alle delutredningene har vært tilgjengelige på departementets nettsider en god stund. En sammenstilling av delutredningene vil om kort tid sendes ut på en tre måneders høring hvor alle som ønsker

det vil få anledning til å kommentere på alle sider av arbeidet. Høringsuttalelsene vil inngå som en del av det endelige beslutningsgrunnlaget.

Det tas sikte på at ULB skal behandles i Regjeringen i løpet av høsten 2003.

SPØRSMÅL NR. 684

Innlevert 17. juni 2003 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 24. juni 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Telenor Mobil kundeservice planlegger å flytte sin virksomhet fra Bardu til Finnsnes. Begrunnelsen for denne flyttingen er at dette vil gi en økonomisk besparelse. Fra flere hold trekkes denne besparelsen i tvil, og det hevdes at dette bare kan være en midlertidig flytting før hele virksomheten flyttes ut av landsdelen.

Vil statsråden bidra til at en endelig avgjørelse om flytting utsettes til det foreligger et regnestykke som eventuelt dokumenterer en besparelse?»

BEGRUNNELSE:

Fra et enstemmig Troms fylkesting og fra flere andre hold uttrykkes det stor uro over de flytteplaner som Telenor har for sin avdeling i Bardu. Ifølge de opplysninger jeg sitter inne med skal dette endelig avgjøres av styret i Telenor Mobil 24. juni i år.

Telenor Mobil baserer hele sin eksistens på bruk av moderne kommunikasjon. En av hovedmulighetene ved moderne teknologi og moderne kommunikasjon er at en arbeidsplass i prinsippet kan ligge hvor som helst. Dette gir også bedrifter mulighet til å utnytte stabil og god arbeidskraft. Derfor er det uforståelig at det kan oppnås vesentlige besparelser ved en slik flytting.

Statsråden anmodes derfor om å medvirke til at den endelige avgjørelsen om flytting utsettes til det foreligger et regnestykke som eventuelt dokumenterer en besparelse.

Svar:

Jeg legger til grunn at bakgrunnen for spørsmålet er at Telenor Mobil AS planlegger å slå sammen sin kundeservicevirksomhet i Bardu med virksomheten i Finnsnes.

Nærings- og handelsdepartementet må respektere aksjelovens bestemmelser om hvilke selskapsorganer som skal treffe forretningsmessige avgjørelser. Beslutninger som lokalisering av enkeltavdelinger hører inn under avgjørelsesmyndigheten til selskapenes ledelse og styre.

Dersom staten som eier gjør forsøk på å instruere styret i et børsnotert selskap som Telenor om lokalisering av enkeltavdelinger, vil det svekke tilliten til selskapet. Telenors muligheter til å tiltrekke seg kapital, foreta investeringer og trygge og utvikle arbeidsplasser i Norge kan dermed bli redusert. En slik handlemåte er også egnet til å svekke tilliten øvrige selskaper der staten har eierinteresser, og til Norge som lokaliseringsland for bedrifter og arbeidsplasser.

Det er derfor ikke aktuelt for staten som eier å overprøve slike beslutninger, tatt på forretningsmessig grunnlag av selskapenes styre og administrasjon. Det beste bidraget myndighetene generelt kan gi i saker som dette er å legge til rette for en næringspolitikk som gjør det lønnsomt for bedriftene å opprettholde arbeidsplasser i alle deler av Norge.

SPØRSMÅL NR. 685

Innlevert 18. juni 2003 av stortingsrepresentant Tore Nordtun

Besvart 27. juni 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 325 (2000-2001) bad Stortinget Regjeringen fremme forslag om incentiver som kunne øke energigjenvinningen for industrien, bl.a. med refusjon av elavgift for kraft produsert ved energigjenvinningsanlegg i industrien.

Hvor langt er dette arbeidet nå kommet, hvor mange kWh produseres i anleggene, og hvilke føringer i avgiftsfastsettelsen er lagt?»

BEGRUNNELSE:

Etter opplysninger fremkommet fra industrien, har Toll- og avgiftsdirektoratet i tilknytning til omlegging av det administrative ansvaret for forbruksavgifter for elektrisk kraft fremmet forslag som medfører at ordningen med refusjon av elavgift for kraft produsert ved energigjenvinningsanlegg i industrien, vil opphøre.

I St.prp. nr. 63 (2001-2002) under kapittel Energigjenvinning omtales eksempel på fritak:

"Fritak for forbruksavgift på elektrisk kraft (elavgift) for kraft produsert i energigjenvinningsanlegg. Fritaket innebærer at eiere av energigjenvinningsanlegg selger kraften de produserer direkte til avgiftspliktige sluttbrukere."

Svar:

På oppdrag fra Finansdepartementet har Toll- og avgiftsdirektoratet sendt på høring et forslag om å flytte ansvaret for oppkrevingen av elavgiften fra kraftleverandør til netteier. Forslaget ble sendt på høring 28. mars 2003 med høringsfrist 1. juli 2003.

Dagens avgiftsvedtak gir avgiftsfritak for kraft som er produsert på enkelte særskilte måter, herunder kraft produsert ved energigjenvinningsanlegg. Hvis avgiftsplikten flyttes fra kraftleverandør til netteier, vil det bare være kraft som leveres via nettet til forbrukere som blir avgiftspliktig. I høringen er det lagt til grunn at flere av dagens fritak for produksjon kan tas bort, uten at dette vil få realitetsbetydning, og at dette også vil gjelde fritaket for kraft produsert i energigjenvinningsanlegg. Dersom høringen likevel skulle vise at dette vil få realitetsbetydning, vil dette bli vurdert på nytt. Det er forutsatt at overføringen av ansvaret for avgiften ikke skal få realitetsbetydning for de som i dag er fritaksberettigede.

I dag produseres det i underkant av 200 millioner kWh kraft pr. år i energigjenvinningsanlegg i industrien. Det tilsvarer kraftforbruket til 10 000 boliger med et kraftforbruk på 20 000 kWh pr. år.

Av St.prp. nr. 63 (2001-2002) fremgår følgende:

"Regjeringen anser spillvarme fra industrien som en viktig energikilde, og energigjenvinning er et tiltak som hører innunder den miljøvennlige omleggingen av energiforsyningen. Stortinget har stilt seg bak målene for energiomleggingen som er:

- økt bruk av vannbåren varme basert på spillvarme, nye fornybare energikilder og varmepumper
- økt produksjon av vindkraft
- økt anvendelse av naturgass
- forbruksreduksjon.

Den helhetlige strategien for energiomleggingen er skissert i Energimeldingen, St.meld. nr. 29 (1998- 99) og i Ot.prp. nr. 35 (2000-2001), i forbindelse med opprettelsen av Energifondet og Enova SF. Et vesentlig punkt i strategien er å benytte seg av markedsbaserte virkemidler. Det vil blant annet innebære og la ulike teknologier og tiltak konkurrere om midlene som er tilgjengelige i Energifondet. Enova SF er opprettet for å ivareta målene og utforme nødvendige virkemidler for omleggingen. Enovas kompetanse vil være å vurdere ulike tiltak og prosjekter opp mot hverandre, og å støtte de som mest effektivt bidrar til omleggingen. En robust og langsiktig omlegging avhenger av at Enova får anledning til å se alle tiltak under ett og styre mot de omleggingene som gir de beste resultatene."

Videre framgår det av St.prp. nr. 63 (2001-2002) at andre tiltak rettet mot energi gjenvinning i industrien må ses i sammenheng med den helhetlige strategien for energiomleggingen som Stortinget har stilt seg bak. Regjeringen mener derfor at det er opp til Enova å vurdere nye støttetiltak knyttet til energigjenvinning på lik linje med andre tiltak som hører innunder energiomleggingen.

SPØRSMÅL NR. 686

Innlevert 18. juni 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 26. juni 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Det har den siste tiden kommet en rekke innspill omhandlende kriminelle asylsøkere og utfordringer knyttet til disse. Alvorligheten i situasjonen og den fare slike personer representerer for folk flest all den tid man i hovedsak ikke kjenner asylsøkernes identitet; stiller jeg følgende spørsmål: Hva har Regjeringen foretatt seg for å bli kjent med problemet, og hvilke konkrete tiltak har Regjeringen derigjennom utarbeidet?»

BEGRUNNELSE:

Det har i den siste tid versert historier i mediene hvor asylsøkere er mistenkt, eller funnet skyldig i tildels alvorlige kriminelle handlinger. Det er en kjensgjerning, og et alvorlig problem at asylsøkere som

kommer til Norge i all hovedsak har kvittet seg med identitetspapirene. Dette gjør at kriminelle kan utnytte et naivt asylregelverk, og dermed bruke frie og åpne asylmottak som base for kriminelle handlinger.

I denne forbindelse har Fremskrittspartiet foreslått å intensivere kontrollen med asylsøkere, utvide bruken av lukkede mottak og ikke minst en umiddelbar utsending av asylsøkere som blir dømt for straffbare handlinger som gir 3 måneder ubetinget fengsel eller mer. Regjeringen er motstander av disse forslagene. Konsekvensen ser vi gjennom at tilliten til asylinstituttet forsvinner, skepsisen til asylsøkere generelt øker og ikke minst kriminelle handlinger utført av asylsøkere rapporteres stadig. Siden Regjeringen er motstander av Fremskrittspartiets forslag, er det interessant å se hvilken helhetlig plan den har for å løse problemene knyttet til kriminelle asylsøkere.

Svar:

Spørsmålet er overført fra statsministeren.

Siden asyl- og flyktningpolitikken ligger innunder mitt ansvarsområde, har statsministeren bedt meg svare på representantens spørsmål. Regjeringen er svært opptatt av utfordringer knyttet til kriminalitet begått av asylsøkere, og til problematikk knyttet til identitet. Regjeringen arbeider på en rekke områder med disse spørsmålene, blant annet vil vi gjennom utlendingslovgivningen styrke mulighetene for utvisning av kriminelle utlendinger.

Meldingsrutiner

Jeg vil innledningsvis vise til at det er etablerte rutiner for at mottakene og politiet skal varsle Utlendingsdirektoratet om asylsøkere som begår kriminelle handlinger. Disse skal prioriteres i saksbehandlingen, fordi det er av største viktighet å få avklart om de har et oppholdsgrunnlag eller ikke. De som ikke har et oppholdsgrunnlag skal sendes ut av landet. Tall fra Utlendingsdirektoratet viser at det kommer relativt få slike varslinger. I 2002 kom det rundt 150, og pr. 1. juni 2003 var det kommet 73. Av en mottaksbefolkning på rundt 17 500 i 2002, er 150 et relativt lavt tall tatt i betraktning av at mottaksbefolkningen utgjør en middels stor by i Norge.

Adgang til søk i utlendingsregisteret

Som representanten Sandberg er kjent med, vedtok Stortinget nylig i samsvar med Regjeringens forslag endringer i utlendingsloven som vil gi politiet adgang til å bruke utlendingsregisteret i forbindelse med

etterforskning av straffbare handlinger som kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 måneder.

Skjerpede utvisningsregler

Asylsøkere som begår kriminelle handlinger i ventetiden, kan for øvrig utvises fra Norge hvis de blir dømt for forhold som har en nedre strafferamme på fengsel i mer enn 3 måneder.

Regjeringen sender i begynnelsen av juli d.å. på høring forslag om å senke den nedre strafferamme for utvisning av utlendinger som har arbeids- og oppholdstillatelse i Norge, til fengsel i 6 måneder eller mer. I dag er den nedre strafferammen på fengsel i ett år eller mer. Utvisning fra Norge vil normalt medføre innmelding i SIS med innreiseforbud i hele Schengen-området. Utlendinger som har, eller fyller vilkårene for bosettingstillatelse har et sterkere utvisningsvern. Regjeringen foreslår imidlertid også å senke den nedre strafferammen for denne gruppen. Også dette forslaget sendes på høring i begynnelsen av juli.

Anerkjennelse av utsendelsesvedtak fra andre Schengen-land

Stortinget har i juni d.å., i samsvar med Regjeringens forslag, vedtatt endringer i utlendingsloven som vil gjøre det mulig for Norge å anerkjenne et annet Schengen-lands avgjørelse om utsendelse av en utlending. Blant annet gis det adgang til å utvise en utlending når et annet Schengen-land har truffet vedtak om utvisning eller bortvisning av utlendingen på grunn av brudd på vedkommende lands utlendingslovgivning. Disse reglene vil kunne tre i kraft i løpet av sommeren.

Eurodac og ID-spørsmål

Regjeringen mener det viktigste arbeidet knyttet til identitetsproblematikk gjøres med å få internasjonale systemer på plass. Problematikken knyttet til identitet er internasjonal, og Regjeringen legger vekt på at Norge skal delta i de relevante internasjonale fora hvor vi kan utveksle erfaringer og drøfte tematikken med andre land som har de samme utfordringene. I midten av januar 2003 trådte endringer i utlendingsloven i kraft som knyttet Norge til Eurodac. Dette innebærer at Norge nå utveksler fingeravtrykk på blant annet asylsøkere og personer som påtreffes uten lovlig opphold med EU-landene og Island. Dette bidrar til at vi har fått økt mulighet til å følge bevegelsene en asylsøker i Norge har hatt, og også en økt mulighet til å finne ut av vedkommendes identitet. Regjeringen anser dette som et viktig instrument for å få avklart identiteten til asylsøkere som kommer uten papirer, eller som det er grunn til å anta opererer med falsk identitet.

Jeg vil for øvrig minne om at dersom det er skjellig grunn til å tro at en utlending oppgir falsk identitet, har politiet i henhold til utlendingsloven anledning til å fengsle vedkommende i påvente av identitetsfastsettelse dersom dette er nødvendig for å forhindre unndragelse og det ikke vurderes som tilstrekkelig med fengslingssurrogater, som meldeplikt

og lignende. Politidirektoratet har nettopp utgitt en håndbok for politiets tjenestemenn og kvinner. Dette for å sikre en effektiv og riktig saksbehandling fra deres side, noe som igjen viser at man tar problematikken alvorlig.

Raskere behandling av asylsaker

Som representanten sikkert er kjent med, har Regjeringen hatt stort fokus på arbeidet med å forkorte saksbehandlingstiden på asylsøknadene. Et ledd i dette arbeidet har vært å dele gruppene inn i tre kategorier, basert på om søknadene antas å være grunnløse, godt begrunnede eller å være i behov av en grundigere vurdering. I den førstnevnte gruppen er det innført forenklede prosedyrer, for eksempel ved at de ikke fyller ut egenerklæring, og sakene skal gjennomgå rask behandling i Utlendingsdirektoratet. Personer fra denne gruppen plasseres i egne mottak med et enklere tilbud enn det som gis i de ordinære mottakene. Signaleffektene av dette, samt informasjonskampanjer i noen utvalgte land, har gjort at antall søkere fra denne gruppen er blitt betydelig redusert.

Mens representanten og Fremskrittspartiet legger opp til umiddelbar utsendelse av asylsøkere som blir dømt for straffbare handlinger som gir ubetinget fengsel i 3 måneder eller mer, arbeider Regjeringen for å få til rask utsendelse av alle som har fått avslag på sine søknader. Regjeringen anser dette som et viktig signal både for å motvirke misbruk av asylinstituttet og for å vise at det ikke skal lønne seg å komme til Norge for å bedrive kriminalitet mens man venter på henholdsvis asylsaksbehandling og/eller uttransportering.

Mottakssystemet

Som jeg viste til under punktet over, har Regjeringen lagt vekt på å etablere et differensiert mottakssystem. Regjeringen er imidlertid imot en utstrakt bruk av såkalt lukkede mottak. Det å søke asyl er i seg selv ikke en kriminell handling, men en rettighet som Norge har forpliktet seg til gjennom internasjonale

avtaler. Langt de fleste asylsøkerne er lovlige borgere, og beklager kanskje mer enn noen de tragiske hendelsene som har skjedd den senere tiden fordi det kan medføre at fremmedfrykten i befolkningen øker, noe som i sin tur går utover dem.

Det er svært vanskelig å vite på forhånd hvem som har hatt eller har en kriminell løpebane, eller hvem som i Norge i en gitt situasjon vil kunne knyttes til straffbare forhold. Et slikt mottaksopplegg som Fremskrittspartiet skisserer ville kunne hemme integreringen av de personene som skal bli i Norge, og dessuten være svært kostnadskrevende. Dersom en person er kriminelt belastet og anses som farlig, er det politiet som i dag har myndighet til å holde vedkommende i forvaring i henhold til norsk lov.

Regjeringen har arbeidet med å få etablert noen såkalte ventetransitter med en høyere grad av sikkerhet enn det som gjelder på de ordinære mottakene. Det har likevel ikke vært snakk om lukkede mottak, som i praksis ville si internering. Det har så langt ikke vist seg mulig å få til slike etableringer fordi de aktuelle vertskommunene stiller seg negative til dette, og/ eller fordi det ikke har vært økonomisk gjennomførbart. Det inntrykk som gis av at alle asylsøkere er kriminelle gjør det svært vanskelig å få etablert mottak i det hele tatt.

For Regjeringen er rask saksbehandling av asylsøknadene svært viktig, med påfølgende rask uttransportering for de som ikke får bli i landet. Jeg har bedt Utlendingsdirektoratet foreta en gjennomgang av sine melderutiner til mottakene knyttet til personer man kjenner til har vært eller er kriminelle. Så langt jeg kjenner til, er det imidlertid sjelden en person forteller om egne kriminelle handlinger i asylintervjuet.

Jeg vil for øvrig påpeke at Norge er forpliktet av både internasjonale konvensjoner og norsk lov til å motta og behandle de asylsøknader som fremmes her i landet. Det er også slik at personer som begår kriminelle handlinger kan ha behov for beskyttelse, og i slike tilfeller er Norge forpliktet til å gi beskyttelse.

SPØRSMÅL NR. 687

Innlevert 18. juni 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 30. juni 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Tilleggssvar 30. september 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I dag lever fortsatt 2 000 vietnamesiske flyktninger som statsløse i Filippinene. 29 familier har nær familie i Norge. Statsråden er kjent med at det jobbes for at disse menneskene skal få opphold på humanitært grunnlag. I den forbindelse er det foregått en del brevveksling som gir motstridende konklusjoner.

Kan Kommunal- og regionaldepartementet eller UDI vise til korrespondanse med UNHCR som bekrefter at UNHCR mener det ville være i strid med retningslinjer og politikk å gi gjenforening for disse flyktningene?»

BEGRUNNELSE:

I brev av 27. mai fra UDI til stortingsrepresentant Heikki Holmås, og i brev av 10. juni 2003 fra Kommunal- og regionaldepartementet til Kieu Tran, skriver Kommunal- og regionaldepartementet og UDI at det ikke ville være i tråd med UNHCRs retningslinjer og politikk å innvilge oppholdstillatelse i Norge for personer fra denne gruppen, med familietilknytning her i landet.

Slik jeg forstår Kommunal- og regionaldepartementet, er dette bakgrunnen for at man avviser opphold på humanitært grunnlag.

I brev av 21. august 2001, undertegnet av Jean- Marie Fakhouri, direktør for UNHCRs bureau for Asia og Pacific, støtter imidlertid UNHCR arbeidet med å gjenbosette vietnamesiske flyktninger i Norge. I sterk kontrast til brevene fra Kommunal- og regionaldepartementet og UDI sier faktisk UNHCR at det ville være en sterk humanitær gest og prisverdig handling at disse flyktningene fikk gjenbosetning i land der de har familietilknytning. Dette bekreftes også i telefonsamtaler med Jean-Marie Fakhouri. Undertegnede mener det ligger motstridende signaler fra Kommunal- og regionaldepartementet, UDI og UNHCR her og ønsker avklaringer fra Kommunal- og regionaldepartementet om hva som måtte være riktig.

Svar:

For å svare på representanten Sandbergs spørsmål er det nødvendig å se på bakgrunnen for den situasjonen som har oppstått. På 1970- og 1980-tallet forlot mange vietnamesere hjemlandet. Noen hadde blitt forfulgt på grunn av sin tilknytning til regimet i Sør-Vietnam, mens andre reiste på grunn av fattigdom og nød. Etter hvert oppholdt mange hundretusen mennesker seg i leire i flere land i Sørøst Asia, en situasjon som var vanskelig både for de som bodde i leirene og for landene de var i. For å løse denne situasjonen, ble det gjort en avtale mellom FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR), Vietnam og de store mottakerlandene av flyktninger. Denne planen ble kalt Comprehensive Plan of Action (CPA). I avtalen ble det slått fast at det skulle være UNHCR som gjorde vurderingen av om den enkelte hadde behov for beskyttelse eller ikke. De som ble vurdert til å være omfattet av UNHCRs mandat, ble etter en kvotenøkkel gjenbosatt i en rekke land, mens de som ble vurdert til ikke å være omfattet av mandatet, skulle tilbakeføres

til Vietnam under kontroll av UNHCR og internasjonale frivillige organisasjoner. Leirene ble i all hovedsak tømt. Mange ble gjenbosatt, blant annet i Norge, men mange ble også returnert til Vietnam, noen også med tvang.

I utgangspunktet er det tre mulige løsninger på en flyktningsituasjon. Tilbakevending (repatriering) er ansett som den beste løsningen hvis det kan skje i trygghet. Integrasjon i regionen er ansett som den nest beste løsningen, mens gjenbosetting i et tredjeland bare bør være aktuelt hvis de to første alternativene ikke er mulig. Vi har så langt vurdert det slik at det i dette tilfellet enten bør satses på tilbakevending til Vietnam eller lokal integrasjon.

Likebehandling er, og må være et sentralt element i vår utlendingspolitikk. De siste 20 årene har i underkant av 100 000 personer fått opphold i Norge, enten som kvoteflyktinger eller etter at de har søkt asyl her i landet. Mange av disse har familie i hjemlandet eller i flyktingleirene i regionen. Ektefelle og barn under 18 år, og i enkelte tilfelle eldre enslige foreldre uten omsorgspersoner i hjemlandet, får familiegjengforening i Norge. Men mange har også familie som ikke omfattes av familiegjengforeningsreglene, som for eksempel søsken, tanter, onkler, fettere og kusiner. Jeg har forståelse for at mange av dem som har fått opphold i Norge ønsker å hjelpe familiemedlemmer til et bedre liv i Norge, og mange henvender seg til departementet for å få hjelp til å få familien hit. Som eksempel kan nevnes at mange av kvoteflytningene som har blitt tatt ut fra Rafaah leiren i Saudi-Arabia og Al Tash leiren i Irak, har familiemedlemmer igjen i de samme leirene som de har ønsket at skal få komme til Norge. Svaret de har fått,

er at hvis deres familiemedlemmer faller innenfor de kategoriene UNHCR vil prioritere for gjenbosetting, vil personer med familie i Norge kunne bli prioritert innenfor den årlige kvoten.

Den foreløpige vurderingen har på bakgrunn av ovenstående vært at dersom Norge skal gi familiegjengforening til personer i gruppen på Filippinene, vil dette innebære en helt ny praksis, som også vil måtte gjelde for andre som har gjenværende familie i hjemlandet eller i leire i nabolandene. Dette ville kunne få meget store konsekvenser, gitt det store antallet som har familie i utlandet.

Departementet vil imidlertid henvende seg til den norske ambassaden i Manila for å avklare hvordan situasjonen er for de om lag 2 000 vietnameserne som fortsatt oppholder seg i Filippinene og hva som gjøres for å sikre deres rettigheter og status. Det vil også bli sendt en ny forespørsel til UNHCRs hovedkontor i Genève med spørsmål om hvorvidt en vurdering av disse personene faller inn under UNHCRs mandat, og om UNHCR finner grunn til å endre prioriteringene innenfor den norske kvoten slik at personer i gruppen på Filippinene kan prioriteres innenfor den årlige norske kvoten. Jeg vil komme med et endelig svar i saken når vi har fått svar på disse henvendelsene.

Tilleggssvar:

Jeg viser til mitt foreløpige svar av 30. juni 2003. I svaret meldte jeg om at departementet ville henvende seg til den norske ambassaden i Manila for å avklare hvordan situasjonen er for de om lag 2000 vietnameserne som fortsatt oppholder seg på Filippinene og hva som gjøres for å sikre deres rettigheter og status. Jeg meldte også om at det ville bli sendt en ny forespørsel til UNHCRs hovedkontor i Genève hvor jeg ville be om en vurdering av om disse personene faller inn under UNHCRs mandat, og om UNHCR finner grunn til å endre prioriteringene innenfor den norske kvoten slik at personer i gruppen på Filippinene kan prioriteres innenfor den årlige norske kvoten.

Jeg har nå mottatt svar fra både den norske ambassaden i Manila og UNHCRs hovedkontor i Genève.

Ambassaden melder at de har vært i kontakt med det filippinske Justisdepartementet og med UNHCRs representant i Manila og fått følgende opplysninger:

Vietnameserne i denne gruppen har ikke status som flyktinger i henhold til filippinsk lov. Imidlertid har vietnamesere i denne gruppen, såkalte "Remaining Vietnamese Nationals" (RVNs), i dag en bekreftelse på at de er registrerte i landet som RVNs. Dette er et dokument som er utarbeidet i samarbeid med det filippinske Justisdepartementet og som gir gruppens medlemmer rett til opphold, utdanning, arbeid, næringsrettet virksomhet o.l.

Gruppen har i dag tilgang til de samme offentlige tjenester som filippinere, og ifølge UNHCRs representant i Manila, er det ingen som diskrimineres på bakgrunn av at de tilhører RVNs. Mange steder er de godt integrert i det filippinske samfunn, og mange er svært dyktige forretningsfolk. Det er opprettet et økonomisk fond av andre vietnamesiske borgere i landet som mange RVNs i dag nyter godt av, i forbindelse med f.eks. næringslivsetableringer. Det ble også pekt på at på øya Palawan, der det bor om lag 200 personer i denne gruppen, har den katolske kirken gitt RVNs tilgang på land, og det er bygget en egen "Vietville" hvor boforhold og levestandard betegnes som bra. Det foreligger i dag heller ingen trusler fra filippinske myndigheter om deportasjon grunnet manglende oppholdstillatelse, slik det har blitt hevdet fra ulike hold.

Filippinske myndigheter er opptatt av at gruppens status legaliseres. En dialoggruppe bestående av representanter for filippinske myndigheter, den katolske kirke og enkeltpersoner fra gruppen av RVNs har

deltatt i utarbeidelsen av et eget lovforslag som vil gi RVNs mulighet til varig opphold på Filippinene. Lovforslaget ble godkjent av Kongressen i juni d.å., og det er nå oversendt Senatet. Dersom den blir ratifisert i Senatet, vil loven gi gruppen av vietnamesere anledning til å søke om permanent oppholdstillatelse i landet. Etter 5 år vil de kunne søke om filippinsk statsborgerskap på lik linje med andre innvandrere til landet.

I forhold til spørsmålet om disse personene faller inn under UNHCRs mandat, så opprettholder UNHCRs hovedkontor i Genève sitt svar om at disse personene *ikke* er flyktninger og at de ikke omfattes av deres mandat. Praksis er at Norge forholder seg til UNHCRs prioriteringer ved overføring av flyktninger til Norge. Jeg kan ikke se at situasjonen for denne gruppen er slik at det bør gjøres et unntak fra praksis.

Som jeg også nevnte i svaret av 30. juni 2003, er og må likebehandling være et sentralt element i vår utlendingspolitikk. Andre med oppholdstillatelse i Norge som har ønsket familiemedlemmer hit til landet gjennom UNHCRs program for gjenbosetting, har fått til svar at familiemedlemmer som faller innenfor de kategorier UNHCR vil prioritere for gjenbosetting, kan bli prioritert innenfor den årlige norske kvoten. Videre har de også fått til svar at dersom familiemedlemmene ikke faller inn under UNHCRs mandat, vil de ikke kunne gjenbosettes i Norge.

SPØRSMÅL NR. 688

Innlevert 18. juni 2003 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 24. juni 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hvert eneste år er det minnemarkeringer ved konsentrasjonsleirer fra annen verdenskrig ulike steder i Europa. Ved mange av disse satt nordmenn fanget, og mange nordmenn mistet livet. Det er så langt jeg vet ikke alltid Norge er representert ved offisielle myndigheter under slike minnemarkeringer.

Vil statsråden ta initiativ for å sørge for at Norge er representert under slike markeringer, for å ære dem som deltok i kampen mot nazismen?»

Svar:

Så langt jeg har kunnet bringe på det rene, er det i hovedsak våre utenriksstasjoner som mottar invitasjoner og er representert ved de mer tradisjonelle og årvisse markeringer. Ved større arrangementer og åremålsdager blir det gjerne foretatt en særskilt vurdering og avklaring av hvorvidt, og i tilfelle hvilken representasjon, Norge skal stille. Et eksempel i så henseende er den minnemarkering og avdukingsseremoni som fant sted i Sachsenhausen 9. mai i år. Her hadde jeg selv gleden av å kunne representere den norske regjering.

SPØRSMÅL NR. 689

Innlevert 18. juni 2003 av stortingsrepresentant Arne Braut

Besvart 26. juni 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hva vil næringsministeren gjøre for å følge opp intensjonene i St.meld. nr. 15 (1999-2000), herunder å

øke den offentlige innsatsen i markedsføringa av norske reiselivsprodukter, og på hvilken måte vil opptrappingsplanen bli videreført?»

BEGRUNNELSE:

I Innst. S. nr. 209 (1999-2000) vedtok Stortinget St.meld. nr. 15 (1999-2000) Lønnsomme og konkurransedyktige reiselivsnæringer. Intensjonen i meldinga var en opptrappingsplan for å markedsføre Norge som reisemål.

Kvaliteten i vår reiselivsnæring er mangfoldet. Dette stiller store krav til produktorganisering og markedsføring. Arbeidsplassene er spredt over hele landet, med en stor andel av småbedrifter.

For tiden er vi inne i en situasjon med terrorfrykt og internasjonal urolighet. Dette fører til usikkerhet og fare for permittering i næringa.

Samtidig er det investert store summer i produktutvikling og tilrettelegging. Reiselivsnæringa har et stort uutnytt potensial både når det gjelder bedre inntjeningen og øket sysselsetting. Dette må følges opp med en betydelig økt offentlig innsats i markedsføring av norske reiselivsprodukter både nasjonalt og internasjonalt.

Svar:

Mål og prioriteringer for det offentlige tilskuddet til Norges Turistråd (NTR) i 2004 vil være å profilere Norge som reisemål, stimulere norske reiselivsbedrifter til samarbeid om internasjonal markedsføring og bidra til kompetanseheving i næringen. Det offentlige tilskuddet til NTR for 2003 er på 115,3 mill. kr. NTR kan selv prioritere hvor mye som skal brukes på merkevarebygging av Norge i utlandet. Reiselivsnæringene selv bidrar også til finansieringen av merkevarebyggingen.

Målet for markedsføring av Norge i utlandet er at Norge skal oppnå en rimelig andel av internasjonal turisme. NTR skal i denne forbindelse selv prioritere markeder og virkemidler der man forventer en god og langsiktig effekt hva gjelder økt turiststrøm til Norge.

Som kjent vil NTR inngå i den nye virkemiddelsinstitusjonen som er vedtatt opprettet med virkning fra 1. januar 2004, jf. St.prp. nr. 51 og Innst. S. nr. 283 (2002-2003). Innlemmelsen i den nye virke

middelenheten vil gi et effektivitets- og forbedringspotensial innenfor overordnet strategiutvikling, strategisk ledelse, strategisk kommunikasjon og administrativ drift. Med den nye virkemiddelsinstitusjonen vil man få en bedre koordinering av arbeidet til institusjonene som inngår (Norges Eksportråd, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), Statens veiledningskontor for oppfinnere (SVO) og Norges Turistråd). Den nye enheten vil bidra til at Norge kan presenteres med en mer enhetlig profil utad. Jeg har grunn til å tro at man vil se stordriftsfordeler og synergieffekter ved å la NTR inngå i den nye institusjonen, noe som i neste omgang vil komme reiselivsnæringene til gode.

Den sterke norske kronekursen og høye rentenivået har vært et betydelig problem for norske reiselivsbedrifter. Siden statsbudsjettet for 2003 ble lagt fram er renten satt ned fire ganger med til sammen 2,0 prosentpoeng. Siden har samtidig kronekursen svekket seg betydelig i forhold til viktige valutaer. I samarbeid med partene i arbeidslivet har Regjeringen fått til et lønnsoppgjør mer på linje med utviklingen i konkurrentlandene. Dette har stor betydning for konkurransekraften og lønnsomheten til norske reiselivsbedrifter. Det er viktig at denne politikken videreføres.

De to siste årene er skatter og avgifter redusert med nesten 20 mrd. kr. For reiselivet er avviklingen av investeringsavgiften og flypassasjeravgiften, samt reduksjonen i elavgiften, særlig viktig. Jeg mener at de grep som Regjeringen har tatt bidrar til å styrke verdiskapingen og lønnsomheten i reiselivsnæringen og til å nå intensjonene i reiselivspolitikken slik de er uttrykt i St.meld. nr. 15 (1999-2000) og Innst. S. nr. 209 (1999-2000).

SPØRSMÅL NR. 690

Innlevert 18. juni 2003 av stortingsrepresentant Gunhild Øyangen

Besvart 27. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hvordan kan det ytes tilpasset stønad til en multihandikaped jente som har det svært vanskelig grunnet alvorlig sykdom?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til oppslag i avisa Sør-Trøndelag 28. mars 2003.

På grunn av alvorlig hjertefeil har en liten jente fra Orkdal på knapt 4 år behov for tilsyn døgnet rundt. Forskjellige komplikasjoner har ført til at hjerteklaffen, lungepulsåra og lungeklaffen må skiftes ut. Jenta har hatt 300 liggedøgn ved St. Olavs Hospital, 150 kontroller på samme sted, 3 innleggelser ved Rikshospitalet i Oslo og 5 innleggelser ved Haukeland sykehus i Bergen.

Jente har store problemer med å ta til seg næring og må mates én gang i timen. Hun kaster ofte opp den lille maten hun får i seg. Årsaken til ernæringsproblemene er ikke klarlagt. Legemiddelet Zofran hjelper mot jentas kvalme, men 10 tabletter koster om lag 1 000 kr. Dette får hun ikke dekket av trygdekontoret. Familien har også forsøkt å få støtte til bleier fordi jenta ikke er i stand til å gå på toalettet for egen maskin. Hun får en halv liter væske i løpet av natta. Dette tar ikke vanlige bleier opp. Men trygdekontoret gir heller ikke støtte til dobbelt bleie. Det synes ikke rimelig at verken retningslinjene til folketrygdloven § 5-14 om stønad til f.eks. viktige legemidler og forbruksmateriell, eller § 5-22 om bidrag til spesielle formål kan gi grunnlag for hjelp til medisiner og bleier til en multihandikaped liten jente som har det særskilt vanskelig.

Det er viktig for et lite sykt barn å slippe å kaste opp hele tiden, og det er viktig ikke å bli våt hver natt. Denne situasjonen synes dessverre varig.

Jeg mener familien har nok bekymringer og burde kunne få stønad til nødvendige medikamenter og bleier nok, uten å påføres store økonomiske utlegg.

Svar:

Spørsmålet er overført fra sosialministeren.

Med hjemmel i folketrygdloven § 5-14 har departementet gitt forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr (blåreseptforskriften). For at det skal gis refusjon ved kjøp av et bestemt preparat, må preparatet tilhøre en legemiddelgruppe som er nevnt i forskriftens § 9 og det må stå oppført på den tilhørende preparatlisten. Preparatet må være foreskrevet for behandling av den sykdom som er nevnt i det korresponderende sykdomspunktet i listen over vanlige sykdommer i § 9.

Det fremgår av Felleskatalogen at Zofran er et kvalmestillende legemiddel. Videre fremgår hvilken indikasjon legemiddelet er godkjent for; hovedsakelig kvalme og brekninger forårsaket av cellegiftbehandling og stråleterapi. Kvalme står ikke oppført på sykdomslisten i forskriftens § 9, og Zofran står heller ikke oppført på preparatlisten. Bruk av Zofran mot kvalme gir derfor ikke grunnlag for refusjon etter bestemmelsen i forskriftens § 9.

Etter forskriftens paragraf kan trygden unntaksvis yte refusjon på blå resept for kostbare medikamenter som benyttes til behandling av sjeldne kroniske sykdommer (som ikke er nevnt i forskriftens § 9) eller et sjeldent behandlingsalternativ. Det legges da blant annet vekt på sykdommens alvorlighetsgrad. I noen tilfeller vurderes kvalmen som en del av et sykdomsbilde der tilstanden anses som alvorlig. Det kan da gis dekning til kvalmestillende legemidler. Dersom det søkes om dekning for Zofran ved en ikke godkjent indikasjon i Felleskatalogen, bør andre legemidler med den aktuelle indikasjonen være prøvd først. Da det finnes andre kvalmestillende preparater på markedet i Norge som er en del rimeligere enn Zofran, bør legen i søknaden til trygdekontoret begrunne hvorfor rimeligere preparater ikke kan brukes.

Med hjemmel i folketrygdloven § 5-22 kan det ytes bidrag til dekning av utgifter til helsetjenester når utgiftene ikke ellers dekkes etter denne loven eller etter andre lover. Rikstrygdeverket har gitt nærmere retningslinjer for bidrag til legemidler som ikke dekkes over blåreseptordningen. Det kan som hovedregel ytes bidrag til dekning av 90 pst. av utgiftene som overstiger 1 500 kr i kalenderåret. Det er gjort unntak fra denne regelen for kreftpasienter, som blant annet får dekket utgiftene til kvalmestillende medikamenter fullt ut. Jeg vil understreke at også andre personer enn kreftpasienter kan få bidrag fra trygden til reseptbelagte legemidler mot kvalme, herunder Zofran, men disse må betale en egenandel på 1 500 kr i løpet av kalenderåret.

Etter § 3 nr. 1 i blåreseptforskriften yter trygden stønad til inkontinensmateriell som må skiftes med visse mellomrom. Forskriften setter som grunnvilkår for stønad at det foreligger varige forstyrrelser av endetarmens eller urinblærens funksjon. Ifølge Rikstrygdeverkets retningslinjer dekkes utgifter til bleier for barn med nattenurese fra barnet fyller 8 år. Denne aldersgrensen er absolutt. For barn med daginkontinens for urin og/eller avføring dekkes utgiftene fra barnet fyller 5 år, men fra fylte 1 år dersom barnet har varig lammelse av urinblæren og/eller endetarmen (spinale misdannelser/skader). Slik dette indikasjonskravet er

utformet, omfatter det ikke inkontinens på grunn av ernæringsproblemer. Retningslinjene gir ikke rom for å utøve skjønn i disse tilfellene.

Det aldersmessige skillet når det gjelder daginkontinens må ses i sammenheng med varighetskravet i forskriften. Barn som fra fødselen av får påvist varig fysisk skade/misdannelse i den perifere delen av nervesystemet, vil som følge av dette ha et nødvendig forbruk av bleier langt utover det friske barn på samme alder har. For barn med medfødt skade i andre organer, kan det være vanskeligere å påvise i så tidlig alder at behovet for bleier skyldes en varig tilstand. Grensesettingen mellom ren daginkontinens og sporadisk vannlating/avføring utenom toalettbesøk kan for denne gruppen være vanskeligere. Unntaket fra aldersgrensen på 5 år for barn med spinale misdannelser eller skader må ses på denne bakgrunn.

Forbruksmateriell i form av bleier til barn er heller ikke blant de bidragsformål som er nevnt i Rikstrykdeverkets retningslinjer til folketryktdloven § 5- 22.

SPØRSMÅL NR. 691

Innlevert 18. juni 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 26. juni 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva ønsker Regjeringen å oppnå med deltakelsen i alliansen for mer uregulert handel med utdanning, hvordan foregår dette arbeidet, og hvorfor har ikke Stortinget blitt informert om denne prosessen i forbindelse med tidligere spørsmål og debatter om Norges arbeid i WTO?»

BEGRUNNELSE:

Av internettsidene til den australske regjeringens eksportutvalg for utdanningstjenester, The Australian Government International Education Network,

går det fram at Norge leder en allianse av land som vil jobbe innenfor WTO for å få mer uregulert handel med utdanningstjenester. Denne alliansen skal være aktiv i forbindelse med de pågående tjenesteforhandlingene, GATS. Av nettsidene framgår det at det er Norge som har tatt initiativ til denne alliansen og at Norge leder arbeidet. Australia støtter aktivt opp om alliansen, som verdens ledende eksportør av utdanningstjenester.

Utenriksministeren bekreftet at Norge leder en slik gruppe under Stortingets WTO-debatt 17. juni. Fra før er det kjent at Norge har stilt krav om liberalisering av handelen med utdanning til flere land i de innledende rundene av GATS-forhandlingene. Dette har også vært tatt opp i Stortinget, men uten at det har blitt informert om Norges aktive innsats på feltet.

Svar:

Regjeringen søker i WTO-forhandlingene å fremme norsk syn gjennom formelle kanaler så vel som gjennom uformelle kontakter med andre medlemsland. Utdanningstjenester drøfter vi blant annet uformelt i en gruppe som omfatter både industrialiserte land og utviklingsland. Denne kontakten er ikke en allianse for mer uregulert handel med utdanning. Vårt siktemål er å ivareta studentrettigheter og kvalitet i internasjonal handel med utdanningstjenester.

Når det gjelder informasjon til Stortinget om denne prosessen, vises til Utenriksdepartementets brev av 18. februar d.å. til Arbeiderpartiets stortingsgruppe, vedlagt Innst. S. nr. 146 (2002-2003). I brevet heter det blant annet: "Av hensyn til den vekt som Norge legger på internasjonalt samarbeid om kvalitative sider ved utdanningstilbudene, søker Norge samarbeid med likesinnede utviklingsland og industriland for å bidra til at liberalisering av utdanningstjenester sees i sammenheng med arbeidet for bedre kvalitet i det internasjonale utdanningstilbudet, slik dette blant annet kommer til uttrykk i UNESCOs arbeid og i andre fora."

SPØRSMÅL NR. 692

Innlevert 19. juni 2003 av stortingsrepresentant Ingebrigt S. Sørfonn

Besvart 19. juni 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Den nye sjøhastighetsforskriften som Kystdirektoratet innførte frå 1. juni i år vert av mange vurdert som altfor lite nyansert, og svært vanskeleg å følgja i praksis. Ikkje minst gjeld dette det generelle forbodet mot høgare fart enn 5 knop nærare land enn 50 meter.

Vil statsråden syta for at forskriften vert trekt attende, slik at det kan gjerast endringar som er meir treffsikre mot hovudføremålet, nemleg å gjera det tryggare å ferdast på sjøen?»

Svar:

Eg kan opplyse at Kystdirektoratet vil oppheve den nye sjøhastighetsforskriften av 5. mai 2003 nr. 561, og gjeninnføre dei tidlegare reglane om hastigheit til sjøs, jf. forskrift av 30. desember 1988 nr. 1182 om fartsbegrensningar i sjøen.

Kystdirektoratet vil foreta ei ny vurdering av spørsmålet om reguleringar av hastigheit til sjøs.

SPØRSMÅL NR. 693

Innlevert 19. juni 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 27. juni 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil Samferdselsdepartementet ta Kleppestøkaiens status opp til vurdering?»

BEGRUNNELSE:

Askøy kommune har i brev av 12. juni i år anmodet om at Samferdselsdepartementet tar opp til vurdering om Kleppestøkaiens kan omklassifiseres fra fylkesveganlegg til del av riksvegnettet. Terminalen har blant annet kaiplass for hurtigbåten "Beinveien", som er en viktig "innfartsåre" til Bergen sentrum. Hurtigbåttilbudet er truet på grunn av finansieringsproblemer, men er foreløpig sikret videre drift gjennom et samarbeid mellom Askøy kommune, HSD og Hordaland fylkeskommune. I forbindelse med dette vedtaket har fylkesutvalget i Hordaland lagt til grunn at terminalen må oppgraderes. Behovet for slik oppgradering er stort. Med klassifisering som riksveg ville slik oppgradering bli mer realistisk, fordi terminalen da vil bli et statlig ansvar.

Svar:

Riksvegferjesambandet Kleppestø-Bergen ble nedlagt da Askøybrua ble åpna for trafikk i desember 1992. Fra samme tidspunkt ble det opprettet en båt rute mellom Kleppestø og Bergen som benyttet deler av de tidligere ferjekaiarene som terminal. I tråd med vanlig praksis for vegtilknytning til hurtigbåtkaiare ble ferjekaien med tilstøtende veg nedklassifisert til fylkesveg.

Samferdselsdepartementet delegerte i 2000 myndigheten til å fatte vedtak om omklassifisering etter veglov §§ 3 og 7 til Vegdirektoratet i de tilfeller hvor det er lokal enighet om omklassifisering. I saker hvor det er uenighet lokalt forelegges saken Samferdselsdepartementet.

I brev av 12. juni 2003 til Samferdselsdepartementet har Askøy kommune bedt om at Kleppestøkaiens med terminal omklassifiseres til riksveg. I forbindelse med denne henvendelsen har jeg oversendt saken til Vegdirektoratet for behandling i brev av 20. juni 2003. Dette innebærer at Vegdirektoratet må foreta en fornyet vurdering av saken.

SPØRSMÅL NR. 694

Innlevert 19. juni 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 27. juni 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Norge deltar aktivt med militært personell i internasjonale operasjoner. De siste årene har Norge vært involvert blant annet på Balkan og i Afghanistan. Det er bred enighet om norsk deltakelse i internasjonale operasjoner. Det er imidlertid en belastning både for den enkelte soldat og deres familie å utføre sine oppdrag i krigssoner. Staten har derfor en forpliktelse til å gi den enkelte soldat støtte i ettertid.

Ser statsråden viktigheten av dette, og ser hun på Krigsinvalid hjemmet Bæreia som et egnet sted til dette?»

BEGRUNNELSE:

Stiftelsen Krigsinvalid hjemmet Bæreia har i mange år fungert som et rekreasjonshjem for norske krigsveteraner. Viktigheten av dette arbeidet kan ikke overvurderes. Driften ved stiftelsen står nå i fare. Norge deltar svært aktivt i internasjonale operasjoner. På tross av at Forsvaret gjør en meget god jobb for sine ansatte, er det viktig at den norske stat bidrar til at veteraner som har deltatt i internasjonale operasjoner har et velfungerende støtteapparat i Norge. Bæreia har gjennom mange år opparbeidet seg en kompetanse på området i tillegg til at strukturen allerede er tilstede.

Svar:

Jeg kan forsikre representanten Faldet om at Forsvaret tar soldatenes helse i forbindelse med internasjonale oppdrag på alvor. Først og fremst har vi satt i verk en rekke tiltak for å sikre at soldater som deltar i internasjonale operasjoner ikke får psykiske problemer som følge av tjenesten. Tiltakene omfatter både grundig testing og forberedelser før tjenesten, kontinuerlig tilbud om medisinske tjenester under tjenesten, og oppfølging etter avsluttet tjeneste. Når det gjelder oppfølging etter endt tjeneste, er Forsvaret i ferd med å vurdere organisering av et utvidet tilbud om psykisk helsevern i regi av Forsvaret til de tidligere soldatene. Et slikt utvidet tilbud skal være iverksatt innen utgangen av året. Etableringen av dette tilbudet vil skje i nært samarbeid med det sivile helsevesenet.

Krigsinvalid hjemmet Bæreia er en selvstendig stiftelse etablert av Krigsinvalidforbundet. Brukerne av Bæreia, som fram til 1999 utelukkende var krigsinvalid og deres partnere, mottar støtte fra Sosialdepartementet og Helsedepartementet til opphold ved hjemmet. Sosialdepartementet er også representert i stiftelsens styre.

FN-Veteranenes Landsforbund (FNVL) startet et prøveprosjekt ved Bæreia i 1999 for å vurdere om hjemmet egnet seg for velferdsopphold og gjensynstreff for våre tidligere soldater. Tanken var at ledig kapasitet ved hjemmet kunne benyttes til dette formålet. Prosjektet fikk økonomisk støtte fra Forsvarsdepartementet, og denne støtten er blitt videreført etter at et vellykket prøveprosjekt ble avsluttet.

FNVLs tilbud til våre soldater fyller imidlertid ikke all ledig kapasitet ved Bæreia ettersom krigsinvalidene faller fra. Fra Forsvarets side vil vi yte økonomisk støtte til FNVL etter en nærmere behovsvurdering, men vi finner ikke å kunne gi et generelt rammetilskudd til Bæreia.

Jeg er klar over at Bæreia befinner seg i en overgangsfase med fortsatt stort behov for hjemmet for den opprinnelige brukergruppen, samtidig som driftsutgiftene krever flere betalende brukere. Forsvarsdepartementet vurderer derfor, via FNVL, å yte en ekstra støtte til Bæreia i den overgangsfasen hjemmet befinner seg i, slik at stiftelsen og FNVL kan få mulighet til å tilpasse seg den nye situasjonen. Et slikt ekstratilskudd endrer likevel ikke på prinsippet om en brukerfinansiering.

Stortingrepresentant Eirin Faldet poengterer kompetansen som er opparbeidet ved Bæreia, og jeg er ikke i tvil om at personellet ved Bæreia har stor omsorg for brukerne av hjemmet. Lederne for gjensynstreffene for vårt personell er likevel ikke ansatte ved Bæreia, men tilknyttet FNVL. Det er dette personellet som innehar den spesifikke omsorgskompetansen for våre tidligere soldater. Fra Forsvarsdepartementets side er det derfor FNVL som må vurdere hvilke tilholdssteder som egner seg best for vår gruppe. Gjensynstreff kan også arrangeres i de ulike regionene i nærhet av der vårt personell tjenestegjør eller bor. Dette kan være mer ønskelige og kosteffektive løsninger som må inngå i FNVLs totalvurdering av tilbudet til vårt personell. Og møtes for å samtale om opplevelser er det viktige, og dette kan bidra til den psykiske bearbeidingen av belastninger forbundet med tjenesten.

Et mindretall av vårt personell sliter psykisk etter opplevelser i forbindelse med internasjonale operasjoner, og trenger poliklinisk hjelp fra medisinsk ekspertise. Både innen det sivile og det militære helse tilbudet arbeider vi nå, både i fellesskap og innen våre respektive etater, med å utvikle et bedre tilbud til traumebelastede grupper.

Forsvaret vil også være representert med forskningskompetanse i "Nasjonalt kompetansesenter for vold og traumer" som etter planen skal opprettes i januar 2004. Senteret er et tverrdepartementalt prosjekt rettet mot kompetanseoppbygging, forskning og forskningsformidling. Et regionalt nettverksamarbeid knyttet til

det nasjonale kompetansesenteret er også under planlegging for å sikre regional kunnskapsformidling og samarbeid.

Forsvaret planlegger også å etablere et medisinsk senter ved Ullevål universitetssykehus. I senteret vil det etter planen inngå en poliklinikk for katastrofepsykiatri med behandlingstilbud til både sivilt og militært personell. Tiltak for å bedre helsetilbudet til de tidlige soldatene vil bli koordinert med det sivile helsevesenet for optimal bruk av ressurser og gjensidig kompetanseoppbygging.

Jeg ser positivt på at FNVLs tilbud til våre soldater kan bidra til at krigsinvalidene får et tilbud på Bæreia så lenge de har behov for det. Jeg vil likevel presisere at FNVL står fritt i forhold til valg av tilholdssted for velferdstiltak for soldatene, og at valg av lokalisering må være grunnet på et kost/nytte-prinsipp, slik som tilfellet er for de andre delene av Forsvarets aktiviteter.

SPØRSMÅL NR. 695

Innlevert 19. juni 2003 av stortingsrepresentant André Dahl

Besvart 27. juni 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Jeg viser til statsrådets svar på spørsmål nr. 649, der det heter at "formålet var å gi også de barn som bor sammen med en av sine foreldre og dennes registrerte partner i en stabil familierelasjon, den juridiske sikkerheten en stebarnsadoptsjon innebærer".

Hvilke kriterier benyttes for å definere hva som er en stabil familierelasjon?»

Svar:

I retningslinjene om saksbehandling ved søknad om innenlands- og utenlandsadoptsjon og særlig ved innenlandsadoptsjon av desember 2002 gis regler for skjønnsutøvelse ved innenlandsadoptsjon, herunder stebarnsadoptsjon. Retningslinjene inneholder momenter som skal vektlegges ved avgjørelsen. Ved behandlingen av søknaden skal opplysningene i saken vurderes konkret. Det sies derfor bare noe generelt om de momenter som skal vektlegges ved avgjørelsen. Ingen av momentene representerer noe absolutte vilkår, men inngår i helhetsvurderingen av om adopsjonsbevilling skal gis, og hva som er til gagn for barnet, jf. adopsjonsloven § 2. Når det gjelder spørsmålet om stabil familierelasjon, vil blant annet partnerskapets varighet være ett moment som skal vektlegges. Videre må det vurderes hvorvidt barnet lever i en stabil familierelasjon i forhold til den som søker om stebarnsadoptsjon. Stabil familierelasjon vil være ett blant flere momenter som må vurderes ved behandlingen av søknaden.

Ved stebarnsadoptsjon må adopsjonsmyndighetene, så langt det er mulig, ha visshet for at forholdet mellom søker og ektefelle eller partner har vist sin stabilitet. Et dokumentert samboerforhold forut for ekteskaps- eller partnerskapsinngåelsen kan i denne sammenheng tillegges vekt. Det understrekes i retningslinjene at et ekteskap eller registrert partnerskap som har vart i to år slik kravet er ved utenlandsadoptsjon, i enkelte tilfelle vil kunne være for kortvarig. Det avgjørende for vurderingen vil alltid være om adopsjonen samlet sett vil bli til barnets beste.

Videre følger av retningslinjene at i de tilfellene der det av ulike årsaker ikke har vært mulig å fastsette farskapet, skal adopsjonsmyndigheten foreta en vurdering av hvorvidt adopsjon vil bli til barnets beste. Det skal i denne forbindelse legges vekt på om barnet lever i en stabil familierelasjon i forhold til den som søker om stebarnsadoptsjon. Forholdet mellom barnet og steforelder bør derfor ha vart i noe tid slik at det er mulig å vurdere tilknytningen dem imellom, og om adopsjonen vil kunne sies å bli til barnets beste. Det skal også legges vekt på om barnet har et sterkt behov for rettslig tilhørighet til søker.

Det er vanlig praksis at Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen henvender seg til kommunen for å få bistand til å belyse blant annet også disse forholdene ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 696

Innlevert 19. juni 2003 av stortingsrepresentant André Dahl

Besvart 27. juni 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Jeg viser til statsrådets svar på spørsmål nr. 649, der det heter "at hensynet til hva som gagnar barnet, jf. adopsjonsloven § 2, fortsatt vil være det grunnleggende prinsipp i vurderingen". Videre heter det at "farskap, så langt råd er, være fastsatt før adopsjon kan foretas". I enkelte tilfeller vil et barn i praksis kun ha en forelder fram til en stebarnsadopsjon eventuelt godkjennes.

Bør dette være et moment i vurderingen av hvor tidlig i barnets liv en eventuell stebarnsadopsjon bør kunne gjennomføres?»

BEGRUNNELSE:

Det vil i enkelte tilfeller være vanskelig eller umulig å fastsette farskap, for eksempel dersom barnet er unnfanget ved kunstig inseminasjon med anonym sædgiver.

Svar:

Jeg viser i denne forbindelse til retningslinjene om saksbehandling ved søknad om innenlands- og utenlandsadopsjon og særlig om skjønnsutøvelse ved innenlandsadopsjon av desember 2002. Retningslinjene inneholder momenter som skal vektlegges ved avgjørelsen. Det fremgår at ved behandlingen av søknad om stebarnsadopsjon skal opplysningene i saken vurderes konkret.

Som nevnt i mitt svar av 17. juni 2003 til spørsmål nr. 649 skal farskap, så langt råd er, være fastsatt før adopsjon kan foretas. Barneloven § 5 fastslår at det offentlige har et ansvar for å få fastsatt farskap. Denne oppgaven er lagt til bidragsfogden og fylkestyngdekantoret. I de tilfellene der det av ulike årsaker ikke har vært mulig å fastsette farskapet, skal adopsjonsmyndigheten, ifølge retningslinjene, foreta en vurdering av hvorvidt adopsjon vil bli til barnets beste.

Der farskapsaken er henlagt, vil dette være ett blant flere momenter som skal tillegges vekt. Der det av ulike årsaker ikke har vært mulig å fastsette farskapet, skal adopsjonsmyndigheten foreta en vurdering av hvorvidt adopsjon vil bli til barnets beste. Når det gjelder selve vurderingen av hva som er til barnets beste, viser jeg til mitt svar av i dag på spørsmål nr. 695.

På denne bakgrunn går det frem at dersom vilkårene etter adopsjonsloven for øvrig er til stede, vil en stebarnsadopsjon kunne gjennomføres relativt tidlig i barnets liv.

SPØRSMÅL NR. 697

Innlevert 19. juni 2003 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy

Besvart 27. juni 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Jeg viser til statsrådets svar på spørsmål nr. 649, der det vises til Stortingets forutsetning om at adopsjonslovens generelle regler om stebarnsadopsjon ikke skulle påvirkes av forslaget. Lovverket er imidlertid ikke likt for ekteskap og partnerskap når det gjelder barn som blir født innenfor ekteskap/partnerskap.

Medfører dette at lovverket i dag ikke anviser lik behandling av ellers tilsvarende saker om foreldrerett og adopsjon i ekteskap og partnerskap?»

BEGRUNNELSE:

De generelle reglene for stebarnsadoptsjon er utarbeidet for å dekke de situasjoner der ektefeller ikke er gift idet barnet blir født, dersom ekteskapet inngås før barnet blir født, vil den såkalte pater-est-regelen kunne anvendes. Denne regelen anvendes ikke i forhold til partnerskap. Flere av de søknadene om stebarnsadoptsjon fra lesbiske kvinner som nå er til behandling, er søknader fra par som må kunne sies å ha vært i en stabil familierelasjon i lang tid før barnet ble født, og som var registrerte partnere før barnet ble født. I et ekteskap ville ikke ektemannen i et slikt tilfelle trengt å søke om stebarnsadoptsjon, selv om han ikke var biologisk far (i alle fall så lenge ikke moren oppgav noen annen far, og så lenge ingen annen mulig far meldte seg, krevde DNA-test eller lignende). Denne ulikheten i regelverket kan bety at en eventuell intensjon fra Stortinget om likebehandling på dette området ikke er oppfylt med de vedtak Stortinget til nå har gjort.

Svar:

Jeg viser til at når det gjelder lovendringen som åpnet adgang til stebarnsadoptsjon i registrert partnerskap, innebar denne en utvidelse av hvem som kan adoptere stebarnet sitt. Det fremgår av forarbeidene at forslaget ikke inneholdt noen endring av vilkårene for stebarnsadoptsjon i forhold til gjeldende rett, bortsett fra denne utvidelsen med hensyn til hvem som kan søke om stebarnsadoptsjon. Endringen har åpnet for at også barn som bor sammen med en av sine foreldre og dennes registrerte partner i en stabil familierelasjon har fått muligheten til den juridiske sikkerheten en stebarnsadoptsjon innebærer. Forhandlingene i Stortinget i forbindelse med lovendringen, gjaldt kun spørsmålet om stebarnsadoptsjon, og omfattet ikke pater-est-regelen i barneloven.

Dette betyr at i de tilfeller der et barn fødes av mor som lever i et registrert partnerskap, vil kvinnen som har født barnet ha foreldreansvaret for barnet alene i henhold til barnelovens regler. Det følger av retningslinjene om saksbehandling ved søknad om

innenlands- og utenlandsadoptsjon og særlig ved innenlandsadoptsjon av desember 2002 at kriteriene for stebarnsadoptsjon også gjelder for disse tilfellene.

Steforelderen i et registrert partnerskap vil således ikke ha en automatisk rett til å adoptere partnerens barn. Søknaden skal undergis en saksbehandling som er vanlig for slike saker. I praksis vil Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen henvende seg til kommunen for å få saken ytterligere opplyst. Søknaden vil deretter bli vurdert etter adopsjonslovens regler.

SPØRSMÅL NR. 698

Innlevert 19. juni 2003 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy

Besvart 1. juli 2003 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Stortinget vedtok partnerskapsloven i 1993. Denne loven gir homofile og lesbiske lik rett til forpliktende samliv etter hovedregelen i ekteskapsloven. Flere land har senere kommet etter på dette rettsområdet. Viser i den forbindelse til oppslag i VG 13. juni, som lister opp ambassader med vigselfrett for heterofile. Vielse i utlandet er et populært tilbud, og det smaker av forskjellsbehandling at homofile og lesbiske kun har dette tilbudet i Stockholm og Haag.

Hva vil utenriksministeren gjøre for å rette opp i dette?»

BEGRUNNELSE:

Norge var det andre landet i verden etter Danmark som vedtok en partnerskapslov. Senere har flere land kommet etter: Sverige, Island, Nederland og Spania. Rettstilstanden her er derfor ikke i veien for at ambassadene i disse landene skal kunne vie homofile og lesbiske.

Svar:

Forutsetningen for at en utenriksstasjon skal bemyndiges til å vie eller registrere partnerskap er at

vertslandets myndigheter godkjenner at disse rettsaktene blir foretatt ved utenriksstasjonen. Når det gjelder partnerskap, vil det kun være aktuelt for Norge å anmode om slik godkjenning fra stater som selv anerkjenner partnerskap i sin nasjonale lovgivning.

Flere land har de seneste årene innført partnerskapslovgivning. Jeg er positiv til å utvide tilbudet for å registrere partnerskap ved norske utenriksstasjoner der det er mulig, og dette vil bli nærmere vurdert.

Det faktum at en stat har innført partnerskapslovgivning er likevel ikke ensbetydende med at den også gir utenlandske diplomatiske stasjoner rett til å foreta registrering av partnerskap. Slik er for eksempel situasjonen i Danmark, der nasjonal lovgivning ikke forespeiler noen slik mulighet. Til gjengjeld kan norske homofile og lesbiske inngå partnerskap i Danmark etter dansk rett.

SPØRSMÅL NR. 699

Innlevert 19. juni 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 27. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden opplyse om systemkravene for kraft til Ormen Lange er endret i forhold til de som ble etablert når valg av ilandføringssted ble gjort, og om linjen Viklandet-Istad er å anse som relatert til kraftforsyning til Ormen Lange samt hvilke enkelte nyttefaktorer og anleggsbidrag som er beregnet i Statnetts samfunnsøkonomiske lønnsomhetsvurdering av nettførsterkningstiltakene?»

BEGRUNNELSE:

I statsrådets forrige svar av 5. juni 2003 i saken sier han blant annet: "Ifølge Statnett er samlet investering for nettiltakene som sees i forbindelse med etablering av Ormen Lange på Nyhamna anslått til om lag 1 100 mill. kr." I det siste svaret av 16. juni 2003 blir disse investeringene konkretisert til linjene Istad-Nyhamna og Ørskog-Nyhamna. Linjen Viklandet- Istad omtales av Statnett både i meldingen og i konsekvensutredningen for denne linjen som avgjørende for framføring av tilstrekkelig kraft til Ormen Lange. I konsekvensutredningen for denne linjen fra oktober 2002 heter det om behovet for kraft til Ormen Lange på side 84: "En landterminal vil bli plassert på Nyhamna i Aukra kommune. Denne kommunen ligger nordvest for Molde og tilhører det området som blir berørt av ny 420 kV-ledning Viklandet-Istad. En ny forbindelse mellom Viklandet og Istad vil være helt nødvendig og er første skritt for en kraftforsyning fram til en eventuell landterminal."

Statnetts arbeid med "samfunnsøkonomisk lønnsomhetsvurdering av nettførsterkningstiltakene" er av stor interesse i denne saken. Statsråden sier blant annet: "Statnett har gjennomført en samfunnsøkonomisk lønnsomhetsvurdering av nettførsterkningstiltakene basert på en helhetsvurdering av samlede investeringer og samlet nytte for alle berørte forbrukere. Statnett opplyser at summen av denne nytten vurderes som større enn kostnaden ved investeringen. I denne analysen inngår det ikke identifikasjon av enkeltaktørers isolerte nytte av tiltaket." Det er av interesse både å få klarlagt den analysemetode som er benyttet, de konkrete resultater som er konstatert og hva enkeltleddene i summen av nytten består av.

I sitt andre svar i saken av 5. juni 2003 sier statsråden om nettinvesteringer: "I beregningene av totale investeringer for prosjektet for de to alternativene ble det lagt til grunn at halvparten av disse investeringene skulle dekkes av Ormen Lange-prosjektet." I sitt siste svar av 16. juni 2003 sier statsråden: "I hvilken grad utbygger eventuelt skal dekke kostnader ved nevnte nettiltak er pr. dags dato ikke avklart." Det er med andre ord usikkert om, og i hvilken størrelse Ormen Lange (prosentuelt og reelt), skal betale anleggsbidrag for de kraftledninger som er nødvendige for å skaffe tilstrekkelig kraft til landanlegget.

Statsråden har tidligere gjort klart at systemkravene som ble etablert da ilandføringsalternativene ble sammenlignet var basert på en hovedforsyning på 300 kV og reserveforsyning på 132 kV. I statsrådets siste svar er brakt inn to eventuelle 420 kV-linjer til Tjeldbergodden. Hvilke investeringer som kan relateres til reserveforsyningen til anlegget, og om dette betyr at investeringer i reserveforsyning ikke var med da sammenligningen mellom Nyhamna og Tjeldbergodden ble foretatt, er ikke klart.

Svar:

Systemkravene for kraft til Ormen Lange er, ifølge Norsk Hydro, prinsipielt ikke endret i forhold til de som ble etablert ved valg av ilandføringssted. Kravet er hovedforsyning ved minimum 300 kV og reserveforsyning ved minimum 132 kV, alternativt 420/300 kV. Dette er nærmere redegjort i mitt brev av 5. juni 2003.

Statnett opplyser at de i sine analyser av nettførsterkningsbehovet ikke har lagt til grunn noe absolutt krav til kraftforsyningen frem til terminalen. Kvaliteten på den kraftforsyningen som oppnås gjennom nettførsterkningene, er et resultat av de nyttevirkinger som nettførsterkningsløsningen utløser. Statnett har, etter valg av ilandføringssted, vurdert ulike løsninger for nettførsterkninger og konkludert med at en ringforbindelse på 420 kV er den samfunnsøkonomisk beste løsningen.

Linjen Viklandet-Istad er nødvendig for framføring av kraft til Ormen Lange-anleggene, men det presiseres at denne linjen vil bli bygget uavhengig av Ormen Lange. Behovet for Viklandet-Istad er således ikke utløst av Ormen Lange, men prosjektet blir mer lønnsomt ved at etablering av terminalen fører til en høyere utnyttelse av ledningen. Sammen med de andre nettførsterkningene Statnett skal søke konsesjon for (Istad-Tornes-Nyhamna og Nyhamna-Ørskog) vil Viklandet-Istad danne en 420 kV-ring som sikrer kraftforsyningen til store deler av Møre og Romsdal, inkludert Ormen Lange.

I sin vurdering av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten har Statnett anslått samlet nåverdi av kostnadene for forsterkning av nettet (linjene Istad-

Tornes-Nyhamna og Nyhamna-Ørskog) til 757 mill. kr. I disse kostnadene inngår nåverdi av investeringskostnadene, fratrukket restverdi og nødvendige investeringer i eksisterende nett (653 mill. kr), og drifts- og vedlikeholdskostnader (104 mill. kr). Nyten er kalkulert ut fra reduksjon i tapskostnader (312 mill. kr), reduksjon i flaskehalskostnader (247 mill. kr), reduksjon i avbruddskostnader (307 mill. kr) og redusert framtidig reinvesteringsbehov når ringen etableres (87 mill. kr). I disse anslagene inngår også nytten for Ormen Lange-anleggene. Samlet nytte er anslått til 953 mill. kr. Resultatet av kost/nyttevurderingen blir således at nettførsterkningen gir en nåverdi av netto nytte på 196 mill. kr. Det understrekes at kost/nyttevurderinger alltid er basert på ulike forutsetninger og at endringer i disse vil påvirke resultatet.

Som påpekt i mitt svar av 16. juni 2003 er det ikke avklart i hvilken grad utbygger eventuelt skal dekke kostnader ved de nevnte netttiltakene.

Linjen Viklandet-Istad er nå til konsesjonsbehandling hos NVE, og Statnett vil om kort tid søke konsesjon også for Istad-Tornes-Nyhamna og Nyhamna-Ørskog. Av hensyn til den videre saksbehandlingen av disse sakene ønsker jeg ikke å gå nærmere inn på detaljene.

SPØRSMÅL NR. 700

Innlevert 19. juni 2003 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 26. juni 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Konventet har foreslått at det skal opprettes et eget EU Armament Agency som skal overta de oppgaver WEAG/WEAO har i dag. Mye tyder på at tenkningen ikke inkluderer ikke-EU-land som fullverdige deltakere.

Har forsvarsministeren fra norsk side presisert skriftlig de behov og ønsker Norge har i å delta med fulle rettigheter i det framtidige Armament Agency, og blir i så fall dette fulgt opp i den viktige fasen fram mot møtet i Thessaloniki, ikke minst i forhold til Roma og Brussel med det innkommende italienske formannskapet?»

BEGRUNNELSE:

Slik jeg har forstått framdriftsplanen, skal det fattes et formelt vedtak om opprettelsen av et Armament Agency på møtet i denne måneden i Thessaloniki. Denne saken fremskyndes i forhold til behandlingen av de øvrige forslag i Arbeidsgruppe 8 sin rapport. Når det gjelder deltakelse for allierte ikke- EU-land, foreslår

Arbeidsgruppe 8 at dette skjer på "ad hoc basis i forhold til spesifikke prosjekter". Dette vil med andre ord bety sterkt reduserte deltakerrettigheter for Norge som pr. i dag er fullt medlem i både WEAG/WEAO.

Undertegnede er leder for den norske VEU-delegasjonen til parlamentarikerforsamlingen i Vestunionen. Parlamentarikerforsamlingen går inn for at de fulle deltakerrettigheter skal videreføres inn i EU-organet, men denne parlamentarikerforsamlingen har liten innflytelse i saken. Under møtet i vårsesjonens parlamentarikerforsamling tok jeg denne saken opp i muntlig spørsmål til den greske forsvarsministeren etter hans innledning, like så vel som til den italienske forsvarsministeren etter hans innledningsforedrag til forsamlingen.

Den italienske forsvarsminister svarte i en positiv tone at arbeidet i EUs Armament Agency måtte være "ekstrovert" og ikke "introvert", og at det måtte utarbeides tilfredsstillende deltakerordninger for alle de land som er med i WEAG i dag. Den greske minister var langt mer forbeholden i sitt svar uten å gå i detaljer. Men budskapet var at det neppe var aktuelt med fulle rettigheter for andre enn EU-landene selv. Kommisjonen som har det formelle ansvaret for alle EUs byråer, er bedt om å komme med en betenkning.

VEU-delegasjonen vil i lys av disse svarene anbefale at ministeren tar kontakt både i Roma og i Brussel med det italienske formannskapet som vil måtte utmeisle detaljene og stå for gjennomføringen av et eventuelt vedtak i Thessaloniki. I lys av den erfaringen fra norsk side gjorde da EU overtok fra VEU Satellittsenteret i Torrejon og Instituttet for sikkerhetsstudier i Paris i 2001, er det viktig å komme med konkrete og konstruktive forslag til ordninger på et tidlig stadium. Saken har betydning både for vår politiske deltakelse i ESDP og den norske forsvarsindustriens rammebetingelser og fremtidige muligheter innenfor et EU-marked.

Svar:

Jeg legger stor vekt på å ivareta norske interesser i forbindelse med opprettelsen av et EU Armament Agency, som sist ble behandlet under EU-toppmøte i Thessaloniki 19.-20. juni i år. Allerede på forsvarsministermøtet i WEAG/WEAO i Roma 16. mai 2002 var det fremtidige europeiske forsvarsmateriellsamarbeidet et viktig tema. Både i møtet og i uformelle samtaler vektla jeg at det må tas spesielt hensyn til de av WEAGs medlemsland som ikke er EU-medlemmer dersom det opprettes et annet organ enn WEAG/WEAO.

Ettersom det er i WEAG/WEAO-møter på materielldirektørnivå at mesteparten av diskusjonen foregår, har min materielldirektør Leif Lindbäck blant annet hatt møte med det nederlandske WEAG/WEAO-formannskapet for å diskutere norske interesser. Det skjedde før Nederland la frem sitt program for sin toårige formannsperiode 2003-2004.

På det siste materielldirektørmøtet i WEAG/WEAO i Nederland i mars i år presenterte Nederland sitt program. En av beslutningene på møtet var at det må tas hensyn til alle WEAG-landenes interesser når WEAGs arbeid blir overført til EU:

"National Armaments Directors: noted the Netherlands Chair's programme presented by their Chairman, Dr. Ernst Van Hoek, and accepted the way ahead as follows: (2) notwithstanding the future evolution of European armaments cooperation, the current WEAG-related rights of non-EU WEAG member states should be taken into account in any potential transition."

Imidlertid er det, som også stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen er inne på i sin begrunnelse for spørsmålet, noe forskjellige signaler som mottas over tid fra de ulike EU-presidentskap. Blant annet har EU begynt å holde møter kun for EU-landenes materielldirektører. Vi har anmodet om å kunne få delta på slike møter som observatør, uten at anmodningene er blitt etterkommet. Dette skjedde senest i april i år da EUs materielldirektører møttes på Rhodos.

I den fasen som vi nå går inn i er det viktig at vi på alle nivå og i alle fora bidrar konstruktivt der det fremtidige europeiske forsvarsmateriell- og forskningssamarbeidet tas opp. Dette vil blant annet kunne få betydning for den norske forsvarsindustriens rammebetingelser og muligheter innenfor et fremtidig EU-marked.

For fortsatt å ivareta norske interesser på en best mulig måte, har jeg derfor til hensikt å ta opp den siste tids utvikling med det kommende italienske EU-formannskapet skriftlig. Dessuten vil jeg ta opp disse spørsmål på det neste forsvarsministermøtet i WEAG/WEAO som finner sted i november i år.

Dokument nr. 15:38

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 740

Innlevert 1. september 2003 av stortingsrepresentant Thorbjørn Jagland

Besvart 9. september 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vi er kjent med at det for en rekke studenter med funksjonshemming som dysleksi, opplever ulik behandling ved ulike institusjoner når det gjelder tilrettelegging med gjennomføring av f.eks. eksamen. Noen får tilretteleggelse, andre ikke. Det resulterer i at studenter er prisgitt den enkeltes institusjons vilje til tilrettelegging og veldig ulik praksis.

Hvilke initiativ vil statsråden ta for å sikre at også studenter med funksjonshemming får tilrettelagt undervisning og eksamen uavhengig av utdanningsinstitusjon?»

BEGRUNNELSE:

Et av hovedformålene med kvalitetsreformen er at utdanningsinstitusjonene er forpliktet til å gi studentene god oppfølging og godt tilbud. Ifølge lov om universiteter og høyskoler skal utdanningsinstitusjonene så langt det er mulig legge til rette for studiesituasjonen for studenter med særskilte behov. Vi er kjent med et tilfelle der en student har fått avvist ønske om tilrettelegging av eksamen ved en institusjon, og der en annen student har fått innvilget lignende ønske om tilrettelegging.

Svar:

Jeg vil innledningsvis peke på at det er et mål at høyere utdanning skal legges til rette slik at også funksjonshemmede studenter kan tas opp til og gjennomføre utdanningen. Gjennomføring av høyere utdanning er i stor grad avhengig av et godt og inkluderende læringsmiljø. Dette begrepet omfatter studieopplegg, undervisning, rådgivning, og når det gjelder funksjonshemmede også tilrettelegging av utdanningen. Institusjonene har ansvaret for studentenes læringsmiljø. At dette ansvaret også gjelder i forhold til funksjonshemmede studenter, er skjerpet og presisert i den reviderte universitets- og høyskoleloven (jf. Ot.prp. nr. 40 (2001-2002)). I § 44 i nr. 5 i loven heter det:

"Institusjonene skal, så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved eksamen."

Det er opp til institusjonene å vurdere hvordan studier og eksamensformer kan legges til rette uten at dette fører til en reduksjon av de faglige krav som må stilles. Jeg vil i denne sammenheng peke på at alle studenter nå har fått en lovfestet rett til individuell utdanningsplan. En slik plan vil kunne sikre et tettere og mer forpliktende forhold mellom institusjonen og den enkelte student. Planen skal vise hvordan institusjonen legger til rette for at studenter kan gjennomføre en utdanning på angitt tid, og den vil kunne være et nyttig redskap for å planlegge studiene for funksjonshemmede. Riktig brukt bør slike planer, sammen med andre bestemmelser i universitets- og høyskoleloven, nettopp bidra til å bevisstgjøre institusjonen om sitt ansvar for tilrettelegging av studiesituasjonen for studenter med særskilte behov.

Jeg er opptatt av at universitets- og høyskolelovens bestemmelser følges opp av sektoren, og har forventninger til at de nye bestemmelsene vil styrke funksjonshemmedes stilling. Departementet vil også

i aktuelle fora, som f.eks. gjennom etatsstyrings- og styringsdialogmøter, følge opp hvordan universiteter og høyskoler håndterer utfordringer knyttet til tilrettelegging for denne studentgruppen.

SPØRSMÅL NR. 741

Innlevert 1. september 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 11. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I Innst. O. nr. 123 (2000-2001) legger Stortinget klare føringer for at nye havbrukskonsesjoner primært skal tildeles søkere som har mindre enn to konsesjoner fra før, og der eierskapet er nasjonalt, fortrinnsvis lokalt. Høy konsesjonspris fastsatt av Regjeringen førte til at potensielle lokale søkere i første utlysingsrunde hadde problemer med startfinansieringen.

Hvordan er eierskapet sammensatt i de konsesjoner som er tildelt etter 2. utlysing?»

BEGRUNNELSE:

Kystpartiet er kjent med at lokale søkere på Utsira, som var utpekt til å få en av de utlyste konsesjonene, ikke fikk den konsesjonen de søkte om, til tross for at finansieringsgrunnlaget var avklart med 100 pst. lokalt eierskap. Den konsesjonen som var tiltenkt Utsira, ble i stedet tildelt Finnøy, der eierskapet er delt mellom lokale eiere og Nutreco, som er et internasjonalt selskap og største konsesjonshaver i Norge. Spesielt på bakgrunn av at Nutreco i løpet av sommeren har nedlagt et par hundre arbeidsplasser i sårbare distriktskommuner, finner Kystpartiet det merkelig at dette selskapet ble favorisert på bekostning av lokale søkere på Utsira.

Svar:

Da tildelingsrunden høsten 2002 var gjennomført gjenstod det fortsatt elleve konsesjoner som ikke var blitt tildelt fordi søkerselskapene hadde takket nei til tilsagnene om konsesjon. Dette gjaldt ti konsesjoner i Finnmark og én konsesjon i Rogaland. For å sikre andre interessenter mulighet til å få tildelt konsesjon, ble det besluttet å lyse ut konsesjonene på nytt i de samme fylkene, men uten den kommunevise fordelingen som lå til grunn ved første gangs utlysing. Fiskeridepartementet la ved annen gangs utlysing ikke opp til at søkere fra Utsira skulle gis prioritet.

Fiskeridirektoratet foretok utlysingen 14. april 2003. Ved søknadsfristens utløp var det ikke innkommet søknader i Finnmark, men fem interessenter hadde meldt seg til konsesjonen i Rogaland. Fiskeridirektoratet Region Rogaland fattet 19. august 2003 vedtak om tildeling av konsesjonen til selskapet Finnøy Fisk AS.

Av regionkontorets vedtak fremkommer det bl.a. følgende:

- Selskapet har siden 14. august 1973 drevet med matfiskproduksjon av laksefisk med kun én konsesjon med registrering R/f.1.
- En ny konsesjon integrert i interessentenes virksomhet, vil innebære en vesentlig styrking av virksomheten, og dette anses igjen til å bidra til økt virksomhet i regionen og for næringen.
- Selskapet har følgende eierstruktur:
 - Knut Naaden 28,57 pst.
 - Ketil Naaden 15,52 pst.
 - Ole Jan Naaden 10,86 pst.
 - Marine Harvest Rogaland AS 45,05 pst.

Ved prioriteringen av de fem søkerne har Fiskeridirektoratets regionkontor lagt til grunn at søknaden fra Finnøy Fisk AS var den av søknadene som best oppfylte formålet med tildelingen. Det er altså ikke slik at eierskap alene skal være avgjørende for tildeling.

Foreløpig er det ikke innkommet klager fra de andre søkerne til denne konsesjonen, men jeg kan opplyse

om at eventuelle klager vil bli vurdert av Fiskeridirektoratet sentralt.

SPØRSMÅL NR. 742

Innlevert 1. september 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 9. september 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vil statsråden gjere noko for å imøtekoma Folkeuniversitetet si oppmoding om føreseielege økonomiske ordningar for dei mange tusen einskildpersonane som tek universitets- og høgskuleeksamenar som privatistar?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til brev av 18. august frå Folkeuniversitetet til statsråden der det vert uttrykt stor uro i forhold til fastsetjing av eksamensgebyr for privatistar. Å ha høve til å fylgja undervisning frå heimstaden sin gir langt fleire høve til å sikra seg formell kompetanse. Det er krevjande for den einskilde dette gjeld, fordi ein ofte kombinerer studiar med arbeid eller sosiale plikter. I ei tid med aukande arbeidsløyse bør det etter mitt syn verdsetjast ekstra høgt frå samfunnet si side at mange nyttar dette høvet til ytterlegare fagkompetanse. Senterpartiet meiner det er urovekkjande at eksamensgebyra ikkje er fastsette og at det er gjeve signal om at store endringar kan koma. Vi vil be statsråden avverja at dei mange privatistane vert ei eiga stor inntektskjelde for utdanningsinstitusjonane. Eksamensgebyr bør haldast låge. Det vil sikra flest mogleg høve til å delta. Ein monaleg auke i forhold til dagens satsar, vil verka både kvinne- og distriktsfiendtleg. Folkeuniversitetet ber om prolongering av dagens ordningar ut skuleåret og at ei breitt samansett gruppe førebur naudsynte endringar. Vi ber statsråden visa ansvar og romslegheit og imøtekoma Folkeuniversitetet sine ynskje.

Svar:

Eit av måla med kvalitetsreforma er å få studentane til å lukkast betre med studia sine. For å nå dette målet må utdanningsinstitusjonane ta i bruk meir varierte lærings- og vurderingsformer og gi studentane jamleg tilbakemelding om sitt eige læringsutbytte. Tettare oppfølging av studentane krev ressursar, og utdanningsinstitusjonane må prioritere dei studentane som er tekne opp til studium ved institusjonen. Lov om universiteter og høgskoler gir heimel for styret til å fastsetje at studentar som ikkje er tekne opp ved institusjonen, skal betale eit eksamensvederlag som dekkjer meirkostnadene ved å halde slik eksamen. Universitet og høgskolar skal ikkje tene pengar på å arrangere eksamen for denne gruppa av studentar. Det går klart fram av lova og merknadene til lova at eksamensgebyret ikkje kan setjast høgare enn dei reelle utgiftene. Når ein no i mindre grad vil arrangere tradisjonelle eksamenar for store grupper av studentar, vil kostnadene for privatisteksamen stige. Dette er naturleg sett i lys av at ein i større grad må utforme eigne eksamenar for denne gruppa for å få prøvd kunnskapane deira.

Eg er samd i at eit desentralisert studietilbod og fjernundervisningstilbod er viktig for å sikre at ein større del av folket kan ta høgare utdanning. Utgangspunktet til Regjeringa er at den statlege finansieringa av desentralisert utdanning skal skje gjennom høgskolane og universiteta. I statsbudsjettet for 2003 vart det fordelt 30 mill. kr til delvis dekking av meirkostnadene høgskolane har ved desentraliserte tilbod. Denne løyvinga omfattar òg studietilbod som høgskolane gir i samarbeid med lokale studiesenter.

Folkeuniversitetet ber om at departementet skal avgjere at dei gamle satsane for eksamengebyr skal gjelde ut studieåret. Etter § 40 nr. 4 i lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høgskoler er det styret ved den einskilde institusjon som har fullmakt til å fastsetje eksamensgebyr. I saker der Stortinget har gitt avgjerdsrett til institusjonane, ønskjer ikkje departementet å instruere institusjonane i einskildsaker.

Folkeuniversitetet ber også om at det vert sett ned ei breitt samansett gruppe for å vurdere problemstillingar knytte til privatistordninga. Departementet ventar på at det lovutvalet som er nemnt opp for å utgreie ei felles lov for statlege og private utdanningsinstitusjonar, skal levere innstilling. Det er venta at utvalet vil kome med forslag om gjennomgripande endringar i lovverket. Det vil difor etter mitt syn vere naturleg at ein vurderer eventuelle endringar i lova under eitt. Eg vonar at Folkeuniversitetet vil formidle sitt syn på dei aktuelle lovreglane i høyringsrunden.

SPØRSMÅL NR. 743

Innlevert 1. september 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 11. september 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Dersom bidragsyter går konkurs, vil dette da påvirke bidragsutbetalingen til bidragsberettigede barn?»

Svar:

Ja, dersom bidragsyter går konkurs vil dette kunne påvirke bidragsutbetalingen til bidragsberettigede barn både etter dagens regelverk og det regelverk som trer i kraft 1. oktober i år.

Etter det nye regelverket skal bidraget beregnes ut fra hva det koster å forsørge et barn - underholdskostnaden - og ikke som i dag ut fra den bidragspliktiges inntekt. Underholdskostnaden fordeles forholdsmessig mellom foreldrene etter deres inntekter. Som inntekt regnes personinntekt og netto kapitalinntekt over 10 000 kr pr. år. Dersom bidragspliktig går konkurs vil det kunne påvirke det inntektsgrunnlaget som legges til grunn for hvor stor andel av underholdskostnaden vedkommende skal dekke.

Bidragspliktiges forholdsmessige andel av underholdskostnaden skal prøves mot betalingsevnen, slik at bidragspliktige kun skal betale sin forholdsmessige andel av underholdskostnaden så langt vedkommende har betalingsevne til det. En bidragspliktig skal sitte igjen med tilstrekkelige midler til skatt, eget underhold, boutgifter og underhold av egne barn i eget hushold. Dersom en bidragspliktig går konkurs, kan det medføre at vedkommende får ingen eller kun delvis bidragsevne, noe som vil medføre at bidraget til bidragsberettigede barn faller bort eller blir redusert.

Når bidraget fastsettes offentlig etter dagens regelverk, skal det som hovedregel utmåles i prosent av bidragspliktiges inntekt. Ved en konkurs vil bidragspliktiges inntektsgrunnlag kunne endre seg og bidraget til bidragsberettigede barn vil kunne bli redusert eller falle helt bort.

Dersom partene har en privat avtale om bidraget og bidragspliktig går konkurs, vil avtalen antagelig også måtte revurderes når inntektsgrunnlaget til den bidragspliktige endres. Dette vil gjelde både etter dagens regelverk og det nye regelverket.

Både etter någjeldende og det nye regelverket kan den som har rett til barnebidrag kreve bidragsforskudd. På den måten blir barnet sikret et visst minstebeløp. Bidragsforskuddet er 1 240 kr pr. 1. juni 2003. I henhold til dagens regelverk gis et likt beløp pr. barn pr. måned til alle som har søkt og fyller vilkårene.

Etter det nye regelverket skal forskuddet behøvsprøves. Bidragsmottakerens forsørgingsevne, sivil status og antall barn vedkommende forsørger avgjør størrelsen på forskuddet. Flertallet av mottakerne av forskudd vil komme omtrent likt eller bedre ut med nyordningen siden det ikke betales skatt av forskuddet.

SPØRSMÅL NR. 744

Innlevert 2. september 2003 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 11. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Antallet kystrekestrålere har blitt betydelig redusert siden 1980-årene. Dette skyldes, ifølge fiskerne, at lønnsomheten er svekket på grunn av bortfall av bifangst. Det foreligger nå forslag om å godkjenne bruk av rekestrål med stormasket oppsamlingspose i kombinasjon med skillerist. På denne måten vernes yngel og småfisk, samtidig som slaktemoden fisk kan tas vare på.

Vil statsråden innføre en prøveordning med slikt utstyr?»

BEGRUNNELSE:

Antallet kystrekestrålere har blitt kraftig redusert side 1980-årene. Dette henger ifølge fiskerne sammen med svakere lønnsomhet som følge av at innføringen av skillerist også medfører bortfall av bifangst.

Den svekkede lønnsomheten i kystrekefisket har gjort at mange har gått over til å fiske alene, noe som har medført større ulykkesrisiko ombord.

Arbeidet med utvikling og innføring av sorteringsrist var basert på en målsetting om å verne om yngel og småfisk. Ifølge fiskerne var det en utilsiktet bieffekt at også den slaktemodne fisken ble vekk. Her vises det til at rekefiskerne i utgangspunktet hadde en historisk rett til bifangst.

Senere er det utviklet en oppsamlingspose som kan brukes sammen med sorteringsrist. Dette gjør at man fortsatt effektivt kan skille ut all yngel og småfisk, samtidig som man tar vare på stor og slaktemoden fisk.

Noen rekebåter har egen fartøyskvote for torsk, mens de andre har rettigheter i gruppe II. Bifangsten i rekestrål vil således være innenfor eksisterende rettigheter til fartøyene.

Fiskerne påpeker sterkt at det er mer lønnsomt å ta deler av egen kvote som bifangst enn å rigge om til annen drift for å ta samme kvantum.

En slik omlegging vil kunne bidra til bedre lønnsomhet for fiskerne og til et bedre helårig driftsgrunnlag for fiskemottak på land.

Nord-Lenangen fiskarlag skal ha drøftet forslaget om en slik ordning med statsråden for ca. ett år siden. Ifølge Fiskarlagets tillitsvalgte hadde statsråden gitt positive signaler om en slik ordning.

Det er derfor viktig å få klarhet i om en prøveordning vil bli innført og når dette eventuelt kan skje.

Svar:

Rent umiddelbart vil jeg si at forslaget lyder besnærende. Jeg fant imidlertid grunn til å ta et historisk tilbakeblikk før jeg konkluderte med hensyn til om jeg ville sette i gang en slik prøveordning, og innhentet opplysninger fra både Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet.

Arbeidet med å finne frem til en selektiv rekestrål startet opp på midten av 70-tallet. Målsettingen var å utsortere uønsket bifangst av fisk under minstemål av blant annet torsk, hyse og sei (og senere uer og blåkveite).

På slutten av 80-tallet startet arbeidene med sorteringsrist i rekestrål (Nordmørsrista). Denne rista hadde da vært i bruk i noen år på Nordmøre for å skille ut maneter ved rekestrålfiske, og det viste seg at risten også var en egnet innretning for å sortere ut uønsket bifangst i rekestrål.

Med virkning fra 1. februar 1990 ble det med bakgrunn i forskningsarbeidet innført påbud om bruk av sorteringsrist ved fiske med rekestrål på kysten av Nordland, Troms og Finnmark, innenfor 12 nautiske mil fra grunnlinjene.

Påbudet ble utvidet til å gjelde i Norges økonomiske sone nord for 62°N med virkning fra 30. september 1991.

Norge og Russland innførte tilsvarende påbud ved fiske i rekestrål i de to lands fiskerijurisdiksjonsområder fra 1. januar 1993.

Siden har bruk av sorteringsrist i rekestrål blitt pålagt i flere områder i internasjonale farvann. Spørsmålet om bruk av sorteringsrist i rekestrålfisket har også vært diskutert i forbindelse med forbedringen av beskatningsmønsteret i Nordsjøen.

Bakgrunnen for utviklingen og innføringen av sorteringsrist i rekestrålfisket var som nevnt først og fremst et ønske om å beskytte yngel og småfisk under minstemål. Men det var også en kjent og ønsket konsekvens av påbudet at dette ville avskjære all bifangst ved trålfiske med sorteringsrist.

Så langt jeg er gjort kjent med er erfaringene med bruken av sorteringsristen, ut fra de formål som er nevnt, udelt positive. Sorteringsristen sammen med innsatsen til overvåkingstjenesten for fiskefelt, har

medført at bifangstproblemet i reke-trålfisket er redusert. Reke-trål er ikke lenger i samme grad som tidligere å anse som et problematisk og derved omdiskutert redskap.

Jeg er også kjent med at det som et ankepunkt mot ordningen har vært anført at før sorteringsristen ble innført, hadde fiskerne adgang til - og fikk også - en del bifangst av fisk over minstemål. Denne fisken gav en viss inntekt som bortfalt da risten ble innført. En stormasket oppsamlingspose regnes derfor som lønnsom for rekeflåten ved at de også blir gitt anledning til å beholde fisk over lovlig størrelse.

Til dette vil jeg bemerke at bifangststadgangen i sin tid ble innført ut fra en vurdering av at bifangstregler var nødvendig for å i det hele tatt kunne gjennomføre et lovlig trålfiske etter reker uten bruk av rist. Ved innføringen av sorteringsrist i rekefisket nord for 62°N ble dette endret, slik at det ikke lenger var grunnlag for en bifangstbetraktning for å legitimere bruk av stormasket oppsamlingspose i reke-trålfisket. Å åpne opp for at man skal kunne ta kvoter av fisk som bifangst utover de kvoter man eventuelt er tildelt av det aktuelle fiskeslaget i et fiskeri som faktisk kan drives tilnærmet rent, har så vidt jeg vet ikke vært aktuell politikk for tidligere regjeringer, og er heller ikke aktuell politikk for denne Regjeringen.

Imidlertid har det fra fiskerhold også vært fremmet forslag om å få adgang til å fiske tildelte kvoter som bifangst i reke-trålfisket med bruk av oppsamlingspose. Altså slik at det man får som bifangst i rekefisket ikke skal komme som et tillegg til de kvoter av andre fiskeslag, men skal trekkes fra disse kvotene slik at det samlede uttakt ikke blir større enn det man uansett er tillatt å fiske innenfor gjeldende kvotenivå. Dette kommer jeg tilbake til nedenfor.

Når det gjelder det juridiske aspektet vil jeg peke

på at tillatelse til bruk av stormasket oppsamlingspose reiser sentrale hjemmelsspørsmål vedrørende konsesjonslovgivningen.

Alt trålfiske med unntak av reke-tråling for fartøy under 65 fot er konsesjonsregulert i medhold av lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst § 12, jf. kgl.res. av 29. juni 1984 om adgangen til å drive trålfiske etter reker. Konsesjonsplikten gjelder kun for rekefiske nord for 62°N.

Og saltvannsfiskelovens § 8 har klare begrensninger som innebærer at tråling etter konsumfisk ikke kan tillates innenfor 4 nautiske mil.

En ordning som gir adgang til å montere en stormasket oppsamlingspose på reke-trål med det formål å fiske annen fisk enn reker, vil følgelig legalisere et konsesjonsfritt trålfiske etter andre fiskearter enn reker, i tillegg til at det vil åpne for adgang til å utøve trålfiske etter for eksempel torsk innenfor den geografiske grensen som ellers gjelder for slikt fiske.

Rent ressursforvaltningsmessig vil jeg vise til at Havforskningsinstituttet i perioden 1998-2001 gjorde flere forsøk for å finne de beste tekniske løsninger for bruk av stormasket oppsamlingspose i kombinasjon med skillerist i rekefisket for å kunne fange konsumfisk over minstemålet uten at yngel og undermålsfisk ble beskattet.

Selv om en stormasket oppsamlingspose likevel skulle vise seg å ikke fange yngel og annen fisk under minstemål, har Havforskningsinstituttet vurdert det slik at dagens ressursituasjon nødvendiggjør maksimalt vern av kysttorsk, uer og breiflabb nord for 62°N, samt torsk, hyse, hvitting og breiflabb i Nordsjøen og langs kysten sør for 62°N. Og kysttorsk og breiflabb utgjør i stor grad bifangstandelen i kystrekefisket nord for 62°N. Generelt vil bruk av oppsamlingspose i rekefisket kunne medføre økt beskatning av disse bestandene og andre lokale kyst- og fjordressurser, og en må i så fall sette inn tiltak på andre områder for å motvirke effekten av en slik økning.

Havforskningsinstituttet har videre uttalt at bruk av stormasket oppsamlingspose i kombinasjon med skillerist i rekefisket forutsetter at bifangsten av f.eks. torsk i kystrekefisket nord for 62°N holdes innenfor torskekvoten. Ordningen vil trolig medføre at disse fartøyenes torskefangst blir mindre sesongbetont, noe som igjen vil føre til at fangstene inneholder mindre andel norsk-arktisk torsk og tilsvarende større andel kysttorsk. Dersom ordningen gjennomføres må det derfor settes inn tiltak som motvirker en slikt økt beskatning av kysttorsk.

Basert på dette mener jeg at i en tid da man er tvunget til å iverksette meget strenge tiltak overfor andre flåtegrupper for å beskytte uttaket av kysttorsk og breiflabb, vil det være et svært uheldig signal å tillate bruk av oppsamlingspose i kombinasjon med sorteringsrist i reke-trålfisket. Også når det man får av bifangst i reke-trålfisket avregnes kvoter man allerede har.

Det er derfor min beslutning at det ikke skal iverksettes noen prøveordning med bruk av stormasket oppsamlingspose i kombinasjon med skillerist i kystrekefisket.

SPØRSMÅL NR. 745

Innlevert 2. september 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 8. september 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil miljøvernministeren redegjøre om hvor langt man er kommet i prosessen med å utarbeide det nasjonale kvoteregimet som skal tre i kraft fra 2005 og hvordan samarbeidet med industrien har vært så langt, og samtidig forsikre om at Regjeringen ikke har til hensikt å innføre strengere utslippskrav nasjonalt enn i EU-området, slik at man unngår konkurransevridning som setter norsk industri og norske arbeidsplasser i fare?»

BEGRUNNELSE:

Under behandlingen av stortingsmeldingene om norsk klimapolitikk vedtok Stortingets flertall bestående av regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti i juni 2002 følgende:

"Stortinget ber Regjeringen utvikle detaljene i det tidlige kvotesystem i nær dialog med industrien for å sikre den foreslåtte reduksjon i klimagassutslipp fra bedriftene, samtidig som systemet er fleksibelt nok for å sikre konkurransevnen til prosessindustrien."

Regjeringen og stortingsflertallet var enige om å opprette et nasjonalt kvoteregime fra 2005, og at en rekke nasjonale tiltak skulle gjennomføres.

I ettertid har man i EU hatt en utvikling som så langt tyder på at prosessindustrien innen EU kan slippe med langt mildere krav, noe som vil være svært konkurransevridende for norsk prosessindustri. Dette kan igjen sette norsk verdiskaping og norske arbeidsplasser i fare.

Norsk prosessindustri er som kjent blant de mest miljøvennlige og energieffektive i verden og så lenge det er etterspørsel etter de produkter som produseres, vil produksjonen dukke opp i andre land med helt andre utslippskrav og med en helt annen og forurensende energiproduksjon, dersom ikke denne type industri får rammevilkår til å leve med i Norge.

Svar:

Arbeidet med det nasjonale kvotesystemet må sees i sammenheng med utviklingen i EU slik det ble varslet i St.meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk. Rådet for Den europeiske union (Ministerrådet) vedtok et direktiv om etablering av et kvotesystem for klimagasser 22. juli 2003. Regjeringen ser det som positivt at EU gjennom vedtagelsen av kvotedirektivet har tatt initiativ til å starte med kvotehandel som virkemiddel i klimapolitikken allerede fra 2005.

Den 23. juli 2003 la Europakommisjonen videre frem et forslag til et såkalt mekanismedirektiv som nå skal behandles av Ministerrådet og Europaparlamentet. På bakgrunn av dette vet vi ikke i hvilken utstrekning EU vil åpne for at kreditter fra de prosjektbaserte mekanismene, Felles gjennomføring og Den grønne utviklingsmekanismen, kan benyttes i EUs kvotesystem.

Jeg har siden forslaget til kvotedirektiv ble lagt frem av Europakommisjonen aktivt søkt å påvirke direktivets utforming. Når direktivet nå er vedtatt vil Regjeringen vurdere hvordan vi i Norge best kan forholde oss til det. Det arbeides nå med en slik avklaring, og Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget om dette.

Regjeringen legger stor vekt på at den endelige utformingen av enkeltelementene i det nasjonale kvotesystemet skal skje i nær dialog med industrien, slik Stortinget har forutsatt. Det har vært innledende møter på både politisk nivå og embetsnivå mellom Miljøverndepartementet og industriens organisasjoner, og industrien har lagt frem en såkalt "hvitbok" om klimagassutslippene fra norsk landbasert prosessindustri. Dialogen med industrien er med andre ord allerede godt i gang, og vil bli videreført.

SPØRSMÅL NR. 746

Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 9. september 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til at kompetansearbeidsplasser, slik fengselsutdanningen kunne bidra til, blir lagt til Ringerike, og vil han ta initiativ i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 for å få etablert nye soningsplasser i Ringeriksregionen?»

BEGRUNNELSE:

Forsvarsnedleggelse i Ringeriksregionen har satt søkelyset på hvordan en kompensering for bortfall av flere hundre statlige arbeidsplasser kan skje.

Mange kreative forslag har blitt lansert og bl.a. ønsker Høgskolen i Buskerud i samarbeid med Ringeriksregionen å etablere utdanning for kriminalomsorg i samarbeid med en eventuell etablering av fengsel på Hvalsmoen eller Eggemoen.

Dette hilses velkommen også at et enstemmig kommunestyre i Ringerike.

Svar:

Det vil bli gitt en status for arbeidet med en utdanningsreform for kriminalomsorgen til Stortinget i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

I forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet for 2004 vil Justisdepartementet også komme tilbake til eventuelle kapasitetsutvidende tiltak i kriminalomsorgen i 2004.

SPØRSMÅL NR. 747

Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 11. september 2003 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Kan sosialministeren revurdere et regelverk som forhindrer at funksjonshemmede og uføretrygdede kan delta i politisk virksomhet av økonomiske grunner?»

BEGRUNNELSE:

På bakgrunn av et oppslag i Dagsrevyen 28. juli vedrørende uføretrygdede NN, tillater jeg meg å henvende meg til deg og anmoder deg om å revurdere et regelverk som slår urettferdig ut for personer som er uføretrygdede og som får godtgjørelse for politiske verv.

NN er 52 år og varig ufør. Han sitter i rullestol. NN har en inntekt som regnskapsfører som tilsvarer ca. ½ G i tillegg til sin uføretrygd. NN sitter i kommunestyret og formannskapet i Eidskog og er i tillegg hovedutvalgsleder. For dette mottar han godtgjørelse.

I alle "festtaler" snakker vi varmt om at det skal lønne seg å arbeide og engasjere seg. Dette gjør NN og for dette blir han straffet økonomisk. Dette er en urettferdighet som de funksjonsfriske ikke rammes av. Jeg trodde at godtgjørelse for politisk virksomhet blant annet skulle kompensere en del av de utgifter og merarbeid en har i forbindelse med politiske oppdrag. Jeg kan også nevne at NN ble valgt som brukerrepresentant i en prosjektgruppe i Helse Øst. Dette vurderer NN nå å si nei til fordi han blir straffet økonomisk. Dette beklager jeg sterkt, da det er av stor betydning at brukere blir representert i så betydningsfulle utvalg som dette.

Jeg ber derfor om en revurdering av et regelverk som forhindrer at uføretrygdede og funksjonshemmede får anledning til å delta i politisk virksomhet, da denne gruppen har kunnskap og erfaring fra en tøff hverdag som vi politikere på alle politiske nivåer trenger å få kjennskap til. Politisk engasjement fra alle grupper i samfunnet er en nødvendighet for vårt demokrati.

Svar:

Uførepensjonister kan ha inntekt inntil ett grunnbeløp (1 G) pr. år (G = p.t. 56 861 kr) uten at uførepensjonen blir redusert. Dette kalles vanligvis friinntekt. Etter gjeldende regler skal det ha gått ett år fra uførepensjonen ble innvilget til pensjonisten kan ha friinntekt på 1 G. Begrunnelsen for ventetiden på ett år har vært at uførepensjonister ikke skal kunne ta arbeid eller øke arbeidsinnsatsen kort tid etter at uførepensjonen ble innvilget uten at dette får betydning for pensjonsutbetalingen.

Med virkning fra 1. januar 2000 er det i forskrift gjort unntak fra reglen om ett års ventetid for uførepensjonister med politiske tillitsverv eller tillitsverv i frivillige organisasjoner. Det er en forutsetning at tillitsvervet ikke har preg av vanlig arbeidsforhold og at det kan utføres ved siden av full yrkesdeltakelse. Begrunnelsen for forskriftsendringen har vært å legge til rette for at personer som blir uføre skal kunne fortsette med politisk arbeid og deltakelse i frivillige organisasjoner. Fra 1. januar 2003 er det gjort unntak fra ventetidsbestemmelsen for uførepensjonister som mottar omsorgslønn fra kommunen. I den nye ordningen med tidsbegrenset uførestønad som trer i kraft fra 1. januar 2004 er det tilsvarende bestemmelser om

friinntekt og ventetid.

Uførepensjonen er en kompensasjon for tapt eller manglende arbeidsevne på grunn av sykdom, skade eller lyte. Når det viser seg at stønadsmottakeren likevel har egen inntektsevne, er det rimelig at uføreggraden reduseres. Når inntekten overstiger 1 G, skal uførepensjonen derfor revurderes.

Det er et mål å få flere uførepensjonister tilbake i arbeid. Trygdeetaten har siden høsten 2001 arbeidet aktivt med å reaktivisere uførepensjonister med sikte på yrkesdeltakelse på fulltid eller deltid. Et av delmålene i Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv er å få flere med redusert arbeidsevne i arbeid. Uførepensjonister på reaktiviseringstiltak er en slik gruppe. Med en friinntekt på 1 G har stønadsmottakerne mulighet til å prøve seg i arbeid uten at uførepensjonen blir redusert. Et annet viktig virkemiddel er muligheten til å fryse retten til uførepensjon, slik at stønadsmottakeren kan få pensjonen tilbake dersom arbeidsforsøk ikke lykkes.

Jeg er ikke enig i at regelverket er til hinder for at uførepensjonister engasjerer seg i politisk virksomhet. I de aller fleste tilfeller er en friinntekt på 1 G tilstrekkelig til å dekke godtgjørelse for medlemskap i kommunestyre/formannskap. Henvendelsen fra Stortinget gjelder et konkret tilfelle der vedkommende uførepensjonist har en deltidsjobb ved siden av full uførepensjon i tillegg til godtgjørelse for politisk verv. I dette tilfellet har pensjonisten allerede utnyttet friinntekten med ca. ½ G gjennom sitt deltidsarbeid.

En generell heving av friinntekten vil skape store forskjeller mellom uførepensjonister som har mulighet til å ha inntekt ved siden av pensjonen og andre

som av helsemessige grunner ikke har slik mulighet. Friinntekt pluss pensjon vil dessuten kunne gi en meget høy kompensasjon sammenliknet med inntekten før uførhet. Dette vil ikke motivere uførepensjonister til å øke arbeidsinnsatsen med sikte på å komme tilbake i arbeid på heltid eller deltid. Å innføre ytterligere særregler for personer med verv i politiske og frivillige organisasjoner er heller ikke ønskelig.

SPØRSMÅL NR. 748

Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 11. september 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Regjeringen har lagt stor vekt på at de norske styrkene i Irak skal ha oppgaver som er humanitære, og som gjør at disse styrkene avgrenses klart fra okkupasjonsstyrkene.

Kan Regjeringen utelukke at de norske styrkene på noe tidspunkt, for en kortere eller lengre periode, vil påta seg et bredere spekter av oppgaver for de britiske styrkene som innebærer at dette skillet kan bli mindre klart enn i dag?»

BEGRUNNELSE:

Norge er pr. i dag det eneste landet som deltar i de internasjonale sikkerhetsstyrkene og gikk i mot krigen i Irak. Dette kan bidra til at skillet mellom okkupasjonsstyrker og styrker som kun befatter seg med humanitære oppgaver ikke er så tydelig. Regjeringen hevder at de oppgavene Norge utfører bidrar til å skape en klar avgrensning mot okkupasjonsstyrkene. Dersom Norge i tiden som kommer skal opprettholde dette skillet, forutsetter dette i det minste at en holder klart fast ved dagens arbeidsdeling og oppgaver, og at det ikke f.eks. kan være aktuelt for Norge å akseptere og påta seg oppgaver som er mindre klart avgrenset i forhold til okkupasjonsmaktens oppgaver. Det ville ikke være unaturlig om dette skillet kom under press når de norske soldatene har vært i Irak en tid, og som en følge av en videreutvikling av samarbeidet med de britiske styrkene.

Svar:

De rettslige og politiske rammebetingelsene knyttet til den norske deltakelsen i stabiliseringsstyrken i Irak, som igjen la grunnlaget for styrkens oppdrag, ble som kjent behandlet tidligere i sommer. Jeg viser i den forbindelse til vedlagte kgl.res. av 27. juni 2003 samt Forsvarsdepartementets pressemelding av samme dag.

Jeg viser også til St.prp. nr. 65 (2002- 2003), hvor styrkens overordnede oppdrag er beskrevet.

Det norske bidraget er knyttet til humanitære formål og oppgaver av betydning for sivilbefolkningen. Som en militær avdeling vil det selvfølgelig også kunne oppstå situasjoner hvor styrken må bruke militær makt, men da begrenset til utøvelse av selvforsvar for stabiliseringsstyrken. Begrensningene i ingeniørkompaniets oppdrag inngår som en del av den multilaterale avtalen som Norge har inngått med Storbritannia og andre nasjoner som bidrar i den britiskledede sektoren.

Ovennevnte rammebetingelser ligger fast. Det er i dagens situasjon ikke aktuelt å utvide styrkens oppgaver.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Kongelig resolusjon av 27. juni 2003.

Referansenummer: 53.

Saksnummer: 03/00078-/FD II/JEH/012.0

Vedlegg 2.

Pressemelding nr. 26/2003 den 27. juni 2003.

(<http://www.odin.dep.no/fd/norsk/aktuelt/presse/010001-070025/index-dok000-b-n-a.html>)

SPØRSMÅL NR. 749

Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 11. september 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«I artikkelen "Who's afraid of Norway" i avisa The New York Times 24. august 2003 intervjues statsråden om en rekke temaer knyttet til forsvars- og sikkerhetspolitikk. I artikkelen står det bl.a. følgende: "Her first major battle was to sell officers and politicians on the ideas that the best defence is a good offence."

Mener statsråden at dette gir et dekkende bilde av Regjeringens forsvarspolitik?»

Svar:

Et løsevet utdrag fra et avisintervju kan ikke gi et dekkende bilde av Regjeringens forsvarspolitik. Ordvalget i artikkelen er journalistens eget. Regjeringens forsvarspolitik er forankret i Sem-erklæringen. I tillegg viser jeg til St.prp. nr. 55 (2001-2002) vedrørende omleggingen av Forsvaret, samt Forsvarsdepartementets årlige budsjettproposisjon som utfyllende redegjør for Regjeringens politikk på dette området.

SPØRSMÅL NR. 750

Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg

Besvart 12. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Den 18. juni 2002 sank en islandsk tråler med frossen fisk utenfor Ballstad i Vestvågøy. Den 22. august 2002 påla SFT rederiet å heve havaristen innen 15. oktober 2002. Miljøvernministeren besvarte i oktober 2002 et spørretimespørsmål fra meg med løfte om å heve havaristen innen 1. mai 2003. Den er pr. dags dato ikke fjernet, og den representerer fortsatt en betydelig forurensningsfare i et sårbart område.

Vil Regjeringen nå sørge for at havaristen snarest blir hevet og fjernet?»

Svar:

Den islandske fabrikktråleren "Gudrun Gisladdottir" grunnstøtte den 18. juni 2002 og sank utenfor

Nappstraumen i Vestvågøy kommune dagen etter. SFT påla eieren, rederiet Festi HF, å heve og fjerne havaristen innen 15. oktober 2002. Vedtaket ble påklaget til Miljøverndepartementet. Miljøverndepartementet påla i klageavgjørelsen av 20. september 2002 rederiet å tømme havaristen for oljen innen 15. oktober 2002 og å heve og fjerne havaristen innen 1. mai 2003.

Fristen for å tømme vraket for olje ble ikke overholdt, men ut fra de foreliggende planene om heving av havaristen med last og olje fant SFT det riktig å ikke iverksette en statlig aksjon for å tømme havaristen for olje. Operasjonen med å heve og fjerne "Gudrun Gisladdottir" startet medio desember 2002.

Kystverket har fra årsskiftet overtatt den myndigheten som SFT tidligere hadde i forhold til oppfølging av vedtaket etter forurensningsloven som pålegger daværende eier av "Gudrun Gisladdottir", det islandske rederiet Festi HF, å heve og fjerne havaristen. Miljøverndepartementets vedtak om fjerning av olje og havarist inklusive fiskelasten er fortsatt gjeldende.

Kystverket har fulgt arbeidet med hevingen nøye, og har gjentatte ganger vært i kontakt med rederiet for å legge press på fremdriften. Hevingsoperasjonen er likevel utsatt flere ganger, både på grunn av værforholdene og finansiering.

Jeg finner den manglende framdriften i hevingsarbeidet, og overskridelsen av fristene som er gitt fra myndighetene, svært uheldig på bakgrunn av den miljørisikoen havaristen representerer. Akutte utslipp av olje vil gi en betydelig miljøkonflikt i forhold til sjøfugl, nærliggende oppdrettsanlegg, sårbare strandområder og friluftsliv.

Seløy Undervannsservice kom inn i hevingsprosjektet i februar i år, og har nå fått havaristen snudd på kjølen, og det er bare selve løftet som gjenstår av

hevingsoperasjonen. Selskapet mener selv at det gjenstående arbeidet kan gjøres innen 3-5 uker.

Regjeringen anser at den største miljørisiko er knyttet til oljen om bord i "Gudrun Gisladdottir". Kystdirektoratet ble derfor i juni i år gitt i oppdrag å forberede en ev. statlig aksjon for tømning av oljen om bord i fartøyet. Arbeidet med hevingen er imidlertid nå kommet så langt at differansen mellom kostnaden ved fullføring av hevingen og en aksjon for å tømme "Gudrun Gisladdottir" for olje må anses å være relativt liten. Kystdirektoratet er derfor gitt i oppdrag å også forberede en ev. hevingsoperasjon.

På bakgrunn av hevingsarbeidets utvikling den nærmeste tiden vurderer Kystverket nå løpende om og eventuelt når det blir nødvendig for staten å overta arbeidet for rederiets regning. Jeg vil her presisere at det er rederiet som er ansvarlig for å fjerne havaristen.

Det er min ambisjon at den pågående hevingen skal fullføres slik at både olje, last og fartøy blir fjernet.

SPØRSMÅL NR. 751

Innlevert 5. september 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 10. september 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at Norge beholder full kontroll og styring over de norske rikgassressursene gjennom de pågående forhandlinger med Storbritannia om en energiavtale mellom de to land, slik at norske myndigheter fritt kan bestemme at rikgass fra norsk sokkel skal ilandføres i Norge, og dermed sikre ressursgrunnlaget for eksisterende og mulig ny norsk petrokjemisk industri?»

BEGRUNNELSE:

Norsk industri er inne i en vanskelig periode, med dramatisk nedgang i antall industriarbeidsplasser i mange av våre tradisjonelle industrier. Dette gjør seg spesielt gjeldene i arbeidsintensiv industri, der norsk industri har problemer med å konkurrere med tilsvarende industri i lavkostland. I denne situasjonen er det viktig at myndighetene ser på hvilke muligheter vårt land har til å utvikle naturlige konkurransefortrinn. Her bør petroleumsindustrien vurderes med et videre perspektiv enn det som har vært vanlig. Norsk olje- og

gassindustri er i all hovedsak tradisjonelt knyttet til utvinning av olje og gass, dvs. leting, utbygging og drift, transport og eksport av petroleumsprodukter. Den industrien som er knyttet opp mot utbyggingsprosjekter og drift av installasjoner, er utsatt for sterk internasjonal konkurranse, og er også sterkt påvirket av svingninger i investeringsnivået på sokkelen.

Naturgass som råstoffgrunnlag for petrokjemisk industri er samtidig lite utnyttet i Norge. Over 98 pst. av norsk naturgass eksporteres, mens mindre enn 2 pst. brukes som grunnlag for innenlands petrokjemisk industri. Vi har også betydelig teknologisk kompetanse på internasjonalt nivå innen petrokjemi. I tillegg til råvaregrunnlag og teknologisk kompetanse, har vi også nødvendige kapitalressurser. Det betyr at det totalt sett er et enormt ressursmessig potensial tilgjengelig for å utvikle petrokjemisk industri i Norge. Det er av avgjørende betydning for at potensialet kan utnyttes, at myndighetene legger til rette for industriell utnyttning av naturgass innenlands. I denne sammenhengen er det svært viktig at rikgasskomponentene i norsk naturgass forblir under nasjonal kontroll. Rikgasskomponentene er grunnlaget for den petrokjemiske industrien, og det vil være meget uheldig dersom avtaler med andre land begrenser norske myndigheters styring over disse. For videre utvikling av norsk petrokjemisk industri er det avgjørende at norske myndigheter ikke gir fra seg råderetten over denne betydelige råvareressursen. I de pågående forhandlingene med Storbritannia må det være en forutsetning at hensynet til videre utvikling av norsk petrokjemisk industri blir hensyntatt.

Svar:

Norske og britiske myndigheter fører i disse dager samtaler om en ny rammeavtale mellom de to land. Et hovedtema i avtalen vil være myndighetsreguleringen av et nytt tørrgassrør fra "Sleipner"-feltet til Easington i Sør-England. I tillegg diskuterer norske og britiske myndigheter en rekke forhold knyttet

til videreutvikling av petroleumsvirksomheten på norsk og britisk sokkel. Blant annet er det en felles målsetting å oppnå mer kostnadseffektive løsninger for framtidige feltutbygginger ved å vurdere britisk og norsk infrastruktur samlet og legge til rette for løsninger på tvers av sokkelgrensen. Råderett over hvert lands petroleumsressurser er ikke en del av samtalen.

Rettighetshaverne på feltene bestemmer selv over avsetningen av egen petroleum, inkludert transport- og behandlingsløsninger. Beslutninger om avsetning fattes av eierne på kommersielt grunnlag. Avtaler og planer i forbindelse med utbygging av felt og transportsystem vil være gjenstand for behandling av norske myndigheter og krever godkjenning i henhold til petroleumsloven.

Britiske myndigheter er opptatt av valg av ilandføringsløsning for gassen fra Statfjord Senfase, som er planlagt å starte opp i 2007. Statoil opplyser at rikgassen fra Statfjord Senfase kan transporteres enten til St. Fergus i Skottland eller til Kårstø i Rogaland. Dersom eierne velger å ilandføre gassen til Kårstø, vil prosessanlegget måtte utvides for å kunne håndtere de økte volumene. Tørrgassen vil bli eksportert til kontinentet eller Storbritannia, mens NGL (propan, butan og nafta) skipes ut fra Kårstø og selges på verdensbasis. All etan (som er et viktig råstoff for petrokjemisk virksomhet) blir i dag skipet ut og solgt til industrianleggene på Rafnes og i Stenungsund. Statoil forventer at etananleggene på Kårstø vil være fullt utnyttet frem til ca. 2010 basert på føde fra eksisterende og besluttede felt, slik at de industrielle behov på Rafnes vil bli fullt ut dekket. Videre vurderes ilandføring på Kårstø av rikgass fra nye felt, spesielt i Halten/Nordlandområdet, som forventes å sikre fødegrunnlaget for etanproduksjonen i et lengre perspektiv.

På denne bakgrunn ser jeg ikke grunn til frykt for råstoffmangel ved anleggene på Kårstø og tilhørende petrokjemisk industri slik Klungland antyder i sitt brev.

SPØRSMÅL NR. 752

Innlevert 5. september 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 11. september 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Da investeringsselskapet Argentum ble opprettet i 2001 ble det fra Stortinget lagt stor vekt på at den

statlige kapitalen på 2,5 mrd. kr skulle finne veien til norske bedrifter via en rekke regionale investeringsfond med tilknytning til virkemiddelapparatet og til operative regionale nærings- og utviklingsmiljø. Det er i dag stor mangel på risikokapital i mange av de etablerte fond.

Er selskapets investering av 400 mill. kr i finsk- svenske CapMan i samsvar med de føringer som Stortinget har lagt?»

BEGRUNNELSE:

I Innst. S. nr. 308 (2000-2001) ble det fra flertallet pekt på følgende fire målsettinger for selskapets virksomhet:

- "Styrke norsk næringsliv sin konkurransevne og framtidige verdiskaping.
- Å utløyse nye moglegheiter innan bransjar og næringsklynger kor Noreg allereie står sterkt.
- Mobilisere privat kapital til investeringar i nyskapande og forskingsbasert næringsliv.
- Bygge verdifulle nettverk mellom eigarar, forvaltarar, FoU-miljø og verksemder."

Det ble i komiteens merknader lagt stor vekt på at det enkelte fond som Argentum skal investere i, må være forankret i et regionalt fagmiljø også i de tilfelle der et fond skulle få et nasjonalt virkeområde.

Både fra Regjeringen og i komiteens innstilling ble det forutsatt at de fond det skulle investeres i skulle være rettet mot bransjer eller næringsklynger, men med åpning for å investere i mindre fond som dekket ett fagområde i en enkelt region.

Ut fra medienes beskrivelse er det i dag stor mangel på kapital i etablerte regionale investeringsfond. Det finnes mange gründere og selskaper som forespør slik kapital som her er stilt til disposisjon. Og det finnes mange eksempler på at investering i slike selskaper gir god avkastning. Særskilt for et statlig investeringsselskap som må forventes å regne nye arbeidsplasser og ny kompetanse som en del av avkastningen, må mulighetene for lønnsomme fondsplasseringer i Norge anses som meget gode.

Det er vanskelig å se at Argentums investering i stort fondsselskap notert på den finske børs og kun med planer om å etablere et kontor i Norge, skal kunne samsvare med de målsettinger som Stortinget har nedfelt.

Svar:

Nærings- og handelsdepartementet forvalter i dag 50 pst. av aksjene i Argentum Fondsinvesteringer AS (Argentum). De øvrige 50 pst. forvaltes inntil videre av SIVA SF, men skal også overføres til departementet. Selskapet har eget styre. Det er etablert en instruks for styret i Argentum, basert på målsettinger fastlagt gjennom Stortingets behandling.

Nærings- og handelsdepartementet har bedt om styret i Argentum sin vurdering av CapMan-investeringen i forhold til gjeldende instruks for styret. Jeg vil avvente styrets svar inntil jeg kommenterer saken nærmere.

SPØRSMÅL NR. 753

Innlevert 5. september 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 15. september 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener justisministeren tomtefesteloven er slik å forstå at taket på 9 000 kr som øverste maksimale tomtefesteleie pr. mål innebærer at hver leilighet i en blokk (sameie) risikerer å måtte betale opp imot 9 000 kr for hver leilighet pr. år, og i så fall vil justisministeren foreta seg noe med dette?»

BEGRUNNELSE:

Flere eiere av leiligheter i blokk har henvendt seg til undertegnede og forelagt problemer med fastsettelse

av tomtefesteleie og anvendelse av lovens tak på 9 000 kr pr. mål pr. år. Til tross for at hver leilighet i sameiet har inngått festekontrakt hver seg for en ideell andelsbrøk av tomta synes det svært urimelig at hver leilighet (sameier) kan kreves opp til 9 000 kr. Taket må etter disses og undertegnede mening forutsettes å gjelde for hele tomtearealet under, og slik at sameiet som sådant ikke kan avkreves mer enn 9 000 kr total pr. mål pr. år. Tomtefesteloven er også på dette punkt uklar.

Svar:

For festeavtaler som er inngått før 26. mai 1983, der det tvilløst er avtalt annen regulering enn regulering i samsvar med pengeverdien, setter tomtefesteloven § 15 annet ledd et tak på 9 000 kr pr. dekar tomt hvis oppreguleringen går ut over det som følger av endringen i pengeverdien. Dette taket gjelder for "avtaler om feste av tomt til bustadhus eller fritidshus". Begrensningen er knyttet til det fysiske tomtearealet hvor festeren eller festerne har en avtale om å oppføre eller ha hus, se også lovens § 1. Det er i denne sammenheng uten betydning om det på festersiden står en enkeltperson eller flere personer som har huset på tomten i sameie, f.eks. som et eierseksjonsforhold eller hvis det gjelder ektefeller som eier et hus sammen. Det har heller ingen betydning om betalingsforpliktelsen påhviler hver deltaker i sameiet for en ideell andel, eller om festeforholdet er formalisert ved ett eller flere dokumenter. Det festeforholdet som taket på 9 000 kr pr. dekar gjelder for, vil uansett være det som består mellom grunneieren på den ene siden og eventuelt personer i et sameieforhold på den andre siden.

SPØRSMÅL NR. 754

Innlevert 8. september 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 17. september 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«14. mai 2001 sluttet Stortinget seg enstemmig til et forslag fra Senterpartiet med følgende tekst: "Stortinget ber Regjeringen påse at IKT-tilbydere fra hele landet gis anledning til å konkurrere på like fot om leveranser av varer og tjenester til alle departement og direktorat." Bakgrunnen for forslaget var eksempel som næringskomiteen ble kjent med om at distriktsbedrifter ikke fikk oppdrag selv om de var lavest i pris.

Hvordan er dette vedtaket blitt fulgt opp?»

Svar:

Nærings- og handelsministeren har overført saken til arbeids- og administrasjonsministeren som rette vedkommende.

La meg først få presisere at jeg også er svært opptatt av at statlige/offentlige kontrakter om varer og tjenester så langt mulig går til leverandører fra distriktene, men dette bør fortrinnsvis skje når disse er best og/eller billigst.

Til representanten Lunds orientering kan jeg for øvrig opplyse om at en rekke ting har skjedd på området offentlige/statlige innkjøp siden mai 2001, noe som gir virksomhetene større muligheter enn tidligere når det gjelder innrettingen av innkjøpsvirksomheten. Fra 1. juli 2001 trådte et nytt regelverk om offentlige anskaffelser i kraft (Lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999 (LOA), og Forskrift om offentlige anskaffelser av 15. juni 2001, endret 28. juni 2002, (FOA)). Nytt her er bl.a. at alle offentlige anskaffelser ned til 200 000 kr skal kunngjøres nasjonalt i Databasen for offentlige innkjøp i Norge, (DOFFIN). I januar 2002 fastsatte jeg videre en ny statlig innkjøpspolitikk. Sentrale punkter her er at innkjøp i prinsippet er et desentralisert ansvar. Det er nå den enkelte virksomhet som er ansvarlig for egne innkjøp, og for eventuell etablering av egne avtaler gjennom lokalt eller regionalt samarbeid. All statlig innkjøpsvirksomhet skal heretter innrettes slik at den fremmer og ikke hemmer konkurransen i markedet. Dette kan skje f.eks. gjennom at store anskaffelser deles opp i mindre enheter slik at flest mulig leverandører kan være med å konkurrere om offentlige oppdrag, uavhengig av størrelse og geografisk lokalisering. Det er for øvrig slutt på å etablere sentrale rammeavtaler i staten, med mindre disse kan virke positivt på utviklingen av konkurranseforholdene i markedet. Dette har medført at f.eks. den sentrale Innkjøpsordningen under Forvaltningsnettsamarbeidet (FNS), opphørte pr. 31. desember 2002.

Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA), ble opprettet av Nærings- og handelsdepartementet fra 1. januar 2003, med hjemmel i LOA. Dette har etter det jeg kjenner til senket terskelen for å klage på statlige/offentlige anskaffelser, og bidratt til å skjerpe nivået på innkjøpsprosessene hos oppdragsgiverne.

Hver for seg og sammen har de ovennevnte tiltak etter min mening bidratt til at de overordnede mål for statlig/offentlig innkjøpsvirksomhet, nemlig likebehandling av leverandører, fri og åpen konkurranse, samt innsyn i beslutningsprosessene, kan ivaretas på en god måte. Etter min mening gir dette også bedriftene ute i distriktene langt større muligheter til å få statlige/offentlige oppdrag, f.eks. innenfor IKT-området, enn det

som var situasjonen tidligere.

SPØRSMÅL NR. 755

Innlevert 8. september 2003 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen

Besvart 15. september 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Hva vil nærings- og handelsministeren gjøre for å få slutt på at frivillige organisasjoner må konkurransesettes når de driver helse- og sosialtjenester for stat og kommune?»

BEGRUNNELSE:

Det burde ikke være nødvendig at Frelsesarmeen, Bymisjonen, ULOBA, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke og andre frivillige organisasjoner skal måtte konkurrere med kommersielle aktører for å kunne forsette å drive sitt helse- og sosialarbeid med hel eller delvis driftsstøtte fra stat og kommune. Frivillige organisasjoner har i over hundre år tatt initiativ til tiltak for utsatte grupper. Det bør det fortsatt være rom for. Når en menighet har startet og drevet f.eks. et sykehjem i lang tid og gjort en kjempejobb, så er det ikke bra for fortsatt videre frivillig innsats og samarbeid at kommersielle aktører kan ta over ved rimelige starttilbud. Det bør være mulig å sikre at frivillige organisasjoner slipper å bli utsatt for anbudsprinsippet. Stat og kommuner kan ved presise avtaler forhandle seg fram til kvalitet og kvantitet som står i forhold til driftstøtten. Lov om offentlige anskaffelser synes derimot å stenge for en slik praksis. EØS-avtalen hindrer neppe unntak fra konkurranseregler for helse- og sosialtjenester.

Svar:

Jeg er, som stortingsrepresentant Kristoffersen, opptatt de av frivillige organisasjonenes engasjement og rolle i det norske samfunnet. Slike organisasjoner tar et viktig samfunnsansvar gjennom målbevisst arbeid for å dekke omsorgsbehov på måter som verken stat eller kommuner fullt ut ivaretar. Samfunnet er derfor tjent med å involvere de frivillige organisasjonene når offentlige myndigheter skal vurdere hvordan og hvilke tilbud som skal gis til allmennheten eller bestemte grupper.

Før jeg kommenterer spørsmålet som reises av stortingsrepresentant Kristoffersen nærmere, vil jeg understreke at anskaffelsesregelverket ikke er til hinder for at frivillige organisasjoner mottar økonomiske bidrag til aktiviteter som statlige eller kommunale myndigheter ønsker å støtte opp under. Gave eller vedtak om støtte som ikke innebærer vederlag for utførelse av konkrete gjenytelser, faller utenfor regelverket. Dette vil for eksempel gjelde økonomiske bidrag til organisasjoner som driver forskjellige typer veldedighetsarbeid. Tilsvarende gjelder for støtte til en privat organisasjon som eier og driver sykehjem.

Når det gjelder forholdet mellom anskaffelsesregelverket og tildeling av offentlige kontrakter til frivillige organisasjoner, vil jeg trekke frem følgende:

Lov av 16. juni 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser slår fast at "en anskaffelse skal så langt det er mulig være basert på konkurranse". Samme lov slår også fast prinsippet om likebehandling og ikke-diskriminering av leverandører. Forskrift om offentlige anskaffelser, fastsatt ved kgl.res. 15. juni 2001, gir nærmere regler om kunngjøring og anskaffelsesprosedyrer ved blant annet kjøp av tjenester.

Plikten til å følge anskaffelsesprosedyrene ved anskaffelser av helse- og sosialtjenester, følger av nasjonale bestemmelser og ikke av internasjonale forpliktelser. EØS-avtalen angir imidlertid tilsvarende

føringer som lov om offentlige anskaffelser, men uten å fastsette bestemte prosedyrer for selve anskaffelsen.

I arbeidet med ny lov og forskrift (1999/2001), ble det lagt betydelig vekt på at hensynet til likebehandling, habilitet, forutberegnlighet, brukervennlighet og samfunnsøkonomiske anskaffelsesprosesser, skal ivaretas uavhengig av type anskaffelse. Det ble lagt til grunn at rettferdige konkurranser om oppdrag stimulerer til utvikling og forbedring av eksisterende tjenester og at dette er et uttalt mål for samtlige offentlige oppgaver.

Ved konkurranser om omsorgstjenester skal leverandørene i hovedsak behandles ut fra sine kvalifikasjoner, kvalitet på løsninger samt pris. I forhold til disse kriteriene synes de frivillige organisasjonene å stå sterkt i dag. Jeg ser likevel en risiko for at hovedprinsippet om konkurranse ikke i tilstrekkelig grad tar hensyn til det ønskede samfunnsengasjementet fra frivillige organisasjoner.

På bakgrunn av dette, vil Nærings- og handelsdepartementet også se nærmere på forholdet til frivillige organisasjoner i forbindelse med en evaluering av anskaffelsesregelverket som skal igangsettes i høst og gjennomføres i løpet av 2004. I denne sammenheng vises det til brev til Kommunal- og regionaldepartementet datert 11. juni 2003 vedrørende Prosjekt Bostedsløse. En kopi av brevet ble samtidig sendt Stortingets utredningsseksjon.

SPØRSMÅL NR. 756

Innlevert 8. september 2003 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy

Besvart 15. september 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Ble det i forbindelse med "Alexander L. Kielland"-ulykken utbetalt midler fra Statens petroleumsforsikringsfond?»

Svar:

Det ble ikke utbetalt midler fra Statens petroleumsforsikringsfond i forbindelse med denne ulykken.

"Alexander Kielland"-ulykken fant sted 27. mars 1980. På den tiden var ikke Statens petroleumsforsikringsfond opprettet. Dette skjedde først i forbindelse med "oljeforliket" i 1985 der Statoils andeler i felt, utvinningstillatelser og infrastruktur ble splittet i en direkte økonomisk andel til staten (Statens direkte økonomiske engasjement - SDØE) og en andel til Statoil.

Staten bevilget imidlertid midler i forbindelse med "Alexander Kielland"-ulykken: I behandlingen av St.prp. nr. 37 (1981-82) Om bevilgning av 15 mill. kr under Kap. 832 "Alexander Kielland" Post 70 Tilskott for terminen 1981 vedtok Stortinget å bevilge 15 mill. kr til planlegging og snuoperasjon av "Alexander Kielland". Videre vedtok Stortinget i saldert budsjett 1983 å bevilge ytterligere 13,5 mill. kr til planlegging og snuoperasjon av "Alexander Kielland".

SPØRSMÅL NR. 757

Innlevert 9. september 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 15. september 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Døgnavdelingen ved Hadeland DPS er planlagt avviklet, og pasientene er tildels allerede overført dagavdelinger, eller til andre psykiatriske døgninstitusjoner lengre fra pasientenes hjemsteder. Et alternativt lokalt døgntilbud står ikke klart ved avviklingen av døgnavdelingen ved HDPS. Etter undertegnedes vurdering betyr dette et svekket lokalt behandlingstilbud for berørte pasienter, i strid med opptrappings-

planen.

Vil statsråden gripe inn?»

BEGRUNNELSE:

Omorganiseringer som ledd i å bedre behandlingstilbudet for psykiatriske pasienter er positivt og nødvendig. Men det som skjer ved HDPS framstår i undertegnedes øyne som et grep for å rasjonalisere tilbudet uavhengig av brukernes egne erfaringer og ønsker, og der fokus rettes mot "spennende fagmiljøer" for de ansatte for en gruppe pasienter som først og fremst trenger nærhet og varme fra omsorgspersoner i nærmiljøet mer enn store sentraliserte fagmiljøer langt fra brukernes bosteder. Etter SVs syn bryter det som skjer på Hadeland med Stortingets intensjoner for opptrappingsplanen, særlig knyttet til styrking av psykiatriske pasienters tilbud i nærmiljøet. Statsråden bør etter SVs syn gripe inn overfor tiltak i regi av helseforetakene som er i strid med Stortingets forutsetninger når det gjelder opptrappingsplanen.

Svar:

Representanten Ballo tar i sin henvendelse opp et sentralt moment i Opptrappingsplanen for psykisk helse, nemlig hensynet til styrking versus omstilling. Jeg vil derfor redegjøre om de premissene som ligger til i planen og departementets oppfølging og styring av denne.

De regionale helseforetakene er forpliktet til å videreføre arbeidet med de godkjente fylkeskommunale planene for styrking av tjenestetilbudet innen psykisk helsevern. Dette har jeg presisert for de regionale helseforetakene i de årlige styringsdokumentene og tillegg nettopp redegjort i eget brev til foretakene for hvordan endringer i de godkjente planene skal håndteres. Jeg mener av hensyn til en god gjennomføring av opptrappingsplanen for psykisk helse at det er nødvendig at foretakene kan vurdere de fylkeskommunale planene delvis på ny, ettersom fylkesgrensene ikke lenger utgjør begrensninger. Men ettersom de fylkeskommunale planene har vært gjen-

nom en omfattende godkjenningssprosses, vurdert av Statens helsetilsyn og med endelig godkjenning i departementet, kan helseforetakene ikke endre planene uten at dette er kommunisert med Helsedepartementet. Derfor skal nye planer som medfører at DPS'er som lå inne i de godkjente fylkeskommunale planene, bortfaller, foreligger departementet. Dette gir departementet mulighet både til å vurdere de endrede planene ut fra helseforetaksloven § 30, og ut fra spørsmålet om dette er akseptable endringer, gitt forutsetningene som ligger til grunn i de tidligere godkjente planene. Saker som framlegges for departementet vil bli forelagt Sosial- og helsedirektoratet for faglig vurdering. Helsedepartementet er kjent med at Sykehuset Innlandet HF arbeider med endringer i forhold til godkjent plan for Oppland fylkeskommune, endringer må håndteres slik jeg ovenfor har beskrevet.

Når det gjelder døgnavdeling ved Hadeland DPS, forutsetter jeg at dette er en sak som inngår i regional plan for Helse Øst som skal vedtas i løpet høsten. Jeg legger til grunn at et spørsmål om avvikling av døgnavdelingen ved Hadeland DPS må vurderes i denne sammenheng. Jeg skal med dette perspektivet derfor følge opp denne saken.

Hva gjelder spørsmålet om avvikling av døgnavdeling her og om dette vil være i strid med opptrappingsplanen og Stortingets intensjoner, vil jeg vise til at det gjennom St.prp. nr. 63 (1997-98) Om opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006, ble lagt opp to strategier som Stortinget sluttet seg til, for det første oppbygging og for det andre en betydelig omstrukturering av tjenestetilbudet noe som anses som avgjørende for å lykkes med opptrappingsplanen. Dette hadde blant annet utgangspunkt i de strukturproblemer som ble dokumentert gjennom St.meld. nr. 25 (1996-97) Åpenhet og helhet. Dette ble videre fulgt opp i St.prp. nr. 63 (1997-98):

"Det er derfor behov for omstrukturering og styrking av fylkeskommunale psykiatriske tjenester til voksne. Disse tjenestene skal ut fra Stortingets behandling av psykiatrimeldingen omfatte psykiatriske sykehusavdelinger, distriktpspsykiatriske sentre (DPS'er) og privatpraktiserende spesialister. Psykiatriske sykehjem skal enten omgjøres til mer behandlingsorienterte enheter under DPS'er, eller trappes gradvis ned etter hvert som de kommunale omsorgstjenestene bygges ut. Sosialkomiteens forutsetninger legges her til grunn.

Distriktpspsykiatriske sentre er aktive behandlingseenheter på lokalsykehusnivå som skal gi tilbud om korttids døgnoophold, døgnoophold for lengre tids behandling og rehabilitering, poliklinisk og ambulant behandling, dagbehandling, samt rådgivning og veiledning overfor kommunale tjenester."

Dette har videre vært utgangspunkt for de fylkeskommunale planene. Omstilling vil ofte innebære at noe bygges opp og noe bygges ned. Vi bør alle ha et felles ansvar for at det i den offentlige debatt i slike saker

ikke blir satt et ensidig fokus på det som bygges ned, og at dermed frykten for slike reaksjoner gjør at gode omstillingstiltak, til pasientenes beste, ikke gjennomføres. Samtidig må det selvsagt unngås at det gjennomføres nedbygginger før erstatningstiltak er på plass. Dette vil kunne innebære at sykehjemspregede behandlingstilbud vil bli lagt ned, omstilt eller overført til kommunene. I slike omstillingsprosesser ligger det en utfordring i å skape aksept og forståelse hos brukere og lokalpolitiske miljøer for at endringene skjer for å løfte kvaliteten i det samlede behandlingstilbudet. Dette var noen av utfordringene Oppland fylkeskommune i sin tid sto ovenfor i sin planprosess.

I Helsetilsynets vurdering av planen for Oppland fylkeskommune ble følgende uttalelse gitt:

"[...] generelt er det et problem med den planlagte DPS-strukturen at den i stor grad bygger på flere tidligere psykiatriske sykehjem som ikke er helt hensiktsmessig plassert geografisk, og at det dermed blir vanskelig å få samlokalisert poliklinikk, dag- og døgnenhet i faglige funksjonelle DPS'er."

I tillegg ble det videre anført:

"[...] kommunen i framtiden burde ta et større ansvar for omsorgstilbudet til langtidspasienter, mens en større del av plassene ved sentrene skal brukes til korttidsbehandling og behandling på mellomlang sikt. Flere tilbud bør gis poliklinisk og ambulant. Behovet for døgnplasser vil som følge av dette bli mindre."

Ingen av de fylkeskommunale planene ble imidlertid godkjent uten at det ble gitt enkelte merknader tilbake som det fortsatt måtte arbeides med. Etter at sykehusreformen trådte i kraft forpliktet Helsedepartementet de regionale helseforetakene til å arbeide videre med de merknadene som var gitt til de fylkeskommunale planene, og at disse planene skulle ha status som grunnlagsdokumenter. Om avviklingen av døgnavdelingen ved DPS Hadeland er i tråd med Helsetilsynets planmerknader, vil bli fulgt opp. Jeg vil være bevisst på at Stortingets intensjoner følges, også når de regionale helseforetakene ønsker å gjøre endringer i tidligere godkjente planer.

SPØRSMÅL NR. 758

Innlevert 9. september 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 15. september 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Statens kartverks ulike kontorer er planlagt redusert fra 18 til 12. Også kontoret i Vadsø med sine 8 ansatte står i fare for å bli nedlagt. Finnmark er arealmessig på størrelse med Danmark, med nesten 1 000 kilometers kjørevei fra Vadsø til Tromsø.

Vil statsråden bidra til at kontoret i Vadsø består?»

Svar:

Statens kartverk utreder for tiden en hensiktsmessig og framtidsrettet kontorstruktur for sitt distriktsapparat ut i fra de retningslinjer som ble trukket opp gjennom St.meld. nr. 30 (2002-2003) "Norge digitalt" - et felles fundament for verdiskaping.

Flertallet i komiteen, jf. Innst. S. nr. 275 (2002- 2003), var enig at antall fylkeskartkontorer burde reduseres, og at momenter som antall kommuner knyttet til det enkelte kontor, geografisk størrelse og avstander, kompetansebehov i den enkelte region og kvalitet på dagens tjenesteutøvelse var viktige i forhold til denne vurderingen.

Saksordfører Siri A. Meling understreket i debatten 18. juni 2003 på vegne av flertallet at antallet, samt hvilke fylkeskartkontor som skal foreta endringer, må være en vurdering opp til Statens kartverk selv, ut fra de nevnte kriterier.

Statens kartverks forslag vil foreligge i nærmeste framtid. Jeg vil raskt ta stilling til dette. Jeg har merket

meg representanten Ballos synspunkter.

SPØRSMÅL NR. 759

Innlevert 9. september 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 19. september 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Vil statsministeren ta initiativ til en gjennomgang av ulykker på norsk kontinentalsokkel for å klarlegge årsaks- og ansvarsforhold, samt bidra til at den norske stat, som den største aktør på sokkelen, i langt større grad bidrar til at etterlatte og skadede får nødvendig oppfølging og hjelp både økonomisk og på annen måte?»

BEGRUNNELSE:

Det norske oljeeventyret har gjennom mer enn 30 år vært svært viktig for norsk økonomi og bidratt til verdiskaping, sysselsetting og industrireiseing over store deler av landet.

Oljenæringen har bidratt til at vi innen dette fagområdet er i verdenstoppen i teknologiutvikling og i tillegg sikret oss enorme inntekter som i dag best kan synliggjøres ved at vi har nærmere 800 mrd. kr "på bok" og er et av verdens rikeste land.

Men også denne medaljen har dessverre sin bakside. Et eksempel på dette er våre pionerdykkere som grunnet ekstreme påkjenninger ofte sliter med alvorlige senskader etter dykking på sokkelen. Disse har gjennom en årrekke fått en svært dårlig behandling fra myndighetenes side, og flere har dessverre i desperasjon og fortvilelse tatt sitt eget liv. Etter initiativ fra Fremskrittspartiet, ser det heldigvis ut til at de iallfall nå kan få økonomisk hjelp, helsen får de dessverre aldri tilbake.

Et annet eksempel er de mange etterlatte, overlevende og skadede etter ulykker på sokkelen. Noen av disse har mottatt erstatning fra forsikringsselskaper eller arbeidsgiver, mens andre igjen har falt mellom to stoler og ikke fått oppfølging verken økonomisk eller på annen måte.

Mange etterlatte og overlevende føler seg i dag helt glemt av samfunnet og sliter med svært vanskelig økonomi.

Etterlatte og overlevende etter eksempelvis "Deep Sea Driller"-ulykken i mars 1976 har problemer med juridisk rett til oppfølging og hjelp, men det må være grunn til å sette spørsmålstejn ved samfunnets moralske ansvar overfor disse. Ingen kan bringe

deres kjære tilbake, men samfunnet må ikke glemme dem og andre i samme situasjon.

Svar:

Stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal har stilt statsminister Kjell Magne Bondevik et spørsmål til skriftlig besvarelse. Spørsmålet er oversendt til meg som arbeids- og administrasjonsminister som rette vedkommende til å besvare spørsmålet.

Etter petroleumsløven og arbeidsmiljøloven har Oljedirektoratet et ansvar for å granske alvorlige ulykker og nestenulykker som en del av det ansvaret som tilsynsmyndigheten har etter dette lovverket. Granskingen innebærer blant annet å klarlegge de direkte eller utløsende og bakenforliggende årsaker til hendelsene for å finne fram til tiltak som kan forebygge lignende hendelser i fremtiden. Når det er nødvendig eller hensiktsmessig, foregår granskingen i samarbeid med andre tilsynsetater, enten som bistandsetater eller at etatene kobles inn fordi de har selvstendig tilsynsansvar.

Politiet og påtalemyndigheten har gjennom straffeprosessloven og påtaleinstruksen en ubetinget plikt til å iverksette etterforskning ved alvorlige ulykker og branner også i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen. Plikt og rett til å iverksette etterforskning kan også dekke forhold ut fra mer skjønnsmessige kriterier, for eksempel om det er grunn til å anta at det foreligger brudd på sokkelregelverket, om det er voldt fare for menneskers liv og helse, miljøet eller betydelige materielle verdier. Gjennom Riksadvokatens rundskriv av 11. juni 1996 og Samarbeidsavtale mellom politi/påtalemyndighet og Oljedirektoratet gjelder en

ordning hvor Oljedirektoratet normalt bistår politiet ved denne type etterforskning. Bistand til politiet og gransking ut fra hensynet til oppfølgingsansvaret som tilsynsmyndighet vil derfor ofte foregå parallelt.

I enkelte tilfeller kan granskningen, i hvert fall i en innledende fase, være overlatt til virksomheten selv ut fra en skjønnsmessig vurdering av de opplysningene en har i innledende fase. Ved ytterligere opplysninger kan Oljedirektoratet velge å igangsette egen gransking. Rapporten til selskapet vil dermed i flere saker kunne utgjøre det faktagrunnlaget som Oljedirektoratet vil måtte bygge på i sin oppfølging av saken. Den ansvarlige, som kan være operatøren, entreprenøren eller arbeidsgiveren, er pålagt etter regelverket å granske nærmere definerte hendelser i egen organisasjon eller der virksomheten har vært medvirkende og bruke denne aktivt i egen virksomhet.

Lovverket gir i dag i tillegg adgang til at det offentlige kan nedsette *særskilte undersøkelseskommisjoner* for gransking av enkeltulykker. Siden oppstarten av petroleumsvirksomheten på norsk sokkel er det nedsatt fire slike kommisjoner for henholdsvis "Bravo"-utblåsningen 1977, "Alexander L. Kielland"-ulykken 1980, dykkerulykken på "Byford Dolphin" 1983 og "West Vanguard"-utblåsningen 1985.

Felles for særskilte kommisjoner er at de kan nedsettes for å granske storulykker, det vil si ulykker som har medført tap av et antall menneskeliv og/eller betydelige materielle verdier. Et annet kriterium er at fastleggelse av årsaksforholdene vurderes som så komplisert og arbeidskrevende at det finnes formålstjenlig med en særskilt kommisjon. Andre hensyn som ifølge regelverket kan gjøre særskilte kommisjoner berettiget, kan være behov for uavhengighet, allsidig kompetanse og/eller at arbeidet blir utført spesielt raskt og grundig.

Jeg mener at dagens system for gransking av uønskede hendelser innen petroleumsvirksomheten foregår på en forsvarlig måte. Det er imidlertid viktig å sette strenge krav til det offentliges egen rolle og mulige medvirkningsansvar i forbindelse med alvorlige hendelser. Derfor er det svært viktig at slike granskinger fremstår som så uavhengig som mulig. Derfor foreslo Regjeringen ved fremleggelsen av St.meld. nr. 7 (2001-2002) Om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, at det ble etablert en fast undersøkelseskommisjon for petroleumssektoren. Stortinget gav sin støtte til dette. Jeg ønsker imidlertid at det nye Petroleumstilsynet, som skal ha myndighetsansvaret for sikkerhet og arbeidsmiljø i petroleumsvirksomheten fra årsskiftet 2003/2004, blir etablert før en går videre med arbeidet å etablere en slik fast kommisjon. Petroleumstilsynet som blir skilt ut fra Oljedirektoratet, etableres for å skille bedre mellom ressurs- og sikkerhetsmessige vurderinger. Gjennom dette sikres uomtvistelig legitimitet i sikkerhetsspørsmål. Petroleumstilsynet, som skal være mer synlig på sokkelen, vil ha oppfølging og gransking av ulykker og nestenulykker som et viktig og prioritert oppfølgingsområde.

Arbeidstakere i petroleumsvirksomheten er, i likhet med arbeidstakere i andre yrker, omfattet av ulike trygde- og forsikringsordninger ved yrkesskade og - sykdom. Ved yrkesskade og visse likestilte sykdommer, jf. folketrygdloven §§ 13-3 og 13-4, gis det såkalte yrkesskadefordeler etter folketrygden. Fra 1. januar 1990 trådte yrkesskadeforsikringsloven i kraft. Denne loven pålegger arbeidsgiver en plikt til å tegne forsikring til dekning av yrkesskade og -sykdom for arbeidstaker. Særytelsene fra folketrygden er ikke ment å skulle gi full dekning for de faktiske utgifter og inntektstap som vedkommende er påført. Yrkesskadeforsikringen er ment å skulle dekke differansen mellom særytelsene fra folketrygden og de faktiske utgifter og inntektstap. Dersom de nærmere erstatningsbetingede vilkår er oppfylte så vil også oljeselskapene kunne bli erstatningsansvarlig for økono

misk tap som følge av forvoldt skade på arbeidstakere i petroleumsvirksomheten.

Regjeringen viser til de etablerte ordningene for ivaretagelse av arbeidstakere og de pårørendes rettigheter, men er samtidig klar over at det i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne være behov for etablering av særskilte ordninger, jf. den nylig fremlagte stortingsmeldingen om kompensasjonsordninger for pionerdykkerne i Nordsjøen.

SPØRSMÅL NR. 760

Innlevert 10. september 2003 av stortingsrepresentant Petter Løvik

Besvart 17. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Ei gruppe på Sunnmøre har ei tid arbeidd med planer om å starte fiske i Sørishavet, i det området som vert forvalta av kommisjonen for bevaring av marine ressursar i Antarktis (CCAMLR). Gruppa har fått avslag på søknad om innføring i norsk merkeregister, og meiner at dette avslaget vil stoppe prosjektet og dermed svekke Noreg si framtidige stilling i området.

Vil fiskeriministeren medverke til at også norske båtar får delta i utnyttinga av dei store og viktige ressursane i Sørishavet?»

GRUNNGJEVING:

Prosjektet med å starte norsk fiske i CCAMLR- området er svært spennande både fordi det opnar nye moglegheiter for næringsutvikling og fordi det vil vere fordelaktig om norske fiskefartøy deltar i eit regulert og ansvarleg fiske i CCAMLR-farvatn. Dette farvatnet har store uutnytt ressursar, og det er viktig at Noreg skaffar seg historiske rettar til fiske i dette området.

Svar:

Innleiingsvis må det presiserast at spørsmålet reiser ulike problemstillingar, som vi må halde åtskilt. Samstundes må vi sjå dei ulike elementa i vår fiskeripolitikk i samanheng.

For det første går det eit klårt skilje mellom fartøy som har driftsgrunnlag i NØS, og fartøy som ikkje har slikt driftsgrunnlag. Det er eit hovudprinsipp for registrering av norske fiskefartøy at dei har driftsgrunnlag i regulerte norske fiskeri. Vi ønskjer ikkje ein flåte under norsk flagg som driv uregulert aktivitet i internasjonalt farvatn. Vår nære historie med utanlandske fartøy i Smuthullet skulle vere grunngeving god nok for eit slikt standpunkt.

For det andre; i strukturdebatten har alle vore samde om at vi har overkapasitet i så vel norske fiskeri som i internasjonalt fiske. Det er viktig for meg å sikre at den norske fiskeflåten har eit driftsgrunnlag som sikrar lønnsemd. Difor har vi fremma forslag om og fått fleirtal på Stortinget med på å setje i verk tiltak i heile den norske fiskeflåten som kan redusere kapasiteten, for med det å legge til rette for betre lønnsemd. Det vil virke i motsatt retning om vi skal opne det norske merkeregisteret for fiskefartøy som ikkje har noko driftsgrunnlag i det heile tatt i Noreg.

Vidare har Noreg tidlegare søkt å løyse problem knytte til dårleg ordreinngang på skipsverft ved å byggje fiskebåtar - ein kan nemne trålarar til Burma og Ghana, og sist linebåtar til Antarktis, dei kjente "Glacialbåtane." I dei første tilfella utvikla det seg til økonomiske skandalar, og "Glacialbåtane" har anten vore i arrest eller har ende opp i fiske under russisk flagg i Barentshavet. Med det har dei først skada norsk omdømme i Antarktis-samanheng, og deretter auka presset på ressursane i nord.

Noreg har eit ansvar for å medverke til ansvarleg ressursforvaltning også utanfor norske farvatn. Dette gjeld særleg i område der vi er medlem av dei relevante regionale organisasjonane, som i Sørishavet. Også difor ønskjer vi ikkje å føre fartøy som ikkje har driftsgrunnlag i regulerte fiskeri, inn i det norske merkeregisteret, som ville vere tilfellet i den aktuelle saka.

I den aktuelle saka har det blitt borte i media at Utanriksdepartementet har understreka at det er i norsk interesse å være representert i regulerte fiskeri. Det er Fiskeridepartementet samd i.

Fiskeriministeren, og Regjeringa, er interessert i å nytte ressursar som måtte bli tilgjengeleg for Noreg og norske fiskefartøy i Sørishavet, i eit regulert fiske. Det er difor no sendt ein søknad på vegne av eit norsk linefartøy som ønskjer å fiske på regulerte bestandar i Sørishavet til organisasjonen som forvaltar området, CCAMLR, om å få tildelt kvote til Noreg. Dette

fartøyet har også driftsgrunnlag i NØS. Søknaden vil bli handsama på årsmøtet i CCAMLR i november.

På denne måten medverkar vi både til å styrke driftsgrunnlaget for den eksisterande norske fiskeflåten, som er Regjeringas hovudmål i strukturpolitikken, og å legge til rette for at fartøy under norsk flagg er til stades i området.

Før vi veit kor stort kvotegrunnlag Noreg vil få i regulert fiske i Sørishavet (CCAMLR-området), og før vi veit i kva for grad dette kan nyttast av den eksisterande norske fiskeflåten, som treng fleire bein å stå på, ser eg det ikkje som aktuelt å opne for at fartøy utan driftsgrunnlag korkje i Noreg eller i regulerte fiskeri i Sørishavet kjem inn i merkeregisteret for norske fiskefartøy, og på den måten medverkar til ytterligare å auke kapasiteten til ein fiskeflåte som alle er samde om er for stor.

Eit viktig tilleggs-element med hensyn til kontroll og handheving er det faktum at vi kan reagere overfor fartøy med fiskerettar i Noreg med å trekkje tilbake disse, dersom dei bryt reglane for fiske i andre farvatn. Overfor fartøy som ikkje har rettar i Noreg har vi færre praktiske sanksjonsmiddel. Vi ønskjer at norske fartøy overheld regelverket, same kvar dei driv fiske. Også difor ønskjer eg at det er den eksisterande norske fiskeflåten som får adgang til å fiske på norske kvotar i Sørishavet.

Dokument nr. 15:39

(2002-2003)

SPØRSMÅL NR. 761

Innlevert 11. september 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 17. september 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Ettersom konsekvensene av manglende kraftutbygging har gitt utslag i høyere kraftpriser har det politiske flertallet forsøkt å vise handlekraft ved å foreslå en rekke tiltak for reduksjon og vridning av elforbruket, økt alternativ energiproduksjon osv. I brev av 21. februar frykter Norsk Elvarmeforening feilinvesteringer i milliardklassen, og etterlyser dokumentasjon på effekten av de forskjellige tiltakene som Stortinget behandler.

Vil statsråden sikre at Stortinget får en kost/nytte oversikt?»

Svar:

Et bredt politisk flertall har stilt seg bak målet om en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon i forbindelse med behandlingen av Energimeldingen, St.meld. nr. 29 (1998-99), og ved opprettelsen av Energifondet og Enova SF, Ot.prp. nr. 35 (2000-2001). Strømsituasjonen sist vinter har bekreftet at en slik omlegging er nødvendig, og at vi trenger flere ben å stå på i den norske energiforsyningen. Foruten å ta i bruk andre energibærere enn strøm i større grad, er det viktig å sikre en effektiv utnyttelse av allerede tilgjengelige energiressurser. Dette er viktige forutsetninger som ligger til grunn for Regjeringens satsing gjennom Energifondet og Enova, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003), og den straksordningen som ble gjennomført overfor husholdningen sist vinter, jf. St.prp. nr. 41 (2002-2003) Tilskudd til elektrisitetssparing i private husholdninger.

På lik linje med representanten Øyvind Vaksdal, er jeg opptatt av å synliggjøre nytten og kostnadene ved de tiltakene som igangsettes. Når det gjelder den langsiktige satsingen gjennom Energifondet og Enova, er det satt konkrete kvantitative mål og stilt krav til rapportering av oppnådde resultater i henhold til disse målene. Videre vil det bli foretatt en helhetlig evaluering av Energifondet og Enova i 2006. Straksordningen som ble gjennomført sist vinter vil bli evaluert og resultatene lagt fram for Stortinget på ordinært vis i forbindelse med budsjettet for 2005.

SPØRSMÅL NR. 762

Innlevert 11. september 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 19. september 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til å sikra brukarane av Tau-sambandet høgare frekvens og betre kvalitet på ferjemateriellet?»

GRUNNGJEVING:

Eg vonar statsråden tek seg tid til ei vitjing til Stavanger, slik at ho ved sjølvsyn kan sjå korleis situasjonen no er og også møte aktuelle aktørar. Tau-sambandet er det ferjesambandet i landet med flest personar som pendlar. Det går i tillegg ei monaleg mengd godstransport frå Ryfylke til Nord-Jæren. Dette gjeld fleire daglege vogntog frå eit aktivt havbruk, det gjeld også ei rekkje landbruksprodukt og mykje annan næringstrafikk. Mange næringsdrivande har behov for å ta bilen med over fjorden fordi dei har oppdrag som treng biltransport.

Det er kome ei hurtigferje i dette sambandet. Det har medført reduksjon av reisetida frå 40 til 25 minuttar, og er ei gledeleg og velkommen betring. Frekvensen er av same grunn underleg nok redusert. Medan det ei tid har vore tre ferjer i rute her, er talet no to. Det medfører til dømes at det i rushtrafikken om morgonen er uholdbar lang ventetid både på Tau og i Stavanger. Hurtigferja har hatt innkøyringsvanskar. Reserveferjene er lite moderne, tek få bilar og brukar like lang tid som fleire tiår tilbake. Det ideelle vil vera to hurtigferjer. Ei tredje ferje bør kunna realiserast raskt som ei mellombels løysing. Stortinget har gjeve grønt lys bygging av gassferjer. Departementet har motteke søknad frå selskap i Hordaland og Rogaland. Det hastar med oppfølging frå statsråden.

Det er brei lokal- og regionalpolitisk semje om at Ryfast i 2007 skal avløysa Tau-sambandet. Eg ber statsråden ta på alvor dei meirkostnadene for næringslivet og den utryggleiken og frustrasjonen som brukarane av sambandet i dag opplever. Det kan ho gjera ved å ta initiativ til tiltak både akutt og på lenger sikt.

Svar:

Det er viktig å se riksvegferjedriften i Norge i en helhetlig sammenheng.

Statens utgifter til riksvegferjedriften har økt betydelig de siste årene. Fornyng av ferjeflåten og utgifter ved å gjennomføre nye krav til sjøsikkerhet er noe av årsaken til dette. En ytterligere økning av riksvegferjedriftens kostnader vil på sikt gå utover andre hovedoppgaver for Statens vegvesen.

Det samlede ferjetilbudet i 2003 er en videreføring av tilbudet i 2002. Statens vegvesen arbeider for å effektivisere riksvegferjedriften, og eventuelle gevinster av dette arbeidet vil kunne bl.a. nyttes til tilbudsforbedringer.

Stortinget har ved flere anledninger stilt seg positiv til å prøve ut hurtigferjen FerryCat 120 i et riksvegferjesamband. Får å kunne utnytte ferjen på en optimal måte må FerryCat 120 opereres i et relativt langt samband i skjermet farvann med stor trafikk. Det er få samband i riksvegferjedriften som tilfredsstiller disse kriteriene. Videre har FerryCat 120 vært mest aktuell for samband der farten til ferja kan gi en kapasitet og et

rutemønster som kan svare til to vanlige ferjer på de mest trafikkfulle tidene. Statens vegvesen fant det mest hensiktsmessig å prøve ut FerryCat 120 i sambandet mellom Stavanger og Tau. Pendlereforeningen på Strand har etter det Samferdselsdepartementet har fått opplyst vært positive til å prøve ut FerryCat 120 i dette sambandet.

Enkelte problemer med ferja har ført til noen forsinkelser og noen kansellerte turer. Dette er ikke unormalt for et ferjekonsept som ikke er prøvd ut tidligere.

Etter at "MF Stavanger" ble satt inn i ruta, er bilkapasiteten over døgnet økt i forhold til den tidligere 3-ferjeløsningen. Bortsett fra helgetrafikken fredag ettermiddag og søndag kveld er det sjelden at det står igjen biler på kaien. Dette til tross for at trafikken har økt i sommer.

Med to ferjer i sambandet, der den ene har servicefart på 22 knop og den andre 12 knop, er det en utfordring å få til en "god" rutetabell. Det er registrert at reisende foretrekker å reise med den hurtige ferja og at "gamleferja" til tider må gå med ledig kapasitet.

Det lå som en forutsetning for bygging av den nye ferja at den skulle erstatte to av ferjene som da gikk i sambandet. Farten er mye høyere og frekvensen er nå 25 rundturer pr. dag mot 28 før innsetting av hurtigferja. Sambandet oppfyller gjeldende standardkrav for riksvegferjedriften.

Vegdirektoratet vil kontinuerlig vurdere behov og tilbud på den aktuelle strekningen.

SPØRSMÅL NR. 763

Innlevert 11. september 2003 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 22. september 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Forbereder statsråden å si opp IA-avtalen ved å trappe ned tiltakene for å redusere sykefravær og forhindre utstøting av yrkeshemmede fra arbeidslivet?»

BEGRUNNELSE:

I sommer er ordningen med operasjoner for å redusere sykemeldingstiden stoppet. Stortinget har ikke bitt bedt om å bevilge flere penger. Nå må sykemeldte vente på operasjon eller annen behandling og dermed øker sykefraværet. Langt sykefravær, f.eks. med store smerter i påvente av behandling, øker også faren for varig uførhet.

Det er viktig at personer med redusert arbeidsevne forsetter i arbeid eller kommer tilbake i arbeid, men det fordrer tiltak. Bedrifthelsetjenesten får ikke lengre betalt for å vurdere hva en ansatt kan bidra med i jobbsammenheng. Honoraret for arbeidet med tilrettelegging er bremset eller stoppet grunnet manglende bevilgninger. Stortinget har ikke blitt forelagt spørsmål om økt bevilgning.

Nye forskrifter om tilretteleggingstilskudd synes å legge opp til en dobbel saksbehandling. Dette tar tid og færre får rask hjelp, dermed øker sykefraværet.

20 000 færre funksjonshemmede er i arbeid i år sammenliknet med i fjor. Da bør ikke saksbehandlingen for at de skal bli eller komme i arbeid vanskeliggjøres. Antall ledige stiger fortsatt og nå må ledige og funksjonshemmede sloss om de samme midlene. Samlet kan dette øke antall uføretrygdde. Slike begrensninger i virkemidlene for å redusere sykefravær og få folk med begrenset arbeidskapasitet til å bidra i arbeidslivet etter evne, undergraver avtalen. Intensjonene i trygdelovgivningen om å øke mulighetene til å kombinere arbeid og trygd kan ikke realiseres, hvis virkemidlene i IA-avtalen trappes ned. Stortinget må informeres av statsråden. Det må spilles med åpne kort i en avtale som angår så mange arbeidstakere og arbeidsgivere.

Svar:

Regjeringen legger stor vekt på å virkeliggjøre målet om et mer inkluderende arbeidsliv. Å slippe flere til i arbeidslivet, få ned sykefraværet og få opp den reelle pensjoneringsalder er viktig både for den enkelte og for samfunnet som helhet. Norge har i dag om lag 750 000 mennesker i arbeidsfør alder som helt eller delvis

er utenfor arbeidslivet og som lever av ulike former for offentlige overføringer. En viktig utfordring vi som samfunn står overfor er derfor å få disse over i inntektsgivende arbeid.

Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv er et av flere virkemidler innenfor det viktige arbeidet med å få til et mer inkluderende arbeidsliv. Regjeringen skal i løpet av høsten, sammen med partene i arbeidslivet, evaluere IA-avtalen. I avtalen er følgende formulert:

"Avtalen skal grundig evalueres etter 2. kvartal 2003. [...] Dersom evalueringsrapporten viser at det åpenbart ikke er mulig å nå de operative mål for avtaleperioden med de avtalte virkemidler, opphører avtalen, med mindre partene blir enige om noe annet."

Evalueringsarbeidet pågår nå og Regjeringen vil, sammen med partene i arbeidslivet, vurdere evalueringsmaterialet når det foreligger. Parallelt med evalueringen har Regjeringen tatt initiativ sammen med partene i avtalen for å se nærmere på virkemidlene innenfor arbeidet med å få til et mer inkluderende arbeidsliv.

Det vises for øvrig til Regjeringens forslag til statsbudsjettet for 2004 som legges frem 8. oktober 2003.

SPØRSMÅL NR. 764

Innlevert 11. september 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 19. september 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil Regjeringen sette fortgang i etableringen av nasjonalparksentre for å oppnå sin egen intensjon om økt næringsaktivitet, og vil Regjeringen øke bevilgningene til nasjonalparksentre slik at både de etablerte og nyetableringene kan skape arbeidsplasser i distriktene rundt nasjonalparkene?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett signalisert at de ønsker satsing på næringsaktivitet i rand-områdene til og delvis inne i våre nasjonalparker. Noen av disse parkene, bl.a. Jostedalsskogen, Jotunheimen og Stabbursdalen har allerede nasjonalparksentre. Flere av disse sliter tungt økonomisk. Det er også planer om å etablere noen nye nasjonalparksentre, bl.a. for nasjonalparkene i Nordland og for Femundsmarka. De midlene som er avsatt til dette på Miljøverndepartementets budsjett er altfor små sett i forhold til behovet. Dette hindrer utløsning av lokale midler, og at det skapes arbeidsplasser og næring rundt disse sentrene. For raskt å realisere de mest aktuelle sentrene rundt Femundsmarka, Reisa, Folgefonna, i Lierne og i Nordland bør bevilgningene til investeringer økes fra 3 mill. kr til 6 mill. kr i en femårsperiode. Dessuten bør driftstilskuddene økes fra beskjedne 325 000 kr pr. år i dag, til minimum 500 000 kr pr. år. Dette vil minimum dekke lønnsmidler til et årsverk, og noe øvrige kostnader. Samlet bør summen til nasjonalparksentre altså fordobles fra dagens 6 mill. kr til 12 mill. kr pr. år.

Svar:

Jeg har merket meg representanten Langelands synspunkter om behovet for økte bevilgninger til nasjonalparksentrene.

I St.prp. nr. 65 (2002-2003) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer på statsbudsjettet for 2003 uttaler Regjeringen følgende under avsnittet Fjellområdene - bruk, vern og verdiskaping på side 216:

"I nasjonalparkmeldingen ble en utbygging av informasjons- og veiledningsapparatet sammen med utbygging av det mer organiserte opplevelsestilbudet framhevet som en forutsetning for å oppnå økt turistmessig bruk. Nasjonalparksentrene har en meget viktig rolle i det informasjons- og veiledningsarbeidet som er nødvendig allerede i dag, og som blir enda viktigere etter hvert som bruken av fjellområdene øker."

Regjeringen foreslo i nevnte proposisjon en økning på 3 mill. kr til tilskudd til nasjonalparksentre (kap. 1427 post 77) og dette ble vedtatt av Stortinget. Denne økningen gjorde det bl.a. mulig å bidra avgjørende til at utbyggingen av Nordland nasjonalparksenter i Saltdal kan komme i gang. Det ble også gitt et tilskudd til Norsk Bremuseum i Fjærland som nå skal utvikle en ny utstilling om klimaspørsmål. Også andre av de planlagte, ikke ferdigstilte nasjonalparksentrene ble tildelt midler slik at fremdriften kan holdes.

Regjeringen vil ellers komme tilbake til bevilgningsspørsmålet i budsjettforslaget for 2004.

SPØRSMÅL NR. 765

Innlevert 12. september 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 22. september 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Ifølgje NTB har samferdselsministeren gitt grønt lys for kraftig auke av porto for aviser og blad. Dette er ei dramatisk endring av rammevilkåra for mange lokalaviser, organisasjonsblad og også for riksaviser som blir distribuerte gjennom Posten.

Kva er grunngevinga for å setja til sides dei kulturpolitiske omsyn som så langt har lege til grunn for avtalen om låg porto?»

Svar:

Spørsmålet er overført fra kultur- og kirkeministeren til samferdselsministeren.

I konsesjonen til Posten punkt 3.4, første avsnitt, heiter det følgjande:

"Posten skal tilby formidling av leveringspliktige tjenester angitt over i punkt 3.1 og 3.2 til kostnadsbaserte priser og på objektive, oversiktlige og ikke-diskriminerende vilkår. Tilsvarende krav gjelder for rabatter."

Distribusjon av aviser og blad er ei leveringspliktig teneste. Kostnader til porto i denne samanheng er omfatta av kravet til kostnadsbasering i konsesjonen til Posten av 26. september 2001. Det er Post- og teletilsynet (tilsynet) som kontrollerer at vilkåra i konsesjonen til Posten blir etterlevde.

Posten har fram til i dag praktisert redaksjonelt innhald som kriterium ved fastsetting av porto for aviser og blad. Posten si praktisering er i strid med kravet i konsesjonen til utrekning av kostnader på transparente vilkår. Eit kriterium basert på innhald kan og vere i strid med EU sitt postdirektiv (97/67/ EF). Artikkel 12 i postdirektivet krev at det vart utrekna kostnadsbaserte priser for leveringspliktige tenester.

Etter det eg kjenner til liknar situasjonen i Sverige på den i Noreg. Svenske Posten har hevda at distribusjon av aviser og blad vart prisa for lågt, og har i den samanheng auka portotakstane kraftig. Prisauken har vorte møtt av protestar frå avisutgjevarane. Det svenske post- og teletilsynet opplysar at dei pr. dato ikkje har gjort nokre analysar av kostnadsrekninga for distribusjon av aviser og blad.

Etter det eg kjenner til har Danmark ei ordning med statlege tilskot for aviser og blad. Produkta vert dermed ikkje finansiert ved intern kryssubsidiering.

Etter klager over praktiseringa til Posten av innhald som kriterium ved prisfastlegging av avis- og bladporto, bad tilsynet 12. august 2003 Samferdselsdepartementet om ei uttale i høve saka innan 15. september 2003 (før tilsynet gjer vedtak i saka). Tilsynet har så langt ikkje gjort vedtak i denne saka.

I forkant av førespurnaden frå tilsynet var det ei drøfting mellom tilsynet og Posten, der Posten gjorde framlegg om ei overgangsordning frå innhald som kriterium til eit kostnadsorientert regime. Overgangsordninga blei av Posten tilrådd å vare fram til 1. januar 2005.

Samferdselsdepartementet gav i brev av 8. september 2003 vurderingar om korleis konsesjonen til Posten bør tolkast med omsyn til prisfastlegging for porto ved distribusjon av blad og aviser. Samferdselsdepartementet har i brevet lagt føringar for ein overgangsperiode frå praktisering av eit innhaldskriterium til kostnadsbaserte priser. Brevet følgjer vedlagt.

Då det gjer seg gjeldande særlege kulturpolitiske omsyn i saka, tilrår Samferdselsdepartementet ein lenger overgangsperiode (fram til 1. januar 2006) enn det Posten sjølve foreslo for tilsynet.

Samferdselsdepartementet skriv i sin uttale følgjande om dei kulturpolitiske omsyn i saka:

"I denne saken gjør det seg gjeldende helt særegne kulturpolitiske hensyn i forhold til avis og tidsskrifter som vil bli rammet av overgangen til et kostnadsorientert regime for blad- og avisporto. Bortfall av dagens ordning vil særlig ramme medier med mindre opplag og med abonnenter i hovedsak bosatt i Distrikts-Norge. Av hensyn til de berørte grupper mulighet for å tilpasse seg de nye prinsippene for prisfastsettelse, er det etter departementets syn nødvendig med en gradvis omlegging av innholdsbasert prisfastsetting, fremfor en umiddelbar omlegging av prissystemet. En slik overgangsfase bør også være av en viss lengde, slik at lokalavisene og Posten får tid til å forberede seg på det nye prissystemet."

Eg vil understreka at omlegginga av prisfastlegging for avis- og bladporto vil finne stad gradvis, og at kulturpolitiske omsyn ikkje er sett til sides i vurderingane som er gjort. Posten må snarast skissere ein plan for korleis den gradvise overgangen til kostnadsrekning skal finne stad.

VEDLEGG TIL SVAR:

Brev datert 8. september 2003 fra Samferdselsdepartementet til Post- og teletilsynet om kostnadsbasert prisfastsettelse for blad- og avisporto.

Referanse: 03/1707-3 HG.

SPØRSMÅL NR. 766

Innlevert 12. september 2003 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 17. september 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Mange husdyrholdere er også i år rammet av at deres beitedyr er blitt drept og lemlestet av fredede rovdyr. Forebyggende tiltak som staten skal bidra til er fortsatt beklagelig fraværende, da de økonomiske ressursene mangler.

Hva vil miljøvernministeren gjøre for at husdyrholderne i hvert fall skal holdes økonomisk skadesløse?»

BEGRUNNELSE:

I Hedmark viser det seg igjen at de ressurser fylkesmannen har til forebygging av rovdyrskader og tap er for små. Både beitelag og enkeltbrukere blir derfor ekstra skadelidende ved at de selv får stå for alle de økonomiske belastningene som rovdyrplagene påfører dem.

Stortingets intensjon var i hvert fall at storsamfunnet, ved staten, skulle holde næringsutøverne i det minste økonomisk skadesløse.

Det kan ikke være meningen at næringsutøvere og hele distrikter skal fratras sitt næringsgrunnlag og sine eksistensmuligheter, og det må derfor være riktig at staten i hvert fall tar sitt økonomiske ansvar ved bl.a. å gjøre bevilgningene til forebyggende virksomhet til overslagsbevilgninger, slik at pengene er der når det trengs.

Svar:

I spørsmålet hevdes det at husdyrholdere i tillegg til mange andre problemer også lider økonomisk, på grunn av manglende økonomiske ressurser, når beitedyr blir skadd eller drept av rovvilt.

Lovfestet rett til full erstatning ble vedtatt av Stortinget sommeren 1999 og myndighetene har påtatt seg et økonomisk ansvar for husdyr som blir skadd eller drept av rovvilt. Erstatningen dekker dyreeiers tap og følgekostnader ved dokumenterte og sannsynliggjorte skader på husdyr som følge av rovvilt. Erstatningene er bevilget som en overslagsbevilgning, noe som sikrer en forutsigbarhet for den enkelte dyreeier. Av de om lag 120 000 sauene som årlig blir borte på utmarksbeite erstatter staten ca. 30 000 grunnet rovviltskader.

Selv om dyreeier er sikret full erstatning er det et overordnet mål for miljøforvaltningen å medvirke til å redusere konfliktene mellom rovvilt og menneskelig aktivitet, herunder tapene av husdyr på beite. Tapsreduksjon er viktig også ut fra et dyrevernmessig perspektiv.

Over Miljøverndepartementets budsjett bevilges det derfor årlig midler til iverksetting av effektive forebyggende tiltak. For 2003 har fylkesmannen i Hedmark blitt tildelt 4,5 mill. kr til slike forebyggende tiltak. Det rådgivende utvalget for rovviltforvaltning i Hedmark har prioritert og fordelt disse midlene på tiltak som har dokumentert skadeforebyggende effekt. Utover midlene som fordeles til fylkesmennene bevilger Direktoratet for naturforvaltning midler til store regionale forebyggende tiltak. I Hedmark finansieres "Spekedalsprosjektet" og flytting av sau i Engerdal kommune av direktoratet.

Jeg ønsker å presisere at dersom et beitelag eller beiteområde er villig til å samarbeide om større forebyggende tiltak med tapsreducerende effekt vil disse prosjektene bli positivt mottatt i miljøforvaltningen.

SPØRSMÅL NR. 767

Innlevert 12. september 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 22. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fiskerne er avhengige av et regelverk som gir tilsvarende rettigheter som andre næringer, men mange har reist tvil om dette er det reelle forhold. Det er bl.a. satt krav til eiere av sjøkabler som legges på fiskefeltene, at skader som fiskerne får ved hekting eller i sjøkabelen, skal erstattes.

Det hefter dessverre usikkerhet om driftstap er å regne som skade i denne forbindelse, kan statsråden utdype departementets intensjoner med denne bestemmelsen og i hvilken grad man anser driftstap som dekket av denne?»

BEGRUNNELSE:

Fiskerne har i de siste årene fått beskåret sine rettigheter kraftig. Det vises her til bl.a. konkurranse om sjøarealene i forhold til havbruksnæringen. Dette forholdet er for øvrig belyst bl.a. i utredningen av Oslofjorden som muldet ut i rikspolitiske retningslinjer hvor det er presisert at det må utøves aktsomhet ved etablering av konkurrerende næringer i sjø.

Derfor er av denne grunnen bl.a. satt krav til eiere av sjøkabler som legges på fiskefeltene at skader som fiskerne får ved hekting eller i sjøkabelen skal erstattes. Det vises i denne forbindelse til de standardvilkår som Fiskeridepartementet har utarbeidet til bruk i Kystverket som konsesjonsutsteder for legging av kabler i sjøareal. Det vises til brev dagsett 22. desember 1989 til Kystdirektoratet.

"Punkt 4: Televerket (i dette tilfellet eier av sjøkabelen) plikter uten skyld å erstatte skade som oppstår for fiskere ved at fiskeredskap eller lignende kommer nær kabel, herunder at fiskeredskap beskadiges eller oppgis. Erstatning kan utelates dersom skaden skyldes grov uaktsomhet fra skadelidte."

Det er, etter hva flere har erfart, utviklet seg en noe ulik praksis i forvaltningen vedrørende tolkningen av denne for fiskerne viktige bestemmelse. Flere har etterlyst en klarere utdypning av om fiskernes tap av driftsinntekter vedrørende skader på fartøy og fiskeredskaper. Det er for så vidt jeg kjenner til ikke vært domstolbehandling av tolkningen av denne aktuelle bestemmelse. Det er derfor viktig å få belyst de intensjoner som Fiskeridepartementet hadde med denne bestemmelsen og om man fra regelgivers side har ment at bestemmelsen skulle dekke f.eks. driftstap for fiskerne.

Innenfor den alminnelige erstatningsretten vil man utvilsom også mene at alle skader herunder driftstap som vedkommende næringsaktør for, dekkes ved en slik regel. Dessverre ser man ofte at manglende juridisk forutseende har medført at fiskere har svakere rettsvern enn andre næringsaktører.

Svar:

Ut i fra spørsmålets begrunnelse forstår jeg spørsmålet slik at det knytter seg til standardvilkår for tillatelse til å krysse farvann med fiberoptisk kabel, jf. brev fra Fiskeridepartementet til Kystdirektoratet datert 22. desember 1989.

Spørsmålet er om driftstap er ment å skulle være erstatningsberettiget i henhold til standardvilkårenes pkt 4, jf. "skade som oppstår for fiskere ved at fiskeredskap eller lignende kommer nær kabel".

Vilkåret gir anvisning på et ansvar "uten hensyn til skyld" (objektivt ansvar) for eieren av kabelen. Vilkåret må sees i forhold til alminnelige erstatningsrettslige regler. Etter alminnelige regler er det et vilkår for erstatning at det er lidt et økonomisk tap som må stå i rimelig årsakssammenheng med den ansvarsbetingende handling. Den skadelidte har likevel en plikt til å begrense tapet. I forhold til de alminnelige erstatningsrettslige regler vil driftstap etter omstendighetene kunne være erstatningsberettiget.

Hva som skal være erstatningsberettiget i relasjon til vilkårets punkt 4 beror på en tolkning av uttrykket "skade [...] for fiskere". En naturlig språklig forståelse av dette uttrykket kan etter min mening også omfatte avledet økonomisk skade, eksempelvis fangsttap. En slik forståelse samsvarer med alminnelige erstatningsrettslige regler, og må vurderes konkret i den enkelte sak.

Det er imidlertid viktig å påpeke at den skadelidte, etter alminnelige erstatningsrettslige regler, har plikt til å begrense tapet. Det alminnelige prinsipp om tapsbegrensning må antas å utfylle de aktuelle "standardvilkårene" til tross for at dette ikke følger av ordlyden.

På bakgrunn av spørsmålsstillingen synes stortingsrepresentant Steinar Bastesen å reagere på at fiskere ikke har "tilsvarende rettigheter" som andre næringer. Det riktige er at fiskere med hensyn til erstatning for skade på redskap mv. er bedre stilt enn andre næringer. Vilkåret med objektivt ansvar som er gjengitt ovenfor er et eksempel. Det kan også vises til saltvannsfiskekloven § 42 som oppstiller objektivt ansvar for den som har gjort skade på redskaper som er satt ut i sjøen og petroleumsloven § 8-5 som oppstiller objektivt ansvar for rettighetshaver til petroleumsvirksomhet for skade på fiskeredskaper.

SPØRSMÅL NR. 768

Innlevert 15. september 2003 av stortingsrepresentant Åsa Elvik

Besvart 30. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Vil fiskeriministeren ta nødvendige grep for å sikre ei samla løysing ved salet av Øksnesfisk AS og Myre Fiskeindustri AS, og kva vil fiskeriministeren eventuelt gjere for å sikre at dei to trålkonsesjonane som høyrer til selskapet Øksnesfisk AS, framleis skal vere grunnlag for fiskeindustriverksemd på land på Myre?»

GRUNNGJEVING:

Det er no kjend at eigarane av Øksnesfisk AS og det konkursramma Myre Fiskeindustri AS, Nordic Sea Holding AS og West Fish Aarsæther AS, ønskjer å selje trålarane og industriverksemda kvar for seg til høgstbydande om dei får aksept for dette (jf. utsegner frå administrerande direktør Bjørnar Kleiven til NRK Nordland, torsdag 11. september 2003).

Formannskapet i Øksnes har samla seg i synet på at trålarane (Øksnesfisk AS) og industriverksemda (Myre Fiskeindustri AS) bør seljast samla for å sikre industriverksemda på land.

Det har kome utsegner om at store delar av fangsten levert i Myre hamn i løpet av 2003 har vorte frakta ubearbeida ut av kommunen. I konsesjonsvilkåra for dei aktuelle trålarane går det fram at råstoffet skal leverast og foredlast i kommunen. Skal dette kunne oppfyllest, krev det sjølvstakt at det er tilstrekkeleg kapasitet på land til å foredle råstoffet. Dette er bakgrunnen for at Øksnes kommune ønskjer ei samla løysing for salet.

Ein stiller seg no spørsmålet om det vil bli godtatt at trålarane blir selt utan at ein har sikra at der er kapasitet på land til å ta imot råstoffet som desse trålarane etter vilkåra skal levere på Myre. Viss så skjer, kan ein hevde at premissane for desse trålkonsesjonane ikkje lenger er til stade, og at dei dermed bør trekkast tilbake.

Svar:

Spørsmålet om salg av Øksnesfisk AS og anlegget på Myre, tidligere Myre Fiskeindustri AS, har versert i snart ett år. Saken har flere sider, har implisert mange mennesker og interesse motsetningene er til dels store.

I forbindelse med at nåværende eiere fikk tillatelse til erverv av trålere og ble tildelt torsketrålkonse-

sjoner, ble det fastsatt vilkår. I tillegg til leveringsplikt ble det satt vilkår om at ved en eventuell nedbygging av industrivirksomheten på Myre, vil ervervstillatelsen og trålkonsesjonene for trålerne kunne bli trukket tilbake.

Fiskeridepartementet har i løpet av dette året arbeidet med forslag til nytt regelverk for leveringsvilkår til torsketrålere. Fordi denne prosessen var igangsatt, men ikke avsluttet, fant jeg det riktig å ikke gripe inn med f.eks. inndragning av konsesjoner eller benytte andre sanksjoner overfor de ulike trålrederiene, inntil nytt regelverk om leveringsvilkår var fastsatt. Således fikk også Nordic Sea Holding AS utsettelse med å komme frem til en løsning mht. trålerne i Øksnesfisk AS, inntil de nye reglene var innført.

Ved kgl.res. av 12. september 2003 ble nye forskrifter om leveringsvilkår for torsketrålere vedtatt.

Fiskeridepartementet har nå gitt selskapet én måneds frist til å få på plass en løsning i denne saken.

Deltakerloven regulerer adgangen til å drive ervervsmessig fiske og fangst. Det er altså fiskefartøy som nyttes til ervervsmessig fiske og fangst, som omfattes av loven, ikke fiskeindustrivirksomhet. Deltakerloven gir imidlertid myndighetene kompetanse til å sette vilkår ved tildeling av ervervstillatelse og konsesjoner, blant annet å pålegge bestemt leveringsplikt for å sikre råstofftilførselen til foredlingsindustrien i land.

Slike vilkår og likeledes vilkåret overfor Nordic Sea Holding AS om at nedbygging av industrivirksomheten kan medføre at torsketrålkonseksjonene blir trukket tilbake, innebærer imidlertid ikke at jeg kan pålegge eierne av anlegget på Myre å drive produksjonsaktivitet der. Fra statens side kan vi ikke tvinge noen til å drive foredling av fisk, verken i det ene eller det andre lokalsamfunn, dersom virksomheten ikke er lønnsom. Jeg kan heller ikke pålegge nåværende eiere å selge fartøy og anlegg samlet eller selge til bestemte fiskere/selskap, men jeg kan trekke tilbake ervervstillatelsen til trålerne hvis eier ikke driver industrien. For å få ryddet opp har jeg som sagt gitt nåværende eier en frist på én måned på å finne en løsning som er i samsvar med regelverket.

Når ny eier søker ervervstillatelse for trålerne, kan det settes vilkår overfor disse i samsvar med de nye forskriftene om leveringsvilkår. Jeg mener at innføringen av disse nye forskriftene vil være et bidrag til å sikre råstofftilførselen til de forskjellige stedene/regionene. Så er det opp til bedriftene å utnytte denne muligheten.

SPØRSMÅL NR. 769

Innlevert 15. september 2003 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 22. september 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Spørsmålet om etablering av kunstutdanning i Nord-Norge har vært redegjort flere ganger i løpet av de siste tiårene. Stortinget har bedt Regjeringen om en redegjørelse om opprettelse av kunstfagutdanning i Nord-Norge.

Når vil en slik redegjørelse fra Regjeringen foreligge?»

BEGRUNNELSE:

St.meld. nr. 18 (2001-2002) Kvalitetsreformen. Om høyere kunstutdanning omhandler videreutviklingen av den kunstfaglige utdanningen i Norge. Hovedmål som Regjeringen peker ut i stortingsmeldingen er økt kompetanseutvikling i kunstfagmiljøene og større samarbeid mellom institusjonene. Stortingsmeldingen setter fokus på kunstutdanningens betydning og posisjon i Norge som kulturnasjon. Kunst beriker samfunnet med inspirasjon, kreativitet og innovasjon, og skaper kulturelle verdier som alle innbyggere har utbytte av.

Alle landsdeler i Norge bør derfor ha et kunstutdanningstilbud og et dynamisk kunstfagmiljø. Å opprette en kunstutdanning i Nord-Norge vil både danne grunnlag for kompetanseutvikling og etablering av kunstfagmiljø.

Det vil bidra til både å ivareta den kulturelle identiteten i Nord-Norge, men også å skape en dynamisk utvikling av landsdelen.

I Innst. S. nr. 214 (2001-2002) viser komiteens flertall til at spørsmålet om opprettelse av utdanning

innen visuell kunst i Nord-Norge har vært utredet flere ganger tidligere. Det pekes også på at Høgskolen i Tromsø har i budsjettssammenheng prioritert kunstutdanning høyest overfor departementet. Det bemerkes videre at de fleste utdanningsinstitusjonene slutter opp om lokalisering til Tromsø.

Å opprette et kunstfaglig utdanningstilbud i Tromsø vil ivareta og videreutvikle Nord-Norges spesielle kulturtradisjoner, men også å berike det nasjonale kunstutdanningstilbudet. Dette er også svært viktig for å forhindre at kunsttalenter flytter og etablerer seg andre steder på grunn av mangel på utdanningstilbud i Nord-Norge.

Å etablere større kulturell identitet og tilhørighet er spesielt viktig i denne landsdelen som er rammet av nedleggelse av arbeidsplasser, manglende nyetableringer og fraflytting. Et mer mangfoldig kunst- og kulturtilbud vil definitivt gjøre landsdelen mer attraktiv og dynamisk.

Det vises til at komiteens flertall allerede i Budsjett-innst. S. nr. 12 (1997-98) ba Regjeringen om å arbeide videre med spørsmålet om opprettelse av kunstutdanning i Nord-Norge med sikte på å fremlegge sak for Stortinget. Det er derfor berettiget at Regjeringen følger opp Stortingets oppfordring om redegjørelse i løpet av kort tid.

Svar:

Flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen ba senest i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002- 2003) Regjeringen arbeide videre med spørsmålet om visuell kunstutdanning i Tromsø, med sikte på å fremlegge dette som sak for Stortinget.

Jeg har merket meg begrunnelsen for spørsmålet fra representanten Lena Jensen. Etablering av visuell kunstutdanning i Tromsø vil bli behandlet i forbindelse med forslag til statsbudsjett for 2004.

SPØRSMÅL NR. 770

Innlevert 17. september 2003 av stortingsrepresentant Per Sandberg

Besvart 24. september 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hva vil kommunal- og regionalministeren foreta seg for å sikre at Stortingets intensjon med å bevilge egen post til etablering av sykehjems- og rehabiliteringsplasser i sydlige land blir gjennomført, slik at ikke firmaer som ønsker å etablere slike tilbud møter hindringer lik Husbankens manglende vilje til å ta pantesikkerhet i bygninger i utlandet?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget sikret i statsbudsjettet for 2003 egne midler gjennom Husbanken for å opprette bl.a. om sorgs- og rehabiliteringsplasser i sydlige land. Flere firmaer er nå i full gang med å etablere slike tilbud, til glede for trengende pasienter. Flere kommuner har i tilknytning til disse selskapene og deres konkrete planer, tegnet avtaler om kjøp av behandlingsplasser.

Men et problem er at Husbanken ikke vil ta pantesikkerhet i bygninger som ligger i utlandet, slik at utbyggerne må sørge for en dyr og upraktisk mellomfinansiering inntil den kommunale saksgangen er på plass og kommunene kan stille lånegarantier. Et konkret tilfelle er knyttet opp mot non-profit organisasjonen Circel Center i Trondheim. Denne organisasjonen har sikret langtidsavtaler med kommuner om leie av sengeplasser, og senteret som snart er ferdigbygd har alle lisenser og godkjenninger i orden. Men på grunn av at Husbanken ikke har valgt å åpne for å ta pant i utenlandske eiendommer, er Circel Center nødt til å etablere en kostbar mellomfinansiering av kjøpesummen inntil kommunene har gått den byråkratiske veien for å stille en kommunal garanti for lånene. Dette fordyrer hver enkelt sykehjemsplass, samtidig som det forsinker hele prosjektet.

SND har godkjent området hvor dette senteret skal etableres, Alfaz del pi 5 km utenfor Benidorm, som et distrikt og dermed et satsningsområde.

Ved at Husbanken ikke tar pant i utenlandske eiendommer hindres dermed dette prosjektet i å få den gode starten som Stortinget ønsket at omsorgsplasser i sydlige strøk skulle få.

Svar:

Husbanken gir ikke mellomfinansiering eller byggelån. Dette finansieringsbehovet forutsettes dekket av det private kredittmarkedet uten statlig engasjement. Det er knyttet høyere risiko til slik finansiering, noe som medfører forholdsvis høy rente. Husbanken er også pålagt å kreve at sikkerhet skal være etablert før lån utbetales. Dette kravet gjelder for alle Husbankens låneordninger og ikke særskilt for denne ordningen.

Som sikkerhet for lån til sykehjemsplasser og lignende i sydlige land kan Husbanken kreve kommunal garanti, bankgaranti, pant i eiendom, eller en kombinasjon av disse tre sikkerhetsformene. Når det gjelder pant i eiendom, kan dette også være eiendom i utlandet. Husbanken har ansvar for å forvalte statens midler på en forsvarlig måte. Husbanken er derfor pålagt å ta forretningsmessige hensyn når banken vurderer spørsmål om risiko og sikkerhet. Husbanken må i *hvert konkrete tilfelle* vurdere hva som framstår som hensiktsmessig og nødvendig sikkerhet. At pant i fast eiendom i utlandet vil kunne medføre større usikkerhet, særlig knyttet til en ev. tvangsinnndrivelse, er relevant i denne sammenheng. Usikkerhet med hensyn til å vurdere verdi på pantet og forskjellige regler for tvangssalg landene i mellom kan gjøre at det i praksis kan være vanskelig å godta pant i utlandet.

Jeg kan for øvrig ikke se at Husbanken skal ta høyere risiko i slike prosjekter enn det banken gjør i andre prosjekter som banken finansierer. I slike saker er det, som i andre saker, krav til sikkerhet basert på forretningsmessige vurderinger.

Vi vil evaluere låneordningen etter en viss tid for å se om den har virket i henhold til Stortingets intensjon med å opprette ordningen. Dersom en slik evaluering skulle avdekke at ordningen praktiseres på en måte som hindrer for eksempel bestemte aktører å dra nytte av den, vil selvfølgelig regelverk og lignende bli vurdert justert.

SPØRSMÅL NR. 771

Innlevert 18. september 2003 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 25. september 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Det er viktig at kvinner og menn får de samme muligheter i møte med den nye enheten for innovasjon og nyskaping. En rapport fra SND slår fast at kvinnelige etablerere trenger et annet støtteapparat enn det som finnes i dag.

Hvordan vil statsråden sikre at næringsrettede virkemidler som rettes mot kvinner blir mer velfungerende enn tidligere?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i Innst. S. nr. 283 (2002-2003) at virkemidler må tilpasses at kvinner og menn starter opp ulike typer foretak, og at kvinner må være prioritert innenfor de utpekte målgrupper for virkemiddelapparatet.

Svar:

Spørsmålet er overført fra arbeids- og administrasjonsministeren til nærings- og handelsministeren.

Jeg er vel kjent med at kvinner og menn opptrer forskjellig og har ulike utfordringer som næringsdrivende. Blant annet oppfatter kvinnelige entreprenører det å skaffe tilveie tilstrekkelig og riktig type kapital som mer krevende enn menn. Rapporten "Kvinner, innovasjon og kommersialisering" fra SND er et viktig bidrag til å belyse denne og mange andre problemstillinger. Kunnskap er en svært viktig basis for å kunne gjøre de næringsrettede virkemidlene så brukervennlige som mulig. Dette gjelder både overfor kvinner og alle andre målgrupper som krever skreddersydde løsninger.

Denne kunnskapen er viktig for hele virkemiddelapparatet, men særlig for det nye selskapet for innovasjon og internasjonalisering som opprettes fra nyttår. Ved behandlingen av St.prp. nr. 51 (2002-2003) Virkemidler for et innovativt og nyskappende næringsliv, jf. Innst. S. nr. 283 (2002-2003), uttalte et flertall i næringskomiteen at "kvinner og menn starter opp ulike typer foretak, og virkemidlene må tilpasses dette". Jeg er opptatt av at det nye selskapet fortsetter det arbeidet som SND gjør på dette feltet. Fra neste år vil det også bli lettere å se dette i sammenheng med internasjonalisering av næringslivet, i og med at Norges

Eksportråds virkemidler blir lagt inn i selskapet. Ifølge ovennevnte rapport er det mange kvinnelige entreprenører som både har motivasjon og potensial for å nå ut på internasjonale markeder. Jeg vil også legge til at det nye selskapet har fått et bredt mandat når det gjelder internasjonalisering. I St.prp. nr. 51 (2002-2003) trekker Regjeringen fram områder som for eksempel kunnskapsutveksling, teknologioverføring og nettverksbygging. Denne bredden vil også komme kvinner til gode.

Flertallet i næringskomiteen trakk i sin merknad fram at "kvinner må være prioritert innenfor de prioriterte målgrupper for virkemiddelapparatet". Regjeringen la til grunn en overordnet innretning for virkemiddelapparatet med et hovedmål, tre fokusområder og fem prioriterte målgrupper. Hovedmålet er økt innovasjon, og det er de prosjekter som best bidrar til dette som skal prioriteres. Målgruppene som er plukket ut inkluderer både kvinner og menn, og i arbeidet med de ulike målgruppene skal det legges spesielt til rette for kvinner. Flertallsmerknaden er derfor helt i tråd med Regjeringens politikk.

Jeg har satt ned en styringsgruppe med ansvar å etablere det nye selskapet. I dette arbeidet er utforming av strategi og virkemidler helt sentralt. I løpet av 2004 vil departementet og selskapet selv utforme et mer detaljert opplegg når det gjelder bruken av virkemidler generelt og utformingen av de næringsrettede virkemidlene mot kvinner.

SPØRSMÅL NR. 772

Innlevert 18. september 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 26. september 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I statsrådets svar på spørsmål datert 5. september 2003 om eventuell kobling mellom forhandlinger om energiavtale mellom Norge og Storbritannia og eksport av ubehandlet gass/rikgasskomponenter til Storbritannia, er statsrådets svar uklart.

Kan statsråden derfor gi en klar og konkret bekreftelse at det ikke vil være direkte eller koblede bindinger mellom en eventuell energiavtale og forpliktelser fra norske myndigheter eller rettighetshavere på norsk sokkel om leveranser av riggass til Storbritannia?»

BEGRUNNELSE:

Statsrådets svar på spørsmålet av 5. september 2003 gir ikke svar på om statsråden vil sikre råderett over norske riggassressurser som grunnlag for eksisterende og mulig ny norsk petrokjemisk industri. Tvert imot viser statsrådets svar at eventuell ledig kapasitet i britiske behandlingsanlegg vil kunne bli en direkte trussel både mot eksisterende industri og mot etablering av ny norsk industri. Dette må oppfattes som en ny opplysning fra statsråden. I en tid med økende arbeidsledighet er det viktig å etablere nye, norske industriarbeidsplasser. Sammenlignet med statsrådets svar vil det f.eks. kunne hevdes at ledig kapasitet i dansk fiskeforedlingsindustri skulle kunne påberopes som hindrende for etablering av nye arbeidsplasser knyttet til foredling av norsk laks i Norge.

I sitt svarbrev skriver statsråden blant annet:

"På denne bakgrunn ser jeg ikke grunn til frykt for råstoffmangel ved anleggene på Kårstø og tilhørende petrokjemisk industri slik Klungland antyder i sitt brev."

Man kan spørre seg om hva statsrådets legger til grunn i sine antagelser om at nåværende kapasitet i Kårstø-anleggene og nåværende industri vil være sikret råstoff framover. Tatt i betraktning den brede politiske enighet det er om at Norge bør ta en langt større andel av norsk naturgass i bruk innenlands. Det vises her bl.a. til nåværende regjeringens egen gassmelding. Økt bruk av naturgass i Norge vil bl.a. måtte bety betydelig økt bruk av riggass/våtgass som industriråstoff. Den petrokjemiske industrien i Grenlandsområdet har allerede i en årrekke importert riggasskomponenter fra utlandet i tillegg til de volumene som er tilgjengelig fra Kårstø. Slik jeg leser statsrådets svarbrev, vil det være uheldig å åpne for eksport av råstoff til britisk petrokjemisk industri på bekostning av norsk industri. Regjeringen har et ansvar for å sikre at norsk naturgass blir råstoffgrunnlag for eksisterende og ny industri i vårt land.

Olje- og energiministerens holdning kan medføre at norsk industri ikke får tilgang til industriråstoff fra norsk sokkel. Statsråden bes derfor forsikre om at Regjeringens politikk ikke vil medføre en direkte og eller indirekte trussel mot norsk industri som konsekvens av de forhandlinger som er i slutfasen med britiske myndigheter.

Svar:

I mitt svar datert 5. september 2003 går det helt klart frem at rettighetshaverne selv disponerer over den petroleum de produserer, jf. petroleumsløven § 3-3, tredje ledd. Det innebærer at rettighetshaverne har rett til å avsette olje- og gassproduksjonen i tråd med det som for dem fremstår som den kommersielt beste løsning. Norske myndigheter har således ikke anledning til å etablere bindinger mellom en rammeavtale med Storbritannia og eventuelle leveranser av rikgass til Storbritannia.

Jeg er kjent med at rettighetshavere på norsk side har vært i samtaler med selskaper på britisk side knyttet til eventuelle fremtidige leveranser av rikgass, men etter hva jeg forstår er avtalene ikke slutført. Slike avtaler vil eventuelt ligge innenfor rettighetshavernes rett til å disponere over egen petroleum.

Disse spørsmålene må også sees i sammenheng med EØS-avtalen der hovedsiktemålet er å etablere et indre marked basert på fri flyt av varer og tjenester. I den forbindelse kan jeg vise til at en bestemmelse i petroleumsløven tidligere sa at ilandføring som hovedregel skulle skje i Norge, men denne regelen ble fjernet fra løven ved EØS-avtalens ikrafttredelse. Under EØS-avtalen vil det således ikke være adgang for Kongen til å bestemme at ilandføring skal skje i Norge med den begrunnelse at Norge skal tilgodeses isolert sett. Det ilandføringssted som fremstår som det beste ut fra en totalvurdering, vil velges.

SPØRSMÅL NR. 773

Innlevert 18. september 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 26. september 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«I olje- og energiministerens svarbrev til undertegnede den 5. september 2003 om kontroll med norske rikgassressurser, opplyser han at han på vegne av Norge vurderer en "optimalisering" av norske og britiske behandlingsanlegg for naturgass.

Mener næringsministeren at det er riktig å eksportere råstoff til britiske industrianlegg, framfor å sikre råstofftilgangen til norsk etablert og mulig ny petrokjemisk industri?»

BEGRUNNELSE:

Antallet norske industriarbeidsplasser er synkende. Det har fram til nå vært bred politisk enighet om å legge til rette for utvikling og nyskaping i norsk industri. En videre utvikling av industriarbeidsplasser i petrokjemisk industri, basert på rikgasskomponentene i naturgass som råstoff, vil kunne etablere en rekke nye industriarbeidsplasser i Norge. Rikgasskomponenter (ofte kalt våtgass) utgjør bare en mindre del av naturgassen. Statsrådets svar innebærer at en nedgang i gassproduksjonen på britisk sokkel, vil kunne bety at rikgassressurser som kan gi grunnlag for norske arbeidsplasser i petrokjemisk industri, isteden vil bli eksportert til Storbritannia. Der vil de bli brukt i industrianlegg som for en stor del eies av internasjonale oljeselskaper. Disse selskapene, som også har store eierposisjoner i norske gassfelt, kan ha interesser i at rikgass ikke tas i land og prosesseres i Norge,

men går til selskapenes anlegg med ledig kapasitet i Storbritannia.

En kobling mellom salg av gass til energiformål (tørrgass) og salg av rikgasskomponenter (våtgass) til industriformål, vil være dramatisk negativt for mulighetene til videre utvikling av petrokjemisk industri i Norge.

Nye avtaler om salg av norsk naturgass til energiformål er viktig både til kontinentet og til Storbritannia, men likevel bør det være en prioritert oppgave å sikre at det i den typen forhandlinger som nå pågår mellom norske og britiske myndigheter ikke redusere mulighetene for utvikling av nye norske industriarbeidsplasser.

Disse mulighetene vil klart bli svekket dersom rikgass blir eksportert ubehandlet.

Svar:

Spørsmålet er overført fra nærings- og handelsministeren til olje- og energiministeren.

Storingsrepresentant Klungland hevder i sin bakgrunn for spørsmålet at man kan spørre seg hva som ligger til grunn for antagelsen om at den petrokjemiske industrien ikke bør frykte råstoffmangel. Jeg vil i den forbindelse vise til at det samlede årlige våtgassforbruk til petrokjemivirksomheten i Bamble utgjør ca. 800 000 tonn, fordelt på produktene etan, propan og butan. Til sammenligning utgjorde den totale norske produksjon av disse produktene 5 millioner tonn i 2002, og prognosene tilsier at denne produksjonen vil øke til enda høyere nivåer i fremtiden.

Også fra britisk sokkel er det en betydelig våtgassproduksjon. Dette medfører at det nordvesteuropiske våtgassmarkedet er karakterisert av et stort tilbudsoverskudd.

Dette spørsmålet må dessuten sees i sammenheng med EØS-avtalen der hovedsiktemålet er å etablere et indre marked basert på fri flyt av varer og tjenester. Råstofftilgangen til petrokjemisk industri vil således måtte ligge innenfor rammene av EØS-avtalen. Jeg vil i denne sammenheng også vise til mitt brev av 26. september 2003 om rettighetshavernes rett til å selv disponere over egen petroleum.

SPØRSMÅL NR. 774

Innlevert 18. september 2003 av stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hanssen

Besvart 30. september 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva er bakgrunnen for at kombinasjonspreparatene Symbicort og Seretide som blir brukt til behandling og lindring av KOLS-lidelser, har blitt tatt ut av refusjonsordningen kort tid etter at preparatene ble godkjent for trygderefusjon, og hva vil helseministeren foreta seg for at KOLS-pasienter skal kunne få KOLS-medisin på blå resept?»

BEGRUNNELSE:

KOLS (kronisk obstruktiv lungesykdom) rammer stadig flere mennesker og vil etter WHO's beregninger rangere som nummer tre over de mest dødelige sykdommene i verden om 10-12 år. Det anslås at mellom 300 000 og 400 000 mennesker lider av KOLS i Norge. Dette er en svak pasientgruppe med store lidelser og høye medisinsutgifter.

I forrige uke ble det kjent at Helsedepartementet vil fjerne kombinasjonspreparatene Symbicort og Seretide fra blåresept for KOLS-pasienter etter at medikamentene ble godkjent på blå resept i henholdsvis februar og juni 2003. Ifølge en av Norges fremste eksperter på KOLS, professor Amund Gulsvik ved lungespesialavdelingen ved Haukeland sykehus, finnes det ingen kur for å fjerne sykdommen, men man kan lindre symptomene og bedre livskvaliteten med de få medisinene som er. Han reagerer, ifølge Dagbladet den 15. september 2003, sterkt på at medisinene Symbicort og Seretide blir tatt ut av refusjonsordningen, og uttaler: "Dette er å frata alvorlig syke mennesker den smule livskvalitet de kan ha."

Etter kontakt med pasientorganisasjonene har undertegnede fått bekreftet at pasienter som bruker medikamentene, har gode erfaringer med virkningen. Pasientene reagerer derfor sterkt på at medisinene tas ut av refusjonsordningen, noe som kan tilføre den enkelte pasient 8 000 kr i merutgifter til medisiner pr. år.

Den rene KOLS-medisinen Spiriva er heller ikke på allmenn forskrivning på blåresept og må skrives ut av lungespesialist, noe som igjen fører til ventelister. Stortinget ba i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett Regjeringen vurdere trygderefusjon for de medisiner som er anbefalt i de nye retninglinjene fra Den norske lægeförening for behandling av KOLS.

Svar:

Da legemidlene Symbicort og Seretide ble godkjent for forskrivning på blå resept i medhold av blåreseptforskriften § 9, ble de kun vurdert i forhold til bruk mot astma, ettersom de på dette tidspunktet ikke var medisinsk godkjent for behandling av KOLS. Disse legemidlene har nå fått utvidet sin indikasjon til også å omfatte behandling av alvorlig KOLS. Verken Legemiddelverket eller departementet har tatt stilling til om disse legemidlene er refusjonsverdige ved behandling av KOLS. Det ble søkt refusjon for Symbicort i juli. Denne søknaden er til behandling ved Statens legemiddelverk. GlaxoSmithKline har ikke søkt om godkjenning for forskrivning på blå resept ved indikasjonen alvorlig KOLS for Seretide.

Jeg vil legge til at Symbicort og Seretide ikke er tatt ut av blåreseptordningen. Legemiddelverket har foreslått å splitte opp dagens refusjonspunkt 2 *Asthma bronchiale og obstruktive kroniske lungesykdommer (kronisk bronkitt)* til nye sykdomspunkter 44 *Asthma bronchiale* og 45 *Kroniske obstruktive lungesykdommer* med virkning fra 1. november. En konsekvens av en slik oppsplitting vil være at rene astmamedisiner ikke kan forskrives til KOLS-pasienter og vice versa. Dette vil gjøre det mer klart for forskriver hvilke legemidler som kan forskrives på blå resept til hvilke lidelser. Både Symbicort og Seretide vil kunne forskrives på blå resept til astmapasienter, på samme måte som i dag. Som en overgangsordning vil blåresepter skrevet ut før 1. november med henvisning til sykdomspunkt 2 være gyldige i ett år. Det er videre foreslått at KOLS-pasienter som har effekt av Symbicort, Seretide eller andre astmamedisiner fortsatt skal kunne få disse legemidlene på blå resept, men da etter forutgående søknad i medhold av blåreseptforskriften § 10a.

I etterkant av Legemiddelverkets forhåndsvarsel har det fremkommet opplysninger som kan antyde at forskrivning av astmalegemidler til KOLS-pasienter på blå resept er mer omfattende enn tidligere antatt. Det kan se ut som man ikke har vært tilstrekkelig oppmerksom på at et legemiddel ikke nødvendigvis kan forskrives på blå resept til både astma- og KOLS-pasienter. Reaksjonene på vedtaket antyder videre at vedtaket oppleves som en innskrenkning i pasientenes rettigheter i forhold til folketrygden. I tillegg antyder reaksjonene at det for enkelte pasienter kan være vanskelig diagnostisk å skille mellom astma og KOLS. Legemiddelverket peker på at forskrivningen av enkelte legemidler til bruk mot astma og KOLS synes å være betydelig mer omfattende enn det som skulle følge av de begrensede vedtakene om refusjon som tidligere er blitt fattet. Behovet for utredning av de faktiske konsekvensene av å dele opp sykdomspunkt 2 synes dermed å være større enn antatt. I lys av dette vil jeg etter tilråding fra Legemiddelverket utsette den varslede oppsplittingen av sykdomspunkt 2, og har bedt Legemiddelverket utrede nærmere de aktuelle endringenes rettslige og faktiske konsekvenser. Det synes derfor hensiktsmessig at Legemiddelverket innhenter høringsuttalelser fra berørte parter. I den forbindelse vil Legemiddelverket kartlegge dagens forskrivningspraksis for astma- og KOLS-pasienter.

SPØRSMÅL NR. 775

Innlevert 18. september 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 29. september 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for at bidragsmottaker ikke lenger skal kunne sabotere en rettferdig utregning av barnebidrag ved å nekte å underskrive samværsbekreftelse?»

BEGRUNNELSE:

Med nye regler for utregning av barnebidrag opplever en del bidragspliktige at det samværet de har med barna ikke gir fratrukk. Selv i tilfeller der samvær gjennomføres vil dette ikke tas med i utregningen, med mindre underskrevet samværsavtale finnes. Det vises blant annet til artikkel i VG 1. august 2003 på side 42.

Bidragspliktiges eneste mulighet synes å være megling med bidragsmottaker eller å gå rettens vei. Begge muligheter er ressurskrevende og det er sannsynlig at en del bidragspliktige derfor velger å leve med en for høy betaling.

Det er mulig å tenke seg annen dokumentasjon som kan vise graden av samvær i de tilfeller der det ikke foreligger samværsbekreftelse.

Svar:

I Ot.prp. nr. 43 (2000-2001) ble spørsmålet om og på hvilken måte samvær skulle få betydning for bidragets størrelse grundig drøftet. I tråd med høringsnotatet ble det i proposisjonen stilt krav til at samværsavtalen skal være skriftlig for at det skal gi rett til samværsfradrag. Stortinget sluttet seg til dette, jf. Innst. O. nr. 127 (2000-2001).

Omfanget av samvær det kan kreves fradrag for fastsettes på bakgrunn av skriftlig samværsavtale, tvangskraftige avtaler eller offentlig fastsatt samvær. Der slikt ikke finnes, vil det i utgangspunktet ikke bli beregnet fradrag for samvær i bidraget. Dersom foreldrene ikke blir enige om en skriftlig samværsavtale, eller ikke blir enig om en endring av en eksisterende avtale, kan det reises sak for fylkesmannen eller retten. For at fylkesmannen skal kunne avgjøre saken, må begge foreldrene være enige om administrativ behandling. Hvis barnet er over 15 år kan imidlertid fylkesmannen behandle saken selv om bare en av foreldrene ønsker det. Før sak kan reises må det mekles. Hensikten med mekling er blant annet å komme fram til en avtale om samværsretten. Avtalen skal legge vekt på hva som vil være den beste ordning for barnet/barna.

Det ligger bevismessige hensyn til grunn for at det stilles krav til at samværsavtalen skal være skriftlig for at den skal gi rett til samværsfradrag. En ordning med fradrag for faktisk samvær kan i utgangspunktet synes mer rettferdig, men problemet er imidlertid at også med en slik løsning kan partene være uenige om omfanget av samværet. En slik tvist vil bevismessig være vanskelig for trygdekontorene. Hensynet til enkle og praktiserbare regler veier følgelig tungt. En positiv sideeffekt av kravet til skriftlighet kan bli at flere enn i dag tenker nøye over samværs spørsmålet og inngår en skriftlig avtale, noe som også skaper klarhet i hva foreldrene har blitt enige om og større forutberegnelighet.

En kan selvfølgelig ikke utelukke at det nye regelverket kan gi utilsiktede utslag. Endringen i bidragsreglene er en stor reform. For å se om regelverket virker etter sin hensikt, vil den nye bidragsordningen bli evaluert. De erfaringer en drar av dette arbeidet vil vise hvilke behov for justeringer som eventuelt kan oppstå. Et av formålene bak det nye regelverket er å oppmuntre til fortsatt omsorg fra begge foreldre. Det vil derfor i evalueringen være svært viktig å se på hvilken virkning regelverket får på samværet mellom bidragspliktig og barnet/barna.

SPØRSMÅL NR. 776

Innlevert 18. september 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 29. september 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Hvordan går det med arbeidet med å vurdere innføring av indeksregulering eller renteberegning på tilbakebetaling av fostringstilskudd/barnebidrag i de tilfeller der det har vist seg at feil mann er blitt registrert som far?»

BEGRUNNELSE:

I behandlingen av Ot.prp. nr. 93 (2001-2002) Om lov om endringer i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (fastsettelse og endring av farskap) uttalte en samlet familie-, kultur- og administrasjonskomité:

"Komiteen har registrert at ved tilbakebetaling av fostringstilskott etter barneloven § 62 etter fritak av farskap, betales fostringstilskottet tilbake fra Folketrygden med samme sum som innbetalt. Komiteen ser at dette kan virke urettferdig, og ber Regjeringen vurdere konsekvensene av å innføre en indeksregulering eller renteberegning på den tilbakebetalte sum."

Nå som utslagene av endringene i lov om farskap begynner å vise seg, ser vi også at mange som urettmessig har betalt bidrag skal få tilbakebetaling. I noen tilfeller har den urettmessig bidragspliktige båret en tung økonomisk bør uten at tilbakebetalingen virkes som en tilstrekkelig oppreising. For slike tilfeller bør

arbeidet med eventuell indeksregulering eller renteberegning på tilbakebetaling av fostringstilskudd, forseres.

Svar:

Jeg viser til behandlingen av Ot.prp. nr. 93 (2001-2002) Om lov om endringer i lov 8. april 1981

nr. 7 om barn og foreldre (fastsettelse og endring av farskap). I innlegget mitt svarte jeg på komiteen sitt spørsmål om tilbakebetaling av bidrag. I svaret mitt orienterte jeg om at ingen tilbakebetalingskrav mot folketrygden i regelverket for øvrig er gjenstand for indeksregulering eller renteberegning. Jeg lovet imidlertid å komme tilbake til saken.

Saken er ennå ikke ferdig utredet i departementet. Jeg kan ikke på dette tidspunktet si noe om utfallet av saken. Et eventuelt forslag til lovendring vil bli sendt på alminnelig høring på vanlig måte. En eventuell lovendring vil måtte få betydning for alle disse gamle sakene og det vil eventuelt måtte løses slik at det blir en rett til å få beløpet indeksregulert og/eller eventuelt også få tillagt renter.

Et eventuelt høringsnotat vil forhåpentligvis foreligge i løpet av våren 2004.

SPØRSMÅL NR. 777

Innlevert 18. september 2003 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 25. september 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«I løpet av sommeren har det vært flere saker der Sjøfartsdirektoratet har beordra stans i turisttrafikken med båt på innlandsvassdrag. Begrunnelsen har vært nasjonale og internasjonale sikkerhetsforskrifter som er laga for passasjertransport langs kysten og i åpent hav. Krava som blir stilt synes ikke å stå i forhold til den virksomheten som drives, og viktig næringsvirksomhet blir hindra.

Hvordan vil nærings- og handelsministeren sørge for å få til et mer fleksibelt regelverk?»

BEGRUNNELSE:

Mange har i løpet av sommeren stilt seg hoderystende til den praksisen Sjøfartsdirektoratet fører når det gjelder å holde tilsyn med sikkerheten for persontransport med båt i innlandet.

Et eksempel er båten "Rondegubben II", som går i turisttrafikk på Rondevatn i Oppland. Midt i sesongen i sommer dukka det opp en inspektør fra Sjøfartsdirektoratet og nekta båten videre drift. Båtføreren hadde det nødvendige sertifikatet, men mangla et spesielt sikkerhetskurs. Båten blei liggende stille, turister følte seg usikre på hva som ville skje og valgte andre turområder.

Etter noen telefoner til direktorat og departement, blei det ordna med dispensasjon og videre drift ut sesongen. Framtida er likevel uviss for drifta av "Rondegubben II". Etter de opplysningene jeg sitter med, har Sjøfartsdirektoratet krevd at nye førere må ha minst 3-4 måneders kurs (dekksoffiserssertifikat kl. 5). I tillegg må de ha 60 timers sikkerhetskurs. Det vil si at for å jobbe 2 måneder om sommeren, må en ny båtfører ha 4-5 måneders utdanning. Båtruta står i fare for å bli lagt ned. Den har vært viktig for å trekke gjester til flere overnattingssteder i Rondane, og også for hvordan turisttrafikken blir kanalisert etter de t-merkede stiene.

Seinere i sommer blei båten "Glitra" som går på Furusjøen i samme område, stansa av Sjøfartsdirektoratets inspektører. Avdelingssjef Per Meek i Sjøfartsdirektoratet uttalte i den forbindelse til Aftenposten 7. august 2003: "Vi håndhever bare et regelverk som Stortinget har bestemt. Det gjelder for alle som frakter passasjerer." Mens skipperen på "Glitra", Bjørn Turmo, uttalte: "Det må da være forskjell på Nordsjøen og Furusjøen."

Snekkeskipperen er inne på noe viktig med sin uttalelse. Det oppstår problemer når regelverket er firkanta og sjablonmessig. Alle krav som blir stilt til passasjertrafikk i omskiftelige og sterkt trafikkerte farvann langs kysten, er ikke nødvendigvis påkrevet i avgrensa fjellvann med liten båttrafikk. Regelverket må kunne tillempes til lokale forhold, slik at ikke hederlige mennesker blir ufrivillige lovbrøyttere eller næringsvirksomhet blir unødige hindra.

På Telemarkskanalen var det ikke lenger snakk om nasjonalt regelverk, men internasjonalt. For de to

skipa blei det stilt krav om IMS sertifisering (International Safety Management) fordi de tok over 100 passasjerer. Det samme regelverket gjelder for Telemarkskanalen som for Atlanterhavet. Driftsselskapet fikk blant annet krav om å etablere eget kontor og flere ansatte på land. Mange av krava virker unødvendige og vil gi en stor merkostnad. Selskapet har imidlertid oppfylt alle krav om sikkerhetskurs og sertifikater for de ansatte.

Tradisjonsrik virksomhet som har vært drevet trygt og forsvarlig i svært mange år, rammes av omfattende byråkratiske krav. Det er alvorlig når det blir for stor kløft mellom regelverket og det folk flest oppfatter som rett og rimelig. Her er det nødvendig å tillemppe regelverket til lokale forhold, eller å utarbeide et nytt forenkla regelverk som gjelder for innlandsvassdrag.

Svar:

Både for fergeselskaper, mannskap og passasjerer er det en viktig problemstilling som tas opp i brevet. Problemstillingen er geografisk og i antall personer av relativt begrenset omfang. I den senere tid har Sjøfartsdirektoratets inspektører inspisert flere ferger på innlandsvann og vassdrag med den følge at båtene har fått pålegg om nødvendige sikkerhetstiltak. Det har i den anledning oppstått en konflikt mellom næringsinteresser og interessen i å ivareta passasjerernes sikkerhet.

Sjøfartsdirektoratets regelverk gjelder ikke kun for større skip, men også for ferger som frakter passasjerer på innlandsvann og i vassdrag. I de aktuelle sakene forstår jeg det slik at ferger/mannskap ikke har oppfylt gjeldende sikkerhetskrav. Kompetanse og sikkerhetsopplæring i å takle krisesituasjoner riktig og raskt er viktig uavhengig av om fartøyet trafikkerer langs kysten, i åpent hav eller på innlandsvann og vassdrag.

Det er gitt dispensasjon fra gjeldende regelverk ut inneværende sesong for de aktuelle ferger. Samtidig vil Sjøfartsdirektoratet i samråd med sentrale aktører foreta en gjennomgang av regelverket. I gjennomgangen vil det legges stor vekt på kommunikasjon og informasjon mot de ulike operatørene.

Dette er, etter mitt syn, et fornuftig kompromiss mellom de ulike interesser.

SPØRSMÅL NR. 778

Innlevert 22. september 2003 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll

Besvart 29. september 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Førstestatsadvokat for Troms og Finnmark vil ikke anke frifinnelsen av en kokk i 30-åra som var siktet for seksuelle handlinger mot to jenter på 14 år. I dommen heter det at "Berøring eller strykning av brystene uten å berøre brystvorten samt berøring av hofteparti nær hårfestet ved fornærmedes kjønnsorgan, kan ikke anses som utuktig handling".

Vil justisministeren foreta en gjennomgang av lovverket om seksuell trakassering, særlig for å sikre en bedre beskyttelse av barn?»

Svar:

Som justisminister kan jeg ikke gå inn i den konkrete saken som det er referert til i spørsmålet fra representanten Konglevoll. For ordens skyld vil jeg likevel peke på at sitatet som er nevnt i spørsmålet, ikke relaterer seg til straffesaken mot den 30 år gamle kokken, men til en dom avsagt i 1998 som *omtales* i dommen i saken mot kokken. Saksforholdet er et noe annet i saken mot kokken enn i dommen fra 1998: Retten fant det bevist at den tiltalte hadde "lagt hånden sin på rumpa til de fornærmede og også stukket en flaske mot de fornærmedes rumpe".

På generelt grunnlag har jeg følgende kommentar til det aktuelle regelverket:

Begrepene "seksuell handling" og "seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd" som er brukt i henholdsvis straffeloven § 200 og § 201, er såkalte rettslige standarder. Det betyr at innholdet i straffebudene vil bero på den til enhver tid gjeldende moraloppfatning. I den enkelte sak vil det måtte foretas en helhetsvurdering blant annet med utgangspunkt i hvor på kroppen berøringen har funnet sted og den situasjon

handlingen ble foretatt i.

Selv om reglene om seksuallovbrudd ikke er anvendelige i en sak, vil straffebud om legemskrenkelser (straffeloven § 228) eller om hensynsløs atferd (§ 390a) etter omstendighetene kunne komme til anvendelse.

Reglene i straffeloven kapittel 19 om seksualforbrytelser ble totalrevidert i 2000 på bakgrunn av en utredning fra et underutvalg under Straffelovkommisjonen (NOU 1997:23 Seksuallovbrudd). Den konkrete saken som representant Konglevoll tar utgangspunkt i viser at det kan være et behov å vurdere utformingen av enkelte av reglene i dette kapittel i forbindelse med arbeidet med ny straffelov. Dette vil jeg derfor følge opp. Barn har et særlig behov for strafferettslig beskyttelse mot seksuelle handlinger/ atferd fra voksne.

SPØRSMÅL NR. 779

Innlevert 22. september 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 29. september 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Stadig flere kommuner i Danmark gir opp å samle inn grønt avfall for å produsere biogass. En ny statusrapport fra Miljøstyrelsen om den organiske dagsrenovasjonen i Danmark, som nettopp er sendt på høring, fastslår at den miljømessige gevinsten ved å samle inn organisk avfall er svært begrenset, mens merutgiften på landsplan vil beløpe seg til rundt en kvart milliard danske kroner.

Hvordan påvirker dette norske myndigheters syn på biogassprosjekter?»

Svar:

Spørsmålet er overført fra olje- og energiministeren til miljøvernministeren.

Det er et nasjonalt resultatmål at avfall til sluttbehandling innen 2010 skal være om lag 25 pst. av avfallsmengden som oppstår. Deponering av avfall bidrar i dag vesentlig (7 pst.) til de samlede norske klimagassutslippene, og det er det organiske avfallet som er kilde til slike utslipp. Dette er bakgrunnen for at forskrift om deponering av avfall, som ble vedtatt våren 2002, forbyr deponering av våtorganisk avfall. Samtidig er det en målsetting at avfallsbasert energi i økende grad skal bidra til å nå målsettinger i klimapolitikken, jf. tilleggs meldingen til klimameldingen, St.meld. nr. 15 (2000-2001).

Ønsket om mer gjenvinning framfor deponering stiller krav til gjenvinningsløsninger og avsetningsmuligheter for slikt avfall. Dette er også bakgrunnen for opprettelsen av ORIO-programmet (Organiske restprodukter - ressurser i omløp). Programmet er støttet av Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet, og arbeider bl.a. med sikte på en miljømessig god og kostnadseffektiv utnyttelse av ressursene i våtorganisk avfall og slam. Departementet har i tillegg gitt Statens forurensningstilsyn i oppdrag å utarbeide et forslag til en helhetlig strategi for behandling av alt nedbrytbart avfall for å bidra til å nå de overordnede målsettingene i avfallspolitikken.

Mengden våtorganisk avfall utgjør i Norge godt over én million tonn. Også strengere internasjonal regulering av denne avfallsfraksjonen øker behovet for tilfredsstillende avsetningsmuligheter. Det vises i denne forbindelse til EU-reguleringer som innfører forbud mot bruk av våtorganisk avfall til fôr og setter generelt strenge behandlingskrav for slikt avfall i forhold til ulike bruksområder.

Biogassproduksjon er et av flere alternativer som kan bidra til økt avsetning av våtorganisk avfall. ORIO-programmet, som nevnt over, har utarbeidet en rapport som konkluderer med at biogassbehandling av våtorganisk avfall kan ha positiv samfunnsøkonomi. EU-kommisjonene har også utgitt en rapport om dette som konkluderer med det samme. Grunnen til at den danske rapporten har en annen konklusjon kan bero på hvilke forutsetninger som er satt, bl.a. mht. teknologi, geografiske forhold, infrastruktur og forskjeller innen avfalls- og energimarkedene.

De overordnede virkemidlene i avfallspolitikken, deriblant sluttbehandlingsavgiften, skal bidra til samfunnsøkonomisk fornuftige behandlingsløsninger for avfall. Innen for rammen av dette har kommunene stor handlefrihet mht. valg av behandlingsløsninger, og lokalt funderte vurderinger vil i stor grad være bestemmende for hvilke løsninger som velges. I sine vurderinger vil kommunene vektlegge miljøhensyn og

kostnadmessige aspekter. Begge deler er viktig for valg av løsning, og vil dermed også være styrende for etablering og utvikling av biogassprosjekter.

SPØRSMÅL NR. 780

Innlevert 23. september 2003 av stortingsrepresentant Haakon Blankenborg

Besvart 29. september 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Mener statsråden at tilrådingen fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) i forbindelse med verneplan for Svalbard er i samsvar med det Stortinget tidligere har sagt om gruvedrift på Svalbard?»

BEGRUNNELSE:

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har nå lagt fram en tilråding i forbindelse med verneplan for Svalbard som vil medføre at det ikke vil være mulig å drive gruvedrift i Reindalen. I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for inneværende år på Miljøverndepartementets område, stilte energi- og miljøkomiteen spørsmål til departementet om hvilke konsekvenser de foreslåtte verneområdene vil få for framtidig gruvedrift. I svaret sier statsråden blant annet: "Når det gjelder framtidig kulldrift fastslår konsekvensutredningen at verneforslaget vil berøre to kullfelter med potensielt drivverdige forekomster der selskapene har signalisert at det kan være aktuelt med framtidig drift. Det ene gjelder kullfeltet i Colesdalen der det russiske selskapet Trust Arktikugol har meldt planer om gjenopptagelse av gruvedriften. Det andre er et kullfelt under Reindalen der Store Norske vurderer mulighetene for utnyttelse av forekomsten som en fortsettelse av Svea Nord. Sysselmannen har lagt til grunn at vern og kulldrift skal kombineres i begge disse områdene."

Svar:

I forbindelse med åpningen av kullfeltet Svea Nord for regulær drift før jul 2001, forutsatte Regjeringen at virksomheten skulle organiseres på en måte som ikke skaper naturinngrep som vil berøre planlagte verneområder (St.prp. nr. 2 (2001-2002) Om Svea Nord-prosjektet). En uttalt forutsetning for åpningen av Svea Nord var at fortsatt kulldrift med utgangspunkt i Svea ikke skulle være til hinder for at det kan opprettes nasjonalpark som omfatter blant annet Reindalen i tråd med det forslaget til verneplan som på det tidspunkt forelå fra Sysselmannen. Det ble også slått fast at indikasjoner på kullforekomster innenfor planlagte verneområder ikke er til hinder for at disse kan opprettes i tråd med Sysselmannens plan. For å imøtekomme det norske gruveselskapet Store Norskes ønske om å holde muligheten for utnyttelse av kullforekomstene åpen, er det i verneforskriften åpnet for videre undersøkelser av forekomsten og drift under dagen med adkomst i tunnel via Svea Nord. Det er i denne sammenheng også åpnet for at det kan gis tillatelse til mindre inngrep på overflaten knyttet til rømningsveier og luftesjakter.

Vernet utelukker således ikke drift av forekomsten under Reindalen når Svea Nord er uttømt om 10- 15 år, men legger rammebetingelser for driften i tråd med Regjeringens og Stortingets miljømål. Det er også mulig at forekomster utenfor verneområdene vil vise seg å kunne danne grunnlag for videre drift.

I Innst. S. nr. 67 (2001-2002) støtter næringskomiteens flertall Regjeringens forslag til driftsopplegg for Svea Nord. Komiteen kommenterer ikke spørsmålet om vern av Reindalen og forholdet til mulig drift av kullforekomstene her, men kun Svea Nord prosjektet som sådan. Svea Nord-prosjektet innbefatter ikke videre drift under Reindalen.

Jeg vil også vise til at Stortinget har sluttet seg til svært ambisiøse miljømålsettinger for Svalbard, og slått fast at innenfor de rammer traktatmessige eller suverenitetsmessige hensyn setter, skal miljøhensyn veie tyngst ved konflikt mellom miljømålene og andre interesser (Innst. S. nr 196 (1999-2000)).

Jeg finner ut fra dette at vernevedtaket er i samsvar med de føringer som er lagt fra Stortinget om forholdet mellom vern og gruvedrift på Svalbard.

SPØRSMÅL NR. 781

Innlevert 24. september 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 7. oktober 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Er statsråden fornøyd med sikkerheten på Rørosbanen, og vil hun sikre raskere innføring av digitalt togradiosystem enn det som nå ser ut til å være tilfelle?»

BEGRUNNELSE:

Sikkerheten på våre togstrekninger har tradisjonelt vært høy. Likevel skjer dramatiske ulykker. Det er nå tre og et halvt år siden 19 mennesker mistet livet på Åsta i forbindelse med togulykken på Rørosbanen. Groth-kommisjonen og Jernbanetilsynet har kritisert kommunikasjonsforholdene. I dag er det fortsatt ikke togradio på Rørosbanen.

Svar:

Forbedring av sikkerheten på jernbanen, herunder Rørosbanen, vil være en vedvarende og høyt prioritert oppgave i Regjeringens samferdselspolitikk. Jeg vil likevel minne om at jernbanetransport er en av de tryggeste transportformene vi har. Siden den tragiske Åsta-ulykken 4. januar 2000 på Rørosbanen er det gjennomført en rekke tiltak for å forbedre sikkerheten på jernbanen generelt. På Rørosbanen er det bl.a. gjennomført utbygging av automatisk togstopp (ATC) langs strekningen.

Med hensyn til innføring av togradio, GSM-R, på Rørosbanen viser jeg til at Regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i vår foreslo en oppstartsbevilgning på 200 mill. kr til utbygging av digital togradiosystem, GSM-R. Stortinget sluttet seg til Regjeringens forslag. Utbyggingen av GSM-R skal skje med utgangspunkt i at tidsfristene i Statens jernbanetilsyns dispensasjonsvedtak skal overholdes; det vil si at GSM-R skal være utbygd langs Rørosbanen, Raumabanen og Nordlandsbanen innen 10. oktober 2004. Dette er en meget rask og krevende utbygging med en svært stram tidsplan, og det vil ikke være mulig å gjennomføre denne utbyggingen raskere. GSM-R-utbyggingen vil fra min side bli fulgt opp i 2004-budsjettet.

GSM-R er en felles europeisk standard for mobiltelefonssystem for jernbanedrift, med særlig vekt på nødkommunikasjon mellom tog og togledersentral. Utbyggingen av GSM-R vil i tillegg til bedre trafikk-sikkerhet, gi et nødvendig løft for å sikre at jernbanen i Norge følger den samme tekniske utvikling som i resten av Europa.

SPØRSMÅL NR. 782

Innlevert 25. september 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 3. oktober 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Kleven Florø-Førde har denne veka sendt oppseiing til 350 tilsette, noko dei hevdar kunne vore unngått om den gamle permitteringslova hadde gjelde. Verksemda har før i år sagt opp 212 tilsette på grunn av ordretørke. I revidert nasjonalbudsjett vedtok eit samla storting at Regjeringa i forskrift kan gi unntak frå 26-vekersregelen for enkelte næringar.

Kva er grunnen til at Regjeringa har vald ei heilt ny ordning, framfor å gå tilbake til den gamle "52-vekersregelen" for dei næringane som søker om unntak?»

Svar:

Som kjend vedtok Stortinget i juni 2003 å endre permitteringslova såleis at departementet kan gje unntak frå 26-ukersregelen for einskilde næringar. Frå Stortinget si side vart det ikkje nemnd kor lenge unntaka skulle vare.

Departementet fastsette i forskrift eit unntak frå 26-vekersregelen for ein del næringar fram til 1. november 2003. Departementet utvidar nå forskrifta til å gjelde ut året 2003.

SPØRSMÅL NR. 783

Innlevert 25. september 2003 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 2. oktober 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«På hvilken måte vil statsråden benytte det forestående Brasil-besøket til å følge opp målsettingene for Johannesburg-koalisjonen for fornybar energi, og hvilke initiativ vil Norge komme med overfor Brasil i denne sammenhengen?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge en pressemelding fra informasjonsavdelingen i OED skal statsråd Steensnæs delta på statsbesøk til Brasil 7.- 11. oktober. Brasil har siden før FN- toppmøtet i Johannesburg vært en viktig drivkraft for å etablere koalisjonen for fornybar energi, samt at det skal settes klare og forpliktende målsettinger for en økt andel ny fornybar energi i energiforsyningen. Brasil var blant annet forslagsstiller da de latinamerikanske landene som gruppe vedtok en målsetting på minst 10 pst. ny fornybar energi for sin region.

Johannesburg-koalisjonen for fornybar energi handler om samarbeid, om å ta ut merverdien som ligger i at land, gjerne på tvers av Nord-Sør-skillene, kan oppnå mer gjennom samarbeid enn de oppnår hver for seg. Når det gjelder energispørsmål, kommer man heller ikke utenom de viktige koblingene som finnes mellom energi, miljø og utvikling. En miljøvennlig energiomlegging på globalt nivå må gjennomføres av flere land i fellesskap, og ikke bare av enkeltland. Samtidig er det behov for konkretisering av arbeidet. I dette perspektivet oppfatter mange både Brasil og Norge som nøkkelland. Det er derfor interessant om energiministeren deler denne oppfatningen og vil benytte anledningen ved statsbesøket til å videreføre den positive tonen miljøvernminister Børge Brende utviklet i forhold til Brasil angående satsing på ny fornybar energi under Johannesburg- møtet og senere.

Statsbesøket vil forøvrig komme like etter et internasjonalt seminar i Danmark (17.-19. september, se www.mim.dk/reconference), der målet er å følge opp Johannesburg-koalisjonen for fornybar energi. Dette seminaret skulle være et mellomtrinn mot konferansen med samme tema som er planlagt i Tyskland i juni 2004 (www.renewables2004.de). Ingen nordmenn var registrert på talelisten, men norske miljø- og energimyndigheter bør allikevel være involvert i dette viktige oppfølgingsarbeidet på beste måte, og

Stortinget bør holdes informert om norske initiativer og ambisjoner.

Energiministeren har tidligere uttalt at Norge følger Johannesburg-prosessen nøye og deltar aktivt i forberedelsene til energikonferansen i Tyskland, som vil bli en viktig milepæl i arbeidet i koalisjonen for fornybar energi. Det er viktig at Norge stiller godt forberedt i denne prosessen og har et høyt ambisjonsnivå, samt at Stortinget blir holdt informert om norske initiativer i forhold til dette, samt annen utvikling i saken.

Svar:

I forbindelse med Kongeparets statsbesøk i Brasil 7.-11. oktober skal jeg være tilstede under Intsoks næringslivsseminar i Rio de Janeiro den 9.-10. oktober. Jeg skal i den sammenheng ha et separat møte med Brasils gruve- og energiminister Ms Dilma Vana Rousseff. Jeg vil benytte anledningen til å utveksle erfaringer med min brasilianske kollega og orientere meg nærmere om hvilke virkemidler de tar i bruk for å fremme investeringer og utvikle markedene for fornybar energi. Brasil har et høyt ambisjonsnivå og har allerede en stor andel fornybar energi i sin energisammensetning. Brasil er et foregangsland i latinamerikansk sammenheng.

Jeg ser det som svært viktig at Norge arbeider aktivt for økt bruk av fornybar energi. Under FNs Verdenstoppmøte i Johannesburg i fjor undertegnet Norge sammen med bl.a. EU og andre likesinnede land en erklæring om veien videre innen fornybar energi. Brasil var blant de landene som uttrykte sin støtte til erklæringen og sluttet seg til den i etterkant. I erklæringen går landene inn for å arbeide for å øke vesentlig den globale andelen fornybar energi og for å fremme investeringer og utvikle markeder for fornybare energikilder.

Initiativet som ble tatt i Johannesburg har ført til en global koalisjon av land (JREC) som har etablert eller ønsker å etablere ambisiøse og tidsbestemte nasjonale mål for fornybar energi, og arbeide for at andre også gjør det. Regjeringen følger aktivt opp og prioriterer høyt arbeidet i JREC og koalisjonens forberedelser til den internasjonale konferansen om fornybar energi og energieffektivisering som Tyskland arrangerer i Bonn i juni 2004.

Som nevnt i mitt svar av 13. mai d.å. på stortingsrepresentantens spørsmål nr. 537 arbeider Regjeringen i ulike fora og deltar i internasjonale prosesser for å øke bruken av fornybar energi internasjonalt og for å fremme energieffektivisering. Blant annet har også representanter for alle de tre involverte departementene UD, MD og OED nylig deltatt i Sønderborg-konferansen som Danmark inviterte koalisjonen til. Konferansen var et ledd i forberedelsene til Bonn-konferansen i juni 2004.

Når det gjelder arbeidet på globalt nivå, har OED deltatt på den første fulle partnerskapskonferansen innen det britiske initiativ for fornybar energi og energieffektivisering (REEEP) som ble lansert under Verdenstoppmøtet i Johannesburg. Jeg har til vurdering hvorvidt vi skal slutte oss til dette såkalt type II-initiativ som vil bli offisielt lansert av den britiske regjering 23. oktober i London.

SPØRSMÅL NR. 784

Innlevert 26. september 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 3. oktober 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Mener nærings- og handelsministeren det er riktig å eksportere rikgassressurser og dermed arbeidsplasser og verdiskaping til England i stedet for å utvikle norsk industri med de muligheter som rikgassressursene på norsk sokkel gir?»

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmål sendt nærings- og handelsministeren 18. september d.å., der statsråden velger å oversende dette til olje- og energiministeren for besvarelse. Det er overraskende at statsråden som har hovedansvaret for utvikling av norsk næringsliv, velger å ikke svare på spørsmål om det er riktig å eksportere råstoff til britiske industrianlegg i forhold til å utvikle industri i Norge. I den politiske debatten om

muligheter for utvikling av gassindustri i Norge, virker det som om det kan være en viss uenighet regjeringspartiene i mellom. Det vil derfor ha stor interesse å få greie på om nærings- og handelsministeren også er av den oppfatning at nedgang i gassproduksjonen på britisk sektor skal innebære at rikgassressurser skal eksporteres til England på bekostning av norsk industri.

Svar:

Naturgass benyttes i dag som råstoff i forskjellig industriproduksjon i Norge. Som det ble pekt på i Regjeringens gassmelding, kan tilgang på naturgass gi grunnlag for økt verdiskaping i Norge. Det er positivt hvis norsk industri ser økte muligheter i anvendelse av gassressursene. Med den betydelige kompetansen og omfattende forskningen i norske miljøer når det gjelder naturgass, vil det kunne være grunnlag for økt anvendelse og verdiskaping basert på denne ressursen.

Avsetning og kjøp av gassen bør som for andre ressurser skje i tråd med det som er forretningsmessig best for partene. Som olje- og energiministeren har pekt på i tidligere svar til denne saken, disponerer også rettighetshaverne på sokkelen over den petroleum de produserer. EØS-avtalen, som knytter oss til det felles europeiske markedet, gir myndighetene mindre anledning til å bestemme at ilandføring skal skje i eget land enn tidligere. Olje- og energiministeren kommenterer i sine brev av 10. og 26. september også råstofftilgangen til den petrokjemiske industrien. I brevene redegjøres det nærmere for hvorfor han ikke ser grunn til frykt for råstoffmangel i den petrokjemiske industrien. Naturgass vil danne grunnlag for fremtidig verdiskaping og økte inntekter, både gjennom eksport og gjennom industriens muligheter for økt anvendelse av ressursen.

SPØRSMÅL NR. 785

Innlevert 29. september 2003 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 6. oktober 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Regjeringen la i vår fram en ny forskrift for merking av tobakksvarer, hvor kreftadvarselen på snusbokser fjernes. Årsaken til dette var at det ikke er påvist noen sammenheng mellom snusing og økt risiko for kreft. Samtidig fortsetter Sosial- og helsedirektoratet å formidle til befolkningen at bruk av snus fører til kreft.

Er statsråden enig i at det er uheldig at norske myndigheter har to forskjellige budskap, eller har norske helsemyndigheter vitenskapelig dokumentasjon som den ikke har lagt fram for offentligheten?»

BEGRUNNELSE:

Det er bred enighet om at all offentlig helseopplysning skal basere seg på vitenskapelig fakta. Endringene som EU har gjort på dette området, og som den norske regjering og Stortinget har gitt sin tilskutning til, baserer seg på nye vitenskapelige studier publisert i anerkjente tidsskrifter. På nettstedet til Sosial- og helsedirektoratet står det imidlertid at "Snusing gir økt risiko for kreft i munnhulen". Til Nationen 11. september 2002 sier avdelingsdirektør i Sosial- og helsedirektoratet at "I tillegg kan du få kreft, selv om vi ikke vet det sikkert". Det tyder på at det ikke finnes vitenskapelig dokumentasjon for påstanden som settes fram.

Da Stortinget behandlet den nye tobakksloven, som var grunnlaget for de nye forskriftene, lå det ingen reserverasjoner fra Regjeringen om at endringer i kreftadvarselen var faglig problematisk for norske helsemyndigheter.

Svar:

Jeg er enig med stortingsrepresentant Harald T. Nesvik i at offentlig helseopplysning skal basere seg på vitenskapelig fakta. Det foreligger faglig uenighet når det gjelder sammenhengen mellom snusbruk og økt risiko for kreft. Hovedtyngden av internasjonal forskning i USA og i WHO-sammenheng har vist at snusbruk er en risikofaktor for kreft i munnhulen, mens to svenske undersøkelser fra 1998 ikke fant en slik sammenheng. Derimot er det enighet om at det er sammenheng mellom snusbruk og risiko for hjerte- og karsykdommer. Snus inneholder imidlertid en rekke stoffer som gjør at sannsynligheten for at snus øker risikoen for kreft, er stor. Dette i seg selv gjør at man bør innta en føre-var-holdning i forhold til bruk av snus. Sosial- og helsedirektoratets uttalelser kan sees i denne sammenheng.

Norge er gjennom EØS-avtalen bundet av direktiv 2001/37/EF. Forskrift 6. februar 2003 nr. 141 om merking av og innhold i tobakksvarer implementerer dette direktivet i norsk rett. Norge er således pålagt å endre helseadvarslene på snusbokser i samsvar med direktivet. Det er derfor ikke slikt at norske myndigheter gjennom fastsettelsen av denne forskriften har tatt det standpunkt at det ikke er noen sammenheng mellom snusing og økt risiko for kreft.

Jeg antar at det med "den nye tobakksloven" henvises til Ot.prp. nr. 57 (2001-2002) om lov om endringer i lov om vern mot tobakksskader. Denne proposisjonen berørte ikke endringene i helseadvarslene på

snuspakker. Endringene gjaldt hjemmel til å kreve produktopplysninger fra tobakksindustrien, forbud mot villedende produktbetegnelser (mild, light m.m.), hjemmel for delegasjon av kommunenes tilsyn med tobakksskadeloven § 6 til interkommunalt organ og hjemmel for advarselsmerking av sigaretter i form av bilder og lignende. Det er som nevnt over implementeringen av EU-direktivet som har endret advarselen på snuspakkene fra "kreftfremkallende" til "helseskadelig".

SPØRSMÅL NR. 786

Innlevert 30. september 2003 av stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll

Besvart 8. oktober 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Et flertall i Stortinget ba i Innst. S. nr. 208 (1998-99) om at departementet skulle evaluere samarbeidsprosjektet Levende Skog etter 2 år, og da ta stilling til om det er behov for en miljøforskrift.

Hva vil Regjeringen gjøre for å sikre at det ikke gjennomføres hogst i registrerte verneverdige natur-skogsområder?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Adresseavisa gav skogbruksjefen i Roan og Osen kommuner, sammen med landbruksavdelingen hos fylkesmannen i Sør-Trøndelag, tillatelse til hogst i et område med verneverdig kystgranskog ved Tostenelva i Roan kommune. I dette området har det blitt påvist den sårbare arten gullprikklav. Å hogge områder med slike arter er brudd med miljøsertifiseringen Levende Skog. Likevel ble altså det foretatt hogst her, og tømmeret ble miljømerket.

Samtidig foretas det inngrep i områder der det ut fra dagens kunnskap ikke burde foretas inngrep. Direktoratet for naturforvaltning slår fast i sin rapport om Boreal regnskog fra 1997 at det ikke bør foretas noen inngrep i de små områdene som gjenstår av Norsk boreal regnskog. Likevel har det blitt gitt tillatelse til å foreta hogst som påvirker regnskogen i en rekke områder.

Dette er to forhold som viser at det både er behov for å vurdere kriteriene i Levende Skog; kriteriene for hvilke områder som bør beskyttes mot inngrep og behov for å vurdere om man kan få en bedre kontroll med om kravene i miljøsertifiseringen overholdes.

Svar:

Ved registreringer som ble gjort på 1990-tallet som grunnlag for barskogvernet, ble det i Midt-Norge totalt registrert ca. 20 km² med kystgranskog, fordelt på 212 lokaliteter. Av disse er allerede ca. 8,4 km² kystgranskog vernet, fordelt på 32 høyt prioriterte lokaliteter.

Ivaretakelse av miljøverdiene i skog krever en god balanse mellom vern og bærekraftig bruk. Når det gjelder vern, har Regjeringen i St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand foreslått en betydelig økning av skogvernet. En gjennomføring av den foreslåtte vernepolitikken vil i stor grad fange opp områder med verneverdig gammel naturskog og skogtyper som kystgranskogen i Midt-Norge.

Som en oppfølging av stortingsmeldingen vil Regjeringen iverksette kartlegginger av skogtyper som er spesielt viktige for å bevare det biologiske mangfoldet eller som Norge har et særlig internasjonalt ansvar for. Dette vil gi en oppdatert oversikt over viktige verneverdige skogområder, blant annet i kystgranskogen i Midt-Norge. Kystgranskogen vil være høyt prioritert i det videre vernearbeidet, og etter all sannsynlighet vil de viktigste lokalitetene på sikt bli vernet etter naturvernloven. Områder som ikke kvalifiserer for vern etter naturvernloven, vil måtte forvaltes etter skogloven.

Videre framgår det av samme stortingsmelding at Regjeringen vil vurdere aktuelle forebyggende tiltak

for å forhindre at verneverdiene reduseres i påvente av endelig verneavklaring. Når det gjelder de tidligere registrerte verneverdige områdene, blant annet i kystgranskogene i Midt-Norge, forvaltes disse etter skogloven. For tidligere registrerte områder med kystgranskog i Midt-Norge, er det av regionale myndigheter innført meldeplikt etter skogloven for hogst i disse områdene.

De aktuelle områdene med kystgranskog i Midt-Norge er i dagens situasjon en del av skognæringens sektoransvar. Det har i senere tid vært stor oppmerksomhet om forvaltningen av disse skogområdene i Midt-Norge, også fra store utenlandske kjøperinteresser av norske papirprodukter. Skognæringen har derfor både et eget ansvar og en klar egeninteresse av å kunne dokumentere at miljøverdiene blant annet i den internasjonalt sett viktige kystgranskogen, ivaretas.

SPØRSMÅL NR. 787

Innlevert 30. september 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 7. oktober 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Bøker er som kjent fritatt for merverdiavgift. Bøker utgitt av historielag/kulturminnelag med bilder fra lokale steder med kort tekst som angir årstall, stedsnavn o.l., er belagt med moms ut fra forskrift nr. 19, § 2 nr. 15.

Ettersom jeg synes dette er kunnskap som lokalsamfunnene har stor nytte og glede av, kan finansministeren vurdere disse forskriftene på nytt?»

BEGRUNNELSE:

Boka "Båtar i Fjell gjennom 100 år" er avgiftsbelagt. Boka (og lignende bøker) er av stor allmenn kulturverninteresse. Fjell kommune er i store samfunnmessige omskiftninger med hensyn til levesett og levemåter. Tidligere var fiske og jordbruk den viktigste leveveien i kommunen, men dette har i de siste tiårene endret seg til at det i hovedsak er oljeindustrien og service som sysselsetter folk. Likevel har mange røttene sine i fiskermiljøet, samtidig som det er mange innflyttere til kommunen. Det er også viktig at barn og unge blir kjent med sin egen lokalhistorie.

Fjell kulturminnelag har i sine vedtekter til formål å verne om og spre kunnskap om alle typer kulturminne i Fjell. Kulturminnelaget ble dannet i 1987 og har fram til nå i hovedsak arbeidet med vern og rehabilitering av verneverdige hus. Denne boka er derfor den første dokumentasjonen vi har laget om kulturminner i Fjell. Dersom dette blir et vellykket prosjekt og vi ikke ødelegger økonomi og dugnadsvilje i laget, vil vi vurdere å ta på oss andre prosjekter innenfor andre kulturminneområder i kommunen.

Det er allerede nå kommet melding om båter vi ikke har fått med, og spørsmål om flere opplysninger omkring båtene. Dersom vi skal make/våge å tenke på en oppfølger, må vi sikre økonomien i dette prosjektet, og da er vi avhengig av å få avgiftsfritak. Moms på denne boka er 20 000 kr.

Det er Fjell kulturminnelag som står for utgivelsen av boka, og som sammen med Georg Lokøy som hovedansvarlig vederlagsfritt samlet inn opplysningene og bildene.

Svar:

Etter merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 8 skal det ikke betales avgift ved omsetning av bøker i siste omsetningsledd. Som det vises til i spørsmålet fra stortingsrepresentant Frøiland blir denne bestemmelsen presisert i forskrift 20. desember 1969 om gjennomføringen av avgiftsfritaket for bøker (forskrift nr. 19) til merverdiavgiftsloven, hvor det i § 2 nr. 15 fremgår at avgiftsfritaket for bøker ikke omfatter "samlinger av bildetrykk o.l. når sidene er uten tekst eller bare angir stedsnavn, personnavn eller betegnelser, korte instruksjoner eller lignende". Regelverket på dette området streifer flere vanskelige avgrensinger.

Bakgrunnen for at dette fritaket ikke omfatter slike publikasjoner, hvor teksten innskrenker seg til kun kortfattede beskrivelser av bilder og fotografier, er at fritaket i sin tid ble begrunnet med at det ville være uheldig å avgiftsbelegge det trykte ord i et lite språksamfunn som det norske, jf. Ot.prp. nr. 17 (1968-69) på side 46. Formålet med bestemmelsen er således å beskytte det norske skriftspråket og ikke å gi et generelt

fritak for alle typer publikasjoner.

Jeg er enig at det er viktig å verne om kunnskap om lokalsamfunn o.l., og at utgivelse og salg av bil-
ledtrykk slik som "Båtar i Fjell gjennom 100 år" kan bidra i dette arbeidet. Jeg mener imidlertid ikke at det
vil være riktig å endre merverdiavgiftsreglene på dette området for å fremme slike interesser. Merverdiav-
giften er ment å være en generell forbruksavgift på omsetning av varer og tjenester, og som hovedregel vil
det være mer målrettet å gi direkte støtte til prioriterte områder enn å benytte unntak og særordninger i
merverdiavgiftssystemet.